

MIA

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

+300 ΒΕΡΟΙΑΣ

№4.

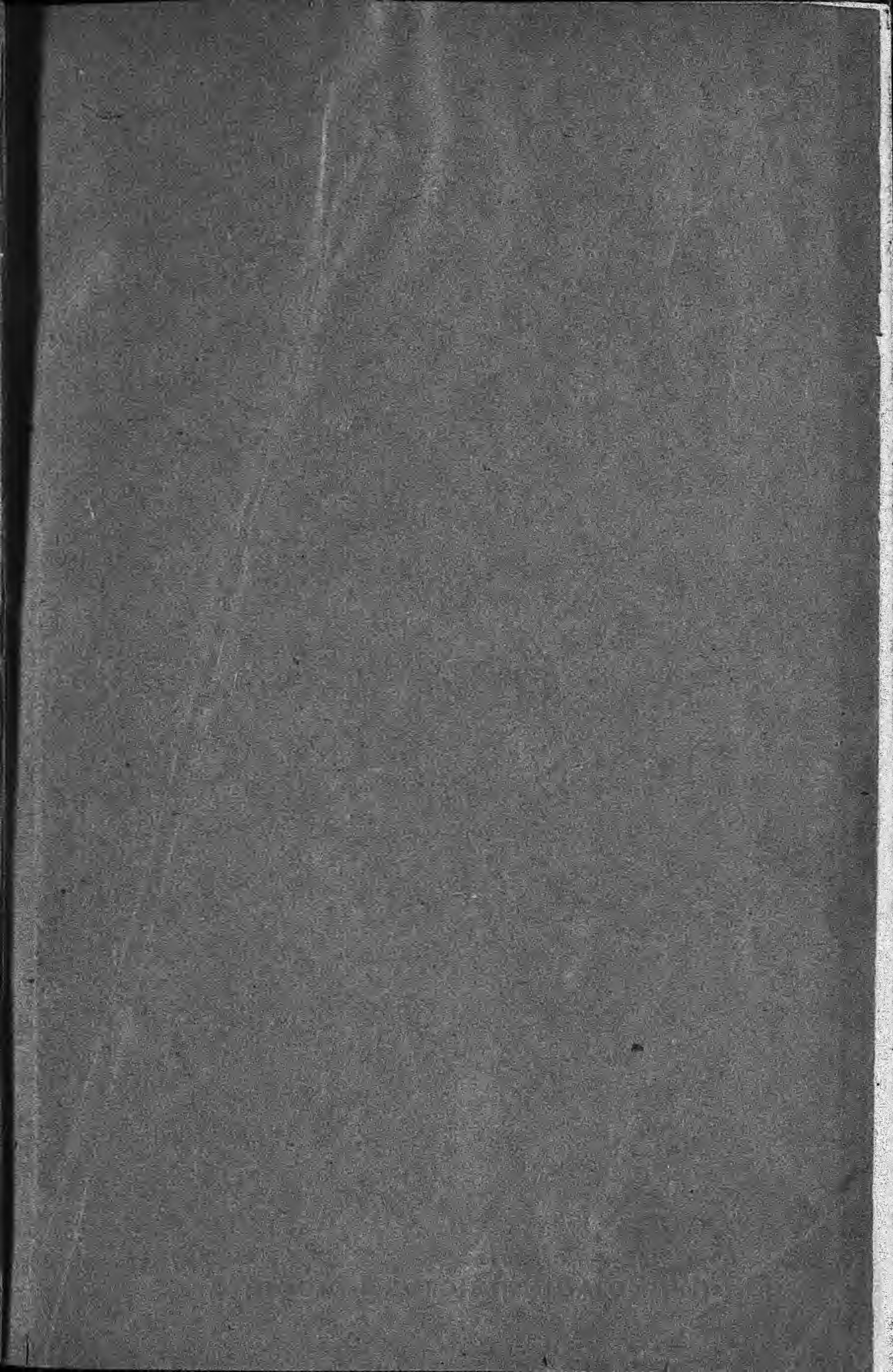
Αριθ. είδ.

65

ΔΟΡΕΑ

Αγορά 685

ΕΛΛΗΝ. 00033

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΥΠΟ
Κ. Π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
Ὁλοῦχερῶς ἀναθεωρηθεῖσα καὶ συμπληρωθεῖσα διὰ τῆς
νεωτέρας νομολογίας καὶ νομοθεσίας.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Εκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἑστίας
1896

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἡ ἐρμηνεία νόμων δημοσιευθέντων ἄνευ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως, ἢ προηγουμένης τινὸς δημοσίας συζητήσεως, οἷος καὶ ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, πολλὰς παρέχει τὰς δυσχερείας, διότι οὐδένα ἔχει ὁ ἐρμηνεύων ὁδηγὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν πηγῶν, ἀφ' ὧν ὁ νομοθέτης ἠρύσθη τὰς διατάξεις αὐτοῦ, καὶ τοῦ σκοποῦ, ὃν διὰ τούτων προὔτιθετο νὰ ἐκπληρώσῃ.

Αἱ δυσχερεῖαι αὗται καταφανεῖς γίνονται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, διότι πάντες οἱ περὶ ταύτην ἀσχολούμενοι θέλουσιν ὁμολογήσει, ὅτι συχνότατα ἀναψύονται ζητήματα, ἢ λύσεις τῶν ὁποίων πολλὰς διεγείρει ἀμφιβολίας.

Τὴν λύσιν τῶν ἐν τῇ πρακτικῇ ἀναψυόμενων δυσχερειῶν τούτων προεθέμην κυρίως νὰ ὑποβοηθήσω διὰ τοῦ παρόντος ἔργου· διὰ τοῦτο ἀπέφυγον μὲν τὰς ἐκτενεῖς θεωρητικὰς συζητήσεις, καὶ παρέλειψα ὁλοτελῶς τὰς ἱστορικὰς ἐρεῦνας, προσεπάθησα δὲ νὰ ἐξετάσω ὅσον ἐνεσι πλεῖονα τῶν ἐν τῇ πρακτικῇ ἀναψυέντων ἢ δυναμένων ν' ἀναψῶσι ζητημάτων.

Πρὸς ὀρθὴν δὲ λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων, ἐκτὸς τῆς ἀκριβοῦς μελέτης τῶν κειμένων τοῦ νόμου καὶ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, δύο κυρίως ἔλαβον ὑπ' ὄψιν βοηθήματα. Πρῶτον, τοὺς Γάλλους συγγραφεῖς, οἵτινες καὶ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας ἐν ἐκτάσει ἀναπτύσσουν, καὶ ἀπειρίαν ζητημάτων ἐν τῇ πρακτικῇ ἀναψυόμενων ἐξετάζουσι, καὶ ἐπομένως μεγίστην συνδρομὴν τῷ ἐρμηνευτῇ τῆς ἡμετέρας Δικονομίας παρέχουσι. Δεύτερον, τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ μὲν, διότι πολλὰ ζητήματα ἐπιτυχῶς ὑπ' αὐτῆς ἐλύθησαν, τὸ δὲ,

διότι ἡ γνῶσις τῆς νομολογίας, καὶ ἐσφαλμένη ἂν αὕτη ὑπο-
τεθῇ, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς ἀποφυγὴν ἀκυροτή-
των, ἐξ ὧν καὶ δαπάναι πολυτίμων δικαιωμάτων ἀπώλεια
δύνανται νὰ ἐπέλθωσι· διὰ τοῦτο πολλοὺς κατέβαλον κό-
πους εἰς μελέτην τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου μέχρι
τέλους τοῦ λήξαντος ἔτους, ἵνα παραθέσω κατὰ τὴν ἐξέτα-
σιν ἐκάστου ζητήματος καὶ τὴν λύουσιν αὐτὸ ἀπόφασιν,
ὅσας ἰσχύει τοιαύτη.

Ἀναγνωρίζω, ὅτι τὸ ἔργον μου ἔχει ἐλλείψεις καὶ ἀτε-
λείας, ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ χρόνου καὶ τῶν μέσων, ἅτινα
ὑπὲρ αὐτοῦ ἠδυνάμην νὰ διαθέσω, δύσκολον ἦτο νὰ παρα-
γάγω τελειότερόν τι. Εὐελπιστῶν, ὅτι δὲν θέλει ὁπωσδή-
ποτε ἀποβῇ ἀνωφελὲς τοῖς ἀσχολουμένοις περὶ τὴν μελέ-
την καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας,
εὐχομαι ἀπὸ καρδίας ν' ἀναδειχθῶσιν ἕτεροι εὐτυχέστε-
ροι ἐμοῦ.

Ἐν Πάτραις τὴν 24 Φεβρουαρίου 1871.

Ὁ Συγγραφεύς.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐξαντληθείσης πρὸ πολλοῦ τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ παρόντος συγγράμματος, μοὶ ἐπεβάλλετο τὸ καθῆκον νὰ προῶ εἰς νέαν ἐκδοσιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἵνα καταστῇ τὸ ἔργον χρησιμώτερον εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας τῆς ἀπονομῆς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἔχρηζεν ὁλοσχεροῦς ἀναθεωρήσεως, διότι κατὰ τὸ διαρρεῦσαν εἰκοσιπενταετὲς χρονικὸν διάστημα καὶ πλεῖστοι νέοι νόμοι ἐξεδόθησαν τροποποιούντες τὰ τῆς ποινικῆς διαδικασίας, καὶ πολλὰ μεταβολὰ καὶ προσθῆκαι ἐπῆλθον εἰς τὴν νομολογίαν τῶν δικαστηρίων.

Συνεπῶς ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ ἐκδόσει περιέλαβον ἅπασαν τὴν μετὰ τὴν πρώτην ἐκδοσιν ἐπελθοῦσαν νομολογίαν τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου μέχρι τοῦ χρόνου τῆς ἐκτυπώσεως ἐκάστου κεφαλαίου, προσεπάθησα δὲ νὰ ἐρμυνεύσω πάντας τοὺς ἔκτοτε ἐκδοθέντας σχετικοὺς νόμους. Ἰδίως πολλὴν κατέβαλον ἐπιμέλειαν πρὸς ἐρμυνείαν τῆς νομοθεσίας τῆς διεπούσης νῦν τὰς ὑπὸ τῶν ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει προξενικῶν ὑπαλλήλων διεξαγομένας ἀνακρίσεις, ὡς καὶ τὰ ἐκεῖσε λειτουργοῦντα ἡμεδαπὰ ποινικὰ δικαστήρια. Ἀλλὰ καὶ τὰς περαιτέρω μελέτας προσεπάθησα νὰ διευκολύνω παραπέμψας τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ νεώτερα συγγράμματα, ὅσα ἠδυνήθην νὰ προμηθευθῶ.

Τούτων ἕνεκεν ἔχω δι' ἐλπίδος, ὅτι δὲν θέλει μειωθῇ ἡ ἐκ μέρους τῶν συναδέλφων εὐμενὴς ὑποδοχὴ, ἥς ἠξιώθη τὸ ἔργον ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς του.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Μαρτίου 1896.

Ὁ Συγγραφεύς.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ Σελ. 1

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΚΕΦ. Α'	Γενικοὶ αὐτῶν χαρακτῆρες	Σελ.	8
ΚΕΦ. Β'	Ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς	»	10
§ 1	Ἐξάσκησις τῆς ποιν. ἀγωγῆς ὑπὸ τῆς Εἰσαγγελίας	»	11
§ 2	Ἐξάσκησις τῆς ποιν. ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ παθόντος	»	31
ΚΕΦ. Γ'	Ἐξάσκησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς	»	46
ΚΕΦ. Δ'	Ἐκτασις τῆς ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς	»	79
§ 1	Ἀδικήματα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας	»	80
§ 2	Ἀδικήματα ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας	»	87
§ 3	Τόπος ἐν ᾧ θεωρεῖται πραχθὲν τὸ ἀδίκημα	»	99
ΚΕΦ. Ε'	Περιπτώσεις ἀναστολῆς τῆς ποιν. καὶ τῆς πολιτ. ἀγωγῆς	»	102
§ 1	Ἀναστολή τῆς ποιν. ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως	»	103
§ 2	Ἀναστολή τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἀδείας	»	126
§ 3	Ἀναστολή τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἔνεκα προδικαστικῶν ζητημάτων	»	133
§ 4	Ἀναστολή τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς	»	147
ΚΕΦ. ΣΤ'	Περὶ ἀποσβέσεως τῆς ποιν. καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς	»	150
§ 1	Ἀπόσβεις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου	»	152
§ 2	Ἀπόσβεις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἀμνηστείας	»	155
§ 3	Ἀπόσβεις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ παραγραφῆς	»	171
§ 4	Ἀπόσβεις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ δεδικασμένου	»	200
§ 5	Ἀπόσβεις τῆς ποιν. ἀγωγῆς δι' ἰδιωτικῆς συγγνώμης	»	238
§ 6	Ἀπόσβεις τῆς ποιν. ἀγωγῆς ἔνεκα ἐμπράκτου μετανοίας	»	240

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ Σελ. 244

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ » 245

ΚΕΦ. Α' Περὶ τῶν προσώπων δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις » 249

ΚΕΦ. Β' Περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος » 254

§ 1	"Εκτασις τῆς ἐξαιρετικῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας	»	257
§ 2	"Εκτασις τῆς ἐκτάκτου κοινῆς ποιν. δικαιοδοσίας	»	270
§ 3	Κανόνες προσδιορισμοῦ ἀρμοδιότητος	»	273
§ 4	'Επιβρόη τῆς συναιτιότητος ἐπὶ τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνων	»	286
§ 5	'Επιβρόη τῆς συναφείας τῶν ἀδικημάτων ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος	»	297
§ 6	Κανονισμὸς ἀρμοδιότητος	»	307
§ 7	'Αρμοδιότης κατὰ παραπομπήν	»	316
§ 8	"Ενστασις ἀναρμοδιότητος	»	320
ΚΕΦ. Γ'	Γενικοὶ περὶ τῆς ἀνακρίσεως κανόνες	»	326
ΚΕΦ. Δ'	Περὶ ἀποδείξεων	»	339
§ 1	Αὐτοψία	»	343
§ 2	Πραγματογνωμοσύνη	»	344
§ 3	Μάρτυρες	»	354
§ 4	'Ομολογία	»	387
§ 5	"Εγγράφα	»	389
§ 6	Περιορισμὸς τῆς χρήσεως τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων	»	395
ΚΕΦ. Ε'	Περὶ ἀνακριτικῶν πράξεων	»	405
§ 1	Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων	»	406
§ 2	'Ανακριτικοὶ περιορισμοὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας	»	411
§ 3	Κατ' οἶκον ἔρευνα	»	452
§ 4	Κατάσχσεις	»	461
ΚΕΦ. Σ'	Περὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως	»	471
§ 1	Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πταισμάτων	»	472
§ 2	Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων	»	476
ΚΕΦ. Ζ'	Περὶ κυρίας ἀνακρίσεως	»	495
ΚΕΦ. Η'	Εἰδικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι	»	512
§ 1	Νομάρχαι	»	513
§ 2	Δασονομικοὶ ὑπάλληλοι	»	515
§ 3	'Αγροφύλακες	»	521
§ 4	'Υγειονόμοι. Ἐπιστάται λοιμοκαθαωτηρίων	»	529
§ 5	Τελωνιακαὶ ἀρχαὶ καὶ "Εφοροὶ	»	530
§ 6	Προξενικοὶ ὑπάλληλοι	»	535
§ 7	'Αστυνομικοὶ ὑπάλληλοι σιδηροδρόμων. Ἀσφάλεια καλωδίων. Ἐμποροπλοῖαρχοι	»	558
ΚΕΦ. Θ'	Εἰδικαὶ τινες διαδικασίαι	»	561
§ 1	Περὶ ἐξαίρεσεως δικαστῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων	»	563
§ 2	Περὶ ἀγωγῆς κακοδικείου	»	573
§ 3	Περὶ ἀποδείξεως τῶν προσαπομένων ῥητῶν πράξεων	»	577

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ. Σελ. 590

ΚΕΦ. Α'	Διδικασία ενώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν	»	593
ΚΕΦ. Β'	Περὶ τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων	»	624
ΚΕΦ. Γ'	Διδικασία ενώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν	»	646
ΚΕΦ. Δ'	Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων	»	657

ΕΠΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ

- Κωστῆ = Κωστῆ Ἐγχειρίδιον Ποιν. Δικονομίας τοῦ 1883.
 Κωστῆ Ἑρμ. = Κωστῆ Ἑρμηνεία τοῦ ποινικοῦ νόμου τοῦ 1892-1893.
 Σαριπόλου = Σύστημα ποινικῆς νομοθεσίας τοῦ 1871.
 Οἰκονομίδου = Ἐγχειρίδιον Πολιτ. Δικονομίας τοῦ 1890.
 Βικέλας = Μελέται περὶ Ποιν. Δικονομίας ἐν Θέμιδι τόμ. 9.
 Φιλαρέτου = Δικαστικὸς Ὁργανισμὸς τοῦ 1894.
 Dalloz = Répertoire mot instruction criminelle.
 Dalloz Suppl. = Dalloz Supplément au Répertoire mot procedure criminelle.
 Trebutien = Droit criminel τοῦ 1878-1884.
 Helie = Instruction criminelle ἔκδοσις Βελγικῆ τοῦ 1853-1869.
 Haus = Principes généraux du droit pénal τοῦ 1889.
 Ortolan = Éléments de droit pénal τοῦ 1875.
 Garraud precis = Précis de droit criminel τοῦ 1885.
 Garraud traité = Traité de droit pénal τοῦ 1888.
 Kries = Lehrbuch des Deutschen Strafprozessrechts τοῦ 1892.
 Löwe = Die Strafprozessordnung τοῦ 1881.
 Berner = Lehrbuch des Deutschen Strafrechtes τοῦ 1879.
 Meyer = Lehrbuch des Deutschen Strafrechtes τοῦ 1883.
 (ἀπ. 1 : 50) = (ἀπόφασις ποινικῆ τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀριθ. 1 τοῦ ἔτους 1850).
 ποιν. δικ. — ποιν. νομ. = ποινικῆς δικονομίας — ποινικοῦ νόμου.
 πολ. δικ. — ὀργ. δικ. = πολιτικῆς δικονομίας — ὀργανισμοῦ δικαστηρίων.
 Ἐπὶ ἄλλων παραπομπῶν ὀρίζεται σαφέστερον τὸ σύγγραμμα ἢ ἡ ἀπόφασις, ἢ ὁ νόμος.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

1. Ὅρισμός τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.
2. Ἐπιδιώκει τὴν ἱκανοποίησιν δύο ἀντιθέτων συμφερόντων.
3. Σημασία αὐτῆς.
4. Ἱστορία Ποιν. Δικονομίας κατὰ πόσον εἶναι χρήσιμος.
5. Δύο συστήματα Ποιν. Δικονομίας. Α' Κατηγορητικόν.
6. Β'. Σύστημα ἐξεταστικόν.
7. Ποῦ ἀπαντᾷται ἐκχέρον.
8. Ἐλαττώματα ἐκατέρου.
9. Μικτὸν σύστημα.
10. Διαίρεσις Ποιν. Δικον. Προδικασία, Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου.
11. Προηγείται ἡ πραγματεία περὶ Ποινικῆς καὶ Πολιτικῆς ἀγωγῆς.
12. Διαίρεσις εἰς τέσσαρα βιβλία.
13. Ὅργανισμός Ποινικῶν Δικαστηρίων.

1. Ὁ Ποινικὸς Νόμος διαγράφει τὰς ἀξιοποίνους πράξεις, καὶ ὀρίζει τὴν εἰς ἐκάστην αὐτῶν ἐπιβαλλομένην ποινήν. Ἀλλ' ὁ Ποινικὸς Νόμος, καθ' ἑαυτὸν θεωρούμενος, περιέχει ἀπλὴν ἀπειλήν, μὴ ἐπαρκούσαν δυστυχῶς πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀδικημάτων. Τοιαῦτα ἀδικήματα καθ' ἐκάστην διαπράττονται ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ἐπομένως ἀναγκαῖον καθίσταται, πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς προσβληθείσης δικαιοσύνης καὶ συντήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως, νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ

ἀπειλή, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν δράστην πάσης ἀξιοποίνου πράξεως ἢ ὑπὸ τοῦ Ποιν. Νόμου ὀριζομένη ποινή.

Τίς ὁμως ὁ δράστης οὗτος; Ὑπὸ τίνος θὰ ἀνακηρυχθῇ ὡς τοιοῦτος; Ἐκ ποίων ἀποδείξεων θέλει ἐξαχθῇ ἡ ἐνοχὴ του; Τίς ὁ συλλέγων τὰς ἀποδείξεις ταύτας; Τίς ὁ ἐκτιμήσων αὐτάς; Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων παραπλησίων ἐρωτήσεων καὶ ἀποριῶν πρόδηλον γίνεται, ὅτι, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀνωτέρω ἀποτελέσματος τῆς τιμωρίας παντὸς ἐνόχου ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, ἀπαραίτητον εἶναι νὰ διαγραφῇ ὁ τρόπος, καθ' ὃν θέλει προβῇ ἡ πολιτεία εἰς ἀνίχνευσιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, καὶ εἰς ἀνεύρεσιν καὶ τιμωρίαν τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν. Τὸ σύνολον τῶν πρὸς τοῦτο χρησίμων κανόνων καὶ διατυπώσεων ἀποτελεῖ τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν.

2. Τὸ ἔργον τοῦτο τῆς ἀνευρέσεως καὶ τιμωρίας τῶν παραβαινόντων τοὺς ποινικοὺς νόμους εἶναι δικαίωμα καὶ καθῆκον τῆς πολιτείας, ἐνδιαφέρει δὲ αὐτὴν μεγάλως ἡ ταχεῖα καὶ ἐπιτυχὴς αὐτοῦ διεξαγωγή, διότι συντελεῖ εἰς τὴν ικανοποίησιν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ προσβληθέντος δικαίου, καὶ εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ἐξασφάλισιν τῆς ἐννόμου τάξεως. Διὰ τοῦτο εὐλογον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ χορηγηθῇ εἰς τὴν πολιτείαν πᾶσα ἡ ἐξουσία, διὰ τῆς χρήσεως τῆς ὁποίας δύναται νὰ ρθᾷ ἡ ἀσφαλέστερον εἰς τὸν σκοπὸν, ὃν ἐπιδιώκει. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, καθ' ὧν τὸ ἔργον τῆς πολιτείας ἀπευθύνεται, οὓς ὑπολαμβάνει ἐκάστοτε ὡς παραβάτας τῶν ποινικῶν νόμων, καὶ ὧν περιέρχεται οὕτως ἐν κινδύνῳ ἡ ἐλευθερία, ἡ περιουσία, ἡ τιμὴ, ἡ ζωὴ, ἔχουσι δικαίωμα καὶ καθῆκον νὰ περιφρουρήσωσι καὶ ὑπερασπίσωσι τὰ ἀγαθὰ ταῦτα, καὶ νὰ διατηρήσωσιν αὐτὰ ὡς οἷόν τε ἄθικτα, μέχρις οὗ ἤθελεν ἀναγνωρισθῇ ὀριστικῶς ἡ ἐνοχὴ των. Ἐνεκα τούτου δικαιоῦνται νὰ ἐποπτεύωσι τὰς ἐργασίας τῆς πολιτείας, νὰ ἐλέγχωσι τὴν νομιμότητα τῆς σκοπιμότητος αὐτῶν, καὶ νὰ διαμρισθῇ τὰ τελικὰ αὐτῆς συμπεράσματα.

Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι περὶ τῆς ικανοποιήσεως δύο ἱερῶν ἐπίσης, ἀλλ' ὑπὸ τινα ἔποψιν ἀντιθέτων, δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ συγχρόνως ἡ Ποινικὴ Δικονομία, περὶ τοῦ δικαιώματος καὶ συμφέροντος τῆς κοινωνίας πρὸς ταχεῖαν καὶ δικαίαν τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων, καὶ περὶ τοῦ δικαιώματος καὶ συμφέροντος τῶν κατηγορουμένων πρὸς περιφρούρησιν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν ἰδίων δικαιῶν. Εἰς τὸν ἐντελέστερον συμβιβασμὸν τῶν ἀντιθέτων τούτων

δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων πρέπει νὰ ἀφορῶσι πάντοτε οἱ ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ διαγραφόμενοι κανόνες καὶ διατυπώσεις.

3. Μεγίστη ἐπομένως εἶναι ἡ σημασία καὶ ἡ σπουδαιότης τῶν κανόνων καὶ διατυπώσεων τούτων, διότι ἐκ τοῦ προσφόρου καὶ σκοπίμου αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχὴς ἀπονομή τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Ἀλλὰ καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἶναι ἡ διαγραφή αὐτῶν, διότι, ἂν εἰς τὴν αὐθαίρετον θέλησιν τῶν ἐκάστοτε ἐνεργούντων προσώπων ἀνετίθετο ἡ διαδικαστικὴ ἐνέργεια, οὐδεμία μὲν ἤθελεν ὑπάρχει ἐγγύησις ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τοῦ τελικοῦ αὐτῆς συμπεράσματος, οὐδεμία δὲ, κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, ἐξασφάλις τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν. (Helie n° 1-15. Βικέλλας ἐν Θέμιδι τόμ. 9 σελ. 1).

4. Τὸ σύνολον τῶν κανόνων καὶ διατυπώσεων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ἁρμονικὸν σύμπλεγμα τῆς ἡμετέρας Ποινικῆς Δικονομίας, δὲν εἶναι ἐφεύρες τῆς μεγαλοφυίας τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου. Ἀπαντῶμεναι αἱ διατυπώσεις αὗται εἰς τὰς νομοθεσίας τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, ὅθεν ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐρανίσθη αὐτάς, εἶναι τὸ προῖόν καὶ τὸ τελευταῖον συμπέρασμα τῆς μελέτης καὶ τῆς πείρας τῆς ἀνθρωπότητος ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους. Ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἡ συνεχὴς παρακολούθησις τῶν κανόνων καὶ διατυπώσεων ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῶν σπέρματος μέχρι τῆς ἐντελεστάτης αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἦται ἡ ἱστορία τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, συντελεῖ προφανῶς εἰς ἀκριβῆ κατανόησιν τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σκοποῦ τῶν διατάξεων τῆς.

Ἄλλ' ἡ ὠφέλεια τῆς ἱστορικῆς ἐξετάσεως εἶναι κυρίως μεγάλη, ὅταν ἡ ἐν ἰσχύϊ νομοθεσία συνδέηται στενῶς μετὰ τῶν προηγουμένων, ὡς ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν ἐπανελημμένων τροποποιήσεων καὶ βελτιώσεων αὐτῶν, διότι τότε ἡ ἱστορικὴ ἐξέτασις, ἀνευρίσκουσα τὸν σκοπὸν τῶν τροποποιήσεων, καὶ συνδυάζουσα τὰς ἀρχαιοτέρας πρὸς τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν, προσδιορίζει τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τῶν διατάξεων αὐτῆς. Ἡ ἡμετέρα ὅμως Ποινικὴ Δικονομία συνερανισθεῖσα ἐκ τῶν διατάξεων διαφόρων νομοθεσιῶν, καὶ διασκευασθεῖσα συμφῶνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης, ἀποτελεῖ αὐτοτελές τι ὄν, καὶ οὐδένα ἔχει ἄμεσον σύνδεσμον πρὸς ἀρχαιοτέρας νομοθεσίας διὰ τοῦτο σπανίως ἡ ἱστορικὴ ἐξέτασις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πρακτικὴν ἐρμηνείαν τῶν διατάξεων τῆς.

Τὴν πρακτικὴν ταύτην ἐρμηνείαν σκοποῦντες κυρίως νὰ ὑποβοηθῶμεν διὰ τοῦ παρόντος ἔργου, παραλείπομεν ἐντελῶς τὴν ἱστορικὴν

εξέτασιν, καὶ περιοριζόμεθα νὰ προσθέσωμεν μόνον ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν κατὰ καιροὺς διαφορῶν συστημάτων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας· παραπέμπομεν δὲ τὸν φιλομαθῆ ἀναγνώστην εἰς τὴν ἱστορικὴν εἰσαγωγὴν τοῦ κυρίου Κωστῆ (σελ. 6—117) καὶ εἰς τὸν Α'. τόμον τοῦ συγγράμματος τοῦ Faustin Helie.

5. Τὰ κατὰ τὰς διαφοροὺς ἐποχὰς τῆς ἱστορίας τῶν ἐθνῶν ἐπικρατήσαντα συστήματα τῆς Ποινικῆς Δικονομίας δύνανται εἰς δύο κυρίως νὰ διαιρεθῶσιν.

Ὅτε μὲν ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ἀδικήματα προσβάλλουσιν, οὐχὶ ἀμέσως τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ κυρίως τοὺς ἐξ αὐτῶν παθόντας, καὶ διὰ τοῦτο εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους ἐπαφίετο ἡ φροντίς νὰ ἱκανοποιηθῶσι διὰ τῆς καταδιώξεως καὶ τιμωρίας τῶν δραστῶν. Συνέπεια τῆς ἀρχῆς ταύτης ἦτον, ὅτι ὁ παθὼν διετύπου ἐξ ἀρχῆς ὠρισμένην κατηγορίαν, ἐφρόντιζε ν' ἀνέυρῃ τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις, προσήγαγε ταύτας κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἐνεφανίζετο αὐτόθι καὶ ὁ κατηγορούμενος προσάγων τὰς ἰδικὰς του, καὶ ἤρχιζεν οὕτω δημοσίως καὶ προφορικῶς ἐλευθέρᾳ συζητήσεσι μεταξὺ τῶν διαδίκων μερῶν, ἀπαλαυόντων τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, ὁ δὲ δικαστὴς ἀπεφάσιζε συμφώνως μὲ τὴν ὁποίαν ἐσχημάτιζεν ἐνδόμυχον πεποίθησιν.

6. Ὅτε δὲ πάλιν ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ἀδικήματα προσβάλλουσι κυρίως τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὕτη καὶ μόνη ὤφειλε νὰ φροντίσῃ διὰ παντὸς μέσου περὶ ἀνιχνεύσεως αὐτῶν καὶ τιμωρίας τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν, μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν οὔτε τὰ δικαιώματα τοῦ παθόντος, οὔτε τὰ τοῦ κατηγορουμένου. Συνέπεια δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἦτον, ὅτι ὠρισμένοι τῆς πολιτείας ὑπάλληλοι ἐφρόντιζον περὶ ἀνιχνεύσεως καὶ βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων, καὶ προέβαινον μυστικῶς καὶ ἐγγράφως εἰς συλλογὴν ὅλων τῶν ἀποδείξεων, ἀκολουθοῦντες πρὸς τοῦτο διαγεγραμμένας διατυπώσεις· ὅτι ἐθεωρεῖτο νόμιμον πᾶν ἀδιακρίτως μέσον δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος καὶ ἀνακάλυψιν τοῦ δράστου, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ βῆσανοι τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα ἐθυσιάζοντο ὁλοτελῶς χάριν τοῦ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων δικαιώματος τῆς πολιτείας· τέλος ὅτι οἱ δικασταὶ ἐλάμβαναν ὑπ' ὄψιν μόνας τὰς, ὡς ἄνω, ἐνεργηθείσας ἐξετάσεις, καὶ προέβαινον εἰς μόρφωσιν τῆς ἀποφάσεώς των ἄνευ δημοσιότητος, ἄνευ συζητήσεως καὶ ἄνευ ὑπερασπίσεως, ἀκολουθοῦντες οὐχὶ τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησίν των, ἀλλὰ τοὺς περὶ ἐκτιμῆ-

σεως τῶν ἀποδείξεων ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου διαγεγραμμένους κανόνες.

7. Τὸ πρῶτον τῶν συστημάτων τούτων ὀνομάζεται κατηγορητικὴ διαδικασία, τὸ δεύτερον ἐξεταστικὴ διαδικασία. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον σύστημα ἀπαντᾶται κυρίως εἰς τὰς ἀρτισυστάτους κοινωνίας καὶ εἰς τὰ ἐλεύθερα πολιτεύματα· τὸ δὲ δεύτερον ἀπαιτεῖ βαθμὸν τινα πολιτισμοῦ, καὶ ἀναπτύσσεται ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ δεσποτισμοῦ.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἀμφοτέρω τὰ συστήματα ταῦτα δὲν ἀπαντῶνται πάντοτε ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω ἐκτεθέντα τύπον τῆς τελικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἀλλ' ἐτροποποιήθησαν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῆς προόδου τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν. Οὕτως, ἰσχύοντος τοῦ κατηγορητικοῦ συστήματος, ἐκτὸς τῶν παθόντων, ἀνέλαβον, προιόντος τοῦ χρόνου, καὶ ὑπάλληλοι τῆς πολιτείας τὴν καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων. Ἰσχύοντος δὲ τοῦ ἐξεταστικοῦ, ἐπετρέπετο κατ' ἀρχὰς δημοσίᾳ συζήτησις καὶ ἐλευθέρᾳ ὑπεράσπισις· ἀλλ' αἱ τροποποιήσεις αὗται οὐδόλως μετέβαλλον τὸν γενικὸν καὶ διακεκριμένον χαρακτῆρα ἑκατέρου τῶν συστημάτων (Helie n° 1997—2000).

8. Οὐδέτερον τῶν συστημάτων τούτων ἀπεδείχθη ἀποχρῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀντιθέτων συμφερόντων, ἃ, ὡς εἶδομεν, οἱ δικονομικοὶ νόμοι ὀφείλουσι νὰ προστατεύσωσι, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Ἡ κατηγορητικὴ διαδικασία ἐξησφάλιζε μὲν ἐντελῶς τὰ δικαιώματα τοῦ ἀτόμου, καθ' οὗ οὐδὲν μέχρι τῆς καταδίκης του ἐλαμβάνετο μέτρον, ἀλλ' ἐπιτρέπουσα τὴν κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων, ἀνευ προηγουμένης ἀναζητήσεως, ἐξασφαλίσεως καὶ ἐξελέγξεως αὐτῶν, ἥ ἐκινδύνευε ν' ἀποπλανήσῃ τὸν δικαστὴν, ἥ ἐστέρει αὐτὸν τῶν μέσων τοῦ νὰ μορφώσῃ πλήρη πεποίθησιν· οὕτω δ' ἐπῆρχετο ἡ ἀθώωσις, καὶ τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας ἐθυσιάζοντο. Ἡ ἐξεταστικὴ διαδικασία ἂν' ἑτέρου ἐξησφάλιζε μὲν πληρέστατα τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μὴ λαμβάνουσα ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὰ δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου, μὴ ἐπιτρέπουσα ἐλευθέραν ὑπεράσπισιν καὶ δημοσίαν συζήτησιν, ἐκινδύνευε νὰ καταπνίξῃ τὴν ἀλήθειαν, ἣν ἐπεζήτηι, καὶ ἐθεώρει ὡς τοιαύτην τὰ νομικὰ αὐτῆς συμπεράσματα (Helie n° 1999).

9. Αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι οὐδέτερον τῶν συστημάτων τούτων ἠκολούθησαν καθ' ὅλοκληρίαν, ἀλλὰ παραλαβοῦσαι ἐξ ἑκατέρου αὐτῶν ὅλα τὰ μέσα, ὅσα πρόσφορα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς

ποινικῆς δικαιοσύνης, συνδυάζονται συγχρόνως μὲ τὴν ὀφειλομένην προστασίαν εἰς τε τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας καὶ εἰς τὰ τοῦ ἀτόμου, ἐμόρφωσαν τρίτον μικτὸν σύστημα Ποιν. Δικονομίας. Ἐν τῷ μικτῷ τούτῳ συστήματι τὰ μὲν ἀφορῶντα τὴν προδικασίαν ἐλήφθησαν κατὰ τὸ πλείστον ἐκ τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας, ὡς λίαν προσφόρου εἰς ἀναζήτησιν καὶ βεβαίωσιν τῶν γεγονότων καὶ ἀποδείξεων· τὰ δ' ἀφορῶντα τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν ἐλήφθησαν κατὰ τὸ πλείστον ἐκ τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας, ἥτις μόνη δύναται διὰ τῆς δημοσίας συζητήσεως καὶ τῆς ἐλευθέρως ὑπερασπίσεως ν' ἀνέυρῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ γεννήσῃ τὴν ἐνδόμυχον περὶ αὐτῆς πεποίθησιν τοῦ δικαστοῦ.

Τὸ μικτὸν τοῦτο σύστημα ἠκολούθησε καὶ ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία, τὸ σύνολον τῶν διατάξεων τῆς ὁποίας θέλομεν κατανοήσῃ· σαφέστερον μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν μιᾶς ἐκάστης αὐτῶν ἐξέτασιν.

10. Πρὸς ὀρθὴν ἐξέτασιν καὶ ἐρμηνείαν τῶν ἐν τῇ Ποινικῇ περιεχομένων ἀντικειμένων ἀνάγκη νὰ καταταχθῶσι καὶ διαιρεθῶσι ταῦτα λογικῶς. Τὴν λογικὴν ταύτην διαίρεσιν δυνάμεθα ν' ἀνεύρωμεν ἀποβλέποντες εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντείνοντα μέσα. Ἐπιδιώκει, ὡς εἶδομεν, ἡ Ποινικὴ Δικονομία τὴν πραγμαματοποίησιν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἥτοι τὴν ἐπιβολὴν τῆς ὑπὸ τούτου ὀριζομένης ποινῆς εἰς πάντα δράστην πάσης ἀξιοποίνου πράξεως. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἀναγκαῖον καθίσταται.

α'. Ν' ἀναζητηθῶσι τ' ἀδικήματα καὶ οἱ δράσταί αὐτῶν, νὰ συλλεγθῶσιν ὅλα τὰ ἔγνη τοῦ ἀδικήματος καὶ ὅλα· ἐν γένει αἱ ἀποδείξεις περὶ τε τῆς ὑπάρξεως καὶ περὶ τοῦ δράστου αὐτῶν. Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τούτων ὀνομάζομεν προδικασίαν.

β'. Νὰ προσαχθῇ ἡ ὡς ἀνωτέρω συλλεγεῖσα ὕλη ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστοῦ, ἵνα ἐκτιμηθῇ ἐν συνόλῳ, καὶ ἐκδοθῇ ἡ δέουσα ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασις. Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τούτων ὀνομάζομεν διαδικασίαν ἐπ' ἀκροατηρίου.

γ'. Νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ, ὡς ἀνωτέρω, ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις.

Προδικασία λοιπόν, διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου καὶ ἐκτελέσις εἶναι τὰ τρία στάδια, τὰ ὁποῖα θέλομεν διατρέξει, ἵνα φθάσωμεν εἰς τὴν πραγμαματοποίησιν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, εἶναι ἐπομένως τὰ τρία μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναγκαιῶς διαιρεῖται ἡ Ποινικὴ Δικονομία.

11. Ἄλλ' ἅπαντα ἡ ἀνωτέρω ἐργασία στηρίζεται ἐπὶ τοῦ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων δικαιώματος τῆς κοινωνίας, ὅπερ οἱ ποινι-

κολόγοι ὀνομάζουσι δημοσίαν ἢ ποινικὴν ἀγωγὴν (action publique). Ἡ ἀκριβὴς λοιπὸν ἐξέτασις τοῦ δικαιώματος τούτου, ἡ ἔκτασις του, ὁ τρόπος τῆς ἐξασκήσεώς του, τὰ αἷτια τῆς ἀναστολῆς του, οἱ λόγοι τῆς ἀποσθέσεώς του κλπ. ἀποτελοῦσι τέταρτον μέρος τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, προηγούμενον τῶν ἀνωτέρω τριῶν, διότι ταῦτα προϋποθέτουσι τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν νόμιμον ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος ἐκείνου.

Τέλος, ἐκτὸς τοῦ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων δικαιώματος τῆς κοινωνίας, ἔχει καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ζημιωθεὶς τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς προσγενομένης αὐτῷ ζημίας καὶ πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ὅπερ οἱ ποινικολόγοι ὀνομάζουσι πολιτικὴν ἀγωγὴν (action civile), ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ λάβῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ δύο πρῶτα στάδια τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἤγουν εἰς τὴν προδικασίαν καὶ τὴν ἐπ' ἀκρατηρίου διαδικασίαν. Ἀναγκαῖον ἐπομένως ἀποβαίνει νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ προοιμίων καὶ τὰ περὶ τῆς ἀγωγῆς ταύτης, ἵνα γνωρίζωμεν πότε δύναται ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν τὰ ἔχοντα τοιαύτην ἀγωγὴν πρόσωπα.

12. Ὅθεν εἰς τέσσαρα βιβλία θέλομεν διαιρέσει τὴν ὅλην περὶ τῆς Ποιν. Δικ. πραγματείαν ἡμῶν. Εἰς τὸ πρῶτον βιβλίον θέλομεν πραγματευθῆ περὶ τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὸ δεύτερον περὶ τῆς προδικασίας. Εἰς τὸ τρίτον περὶ τῆς διαδικασίας ἐπ' ἀκρατηρίου. Εἰς τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων.

13. Ποῖα ὁμῶς πρόσωπα, ἡδύνατο νὰ ἐρωτησῇ τις, θέλουσιν ἐκτελέσει τὰς ἐν ἐκάστῳ τῶν σταδίων τῆς ποινικῆς διαδικασίας περιεχομένας ἐργασίας; ποῖα ἡ ἔκτασις τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων ἐκάστου; ποῖα ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἄλληλα; ποῖος, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ ὀργανισμὸς τῶν εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παρισταμένων προσώπων;

Ἡδυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν ἰδιαιτέρῳ μέρει, ὅπερ ἔπρεπε τότε νὰ προταχθῇ πάντων τῶν λοιπῶν. Ἀλλ' ὁ ὀργανισμὸς τῶν εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παρισταμένων προσώπων συνδέεται στενῶς μὲ τὴν γνῶσιν τῶν εἰς ἕκαστον τῶν προσώπων τούτων ἀνατεθειμένων ὑπὸ τοῦ νόμου καθηκόντων. Ἐνεκα τούτου ἐνομίσαμεν προτιμότερον, πραγματευόμενοι περὶ ἐκάστης τῶν διαδικαστικῶν ἐργασιῶν, νὰ ὀρίζωμεν συγχρόνως καὶ τὰ ἐκτελοῦντα αὐτὰς πρόσωπα, τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον ἡ Ποινικὴ Δικονομία προϋποτίθῃ τὴν γνῶσιν τοῦ δικαστικοῦ ἐν γένει ὀργανισμοῦ τῆς Πολιτείας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Γενικοὶ αὐτῶν χαρακτῆρες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

14. Τί ἐπιδιώκει ἑκατέρα.
15. Ἐκ ποίων πράξεων παράγεται ἑκατέρα.
16. Συνάφεια μεταξύ αὐτῶν.
17. Ἕνεκα ταύτης ἐπετράπη σύγχρονος ἐκδίκασις.
18. Ἀλλὰ δὲν ἐπεβλήθη.

14. Πᾶσα παράβασις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου διαταράσσει μᾶλλον ἢ ἥττον τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ νόμιμον τάξιν, καὶ προξενεῖ πολλάκις καὶ ἰδιωτικὴν τινα βλάβην. Καὶ τὸ μὲν κοινὸν συμφέρον ἀπαιτεῖ τὴν παῦσιν τῆς διαταράξεως καὶ τὴν μὴ ἐπανάληψιν αὐτῆς, τὸ δὲ ἰδιωτικὸν συμφέρον ἐπιζητεῖ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἐπενεχθείσης ζημίας. Καὶ ἐκεῖνο μὲν, τὸ κοινὸν συμφέρον, ἱκανοποιεῖται διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς, τοῦτο δὲ, τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἱκανοποιεῖται διὰ τῆς πληρωμῆς τῆς ζημίας.

Αἱ ἱκανοποιήσεις αὗται ἐπιδιώκονται διὰ τῆς ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐπιδιώκει ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῆς τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς, ἡ δὲ δευτέρα ἐπιδιώκει ἐν ὀνόματι τοῦ παθόντος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον του τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπενεχθείσης αὐτῇ ζημίας.

15. Ποινική ἀγωγή παράγεται ἐκ πάσης ἀνεξαιρέτως ἀξιοποίνου πράξεως, διότι πᾶσαν τοιαύτην ἔχει δικαίωμα καὶ ὀφείλει νὰ τιμωρήσῃ ἡ πολιτεία (ἰδὲ ἀριθ. 100). Πολιτικὴ ἀγωγή μόνον ἐκ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων δύναται νὰ παραχθῇ, διότι ἅμα πρόκειται περὶ ζημίας, ἄλλοθεν προελθούσης, θέλομεν ἔχει ἀπλῆν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγήν, μὴ ὑπαγομένην εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν. Δὲν παράγεται ὅμως ἐκ πάσης ἀξιοποίνου πράξεως πολιτικὴ ἀγωγή, διότι πολ- λαὶ τοιαῦται δὲν προξενοῦσιν ἰδιωτικὴν τινα ζημίαν, τῆς ὁποίας καὶ μόνης, ὡς εἴρηται, τὴν ἀνόρθωσιν ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἐπιδιώκει. Ὅποια ἀκριθέστερον πρέπει νὰ ᾖ ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπενεχθεῖσα ζημία, ἵνα παραχθῇ πολιτικὴ ἀγωγή, θέλομεν ἐξετάσει ἀκολουθῶς.

16. Ἐκ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων ἀπορρέουσιν ἀμφοτέραι αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἀγωγαί, ἐπιδιώκει δὲ, ὡς εἶδομεν, ἑκατέρα ἰδιαιτέρον σκοπὸν, ἡ μὲν ποινικὴ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς, ἡ δὲ πολιτικὴ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ, καίτοι διαφόρους διατρέχουσαι ὁδοὺς, εἰς μεγάλῃν πρὸς ἀλλήλας διατελοῦσι συνάφειαν, καὶ ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, ὃν ἐπιδιώκουσι, καὶ ὡς πρὸς τὰ εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ συντείνοντα μέσθ.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ νομίμου τάξεως ἐνεργεῖ ἡ ποινικὴ ἀγωγή, ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐξασφαλίσεως ταύτης μεγάλως συντελεῖ, ἐκτὸς τῆς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἡ ἀνόρθωσις τῆς εἰς τὸν παθόντα προσγενομένης βλάβης. Μόνον διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν δύο τούτων ἱκανοποιήσεων συμπληροῦται ἡ ὁλοσχερὴς ἀνόρθωσις τοῦ ἐκ τῆς κολασίμου πράξεως ἐπενεχθέντος κακοῦ.

Τὴν ἱκανοποίησιν ἀφ' ἑτέρου τοῦ παθόντος ἐπιδιώκει ἡ πολιτικὴ ἀγωγή. Πρόδηλον ὅμως εἶναι, ὅτι πρὸς πλήρη τοῦ παθόντος ἱκανοποίησιν δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ πληρωμὴ τῆς ζημίας, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἡ τιμωρία τοῦ ἀδικήματος, διότι μόνη ἡ ποινὴ ἐκδικεῖ τὴν προσβολὴν καὶ ἐνθαρρύνει τὸ θῦμα.

Ἐπίσης πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀνάλογον τιμωρίαν τοῦ ἀδικήματος συντελεῖ μεγάλως ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐπενεχθείσης βλάβης. Πρὸς ἀνόρθωσιν δὲ τῆς βλάβης προαπαιτεῖται ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἀδικήματος.

17. Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων ἐπέτρεψεν ὁ νομοθέτης τὴν μετὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς σύγχρονον ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐξάσκησιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Διὰ τῆς συγχρόνου ταύτης ἐκδικά-

σεως ἐπιτυγχάνεται εὐκολώτερον ὁ σκοπὸς ἀμφοτέρων. Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ὑποστηρίζει καὶ προστατεύει τὴν πολιτικὴν, αὕτη συνδράμει ἐκείνην διὰ τῆς ἀνακοινώσεως ἐνδείξεων καὶ πληροφοριῶν, ὁ δὲ δικαστὴς εὐρίσκεται εἰς κρείττονα θέσιν ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' ἀμφοτέρων.

Ἄλλ' ἡ σύγχρονος αὕτη ἐκδίκασις οὐδὲ τὴν ἑνωσιν τῶν δύο ἀγωγῶν ἐπιφέρει, οὐδὲ τὴν ὑποταγὴν τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην. Ἰδιαιτέρας φύσεως οὖσαι αἱ ἀγωγαί αὗται, καὶ ἰδιαιτέρον ἐπιδιώκουσαι σκοπὸν, διατελοῦσι, καίπερ συγχρόνως ἐνασκούμεναι, κεχωρισμένα καὶ ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων· βαδίζουσαι παραλλήλως συνυποστηριζόμεναι μὲν, ἀλλὰ μὴ συγχρόμεναι.

18. Ἡ σύγχρονος ἐνάσκησις τῶν δύο τούτων ἀγωγῶν ἐξήρηται ὅλως ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ παθόντος, διότι ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἶναι ἰδιοκτησία αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ βιασθῇ εἰς ἐξάσκησιν αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ἐξάσκησις τῆς Ποινικῆς Ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

19. Ἔργασίαι ἐξασκήσεως. Εἰσαγωγὴ καὶ ἰδίως ἐξάσκησις.

20. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ ἐξάσκησις. Διαίρεσις.

19. Τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀνατίθουσιν ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τοὺς παθόντας. Θέλομεν ἐξετάσαι ἰδιαιτέρως τὸν τρόπον καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἐξασκήσεως ταύτης εἰς ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων.

20. Πρὸ πάντων ὅμως πρέπει ἀπὸ τοῦδε νὰ διακρίνωμεν ἀκριβέστερον τὰς ἐν τῇ ἐξασκῇ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς περιεχομένας ἐργασίας.

Ἰνα ἐξασκηθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, πρέπει πρὸ πάντων νὰ ὑπάρχῃ ὠρισμένον τὸ πρόσωπον, τὸ δυνάμενον νὰ θέτῃ αὐτὴν εἰς κίνησιν, νὰ τὴν ἐμβάλλῃ εἰς ἐνέργειαν, νὰ δίδῃ τὴν πρώτην ὥθησιν πρὸς ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀνακρίσεως. Τὴν πρώτην ταύτην ἐργασίαν ὀνομάζομεν εἰσαγωγὴν ἢ ἔγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Τεθείσης ἅπαξ εἰς ἐνέργειαν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἐπέρχονται, ὡς εἵπομεν, τὰ στάδια τῆς προδικασίας, τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας καὶ τῆς ἐκτελέσεως. Ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τὰ στάδια ταῦτα ἀπαιτεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὠρισμένον πρόσωπον, παρακολουθοῦν τὰς ἐργασίας τῆς προδικασίας, ἀπευθύνον πρὸς τοὺς ἐνεργοῦντας τὰς ἐργασίας ταύτας ὑπαλλήλους τὰς δεούσας πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς παραστάσεις καὶ αἰτήσεις, ὑποστηρίζον τὸ βάσιμον τῆς ἀγωγῆς ταύτης ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ποιούμενον χρῆσιν τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων κατὰ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἐκτελοῦν τὰς ἐκδοθείσας ἀποφάσεις. Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἅς βραδύτερον εἰς τὰ ἐπόμενα βιβλία τῆς πραγματείας ἡμῶν ἐν ἐκτάσει θέλομεν ἐξετάσει, ὀνομάζομεν *ιδίως ἐξάσκησιν* τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

§ 1.

Ἑξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τῆς Εἰσαγγελίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

21. Ὁργανισμὸς τῆς Εἰσαγγελίας.
22. Διανομὴ ἐργασιῶν ἐξασκήσεως.
23. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ εἰσαγωγή τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων.
24. Ἐπὶ πταισμάτων.
25. Ἐξαιρέσεις.
26. Εἰς τίνα ἀνετέθη ἡ ἰδίως ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.
27. Ἡ Εἰσαγγελία ἐξασκεῖ ἀλλὰ δὲν διαθέτει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν.
28. Ἡ Εἰσαγγελία δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ ἐνδίκων μέσων.
29. Ἀνάγκη ἐπιτηρήσεως τῆς Εἰσαγγελίας. Τίς ἐπιτηρεῖ δημοσίους κατηγοροὺς.
30. Τίς ἐπιτηρεῖ Εἰσαγγελεῖς Πρωτοδικῶν.
31. Τίς ἐπιτηρεῖ Εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν.
32. Συνέπειαι ἱεραρχικοῦ συνδέσμου τῆς Εἰσαγγελίας.
33. Σχέσεις Εἰσαγγελέων πρὸς Ἀντεισαγγελεῖς.
34. Ἀναπλήρωσις Εἰσαγγελέων.
35. Ἡ Εἰσαγγελία μία καὶ ἀδιαίρετος.
36. Συνέπειαι ἀδιαίρετου τῆς Εἰσαγγελίας.

37. Ἐπιτήρησις τῆς Εἰσαγγελίας ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.
38. Σχέσεις τῆς Εἰσαγγελίας πρὸς ἄλλας διοικητικὰς ἀρχάς.
39. Ἐπιτήρησις τῆς Εἰσαγγελίας ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.
40. Συνέχεια. Ἑρμηνεῖαι τοῦ ἄρθρ. 14 Ποινικῆς Δικονομίας.
41. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ Εἰσαγγελία ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰ Δικαστήρια.
42. Ἀποτέλεσμα ἀπειθείας τῆς Εἰσαγγελίας.
43. Πῶς πληροφορεῖται ὁ Εἰσαγγελεὺς περὶ τῆς διαπράξεως ἀδικημάτων.
44. Δημοσία μὴνυσις. Χρησιμότης αὐτῆς.
45. Διατυπώσεις αὐτῆς.
46. Ἰδιωτικὴ μὴνυσις. Ἡθικότης αὐτῆς.
47. Διατυπώσεις αὐτῆς, ὅταν ᾖ ὑποχρεωτικὴ.
48. Διατυπώσεις μηνύσεων καὶ ἐγκλήσεων. Παραπομπή.
49. Ὅφειλει ὁ Εἰσαγγελεὺς νὰ καταδιώξη λαθῶν μὴνυσιν ;
50. Μέτρα κατὰ τῶν μὴ βασίμων μηνύσεων. Τιμωρία.
51. Ἀποζημιώσεις.
52. Κατὰ τίνος ζητεῖται ἀποζημιώσεις.
53. Πότε ὁ ἄθωωθείς δικαιούται εἰς ἀποζημιώσιν.
54. Ὅταν ὑπάρχῃ δόλος ἢ μεγάλη ἀμέλεια.
55. Τηρητέα διαδικασία.

21. Παρ' ἐκάστῳ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων εἶναι διωρισμένος εἰσαγγελεὺς, καθήκον ἐν γένει ἔχων τὴν φρούρησιν τῶν νόμων καὶ τὴν παραφυλακὴν τοῦ δημοσίου συμφέροντος (ἄρθρ. 95 Ὁργ. Δικ. Οἰκονομίδου σελ. 16). Τὸ σύνολον τῶν ὑπαλλήλων τούτων ἀποτελεῖ τὴν εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν ἢ τὴν εἰσαγγελίαν, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Καὶ πάντων μὲν προίσταται ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς, ἔπονται αὐτῷ οἱ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεῖς, ὑπ' αὐτοὺς διατελοῦσιν οἱ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς, καὶ ἐπὶ τέλους ἔρχονται οἱ παρὰ τοῖς πταισματοδίκαις ἐκπληροῦντες καθήκοντα δημοσίου κατηγόρου στρατιωτικοὶ ἀστυνόμοι.

22. Ὁ νόμος δὲν ἀνέθεσεν εἰς πάντα τ' ἀποτελοῦντα τὴν εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν πρόσωπα πλήρη τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ διαιρέσας τὰς ἐν τῇ ἐξάσκησει ταύτῃ περιερχομένης ἐργασίας, διένειμεν αὐτάς μεταξὺ τῶν εἰσαγγελικῶν ὑπαλλήλων εἰς τρόπον, ὥστε ἕκαστος αὐτῶν ἔχει διαγεγραμμένα ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ. Εἰς τὰ ἐπόμενα βιβλία θέλομεν ἐξετάσει ἀκριβῶς, ὅποια τὰ ἐκάστῳ τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων ἀνατεθέντα καθήκοντα, ἐνταῦθα δὲ θέλομεν μόνον μνημονεύσει ἐν γένει αὐτῶν.

23. Καί τήν μὲν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τοὺς παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖς ἐν γένει. Τοῦτο ἐξάγεται προφανῶς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 17 καὶ 156 τῆς Ποιν. Δικονομίας. Κατὰ παραγγελίαν τοῦ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελέως ἐνεργεῖται ἡ προανάκρισις, λέγει τὸ ἄρθρ. 18 Ποιν. Δικονομίας. Οἱ εἰσαγγελεῖς, ἐπιφέρει τὸ ἄρθρ. 156, ἥτοι κατὰ μήνυσιν, ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως, ἔχουσι τὸ δικαίωμα, καὶ ὀφείλουσι νὰ διευθύνωσι τὰς ἀναγκαίας προσκλήσεις πρὸς τοὺς εἰρηνοδίκας . . . πρὸς βεβαίωσιν τῶν κατὰ τὴν πρᾶξιν, καὶ πρὸς συλλογὴν τῶν περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν παραγγελία, ἀπαιτεῖται πρόσκλησις τοῦ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελέως, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων ἀναγκαία ἐργασία· ἄνευ τοιαύτης παραγγελίας, οὔτε προδικασία, οὔτε διαδικασία ἐπὶ ἀκροατηρίου δύναται νὰ ἐνεργηθῇ. Ἐπεὶ ἐκ τούτου, ὅτι οἱ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖς δίδουσι τὴν πρώτην ὥθησιν εἰς τὴν καταδίωξιν, ἥτοι ἐγείρουσι τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν.

24. Τ' ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται κυρίως, προκειμένου περὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων. Περὶ τῶν πταισμάτων εἶχε προβλέψῃ ἰδιαιτέρως ἡ Ποιν. Δικονομία, ἀναθεῖσθαι ἐπ' αὐτῶν τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τοὺς ἀστυνόμους, δημάρχους, ἢ δημαρχικούς παρέδρους. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 135 Ποιν. Δικ. οἱ ἀρμόδιοι ἀστυνόμοι, ἢ δήμαρχοι, ἢ δημαρχικοὶ πάρεδροι ἔχουσι δικαίωμα καὶ χρεωστοῦν, ἥτοι αὐτεπαγγέλτως, ἥτοι κατ' ἐγκλησιν νὰ ἐνεργῶσι τὰ πρὸς βεβαίωσιν τῶν πταισμάτων. Ἀλλ' ὁ ΒΡΠΗ' τῆς 20 Μαρτίου 1893 νόμος ἀπῆλλαξε τὰς ἀρχὰς ταύτας τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων, καὶ ἀνέθηκε ταῦτα εἰς τοὺς στρατιωτικούς ἀστυνόμους (ιδεὲς ἄρθρ. 1 καὶ 2 τοῦ νόμου τούτου).

Ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν πταισμάτων ἔτι δύναται ὁ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεὺς, ἂν ἐγκρίνῃ, ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν κίνησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρ. 143 § 3 Ποιν. Δικονομίας, καθ' ὃ καὶ ὁ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ εἰσαγάγῃ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, εἴτε μετὰ ἐγγράφον προανάκρισιν, εἴτε καὶ ἄνευ τοιαύτης, καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 331 Ποιν. Δικονομίας καθ' ὃ δικαίωμα κατηγορίας ἐπὶ πταισμάτων ἔχει καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς.

25. Ἐναντίον τῶν ἄνω ἐκτεθέντων, ἀφῆρσεν ὁ νόμος εἰς ἐξαιρε-

τικὰς τινὰς περιπτώσεις τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπὸ τοὺς ἀστυνόμους, καίτοι προκειμένου περὶ πταισμάτων, καὶ ἀνέθηκεν αὐτὴν εἰς τοὺς παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖς. Ἀφῆρσε δὲ ἀντιθέτως παρὰ τούτων τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐπὶ τινων πλημμελημάτων, καὶ ἀνέθηκεν αὐτὴν εἰς τοὺς ἀστυνόμους. Ἐπίσης εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἀφῆρσε τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐπὶ τινων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ἀπὸ τοὺς εἰσαγγελεῖς τῶν πρωτοδικῶν, καὶ ἀνέθηκεν αὐτὴν εἰς τοὺς παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεῖς. Τὰς διαφορὰς ταύτας περιπτώσεις θέλομεν ἐξετάσει βραδύτερον, πραγματευόμενοι περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος τῶν διαφόρων ποινικῶν δικαστηρίων.

26. Τὴν δὲ ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς κατὰ τὰ στάδια τῆς προδικασίας καὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας κατὰ κανόνα ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τὰ αὐτὰ πρόσωπα, εἰς ἃ καὶ τὴν ἐγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Οὕτως ὁ ἀστυνόμος, ὁ ἐγείρας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ὑποστηρίζει αὐτὴν καὶ ἐνώπιον τοῦ πταισματοδικείου. Ἐπίσης ὁ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ αὐτὴν διαρκούσης τῆς προδικασίας, καὶ τὴν ὑποστηρίζει ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου. Ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ αἱ ἐξῆς ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος.

α'. Κωλυόμενον, ἢ ἀπουσιάζοντα τὸν ὡς ἀνωτέρω ἀστυνόμον, ἀναπληροῦ ἕτερος δημόσιος κατήγορος ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελεῖς τῶν Πλημμελειοδικῶν ὀριζόμενος, ἐὰν δὲν διορισθῇ τοιοῦτος διὰ Βασιλ. Διατάγματος (ἄρθρ. 28 τοῦ ΒΡΠΑ νόμου τῆς 20 Μαρτίου 1893).

β'. Ἐνώπιον τοῦ πταισματοδικείου δύναται νὰ κατηγορήσῃ, ὡς ἀκίς ἐγκρίνει, καὶ ὁ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεὺς (ἄρθρ. 311 Ποιν. Δικ.).

γ'. Ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ὡς ἀκίς δι' ἀνακοπῆς μεταβιβάζεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον τοῦτο.

δ'. Ὁ αὐτὸς εἰσαγγελεὺς ὑποστηρίζει τὴν κατηγορίαν ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικείων, δύναται ὁμως νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖα (ἄρθρ. 21 καὶ 415 Ποιν. Δικ.) (ἄρθρ. 12 τοῦ περὶ κακουργιοδικείων ΒΚΗ' τῆς 20 Ἰουλίου 1892 νόμου).

ε'. Τέλος, ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς λαμβάνει ἄμεσον μέρος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὡς ἀκίς ἡ ὑπόθεσις μεταβιβάζεται δι' ἀναίρεσως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς καὶ ὅταν ζητῆται κανονισμὸς ἀρμοδιότητος, ἢ ἡ παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον.

27. Οὕτως ἐκανονίσθησαν παρ' ἡμῶν τὰ τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐν γένει.

Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι τὴν ἐξάσκησιν μόνον τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, ἡ ἀγωγή ὅμως αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν πολιτείαν, καὶ ἐπομένως ἡ εἰσαγγελία δὲν δύναται νὰ διαθέτῃ αὐτὴν κατ' ἀρέσκειαν. Τούτου ἕνεκεν, ἅμα ἡ ποινικὴ ἀγωγή τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἀναγκαίως τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου διαγεγραμμένην αὐτῇ πορείαν, καὶ μόνον διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως δύναται νὰ περατωθῇ. Ἡ εἰσαγγελία δύναται μὲν ν' ἀπευθύνῃ τὰς ἀναγκαστικὰς περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς αἰτήσεις κατὰ τε τὴν προδικασίαν καὶ τὴν ἐπ' ἀκρατηρίου διαδικασίαν, δὲν δύναται ὅμως νὰ διακόψῃ τὴν πορείαν αὐτῆς, ἢ νὰ τὴν ἀποσύρῃ (ἀπ. τλδ : 39), ἢ νὰ συμβιβασθῇ περὶ αὐτῆς (Helie n° 781. Dalloz n° 128), ἢ νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς, καὶ οὕτω ν' ἀπεκδύσῃ τὸ ἐπιληρθὲν αὐτῆς δικαστήριον. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς παραίτησιν τὴν ἀθωωτικὴν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως. Ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλων κατὰ νόμον ν' ἀκολουθῇ εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του, ἔχει χρέος, πειθόμενος περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου, νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς, ἢν ὁ ἴδιος εἰσήγαγεν· ἀλλ' ἡ γνωμοδότησις αὕτη δὲν ἀποτελεῖ παραίτησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, διότι αὕτη ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη, καὶ τὸ δικαστήριον δύναται, καὶ ἐναντίον τῆς προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως, νὰ τὴν θεωρήσῃ ὡς βάσιμον, ἐν ᾧ ἂν ἡ γνωμοδότησις ἐκείνη ἦτο παραίτησις, περιττὴ ὅλως ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐντελῶς διὰ τῆς παραιτήσεως ἀποσβεσθείσης (Helie n° 783—3808. Dalloz n° 129—130).

28. Καὶ οὐ μόνον τῆς ὅλης ἀγωγῆς δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς, ἀλλ' οὐδὲ ἐνδίκου τινὸς μέσου, ἐνεργηθέντος ἤδη. Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀπέκειτο νὰ ἐνεργήσῃ ἢ μὴ τὸ ἐνδίκον μέσον, διὰ τῆς ἐνεργείας ὅμως αὐτοῦ ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως ἡ δικαστικὴ ἀρχή, ἐνώπιον τῆς ὁποίας τὸ ἐνδίκον μέσον ἀπευθύνεται, ὥστε μόνον αὕτη δύναται τοῦ λοιποῦ ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ τοῦ ἐνδίκου ἐκείνου μέσου (Helie n° 784. Dalloz n° 131). Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν ὁ Ἀρειὸς Πάγος, προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς βουλευματος, ἀφ' ἧς εἶχε παραιτηθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς (ἀπ. 61 : 42).

Ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τῶν προτέρων δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ παραιτηθῇ

τῆς ἐνεργείας ἐνδίκου τινὸς μέσου. Τὰ μέσα ταῦτα διεγράφησαν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ κόμῃ χρῆσιν αὐτῶν, ἐὰν ἐγκρίνῃ, πρέπει ὁμῶς νὰ ἔχῃ πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, τῆς πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐνδίκων μέσων τεταγμένης προθεσμίας. Δὲν τῷ ἐπιτρέπεται ν' ἀροπλισθῇ ἐκ προοιμίων, καὶ ἂν τὸ πράξῃ, οὐδὲν ἐκ τούτου παράγεται ἀπαράδεκτον τῶν μετὰ τὴν παραίτησιν ἐνεργηθέντων ἐνδίκων μέσων.

Τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀπαρεγκλίτως ἐφαρμόζει ἡ Γαλλικὴ νομολογία, παραδεχομένη, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκκαλέσῃ ἢ νὰ ἀναιρεσιβάλλῃ ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν συμφώνως μὲ τὰς προτάσεις αὐτοῦ, ἢ τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη καὶ ἐξετέλεσε (Helie n° 785. Dalloz Suppl. n° 258—262). Κατὰ μείζονα λόγον δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ ὁ παρά πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 356 Ποιν. Δικ. ἀπόφασιν, ἣν ἀπεδέχθη ὁ δημόσιος κατήγορος (Helie n° 786).

29. Ἐκαστος τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῇ μετὰ πάσης ἐλευθερίας, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποιθήσιν (ἄρθρ. 94 Ὁργ. Δικ.). Ἄλλ' ἂν οὐδεμία καθιερωτο ἐπιτήρησις ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ἀπονεμηθέντος ἐκάστῳ δικαιώματος τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, δὲν ἤθελον ὑπάρχει ἀποχρῶσαι διὰ τὴν πολιτείαν ἐγγυήσεις περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ νομίμου χρήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου· ἡδύνατο ἀμελῆς τις ἢ παράνομος Εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλλῃ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τὰς ἰδιοτροπίας, τὰ πάθη καὶ τὰς συμπαθείας αὐτοῦ, καὶ οὕτω νὰ παραλύσῃ μὲν τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων, νὰ καταστρέψῃ δὲ τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ νόμιμον τάξιν.

Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τούτου ὁ νόμος συνέδεσε δι' ἱεραρχικοῦ δεσμοῦ τοὺς εἰσαγγελικοὺς ὑπαλλήλους, καὶ ἔθεσεν αὐτοὺς ὑπὸ αὐστηρὰν ἐξάρτησιν καὶ πειθαρχίαν, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ ἀνώτερος ἐπιτηρεῖ αὐστηρῶς τὸν κατώτερον, καὶ διατάσσει τὴν ἀνθρώπωσιν πάσης ἀμελείας ἢ παραδρομῆς αὐτοῦ. Καὶ τοὺς μὲν δημοσίους κατηγοροὺς ἐπιτηροῦσιν οἱ παρά πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς. Περὶ τούτου δὲν ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις, οὔτε ἐν τῷ Ὁργανισμῷ, οὔτε ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ, καὶ τοῦτο διότι δὲν ἀνήκουν κυρίως οἱ δημόσιοι κατήγοροι εἰς τὴν τάξιν τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν. Οὐδ' ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει τοιαύτη, καὶ ὁμῶς τὸ Ἀκυρωτικὸν δὲν ἐδίστασε νὰ θεωρήσῃ

τοὺς ἀστυνόμους κτλ. ὡς ὑποκαταστάτους τοῦ παρὰ πρωτοδικαίς Εἰσαγγελέως, καὶ ἐπομένως ὑπαγομένους ὑπὸ τὰς ἀμέσους αὐτοῦ διαταγὰς ('Απ. 'Ακυρ. 27 Αὐγούστου 1825). Ὁ Helie (n° 696) καὶ ὁ Mangin (n° 102) ἐπικρίνουσι τὴν ἀπόφασιν ταύτην, στήριζόμενοι κυρίως εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὁ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεὺς ἐν Γαλλίᾳ οὐδὲν μέρος λαμβάνει εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν πταισμάτων. Ὁ λόγος οὗτος δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν, διότι, ὡς εἶδομεν, ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται καὶ αὐτοπροσώπως νὰ καταδιώξῃ τὰ πταίσματα. Ὅθεν πρέπει νὰ ἐσχύσῃ ἀναντιρρήτως παρ' ἡμῖν ἡ γνώμη τοῦ 'Ακυρωτικοῦ, ἥτις ὑποστηρίζεται παρ' ἡμῖν καὶ ἀπὸ τ' ἄρθρ. 100, 106, 107, 109 Ὁργαν. Δικ. (Κωστῆς σελ. 186 σημ. 4) καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἄρθ. 16 Ποιν. Δικονομίας. Ὁ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεὺς, λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἔχει εἰς τὴν περιφέρειάν του, οἷα καὶ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς δικαιώματα. Ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν του διατελοῦσιν ὅλοι οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι. Κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα, προσθέτει ἀμέσως, ἕκαστος ἀστυνόμος πέμπει πρὸς αὐτὸν κατάλογον τῶν εἰσαγγελλέντων πταισμάτων, καὶ κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν ἐκθεσιν τῆς καταστάσεως τῆς περὶ τὰ πταίσματα δικαιοσύνης. (ἄρθ. 108 Ὁργ. Δικ.). Ἐξάγεται ἐκ τούτων, ὅτι ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς εἰσαγγελίας διατελοῦσιν οἱ ἀστυνόμοι ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῶν πταισμάτων, ὅτι πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ἐπιτηρήσεως ὑποβάλλονται οἱ κατάλογοι καὶ αἱ ἐκθέσεις, καὶ ὅτι ἐν γένει ὑπάρχει μετὰξὺ εἰσαγγελέων καὶ ἀστυνόμων ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῶν πταισμάτων ἡ αὐτὴ σχέση, ἥτις ὑπάρχει μετὰξὺ εἰσαγγελέων ἐφετῶν καὶ εἰσαγγελέων πρωτοδικῶν ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῶν πλημμελημάτων. Ἡ σχέση αὕτη οὐδόλως μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ περὶ στρατιωτικῆς ἀστυνομίας ΒΡΠΗ' τῆς 20 Μαρτίου 1893 νόμου, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 31 αὐτοῦ « αἱ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους σχέσεις τῶν δημοτικῶν ἀστυνόμων πρὸς τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς τηροῦνται καὶ ὑπὸ τῶν κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἀστυνόμων ».

30. Τοὺς δὲ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεῖς ἔθεσεν ὁ νόμος ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέων. Τὴν ἐπιτήρησιν ταύτην καθιεροῖ, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ ἐν γένει τὰ καθήκοντα τῆς εἰσαγγελίας, τὸ ἄρθρ. 93 Ὁργαν. Δικ. καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ ἰδίως τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὰ ἄρθ. 13 καὶ 15 Ποινικῆς Δικονομίας ἔχοντα οὕτω.

"Ἀρθρ. 13. « Ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐνα

πόκειται υπό τὸ Κράτος τῶν ἐφετῶν, εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελέα ἐντὸς τῆς περιφέρειας του ».

Ἄρθρ. 15. « Εἰς τὸν παρὰ τοῖς ἐφέταις εἰσαγγελέα — 1. ἀνήκει ἡ ἐπιτήρησις πάντων τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως — 2. στέλλεται καθ' ἐβδομάδα παρ' ἐκάστου τῶν παρὰ τοῖς πρωτοδίκαις εἰσαγγελέων κατάλογος τῶν εἰσαγγεληθέντων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων — 3. στέλλουν κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν οἱ παρὰ τοῖς πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς ἐκθέσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἐντὸς τῆς περιφέρειας των. — Αὗται αἱ κατὰ τριμηνίαι ἐκθέσεις, μετὰ τῶν ἀναγκαιῶν παρατηρήσεων ὑποβάλλονται παραχρῆμα ὑπὸ τῶν παρὰ τοῖς ἐφέταις εἰσαγγελέων εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης γραμματεῖαν ».

Ἐκ τούτων προφανῶς ἐξάγεται, ὅτι εἰς τοὺς παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεῖς ἀνέθεσε πρὸ πάντων ὁ νόμος τὴν φροντίδα τῆς ὀρθῆς καὶ νομίμου ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῶν ἔθεσεν ἅπαντας, τοὺς τε ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους. Πρὸς ἐξασκήσιν δὲ τῆς ἐπιτηρήσεως ταύτης ὑπεχρέωσεν ὁ νόμος τοὺς παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεῖς νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸν παρ' ἐφέταις κατὰ πᾶσαν μὲν ἐβδομάδα κατάλογον τῶν εἰσαγγεληθέντων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, κατὰ πᾶσαν δὲ τριμηνίαν ἐκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης (Helie n° 732—733).

31. Τέλος τὴν ἐπιτήρησιν τῶν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέων ἀνέθεσεν ὁ νόμος εἰς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα. Περὶ τῆς ἐπιτηρήσεως ταύτης, ἣν καθιεροῖ ὡς πρὸς ὅλα ἐν γένει τὰ τῆς εἰσαγγελίας καθήκοντα τὸ ἄρθρ. 93 Ὁργ. Δικαστ. σιωπᾷ ἡ Ποινικὴ Δικονομία, ἐκ δὲ τῆς σιωπῆς ταύτης ἡδύνατό τις νὰ θεωρήσῃ ἐφαρμοζομένην καὶ παρ' ἡμῖν τὴν ἐν Γαλλίᾳ, ἐνεκὸν ἰδιαιτέρων λόγων, παραδεδομένην γνώμην, καθ' ἣν ἡ ἐπιτήρησις τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέως δὲν ἐκτείνεται εἰς τὴν ἐνέργειαν ἢ μὴ τῶν πράξεων τῆς ἐξασκήσεως, ἀλλ' εἰς τὸν νόμιμον ἢ μὴ τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῶν πράξεων τούτων (Helie n°. 732—733). Ἀλλ' ἐκ τῶν γενικῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 93 Ὁργ. Δικαστ. ἐξάγεται, φρονοῦμεν, ὅτι ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν καθηκόντων τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως ἐκτείνεται ἡ ἐπιτήρησις, καὶ ἐπομένως καὶ ἐπὶ τῶν ἀφορώντων τὴν ἐξασκήσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

32. Τοιοῦτος εἶναι ὁ ἱεραρχικὸς ὀργανισμὸς τῆς εἰσαγγελίας.

συνέπεια δ' αὐτοῦ εἶναι, ὅτι ἕκαστος προϊστάμενος δύναται, οὐ μόνον νὰ κανονίσῃ τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τῶν ὑφισταμένων του διὰ γενικῶν ὁδηγιῶν, οὐ μόνον νὰ ζητήσῃ λόγον παρ' αὐτῶν διὰ πᾶσαν ἀμέλειαν ἢ ἑλλείψιν, ἣν ἤθελεν ἀνακαλύψει, ἀλλὰ καὶ νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ ἐνεργήσωσιν, ἢ παραλείψωσι πᾶσαν πρᾶξιν ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀναγομένην εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῖς ὑφισταμένοις ἀνατιθέμενα καθήκοντα. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ῥητῶς καθιεροῖ τὸ ἄρθ. 94 'Οργ. Δικαστ. καθ' ὃ, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς λαμβάνῃ ῥητὴν ὁδηγίαν παρὰ τοῦ ἀνωτέρου του, ὀφείλει νὰ τὴν ἐκτελῇ ταχέως καὶ ἀκριβῶς.

Παρατηρητέον ἐν τούτοις, ὅτι ἡ φύσις τῶν τοιούτων διαταγῶν εἶναι καθαρῶς διοικητικὴ, καὶ ὅτι ἡ παράλειψις τῆς ἐκτελέσεώς των οὐδὲν ἄλλως ἐπηρεάζει τὸ κῦρος τῶν κατὰ παράθεσιν αὐτῶν ἐνεργηθέντων. Ἄν, λόγου χάριν, ὁ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεὺς εἰσαγάγῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐναντίον τῆς διαταγῆς τοῦ προϊσταμένου του, ἢ ἂν παραλείψῃ ν' ἀνακόψῃ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὅπερ διετάρχη ν' ἀνακόψῃ, ἢ μὲν ποινικὴ ἀγωγὴ θεωρεῖται νομίμως εἰσαχθεῖσα, τὸ δὲ βούλευμα τῶν πλημμελειοδικῶν καθίσταται τελεσίδικον, καίπερ ὑπαρχουσῶν τῶν ἀνωτέρω διαταγῶν, καὶ τοῦτο διότι εἰς τὸν εἰσαγγελεῖα τῶν πρωτοδικῶν ἀνέθηκεν ὁ νόμος τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς καὶ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ βουλευματος, ὅθεν πᾶσα πρᾶξις αὐτοῦ εἶναι ἰσχυρὰ ἀπέναντι τοῦ νόμου, ἂν καὶ ὡς ὑφιστάμενος ὠρεῖται νὰ ὑπακούσῃ, καὶ νὰ τὴν παραλείψῃ. Ἡ παρakoῇ αὕτη μόνον πειθαρχικᾶς, ἢ καὶ βαρυτέρας συνεπείας δύναται νὰ ἔχῃ κατὰ τοῦ παρακούοντος εἰσαγγελεῖος (Οἰκονομ. § 16. ε. Helie n° 735. Mangin n° 91).

Ἄλλὰ δύναται ὁ προϊστάμενος νὰ ἐπιβάλῃ τῷ ὑφισταμένῳ τὴν γνώμην, ἣν πρὸς τὸ συμβούλιον ἢ τὸ δικαστήριον θέλει ἐκφράσῃ; Μ' ὅλην τὴν γενικότητα τοῦ ἄρθρου 94 'Οργ. Δικ. δὲν δυνάμεθα, φρονοῦμεν, νὰ προβῶμεν μέχρι τοῦ σημείου τούτου. Θεωροῦμεν ὅμως ἄταπον νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ἐκφράσιν γνώμης ἐναντίας τῆς πεποιθήσεώς του. Ἦθελεν εἰσθαι ἀληθῆς περίγελως ἡ θέσις εἰσαγγελεῖος, ὑποχρεωμένου νὰ ὑποστηρίξῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ τῆς κοινωνίας τὴν ἐνοχλὴν κατηγορουμένου τινός, ἐνῶ εἶναι πεπεισμένος περὶ τῆς ἀθωότητός του (Helie n° 684. Mangin n° 95. Ortolan n° 2031—2033).

Δύναται μόνον ὁ προϊστάμενος ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῆς

γνώμης του δι' ἄλλου μέλους τῆς εἰσαγγελίας, παραδεχομένου αὐτὴν, ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτον· ἄλλως θέλει ἀναγκαιῶς ὑποστηριχθῇ ἢ ἐναντία γνώμη.

33. Παρ' ἐκάστω εἰσαγγελεῖ διορίζονται πολλάκις ἀντεισαγγελεῖς πρὸς συνδρομὴν αὐτοῦ ἐν περιπτώσει πολλῆς ἐργασίας, καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ἐν περιπτώσει κωλύματος ἢ ἀπουσίας. Ἀνάγκη νὰ προσδιορίσωμεν τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀμέσως προϋσταμένους των εἰσαγγελεῖς.

Τὴν σχέσιν ταύτην κανονίζουνσι τ' ἄρθρ. 91 καὶ 92 Ὁργ. Δικ. ἔχοντα οὕτω.

Ἄρθ. 91. «Ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ διευθύνῃ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, παρὰ τῷ ὁποίῳ εἶναι διωρισμένος, τὰς εἰς αὐτὸν κατὰ νόμον ἀνατεθειμένας ὑποθέσεις. Δύναται δὲ ν' ἀναθέσῃ εἰς τὸν ἀντεισαγγελέα του, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ διεύθυνσίν του, μέρος τῶν ὑποθέσεων, ἢ καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ διὰ παντὸς εἰς αὐτὸν ὠρισμένον τινὰ κλάδον. Παρεκτὸς τούτου, οἱ ἀντεισαγγελεῖς ἀναπληροῦν αὐτεπαγγέλτως τὸν τόπον τῶν εἰσαγγελέων κωλυομένων, ἀπόντων, ἀσθενούντων, ἢ ὅταν χηρεύῃ ἡ θέσις των».

Ἄρθ. 91. «Ὁ ἀντεισαγγελεὺς, ἢ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 43 ὑποκατασταθεὶς εἰσαγγελεὺς, ἐνεργεῖ ἐλευθέρως κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν· ὅταν δὲ λάβῃ ὠρισμένην τινὰ παράγγελίαν ἐκ μέρους τοῦ εἰσαγγελέως, χρεωστῇ νὰ τὴν ἐκτελέσῃ».

Ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων προκύπτουσι τὰ ἑξῆς. α') Ὅτι ἐν περιπτώσει κωλύματος ἢ ἀπουσίας τῶν εἰσαγγελέων, ἢ χηρείας τῆς θέσεώς των, οἱ ἀντεισαγγελεῖς ἀναπληροῦσιν αὐτοὺς αὐτεπαγγέλτως, καὶ ἔχουσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῶν εἰσαγγελέων. β') Ὅτι, παρόντος τοῦ εἰσαγγελέως, οἱ ἀντεισαγγελεῖς περιορίζονται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἐκείνης μόνης τῆς ὑπηρεσίας, ἣν ὁ εἰσαγγελεὺς εὐαρεστηθῇ ν' ἀναθέσῃ αὐτοῖς. Ἡ ἀνάθεσις αὕτη ὑποτίθεται, ἐν ὧν δὲν ὑπάρχει ἀντίρροσις (Helie n° 691). Τὴν ἀνατεθεισάν ὑπηρεσίαν ἐκπληροῦσιν οἱ ἀντεισαγγελεῖς κατὰ τὴν ἐλευθέραν πεποίθησίν των, ἂν λάβωσιν ὅμως ὠρισμένην παρὰ τῶν εἰσαγγελέων παράγγελίαν, ὀφείλουσι νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὴν ταχέως καὶ ἀκριβῶς, ἐκτὸς ἂν ἀφορᾷ ἑκφρασιν γνώμης πρὸς τὸ δικαστήριον, ἥτις, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἵπομεν, δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ τοῖς ὑφισταμένοις.

Εἶπομεν εἰς ἀριθ. 32, ὅτι ἡ παρὰ τοῦ ὑφισταμένου μὴ ἐκτέλεσις τῆς διαταγῆς τοῦ προϊσταμένου οὐδεμίαν ἔχει ἐπιβρόχην ὡς πρὸς τὸ κῦρος καὶ τὴν νομιμότητα τῶν ὑπὸ τοῦ ὑφισταμένου ἐναντίον τῆς διαταγῆς ἐνεργηθεῖσων πράξεων. Ἐφαρμόζεται τοῦτο καὶ ὡς πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ ἀντεισαγγελέως ἐνεργηθείσας πράξεις; Ἀνακοπή, φέρ' εἰπεῖν, βουλευμάτων, ἐνεργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀντεισαγγελέως ἐναντίον διαταγῆς τοῦ εἰσαγγελέως, ἔχει τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα;

Ἐν Γαλλίᾳ οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων λύουσιν ἀρνητικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο (Mangin n° 93. Trebut. σελ. 9 σημ. 31. Dalloz min. publ. n° 53). Δισταγμὸν ἡδύνατο νὰ γεννήσῃ ἡ γνώμη τοῦ Helie, ὅστις, στηριζόμενος εἰς κείμενα Γαλλικῶν νόμων, φρονεῖ, ὅτι δι' αὐτῶν ἀποδίδεται δῆθεν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ἀντεισαγγελέα ἡ ἐξάσκησης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (Helie n° 693). Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τοιαῦτα κείμενα δὲν ὑπάρχουσι· κατὰ τὸ ἄρθρ. 91 Ὁργ. Δικ. οἱ ἀντεισαγγελεῖς ἀντλοῦσι τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀπὸ τῆς ἀναθέσεως τοῦ εἰσαγγελέως κατὰ συνέπειαν δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἀμφιβολία, ὅτι ἅμα πράξις τις ἀπαγορευθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῷ ἀντεισαγγελεῖ, οὐδὲν ἔχει οὗτος δικαίωμα νὰ προβῇ εἰς ἐκτέλεσίν της, καί, ἂν προβῇ, ἡ πράξις αὕτη εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται δυνάμει αὐτῆς νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως δικαστήριόν τι.

34. Ἐν περιπτώσει κωλύματος τοῦ τε εἰσαγγελέως καὶ τοῦ ἀντεισαγγελέως, τίς ἀναπληροῖ αὐτούς; Κατὰ μὲν τὰ ἄρθρ. 27 Ὁργ. Δικ. ὁ νεώτερος δικαστής, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ νόμου Β' 7Θ' τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1892 ὁ ἐμμισθος πάρεδρος, εἰς ὃν διὰ Βασιλ. Διατάγματος ἤθελον ἀνατεθῇ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀντεισαγγελέως παρὰ πρωτοδίκαις, καὶ ἅτινα τότε μόνον ἐπὶ ἔτος δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 278 Ὁργ. Δικ. προκειμένου ἰδίως περὶ συνεδριάσεως δικαστηρίων, καὶ πάρεδροι, δικηγόροι καὶ εἰρηνοδίκαι.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων τούτων προκύπτει, ὅτι, ὅταν δὲν πρόκηται περὶ συνεδριάσεως δικαστηρίων, μόνον ὁ ἐμμισθος πάρεδρος, εἰς ὃν ἀνετέθησαν τὰ τοῦ παρὰ πρωτοδίκαις ἀντεισαγγελέως καθήκοντα, καὶ, τοιοῦτου μὴ ὑπάρχοντος, ὁ νεώτερος δικαστής δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ τῆς εἰσαγγελίας καθήκοντα, οὐχὶ δὲ δικηγόροι ἢ εἰρηνοδίκαι, διότι ὁ νόμος μόνον κατὰ τὰς συνεδριάσεις ἐπιτρέπει τὸ τοιοῦτον. Οὕτως ἀπεφάνθη ἡ 67 τοῦ 61 ἀπόφασις κηρύξασα ἄκυρον αἴτησιν ἀναιρέσεως, γενομένην ὑπὸ δικηγόρου εἰσαγγελεύσαντος κατὰ

τὴν συζήτησιν. Ἄλλ' οὐδὲ οἱ πάρεδροι, εἴτε ἄμισθοι, εἴτε ἐμισθοί, δύνανται, φρονούμεν, νὰ ἀναπληρώσωσι τὸν εἰσαγγελέα ἐκτὸς τῆς συνεδριάσεως, διότι, κωλυμένου τοῦ νεωτέρου δικαστοῦ, ὀφείλομεν νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὸν ἀμέσως ἀρχαιότερον, καὶ οὕτω δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν μέχρι τοῦ προέδρου, οὐδέποτε ὅμως εἰς πάρεδρον.

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις ὅμως τῶν δικαστηρίων ἡ ἀναπλήρωσις τῆς εἰσαγγελίας δύναται νὰ γείνη. 1) ὑπὸ τοῦ ἐμισθοῦ παρέδρου, εἰς ὃν ἤθελον ἀνατεθῆ διὰ Β. Διατάγματος τὰ καθήκοντα τοῦ παρὰ πρωτοδικαίς ἀντεισαγγελέως· 2) μὴ ὑπάρχοντος τοιοῦτου, ἢ κωλυμένου, ὑπὸ τοῦ νεωτέρου δικαστοῦ, διότι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 27 Ὁργ. Δικ. εἶναι γενικὴ, καὶ ἐφαρμόζεται βεβαίως καὶ κατὰ τὰς συνεδριάσεις· παρατηροῦμεν δὲ, ὅτι, ἂν ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπληρώσεως ἐπέλθῃ, διαρκούσης τῆς συζητήσεως, δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ ἡ εἰσαγγελία καὶ ὑπὸ δικαστοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν δικαζόντων (ἀποφ. 20 : 54). 3) μὴ ὑπαρχόντων δικαστῶν, ἢ κωλυμένων, ἡ ἀναπλήρωσις γίνεται ὑπὸ παρέδρων, προτιμωμένων τῶν ἐμισθῶν, κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 2 ἐδ. 2 τοῦ μνησθέντος νόμου. 4) μὴ ὑπαρχόντων παρέδρων, ἢ κωλυμένων, προσλαμβάνονται δικηγόροι ἢ εἰρηνοδίκαι. Τὸ ἄρθρ. 278 Ὁργ. Δικ. ἀναφέρει μόνον τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει πάρεδρος, ἢ δὲν εἶναι παρὼν εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ πρέπει νὰ περιληφθῇ εἰς ταύτην καὶ ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν οἱ πάρεδροι κωλύονται (ἀποφ. 129 : 66). Διαζευκτικῶς δὲ καλουμένων τῶν δικηγόρων ἢ εἰρηνοδικῶν, οὐδεμία μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει προτίμησις (ἀποφ. πολιτ. 267 : 56 καὶ 23 : 57).

Ἄλλ' ἐφαρμόζονται ταῦτα, προκειμένου περὶ συνεδριάσεων τῶν δικαστικῶν συμβουλίων; Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει παρεδέχθημεν τὴν ἀποφατικὴν γνώμην (ἀριθ. 778 ἐν τέλει), ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 278 πραγματεύεται περὶ ἀναπληρώσεως κατὰ τὰς συνεδριάσεις ἐν γένει, καὶ δὲν διακρίνει, ἂν αὗται ἦναι δημόσιαι ἢ μὴ, ἐπομένως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι αἱ διατάξεις αὐτοῦ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ δικαστικά συμβούλια, διότι καὶ ταῦτα εἰς συνεδριάσεις συνέρχονται κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 248 Ποιν. Δικ. ἀλλὰ μὴ δημοσίας.

Πλείονα περὶ ἀναπληρώσεως τῶν εἰσαγγελέων κατὰ τὰς συνεδριάσεις, καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως τῶν κωλυμάτων αὐτῶν, θέλομεν ἐκθέσει πραγματευόμενοι περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ποινικῶν δικαστηρίων.

35. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων. Πρὸς παράστασιν τῶν σχέσεων τούτων μεταχειρίζονται τὴν ἔκφρασιν, ὅτι ἡ εἰσαγγελία εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος. Ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ὀλίγας λέξεις πρὸς ἐπεξηγήσιν τῆς ἐννοίας τῆς ἐκφράσεως ταύτης.

Μία λέγεται ἡ εἰσαγγελία, διότι ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς ἐνεργοῦσιν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ὑποβάλλονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀποστολὴν, ἐκπληροῦσι τὰ αὐτὰ χρέη ὑπὸ διάφορόν τι μέτρον, ἔχουσι κοινὰ τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, εἶναι μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος.

Ἀδιαίρετος δὲ λέγεται ἡ εἰσαγγελικὴ ἀρχή, οὐχὶ διότι μέλη αὐτῆς ἀνήκοντα εἰς ὠρισμένην περιφέρειαν, δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν εἰς ἄλλην, ἢ διότι μέλη τῆς αὐτῆς περιφέρειας δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἀδιακρίτως οἰασδήποτε πράξεις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ὁ νόμος ὥρισεν ἀκριβῶς καὶ τὴν περιφέρειαν καὶ τὰς περιπτώσεις τῆς ἐνεργείας ἐκάστου.

Ἀδιαίρετος λέγεται ἡ εἰσαγγελία, διότι πᾶν μέρος αὐτῆς, ἐνεργοῦν τὰ καθήκοντά του, δὲν ἐνεργεῖ ὡς ἄτομον, ἀλλ' ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς εἰσαγγελίας ἐν γένει, ἢ μᾶλλον τὸ ἀφηρημένον πρόσωπον τῆς εἰσαγγελίας παρίσταται, ὁμιλεῖ, καὶ ἐνεργεῖ ἐκάστοτε διὰ τινος τῶν μελῶν αὐτῆς.

36. Πολλὰ δὲ πρακτικὰ συνέπειαι ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης τοῦ ἀδιαίρετου. Δὲν εἶναι, φερ' εἰπεῖν, ἀνάγκη νὰ παρευρίσκηται τὸ αὐτὸ μέρος τῆς εἰσαγγελίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως· δύναται ν' ἀναπληρωθῇ καὶ ὑπὸ ἄλλου, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ καὶ τοῦτο κατὰ νόμον δικαίωμα νὰ παρασταθῇ. Ἐπίσης δὲν εἶναι ἀνάγκη κωλύματος τοῦ εἰσαγγελέως, ἵνα ἐνεργήσῃ ὁ ἀντεισαγγελεύς· συναίνεσις μόνον τοῦ πρώτου ἀπαιτεῖται, ἥτις ὑποτίθεται ἐνόσω σιωπῇ. Σταθερὰ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν ταύτην (86 : 57. 103 καὶ 126 : 58).

37. Οὕτως ὁργανισθεῖσα ἡ εἰσαγγελία, παρέχει ἀποχρώσας ἐγγυήσεις ὀρθῆς καὶ νομίμου χρήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἐν τούτοις ὁ νόμος ἔθετο αὐτὴν ὑπὸ διπλῆν ἐπιτήρησιν, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τὴν τῆς δικαστικῆς.

Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀνήκει, ὡς εἵπομεν, εἰς τὴν πολιτείαν, ἡ ἐξά-

σκησις ὁμῶς αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, καὶ διότι εἰς ταύτην εἶναι ἐμπεπιστευμένη ἡ ἐκτέλεσις τῶν νόμων, διὰ δὲ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς προκαλεῖται ἡ τῶν ποινικῶν νόμων ἐκτέλεσις, καὶ διότι εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀνετίθη ἡ ἐξασφάλις τῆς δημοσίας τάξεως, εἰς ἣν μεγάλως συντελεῖ ἡ καταδίωξις τῶν ἀδικημάτων. Ἐνεκα τούτου ὁ νόμος ἀφ' ἐνός μὲν ἀνέθεσεν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων· κατὰ τὸ ἄρθρον 10 ἐδ. 3—5 ὀργ. δικαστ. οἱ ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ πρότασιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης· ὥρυσεν ὁμῶς συγχρόνως καὶ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τοῦτο προσόντα· (ἄρθρ. 11 αὐτ. ἄρθρ. 9 ἐπομ. τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1877 νόμου περὶ προσόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν νόμων ΑΦΝΓ' τῆς 30 Ἰουνίου 1887, ΑΩΟΔ' τῆς 31 Δεκεμβρίου 1890, ΒΖΗ' τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1892 ἄρθρ. 10 ἐπομ. καὶ ἐσχάτως ΒΤΚΗ' τῆς 27 Ἰουλίου 1895). Ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπέβαλε τὴν εἰσαγγελίαν ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις, οὐ μόνον γενικὰς ὁδηγίας πρὸς ὁμοιόμορπον ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δύνανται νὰ δώσῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἥ παράλειψιν ὀρισμένων πράξεων ἐξασκήσεως νὰ διατάξῃ, ὡς π. χ. τὴν ἐνέργειαν ἀνακοπῆς ἢ ἐφέσεως (ἄρθρ. 93 ὀργ. δικ.)

Ἡδύνατό τις νὰ ἀντιτάξῃ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης δύναται νὰ παρειαγάγῃ εἰς τὴν δικαστικὴν ἐνέργειαν τὰ πάθη καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πολιτικῆς (Φιλαρέτου δικαστ. ὄργαν. σελ. 222). Ἀλλ' ὁ νόμος καθιεροῖ ῥητῶς τὸ δικαίωμα τοῦτο, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 93 ὀργ. δικ. καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἀρ. Πάγῳ καὶ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς λαμβάνουσιν ἀμέσως διαταγὰς παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅς ὀφείλουσι νὰ ἐκτελέσωσι, χωρὶς νὰ γίνηται διάκρισις περὶ τοῦ εἶδους τῶν διαταγῶν τούτων. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ δὲ καὶ ἡ πρακτικὴ τῶν εἰσαγγελιῶν, καὶ ἅπαντες οἱ συγγραφεῖς ἀναγνωρίζουσιν, ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἐναρξιν τῆς καταδιώξεως, καὶ τὴν ἐνέργειαν ἄλλων πράξεων ἐξασκήσεως τῆς ποιν. ἀγωγῆς. (Helie n° 735. 788. Dalloz Suppl. n° 119. 120.) Haus n° 111. Trebutien n° 120). Μόνον περὶ διαταγῶν παραλείψεως τῆς καταδιώξεως ἢ ἄλλων πράξεων ἐξασκήσεως, ἡμφισβητήθη τὸ δικαίωμα τοῦ ὑπουργοῦ (Ortolan n° 2032) (Dal-

loz Suppl. n° 124), ἀλλὰ καὶ τότε ἀκόμη τὸ ἀναγνωρίζει καὶ ἡ πρακτικὴ τῶν εἰσαγγελιῶν καὶ συγγραφῆς (Garraud n° 373 II). Μόνον ἐν ὅριον πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἐνταῦθα, τὴν ἔκφρασιν τῆς πεποιθήσεως, δι' ἣν παρ' οὐδενὸς δύναται νὰ ἐκβιασθῇ ὁ εἰσαγγελεύς. Ὁ εἰσαγγελεύς κατὰ τὸν Helie εἶναι διφυής· ἅψ' ἐνὸς μὲν ὑπάλληλος τῆς Κυβερνήσεως, ἅψ' ἐτέρου δὲ ὄργανον τοῦ νόμου· ὑπὸ τὴν πρώτην ιδιότητα ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ πᾶσαν διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ, μετὰ ταῦτα ὁμως ἑναπομένει καθαρὸν ὄργανον τοῦ νόμου, καὶ ἐπομένως συμφώνως μὲ τὸν νόμον καὶ μὲ τὴν πεποιθήσιν του θὰ γνωμοδοτήσῃ. (Helie n° 683, 684, 774, 789, Dalloz n° 119. Suppl. n° 123).

38. Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ σχέσεις τῆς εἰσαγγελίας πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, καὶ, ὡς εἶδομεν, ἐνεργοῦνται αὗται διὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης. Πᾶς ἄλλος διοικητικὸς ὑπάλληλος οὐδὲν ἔχει κατὰ κανόνα δικαίωμα νὰ ζητήσῃ πληροφορίας παρὰ τῆς εἰσαγγελίας, εἰμὴ διὰ μέσου τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἐκτὸς κατεπειγουσῶν καὶ ἐκτάκτων περιπτώσεων. Ἰδίως πρέπει ν' ἀποκρούσιν οἱ ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι πᾶσαν αἴτησιν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἔχουσιν ὑφ' ἑαυτῶν ἀπαιτήσεις, ἡ συχνάκις ἐπαναλαμβανομένην, διότι ἐντεῦθεν γεννῶνται συνήθειαι λαμβάνουσαι τὸν χαρακτῆρα ὑποχρεώσεως (Helie n° 790).

39. Εἶπομεν, ὅτι ὁ νόμος ἔθηκε τὴν εἰσαγγελίαν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας· τὸ ἄρθρον 14 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, τὸ καθιεροῦν τὸ δικαίωμα τῆς ταιαυτῆς ἐπιτηρήσεως, ἔχει οὕτως :

“Ἄρθρ. 14. « Τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν, πλήρες ἐν τῷ συμβουλίῳ συνεδριάζον, ἔχει τὸ δικαίωμα—1. νὰ ἀκροᾶται τὰς παρὰ τινος τῶν μελῶν τοῦ πρὸς αὐτὸ γενομένας μηνύσεις, νὰ καλῇ ἐνώπιόν του τὸν εἰσαγγελέα, καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς αὐτόν τὴν προανάκρισιν τῶν μηνυθέντων. — 2. νὰ ζητῇ διὰ ζώσης, ὅσάκις κρίνῃ ἀναγκαῖον, λόγον παρὰ τοῦ εἰρημένου εἰσαγγελέως περὶ τῆς ἀρξαμένης προανάκρισεως ».

Ἡ διάταξις αὕτη καὶ θεωρητικῶς εἶναι ὀρθή, καὶ εὐαρέστων κοινωνικῶν ἀποτελεσμάτων παραγωγός. Ὁρθή μὲν θεωρητικῶς, διότι ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καίπερ ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀποτελεῖ ἐν ταύτῳ καὶ δικαστικὴν τινα λειτουργίαν. Προκαλεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινικῶν νόμων, ἀλλὰ προκαλεῖ καὶ προετοιμάζει καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν δικαστικῶν ἐν-

ταλμάτων καὶ ἀποφάσεων. Ὁρθὸν ἐπομένως εἶναι νὰ συμμετέχη καὶ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. (Helie n° 665. Garraud n° 372.)

Εὐαρέστων δὲ ἀποτελεσμάτων παραγωγός, διότι τὸ ἐφετεῖον, πανίσχυρον ἕνεκα τῶν φώτων, τῆς ὑπολήψεως, τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἰσοβιότητος τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ μελῶν, οὐδόλως θέλει διαστάσει νὰ διατάξῃ τὴν καταδίωξιν παντὸς ἐνόχου, οἰασθήποτε τάξεως καὶ ἰσχύος καὶ ἂν ᾖ οὗτος· διὰ δὲ τῆς ἐνεργείας τοῦ ταύτης θέλει μεταδώσει θάρρος καὶ δραστηριότητα εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, καὶ οὕτως οὐδὲν ἀδίκημα θὰ μείνῃ ἀκαταδίωκτον.

40. Καὶ τὸ μὲν ἐδ. 1^{ον} τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου χρηγεῖ εἰς τὸ ἐφετεῖον τὸ δικαίωμα νὰ διατάττῃ τὴν διὰ τοῦ ἀρμοδίου εἰσαγγελέως ἔγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὸ δὲ ἐδάφιον 2^{ον} χρηγεῖ εἰς αὐτὸ τὸ δικαίωμα νὰ διατάττῃ ἐπίσης τὴν διὰ τοῦ ἀρμοδίου εἰσαγγελέως ἐνέργειαν πράξεων ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς κατὰ τὸ στάδιον τῆς προδικασίας. Ἡδύνατο μάλιστα νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία, ἂν τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν ὑποθέσεων, ἢ ἐπὶ ἐκείνων μόνον, ἐφ' ὧν τὸ ἐφετεῖον διέταξε τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ὁμως τοῦ ἐδ. 2^{ου} μετὰ τοῦ ἄρθρου 13 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἐφετῶν ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελέως ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν, ἐξάγεται, ὅτι δι' ὅλας ἐν γένει τὰς ὑποθέσεις χρηγεῖται εἰς τὸ ἐφετεῖον τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα τῆς ἐπιτηρήσεως.

Τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ περὶ Δικαστ. Ὁργανισμοῦ Γαλλικοῦ νόμου, ἀντὶ δὲ τῆς ἐν τούτῳ ἐκφράσεως «ἡνωμένων τῶν τμημάτων» (toutes les chambres assemblées), ὃ ἡμέτερος νομοθέτης μετεχειρίσθη τὴν λέξιν πλήρες. Σημαίνει λοιπὸν ἡ λέξις αὕτη, ὅτι ὅλα τὰ μέλη τοῦ ἐφετείου ὀφείλουσι νὰ λάβωσι μέρος, ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι τὸ κώλυμα τινῶν ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ ἀκύρους τὰς πράξεις τῶν λοιπῶν.

41. Ἐνταῦθα περατοῦται· ὁλοτελῶς τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιτηρήσεως τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας. Ὅθεν τὸ ἐφετεῖον δὲν δύναται· νὰ ἐπιβλέψῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας· ἐπίσης δὲν δύναται νὰ διατάξῃ τὴν καταδίωξιν τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων (Helie n° 731.) Ἡ εἰσαγγελία μένει κατὰ τὰ λοιπὰ ὅλως ἀνεξάρτητος τῶν δικαστηρίων,

παρ' οἷς εἶναι ἐγκατεστημένη. Ταῦτα δὲν δύνανται, οὔτε νὰ ἐπιπλήξωσι τοὺς ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλους, οὔτε ν' ἀποδοκιμάσωσι καθ' αἰονδήποτε τρόπον τὰς πράξεις των (ἄρθρον 116 Ὁργ. Δικ.), ὡς π.χ. νὰ εἰπωσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὅτι ὀφείλει νὰ σεβασθῇ τὸ δεδικασμένον (Dalloz n° 121 ἐδ. 5.), οὔτε ν' ἀναμιχθῶσι ποσῶς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὴν εἰσαγγελίαν ἀποκλειστικῶς ἀνατεθέντων καθηκόντων· οὕτω, δὲν δύνανται τὸ δικαστήριον νὰ ἀναβάλῃ τὴν περὶ τινος κατηγορουμένου ἀπόφασίν του, μέχρις οὐ ἐνεργηθῇ ἀνάκρισις, ἢ καταδιωχθῇ καὶ ἕτερον πρόσωπον, ὃ διέταξε δῆθεν τὴν ἀξιόποινον πράξιν (Dalloz n° 121 ἐδ. 3. Suppl. n° 115 suiv.)· ἂν πράξῃ μάλιστα τοῦτο, θεωρεῖται ὡς ὑποπεσὼν εἰς ὑπερβασιν καθηκόντων (ἀποφ. 96 : 68. 154 : 65).

42. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων ἐξάγεται, ὅτι εἰς ἕκαστον τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων ἀνετέθησαν ὠρισμένοι πράξεις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ ἐνεργήσῃ κατ' ἐλευθέραν πεποιθήσιν· ὅτι αἱ προϊστάμενοι αὐτῶν δύνανται νὰ δώσωσιν αὐτοῖς ὁδηγίας καὶ διαταγὰς περὶ τούτου, τὰς ὁποίας ὀφείλουσι τότε νὰ ἐκτελέσωσι ταχέως καὶ ἀκριβῶς· ὅτι ὁμοίως διαταγὰς δύνανται νὰ διαβιβάσῃ ἢ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης· τέλος, ὅτι καὶ τὰ ἐρετεῖα δύνανται νὰ διαβιβάσωσιν ὁμοίως διαταγὰς εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγήν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς κατὰ τὴν προδικασίαν.

Ἄλλ' ὅ,τι εἵπομεν εἰς ἀριθμ. 32 περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν διαταγῶν τῶν προϊσταμένων, ἐφαρμόζεται πληρέστατα καὶ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς ἐκτελεστικῆς ἢ δικαστικῆς ἐξουσίας· ἂν αἱ διαταγαὶ αὗται δὲν ἐξετελέσθησαν, οὐδεμία ἐπέρχεται συνέπεια, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποινικὴν ἀγωγήν. Αἱ παρὰ τὰς διαταγὰς ἐνηργηθεῖσαι πράξεις εἰσὶν ἐγκυροὶ καὶ ἰσχυραὶ, ἢ δὲ παράλειψις τῆς ἐκτελέσεως τῶν διαταχθεῶν πράξεων ἐπιφέρει· ὅλας τὰς ἐκπτώσεις τῶν προθεσμιῶν, αἵτινες καὶ ἄνευ τῶν διαταγῶν ἐκείνων ἤθελον ἐπέλθαι (Helie n° 735. Dalloz n° 119. Suppl. n° 122).

43. Ἀναθεῖς ὁ νόμος τὴν ἔγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλους, καὶ ἰδίως εἰς τὸν παρὰ πρωτοδικαίᾳ εἰσαγγελέα, ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα, ἵνα περιέρχεται εἰς γνῶσιν αὐτοῦ πᾶν διαπραττόμενον ἀνόμημα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ νόμος ὑπεχρέωσεν ἀπάσας τὰς τε πολιτικὰς καὶ στρατιωτι-

κάς ἀρχὰς ἄνευ ἐξαίρεσεως, ν' ἀνακοινώσωσιν ἀμελλητί εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα πᾶν ὅ,τι μανησέωσιν ἐκ μηνύσεων, ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἐκ φήμης, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον περὶ τινος πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, ὅσον ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὴν πράξιν, ἢ τὸν πράξαντα αὐτὸ (ἄρθρ. 119 Ποιν. Δικ.).

Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὁ νόμος ὑπεχρέωσε πάντα ιδιώτην, λαβόντα ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γνῶσιν ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, ν' ἀναγγέλλῃ αὐτὴν ἐγγράφως ἢ διὰ ζώσης (ἄρθρ. 150 Ποιν. Δικ.). Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τῶν λαβόντων ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γνῶσιν τοῦ ἀνομήματος ιδιωτῶν εἶνε ὅλως ἡθικὴ, ἡγουν ἡ ἐκπλήρωσις αὐτῆς ἀνετίθη εἰς τὴν συνείδησιν καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ συναισθησίν τῶν καθηκόντων τῶν μόνον ἐξαίρετικῶς εἰς τὰς περιστάσεις τῶν ἄρθρ. 123—128 Ποιν. Νόμ. ἡ παρὰλειψις τῆς ὑποχρέωσεως συνεπάγεται καὶ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν (ἄρθρ. 130 Ποιν. Νόμ. ἐνθα καὶ ἡ ἐξαίρεσις τῶν συγγενῶν) (Κωστῆς σελ. 396 σημ. 4).

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καὶ πᾶς ἄλλος ιδιώτης δύναται νὰ καταγγείλῃ οἰανδήποτε ἀξιοποίνον πράξιν. Τὸ αὐτὸ δύνανται νὰ πράξωσι καὶ οἱ παθόντες ἐκ τοῦ ἀνομήματος, ὧν ἡ μήνυσις ὀνομάζεται εἰδικώτερον ἐγκλησις.

Θέλομεν ἐξετάσαι ἰδιαίτερώς ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω μηνύσεων.

44. Ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία, τροποποίησα ὡς πρὸς τοῦτο τὰς διατάξεις τῆς Γαλλικῆς, τὴν μεγίστην ἔδωκεν ἔκτασιν εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῶν διαφορῶν ἀρχῶν πρὸς ἀναγγελίαν τῶν ἀδικημάτων εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Ἐνῷ ἡ Γαλλικὴ Δικονομία (ἄρθρ. 29) ὑποχρεοῖ αὐτὰς ν' ἀναγγέλλωσι μόνον τ' ἀδικήματα, ὅσων ἤθελον λάβει γνῶσιν κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῶν, ἡ ἡμετέρα ἐκτείνει, ὡς εἶδομεν, τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην καὶ εἰς ὅσα ἐκ μηνύσεως, ἐκ φήμης, ἢ κατ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον πληροφορηθῶσι. Καὶ φρονούμεν, ὅτι δὲν δύναται τις νὰ μεμφοθῇ τὴν ἐπέκτασιν ταύτην ὅλαι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κράτους, ἐκτὸς τῶν καθηκόντων τῆς ἰδιαίτερας αὐτῶν ὑπηρεσίας, ἔχουσι καὶ τὸ καθῆκον νὰ συντελῶσι κατὰ δύναμιν εἰς τὴν συντήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, καὶ ἐπομένως ὀφείλουσι νὰ συνδράμωσι τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων, ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ δημοσία τάξις μεγάλως διαταράσσεται. Προφανὴς δὲ εἶναι ἡ χρησιμότης τῆς συνδρομῆς ταύτης πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀποκρύψεως τῶν ἀνομημάτων. Διεσπαρμέναι

αἱ διαφοραὶ ἀρχαὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Βασιλείου, καὶ εἰς διαφόρους μετὰ τῶν πολιτῶν ἐρχόμεναι σχέσεις, δύνανται νὰ μάθωσι πᾶσαν διάδοσιν καὶ πᾶσαν φήμην περὶ τελέσεως ἀδικήματός τινος, καὶ νὰ φέρωσιν αὐτὴν εἰς γνώσιν τοῦ εἰσαγγελέως. Ἄλλ' ἰδίως χρήσιμοι ἀποβαίνουν αἱ πληροφορίες τῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, διότι κύριον ἔχοντες οὗτοι καθήκον τὴν προστασίαν τῆς τιμῆς, τῆς περιουσίας καὶ τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν, καὶ εἰς τὴν περιφρούρησιν τῶν δικαιωμάτων τούτων νυχθημερὸν ἐνασχολούμενοι, πολλάκις μὲν προλαμβάνουσι πᾶσαν κατ' αὐτῶν προσβολὴν, καὶ ἀποτυχάνοντες δὲ εὐρίσκονται εἰς κρείττονα παντὸς ἄλλου θέσιν νὰ γνωρίσωσι καὶ τὸ εἶδος τῆς προσβολῆς καὶ τοὺς αὐτουργοὺς αὐτῆς, καὶ νὰ διαβιβάσωσι περὶ πάντων ἀκριβεῖς πληροφορίες εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

45. Ὁ νόμος δὲν ὥρισε τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς πρέπει νὰ ἐνεργῇται ἡ ἀναγγελία αὐτῆς τῶν διαφορῶν ἀρχῶν πρὸς τὸν εἰσαγγελέα, ἣν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν δημοσίαν μὴνυσιν, πρὸς διάκρισιν τῆς ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν γινομένης. Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδεμία διατύπωσις ἀπαιτεῖται, ἀλλ' ἀρκεῖ ἀπλοῦν ἔγγραφον τῆς ἀρχῆς περιέχον ἀκριβῶς τὰς ἀναγκαίας πληροφορίες. (Κωστῆ αὐτόθι Helie n° 2231.)

46. Ἡμερισθῆσάν τινες τὴν ἠθικότητα τῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν, εἴτε λαθόντων γνώσιν τοῦ ἀδικήματος ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, εἴτε μὴ, γενομένων μηνύσεων, συγγέροντες αὐτὰς μὲ τὴν κατασκοπίαν καὶ προδοσίαν. Βεβαίως εἶναι ἀπεχθὲς ἡ μὴνυσις, ὅταν ὁ ποιῶν αὐτὴν ὠθεῖται ἀπὸ προσωπικὸν συμφέρον, ἀπὸ πλεονεξίαν, ἀπὸ μίσος, ἢ ἀπὸ ἐκδικησιν. Ἄλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ μεμψῇ τὸν πολίτην, ὅστις ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ ἀξίωμα τοῦ Σόλωνος, ὅτι ἐπίσης μὲ τοὺς ἀδικουμένους πρέπει νὰ συμπάσχωσι καὶ οἱ μὴ ἀδικούμενοι, καταγγέλλει παρῥησίᾳ τὸ ἀδικημα, καὶ ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ τὰ μίσση καὶ τὴν εὐθύνην τῆς μηνύσεως, πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, καὶ τῆς προστασίας τῶν δικαιωμάτων τῶν συμπολιτῶν του. Οὐδὲν χαρακτηρίζει κάλλιον ἐλεύθερον λαόν, ὅσον ἡ κατὰ τοῦ ἀδικήματος ἀποστροφὴ, ἥτις καθιστᾷ πάντα πολίτην ἄμεσον ἀντίπαλον παντὸς παραβάτου τῶν νόμων τῆς πολιτείας. (Helie n° 2229. 2232)

47. Ἀμφισβητεῖται ἐν Γαλλίᾳ τὸ ζήτημα, ἀν' ὑποβάλληται εἰς διατυπώσεις ἡ ὑποχρεωτικὴ μὴνυσις τῶν πολιτῶν, τῶν λαθόντων γνώσιν τοῦ ἀδικήματος ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως. Ὁ Helie (n° 2233) φρονεῖ,

ὅτι πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὰς ἀνωτέρω μηνύσεις τῶν ἀρχῶν, καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ ἐπομένως πάσης διατυπώσεως, ἵνα μὴ παρεμποδίζονται ἐξ αὐτῶν οἱ θέλοντες νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην πο-
 λῖται. Ὁ Mangin (instr. écrite n° 48), Dalloz (Suppl. n° 652) καὶ ἄλλοι φρονοῦσιν ἀπ' ἐναντίας, ὅτι ἡ ἀνωτέρω μήνυσις πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὰς μηνύσεις τῶν λοιπῶν πολιτῶν, καὶ ἐπομένως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς διατυπώσεις αὐτῶν.

Καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν Ποινικὴν Δικονομίαν ἀμφίβολον φαίνεται τὸ ζήτημα, διότι τὸ ἐπιβάλλον τὴν ὑποχρέωσιν, περὶ ἧς πρόκειται, ἄρθρον 150 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας οὐδόλως ἀναφέρει τὴν λέξιν μή-
 νυσιν, ὥστε δύναται τις ἢ νὰ ἐξομοιώσῃ τὴν ἀναγγελίαν ταύτην μὲ τὴν τοῦ προηγουμένου ἁρθρου ἀναγγελίαν τῶν ἀρχῶν, ὅτε εἰς οὐδε-
 μίαν ὑπάγεται διατύπωσιν, ἢ νὰ τὴν συνδυάσῃ μὲ τὴν τῶν ἐπομένων ἁρθρῶν 152 — 154 μήνυσιν, ὅτε πρέπει νὰ τὴν ὑποβάλλῃ εἰς τὰς αὐτὰς διατυπώσεις. Θεωροῦμεν προτιμητέαν τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην, διότι ἡ τήρησις τῶν διατυπώσεων ἐμβάλλει τοὺς μηνύοντας εἰς μεῖζονα περίσκεψιν, καὶ ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῶν συνεπειῶν.

48. Ὁ νόμος ὥρισεν ἀκριβῶς τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργοῦν-
 ται αἱ μηνύσεις ἐν τοῖς ἁρθρ. 152—155 Ποιν. Δικ. Αἱ διατυπώ-
 σεις αὗται πρέπει βεβαίως νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ἐπὶ τῶν ἐγκλήσεων τῶν παθόντων, διότι τὸ ἰδίως περὶ αὐτῶν πραγματευόμενον ἄρθρον 258 Ποιν. Δικ. ἐκτὸς τῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα παραδόσεως τῆς ἐγκλή-
 σεως, οὐδεμίαν ἄλλην περὶ αὐτῶν διατύπωσιν διαγράφει. Ἐντεῦθεν
 πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ νόμος ἀνηνέχθη εἰς τὰς γενικὰς περὶ
 μηνύσεων διατυπώσεις, διότι ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον νὰ παραδεχθῶμεν,
 ὅτι, ὑποβλὼν ὁ νόμος εἰς διατυπώσεις τὰς μηνύσεις ἐν γένει, ἀπῆλλα-
 ξεν αὐτῶν τὰς ἐγκλήσεις, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδὲ καταδίωξις πολλὰ-
 κίς δύναται νὰ ἐνεργηθῇ, ὡς βραδύτερον θέλομεν ἐκθέσει.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς τὰς διατυπώσεις τῶν μηνύ-
 σεων, διότι ὁ νόμος ἀπῆρτησε τὴν τήρησιν αὐτῶν ὡς ἐγγύησιν τῆς περι-
 σκέψεως τῶν μηνυτῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν μηνύσεων· ἀλλ' ἰδίως
 ἡ γνώσις αὐτῶν εἶναι ἀναγκαία, ὡς ὅτι διὰ τὸ ἐγκυρον τῆς καταδίω-
 ξεως ὁ νόμος θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἐγκλήσιν τοῦ παθόντος, διότι τότε
 ἡ ἐλλειψίς ἢ τὸ ἄτακτον αὐτῶν καθιστᾷ ἄκυρον τὴν καταδίωξιν.
 Ἐνεκα τούτου θὰ ἐξετάσωμεν τὰς διατυπώσεις τῶν μηνύσεων, πραγ-
 ματευόμενοι ἰδίως περὶ ἐγκλήσεων.

49. Ὁφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ καταδιώξῃ λαθὼν τὴν μήνυσιν : Τὸ ζήτημα τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει κατωτέρω εἰς ἀριθ. 57.

50. Ἐπιτρέψας δὲ ὁ νομοθέτης εἰς πάντα πολίτην νὰ καταγγέλλῃ τὰς ἀξιοποίνους πράξεις, καὶ νὰ προκαλῇ οὕτως ἐμμέσως τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὥφειλε νὰ λάβῃ καὶ μέτρα τινὰ πρὸς περιστολὴν τῶν δολίων ἢ ἀπερισκέπτων μηνύσεων, καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν εἰς ἀδίκον ποινικὴν καταδιώξιν ὑποβαλλομένων πολιτῶν. Τὰ μέτρα ταῦτα εἰσὶν α') ἡ ποινικὴ τιμωρία τοῦ μηνυτοῦ, ἂν δολίως ἐνήργησεν, καὶ β') ἡ ὑποχρέωσις αὐτοῦ εἰς ἀποζημιώσιν τοῦ μηνυθέντος, ἂν ἐνήργησεν ἐκ δόλου ἢ ἐξ ἀμελείας.

Καὶ πότε μὲν ὑπάρχει περίπτωσις ποινικῆς τιμωρίας τοῦ μηνυτοῦ, προβλέπει ὁ Ποινικὸς Νόμος, καὶ ἐπομένως δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς πραγματείας ἡμῶν. Ἰνα κατανοήσωμεν δὲ ἀκριθῶς τὰς περιπτώσεις τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μηνυτοῦ εἰς ἀποζημιώσιν, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριθῶς τὰ ἐξῆς : 1) τίς δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημιώσιν; 2) κατὰ τίνας; 3) εἰς ποίας περιπτώσεις, καὶ 4) κατὰ ποίαν διαδικασίαν.

51. Ἀποζημιώσιν δύναται νὰ ζητήσῃ, κατὰ τὸ ἄρθρον 86 συνδυαζόμενον μὲ τ' ἄρθρα 346, 399, 448 Ποιν. Δικον. ὁ κατηγορούμενος, ἀφοῦ ἀθωωθῇ. Ἀλλ' ἡ ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ συμβῇ, ἢ διότι δὲν ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν, ἢ διότι τὴν ἐξετέλεσεν ὑπὸ περιστάσεις καθιστώσας αὐτὴν μὴ κολάσιμον, ὅτε ἡ ἀθώωσις ὀνομάζεται εἰδικώτερον ἀπόλυσις. Δύναται καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει νὰ ζητήσῃ ἀποζημιώσιν ὁ ἀπολυθεὶς; Οἱ συγγραφεῖς ἀπαντῶσι καταφατικῶς, διότι ὁ ἀπολυθεὶς ἀδίκως ὑπεβλήθη εἰς κατηγορίαν, ἀφοῦ πᾶν ὅ,τι ἔπραξε δὲν ἀποτελεῖ ἀξιοποίνον πρᾶξιν (Helie n° 2294 ἐν τέλει). Τὴν γνώμην ταύτην ρητῶς καθιέρωσε καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐν τῷ ἄρθρῳ 346 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον. καθ' ὃ «τὸ αὐτὸ πράττεται καὶ ὅταν ἡ πρᾶξις ἀπεδείχθῃ μὲν, δὲν ἔχει δὲ κολάσιμος, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἀθωοῦται ὁ κατηγορούμενος, καὶ, γενομένης αἰτήσεως, ἐκδίδεται κατὰ τὸ ἄρθρον 86 ἀπόφασις περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων.»

Τί ὅμως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος ἀθωωθῇ διὰ βουλεύματος; Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀρνηθῶμεν καὶ τότε δικαίωμα ἀποζημιώσεως καὶ ἱκανοποιήσεως εἰς τὸν ἀδίκως καταδιωχθέντα, καὶ μάλιστα ἂν ὁ καταδιωχθεὶς ὑπεβλήθη εἰς

προφυλάκισιν (Dalloz n° 552. Suppl. n° 769). 'Αλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἀθωωθέντος δὲν δύνανται, ὡς θὰ ἴδωμεν (ἀριθ. 923), νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς ποινικόν, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον.

52. Οὐτε τὸ καθιεροῦν ἐν γένει τὴν ἀποζημίωσιν ἄρθρον 86, οὔτε τ' ἄρθρα 346, 399, 448 καὶ 500 Ποιν. Δικον. τὰ πραγματευόμενα περὶ τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης ἐν περιπτώσει ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον ἐνὸς ἐκάστου τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ὀρίζουσι κατὰ τίνος ἡ ἀποζημίωσις δύνата νὰ ζητηθῇ. Τὸ ἄρθρον ὅμως 302 Ποιν. Δικον. προσδιορίζει τὸν χρόνον, καθ' ὃν δύνανται νὰ προταθῶσιν αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ κατηγορουμένου, ἀναφέρει ὡς πρόσωπα, καθ' ὧν ἀπευθύνονται αὐταί, τὸν ἰδιώτην κατήγορον καὶ τὸν καταμνηνυτήν. Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης ἐκφράσεως, καὶ ἐκ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ παραίτιος ζημίας τινὸς εὐθύνεται εἰς ἀνθρώπων, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δύνата νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν πᾶς μνηνυτής, εἴτε ἔπαθεν ἐκ τοῦ ἀδικήματος, εἴτε οὐ, εἴτε ἀντελήφθη αὐτοῦ ἰδίαις αἰσθήσεσιν, εἴτε ἄλλως πῶς. Καὶ αἱ ἀρχαί, αἱ συμφῶνως μὲ τὸ ἄρθρον 149 Ποιν. Δικ. ἀναγγέλλουσι: εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἀδικημάτων, δύνανται ἐπίσης νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς ἀποζημίωσιν ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ὡς θέλομεν ἐκθέσει ἀκολούθως. Δύνата ὅμως νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν ὁ μὴ ἀπευθύνας ἔγκλησιν, παρασταθεὶς δὲ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς καταδιώξεως; Οὐχί, διότι: ἡ καταδίωξις αὕτη δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἐνεργείας τινὸς τοῦ παθόντος, ὅθεν οὐδεμίαν δύνата οὗτος νὰ ἔχῃ εὐθύνην διὰ τὰς πράξεις ἄλλου. Δύνата ὅμως νὰ ἔχῃ τοιαύτην, ἂν διὰ τῆς παρεμβάσεώς του συνετέλεσεν εἰς τὴν παράτασιν τῆς ἐκκρεμότητος τῆς ὑποθέσεως (Helie n° 2300. Dalloz n° 546).

53. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης δὲν ὥρισε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀθωωθείς δικαιούται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ μνηύσαντος αὐτόν· ἐκ τῶν δυνητικῶν ὅμως ἐκφράσεων, ἃς ὁ νόμος μεταχειρίζεται, «ἐκδίδεται ἀπόφασις» (ἄρθρ. 346 Ποιν. Δικ.), «δικάζει... τὰς περὶ ἱκανοποιήσεως... ἀπαιτήσεις» (448 Ποιν. Δικ.), καθίσταται πρόδηλον, ὅτι δὲν ἔχει πάντοτε ὁ ἀθωωθείς τοιοῦτον δικαίωμα. Ἀλλὰ καὶ παράλογον ἦθελεν εἶσθαι νὰ ἐξαρθῇ ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις τοῦ μνηυτοῦ ἐκ μόνης τῆς ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου, ἥτις πολλάκις δι' ἑλλειψιν ἀποδείξεων, ἢ δι' ἀμφιβολίαν, ἢ καὶ ἀτό-

πως γίνεται, καὶ ἐντελῇ ἤθελεν ἐπιφέρει παῦσιν τῶν τοσοῦτον χρησίων πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἀδικημάτων μηνύσεων, διότι οὐδεὶς ἤθελε τολμήσει νὰ καταγγεῖλῃ ἀξιοποινόν τινα πρᾶξιν, ἐπισύρων καθ' ἐαυτοῦ τοιαύτην εὐθύνην. Ἀναγκαῖον ἐπομένως προαπαιτούμενον τῆς εὐθύνης τοῦ μηνυτοῦ εἰς ἀποζημίωσιν εἶναι ὁ δόλος ἢ ἡ ἀμέλεια καὶ ἀπερὶσκεψία αὐτοῦ περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς μηνύσεως.

54. Καὶ ὅταν μὲν ὑπάρχῃ δόλος, ἢ πρὸς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσις τοῦ μηνυτοῦ εἶναι ἀναμφίβητος, καὶ δύναται μάλιστα, ὡς εἶδομεν, νὰ καταδιωχθῇ καὶ ποινικῶς ὁ μηνυτής, εἴτε ἀρχή, εἴτε ιδιώτης εἶναι οὗτος. Ὅταν ὁμως ὑπάρχῃ ἀμέλεια, ἐξεταστέον καθίσταται, τίνας βαθμοῦ ἀμέλεια ἀπαιτεῖται, ἵνα ὑποχρεωθῇ ὁ μηνυτής εἰς ἀποζημίωσιν; Τὸ ζήτημα τοῦτο ῥητῶς ἔλυσε ὁ νόμος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δικαστικούς καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους· τὸ ἄρθρον 65 Ποιν. Δικον. κηρύττει αὐτοὺς ἐν γένει ὑπευθύνους εἰς ἀποζημίωσιν μόνον ἐν περιπτώσει μεγάλης ἀμελείας ἢ ἀσυγγνώστου παραδρομῆς· ποία δὲ εἶναι τοιαύτη ἀμέλεια καὶ παραδρομή, ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οὔτε διὰ μεγάλην ἀμέλειαν εὐθύνονται, καθ' ὅσον ὁ νόμος σιωπᾷ περὶ αὐτῶν, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 87 Ποιν. Δικον. οἱ δημόσιοι ὑπαλλήλοι μόνον εἰς τὰς κατὰ τῶν νόμων ῥητῶς ὀριζομένας περιπτώσεις δύνανται νὰ καταδικασθῶσιν εἰς ἀποζημίωσιν.

Ἐπίσης σιωπᾷ ὁ νόμος περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀμελείας τῆς ἀπαιτουμένης, ἵνα ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν ὁ ιδιώτης μηνυτής. Αἱ περὶ τούτου διατάξεις τῶν Ῥωμαϊκῶν νόμων δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι παρ' ἡμῖν, διότι, μὴ ὑπαρχούσης παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις δημοσίας κατηγορίας, καὶ ἐπομένως τῆς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων ἐξαρτωμένης ἐκ τῶν ιδιωτικῶν κατηγοριῶν (Helie n° 61 καὶ ἐπόμεν.), ὁ νομοθέτης εἶχε δευχθῇ λίαν ἐπιεικῆς εἰς τοὺς μηνυτὰς, περιορίσας τὴν εὐθύνην αὐτῶν εἰς μόνας σχεδὸν τὰς περιπτώσεις τῆς συκοφαντίας (48. 16) Πανδ. 1 § 3. (Helie n° 2290). Τούτων οὕτως ἐχόντων, φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς τοὺς ιδιώτας μηνυτὰς αἱ ἀνωτέρω περὶ τῆς εὐθύνης τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων διατάξεις τοῦ νόμου, καθ' ἃς μόνη ἡ μεγάλη ἀμέλεια ἐπισύρει τὴν εὐθύνην, καὶ διότι δὲν δύναται τις ν' ἀπατήσῃ παρὰ τῶν ιδιωτῶν ἐπιμέλειαν μείζονα τῆς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ διότι τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ἀκολουθεῖ καὶ ἡ γαλλικὴ νομολογία (Helie n° 2293).

Ἡ ἐκτίμησις τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀμελείας ἀπόκειται, ὡς εἶδομεν, εἰς τὰ δικαστήρια· παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι δὲν ἀπαλλάσσει τὸν μηνυτὴν ἢ περίπτωσις, ὅτι συνεπείᾳ τῆς μηνύσεώς του παρεπέμφθη ὁ καταμηνυθεὶς εἰς τὸ ἀκροατήριον, καθ' ὅσον ἐνδέχεται καὶ ἡ παραπομπὴ αὕτη νὰ ᾖναι ἀποτέλεσμα τῶν ὑπερβολικῶν καὶ πεπλανημένων παραστάσεων αὐτοῦ τοῦ μηνυτοῦ (Helie n° 2295).

55. Διαφόρους διαδικασίας καθιεροῖ ὁ νόμος πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου κατὰ τοῦ μηνυτοῦ. Εἰ μὲν πρόκειται περὶ μηνυτῶν ὑπαλλήλων, ἐφαρμόζεται ἡ περὶ ἀγωγῆς κακοδικείου ἐν γένει διαδικασία τῶν ἄρθρων 66 καὶ ἐπομ. Ποιν. Δικ. Εἰ δὲ πρόκειται περὶ ἰδιωτῶν μηνυτῶν, ὁ ἀθωωθείς δύναται νὰ προσφύγῃ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ὡς καὶ περὶ πάσης ἄλλης ἀπαιτήσεώς του· δύναται δὲ νὰ εἰσαγάγῃ τὰς ἀπαιτήσεις του καὶ ὡς πολιτικὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἂν ἐνεργηθῇ καταδίωξις ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων, ὁ νόμος καθιεροῖ καὶ ἐξαιρετικὴν ὁλως διαδικασίαν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀποζημιώσεως, ἐπιτρέπων τῷ ἀθωωθέντι νὰ ὑποβάλῃ τὰς περὶ τούτου αἰτήσεις του ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος αὐτὸν ποινικοῦ δικαστηρίου ἀμέσως μετὰ τὴν ἀθώωσίν του. Τὰ καθέκαστα τῶν διαφορῶν τούτων διαδικασιῶν θέλομεν ἐξετάσει βραδύτερον.

§ 2.

Ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ παθόντος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

56. Τριχῶς μετέχει ὁ παθὼν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποιν. ἀγωγῆς.
57. Α') Ἐγκαλῶν. Ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν ὀφείλει νὰ καταδιώξῃ λαθῶν μήνυσιν.
58. Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐπὶ ἐγκλήσεως.
59. Β') Παριστάμενος ὡς πολιτ. ἐνάγων. Δικαιώματα αὐτοῦ.
60. Γ') Παριστάμενος ὡς ἰδιώτης κατήγορος.
61. Ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία, καταδιωχάσης ἤδη εἰσαγγελίας.
62. Λόγοι ἀρνήτικῆς γνώμης.
63. Δὲν ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία εἰς τὸν ἐγείραντα τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον.

63². Ἰδιωτικὴ κατηγορία ἐπὶ ἀδικημάτων κατὰ τὰς ἐκλογάς.

63³. Ἰδιωτικὴ κατηγορία ἐπὶ χρεωκοπίας.

64. Διατυπώσεις τηρητέαι ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας.

65. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγοροῦ.

66. Θέσις τῆς εἰσαγγελίας ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας.

67. Τί ποιητέον ἂν δολίως ἐνεργῇ ὁ ἰδιώτης κατήγορος.

56. Εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δύναται παρ' ἡμῖν νὰ λάβῃ μέρος καὶ ὁ ἐκ τινος ἀξιοποίνου πράξεως παθὼν. Ποῖος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τοιοῦτος, θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ ἐξασκήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Λαμβάνει δὲ ὁ παθὼν μέρος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς τριχῶς.

α') Καταγγέλλων τὸ συμβὰν αὐτῷ ἀδίκημα.

β') Παριστάμενος ὡς πολιτικῶς ἐνάγων.

γ') Παριστάμενος ὡς ἰδιώτης κατήγορος.

Ἀνάγκη ἰδιαίτερας ἐξετάσεως μιᾶς ἐκάστης τῶν περιπτώσεων τούτων.

57. Ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς, εἰδοποιούμενος διὰ δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν μηνύσεων περὶ τῆς τελέσεως ἀδικήματός τινος, δὲν ὀφείλει ἀναγκασίως νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀλλ' ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ βασανίσῃ καὶ ἐξελέγξῃ τὰς λησθείσας πληροφορίας, καθ' ὅσον ἄλλως ἤθελεν ἐπέλθῃ ἡ ἄτοπος συνέπεια νὰ ἐνεργῶνται πολλάκις πολυδάπανοι ἀνακρίσεις, καὶ νὰ περιέρχωνται πολῖται εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου δι' ἀδικήματα ἀνύπαρκτα, ἅτινα ἢ φήμῃ ἢ ἡ συκοφαντία ἀποδίδουσιν αὐτοῖς. Ἔργον ὅμως τοῦ εἰσαγγελέως δὲν εἶναι ν' ἀποφαίνηται, ἂν ἀληθῶς διεπράχθῃ ἡ πρᾶξις, ὅθεν τότε μόνον δύναται νὰ μὴ προβῇ εἰς τὴν καταδίωξιν, ὅταν ἔχῃ σπουδαίους λόγους νὰ πεισθῇ, ὅτι τὸ ἀδίκημα δὲν ἐγένετο· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει οὐδεμίαν ὀφείλει ἀπάντησιν εἰς τοὺς διαβιβάσαντας αὐτῷ τὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος πληροφορίας. Ἀμα ὅμως ἔστω καὶ μικρά τις ἀμφιβολία περὶ τούτου τῷ ὑπολείπεται, ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἐναρξιν ἀνακρίσεων, διότι προτιμώτερον νὰ δαπανηθῶσιν ἐξοδά τινα, ἢ νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος ἀξιοποινὸς τις πρᾶξις.

58. Δὲν εἶνε ἐντελῶς ὁμοία ἡ θέσις τοῦ εἰσαγγελέως, ὅταν ὁ παθὼν ἀπευθύνῃ ἐγκλησιν, διότι, ἂν πεισθῇ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ καταδίωξις, ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ περὶ τούτου ἀπό-

ρασιν, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν νόμος ὀνομάζει βούλευμα (ἄρθρ. 280 Ποιν. Δικον.), ἡ δὲ πρακτικὴ προβούλευμα, καὶ νὰ κοινοποιήσῃ ταύτην εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα, ἔχοντα τὸ δικαίωμα νὰ ἐκκαλέσῃ αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως. Ἰδοὺ διατὶ θεωρήσαμεν τὴν ἐγκλησιν τοῦ παθόντος ὡς συμμετοχὴν τούτου εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Πρὸς σχηματισμὸν δὲ τῆς περὶ καταδιώξεως ἢ μὴ ἀποφάσεώς του ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς κατὰ τὸ ἄρθρ. 279 Ποιν. Δικ. νὰ βασανίσῃ ἐπιμελῶς τὴν ληρθεῖσαν ἐγκλησιν, καὶ, ἂν τὴν κρίνῃ ἐπιστηριζομένην εἰς τοὺς νόμους, νὰ διατάττῃ τὴν ἐναρξιν τῆς καταδιώξεως· εἰ δὲ προκύψῃ ἐκ τῆς βασάνου τῆς ἐγκλήσεως ἐναντία πεποιθήσεις, νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου ἀνυπερθέτως τὸν ἐγκαλοῦντα. Προκειμένου περὶ ἐγκλήσεως κατὰ ἀστυνομίου ἢ ἐκπληροῦντος ἀστυνομικὰ καθήκοντα ὁπλίτου, ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἐντὸς 15 ἡμερῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ νόμου ΒΡΠΗ' τῆς 20 Μαρτίου 1893.

Πότε ὁμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐγκλησις ὡς στηριζομένη εἰς τοὺς νόμους; Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ν' ἀποτελῶσιν ἀξιοποινον πρᾶξιν τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα γεγονότα, καὶ ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ καταδιώξῃ, ἢ δύναται νὰ ἐξετάσῃ, ἂν κατ' οὐσίαν ἦναι βάσιμος ἡ ἐγκλησις, καὶ ν' ἀρνηθῇ τὴν καταδιώξιν, ἂν πεισθῇ, ὅτι εἶνε ψευδὴς καὶ ἀνυπόστατος; Θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν πρώτην γνώμην, διότι ἡ φράσις τοῦ νόμου «ἂν τὴν κρίνῃ ἐπιστηριζομένην εἰς τοὺς νόμους» ἐμφαίνει ἐξέτασιν τῆς ἐγκλήσεως ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ βασίμου ἢ μὴ αὐτῆς· ἐν τούτοις ὁ Βικέλλας (σελ. 19—20) ὑποστηρίζει τὴν δευτέραν, ἥς ἡ παραδοχὴ ἤθελε συντελέσει καὶ εἰς τὴν πρόληψιν πλείστων ἀνυποστάτων καταδιώξεων.

Παρατηρητέον ἐν τέλει, ὅτι, προκειμένου περὶ πταίσματος, ἡ ἐγκλησις γίνεται παρὰ τῷ ἀστυνόμῳ, ἢ ἄλλῳ παρὰ τοῖς πταισματοδίκαις δημοσίῳ κατηγόρῳ, ἡ δὲ κατὰ τοῦ προβουλευματος τούτου προσφυγὴ διευθύνεται πρὸς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα (ἄρθρ. 282 Ποιν. Δικ.).

59. Δεύτερος τρόπος συμμετοχῆς τοῦ παθόντος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ παράστασις αὐτοῦ ὡς πολιτικῶς ἐνάχοντος, διότι κατὰ τὴν νομοθεσίαν ἡμῶν ὁ πολιτικῶς ἐνάχων ἀποκτᾷ τὰ ἐξῆς ἐν τῇ ἐξάσκῃ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς περιεχόμενα δικαιώματα.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 303 Ποιν. Δικον. «ἄφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἀδικηθεὶς

παρεστάθῃ ὡς πολιτικός διάδικος, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρευρίσκηται εἰς ἅπασαν κατάσχεσιν, ἐγγυοδοσίαν, ἢ ἄλλην ἀνακριτικὴν πράξιν, ἐξαίρουμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων, διὰ νὰ κάμῃ τὰς προτάσεις καὶ παρατηρήσεις του. — "Ὅθεν συμπαραλαμβάνεται ὁ πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὰς τοιαύτας ἀνακριτικὰς πράξεις.»

Κατὰ τὸ ἄρθρον 260 Ποιν. Δικον. ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δικαιούται ν' ἀνακόψῃ τὸ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 263 Ποιν. Δικον. ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἔχει δικαίωμα ν' ἀναιρεσιβάλλῃ τὰ βουλεύματα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 354 Ποιν. Δικ. δύναται νὰ ἐρεσιβάλλῃ τὰς ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικείων.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 359, 406 καὶ 457 Ποιν. Δικ. δύναται ν' ἀναιρεσιβάλλῃ τὰς ἀποφάσεις παντὸς δικαστηρίου.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 46, 51 καὶ 62 δύναται νὰ ζητήσῃ κανονισμὸν ἀρμοδιότητος, ἐξαίρεσιν δικαστῶν, παραπομπὴν ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον.

Τέλος κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν ἔχει ὁ πολιτικῶς ἐνάγων τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 331 ἐδ. 3, 402, 425, 426, 428 καὶ 449 Ποιν. Δικ. ἀναφερόμενα δικαιώματα.

Πότε δὲ δύναται νὰ παρασταθῇ ὁ παθὼν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ ἐξασκήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

60. Τέλος ὁ παθὼν, παριστάμενος ὡς ιδιώτης κατήγορος, ἀπολαμβάνει ὅλα ἐν γένει τὰ δικαιώματα τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ παθόντος ἀντίκειται εἰς τὸν προορισμὸν τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς πρὸς ἰδρυσιν αὐτῆς ὑπερχοῦντας λόγους, διότι ἐπανέρχεται οὕτω τὸ δικαίωμα τῆς καταδιώξεως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ιδιαιτέρων παθῶν καὶ ἐκδικήσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἰδρυσις τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἐσκόπει νὰ τὸ ἀφαιρέσῃ. Ἄς προσπαθῶμεν διὰ τῆς ὀρθῆς ἐρμηνείας τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, καὶ τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῶν σχέσεων μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ ιδιώτου κατηγόρου, ν' ἀποφύγωμεν, ἢ καὶ νὰ περιορίσωμεν τὰ ἐκ τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας δυνάμενα νὰ προκύψωσιν ἀτοπήματα. Ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν διαδοχικῶς α') πότε ἐπιτρέπεται ἡ ἰδιωτικὴ κατηγορία· β') εἰς ποίας ὑποβάλλεται διατυπώσεις, καὶ γ') ποῖα χορηγεῖ δικαιώματα.

61. Περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς συγχωρεῖται ἡ ἰδιωτικὴ κατη-

γορία πραγματεύονται τ' άρθρα 24, 280 § 2, 301 § 4 Ποιν. Δικ. έχοντα ούτως·

“Άρθρ. 24. «Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν συγχωρεῖται εἰς τὸν ἀδικηθέντα νὰ εἰσαγάγῃ ὁ ἴδιος τὴν ποινικὴν δίκην, καὶ νὰ κατηγορήσῃ ἰδιωτικῶς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὸν ἀδικήσαντα.»

“Άρθρ. 280 § 2. «Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν μένει εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα τὸ δικαίωμα νὰ παρασταθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος.»

“Άρθρ. 301 § 4. «Οὗτος διατηρεῖ προσέτι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ εἰσαγγελεῖ ἐγκλησιν, ἐκτός ἐάν, χρησάμενος ἤδη αὐτῇ, ἀπέτυχῃ.»

Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων ἐξάγεται, ὅτι οὐδεὶς περιορισμὸς ἐτέθη εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ παθόντος νὰ παρασταθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος· δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐγκλήσεως, δύναται νὰ τὸ πράξῃ καὶ ἀφοῦ ἡ ἐγκλησίς του ἀπορρίφθῃ ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας, καθ' ἃ ἄνωτέρω ἐξεθέσαμεν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ, καὶ ὅταν συνεπέξῃ ἐγκλήσεως ἢ αὐτεπαγγέλτως ἢ εἰσαγγελία εἰσηγάγεν ἤδη τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἥτοι ἤρχισε τὴν καταδίωξιν; Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἐννοια τῶν ἄνωτέρω διατάξεων, καὶ ὅτι εἰσαχθείσης ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὁ παθὼν δύναται νὰ παρασταθῇ μόνον ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, οὐδέποτε ὅμως ὡς ἰδιώτης κατήγορος.

62. Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν· πρῶτον, εἰς τὰ κείμενα τοῦ νόμου. Τὸ ἄρθρ. 24 χορηγεῖ μὲν τῷ παθόντι κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν τὸ δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ποινικὴν δίκην, ἀλλ' ἡ ἐκφρασις εἰσαγάγῃ ἐμφαίνει, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ δὲν εἶναι ἤδη εἰσηγμένη, ὅθεν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν τὸ ἄρθρ. 24 δὲν ἐφαρμόζεται. Τὸ ἄρθρ. 280 § 2 ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἐγκλήσεως ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας, ἐπομένως δὲν ὑποθέτει ἐκκρεμῇ ἤδη ποινικὴν δίκην. Τέλος τὸ ἄρθρ. 301 § 4 προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῆς ἐγκλήσεως μετὰ τὴν παραίτησιν τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας, καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας μετὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐγκλήσεως, ἀλλ' οὐδὲν ὡς ὑποδεικνύει· ὡς δυνατὴν τὴν ἐπιχειρήσιν ἰδιωτικῆς κατηγορίας μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας ἐναρξιν τῆς ποινικῆς καταδίωξεως.

Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν δεύτερον, εἰς τὴν σύγκρισιν τῶν περὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας διατάξεων τοῦ νόμου πρὸς τὰς διατάξεις περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Προκειμένου περὶ τῆς τελευταίας, ὁ νόμος

(ἄρθρ. 302 Ποιν. Δικον.) λέγει ρητῶς, ὅτι ὁ παθὼν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς προανακρίσεως. Προκειμένου περὶ ιδιωτικῆς κατηγορίας, δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις ἐπιτρέπουσα τὴν εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς ἀνακρίσεως ἐμφάνισιν τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ· τούναντίον καὶ τὸ ἄρθρον 24 διὰ τῆς ἐκφράσεως *εἰσαγάγῃ* ἐννοεῖ ἀρχικὴν εἰσαγωγὴν, καὶ τ' ἄρθρα 292, 294 καὶ 296 Ποιν. Δικον. πραγματεύονται περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ὡς ἂν οὐδὲν εἶχεν ἐνεργηθῇ προηγουμένως· οὐδαμοῦ δὲ γίνεται λόγος περὶ ἐξακολουθήσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς εἰσαγγελίας ὑπὸ τοῦ βραδύτερον παρισταμένου ιδιώτου κατηγοροῦ.

Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει τρίτον, ἡ λογικὴ ἐρμηνεία τῶν περὶ ιδιωτικῆς κατηγορίας διατάξεων τοῦ νόμου. Ἄν ἐπιτρέπετο ἂν πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὸν παθόντα νὰ παρεμβαίνοι εἰς ἐκκρεμείς κατηγορίας, καὶ ν' ἀναλαμβάνη αὐτὸς ἀπ' εὐθείας τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ ὁ προορισμὸς τῆς συστάσεώς τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἤθελε ματαιωθῇ, καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια αὐτῆς ἤθελε πάθει· ἐν ᾧ τούναντίον ἂν περιορισθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ιδιωτικῆς κατηγορίας εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ εἰσαγγελία παραλείπει, ἢ ἀρνεῖται νὰ καταδιώξῃ, θέλει ἀποτελέσει νέαν ἐγγύησιν τῆς καταδιώξεως ὅλων ἀνεξαρτέτως τῶν ἀδικημάτων. (Κωστῇ σελ. 405 σημ. 3). Ἐν τούτοις ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως κατὰ βουλεύματος ἡ παράστασις ιδιώτου κατηγοροῦ μετὰ τὴν ἐναρξιν δημοσίας κατηγορίας (ἀπ. 174 : 74).

63. Ἵνα παραστῇ ὁ ἀδικηθεὶς ὡς ιδιώτης κατήγορος ἀπαιτεῖται προσέτι, α') νὰ ὑπέστη ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβην, χορηγοῦσαν αὐτῷ, ὡς βραδύτερον θέλομεν ἐξετάσει, δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς, καὶ β') νὰ μὴ εἰσήγαγε τὴν πολιτικὴν του ἀγωγὴν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Τὸ δεύτερον διατάσσει ρητῶς τὸ ἄρθρον 7 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ εἰσαγγών ἄπαξ τοιαύτην ἀγωγὴν εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον δὲν δύναται· πλέον ἔπειτα, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς νοθεύσεως τῶν ἐγγράφων, νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον ποινικοῦ δικαστηρίου ὡς ιδιώτης κατήγορος. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἁρθροῦ τούτου ἐξάγεται καὶ τὸ πρῶτον ἀπαιτούμενον, διότι, ἂν ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπη ιδιωτικὴν κατηγορίαν εἰς τὸν ἔχοντα πολιτικὴν ἀγωγὴν, ἀλλ' εἰσαγαγόντα αὐτὴν εἰς τὸ πολιτ. δικαστήριον, πῶς δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτὴν εἰς τὸν οὐδόλως ἔχοντα πολιτικὴν ἀγωγὴν; Ἀφοῦ δὲ ὁ τοιοῦτος δὲν-δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς

πολιτικῶς ἐνάγων, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἵνα ὑποβηθῇ τὴν εἰσαγγελίαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, πῶς δύναται νὰ ἀναλάβῃ μόνον αὐτός τὴν ἐξάσκησιν ταύτην; Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν περὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας διατάξεων τοῦ νόμου ἐξάγεται, ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις ὁ ἰδιώτης κατηγορῶν, καὶ διὰ τοῦτο ῥητῶς ὁμιλεῖ περὶ αὐτῶν τὸ ἄρθρ. 305 Ποιν. Δικον.

63². Τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἐκτεθέντα δὲν ἰσχύουσι, προκειμένου περὶ τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς διαπραττομένων ἀδικημάτων, διότι τὸ ἄρθρ. 93 τοῦ ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1877 ΧΜΗ' περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμου ἐπιτρέπει ἐν γένει τὴν δι' ἰδιωτικῆς κατηγορίας καταδίωξιν αὐτῶν, διατάσσον, ὅτι «ἡ τιμωρία πάσης παραβάσεως τοῦ παρόντος νόμου δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ καὶ δι' ἰδιωτικῆς κατηγορίας»· ἡ δὲ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς, κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ περὶ δημαρρεσιῶν νόμου 3Γ' τῆς 20 Νοεμβρίου 1864, καθ' ὃ καὶ σχετικαὶ ποινικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμου ἰσχύουν καὶ ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν». Ἐκ τῆς γενικότητος τῆς διατάξεως ταύτης σαφῶς προκύπτει, ὅτι ὁ νόμος ἐπέτρεψεν ἰδιωτικὴν κατηγορίαν, καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν οἱ ὅροι τῆς ἰδιωτικῆς βλάβης, καὶ τῆς πρὸς ἀνόρθωσιν αὐτῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, οὗς ἀπαιτεῖ ἡ Ποινικὴ Δικονομία, διότι ἄλλως καὶ περιττὴ ἦθελεν εἶσθαι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 93. Τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὅπερ ἐπιτρέπει εἰς πάντα ἐκλογέα ἢ ἐκλόγιμον αὐτίνους προτεβλήθῃ οἷονδῆποτε ἄμεσον δικαίωμα, πηγάζον ἐκ τοῦ παρόντος νόμου, καὶ ἂν δὲν τῷ ἐπέφερε βλάβην, νὰ «ἐγείρῃ, καὶ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, κατὰ παντός δημοσίου ἢ δημοτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ πολίτου, εἰς ὃν, κατὰ τοὺς ὅρισμούς τοῦ παρόντος νόμου, ἀνατίθεται ἡ ἐνέργεια τῶν προπαρασκευαστικῶν ἢ ὁριστικῶν τῆς ἐκλογῆς πράξεων, ἀγωγὴν ἱκανοποιήσεως πρὸς ἑκτὶσιν χρηματικοῦ τιμήματος». Τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀπεδέχθη καὶ ὁ Ἀρειὸς Πάγος ἀποφανθεὶς, ὅτι ἡ τιμωρία πάσης ἐκλογικῆς παραβάσεως δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ καὶ δι' ἰδιωτικῆς κατηγορίας, ἀνεξαρτήτως ἄρα τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς (ἀπ. 66: 82).

Ἄλλ' εἰς τίνα, ἀκριβέστερον, χρηγεί τὸ ἄρθρ. 93 τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας; Καί τοι ἄνευ προσδιορισμοῦ τινος ἀναγράφεται τὸ δικαίωμα, ἀποδεχόμεθα ὡς ὀρθὴν τὴν γνώμην, ἣν ὑπὸ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναπτύσσει ὁ Λυκούδης ἐν τῷ ἐκλογικῷ κώδικι,

ὅτι ὁ νόμος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ὅλης οἰκονομίας αὐτοῦ, εἰς μόνους τοὺς ὄντας ἐκλογεῖς ἀπονέμει δικαιώματα, φρονοῦμεν μάλιστα, ὅτι οὐχὶ εἰς πάντας τοὺς ἐκλογεῖς τοῦ κράτους χορηγεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας, ἀλλ' εἰς μόνους τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν, ἐνθα τὸ ἀδίκημα ἐτελέσθη, ὡς ἀμεσώτερον ἐνδιαφερομένους. Ἐκτὸς ὁμῶς αὐτῶν, νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ χορηγηθῇ τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τοὺς ἀμέσως ἐκ τοῦ ἀδικήματος παθόντας, καὶ ἂν δὲν ᾖναι ἐκλογεῖς, ὡς καὶ εἰς τοὺς κατὰ πᾶσαν ἐκλογὴν ὑποψηφίους, εἰς οὓς ἐπίσης τὸ ἄρθ. 67 χορηγεῖ, ὡς εἶδομεν, ἀγωγὴν ἱκανοποιήσεως.

63³. Ἐπὶ χρεωκοπίας τίς ἔχει δικαίωμα νὰ ἐμφανισθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος; Καὶ τὸ καταργηθὲν ἄρθρον 600 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καὶ τὸ ἄρθρον 601 τοῦ νῦν ἰσχύοντος περὶ πτωχεύσεως νόμου, δὲν ἐπιτρέπουν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν πολιτικῶν ἀγωγῶν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἐνεργουμένης καταδιώξεως ἐπὶ ἀπλῇ ἢ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ περισπᾶται ἡ ἐνιαία περὶ πτωχεύσεως διαδικασία. Ἐντεῦθεν ἡδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε ἡ δι' ἰδιωτικῆς κατηγορίας καταδίωξις τοιούτων ἀδικημάτων, ἀφοῦ αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ θὰ εἰσαχθῶσι πάντοτε εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον συμπέρασμα ἀποκρούεται ὑπὸ τῶν ῥητῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 590 ἐδ. 2 καὶ 596 ἐδ. 2 τοῦ περὶ πτωχεύσεως νόμου, καθ' ὃ ἐπιτρέπεται, καὶ ἐπὶ ἀπλῆς καὶ ἐπὶ δολίας χρεωκοπίας, οὐ μόνον ἰδιωτικὴ κατηγορία, ἀλλὰ καὶ πολιτικὴ ἀγωγή, «ἥτις ὁμῶς περιορίζεται εἰς τὴν δίωξιν τῆς κατηγορίας» ὥστε καθιεροῦται οὕτως ἐξαίρεσις τῶν περὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας καὶ περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς διατάξεων τῆς Ποιν. Δικονομίας.

Τὸ ἄρθρ. 590 ἐδ. 2 τοῦ περὶ πτωχεύσεως νόμου ἐπιτρέπει ῥητῶς τὴν ἰδιωτικὴν κατηγορίαν εἰς τοὺς συνδίκους, ὡς ἐκ τούτου δὲ ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν ἔχωσι τοιοῦτον δικαίωμα καὶ οἱ δανεισταὶ τῶν πτωχευόντων. Ὁ Ἀντωνόπουλος (Μελέτη περὶ χρεωκοπίας ἀριθ. 17) λύει τὸ ζήτημα ἐν γένει ἀποφατικῶς, παρὰδεχόμενος ἐξαίρεσιν μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἁρθροῦ 601 τοῦ περὶ πτωχεύσεως νόμου, ἥτοι ὅταν ἡ κατηγορία ἀπευθύνεται κατὰ τρίτων προσώπων καὶ οὐχὶ κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος. Ὁ Κωστής (ἐρμην. ποιν. νόμου τόμ. 3 σελ. 186) λύει τὸ ζήτημα καταφατικῶς. Τοιαύτην δὲ γνώμην ἄνευ ἀναπτύξεως τινος ἐκφράζει καὶ ὁ Ράλλης (τομ. 3 σελ. 315). Ἡμεῖς θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην, καθ' ἣν οὐδέποτε οἱ δανεισταὶ τῆς πτωχεύ-

σεως δύνανται νά ἐγείρῳσιν ἰδιωτικὴν ἐπὶ χρεωκοπία κατηγορίαν. Πρὸ πάντων δὲν εἶναι ἀκριβὲς τὸ ὑπὸ τοῦ Κωστῆ προβαλλόμενον ἐπιχείρημα, ὅτι κατὰ τὴν προηγουμένην νομοθεσίαν οἱ δανεισταὶ τῆς πτωχεύσεως εἶχον δικαιώματα, ὧν ἐστεροῦντο οἱ σύνδικοι, διότι τὸ ἄρθρ. 588 ἐμπ. νόμου τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἐχορήγει εἰς τοὺς συνδίκους καὶ εἰς τοὺς δανειστὰς ἐπὶ ἀπλῆς χρεωκοπίας, τὸ δὲ ἄρθρ. 595 ἐμπορ. νόμου ἐσιώπα περὶ πάντων. Ὅθεν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 590 ρητῆς παροχῆς τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰς τοὺς συνδίκους, ἄνευ μνείας τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως, ὧν ἀπὸ κοινοῦ ἐμνημόνευεν ἡ προηγουμένη νομοθεσία, πρέπει νά συμπεράνωμεν, ὅτι μόνον εἰς τοὺς συνδίκους ἐχορηγήθησαν τὰ δικαιώματα ταῦτα.

Ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα τοῦτο καθίσταται ἀναμφισβήτητον ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐν τῇ βουλῇ συζήτησιν λαβόντων χώρων. Τῇ προτάσει τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς συνταξάσεως τὸ νομοσχέδιον ἐπιτροπῆς τοῦ ἀστικοῦ κώδικος, εἶχε προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον 590 «ἐπιτρέπεται δὲ πάντοτε καὶ ἰδιωτικὴ κατηγορία» (ιδεὲ σελ. 158 τῆς περὶ τοῦ νόμου συλλογῆς Ἀλ. Γ. Ῥάλλη). Ἀλλ' ἡ δευτέρα ἐπιτροπὴ τῆς βουλῆς, ἀντὶ τῆς γενικῆς ταύτης διατάξεως, προέτεινε, καὶ ἡ βουλὴ παρεδέχθη τὴν ἐν τῷ ἄρθρ. 590 ἤδη ὑπάρχουσαν διατάξιν, καθ' ἣν μόνον εἰς τοὺς συνδίκους ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία καὶ πολιτικὴ ἀγωγή. Ἐκτὸς τούτων, τῇ προτάσει τοῦ αὐτοῦ εἰσηγητοῦ εἶχον περιληφθῇ ἐν ἄρθρ. 595 καὶ 598 διατάξεις, ἀρροῶσαι εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, ἐν περιπτώσει ἰδιωτικῆς κατηγορίας ὑπὸ δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως ἐγειρομένης, ἀλλὰ καὶ αἱ διατάξεις αὗται ἀπηλείφθησαν τῇ προτάσει τῆς ἐπιτροπῆς τῆς βουλῆς (Αὐτοθ. σελ. 158, 166, 298), ὅπερ σαφῶς ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν ἐθεωρήθη πλέον δυνατὴ ἡ ὑπὸ ἐνὸς πιστωτοῦ ἰδιωτικὴ κατηγορία.

Ἐνεκ τούτου οὐδὲ τὴν ἐξαίρεσιν παραδεχόμεθα, ἣν ὁ Ἀντωνόπουλος ὑποστηρίζει, προκειμένου περὶ κατηγορίας ἐπὶ χρεωκοπία κατὰ τρίτου προσώπου. Τὸ ἄρθρ. 606 ἐπιτρέπει, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὴν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον εἰσαγωγὴν πολιτικῶν τινῶν ἀγωγῶν, ἀλλ' οὐδεμίαν περιέχει διατάξιν περὶ τῶν προσώπων, ἅτινα δικαιούνται νά εἰσπράξωσι τὴν ἰδιωτικὴν κατηγορίαν, ἐπομένως καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν ἰσχύει, ὅ,τι καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος ἀπευθυνομένων, ἦτοι μόνον οἱ σύνδικοι δύνανται νά ἐγείρῳσιν αὐτήν. Ἄν ἐπετρέπετο

αὕτη καὶ εἰς τοὺς πιστωτὰς, δὲν ἤθελον ἀπαλειφθῇ αἱ διατάξεις, αἱ προβλέπουσαι περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν ἐξόδων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει.

64. Ὁ παθὼν, ὁ θέλων νὰ παρασταθῇ ὡς ιδιώτης κατήγορος, ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς του, ὅτι ἀναλαμβάνει νὰ πληρώσῃ πρὸς τε τὸ Κράτος καὶ πρὸς τὸν κατηγορούμενον ὅλα τὰ ἔξοδα καὶ τὰς ζημίας, ἂν ἀπορρίφθῃ ἡ κατηγορία. Περὶ τῆς δηλώσεως ταύτης συντάσσεται ἑκθεσις ὑπογραφομένη ὑπὸ τοῦ παθόντος, ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ ὑπὸ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἑκθέσει ταύτῃ βεβαιοῦται, ἂν ὁ δηλῶν ᾖ ἀξιόχρεως πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς ἀναλαμβάνει, ἢ ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν περὶ τούτου (ἄρθρ. 283 καὶ 284 Ποιν. Δικ.). Ὁφείλουσι δὲ νὰ δώσωσιν ἐγγύησιν ἄλλοδαποὶ καὶ ἄλλοι, οὔτινες δὲν ἔχουσιν ἀρκοῦντα ἀκίνητα κτήματα, ἢ δὲν μετέρχονται ἐπιτήδευμά τι, ἢ δὲν εἶναι εἰς δημόσιον ὑπηρεσίαν (ἄρθρ. 283 § 2 Ποιν. Δικ.).

Ἡ τοιαύτη δῆλωσις ἀποστέλλεται, προκειμένου μὲν περὶ πταισμάτων, εἰς τὸν ἀρμόδιον δημόσιον κατήγορον, προκειμένου δὲ περὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα. Μεταξὺ ἐκατέρου αὐτῶν καὶ τοῦ παθόντος ἀποφασίζεται τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, ἂν δὲν ἐβεβαιώθῃ κατὰ τ' ἄνωτέρω, ὅτι ὁ παθὼν εἶναι ἀπ᾽ ὀλίγου αὐτῆς. Τὸ μέγεθος τῆς πρὸς ἐγγύησιν ποσότητος μετρεῖται κατὰ λόγον τῆς ποινῆς καὶ τῶν ἐνδεχομένων ἐξόδων καὶ ζημιῶν, οὐδέποτε δὲ ἡ ποσότης αὕτη εἶναι ἐλάσσων τῶν πεντήκοντα δραχμῶν. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυήσεως, ἀποφασίζει, ἐπὶ μὲν πταισμάτων ὁ εἰρηνοδίκης, ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 286 § 2, 287, 289 Ποιν. Δικ.). Συμφωνηθέντος ἢ προσδιορισθέντος τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυήσεως, δίδεται αὕτη ἐπὶ πταισμάτων μὲν ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ εἰρηνοδικείου, ἐπὶ πλημμελημάτων δὲ καὶ κακουργημάτων ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τῶν Πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 286, 287 Ποιν. Δικ.). Δίδεται δὲ ἡ ἐγγύησις κατατιθεμένης τῆς περὶ ἐγγυήσεως ποσότητος εἰς χρήματα ἢ εἰς χρημάτων ἀντάξια πράγματα, εἴτε δι' ἀξιοχρέου ὑποθήκης, ἢ δι' ἐγγυήσεως ἀξιοχρέων πολιτῶν ἐντός τοῦ βασιλείου καθιδρυμένων (ἄρθρ. 285 Ποιν. Δικ.).

Τὸ ἀξιοχρεὼν τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως συζητεῖται μεταξὺ τοῦ δημοσίου κατηγόρου ἢ τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ τοῦ παθόντος, ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας ἀποφασίζει εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ

είρηνοδίκης, εις δὲ τὴν δευτέραν τὸ συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 286 § 2 Ποιν. Δικ.). Περὶ τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως συντάσσεται ἐκθεσις, ἣτις πρέπει ἐκάστοτε νὰ ὑπογράφηται παρὰ τοῦ γραμματέως, παρὰ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ ἢ τοῦ εἰσαγγελέως (ἄρθρ. 288 Ποιν. Δικ.).

Ἐξαιρετικῶς οὐδεμία ἀπαιτεῖται ἐγγύησις ἐπὶ τῶν ἐξῆς περιπτώσεων· α') ὅταν τὴν ιδιωτικὴν κατηγορίαν ἐγείρῃ ὁ ιδιοκτήτης, ἢ καλλιεργητής, ἢ φύλαξ τοῦ κτήματος, τοῦ ὑποστάντος βλάβην ἐκ παρὰνόμου βροσκῆς (ἄρθ. 9 ἐδ. 2 τοῦ νόμου ΑΦΚΣ' τῆς 27 Μαΐου 1887 περὶ ποιμνιοβροσκῆς)· β') ὅταν τὴν κατηγορίαν ἐγείρῃ ὁ ιδιοκτήτης ποιμνίου κατὰ τοῦ παρὰνόμως κατασχόντος αὐτό· (ἄρθρ. 14 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 5 τοῦ νόμου ΑΟΨ' τῆς 28 Ἀπριλίου 1889 περὶ βροσκῆς ζώων).

65. Ὁ παθὼν, ἐκπληρῶν τὰς ἀνωτέρω διατυπώσεις, καὶ ἀποκτῶν οὕτω τὸ δικαίωμα τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀπάσας τὰς ἐν τῇ ἐξασκῆσει τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς περιεχομένας ἐργασίας, ὅσας καὶ ἡ εἰσαγγελία δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ. Τὰ ἄρθρ. 292—300, 46, 51, 62, 316, 331 ἐδ. 2, 354, 359, 401, 406, 413, 423 ἐδ. 2, 426 ἐδ. 2, 428, 449 ἐδ. 2, 457 Ποιν. Δικον. οὐδεμίαν ἀφίνουσι περὶ τούτου ἀμυριβολίαν. Κατ' αὐτὰ ὁ ιδιώτης κατήγορος ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα. Καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐξάίρεσιν τῶν ἐνόρκων ἀνατίθουσιν εἰς τὸν ιδιώτην κατήγορον τὸ ἄρθρ. 418 Ποιν. Δικον. καὶ ἄρθρ. 48 τοῦ νόμου ΒΚΗ' τῆς 20 Ἰουλίου 1892. Ἐχει μάλιστα ὁ ιδιώτης κατήγορος κατὰ τὰ ἄρθρ. 24 ἐδ. 2, καὶ 301 ἐδ. 1 Ποιν. Δικον. καὶ τὸ δικαίωμα νὰ παραιτῇται τῆς ἀπαξ γενομένης παρ' αὐτοῦ κατηγορίας, μέχρις οὗ γίνῃ ἢ κλησίς, ἢ γοῦν ἢ κλήτευσις τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸς συζήτησιν. Μεταγενεστέρα ἀνάκλησις δὲν συγχωρεῖται. Ὅφειλε δὲ ὁ ἐγκαίρως παραιτούμενος ιδιώτης κατήγορος νὰ πληρώσῃ μόνον τὰς δαπάνας καὶ τὰς ζημίας, ὅσαι ἔγειναν μέχρι τῆς περὶ παραιτήσεως ἀγγελίας (ἄρθρ. 301 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικον.).

66. Ποία ὅμως ἡ θέσις τῆς εἰσαγγελίας, ἐνεργουμένης ιδιωτικῆς κατηγορίας; ποία τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῆς; Εἶδομεν, ὅτι κατὰ τὴν Ποινικὴν ἡμῶν Δικονομίαν, ὁ ιδιώτης κατήγορος ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα· ἐν τούτοις διὰ τὴν κλήσιν τῶν κατηγορουμένων καὶ τῶν μαρτύρων ἀπαιτοῦσι τὰ ἄρθ. 293,

295, 299 καὶ 300 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον. τὴν συνυπογραφὴν δημοσίου κατηγοροῦ ἢ εἰσαγγελέως· προσέτι εἰς τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν ἀκούεται καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ὑπὲρ τοῦ νόμου, κατὰ τὰ ἄρθρ. 331 ἐδ. 3, 401 ἐδ. 2, 426 ἐδ. 2, 449 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον. Τέλος τὸ ἄρθρ. 300, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, προσεπιφυλάττει τὰ δικαιώματα τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως. Ἀμφίβολον εἶναι ποῖα εἶναι τὰ προσεπιφυλαττόμενα ταῦτα δίκαια τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως· φρονοῦμεν, ὅτι εἶναι τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 267 Ποιν. Δικον. ἀναφερόμενα περὶ ὑποβολῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν πρὸς ὀρθότερον χαρακτηρισμὸν τοῦ κακουργήματος κτλ. διότι ὅλα τὰ λοιπὰ δικαιώματα ῥητῶς ἀνετέθησαν εἰς τὸν ιδιώτην κατήγορον.

Ἄν ὁμως ὁ ιδιώτης κατήγορος παραιτηθῇ, ἢ δὲν ἐμφανισθῇ πρὸς ἐξάσκησιν τῶν δικαιομάτων του, ἅτινα καὶ ἀπόλλυσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (ἄρθρ. 342 Ποιν. Δικον.), ἡ εἰσαγγελία δύναται ν' ἀναλάβῃ καὶ ἐξακολουθήσῃ αὐτεπαγγέλτως τὴν καταδίωξιν (ἄρθρ. 24 ἐδ. 3, 343, 404, 425 Ποιν. Δικ. (οὐχὶ πάντοτε κατὰ Παπαντ. § 93).

67. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἐξάγεται, ὅτι ὁ ιδιώτης κατήγορος ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα. Ἀλλ' ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ μὴ ποιήσῃται ὁ ιδιώτης κατήγορος τὴν δέουσαν χρῆσιν τῶν δικαιομάτων τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, εἴτε ἀμελῶν, εἴτε ἐνεργῶν πρὸς καταπίεσιν τοῦ κληρονομούμενου, εἴτε παραβλέπων ὑπὲρ αὐτοῦ ἔνεκεν ἐπελθόντος τυχόν συμβιβασμοῦ ἢ συμφιλίωσης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει ἡ εἰσαγγελία νὰ μείνῃ ἀπαθὴς θεατὴς τῶν τεκταινομένων·

Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ νόμου. Τὸ δικαίωμα τῆς ιδιωτικῆς κατηγορίας καθιερώθη ὡς μέσον ἐξασφαλίσεως τῆς καταδίωξεως ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀδικημάτων, καὶ οὐχὶ ὡς μέσον καλύψεως αὐτῶν, ἢ ἐξασκήσεως ἰδιαιτέρων παθῶν, ἐπομένως ἡ εἰσαγγελία, ἥς ἡ ἀποστολὴ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὑπόχρεως νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοιαύτης διαγωγῆς τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ. Ὅπως ἡδύνατο ἐξ ἀρχῆς ν' ἀναλάβῃ αὕτη τὴν καταδίωξιν, ὅπως δύναται νὰ τὴν ἐξακολουθήσῃ ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ ἢ ἀπουσίας αὐτοῦ, οὕτω δύναται καὶ νὰ τὴν ἀναλάβῃ, ὅταν ἴδῃ, ὅτι ὁ ιδιώτης κατήγορος ἐνεργεῖ ἀμελῶς ἢ δολίως πρὸς ἐκδίκησιν ἢ πρὸς ἀλώσιν

τοῦ κατηγορουμένου, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ὅταν παραλείπη νὰ προσκαλέσῃ οὐσιώδεις μάρτυρας εἰς τὸ ἀκροατήριον (Κωστῆ σελ. 405 σημ. 5). Ἄμα δὲ τῆς εἰσαγγελίας ἀναλαβούσης τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, ὁ παθὼν ἀπόλλυσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ, καὶ δὲν δύναται ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἐκτὸς ἂν παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων. Δὲν δύναται ὁμῶς ἀφ' ἐτέρου νὰ ἔχῃ εὐθύνην τινὰ διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς κατηγορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἑξάσκυδις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

68. Ὅροι πρὸς ὕπαρξιν πολιτικῆς ἀγωγῆς.
69. Ἀθωωθέντος κατηγορουμένου τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν ἐπιλαμβάνεται τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.
70. Ἀντίκρουσις ἐναντίας γνώμης. Γενικαὶ διατάξεις Ποιν. Δικονομίας.
71. Συνέχεια. Εἰδικαὶ διατάξεις.
72. Συνέχεια. Σύμφωνος νομολογία.
73. Ὅποια ἢ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη.
74. Ἡ βλάβη πρέπει νὰ ᾔηται συνέπεια τοῦ ἀδικήματος.
75. Βλάβη ἐπελθοῦσα.
76. Τίς ἀπευθύνει τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν;
77. Ἐχουσι τοιαύτην οἱ φαρμακοποιοὶ κατὰ τῶν παρανόμως πωλούντων ἱατρικά;
78. Ἐπὶ ἀποπείρας ἀνθρωποκτονίας;
79. Ἐπὶ ἀνθρωποκτονίας;
80. Ἐπὶ προσβολῆς τῆς μνήμης τοῦ ἀποθανόντος;
81. Ἐπὶ ψευδορκίας;
82. Ἐπὶ ἀδικημάτων κατὰ τὰς ἐκλογάς;
83. Ἐπὶ χρεωκοπίας;
- 83². Ἐπὶ πλαστογραφίας, ζωοκλοπῆς, ἐξυθρίσεως τάξεως;
84. Πότε ἐξετάζεται ἂν ὑπάρχωσιν οἱ ὅροι τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.
85. Ἐπέρχεται ἀναίρεσις ἔνεκα παρανόμου ἐμφανίσεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος;
86. Θανόντος τοῦ παθόντος τί γίνεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή;
87. Δύνανται οἱ δανεισταὶ νὰ ἐξασκήσωσι τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν;
88. Ἰκανότης τοῦ παρίστασθαι τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος.

89. Κατὰ τίνων ἀπευθύνεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή; Ἄν ᾦναι ἀνίκαναι;
90. Κατὰ τῶν κληρονόμων;
91. Πότε δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια; Προθεσμία.
92. Ὁ ἐκλέξας τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ πολιτικόν, καὶ τ' ἀνάπαλιν; Γαλλικὴ νομολογία.
93. Συνέχεια. Ἡμέτερος νόμος. Ὁ ἐκλέξας τὸ ποινικὸν δύναται.
94. Οὐχὶ ὅμως καὶ τ' ἀνάπαλιν.
95. Ἐξαιρέσεις. Πλαστογραφία.
96. Δικόγραφον πολιτικῆς ἀγωγῆς.
97. Ὁ ἀλλοδαπὸς ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν.
98. Περαιτέρω διαδικασία. Παραπομπή.
99. Καὶ πρὸ τῆς ἀγωγῆς ἀποκτᾷ ὁ παθὼν τὴν ιδιότητα τοῦ πολιτικῶς νάγοντος.

Ὡ8. Πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ προσδιορισμὸν τῶν προσώπων, δι' ὧν, καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐξασκεῖται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ ὀρισθῶσι προηγουμένως ἀκριβέστερον αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς παράγεται ἀγωγή τοιαύτη.

Εἶδομεν εἰς ἀριθ. 15, ὅτι πρὸς παραγωγὴν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς δύο ὅροι ἀπαιτοῦνται· α') ἀδίκημα, καὶ β') βλάβη ἐκ τοῦ ἀδικήματος τούτου προκύψασα. Ἐκάτερος τῶν ὄρων τούτων χρήζει ἰδιαιτέρας τινὸς ἀναπτύξεως.

69. Ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι μόνον ἐκ τῶν ἀδικημάτων δύναται νὰ παραχθῇ πολιτικὴ ἀγωγή, ἔπεται, ὅτι, ἂν ἡ βλάβη ἐπῆλθεν ἐκ γεγονότος μὴ ἀποτελοῦντος ἀξιόποιον τινὰ πράξιν, δὲν δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἀνὸρθωσις αὐτῆς ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, διότι εἰς ταῦτα μόνος τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐξαιρετικῶς ἀνετίθη ἡ ἐκδίκασις διὰ τοὺς εἰς ἀριθ. 16 ἐκτεθέντας λόγους. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι, καὶ ἂν νομίμως μετὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰσῆχθη καὶ ἡ πολιτικὴ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, δὲν δύναται ταῦτα νὰ προβῶσιν εἰς ἐκδίκασιν τῆς δευτέρας, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῆς πρώτης, ὡς φέρ' εἶπεῖν, ἐπελθούσης ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀναγράφει, καθ' ἡμᾶς, ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικ. Ἐν τούτοις ὑπεστήριξάν τινες ἀντίθετον γνώμην, ὅτι τὰ ἐπιληφθέντα ἅπαξ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ποινικὰ δικαστήρια δύναται νὰ προβῶσιν εἰς ἐκδίκασιν αὐτῆς, καίτοι ἐπελθούσης ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου, πλανώμενοι ἐκ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐνώπιον τῶν συνέδρων

κρατούντων. Καίτοι δὲ ὁ κύριος ὑπέρμαχος τῆς γνώμης ταύτης Κωστής ἐγκατέλιπεν αὐτὴν ἐν τῇ β' ἐκδόσει τοῦ συγγράμματός του (σελ. 302 σημ. 2), θεωροῦμεν ἀναγκαίαν ἐκτενεστέραν τινὰ ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τούτου ὡς σπουδαιστάτου.

70. Εἰς δύο δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν αἱ εἰς τὸ προκείμενόν ζήτημα ἀναφερόμεναι διατάξεις τῆς Ποιν. Δικον. εἰς τὰς ἐν τῷ γενικῷ μέρει περιεχομένας, καὶ τοιαῦται εἶναι τὰ ἄρθρα 6, 85 καὶ 86 Ποιν. Δικ. καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ εἰδικῷ, καὶ τοιαῦται εἶναι τὰ ἄρθρα 346, 390, 399, 447, 448, 449, 450, 452 Ποιν. Δικον. Ἐκ τῶν πρώτων τριῶν ἁρθρῶν, τὸ μὲν ἄρθρ. 6 ὀρίζει πότε τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται νὰ ἐπιληφθῶσι τῶν ἀπαιτήσεων περὶ ικανοποιήσεως ἢ ἀποζημιώσεως, καὶ ἀπαιτεῖ πρὸς τοῦτο νὰ προέρχωνται αὐταὶ ἐξ ἀδικήματος. «Ἐὰν ὑπάρχωσι, λέγει, ἀπαιτήσεις ικανοποιήσεως . . . ἔνεκα πταισματος, πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, ἀποφασίζει περὶ τούτων . . . τὸ ἀρμόδιον ποινικὸν δικαστήριον . . . Ἄλλως τοιαῦται πολιτικαὶ ἀγωγαὶ παραπεμπόνται εἰς τὰ ἀρμόδια πολιτικὰ δικαστήρια.» Τεθείσης οὕτω τῆς γενικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ ἁρθρου τούτου, τίνος ἔνεκεν ἐπανέρχεται ὁ νομοθέτης εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἐν τῷ ἁρθρῳ 85; Οὐχὶ βεβαίως ἵνα τροποποιήσῃ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀλλ' ἵνα προβλέψῃ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν νομίμως εἰσῆχθῃ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, καὶ δύνανται ταῦτα ν' ἀποφανθῶσιν ἐπ' αὐτῆς, ὡς προερχομένης ἐξ ἀδικήματος, ὑπάρχει ὁμως ἀνάγκη περαιτέρω διευκρινίσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως. Τούτου ἔνεκεν ὁ νομοθέτης ἐπέτρεψεν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ παραπέμπῃ τὴν περαιτέρω συζήτησιν εἰς τὸ πολιτικόν. Προϋποτίθῃσιν ἐπομένως τὸ ἄρθρον 85 τὴν καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου, διότι, μὴ ἐπελθούσης τοιαύτης, ἰσχύει τὸ ἄρθρον 6, καθ' ὃ οὐδόλως εἶναι πλέον ἀρμόδια τὰ ποινικὰ δικαστήρια ν' ἀποφανθῶσι περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Τὴν ἐρμηνείαν ταύτην, καθ' ἣν τὴν περίπτωσιν τῆς καταδίκης προβλέπει τὸ ἄρθρ. 85, ὑποστηρίζει τὸ ἀμέτῳς ἐπερχόμενον ἄρθρ. 86, πραγματευόμενον περὶ τῆς περιπτώσεως τῆς ἀθώωσης.

Εἰς ἀντίκρουσιν τῆς ἐρμηνείας ταύτης ἐν μόνον προβάλλεται ἐπιχείρημα, ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ ἁρθρ. 85 «εἰς πᾶσαν ποινικὴν ἀπόφασιν ἀποφασίζονται ἐν ταύτῳ καὶ αἱ γενόμεναι ἰδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις,» καὶ ἐπομένως εἶναι ἀδιάφορον, ἂν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις ᾖ κατὰδικαστικὴ ἢ ἀθώωτική. Τὸ ἐπιχείρημα ὁμως τοῦτο, ὁρθῶς

ἐξεταζόμενον, οὐ μόνον δὲν ἀντικρούει, ἀλλ' ὑποστηρίζει μάλιστα τὴν γνώμην ἡμῶν. Τὴν ἔκφρασιν *ποινικὴ ἀπόφασις* μεταχειρίζεται πάντοτε ὁ νομοθέτης πρὸς δῆλωσιν τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων· τοῦτο δὲ ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐξῆς· α') ἐκ τοῦ ὅτι ὁ νομοθέτης ἡδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ τὴν σαφεστέραν ἔκφρασιν εἰς «*πᾶσαν ἀπόφασιν*» ἂν ἀδιακρίτως ἀθωωτικᾶς ἢ καταδικαστικᾶς ἐνόει· β') ἐκ τοῦ ὅτι οὐδόλως ἐκδίδονται ἀποφάσεις ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν, ἐπομένως ἡδύνατος ἀποβαίνει ἢ ἐν τῇ αὐτῇ ἀπόφασι ἐκδίκασις τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων· γ') ἐκ τοῦ ὅτι τὴν ἔκφρασιν *ποινικὴ ἀπόφασις* μετεχειρίσθη ὁ νομοθέτης εἰς τὰ ἄρθρ. 6, 352 καὶ 405 Ποιν. Δικ. εἰς τὴν προφανῇ σημασίαν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, διότι ἄλλως δὲν ἡδύνατο νὰ γείνη λόγος εἰς τὰ δύο τελευταῖα ἄρθρα περὶ ἐκτελέσεως αὐτῆς ἐπιμελείᾳ τοῦ ἀστυνόμου ἢ τοῦ εἰσαγγελέως.

71. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀμφιβολία τις ἡδύνατο νὰ γεννηθῇ ἐκ τῆς γενικότητος τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 85 εἰς *πᾶσαν ποινικὴν ἀπόφασιν*, αὕτη ἐκλείπει ὀλοτελῶς ἐνώπιον τῶν παρ' ἐκάστῳ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων εἰδικῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατάξεων τῆς ἡμετέρας Ποινικῆς Δικονομίας. Πρὸ πάντων τὰ ἄρθρ. 447—449 προβλέπουσι τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ κατηγορούμενος κηρύττεται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων ἀθῶος ἢ ἐνοχος, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ ἀθωωθείς ὑποβάλλει ἀπαιτήσεις περὶ ἀποζημιώσεως, κατὰ τὸ ἄρθρ. 448, ἐνῷ οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ῥητῶς ὁ νόμος προβλέπει περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, *ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτος*. Ἐκ τούτου ἐπεται, ὅτι καὶ ἂν ὑπάρχῃ πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, οὐδεμίαν ἀπαιτήσιν δύναται νὰ ὑποβάλῃ. Τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 450 ἐνισχύει τὴν γνώμην ταύτην, διότι, κατ' αὐτὸ, ὁ κηρυχθεὶς ἐνοχος κατηγορούμενος δύναται, ἀπολογούμενος, οὐ μόνον περὶ ποινῆς νὰπραγματουθῇ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ν' ἀποκρούσῃ, ἐνῷ ὁ νόμος σιωπᾷ περὶ τῆς ἀποκρούσεως ταύτης ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἀθωώσεως. Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 452 ἐν τῇ ποινικῇ ἀπόφασι ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων· πῶς ὅμως θὰ γίνῃ τοῦτο, ἀφοῦ, ὡς καὶ ἄνω εἴρηται, ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως ἀπόφασις δὲν ἐκδίδεται; Ἀνάλογοι διατάξεις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ περὶ πλημμελημάτων διαδικασίᾳ κατὰ τὸ ἄρθρ.

397, καταδικασθέντος τοῦ κατηγορουμένου, ἐφαρμόζονται τ' ἀνωτέρω ἐν τοῖς ἄρθρ. 449—450 διατεταγμένα· ἡ περίπτωσις τῆς ἀθώωσης δὲν προβλέπεται ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 392 παραπέμπει εἰς τὸ περὶ πταισμάτων ἄρθρ. 346.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο, εἰς τὴν γενικότητα τῶν διατάξεων τοῦ οἴου στήριζεται ἐπίσης ἡ ἀντίθετος γνώμη, ἀκριβῶς ἐξεταζόμενον, τὰς αὐτὰς περιέχει διατάξεις, διότι τὸ μὲν πρῶτον ἐδάφιον αὐτοῦ, πραγματευόμενον ἀπὸ κοινοῦ περὶ καταδίκης καὶ ἀθώωσης, ἀναφέρει ἐπίσης ἀπὸ κοινοῦ τὰς ἰδιαιτέρας μιᾶς ἐκάστης συνεπείας· τὸ δεύτερον ὁμῶς ἐδάφιον, πραγματευόμενον ἰδιαιτέρως περὶ τῆς ἀθώωσης ἐνεκα τοῦ μὴ κολασίμου τῆς πράξεως, μόνον περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου προβλέπει, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῶν τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἀποδεικνύον οὕτως, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποβληθῶσι τοιαῦτα.

72. Τὴν γνώμην ταύτην, ἣν καὶ ὁ Φέδερ ὑποστηρίζει (σελ. 308), σταθερῶς ἀκολουθεῖ ἡ νομολογία τοῦ Ἄρ. Πάγου. Πλείσται ἀποφάσεις ἀποφαίνονται, ὅτι ἐν περιπτώσει ἀθώωσης δὲν πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψει ἡ πολιτικὴ ἀγωγή (ἄπ. ξα καὶ ον : 36. 47 : 44. 138 : 64. 196 : 77. 16 : 82. 212 : 94). Τοῦτο παρεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος καὶ εἰς περιπτώσιν, καθ' ἣν ἐκηρύχθη μὲν ὁ κατηγορούμενος ἐνοχος, ἀλλὰ κατόπιν τὸ δικαστήριον ἀπεφάνθη, ὅτι τὸ ἀδίκημα παρεγράφη (ἄπ. 9 : 58). Ἡ πολιτ. ἀπόφασις 256 τοῦ 57 ἐρμηνεύει τὸ μὲν ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικον. ὡς ἀφορῶν εἰς ἀπόρριψιν κατηγορίας, τὸ δὲ ἄρθρ. 85 ὡς ἀφορῶν εἰς παραδοχὴν αὐτῆς, εἰς ἀνεκκαθάριστον δὲ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων.

Ἐν τούτοις ῥητὴν ἐξάίρεσιν τοῦ κανόνος, ὅτι μόνον μετὰ καταδίκην δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τὸ ποινικὸν δικαστήριον τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, εἰσήγαγε τὸ ἄρθρ. 601 τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως νόμου, καθ' ὃ, καὶ ἀθωωτικῆς οὔσης τῆς ἀποφάσεως, τὸ δικαστήριον διατάσσει καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος μὲν τὴν εἰς τὴν ὁμάδα ἀπόδοσιν τῶν ἀφαιρεθέντων πραγμάτων, συνεπεῖς δὲ πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀποφασίζει περὶ τῶν ζητουμένων ἀποζημιώσεων.

73. Δεύτερον ἀπαιτούμενον πρὸς ὑπαρξιν πολιτικῆς ἀγωγῆς εἶναι, ὡς εἶδομεν, βλάβη προξηνηθεῖσα ἐκ τοῦ ἀδικήματος. Ὅταν τὸ ἀδίκημα δὲν προσέβαλεν ἰδιωτικόν τι συμφέρον, ἀλλὰ μόνον τὴν δημοσίαν τάξιν, οὐδεὶς δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, διότι

τὴν ἀνόρθωσιν τῆς δημοσίας τάξεως ἐπιδιώκει ἡ πολιτεία διὰ τῆς ἐγέρσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (Helie n° 743).

Ὅποια ὁμως ἀκριθέστερον πρέπει νὰ ᾔηται ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη, ἵνα γεννήσῃ δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς; Ἡ ἐκ τῶν ἀδικημάτων προσγινομένη εἰς τοὺς παθόντας βλάβη εἶναι ποικίλη, διότι πολλὰ καὶ διάφορα εἶναι τὰ δικαιώματα, καθ' ὧν τὰ ἀδικήματα ἀπειθύνονται. Τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ βλάψῃ ἀμέσως τὴν περιουσίαν, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ὁ παθὼν ἔχει πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς βλάβης πολιτικὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ προσβάλῃ καὶ νὰ βλάψῃ καὶ ἕτερα ἀγαθὰ τοῦ παθόντος, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὑγείαν, τὴν σωματικὴν ἀκεραιότητα, τὴν προσωπικὴν κατάστασιν, τὴν τιμὴν, ἧγουν τὴν ἀγαθὴν παρὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν τῆς κοινωνίας κ. τ. λ. Δι' ὃ ἐρωτᾶται, ἔχουσιν οἱ παθόντες πολιτικὴν ἀγωγὴν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς τοιαύτης ἠθικῆς καλουμένης βλάβης, καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένης, καὶ μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς ἐξ αὐτῆς ἐνδεχομένης βλάβης τῆς περιουσίας;

Ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως οὐδεὶς ὑφίσταται λόγος ὑπὲρ τῆς ἀποφατικῆς λύσεως τοῦ ζητήματος. Ἡ προσβολὴ τῶν ἐκτεθέντων δικαιωμάτων παράγει οὐσιώδη βλάβην τοῦ παθόντος, διότι στερεῖ αὐτὸν πολυτίμων ἀγαθῶν, οὐσιωδῶς συντελούντων εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Δίκαιον ἐπομένως εἶναι νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὸν παθόντα, ὅστις ἐστερήθη, φερ' εἰπεῖν, ἐπὶ μῆνας τῆς ὑγείας αὐτοῦ, ἢ ὑπέστη φοβερὰς ἐκ τραυμάτων ὁδύνας, ἢ ἐστερήθη αἰσθησεῶς τινος, ἢ μέλους τοῦ σώματός του, ἢ βλέπει κλονιζομένην τὴν περὶ αὐτοῦ ἀγαθὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν του, ἢ ἐστερήθη τῆς σωματικῆς ἀγνείας, πολιτικὴν ἀγωγὴν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς προσγενομένης αὐτῷ ἠθικῆς βλάβης, πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ δι' ὅσας ὑπέστη καὶ ὑφίσταται σωματικὰς καὶ ἠθικὰς βασάνους, ὅπως χορηγοῦμεν τοιαύτην καὶ εἰς τὸν ὑποστάντα βλάβην περιουσίας. Βεβαίως δυσχερὲς καὶ αὐθαίρετος εἶναι ὁ εἰς χρήματα ἀκριβοῦς ὑπολογισμὸς τῆς τοιαύτης ἠθικῆς βλάβης, ἀλλ' ἡ δυσχέρεια τῆς παροχῆς ἀκριβοῦς ἱκανοποιήσεως, ἥτις ἀνατεθῆσεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, δὲν εἶναι ἐπαρκὲς λόγος, ἵνα ἀρνηθῶμεν πᾶσαν ἱκανοποίησιν.

Ἐν Γαλλίᾳ ὁμοφώνως σχεδὸν παραδέχονται οἱ συγγραφεῖς τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ὁ Helie λέγει ῥητῶς (n° 745), ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ βλαφθῇ εἰς τὴν ὑπόληψιν του, ὅπως καὶ

εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν του, ὅταν δὲ ἡ ἠθικὴ αὐτὴ βλάβη προέρχεται ἐξ ἀδικήματος, δύναται βεβαίως ὁ παθὼν νὰ ἐμφανισθῇ πρὸς ἀνόρθωσιν αὐτῆς ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων. Τὰ αὐτὰ διδάσκει ὁ Trebutien (τόμ. 2 σελ. 25), ὁ Garraud n° 353, Villey σελ. 180 καὶ ἄλλοι, ὑπὲρ τῆς γνώμης δὲ αὐτῶν ἀπεφάνθη διαρκῶς ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Dalloz n° 83 καὶ Suppl. n° 153). Μόνος ὁ ἐρμηνευτὴς τοῦ Βελγικοῦ ποινικοῦ δικαίου Haus (τόμ. 2 n° 1057, 1368) ὑποστηρίζει ἀντίθετον γνώμην, στηριζόμενος εἰς τὸν λόγον, ὅτι εἶνε ἀνεκτίμητος ἡ ἠθικὴ βλάβη, ὅπερ οὐδόλως παραδέχονται οἱ λοιποί.

Καὶ σημειωτέον καλῶς, ὅτι οὐδεμία διάταξις τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας προβλέπει περὶ ἀνορθώσεως τῆς ἠθικῆς ζημίας, ἥτοι περὶ ἱκανοποιήσεως, οὐδὲ τίθησι κανόνας ἐκτιμῆσεως τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβης, εἴτε χρηματικῆς εἴτε ἠθικῆς. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή (action civile) εἰσῆχθη ἐν Γαλλίᾳ διὰ τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, καὶ τὰ μὲν ἄρθρα 1 ἐδ. 2 καὶ 63 inst. crim. καθιερῶσι τὴν ἀρχήν, ὅτι ὁ βλαφθεὶς ἐκ τινος ἀδικήματος δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγήν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς ἐντεῦθεν ζημίας, τὰ δὲ ἄρθρα 147, 189, 358 § 2, 366 αὐτῆς, πραγματευόμενα περὶ τῆς ἐκδικάσεως τῶν τοιούτων ἀπαιτήσεων, διατάττουσιν ἀπλῶς, ὅτι τὸ δικαστήριον θελεῖ ἀποφασίσαι περὶ αὐτῶν, χωρὶς νὰ περιέχῃ κανόνα τινὰ ἐκτιμῆσεως ἢ προσδιορισμοῦ. Ἐπίσης τὸ ἄρθρ. 51 code pénal, περὶ τῶν ἀποζημιώσεων ἐν γένει πραγματευόμενον, ἐπαφίησιν ἀπλῶς τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν εἰς τὴν δικαιοσύνην τῶν δικαστηρίων. Ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῷ Γαλλ. ἀστικῷ κώδικι ὑπάρχει διάταξις προσδιορίζουσα τὸ μέγεθος τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπερχομένης ζημίας. Τὸ περὶ τούτων ἄρθρ. 1382 code civil τίθησιν ἀπλῶς τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἀνορθώσῃ τὴν ζημίαν (dommage), ἣν διὰ πράξεώς του ἐπροξένησεν εἰς ἄλλον, οἱ δὲ συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία ἡρμήνευσαν τὴν ἔκφρασιν ζημίαν, ὡς ἀφορῶσαν οὐ μόνον εἰς τὴν χρηματικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν ἐκ τῶν ἀδικημάτων βλάβην (Garraud n° 353).

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικον. ἐπιτρέπει ῥητῶς εἰς τὸν ἀδικηθέντα νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, οὐ μόνον ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεως καὶ ἐξόδων, ἀλλὰ καὶ ἀπαιτήσεις ἱκανοποιήσεως, τοιαῦται δὲ ἀναμφισβητήτως εἶναι αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἠθικῆς βλάβης. Ἐπομένως οὐδεὶς ἐπιτρέπεται παρ' ἡμῖν δισταγμὸς,

ὅτι πολιτικῇ ἀγωγῇ δύναται νὰ στηριχθῇ καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν βλάβην. Καὶ ἀληθῶς ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινικῆς ἡμῶν νομοθεσίας, καὶ οἱ συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία παραδέχοντο τοιαύτας ἀγωγὰς ὡς νομίμους. (Παπαρρ. ἐνοχικὸν δίκαιον τόμ. Α' ἀριθ. 284) (ἀπ. πολιτ. 182 : 46, 49 : 47, 139 : 59, 106 : 62, 88 : 62, 104 : 66, Α. Π.) (ἀπ. 30 : 55).

Ἐν τούτοις πρὸ τινῶν ἐτῶν ἡ ἐναντία ὑπεστηρίχθη γνώμη, ὅτι δὲν γεννᾶται παρ' ἡμῖν πολιτικῇ ἀγωγῇ πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς ἠθικῆς βλάβης, ἡ δὲ γνώμη αὕτη ἐγένετο ἀποδεκτή καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου, ὅστις τὰς τοιαύτας ἀγωγὰς ἀναγνωρίζει ὡς βασίμους, μόνον ἐφ' ὅσον στηρίζονται εἰς χρηματικὴν ζημίαν ἐπελθοῦσαν ἔνεκα τῆς ἠθικῆς βλάβης.

Τὸ μόνον ἐπιχείρημα τῆς γνώμης ταύτης εἶναι, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικον. εἶναι καθαρῶς δικονομικὴ, σκοποῦσα νὰ προσδώσῃ μόνον δικαιοδοσίαν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν περὶ ἱκανοποιήσεως ἀπαιτήσεων, καὶ προϋποθέτουσα τὴν ὑπαρξίν οὐσιαστικοῦ νόμου, καθιεροῦντος τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἱκανοποιήσεως, καὶ κανονίζοντος τὰ τοῦ προσδιορισμοῦ αὐτῆς, οἷος δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν, καταργηθεῖσῶν τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Ῥωμ. δικαίου ὡς ποινικῶν. Ἄν τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι βασιμον, ἤθελε περιπέσει εἰς ἀχρηστίαν ἡ πολιτικῇ ἀγωγῇ οὐ μόνον, ὅταν ἐπιζητῇ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἠθικῆς βλάβης, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐπιδιώκῃ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς χρηματικῆς ζημίας τῆς ἐπερχομένης ἐμμέσως ἐκ τῆς ἠθικῆς βλάβης, οἷον π.χ. ὑφίσταται ὁ στερηθεὶς τῆς σωματικῆς ἀκεραιότητος, ἢ τῆς ἀγνείας, διότι καὶ περὶ τῆς ἀνόρθώσεως τῆς τοιαύτης βλάβης οὐδεμία ὑφίσταται οὐσιαστικὴ διάταξις. Ἀλλὰ δὲν εἶναι βεβαίως βάσιμον τὸ ἐπιχείρημα. Ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐμερίμνησεν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ποιν. Δικον. νὰ διαγράψῃ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ βιβλίου «ἀντικείμενον τῆς Ποινικῆς Δικονομίας». Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ποινικῆς καὶ ἐκ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ ἐν μὲν τοῖς ἄρθροις 1—5 πραγματεύεται ὁ νομοθέτης περὶ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, διαγράφει τὴν ἑκτασιν, ἥτοι τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, καὶ προσδιορίζει τοὺς λόγους τῆς ἀποσβεσεως τῆς ἐν δὲ τοῖς ἄρθροις 6—12 πραγματεύεται περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, διαγράφων ἐπίσης τὴν ἑκτασιν, ἥτοι τὸ περιεχόμενον αὐτῆς (ἄρθρ. 6), καὶ κανονίζων τὰ περὶ τῆς ἐξασκήσεως αὐτῆς κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ κατη-

γορουμένου (άρθρ. 9), και τὰ περί τῆς παραγραφῆς αὐτῆς (άρθρ. 10). Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἐπικόπει ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ άρθρ. 6 νὰ προσδῶσθαι μόνον δικαιοδοσίαν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ προσδιορίσῃ λεπτομερῶς τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο διακρίνει τὰς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἀπαιτήσεις εἰς ἀπαιτήσεις ἱκανοποιήσεως, ἀποζημιώσεως, καὶ ἐξόδων. Ἐπομένως οὐσιαστικὴ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ άρθρ. 6, ὡς προδήλως εἶναι τοιαύτη καὶ ἡ τῶν άρθρ. 9 καὶ 10 Ποιν. Δικον.

Ἄλλ' ἡ σαθρότης τοῦ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματος προκύπτει καὶ ἐκ τῶν παραδεδεγμένων ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα οὐδεὶς οὐσιαστικὸς νόμος καθιεροῖ, ἢ κανονίζει τὰ τῆς ἱκανοποιήσεως, καὶ ὁμως ἐθεωρήθη αὕτη ἰσχύουσα δυνάμει τῶν ἐκτεθεσίων διατάξεων τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικον. καὶ τοῦ άρθρ. 51 Γαλλ. Ποιν. Νόμου, οὗ ἀντίστοιχον εἶναι τὸ άρθρ. 30 τοῦ ἡμετέρου Ποιν. Νόμου. Ἀλλὰ καὶ ἐν Βαυαρίᾳ, ὅθεν ἐλήφθη τὸ άρθρ. 6 Ποιν. Δικον. διὰ μεταφράσεως τοῦ άρθρ. 7 τῆς Βαυαρικῆς Ποιν. Δικον. παραδεκτὴ ἦτον ἡ διὰ χρημάτων ἀνόρθωσις τῆς ἠθικῆς βλάβης ἐπὶ τῇ βάσει μόνου τοῦ άρθρου τούτου, καὶ ἄνευ ἐτέρου τινὸς οὐσιαστικοῦ νόμου καθιεροῦντος καὶ κανονίζοντος αὐτήν.

Ὑποστηρίζεται δὲ τὸ οὐσιαστικὸν τῆς διατάξεως τοῦ άρθρ. 6 Ποιν. Δικον. καὶ ἐξ ἄλλων διατάξεων αὐτῆς, καθιερουσῶν ὑποχρεώσεις εἰς ἀποζημιώσεις (άρθρ. 65, 68 Ποιν. Δικ.), καὶ ἰδίως ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ άρθρ. 86, ἥτις ρητῶς χορηγεῖ δικαίωμα εἰς τὸν ἀθωωθέντα κατηγορούμενον νὰ παραστήσῃ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου τὰς ἰδιωτικὰς περὶ ἱκανοποιήσεως, ἀποζημιώσεως καὶ ἐξόδων ἀπαιτήσεις του, οὐ μόνον ὅταν ἐκ δόλου, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐξ ἀμελείας κατηγγέλθῃ, ὡς εἶδομεν ἐν ἀριθμ. 54. Ἀποῦ δὲ ὁ ἐξ ἀμελείας καταγγεληθεὶς ἔχει δικαίωμα ἱκανοποιήσεως δι' ἃς ὑπεβλήθη ἠθικὰς ζημίας, πῶς δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν ἐξ ἀδικήματος ὑποστάνα ταιαύτας; Ἀλλὰ καὶ ρητὴν ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἱκανοποιήσεως περιέχει τὸ άρθρ. 323 Ποιν. Νόμου, προσδιορίζον πρὸς ἀποζημιώσιν τοῦ παρὰ νόμῳ στερηθέντος τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας δραχ. 25 τοῦλάχιστον καθ' ἐκάστην, καὶ ἂν ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας, τοῦ φύλου, ἢ τῆς ὑγείας του οὐδὲν ἡδύνατο νὰ κερδίσῃ (!).

(!) Ἴδὲ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἱκανοποιήσεως καὶ τὴν ἐμὴν διατριβὴν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Ἑλληνικῆς Νομολογίας τόμ. 8 σελ. 131 ἐπομ.

"Ενεκα τῶν ἐκτεθέντων, ἀνεπίδεκτον σπουδαίας ἀμφισβητήσεως θεωροῦμεν, ὅτι γεννᾶται παρ' ἡμῖν πολιτικὴ ἀγωγή καὶ ἐκ μόνης τῆς ἠθικῆς βλάβης. Παρατηρητέον ἐν τούτοις, ὅτι τοιαύτη ὑπάρχει, μόνον ὅταν προσβάλλωνται ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἀμέσως ἕτερα δικαιώματα ἡμῶν πλὴν τοῦ τῆς ιδιοκτησίας. "Όταν ὁμως τὸ ἀδικήμα δὲν προσβάλλῃ δικαιώμα τι ἀλλὰ μόνον τὰς συμπαθείας, τὰς κλίσεις, ἢ τὰς ἐξείς ἐτέρου προσώπου, οὐδὲν ἔχει τοῦτο δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὴν δικαιοσύνην, διότι παρ' αὐτῆς μόνον τῶν προσβληθέντων δικαιῶν ζητεῖται ἡ ἀνόρθωσις (Helie n° 743. Dalloz n° 81 καὶ Suppl. n° 154).

74. Δὲν ἀρκεῖ, ὅτι ἐπῆλθεν ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη, οἷα ἡ ἄνω ἐκτεθεῖσα, ἵνα γεννηθῇ πολιτικὴ ἀγωγή. Ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ εἶναι ἡ βλάβη αὕτη ἄμεσος συνέπεια καὶ ἀποτέλεσμα μόνου τοῦ ἀδικήματος, καὶ οὐχὶ ἄλλων περιστάσεων ἀνεξαρτήτων αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο παραδέχονται, ὅτι ὁ εἰς ἀδικον ποινικὴν καταδίδωξιν ὑποβληθεὶς καὶ ἀθωωθείς δὲν δικαιούται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ ἀληθοῦς ἐνόχου, διότι ἡ βλάβη του δὲν εἶναι ἄμεσος συνέπεια τοῦ ἀδικήματος, ὅπερ οὐδὲν δικαίωμα αὐτοῦ προσέβαλεν, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πλημμελοῦς ἐργασίας τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν (Helie n° 756. Garraud n° 353). Ἐπίσης ὁ ἐνοικιαστὴς τῶν φόρων ἀγορᾶς τινος δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, κατηγορουμένου τινός, ὅτι ἐπώλησεν ἐκτὸς τῆς ἀγορᾶς, κατὰ παράθεσιν ἀστυνομικῆς περὶ τούτου διατάξεως, διότι ἡ μὴ πληρωμὴ τοῦ φόρου συνδέεται μὲν μὲ τὸ πταίσμα τῆς ἐκτὸς τῆς ἀγορᾶς πωλήσεως, δὲν ἀποτελεῖ ὁμως καθ' ἑαυτὴν ἀξιόποιον πρᾶξιν, οὔτε εἶναι ἄμεσος συνέπεια τοῦ πταίσματος (Helie n° 755).

Ἄλλ' ἐνίοτε ἀμφίβολον καθίσταται, ἂν ὡς ἄμεσος συνέπεια τοῦ ἀδικήματος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ βλάβη, οὕτω π. χ. ὅταν ἐπὶ ἐμπρησμοῦ ἐβλάβη γειτονικὴ οἰκία ἔνεκα τῶν μέτρων, ἅτινα ἐφηρμόσθησαν πρὸς παρακώλυσιν τῆς διαδόσεως τοῦ πυρός, ἐρωτᾶται, δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὁ ὑποστάς τὴν βλάβην ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὴν ἐπὶ ἐμπρησμῶ κατηγορίαν; Τὸ ζήτημα ἀμφισβητεῖται, καὶ τινες μὲν ὑποστηρίζουσιν, ὅτι ἡ βλάβη δὲν εἶναι συνέπεια τοῦ ἀδικήματος, ἀλλὰ τῶν τεθέντων εἰς ἐνέργειαν μέτρων, καὶ συνεπῶς ἀποκρούουσι τὴν πολιτ. ἀγωγήν. Ἄλλοι, ὧν τὴν γνώμην θεωροῦμεν ὀρθοτέραν, φρονούσιν, ὅτι ὁ ἐμπρηστὴς ἐνέχεται διὰ πάσας τὰς ἀναγκαίας συνεπείας τῆς πράξεώς του, καὶ τοι μὴ προβλεφθείσας, καὶ συνεπῶς παραδέχονται

πολιτικὴν ἀγωγὴν. Ἄλλοι τέλος διακρίνουσιν, ἂν ἡ βλαφθεῖσα οἰκία συνέχεται ἢ μὴ μὲ τὴν ἐμπρησθεῖσαν, καὶ παραδέχονται πολιτικὴν ἀγωγὴν μόνον εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν (Dalloz Suppl. n° 34).

75. Τέλος, πρὸς ὑπαρξίν πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀπαιτεῖται νὰ ἐπῆλθεν ἤδη ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη, οἷα ἢ ὡς ἄνω ἐκτεθεῖσα, ἥτοι νὰ ὑπάρχῃ κεκτημένον δικαίωμα ἀποζημιώσεως. Ἄν ἡ βλάβη δὲν εἴναι ἤδη βεβαία, ἂν ἐνδέχεται μὲν νὰ ἐπέλθῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπῆλθεν εἰσέτι, οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ γείνη περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς (Dalloz n° 85 Suppl. n° 166. Haus n° 1061). Δὲν ἀρκεῖ, λέγει ὁ Merlin, αὐτὶ ἐνδέχεται νὰ σᾶς βλάβῃ ἡμέραν τινὰ τὸ ἐγκλημα, ἵνα ἀποδεχθῇ ἡ δικαιοσύνη τὴν ἐγκλησίң σας, πρέπει νὰ σᾶς προξενῇ ἀπὸ τοῦδε πραγματικὴν τινὰ ζημίαν, πρέπει νὰ ὑφίστασθε ἀπὸ σήμερον τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα του, πρέπει ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ὀμιλεῖτε, νὰ ἔπαθεν ἡ ζωή σας, ἡ τιμὴ σας, ἡ ἡ περιουσία σας. Ἄνευ τούτων παραπονείσθε διὰ ματαιοὺς φόβους, ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη δὲν ἔγεινεν, ἵνα ἐνασχολῇται εἰς παιδαριώδεις φόβους, οὔτε ἵνα ἀκολουθῇ τὴν ὥθησιν τῆς ἀνησύχου προνοίας σας. Πρέπει νὰ ἔχῃ οὐχὶ φαντάσματα ἀλλὰ πράγματα» (Helie n° 745).

76. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη, πρὸς ἀνθρώπῳ τῆς ὁποίας ὁ νόμος χορηγεῖ πολιτικὴν ἀγωγὴν. Πᾶσα ἄλλη ἀγωγὴ, πηγάζουσα τυχὸν ἐκ τοῦ ἀδικήματος, ὡς π. χ. ἡ περὶ διαζεύξεως, ἡ ἡ περὶ ἀνικανότητος τοῦ κληρονόμου τοῦ ἀποκτείναντος τὸν κληρονομούμενον κτλ. οὐδὲν ἔχουσι κοινὸν μὲ τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν, καὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων (Dalloz n° 35. Suppl. n° 59. Haus n° 1368, 1440. Garraud n° 354). Συνεπῶς πολιτικὴν ἀγωγὴν δύνανται νὰ ἀπευθύνωσι μόνον ἐκεῖνοι, οἵτινες ὑπέστησαν τοιαύτην βλάβην. Καὶ τοιοῦτοι συνήθως μὲν εἶναι ἐκεῖνοι, καθ' ὧν ἀμέσως ἀπηυθύνθη καὶ διεπράχθη τὸ ἀδικημα, πολλάκις ὅμως ἡ ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη ἐπεκτείνεται καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα, δικαιούμενα ἐπίσης εἰς ἔγερσιν πολιτικῆς ἀγωγῆς. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἡ κατὰ τοῦ συζύγου προσβολὴ παράγει συνήθως καὶ βλάβην εἰς τὴν τιμὴν ἢ τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου. Ἐπίσης καὶ ἡ κατὰ τῶν τέκνων ἀπευθυνομένη προσβολὴ δύναται νὰ προξενήσῃ συγχρόνως χρηματικὴν ἢ ἠθικὴν βλάβην καὶ εἰς τὸν πατέρα (Garraud n° 361. Haus n° 1371, 1372. Dalloz

Suppl. n° 161, 183—185. 'Εναντίαν περὶ τοῦ πατρὸς γνώμην τοῦ Helie n° 759 ἀντικρούει ὁ Βέλγος ὑπομνηματιστής). 'Επίσης, ἐπὶ κλοπῆς πραγμάτων κατεχομένων ὑπὸ τρίτων ἄμεσον ὑρίσεται βλάβην καὶ ὁ ἰδιοκτῆτης τῶν κλαπέντων, ὅστις ἐστερήθη τῆς περιουσίας του, καὶ ὁ κάτοχος τῶν κλαπέντων, ἕνεκα τῶν υποχρεώσεων αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ κυρίου, ὅθεν ἀμφοτέροι ἔχουσι δικαίωμα νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες (Daloz n° 106).

Πλὴν τῶν τοιούτων ἐξαιρετικῶν περιστάσεων, μόνον ὁ καθ' οὗ διεπράχθη τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἐκτός ἂν ἀντιπροσωπεύῃ νομίμως τὸν παθόντα, ὅτε ὅμως ἐνεργεῖ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ (Daloz Suppl. n° 189).

77. 'Επὶ τῇ βάσει τῶν περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβης ἐκτεθέντων κανόνων δύναται νὰ λυθῶσιν ἀσφαλῶς τὰ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀναφυόμενα ζητήματα. 'Εν τούτοις δὲν θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρας τινὰς περιπτώσεις ἐγειρούσας ἀμφιβολίας, καὶ προκαλοῦσας ἀμφισβητήσεις. Καὶ πρῶτον, ἀμφισβήτησις ὑπάρχει, ἂν οἱ ἐξασκοῦντες ἐπάγγελμα τῇ προηγουμένη ἀδείᾳ τῆς ἀρχῆς, χορηγουμένη ἐπὶ τῇ βάσει ὠρισμένων προσόντων, δικαιоῦνται νὰ ἐγείωσι πολιτικὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἄνευ ἀδείας ἐξασκούντων τὸ ἐπάγγελμα, ὡς π. χ. οἱ φαρμακοποιοὶ κατὰ τῶν παρανόμως πωλοῦντων ἱατρικά. Τινὲς ἀρνοῦνται πάντοτε τοιοῦτον δικαίωμα, διότι οὐ μόνον ὁ προσδιορισμὸς τῆς βλάβης εἶναι δυσχερὲς στατος, ὅταν ἰδίως τινὲς τῶν φαρμακοποιῶν παρίστανται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπαρξὶς αὐτῆς ὅλως ἀμφίβολος, διότι ἀδηλον εἶναι, ἂν ἤθελον ἀγοράσει φάρμακα παρὰ τῶν φαρμακοποιῶν οἱ ἀπὸ τοῦ παρανόμως πωλοῦντας ἀγοράσαντες τοιαῦτα (Helie n° 768, Haus n° 1061). Ἄλλοι ἀναγινώσκουσι τοιοῦτον δικαίωμα, τινὲς μὲν ὅτιν ἅπαντες οἱ νομίμως ἐξασκοῦντες τὸ ἐπάγγελμα ἐμπράνιζονται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες, τινὲς δὲ ὅταν μικρὸς εἶναι ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν τοιούτων, διότι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἡ ὑπαρξὶς τῆς βλάβης καθίσταται βεβαιότερα (Garraud n° 361). Ἄλλοι τέλος ὡς τῇ γνώμῃ καθιερῶσιν ἡ Γαλλικὴ νομολογία ἀναγινώσκουσι πάντοτε πολιτικὴν ἀγωγὴν, διότι ὁ παράνομος συναγωνισμὸς ζημιᾶν πάντοτε τοὺς νομίμως ἐξασκοῦντας τὸ ἐπάγγελμα, εἰς οὓς ἤθελον προστρέξει βεβαίως οἱ καταναλωταὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν, ἡ δὲ δυσκολία τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ζημίας δὲν εἶναι ἐπὶ ρητὴ λόγος πρὸς ἄρνησιν πά-

σης ἀποζημιώσεως (Dalloz n° 109, καὶ Suppl n° 169, 170). (Κωστῆ σελ. 299 σημ. 9).

Φρονούμεν, ὅτι τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐπηρεάζουσιν οὐσιωδῶς τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ ἐκάστης ὑποθέσεως, καὶ διὰ τοῦτο φρονούμεν, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου πρέπει νὰ ἀφεθῇ, ἂν ἐκάστοτε πρόκηται περὶ ἐπελθούσης ἤδη ζημίας, ἥ περὶ ἀπλῶς ἐνδεχομένης, δι' ἣν δὲν χορηγεῖται πολιτικὴ ἀγωγή.

78. Ὅμοια ἀμφισβήτησις ὑπάρχει, προκειμένου περὶ ἀποπείρας ἀνθρωποκτονίας οὐδεμίαν ἐπενεγκούσης βλάβην. Ὁ Helie (n° 757) φρονεῖ ἐπίσης, ὅτι δὲν γεννᾶται πολιτικὴ ἀγωγή, διότι ὡς βάσις τοιαύτης δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὁ ἀπλὸς φόβος τοῦ παθόντος. Φρονούμεν μετὰ τοῦ Κωστῆ (σελ. 299 σημ. 9), ὅτι ὀρθότερα εἶναι ἡ ἐναντία γνώμη, ἣν καὶ ὁ Dalloz (n° 84 καὶ Suppl. n° 162) ὑποστηρίζει, καθ' ὅσον ἐνδεχόμενον εἶναι καὶ ἐκ μόνου τοῦ φόβου νὰ παραχθῶσιν ἐπιζήμιοι συνέπειαι ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν τοῦ παθόντος, ἐπομένως προτιμότερον εἶναι ν' ἀφεθῇ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἐκτίμησις τῆς βλάβης εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

79. Μείζονας δυσχερείας παρέχει τὸ ζήτημα, ἂν ἐκ τῆς ἀνθρωποκτονίας γεννᾶται καὶ ὑπὲρ τίνος πολιτικὴ ἀγωγή. Καὶ τινες μὲν παραδέχονται πολιτικὴν ἀγωγήν ὑπὲρ ὅλων τῶν στενῶν συγγενῶν, ἥτοι ὑπὲρ τῶν κατιόντων, τῶν ἀνιόντων καὶ τῶν ἀδελφῶν διὰ πᾶσαν προσγενομένην αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβην εἴτε ὑλικὴν εἴτε ἠθικὴν, καὶ δι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν προσγενομένην αὐτοῖς θλίψιν (Helie n° 760, 761). Ἄλλοι παραδέχονται πολιτικὴν ἀγωγήν ὑπὲρ μόνων τῶν κληρονόμων, καὶ καθόσον πρόκειται περὶ χρηματικῆς ζημίας (Haus n° 1373). Ἄλλοι παραδέχονται πολιτικὴν ἀγωγήν καὶ ὑπὲρ τῶν συγγενῶν καὶ ὑπὲρ τῶν κληρονόμων (Garraud σελ. 458-459). (Dalloz n° 100 Suppl. n° 191 - 196).

Ἡ ἡμετέρα νομολογία, ἐφ' ὅσον μὲν ἀνεγνώριζεν ἰσχύουσαν παρ' ἡμῖν τὴν ἀνθρώπιν τῆς ἠθικῆς ζημίας, ἥτοι τὴν ἱκανοποίησιν, ἐπέξετεινε ταύτην μέχρι τῆς θλίψεως, ἣν προξενεῖ εἰς τὸν πατέρα ἢ στέρσις θυγατρίου (ἀπ. πολιτ. 939 : 59). Ἀφότου ὁμῶς ἐθεώρησε τὴν ἱκανοποίησιν μὴ ἰσχύουσαν, δὲν παραδέχεται πολιτικὴν ἀγωγήν ὑπὲρ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀναιρεθέντος, εἰμὴ ὁσάκις ἐπικαλοῦνται χρηματικὴν ζημίαν ἐπελθοῦσαν αὐτοῖς ὡς ἐκ τοῦ θανάτου (ἀπ. 139 : 77, 26 καὶ 98 : 80, 220 : 84, 118 : 93). Ἐνίοτε μάλιστα περιορίζει

τὸ δικαίωμα τοῦτο μόνον ὑπὲρ τῶν συγγενῶν, ὅσοι διατυποῦσι νόμιμον δικαίωμα διατροφῆς παρὰ τοῦ φονευθέντος (ἀπ. 2 : 82), καὶ διὰ τοῦτο ἀπορρίπτει τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν, ὅσας δὲν διατυπῶται ἐν αὐτῇ τοιοῦτον δικαίωμα, ὡς π. χ. ὅταν δὲν διατυπῶται, ὅτι ὁ πατὴρ ἄπορος, ὁ δὲ φονευθεὶς υἱὸς εὐπορος (ἀπ. 125 : 72). Ἐννοεῖται, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγκρίνῃ ὁ Ἄρειος Πάγος πολιτικὴν ἀγωγὴν κατὰ μητρός, κατηγορουμένης ἐπὶ φαρμακείᾳ τοῦ τέκνου τῆς, ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν αὐτοῦ (ἀπ. 213 : 77).

Φρονῶ, ὅτι πρὸς ὀρθὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ὀφείλομεν πρὸ πάντων νὰ ἐγκύψωμεν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀνθρωποκτονίας ἐπερχομένης βλάβης. Τὸ ἀδίκημα τοῦτο προξενεῖ πρὸ πάντων βλάβην εἰς αὐτὸν τὸν παθόντα, εἶναι δὲ ἡ βλάβη αὕτη κυρίως ἠθικὴ, ἀλλὰ δύναται νὰ ᾖ καὶ βλάβη χρηματικὴ, βλάβη τῆς περιουσίας, ὅσας δὲ πλὴν μετῆρχετο παραγωγικὰς ἐργασίας. Ἀλλὰ τὸ ἀδίκημα προξενεῖ πολλάκις βλάβην καὶ εἰς τρίτα πρόσωπα· εἶναι δὲ ἡ βλάβη τούτων ἡ ἀμέσως χρηματικὴ, ὡς ὅταν στερῶνται διὰ τοῦ θανάτου τοῦ παθόντος τῆς διατροφῆς, ἢν ἦτο οὗτος ὑπόχρεως νὰ τοῖς χορηγήσῃ, ἢ ἠθικὴ, οἷον ὑφίσταται ἡ οἰκογένεια τοῦ παθόντος, στερουμένη τῆς ἀρωγῆς καὶ τῆς προστασίας, ἢν τῇ παρείχεν οὗτος καθ' ὅλας τὰς σχέσεις τοῦ βίου, ἢ ἐμμέσως χρηματικὴ, ὅταν ἐκ τῆς ἠθικῆς βλάβης προέρχεται καὶ ὠρισμένη τις χρηματικὴ ζημίαι. Δύναται τέλος ἡ βλάβη αὕτη νὰ συνίσταται εἰς μόνην τὴν θλίψιν, ἢν προξενεῖ ἡ στέρσις ἀγαπητοῦ προσώπου.

Διὰ τὴν ἀμέσως ἐς τὸν παθόντα προσγινομένην ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβην ἤθελεν ἔχει οὗτος πολιτικὴν ἀγωγὴν, ἂν ἐπέζη, κατὰ τῶν δραστῶν τοῦ ἀδικήματος, δὲν εἶναι δὲ ὀρθὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἀπαλλάσσονται οὗτοι τῆς υποχρέωσης πρὸς ἀνθρώπῳ τῆς βλάβης, διότι ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ παθόντος. Ὅφείλομεν τούναντίον νὰ θεωρήσωμεν τὴν πολιτικὴν ἐκείνην ἀγωγὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ παθόντος, καὶ ἐπομένως περιερχομένην εἰς μόνους τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ὅσας δὲ ὁ νόμος ἐπιτρέπει τὴν τοιαύτην μεταβίβασιν (ιδεὲ περὶ τούτου ἀριθ. 86).

Καθόσον ἀφορᾷ τὴν εἰς τρίτα πρόσωπα ἐπερχομένην ἐκ τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀνθρωποκτονίας βλάβην, βεβαίως ὀρθοτάτη εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας νομολογίας καθιερωθεῖσα γνώμη, ὅτι ἔχουσι πολιτικὴν ἀγωγὴν οἱ ὑποστάντες ἄμεσον χρηματικὴν ζημίαν. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι

τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν ζημίαν τῆς οἰκογενείας. Ἡ κατάστασις τῆς χηρείας, ἡ ἐπερχομένη ἐκ τῆς στερήσεως τοῦ συζύγου, ἡ ὀρφανία ἡ ἐπερχομένη ἐκ τῆς στερήσεως τοῦ πατρὸς, ἡ στέρησις τῶν τέκνων τῶν ἀποτελούντων τὰ στηρίγματα τοῦ γήρατος τῶν γονέων, περιέχουσιν οὐσιώδη βλάβην χρῆζουσιν ἱκανοποιήσεως. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἀναγκαία συνέπεια τῶν στερήσεων τούτων δύναται νὰ θεωρηθῇ ἔμμεσος τῆς περιουσίας βλάβη, ἥτις ἐπίσης ἀρκεῖ, κατὰ τὴν ἡμετέραν νομολογίαν, πρὸς γέννησιν πολιτικῆς ἀγωγῆς.

Ἀλλὰ βεβαίως δὲν πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ πολιτικὴ ἀγωγή διὰ τὰς θλίψεις καὶ πικρίας, ἃς προεκάλεσεν ὁ θάνατος τοῦ παθόντος εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, ὡς ἐσφαλμένως εἶχε παραδεχθῇ ποτε ὁ Ἄρ. Πάγος, διότι, ὡς καὶ ἄνω εἶπομεν, ἡ προσβολὴ τῶν κλίσεων καὶ συμπαθειῶν ἡμῶν δὲν χορηγεῖ δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς. Διὰ τοῦτο ὀρθὴν θεωροῦμεν τὴν ἀπόφασιν 71 τοῦ 73, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἑγγαμὸν ἀδελφὴν πολιτικὴ ἀγωγή κατὰ φρονέως ἀδελφοῦ.

80. Δυσκολίας τινὰς παρέχει τὸ ζήτημα, ἂν γεννᾶται πολιτικὴ ἀγωγή ἐν περιπτώσει προσβολῆς τῆς μνήμης ἀποθανόντος. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει ἐξέθηκα τὴν περὶ τοῦ ζητήματος ἐπικρατοῦσαν τότε ἐν Γαλλίᾳ γνώμην, καθ' ἣν μόνον ἐξαιρετικῶς δύναται νὰ ἐπιτραπῇ τοιαύτη ἀγωγή, ὡςάκις ὁ προσβάλλων τὴν μνήμην τοῦ ἀποθανόντος προτίθεται κυρίως νὰ δυσφημήσῃ τοὺς ἐπιζῶντας, εἰς τρόπον ὥστε ἡ προσβολή, διερχομένη διὰ τοῦ ἀποθανόντος, ἐπιπίπτει κυρίως κατὰ τῶν ἐπιζώντων, ὡς π. χ. ὅταν καθίσταται ὑποπτος ἡ γνησιότης τῶν τέκνων, ἢ ἡ πηγὴ τῆς περιουσίας αὐτῶν (Helie n° 763—765. Dalloz n° 103, 104).

Ἀλλὰ πρὸς ὀρθὴν λύσιν τοῦ ζητήματος νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ἐξετασθῇ πρότερον, ἂν ἀποτελῇ παρ' ἡμῖν ἀδίκημα ἡ κατὰ τῆς μνήμης τοῦ ἀποθανόντος προσβολή, διότι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, δὲν δύναται νὰ γείνη λόγος περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Οὐδεμία διάταξις τοῦ νόμου τιμωρεῖ παρ' ἡμῖν τὴν ἐξύβρισιν κατὰ τῶν τεθνεώτων, ἐκ δὲ τῶν γενικῶν ἀρχῶν δὲν δύναται νὰ ἐκχθῇ τὸ ἀξιόποινον αὐτῆς, διότι ἡ ἐξύβρισις περιέχει προσβολὴν τοῦ δικαιώματος τῆς τιμῆς, δικαιώματα δὲ μόνον οἱ ζῶντες ἔχουσιν (ἰδὲ Κωστῇ Ἑρμην. σελ. 565—566). Ἐντεῦθεν συμπεραίνομεν, ὅτι μόνον ὅταν ἡ προσβολὴ τοῦ τεθνεώτος ἀποτελῇ συγχρόνως ἐξύβρισιν κατὰ τῶν ζώντων, δύνανται οὗτοι, ὡς

ἀμέσως παθόντες, καὶ νὰ καταγγείλωσι τὴν πράξιν, καὶ νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες.

Τὴν γνώμην ταύτην καθιέρωσεν ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἄρθρ. 34 τοῦ περὶ τύπου νόμου τῆς 29 'Ιουλίου 1881, τιμωροῦν τὰς κατὰ τῶν τεθνεώτων ὕβρεις καὶ συκοφαντίας, μόνον ὅταν οἱ δράσται αὐτῶν εἶχον τὴν πρόθεσιν νὰ προσβάλωσι τὴν τιμὴν τῶν ζώντων κληρονόμων (Daloz Suppl. n° 199).

81. Ἐναντίον τῶν ἐκτεθέντων, δὲν ἐπιτρέπεται πολιτικὴ ἀγωγή ἐπὶ ψευδορκίας διαδίκου εἰς πολιτικὴν δίκην, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 357 καὶ 382 ἐδ. 2 Πολ. Δικον. ὁ δοθείς ὅρκος ἀποτελεῖ ἐντελὴ ἀποδείξιν, ἀπαγορεύεται δὲ πᾶσα ἀνταπόδειξις, καὶ αὕτῃ προσέτι ἡ περὶ ψευδορκίας ἐπομένως ὁ ἀντίδικος τοῦ ἐπὶ ψευδορκίᾳ κατηγορουμένου, μὴ δυνάμενος νὰ ζητήσῃ πλέον ἀποζημιώσιν τινα, οὐδ' ὡς πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ ἐμφανισθῇ (Οἰκονομίδου § 200 σημ. 1. Daloz n° 113) (ἀπ. 85 : 51, 128 : 58, 5 : 59, 31 : 75).

82. Ἀντιθέτως, ἐπέτρεψεν ἐνίοτε ὁ νόμος πολιτικὴν ἀγωγὴν ἄνευ ἐξετάσεως τινος, ἂν προέκυψεν ἐκ τοῦ ἀδικήματος χρηματικὴ ἢ ἠθικὴ βλάβη, καὶ ἄνευ ἐπιδιώξεως τῆς ἀνορθώσεως αὐτῆς.

Εἶδομεν ἐν ἀριθμ. 63, ὅτι πᾶς παθὼν ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικημάτων, ὡς καὶ πᾶς ἐν τῇ ἐκλογικῇ περιφερείᾳ ἐκλογεὺς ἢ ὑποψήφιος, ἔχουσι δικαίωμα ἰδιωτικῆς κατηγορίας. Φρονῶ, ὅτι πάντες οὗτοι ἔχουσι δικαίωμα νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες, ὡς αἱ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν εἰσήγαγεν ἡδὴ ἡ εἰσαγγελία, οὐδὲν ἕτερον ζητοῦντες, ἢ τὴν καταδίκην τῶν ὑπαιτίων τῆς παραβάσεως. Ἐν τῷ μείζονι δικαίωματι τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας περιέχεται τὸ ἔλασσον, τῆς παραστάσεως αὐτῶν ὡς πολιτικῶς ἐναγόντων.

Ἄλλ' ἐννοεῖται, ὅτι καὶ τὴν χρηματικὴν ἱκανοποίησιν δύνανται νὰ ἐπιζητήσωσι διὰ πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐκεῖνοι, ὑπὲρ ὧν τὸ ἄρθρ. 67 τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου καθιέρωσε τοιαύτην, ἡγουν οἱ ἐκλογεῖς ἢ ἐκλόγιμοι, ὧν προσεβλήθη οἷονδῆποτε ἄμεσον δικαίωμα, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐπιτρέπον τὴν ἔγερσιν τῆς ἀγωγῆς ταύτης καὶ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, σαφῶς ὑποδεικνύει, ὅτι ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐγείρεται τακτικῶς αὕτη.

Ἀλλὰ ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 67 τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμου «δὲν ἀποκλείει τὴν ποινικὴν καταδίωξιν, καὶ πᾶσαν πολιτικὴν ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ ὑπαίτιου, συμφῶνως πρὸς τοὺς κειμένους νόμους». Ἐντεῦ-

θεν αναγκαῖον καθίσταται νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικημάτων γεννᾶται, πλὴν τῆς μνησθείσης περὶ ἱκανοποιήσεως ἀγωγῆς, καὶ πολιτικὴ ἀγωγή κατὰ τοὺς ὅρους τῆς Ποιν. Δικον. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει ὑπεστηρίζαμεν τὴν γνώμην, ὅτι δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἐκεῖνος, οὗ τὸ ἀδίκημα προσέβαλε κατηγμένα δικαιώματα, οἷον ὁ παρὰ νόμῳ διαγραφεὶς ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐκλογέων, ἢ ὁ ἀποτυχὼν εἰς τὰς ἐκλογὰς, διότι ἡ στέρησις τῶν δικαιωμάτων τούτων, καὶ ἂν δὲν προξενῇ χρηματικὴν ζημίαν, ἀποτελεῖ ὅμως ἡθικὴν βλάβην, ἐπαρκῆ, ὡς εἶδομεν, πρὸς γέννησιν πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ἡ γνώμη αὕτη εὐρίσκει νέον ἰσχυρὸν ἔρεισμα εἰς τὰ ἄρθρ. 67 καὶ 68 τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμου, τὰ καθιερώσαντα τὴν ἀγωγήν τῆς ἱκανοποιήσεως, καὶ προσδιορίσαντα τὸ ποσὸν αὐτῆς εἰς δραχ. 350, καὶ ἂν τὸ ἀδίκημα δὲν ἐπέφερε βλάβην, διότι ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης, καὶ ἐκ τῆς ῥητῆς ἐπιφυλάξεως πάσης ἄλλης πολιτικῆς ἀπαιτήσεως, ὀφείλομεν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ παθὼν ἔχει καὶ πολιτικὴν ἀγωγήν περὶ ἱκανοποιήσεως, ὅταν ὑπέστη ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβην μείζονα τῶν 350 δραχμῶν.

83. Ἐπὶ χρεωκοπίας τίς δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων. Ἐν ἀριθ. 633 ἐξεθέσαμεν τὴν γνώμην, ὅτι μόνοι οἱ σύνδικοι τῆς πτωχεύσεως δύνανται νὰ ἐγείρῳσιν ἰδιωτικὴν ἐπὶ χρεωκοπίᾳ κατηγορίαν, εἴτε κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος εἴτε κατὰ τρίτων, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ δανεισταὶ τῆς πτωχεύσεως. Ἀναγκαῖα συνέπεια τῆς γνώμης ταύτης εἶναι, ὅτι μόνοι οἱ σύνδικοι δύνανται νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ δανεισταὶ τῆς πτωχεύσεως. Ἀλλὰ καὶ ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 950 τοῦ περὶ πτωχεύσεων νόμου ἐπιτρέπει πολιτικὴν ἀγωγήν εἰς τοὺς συνδίκους, δὲν ἐνεκρίθη δὲ, κατὰ τὴν ἐκθεσιν τῆς β' ἐπιτροπῆς τῆς βουλῆς, νὰ χορηγηθῇ τοιοῦτον δικαίωμα εἰς πάντα δανειστὴν «διότι πᾶσα ἀτομικὴ ἀπαίτησις ἀργεὶ διαρκούσης τῆς πτωχεύσεως» (ἰδὲ συλλογὴν Ἀλ. Γ. Ῥάλλη σελ. 171—172). Τὸ ζήτημα, ἂν καλῶς παρέστη ἀπλοῦς δανειστής τῆς πτωχεύσεως ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ ἂν καλῶς δὲν ἐγένετο δεκτὸς ἕτερος τοιοῦτος, ὑπεβλήθη εἰς τὸν Ἀρ. Πάγον, ἀλλὰ δὲν ἔλυσεν αὐτὸ, ὡς μὴ ἐπάγον ἀναίρεσιν (ἀπ. 38 : 87 καὶ 83 : 91).

Καὶ ὅταν μὲν οἱ σύνδικοι παρίστανται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες εἰς κατηγορίαν κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος, ἢ πολιτικὴ ἀγωγή αὐτῶν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν δίωξιν τῆς κατηγορίας, κατὰ τὴν ῥητὴν περὶ

τούτων διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 590 τοῦ περὶ πτωχεύσεως νόμου. Ὅταν δὲ παρίστανται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες εἰς κατηγορίαν κατὰ τρίτῳν προσώπων, δύνανται νὰ περιλάβωσιν ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτῶν ἀγωγῇ καὶ τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις, περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 601 τοῦ νόμου, διότι τὸ ἄρθρ. 590 ρητῶς παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 606, ὁπερ ρητῶς ἐπιτρέπει τὴν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ὑποβολὴν τῶν πολιτικῶν ἀγωγῶν, περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 601.

Ἡ παράστασις τῶν συνδίκων ὡς πολιτικῶς ἐναγόντων εἰς τὴν πρώτῃν περίπτωσιν ἀποτελεῖ βεβαίως ἐξαίρεσιν τῶν γενικῶν περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς διατάξεων τῆς Ποιν. Δικονομίας, καθ' ἃς πρὸς ἐπιδιώξιν τῶν ιδιωτικῶν του ἀπαιτήσεων ἐμφανίζονται οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες. Ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὕτη δὲν εἶναι πρωτοφανὴς, ὡς ὑπέλαβεν ὁ Ἀντωνόπουλος (σελ. 94), διότι καὶ κατὰ τὴν πρὸ τοῦ περὶ πτωχεύσεως νόμου ἡμετέραν νομοθεσίαν (ἄρθρ. 588 ἐμπ. νόμου), καὶ κατὰ τὴν ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύουσαν, ἐπετρέπετο πάντοτε ἡ παράστασις τῶν συνδίκων τῆς πτωχεύσεως καὶ τῶν δανειστῶν αὐτῆς ὡς πολιτ. ἐναγόντων, ἄνευ πολιτικῆς τινος ἀπαιτήσεως, ἥτοι πρὸς δίωξιν μόνης τῆς κατηγορίας (ιδὲ πρώτῃν ἐκδοσιν ἀριθ. 83), καὶ ἡ ἡμετέρα νομολογία εἶχεν ἐγκρίνει τοιαύτην παράστασιν (ἀπ. 213 : 77).

Σημειωτέον δὲ, ὅτι δὲν εἶναι καὶ ἀκριβές, ὅτι οἱ πολιτ. ἐνάγοντες σύνδικοι περιορίζονται εἰς μόνην τὴν δίωξιν τῆς δημοσίας κατηγορίας, διότι ἡ ἐπὶ χρεωκοπία καταδίκη, καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένη, παράγει σπουδαίας συνεπείας εἰς τὸν κανονισμόν τῶν κατὰ τὴν πτωχευσιν ἐκκρεμῶν ἀπαιτήσεων, περὶ ὧν θὰ ἀποφανθῇ τὸ πολιτικόν δικαστήριον. Ὅθεν ταύτας τὰς πολιτικὰς συνεπείας ἐπιδιώκουσιν ἐμμέσως οἱ ἐπιζητοῦντες τὴν καταδίωξιν πολιτικῶς ἐνάγοντες σύνδικοι. Διὰ τοῦτο ὀρθῶς, ἀλλ' οὐχὶ σαφῶς, ὑποστηρίζει καὶ ἡ ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς βουλῆς, ὅτι «δὲν εἶναι ἀκριβές, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπαίτησις ἀληθεύει μόνον, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπαίτησις ἀκριβῶς ὠρισμένη κατὰ τὸ ποσόν, καὶ ὅτι δὲν ἐπιζητεῖται ἡ ἐκκαθάρισις αὐτῆς» (ιδὲ αὐτοθ. σελ. 172).

83². Νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξετάσωμεν καὶ ὅποια ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἡ παραγομένη ἐκ τοῦ ἀδίκηματος τῆς πλαστογραφίας ; Τὸ ἀδίκημα τοῦτο δύναται βεβαίως νὰ προξενήσῃ βλάβην εἰς ἐκείνον, καθ' οὗ ἀπευθύνεται, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ μὴ ἐπῆλθεν ἤδη τοιαύτη βλάβη, ὡς ὅταν οὐδεμία ἐγένετο εἰσέτι χρῆσις τῶν πλαστῶν ἐγγρά-

φων, ἡ δὲν ἐπετεύχθησαν τὰ δι' αὐτῆς ζητούμενα ἀποτελέσματα. Πρόδηλον συμφέρον ἔχει ὁ παθὼν νὰ ἐπιζητήσῃ, καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀκόμῃ περιπτώσει, τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἐγγράφου ὡς πλαστοῦ πρὸς πρόληψιν πάσης ἐν τῷ μέλλοντι βλάβης. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι ὁ ἀγωγὰι γεννῶνται ἐκ τοῦ ἀδικήματος τῆς πλαστογραφίας, ἡ ἀγωγή πρὸς ἀναγνώρισιν μόνον τῆς πλαστότητος, καὶ ἡ ἀγωγή πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς γενομένης ζημίας, ἂν ἐπῆλθε τοιαύτη. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι, ἐνεργουμένης ποινικῆς καταδιώξεως, δύναται ὁ παθὼν, παριστάμενος ὡς πολιτ. ἐνάγων, νὰ περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν πρώτην ἀγωγὴν τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς πλαστότητος, ἂν δὲν ὑπέστη ἑτέραν ζημίαν. Προέβημεν εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην, διότι μετ' ἀπορίας ἀνεύρομεν ἀπόφασιν τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου, τὴν 60 : 89, ἥτις ἐθεώρησεν ἀπαράδεκτον τὴν παράστασιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὡς πολιτικῶς ἐναγοῦσης, πρὸς ἐκδίωξιν καταδιώξεως ἐπὶ παραποιοῦσιν τῶν γραμματίων αὐτῆς, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι δὲν εὐθύνεται εἰς πληρωμὴν τῶν πλαστῶν, ἐνῷ πρόδηλον δικαίωμα καὶ συμφέρον εἶχεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὡς τοιαῦτα, ἵνα ἀπαλλαχθῇ τῆς πληρωμῆς.

Ἐξεταστέον ἐπίσης, ὅποιαι τις πολιτικὴ ἀγωγή γεννᾶται ἐκ τοῦ ἀδικήματος τῆς ζωοκλοπῆς ἢ ζωοκτονίας. Τὸ ἀδικήμα τοῦτο ἀπευθύνεται ἀμέσως κατὰ τῆς περιουσίας, ἐπομένως πρόδηλον φαίνεται, ὅτι ὁ παθὼν δύναται νὰ ζητήσῃ διὰ πολιτικῆς ἀγωγῆς τὴν ἀνόρθωσιν πάσης τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προσγενομένης αὐτῷ βλάβης. Ἄλλ' ἀμφιβολία ἐγέννησε τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ ἀπὸ 27 Ἀπριλίου 1867 περὶ ζωοκλοπῆς νόμου, καθ' ὃ ὁ ζωοκλόπος ἢ ζωοκτόνος καταδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἰδιοκτήτου εἰς τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος ἢ φονευθέντος ζώου, διότι ἐγεννήθη ἡ ὑπόνοια, ὅτι εἰς μόνον τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας συνίσταται ἡ ἀποζημιώσις, ἣν καὶ αὐτεπαγγέλτως ἐπιδικάζει τὸ δικαστήριον. Ἄλλ' ἡ ἀμφιβολία ἐκλείπει ἀπέναντι τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 7 τοῦ περὶ ζωοκλοπῆς νόμου, καθ' ἣν «ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ ποινικοῦ νόμου ὠρισμένων ποινῶν καὶ πολιτικῶν ἀποδοσέων καὶ ἀποζημιώσεων» ἐπιβάλλεται ἡ πληρωμὴ τοῦ διπλασίου τῆς ἀξίας· ἐπομένως οὐδόλως ὑπολογίζεται αὕτη εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν (ἀπ. 16 : 94).

Τέλος ἐξεταστέον, ἂν δύνανται νὰ γεννήσωσι πολιτικὴν ἀγωγὴν αἱ κατὰ τάξεως ἢ κλάσεως ἀνθρώπων ἀπευθυνόμεναι προσβολαὶ τῆς τιμῆς, περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 30 ἐδ. 2 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεως. Αὐταὶ

καταδιώκονται κατ' ἑγκλησιν ἐκάστου μέλους τῆς προσβαλλομένης τάξεως ἢ κλάσεως, ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβην δὲν ὑφίσταται προσωπικῶς ἕκαστον τῶν μελῶν τούτων, ἵνα ἔχῃ δικαίωμα πολιτικῆς ἀγωγῆς· τὴν βλάβην ὑφίσταται τὸ σύνολον τῆς τάξεως ἢ κλάσεως, ἥτις, μὴ ἀποτελοῦσα ἠθικὸν πρόσωπον, δὲν ἔχει οὐδὲ δικαίωμα παραστάσεως ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι δὲν γεννᾶται ἐκ τῶν ἀδικημάτων τούτων πολιτικὴ ἀγωγή (Dalloz, Suppl n° 212).

84. Τοιαῦταί εἰσιν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται πολιτικὴ ἀγωγή. Πότε ὅμως θέλει ἐξετασθῇ, ἂν συντρέχωσιν ἀληθῶς οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς ἑγερσιν τοιαύτης ἀγωγῆς ἀπαιτούμενοι ὅροι; Ἄν ἀνεβάλλετο ἡ ἐξέτασις αὕτη μετὰ τὸ τέλος τῶν συζητήσεων, ἡδύνατο πᾶς ἐχθρικῶς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου διακείμενος νὰ ἐπιβαρύνῃ σπουδαίως τὴν τύχην αὐτοῦ, παρεμβαίνων ἄνευ δικαιώματος εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκκρεμῇ κατηγορίαν, καὶ ὑποστηρίζων ταύτην δι' ὅλων τῶν μέσων, τὰ ὅποια ἡ ἐμπάθεια καὶ τὸ μῖτος ἡδύναντο νὰ τῷ παράσχωσιν. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἐξέτασις πρέπει νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως. Τὸ ἐναντίον ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 78 τοῦ 1870 ἀποφάσεώς του, στηριχθεὶς εἰς τὸ ἄρθ. 450 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ κατηγορούμενος μετὰ τὴν καταδίκην του δύναται νὰ προσβάλῃ τὸ ἀποδεκτὸν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων, καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν. Ἄλλ' ἐπεταί ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης, ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ προσβάλῃ καὶ πρότερον τὸ ἀποδεκτὸν τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων; Οὐχὶ βεβαίως· ἀλλὰ τότε πῶς δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀναβάλῃ νομίμως τὴν ἐξέτασιν μέχρι τῆς καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου;

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ἡ ἐξέτασις αὕτη ἀφορᾷ οὐχὶ τὸ κατ' οὐσίαν βάσιμον τῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ μόνον τὸ παραδεκτὸν αὐτῆς. Ὁ παριστάμενος ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ὀφείλει νὰ στηρίξῃ τὴν ἀγωγὴν του εἰς βλάβην ἐπελθοῦσαν αὐτῷ ἀμέσως ἐκ τοῦ ἀδικήματος. Βεβαίως μετὰ τὸ τέλος τῆς συζητήσεως θ' ἀποδειχθῇ ἡ ὑπαρξὶς καὶ τὸ μέγεθος τῆς βλάβης ταύτης. Ἄλλ' ἂν ὁ παριστάμενος ὡς πολιτικῶς ἐνάγων στηρίξῃ τὴν ἀγωγὴν του οὐχὶ εἰς βλάβην, ὅποιαν ὁ νόμος ἀπαιτεῖ, ἀλλ' εἰς ἀπλὴν προσβολὴν τῶν συμπαθειῶν ἢ ἰδιοτροπιῶν του, ἂν ἐπικαλῇται βλάβην μὴ οὔσαν ἄμεσον συνέπειαν τοῦ ἀδικήματος, ἢ μὴ ἐπελθοῦσαν εἰσέτι, ἀλλ' ἀπλῶς ἐνδεχομένην, πρέπει νὰ τεθῇ

ἀμέσως ἐκτὸς τῆς δίκης, ἵνα μὴ βαρύνῃ διὰ τῆς ἀνόμου παρουσίας του τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου (Helie n° 746. Dalloz n° 86. Suppl. n° 164).

85. Ἄλλ' ἂν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γείνη δεκτὴ παρανόμως ἡ παρέμβασις τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἐπέρχεται ἐντεῦθεν ἀκυρότης τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ;

Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἔλυσεν ἀρνητικῶς τὸ ζήτημα διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας ἐξασκουμένη ποινικὴ ἀγωγὴ εἶναι ὁλως ἀνεξάρτητος τῆς πολιτικῆς, ὥστε τὸ ἀπαράδεκτον ταύτης οὐδόπως παραβιάζει ἐκείνην.

Ὁ Helie τούναντίον σκεπτόμενος, ὅτι καίτοι ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων αἱ ἀγωγαὶ αὗται, ὑποστηρίζονται καὶ βοηθοῦνται ἀμοιβαίως, ὅτι ἐν τῷ πολιτικῷ ἐνάγοντι ἀπαντᾷ ὁ κατηγορούμενος δεύτερον ἀντίπαλον μᾶλλον ἐπιφοβὸν τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς ὁρμώμενον ἐκ προσωπικῶν παθῶν, καὶ ὅτι πολλάκις ἡ παρουσία τοῦ ἀντιπάλου τούτου κλίνει τὴν πλάστιγγα πρὸς τὴν καταδίκην, ἀμφίβολον οὖσαν πρότερον, συμπεραίνει, ὅτι ἡ παράνομος τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος παράστασις ἀποτελεῖ παράβασιν οὐσιώδη καὶ ἐπιφέρουσαν ἀναιρέσιν, ὡςάκις τούλάχιστον ἐπροτάθη παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνστασις ἀπαράδεκτου καὶ ἀπερρίφθη (Helie n° 747). Παρ' ἡμῖν ὁ Ἄρειος Πάγος ἀκολουθεῖ σταθερῶς τὴν γνώμην τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, σκεπτόμενος ὅτι ἡ παράνομος παρουσία τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος δὲν ἐπιφέρει ἀναιρέσιν, διότι δὲν ἀναγράφεται ὡς λόγος ἀναιρέσεως ἐν τοῖς ἄρθροις τῆς δικονομίας, ἅτινα προσδιορίζουσι τοὺς λόγους τούτους (ἀπ. 2 : 67. 46 : 74. 121 : 88. 62 : 94). Μάτην δὲ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων τῆς ἀναιρέσεως ὑπεβλήθη, ὅτι ὁ πολιτ. ἐνάγων ἐπρότεινε καὶ μάρτυρας, οἵτινες ἐξητάσθησαν (ἀπ. 253 : 73).

86. Ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐνδεχόμενον καὶ ν' ἀποθάνῃ, τί γενήσεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ;

Κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον αἱ ἀγωγαὶ μεταβαίνουν εἰς τοὺς κληρονόμους, ὡςάκις σκοποῦσι τὴν ἀνόρθωσιν ὑλικῆς ζημίας, ἀποσβέννυνται δὲ ὡςάκις ἐπιδιώκουσι τὴν ἀνόρθωσιν ἠθικῆς βλάβης, ἥτοι προσβολῆς τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως (εἰσηγ. 4, 12 § 1). Καὶ αἱ τελευταῖαι δ' αὐτὰ μεταβαίνουν εἰς τοὺς κληρονόμους, ἂν, ζῶντος τοῦ παθόντος, γείνη προκάταρξις αὐτῶν, ἢ, καθὼς ἐκφράζεται ὁ νόμος. «ἐὰν ζώντων προκαταρχθῶσι τῶν πρωτοτύπων» (Θεορ. εἰσηγ. 4, 12 § 1 ἐν τέλει).

Σιωπῶσης τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ παρ' ἡμῖν αἱ διατάξεις αὗται τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου (ἀπ. πολιτ. ὑπ' ἀριθ. 76 : 1867 Ἀρ. Πάγου). Πότε ὁμως ἄρχεται παρ' ἡμῖν ἡ προκάταρξις τῆς δίκης ἡ ἐπιφέρουσα τὴν μετάβασιν τῶν περὶ ἱκανοποιήσεως ἀγωγῶν εἰς τοὺς κληρονόμους; Εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια τὴν προκάταρξιν τῆς δίκης ἀποτελεῖ παρ' ἡμῖν ἡ εἰς τὸ πινάκιον ἐγγραφὴ τῆς ὑποθέσεως, διότι αὕτη ἐπιφέρει κατὰ τὸ ἄρθρ. 575 ἐδ. 3 Πολ. Δικ. τὴν εἰς τοὺς κληρονόμους μετάβασιν τῶν μὴ μεταβαινουσῶν ἄλλως ἀγωγῶν, ἀλλ' εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια πινάκιον δὲν ὑπάρχει, καὶ τούτου ἕνεκα φρονοῦμεν, ὅτι μόνη ἡ ἐπίδοσις τῆς ἀγωγῆς ἀποτελεῖ τὴν προκάταρξιν, καὶ ἐπιφέρει τὴν μετάβασιν αὐτῆς εἰς τοὺς κληρονόμους. Ἡδυνάτὸ τις μάλιστα νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι καὶ μόνη ἡ δῆλωσις τοῦ παθόντος εἰς τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχάς, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, δύναται νὰ ἀρκέσῃ διὰ τὴν μετάβασιν ταύτην.

87. Δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες οἱ δανεισταὶ τοῦ παθόντος; Συμφωνοῦσιν αἱ συγγραφεῖς, ὅτι ἔχουσι τοιοῦτον δικαίωμα, ὅταν τὸ ἀδίκημα ἔβλαψε τὴν περιουσίαν τοῦ παθόντος, διαφωνοῦσιν ὁμως, ὅταν πρόκηται περὶ ἠθικῆς βλάβης, καὶ τινες μὲν ἀρνοῦνται τότε εἰς τοὺς δανειστὰς τοιοῦτον δικαίωμα (Trebut. τόμ. 2 n° 152—153), ἕτεροι δὲ διακρίνουσι καὶ τότε, ἂν ἡ ἠθικὴ βλάβη ἐπήνεγκε καὶ χρηματικὴν ζημίαν, ὡς π. χ. ἐπὶ σωματικῆς ἀνικανότητος, ὅτε ἐπιτρέπουσι τοῖς δανεισταῖς πολιτικὴν ἀγωγὴν, ἢ ἂν δὲν ἐπήνεγκε τοιαύτην, ὅτε δὲν ἐπιτρέπουσι (Dalloz Suppl. n° 201. Haus n° 1372. Garraud n° 371 ἐν τέλει). Σημειωτέον δὲ, ὅτι καὶ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες οἱ δανεισταὶ τοῦ παθόντος, ἂν ἄμεσον βλάβην ἐπήνεγκεν αὐτοῖς τὸ ἀδίκημα (ιδεὲς τοὺς αὐτοὺς συγγραφεῖς).

88. Ἵνα παρασταθῇ τις ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου. Τινες ἔχουσι τὴν ἱκανότητα ταύτην, καὶ διὰ τίνων ἀντιπροσωπεύονται οἱ στερούμενοι αὐτῆς, ὀρίζει τὸ ἀστικὸν δίκαιον, καὶ ἐπομένως οὐδόλως ἐπιλαμβάνομεθα τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ἀμφιβολία ἡγέρθη, ἂν δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες τὰ δημοτικὰ συμβούλια, οἱ σύλλογοι καὶ τὰ συστήματα, περὶ ὧν προβλέπουσι τὰ ἄρθρα 22 ἐδ. 2 καὶ

192 Ποιν. Δικον. διαγράφοντα τὸν τρόπον τῆς παρ' αὐτῶν ἀπευθυνόμενης ἐγκλήσεως (ιδεὶ κατωτ. ἀριθ. 138). Τὸ ζήτημα λύεται ἀποφατικῶς, διότι τὰ σωματεῖα ταῦτα δὲν ἔχουσι δικαίωμα παραστάσεως ἐπὶ δικαστηρίου (Dalloz Suppl. n° 212). Ἐν τούτοις φρονῶ, ὅτι δύνανται νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες τὰ μέλη, τὰ ἀποτελοῦντα τὰ σωματεῖα, εἴτε τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἀξιοῦντα, ὅτι ἐκ τῆς κατὰ τοῦ σωματείου προσβολῆς ὑπέστησαν βλάβην.

89. Ἡ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου εἰσαγομένη πολιτικὴ ἀγωγή ἀπευθύνεται κατὰ τῶν ἐκάστοτε δικαζομένων αὐτουργῶν, συνεργῶν καὶ συναίτιων τῶν ἀξιοποίνων πράξεων, τοιοῦτοι δὲ εἶναι οὐ μόνον οἱ δράσται αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου ποινικῶς δι' αὐτάς εὐθυνόμενοι (ἄρθρ. 72 ἐδ. 6, 74 ἐδ. 3, 507, 594, 607, 625). Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὁ παθὼν δύναται νὰ ἀπευθύνῃ αὐτὴν ἢ καθ' ὁλὼν, ἢ κατὰ τινων μόνον τῶν κατηγορουμένων (Helie n° 2241. Dalloz Suppl. n° 226). Ἀλλ' οὐδέποτε δύναται νὰ ἀπευθυνθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή κατ' ἄλλων προσώπων μὴ κατηγορουμένων, πολιτικῶς δὲ μόνον εὐθυνομένων εἰς ἀποζημιώσεις, ὡς ἐν ἀριθμῷ 913 θέλομεν ἐκθέσει.

Ἀλλὰ δύναται νὰ ἀπευθυνθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή κατὰ τῶν κατηγορουμένων, καὶ ὅταν οὗτοι στερῶνται τῆς ἰκανότητος τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου, ὡς π. χ. οἱ ἀνήλικοι, ἢ πρέπει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐναχθῶσι διὰ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων; Καὶ ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Βελγικὴ νομολογία (Dalloz n° 116. Suppl. n° 236) καὶ πλείστοι συγγραφεῖς (Helie n° 4180. Demolombe τομ. 7 n° 802—806) παραδέχονται, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀγωγή καλῶς ἀπευθύνεται κατὰ τῶν ἀνικάνων νὰ παρασταθῶσιν αὐτοπροσώπως. Κατ' αὐτοὺς, οἱ ἀντίθετοι κανόνες τοῦ ἀστικοῦ δικαίου δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν ποινικῶν δικῶν, διότι οἱ κατηγορούμενοι θεωροῦνται ἱκανοὶ νὰ ὑπερασπισθῶσιν ἑαυτοὺς μόνοι ὡς πρὸς τὴν κατηγορίαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἐπομένως πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τοιοῦτοι καὶ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως. Αἱ ἐγγυήσεις τῆς ποινικῆς διαδικασίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἡ παρουσία τοῦ εἰσαγγελέως ἐπαρκοῦσι πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων τοῦ κατηγορουμένου. Ἐπικαλοῦνται δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης των καὶ διάταξιν τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικον. μὴ ὑπάρχουσαν παρ' ἡμῖν, τὴν τεῦ ἀρθρ. 67, καθ' ἣν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ παρασταθῇ καὶ

κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως. Ἄλλ' ἕτεροι συγγραφεῖς φρονοῦσιν, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἶναι ἀγωγή τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ εἰσαχθῇ καὶ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν καὶ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν, ἥτοι διὰ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων τῶν ἀνικάνων (Garraud σελ. 467. Haus n° 1397).

Καὶ παρ' ἡμῖν ἀμφίβολον δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ζήτημα, διότι τὸ ἄρθρ. 302 ἐδ. 3 Ποιν. Δικον. παραπέμπει εἰς τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικον. μόνον ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ κοινοποίησιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ἀλλὰ τὴν δευτέραν τῶν ἄνω γνωμῶν, ἣν καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ Κωστής (σελ. 297 σημ. 5) ὑπεστηρίζαμεν, ἕνεκα τῆς γενικότητος τῶν ἄρθρ. 74 καὶ 75 τῆς Πολ. Δικον. ἀπεδέχθη ἤδη ὁ Ἄρ. Πάγος, ἀναιρέσας ἀντίθετον ἀπόφασιν, δεχθεῖσαν πολιτικὴν ἀγωγήν κατ' ἀνηλίκου κατηγορουμένου (ἄπ. 27 : 92), δὲν φρονοῦμεν δέ, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀποχρῶντες λόγοι πρὸς μεταβολὴν νομολογίας. Σημειωτέον, ὅτι, ἐπιτρέψαντος τοῦ δικαστηρίου εἰς ἀνήλικον κατηγορούμενον νὰ ὑπερασπισθῇ κατὰ πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐγερθείσης κατὰ τῆς μητρὸς του, ὡς ἐπιτρόπου αὐτοῦ, λόγω ταχίστης ἀποτροπῆς κινδύνου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 Πολ. Δικον. ὁ Ἄρειος Πάγος ἐνέκρινε τὴν τοιαύτην αὐτοπρόσωπον παράστασιν τοῦ ἀνηλίκου (ἄπ. 183 : 89). Ἐν τούτοις ἡ ἀνηλικιότης τοῦ κατηγορουμένου, καθ' οὗ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, δὲν δύναται νὰ προταθῇ τὸ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἄρ. Πάγου (ἄπ. 85 : 83).

90. Ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἀποσβέννυται, ὡς θὰ ἴδωμεν, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου, ἡ πολιτικὴ ὅμως οὐχί, διότι δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ν' ἀπευθυνθῇ καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων. Καὶ ἀληθῶς μὲν τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον περιέχει περιορισμὸν τινὰ τῆς παθητικῆς ταύτης μεταβιβάσεως, διότι κατὰ τὸν νόμον Εἰσηγ. (4. 12) § 1, δὲν ἀπευθύνονται κατὰ τῶν κληρονόμων αἱ ἀγωγαί, δι' ὧν ἐπιζητεῖται οὐχί ἡ ἀνόρθωσις ὕλικῆς τινος ζημίας, ἀλλ' ἡ ἱκανοποίησις τοῦ προσβληθέντος, ἐφαρμόζεται δηλ. καὶ ἐνταῦθα, ὅ,τι καὶ περὶ τῆς μεταβιβάσεως τῆς πολιτ. ἀγωγῆς εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ παθόντος, ἡ διάταξις ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ παρ' ἡμῖν, διότι τὸ ἄρθρ. 9 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει ἐν γένει καὶ ἄνευ ἐξαίρεσεως τὴν κατὰ τοῦ κληρονόμου τοῦ κατηγορουμένου ἐξάσκησιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. «Πολιτικὴ ἀγωγή δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 9 Ποιν.

Δικον. καὶ μετὰ θάνατον τοῦ κατηγορουμένου νὰ εἰσαχθῇ κατὰ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ καὶ τῶν διαδόχων τῶν δικαιωμάτων του».

91. Ὑπολείπεται ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποῖα δικαστήρια δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή.

Εἶδομεν, ὅτι ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ παθόντος· ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι οὗτος, δυνάμενος καὶ νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς, καὶ νὰ συμβιβασθῇ περὶ αὐτῆς (Helie n° 809), ἢ καὶ νὰ τὴν ἐκχωρήσῃ εἰς ἄλλους (Helie n° 812. Dalloz Suppl. n° 207), μένει κατὰ κανόνα ὅλως ἐλεύθερος νὰ εἰσαγάγῃ αὐτήν, εἴτε εἰς τὰ ποινικὰ, εἴτε εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Τοῦτο ὁμῶς χρήζει διευκρινήσεώς τινος.

Εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια τότε μόνον δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ὅταν ὑπάρχῃ ἐκκρεμὴς παρ' αὐτοῖς καὶ ἡ ποινικὴ ἀγωγή, καὶ οὐχὶ μάλιστα παρ' ἡμῖν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκρεμότητος ταύτης. Τὸ ἄρθρ. 302 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ ῥητῶς νὰ κοινοποιηθῇ τὸ δικόγραφον τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως. Ἐπειδὴ δ' αὕτη πρέπει νὰ γίνηται ἐπὶ μὲν πταισμάτων εἴκοσι τέσσαρας ὥρας πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὠρισμένης δικασίμου ἡμέρας (ἄρθρ. 145 Ποιν. Δικ.), ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων τρεῖς ἡμέρας, ἐπὶ δὲ κακουργημάτων ὀκτὼ ἡμέρας πρὸ τῆς αὐτῆς δικασίμου ἡμέρας (ἄρθρ. 163 καὶ 275 Ποιν. Δικ.), ἔπεται, ὅτι κατὰ τὰς αὐτάς προθεσμίας πρέπει νὰ κοινοποιῇται καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή. Ρητῶς ἐπὶ πταισμάτων ἐθεώρησεν ὁ Ἀρ. Πάχος νόμιμον πολιτικὴν ἀγωγὴν κοινοποιηθεῖσαν πρὸ 24 ὥρων (ἀπ. 194 : 86).

Ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν αἱ προθεσμίας αὗται ἐπεκτείνωνται, ὅταν ὁ πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις κατηγορούμενος κατοικῇ μακρὰν τῆς ἑδρας τοῦ δικαστηρίου, ἡ δὲ νομολογία ἀντιφατικῶς ἔλυσεν αὐτό. Αἱ ἀποφάσεις 86 : 60 καὶ 98 : 75 λύουσι τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς, καὶ τὴν γνώρην ταύτην ἀσπάζεται καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 360 σημ. 10). Τοῦναντίον αἱ ἀποφάσεις 69 καὶ 103 : 66 ἔλυσαν αὐτὸ καταφατικῶς. Τὴν δευτέραν γνώμην εἵχομεν ὑποστηρίζει ἐν ταῖς διορθώσεσι τῆς α' ἐκδόσεως, ἐπιμένομεν δὲ ὅτι εἶναι ἡ μόνη ὀρθή. Εἶδομεν, ὅτι ἡ προθεσμία τῆς κοινοποιήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐξωμοιώθη πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς πρὸς ἐμφάνισιν κλήσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἐπομένως τότε μόνον δύναται νὰ γείνη ἐγκύρως, ὅταν δύναται νὰ κοινοποιηθῇ ἐγκύρως καὶ ἡ κλήσις πρὸς ἐμφάνισιν. Ἀλλὰ κατὰ τὰς ῥητάς

διατάξεις τῶν συνδυασμένων ἄρθρ. 163 καὶ 275 Ποιν. Δικ. ὅταν οἱ κατηγορούμενοι κατοικῶσιν εἰς ἄλλον τόπον, ἢ τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, τότε εἰς τὴν πρὸς ἐμφάνισιν προθεσμίαν τῶν 24 ὥρῶν, τριῶν ἡμερῶν, ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν, προστίθεται μία ἡμέρα διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριαμέτρων, ἤτοι ὀκτὼ ὥρῶν, ἐπομένως ὁμοία ἐπέκτασις πρέπει νὰ γείνη καὶ ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς κοινοποιήσεως τῆς πολιτ. ἀγωγῆς. Ἐννοεῖται, ὅτι ὅταν ὁ κατηγορούμενος διατελῇ προφυλακισμένος ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, δὲν λαμβάνει χώραν ἐπέκτασις τῆς προθεσμίας λόγῳ ἀποστάσεως (ἀπ. 174 : 92, 161 : 93). Πλείονα πρὸς ὑπολογισμόν τῆς προθεσμίας θέλομεν ἐκθέσει πραγματευόμενοι περὶ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν τοῦ κατηγορουμένου κλήσεως (ιδεὲ ἀριθ. 1000), πλείονα δὲ περὶ τοῦ τρόπου τῆς κοινοποιήσεως τῆς πολιτ. ἀγωγῆς ἐν ἀριθ. 1014.

Βραδύτερον κοινοποιουμένη πολιτικὴ ἀγωγή δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἂν δὲ ληφθῇ, παράγεται βεβαίως λόγος ἀναιρέσεως ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν. Ἄλλ' ἐπεκτείνεται ἡ ἀκυρότης καὶ ὡς πρὸς τὴν ποινικὴν ἀγωγήν; Βεβαίως οὐχί, ἀφοῦ οὐδέποτε ἡ μὴ νόμιμος παράστασις τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος παράγει τοιαύτην ἀκυρότητα. Ἐν τούτοις ὑπάρχει ἐνταῦθα ἀντίθετος ἡ ἀπ. 178 : 66 Ἀρ. Πάγου. Ἐν Γαλλίᾳ νομίμως εἰσάγει ὁ παθὼν τὴν πολιτ. ἀγωγήν του, δηλῶν, καὶ διαρκούσης ἀκόμη τῆς συζητήσεως τῆς ποινικῆς δίκης, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτ. ἐνάγων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται, ὅτι ἂν ἡ ποινικὴ ἀγωγή οὐδόλως εἰσῆχθη εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἢ ἂν εἰσαχθεῖσα ἐξεδικάσθῃ, ἢ παρῆλθε τοῦλάχιστον ἡ ἐποχὴ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως, δὲν ὑπολείπεται τῷ παθόντι, ἢ μόνῃ ἡ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐνάσκησις τῆς ἀγωγῆς του.

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὁ νόμος ἐμπόδισε παρ' ἡμῶν τὴν μετὰ τὴν κλήσιν τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγήν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἵνα γνωρίζῃ ἐγκαίρως ὁ κατηγορούμενος τὴν εἰσαγωγήν ταύτην, καὶ ὁρῶντιζῇ ἐγκαίρως περὶ τῶν μέσων τῆς ὑπερασπίσεώς του. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι, ἂν δὲν γείνη ἡ συζήτησις, καθ' ἣν ἡμέραν ἐκλητεύθη ὁ κατηγορούμενος, ἀλλ' ἀναβληθῇ δι' ἄλλην μεταγενεστέραν (ἀπ. 129 : 84, 84 : 85), ἢ ἂν ἡ ἐκδοθεῖσα καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀναιρεθῇ (ἀπ. 2 : 269, 57 : 73), καὶ πρόκειται νὰ γείνη νέα συζήτησις, δύναται νὰ εἰσαχθῇ καὶ τότε ἡ πολιτικὴ ἀγωγή,

ἀρκεῖ νὰ κοινοποιηθῇ πρὸ τῆς ἄνω ρηθείσης προθεσμίας. Ἀλλὰ δύναται νὰ εἰσαχθῇ αὕτη τὸ πρῶτον εἰς τὴν κατ' ἀνακοπὴν δίκην; Κατὰ τὴν δίκην ταύτην δὲν πρόκειται περὶ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ περὶ συνεχείας τῆς ἐκδικάσεως αὐτῆς, οὐδὲ ἀπαιτεῖται κατ' αὐτὴν κλήσις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς ἐμφάνισιν, διότι ἡ ἀνακοπὴ εἰσάγεται εἰς τὴν προσεχῇ συνεδρίασιν. Ἐνεκα τούτου, καὶ ἵνα μὴ παρεμποδίζηται τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἀνακοπῆς ἐκ τοῦ φόβου ἐμφανίσεως πολιτικῶς ἐναγόντων, φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται παράστασις πολιτ. ἐναγόντος τὸ πρῶτον εἰς τὴν κατ' ἀνακοπὴν δίκην. Σύμφωνας ἡ νομολογία (ἀπ. 68 : 57 καὶ 43 : 94). Ἐναντὶος Κωστῆς (σελ. 300 σημ. 10). Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν καὶ εἰς τὴν ἐρήμην δίκην ἐνεφανίσθῃ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ἀλλ' αἱ ἀπαιτήσεις του παρεπέμφθησαν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον.

92. Ἄλλ' ἂν ὁ παθὼν εἰσαγάγῃ ἅπαξ τὴν ἀγωγὴν του, εἴτε εἰς τὸ ποινικόν, εἴτε εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, δύναται παραιτούμενος νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὸ ἄλλο δικαστήριον;

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ὑπῆρχε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Γάλλοις ποινικολόγοις νομικόν τι ἀξίωμα, ὅτι, ἐκλεχθείσης μιᾶς ὁδοῦ, δὲν ἐπιτρέπεται προσφυγὴ εἰς τὴν ἄλλην (*una via electa non datur recursus ad alteram*). Οὐδεμία διάταξις τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ. καθιέρωσε τὸ ἀξίωμα τοῦτο, καὶ ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου μεγίστη διαφωνία ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν Γάλλων συγγραφέων περὶ τῆς πρακτικῆς αὐτοῦ ἰσχύος. Οἱ μὲν τὸ ἀποκρούουσι καθ' ὁλοκληρίαν, οἱ δὲ τὸ πρὸςδεχόνται καθ' ὁλοκληρίαν φρονοῦντες, ὅτι εἶναι ἄδικον καὶ σκληρὸν νὰ σύρηται ὁ κατηγορούμενος ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον. Ἄλλοι τέλος, ὡν τὴν γνώμην καθιέρωσε καὶ ἡ νομολογία, διακρίνουσιν, ἂν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ εἰσῆχθῃ εἰς τὸ πολιτικὸν ἢ εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν παραδέχονται, ὅτι ὁ παθὼν, ἐκλέξας ἅπαξ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, δὲν δύναται πλέον παραιτούμενος νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ ποινικόν, διὰ τὴν ἐντεῦθεν προκύπτουσαν ταλαιπωρίαν τοῦ κατηγορουμένου. Εἰς τὴν δευτέραν ὁμως περίπτωσιν πρὸςδεχόνται, ὅτι δύναται ὁ παθὼν νὰ παραιτηθῇ, διότι ἐκ τούτου οὐ μόνον δὲν χειροτερεύει, ἀλλὰ βελτιοῦται μᾶλλον ἡ θέσις τοῦ κατηγορουμένου, ἀπαλλασσομένου ἐνὸς ἀντιπάλου, ἐπηρεάζοντος ὅπως δῆποτε τὴν τύχην του (*Helie n° 819—826. Dalloz n° 150—158. Suppl. n° 282 suiv.*).

93. Εὐτυχῶς ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἔλυσε νομοθετικῶς τὸ ζήτημα, παραδεχθεὶς τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην. Τὸ ἄρθρ. 306 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα νὰ παραιτῇται τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς του κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς ποινικῆς δίκης, ἀρκεῖ μόνον νὰ γείνη τοῦτο πρὸ τῆς ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως, ὑποχρεοῦν μόνον αὐτὸν εἰς πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραίτησιν ταύτην παρατηρητέον· πρῶτον, ὅτι μόνη αὕτη καταργεῖ τὴν δίκην, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇται προσφορά τις δικαστικῶν ἐξόδων, ὡς ἐν ταῖς πολιτικαῖς δίκαις, καὶ ἐπομένως ὁ παθὼν δύναται μετ' αὐτὴν, καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετασθῇ ἐνόρκως (ἀπ. 114 : 58)· δεύτερον, ὅτι ἡ παραίτησις αὕτη δὲν ἐπιφέρει ἀπώλειαν τοῦ δικαιώματος, ὅπερ δύναται νὰ ἐνασκηθῇ ὑπὸ τοῦ παθόντος ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων· τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 343 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ καὶ ὁ ἐρήμην δικασθεὶς πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ εἰσαγάγῃ μετὰ ταῦτα τὴν ἀγωγὴν του ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου (Κωστῆς σελ. 304 σημ. 4), καὶ ἐκ τῶν ἀναλόγων διατάξεων τοῦ ἄρθρου 488 Πολ. Δικ. καθ' ὃ ὁ παραιτηθεὶς ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς δύναται νὰ ἐγείρῃ ταύτην ἐκ νέου.

94. Τὸ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, καὶ ἀπαγορεύει ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει τὴν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον ὡς καὶ εἰς τὴν ἀνάκρισιν (ἀπ. 119 : 74) ἐμφάνισιν τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος.

Καὶ περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης ἀνάγκη νὰ ἐπιφέρωμεν παρατηρήσεις τινάς, τὰς ἐξῆς· α') Οἱ Γάλλοι, παρ' οἷς, ὡς εἴρηται, δὲν ὑπάρχει ρητὸς νόμος καθιερῶν τὸν ἐν τῷ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. κανόνα, παραδέχονται ἐξαίρεσιν αὐτοῦ, ὡς αἰετὶς ἐκ πλάνης νομίζων ὁ παθὼν, ὅτι δὲν ὑφίσταται ἀξιόποινος πρᾶξις, ἀπηύθυνε τὴν ἀγωγὴν του ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων (Helie n° 822)· ἐξαίρεσις ταιαύτη δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑποστηριχθῇ παρ' ἡμῖν ἀπέναντι τῆς ρητῆς καὶ σαφοῦς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ.

β') Μόνη ἡ εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον εἰσαγωγή τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς στερεῖ κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. τὸν παθόντα τοῦ δικαιώματος νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν βραδύτερον εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον. Ὅθεν ἂν ἡ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰσαχθεῖσα πολιτικὴ ἀγωγὴ ἀπορρίφθῃ ὡς ἀπαράδεκτος λόγῳ ἀναρμοδιότητος, διατηρεῖ ὁ

παθών ἀκέραια τὰ δικαιώματά του νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν ὅπου ἐγκρίνῃ, ἢ γουν ἢ εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν ἢ εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον.

γ') Τότε μόνον δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν παθόντα νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ὅταν εἰσαγῇ εἰς ταῦτα τὴν ἰδίαν ἀγωγὴν, ἣν εἰσήγαγεν ἤδη εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ἥτοι ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀγωγῶν ταυτότης προσώπων, αἰτίας καὶ ἀντικειμένου. Διὰ τοῦτο παρεδέχθησαν, ὅτι ὁ ζητήσας τὴν ἀπὸ τῆς συζύγου του διάζευξιν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, κατηγορουμένης βραδύτερον τῆς συζύγου ἐπὶ μοιχείᾳ, καὶ νὰ ζητήσῃ ἱκανοποίησιν. Ἐπίσης παρεδέχθησαν, ὅτι ὁ ἐναγαγὼν τινα εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἐπὶ ἀποδόσει χρημάτων, ἅτινα κατ' ἐντολὴν εἰσέπραξε, δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, κατηγορουμένου βραδύτερον τοῦ ἐναγομένου ἐπὶ ὑπεξαίρεσει τῶν χρημάτων ἐκείνων. Καὶ εἰς ταύτην μὲν τὴν περίπτωσιν ἑκατέρα τῶν ἀγωγῶν πηγάζει ἐκ διαφόρων γεγονότων, ἡ μὲν πρώτη ἐκ τῆς ἐντολῆς, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τοῦ ἀδικήματος τῆς ὑπεξαίρεσεως, εἰς δὲ τὴν πρώτην περίπτωσιν ἑκατέρα τῶν ἀγωγῶν ἔχει διάφορον ἀντικείμενον, ἡ μὲν τὴν διάζευξιν, ἡ δὲ τὴν ἀποζημιώσιν (Helie n° 2244. Dalloz n° 151. Suppl. n° 283. Garraud n° 397. Trebution n° 179).

Συμφώνως πρὸς ταῦτα ἀπεφάσισεν ἐσχάτως ὁ "Αρ. Πάγος, ὅτι ὁ ἐγείρας τὴν ἐκ τῆς συναλλαγματικῆς ἀγωγὴν ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτ. ἐνάγων, κατηγορουμένου βραδύτερον τοῦ ἐκδότου, ὅτι ἐξηπάτησε τὸν ἐνάγοντα, παραστήσας ψευδῶς, ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ ἔφερε τὴν ὑπογραφὴν του (ἀπ. 138 : 94).

95. Δυσχερείας τινὰς ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ παθόντος ἐκλογὴν τοῦ δικάσοντος τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν δικαστηρίου παρέχει τὸ ἀδίκημα τῆς πλαστογραφίας. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ εἰσαγαγὼν τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον δὲν δύναται πλέον νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἢ ὡς ἰδιώτης κατήγορος, καθιεροὶ ἐξαίρεσιν ἐν τῇ περιπτώσει τῆς νοθεύσεως τῶν ἐγγράφων. Δεύτερον δὲ τὸ ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. περιέχει τὰς ἐξῆς διατάξεις. «Πολιτικῶς δύναται νὰ εἰσαχθῇ κυρίᾳ ἀγωγὴ ἔνεκα πλαστογραφίας ἢ νοθεύσεως ἐγγράφου τινὸς τότε μόνον, ὅταν ὁ κακουργήσας ἀπέθανεν, ἢ ἡ κατηγορία παρεγράφη, καὶ πρόκειται νὰ γείνῃ ἔνεκα πλαστογραφίας ἀγωγὴ περὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ κακουργήσαντος

ἡ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ. — Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν εἰσάγεται παρεμπιπτόντως ἡ ἕνεκα πλαστογραφίας, ἡ νοθεύσεως πολιτικῆς ἀγωγῆς, διαρκούσης τῆς κυρίας δίκης.»

Ποία ἡ ἔννοια τῶν διατάξεων τούτων; Κατὰ τὸν Οἰκονομίδην (§ 166 σημ.) τὸ ἄρθρον 457 Πολ. Δικ. καθιεροῖ ἐξάίρεσιν τοῦ γενικοῦ κανόνος, καθ' ὃν ὁ ἐξ ἀδικήματος παθὼν δύναται νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ ποινικῶν καὶ πολιτικῶν δικαστηρίων, καὶ ὑποχρεοῖ αὐτὸν νὰ ὑποβάλλῃ πάντοτε παρεμπιπτόντως τὰς ἀπαιτήσεις του εἰς τὸ ποινικόν. Ὁρθῆς ὑποτιθεμένης τῆς γνώμης ταύτης, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς συνέπειαν, ὅτι, ἵνα ἐμφανισθῇ ὁ παθὼν ἐπὶ νοθεύσεως ἐγγράφων ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἡ ιδιώτης κατηγορος ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἀφοῦ εἰσήγαγε τὴν ἀγωγὴν του εἰς τὸ πολιτικόν, πρέπει νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐναντίον τοῦ ἄρθρ. 456 εἰσαχθείσης ἀγωγῆς, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη οὐδόλως εἶναι ὀρθή. Οὐδεμία ὑπάρχει διάταξις ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ ὑποχρεοῦσα τὸν παθόντα νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ἀγωγὴν του εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. Καὶ τὰ ἄρθρ. 6—8 καὶ τὸ ἄρθρ. 302 ἐπομ. Ποιν. Δικον. πλήρῃ ἐπαφίνουσιν αὐτῷ ἐλευθερίαν περὶ τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ προτιμᾷ νὰ ὑποβάλλῃ τὰς ἀπαιτήσεις του, ῥητῶς δὲ τὸ ἄρθρ. 306 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ παραιτηθῇ τῆς εἰς τὸ ποινικόν δικαστήριον εἰσαχθείσης ἀγωγῆς του. Ἐκτὸς τούτου τὸ ἄρθρ. 455 Πολ. Δικ. καὶ τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 320 Ποιν. Δικ. προβλέποντα τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν παρεμπιπτόντως ἀναφύεται κατηγορία ἐπὶ πλαστογραφίᾳ κατὰ ὀρισμένου προσώπου ἐν πολιτικῇ ἢ ποινικῇ δίκῃ, διατάσσουσιν, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναβαλλονται αἱ δίκαι αὗται μέχρις ἐκδικάσεως τῆς κατηγορίας, ἂν τὸ ὡς πλαστόν προσβληθὲν ἐγγράφον θεωρηθῇ ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν αὐτῶν. Ἄλλ' ἂν ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα τῆς πλαστογραφίας ἀγωγὴ ᾗτον ἐκκρεμῇ εἰς τὸ πολιτικόν δικαστήριον, ἡ τοιαύτη ἀναβολὴ εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἀνωτέρω γνώμην, καθ' ἣν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ πρέπει νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἐπιληφθὲν τῆς κατηγορίας ποινικόν δικαστήριον.

Τίς ὁμῶς ἡ ὀρθὴ ἔννοια τῶν διατάξεων τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων; Καθ' ἡμᾶς ἡ ἐξῆς. Εἶδουμεν, ὅτι ἐκ τοῦ ἀδικήματος τῆς πλαστογραφίας γεννᾶται πάντοτε ἀγωγὴ πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς πλαστότητος, δύναται δὲ νὰ γεννηθῇ κατὰ προσθήκην καὶ ἀγωγὴ ἀποζημιώσεως,

ὅταν ὁ παθὼν ὑπέστη καὶ ζημίαν ἐκ τῆς πλαστογραφίας. Περὶ τῆς δευτέρας ταύτης ἀγωγῆς, ἐν ἣ δύνатаι νὰ περιέχεται καὶ ἡ πρώτη, δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ μεριμνήσῃ ὁ νομοθέτης, διότι αὕτη ταυτίζεται μετὰ πασῶν τῶν λοιπῶν πολιτικῶν ἀγωγῶν, καὶ ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν διαδικασίαν. Ὑπῆρχεν ὁμως λόγος νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς πρώτης, τῆς ἀφορώσης εἰς μόνην τὴν δικαστικὴν ἀναγνώρισιν τῆς πλαστότητος τῶν ἐγγράφων, διότι αὕτη δύνатаι νὰ εἰσαχθῇ εἴτε ὡς κυρία εἴτε ὡς παρεμπύπτουσα. Καὶ ὡς παρεμπύπτουσα μὲν (*faux incident*) εἰσάγεται, ὅταν, δικαζομένης ἄλλης πολιτικῆς ἢ ποινικῆς ὑποθέσεως, προσβάλληται ὡς πλαστὸν προσαγόμενόν τι ἐγγραφον. Ὡς κυρία δὲ εἰσάγεται (*faux principal*) ὅταν, κατηγορουμένου τινὸς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ, παρίσταται ὁ παθὼν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, καὶ ζητεῖ μόνην τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πλαστότητος.

Καὶ τὴν μὲν παρεμπύπτουσαν ἀγωγὴν δύνатаι πάντοτε νὰ ἐξασκήσῃ ὁ παθὼν, προσβάλλων τὸ ἐγγραφον ὡς πλαστὸν, καὶ ζητῶν νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς τοιοῦτον, ὅσάκις εἰς πολιτικὴν ἢ ποινικὴν δίκην προσάγεται κατ' αὐτοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ παρεμπύπτουσα αὕτη ἀγωγὴ ἐκδικάζεται κατὰ τὴν ἐν ἀρθρ. 458 ἐδ. 2 Πολ. Δικ. καὶ 320 Ποιν. Δικ. διαγραφομένην διαδικασίαν· ἂν ὁμως ἀναφανῶσι κατ' αὐτὴν σημεῖα κατὰ ῥητῶν ἀνθρώπων, γίνεται τότε ποινικὴ κατ' αὐτῶν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καταδίωξις, ἀναβαλλομένης τῆς ἐκκρεμοῦς πολιτικῆς ἢ ποινικῆς δίκης, καθ' ἃ ἄνω εἵπομεν. Εἰς τὴν καταδίωξιν ταύτην δὲν ἡδύνατο κατὰ τὰς ἐκτεθείσας περὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀρχὰς νὰ ἀναμιχθῇ ὁ παθὼν, ὡς εἰσαγαγὼν ἤδη τὴν ἀγωγὴν τοῦ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον· ἀλλὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ἄδικον, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἀρθρ. 7 Ποιν. Δικ. ἐπέτρεψεν ἐξαιρετικῶς εἰς τὸν παθόντα νὰ παρίσταται εἰς τὴν ποινικὴν δίκην ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ζητῶν νὰ κηρυχθῇ τὸ ἐγγραφον ὡς τοιοῦτον, καίτοι εἰσαγαγὼν ἤδη παρεμπιπτόντως τὴν περὶ τούτου ἀγωγὴν τοῦ.

Ἄλλ' ὁ παθὼν δὲν ὀφείλει νὰ περιμένῃ τὴν εἰς πολιτικὴν ἢ ποινικὴν δίκην προσαγωγὴν τῶν ἐγγράφων, δύνатаι νὰ προκαλέσῃ καὶ πρότερον τὴν ποινικὴν καταδίωξιν τοῦ πλαστογράφου, ἣν καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος δύνатаι νὰ ἐπιχειρήσῃ ὁ εἰσαγγελεὺς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδὲν ὑπάρχει κώλυμα, ἵνα ὁ παθὼν ἐγείρῃ κυρίως πολιτικὴν ἀγωγὴν πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς πλαστότητος, ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου (*faux principal*).

Ἄλλ' ἐρωτᾶται, δύναται ὁ παθὼν, ὁ μὴ ὑποστὰς εἰσέτι βλάβην τινὰ ἐκ τῆς πλαστογραφίας, νὰ ἐγείρῃ κυρίαν ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ζητῶν νὰ ἀναγνωρισθῇ τὸ ἔγγραφον ὡς πλαστόν; ἦτοι δύναται νὰ ἐγείρῃ κυρίαν περὶ πλαστότητος ἀγωγὴν ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβητεῖται, ἀλλ' ἡ νομολογία λύει τοῦτο ἀποφατικῶς (Dalloz faux incident civil n° 66. Suppl. n° 31). Τὴν γνώμην ταύτην ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ ῥητῶς ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐν ἄρθρ. 456 Πολ. Δικ. ἐπιτρέψας τὴν ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου εἰσαγωγὴν κυρίας περὶ πλαστότητος ἀγωγῆς, μόνον ὅταν ζητῆται συγχρόνως καὶ ἀποζημίωσις ἕνεκα τῆς πλαστογραφίας κατὰ τοῦ κακουργήσαντος ἢ τῶν κληρονόμων του.

96. Ταῦτα περὶ τοῦ δικαιουμένου ν' ἀπευθύνῃ πολιτικὴν ἀγωγὴν, περὶ τοῦ καθ' οὗ αὕτη ἀπευθύνεται, καὶ περὶ τοῦ ἀρμοδίου νὰ τὴν δικάσῃ δικαστηρίου. Τὸ ἔγγραφον τῆς ἀγωγῆς ταύτης συντάσσεται καὶ παραδίδεται κατὰ τὰ ἐν τῇ Πολ. Δικ. διατεταγμένα (ἄρθ. 302 ἐδ. 3 Ποιν. Δικον. ἰδὲ ἀριθ. 1014). Ὡς πρὸς τοῦτο παρατηροῦμεν, ὅτι ἄγνωστον εἶναι πρὸ τῆς ἐκδόσεως ὀριστικοῦ βουλεύματος εἰς ποῖον δικαστήριον θέλει παραπεμφθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἐπομένως ἀδύνατον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ προηγουμένως ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀγωγῆς τὸ δικάσον αὐτὴν ποινικὸν δικαστήριον· τούτου ἕνεκεν ὡς ἀποχρῶν προσδιορισμὸς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ πρόσκλησις ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ θὰ δικάσῃ τὴν ποινικὴν ὑπόθεσιν (ἀπ. 140 : 56)· κηρυχθέντος δὲ ἀναρμοδίου πλημμελειοδικείου, εἰς ὃ εἰσῆχθη πολιτικὴ ἀγωγή, καὶ παραπέμφαντος τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ κοινοποιηθῇ νέα ἀγωγή, ἀλλ' ἀπλῇ κλήσις πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῆς (ἀπ. 33 : 95).

Παρατηροῦμεν προσέτι, ὅτι ἐπὶ μὲν χρεωκοπίας ἡ πολιτικὴ ἀγωγή δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλην αἵτησιν, εἰμὴ τὸ νὰ κηρυχθῇ ὁ κατηγορούμενος χρεωκόπος, καὶ νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ συναίτιος ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν ὁμάδα τὰ ἐν ἄρθρ. 598 Ἐμπ. Νόμου ἀναφερόμενα, διότι, ὡς εἶδομεν, ἄλλαι πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις δὲν δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν ἐπὶ δὲ τῆς ἀγωγῆς περὶ πλαστογραφίας, δὲν θὰ ὑποβληθῇ ἐπίσης ἄλλη αἵτησις, εἰμὴ νὰ κηρυχθῇ τὸ ἔγγραφον πλαστόν, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ, καὶ ὑποβληθῇ συγχρόνως καὶ ἡ ἀγωγή περὶ ἀποζημιώσεως ἕνεκα τῆς πλαστογραφίας.

97. Ὁ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων παριστάμενος ἄλλοδαπὸς ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν, ὅταν ἐνάγῃ ἡμεδαπὸν (ἀπ. 119 : 82). Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται τὸ αὐτὸ, καὶ ὅταν ἀκόμη ἐνάγῃ ἄλλοδαπὸν (Helie n° 751), ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 78 Πολ. Δικον. ρητῶς περιορίζει τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἄλλοδαπῶν εἰς ἐγγυοδοσίαν, μόνον ὅταν ἐνάγῃσιν ἡμεδαπὸν (Κωστῆ σελ. 300 σημ. 11. Οἰκονομίδου § 63 σημ. 4).

98. Περί τῆς περαιτέρω διαδικασίας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν. σιωπᾷ, ἢ ἀτελῶς προβλέπει ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἔνεκα τούτου πολλαὶ ἀναφύονται εἰς τὴν πρακτικὴν δυσκολία. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ δυσκολίαι αὗται μόνον εἰς τὴν ἐπ' ἀκρατηρίου διαδικασίαν παρουσιάζονται, παραπέμπομεν τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν εἰς τὸ τρίτον βιβλίον τῆς παρούσης πραγματείας.

99. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται κυρίως εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ἀλλ' ὁ ἔχων δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ τοιαύτην ἀγωγὴν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, δύναται καὶ πρὸ τῆς ἀγωγῆς ταύτης ν' ἀποκτήσῃ τὴν ιδιότητα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς ἐγγραφον, δηλώσιν, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, εἶναι δ' ἀδιάφορον ἂν εἶχεν ἐγκαλέσει τὸ ἀδίκημα ἢ οὐ (Helie n° 2240). Τὸ ἄρθρ. 302 Ποιν. Δικον. ἐπιτρέπει ρητῶς εἰς τὸν ἀδικηθέντα νὰ παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς προανακρίσεως, καὶ πρὶν ἢ κινήσῃ τακτικὴν ἀγωγὴν περὶ τῶν ιδιωτικῶν ἀπαιτήσεών του (ἀπ. 6 : 82). Καὶ ὁ οὕτω δὲ παρασταθεὶς ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἔχει, διαρκούσης τῆς προδικασίας, ὅλα τὰ δικαιώματα, ὅσα εἰς ἀριθ. 59 ἐξέθεσamen, ἀρκεῖ νὰ παρέστη πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος. Ἄν ὅμως ὁ ἀδικηθεὶς δὲν ὑπέστη ζημίαν, οἷαν ἀνωτέρω ὥρισamen, ἢ ἂν εἰσήγαγε τὴν ἀγωγὴν του εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, δὲν δύναται νὰ ἐμφανισθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, οὔτε διαρκούσης τῆς προδικασίας. Ἐπίσης, ἂν ὁ νομίμως κατ' αὐτὴν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ἐμφανισθεὶς δὲν εἰσαγάγῃ τὴν ἀγωγὴν του ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἀπόλλυσι διὰ τὸ μέλλον τὴν ιδιότητα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος.

Ἀλλὰ διὰ τὴν τοιαύτην κατὰ τὴν προδικασίαν παράστασιν τινος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ οὗτος τὴν ικανότητα τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου; Ὁ Ἄρειος Πάγος ἔλυσε ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, θεωρήσας ἔγκυρον ἀνακοπὴν κατὰ βουλεύματος γενομένην ὑπὸ πληρεξουσίου ἀνηλίκου τινὸς γυναικὸς (ἀπ. 81 : 59).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ἑκτασίς τῆς Ποινικῆς καὶ τῆς Πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

100. Ἀντικείμενον τοῦ Κεφαλαίου τούτου.
 101. Διαίρεσις.
 102. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ ἰδιαιτέρως ἡ ἑκτασίς τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

100. Ἐξεθέσαμεν τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας τῆς τε ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καὶ τοὺς κανόνας, καθ' οὓς ἐν γένει ἑκατέρα αὐτῶν ἐξασκεῖται. Ἦδη καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν ἑκτασιν τῶν ἀγωγῶν τούτων.

Εἶδομεν, ὅτι πᾶσα ἀξιόποινος πράξις παράγει ποινικὴν ἀγωγὴν. Ἄλλ' ἐρωτᾶται, ὁ κανὼν οὗτος δὲν ὑπόκειται ἄρά γε εἰς ἐξαίρεσιν τινα; Ἐχει ἡ ἡμετέρα πολιτεία δικαίωμα νὰ τιμωρῇ πᾶσαν ἀξιόποινον πράξιν, ὅπου δῆποτε καὶ ἂν ἐξετελέσθῃ; Δὲν ὑπάρχουσιν ἄρά γε πρόσωπα μὴ ὑποκείμενα εἰς ποινικὴν καταδίωξιν διὰ τὰς ἀξιοποίνους αὐτῶν πράξεις;

Ἡ λύσις τῶν ζητημάτων τούτων ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τοῦ προκειμένου κεφαλαίου.

101. Πρόκειται νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβέστερον ἐκ ποίων ἀξιοποίνων πράξεων παράγεται ποινικὴ ἀγωγή. Ἄλλ' αἱ ἀξιόποινοι αὐταὶ πράξεις δύνανται νὰ διαπραχθῶσιν εἴτε ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς. Δυνάμεθα ἐπομένως νὰ διαιρέσωμεν τὸ προκείμενον κεφάλαιον εἰς δύο παραγράφους· εἰς τὴν πρώτην θέλομεν ἐξετάσει πότε παράγεται ποινικὴ ἀγωγή ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραττομένων ἀξιοποίνων πράξεων, εἰς τὴν δευτέραν πότε παράγεται τοιαύτη ἐκ τῶν ἐκτὸς. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις καθίσταται ἀμφίβολος ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐπράχθη τὸ ἀδίκημα, ἀνάγκη νὰ διαλάβωμεν ἐν ὀλίγοις εἰς τρίτην παράγραφον περὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται πραχθέν.

102. Εἰς τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ τοῦ πότε παράγεται πολιτικὴ ἀγωγή. Τοῦτο προέρχεται διότι τότε μό-

νον, ὡς εἶδομεν, δύναται νὰ εἰσαχθῇ παρ' ἡμῖν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἢ πολιτικὴ ἀγωγή, ὅταν ταῦτα ἐπελήφθησαν τῆς ποινικῆς, ὥστε γνωρίζοντες πότε παράγεται ποινικὴ ἀγωγή, γνωρίζομεν συγχρόνως πότε δύναται νὰ εἰσαχθῇ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἰς τὰ ἡμέτερα ποινικὰ δικαστήρια. Πότε αὕτη δύναται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰ πολιτικά, προσδιορίζει ἡ Πολ. Δικονομία (ἄρθρ. 22 § 6. Οἰκον. § 41).

§ 1.

Ἄδικήματα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας.**ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ**

103. Πάντα τὰ ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας ἄδικήματα παράγουσι ποινικὴν ἀγωγήν.
104. Τί ἐστὶ Ἐπικράτεια.
105. Τόποι περιλαμβανόμενοι ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας δυνάμει νομικοῦ πλάσματος. Οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ στρατοῦ.
106. Παράκτιος ἢ ἐγχώριος θάλασσα.
103. Οἱ κόλποι.
108. Τὰ πλοῖα ἐν ἀνοικτῇ θαλάσῃ.
109. Τὰ πλοῖα ἐν μὴ ἀνοικτῇ θαλάσῃ.
110. Συνθῆκαι μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.
111. Πειρατεία.
112. Ἡ οἰκία τῶν πρέσβων.
113. Ἐξαίρεσις τῆς γενικῆς ἀρχῆς ἐκ τοῦ δημοσίου δικαίου. Βασιλεὺς. Βουλευτής.
114. Ἐξαίρεσις κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν. Διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι.
115. Ποῖοι θεωροῦνται τοιοῦτοι.

103. Ἡ πολιτεία πρὸς τήρησιν τῆς ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ νομίμου τάξεως δικαιούται νὰ τιμωρήσῃ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διαπραττόμενα ἄδικήματα. Ὅλως ἀδιάφορον εἶναι, ἂν ἡμεδαποὶ ἢ ἄλλοδαποὶ ᾖναι οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν, διότι καὶ οἱ ἄλλοδαποὶ διὰ τῆς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διαμονῆς των, καὶ τῆς προστασίας, ἣν παρὰ τῶν ἡμεδαπῶν ποινικῶν νόμων λαμβάνουσιν, ἀναδέχονται τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ πρὸς αὐτοὺς σεβασμοῦ, καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὰς συνεπείας τῆς παραβάσεώς των.

Πῶς ἦτον ἄλλως δυνατόν νά συντηρηθῇ ἡ ἐν τῇ πολιτείᾳ νόμιμος τάξις, ἂν ἐπιτρεπέτο εἰς ὁμάδα ἀνθρώπων νά παραβιάζῃ ἀτιμωρητεῖ τοὺς ποινικοὺς νόμους; Ὅθεν κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀδικημάτων παράγεται ποινικὴ ἀγωγή.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιεροῖ ρητῶς παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ τὸ ἄρθρ. 1 τῆς Ποιν. Δικ. ἔχοντα οὕτως.

Ἄρθρ. 3. Ἀστ. Κώδ. Οἱ τὴν δημοσίαν τάξιν ἀφορῶντες νόμοι ὑποχρεοῦσι πάντας τοὺς ἐν Ἑλλάδι.»

Ἄρθρ. 1. Ποιν. Δικ. α' Ἀντικείμενον τῆς ποινικῆς δικονομίας εἶναι ὅλα τὰ ἐντὸς τοῦ Κράτους ὑπὸ τε Ἑλλήνων καὶ ξένων πραττόμενα πταίσματα, πλημμελήματα καὶ κακουργήματα.»

Ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐπεται, ὅτι ἀδιάφορον εἶναι, ἂν ὁ ἄλλοδαπὸς ἐπραξεν ἀδίκημα καθ' ἡμεδαποῦ, ἢ κατ' ἄλλου ἄλλοδαποῦ. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ νόμιμος τάξις ἐπίσης διαταράσσεται, ἡ παραβίασις τοῦ Ποινικοῦ ἡμῶν Νόμου ὑπάρχει, καὶ ἡ δικαιοσύνη χρήζει ἐπανορθώσεως οὐχὶ χάριν τοῦ παθόντος, ἀλλὰ χάριν τῆς κοινωνίας ὁλοκλήρου (Helie n° 832—834).

104. Τί ἐστὶν ὁμως ἐπικράτεια; Ἐπικράτεια ἐστὶ κυρίως ἡ χώρα, ἡ ὑποτεταγμένη εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς πολιτείας, καὶ ἐκτεταγμένη μέχρι τῶν φυσικῶν ἢ διὰ συμβάσεων προσδιωρισμένων ὁρίων αὐτῆς (Σαριπόλου τὰ τῶν ἐθνῶν νόμιμα § 13 καὶ ἐπόμε. Δ. Κυριακοῦ Ἀληλ. Δίκαιον § 65 καὶ ἐπόμε.). Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἐπεκτείνει τὴν ἐννοιαν τῆς ἐπικρατείας, παραδεχομένη δυνάμει νομικοῦ πλάσματος ὡς ἀποτελοῦντας μέρος τῆς ἐπικρατείας ὅλους τοὺς τόπους, ἐνθα ἡ κυριαρχία τῆς πολιτείας δύναται νά δηλωθῇ διὰ σημείων αἰσθητῶν, ἐπομένως ὅλα τὰ εἰς τοὺς τόπους τούτους διαπραχθέντα ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ γενόμενα.

105. Τοιοῦτοι τόποι, θεωρούμενοι δυνάμει νομικοῦ πλάσματος ὡς ἀποτελοῦντες μέρος τῆς ἐπικρατείας, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

α') Οἱ ὑπὸ τῶν στρατῶν τῆς πολιτείας κατεχόμενοι τόποι δυνάμει τοῦ ἀξιώματος, «ὅπου ἡ σημαία ἐκεῖ καὶ ἡ πατρίς.» (Helie n° 836).

106. β') Ἡ περὶ τὴν ἐπικράτειαν θάλασσα μέχρι βολῆς κανονίου. Ἡ θάλασσα κατὰ γενικὴν ἀρχὴν εἶναι ἐλευθέρα καὶ ἀνεπίδεκτος ἰδιαιτέρας τινὸς κυριότητος ἢ κυριαρχίας (Σαριπ. § 16 αὐτόθ.). Τῆς ἀρχῆς ὁμως ταύτης παρεδέχθησαν ἅπαντα τὰ ἔθνη ἐξαιρέσειν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν παράκτιον ἢ ἐγγώριον θάλασσαν (mer terri-

toriale), ἥτοι τὴν περὶ τὰ παράλια αὐτῶν θάλασσαν, χάριν προστασίας καὶ ἐξασφαλίσεως τῶν παραλίων τούτων. Μέχρι τίνος σημείου τῆς θαλάσσης ὑποτίθεται ἐξακολουθοῦν τὸ ἔδαφος τῆς ἐπικρατείας, δὲν συμφωνοῦσιν ἅπαντες· ἐπειδὴ ὅμως λόγῳ ὑπερασπίσεως τῶν παραλίων καθιεροῦται ἡ ἐπέκτασις, ἔπεται, ὅτι πρέπει νὰ ἐκτείνηται μέχρι τοῦ σημείου, ὅθεν δυνατόν νὰ ἀρχίσωσι σπουδαῖοι κίνδυνοι ἐπιθέσεως. Ἐπειδὴ δ' ἂφ' ἐτέρου μάταιον ἦθελεν εἶσθαι νὰ ἰδιοποιῇται τις δικαίωμα, ὅπερ ἀδυνατεῖ νὰ προστατεύσῃ, ἔπεται, ὅτι μόνον μέχρι τοῦ σημείου, εἰς ὃ δύναται νὰ φθάσῃ ἐνεργὸς προστασία πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ τὸ δικαίωμα. Ἐνεκα τούτων παρεδέχθησαν οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐθνῶν, ὅτι θεωρεῖται ὡς ἐπέκτασις τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπικρατείας ἡ παράκτιος θάλασσα μέχρι τοῦ σημείου, εἰς ὃ φθάνει ἂφ' ἐκάστου μέρους τοῦ παραλίου ἡ ἰσχυροτέρα βολὴ τοῦ κανονίου (Helie n° 838. Haus n° 201. Ortolan n° 927. Dalloz Suppl. compétence criminelle n° 68. Trebutien n° 190. Κυριακοῦ σελ. 161 σημ. 10 αὐτόθ. Σαριπ. σελ. 174 σημ. 6 αὐτόθ.).

107. γ') Οἱ κόλποι ὁσάκις περικλείονται ὑπὸ γῆς εἰς τὴν αὐτὴν ἐπικράτειαν ἀνήκουσας, καὶ ἥ ἔχουσι στενὴν τὴν εἰσοδον, ἥ φθάνει μέχρι τοῦ ἡμίσεως τοῦ πλάτους αὐτῆς βολὴ κανονίου (Σαριπ. σελ. 174 καὶ Κυριακοῦ σελ. 161).

108. δ') Τὰ πλοῖα ἐκάστου ἔθνους θεωροῦνται ὡς ἀποσπάσματα τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἐπομένως ἅπαντα τὰ ἐν αὐτοῖς διαπραττόμενα ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς διαπραχθέντα ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποίου τὰ πλοῖα φέρουσι τὴν σημαίαν· συνεπῶς ἄλλοδαποὶ ναῦται διαπράξαντες ναυταπάτην ἐν ἑλληνικῷ πλοίῳ ἐν ἀνοικτῇ θαλάσσῃ καταδιώκονται παρ' ἡμῖν (ἀπ. 238 : 73. Dalloz Suppl. comp. crim. n° 70). Καὶ ἐν ὧσιν μὲν τὰ πλοῖα ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν, ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμόζεται ἄνευ ἐξαιρέσεως. Ὅταν ὅμως τὰ πλοῖα εἰσέρχονται εἰς θάλασσαν διατελουσαν, καθ' ἃ ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ἄλλου ἔθνους, ὑπάρχει ἀνάγκη διακρίσεως μεταξὺ τῶν πολεμικῶν καὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων.

109. Τὰ πολεμικὰ πλοῖα φέροντα ἐν ἑαυτοῖς μέρος τῆς δημοσίας δυνάμεως τῆς πολιτείας, εἰς ἣν ἀνήκουσι, σῶμα ὀργανισμένον ὑπαλλήλων καὶ πρακτόρων τῆς δυνάμεως ταύτης, εἰσὶν ἀπηλλαγμένα πάσης ξένης δικαιοδοσίας, διότι ἡ ὑποβολὴ αὐτῶν εἰς τοιαύτην ἦθελεν

εἶσθαι ὑποβολὴ τῆς μιᾶς πολιτείας εἰς τὴν ἄλλην, καὶ καταστροφὴ πάσης ναυτικῆς σχέσεως ἔθνους πρὸς ἔθνος.

Τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα τοῦναντίον, ἀποτελοῦσι μὲν ἀποσπάσματα τῆς ἐπικρατείας τοῦ ἔθνους, οὐ φέρουσι τὴν σημαίαν, δὲν ἀντιπροσωπεύουσιν ὁμῶς τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἔθνους τούτου, καὶ ἕνεκα τούτου ὑποβάλλονται καὶ εἰς διάφορα μέτρα ἐπιβλέψεως, ἀσφαλείας καὶ ἐν γένει ἐπιτοπίου ἀστυνομίας.

Ἔνεκα τῆς οὐσιώδους ταύτης διαφορᾶς παρεδέχθησαν, ὅτι τὰ ἐν ἐμπορικαῖς πλοίοις διαπραττόμενα εἰς μὴ ἀνοικτὴν θάλασσαν ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς πατρίδος των, ὡσάκεις ἐπράχθησαν παρ' ἀνθρώπων τοῦ πληρώματος κατ' ἄλλων ἀνθρώπων τοῦ πληρώματος τοῦ αὐτοῦ ἢ ἄλλου τῆς αὐτῆς ἐθνικότητος πλοίου, ὑπάγονται δὲ τοῦναντίον εἰς τὴν ἐπιτόπιον δικαιοδοσίαν εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας περιπτώσεις. Ὅσάκεις ἐπράχθησαν ὑπὸ παντός ἢ κατὰ παντός μὴ ἀνήκοντος εἰς τὸ πλήρωμα. Ὅσάκεις διαταράσσεται ἐξ αὐτῶν, παρ' οἰουδήποτε καὶ ἂν ἐπράχθησαν, ἡ ἡσυχία τοῦ λιμένος, ἡ ἐξητήθη ἡ συνδρομὴ τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας. Ὅσάκεις τὸ ἀδίκημα ἀποτελεῖ ἐχθροπραξίαν κατὰ τῆς ἐπιτοπίου κυριαρχίας, διότι τὰ προνόμια χορηγοῦνται οὐχὶ εἰς τὰ ἐχθρικά, ἀλλ' εἰς μόνον τὰ φιλικὰ ἢ οὐδέτερα πλοῖα (Ortolan droit pénal n° 936—937. Σαρίπ. σελ. 144—145. Helie n° 839—846. Κυριακ. σελ. 173. Dalloz n° 171, 172. Suppl. com. crim. n° 69—71. Trebutien n° 182. Garraud n° 92. Droit pénal n° 133. Trebut. n° 182).

110. Τὴν λύσιν τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος ἀφορᾷ τὸ ἄρθρ. 25 τῆς ἀπὸ 27 Μαρτίου 1855 συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Τὸ ἄρθρον τοῦτο τίθησι τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι τὰ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων μεταξὺ τῶν πληρωμάτων αὐτῶν διαπραττόμενα ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἔθνους, οὗ ἡ σημαία καλύπτει τὰ πλοῖα· προσθέτει μάλιστα, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἂν μεταξὺ ἐπιβατῶν τῆς αὐτῆς ἐθνικότητος ἐκτελεσθῶσι τὰ ἐγκλήματα. Περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τὰ ἀδικήματα διαταράττουσι τὴν ἡσυχίαν τοῦ λιμένος, ἡ ἀποτελοῦσιν ἐχθροπραξίαν κατὰ τῆς ἐπιτοπίου κυριαρχίας, τὸ ἄρθρον σιωπᾷ ἐντελῶς. Νομίζομεν, ὅτι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἐγγώριος ἐξουσία δὲν δικαιούται νὰ τιμωρήσῃ, ἀλλὰ μόνον νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς κηθησύχασιν τοῦ λιμένος. Εἰς τὴν δευτέραν ὁμῶς περίπτωσιν καὶ νὰ τιμωρήσῃ δύναται, διότι δὲν δύναται νὰ ἐπι-

καλεσθῇ συνθήκας πλοίων, περικλείον ἀδικήματα πρὸς καταστροφὴν τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, καὶ εὐρισκόμενον οὕτως εἰς ἄμεσον πόλεμον κατ' αὐτῆς.

111. Τελευτῶντες τὰ περὶ πλοίων παρατηροῦμεν, ὅτι τὰ πειρατικὰ πλοῖα καταδιώκονται ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀνοικτῇ θαλάσῃ, οἱ δὲ συλλαμβανόμενοι κατὰ θάλασσαν πειραταὶ δικάζονται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τοῦ συλλαβόντος αὐτοὺς ἔθνους. Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 12 ἐδ. 2 τοῦ περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης νόμου, ἐφήρμοσε δὲ ἡ 76 : 51 καὶ 203 : 93. ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου.

112. Πολλοὶ τῶν συγγραφέων, θεωροῦντες ἀναγκαῖον νὰ ἐξασφαλίσωσιν ὅσον ἔνεστι τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων, παρεδέχθησαν ὡς ἀξίωμα, ὅτι ἀπολαύουσι τοῦ δικαιώματος τῆς ἐτεροχρονίας, ἥτοι ὅτι τὸ μέγαρον ἐν ᾧ διαμένουσι, θεωρεῖται ὡς ἀπόσπασμα τοῦ ἐδάφους τῆς πατρίδος αὐτῶν. Συνομολογοῦμεν, ὅτι τὸ μέγαρον τοῦτο πρέπει νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προστασίαν τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, ἥτις ὀφείλει νὰ τὸ προφυλάττῃ ἀπὸ πάσης προσβολῆς, καὶ ὅτι οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐξουσίας ταύτης δὲν πρέπει νὰ εἰσέρχονται ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ πρέσβεως εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ νόμος τὸ ἐπιτρέπη, ἀλλὰ νὰ ἀναφέρωνται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ν' ἀναμένωσι τὰς διαταγὰς του. Ἀλλ' ἐκ τούτων δὲν ἐξάγεται, ὅτι ἡ οἰκία τοῦ πρέσβεως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀπόσπασμα τῆς ἐπικρατείας τοῦ ἔθνους του, καθ' ὅσον ἡ παραδοχὴ τοιοῦτου ἀξιώματος ἤθελεν ἔχει ὡς συνεπείας νὰ θεωρῶνται ὡς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκτελεσθέντα ἅπαντα τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πρέσβεως ἀδικήματα, καὶ ὡς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν μεταβάντες ἅπαντες οἱ εἰς αὐτὴν εἰσερχόμενοι ἐγκληματίαι, συνεπείας τὰς ὁποίας ἀποκρούουσι καὶ αὐτοὶ οἱ παραδεχόμενοι τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀξίωμα (Trebut. n° 191. Ortolan n° 521. Helie n° 865).

113. Ἐξεθέσαμεν τὴν γενικὴν ἀρχὴν, ὅτι ἅπαντα τὰ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ διαπραττόμενα ἀδικήματα παράγουσι παρ' ἡμῖν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἥτοι ὑπάγονται εἰς τοὺς ἡμετέρους ποινικοὺς νόμους, ὥρισamen δὲ τὴν νομικὴν ἔννοιαν τῆς ἐπικρατείας. Τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, ὧν τινὰς μὲν προβλέπει τὸ ἐσωτερικὸν δημόσιον δίκαιον, ἄλλας δὲ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν.

Κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν δημόσιον δίκαιον ἐξαίρεται τῆς ποινικῆς δι-

καιοδοσίας τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ προσωποποιεῖται ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ τοῦ Κράτους, διότι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, οὕσα κλάδος τῆς ἐκτελεστικῆς, δὲν δύναται νὰ τεθῇ ὑπεράνω τῆς ἀρχῆς, ἥτις ἀντιπροσωπεύει τὴν ὅλην τοῦ ἔθνους κυριαρχίαν, καὶ διότι ὑπάρχει νομικὸν πλάσμα, ὅτι τὸ πρόσωπον τὸ περιβαλλόμενον μὲ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἥτοι ὁ Βασιλεὺς, δὲν δύναται νὰ ἁμαρτήσῃ. Τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 29 τοῦ Συντάγματος ἔχον οὕτω. «Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον» (Σαριπ. Συνταγμ. δίκαιον σελ. 186—187).

Κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν δημόσιον ἡμῶν δίκαιον ἐξαίρουνται τῆς ποινικῆς καταδιώξεως καὶ οἱ βουλευταὶ διὰ τὰς ἀγορεύσεις καὶ τὰς γνώμας, ἃς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων ἐξέφρασαν. Ἐνδεχόμενον νὰ περιέχωσιν αὗται προκλήσεις εἰς ἐπαναστάσεις, ἐξυβρίσεις, συκοφαντίας κατὰ πολιτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' ἐθεωρήθη προτιμότερον νὰ μείνωσι τὰ ἀδικήματα ταῦτα ἀτιμώρητα, ἵνα ἐξασφαλισθῇ ὁ βουλευτὴς κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 62 τοῦ συντάγματος ἔχον οὕτω. «Βουλευτὴς δὲν καταδιώκεται οὐδ' ὅπωςδῆποτε ἐξετάζεται ἐνεκα γνώμης ἢ ψήφου, δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων.»

114. Κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν οἱ διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ τόπου, ἔνθα εἰσὶ διαπεπιστευμένοι. Μεγάλῃ ὁμως ὑπάρχει φιλονεικία μεταξὺ τῶν συγγραφέων περὶ τῆς φύσεως καὶ ἐκτάσεως τῆς ἐξαίρεσεως ταύτης. Οἱ μὲν φρονοῦσιν, ὅτι οἱ διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ ὦσιν ἐντελῶς καὶ ἀπολύτως ἀπηλλαγμένοι τῆς τοπικῆς δικαιοδοσίας, θεωροῦντες τὴν ἀπαλλαγὴν ταύτην ὡς ἀπολύτως ἀναγκαίαν πρὸς ἀνεξάρτητον καὶ ἐπιτυχῇ ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν. Ἄλλοι δὲν βλέπουσιν ἀποχρῶντας λόγους πρὸς παραδοχὴν τοιαύτης ἀπαλλαγῆς· ἀρκεῖ, λέγουσι, πρὸς ἐλευθέραν καὶ ἀνεπηρέαστον ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς τῶν τὸ χορηγούμενον αὐτοῖς ἀπαραβίαστον, ἥτοι ἡ προφύλαξις αὐτῶν κατὰ πάσης βιαιοπραγίας ἢ προσβολῆς· τὸ ἀπαραβίαστον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐκτανθῇ μέχρις ἀτιμωρησίας τῶν ἀδικημάτων. Μάτην, προσθέτουσι, φοβοῦνται τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας ἐκ δόλου ἀπόδοσιν φανταστικῶν ἀξιοποιῶν πράξεων εἰς τοὺς διπλωματικούς ὑπάλληλους, διότι ἡ ἐξουσία αὕτη ἔχει πάντοτε τὸ δικαίωμα τῆς

ἐξώσεως αὐτῶν. Φόβος τούναντίον ὑπάρχει νὰ κινδυνεύσῃ ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ νόμιμος τάξις παντός κράτους διὰ τῆς ἀτιμωρησίας σπουδαίων πολιτικῶν ἀδικημάτων. "Ἄλλοι τέλος παραδέχονται κατ' ἀρχὴν τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν διπλωματικῶν ὑπαλλήλων, παραδέχονται ὁμως ἐξαίρεσιν τῆς ἀπαλλαγῆς ταύτης, ὅταν ὁ διπλωματικὸς ὑπαλλήλος παρεκτρέπῃται εἰς συνωμοσίας, διεγείρῃ τοὺς ὑπηκόους τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας εἰς στάσεις, καὶ ἐν γένει ὅταν διαπράττῃ ἀδικήματα διακινδυνεύοντα τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους (Ortolan n° 514. Helie n° 850—857.

Ἡ πρώτη γνώμη φαίνεται μᾶλλον παραδεδεγμένη εἰς τὴν πρακτικὴν τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Dalloz agent dipl. Suppl. n° 30. Haus n° 207. Trebut n° 185 suiv. Garraud droit pénal n° 138.

115. Ποῖα πρόσωπα ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην; Οἱ πρέσβεις παντός βαθμοῦ καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἐπίσημον ἀκολουθίαν τοῦ πρέσβεως ὡς ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεώς του. Ἐπίσης ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ πρέσβεως ὡς ἀποτελοῦντα ἐν σύνολον μετ' αὐτοῦ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀνθρώπους τῆς θεραπείας τοῦ πρέσβεως ὑπάρχει ἀμφισβήτησις, ἀλλ' ἡ ὀρθότερα γνώμη, πρὸς τὴν ὁποίαν τείνει νὰ συμμορφωθῇ ἡ συνήθεια εἶναι, ὅτι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐπιτόπιον δικαιοδοσίαν, καὶ ὅταν ᾔῃναι ἄλλοδαποί, πρὸ πάντων ὁμως ὅταν ᾔῃναι ἡμεδαποί, διότι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ὑπεκρεύγῃσι τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος των τιθέμενοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἄλλοδαποῦ. Ἐννοεῖται ὁμως, ὅτι αἱ περὶ τὴν καταδίωξιν αὐτῶν δυσκολίαι πρέπει νὰ διαλύωνται τῇ μεσολαβήσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἰπουργοῦ Ortolan n° 528. Helie n° 861—864.

Ἐπίσης δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαίρεσιν οἱ πρόξενοι, οἵτινες, ἐδρεύοντες εἰς τοὺς ἐμπορικοὺς τόπους τῶν ξένων πολιτειῶν πρὸς προστασίαν τῶν ὁμογενῶν των καὶ ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων αὐτῶν, δὲν ἀτιπροσωπεύουσι τὸν ἡγεμόνα των, οὐδ' ἔχουσιν ἐπίσημόν τινα σχέσιν μετὰ τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, ἀλλ' ὑποβάλλουσι τὰς πρὸς ταύτην παραστάσεις των διὰ τοῦ πρέσβεως των. Ὅφειλous: δὲ καὶ ὡς πρὸς τούτους αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαὶ νὰ προβαίνωσι μετὰ μεγάλῃς περισκεφείας καὶ προφυλάξεως, ἵνα μὴ ἐμποδίζωσι τοὺς προξένους ἐπιπολαίως καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας των, καὶ ἐνοχλήσωσιν ἐνεκεν ἀδικίας ἢ αὐστηρότητος τὴν κυβέρνησίν των (Ortol. n° 529. Helie n° 866—867).

§ 2.

Ἐπικρατείας ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

116. Δικαιοῦται ἡ πολιτεία νὰ τιμωρήσῃ ταῦτα; Πρώτη γνώμη. Οὐδέποτε.
 117. Δευτέρα γνώμη. Πάντοτε.
 118. Τρίτη γνώμη. Ὅταν ἔχῃ νόμιμον συμφέρον.
 119. Θετικὸν νόμος. Ἐπικρατείας ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας.
 120. Περὶ ἐκδόσεως ἐγκληματιῶν.
 120². Συνθήκη περὶ ἐκδόσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας.
 121. Κατὰ ποίους νόμους τιμωροῦνται οἱ ἐν ἑλλοδαπῇ ἐπικρατείας.
 122. Ἐπικρατείας ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας. Τιμωροῦνται ἂν ἐπράχθησαν
 καθ' Ἑλληνας.
 123. Πότε θεωροῦνται τοιαῦτα.
 124. Ἡ ἂν ᾖ κακοῦργήματα ἐσχάτης προδοσίας.
 125. Ληστεία ἐν τῇ ὁμοίᾳ χώρᾳ.
 126. Ἴνα τιμωρηθῶσιν οἱ ἑλλοδαποὶ ἀνάγκη νὰ παραδοθῶσιν ἢ συλληφθῶ-
 σιν ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ.
 127. Ἀπαιτεῖται ἡ σύλληψις, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ ἀνάκρισις;
 127². Προξενικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρεταί.
 128. Τιμωρεῖται παρ' ἡμῶν ὁ ἐπικρατὴς ἢ ἑλλοδαπὸς, ἂν ἐτιμωρήθῃ ἐν τῇ
 ἐπικρατείᾳ; Παραπομπή.
 129. Ἐννοεῖται ξένης χώρας μετὰ τῆς ἐπικρατείας.

116. Εἶδομεν, ὅτι ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων ὁ Ποινικὸς Νόμος ἐκτείνεται εἰς πάντα τὰ ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραττόμενα ἀδικήματα. Ἐτερον σπουδαιότατον ζήτημα παρουσιάζεται ἐνταῦθα. Παύει ὁλοτελῶς ἡ ἰσχὺς τοῦ Ποινικοῦ Νόμου εἰς τὰ ὅρια τῆς ἐπικρατείας; Δὲν ἔχει ἡ πολιτεία δικαίωμα νὰ τιμωρήσῃ ἀδικήματα ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας τελεσθέντα;

Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου μεγίστη ἐπικρατεὶ διαφωνία καὶ μεταξὺ τῶν συγγραφέων καὶ μεταξὺ τῶν νομοθεσιῶν.

Οἱ μὲν φρονοῦσιν, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν ἐκάστης πολιτείας περιορίζεται ἀποκλειστικῶς εἰς μόνον τὰ ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραχθέντα ἀδικήματα. Τὸ δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν, λέγουσιν, εἰ-

ναι ἀπόρροια τῆς κυριαρχίας, ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐκτανθῇ πέραν τῶν ὁρίων τῆς ἐπικρατείας, διότι πέραν αὐτῶν ἡ κυριαρχία τῆς πολιτείας ἐκπνέει. Τὸ δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν, προσθέτουσιν, ἐξασκεῖται πρὸς συντήρησιν τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ νομίμου τάξεως, ἀλλ' ἡ τάξις αὕτη οὐδόλως διαταράσσεται ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραττομένων ἀδικημάτων. Ἐφαρμόζοντες δὲ εἰς τοὺς ποινικοὺς νόμους τὴν εἰς πραγματικοὺς καὶ προσωπικοὺς νόμους διάκρισιν τοῦ ἀστικού δικαίου συμπεραίνουσιν, ὅτι οἱ ποινικοὶ νόμοι εἶναι οὐσιωδῶς **πραγματικοί**.

117. Ἄλλοι φρονοῦσιν ἀπεναντίας, ὅτι τὸ ἀδίκημα εἶναι πανταχοῦ ἀδίκημα, ὅτι ὁ ἐνοχος ἀξιοποῖνου τινὸς πράξεως κατέστη ἄξιος τιμωρίας, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν κατέφυγε, καὶ ὅτι ἐπομένως πᾶσα πολιτεία, ἔχουσα εἰς τὴν ἐξουσίαν της οἰονδῆποτε ἐνοχον ἀξιοποῖνου τινὸς πράξεως, ὀφείλει νὰ ἐπιβάλῃ αὐτῷ τὴν νόμιμον τιμωρίαν, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἡ πράξις διεπράχθη.

118. Ἄλλοι τέλος ἀποκρούουσι μὲν τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην, φρονοῦντες, ὅτι δὲν ἀρκεῖ τὸ κατ' οὐσίαν νόμιμον τῆς τιμωρίας τοῦ ἐόχου, ἵνα περιποιήσῃ τῇ πολιτείᾳ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβολῆς τῆς τιμωρίας ταύτης, ἀλλ' ὅτι ἀπαιτεῖται καὶ κοινωνικόν τι συμφέρον ἢ ἀνάγκη πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ἄλλως ὁ νομοθέτης ἀπὸ προστάτου τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ νομίμου τάξεως ἤθελε μεταβληθῇ εἰς φύλακα τῆς παγκοσμίου ἠθικῆς, ἀποκρούουσιν ὁμως καὶ τὴν πρώτην γνώμην, ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς προφανὲς συμφέρον ἔχει ἡ πολιτεία νὰ τιμωρήσῃ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραχθέντα ἀδικήματα. Ὡς τοιαύτας περιπτώσεις ἀναφέρουσιν, ὅταν τὸ ἀδίκημα ἀπευθύνηται κατὰ τῆς ὑπάρξεως ἢ ἀσφαλείας τῆς πολιτείας. Ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη κατὰ τινος τῶν μελῶν τῆς πολιτείας, τὰ ὅποια ὀφείλει αὕτη νὰ προστατεύῃ πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ἰδίως μάλιστα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Τέλος ὅταν ἡμεδαπὸς τις ἐπραξεν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀδίκημα, διότι ὁ ἡμεδαπὸς ὀφείλει νὰ σέβηται πανταχοῦ καὶ πάντοτε τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του, ἡ δὲ παρουσία αὐτοῦ ἐν ἡμῖν, ὅταν διέπραξεν ἀδίκημα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ δὲν ἐτιμωρήθη, ἀποτελεῖ σπουδαίαν διατάραξιν τῆς νομίμου παρ' ἡμῖν τάξεως. Ἡ ἐξάσκησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς ὅλας ταύτας τὰς περιπτώσεις δὲν ἀποτελεῖ, προσθέτουσιν, ὑπέρβασιν τῆς ἡμετέρας κυριαρχίας, διότι ἡ ἐξάσκησις ἐνεργεῖται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐπικρατείας, ἐνθα ἰσχύει ἡ ἡμετέρα κυριαρχία. Καὶ μεταξύ ὁμως τῶν πρε-

σβευόντων τὴν γνώμην ταύτην διαφωνία ὑπάρχει περὶ τοῦ ζητήματος, ποῖαί εἰσιν ἀκριβῶς αἱ περιπτώσεις αὗται, καθ' ἃς δικαιούται ἡ πολιτεία νὰ τιμωρήσῃ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα (Helie n° 867—885. Ortolan n° 882—908).

119. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης παρεδέχθη τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην, καὶ ὥρισε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραχθέντα ἀδικήματα. Θέλομεν ἐξετάσει μίαν ἐκάστην τῶν περιπτώσεων τούτων.

Πρώτην τοιαύτην περίπτωσιν ἀναφέρομεν τὴν ὑπὸ τῶν ἡμεδαπῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διάπραξιν ἀδικημάτων. Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἀποφυγοῦσα τὰς περὶ τοῦ εἵδους τῶν ὑπὸ τῶν ἡμεδαπῶν πραχθέντων ἀδικημάτων διακρίσεις ἄλλων νομοθεσιῶν, καὶ ἰδίως τῆς Γαλλικῆς⁽¹⁾, καθιέρωσεν ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης διὰ τοῦ ἄρθρ. 3 Ποιν. Δικ. τὴν γενικὴν καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως ἀρχὴν, ὅτι τιμωρεῖται ὁ ἡμεδαπὸς διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κακουργήματα ἢ πλημμελήματα, ὡς ἂν ἤθελε διαπράξει ταῦτα ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται ἰδιαίτερός τις ὁρος πρὸς ἐνέργειαν τῆς καταδιώξεως. Μόνον διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πταίσματα μένει παρ' ἡμῖν ὁ ἡμεδαπὸς ἀτιμώρητος, διότι ταῦτα, μὴ περιέχοντα οὐσιώδη τινὰ τοῦ δικαίου παράβα-σιν, ἀφορῶσι καθ' ὁλοκληρίαν μόνην τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν τοῦ κράτους, ἐν ᾧ ἐκτελοῦνται.

120. Τιμωροῦν τὸ ἄρθρ. 3 Ποιν. Δικ. τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπράξαντας ἀδικήματα ἡμεδαποὺς, ἀναγράφει συγχρόνως τὴν ἀρχὴν, ὅτι οἱ ἡμεδαποὶ οὐδέποτε παραδίδονται εἰς ξένας ἀρχάς οὐδὲ ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀξιοποιούντων πράξεών των. Τούναντίον τὸ ἄρθρ. 4 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει τὴν εἰς ξένας ἀρχάς παράδοσιν τῶν ἀλλοδαπῶν ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πραττομένων κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, εἰς ὅσας περιπτώσεις, καὶ καθ' ὃν τρόπον προσδιορίσῃ ἰδιαίτερος νόμος.

Ἡ παραδοσις αὕτη, ἥ, ὡς νομοθετικῶς ἐκλήθη, ἡ ἐκδοσις τῶν ἐγκληματιῶν, δὲν ρκίνεται ἄγνωστος εἰς τὴν ἀρχαιότητα (Helie n° 912—922. Κυριακοῦ περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐγκληματιῶν σελ. 11—23. Ῥοντήρη περὶ ἐκδόσεως ἐγκληματιῶν σελ. 5 ἐπ.),

(¹) Ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία ἐτροποποιήθη καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο διὰ τοῦ νόμου τῆς 27 Ἰουλίου 1866, ὅστις καθιέρωσε τὰς καὶ παρ' ἡμῖν ἰσχυοῦσας ἀρχάς.

συνεκρούετο δὲ πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου, τὸ εἰς ναοὺς καὶ εἰς πόλεις ὁλοκλήρως ἐνίοτε παραχωρούμενον. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα, ὅτι ἡ παροχὴ τοιοῦτου ἀσύλου ἐπιβάλλεται εἰς πάντα κυριάρχην, καὶ προσβολὴν τῆς κυριαρχίας ἀποτελεῖ ἡ παραβίασις αὐτοῦ. Βραδύτερον ἡ ἐπέκτασις τῶν σχέσεων καὶ τῆς ἐπιμυξίας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν γένει ἡ πρόσδος τοῦ πολιτισμοῦ, ἐτροποποίησαν τὰς ἰδέας ταύτας, καὶ κατέδειξαν καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐγκληματιῶν, ἥτις καὶ ὡς διοικητικὸν μέτρον ἐφηρμόσθη, καὶ ὡς θεσμὸς ἀνεγράφη ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν ἐθνῶν, καὶ διὰ πλείστων συνθηκῶν συνεφωνήθη. Οὐδὲ εἶναι δυνατόν νὰ ἀμυρσθητηθῇ σπουδαίως ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως τὸ ὁρθόν καὶ δίκαιον τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐγκληματιῶν, διότι καὶ καθῆκον παντὸς κράτους εἶναι νὰ συνδράμῃ τὰ λοιπὰ εἰς τὴν ἀπονομῆν τῆς δικαιοσύνης, ὅταν ἰδίως χρηγῶσι καὶ ταῦτα ὁμοίαν συνδρομὴν, καὶ συμφέρον ἔχει νὰ γείνη κοινῶς παραδεκτὴ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκδόσεως, ἵνα ἐκλείψῃ ἡ ἐλπίς τῶν ἐγκληματιῶν, ὅτι δύνανται νὰ διαφύγῃσι τὴν τιμωρίαν, δραπετεύοντες εἰς ἄλλα κράτη, ἥτις πολὺ συντελεῖ εἰς τὴν διάπραξιν ἀδικημάτων⁽¹⁾. Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι ἐκλείπουνσι, προκειμένου περὶ ἰθαγενῶν, διότι τούτους δύνανται, ἂν ἐγκρίνῃ, νὰ τιμωρήσῃ αὐτὴ ἡ πολιτεία· ὅθεν ἀπρεπὲς εἶναι νὰ παραδώσῃ αὐτοὺς πρὸς τοῦτο εἰς ἄλλην, καὶ διὰ τοῦτο πάντων τῶν ἐθνῶν αἱ νομοθεσίαι ἀπηγόρευσαν τὴν ἐκδοσιν τῶν ἰθαγενῶν, καὶ αὐταὶ ἐκεῖναι, αἵτινες δὲν ἐτιμώρουν αὐτοὺς διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα, ὡς ἡ Γαλλικὴ μέχρι τοῦ 1866.

120². Τὸ ἄρθρ. 4 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει, ὡς εἶδομεν, τὴν ἐκδοσιν εἰς ὅσας περιπτώσεις, καὶ καθ' ὃν τρόπον ἤθελε προσδιορίσει ἰδιαιτέρος νόμος. Ἐντεῦθεν ἐξαγομεν, ὅτι δὲν δύναται παρ' ἡμῖν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία νὰ προβῇ εἰς ἐκδοσιν ἐγκληματιῶν, ἄνευ προκλήσεως ἰδιαιτέρου νόμου, ὡς δύναται νὰ γείνη ἐν Γαλλίᾳ (Helie n° 961. Trebut. n° 284).

Τοιοῦτος νόμος ἐξεδόθη παρ' ἡμῖν ὁ ΧηΒ' τῆς 10 Μαΐου 1878, κυρώσας τὴν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας συνομολογηθεῖσαν σύμβασιν περὶ ἀμοιβαίας ἐκδόσεως ἐγκληματιῶν. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ

(1) Τὰς περὶ τούτου γνώμας τῶν διαφόρων συγγραφέων ἰδὲ Κυριακοῦ αὐτόθ. σελ. 23—41. Billoz. traité de l'extradition σελ. 13 ἐπομ.

τοῦ νόμου μετὰ τῆς συμβάσεως προκύπτει, ὅτι περὶ τῶν περιπτώσεων καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκδόσεως ἐγένοντο δεκτοὶ οἱ ἐξῆς κανόνες·

α') Ἀπηγορεύθη ἀπολύτως ἡ ἐκδοσις τῶν ἰθαγενῶν, ὡς τοιοῦτοι δὲ θεωροῦνται καὶ οἱ μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος ἀποκτήσαντες τὴν ἰθαγένειαν, ἂν παρῇλθον ἔκτοτε πέντε ἔτη, καὶ διέμειναν ἔκτοτε κατοικοῦντες ἐν τῇ χώρᾳ, παρ' ἧς ζητεῖται ἡ ἐκδοσις. Ἐπετράπη δὲ ἡ ἐκδοσις τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ αἰτοῦντος κράτους καταδικωμένων ἢ καταδικασθέντων, καὶ ἂν δὲν ᾦναι ὑπήκοοι τοῦ κράτους τούτου, ἀλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ εἰς ἐκδοσιν καλουμένη κυβέρνησις εἶναι ἐλευθέρᾳ νὰ ἐκδώσῃ τὸν ζητούμενον καὶ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ χώραν (ἄρθρ. 1, 5, 6, 15 τῆς συμβάσεως). Ἐπίσης καὶ ὅταν τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἐκζητῆται ὑπὸ δύο κρατῶν ἐπὶ διακεκριμένοις ἐγκλήμασιν, ἡ εἰς ἐκδοσιν καλουμένη κυβέρνησις θέλει ἀποφασίσει περὶ προτιμήσεως κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 τῆς συμβάσεως. Ἡ ἐκδοσις δύναται νὰ ἀναβληθῇ, ἂν ὁ ἐκζητούμενος διέπραξεν ἐγκλημα εἰς τὴν χώραν, εἰς ἣν κατέφυγε, μέχρις ἐκδικάσεως καὶ ἐκτίσεως τῆς ποινῆς του.

β') Ἡ ἐκδοσις ἐπετράπη δι' ὠρισμένα, καὶ ρητῶς ἐν ἄρθρ. 2 τῆς συμβάσεως ἀπαριθμούμενα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα· ἀλλ' ὡς πρὸς ταῦτα ὠρίσθη, ὅτι οἱ μὲν καταδικασθέντες ἐκδίδονται, ἂν κατεγνώσθη αὐτοῖς ποινὴ τοῦλάχιστον τριμήνου φυλακίσεως, οἱ δὲ κατηγόρουμένοι ἐκδίδονται, ὅταν ἡ πράξις, δι' ἣν καταδικάζονται ἐπισύρη, κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ ἐκζητοῦντος κράτους, ποινὴν τοῦλάχιστον διηκοῦς φυλακίσεως, ἢ ὅταν καταδικάσθησαν ἤδη ἐπὶ κακουργήματι, ἢ εἰς φυλάκισιν μείζονα τοῦ ἐνός ἔτους. Ἀλλ' ἡ ἐκδοσις ἀπηγορεύθη, προκειμένου περὶ πολιτικῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, καὶ τῶν τούτοις συναφῶν (ἄρθρ. 2—4 συμβάσεως). Ἐπίσης ἡ ἐκδοσις δὲν χωρεῖ, ἂν τὸ ἀδίκημα, ἢ ἡ ποινὴ παρεγράφη κατὰ τοὺς νόμους τῆς εἰς ἐκδοσιν καλουμένης χώρας, ὡς καὶ ὁσάκις εἶναι ἀρμόδια τὰ δικαστήρια αὐτῆς πρὸς ἐκδίκασιν τῆς πράξεως.

γ') Ἡ πρὸς ἐκδοσιν διαδικασία ὠρίσθη ὡς ἐξῆς. Ἡ αἴτησις γίνεται διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων καὶ πληροφοριῶν (ἄρθρ. 11 συμβάσεως), διαβιβάζεται δὲ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης μετὰ μεταφράσεως, καὶ παραπέμπεται ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀρμοδίου εἰσαγγελέως εἰς τὸν πρόεδρον τῶν Ἐφετῶν, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου διαμένει ὁ ἐκζητούμενος, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ τόπου τούτου, εἰς τὸν πρόεδρον τῶν

ἐφετῶν. Οὗτος ὀφείλει νὰ διατάξῃ τάχιστα τὴν σύλληψιν καὶ τὴν κατὰσχέσιν τῶν πειστηρίων (ἄρθρ. 3 τοῦ νόμου καὶ 16 τῆς συμβάσεως). Τὴν σύλληψιν ταύτην δύναται νὰ διατάξῃ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν ἐν ἐπείγουσῃ περιπτώσει, καὶ πρὶν ἢ περιέλθωσιν αὐτῷ τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα, ἐπὶ τῇ βάσει τηλεγραφικῆς ἢ ταχυδρομικῆς ἀγγελίας διαβιβασθείσης αὐτῷ καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ αἵτησις τῆς ἐκδόσεως (ἄρθρ. 12 συμβάσεως καὶ ἄρθρ. 3 καὶ 5 τοῦ νόμου).

δ') Περὶ τοῦ νομίμου καὶ βασίμου τῆς αἰτήσεως ἀποφαίνεται, τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπεται νὰ ἐμφανισθῇ καὶ μετὰ συνηγόρου ὁ συλληφθεὶς, εἰδοποιούμενος περὶ τούτου. Ἄν ἡ αἵτησις κριθῇ παραδεκτὴ, διατάσσεται συγχρόνως ἡ ἐξακολούθησις τῆς κρατήσεως, ἄλλως ἢ ἀπόλυσις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποφασίζεται τὸ περὶ τῆς παραδόσεως τῶν κατασχθέντων πειστηρίων, ἅτινα δύναται νὰ παραδοθῶσι, καὶ ἂν ὁ ἐκζητούμενος ἀπέδρα ἐκ νέου, ἢ ἀπεβίωσε (ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου καὶ 16 τῆς συμβάσεως).

ε') Ἡ ὅλη διαδικασία πρέπει νὰ περατωθῇ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ἄλλως ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν διατάσσει τὴν ἀπόλυσιν τοῦ συλληφθέντος, ὅστις δὲν δύναται νὰ ἐκζητηθῇ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ (ἄρθρ. 13 συμβάσεως καὶ ἄρθρ. 5 τοῦ νόμου).

ς') Ὁ ἐκδοθεὶς δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ, μηδὲ νὰ δικασθῇ κατ' ἀντιμωλίαν ἐπὶ ἐγκλήματι ἄλλῳ πλὴν τοῦ προκαλέσαντος τὴν ἐκδοσιν, ἐκτὸς ἂν διεπράχθῃ μετὰ τὴν ἐκδοσιν.

ζ') Ἐν τῇ συμβάσει λαμβάνεται πρόνοια περὶ ἀνακριτικῶν παραγγελιῶν τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν τοῦ ἐνὸς κράτους πρὸς τὰς τοῦ ἄλλου, ὡς καὶ προσαγωγῆς μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων πρὸς ἐξέτασιν, ὡς καὶ πειστηρίων, ἐκ τῆς μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἄλλην (ἄρθρ. 18—20 συμβάσεως). Ἐπίσης καὶ περὶ μεταγωγῆς διὰ τῆς χώρας προσώπου ἐκδοθέντος ὑπὸ τρίτης δυνάμεως (ἄρθρ. 13 συμβάσεως καὶ 6 τοῦ νόμου).

Διάφορος τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐγκληματιῶν εἶναι ἡ ἐκδοσις τῶν ἐξ ἄλλοδαπῶν πλοίων δραπετευόντων ναυτῶν, περὶ τῆς προβλέπουσιν αἱ μετὰ τῶν διαφόρων δυνάμεων προξενικαὶ συμβάσεις. Ἡ ἐκδοσις αὕτη θεωρεῖται ὡς διοικητικὸν μέτρον, καὶ διεξάγεται ἄνευ ἀναμίξεως τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς κατὰ τὸν ἐν ἐκάστη τῶν συμβάσεων διαγραφόμενον τρόπον (ἄρθρ. 22 τῆς ἀπὸ 7 Ἰανουαρίου 1876 συμβάσεως μετὰ τῆς Γαλλίας· ἄρθρ. 14 τῆς μετὰ τῆς Ἰσπανίας· ἄρθρ. 24 τῆς μετὰ

τῆς Ἰταλίας' ἄρθρ. 12 τῆς μετὰ τῆς Πορτογαλλίας' ἄρθρ. 21 τῆς μετὰ τῆς Ἰταλίας. Συμφωνία μετὰ τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ 7 Αὐγούστου 1875) κτλ. Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν συμβάσεων τούτων ἀναγράφεται ῥητῶς ἡ ἀρχή, ὅτι, ἂν ὁ δραπετεύσας διέπραξε παρ' ἡμῖν ἀξιοποινον πρᾶξιν, θὰ ἐκδοθῇ μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς του.

121. Τὸ ἄρθρ. 3 Ποιν. Δικ. πρὸς λύσιν τοῦ ἀμφισβητουμένου ζητήματος, τίνες νόμοι θέλουσιν ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων, περὶ ὧν πρόκειται, ῥητῶς διατάσσει, ὅτι ἡ τιμώρησις γίνεται κατὰ τοὺς ἐγχωρίους νόμους, ὡς ἂν ᾔθελον γείνει ἐνοχοὶ τοιαύτης ἀξιοποίνου πράξεως ἐντὸς τοῦ κράτους. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι, ἂν κατὰ τοὺς ἡμεδαποὺς νόμους δὲν τιμωρῆται πρᾶξις τις, θεωρουμένη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὡς ἀξιοποινος, οὐδόλως καταδιώκεται παρ' ἡμῖν ὁ ὑπαίτιος αὐτῆς ἡμεδαπός.

Τί ποιητέον ὁμως εἰς τὴν ἀντίθετον περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἡμεδαπὸς διαπράξῃ πρᾶξιν, ἀξιοποινον μὲν παρ' ἡμῖν, μὴ οὖσαν δὲ τοιαύτην ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐνθα διεπράχθη; Τὸ ζήτημα τοῦτο εἰσε ῥητῶς ὁ Γερμαν. ποινικὸς νόμος, ἐπιτρέψας τὴν καταδωξιν τοῦ Γερμανοῦ διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, μόνον ὅταν ταῦτα τιμωρῶνται καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τῆς ἀλλοδαπῆς (ἄρθρ. 3 ἐδ. 3). Ἐπίσης ῥητῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα τὸ ἄρθρ. 5 Γαλ. Ποιν. Δικ. ὡς ἐτροποποιήθη τὸ 1856, ἐπιτρέψαν τὴν καταδίωξιν τοῦ Γάλλου διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐγκλήματα πάντοτε μὲν, ἂν ταῦτα ᾔναι κακουργήματα, ἂν δὲ πλημμελήματα μόνον ὅταν τιμωρῶνται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τῆς χώρας, ἐνθα ἐπράχθησαν (Dalloz Suppl. comp. crim. n° 84). Παρ' ἡμῖν ὁ μακαρίτης Σ. Πήλλικας ἐδίδασκεν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ παρ' ἡμῖν ὁ ἡμεδαπὸς διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα, ἂν ταῦτα δὲν τιμωρῶνται, ἐνθα διεπράχθησαν, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ κατηγορούμενος θέλει ἀντιτάξει ἡμῖν, ὅτι ἐνήργει οὐ μόνον συμφώνως πρὸς τὴν συνειδήσιν του, ὅπερ δὲν ἀποκλείει τὸν καταλογισμὸν τῆς πράξεως, ἀλλὰ καὶ συμφώνως μετὰ τὴν συνειδήσιν ὁλοκλήρου ἔθνους. Φρονῶ, ὅτι μόνον διὰ νόμου ἡδύνατο νὰ διατάχθῃ τοιαύτη ἐξαίρεσις τῆς ἐν τῷ ἄρθρ. 3 Ποιν. Δικ. γενικῆς διατάξεως, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες τιμωροῦνται διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, ὡς ἂν ᾔθελον γεῖν ἐνοχοὶ τοιαύτης πράξεως ἐντὸς τοῦ Κράτους. Ἄλλ' οὐδὲ ὡς ὀρθὴν θεωρῶ τὴν ἐν τῷ Γερμ. νόμῳ ἐξαίρεσιν τῶν τε πλημμελημάτων καὶ

τῶν κακούργημάτων, τῶν μὴ τιμωρουμένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, διότι κατ' αὐτὴν ἐνδέχεται τὰ γείνωνσιν ἀτιμώρητοι παρ' ἡμῖν πράξεις ἀντικείμεναι εἰς τὰς βάσεις τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος, ὡς π. χ. ἡ διαγαμία. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐπικρίνεται ἡ ὡς πρὸς μόνον τὰ πλημμελήματα εἰσαχθεῖσα ἐκεῖ ἐξαίρεσις.

122. Προβινομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἀλλοδαποῦ ἐν ἀλλοδαπῇ πραχθέντων ἀδικημάτων. Τὸ ἄρθρ. 2 Ποιν. Δικ. ὠριζέ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ταῦτα τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν, εἶχε δὲ οὕτω «Ἐνὶ τιμωροῦνται ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ κατὰ τοὺς ἐγγχωρίους νόμους, ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πραχθέντων κακούργημάτων καὶ πλημμελημάτων τότε μόνον, ὅταν — 1. ἔπραξαν ταῦτα κατὰ τινος Ἑλλήνου. — 2. ἔπραξαν κακούργημα ἐσχάτης προδοσίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐνόθευσαν ἢ παρεποίησαν ἐθνικὰ νομίσματα, κυκλοφοροῦντα ἐντὸς τοῦ Κράτους, ἢ συμμετέσχον τῶν πράξεων τούτων.» Ἄλλ' ὁ νόμος ΑΞΙΣ' τοῦ 22 Δεκεμβρίου 1887 προσέθεσε καὶ τρίτην περίπτωσιν τὴν ἐξῆς, 3. «ἔπραξαν ληστείαν ἐν τῇ ὁμόρῳ χώρᾳ, ἢ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐγκρίνη νὰ παραγγεῖλῃ ἐπὶ τούτῳ ἀνάκρισιν».

Πρῶτη τοιαύτη περίπτωση εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅταν ὁ ἀλλοδαπὸς πράξῃ πλημμέλημα ἢ κακούργημα καθ' Ἑλλήνου· ῥητῶς δὲ ἀναφέρεται ἐν αὐτῷ, ὅτι ἡ τιμώρησις γίνεται κατὰ τοὺς ἐγγχωρίους νόμους, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἐξάγεται, ὅτι δὲν γίνεται τοιαύτη, ἂν ἡ πράξις δὲν τιμωρῆται παρ' ἡμῖν. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἀναμφισβητήτως ἐνταῦθα, καὶ ὅταν ἡ πράξις μόνον παρ' ἡμῖν τιμωρῆται, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐνθα διεπράχθη, διότι οὐδεμίαν ὁ ἀλλοδαπὸς εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ τηρήσῃ καὶ σεβασθῇ τοὺς ἡμεδαποὺς νόμους.

123. Ἐν ἑτερον ἀντικείμενον χρήζει ἐνταῦθα ἐκτενεστέρας ἀναπτύξεως· πότε τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται πραχθὲν καθ' Ἑλλήνου; Εἶναι ἀνάγκη νὰ πραχθῇ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ ἡμεδαποῦ, ἢ ἀρκεῖ, ὅτι ἐπράχθη κατὰ τῆς περιουσίας του; Ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖται τοιαύτην διάκρισιν, σκοπεῖ δὲ νὰ προστατεύσῃ, οὐ μόνον τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ τὴν περιουσίαν τῶν ἡμεδαπῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἐνεκα τούτου ὀρθῶς ἀπεφάνθη ὁ Ἀρειὸς Πάγος, ὅτι τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν ὁ ἀλλοδαπὸς, ὁ ληστεύσας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ταχυδρόμον κομίζοντα μεταξὺ ἄλλων καὶ χρήματα ἡμεδαπῶν (ἀπ. 47 : 53).

Ἄλλ' ὁ ἔγγαμος ἄλλοδαπός, ὁ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ συνελθὼν εἰς δεύτερον γάμον μετὰ Ἑλληνίδος, κατὰ τίνος ἐπραξεν ἀδίκημα, κατὰ Ἑλληνίδος ἢ κατὰ ἄλλοδαπῆς; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ἐτιμωρεῖτο ὁ Γάλλος, μόνον ἂν ἐπραξε κατὰ Γάλλου κακούργημα ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ, παρουσιάσθη τὸ ζήτημα τοῦτο ἀντιθέτως. Γάλλος, συνελθὼν εἰς δεύτερον γάμον μετ' ἄλλοδαπῆς διαρκούντος τοῦ πρώτου, ἰσχυρίζετο, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τιμωρηθῇ ἐν Γαλλίᾳ, διότι τὸ κακούργημα ἐπράχθη κατ' ἄλλοδαπῆς. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ὁμῶς ἀπέρριψε τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ τὸν λόγον, ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν συνήπτετο ὁ γάμος, καὶ ἐπράττετο τὸ ἀδίκημα, ἀπέκτα ταῦτοχρόνως ἡ σύζυγος τὴν ιδιότητα τῆς Γαλλίδος, ὥστε κατὰ Γαλλίδος καὶ οὐχὶ κατ' ἄλλοδαπῆς ἐπράχθη τὸ ἀδίκημα (Helie n° 869). Ἀν ἐφαρμόσωμεν τὴν λύσιν ταύτην παρ' ἡμῖν, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ὁ γάμος συνήπτετο, καὶ τὸ ἀδίκημα ἐξετελεῖτο, ἡ Ἑλληνὶς ἀπέβαλε τὴν ἐθνικότητά της, ὥστε ἡ κατ' αὐτῆς πρᾶχθεῖσα διγαμία ἐξετελέσθη κατ' ἄλλοδαπῆς, καὶ ἐπομένως μένει ἀτιμώρητος. Φρονοῦμεν ὁμῶς, ὅτι ἡ λύσις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, διότι μόνον διὰ τοῦ ἐγκύρου γάμου ἀποβάλλει ἡ Ἑλληνὶς τὴν ἐθνικότητά της, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τοῦ ἀκύρου καὶ ἐγκληματικοῦ (Demolombe τομ. 1 n° 183 ἐν τέλει), ὥστε καὶ μετὰ τοῦτον θεωρεῖται ἡ σύζυγος ὡς Ἑλληνὶς, καὶ ὁ μετ' αὐτῆς ἐλθὼν εἰς δεύτερον γάμον ὡς Ἑλληνίδα ἀδίκησας, καὶ ἐπομένως τιμωρητέος ἐν Ἑλλάδι. Ἡ γνώμη τοῦ Ἀκυρωτικοῦ δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἐν Γαλλίᾳ, ἔνεκα τῆς διαιρέσεως τῶν ἀκυροτήτων τοῦ γάμου εἰς σχετικὰς καὶ ἀπολύτους, οὐχὶ ὁμῶς καὶ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς ὁ γάμος θεωρεῖται αὐτοδικαίως ἄκυρος.

124. Ἡ δευτέρα περίπτωσις τοῦ ἄρθρ. 2. Ποιν. Δικ. περιλαμβάνει ὠρισμένα τινὰ κακούργηματα, ὧν ἡ παρ' ἡμῖν τιμωρία δικαιολογεῖται ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς προστασίας τῆς αὐτονομίας καὶ ἀσφαλείας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς περιουσίας τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν. Εἰπομεν δὲ ὠρισμένα κακούργηματα, διότι φρονοῦμεν, ὅτι μόνον κακούργηματα προβλέπει ἡ περίπτωσις αὕτη, ἅρ' ἑνὸς μὲν, διότι μόνον σπουδαιότατα συμφέροντα δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι παρ' ἡμῖν τὴν τιμωρίαν ταύτην, καὶ ἅρ' ἑτέρου, διότι τὸ ἄρθρον ῥητῶς ἀναφέρει τὴν λέξιν κακούργημα, προκειμένου περὶ ἐσχάτης προδοσίας, ἐπομένως δὲν εἶναι λογικὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ καὶ αὐτὰ τὰ πλημμελήματα, προκειμένου περὶ ἀξιοποιῶνων πράξεων

ήττον επικινδύνων καὶ σπουδαίων, ὡς ἡ παραποίησης τῶν νομισμάτων· πρέπει τὸναντίον νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι παρέλειψε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν λέξιν *κακούργημα* ὡς περιττὴν καὶ νοουμένην.

Ὅρῶμεν νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν ἐπιτρέπει πολλάκις, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἐν περιπτώσει πολέμου, πράξεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι κατὰ τὸν ἡμέτερον Ποινικὸν Νόμον κακούργημα ἐσχάτης προδοσίας. Ἐννοεῖται, ὅτι διὰ τὰς τοιαύτας ὑπὸ τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν ἐπιτρεπομένας πράξεις, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ καταδιωχθῇ παρ' ἡμῖν ὁ ἀλλοδαπὸς (Helie n° 894. Dalloz comp. crim. n° 116. Suppl. n° 95).

125. Ἡ τρίτη περίπτωσις, ἡ διὰ τοῦ νόμου ΑΧΙΣ' εἰσαχθεῖσα, ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐν τῇ ὁμόρῳ χώρᾳ ληστείας, κατὰ τὴν ῥητὴν δὲ διατάξιν τοῦ νόμου δὲν δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν αὐταί, εἰμὴ τῇ ῥητῇ παραγγελίᾳ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Τὴν περίπτωσιν ταύτην προέβλεπε τὸ ἄρθρ. 2 τῆς ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1856 συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας, ἀλλ' ἡ σύμβασις, καταγγεληθεῖσα, ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ ἰσχύουσα (ἀπόφ. 35 : 82), καὶ διὰ τοῦτο ἴσως προεκλήθη ὁ νόμος, ὅστις εἶναι καὶ γενικώτερος, διότι ἐνῶ ἡ σύμβασις προέβλεπε περὶ καταδιώξεως τῶν Ὀθωμανῶν ὑπηκόων, ὁ νόμος διατάσσει τὴν καταδίωξιν πάντων τῶν διαπραχάντων ληστείαν ἐν τῇ ὁμόρῳ χώρᾳ, ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος.

Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ τιμώρησις θὰ γίνῃ κατὰ τοὺς ἐγγωρίους νόμους, ὡς διατάσσει ἐν ἀρχῇ τὸ ἄρθρ. 2. Ἄλλ' ἂν οἱ νόμοι τῆς ὁμόρου χώρας ᾖναι ἐπιεικέστεροι, πρέπει νὰ προτιμηθῶσι, διότι τούτους κυρίως παρεβίασαν οἱ δράσται τῶν ληστειῶν.

126. Τοιαῦτά εἰσιν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπὸ ἀλλοδαπῶν διαπραχθέντα ἀδικήματα, καὶ ἐκτὸς αὐτῶν οὐδεμίαν ἄλλην δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν. Ὅθεν ἀκαταδίωκτος εἶναι παρ' ἡμῖν ὁ ἀλλοδαπός, καὶ ἂν συνέπραξε μετὰ ἡμεδαποῦ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἄλλου ἀδικήματος (ἀπ. 13 : 44).

Ἄλλ' ἵνα τιμωρηθῶσι παρ' ἡμῖν οἱ ἀλλοδαποί, ἀπαιτεῖται προσέτι ἡ παράδοσις ἢ σύλληψις τῶν ἐνόχων ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, κατὰ τὸ δεῦτερον ἐδάφ. τοῦ ἄρθρ. 2 ἔχον οὕτω· « Ἡ τιμώρησις αὕτη τότε μόνον γίνεται, ὅταν οἱ ἐνοχοὶ παραδοθῶσιν, ἢ συλληφθῶσιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ».

Ὡς πρὸς τὸν ὅρον τοῦτον παρατηρητέον, ὅτι ἡ μὲν ἔκδοσις πρέ-

πει νὰ γείνη τακτικῶς κατὰ τὰ περὶ αὐτῆς διατεταγμένα, ἡ δὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἴσοδος τοῦ ἄλλοδαποῦ πρέπει νὰ ᾔηται ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθέρως θελήσεώς του. Ὅθεν, ἂν διὰ βίας ἢ δι' ἀπάτης εἰσῆχθῃ εἰς τὴν ἡμεδαπὴν, ἢ ἂν ὑπὸ ἀνωτέρας βίας ἐρρίφθῃ εἰς αὐτὴν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκπληρωθεὶς ὁ περὶ οὗ πρόκειται ὅρος τῆς τιμωρίας τοῦ ἄλλοδαποῦ, διότι ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοσύνης δὲν πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς μέσα ἀνήθικα, καὶ διότι, ὡς ἀναφέρει διάταγμά τι τῶν τριῶν ὑπάτων τῆς Γαλλίας, ἀντιβαίνει εἰς τὸ δίκαιον τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν νὰ ἐπωφελῶνται τοῦ δυστυχήματος ἐνός ναυαγίου, ἵνα παραδώσωσιν, ἔστω καὶ εἰς τὴν δικαίαν ὀργὴν τῶν νόμων, τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς διαφυγόντας τὴν μανίαν τῶν κυμάτων (Mangin n° 66. Helie n° 895. Dalloz comp. crim. n° 120. Suppl. n° 77).

127. Νομίζομεν ἀναγκαίαν ἐτέραν τινὰ παρατήρησιν πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν τοῦ ἀνωτέρου ὅρου τῆς τιμωρίας τῶν ἄλλοδαπῶν. Ἴνα τιμωρηθῇ ὁ ἄλλοδαπός, ἵνα ἐπιβληθῇ κατ' αὐτοῦ ποινὴ, ἀπαιτεῖται προφανῶς κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἡ παράδοσις ἢ ἡ σύλληψις αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. Ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἄρα γε ἡ παράδοσις ἢ ἡ σύλληψις αὕτη, ἵνα ἀρχίσῃ παρ' ἡμῖν ἡ κατὰ τοῦ ἄλλοδαποῦ καταδίωξις, ἵνα ἀποκτήσωσιν αἱ ἡμέτεραι ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ τὸ δίκαιωμα νὰ προβῶσι, τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως, εἰς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων κατὰ τῶν ἄλλοδαπῶν; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰ ἡμέτερα δικαστήρια. Τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Μεσολογγίῳ Πλημμελειοδικῶν ἐκήρυξεν ἀναρμοδίους τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς τῆς περιφέρειας τοῦ πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων κατ' ἄλλοδαποῦ, διὰ τὸν λόγον, ὅτι δὲν συνελήφθη παρ' ἡμῖν. Τοῦ βουλεύματος τούτου ἐζητήθη ἡ ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀναίρεσις παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρ. Πάγου, τὸ δικαστήριον ὁμῶς τοῦτο ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 τοῦ 1864 ἀποφάσεώς του. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη. Ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 instr. crim. ἀπαιτεῖται ἡ παράδοσις ἢ σύλληψις τοῦ ἄλλοδαποῦ, ἵνα καταδιωχθῇ καὶ δικασθῇ οὗτος (poursuivi et jugé), καὶ ἐν τούτοις φαίνεται, ὅτι παραδέχονται, ὅτι μόνον τὴν ἐρήμην δίκην τοῦ ἄλλοδαποῦ ἐμποδίζει ἡ μὴ σύλληψις του (Dalloz comp. crim. n° 120. Suppl. n° 101. Helie n° 895). Ὅπως δὴποτε παρ' ἡμῖν ὁ νόμος ἐκφράζεται σαφέστερον, ὅτι ἡ τιμώρησις μόνον, ἢτοι ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς, καὶ ἐπομένως ἡ ἐρήμην ἐκδίκασις ὑποβάλλεται εἰς τὸν ὅρον τῆς συλλήψεως ἢ

ἐκδόσεως. Ὅθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καὶ πρὸ τῆς συλλήψεως τοῦ ἄλλοδαποῦ δύναται νὰ ἀρχίσῃ τακτικὴ κατ' αὐτοῦ ἀνάκρισις, καὶ νὰ ἐκδοθῶσι τὰ ἀνήκοντα ἐντάλματα καὶ κατασχετήριον, νὰ ἀναβληθῇ δὲ ἡ περαιτέρω κατηγορία μέχρι συλλήψεώς του συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 255 Ποιν. Δικ. Τὸ δὲ συμπέρασμα τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι, ἵνα συλληφθῇ παρ' ἡμῖν ὁ ἄλλοδαπός, πρέπει νὰ ᾔηται ἐκδεδομένον κατ' αὐτοῦ ἐντάλμα συλλήψεως, ἥτοι πρέπει νὰ προηγήθῃ ἡ εἰς τὸν ἀνακριτὴν παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως. Τὸ ζήτημα ποῖαι εἶναι αἱ ἀρμοδίαι ἀνακριτικαὶ ἀρχαί, θὰ λυθῇ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἀρμοδιότητος διατάξεις.

127². Κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 ἐδ. 2 τοῦ περὶ προξενικῶν ἀρχῶν ΧΝΣ² τῆς 21 Δεκεμβρίου 1877 νόμου, προξενικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρεταὶ παραβαίνοντες τοὺς Ἑλληνικοὺς νόμους κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν κα-
θηκόντων αὐτῶν, δύνανται, καὶ ἄλλοδαποὶ ἐὰν ᾧσι, νὰ δικασθῶσι παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων. Ἡ διάταξις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθ. 1 τοῦ πρότερον ἰσχύοντος νόμου τῆς 29 8βρίου 1856, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ὁποῦ οὗ Ὁ Ἀρ. Πάγος ἐθεώρησε νόμιμον τὴν ποινικὴν καταδίωξιν γιὰ σαξὶ προξενίου παραδοθέντος ἡμῖν ὑπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς κυβερνήσεως (ἀπ. 158 : 73)

Καὶ τοι σιωπῶντος τοῦ νόμου, ἐφαρμόζονται, φρονοῦμεν, ἐπὶ τῶν τοιούτων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τὰ περὶ τῆς ἐν γένει καταδιώξεως τῶν ἄλλοδαπῶν ἐκτεθέντα.

128. Ἄν ὁ ἡμεδαπὸς ἢ ἄλλοδαπὸς ἐτιμωρήθῃ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ διὰ τὰ αὐτοῦ ἀδικήματα, δύναται νὰ καταδιωχθῇ καὶ τότε ἀκόμη παρ' ἡμῖν; Τὸ ζήτημα τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ δεδικασμένου (ἰδὲ ἀριθ. 252).

129. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐνώθῃ μετὰ τῆς ἡμετέρας ἐπικρατείας ξένη χώρα, ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ δύναται ἀπροσκόπτως νὰ ἐξα-
σκηθῇ δι' ἅπαντα τὰ πρὸ τῆς ἐνώσεως διαπραχθέντα ἀδικήματα, καὶ ἂν οἱ δράσται αὐτῶν εἶχον καταφύγει εἰς τὴν ἡμεδαπὴν, διότι τὸ δι-
καίωμα τοῦ ἀσύλου, οὐ πρότερον ἀπήλαυον, δὲν ἦτο προσωπικόν τι προνόμιον αὐτῶν, ἀλλ' ἀποτέλεσμα τῶν ἀμοιβαίων κυριαρχικῶν δι-
καιωμάτων τῶν δύο χωρῶν, ἅτινα ἐκλείπουσι διὰ τῆς ἐνώσεως. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ εἰς ἑκατέραν τῶν χωρῶν ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τῆς νέας ἐπικρατείας (Dalloz Suppl. comp. crim. n° 66. Mangin n° 68). Πολλάκις ὁ Ἀρ.

Πάγος ἐφήρμοσε τὴν ἀρχὴν ταύτην μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας (ἀπ. 76: 95).

§ 3.

Τόπος ἐν ᾧ θεωρεῖται πραχθὲν τὸ ἀδίκημα.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

130. Πότε ἐγείρεται ἀμφισβήτησις περὶ τούτου.
 131. Δὲν τιμωρεῖται τὸ ἀδίκημα, οὗ μόνῃ ἢ δολίᾳ προαίρεσις ἔλαβε χώραν παρ' ἡμῖν.
 132. Ἄν μία πρᾶξις ἐκτελέσεως τελεσθῇ παρ' ἡμῖν τιμωρεῖται τὸ ὅλον.
 133. Ἀλλὰ τιμωρεῖται καὶ τὸ ἐν ἀλλοδαπῇ τελεσθὲν συναφές.
 133². Ἐπὶ συνεχῶν ἀδικημάτων.
 133³. Εἶναι λόγος ἀναιρέσεως ἢ μὴ νόμιμος καταδίωξις.
 134. Ἀποκρύψις παρ' ἡμῖν τῶν ἐν ἀλλοδαπῇ κλαπέντων τιμωρεῖται.

130. Ἐκ δύο στοιχείων ἀποτελεῖται πᾶσα σχεδὸν ἀξιοποινος πρᾶξις, ἐκ τῆς δολίας προαιρέσεως καὶ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως, ἕκαστον δὲ τῶν στοιχείων τούτων ἀπαρτίζεται πολλάκις ἐκ πολλῶν γεγονότων, ὥστε τὸ ἀδίκημα παρουσιάζεται ὡς τὸ σύνολον πολλῶν καὶ διαφόρων γεγονότων, τοῦ ἀπλοῦ σχεδίου, τῆς σχηματισθείσης ἀποφάσεως, τῆς προπαρασκευῆς, τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτελέσεως, τῆς ἀποπερατώσεως αὐτῆς, τῆς ἀποκρύψεως τοῦ ἐνόχου ἢ τῶν κερδῶν τοῦ ἀδικήματος. Ὅταν ἅπαντα τὰ γεγονότα ταῦτα ἐκτελῶνται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἐπικρατείᾳ, οὐδεμία ἀμφισβολία, ὅτι ἡ ἐπικράτεια αὕτη εἶναι ὁ τόπος, ἐν ᾧ τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη. Ὅταν ὅμως τινὰ μὲν ἐκτελῶνται ἐν μιᾷ ἐπικρατείᾳ, ἄλλα δὲ ἐν ἑτέρᾳ, δύναται νὰ ἐγερθῇ σπουδαία περὶ τούτου ἀμφισβήτησις, ἔχουσα σπουδαιότατα πρακτικὰ ἀποτελέσματα, ὅσάκις τὸ ἀδίκημα μένει ἀτιμώρητον, ἂν θεωρηθῇ πραχθὲν ἐν ἀλλοδαπῇ.

131. Πρὸ πάντων θεωροῦμεν ἐκτὸς πάσης ἀμφισβήτησεως, ὅτι ἂν μόνον τὸ ἐξ ὑποκειμένου στοιχείον τοῦ ἀδικήματος ἔλαβεν ὑπαρξιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἥτοι ἡ δολία προαίρεσις ἢ καὶ αὐτὴ ἡ προπαρασκευὴ, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δὲ συνέβησαν τὰ λοιπὰ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀδίκημα ὡς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τελεσθὲν. Ἀληθῶς, τὰ γεγονότα ἐκεῖνα,

ἡ δολία προαίρεσις καὶ ἡ προπαρασκευή, καθ' ἑαυτὰ θεωρούμενα, δὲν ἀποτελοῦσι παρ' ἡμῖν ἀξιόποιον ἢ τινα πράξιν· πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ συνδυασθῶσι μὲ τὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συμβῆσαν ἐκτέλεσιν. Ἀλλ' ἐν τίνι δικαίωματι δύνανται τὰ ἡμέτερα δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσι γεγονότα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τελεσθέντα, ἵνα ἀντλήσωσιν ἐντεῦθεν ἐξουσίαν νὰ ἐπιληφθῶσι γεγονότων, ἅτινα παρ' ἡμῖν εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλονται καταδίωξιν; (Helie n° 909). Τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδίκηματα δὲν τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν, ὅθεν ἀπαιτεῖται νὰ ἐκτελεσθῶσι τοιαῦτα ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἵνα ἀποκτήσωσιν αἱ ἡμέτεραι ἀρχαὶ δικαίωμα καταδίωξεως, ὅ,τι ὁμῶς παρ' ἡμῖν συνέβη δὲν εἶνε ἀδίκημα.

132. Τὸ ζήτημα καθίσταται δυσχερέστερον, ὅταν ἐκ τῶν διαφορῶν πράξεων ἐκτελέσεως, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ ἀδίκημα, τινὲς μόνον ἐξετελέσθησαν παρ' ἡμῖν, ἄλλαι δὲ ἐν ἄλλῃ ἐπικρατείᾳ. Ἐν τοιαύταις περιπτώσεσιν ἐπικρατοῦσα φαίνεται ἡ γνώμη, ὅτι τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν ἐν ἐκάστη τῶν ἐπικρατειῶν, ἐν ἧ ἡ πράξις τῆς ἐκτελέσεως ἔλαβε χώραν. Ὅθεν παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐκτελεσθεὶς ὁ φόνος, καὶ ὅταν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς πυροβολήσας ἐφόνευσέ τις ἄνθρωπον εὐρισκόμενον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ ὅταν ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς πυροβολήσας ἐφόνευσεν τὸν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εὐρισκόμενον. Ἐπίσης παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐκτελεσθεῖσα ἡ ἀπάτη, ὅταν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπεβλήθησαν αἱ ψευδεῖς παραστάσεις· δι' ὧν κατωρθώθη ἡ ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς ἀποστολὴ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ὡς καὶ ἀντιθέτως. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, καὶ ὅταν ἀλλοδαπὸς ἐδημοσίευσεν παρ' ἡμῖν ἔγγραφον ἐξυθροιστικὸν ἀλλοδαποῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εὐρισκόμενου. Ἴνα παραδεχθῶμεν δὲ καὶ τὸ ἀντίθετον, πρέπει νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τὸ ἔγγραφον, διότι ἄλλως δὲν ἔχομεν πράξιν τινα ἐκτελέσεως παρ' ἡμῖν. (Garraud traité n° 134. Dalloz comp. crim. n° 138 — 140. Suppl. n° 102. Haus n° 249). (Ortolan n° 950 suiv.).

Εἰς ὅλας τὰς ἐκτεθείσας περιπτώσεις τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἐπομένως δικαιοῦνται καὶ ὀφείλουσιν αἱ ἡμέτεραι δικαστικαὶ ἀρχαὶ νὰ ἀναζητήσωσι, καὶ βεβαιώσωσι καὶ τὰς λοιπὰς πράξεις τῆς ἐκτελέσεως, τὰς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκτελεσθείσας, ὡς καὶ τὰς ἐπιβαρυντικὰς ἢ ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις, διότι καὶ αὗται μετὰ τῶν συστατικῶν τῆς ἐκτελέσεως πράξεων ἀποτελοῦσιν ἓν σύνολον. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ἡ καταδίωξις θέλει στραφῇ κατὰ πάντων τῶν αὐ-

τουργῶν καὶ συναιτίων τοῦ ἀδικήματος, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν διχμένωσιν οὗτοι, ὡς γίνεται ἐπὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διαπραττομένων ἀδικημάτων.

133. Ἄλλ' ἐὰν, ἐκτὸς τῶν συστατικῶν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος πράξεων, ἐτελέσθῃ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἕτερον συναφές ἀδικημα, δύναται νὰ τιμωρηθῇ καὶ τοῦτο παρ' ἡμῖν; Τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας φαίνεται παραδεχθὲν τὴν καταφατικὴν λύσιν εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν λαθρέμποροι ἀποπειραθέντες νὰ εἰσαγάγωσιν ἐμπορεύματα, καὶ καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν τελωνιακῶν ὑπαλλήλων ἐντὸς τῆς ἀλλοδαπῆς, ἐφόνευσαν αὐτόθι ἓνα ἐξ αὐτῶν· ἀλλ' ἐστηρίχθη εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀδιαιρέτου συνόλου (Dallos comp. crim. n° 139. Helie n° 911). Ὅπωςδῆποτε οἱ ἄνω παρατεθέντες συγγραφεῖς ὑποστηρίζουσι τὴν ἀποφατικὴν λύσιν, διότι ἡ συνάφεια προσδίδει ἀρμοδιότητα, μόνον ὅταν τιμωρῶνται παρ' ἡμῖν τὰ ἀδικήματα (Haus n° 248).

133². Τὰ ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται, ὡς εἵπομεν, ὅταν τινὲς μόνον τῶν συστατικῶν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος πράξεων ἔλαβον χώραν παρ' ἡμῖν. Ὅταν ὁμως παρ' ἡμῖν ἐξετελέσθησαν πᾶσαι αἱ πράξεις αὗται, αἱ ἀπαρτίζουσαι τὸ ἀδικημα, οὐδεμία ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωσιν αἱ ἡμέτεραι δικαστικαὶ ἀρχαί, ἂν τὸ ἀδικημα εἶχεν ἐτελεσθῇ πρότερον, ἢ ἐξηκολούθησε κατόπιν ἐκτελούμενον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὅταν οἱ δράσται δὲν τιμωρῶνται παρ' ἡμῖν διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα αὐτῶν. Οὕτω π.χ. ἐπὶ παρανόμου κατακρατήσεως ἀλλοδαποῦ ὑπὸ ἀλλοδαποῦ λαβούσης χώραν παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἀρξαμένης ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἢ ἐξακολουθησάσης ἐν αὐτῇ, αἱ ἡμέτεραι δικαστικαὶ ἀρχαί θὰ περιορισθῶσιν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς πράξεως, οἷα παρ' ἡμῖν ἐτελέσθῃ, ἐπομένως μόνον τὸν παρ' ἡμῖν χρόνον τῆς στερήσεως τῆς ἐλευθερίας θὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν προηγούμενον ἢ ἐπόμενον (Haus n° 249. Garraud traité n° 134 b').

133³. Ὁ οὐχὶ νομίμως ὑποβληθεὶς εἰς καταδίωξιν ἀλλοδαπὸς δύναται νὰ προτείνῃ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου; Καθ' ἡμᾶς δύναται ἀδιστάκτως, διότι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἡμετέρου Ποινικοῦ Νόμου εἰς πράξεις μὴ ὑπαγομένας ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὴν προδηλωτέραν ἐσφαλμένην ἐρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, ἥτις πάντοτε, καὶ κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως. Ἐν τούτοις ὁ Ἀρ. Πάγος, ὑπολαμβάνων, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι μόνον ζήτημα

ἀναρμοδιότητος τῶν Ἑλλ. δικαστηρίων, καὶ ἀποτελεῖ ὑπέρβασιν καθηκόντων, ὑπὸ μόνου τοῦ παρὰ τῷ Ἀρ. Πάγῳ εἰσαγγελέως προτεινομένην, ἀπέριψε τοιούτους λόγους ἀναιρέσεως. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν τῷ περὶ ἀναιρέσεως κεφαλαίῳ.

134. Μία τελευταία περίπτωση ὑπολείπεται. Τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη καθ' ὁλοκληρίαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, τὰ ἀντικείμενα ὅμως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως μεταφέρονται ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἔνθα ἀποκρύπτονται, ἐμπορεύονται κτλ. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἤθελον ἀποτελέσει τιμωρητὴν συνέργειαν, ἂν τὸ ἀδίκημα ἐξετελείτο ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀποτελοῦσι τοιαύτην, καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐτελέσθῃ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ; Οὐχί, διότι ἡ συνέργεια συνδέεται καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑπάρξεως κυρίας ἀξιοποίνου πράξεως, ταύτην ὅμως δὲν δύναται νὰ βεβαιώσῃσι τὰ ἡμέτερα δικαστήρια, ὡς ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας τελεσθεῖσαν, ὅθεν οὐδὲ τὴν συνέργειαν δύναται νὰ ἐξετάσῃσι. Οὕτως ἀπεφάνθη ὁ Ἀρ. Πάγος (ἀπ. 13: 44) καὶ τὰ ἀνώτερα δικαστήρια τῆς τε Γαλλίας καὶ τοῦ Βελγίου. (Helie n° 612. Dalloz Suppl. comp. crim. n° 96).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περιπτώσεις ἀναστολῆς τῆς ποινικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

135. Ἀντικείμενον τοῦ κεφαλαίου καὶ διαίρεσις.

135. Γνωρίζομεν ἤδη ἀκριβῶς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς γεννᾶται παρ' ἡμῖν ποινικὴ ἀγωγή. Ἡ γέννησις τῆς ἀγωγῆς ταύτης δὲν χορηγεῖ πάντοτε εἰς τὴν εἰσαγγελίαν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγείρῃ καὶ ἐξασκήσῃ αὐτήν. Ἐνίοτε ἀναφύονται κωλύματα ἐμποδίζοντα τὴν εἰσαγωγὴν, ἢ σταματῶντα τὴν περαιτέρω πορείαν αὐτῆς. Καὶ κωλύματα μὲν τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι τρία· α') ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως, ὅπου αὕτη εἶναι ἀναγκαία· β') ἡ ἔλλειψις ἀδείας πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην προσώπων, διὰ τὰ ὅποια ἔνεκεν ὠρισμένης τινὸς

ιδιότητος των απαιτεῖται τοιαύτη ἄδεια, καὶ γ') ἡ ὑπαρξίς προδικαστικῶν ζητημάτων. Κωλύματα δὲ τῆς ἐξασκήσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ σύγχρονος ἐξάσκησης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὅταν ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἰσῆχθῃ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Θέλομεν εἰς τέσσαρας συνεχεῖς παραγράφους διαπραγματευθῇ περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀνωτέρω κωλυμάτων ἡ περιπτώσεων ἀναστολῆς.

§ 1.

Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

136. Λόγοι δι' οὓς μόνον κατ' ἐγκλησιν καταδιώκονται τινὰ ἀδικήματα.
137. Ποῖα τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα.
138. Ἰδίως περὶ ἐξυθρίσεως τοῦ ἀξιώματος.
139. Ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως ἐμποδίζει καὶ τοῦ συναιτίου τὴν καταδίωξιν.
140. Διατυπώσεις ἐγκλήσεων.
141. Ὑπὸ τίνος γίνεται. Α'. Ἀδικηθεῖς.
- 141². Οἱ ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντες.
142. Β'. Ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀδικηθέντος.
143. Πρὸς τίνα γίνεται ἡ ἐγκλησις.
144. Περιεχόμενον τῶν ἐγκλήσεων.
145. Ἀπαιτεῖται μνεῖα τῶν ὀνομάτων τῶν κατηγορουμένων ;
146. Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ πρὸς ὃν ἡ ἐγκλησις.
147. Πότε πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἐγκλησις.
148. Ἀποτελεῖ ἐγκλησιν ἡ δηλώσις τοῦ παθόντος ἐξεταζομένου ὡς μάρτυρος ;
149. Ἡ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ;
150. Ἐγκλησις ἐπὶ ἐξυθρίσεως τοῦ ἀξιώματος συλλόγων κτλ.
151. Ἐγκλησις ἐπὶ ἀδικημάτων προμηθευτῶν.
152. Ἀποτελέσματα ἐγκλήσεως, ἡ τοῦ ἀκύρου αὐτῆς.

136. Εἶδομεν, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἀνήκει εἰς τὴν πολιτείαν, ἐξασκεῖται δὲ μόνον ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ τεταγμένων ὑπὸ τοῦ νόμου προσώπων. Ἐκ τούτων ἔπεται, ὅτι οἱ παθόντες δύνανται μὲν νὰ προκαλέσωσι τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς, ἡ καὶ νὰ τὴν ἐξασκήσωσιν αὐτοπροσώπως, δὲν δύνανται ὁμως κατὰ κανόνα νὰ κωλύσωσι τὴν ἐξάσκησίν της.

Ἄλλ' ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ μὲν ἀδίκημα προσβάλλει ἰδιωτικὰ καὶ οἰκογενειακὰ συμφέροντα, χωρὶς νὰ προξενῇ σπουδαίαν διατάραξιν τῆς δημοσίας τάξεως, ἢ δὲ καταδίωξις αὐτοῦ μεγίστης βλάβης ἀντὶ ὠφελείας δύναται ν' ἀποβῇ πρόξενος, ἀποκαλύπτουσα τὰ ἀπόκρυφα τῆς οἰκογενείας, παραβιάπτουσα τὸ μέλλον τοῦ παθόντος, καὶ καθιστῶσα δημοσιωτέραν τὴν προσβολήν, ἣν οὗτος ὑπέστη. Εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐθεωρήθη δίκαιον νὰ μὴ τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἄνευ προηγουμένης περὶ τούτου αἰτήσεως τοῦ παθόντος, καθ' ὅσον μάλιστα, μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης αἰτήσεως, καὶ ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἀδικήματος καθίσταται ἀμφίβολος, καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως δυσχερεστάτη, καὶ ἐπομένως λίαν ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ διαταραχθῇ ἐπὶ ματαίῳ ἡ ἐσωτερικὴ ἡσυχία τῶν οἰκογενειῶν, καὶ νὰ ἀποκαλυφθῶσιν ἀνωφελῶς τὰ ἰδιαιτέρα ἀπόκρυφα τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου.

137. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης τὸν μὲν κανόνα τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξεως τῶν ἐγκλημάτων καθιέρωσε διὰ τοῦ ἄρθρ. 20 Ποιν. Δικ. ἔχοντος οὕτως· «Ἡ καταδίωξις τῶν πταισμάτων, πλημμελημάτων, καὶ κακουργημάτων γίνεται συνήθως ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ πάντοτε διὰ κατηγορίας.» Πραγματευόμενος δὲ ἐν τῷ Ποινικῷ Νόμῳ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἀδικημάτων, ὥρισε ῥητῶς ποῖα ἐξ αὐτῶν τιμωροῦνται μόνον κατ' ἐγκλησιν τοῦ παθόντος. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς.

α') Ἡ ἐξυβρίσις τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸ ἀξίωμα τιμῆς εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 22, ἐδ. 2, Ποιν. Δικ. καὶ 192, ἐδ. 2, Ποιν. Νόμου.

β') Ἡ ἐξυβρίσις ξένων ἡγεμόνων καὶ κυβερνήσεων κτλ. (ἄρθρ. 13. τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων καὶ περὶ τύπου νόμου.)

γ') Ἡ συκοφαντία καὶ ἡ ἐξυβρίσις (ἄρθρ. 28 — 30 καὶ 36 τοῦ αὐτοῦ νόμου καὶ ἄρθρ. 690 — 692 Ποιν. Νομ.). Σημειωτέον, ὅτι τὸ ἄρθρ. 36 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεως νόμου παραπέμπει οὐ μόνον εἰς τὸ ἄρθρ. 28 — 30 ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ 27 — 30 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἐξ οὗ προκύπτει, ὅτι κατ' ἐγκλησιν τιμωρεῖται καὶ τὸ ἀδίκημα τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως, τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 27 προβλεπόμενον. Ἄλλ' ἡ εἰς τὸ ἄρθρ. 27 παραπομπὴ ἐγένετο ἐκ γραφικῆς παραδρομῆς, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀπὸ 26 Ἀπριλίου 1836 δημοσιεύσεως τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης, δημοσιευθείσης διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ λάθος δὲ προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἄρθρ. 36 ἀντί-

γράφει τὸ ἄρθρ. 343 Ποιν. Νόμου, ὅπερ ἐπίσης περὶ μόνης τῆς συκοφαντίας καὶ ἐξυβρίσεως, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως προέβλεπε. Συνεπῶς καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι ἡ ψευδὴς καταμηνύσις καταδιώκεται ἐξ ἐπαγγέλματος (ἀπ. 136: 46 καὶ 25: 49).

δ') Ὁ βιχσμός καὶ ἡ ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ 273 ἐδ. 2 καὶ 3, 274, 278, 279 Ποιν. Νόμ. ἐκτὸς ἂν διηγέρθη ἡ κοινὴ περιέργεια, ἥ ἐπροξένησαν σκάνδαλον (280 Ποιν. Νόμου).

ε') Ἡ μοιχεία (286 Ποιν. Νόμ.).

ς') Αἱ ἀπρομελετήτως ἢ ἐξ ἀμελείας γενόμεναι σωματικαὶ βλάβαι, αἱ εἰς τὰ ἄρθρ. 308 ἐδ. 2—4, 309 ἐδ. 2—4, 310 Ποιν. Νόμου ἀναφερόμεναι, ὡς καὶ ἅπασαι αἱ εἰς βαθμὸν πταίσματος (688 Ποιν. Νόμ. κατὰ τὸ διάταγμα 26 Ἰουνίου 1836). Ἄν ὁμως αἱ πράξεις αὗται ἔχωσιν ἐπακόλουθον τὴν διατάραξιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, ἥ ἂν αἱ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος ἐξετελέσθησαν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ παθόντος, καὶ οὗτος δὲν ᾔνοιε εἰς κατάστασιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀρχὴν, τιμωροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος (317 καὶ 689 Ποιν. Νόμ.).

ζ') Ἡ παράνομος κατακράτησις (322 Ποιν. Νόμ.).

η') Ἡ παράνομος βία καὶ ἀπειλή. (330, 333 Ποιν. Νόμ.).

θ') Ἡ ἀπαγωγή (331, 333 Ποιν. Νόμ.).

ι') Αἱ ὑφαίρέσεις, αἱ ἐν τῷ ἄρθρ. 377 Ποιν. Νόμου, ἐκτὸς τῶν αὐτόθι ἀναφερομένων ἐξαιρέσεων.

ια') Αἱ ὑπεξαιρέσεις εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 393 ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ 377 Ποιν. Νόμ.

ιβ') Αἱ ἀπάται εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 402 ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ 377 Ποιν. Νόμου.

ιγ') Πᾶσα φθορὰ ἢ βλάβη ξένης ιδιοκτησίας, πλὴν τῶν ἐν ἄρθρ. 422 ἀριθ. 1—4 Ποιν. Νόμ. ἀναφερομένων περιπτώσεων (ἄρθρ. 426, 693 ἐδ. 2 Ποιν. Νόμ.). Ἀλλὰ καὶ αἱ διὰ βοσκήs ζῶων φθοραὶ, ὡς καὶ αἱ εἰς δενδροφυτείας ἢ εἰς δάση γενόμεναι τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως κατὰ τοὺς ἰδιαιτέρους περὶ αὐτῶν νόμους. (ιδεὶ ἀριθ. 717). Ἀμείβολον εἶναι, ἂν κατ' ἐγκλησιν τιμωρῶνται αἱ ζωοκτοναί, διότι τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου 9 Ἰουνίου 1848, καὶ τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ νόμου 17 Ἀπριλίου 1867 ἐπιδικάζουσιν ὑπὲρ τοῦ ἀνακαλύψαν-

τος ζωοκτονίαν χρηματικὰς ποινὰς, ὥσανεὶ θέλει ἐπέλθει ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ἢ καταδίωξιν. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος δὲν ἐθεώρησεν ἐξαγομένην ἐκ τῶν διατάξεων τούτων πρόθεσιν τοῦ νομοθέτου περὶ τιμωρίας ἐξ ἐπαγγέλματος τοῦ ἀδικήματος τῆς ζωοκτονίας (ἀπ. 167: 70 καὶ 224: 75).

ιδ') Ἡ τοκογλυφία (434 Ποιν. Νόμ.).

ιε') Τὰ ὑπὸ προμηθευτῶν τοῦ Δημοσίου γεινόμενα ἀδικήματα, τὰ ἐν τοῖς ἄρθ. 441—443 ἀναφερόμενα (ἄρθρ. 444 Ποιν. Νόμ.).

ισ') Αἱ διὰ παραβάσεως ξένων ἀπορρήτων προσελθοῦσαι βλάβαι, περὶ ὧν τὰ ἄρθρ. 445—447 Ποιν. Νόμου (ἀπ. 57: 150). Ὅθεν οὐχὶ καὶ ἡ τοῦ ἄρθρ. 470 Ποιν. Νόμου ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν τοῦ Ταχυδρομείου ἐκτελουμένη, καὶ ἡ ἐν τῷ ἄρθρ. 5 τοῦ Νόμου 19 Μαρτίου 1859 ἀναφερομένη ὑπὸ ὑπαλλήλων παραβάσις τοῦ ἀπορρήτου τῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως.

ιζ') Ἡ παράβασις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀλιείας (ἄρθρ. 448 Ποιν. Νόμου).

Ἀμφιβολίαι ἠγέρθησαν, ἂν πρέπη νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὰ κατ' ἐγκλησιν τιμωρούμενα ἀδικήματα καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 84 καὶ 85 τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν ΧΜΗ' τῆς 17 Ἰουλίου 1877 νόμου. Τὸ πρῶτον τῶν ἄρθρων τούτων, εἰς ὃ καὶ τὸ δευτέρον ἀναφέρεται, τιμωρεῖ κατ' ἐγκλησιν εἴτε τῆς ἐπιτροπῆς, εἴτε τῶν ὑποψηφίων, ἢ τῶν ἀντιπροσώπων, ἢ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν, εἴτε ὁποιοῦδήποτε ἐκλογέως. Εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ νομοθέτης, οὕτως ἐπεκτείνας τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκλήσεως, ἐσκόπει νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος ἐνέργειαν τῆς εἰσαγγελίας; Τίνες δὲ οἱ λόγοι, ἐξ ὧν ὠρμήθη ὁ νομοθέτης εἰς τοιαύτην ἀπαγόρευσιν; Ὁ Λυκούδης ἀναγνwrίζει, ὅτι ἀδικαιολόγητος ἡ τοιαύτη ἀπαγόρευσις, ἀλλὰ φρονεῖ, ὅτι πρέπει νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τὴν ρητὴν ἐκφράσιν τοῦ νόμου, ἀπαιτοῦντος ἐγκλησιν (ἐκλογ. κώδιξ σελ. 328—329). Φρονοῦμεν τοῦναντίον, ὅτι εἰς τὴν σημασίαν τῆς μηνύσεως ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου τῆς ἐκφράσεως κατ' ἐγκλησιν, ἐξ ἀγνοίας τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐκφράσεων διαφορᾶς, καὶ συνεπῶς, ὅτι αὐτεπαγγέλτως καταδιώκονται καὶ τὰ ἀδικήματα ταῦτα. Τὴν γνώμην ταύτην ἀπεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος ἐρμηνεύων τὰ ἀντιστοιχα ἄρθρα 54 καὶ 55 τοῦ περὶ ἐκλογῶν νόμου τῆς 19 Ἰουλίου 1864 (ἀπ. 31: 73 καὶ 223: 75). Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἰσχύον-

τος νόμου τὴν αὐτὴν γνώμην ἀπεδέχθη, διότι ἀπεφάνθη, ὅτι εἰς τὴν πενταετῇ παραγραφῇν ὑπάγονται τὰ μνησθέντα ἀδικήματα, ἥτοι ὅτι αὐτεπαγγέλτως τιμωροῦνται (ἀπ. 1: 81). Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐστηρίχθη κυρίως εἰς τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 120 Ποιν. Νόμου, καθ' ὃ εἰς τὴν παραγραφῇν τοῦ ἐνὸς ἔτους ὑπάγονται μόνα τὰ κατ' αἵτησιν τοῦ παθόντος καταδιωκόμενα, ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ὡς τοιαῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῶσι πάντα τὰ μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιωκόμενα, καὶ ὅτι δὲν ἐσκόπει ὁ Ἄρ. Πάγος νὰ πλάσῃ τρίτην τάξιν ἀδικημάτων, ἐκτὸς τῶν κατ' ἔγκλησιν, ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος τιμωρουμένων.

Τέλος ἀμφιβολίαι ἠγέρθησαν, ἂν τιμωρῇται κατ' ἔγκλησιν ἡ τυποκλοπία. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη ἀρνητικῶς, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 432 ἐδ. 2 Ποιν. Νόμ. μόνον ἡ κυκλοφορία τῶν ἀντιτύπων ἐμποδίζεται τῇ αἰτήσει τοῦ ζημιωθέντος, ἀλλὰ δὲν ἀπαιτεῖται αἵτησις αὐτοῦ πρὸς καταδίωξιν. (ἀπ. 104: 79. 35: 81).

138. Ἀναπτύξεώς τινος χρήζει τὸ ζήτημα, πότε τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν κατ' ἔγκλησιν ἡ ἐξυβρίσις τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ὀφειλομένης τιμῆς. Τὰ ἄρθρ. 158 — 162 Ποιν. Νόμου, μεταχθέντα αὐτολεξεῖ εἰς τὰ ἄρθρ. 20—24 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων, προβλέποντα διαφόρους περιπτώσεις ἐξυβρίσεων ἀπευθυνόμενας κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τῶν ἀρχῶν, κατὰ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου, κατὰ δημοσίων ὑπηρετῶν κλπ. οὐδόλως ἀπαιτοῦσιν ἔγκλησιν πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν. Τούναντίον τὸ ἄρθρ. 192 Ποιν. Νόμ. πραγματευόμενον περὶ τῆς ἐξυβρίσεως τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸ ἀξίωμα τιμῆς κατὰ νομαρχιακῶν, ἐπαρχιακῶν ἢ δημοτικῶν συμβουλίων, τῶν μελῶν καὶ ὑπηρετῶν αὐτῶν, ἐνῶ διαρκοῦσιν αἱ συνελεύσεις των, ὡσαύτως δὲ κατὰ τῶν ἀρχαιρεσιακῶν καὶ ἄλλων συνελεύσεων συγκαλουμένων χάριν δημοσίων ὑποθέσεων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἢ Κυβερνητικῆς τινος ἀρχῆς, διατάσσει, ὅτι τότε μόνον τιμωροῦνται αἱ ἐξυβρίσεις αὗται, ὅταν ὁ ὑβρισθεὶς ἐγκαλέσῃ κατὰ τοὺς περὶ τούτου ἰδιαιτέρους ὁρισμοὺς τῆς Ποιν. Δικονομίας. Τέλος τὸ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ὑποθέτον, ὅτι ἀπαιτεῖται πρὸς καταδίωξιν ἔγκλησις, ὡσάκεις ἐξυβρίζεται δι' ἀδικημάτων τοῦ τύπου τὸ ἀξίωμα συλλόγου τινός, ἐνόρκου δικαστηρίου, ἢ συστήματος, διατάσσει νὰ μὴ γίνηται ἡ ἔγκλησις αὕτη, εἰμὴ κατ' ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου ἢ τοῦ συστήματος.

Ἀναγκαῖον ἐπομένως καθίσταται νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἐκ-

τασιν τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καὶ 192 Ποιν. Νόμ. καθιερουμένων ἐξαίρέσεων τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ ἐξύbris τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ὀφειλομένης τιμῆς τιμωρεῖται παρ' ἡμῖν αὐτεπαγγέλτως.

Πρὸ πάντων παρατηροῦμεν, ὅτι ἀμφότερα τὰ ἄρθρα ταῦτα, πραγματευόμενα περὶ ἐξυbris τῆς εἰς τὸ ἀξίωμα ἀνηκούσης τιμῆς, οὐδόλως ὀρίζουσι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος τούτου, ἐπομένως ἀναφέρονται προφανῶς εἰς τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἄρθρα 158—162 Ποιν. Νόμου, ἤτοι ἄρθρα 20—24 τοῦ νόμου περὶ ἐξυbris, καὶ ἰδίως εἰς τὸ ἄρθρ. 21 τοῦ νόμου τούτου (ἄρθρ. 159 Ποιν. Νόμ.). Πᾶσα ἐπομένως ἀξιόποινος πράξις, μὴ προβλεπομένη ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου, δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καὶ 192 Ποιν. Νόμου.

Ἰδιαίτερος παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 πραγματεύεται περὶ μόνων τῶν διὰ τοῦ τύπου ἐκτελουμένων ἐξυbris τῶν ἀξιώματος, ὅθεν πᾶσα ἄλλη τοιαύτη ἐξύbris, ἐκτελεσθεῖσα δι' ἄλλου τινὸς τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 21 τοῦ νόμου περὶ ἐξυbris (ἄρθρ. 159 Ποιν. Νόμ.) ἀναφερομένων τρόπων, δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. Τὸ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 ὁμιλεῖ καὶ περὶ ἐξυbris εἰς βαθμὸν κακουργήματος τοιαῦται δὲν ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν, ἡδύναντο ὅμως νὰ ὑπαρξῶσι. Τούναντίον τὸ ἄρθρ. 192 οὐδόλως διακρίνει περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ ἐξύbris τοῦ ἀξιώματος ἐξετελέσθη, ὅθεν πᾶσα τοιαύτη ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου.

Τέλος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα, καθ' ὧν ἀπευθύνονται αἱ ἀνωτέρω ἐξυbris, τὸ μὲν ἄρθρ. 192 Ποιν. Νόμ. ὀνομάζει ῥητῶς τὰ ἐπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ συμβούλια, τὰ μέλη αὐτῶν καὶ τοὺς ὑπηρετάς των, ἐν ᾧ διαρκοῦσιν αἱ συνελεύσεις των. Τὸ ἄρθρον ἀναφέρει προσέτι καὶ τὰ νομαρχιακὰ συμβούλια καὶ τὰς ἀρχαιρεσιακὰς συνελεύσεις, ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα ἐπὶ βραχὺ μόνον ἐλειτούργησαν παρ' ἡμῖν, ἀρχαιρεσιακὰς δὲ τοιαύτας συνελεύσεις ἀνέφερε μὲν τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων διατάγματος τῆς 18 Δεκεμβρίου 1836 καὶ ἄρθρ. 5 τοῦ νόμου 15 Ἀπριλίου 1867 περὶ ἐπαρχαιρεσιῶν, καὶ τὰ ἄρθρ. 62, 75 καὶ 76 τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι πλέον, διότι τὰ μὲν τελευταῖα ἄρθρα δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν μετὰ τὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τοῦ 1862 ψηφισθέντα περὶ δημαρχειῶν νόμον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ὁποίου καὶ οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ πάρεδροι καὶ τὰ

μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐκλέγονται ἀμέσως διὰ γενικῆς ψηφοφορίας, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐκλέγονται οἱ ἐπαρχιακοὶ σύμβουλοι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ἰσχύοντος περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου τῆς 3 Ἀπριλίου 1891.

Τὸ δὲ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. ἀναφέρει ὡς πρόσωπα, καθ' ὧν ἀπευθύνονται αἱ ἐξυβρίσεις τοῦ ἀξιώματος, τὰ ἑνορκα δικαστήρια, τοὺς συλλόγους καὶ τὰ συστήματα. Καὶ διὰ μὲν τῆς ἐκφράσεως *ἐνορκα δικαστήρια* ἐννοεῖ προφανῶς ὁ νόμος τοὺς ἐνόρκους, οἵτινες μετὰ τῶν συνέδρων ἀποτελοῦσι τὸ Κακουργιοδικεῖον, διότι τὴν αὐτὴν μετεχειρίσθη φράσιν καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ εἰς τὸ Γερμανικὸν κείμενον, καὶ εἰς τὰ ἄρθρα 45 Ὁργ. Δικ. καὶ 412, 415, 419 Ποιν. Δικον. Τί ὅμως ἐννοεῖ διὰ τῶν φράσεων *σύλλογοι καὶ συστήματα* φαίνεται ἀμύηλον. Φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγεται πᾶν σῶμα νομοθετικόν, δικαστικόν, ἢ διοικητικόν, συγκροτούμενον δυνάμει τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς πολιτείας ἐν γένει, εἰς τὸ ὅποιον εἶναι ἀνατεθειμένη μερὶς τις οἰαδήποτε τῆς δημοσίου ἐξουσίας, καὶ τῆς ὁποίας τὰ μέλη δύνανται νὰ συνέλθωσι καὶ διασκεφθῶσιν, οἷον ἡ βουλὴ, τὰ δικαστήρια, τὸ ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, τὰ ἐπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ Συμβούλια, ἡ σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου κτλ. Στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην· α') εἰς τὴν γραμματικὴν σημασίαν τῆς λέξεως *σύλλογος*, ἥτις σημαίνει συνάθροισιν ἀνθρώπων πρὸς συζήτησιν· β') εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι ἵνα ὑπάρξῃ ἐξυβρίσις ἀξιώματος, οἷαν προβλέπουσι τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα, πρέπει ἀναγκαιῶς νὰ ἔχῃ ἐπίσημον χαρακτῆρα ἢ συνάθροισις, πρέπει νὰ ἀνετέθῃ αὐτῇ διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς πολιτείας μερὶς τις τῆς δημοσίου ἐξουσίας, ἄλλως ἀξίωμα δὲν ὑπάρχει· γ') εἰς τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 26 Μαΐου 1819 Γαλλικοῦ νόμου, ὅπερ ἐκτὸς τῶν δικαστηρίων (*cours et tribunaux*) περιέχει τὴν ἐκφράσιν *corps constitués*, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ αὐτὴ ὡς ἀνωτέρω ἀποδίδεται σημασία, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θεωροῦσιν ἐν Γαλλίᾳ ὡς τοιαῦτα σώματα ἢ συστήματα τὰς ἀρχαιρεσιακὰς συνελεύσεις, τοὺς δικηγόρους, συμβολαιογράφους, ἐθοφύλακας, χωροφύλακας κτλ. (*Helie n° 1049 καὶ Trebut. n° 207 καὶ 209*)· δ') εἰς τὰ ἄρθρ. 81 καὶ 82 Ὁργ. Δικ. τὰ ὁποῖα καλοῦσι δικαστικὸν σύλλογον τὴν ὀλομέλειαν τῶν δικαστηρίων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων ἐξάγεται τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα. 1) Αἱ ἐξυβρίσεις τοῦ ἀξιώματος, αἱ ἀπευθυνόμεναι κατὰ τῶν ἐνόρκων καὶ κατὰ τῶν συλλόγων καὶ συστημάτων, (ἤγουν κατὰ τοῦ

σώματος ἐν γένει καὶ οὐχὶ κατὰ τῶν συγκροτούντων αὐτὰ μελῶν) τιμωροῦνται κατ' ἐγκλησιν, ἂν ἐξετελέσθησαν διὰ τοῦ τύπου.

2) Τιμωροῦνται ἐπίσης κατ' ἐγκλησιν, καὶ ἂν δὲν ἐξετελέσθησαν διὰ τοῦ τύπου, ὅσakis ἀπευθύνονται κατὰ ἐπαρχιακῶν ἢ δημοτικῶν συμβουλίων, κατὰ τῶν μελῶν καὶ ὑπηρετῶν αὐτῶν, ἐν ὅσῳ διαρκοῦσιν αἱ συνελεύσεις των.

3) Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἢ ἐξυῆρισις τοῦ ἀξιώματος, εἴτε κατὰ συλλόγων, εἴτε κατὰ ἐνόρκων, εἴτε κατὰ δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν διὰ τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας των κτλ. ἀπευθύνονται, τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως.

139. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀδικήματα διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος ἀπήτησεν ἐγκλησιν. Πάντα τὰ λοιπὰ τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως, καὶ ἂν τυχόν εὑρίσκωνται ἐν συναφείᾳ ἢ ἐν συρόρῃ πρὸς τὰ κατ' ἐγκλησιν τιμωρούμενα. Ἄλλ' ἐρωτᾶται, ἡ ἔλλειψις τῆς ἐγκλήσεως καθιστᾷ ἀκαταδιώκτους πάντας ἐν γένει τοὺς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος συμμετασχόντων αὐτουργοὺς ἢ συναϊτίους; Πρὸς ὀρθὴν λύσιν τοῦ ζητήματος πρέπει νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ἐγκλησις ἀπαιτεῖται λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἐκείνων, καθ' ἃς ἀπαιτεῖται χάριν τοῦ προσώπου τῶν κατηγορουμένων. Εἰς τὰς πρώτας περιπτώσεις ἡ ἔλλειψις τῆς ἐγκλήσεως καλύπτει ὁλόκληρον τὸ ἀδικημα, ἐπομένως οὐδεὶς τῶν εἰς τὴν διάπραξιν αὐτοῦ συμμετασχόντων δύναται νὰ τιμωρηθῇ ἐν ἔλλειψει ἐγκλήσεως. Οὕτως ἐπὶ μοιχείας, ἂνευ ἐγκλήσεως δὲν δύναται νὰ καταδιωγθῇ οὔτε ὁ συναίτιος τῆς μοιχαλίδος συζύγου (ἀπ. 29 : 41). Ἐπίσης ἐπὶ ἀπαγωγῆς, ἂνευ ἐγκλήσεως οὐδὲ οἱ συναίτιοι τοῦ ἀπαγόντος καταδιώκονται.

Εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς λόγῳ τοῦ προσώπου τῶν κατηγορουμένων ἀπαιτεῖται ἡ ἐγκλησις, ἤγουν εἰς τὰς κλοπὰς, τὰς ὑπεξαίρέσεις καὶ τὰς ἀπάτας, αἵτινες διαπράττονται μεταξὺ τῶν ἐν ἄρθ. 377 Ποιν. Νόμ. ἀναφερομένων προσώπων, τὸ ζήτημα εἶναι δυσχερέστερον, ὅταν συνέπραξαν εἰς αὐτὰς καὶ ἕτερα πρόσωπα. Ἐμποδίζει καὶ τὴν καταδίωξιν τούτων ἡ ἔλλειψις τῆς ἐγκλήσεως; Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει ὑπεστηρίζαμεν τὴν καταφατικὴν γνώμην, ἀλλὰ νομίζομεν ὀρθότερον νὰ παραδεχθῶμεν τὰς διακρίσεις, ἃς παρεδέχθησαν ἐν Γαλλίᾳ πρὸς λύσιν ὁμοίου ζητήματος. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 380 code pénal οὐδόλως καταδιώκονται ἐπὶ κλοπῇ τὰ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἄρθ. 377 ἀνα-

φερόμενα πρόσωπα, ὅθεν ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν μένωσιν ἀτιμώρητοι καὶ οἱ ἐκτὸς αὐτῶν εἰς τὴν κλοπὴν συμπράξαντες, ἐλύθη δὲ ὡς ἐξῆς. Ὅταν ὁ μὴ τιμωρούμενος διέπραξε μόνος τὴν κλοπὴν, δὲν τιμωροῦνται οὔτε οἱ εἰς ταύτην συμπράξαντες συνεργοί, ὅταν ὅμως τὴν κλοπὴν συνέπραξε μετ' ἄλλων, τότε οὐ μόνον οἱ συναυτουργοὶ οὗτοι τιμωροῦνται, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ εἰς τὴν πράξιν συμπράξαντες συνεργοί, ὥστε μόνα τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 380 code pénal πρόσωπα μένουσι τότε ἀτιμώρητα (Dalloz code pénal annoté ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 380). Ἐφαρμόζοντες ταῦτα παρ' ἡμῖν συμπεραίνομεν, ὅτι, ἂν μόνον οἱ ἐν τῷ ἄρθρ. 377 Ποιν. Νόμ. ἀναφερόμενοι διέπραξαν τὸ ἀδίκημα, ἡ εἰσαγγελία οὐδὲ τοὺς συνεργοὺς δύναται νὰ καταδιώξῃ ἄνευ ἐγκλήσεως· ἂν ὅμως συνέπραξαν μετ' αὐτῶν καὶ ἕτερα πρόσωπα ὡς συναυτουργοὶ ἢ συστασιῶται, ἡ εἰσαγγελία δύναται καὶ ἄνευ ἐγκλήσεως νὰ καταδιώξῃ, καὶ τούτους, καὶ πάντας τοὺς συνεργοὺς, ὥστε μόνην τὴν καταδιώξιν τῶν προσώπων τοῦ ἄρθ. 377 εἶτε ὡς αὐτουργῶν εἶτε ὡς συνεργῶν θὰ ἐμποδίσῃ ἡ ἔλλειψις τῆς ἐγκλήσεως (Κωστῆ Ἑρμ. Ποιν. Νόμου τόμ. 1 σελ. 502).

140. Ἐξεταστέον ἤδη, τίνες αἱ διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργοῦνται καὶ αἱ μηνύσεις καὶ αἱ ἐγκλήσεις, ὅπερ ἀνεβόλομεν μέχρι τοῦδε νὰ πράζωμεν (ἰδὲ ἀριθ. 48), ἵνα ἐξετάσωμεν συγχρόνως καὶ τὰς ἐνδεχομένας συνεπείας τῆς μὴ τηρήσεως αὐτῶν. αἵτινες μόνον ἐπὶ ἐγκλήσεων ἀναφύονται.

Τὰ ὀρίζοντα τὰς διατυπώσεις τῶν μηνύσεων ἄρθρα εἶναι τὰ 152 — 155 Ποιν. Δικ. ἔχοντα οὕτως.

Ἄρθρ. 152. «Ἡ μήνυσις γίνεται ἀμέσως πρὸς τὸν παρὰ πρωτοδικαίᾳ εἰσαγγελεᾶ, ἀλλ' ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀρμοδίους ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους. Γίνεται δὲ διὰ τοῦ μηνύοντος αὐτοῦ, ἢ διὰ τινος πληρεξουσίου. Τὸ ἔγγραφον τῆς πληρεξουσιότητος παραρτᾶται εἰς τὴν ἐκθεσιν».

Ἄρθρ. 153. «Γενομένης προφορικῆς μηνύσεως, ὁ παρὰ πρωτοδικαίᾳ εἰσαγγελεὺς καὶ ἕκαστος τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 17 ἀναφερομένων ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων ὑποχρεοῦται, ὁ δὲ παρὰ τοῖς ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συντάτῃ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους ἐκθεσιν περὶ τῆς μηνύσεως ταύτης».

Ἄρθρ. 154. «Ἐὰν γενῇ ἡ μήνυσις ἐγγράφως, μονογραφεῖται αὕτη κατὰ πᾶν φύλλον παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, καὶ συντάσσεται περὶ

τῆς ἐγγειρίσεώς της ἐκθεσις, εἰς τὴν ὁποίαν προσαρτᾶται ἡ ἐγγχειρισθεῖσα μήνυσις. Αἱ δὲ ἐνδεχόμεναι μεταβολαὶ καὶ προσθήκαι δὲν γίνονται εἰς τὴν μήνυσιν αὐτὴν ἀλλ' εἰς τὴν ἐκθεσιν».

Ἄρθρ. 155. «Ἐὰν ἡ ἐγγραφὸς καὶ προφορικὴ μήνυσις ἐγείνεν εἰς ὑπάλληλον ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ἄλλον παρὰ τὸν εἰσαγγελέα, πρέπει νὰ πεμφθῇ παραχρῆμα εἰς τὸν ἀρμόδιον παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα».

Ἐπὶ τῇ βάσει ἀπάντων τῶν ἄρθρων τούτων καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ λύσωμεν τὰ ἐξῆς ζητήματα· α') ὑπὸ τίνος ἐνεργεῖται ἡ ἐγκλησις· β') πρὸς τίνα ἐνεργεῖται· γ') ὁποῖον τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, καὶ δ') τί πρέπει νὰ ἐνεργῇ ὁ ὑπάλληλος, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται.

141. Ἡ ἐγκλησις, κατὰ τὸ ἄρθρ. 278 Ποιν. Δικ. ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ ἀδικηθέντος, τοιοῦτος δὲ εἶναι ἐκεῖνος, καθ' οὗ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἀδικήματα ἐτελέσθησαν, καὶ ἂν τυχὸν οὐδεμίαν ὑπέστη ἐξ αὐτῶν βλάβην, ὡς π. χ. ἐπὶ ἀποπείρας, διότι ἡ βλάβη ἀπαιτεῖται μόνον, ἵνα παρασταθῇ τις ὡς πολιτ. ἐνάγων, οὐχὶ ὁμως καὶ ἵνα καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν. Ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν κατ' ἐγκλησιν τιμωρουμένων κατὰ τῆς περιουσίας ἀδικημάτων π. χ. ἐπὶ τῆς φθορᾶς ξένης περιουσίας δύναται νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία, τίς εἶναι ὁ πράγματι ἀδικηθείς, ὁ κύριος τοῦ πράγματος, ἢ ὁ τρίτος κάτοχος αὐτοῦ. Ὑποστηρίζαντες (ιδεῖ ἀριθ. 76), ὅτι ἀμφότεροι δύνανται νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτ. ἐνάγοντες, κατὰ μείζονα λόγον φρονοῦμεν, ὅτι ἀμφότεροι ἔχουσι δικαίωμα νὰ καταγγείλωσι τὴν πρᾶξιν.

Ἄλλ' ὅταν τὸ προσβληθὲν δικαίωμα ἀνήκῃ ἀπὸ κοινοῦ εἰς πλείονας, ὡς π. χ. ἐπὶ συνιδιοκτησίας, ἢ ὅταν τὸ ἀδίκημα προσβάλλῃ συγχρόνως τὰ δικαιώματα πλειόνων, ὡς π. χ. ἐπὶ μοιχείας μεταξὺ ἐγγάμων, ἢ ἐπὶ ἐξυθρίσεως ἀπευθυνομένης συγχρόνως κατὰ πλειόνων, ἀπαιτεῖται ἄρᾳ γε νὰ καταγγείλωσιν ἀπὸ κοινοῦ ἅπαντες οἱ ἀδικηθέντες, ἵνα προβῇ νομίμως ἡ καταδίωξις· Οὐχὶ βεβαίως, διότι ὁ νόμος εἰς πάντα ἀδικηθέντα ἄνευ περιορισμοῦ τινὸς χορηγεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκλήσεως, καὶ δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀτонеῖ, διότι ἕτερος ἀδικηθείς δὲν ἐγκρίνει νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἴδιόν του δικαίωμα. Ἐπομένως καὶ ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει ἑνὸς τῶν ἀδικηθέντων δύναται νὰ προβῇ ἡ εἰσαγγελία εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς πράξεως.

Ἄλλὰ δὲν τροποποιεῖται ἄρᾳ γε ἡ κατηγορία διὰ τὴν ἑλλειψιν τῆς

ἐγκλήσεως τῶν λοιπῶν ἀδικηθέντων; Δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν καταδίωξιν ἡ εἰς αὐτοὺς ἰδιαιτέρως προξενηθεῖσα ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβη, ὡς π. χ. ἡ παράβασις τῆς πίστεως ἐκ μέρους τοῦ μοιχοῦ ἐγγάμου, ὃν δὲν κατήγγειλεν ἡ σύζυγός του, ἀλλὰ μόνον ὁ σύζυγος τῆς μοιχαλίδος, ἢ ἡ ἀξία τοῦ φθαρέντος ἀντικειμένου, ἢ ἀναλογοῦσα εἰς τὸν μὴ καταγγείλαντα συνιδιοκτήτην; Ὑποστηρίζουσι τινες (Meyer σελ. 365) τὴν ἀποφατικὴν γνώμην, ἣν καὶ ὁ Κωστής ('Ερμηνεία Ποιν. Νόμου σελ. 499 σημ. 2) ἀποδέχεται, φρονῶν, ὅτι ἡ κατηγορία θὰ διεξαχθῇ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς εἰς τὸν καταγγείλαντα προσγενομένης ζημίας, καὶ ἐπομένως, ὅτι ὡς πταίσμα θὰ χαρακτηρισθῇ ἡ φθορὰ ἀντικειμένων ἀξίας 30 δραχ. ὅταν εἰς μόνον ἐκ τῶν δύο ἐξ ἡμισείας συνιδιοκτητῶν καταγγεῖλῃ τὴν πράξιν. Δὲν φρονῶ, ὅτι αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐφ' ὧν καὶ μόνων στηρίζονται, συνάδουσι πρὸς τοιαύτην λύσιν. Ἐγκλησιν ἀπήτησεν ὁ νόμος ἐπὶ ὠρισμένων ἀδικημάτων, ἵνα ἀναλάβῃ ἡ εἰσαγγελία πλήρη ἐλευθερίαν πρὸς καταδίωξιν αὐτῶν, ὅθεν, ἐγκύρου ἐγκλήσεως δοθείσης, οὐδὲν πλέον ὑφίσταται κώλυμα εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ὑπῆρχον λόγοι, ἵνα ὑποχρεωθῇ εἰς ἀδράνειαν ἡ εἰσαγγελία μέχρις ἐγκλήσεως τῶν ἀδικημάτων τούτων, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ σκανδάλου ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ τῆς διαπράξεων των, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος, ἵνα ὑποχρεώσωμεν τὴν δικαιοσύνην εἰς μερικὴν αὐτῶν καταδίωξιν. Τοῦναντίον τοιαύτη ὑποχρέωσις, τοιαύτη μερικὴ τιμωρία ἀποδεδειγμένων ἀδικημάτων ὑποτάσσει ἄνευ λόγου τὴν δικαιοσύνην εἰς τὰς διαθέσεις τῶν ἀδικηθέντων, καὶ ἀντίκειται καὶ εἰς τὸν προορισμὸν καὶ εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἄλλας ἀτόπους συνεπειὰς ἔχει ἡ ἀντίθετος γνώμη, ὅτι καθιστᾷ δυνατὴν τὴν εἰς ἐπανελημμένας καταδίωξεις ὑποβολὴν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν διαδοχικῶς δοθῇ ἡ ἐγκλησις ἐκάστου τῶν ἀδικηθέντων, καὶ ἐπὶ πράξεσι, μὴ ἐχούσαις πλήρη τὸν νομικὸν αὐτῶν χαρακτηρισμὸν. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι δοθείσης ἐγκλήσεως ὑπὸ οἰουδήποτε τῶν ἀδικηθέντων, τὸ ἀδίκημα καταδιώκεται οἷον πράγματι διεπράχθη, καὶ ὡς ἂν ἐξ ἐπαγγέλματος κατεδιώκετο. Ἐν τούτοις πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Κωστή ἀποκλίνει ἐμμέσως ἡ ἀπ. 42 : 89, καθ' ἣν ἐπὶ μοιχείας μεταξὺ ἐγγάμων ἀρκεῖ ἡ ἐγκλησις τοῦ συζύγου τῆς μοιχαλίδος, ἵνα καταδιωχθῇ ἡ μὲν σύζυγός του ὡς αὐτουργός, ὁ δὲ ἕτερος ὡς συμπράξας μετ' αὐτῆς.

141². Εἶπομεν ὅτι ἐγκλησιν δύνανται νὰ ἀπευθύνωσι πάντες οἱ ἀδικηθέντες. Ἐξεταστέον ἤδη, δὲν ὑπάρχει ἐξαίρεσις τις; Δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν οἱ ἀνήλικοι, ἢ οἱ ὑπὸ ἐπιμέλειάν τινα διατελοῦντες; Φρονοῦμεν, ὅτι ἐγκλησιν δύνανται νὰ ἀπευθύνωσι πάντες οἱ ἀδικηθέντες. ἀρκεῖ νὰ ὦσιν εἰς κατάστασιν νὰ ἐκφράσωσι καὶ διατυπώσωσιν ὠρισμένην καὶ σαφεῖ περὶ τούτου αἴτησιν, διότι ὁ νόμος οὐδεμίαν περιέχει ἐξαίρεσιν, ὡσάκισ δὲ πρόκειται περὶ ἀνθρώπων ὑπὸ ἐπιμέλειάν τινα διατελοῦντων, ἐκφράζεται ἐν γένει, ὅτι ἡ ἐγκλησις δύναται νὰ γείνη ἀδιακρίτως παρὰ τῶν παθόντων, ἢ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 317 ἐν τέλει Ποιν. Νόμου παραδέχεται, ὅτι καὶ οἱ ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντες δύνανται νὰ ἀπευθύνωσιν ἐγκλησιν, διότι ἐπιτρέπει τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν τῶν τραυματισάντων αὐτοὺς ἀντιπροσώπων, ὡσάκισ ὁ βλαρθεὶς ἀντιπροσωπευόμενος δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐπικαλεσθῇ αὐτὸς οὗτος τὴν ἀρχὴν, ἐξ οὗ προκύπτει, ὅτι ἂν ᾔῃναι εἰς κατάστασιν, ἂν δύναται νὰ ἐκφράσῃ ὠρισμένην καὶ σαφεῖ αἴτησιν, δύναται νὰ καταγγείλῃ. Ὅθεν ὁρθῶς ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι καὶ οἱ ἀνήλικοι δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσι (ἀπ. 95 : 46, 178 : 71, 19 καὶ 25 : 81, 229 : 94).

Δύνανται δὲ ὁ ἀδικηθεὶς νὰ ἐγκαλέσῃ ἢ αὐτοπροσώπως, ἢ διὰ πληρεξουσίου. Ῥητὴ περὶ τούτου εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 152 Ποιν. Δικ. ἀπαιτοῦντος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ παραρτᾶται τὸ ἔγγραφον τῆς πληρεξουσιότητος εἰς τὴν περὶ τῆς ἐγκλήσεως ἐκθεσιν, περὶ ἧς κατωτέρω. Ὡς πληρεξούσιος πρὸς ἐγχείρισιν ἐγκλήσεως δύναται φρονοῦμεν, νὰ διορισθῇ οἰοσδήποτε, διότι τὸ ἄρθρ. 131 Ὁργ. Δικ. καθ' ὃ ὁ θέλων νὰ παρασταθῇ δι' ἀντιπροσώπου κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ποιν. Δικ. πρέπει νὰ προσλάβῃ ἐκ τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 91 Πολ. Δικ. ἀναφερομένων προσώπων, πραγματεύεται ῥητῶς περὶ διαδίκων, καὶ τοιοῦτος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ ἐγκαλῶν.

142. Ἐκτὸς τοῦ ἀδικηθέντος δύνανται, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶδομεν, νὰ ἐγκαλέσωσι καὶ οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ (ἄρθρ. 116 Ποιν. Νόμ.). Περὶ τούτου ὁμως δὲν ὑπάρχει γενικὴ τις διάταξις ἐν τῷ Ποινικῷ ἡμῶν Νόμῳ, ἀλλ' ὁ νομοθέτης ἡμῶν ὥρισεν ἰδιαιτέρως εἰς ἕκαστον ἀδίκημα τὰ πρόσωπα, ἃ δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν ἀντὶ τοῦ ἀδικηθέντος. Καὶ εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 192 ἐδ. 2 Ποιν. Νόμ. τὴν ἐγκλησιν ὑποβάλλουσιν αὐτοὶ οἱ παθόντες σύμβουλοι αὐτο-

προσώπως ἡ διὰ πληρεξουσίου. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 444 Ποιν. Νόμ. ἐννοεῖται, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκπροσωπεῖται διὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων της. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 13 τοῦ νόμου περὶ ἐξυθρίσεων ῥητῶς ἀναφέρεται ὁ δυνάμενος νὰ ἐγκαλέσῃ ἀντὶ τοῦ παθόντος. Εἰς δὲ τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 36 τοῦ νόμου περὶ ἐξυθρίσεων καὶ τῶν ἄρθρων 286, 322, 377, 426, 445—448 Ποιν. Νόμ. οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ ἀντιπροσώπων. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἄρθρ. 317 καὶ 692 ῥητῶς ἀναφέρονται οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι. Καὶ τέλος εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 280 καὶ 333 ἀναφέρονται εἰδικῶς διάφορα πρόσωπα δυνάμενα νὰ ἐγκαλέσωσι.

Πρῶτον ἐξεταστέον, τίνες εἰσὶν οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι, οἱ ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 317 καὶ 692 ῥητῶς ἀναφερόμενοι. Ἐκ τῆς ἐκφράσεως νόμιμοι πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὰ ἄρθρα ἐννοοῦσι τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου θεωρουμένους ὡς τοιοῦτους, τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τοὺς παθόντας ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἥτοι τὸν πατέρα (ἀπ. 78 : 66), τὸν ἐπίτροπον, ἢ τὸν κηδεμόνα, καὶ τοιοῦτος ὁ πατήρ τῆς ἐνηλίκου θυγατρὸς μετὰ τὸν γάμον αὐτῆς (ἀπ. 75 : 74). "Οθεν οὐχὶ τὸν δικαστ. ἀντιλήπτορα ἀσώτου, ὅστις μόνον εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας ἀντιπροσωπεύει τὸν ἄσωτον (ἄρθρ. 135 τοῦ περὶ ἐπιτροπείας νόμου). Ἐντεῦθεν ἐπεταὶ ὅτι, μὴ ὄντες νόμιμοι ἀντιπρόσωποι, δὲν δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν οὔτε ὁ ἀδελφὸς τοῦ παθόντος (ἀπ. 77 : 90 τλθ. 39 καὶ 16 : 95), οὔτε ὁ συζυγὸς αὐτῆς (ἀπ. 123 : 57. 5 : 58. 36 : 82). Ἄλλ' ἢ ἀπ. 61 : 49 ἐθεώρησεν ἰσχυρὰν τοιαύτην ἐγκλησιν, ἂν ἐγκριθῇ.

Δεύτερον ἐξεταστέον, ἂν εἰς τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα, ἐν οἷς ὁ νόμος οὐδὲν ὁμιλεῖ περὶ ἀντιπροσώπων, δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν οἱ τοιοῦτοι. Φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεμία περὶ τούτου δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιστολία, καὶ ὅτι ὁ νόμος ὡς περιττὴν παρέλειψε τὴν μνείαν τῶν ἀντιπροσώπων. Ἀφοῦ ἐπέτρεψε τὴν ἐγκλησιν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους, προκειμένου περὶ τραυμάτων καὶ πταισματικῶν ἐξυθρίσεων, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἀπηγόρευσε ταύτην εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων, καθ' ὅς πρόκειται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ προσβολῶν τῆς περιουσίας καὶ σοβαρωτέρων ἐξυθρίσεων : Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθρ. 116 Ποιν. Νόμ. ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ταύτην, πραγματευόμενον ἐν γένει περὶ ἀδικημάτων τιμωρουμένων κατ' αἵτησιν τοῦ βλαφθέντος ἢ τῶν νομίμων ἐπιτρόπων του. Μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀδίκημα τῆς μοιχείας ἔχομεν ἐναντίαν πεποιθήσιν, φρονοῦμεν δηλ. ὅτι τὸ ἄρθρ. 286

ἀναφέρον ῥητῶς τὸν σύζυγον, ἠθέλησεν εἰς αὐτὸν καὶ μόνον, ὡς ἰδιαζόντως καὶ ἀποκλειστικῶς ἐνδιαφερόμενον, νὰ ἀφήσῃ τὴν περὶ ἐγκλήσεως σκέψιν καὶ ἀπόφασιν.

Τρίτον ἐξεταστέον, εἰς ποῖα νέα πρόσωπα δίδει τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκλήσεως τὸ ἄρθρ. 280, εἰς ὃ ἀναφέρεται καὶ τὸ ἄρθρ. 333 Ποιν. Νόμ. Τὸ ἄρθρ. 280 ἀναφέρει, ἐκτὸς τοῦ ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος, καὶ τοὺς γονεῖς, τὸν σύζυγον καὶ τοὺς ἐπιμελητάς. Ὅθεν τὰ ἀδικήματα τοῦ βιασμοῦ, τῆς παρανόμου βίας καὶ ἀπειλῆς καὶ τῆς ἀπαγωγῆς δικαιούνται νὰ ἐγκαλέσωσιν ὁ σύζυγος καὶ οἱ γονεῖς, ἀνεξαρτήτως τῆς ιδιότητος τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου, καὶ οὐ μόνον ὅταν ἡ παθοῦσα ᾖ ἀνήλικος, ἀλλὰ καὶ ὅταν ᾖ ἐνήλικος, διότι ὁ νόμος οὐδόλως διακρίνει (ἀπ. 41 : 54. 105 : 49). Τοῦ νόμου δὲ ἐπίσης ἀδιακρίτως ἀναφέροντος τοὺς γονεῖς, ἔπεται, ὅτι αὐτὸν μόνον ὁ πατὴρ, ἀλλὰ καὶ ἡ μήτηρ ἔχει δικαίωμα νὰ ἐγκαλέσῃ οὐ μόνον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ πατρὸς (ἀπ. 129 : 74), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ (ἀπ. 75 καὶ 94 : 91). Τίνες δὲ εἶναι οἱ ἐπιμεληταί; Βεβαίως οἱ ἀναλαβόντες τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς τοῦ βιασθέντος, ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ιδιότητος. Τούτων ἕνεκεν ὁ Ἀρ. Πάγος παρεδέχθη, ὅτι δύνανται μὲν νὰ ἐγκαλέσωσιν ἡ θεία, ἡ ἀναλαβοῦσα τὴν ἀνατροφὴν ὀρφανῆς ἀνεψίᾳς, καὶ ὁ μητριὸς, ὁ διατρέφων ἐν τῇ οἰκίᾳ του τὴν προγονὴν (ἀπ. 136 : 55 καὶ 17 : 56), δὲν δύνανται δὲ νὰ ἐγκαλέσῃ ὁ διευθυντὴς τοῦ παρθεναγωγείου, ἐν ᾧ ἀνετρέφετο ἡ ἀπαχθεῖσα, διότι οὗτος ἐπιμελεῖται κατ' ἐντολὴν ἄλλου καὶ ἐπὶ μισθῷ, ὥστε δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιμελητὴς (ἀπ. 109 : 69). Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι αἱ σκέψεις τῆς ἀποφάσεως ταύτης εἰσὶν ἐσφαλμέναι, διότι ἐθεώρησεν ὡς ἐπιμελητάς «τοὺς κατὰ νόμον ἐπέχοντας τόπον γνησίων γονέων, ὡς εἶναι οἱ θετοὶ γονεῖς», ἐν ᾧ τούναντίον ἡ ὑπ' ἀριθ. 136 τοῦ 1855 ἀπόφασις φέρει, ὅτι «διὰ τοῦ ὅρου ἐπιμελητῶν δὲν ἐννοεῖ ὁ νομοθέτης τοὺς θετοὺς γονεῖς, διότι εἰς τὸν προηγούμενον ὅρον γονεῖς ἐμπεριλαμβάνονται ἐν γένει καὶ οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ θετοὶ γονεῖς, ἀλλ' ἄλλα πρόσωπα ἀναλαμβάνοντα οἰκοθεν καὶ ἄνευ προηγούμενης νομικῆς τινος πράξεως τὴν προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἀπροστατεῦτων ἀνηλίκων ὀρφανῶν». Συνεπῶς ὡς ἐπιμελητὴν ἐθεώρησεν ὁ Ἀρ. Πάγος καὶ τὴν ἀναλαβοῦσαν ἑκθετον πρὸς ἀνατροφὴν (ἀπ. 64 : 71).

Τέταρτον καὶ τελευταῖον ἐξεταστέον, ἂν μετὰ θάνατον τοῦ παθόντος δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν οἱ κληρονόμοι του. Εἰδόμεν, ὅτι ὁ νόμος

θεωρεῖ ὡς ἀντιπροσώπους ἐκείνους, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ὁποίων διατελεῖ ὁ παθὼν, τοιοῦτοι δὲ δὲν εἶναι βεβαίως οἱ κληρονόμοι, ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος, καθ' ὅσον μάλιστα, ὡς εἶδομεν ἐν ἀ.β. 86, δὲν μεταβιβάζονται εἰς αὐτοὺς αἱ περὶ ἐκανοποιήσεως ἀγωγαὶ τοῦ ἀποθανόντος (ἀπ. 199 : 66).

143. Ἐξεταστέον ἤδη ἐνώπιον τίνων προσώπων δύναται νὰ γείνη ἡ ἐγκλησις. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 152 Ποιν. Δικ. ἡ μήνυσις δύναται νὰ γείνη πρὸς τε τὸν εἰσαγγελέα καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀρμοδίους ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλους. Προκειμένου περὶ ἐγκλήσεως, τὸ ἄρθρ. 278 μόνον τὸν εἰσαγγελέα μνημονεύει, ἀλλ' ἀναφέρεται βεβαίως εἰς τὰ περὶ μνηύσεων διαταχθέντα, διότι οὐδὲ περὶ τῆς ἐγγχειρίσεως τῆς ἐγκλήσεως διατάσσει τι, οὐδὲ ὑπάρχει λόγος τις νὰ ἀποκλεισθῶσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἀφ' ὧν τῶν ὑπὸ τῶν παθόντων διδομένων ἐγκλήσεων, εἴτε ἀναγκαίως πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος, εἴτε μὴ, διότι περὶ πασῶν πραγματεύεται ὁ νόμος, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 281 (ἀπ. 83 : 62, 161 : 72 ἥτις καὶ ἀνῆρσεν ὑπὲρ τοῦ νόμου ἐναντίαν ἀπόφασιν). Τίνες εἰσὶν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλ-
ληλοι ὀρίζει τὸ ἄρθρ. 17 Ποιν. Δικ. καὶ θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ ἀνακρίσεως τμήματι. Ἡ ἐγκλησις δύναται νὰ δοθῇ καὶ πρὸς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα, ἂν θέλῃ νὰ τὴν δεχθῇ (ἄρθρ. 153 Ποιν. Δικ.), ἐπὶ δὲ πταισμάτων γίνεται πρὸς τὸν ἀστυνόμον (ἄρθρ. 282 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον.).

Ἐγκλησις μὴ δοθεῖσα εἰς τι τῶν ἀνωτέρω προσώπων θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη, καὶ οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν. Πρέπει ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ, καὶ ὅταν εἰς ἀνακριτικὸν μὲν ὑπάλληλον, ἀλλ' ἀναρμοδίον δοθῇ ἡ ἐγκλησις: Ὁ Ἄρ. Πάγος ἔλυσεν τὸ ζήτημα ἀρνητικῶς (ἀπ. 61 : 41 καὶ 187 : 88), καὶ φρονοῦμεν, ὅτι ἡ λύσις αὕτη εἶναι ὀρθή, διότι ὁ παθὼν ἐξέφρασε τὴν περὶ καταδιώξεως αἰτήσιν του εἰς ὑπάλληλον ἔχοντα δικαίωμα νὰ δέχεται ἐν γένει τοιαύτας αἰτήσεις, καὶ ἂν ἐπομένως ἐπλανήθη περὶ τὴν ἀνέυρεσιν τοῦ ἀρμοδίου, δὲν δύναται ἐντεῦθεν νὰ προκύψῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἥτις περιβαλλομένη τοῖς νομίμοις τύποις, καὶ ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ἀρμοδίον εἰσαγγελέα, καθιστᾷ αὐτὸν ἐλεύθερον νὰ ἐνεργήσῃ. Ἡ γνώμη αὕτη δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ ἐκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 155 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ μήνυσις πρέπει νὰ πεμφθῇ παραχρῆμα εἰς τὸν παρὰ Πρωτοδικαῖς ἀρμοδίον εἰσαγγελέα. Ἐπειτα

ἀναφέρον ῥητῶς τὸν σύζυγον, ἠθέλησεν εἰς αὐτὸν καὶ μόνον, ὡς ἰδιαζόντως καὶ ἀποκλειστικῶς ἐνδιαφερόμενον, νὰ ἀφήσῃ τὴν περὶ ἐγκλήσεως σκέψιν καὶ ἀπόφασιν.

Τρίτον ἐξεταστέον, εἰς ποῖα νέα πρόσωπα δίδει τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκλήσεως τὸ ἄρθρ. 280, εἰς ὃ ἀναφέρεται καὶ τὸ ἄρθρ. 333 Ποιν. Νόμ. Τὸ ἄρθρ. 280 ἀναφέρει, ἐκτὸς τοῦ ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος, καὶ τοὺς γονεῖς, τὸν σύζυγον καὶ τοὺς ἐπιμελητάς. Ὅθεν τὰ ἀδικήματα τοῦ βιασμοῦ, τῆς παρανόμου βίας καὶ ἀπειλῆς καὶ τῆς ἀπαγωγῆς δικαιούνται νὰ ἐγκαλέσωσιν ὁ σύζυγος καὶ οἱ γονεῖς, ἀνεξαρτήτως τῆς ιδιότητος τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου, καὶ οὐ μόνον ὅταν ἡ παθοῦσα ᾖ ἀνήλικος, ἀλλὰ καὶ ὅταν ᾖ ἐνήλικος, διότι ὁ νόμος οὐδόλως διακρίνει (ἀπ. 41 : 54. 105 : 49). Τοῦ νόμου δὲ ἐπίσης ἀδιακρίτως ἀναφέροντος τοὺς γονεῖς, ἔπεται, ὅτι αὐ μόνον ὁ πατήρ, ἀλλὰ καὶ ἡ μήτηρ ἔχει δικαίωμα νὰ ἐγκαλέσῃ οὐ μόνον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ πατρὸς (ἀπ. 129 : 74), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ (ἀπ. 75 καὶ 94 : 91). Τίνες δὲ εἶναι οἱ ἐπιμεληταί; Βεβαίως οἱ ἀναλαβόντες τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς τοῦ βιασθέντος, ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ιδιότητος. Τούτων ἕνεκεν ὁ Ἄρ. Πάγος παρεδέχθη, ὅτι δύνανται μὲν νὰ ἐγκαλέσωσιν ἡ θεία, ἡ ἀναλαβοῦσα τὴν ἀνατροφὴν ὀρφανῆς ἀνεψίᾳς, καὶ ὁ μητριὺς, ὁ διατρέφων ἐν τῇ οἰκίᾳ του τὴν προγονὴν (ἀπ. 136 : 55 καὶ 17 : 56), δὲν δύναται δὲ νὰ ἐγκαλέσῃ ὁ διευθυντὴς τοῦ παρθεναγωγείου, ἐν ᾧ ἀνετρέφετο ἡ ἀπαχθεῖσα, διότι οὗτος ἐπιμελεῖται κατ' ἐντολὴν ἄλλου καὶ ἐπὶ μισθῷ, ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιμελητής (ἀπ. 109 : 69). Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι αἱ σκέψεις τῆς ἀποφάσεως ταύτης εἰσὶν ἐσφαλμέναι, διότι ἐθεώρησεν ὡς ἐπιμελητάς «τοὺς κατὰ νόμον ἐπέχοντας τόπον γνησίων γονέων, ὡς εἶναι οἱ θετοὶ γονεῖς», ἐν ᾧ τούναντίον ἡ ὑπ' ἀριθ. 136 τοῦ 1855 ἀπόφασις φέρει, ὅτι «διὰ τοῦ ὅρου ἐπιμελητῶν δὲν ἐννοεῖ ὁ νομοθέτης τοὺς θετοὺς γονεῖς, διότι εἰς τὸν προηγούμενον ὅρον γονεῖς ἐμπεριλαμβάνονται ἐν γένει καὶ οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ θετοὶ γονεῖς, ἀλλ' ἄλλα πρόσωπα ἀναλαμβάνοντα οἰκοθεν καὶ ἄνευ προηγουμένης νομικῆς τινος πράξεως τὴν προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἀπροστατεῦτων ἀνηλίκων ὀρφανῶν». Συνεπῶς ὡς ἐπιμελητὴν ἐθεώρησεν ὁ Ἄρ. Πάγος καὶ τὴν ἀναλαβοῦσαν ἐκθετον πρὸς ἀνατροφὴν (ἀπ. 64 : 71).

Τέταρτον καὶ τελευταῖον ἐξεταστέον, ἂν μετὰ θάνατον τοῦ παθόντος δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν οἱ κληρονόμοι του. Εἶδομεν, ὅτι ὁ νόμος

θεωρεῖ ὡς ἀντιπροσώπους ἐκείνους, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ὁποίων διατελεῖ ὁ παθὼν, τοιοῦτοι δὲ δὲν εἶναι βεβαίως οἱ κληρονόμοι, ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ ἐγκαλέσωσιν ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος, καθ' ὅσον μάλιστα, ὡς εἶδομεν ἐν ἀρθ. 86, δὲν μεταβιβάζονται εἰς αὐτοὺς αἱ περὶ ἱκνοποιήσεως ἀγωγαὶ τοῦ ἀποθανόντος (ἀπ. 199 : 66).

143. Ἐξεταστέον ἤδη ἐνώπιον τίνων προσώπων δύναται νὰ γείνη ἡ ἐγκλησις. Κατὰ τὸ ἀρθ. 152 Ποιν. Δικ. ἡ μήνυσις δύναται νὰ γείνη πρὸς τε τὸν εἰσαγγελέα καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀρμοδίους ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλους. Προκειμένου περὶ ἐγκλήσεως, τὸ ἀρθ. 278 μόνον τὸν εἰσαγγελέα μνημονεύει, ἀλλ' ἀναφέρεται βεβαίως εἰς τὰ περὶ μνηύσεων διαταχθέντα, διότι οὐδὲ περὶ τῆς ἐγχειρίσεως τῆς ἐγκλήσεως διατάσσει τι, οὐδὲ ὑπάρχει λόγος τις νὰ ἀποκλεισθῶσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἀφ' ὧν τῶν ὑπὸ τῶν παθόντων διδομένων ἐγκλήσεων, εἴτε ἀναγκαιῶν πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος, εἴτε μὴ, διότι περὶ πασῶν πραγματεύεται ὁ νόμος, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀρθ. 281 (ἀπ. 83 : 62, 161 : 72 ἥτις καὶ ἀνήρρεσεν ὑπὲρ τοῦ νόμου ἐναντίαν ἀπόφασιν). Τίνες εἰσὶν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι ὀρίζει τὸ ἀρθ. 17 Ποιν. Δικ. καὶ θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ ἀνακρίσεως τμήματι. Ἡ ἐγκλησις δύναται νὰ δοθῇ καὶ πρὸς τὸν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέα, ἂν θέλῃ νὰ τὴν δεχθῇ (ἀρθ. 153 Ποιν. Δικ.), ἐπὶ δὲ πταισμάτων γίνεται πρὸς τὸν ἀστυνόμον (ἀρθ. 282 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον.).

Ἐγκλησις μὴ δοθεῖσα εἰς τι τῶν ἀνωτέρω προσώπων θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη, καὶ οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν. Πρέπει ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ, καὶ ὅταν εἰς ἀνακριτικὸν μὲν ὑπάλληλον, ἀλλ' ἀναρμόδιον δοθῇ ἡ ἐγκλησις; Ὁ Ἄρ. Πάγος ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀρνητικῶς (ἀπ. 61 : 41 καὶ 187 : 88), καὶ φρονοῦμεν, ὅτι ἡ λύσις αὕτη εἶναι ὀρθή, διότι ὁ παθὼν ἐξέφρασε τὴν περὶ καταδίωξεως αἰτησίν του εἰς ὑπάλληλον ἔχοντα δικαίωμα νὰ δέχεται ἐν γένει τοιαύτας αἰτήσεις, καὶ ἂν ἐπομένως ἐπλανήθη περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀρμοδίου, δὲν δύναται ἐντεῦθεν νὰ προκύψῃ ἀμφισβόλια περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἥτις περιβαλλομένη τοῖς νομίμοις τύποις, καὶ ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, καθιστᾷ αὐτὸν ἐλεύθερον νὰ ἐνεργήσῃ. Ἡ γνώμη αὕτη δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ ἐκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἀρθ. 155 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ μήνυσις πρέπει νὰ πεμφθῇ παραχρῆμα εἰς τὸν παρὰ Πρωτοδικαίς ἀρμόδιον εἰσαγγελέα. Ἐπειτα

ἐνδεχόμενον νὰ διαμείνῃ μακρὰν ὁ παθὼν, διατὶ νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τα-
ξείδια ἢ πληρεξούσια ;

144. Ἡ ἐγκλησις δύναται νὰ γείνη ἢ ἐγγράφως ἢ προφορικῶς. Περὶ τούτου εἶναι ρητὰ τὰ ἄρθρ. 153 καὶ 154 Ποιν. Δικ. τὰ ὅποια, προβλέποντα περὶ μηνύσεων ἐν γένει, ἐφαρμόζονται κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὰς ἐγκλήσεις (ἀπ. 111 : 1846). Πρέπει δὲ νὰ περιέχῃ σαφῇ καὶ ἀκριβῇ περιγραφὴν τοῦ ἀδικήματος, ἄλλως δύναται ὁ δεχόμενος αὐτὴν ὑπάλληλος νὰ ζητήσῃ διασαφήσεις καὶ νὰ ἐπιφέρῃ διορθώσεις (Helie n° 2254). Ἀλλ' ἀρκεῖ μόνον ἡ περιγραφὴ αὕτη, ἵνα χορηγήσῃ δικαίωμα καταδιώξεως εἰς τὴν εἰσαγγελίαν ; Δὲν πρέπει νὰ ζητῇ ρητῶς ἐν αὐτῇ ὁ ἐγκαλῶν τὴν καταδίωξιν ; Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναφέρῃ τὰ ὀνόματα τῶν κατηγορουμένων ; Ὁ νόμος σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῶν ζητημάτων τούτων. Λαμβάνοντες ὁμῶς ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ νόμος ἀπαγορεύει τὴν καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων ἄνευ προηγουμένης αἰτήσεως τῶν παθόντων, καὶ ὅτι τὴν περὶ τούτου αἴτησιν σκοπεύει νὰ ὑποβάλῃ ἡ ἐγκλησις, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἀπαιτεῖται μὲν βεβαίως νὰ ἀναφέρηται εὐκρινῶς ἐν τῇ ἐγκλήσει τὸ ἐκτελεσθέν ἀδίκημα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ νὰ περιέχεται, ἢ νὰ ἐξάχῃται ὅπωςδὴποτε σαφῶς ἐξ αὐτῆς ἡ περὶ καταδιώξεως αἴτησις τοῦ παθόντος. Διὰ τοῦτο, ἐν σιωπῇ, ἡ ἀσαφεία τῆς ἐγκλήσεως, ὀφείλουσιν οἱ πρὸς αὐτὴ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ προκλῶσι ρητὴν περὶ τούτου ἐξήγησιν τοῦ παθόντος. Ἐν τούτοις ἡ νομολογία δὲν εἶνε ὁμόφωνος περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἡ *τιμ'* 39 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου θεωρεῖ τὴν ἐγκλησιν ὡς ἀπλὴν εἰδοποίησιν τοῦ παθόντος περὶ τῆς ἀξιοποιήσου πράξεως, καὶ ἐπομένως ἰσχυρὰν καὶ ἄνευ αἰτήσεως περὶ καταδιώξεως. (Βικελ. τόμ. 1 σελ. 105). Ἡ 70 : 47 δὲν ἐθεώρησεν ἀρκούσαν τὴν εἰδοποίησιν τοῦ παθόντος, διότι ἐν αὐτῇ ρητῶς ἐζήτει προφυλακτικὰ μέτρα. Τέλος ἡ 29 : 56 ἐθεώρησεν ἰσχυρὰν τὴν ἐγκλησιν καὶ ἄνευ τῆς περὶ τιμωρίας αἰτήσεως, διότι «εἰς τοιαύτην μήνουσιν ἐμπεριλαμβάνεται σιωπηλῶς καὶ ἀναγκάτως ἡ θέλησις αὐτοῦ νὰ τιμωρηθῇ ὁ καταμηνυθεὶς, ἄλλως δὲν ἤθελε καταγγεῖλαι παντάπασιν αὐτόν».

Ἄμα τοιαύτη περὶ καταδιώξεως αἴτησις τοῦ παθόντος ὑπάρχει ἐν τῇ ἐγκλήσει, αὕτη εἶναι ἐγκυρος, ἀνεξαρτήτως τοῦ λοιποῦ περιεχομένου αὐτῆς· ὅθεν ἀδιάφορον εἶναι πῶς ἐπιγράφεται, ἢ ἂν φέρῃ χρονολογίαν.

145. Ἰδίας ἐξετάσεως χρῆζει τὸ ζήτημα, ἂν ἀπαιτῆται νὰ ἀνα-

φέρωνται ἐν τῇ ἐγκλήσει τὰ ὀνόματα τῶν κατηγορουμένων. Ὁ Ἄρ. Πάγος λύει τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς· κατὰ τὰς ἀποφάσεις συδ' : 38 καὶ τμγ' : 39, ἀρκεῖ νὰ δοθῇ μὴνυσις περὶ τῆς πράξεως, καὶ ἔργον τῆς ἀνακρίσεως εἶναι νὰ ἀνεύρῃ τοὺς αὐτουργούς· κατὰ δὲ τὴν ἀποφασιν 89 : 56, ἡ μὴ μνεῖα τινός τῶν συναιτίων ἀπαγωγῆς δὲν ἐμποδίζει τὴν κατ' αὐτοῦ καταδίωξιν, καθότι « διὰ τῆς μηνύσεως ἡ παθοῦσα ἔδειξεν ἀρκούντως, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ τιμωρηθῶσιν ἀνεξαίρετως ὅλοι οἱ συμμετασχόντες εἰς τὴν κολάσιμον πράξιν »· ὁμοίαν λύσιν ἀποδέχονται αἱ ἀποφάσεις 78 καὶ 101 : 66, 174 : 70, 211 : 73. Τὴν τοιαύτην λύσιν ἐν γένει θεωροῦμεν ὡς ὀρθήν, διότι ἐκ τῆς μηνύσεως τῆς πράξεως ἐξάγεται ἐν γένει ἡ θέλησις τοῦ παθόντος, ἵνα καταδιωχθῇ ἀδιακρίτως πᾶς αὐτουργός τῆς κολασίμου πράξεως. Φρονοῦμεν ὁμῶς, ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἐξαίρεσιν, ὅταν ἄγνωστοι ἦσαν εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα οἱ δράσται τοῦ ἀδικήματος, οἱ διατελοῦντες πρὸς αὐτὸν εἰς τινα τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 377 Ποιν. Νόμου ἀναφερομένων σχέσεων· π. χ. ὅταν ὁ σύζυγος, καταγγέλλων κλοπὴν, ἠγνόει, ὅτι ταύτην διέπραξεν ἡ σύζυγός του, ἥς δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν καταδίωξιν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀληθὴς κατὰ τῆς συζύγου ἐγκλησις. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος παρεδέχθη, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς γενομένη ἐγκλησις ἐπὶ βιαιᾷ ἀπαγωγῇ περιλαμβάνει καὶ τὴν ἐκουσίαν ἀπαγωγὴν, εἰς ἣν κατεδικάσθη ὁ ἐπὶ βιαιᾷ ἀπαγωγῇ καταδιωχθεὶς (ἀπ. 245 : 94, 33 : 95).

Ἀλλὰ δύναται ὁ ἐγκαλὼν νὰ περιορίσῃ τὴν ἐγκλησίαν τοῦ κατὰ τινῶν τῶν δραστῶν τοῦ ἀδικήματος, ἀπαιτῶν νὰ μὴ καταδιωχθῶσιν οἱ λοιποί· Φρονοῦμεν, ὅτι τοιοῦτον δικαίωμα δὲν προκύπτει ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, καθ' ὅς ἐπετράπη εἰς τοὺς παθόντας νὰ ἐμποδίσῃ πᾶσαν καταδίωξιν ὠρισμένων ἀδικημάτων, οὐχὶ ὁμῶς καὶ νὰ ἐπεκτείνωσιν ἢ περιστέλλωσιν αὐτὴν κατὰ τὰς ἰδιοτροπίας, τὰ πάθη ἢ τὰ συμφέροντα αὐτῶν (Helie n° 1020). Ἀμα ὁ παθὼν ἐμφανίσῃ ρητὴν ἐγκλησιν, αἴρεται πᾶν κώλυμα τῆς καταδίωξεως, καὶ ἡ ποινικὴ διαδικασία ἐνεργεῖ, ὡς ἂν τὸ ἀδίκημα κατεδιώκετο ἐξ ἐπαγγέλματος. Ἡ ἀντίθετος γνώμη δύναται νὰ καταστήσῃ ἐπισφαλῆ καὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, διότι εἰς ταύτην μεγάλως συντελεῖ ἡ σύγχρονος πάντων τῶν συνενόχων ἐκδίκασις. Ἐνεκα τούτου ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀδαιρέτου τῆς ἐγκλήσεως, ἣν ρητῶς ἀναγράφει καὶ τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ Γερμ. Ποιν. Νόμου, καὶ καθ' ἣν ἡ κατὰ τινος τῶν δραστῶν τοῦ

ἀδικήματος ἔγκλησις ἀρκεῖ πρὸς καταδίωξιν πάντων, καὶ τοι μὴ ἀναφερομένων (Κωστῇ Ἑρμ. Ποιν. Νόμ. τόμ. 1 σελ. 500—501). Ἄλλ' ὅταν ῥητῶς ὑποβάλλεται ἡ ἔγκλησις ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς μὴ καταδιώξεως ὀρισμένων συνενόχων, ὀρθότερον εἶναι νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οὐδόλως ὑπάρχει ἔγκλησις, δὲ ἐν αὐτῇ δὲν ἐκδηλοῦται ὀριστικὴ περὶ καταδιώξεως θέλησις, δι' ὃ Ὁ Ἀρ. Πάγος, δὲν ἐθεώρησεν ἐπαρκῆ ἔγκλησιν συζύγου περὶ καταδιώξεως ἐπὶ μοιχείᾳ μετὰ τῆς συζύγου τοῦ μόνου τοῦ τρίτου (ἀπ. 29 : 41). Διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ ἀπευθύνωσιν οἱ δεχόμενοι τὰς ἐγκλήσεις ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τὰς δεύσας περὶ τούτων διασαφήσεις εἰς τοὺς ἐγκαλοῦντας, ἵνα προβάλωσιν οὗτοι μετὰ περισκέψεως, καὶ ἐν γνώσει ὅλων τῶν συνεπειῶν τῆς ἐγκλήσεώς των.

146. Ὁ πρὸς ὃν ἡ ἔγκλησις ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ συντάξῃ ἐκθεσιν περιέχουσαν, εἰ μὲν ἡ ἔγκλησις προφορικὴ, τὰ ὑπὸ τοῦ ἐγκαλοῦντος κατατιθέμενα, εἰ δὲ ἔγγραφος, τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐγγειρίσεώς της. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ προσαρτᾶται καὶ ἡ ἔγγραφος ἔγκλησις, ἀφοῦ μονογραφηθῇ αὕτη ἀνὰ πᾶν φύλλον παρὰ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου (ἀρθρ. 153, 154 Ποιν. Δικον.). Ἐννοεῖται, ὅτι εἰς ἀμφοτέραις τὰς περιπτώσεις ὁ λαμβάνων τὴν ἔγκλησιν ὑπάλληλος δικαιοῦται, καὶ ὀφείλει μάλιστα, νὰ ζητήσῃ διασαφήσεις περὶ τε τοῦ καταγγελλομένου ἀδικήματος καὶ περὶ τῆς θελήσεως τοῦ παθόντος πρὸς καταδίωξιν.

Περὶ τῶν διατυπώσεων τῶν ἀνωτέρω ἐκθέσεων ἰσχύουσιν αἱ περὶ τῶν ἐκθέσεων ἐν γένει διατάξεις τοῦ νόμου, ὡς ἀκολουθῶς θέλομεν ἐξετάσει.

Τὸ ἀκόλοθον ζήτημα ὑπολείπεται ἐνταῦθα. Ποίαις συνεπειᾷς ἔχει ἡ παράλειψις τῆς συντάξεως τῶν ἀνωτέρω ἐκθέσεων; Ὁ Ἀρ. Πάγος διὰ τῆς 64 : 41 ἀποφάσεώς του ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἡ σύνταξις ἐκθέσεως, καὶ ἐπομένως δὲν παραβιάπτει τὸ νόμιμον τῆς καταδιώξεως ἡ ἔλλειψις ἡ ἀκυρότης αὐτῆς. Κατόπιν ὁμοῦς μετέβαλε νομολογίαν, παραδεχθεὶς, ὅτι εἶναι ἄκυρος ἡ ἔγκλησις, ἅμα δὲν συνετάχθη περὶ αὐτῆς νόμιμος ἐκθεσις (ἀπ. 54 : 60. 167 : 88).

Ἡ τελευταία αὕτη νομολογία εἶναι καθ' ἡμᾶς ἡ μόνη ὀρθή. Σκοπὸς τῶν διατυπώσεων τούτων εἶναι ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ἡ ἔγκλησις εἶναι πρᾶξις σπουδαία καὶ μεμελετημένη, καὶ οὐχὶ τυχαία ἀπερισκεψία, ὅθεν ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ τηρηθῶσιν αἱ διατυπώσεις, ἵνα ὑπάρχῃ νό-

μιμος ἀπόδειξις, ὅτι μετὰ σκέψεως προέβη ὁ παθὼν εἰς ἐνέργειαν τῆς ἐγκλήσεως. Ὅταν λείπη ἡ τοιαύτη ἀπόδειξις, δὲν ὑπάρχει νόμιμος ἔκφρασις τῆς περὶ καταδιώξεως θελήσεως τοῦ παθόντος, καὶ ἐπομένως καὶ ἡ καταδίωξις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄνευ ἐγκλήσεως γενομένη, ὅπερ ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως, κατὰ τὸ ἄοθρ. 407 ἐδ. 4 καὶ 459 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ. (Helie n° 1000. Haus n° 1158 καὶ 1859. Garraud n° 384, contra Dalloz Suppl. n° 664). Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἕτεροι ἀποφάσεις τοῦ Ἄρ. Πάγου (12 : 45. 97 : 56. 56 : 58. 29 καὶ 60 : 66) ἀποφαίνονται, ὅτι πρέπει νὰ προταθῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς οὐσίας αἱ ἀκυρότητες τῆς ἐγκλήσεως, ἵνα προταθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλ' ὡς βραδύτερον θέλομεν ἐκθέσει (ιδὲ ἀριθ. 867, 1099, 1476), οὐδόλως εἰσὶν ὀρθαὶ αἱ τοιαῦται διακρίσεις.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἐπὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιωκομένων ἀδικημάτων οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχη συνέπειαν ἡ ἀκυρότης τῆς γενομένης ἐγκλήσεως, ὅπως καὶ ἡ παντελής ἔλλειψις αὐτῆς (ἀπ. 23 : 52).

147. Ὅσάκις πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος ἀπαιτεῖται ἡ ἐγκλησις τοῦ παθόντος, ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν δύναται νὰ προθῶσιν αἱ καταδικωτικαὶ ἀρχαὶ πρὸ τῆς ἐγχειρίσεως τῆς ἐγκλήσεως. Ἀλλ' ἡ αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ τῆς γνώμης ταύτης ἠδύνατο νὰ ἔχη λίαν ἐπιβλαβεῖς συνεπείας, διότι πολλάκις ἡ ἀναβολὴ μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἐγκλήσεως δύναται νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων, καὶ βεβαιώσιν τοῦ ἀδικήματος, ἢ τὴν σύλληψιν τῶν δραστῶν, δι' ὃ καὶ ἡ Γερμ. Ποιν. Δικ. ῥητῶς ἐπιτρέπει τὴν σύλληψιν αὐτῶν πρὸ τῆς ἐγχειρίσεως τῆς ἐγκλήσεως (ἄρθ. 127 ἐδ. 3, 130. Kries σελ. 312. Löwe ὑπὸ τὸ ἄρθ. 130). Ἐκτὸς τούτου πολλάκις εἶναι ὅλως ἀμφίβολον, ἂν κατ' ἐγκλησιν ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος τιμωρῇται τὸ ἀδίκημα, ἡ δὲ ἀμφιβολία δύναται νὰ παραταθῇ μέχρι τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως, ὅτε θὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς ὅποιον τὸ ἀδίκημα, καὶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις ἐξετελέσθη (ἀπ. 111 : 83). Ἐνεκα τούτου ἡ ἡμετέρα νομολογία παρεδέχθη, ὅτι καὶ ἡ ἄνευ ἐγκλήσεως ἀρξαμένη καταδίωξις νομιμοποιεῖται, ἐπερχομένης βραδύτερον τῆς ἐγκλήσεως (ἀπ. σκδ' : 38).

148. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ διατυπώσεις τῶν ἐγκλήσεων. Ἐξεταστέον ἤδη, ὑπάρχει ἕτερός τις τρόπος ἐνεργείας αὐτῶν : Ὁ Ἄρ. Πάγος, προκειμένου περὶ τραυμάτων ἀπρομελετήτων, ἀπεφάνθη, ὅτι οὐδεμία διατύπωσις τῆς ἐγκλήσεως ἀπαιτεῖται, διότι τὸ ἄρθρ. 317 Ποιν. Νόμ.

ἀπλῶς αἰτήσιν τοῦ παθόντος ἀπαιτεῖ, ὅπωςδὴποτε ἐκφρασθεῖσαν (ἄπ. 86 : 68). Φρονοῦμεν, ὅτι τὰ ἄρθρα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ὀρίζοντα τὰ κατ' ἐγκλησιν τιμωρούμενα ἀδικήματα, οὐδὲν ὥς προτίθενται νὰ διαγράψωσι τὰς διατυπώσεις τῶν ἐγκλήσεων, ἀλλ' ἀναφέρονται ὡς πρὸς ταύτας εἰς τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ εἰς τὰ τραύματα ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ἐγκλήσεων ἀνωτέρω διατυπώσεις, ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 317 Ποιν. Νόμου διατάσῃ, ὅτι καταδιώκονται κατ' αἰτήσιν τοῦ βλαφθέντος.

Σπουδαιότερον εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν ἀποτελῇ νόμιμον ἐγκλησιν ἡ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐξετάσεως τοῦ παθόντος ὡς μάρτυρος δήλωσις αὐτοῦ, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γείνη καταδίωξις. Σταθερὰ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρ. Πάγου λύει καταφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἴτε αὐτὸς ὁ παθὼν (ἄπ. 25 : 72, 34 : 73, 84 : 92), εἴτε οἰοσδὴποτε τῶν ἀντ' αὐτοῦ δικαιουμένων νὰ ἐγκαλέσωσιν ἐξετάζεται ὡς μάρτυς (ἄπ. 99 : 92). Ἐκ τῶν πολλῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου σημειοῦμεν τὴν 112 : 84, ἥτις ἀνήρесе ὑπὲρ τοῦ νόμου βούλευμα ἐφετῶν, μὴ θεωρήσαν τὴν δήλωσιν τῆς παθούσης ὡς ἐγκλησιν, ἐκδοθεῖσαν δὲ ὑπὸ τῆς ὁλομελείας, εἰς ἣν ὑπάγονται αἱ ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀναιρέσεις. Βεβαίως ἡ ἐκθεσις τῆς ἐξετάσεως τοῦ παθόντος ὡς μάρτυρος, ἐν ἣ περιέχεται ἡ περὶ καταδιώξεως δήλωσις αὐτοῦ, περιέχει ὅλας τὰς διατυπώσεις τῆς συνεπειᾶ προφορικῆς ἐγκλήσεως συντασσομένης ἐκθέσεως, ἔχει ὁμως καὶ δυο οὐσιώδεις ἐλλείψεις, 1) ὅτι δὲν προηγείται, ἀλλ' ἔπεται τῆς καταδιώξεως, καὶ 2) ὅτι δὲν περιέχει τὴν αὐθόρμητον καὶ μεμελετημένην περὶ καταδιώξεως τοῦ παθόντος, ἀλλὰ τὴν στιγμιαίαν, καὶ ὑπὸ τῆς διηγήσεως ἴσως τοῦ ἀδικήματος προκληθεῖσαν θέλησιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ πρώτη ἐλλείψις δὲν παραβιάπτει, ὡς εἶδομεν ἐν τῷ προηγούμενῳ ἀριθμῷ, τὸ κύρος τῶν προενεργηθεισῶν πράξεων, ἡ δὲ δευτέρα ἐλλείψις δύναται νὰ προληφθῇ ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἐφιστῶντων τὴν προσοχὴν τῶν ἐξεταζομένων, καὶ ὑποδεικνύοντων τὰς συνεπείας τῆς περὶ καταδιώξεως δηλώσεως αὐτῶν, καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἀνακλήσεως αὐτῆς. Δι' ὃ ἐγκρίνομεν τὴν νομολογίαν, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἄλλως ἀμφίβουλον ἤθελε κατασταθῇ τὸ κύρος πλείστων καταδιώξεων.

Ἀλλ' ἡ ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ παθόντος ὡς μάρτυρος δήλωσις ἐνδεκνύει, ὅτι αὕτη μόνον διαρκούσης τῆς προδικασίας δύναται νὰ λάβῃ χώραν. Μετὰ τὴν εἰς τὸ συμβούλιον, ἢ εἰς τὸ ἀκρατῆριον εἰσαγωγὴν

τῆς ὑποθέσεως, δὲν δύναται πλέον νὰ γείνη ἐγκύρως οἰαδήποτε δήλωσις ἢ ἐγκλησις τοῦ παθόντος, διότι κεκτημένον ἔχει πλέον δικαίωμα ὁ κατηγορούμενος νὰ προτείνῃ τὸ ἄκυρον τῆς καταδιώξεως λόγῳ ἐλλείψεως ἐγκλήσεως. Ἐννοεῖται, ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐγκλησις μόνῃ ἢ ἔνορκος κατάθεσις τοῦ παθόντος ἄνευ ῥητῆς δηλώσεως αὐτοῦ, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γείνη καταδίωξις (ἀπ. 48:79).

149. Ἀναπληροὶ τὴν ἐγκλησιν ἢ ἐγερσις πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων; Ὁ Mangin (n° 132) ὑπεστήριξε τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀγωγή ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ παθὼν δὲν θεωρεῖ σπουδαῖα τὰ ἐκ τῶν δικαστικῶν συζητήσεων δυνάμενα νὰ προκύψωσιν ἄτοπα. Ἀλλ' ἡ γνώμη του ἀποκρούεται παρὰ πάντων, διότι ὁ νόμος πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος ἀπήτησε ῥητῶς ἐγκλησιν καὶ οὐχὶ πολιτικὴν ἀγωγὴν, ἡ δὲ ὑπόθεσις, ὅτι ὁ παθὼν δὲν θεωρεῖ ἐπιβλαβὴ τὴν δικαστικὴν συζήτησιν, ἐνδέχεται νὰ ᾖναι ἐσφαλμένη, διότι ἡ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων συζήτησις δὲν προκαλεῖ τὸ σκάνδαλον, ὅπερ ἐγείρει ἡ ποινικὴ δίκη (Helie n° 1003. Dalloz n° 190. Suppl. n° 322. Haus n° 1159).

Τὸ ζήτημα καθίσταται ἀμφίβολον, ὅταν πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως ἐγείρεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, διότι βάσις αὐτῆς εἶναι ἡ ἐνοχὴ τοῦ ἐναγομένου, ὥστε ἡ καταδίκη αὐτοῦ ἐπιδιώκεται διὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ἀναπληροῖ τὴν ἐγκλησιν ἢ εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἰσαγωγή τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς (ἀπ. υἷς' : 40).

Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι ἀναπληροῖ τὴν ἐγκλησιν ἢ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν δῆλωσις τοῦ παθόντος, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ὅταν περὶ τῆς ἐγγχειρίσεως αὐτῆς συνταχθῇ νόμιμος ἔκθεσις, διότι καὶ ἐν τῇ δῇλωσει ταύτῃ περιέχεται αἰτησις περὶ καταδιώξεως τοῦ κατηγορουμένου. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὴν παράστασιν τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀποδίδουσι σημασίαν καὶ δύναμιν μείζονα τῆς ἐγκλήσεως (Helie n° 718, 1005).

150. Αἱ περὶ ἐγκλήσεων διατυπώσεις δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς κατ' ἐγκλησιν τιμωρουμένας ἐξυβρίσεις τοῦ ἀξιώματος, ὡσάκις ἀπευθύνονται κατὰ ἐνόρκων δικαστηρίων, συλλόγων καὶ συστημάτων (ιδεῖ ἀριθ. 138), κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον. εἰς ἃς παραπέμπει καὶ τὸ ἄρθρ. 192 ἐδ. 2 τοῦ Ποιν. Νόμου. Εἰς τοιαύ-

τας περιστάσεις ἡ ἐγκλήσις γίνεται κατ' ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου ἢ τοῦ συστήματος. Ὁ νόμος δὲν διαγράφει τὰς πρὸς ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τηρητέας διατυπώσεις, ἐντεῦθεν δὲ πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι θὰ τηρηθῶσιν αἱ διατυπώσεις, καθ' ἃς ἕκαστος τῶν τοιούτων συλλόγων ἢ συστημάτων ἐκδίδει ἐν γένει τὰς ἀποφάσεις του, θὰ διαβιβασθῶσι δὲ αἱ ἀποφάσεις αὗται εἰς τὴν εἰσαγγελίαν διὰ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου τῶν τοιούτων συλλόγων ἢ συστημάτων, οἷον τοῦ προέδρου αὐτῶν. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν οὔτε διατυπώσεις τοιαῦται εἰσιν ὤρismέναι, οὔτε νόμιμός τις ἀντιπρόσωπος, ὡς, λόγου χάριν, ἐπὶ ἐνόρκου δικαστηρίου, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἔγκυρον ἀπόφασιν τὴν φέρουσαν τὰς ὑπογραφὰς τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου, ἢ τοῦλάχιστον τοῦ μεγαλύτερου αὐτῶν ἀριθμοῦ, διότι ἐκφράζεται οὕτως ὅπωςδῆποτε ἡ ἀληθὴς τοῦ συλλόγου ἐπιθυμία καὶ ἀπόφασις.

Καὶ ἕτερον ζήτημα παρουσιάζεται ἐνταῦθα· τί ποιητέον ἂν ὁ ἐξυβρισθεὶς σύλλογος ἢ τὸ σύστημα δὲν ὑφίσταται πλέον, εἴτε ἕνεκα λήξεως τῶν ἐργασιῶν του, εἴτε ἕνεκα διαλύσεως; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνεφύη ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ ἐξυθρίσεως βουλῆς διαλυθείσης, καὶ τινες μὲν εἶπον, ὅτι οὐδόλως τιμωροῦνται αἱ ἐξυθρίσεις αὗται, διότι, διαλυθείσης τῆς βουλῆς, αἱ πράξεις αὐτῆς ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ τὰς ἐπικρίνῃ, τὸ δὲ Ἀκυρωτικὸν εἶπεν, ὅτι τιμωροῦνται καὶ καταγγέλλονται ὑπὸ τῆς διαδόχου βουλῆς. Ὁ Helie (n° 1047) ἐπικρίνει τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ἐγκλήσεως, διότι ἐν τῇ προσβολῇ τῆς βουλῆς προσβάλλονται τὰ μέλη αὐτῆς, ὅθεν τὰ μέλη μιᾶς νέας βουλῆς δὲν δύνανται νὰ ἐκτιμῇσωσι προσβολὰς κατ' ἄλλων ἀπευθυνθείσας, καὶ ν' ἀποφασίσωσιν ἂν πρέπη νὰ καταδιωχθῶσιν αὗται· ἐντεῦθεν δὲ φθάνει εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, ὅτι θὰ μείνωσιν ἀτιμώρητοι αἱ ἐξυθρίσεις ἐκεῖναι. Ἀλλὰ δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι, τῆς κατὰ τοῦ συλλόγου προσβολῆς ἀπευθυνομένης κυρίως κατὰ τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν μελῶν, δύνανται ταῦτα, καὶ ἀφοῦ διαλυθῇ ὁ σύλλογος, νὰ συνέλθωσιν ἰδιαιτέρως, καὶ νὰ λάβωσι τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδιώξεως πρὸς ἱκανοποίησίν των, ἐν ὅσῳ ἡ πράξις δὲν παρεγράφη; Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη ἡμῶν αὕτη δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρ. 22 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.

151. Ἐπίσης δὲν ἐφαρμόζονται αἱ περὶ τῶν ἐγκλήσεων διατυπώσεις ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων, περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 444 Ποιν. Νόμου. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ καταδίωξις γίνεται κατ' αἵτησιν τῆς Κυβερνήσεως,

ὅθεν ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη αἵτησις ὑπουργοῦ τινος πρὸς τὴν ἀρμοδίαν εἰσαγγελίαν, ἵνα ἐνεργήσῃ αὕτη νομίμως τὴν καταδίωξιν (Helie n° 1061).

152. Γενομένης τῆς ἐγκλήσεως παύει πλέον τὸ κώλυμα τῆς ἐνεργείας τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ἐπομένως τίθεται οὗτος εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκεται, προκειμένου περὶ παντός ἄλλου ἀδικήματος ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιωκομένου. Θέλει σκεφθῇ καὶ ἀποφασίσῃ, ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Καὶ ἂν ὑποτεθῇ δέ, ὅτι ὀρθότερα εἶναι ἡ γνώμη, καθ' ἣν οὐδέποτε εἶναι ὑπόχρεως ἡ καταδίωξις (ιδεῖ ἀριθ. 58), ἐννοεῖται, ὅτι εἰς τὴν περὶ τούτου κρίσιν του μεγάλως θέλει βαρύνει ἡ περίπτωσις, ὅτι ἡ καταδίωξις θέλει ἐπιφέρει, ἂν ὅχι ἄλλο, ἐνόχλησιν τινὰ εἰς τὸν αἰτοῦντα αὐτὴν παθόντα, ὅθεν δύσκολον εἶναι νὰ ζητῇ αὐτὴν ἄνευ λόγου (Helie n° 1005).

Ἄλλ' ὁ παθὼν μετὰ τὴν ἐγκλησιν οὐδὲν διατηρεῖ δικαίωμα ἐπὶ τῆς καταδίωξεως, ὅθεν δὲν δύναται οὔτε νὰ ματαιώσῃ οὔτε νὰ ἀναστείλῃ αὐτὴν ἀνακαλῶν τὴν ἐγκλησιν· ὥφειλε νὰ σκεφθῇ ὠρίμως, ἂν ἦτο συμφέρουσα δι' αὐτὸν ἡ καταδίωξις· καὶ ἐν ὅσῳ μὲν σιωπᾷ ὁ παθὼν, ἀργεῖ ἡ δικαιοσύνη, φοβουμένη μὴ ἐπαυξήσῃ τὴν βλάβην αὐτοῦ, καὶ ἀμφιβάλλουσα περὶ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος· ἀφ' ἧς ὁμως ὁ παθὼν κατήγγειλε ὠρισμένον ἀδίκημα, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐπελήφθη τῆς καταδίωξέως του, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πορείαν αὐτῆς. Ἦθελεν εἶσθαι ἄτοπον ν' ἀφεθῇ ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου εἰς τὰς στιγμιαίας ἰδιοτροπίας τῶν παθόντων.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιέρωσεν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. Ἐν τούτοις ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν μοιχείαν ἐξαίρεσις (337 procedure civile), ἥτις ἐπρεπεῖν ἴσως νὰ εἰσαχθῇ παρ' ἡμῖν. Ἡ κοινωνία ἐνδιαφέρεται ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν τήρησιν τοῦ γάμου καὶ τῆς ἀρμονίας μεταξὺ τῶν συζύγων, ὥστε ἐπρεπεῖ νὰ παραδέχεται πᾶν μέσον συντελοῦν πρὸς τοῦτο, καὶ αὐτὴν τὴν ἀναστολὴν τῆς καταδίωξεως. Πλείονες ἐξαίρεσις ὑπάρχουσιν ἐν Γερμανίᾳ (Meyer σελ. 369).

Ἐν Γαλλίᾳ ὑπεστήριζάν τινες (Chassan delits de la presse τόμ. 2 σελ. 55), ὅτι ἐπιτρέπεται ἀνάκλησις τῆς ἐγκλήσεως, ἐν ὅσῳ τούλάχιστον ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν εἰσήγαγε τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, τὴν δὲ γνώμην ταύτην παραδέχεται καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Βικέλας (τόμ. 1 σελ.

110—111). Ἡ γνώμη αὕτη ἀποκρούεται μὲν καὶ ἐν Γαλλίᾳ (Helie n° 1008), παρ' ἡμῖν ὁμως ἰδίως οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ὑπόστασιν ἕνεκα τῆς συντάξεως τοῦ ἀρθρ. 23 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ *ἅμα ἐμφανίσῃ* ὁ παθὼν ἐγκλησιν δὲν δύναται πλέον νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ, ἥτοι ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης μεταγενεστέρας ἐπ' αὐτῆς ἐνεργείας τοῦ εἰσαγγελέως. Ὡς ἐμφανισθεῖσα δὲ θεωρεῖται ἡ ἐγκλησις, ἅμα περατωθῇ ἡ περὶ αὐτῆς συντασσομένη ἐκθεσις.

Ὁφείλομεν μόνον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ Εἰσαγγελεὺς ἀποκτῶν, ὡς εἴρηται, πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς μηνύσεως, καλὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐνδίδῃ εἰς τὴν περὶ ἀνακλήσεως αἵτησιν τοῦ παθόντος, ἐκτός ἂν ἡ καταδίωξις ἐνδιαφέρῃ οὐσιωδῶς τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἐξεταστέον τέλος ἀκριβέστερον, τίνα τὰ ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀποτελέσματα τῆς ἐλλείψεως ἢ τοῦ ἀκύρου τῆς ἐγκλήσεως, ὅταν ἀναφανῇ ἡ ἀνάγκη αὐτῆς. Τὸ ζήτημα δὲν παρουσιάζει ἀμφιβολίαν τινά· ἀροῦ ἡ ἐγκλησις ἀπαιτεῖται διὰ τὸ κύρος τῆς καταδιώξεως, ἔπεται, ὅτι ἡ ἔλλειψις ἢ τὸ ἄκυρον αὐτῆς, καθιστῶσιν ἄκυρον τὴν γενομένην διαδικασίαν, καὶ συνεπῶς ἀπαράδεκτον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀλλ' οὐχὶ κατ' οὐσίαν μὴ βάσιμον, ἐπομένως δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐκ νέου, ἐπερχομένης ἐγκύρου ἐγκλήσεως. Τοῦτο καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτε μὲν ἀναιρέσας δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως καὶ κηρύξας τὴν κατηγορίαν ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος (ἀπ. 48 : 79), ὅτε δὲ ἀναιρέσας ἀπόφασιν πταισματοδίκου, διότι ἠθώωσε δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως, ἐνῷ ὥφειλε νὰ ἀκυρώσῃ τὸ κλητῆριον θέσπισμα. Ἐν τούτοις οὐ μόνον πλημμελειοδικεῖον ἠθώωσε δι' ἔλλειψιν ἐγκλήσεως (ἀπ. 137 : 78), ἀλλὰ τοῦτο ἔπραξε καὶ αὐτὸς ὁ Ἄρ. Πάγος, ἀναιρέσας ἀπόφασιν συνέδρων, ἐπιβαλοῦσαν ποινὴν ἄνευ ἐγκλήσεως (ἀπ. 47 : 76). Διὰ τοῦτο ἐπραγματούθημεν καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο.

§ 2.

Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἔλλειψιν ἀδείας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

153. Ἀνάγκη τῆς ἀδείας.

154. Βουλευταί.

155. Διὰ ποίας πράξεις ἀπαιτεῖται ἡ ἀδεια :

156. Ἐπὶ τίνα χρόνον ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια ;
 157. Τίς ζητεῖ τὴν ἄδειαν ;
 158. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεως τῆς βουλῆς.
 159. Ὑπουργοί.
 160. Πράξεις αὐτῶν ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας.

153. Πρὸς ἐλευθέραν καὶ ἀνεξάρτητον ἐξάσκησιν τῆς τε νομοθετικῆς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ μὴ εἰσάγωνται εἰς δίκην τὰ περιβεβλημένα ταῖς ἐξουσίαις ταύταις πρόσωπα ἄνευ προηγουμένης περὶ τούτου ἀδείας.

Δύο τάξεις ἀνθρώπων ὑποβάλλονται παρ' ἡμῖν εἰς τὴν ἄδειαν ταύτην, οἱ βουλευταὶ καὶ οἱ ὑπουργοί. Ὑπῆρχε καὶ τρίτη τάξις, ἡ τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' ἡ περὶ τούτων διάταξις τοῦ ἄρθρ. 28 Ποιν. Δικον. κατηργήθη ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 19 ἐδ. 1 τοῦ Συντάγματος, ἐπομένως οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν τὰ ἄρθρ. 322—329 τὰ διαγράφοντα τὴν πρὸς χορήγησιν τῆς ἀδείας διαδικασίαν.

Ἄς ἐξετάσωμεν τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια αὕτη, καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν δίδεται.

154. Τὴν ἀνάγκην ἀδείας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς βουλευτάς, καθιερῶν τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ Συντάγματος ἔχον οὕτω. «Βουλευτῆς, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου, δὲν καταδιώκεται οὐδὲ συλλαμβάνεται, ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος· τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα».

Πρὸς ἀκριβοῦς ἐρμηνείαν καὶ κατανόησιν τοῦ ἁρθροῦ τούτου καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ λυθῶσι διάφορα ἐξ αὐτοῦ προκύπτοντα ζητήματα. Βουλευτῆς, λέγει, δὲν καταδιώκεται, τίς ὅμως θεωρεῖται ὡς βουλευτῆς ; ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἡ ἐκλογὴ, ἡ παραλαβὴ εἰσητηρίου, ἢ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐξέλεξις καὶ ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς ;

Δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπικύρωσις τῆς ἐκλογῆς, ὅταν, γενομένων γενικῶν ἐκλογῶν, προσέρχωνται ἄθροοι οἱ ἐκλεχθέντες, ἵνα ἐξελέγξωσιν ἀμοιβαίως τὰς ἐκλογάς των. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἅπαντες, καὶ ἐκεῖνοι, ὧν δὲν ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαί, ἐκπληροῦσι πράγματι βουλευτικὰ καθήκοντα, λαμβάνοντες μέρος εἰς τὰς ἐξελέξεις τῶν ἐκλογῶν καὶ ψηφοφοροῦντες περὶ τῆς νομιμότητος αὐτῶν, ἐπομένως, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτήτου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τούτων, ἀνάγκη νὰ μὴ καταδιώκωνται ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος.

Τὸ ζήτημα καθίσταται δυσκολώτερον, ὅταν ἡ βουλή ἀνέβαλε τὴν περὶ τοῦ κύρους ἐκλογῆς τινος ἀπόφασίν της, εἰς τρόπον ὥστε ὁ τῆς ἐκλογῆς ταύτης βουλευτὴς οὐδὲν πλέον λαμβάνει μέρος εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ σώματος, καὶ οὐδὲν ἐκπληροῖ βουλευτικὸν καθήκον. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάσισεν, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια (ἀπόφ. 10 Ἀπρίλ. 1874). Νομίζομεν ὀρθοτέραν τὴν ἐναντίαν γνώμην, ἣν πλείστοι συγγραφεῖς ὑποστηρίζουσιν. Ὁ νόμος δὲν διακρίνει μεταξὺ τῆς ιδιότητος τοῦ βουλευτοῦ καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν εἰς τὴν ιδιότητα ταύτην περιεχομένων δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων. Τὴν ιδιότητα τοῦ βουλευτοῦ προσδίδει ἡ ἐκλογὴ, τὸ εἰσητήριο, καὶ ἐξακολουθεῖ αὕτη ὑπαρχουσα, ἐν ὅσῳ δὲν ἐπέλθῃ ἀπόφασις ἀκυροῦσα τὴν ἐκλογὴν. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης πᾶς ἐκλεχθεὶς θεωρεῖται ὡς βουλευτὴς, καὶ δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἄνευ ἀδείας (Helie n° 1152. Haus n° 1150. Garraud σελ. 480).

ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμου τοῦ 1864 ὁ Ἀρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς ἐν ἄρθρ. 58 ἐπιτροπῆς ἀναγνωρισθεὶς ὡς ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς, ἀλλὰ μὴ λαβὼν εἰσητήριο τοῦ νομάρχου, δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἄνευ ἀδείας τῆς βουλῆς (ἀπόφ. 192 : 74). Φρονοῦμεν, ὅτι, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἰσχυόντων περὶ ἐκλογῆς νόμων, ἡ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἀνακήρυξις τοῦ βουλευτοῦ ἀρκεῖ, ἵνα κατασταθῇ ἀναγκαία ἡ ἄδεια τῆς βουλῆς πρὸς καταδίωξίν του, καὶ ἂν τυχὸν δὲν ἐκοινοποιήθῃ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου, ὡς διατάσσει τὸ ἄρθ. 6 τοῦ ΧΞΑ' τῆς 27 Δεκεμβρίου 1877 νόμου.

155. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν προσώπων, ὑπὲρ ὧν ἡ ἄδεια, ἐξεταστέον ἤδη πρὸς καταδίωξιν τίνων ἀδικημάτων ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια αὕτη; Τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ Συντάγματος δὲν ἐκφράζεται ῥητῶς περὶ τούτου, ἀλλ' ἐκ τῆς γενικῆς αὐτοῦ ἐκφράσεως «δὲν καταδιώκεται» πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι διὰ πᾶσαν ἀξιόποινον πράξιν ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια, εἴτε ὡς κακούργημα, εἴτε ὡς πλημμέλημα, εἴτε καὶ ὡς πταίσμα χαρακτηρίζεται αὕτη. Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται ἄδεια πρὸς καταδίωξιν τῶν πταισμάτων διὰ λόγους μὴ ὑφισταμένους παρ' ἡμῖν (Garraud σελ. 481. Haus n° 1151).

Μίαν μόνην ἐξαίρεσιν ἀναφέρει τὸ ἄρθρον, τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα. Ὁ Σαρίπολος, ἐρμηνεύων τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 56 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1843, ἐκφράζει ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν

τῆς ἐκφράσεως «κακούργήματα», καὶ ὡς πρὸς τὸ δυνατόν τοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτῶν ὡς τοιούτων πρὸ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ ἐκφρασις ἐννοεῖ τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 2 τοῦ Ποιν. Νόμου κακούργήματα (Σαριπ. Συνταγ. Δικαίου σελ. 478).

Ἄλλ' ἡ μὲν τελευταία αὕτη ἀμφιβολία δὲν εἶναι βάσιμος, διότι καὶ πρὸ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως λαμβάνουσι τὰ ἀδικήματα τὸν δέοντα χαρακτηρισμόν, καὶ συνεπεία τοῦ χαρακτηρισμοῦ τούτου παραπέμπονται εἰς τὰ ἀρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν δικαστήρια. Ἡ δὲ ἐννοια τῆς ἐκφράσεως κακούργήματα εἶναι προφανῶς ἡ ἐν τῷ ἄρθρ. 2 Ποιν. Νόμου, διότι ποτὲ εἰς τὴν ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν νομικὴν γλῶσσαν ἡ λέξις κακούργημα δὲν ἔχει σημασίαν μᾶλλον ἐκτεταμένην. Προσπεπιθεβαίουται δὲ ἡ ἐννοια αὕτη καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ Συνελεύσει συζητήσεως τοῦ ἄρθρου, καθ' ἣν ἐπρότεινάν τινες τὴν γενικὴν ἐκφρασιν «ἀδικήματα» δὲν ἐπέμειναν ὁμῶς εἰς τὴν τροπολογίαν (Ἐφημ. Συνελεύσεως τόμ. 6 σελ. 555).

Πότε τὸ κακούργημα θεωρεῖται ἐπ' αὐτοφώρῳ, προσδιορίζει τὸ ἄρθρ. 168 Ποιν. Δικον. ὅπερ βραδύτερον θέλομεν ἐρμηνεύσει (ἰδὲ ἀριθ. 436 ἐπομ.). Ἄλλ' ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Βελγίῳ δίδουσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου στενωτέραν ἐννοiam εἰς τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακούργημα, περιορίζοντες αὐτὸ εἰς μόνην τὴν πρώτην περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 168 Ποιν. Δικον. καθ' ἣν τὸ κακούργημα εἶναι ἐν τῷ πράττεσθαι, ἢ ἐπράχθῃ ἁρτίως, ὅτε ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος παρέμβασις τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας πρὸς σύλληψιν καὶ καταδίωξιν τοῦ δράστου (Garraud αὐτόθι. Haus n° 1150). φρονοῦμεν δὲ, ὅτι ἡ αὕτη ἐρμηνεία πρέπει νὰ δοθῇ καὶ παρ' ἡμῖν.

Ἐτερον ζήτημα τίθησιν ἐναυθα ὁ Σαρίπολος, ἀπαιτεῖται ἄδεια διὰ τὰς πειθαρχικὰς καταδιώξεις; Παραδεχόμεθα πληρέστατα τὴν ὁποίαν δίδει ἀποφατικὴν λύσιν. Τὸ ἄρθρ. 63 ἐννοεῖ προφανῶς ποινικὴν καταδίωξιν· ἡ πειθαρχικὴ, ἐπιφέρουσα ἀπλᾶς χρηματικὰς ποινάς, ἢ τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας παῦσιν, δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀνεξάρτητον ἐκπλήρωσιν τοῦ βουλευτικοῦ καθήκοντος· ἡ ἀπαγόρευσις καὶ ταύτης ἄνευ ἄδειας ἤθελε καταστρέψει τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν τῆς ὑπηρεσίας.

156. Ἐξεταστέον ἤδη, ἐπὶ τίνα χρόνον ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τῆς βουλῆς πρὸς καταδίωξιν τοῦ βουλευτοῦ; Ἡ ἄδεια ἐκρίθη συντελοῦσα πρὸς ἐλευθέραν ἐκπλήρωσιν τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων, ἐπομένως ἀναγκαία καθίσταται αὕτη, ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ ἐκπλήρωσις αὐ-

των, ἥτοι διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου, ὡς ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ συντάγματος. Ὅθεν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου καὶ μετὰ τὴν λήξιν αὐτῆς δὲν ἀπαιτεῖται ἄδειά τις πρὸς καταδίωξιν τῶν βουλευτῶν. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, καὶ ὅταν ἐπέρχωνται διακοπαὶ τῆς συνόδου, διότι καὶ τότε δὲν ὑφίσταται ἐκπλήρωσις βουλευτικῶν καθηκόντων, ὁ δὲ χρόνος τῆς διαρκείας τῶν διακοπῶν δὲν ὑπολογίζεται εἰς τὸν χρόνον τῆς συνταγματικῆς διαρκείας τῶν βουλευτικῶν συνόδων.

Τούναντίον διαρκούσης τῆς συνόδου ὁ βουλευτὴς «δὲν καταδιώκεται, οὐδὲ συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται». Ἐκ τῆς ῥητῆς ταύτης διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 63 τοῦ Συντάγμ. καὶ ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλευθέρως ἐκπληρώσεως τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων, ὑπὲρ οὗ διετάχθη, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ ἰδιότης τοῦ βουλευτοῦ δὲν ἐμποδίζει οὔτε τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος, οὔτε τὴν συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων, οὔτε τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, οὔτε τὴν ἐνέργειαν αὐτοψίας ἢ πραγματογνωμοσύνης. Ἐμποδίζει μόνον τὴν προσωπικὴν καταδίωξιν τοῦ βουλευτοῦ, ἐπομένως οὔτε κατηγορία δύναται νὰ ἀπαγγελθῇ κατ' αὐτοῦ, οὔτε ἔρευνα νὰ γείνη εἰς τὴν οἰκίαν του, οὔτε ἐνταλμα νὰ ἐκδοθῇ κατ' αὐτοῦ, οὔτε εἰς δίκην νὰ εἰσαχθῇ (Garraud καὶ Haus αὐτόθι). Παρ' ἡμῖν ἀμφιβολία περὶ τούτων δύναται νὰ ἐγερθῇ, διότι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρ. 63 τοῦ συντάγματος ἐπροτάθη, καὶ ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη κατ' ἀρχάς, ὅτι πρέπει νὰ προχωρῇ ἡ ἀνάκρισις τῆς ὑποθέσεως, καίτοι μὴ δοθείσης τῆς ἀδείας, ἀκολουθῶς ὁμως, γενομένης τῆς παρατηρήσεως, ὅτι ἀποτελεῖ ἀντίφασιν ἡ ἀπαγόρευσις τῆς καταδίωξεως, καὶ ἡ ἐξακολούσις τῆς ἀνακρίσεως, ἡ Συνέλευσις ἀνεκάλεσε τὴν ἀπόφασίν της, καὶ παρεδέχθη τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει (Ἐφημ. Συνελ. τόμ. 6 σελ. 556, 557). Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι μόνον τὴν προσωπικὴν καταδίωξιν τοῦ βουλευτοῦ ἐσκόπει ἡ Συνέλευσις νὰ προλάβῃ, οὐχὶ δὲ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος καὶ τὴν συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων.

Τοῦ ἄρθρου δὲ 63 τοῦ Συντάγματος ἀπαγορεύοντος ἐν γένει τὴν καταδίωξιν, σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν τοῦ βουλευτοῦ, διαρκούσης τῆς συνόδου, ἔπεται, ὅτι ἀδιάφορον εἶναι, ἂν τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθῃ πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἐνάρξιν τῆς συνόδου, καὶ ἂν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου εἶχε τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ ποινικὴ ἀγωγή, καὶ ἀρχίσει ἡ ἀνάκρισις. Ἐρῶσον ὁ βουλευτὴς δὲν εἶχε συλληφθῇ, ἢ προφυλακισθῇ πρὸ

τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου, δὲν δύναται μετ' αὐτὴν νὰ καταδιωχθῇ ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος, ὥστε καὶ ἡ ἀρξαμένη καταδίωξις, ὡς π. χ. ἡ εἰσαγωγή εἰς δίκην, ἀναστέλλεται, ἐπερχομένης τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου. Ἡ ἀντίθετος γνώμη (ιδεὶ Ἐφημερ. Δικαστηρίων τοῦ 1871 σελ. 23) συγχέει τὴν προσωπικὴν καταδίωξιν τοῦ βουλευτοῦ, ἣν μόνην ἀπαγορεύει τὸ ἄρθρ. 63 τοῦ Συντάγ. μετὰ τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως, ἥτις δύναται νὰ ἀρχίσῃ καὶ ἄνευ προσωπικῆς τοῦ βουλευτοῦ καταδίωξεως, ὅταν δὲν ὑπάρχωσι κατ' αὐτοῦ καταγγελίαι ἢ ἐνδείξεις, μειοὶ δὲ οὐσιωδῶς τὴν ὑπὲρ τοῦ βουλευτοῦ συνταγματικὴν ἐγγύησιν, καθιστῶσα δυνατὴν τὴν διαρκούσης τῆς συνόδου καταδίωξιν τοῦ βουλευτοῦ δι' ἐκκρεμεῖς κατηγορίας. ἀναλόγως τῶν διαθέσεων καὶ τῶν συμφερόντων τῶν διαχειριζομένων τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Τὸ ἄρθρ. 45 ἐδ. 3 τοῦ Βελγικοῦ Συντάγματος, ὡς καὶ τὸ ἄρθρ. 14 ἐδ. 2 τοῦ Γαλλικοῦ Συνταγματικοῦ Νόμου τοῦ 1875 προβλέπουν καὶ περὶ ἀναστολῆς τῆς προφυλακίσεως τοῦ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου φυλακισθέντος, ἂν τὸ ἀπαίτησιν τὸ σῶμα. Εὐκτέον ἤθελεν εἶσθαι, ἂν καὶ παρ' ἡμῖν εἰσῆγετο τοιαύτη διάταξις.

157. Φρονουσί τινες (Haus n° 1151), ὅτι τὴν περὶ χορηγήσεως τῆς ἀδείας αἴτησιν συντάσσει ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς, καὶ διευθύνει εἰς τὸν πρόεδρον τῆς βουλῆς. Νομίζομεν, ὅτι τακτικώτερον εἶναι νὰ ὑποβάλῃ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς τὴν αἴτησίν του εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, καὶ νὰ ἐπαφήσῃ εἰς αὐτὸ τὴν φροντίδα τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῆς εἰς τὴν βουλὴν. Θεωροῦμεν ἀταξίαν τὴν ἄμεσον σχέσιν τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς κυβερνήσεως. Μόνον οἱ παθόντες, παρασταθέντες ὡς ἰδιῶται κατήγοροι, δύνανται ν' ἀναφερθῶσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν πρόεδρον τῆς βουλῆς (Helie n° 1153).

158. Εἰς τὸ συνταγματικὸν δίκαιον ἀνήκει ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος, τί ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ βουλὴ, ἵνα χορηγήσῃ ἢ ἀρνηθῇ τὴν αἰτουμένην ἄδειαν.

Ἄν ἡ βουλὴ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν, οὐδὲν πλέον ὑπάρχει τὸ κωλύον τὴν πρόοδον τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· θέλει ἐξακολουθήσῃ αὕτη ὡσανεὶ ἐπρόκειτο περὶ οἰουδήποτε ἄλλου κατηγορουμένου.

Ἄν ἡ βουλὴ ἀρνηθῇ τὴν ἄδειαν, ἡ ἐξασκήσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς σταματᾷ, ὡς πρὸς τὴν προσωπικὴν καταδίωξιν τοῦ βουλευτοῦ ἐν ὧσιν διαρκεῖ ἡ σύνοδος, ἐξακολουθεῖ δὲ πάλιν ἀπροσκόπτως μετὰ τὴν λήξιν τῆς συνόδου.

Ἐν προβῇ ἡ καταδίωξις ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς βουλῆς, ὅσκις ἀπαιτεῖται τοιαύτη, ἀναιρετέα καθίσταται ἡ καταδίκη ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ διαταχθῇ ἡ ἀναστολή τῆς καταδίωξεως μέχρι τῆς λήψεως τῆς ἀδείας, ἢ τῆς λήξεως τῆς συνόδου τῆς βουλῆς, διότι ὡς παραβίασις τοῦ Ποιν. Νόμου πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐπιβολὴ ποινῆς, ὅταν ὁ νόμος ἀπαγορεύῃ τὴν τιμωρίαν ἄνευ ἀδείας. Συνεπῶς ὁ Ἄρ. Πάγος δύναται νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἀπαιτεῖτο ἀληθῶς ἡ ἀδεια, καὶ ἐπομένως, ἂν ἀληθῶς πρόκειται περὶ κακουργήματος ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ἐν τούτοις ἀντιθέτως ἀπεφάνθη ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἡ πρῆξις ἐπ' αὐτοφώρῳ, διότι τοῦτο ἀποτελεῖ παραβίασιν δικονομικῆς διατάξεως (ἀπ. 70 : 75). Ὁρθῶς ὁμοῦς ἀπεφάνθη ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τῆς ἀναιρέσεως βουλευτοῦ πλημμελῶς καταδικασθέντος ἄνευ ἀδείας, μέχρι λήψεως τοιαύτης, ὡς εἶχε ζητήσῃ ὁ εἰσαγγελεὺς Ἄρ. Πάγου, διότι διὰ τῆς συζητήσεως τῆς ἀναιρέσεως ἐπιδιώκεται ἡ ἐξαφάνισις τῆς ἐκνόμου καταδίκης, ἐπομένως δὲν ἀπαιτεῖται ἀδεια (ἀπ. 192 : 74).

159. Τὸ ἄρθρ. 80 τοῦ Συντάγματος χορηγεῖ εἰς τὴν βουλὴν τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς ὑπουργοὺς ἐνώπιον ἐιδικοῦ δικαστηρίου, συγχροτομένου ὡς ἐν αὐτῷ ἐκτίθεται, καὶ διατάσσει νὰ ἐκδοθῇ καὶ ἐιδικὸς περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν νόμος ὀρίζων τὰ περὶ τῆς εὐθύνης αὐτῶν, τὰς ἐπιβλητέας ποινὰς καὶ τὴν διαδικασίαν. Τοιοῦτος νόμος ἐξεδόθη ὁ ΦΠΣ' καὶ ἀπὸ 22 Δεκεμ. 1876, τροποποιηθεὶς ἐν μέρει διὰ τοῦ νόμου ΧΕ' τῆς 11 Μαρτίου 1877. Διὰ τῶν νόμων τούτων ἐλύθησαν νομοθετικῶς διάφορα ζητήματα, περὶ ὧν ὑπῆρχον πρότερον ἀμφιβολίαι. Οὕτω, κατὰ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν νόμου, εἰς τὸ ἐιδικὸν δικαστήριον ὑπάγονται οἱ ὑπουργοὶ καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτῶν ἐκ τῆς ἀρχῆς. Ἐπίσης τὰ ἄρθρ. 1—4 τοῦ περὶ εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν νόμου, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἄρθρ. 1—9 τοῦ νόμου ΧΕ', προσδιορίζουσι τὰ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων τῶν ἀδικήματα, δι' ἃ οἱ ὑπουργοὶ καταδιώκονται ἐνώπιον τοῦ ἐιδικοῦ δικαστηρίου, τὸ δὲ ἄρθρ. 4 διατάσσει ῥητῶς, ὅτι τὰ ἀδικήματα τοῦ ὑπουργοῦ, τὰ ἄσχετα πρὸς τὰ δημόσια αὐτοῦ καθήκοντα, δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Τέλος εἰς τὸ ἐιδικὸν δικαστήριον ὑπῆχθησαν, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ τμηματάρχης κατ' εἰσήγησιν τοῦ ὁποίου ὁ ὑπουργὸς ὑπέγραψε τὴν παράνομον πράξιν, ὁ γενικὸς γραμματεὺς, ὁ ἐπιθεωρήσας αὐτήν, καὶ ὁ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ λογιστηρίου ἐπὶ

ὑπερβάσεως τῶν νομίμων πιστώσεων (ἄρθρ. 3 καὶ 4 τοῦ ΧΕ' νόμου), ἀφ' ἑτέρου δὲ πάντες οἱ κατὰ τὸν Ποιν. Νόμον συναίτιοι καὶ συνεργοὶ (ἄρθρ. 10, 17, 18 καὶ 37 τοῦ περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν νόμου)· ἀπηγορεύθη δὲ πᾶσα ἄλλη κατ' αὐτῶν ἀνάκρισις ἢ καταδίωξις ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τῆς βουλῆς διατασσομένης (ἄρθρ. 10 ἐδ. 2 αὐτόθ.).

Ἄλλ' ἡ ἐρμηνεία τῶν ἀνωτέρω νόμων ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ἡμετέρας πραγματείας⁽¹⁾.

160. Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἐξάγεται ὅτι εἰς δύο κατηγορίας πρέπει νὰ διαιρέσωμεν τὰς ἀξιοποίνους πράξεις τῶν ὑπουργῶν. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων των διαπραττομένας, πρὸς καταδίωξιν τῶν ὁποίων ὠρίσθη εἰδικὴ διαδικασία ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν. Ἡ δευτέρα περιλαμβάνει τὰ ἐκτὸς τῆς ἐνεργείας τῶν καθηκόντων ἀδικήματα, ἢ καταδίωξις τῶν ὁποίων γίνεται κατὰ τὴν ἰδιάζουσαν δικαιοδοσίαν τῶν ἄρθρ. 36 καὶ 40—43 Ποιν. Δικ. περὶ τῆς ὁποίας θέλομεν πραγματευθῆ ἀκολουθῶς.

§ 3.

Ἀναστολὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἔνεκα προδικαστικῶν ζητημάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

161. Τί ἐστὶ προδικαστικὸν ζήτημα.
162. Διάκρισις αὐτοῦ ἀπὸ τῶν προηγουμένων ζητημάτων.
163. Δυσκολίαι τῆς διακρίσεως ταύτης.
164. Τὰ προδικαστικὰ δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται μὲ τὰ ζητήματα τῆς οὐσίας.
165. Διάκρισις τῶν προδικαστικῶν εἰς προδικαστικὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως.
166. Ὑπὸ τίνος ἐκδικάζονται τὰ προδικαστικά. Ῥωμ. Δίκαιον.
167. Γαλλικὸν Δίκαιον.
168. Ἡμέτερος νόμος. Ἀντίφασις ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. καὶ 94 Ποιν. Δικ.
169. Γινώμαι συγγραφῶν περὶ ἄρσεως τῆς ἀντιφάσεως.
170. Νομολογία.
171. Ἀντίκρουσις.

(1) Παραπέμπομεν εἰς τὴν ἀρίστην περὶ εὐθύνης ἡγεμόνων καὶ ὑπουργῶν πραγματείαν τοῦ συναδέλφου κ. Ι. Ἀραβαντινοῦ.

172. Ἡμετέρα γνώμη. Λόγοι αὐτῆς.
 173. Ποία προδικαστικά τῆς ἀγωγῆς;
 174. Ἐπιρροή αὐτῶν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἀπαγωγή, βιασμός.
 175. Εἶναι τοιοῦτον ζήτημα ἢ πτώχευσις; Ὁ ἐλεγχος Ἐλεγ. Συνεδρίου;
 176. Ἐν Ἐπτανήσῳ εἶναι προδικαστικά τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τὰ ζη-
 τήματα τῆς υἰότητος.

161. Μία τῶν περιπτώσεων τῆς ἀναστολῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι καὶ ἡ ὑπαρξίς προδικαστικῶν ζητημάτων. Κατὰ τὸ ἀρθρ. 11 Πολ. Δικ. «Ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἀποφαίνονται κατ' ἐξαίρεσιν πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς».

Πρὸς κατανόησιν τῆς διατάξεως ταύτης ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἔννοιαν τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος (*question prejudicielle, prejudicium*). Παρὰ Ῥωμαίοις *prejudicium* ἐλέγετο ἡ ἀπόφασις, ἣτις εἶχεν ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐκδίκασιν ἄλλων σχετικῶν ὑποθέσεων, καθ' ὅσον ὁ δικαστὴς τῶν τελευταίων τούτων δὲν ὤφειλε μὲν, ἡδύνατο ὁμως νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, ὡς ἐλύθη ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης.

Βραδύτερον ὠνόμασαν *prejudicium* καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης, ἡγοῦν τὸν ἐπηρεασμὸν, ὃν ἐπὶ τοῦ δικαστοῦ ἐξήσκει. Ἵνα δὲ ὁ ἐπηρεασμὸς οὗτος ἀποβαίῃ ὅσον ἔνεστιν ἐπωφελέστερος, καθιερώθη ἡ ἀρχὴ νὰ προηγῇται ἡ ἐκδίκασις τῶν σπουδαιότερων ὑποθέσεων, παρ' αἷς προσεδουκᾷτο ἐμβριθεστέρᾳ ἐξέτασις καὶ ὀρθοτέρα λύσις· συνεπείᾳ δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἡ ποινικὴ δίκη προηγέτο συνήθως τῆς πολιτικῆς (Πανδ. (5. 1) 54. Κώδ. (3. 8) 4. Πανδ. (49. 14) 35. Φέδερ σελ. 325—326. Σόλων σελ. 281. 284).

Δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ σημασία, ἣν ἀποδίδουσιν εἰς τὸν ὅρον προδικαστικὸν ζήτημα οἱ νεώτεροι, ἂν καὶ δὲν ὑπάρχῃ καὶ μεταξὺ αὐτῶν πλήρης συμφωνία περὶ τῆς ἐννοίας ταύτης. Κατὰ τὸν Merlin προδικαστικὸν ζήτημα εἶναι πᾶν ζήτημα, ὅπερ εἰς δίκην τινὰ πρέπει νὰ δικασθῇ πρὸ ἐτέρου ζητήματος, διότι τοῦτο ἤθελε ματαιωθῇ, ἂν τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἡγείρεν αὐτὸ, ἡττᾶτο εἰς ἐκεῖνο. Τὸν αὐτὸν περίπου ὀρισμὸν δίδουσι καὶ ἄλλοι. Ἄλλ' ὁ Helie, διευκρινίζων σαφέστερον τὸ ἀντικείμενον, ὀρίζει τὰ προδικαστικὰ ζητήματα ἐπὶ ποινικῶν ἰδίως ὑποθέσεων, ὡς ἐνστάσεις, αἰτήσεις ἀναστέλλουσι τὴν καταδίωξιν ἢ τὴν

ἐκδίκασιν ἀξιοποίνου τινός πράξεως, μέχρις οὐ προηγηθῇ ἡ ἐξέτασις προγενεστέρου τινός γεγονότος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτίμησις εἶναι ὁρος ἀναπόφευκτος τῆς καταδιώξεως ἢ τῆς ἐκδικάσεως (Hélie n° 1085).

162. Δὲν πρέπει νὰ συγγέωμεν τὰ προδικαστικά μετὰ τῶν προηγουμένων λεγομένων ζητημάτων (questions préalables). Τὰ προηγούμενα ζητήματα προσβάλλουσιν ἀμέσως τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀρνούμενα τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς της, ὁ δὲ προτείνων αὐτὰ ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ καταδίωξις πρέπει νὰ καταργηθῇ ὀριστικῶς καὶ ἀμέσως ἔνεκεν ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὰ προδικαστικά ζητήματα, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὅρισμοῦ αὐτῶν ἐξάγεται, τὸνναντίον δὲν προσβάλλουσιν ἀπ' εὐθείας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, διότι ὁ προτείνων αὐτὰ δὲν ζητεῖ νὰ κηρυχθῇ ἀπὸ τοῦδε ἀνυπόστατος ἡ ἀγωγή αὕτη, οὔτε ἀποκρούει ἀπολύτως τὴν νομιμότητά της, ἀλλ' ἐπικαλεῖται μόνον τὴν ὑπαρξίν γεγονότος προγενεστέρου τοῦ ἀδικήματος καὶ ὅλως ἀπ' αὐτοῦ διακεκριμένου, ὑποστηρίζων, ὅτι πρέπει νὰ ἐξετασθῇ χωριστὰ πρότερον ἡ φύσις τοῦ γεγονότος τούτου, διότι ἐξ αὐτῆς θ' ἀποφασισθῇ ὁ ἀξιοποίνος ἢ μὴ χαρακτήρ τοῦ θεωρουμένου ὡς ἀδικήματος μεταγενεστέρου γεγονότος (Haus n° 1181. Offman questions prejudicielles n° 206).

163. Ἐν τούτοις ἅπαντες οἱ ὅρισμοί οὗτοι δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ἀκριβῆ διάκρισιν τῶν προηγουμένων ἀπὸ τὰ προδικαστικά ζητήματα· συμφωνοῦσιν ἅπαντες, ὅτι προηγούμενα ζητήματα παράγουσιν αἱ περὶ παραγραφῆς, ἀμνηστίας καὶ δεδικασμένου ἐνστάσεις, διότι αὗται προσβάλλουσιν ἀπ' εὐθείας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, καὶ καθιστῶσιν αὐτὴν ἀπεσβεσμένην.

Τί ὅμως πρέπει νὰ παραδεχθῇ τις διὰ τὰς ἐνστάσεις, ἡ παραδοχὴ τῶν ὁποίων καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, διότι τὸ γεγονός, ἐφ' οὗ στηρίζεται, καὶ τοι τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, δὲν γεννᾷ ἀγωγὴν τοιαύτην; ὡς ἡ ἐνστάσις, ὅτι ὁ ἐν ἀλλοδαπῇ κακουργήσας δὲν εἶναι Ἕλλην, ἢ ὁ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἶναι διπλωματικὸς ὑπάλληλος; Ὁ Offman θεωρεῖ τὰ ἐκ τῶν ἐνστάσεων τούτων παραγόμενα ζητήματα ὡς προηγούμενα, διότι καὶ ταῦτα ἐπιφέρουσι τὴν ἀπόρριψιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, πρὶν ἢ ἐξετασθῇ, ἂν ὁ κατηγορούμενος ᾖ ἐνοχος τῆς πράξεως. Ἀλλὰ δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὀρθότερον, ὅτι καὶ τὰ ζητήματα ταῦτα δὲν προσβάλλουσιν ἀπ' εὐθείας τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ προκαλοῦσι τὴν ἐξέτασιν προγενε-

στέρου γεγονότος, ἐκ τῆς παραδοχῆς τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται τὸ ἀξιό-
ποιον τοῦ γεγονότος, ἐφ' οὗ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐστηρίχθη, καὶ ἐπομέ-
νως, ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι οὐχὶ προηγούμενα ἀλλὰ καθαρῶς
προδικαστικά ;

Ἐπίσης ἀμφίβολον φαίνεται, ἂν προηγούμενον ἢ προδικαστικὸν
ζήτημα πκράγῃ ἡ ἐνστάσις τοῦ ἐπὶ ἀπαγωγῇ κατηγορουμένου, ὅτι
συνῆψε γάμον μετὰ τῆς ἀπαχθείσης. Ὑπὲρ τῆς ιδέας, ὅτι παράγει
προηγούμενον ζήτημα συνηγορεῖ ὁ λόγος, ὅτι ἐπίσης ἀνεξάρτητον τῆς
ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος εἶναι τὸ γεγονὸς τοῦ γάμου, καὶ ὅτι δὲν
προηγείται τοῦ ἀδικήματος, ὥς συμβαίνει ἐπὶ τῶν προδικαστικῶν
ζητημάτων, ἀλλ' ἐπεταὶ αὐτοῦ (Haus n° 1189). Ἄλλ' ὀρθότερα
ἀναντιρρήτως εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ἡ γνώμη, ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς
προδικαστικὸν ζήτημα, διότι καὶ τοῦτο δὲν προσβάλλει ἀπ' εὐθείας
τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ προκαλεῖ τὴν ἐξέτασιν γεγονότος, ὅπερ
ὁ νόμος ἐθεώρησεν ὡς ὅρον ἀναπόφευκτον τῆς καταδιώξεως. Δὲν ἀρ-
κεῖ δὲ, φρονούμεν, πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς γνώμης ταύτης ἡ περίπτω-
σις, ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦ γάμου εἶναι μεταγενέστερον καὶ οὐχὶ προγε-
νέστερον τοῦ ἀδικήματος, ὥς συνήθως συμβαίνει ἐπὶ προδικαστικῶν
ζητημάτων.

164. Τὰ προδικαστικὰ ζητήματα δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ συγχέων-
ται μὲ τὰ ζητήματα τῆς οὐσίας. Τὰ μὲν πρῶτα στηρίζονται ἐπὶ γε-
γονότων προγενεστέρων τῆς ἀξιοποιήτου πράξεως καὶ ὅλως ἀπ' αὐτῆς
διακεκριμένων, τὰ δεύτερα στηρίζονται ἐπὶ γεγονότων συγχρόνων τοῦ
ἀδικήματος καὶ συγχεομένων μὲ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Οὕτω, φέρ' εἴ-
πεῖν, ἐπὶ ἐξαφανίσεως ἐγγράφων, ἡ ὑπαρξὶς τοῦ ἐξαφανισθέντος ἐγ-
γράφου δὲν ἀποτελεῖ προδικαστικὸν ζήτημα, διότι εἶναι ἀχώριστος
ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐξαφανίσεως, καὶ ἀποτελεῖ μετ' αὐτῆς ἓν
ἀδιαίρετον ὅλον· ἐπίσης ἡ ὑπαρξὶς τῆς αἰσχροκερδοῦς συμφωνίας ἐπὶ
τοκογλυφίας. Ἐν τούτοις καὶ τῆς διακρίσεως ταύτης τὰ ὅρια δὲν εἴ-
ναι σαφῶς διαγεγραμμένα. Καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξὶν τοῦ τίτλου ἐπὶ
ἐξαφανίσεως ἐγγράφων θεωρεῖ ὡς προδικαστικὸν ζήτημα ὁ Helie (n°
1085), ὅπερ ἐμφαίνει μὴ παραδοχὴν τῆς διακρίσεως ἐν γένει. Ὁ
Offman (n° 207) οὐ μόνον τὴν ὑπαρξὶν τῶν ἐγγράφων ἐπὶ ἐξαφα-
νίσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς κυριότητος τῶν κλοπιμαίων θεωρεῖ ὡς ζή-
τημα τῆς οὐσίας, διότι μετ' αὐτῆς θὰ συναποφασισθῶσι. Θεωροῦμεν
ὀρθότεραν τὴν γνώμην τοῦ Trebutien (ἐκδοσις α' σελ. 58), ὅστις

προδικαστικὸν μὲν θεωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς κυριότητος ἢ κατοχῆς τῶν κλοπιμαίων, οὐχὶ ὁμῶς καὶ τὸ τῆς ὑπάρξεως τῶν τίτλων. Τὸ γεγονὸς τῆς κυριότητος προϋπάρχει τῆς ἀφαιρέσεως τῶν κινήτων, καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης λύσεως αὐτοῦ ἐξαρτᾶται τὸ ἀξιόποινον ἢ μὴ τῆς ἀφαιρέσεως ταύτης, ἐπομένως ὑπάρχουσιν ὅλοι οἱ χαρακτηῖρες τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος· ἐκτὸς τούτου παραδέχονται ἅπαντες, ὅτι ἡ κυριότης, ἐπὶ φθορᾷ ἀκινήτων, ἀποτελεῖ προδικαστικὸν ζήτημα, ποῖος λοιπὸν ὁ λόγος, δι' ὃν δὲν ἀποτελεῖ ἡ κυριότης προδικαστικὸν ζήτημα ἐπὶ φθορᾷ κινήτων; Ἡ περίπτωσις, ὅτι συναποφασίζεται καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν ζητημάτων τῆς οὐσίας; Ἀλλὰ μήπως τὸ αὐτὸ δὲν συμβαίνει, ὡς θὰ ἴδωμεν, καὶ ἐπὶ ὅλων σχεδὸν τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων; Ἡ ἀποδεικτικὴ διαδικασία περιλαμβάνει ὅλα τὰ γεγονότα, ὧν ἡ ὑπαρξὶς ἀπαιτεῖται πρὸς ὑπαρξιν ἀδικήματος καὶ ἐπιβολὴν ποινῆς. εἰς τὸ δικαστήριον δὲ ἀπόκειται κατόπιν ν' ἀποφασίσῃ. ἂν ἀποδεικνύονται ὅλα ταῦτα τὰ γεγονότα, ὅτε θὰ ἐπιβῇ ποινὴν, ἢ ἐλλείπῃ ἐν ἡ πλείονα ἐξ αὐτῶν, ὅτε θὰ ἀπορρίψῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν.

165. Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων (ἰδὲ ἀρ.θ. 161) προκύπτει, ὅτι εἰς δύο κατηγορίας δύνανται ταῦτα νὰ διαιρεθῶσι. Τινὰ μὲν εἶναι προδικαστικὰ αὐτῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, διότι ἀναπτέλλουσιν αὐτὴν εἰς τρόπον, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἐγερθῇ, πρὶν ἢ ἐκδικασθῶσι τὰ ζητήματα ἐκεῖνα. Ἀλλὰ εἶναι προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως μόνον, καθ' ὅσον ἀναβάλλουσι μόνον τὴν ὁριστικὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως.

Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι σπουδαιότατη ἕνεκα τῶν πρακτικῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων. Ὅταν ὑπάρχῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, αὕτη δὲν δύνανται νὰ εἰσαχθῇ, ἂν δὲ εἰσάχθῃ, ἡ ἐπιληφθεῖσα αὐτῆς δικαιοδοσία πρέπει, εἰς οἰκονομικὰν στάσιν καὶ ἂν εὐρίσκηται ἡ ὑπόθεσις, νὰ κηρύξῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν διατελῇ προφυλακισμένος (Helie n° 1087, 1095, 1097). Τούναντίον τὰ προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως ζητήματα, ἀναβάλλοντα προσκαίρως τὴν ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, οὐδόλως ἐπηρεάζουσι τὸ κύρος καὶ τὴν νομιμότητα τῶν ἐνεργηθέντων μέχρις οὗ τὰ προδικαστικὰ ζητήματα ἀνεφύσαν.

166. Γνωσθείσης ἤδη τῆς φύσεως τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων,

υπολείπεται νὰ ἐξετασθῇ ἡ ἐπιρροή, ἣν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ τρόπου τῆς ἐκδικάσεως αὐτῶν.

Ὑπάρχει καθιερωμένη ἡ ἀρχή, ὅτι πᾶς δικαστὴς ὑποθέσεως τινος δικαιοῦται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ παρεμπύπτοντα ζητήματα, τὰ πρὸς λύσιν τῆς ὑποθέσεως ἀναγκαῖα, καὶ ὅταν ἀκόμη ἤθελεν εἰσθαι ἀναρμόδιος πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν, ἂν εἰσήγοντο διὰ κυρίας ἀγωγῆς. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐκφράζουσι διὰ τοῦ ἀξιώματος, ὁ δικαστὴς τῆς ἀγωγῆς εἶναι δικαστὴς καὶ τῆς ἐνστάσεως. Στηρίζεται δὲ ἡ ἀρχὴ αὕτη εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἄλλως ἡ ἐξέτασις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἤθελε διαιρεθῇ εἰς τόσα μέρη, ὅσα παρεμπύπτοντα ζητήματα ἤθελον ἀναφυῇ, καὶ διανεμηθῇ εἰς τόσας δικαιοδοσίας, ὅσα ζητήματα διαφόρου φύσεως ἤθελον ὑπάρξει, οὕτω δὲ καὶ βραδύτητες καὶ δαπάναι καὶ συγκρούσεις δικαιοδοσιῶν ἤθελον ἐπέλθαι, καὶ ὁ κύριος δικαστὴς ἤθελεν ἐμποδισθῇ νὰ ἐκτιμήσῃ ἐν συνόλῳ τὴν ὑπόθεσιν.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη φαίνεται ἰσχύουσα εἰς τὸ Ῥωμ. Δίκαιον. Ὁ νόμ. 3 Κωδ. de ordine judiciorum (3. 8) τὴν καθιεροῖ ὡς ἐξῆς. Cum civili disceptationi principaliter motæ, quæstio criminis incidit, vel crimini prius instituto civilis causa adjungitur, potest judex eorum tempore utramque disceptationem sua sententia dirimere.

167. Ἐν Γαλλίᾳ τινῶν μὲν ἐκ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων τὴν ἐκδίκασιν ἀναθέτουσιν εἰς τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ποινικὰ δικαστήρια, ἄλλα δὲ παραπέμπουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων τινὰ μὲν εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τοιαῦτα εἶναι τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν προσώπων ζητήματα, τὰ τὴν πατρότητα καὶ υἰότητα ἀφορῶντα, ὅσάκις τις κατηγορεῖται, ὅτι διὰ παρὰ νόμων πράξεων μετέβαλε τὴν κατάστασιν ταύτην (ἄρθρ. 355, 248 ἐδ. 4 Ποιν. Νόμ.). Περὶ τούτων πραγματεύονται τὰ ἄρθρ. 326 καὶ 327 Γαλ. Κώδ. ἔχοντα οὕτως.

Ἄρθρ. 326. «Μόνον τὰ πολιτικὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμόδια νὰ κρίνωσι τὰς περὶ καταστάσεως ἀπαιτήσεις (réclamations d'état)».

Ἄρθρ. 327. «Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἡ ἀφορῶσα εἰς ἀφάνισιν καταστάσεως (suppression d'état) δὲν δύναται ν' ἀρχίσῃ, πρὶν ἀποφασισθῇ ὀριστικῶς τὸ περὶ καταστάσεως ζήτημα».

Ἐρμηνεύοντες δὲ τὰ ἄρθρα ταῦτα οἱ Γάλλοι ποινικολόγοι παρα-

δέχονται, ὅτι ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς θετῆς καὶ φυσικῆς υἰότητος, καὶ ὅτι τότε μόνον ἐμποδίζεται ἡ εἰσαγωγή τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἕνεκα τῶν ζητημάτων τούτων, ὅταν ταῦτα ᾖναι οὐσιωδῶς συνδεδεμένα μὲ τὸ ἀδίκημα, καὶ ἀποτελῶσιν ἐν τῶν στοιχείων αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα τιμωρῇται ἀνεξαρτήτως τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης καταστάσεως τοῦ τέκνου, ἢ ὅταν ἡ κατάστασις αὕτη ἀποτελῇ οὐχὶ στοιχεῖον τοῦ ἀδικήματος ἀλλ' ἀπλὴν ἐπιβαρυντικὴν αὐτοῦ περίπτωσιν (Trebut. τόμ. 2 σελ. 66—67).

Ἄλλα δὲ ἐκ τῶν εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια παραπεμπόμενων προδικαστικῶν ζητημάτων εἶναι προδικαστικὰ τῆς ἀποφάσεως. Ταῦτα εἶναι τὰ περὶ κυριότητος ἢ ἄλλων πραγματικῶν δικαίων, προκειμένου περὶ βλάβης κτλ. ἀκινήτων, τὰ περὶ καταστάσεως προσώπων ζητήματα ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, καὶ ἄλλα τινά. Στηρίζονται δὲ οἱ πρεσβεύοντες τὴν γνώμην ταύτην, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν λείπουν καὶ αἱ διαφωνίαι ἐπὶ τινων περιπτώσεων, εἰς μυστικὴν τινα ὁδηγίαν (note secrète) τοῦ ἀκυρωτικοῦ, γενομένην τὸ 1813, καὶ εἰς κείμενά τινα νόμων ἐκδοθέντων βραδύτερον, ἰδίως εἰς τὸ ἄρθρ. 182 τοῦ Δασονομικοῦ Κώδικος. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι δὲν θεωροῦσι πάντοτε ὑπόχρεα τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ παραπέμπωσι τ' ἀνωτέρω ζητήματα εἰς τὰ πολιτικὰ, ἀλλὰ μόνον ὅσας πείθονται, ὅτι ἀληθῶς καὶ σπουδαίως προτείνονται ταῦτα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ οὐχὶ χάριν στρεψοδικίας καὶ πρὸς ἀπλὴν παρέλκυσιν τῆς δίκης, δι' ὃ καὶ παραπέμποντα ὀφείλουσι νὰ τάξωσι προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ὑποβληθῶσι τὰ ζητήματα εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια (Φέδερ σελ. 322—323).

168. Καὶ ἡ ἡμετέρα νομοθεσία δὲν ἔλυσε σαφῶς τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἐκδικάσεως τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, καὶ ἐπομένως περὶ τῆς ἐπιρροῆς αὐτῶν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὸ ἄρθρ. 400 Ποιν. Δικ. τίθησι τὸν κανόνα, ὅτι τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἀποφασίζουσι περὶ ὅλων τῶν ἐνώπιόν των γενομένων προτάσεων. Τὸ ἄρθρ. 94 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικ. κανονίζουν τὸν ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων τρόπον τῆς ἀποδείξεως τῶν πολιτικῶν ὑποχρεώσεων, ὅταν αὐταὶ ἀποτελῶσι τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος, ὑποδεικνύει, ὅτι τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται ἐν γένει νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὰ πολιτικῆς φύσεως προδικαστικὰ ζητήματα. Τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. τὸυναντίον διατάσσει, ὅτι, ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποιν-

κῆς διαδικασίας, ἀποφαίνονται κατ' ἐξαίρεσιν πρῶτα τὰ πολιτικά δικαστήρια περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Προφανῆς ἀντίφασις φαίνεται ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄρθρων. Ἄν περὶ ἄλων τῶν πολιτικῆς φύσεως ζητημάτων ἔπρεπε ν' ἀποφαίνωνται πρῶτα τὰ πολιτικά δικαστήρια, ὡς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 11, τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ὁρισθῇ πῶς ἀποδεικνύονται αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν βᾶσιν τοῦ ἀδικήματος πολιτικαὶ ὑποχρεώσεις, αἰτίνας, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἡ ὕπαρξις παρακαταθήκης ἐπὶ ὑπεξαίρεσεως, εἶναι ἀναντιρρήτως προδικαστικά ζητήματα;

169. Τὴν ἀντίφασιν ταύτην ἅπαντες οἱ μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν συγγραφεῖς ἐθεώρησαν αἰρομένην διὰ τῆς διακρίσεως, ὅτι τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. ἐννοεῖ μόνα τὰ πρὸ τῆς ποινικῆς δίκης ἢ διαρκούσης αὐτῆς ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων εἰσαχθέντα, καὶ ἐκκρεμῇ εὐρισκόμενα προδικαστικά ζητήματα, καὶ ἐπομένως μόνον περὶ τούτων ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικά δικαστήρια. Ἄν ὁμως τοιαῦτα δὲν εἰσῆχθησαν, ἐπιλαμβάνονται αὐτῶν τὰ ποινικά δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων παρεμπιπτόντως ἀναφύονται (Φέδερ σελ. 329. Οἰκονομ. § 73 σημ. 3. Κωστῆς σελ. 287 σημ.).

170. Τὴν ἐρμηνείαν ταύτην παρεδέχθη καὶ καθιέρωσε καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου. Κατηγορούμενός τις ἐπὶ μοιχείᾳ εἶχεν ἐγείρει ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἀγωγὴν περὶ ἀκυρώσεως γάμου, καὶ ἤτησατο ἀπὸ τὸ Πλημμελειοδικεῖον ν' ἀναβάλῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ μέχρις οὗ λυθῇ τὸ περὶ κύρους τοῦ γάμου ζήτημα. Τὸ Πλημμελειοδικεῖον ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν τῆς ἀναβολῆς, καὶ προέβη αὐτὸ εἰς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος· ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς του ἀνῆρθε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7 τοῦ 1847 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου (ιδεὲ καὶ ἀπόφασιν ὑπ' τοῦ 1841 ἐν σελ. 53). Ἐπίσης ἐπὶ κλοπῆς ὁ κατηγορούμενος εἰσῆγαγεν ἀγωγὴν περὶ τῆς κυριότητος τῶν κλαπέντων ἵππων, καὶ ἤτησατο τὴν ἀναβολὴν τῆς ὑποθέσεως. Ὁ Ἀρειος Πάγος ἀνήρесе ἐνεκὸν ὑπερβάσεως καθηκόντων τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πλημμελειοδικείου, ὅπερ ἀπέρριψε τὴν περὶ ἀναβολῆς αἴτησιν, καὶ προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ περὶ κυριότητος τῶν κλαπέντων ἵππων ζητήματος (ἀπ. 1 : 49).

Τούναντίον δὲ ὁ Ἀρειος Πάγος ἀπεφάνθη, ἐπὶ ὑπεξαίρεσεως, ὅτι ὀρθῶς τὸ συμβούλιον προέβη εἰς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, εἰς ποῖον ἀνῆκον τὰ ὑπεξαίρεθέντα, διότι δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ περὶ τούτου ἀγωγή εἰς τὰ πολιτικά δικαστήρια (ἀπ. 70 καὶ 111 : 49). Πολλάκις δὲ

ἀπεφάνθη, ὅτι τότε μόνον ὀφείλει τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ μὴ προβαίῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν παρεμπιπτόντων πολιτικῶν ζητημάτων περὶ κυριότητος, κατοχῆς κτλ. ὅταν ταῦτα εὐρίσκωνται ἐκκρεμῇ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια (ἀπ. 132 : 55, 18 : 60, 110 : 64, 176 : 65, 7 : 67, 64 : 69).

Ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τῆς ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐκτιμήσεως τοῦ σπουδαίου τοιούτων ἐνστάσεων, καὶ περὶ προσδιορισμοῦ προθεσμίας πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐν Γαλλίᾳ παραδεδεγμένα, ἐθεώρησεν ἰσχύοντα καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Ἄρ. Πάγος, καί τοι σιωπῶντος τοῦ ἡμετέρου νόμου. Οὕτω διὰ τῆς 49 : 47 ἀποφάσεώς του ἀπεφάνθη, ὅτι τότε μόνον ὀφείλει ν' ἀναβάλῃ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, προταθείσης ἐπὶ μοιχείας ἀκυρότητος τοῦ γάμου, περὶ ἧς εἶχεν εἰσαχθῇ ἀγωγὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ὅταν σπουδαιῶς προτείνεται ἡ ἐνστάσις, καὶ δὲν ἀποκρούηται ἐκ προφανῶν ἀποδείξεων. Διὰ δὲ τῆς 29 : 48 ἀποφάσεως ἀπεφάσισεν, ὅτι ἀναβάλλον τὸ ποινικὸν δικαστήριον ὀφείλει νὰ τῆξῃ προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ προσαχθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου. Διὰ δὲ τῆς 146 : 67 ὑποδεικνύει, ὅτι ἡδύνατο τὸ δικαστήριον νὰ ἀναβάλῃ, ἂν ἐζητεῖτο νὰ ταχθῇ προθεσμία πρὸς εἰσαγωγὴν.

Τέλος ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι τὰ ποινικὰ δικαστήρια παραπεμποῦσι τὸ προδικαστικὸν ζήτημα μόνον, ὅταν ἐκ τῆς λύσεως αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἀδικήματος. Ὅθεν δύναται τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ ἐξετάσῃ τὸ κῦρος τοῦ γάμου, ὅταν ἡ ἀκυρότης αὐτοῦ προτείνεται ὡς ἐπιφέρουσα τὴν ἀκυρότητα τῆς γενομένης ἐγκλήσεως (ἀπ. τλε' : 39).

Καὶ βραδύτερον ὑπεβλήθη αὖθις τὸ προκείμενον ζήτημα εἰς τὸν Ἄρ. Πάγον, ἀλλ' ὑπεξέφυγε τὴν λύσιν αὐτοῦ, ὡσάκισ μὲν τὰ δικαστήρια τῆς οὐσίας εἶχον διατάξει ἀναβολὴν πρὸς λύσιν τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος ὑπὸ τῶν πολιτ. δικαστηρίων, διὰ τὸν λόγον, ὅτι αἱ περὶ τούτου ἀποφάσεις εἶναι προδικαστικαί, καὶ δὲν ὑπάγονται εἰς ἀναίρεσιν (ἀπ. 130 : 80, 91 : 84)· ὡσάκισ δὲ τὰ δικαστήρια τῆς οὐσίας εἶχον ἀπορρίψει τὴν ἀναβολὴν καὶ λύσει αὐτὰ τὸ ζήτημα, διότι τὸ περὶ τούτου παράπονον δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναίρεσεως (ἀπ. 61 : 80, 125 : 84).

171. Δὲν ἡδυνήθημεν νὰ πεισθῶμεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς ἐκτεθείσης διακρίσεως. Τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. ἀποφαίνεται γενικῶς, ὅτι,

ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχῃ ζητήματα προδικαστικά τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, χωρὶς νὰ διακρίνῃ, ἂν διατελῶσιν ἐκκρεμὴ ἐνώπιον τούτων τὰ ζητήματα ἐκεῖνα. Φρονοῦμεν δὲ, ὅτι, ἂν ὁ νομοθέτης ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ τοιαύτην διακρίσιν, ὅλως ἄγνωστον εἰς τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν, ἥθελε μεταχειρισθῇ ῥητὰς καὶ σαφεῖς ἐκφράσεις, καὶ ἤθελε φροντίσει συγχρόνως νὰ ὀρίσῃ ἀκριβῶς, πότε τὰ τοιαῦτα προδικαστικά ζητήματα πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἐκκρεμὴ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, διότι πολλὰ δύνανται ν' ἀναρῶσι περὶ τούτου ἀμφιβολίας. Βεβαίως πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐκκρεμὴ, ὅταν ὁ κατηγορούμενος αὐτὸς τὰ εἰσήγαγε δι' ἀγωγῆς του εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, ἀλλ' ὅταν εἰσήγαγε ταῦτα ὁ παθὼν, ἢ τρίτος τις ; ὅταν, λόγου χάριν, ὁ καταγγεῖλας τινὰ ἐπὶ ὑπεξαίρεσει εἰσάγῃ τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν του εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, πρέπει ν' ἀποφανθῶσι πρῶτον ταῦτα περὶ τῆς παρακαταθήκης ; ἀλλὰ τότε ἡ τύχη τῶν κατηγορουμένων, προφυλακισμένων ὄντων, θέλει ἐξαρτᾶσθαι ἐκ τῆς ἐπιμελείας τοῦ παθόντος, δυναμένου νὰ παρατείνῃ ἐπ' ἄπειρον τὴν πολιτικὴν δίκην, καὶ νὰ παρατείνῃ οὕτως ἐπ' ἄπειρον τὴν προφυλάκισιν τῶν κατηγορουμένων. Ἐκτὸς τούτου, περὶ μόνης τῆς ὑπάρξεως τῆς παρακαταθήκης θ' ἀποφανθῶσι πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ἢ καὶ περὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως ; καὶ ἂν τὸ πρῶτον, ἔγουν περὶ μόνης τῆς παρακαταθήκης, διότι τὸ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ ν' ἀποφανθῶσι πρῶτα τὰ ποινικὰ δικαστήρια, πόσαι ἐντεῦθεν περιπλοκαί, ὑποχρεουμένων τῶν διαδίκων νὰ περιέρχωνται ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν δικαστηρίων εἰς τὸ ἕτερον ;

Ἀλλὰ καὶ κατ' οὐσίαν τίς ὁ λόγος τῆς διακρίσεως ταύτης ; διατὶ ἡ ἐξουσία τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου πρὸς λύσιν τοιούτων ζητημάτων νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιμελείας τῶν διαδίκων ; Δὲν εἶναι προφανὲς ὀρθότερον τὸ Γαλλικὸν σύστημα, καθ' ὃ χορηγεῖται προθεσμία τις εἰς τὸν κατηγορούμενον πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν τοιούτων ζητημάτων εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ;

172. Καθ' ἡμᾶς ἡ φαινομένη ἀντίφασις τῶν ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. καὶ 11 Πολ. Δικ. ἐκλείπει διὰ τῆς ἀκολούθου ἐρμηνείας. Τὸ ἄρθρ. 11 Πολ. Δικ. δὲν πραγματεύεται περὶ ὅλων τῶν πολιτικῆς φύσεως προδικαστικῶν ζητημάτων, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων μόνον, τὰ ὅποια ἀνωτέρω ὀνομάσαμεν προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὴν γνώμην

ταύτην στηρίζομεν εἰς τὴν φράσιν προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἣν ὁ νόμος μετεχειρίσθη. Ἡ φράσις αὕτη ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὅλων ἐν γένει τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων μόνον, ὧν ἡ λύσις προαπαιτεῖται πρὸς ἐναρξιν τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης οὐδαμοῦ μεταχειρισθεὶς τὴν φράσιν ποινικὴ ἀγωγή, δὲν ἠδύνατο νὰ ὀρίσῃ ἄλλως τὰ εἰς ταύτην προδικαστικὰ ζητήματα, ἢ διὰ τῆς φράσεως προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Τὴν αὐτὴν φράσιν μετεχειρίσθη προκειμένου περὶ τῶν λόγων τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 Ποιν. Δικ. «*Ποινικὴ διαδικασία δὲν γίνεται, καὶ παύει, ἐν ἡρχισι 1) τελευτήσαντος τοῦ κατηγορουμένου. . .*» (ἴδε καὶ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ.). Ἄν ὁ νομοθέτης περὶ ὅλων τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ἤγουν καὶ περὶ τῶν τῆς ἀποφάσεως προδικαστικῶν ἐσκόπει νὰ πραγματευθῇ εἰς τὸ ἄρθρ. 11, ἤθελεν ἐκφρασθῇ, ὡς ἐξεφράσθη καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. «*Μόνον ὅταν ἡ πολιτικὴ* » δίκη περιέχῃ προδικαστικὸν ζήτημα ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τοῦ ἀδικοῦ κήματος ἀποφαίνονται κτλ. ».

Ἐκ τούτων ἐξάγομεν, ὅτι τὰ ποινικὰ δικαστήρια δύνανται παρ' ἡμῖν νὰ δικάσωσιν ὅλα τὰ ἐνώπιόν των ἀναφυόμενα προδικαστικὰ ζητήματα, καὶ ἂν ταῦτα ὡς πολιτικῆς φύσεως, καὶ ὅτι μόνον περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων, ἅτινα εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

Ἄλλ' ἂν καὶ δὲν ὀφείλωσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ παραπέμψωσιν εἰς τὰ πολιτικὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐνώπιόν των ἀναφυομένων ζητημάτων, δύνανται ὅμως, ἂν ἀληθῶς τοιαῦτα ζητήματα εὐρίσκωνται ἐκκρεμῇ εἰς πολιτικὰ δικαστήρια, καὶ ταῦτα θεωρῶνται ἐπιτηδειότερα εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν, ὅπερ συμβαίνει, ὅταν οἱ ἑνορκοὶ θ' ἀποφασίσωσιν ἐπὶ τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος, δύνανται, λέγω, εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ν' ἀναβάλλωσιν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν ποινικὴν ὑπόθεσιν, ἵνα ἐπέλθῃ, εἰ δυνατόν, ἐν τῷ μεταξύ ἡ ἀπόφασις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἥτις, ὡς θὰ ἴδωμεν, θὰ ᾔνοι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον.

173. Ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα ζητήματα εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἐφ' ὧν ἐπομένως ἀποφαίνονται πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Εἰδομεν, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγή εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητος τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ἐπομένως ἵνα ὑπάρξῃ προδικα-

στικόν ζήτημα τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἡγουν ἵνα ὑπαχθῇ ἡ ἐγερσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν προηγουμένην ἐκδίκασιν πολιτικοῦ τινος ζητήματος ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ῥητὸς νόμος διατάσσων τοῦτο. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν παραδέχονται, ὅτι ἄνευ νόμου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ζήτημα προδικαστικόν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Θεσίσης τῆς βάσεως ταύτης, εὐκολον εἶναι ἥδη ν' ἀνεύρωμεν ποῖα παρ' ἡμῖν τὰ προδικαστικά τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζητήματα.

Διατρέχοντες τὸν Ποινικὸν ἡμῶν Νόμον τρεῖς περιπτώσεις ἀνευρίσκομεν, καθ' ἃς ὁ νόμος ῥητῶς ἀπαιτεῖ νὰ προηγηθῇ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἡ ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἀπόφασις τοῦ πολιτικοῦ ζητήματος, εἶναι δὲ αἱ τῶν ἄρθρ. 333, 359, 360 Ποινικοῦ Νόμου.

174. Ποῖα ἥδη ἀκριβέστερον ἢ ἐπιρροὴ τῶν ζητημάτων τούτων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς; Κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 359 καὶ 360 Ποιν. Νόμου, δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ ποινικὴ ἀγωγή κατὰ τῶν δι' ἀπάτης ἢ βίας συναψάντων γάμον, ἂν δὲν κηρυχθῇ προηγουμένως τελεσιδικίως ἄκυρος ὁ γάμος παρὰ τοῦ ἀνήκοντος δικαστηρίου. Ὅθεν, ἂν κατὰ παραδρομὴν εἰσαγγελέως τινὸς εἰσαχθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγή πρὸ τῆς ἀκυρώσεως τοῦ γάμου ὑπὸ τοῦ ἀνήκοντος, ἡγουν ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, τὸ ποινικὸν δικαστήριον θ' ἀπορρίψῃ αὐτὴν ὡς ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ταῦτα ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπαγωγῆς, τὴν προβλεπομένην ἀπὸ τὸ ἄρθ. 333 Ποιν. Νόμ. Κατ' αὐτὸ ἐὰν ὁ ἀπαγαγὼν, ἢ ἐκεῖνος εἰς ὃν οὗτος παρεχώρησε τὴν ἀπαχθεῖσαν, ἐνυμφεύθῃ αὐτὴν, δὲν δύναται νὰ γενῇ ἀνάκρισις, οὐδὲ νὰ καταγνωσθῇ ποινὴ, εἰμὴ κατ' αἵτησιν καὶ καταμήνυσιν τῶν ἐχόντων δικαίωμα νὰ προσβάλωσι τὸν γάμον ὡς ἄκυρον, καὶ ἀφοῦ οὗτος ἐκηρύχθῃ ὡς ἄκυρος παρὰ τοῦ ἀνήκοντος δικαστηρίου. Ὅθεν ἅμα ἀποδειχθῇ ⁽¹⁾ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ὅτι γάμος συνήφθη μεταξὺ ἀπαγωγέως καὶ ἀπαχθείσης, εἴτε πρὸ τῆς ἐγέρσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, εἴτε μετὰ συνήφθη ὁ γάμος, πρέπει ν' ἀπεκδυθῇ ὁ δικαστὴς τῆς ὑποθέσεως, ν' ἀπορρίψῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ὡς ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ

(1) Λέγομεν ἀποδειχθῇ, διότι τὸ ποινικὸν δικαστήριον δικαιούται νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀποφασίσῃ, ἂν ἐγένετο ἀληθῶς γάμος (ἀπ. 11 : 69).

παρόντος, καὶ νὰ διατάξῃ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν προεφυλακίσθῃ. Τοιαῦτα εἶναι καὶ ἐν Γαλλίᾳ τὰ ἀποτελέσματα τῶν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς προδικαστικῶν ζητημάτων (Helie n° 1087, 1095, 1099. Trebut. n° 243). Ἄν ἀπλῶς ν' ἀναβάλῃ ὥφειλεν ὁ ποινικὸς δικαστὴς, καὶ οὐχὶ νὰ ἀπεκδυθῇ ἐντελῶς τῆς ὑποθέσεως, ἥτοι ἂν ἡ ἀκυρότης τοῦ γάμου τῆς ἀποφάσεως μόνον οὐχὶ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀπετέλει προδικαστικὸν ζήτημα, ἥθελεν ἐπέλθει τὸ ἄτοπον νὰ μένῃ ἐπ' ἄπειρον ἐν τῇ φυλακῇ ὁ ἐπὶ ἀπαγωγῇ κατηγορούμενος, μέχρις οὗ εὐαρεστηθῶσι νὰ προσβάλλωσι τὸν γάμον ὡς ἄκυρον οἱ ἔχοντες πρὸς τοῦτο δικαίωμα.

Οἱ λόγοι, δι' οὓς ὁ νομοθέτης ἐθεώρησε τὸν μεταξὺ ἀπαγωγέως καὶ ἀπαχθείσης γάμον ὡς ἀποτελοῦντα νόμιμον κώλυμα τῆς ποινικῆς καταδιώξεως, εἶναι βεβαίως, ὅτι διὰ τοῦ γάμου ἀναιροῦνται αἱ ἐπιβλαβεῖς συνέπειαι τοῦ ἀδικήματος, καὶ δημιουργεῖται κατάστασις, ἣν δὲν ἔχει συμφέρον ἡ κοινωνία νὰ διαταράξῃ, ἐφόσον ἀνέχονται αὐτὴν οἱ ἐνδιαφερόμενοι. Οἱ λόγοι οὗτοι ὑφίστανται: πλήρεις, καὶ ὅταν μετὰ βιασμόν τελῆται γάμος μεταξὺ βιαστοῦ καὶ βιασθείσης· ἐν τούτοις, τοῦ νόμου ἀπαγορεύσαντος τὴν ποινικὴν καταδιώξιν μόνον ἐπὶ ἀπαγωγῆς, δύσκολον εἶναι νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐξ ἀναλογίας ἡ ἀπαγόρευσις καὶ ἐπὶ βιασμοῦ. Ἄλλως ὅμως, φρονοῦμεν, ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ὁ βιασμός λαμβάνῃ χώραν διαρκούσης τῆς ἀπαγωγῆς, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ στοιχεῖον τῆς ἀκολασίας εἶναι στοιχεῖον καὶ τῆς ἀπαγωγῆς, καὶ καλύπτεται διὰ τοῦ γάμου, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ καταδιωθῇ ποινικῶς, καὶ τοι ἐκτελεσθὲν διὰ τῆς βίας. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος δὲν ἐθεώρησε τὸν γάμον ὡς κωλύοντα τὴν ποινικὴν καταδιώξιν τοῦ βιασμοῦ, καὶ ἐν περιπτώσει συρρόης αὐτοῦ μετὰ ἀπαγωγῆς (ἀπ. 39 : 85, 86 : 86).

175. Ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἕτερον προδικαστικὸν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζήτημα, διαφεύγον τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ποινικῶν δικαστηρίων : Ἀμφισβήτησις δύναται νὰ ἐγερθῇ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς πτωχεύσεως, προκειμένου περὶ χρεωκοπίας. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν καὶ τοὺς πλείστους τῶν Γάλλων συγγραφέων δύνανται τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ δικάσωσι περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς καταστάσεως τῆς πτωχεύσεως, καὶ πεισθέντα, ὅτι ὑπῆρξε τοιαύτη, νὰ προβῶσιν εἰς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς κατηγορίας. Τὴν γνώμην ταύτην δι' ἰσχυροτάτων ἀποκρούουσιν ἐπιχειρημάτων οἱ Delamarre et Le-

poitvin (traité de la commission τόμ. 5 σελ. 175 καὶ ἐπόμ. Trebutien n° 244 καὶ ἐπόμ. καὶ Offman ἀριθ. 314—322), καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Ἀντωνόπουλος (Μελέτη περὶ χρεωκοπίας § 6 καὶ ἐπόμ.) ὑποστηρίζοντες, ὅτι καὶ ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου καὶ ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐξάγεται, ὅτι ὁ νομοθέτης μόνον μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ὑπὸ τοῦ ἐμποροδικείου ἐνόησε νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπὶ χρεωκοπία καταδίωξιν. Τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων εἶναι, ὅτι ὁ νόμος εἰς μόνου τοῦ ἐμποροδικείου τὰ φῶτα καὶ τὴν ἐμπειρίαν ἀνέθηκε τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἂν ὑπῆρξε πτώχευσις, χορηγήσας αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνει καὶ αὐτεπαγγέλτως εἰς κήρυξιν αὐτῆς· ὅτι τὰ ἀρθρ. 488 καὶ ἐπόμ. Ἐμπορ. Νόμου, χορηγοῦντα εἰς τὸν εἰσαγγελέα τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγξῃ τὰ κατὰ τὴν πτώχευσιν, ὑποδεικνύουσιν, ὅτι πρότερον δὲν εἶχεν οὗτος τοιοῦτον δικαίωμα· καὶ τέλος, ὅτι τὰ ἀρθρ. 586 καὶ ἐπόμ. Ἐμπορ. Νόμου τιμωροῦντα ἐπὶ χρεωκοπία τὸν πτωχεύσαντα, προϋποθέτουσιν, ὅτι ἐκνήρυχθη τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ ἐμποροδικείου κατὰ τὰ περὶ τούτου προηγούμενα ἀρθρα τοῦ Ἐμπορ. Νόμου. Ἐν τούτοις τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα δὲν ἴσχυσαν μέχρι τοῦδε νὰ μεταβάλῃ τὴν ὁμοιόμορφον Γαλλικὴν Νομολογίαν, ἣν ἀκολουθεῖ καὶ ἡ ἡμετέρα (ἀπ. 194 : 65, 11 : 67. Dalloz chose jugée Suppl. n° 386).

Ἐπίσης ὑπεστήριξαν τινες, ὅτι ὁ προηγούμενος ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτ. Συνεδρίου ἑλεγχος τῶν ὑπολόγων εἶναι ἀναγκαῖον προαπαιτούμενον τῆς ποινικῆς ἐπὶ ἰδιοποιήσεσι καταδιώξεως αὐτῶν. Ἀλλὰ τὴν γνώμην ταύτην, εἰς οὐδὲν βάσιμον ἐπιχείρημα στηριζομένην, διαρκῶς ἀπέκρουσεν ὁ Ἀρ. Πάγος (ἀπ. 184 : 84, 102 : 86, 173 : 89).

176. Ἄλλ' ἂν εἰς τὴν νομοθεσίαν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ βασιλείου δὲν ὑπάρχουσιν ἕτερα προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζητήματα, ὑπάρχουσιν ὅμως τοιαῦτα κατὰ τὸν ἔτι ἰσχύοντα ἐν Ἑπτανήσῳ Ἰόνιον Ἀστικὸν Κώδικα. Τὰ ἀρθρ. 232 καὶ 233 τοῦ κώδικος τούτου εἶναι ἀπλῇ μετάφρασις τῶν ἀρθρ. 326 καὶ 327 τοῦ Γαλ. Κώδικος, ἐπομένως ἰσχύουσιν ἐν Ἑπτανήσῳ ὅλα τὰ δυνάμει τῶν ἀρθρῶν τούτων ἐν Γαλλίᾳ παραδεδεγμένα καὶ ἀνωτέρω (ἀριθ. 167) ἐκτεθέντα (¹).

(¹) Σημ. Τὸ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἐπιτροπῆς παρασκευασθὲν νομοσχέδιον ἐν ἀρθρ. 338 ἐκφράζεται ὡς ἐξῆς·

« Ἡ ἐπὶ προσβολῇ οἰκογενειακῆς καταστάσεως ποινικὴ καταδίωξις δὲν δύ-

§ 4.

Ἀναστολή τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

177. Λόγοι ἀναστολῆς.

178. Πρὸς ἀναστολὴν ἀπαιτεῖται ταυτότης γεγονότων, οὐχὶ δὲ καὶ προσώπων.

179. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἀνατέλλεται ἀφ' ἧς εἰσαχθῇ ἡ ποινικὴ.

180. Ὡς τότε διαρκεῖ ἡ ἀναστολή;

181. Τίς δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἀναβολήν.

177. Εἶδομεν, ὅτι ὁ παθὼν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ τὰς περὶ ἀποζημιώσεως καὶ ἱκανοποιήσεως ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἡ ἐξάσκησης τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τούτων εἰσαγωγῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς δὲν προβαίνει πάντοτε ἀπροσκόπτως· πολλάκις ἀναβάλλεται αὕτη μέχρις οὐ ἀποπερατωθῇ ἡ ἐξάσκησης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἡ ἀναστολὴ αὕτη ἰσχυρῶς ἀναγκαία πρὸς φωτισμὸν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ποινικῆς δίκης, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τῆς ἐκδόσεως ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

Τὴν ἀναστολὴν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως. « Ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον προτοῦ ἀρχίσῃ, ἢ ἐνῷ γίνεται ἡ ποινικὴ διαδικασία, ἀναβάλλεται ἡ πολιτικὴ δίκη μέχρι τῆς ὁριστικῆς ποινικῆς ἀποφάσεως, κατὰ τοὺς περὶ τούτου ἰδιαιτέρους ὁρισμοὺς τῆς Πολ. Δικον. ».

178. Ἐννοεῖται, ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ ἀναστολῆς τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς, ὅταν

ναται ν' ἀρχίσῃ, πρὶν ἀποφασισθῇ ἀμετακλήτως τὸ περὶ καταστάσεως τοῦ τέχνου ζήτημα.

Ἀλλ' ἡ Εἰσαγγελία δύναται, σιωπῶντων τῶν ἐνδιαφερομένων, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ποινικὴν καταδίωξιν ἐπὶ προσβολῇ τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως· κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίστασιν ἡ ποινικὴ καταδίωξις δὲν ἀνατέλλεται ἕνεκα τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς».

Ἐκ τοῦ ἁρθρου τούτου προκύπτει, ὅτι τότε μόνον τὸ περὶ καταστάσεως ζήτημα εἶναι προδικαστικὸν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως περὶ τῆς προσβολῆς τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως.

ἡ τελευταία αὕτη παρήχθη ἐκ τῆς αὐτῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἐφ' ἧς στηρίζεται καὶ ἡ πρώτη, διότι ἂν ἐπὶ διαφορῶν γεγονότων στηρίζονται, οὐδὲν ὄφελος ἐκ τῆς προηγουμένης ἐκδικάσεως δύναται νὰ προκύψῃ, οὐδὲ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκδοσις ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων.

Ὅταν ὁμως πρόκηται περὶ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, λαμβάνει χώραν ἡ ἀναστολή, καὶ ἂν τυχὸν κατὰ διαφορῶν προσώπων αἱ ἀγωγαὶ ἀπευθύνονται. Κομιστὴς καλῇ τῇ πίστει πλαστοῦ ἐγγράφου πληρώνεται τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ, καὶ ἀνάγεται πρὸς ἀπόδοσιν τῶν πληρωθέντων, ἐνῶ συγχρόνως καταδιώκεται ποινικῶς ὁ αὐτουργὸς τῆς πλαστογραφίας· ἡ πολιτικὴ δίκη πρέπει ν' ἀναβληθῇ μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς, διότι ἀμφοτέραι στηρίζονται εἰς τὸ αὐτὸ γεγονός, εἰς τὴν πλαστότητα τοῦ ἐξοφληθέντος τίτλου. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἐπὶ ἀγωγῆς περὶ διαζευξέως λόγῳ μοιχείας, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐκκρεμῆς ἡ ἐπὶ μοιχείᾳ καταδίωξις (Helie n° 1234. Haus n° 1412, 1425. Trebut. n° 191 καὶ 192. Dalloz questions prejudielles n° 44 suiv. Suppl. n° 5, 6). Ἀληθῶς δύναται νὰ ἀντιταχθῇ κατὰ τῆς γνώμης ταύτης, ὅτι τὸ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ. πραγματεύεται περὶ πολιτικῶν ἀγωγῶν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ἣν περὶ αὐτῶν ἐδώκαμεν ἐν ἀριθ. 68 ἐπὶ μ. ἀλλὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι οὔτε ἡ περὶ ἀκυρότητος γάμου ἀγωγή, ἥτις, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 94), οὐδὲ ἐμποδίζει τὴν ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου παράστασιν τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος, οὔτε ἡ περὶ ἐπιστροφῆς τοῦ ἀντιτίμου τῆς πλαστῆς συναλλαγματικῆς, ἥτις δὲν ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ δράστου τῆς πλαστογραφίας, ὡς αἱ ἀληθεῖς πολιτικαὶ ἀγωγαί. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ λόγοι, δι' οὓς ἡ ἀναστολή διετάχθη, ἐφαρμόζονται πληρέστατα εἰς πάσας τὰς ἐκ τοῦ ἀξιοποίνου γεγονότος παραγομένας ἀγωγάς, δὲν ἐδίστασαν νὰ ἐπεκτείνωσι καὶ εἰς αὐτάς τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναβολῆς, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἐκκρεμῆς ἡ ποινικὴ δίκη (Garraud n° 404).

179. Τὸ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ καὶ ἕτερόν τινα ὅρον πρὸς ἀναστολὴν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τ' ἀρμόδια πολιτικὰ δικαστήρια προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ ἐν ᾧ γίνεται ἡ ποινικὴ διαδικασία. Ἐκ τῆς ἐκφράσεως προτοῦ ἀρχίσῃ ἡδυνάτο τις νὰ ὑπολάβῃ, ὅτι ἀναστέλλεται ἡ ἐξάσκησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἀκόμη ἡ ποινικὴ καταδίωξις. Ἄν τοιαύτη ἦτον ἡ ἔννοια τοῦ νόμου, ἤθελε καταστῇ ἐντελῶς ἀδύνατος ἡ ἐξάσκησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ Εἰσαγγελία δὲν ἐγκρίνει

νὰ καταδιώξη, ἢ δὲν θέλει ὁ παθὼν ν' ἀπευθύνῃ ἐγκλησιν, ἀπαιτεῖται δὲ τοιαύτη, ἵνα βληθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ ποινικὴ ἀγωγή. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀληθὴς ἐννοια τοῦ νόμου εἶναι, ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀναστέλλεται μόνον ἂν πρὸ αὐτῆς ἡ κατ' αὐτὴν εἰσαχθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγή. Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 3 instr. crim. καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἠθέλησε νὰ νεωτερίσῃ, διότι τότε ἡδύνατ' ὁ μεταχειρισθῇ σαφεστέρως ἐκφράσεις. Τὴν ἐκφρασιν προτοῦ ἀρχίσῃ ἡ ποινικὴ διαδικασία μετεχειρισθῇ ὁ νομοθέτης, ἵνα περιλάβῃ τὴν περίπτωσιν τῆς μεταγενεστέρως εἰσαγωγῆς καὶ οὐχὶ τὴν ἔλλειψιν πάσης εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἐν τούτοις κατ' ἐξαίρεσιν, ἐπὶ πλαστογραφίας, τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ὀφείλει ν' ἀναβάλλῃ καὶ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἅμα ἡ πλαστογραφία ἀποδίδεται εἰς ὠρισμένον πρόσωπον, καὶ τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφον εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας δίκης (ἄρθρ. 454, 455 Πολ. Δικ.).

180. Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἀναστέλλεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 «μέχρι τῆς ὀριστικῆς ποινικῆς ἀποφάσεως». Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἀριθμῷ ἡ ἀναστολὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ἀκριδέστερον, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἀναστέλλεται ἐν ὅσῳ ἡ ποινικὴ διατελεῖ ἐκκρεμῆς εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. Καὶ εἰσηγμένη μὲν θεωρεῖται ἡ ποινικὴ ἀγωγή, ἅμα δοθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως παραγγελία πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεως εἰς ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, καὶ ἂν οὗτος οὐδὲν εἰσέτι ἐνήργησεν (Helie n° 1235), ἡ κοινοποιηθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον ἄμεσος κλήσις εἰς τὸ ἀκροατήριον· ὡς ἀποπερατοῦσαι δὲ αὐτὴν ποινικαὶ ἀποφάσεις θεωροῦνται οὐ μόνον αἱ κυρίως ἀποφάσεις, ἀλλὰ καὶ τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν ἡ ἀποφαινώμενα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν βουλευόμενα, ἀρκεῖ νὰ μὴν ὑπόκηνται καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖναι εἰς ἐνδίκον τι μέσον ἔχον ἀνασταλτικὴν δύναμιν.

Ἄλλα φρονοῦμεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναστέλληται ἡ ἐκδίκασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἐπεραιώθῃ μὲν ἡ ποινικὴ δίκη, ἀνεβλήθῃ ὅμως ἀορίστως, καὶ ἄδηλον κατέστη, ἂν καὶ πότε θὰ ἐξακολουθήσῃ. Τοιαῦται περιπτώσεις εἶναι, 1) ὅταν ἐπὶ ἀπόντων κατηγορουμένων ἀνεβλήθῃ ἡ καταδιώξις κατὰ τὸ ἄρθρ. 255 Ποιν. Δικ. (ιδεῖ ἀριθ. 797). 2) ὅταν κατὰ φυγοδίκων ἐξεδόθῃ ἐρήμην ἀπόφασις

κατασταθείσα τελεσιδίκος· 3) όταν ἀνεβλήθη ἡ καταδίωξις ἐνεκα διανοητικῆς παθήσεως τοῦ κατηγορουμένου. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἐνδέχεται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ καταδίωξις διὰ τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου, ἢ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, ὅπως καὶ ἐπὶ βουλευμάτων παυόντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ αὕτη ἀναφυομένων νέων ἐνδείξεων. Ἄλλ' ὅπως εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, οὕτω καὶ εἰς ἐκείνας δὲν θεωροῦμεν ὀρθὸν νὰ σταματᾷ ἡ ἐκδίκασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐνεκεν ὅλως ἐνδεχομένων περιπτώσεων (ιδεὲ καὶ Garraud n° 404. Trebut. n° 194. Haus n° 1410).

181. Ἡ ἀναβολὴ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς καθιερώθη πρὸς ὀρθοτέραν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης (ιδεὲ ἀριθ. 177), καὶ αἱ περὶ αὐτῆς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ. εἶναι ἐπιτακτικαὶ καὶ οὐσιώδεις. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι τὴν περὶ ἀναβολῆς πρότασιν δύναται νὰ ὑποβάλλῃ ἕκαστος τῶν διαδίκων, ἡ δὲ μὴ παραδοχὴ αὐτῆς ἐπιφέρει τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως (Helie n° 1237, 1238).

Παρ' ἡμῖν κατὰ τὰ ἄρθρ. 588 ἐδ. 12 καὶ 589 Πολ. Δικ. τὴν πρότασιν ταύτην δύναται νὰ ὑποβάλλῃ καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς, δὲν δύναται ὁμῶς, ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως τῆς πλαστογραφίας, νὰ διατάξῃ τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως τὴν ἀναβολὴν, διότι πρὸς τοῦτο ἔπρεπε κατὰ τ' ἄρθρ. 155 καὶ 170 Πολ. Δικ. νὰ ὑπάρχῃ ρητὴ διάταξις χορηγοῦσα τῷ δικαστηρίῳ τοιοῦτον δικαίωμα, καὶ τοιαύτη δὲν ὑπάρχει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'

Περὶ ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

182. Λόγοι ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

183. Οἱ λόγοι τῆς ἀποσβέσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς δὲν ἀνάγονται ἐνταῦθα.

182. Διελθόντες μέχρι τοῦδε τοὺς διαφοροὺς κανόνας, καθ' οὓς γεννῶνται, ἐξασκοῦνται καὶ ἀναστέλλονται ἡ ποινικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ.

ἀγωγῇ, προβαίνομεν ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους, δι' οὓς ἑκατέρα αὐτῶν ἀποσθέννυται.

Καὶ οἱ μὲν λόγοι τῆς ἀποσθέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰσὶν οἱ ἐξῆς.

α') Ὁ θάνατος τοῦ κατηγορουμένου.

β') Ἡ ἀμνηστία.

γ') Ἡ παραγραφή.

δ') Τὸ δεδικασμένον.

Ἐκτὸς τῶν λόγων τούτων ἐπιφέρουσιν ἐνίοτε ἀπόσθεις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ

ε') Ἡ ἰδιωτικὴ συγγνώμη.

ς') Ἡ ἔμπρακτος μεταμέλεια.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω λόγων ἐνόμισάν τινες, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσθέννυται καὶ διὰ τῆς ἐξαντλήσεως τῶν ποινῶν, ἤγουν διὰ τῆς καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου εἰς ποινὴν βαρυτέραν ἐκείνης, ἣν συνεπάγεται τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ δὲν ἐδικάσθη εἰσέτι· ἐστήριξαν δὲ τὴν γνώμην των εἰς τὸν λόγον, ὅτι μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς συσσωρεύσεως τῶν ποινῶν, ματαία ἀποβαίνει ἡ μεταγενεστέρα καταδίωξις (Mangin n° 458. Lesellyer n° 2123). Ἡ γνώμη αὕτη δὲν ἐγένετο παραδεκτὴ, διότι ἐλλόγως ἀντέταξαν ἄλλοι, α) ὅτι, καὶ ἂν δὲν ᾔηται δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ μεταγενεστέρα ποινὴ ὡς συγχωνευομένη μὲ τὴν προηγουμένην, οὐχ ἥττον ἡ κήρυξις τῆς ἐνοχῆς στιγματίζει ἀρκούντως τὸ ἀδίκημα καὶ τὸν αὐτουργὸν αὐτοῦ, πολλάκις μάλιστα συμφαίνει νὰ ᾔηται μᾶλλον ἀτιμωτικὸν τὸ ἐλαφρότερον τιμωρούμενον ἀδίκημα· β) ὅτι καὶ αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου τὸ συμφέρον ἀπαιτεῖ πολλάκις νὰ δικασθῇ, ἵνα ἀποδειχθῇ ἡ ἀθωότης του, καὶ μὴ μὲν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν, καὶ γ) ὅτι δὲν πρέπει νὰ στερηθῇ ὁ παθὼν τοῦ δικαιώματος τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. (Helie 1403 — 1405. Trebut. n° 297. Haus n° 1266 suiv. Dalloz n° 219. Suppl. n° 354).

183. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων ὁ θάνατος δὲν ἀποσθίνει τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν, διότι εἶδομεν ἤδη, ὅτι καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ παθόντος δύνανται νὰ εἰσαγάγωσιν αὐτὴν (ἀριθ. 86). Ἐπίσης ἡ ἀμνηστία, ἀποσθένουσα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, οὐδεμίαν ἔχει ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων τῶν παθόντων. Τούναντίον οἱ λοιποὶ λόγοι δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀπόσθιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ κρίνονται κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον (ἄρθρ. 10

Ποιν. Δικ.), επομένως δὲν ἀνάγονται εἰς τὸν κύκλον τῆς προκειμένης πραγματείας.

Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι περὶ μόνον τῶν λόγων τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς θέλομεν διαπραγματευθῆ ἔν τῳ κεφαλαίῳ τούτῳ, ὃ θέλομεν διαίρεσει εἰς τόσας παραγράφους, ὅσοι καὶ οἱ λόγοι τῆς ἀποσβέσεως.

§ 1.

Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

184. Ὁ θάνατος ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν. Συνέπεται.

185. Ἄλλ' ἂν ὁ ἀποθανὼν κατεδικάσθῃ;

185². Συνέπεται ὡς πρὸς τὴν πολιτ. ἀγωγὴν.

186. Τί γίνονται τὰ ὑπαγόμενα εἰς δήμευσιν κατασχεθέντα;

184. Ὁ κατηγορούμενος διὰ τοῦ θανάτου διαφεύγει τὴν ἐπίγειον δικαιοσύνην. Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς εἰς τὸν θανόντα καθίσταται ἀδύνατος, ἀλλ' οὔτε νὰ δικασθῇ ὁ ἀποθανὼν εἶναι δυνατόν, διότι ἑλλείπει ἔν τῳ ἀπολύτως ἀναγκαίῳ πρὸς τοῦτο στοιχείῳ, ἡ ἀπολογία αὐτοῦ καὶ ἐν γένει ἡ ὑπεράσπισις. Ἐνεκα τούτου ὁ θάνατος τοῦ κατηγορουμένου ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν (ἄρθρ. 5 § 1 Ποιν. Δικ. Ἰδὲ Βέρνερ σελ. 241 — 244. Κωστῆ σελ. 285 ἐπομ. Helie n° 1245—1251. Dalloz n° 203—209. Suppl. n° 338)⁽¹⁾.

Συνέπεια τῆς ἀποσβέσεως ταύτης εἶναι, ὅτι ποινικὴ διαδικασία δὲν γίνεται κατὰ τοῦ τελευτήσαντος, καὶ παύει ἔὰν ἤρχισε, καὶ ἐπομένως οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ, κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, οὐδὲ εἰς χρηματικὰς ποινὰς, οὐδὲ εἰς πληρωμὴν ἐξόδων εἶναι δυνατόν νὰ καταδικασθῶσιν. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ κατηγορουμένου οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν καταδίωξιν ἄλλων τυχόν διὰ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα κατηγορουμένων συναυτουργῶν ἢ συναιτίων.

(¹) Ἄλλοτε ὑπέβαλλον εἰς ὀκτὴν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀποθανόντας διὰ τινὰ ἀδικήματα (ἰδὲ τοὺς ἀνωτέρω συγγραφεῖς).

185. Τί γενήσεται ὁμως, ἂν ἡ ποινικὴ διαδικασία εἶχε προβῇ μέχρι καταδίκης αὐτοῦ πρὸ τοῦ θανάτου του ; Διχρητέον, ἂν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις κατέστη πρὸ τοῦ θανάτου τελεσιδίκος ἢ οὐ. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ματαιοῦται μετὰ τῆς λοιπῆς διαδικασίας, διότι ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ ἐξαφανισθῇ διὰ τῶν ἐνδίκων μέσων, ἃ ὁ ἀποθανὼν ἠδύνατο ν' ἀπευθύνῃ, καὶ τῶν ὁποίων οὔτε ἡ χρῆσις οὔτε ἡ ἐκδίκασις εἶναι δυνατὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατηγορουμένου.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν δὲν δύναται βεβαίως νὰ γείνη λόγος περὶ ἐκτελέσεως τῶν κατὰ τῆς ἐλευθερίας ποινῶν, ἐπιβαρύνουσιν ὁμως τοὺς κληρονόμους αἱ χρηματικαὶ ποιναὶ καὶ τὰ δικαστικὰ ἐξόδα, διότι μετὰ τὴν τελεσιδικίαν τῆς ἀποφάσεως θεωροῦνται ὡς πολιτικὴ ὀφειλή.

Ταῦτα πάντα ἀριδῆλως προκύπτουσι παρ' ἡμῖν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 5 καὶ 548 Ποιν. Δικ. καὶ 118 Ποιν. Νόμου. Ἐν Γαλλίᾳ ὑποστηρίζεται καὶ ἀντίθετος γνώμη, καθ' ἣν οὐδὲ αἱ χρηματικαὶ ποιναὶ ἐκτελοῦνται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ καταδικασθέντος ἕνεκα τοῦ προσωπικοῦ χαρακτῆρος τῶν ποινῶν (Dalloz n° 206. Suppl. 341. Garraud traité n° 353. Haus n° 771), τὴν γνώμην δὲ ταύτην παραδέχεται καὶ ὁ Ἰταλικὸς Ποιν. Νόμος (ἐν ἄρθρ. 85).

185². Ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως χρήζει τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἐξασκεῖ ὁ θάνατος τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ὅταν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ, ἐκ κρεμῶν οὓων ἀμφοτέρων τῶν ἀγωγῶν, ἦτοι πρὶν ἢ ἐκδοθῇ περὶ αὐτῶν ἀπόφασις, ἢ πρὶν ἢ ἡ ἐκδοθεῖσα κατασταθῇ τελεσιδίκος καὶ ἀμετάκλητος, ὁ θάνατος, ἀποσθένων τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, καὶ καθιστῶν ἀναρμόδια τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ ἐκδικάσωσιν αὐτήν, ἀνατρέπει συγχρόνως καὶ τὴν περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ πολιτικῶς ἐνάγων θὰ εἰσαγάγῃ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀθώσεως τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 ἐδ. 2 Ποιν. Δικον. Ὅταν τούναντίον ὁ θάνατος ἐπέλθῃ, ἐκ κρεμῶν οὓσης μόνης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τῆς δὲ πολιτικῆς ἐκδικασθείσης δι' ἀποφάσεως καταστάσεως τελεσιδίκου, ὁ θάνατος θέλει ἀποσθῇ βεβαίως τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀλλ' οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τελεσιδικῆς ἐπιδικασθείσης πολιτικῆς.

Τὸ ζήτημα καθίσταται ἀμφίβολον, ὅταν ὁ θάνατος ἐπῆλθε, διαμενουσας ἐκκρεμοὺς εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια μόνως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, μετὰ τὴν τελεσίδικον ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς, ὡς π. χ. ὅταν γίνεταί ἔφεσις ἢ ἀναίρεσις μόνον ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν μέρος τῆς ἀποφάσεως. Δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ κατ' ἔφεσιν δικάζον δικαστήριον, ἢ ὁ Ἄρ. Πάγος, νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἐκδικάζοντα τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν; Φρονῶ, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ καταφατικῶς, διότι ὁ θάνατος τοῦ καταδικασθέντος δὲν ἀποσβένει πλέον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ὡς τελεσίδικως καὶ ἀμετακλήτως ἐκδικασθεῖσιν, ἐπομένως ὅπως τὰ ἄνω δικαστήρια, ἂν ἐπέζη ὁ καταδικασθεὶς, ἤθελον ἐξακολουθήσει τὴν ἐκδίκασιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καίτοι μὴ οὔσης πλέον ἐκκρεμοὺς τῆς ποινικῆς, οὕτω θέλουσι πράξει καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (πλείονα περὶ τούτου ἐν τῷ περὶ ἀνακοπῆς ἐφέσεως καὶ ἀναίρεσεως ἰδὲ ἀριθ. 922, 1279, 1327, 1498).

Ἄλλ' ἐνίοτε ἐνδέχεται νὰ ᾖ ἀμφίβολον, ἂν, καθ' ὃν χρόνον ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, διετέλουν εἰσέτι ἐκκρεμεῖς ἡ ποινικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ, διότι ἀμφισβητήσεις ἐγείρονται, ἂν εἶχε τότε καταστῇ τελεσίδικος ἡ περὶ αὐτῶν ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις, ἁξιοῦντων τυχόν τῶν κληρονόμων, ὅτι ἦτο δεκτικὴ ἀνακοπῆς, ἢ ἐφέσεως, ἢ ἀναίρεσεως. Κατὰ τίνα τρόπον λυθήσονται αἱ τοιαῦται ἐριδες καὶ ἀμφισβητήσεις; Ἄν τὰ ἔνδικα ταῦτα μέσα εἶχεν ἐγείρει ὁ καταδικασθεὶς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, θέλουσιν εἰσαχθῇ ταῦτα ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, εἰς ἃ ἀπευθύνονται, ταῦτα δὲ θὰ ἐξετάσωσιν, ἂν ᾖ παραδεκτὰ, καὶ μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ παύσωσι πᾶσαν κατὰ τοῦ θανόντος ποινικὴν διαδικασίαν. Ἄλλ' ἐρωτᾶται εἰς τὴν περὶ τούτου συζήτησιν δύνανται νὰ παρασταθῶσιν οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθανόντος;

Ἄν τὰ ἔνδικα ἐκεῖνα μέσα δὲν εἶχον ἐγερθῇ ὑπὸ τοῦ θανόντος, δύνανται νὰ ἐγείρωσιν αὐτὰ οἱ κληρονόμοι, ἢ πρέπει νὰ ἐπιφυλαχθῶσιν οὗτοι, ἐπιτασσόμενοι πρὸς πληρωμὴν, νὰ ἀντιτάξωσι τὸ μὴ τελεσίδικον τῆς ἐπιδικασίας τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν ἀποφάσεως; Τὸ ζήτημα ἀνεφύη παρ' ἡμῖν. Ἐρήμην ἀπόφασις Πλημμελειοδικείου καταδίκασεν εἰς ποινὴν, καὶ ἐπεδίκασε καὶ τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν. Ὁ καταδικασθεὶς, ἀνακόψας, ἀπέθανεν αἰφνιδίως πρὸ τῆς κατ' ἀνακοπὴν συζητήσεως, καθ' ἣν ἀπερρίφθη ἡ ἀνακοπὴ τοῦ ἔνεκα τῆς νέας ἐρημοδικίας. Οἱ κληρονόμοι τοῦ προέβησαν εἰς δευτέραν ἀνακοπὴν

ἀξιούντες, ὅτι ἕνεκα τοῦ θανάτου δὲν ἐνεφανίσθη ὁ παρ' αὐτῶν κληρονομηθεὶς εἰς τὴν κατ' ἀνακοπὴν δίκην. Τὸ Πλημμελειοδικεῖον ἐθεώρησε τὴν ἀνακοπὴν ταύτην τῶν κληρονόμων ὡς παραδεκτὴν κατὰ τύπους, καὶ βάσιμον κατ' οὐσίαν, ἐπελήφθη δὲ καὶ τῆς νέας ἐκδικάσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἐνέκρινε τὴν παραδοχὴν τῆς ἀνακοπῆς τῶν κληρονόμων διὰ τὸν λόγον, ὅτι μόνον τὸ Πλημμελειοδικεῖον ἠδύνατο νὰ ἀποφασίσῃ, ἂν ἦτον ἀληθῶς τελεσιδικὸς ἡ ἀπόφασίς του, ἢ ἀπορρίπτουσα τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ἀποθανόντος, δὲν ἐνέκρινεν ὁμῶς τὴν νέαν ἐκδικασίν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, διότι, θανόντος τοῦ κατηγορουμένου πρὸ τῆς τελεσιδικίας τῆς καταδίκης, ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἔδει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια (ἀπ. 132 : 82). Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι ὁ Ἄρ. Πάγος ἤθελεν ἐγκρίνει καὶ τὴν παράστασιν τῶν κληρονόμων πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἀποθανόντος ἐγερθέντων ἐνδίκων μέσων.

Τὰς συνεπειὰς τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου θέλομεν ἐξετάσει ἐιδικώτερον κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς διαδικασίας. Περί τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἰδὲ Dalloz n° 221. Suppl. n° 335.

186. Τέλος, ἂν εἶχον κατασχεθῇ ἀντικείμενα ὑπαγόμενα εἰς δήμευσιν, τί γίνονται ταῦτα ἀποθανόντος τοῦ κατηγορουμένου πρὶν ἢ ἐκδοθῇ ἀπόφασις ἢ ἡ ἐκδοθεῖσα καταστῇ τελεσιδικὸς ; ἰδὲ ἀριθ. 921.

§ 2.

Ἀπόδοσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δι' ἀμνηστίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

187. Ὅρισμός, δικαιολογία.
188. Τίς ἀπονέμει αὐτήν ;
189. Οὐσιώδεις αὐτῆς χαρακτηρὲς.
190. Εἰς ποῖα ἀδικήματα δύναται ν' ἀπονεμηθῇ ;
191. Ποῖα εἶναι πολιτικὰ ἀδικήματα ἐν Γαλλίᾳ.
192. Ποῖα θεωρητικῶς κατὰ Ortolan. Ποῖα κατὰ τὴν νομολογίαν.
193. Ποῖα τοιαῦτα καθ' ἑμᾶς ; Τί ἐπιδιώκει ὁ διαπράττων πολιτικὸν ἀδίκημα ;
194. Δὲν εἶναι πολιτικὸν πᾶν ἀδίκημα χρησιμεῦον πρὸς τὸν σκοπόν.
195. Οἷα ἡ δολοφονία, συκοφαντία κτλ.
196. Συμπέρασμα.
197. Ἀρξαμένης τῆς ἐκτελέσεως ὁ κύκλος εὐρύνεται.

198. Οὐδέποτε εἶναι πολιτικά τὰ χάριν ἰδιαιτέρως παθῶν ἐνεργούμενα.
199. Εἶναι πολιτικά τὰ κατὰ τὰς ἐκλογάς; Οὐχί.
- 199². Νομολογία περὶ τοῦ ζητήματος.
200. Εἶναι πολιτικά τὰ στρατιωτικά; Δυνατόν.
201. Τί ἐστὶ σύνθετον ἀδίκημα;
202. Διὰ νόμου δυνατόν καὶ εἰς ἄλλα ἀδικήματα ν' ἀπονεμηθῇ ἀμνηστία.
203. Εἰς ποῖα ἀδικήματα ἐκτείνεται ἡ ἀπονεμηθεῖσα ἀμνηστία;
204. Εἰς ποῖα πρόσωπα;
205. Ἀποτελέσματα ἀμνηστίας ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας
206. Ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν;
207. Τίς ἐφαρμόζει καὶ ἐρμηνεύει τὴν ἀμνηστείαν;

187. Ἄλλος τρόπος ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ ἀμνηστία, ἥτις εἶναι πράξις τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐξουσίας, δι' ἧς παραδίδονται εἰς τὴν λήθην τὰ γενόμενα ἀδικήματα, ἀναστέλλεται ἡ ἐνέργεια τῶν τιμωρούντων αὐτὰ νόμων, καὶ ἀπαγορεύεται πᾶσα ἀνάκρισις ἢ καταδίωξις αὐτῶν.

Ἡ ἀμνηστία καθιερώθη ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἕνεκα κοινωνικῆς ἀνάγκης, διότι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν περιστάσεις, καθ' ἃς ἕνεκα τῆς ἐξάψεως τῶν παθῶν, τῶν ἐμψυλίων σπαραγμῶν, ἢ τῆς πληθύσεως τῶν κατηγορουμένων, ἡ τιμωρία τῶν ἀδικημάτων δύναται νὰ γεννήσῃ δυστυχήματα πολὺ μεγαλειότερα τῶν ἐκ τῆς ἀτιμωρησίας προκυψόντων. (Ἰδὲ Σαριπολ, Συντα. Δίκ. σελ. 237 — 239. Κωστῆ σελ. 292 ἐπομ. Βέρνερ σελ. 251 — 256. Dalloz Amnistie Helie n° 1390—1402. Mangin n° 442—454. Trebutien τόμ. 1 n° 723 suiv.).

188. Ἀμφισβητεῖται, καὶ ἠμφισβητήθη καὶ ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει, ἂν ἡ ἀπονομὴ τῆς ἀμνηστίας ᾖ ἡγεμονικὸν δικαίωμα, ἢ πρέπη νὰ χορηγῆται διὰ νόμου. (Dalloz n° 23). Διὰ τοῦ ἀρθρ. 39 τοῦ Συντάγματος καθιερώθη ἡ πρώτη γνώμη.

189. Ἐκ τῶν λόγων τῆς δημοσίας ἀνάγκης καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἀμνηστία, ἐξάγεται.

α') Ὅτι αὕτη εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ ὅτι ἐπομένως πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ἀμνηστευομένου, ζητοῦντος τυχόν νὰ δικασθῇ, ἵνα ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του (Dalloz n° 125. Helie n° 1401).

β') Ὅτι ἀπονέμεται κυρίως οὐχὶ εἰς πρόσωπα, ἀλλ' εἰς ὠρισμένα

ἀδικήματα ἀνεξαρτήτως τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν, ἔχει οὕτως εἰπεῖν χαρακτῆρα μᾶλλον πραγματικὸν καὶ οὐχὶ προσωπικόν.

γ') Ὅτι, σκοποῦσα νὰ ῥίψῃ πέπλον λήθης ἐπὶ τῶν πεπραγμένων, δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ ὅρους καὶ περιορισμὸς καθιστῶντας ἀναγκαίαν τὴν τῶν πεπραγμένων ἐξέτασιν. Τὴν ἀρχὴν ὁμως ταύτην δὲν δύναμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἀπολύτως. Ἡ ἀμνηστεία εἶναι πρᾶξις πολιτικὴ εἰς τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας ἀποβλέπουσα, ἐνδεχόμενον δὲ εἶναι τὸ συμφέρον τοῦτο ν' ἀπαιτήσῃ περιορισμούς πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλύτερων κινδύνων ἢ ἀτοπημάτων (Trebutien τόμ. 1 σελ. 333). Παρ' ἡμῖν ἀπεφάνθη καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτι ἡ ἀμνηστεία δύναται νὰ ᾖ γενικὴ ἢ μερικὴ (ἀπ. 44 καὶ 53 : 48, 44 : 49).

190. Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι εἰς ἅπαντα τὰ ἀδικήματα δύναται ν' ἀπονεμηθῇ ἀμνηστεία (Dalloz n° 48). Παρ' ἡμῖν ἡμρι-σθητήθη ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει ἂν ἐφ' ὅλων τῶν ἀδικημάτων, ἢ ἐπὶ μόνων τῶν πολιτικῶν δύναται ὁ βασιλεὺς ν' ἀπονέμῃ ἀμνηστείαν. Τὸ ἄρθρ. 39 τοῦ Συντάγμ. καθιέρωσε τὴν δευτέραν γνώμην, καθ' ἧς ἡδύνατό τις εὐλόγως νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῶν ἀδικημάτων δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἡ κοινωνικὴ ἀνάγκη, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἀμνηστεία. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1862, ἀμνηστεύσασα καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ἀδικήματα, δὲν εἶναι πρόχειρον παράδειγμα τῆς ἀνάγκης ταύτης ; Ἡ ἀμνηστεία τοῦ Θρασυβούλου, ἥτις ὡς πρῶτον ἱστορικὸν γεγονός ἀμνηστείας ἀναφέρεται, δὲν ἐπεξετείνετο τάχα ἐφ' ὅλων τῶν ἀδικημάτων ἀδιακρίτως ;

Ἐν τούτοις ἡ διάκρισις καθιερώθη, καὶ ἐπομένως ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα εἶναι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, ἐφ' ὧν ἐξαιρετικῶς ἀπενεμήθη εἰς τὸν βασιλέα τὸ τῆς ἀμνηστείας δικαίωμα. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀκριθείας, διότι οὐ μόνον καὶ ἄλλαι σπουδαῖαι διατάξεις τοῦ Συντάγματος, αἱ τῶν ἄρθρ. 6, 18 ἐδ. 3 καὶ 95 πραγματεύονται περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκδοσις τῶν ἐγκληματιῶν ἀπαγορεύεται δι' αὐτὰ ἐν ταῖς περὶ τούτου συμβάσεσιν (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 120).

191. Εἰς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων εὐρέθησαν καὶ ἐν Γαλλίᾳ, διότι διὰ τοῦ ἄρθρ. 69 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1830 καθιερώθη ἡ ἀρχή, ὅτι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξεδόθη ὁ ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1830 νόμος, διὰ τοῦ ἄρθρ. 7 τοῦ ὁποῖου ἐχα-

ρακτηρίσθησαν ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 75—131, 201—203, 207—208 code pénal καὶ ἐν τῷ ἄρθρ. 9 τοῦ νόμου 25 Μαρτίου 1822 ἀναφερόμενα, ἡγουν α') τὰ ἀδικήματα κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους καὶ κατὰ τοῦ πολιτεύματος.

β') ἀδικήματά τινα τῶν κληρικῶν ἀνάλογα μὲ τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 494 καὶ ἐπόμενα τοῦ Ποιν. Νόμου περιεχόμενα.

γ') αἱ ἀθέμιτοι ἐνώσεις καὶ ἐταιρίαι, καὶ

δ') αἱ ἀφαιρέσεις τῶν παρασῆμων τῆς ἀρχῆς, τὸ φέρειν δημοσίᾳ σύμβολα ἐνώσεων, αἱ ἐκθέσεις στασιαστικῶν σημείων.

Καὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν ὁμοῦ τοῦ νόμου τούτου αἱ δυσχέρειαι δὲν ἐξέλιπον, διότι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα εἶναι φύσει ἀόριστα καὶ προσδιορίζονται μᾶλλον ἐκ τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς διαπράττονται.

192. Παρ' ἡμῖν οὐδεὶς νόμος προσδιώρισε τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, ἐπομένως εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν νομολογίαν ἀπόκειται νὰ πράξῃ τοῦτο. Πολλοὶ συγγραφεῖς ἐπεχείρησαν νὰ διατυπώσωσι τὸν ὅρισμόν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, καὶ νὰ διακρίνωσιν αὐτὰ ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων (Ortolan n° 695 ἐπὶ. Haus n° 346 ἐπὶ. Garraud n° 96 ἐπὶ. Billot traite de l' extradition σελ. 102. Dalloz delits politiques n° 4 ἐπὶ. Suppl. n° 4 καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς), ἀλλὰ δὲν κατέληξαν εἰς ἀκριβῶς ὁμοία συμπεράσματα, διότι καὶ τὰ ἀντικείμενα, ἔνεκα τῶν ὁποίων προέβησαν εἰς τὴν μελέτην, ἦσαν διάφορα, καὶ αἱ βάσεις ἀφ' ὧν ὠρμήθησαν εἰς τὴν διάκρισιν οὐχὶ αἱ αὐταί, καθόσον τινὲς μὲν ἀπέβλεψαν εἰς τὰς ἀφορμὰς, ἐξ ὧν προέκυψαν τὰ ἀδικήματα, ἄλλοι εἰς τὸν σκοπὸν, ὃν ἐπεδίωκεν ὁ δράστης, καὶ ἄλλοι μόνον εἰς τὴν βλάβην, ἣν παρήγαγον (Κωστῆς Ἑρμ. Ποιν. Δικαίου σελ. 17 ἐπὶ.). Ἐν τούτοις φαίνονται ἐν γένει παραδεχόμενοι, ὅτι ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα πρέπει νὰ χαρακτηρισθῶσιν τὰ προσβάλλοντα τὴν πολιτικὴν τάξιν, ὡς τοιαύτην δὲ θεωροῦσιν ἐξωτερικῶς μὲν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ κράτους, τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἐπικρατείας, καὶ τὰς διεθνεῖς σχέσεις, ἐσωτερικῶς δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν μορφήν ἐν γένει τοῦ πολιτεύματος καὶ τὰ δικαιώματα τῶν κατ' αὐτὸ ἐξουσιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ πολιτικὰ δίκαια τῶν πολιτῶν. Ἐνεκα δὲ τούτων εὐρύνεται ὁ κύκλος τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ἂν ἐπεκράτῃ παρ' ἡμῖν ἡ γνώμη τῶν συγγραφέων τούτων, ἤθελον πολλαπλασιασθῇ αἱ ἐργασίαι τῶν Κακουργιοδικείων, διότι καὶ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικήματα χαρα-

κτηρίζουσιν ὡς πολιτικά (Haus n° 347, 351. Garraud n° 96).

193. Φρονούμεν, ὅτι πρὸς ὀρθὴν παρ' ἡμῖν διάκρισιν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων, εἶναι ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, οὐ μόνον τοὺς λόγους, δι' οὓς τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα ἐφείλκυσαν τὴν ἰδιαιτέραν τῶν νομοθετῶν καὶ τῶν συγγραφέων μερίμναν, τοὺς ἰδιάζοντας αὐτῶν χαρακτήρας, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἔτυχον τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῶν ἐπιεικείας, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων ιδέας τῶν μελῶν τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ ἰδίως τῶν συνταξάντων καὶ ὑποστηριζάντων τὰ περὶ αὐτῶν ἄρθρα τοῦ Συντάγματος.

Οἱ λόγοι τῆς περὶ τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων ἰδιαιτέρας μερίμνης καὶ ἐπιεικείας εἶναι, ὅτι τὰ μὲν κοινὰ ἀδικήματα προσβάλλουσι τοὺς ἀπὸ τῆς συνεδήσεως αὐτῆς ἀπορρέοντας κανόνες τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐμφαίνουσι προφανῆ τῆς ψυχῆς μοχθηρίαν καὶ ἀνθηκότητα. Ἡ συνεδήσις παντός ἀνθρώπου, εἶπεν ὁ Σαρίπολος, ἀδιστάκτως ἀποφαινέται, ὅτι ἀνόσια ἐπραξαν οἱ κοινὰ ἀδικήματα διαπράξαντες. Τούναντίον τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα προσβάλλουσι τὴν μορρὴν τῆς πολιτείας, ἥτις εἶναι διάφορος κατὰ τὰ ἔθνη καὶ κατὰ τὰς ἐποχάς, καὶ περὶ τοῦ ὀρθοῦ καὶ ὠφελίμου τῆς ὁποίας ἄπειροι ὑπάρχουσιν ἀμφισβητήσεις καὶ ἀντίθετοι πεποιθήσεις. Τούτου ἔνεκα τὰ μὲν πολιτικὰ ἀδικήματα πολλοὺς πολλὰκις εὐρίσκουσι τοὺς ἐγκρίνοντας καὶ θεωροῦντας αὐτὰ ὡς πράξεις ἡρωϊσμοῦ καὶ ἐνθέρμου πατριωτισμοῦ, οἱ δὲ εἰς τοιαῦτα προβαίνοντες ὠθοῦνται συνήθως ὑπὸ ἀγνῶν αἰσθημάτων καὶ πατριωτικῶν καὶ φιλελευθέρων ἰδεῶν. Καὶ ὅταν δὲ ἀκόμη φιλοδοξία, ἡ ἰδιοτέλεια, ἡ ἐμπάθεια ᾗναι τὸ κινεῖν αὐτοὺς ἐλαττήριον, ὑπάρχει πάντοτε διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἀνθηκότητος αὐτῶν καὶ τῆς τῶν κοινῶν κακούργων (Chauveau n° 793 καὶ ἐπὶ. Ortolan n° 706. Dalloz delits politique n° 2. Suppl. n° 5).

Αἱ δὲ ιδέαι τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρ. 18 τοῦ Συντάγματος, καθ' ἣν ὑπὲρ τῆς διακρίσεως τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, καὶ τῆς ὡς πρὸς αὐτὰ καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς ὠμίλησεν ὁ Ἀθ. Πετσάλης καὶ ἰδίως ὁ Σαρίπολος, ἡ εὐγλωττος ἀγόρευσις τοῦ ὁποίου ἐπέφερε τὴν παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου ἐκείνου. Καὶ κατὰ μὲν τὸν Πετσάλην πολιτικὰ εἶναι τὰ τείνοντα πρὸς ἀνατροπὴν τῆς διαδοχικῆς τάξεως τοῦ θρόνου ἢ τοῦ πολιτεύματος ἢ τῆς κυβερνήσεως. Κατὰ δὲ τὸν Σαρίπολον πολιτικόν ἀδίκημα εἶναι πᾶσα κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς

κῆς ἢ ἐξωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους πρᾶξις ἀπειλοῦσα αὐτὴν τῆς πολιτείας τὴν ὑπαρξίν· καὶ παρακατιὸν ἢ τάσις πρὸς ἀνατροπὴν τῆς καθιεστῶσης πολιτείας. Προβαίνει δὲ κατὰ τὸν Σαρίπολον εἰς διάπραξιν αὐτῶν ὁ φρονῶν, ὅτι τὰ καθεστῶτα δὲν ἔχουσι καλῶς, καὶ, ἵνα ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν πατρίδα, ἣν θεωρεῖ καταδυναστευομένην, ἀποπειρώμενος τρόπου τινός, ἵνα φθάσῃ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων φρονοῦμεν, ὅτι δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐκεῖνος μόνος δύναται νὰ πράξῃ πολιτικὸν ἀδίκημα, ὅστις ἐπιζητεῖ τὴν ἀνατροπὴν ἐν ὧλῃ ἢ ἐν μέρει τοῦ καθεστῶτος πολιτεύματος. Ὡς τοιοῦτος δὲ πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος τοῦ ἀπὸ ξένου ζυγοῦ, καὶ ὁ ἐπιζητῶν μεταβολὴν δυναστείας, καὶ ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἐσωτερικὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος ἐπὶ τὸ φιλελευθέριον ἢ δεσποτικώτερον, καὶ ὁ ἐπιζητῶν τὴν πτώσιν τῆς κυβερνήσεως, διότι καὶ αὕτη περιέχεται ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ πολιτεύματος. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἐὰν ὁ τοιοῦτος ἐπιδιώκων σκοποὺς ὁρμᾶται ἐξ εὐγενῶν ἰδεῶν, ἐκ πατριωτικῶν αἰσθημάτων, ἐξ εἰλικρινοῦς πεποιθήσεως, ἢ ἐκ φιλοδοξίας, ἰδιοτελείας ἢ ἄλλων πλαγίων σκοπῶν. Καὶ ὁ ποθῶν νὰ ἰδρύσῃ τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ πατρίδι του, καὶ ὁ θέλων νὰ καταργήσῃ τοὺς φιλελευθέρους αὐτῆς θεσμοὺς, καὶ ὁ ἐνεργῶν ἐν ἀγνῇ πεποιθήσει, καὶ ὁ ἐπιζητῶν στάδιον ἐνεργείας καὶ ἐπιδειξέως, ἀποβλέποντες ἅπαντες εἰς τὴν ἀνατροπὴν ἢ τροποποίησιν τοῦ πολιτεύματος, δύνανται ἐπίσης νὰ γείνωσιν ἐνοχοὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων. Τοῦναντίον πᾶς ὁ μὴ ἐπιδιώκων τὴν τοῦ πολιτεύματος ἀνατροπὴν ἢ τροποποίησιν οὐδέποτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐνοχος πολιτικοῦ ἀδικήματος.

194. Θέντες τὴν πρώτην ταύτην βᾶσιν, δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν ἀσφαλέστερον εἰς ἀνεύρεσιν τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων. Ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἀνατροπὴν ἢ τροποποίησιν τοῦ πολιτεύματος δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ τοὺς σκοποὺς του διὰ μέσων θεμιτῶν, μὴ ἀντιβαίνοντων εἰς τοὺς νόμους, καὶ ὑπὸ τοῦ πολιτεύματος πολλάκις ὑποδεικνυομένων· ἐννοεῖται, ὅτι τότε δὲν δύναται νὰ γείνῃ λόγος περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων. Ἐνδεχόμενον ὅμως νὰ μεταχειρισθῇ καὶ μέσα ἀθέμιτα, καθ' ὧν οἱ νόμοι τοῦ κράτους ἐπιβάλλουσι ποινάς. Δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὰ ἀδικήματα ταῦτα πρέπει πάντοτε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι χρησιμεύουσιν ὡς μέσα πρὸς

ἐπιτυχίαν τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος; Οὐχὶ βεβαίως, διότι ἄλλως πᾶν ἀδίκημα ἡδύνατο νὰ λάβῃ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ πολιτικοῦ, καὶ ἡ κλοπὴ, καὶ αὕτῃ ἡ ληστεία, ἰσχυριζομένων τῶν αὐτουργῶν, ὅτι διὰ τῶν πράξεων τούτων ἐπεζήτουν τὴν ἐξέγερσιν τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν κυβερνώντων, καὶ οὕτως ἐμμέσως τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος. Ἐκτὸς τούτου, οἱ ἐπιζητοῦντες τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος καὶ ἀξιοῦντες, ὅτι ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἢ τῆς εὐημερίας καὶ προόδου τοῦ ἔθνους, τότε μόνον δύνανται νὰ ᾧσι συγγνωστοὶ ὑποπίπτοντες εἰς ἀδικήματα, ὅταν ταῦτα ᾖναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν των, καὶ δὲν προδίδουσι μοχθηρίαν, ἀτιμίαν καὶ ἀνθρωπικότητα· ἅμα παρεκτρεπόμενοι τοῦ κανόνος τούτου, ἐξομοιοῦνται μὲ τοὺς κοινούς κακούργους, καὶ εἶναι ἄξιοι τῶν αὐτῶν καὶ βαρυτέρων ἴσως ποινῶν. Ὁ σκοπὸς δὲν δύναται νὰ ἐξαγνίσῃ τοιαῦτα ἀνήθικα μέσα.

195. Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων οὐδέποτε, νομίζομεν, δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα ἡ ὕβρις, ἡ συκοφαντία καὶ ἡ δολοφονία. Ὑπῆρχον ἐποχαί, καθ' ἃς ἡ δολοφονία ἰερωεῖτο θεμιτὸν μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν πατριωτικῶν σκοπῶν, ἀλλ' ὁ ἡμέτερος χριστιανικὸς πολιτισμὸς ἀποτροπιάζεται τὰ ἀνδρὰ καὶ αἵματῆρά ταῦτα μέσα, καὶ ὁ εἰς τοιαῦτα παρεκτρεπόμενος οὐδόλως δύναται νὰ ᾖναι συγγνωστός. Καθ' ὅσον μάλιστα ἀφορᾷ τὴν κατὰ τοῦ Βασιλέως ἀνθρωποκτονίαν, κατ' ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως ἐνεγράφη ῥητῶς εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι οὐδέποτε αὕτη δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πολιτικὸν ἀδίκημα (ἐπίσημ. Ἐφημ. Συνελεύσεως τόμ. 6 σελ. 259).

196. Ποῖα λοιπὸν εἶναι τὰ ἀδικήματα, ἅτινα, πραττόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπιδιώκοντος τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος, δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς πολιτικὰ; Φρονοῦμεν, ὅτι ἐκεῖνα μόνα εἶναι τοιαῦτα, ὅσα, ὄντα ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην ὡς ἀμεσον συνέπειαν, καὶ δὲν θεωροῦνται ὡς ἄτιμα μέσα ἀπὸ τὴν κοινὴν συνείδησιν. Ποῖα εἶναι τοιαῦτα, ἀπόκειται κυρίως εἰς τὰ δικαστήρια νὰ προσδιορίσωσι· προφανῶς ὅμως δύνανται νὰ ᾧσι τοιαῦτα ἡ ἀνεὺ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως στρατολογία, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἄρθρ. 127 Ποιν. Νόμου ἀναφερόμενα ἀδικήματα· ἐπίσης ἡ συνωμοσία εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 123 ἐδ. 2 καὶ 3· ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἄρθρ. 123 ἐδ. 4—11 ἀναφερόμενα ἀδικήματα ἐσχάτης προδοσίας, ὅσας ἢ ξένῃ πολιτικῶς ἐπικράτειᾳ

εἶναι ἢ ἀληθῶς ὁμόφυλος τοῦ ἔθνους ὡς π. χ. τὸ Πεδεμόντιον ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, ἢ ὁσάκις εἰσβάλλει εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἀποβλήθεις ἡγεμῶν· τέλος ἢ ἐπὶ κλησίς καὶ ἡ χρῆσις τῆς ὑλικῆς βίας, ἡγοῦν ἢ στάσις.

197. Ὅταν δὲ μέχρι τοῦ σταδίου τούτου τῆς ἐκτελέσεως προῶσι τὰ περὶ ἀνατροπῆς τοῦ πολιτεύματος σχέδια, ἀναγκάζονται πολλάκις οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν νὰ προβαίνωσι καὶ εἰς ἕτερα κατὰ τῆς ἐλευθερίας ἢ τῆς ζωῆς τῶν ἰδιωτῶν, ἢ τῆς περιουσίας αὐτῶν ἢ τοῦ Κράτους ἀδικήματα, οἷον εἰς συλλήψεις, εἰς ἀφαιρέσεις ὀπλῶν καὶ πολεμοφοδίων, εἰς καταστροφὰς ὁδῶν, γεφυρῶν κτλ. εἰς ἀνθρωποκτονίας πρὸς ἀποκρουσιν τῶν ὑποστηριζόντων τὸ καθεστῶς πολιτεῦμα. Ἀπαντα τὰ ἀδικήματα ταῦτα, ἃ πραττόμενα ἰδιαιτέρως ἤθελον βεβαίως θεωρηθῇ ὡς κοινὰ, σχετιζόμενα πρὸς τὸ κύριον ἀδίκημα τῆς στάσεως, καὶ χρησιμεύοντα ὡς μέσα ἐπιτυχίας αὐτοῦ, λαμβάνουσι τὸν πολιτικὸν χαρακτῆρά του, καὶ θεωροῦνται ἐπίσης ὡς πολιτικά, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀντιβαίνωσιν εἰς τοὺς κανόνας, οὓς καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐμφυλίων πολέμων διαγράφει τὸ δίκαιον τῶν Ἑθνῶν.

198. Ὅταν ὁμοῦ ἐνεργῶνται κατὰ παράβασιν τῶν κανόνων τούτων, ὅταν δὲν ᾔναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς στάσεως ἢ ἀντιστάσεως, ὅταν διαπράττωνται ἐνεκὸν ἰδιαιτέρων παθῶν, ἐκδικήσεως, πλεονεξίας, τότε δὲν δύνανται πλέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικά ἀδικήματα, καὶ οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν οὐδόλως εἶναι συγγνωστοί.

199. Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην στενοῦται μεγάλως ὁ κύκλος τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, διότι ἀποκλείονται αὐτοῦ οὐ μόνον αἱ προσβολαὶ τῆς πολιτικῆς τάξεως, αἱ μὴ ἔχουσαι ἀποκλειστικὸν καὶ μοναδικὸν σκοπὸν τὴν μεταβολὴν ἢ τροποποίησιν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ προσβολαὶ τῶν πολιτικῶν δικαίων τῶν πολιτῶν, ἃ ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα χαρακτηρίζουσιν οἱ μνησθέντες συγγραφεῖς. Ἰδίως δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς πολιτικά τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικήματα, διότι ἢ διὰ τοῦ δόλου ἢ τῆς βίας διαστροφή τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἱεροῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ προέλθῃ ἐξ εὐγενῶν καὶ πατριωτικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν, οὔτε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς παγίωσιν τῆς ἐλευθερίας ἢ εὐημερίας τοῦ ἔθνους. Εἶναι πράξεις κακοήρεις εὐρισκόμεναι εἰς ἀντίφασιν πρὸς τοὺς σκοποὺς, οὓς τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα τοῦλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπιδιώκουσιν. Ἐκτὸς τούτου δὲν δύναται τις λογικῶς νὰ ἰσχυρι-

σθῇ, ὅτι διὰ τῶν πράξεων τούτων ἐπιζητεῖ τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος· τὸ ἐλαττήριον τῶν πράξεων τούτων εἶναι ἡ φιλοδοξία, ὁ ἐγωισμός, ἡ ἰδιοτέλεια· καὶ ἂν ὑποτέθῃ δέ, ὅτι ἡ τοῦ πολιτεύματος μεταβολὴ ἐπιζητεῖται διὰ τοιούτων μέσων, δὲν εἶναι δυνατόν ταῦτα νὰ ἔχωσιν ὡς ἄμεσον συνέπειαν τὸ ἀποτέλεσμα ἐκεῖνο. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ Συνελεύσει συζητήσεως ἐξάγεται, ὅτι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι παρ' ἡμῖν ὡς πολιτικὰ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικήματα. Ὁ κατὰ πάσης διακρίσεως πολιτικῶν ἀδικημάτων ἀγορεύσας Καλλιγᾶς ἰσχυρίσθη, ὅτι καὶ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐγκλήματα δύνανται νὰ ἔχωσι πολιτικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Πετσάλης καὶ ὁ Σαρίπολος, εἰς τοὺς λόγους τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ Συνέλευσις παραδεχθεῖσα τὴν διάκρισιν, ἀπέκρουσαν τὴν ιδέαν τοῦ Καλλιγᾶ ἰσχυρισθέντες, ὅτι τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικήματα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικὰ, διότι δὲν ἀπειλοῦσι πᾶσαν τὴν ὑπαρξιν τῆς πολιτείας.

Τέλος τὴν γνώμην ἡμῶν ὑποστηρίζει καὶ ὁ κατόπιν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ψηφισθεὶς νόμος περὶ ἐκλογῶν. Δι' αὐτοῦ πολλὰ περὶ τὰς ἐκλογὰς δοσιότῃτες τιμωροῦνται ὡς πλημμελήματα· ἂν ἡ Συνέλευσις ἐθεώρει παῦτα ὡς πολιτικὰ ἀδικήματα, ἔπρεπε νὰ τὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον· ἐν τούτοις ἐξ ὅλης τῆς οἰκονομίας τοῦ νόμου ἐκείνου, καὶ ἐκ τῶν ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεων ἐξάγεται, ὅτι τὸ Πλημμελειοδικεῖον ἐθεώρησεν ἡ Συνέλευσις ὡς ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν.

199². Δὲν εἶναι ὁμοιόμορφος ἡ πορεία, ἣν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἠκολούθησεν ὁ Ἄρ. Πάγος. Κατ' ἀρχὰς ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν εἶναι πολιτικὸν ἀδίκημα οὔτε ἡ ἐξύβρισις τοῦ ὑπουργοῦ, διότι τοιαῦτα εἶναι τὰ κατὰ τοῦ κράτους ἀπευθυνόμενα, καὶ τάσεις ἢ ἐνεργείας ἀντικειμέναις εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὰς βάσεις τῆς πολιτείας περιέχοντα (ἀπ. 18: 63), οὔτε ἡ ἐξύβρισις τοῦ Βασιλέως, διότι πολιτικὰ εἶναι μόνον τὰ κατὰ τῆς πολιτείας ἀπευθυνόμενα (ἀπ. 37: 66). Βραδύτερον ἐθεώρησε ὡς πολιτικὰ τὰ παραβιάζοντα νόμους σκοποῦντας νὰ προστατεύσωσι τὰ κυριαρχικὰ δίκαια τοῦ ἔθνους, καὶ τὴν κατὰ τὸ σύνταγμα ἐνέργειαν αὐτῶν, καὶ τοιοῦτον ἡ κατὰ τὰς ἐκλογὰς δωροδοκία (ἀπ. 119: 69), ὡς καὶ ἡ παρεμπόδισις τῶν πολιτῶν ἀπὸ τῆς ψηφοφορίας, διότι κωλύεται δι' αὐτῆς ὁ κατὰ τὸ σύνταγμα σχηματισμός τῶν πολιτικῶν ἐξουσιῶν (ἀπ. 131: 69), ὡς καὶ πάντα ἐν γένει τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀδικήματα (ἀπ. 120: 71, 110: 72, 33 καὶ 39: 73, 56: 74 κτλ.). Πολιτικὰ μάλιστα ἐθεώρησε καὶ αὐτὰ

τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν δημοτικῶν παρέδρων (ἀπ. 112: 73). 'Αλλ' ἔκτοτε ἐτράπη πρὸς τὴν γνώμην, ἣν ὑποστηρίζομεν, ἀποφανθεῖς, ὅτι δὲν εἶναι πολιτικὸν ἀδίκημα ἡ ἐπέμβασις εἰς τὰς ἐκλογὰς, διότι γίνεται ὑπὲρ ἀτόμου, καὶ οὐχὶ πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος (ἀπ. 179: 74), ἢ διότι δὲν εἶναι σκοπὸς αὐτοῦ ἡ μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος (189: 74), καὶ ὅτι ἐν γένει δὲν εἶναι πολιτικὰ τὰ κατὰ τὰς ἐκλογὰς, διότι τοιαῦτα εἶναι μόνα τὰ κατὰ τῆς πολιτείας αὐτῆς ἀπευθυνόμενα, καὶ δικαιώματα αὐτῆς ὡς τοιαύτης ἐν συνόλῳ ἢ κατὰ μέρος προσβάλλοντα (ἀπ. 160: 74, 73: 77, 15: 79, 54: 92 κτλ.).

200. Τί δὲ περὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀδικημάτων; δύνανται καὶ ταῦτα νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς πολιτικὰ; 'Ο Σαρίπολος ἐν τῇ μνηθείσῃ πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἀγορεύσει αὐτοῦ ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀρνητικῶς ἀποφανθεῖς, ὅτι ἀγνωστότατον τοῖς πᾶσιν εἶναι, ὅτι ἄλλα τὰ στρατιωτικὰ ἐγκλήματα καὶ ἄλλα τὰ πολιτικὰ». Δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἰδέαν ταύτην, ἣν καὶ αὐτὸς ὁ Σαρίπολος εἶχε πολεμήσει ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου του, θεωρήσας ὡς πολιτικὸν ἀδίκημα τὸ τοῦ 'Αρτέμη καὶ Ζυμβρακάκη, οἵτινες ἐν τούτοις ἐν ἐνεργείᾳ ὄντες στρατιωτικοὶ καὶ ἐπαναστατήσαντες ἐν Ναυπλίῳ, στρατιωτικὸν προφανῶς διέπραξαν ἀδίκημα. Φρονοῦμεν τούναντίον, ὅτι καὶ οἱ στρατιωτικοὶ, ὄντες οὐχ ἥττον καὶ πολῖται, δύνανται νὰ συλλάβωσι σκοποὺς ἀνατροπῆς ἢ τροποποιήσεως τοῦ πολιτεύματος, καὶ νὰ προβῶσι πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῶν εἰς πράξεις ἀξιοποίνους καὶ κατὰ τὸν κοινὸν Ποιν. Νόμον καὶ κατὰ τὸν ἰδιαίτερον στρατιωτικόν, καὶ ἐπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς αὐτοὺς αἱ περὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων διατάξεις, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχωσι τὰ ἀδικήματα, εἰς ἃ ὑπέπεσαν, τοὺς ἐκτεθέντας χαρακτῆρας τοῦ πολιτικοῦ ἀδικήματος.

201. 'Εν τέλει ἀνάγκη νὰ ὀρίσωμεν, τί ἐστὶ σύνθετον ἀδίκημα, διότι τοῦ ὅρου τούτου ἐγένετο χρῆσις εἰς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ καταργεῖται ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐκτὸς τῶν συνθέτων.

'Ὡς σύνθετον δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀδίκημα· α) 'Όταν μόνον ἰδιωτικὰ δίκαια προσβάλλῃ, ἀλλὰ προκαλῆται ἐκ πολιτικῶν λόγων ἡ σκοπῶν, ὡς ὅταν κλέπτῃ ἢ ὑπεξαιρῇ τις ἰδιωτικὴν περιουσίαν, ἵνα μεταχειρισθῇ πρὸς πολιτικοὺς σκοποὺς. Τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα καλοῦσιν ἐν Γαλλίᾳ *complexes* ἢ *mixtes*. 'Αλλ' ὡς σύνθετον δύνα-

ται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀδίκημα. β) Ὅταν περιέχῃ συγχρόνως προσβολὴν καὶ τῆς πολιτικῆς τάξεως καὶ ἰδιωτικῶν δικαίων, ὡς ὅταν προβαίνῃ τις εἰς δολοφονίαν τοῦ ἡγεμόνος, ἢ τῶν ὑπουργῶν, ἢ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους· καὶ γ) Ὅταν ἀποτελεῖται ἐκ δύο διακεκριμένων ἀδικημάτων, ἐνὸς πολιτικοῦ, καὶ ἐνὸς κοινοῦ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ πολιτικοῦ διαπραχθέντος, ὡς ὅταν ἐν καιρῷ στάσεως ἢ ἐμφυλίου πολέμου διαπράττωνται: διαρπαγαί, καταστροφαί πραγμάτων κτλ. τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα καλοῦνται ἀκριβέστερον συναφῇ τῶν πολιτικῶν (connexes).

Βεβαίως τὸ ἄρθρ. 18 τοῦ συντάγματος δὲν ἀφορᾷ εἰς τὰ ὑπὸ στοιχ. α ἀδικήματα, διότι ταῦτα δὲν εἶναι πολιτικά, οὐδὲ ἀρκεῖ νὰ τὰ καταστήσῃ τοιαῦτα ὁ σκοπὸς, δι' ὃν διαπράττονται. Ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὰ ὑπὸ στοιχ. β ἀφορᾷ, διότι καὶ ταῦτα οὐδόλως ἐθεωρήθησαν πολιτικά, κατὰ ῥητὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως ὡς πρὸς τὴν δολοφονίαν τοῦ ἡγεμόνος. Κατ' ἐμὴν γνώμην τὸ ἄρθρ. 18 διὰ τῆς φράσεως σύνθετα ἀδικήματα ἐννοεῖ μόνον τὰ κοινὰ ἀδικήματα τὰ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν πολιτικῶν διαπραχθέντα, ἥτοι τὰ συναφῇ (connexes) πρὸς τὰ πολιτικά ἀδικήματα. Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου διατηρεῖται, μόνον ὅταν τὸ συναφές κοινὸν ἀδίκημα τιμωρῆται μὲ θάνατον, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν τὸ πολιτικὸν τιμωρῆται μὲ θάνατον, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ συναφές κοινόν, διότι ἡ ἐκτέλεσις κοινοῦ τινος ἀδικήματος, ὅπερ δύναται νὰ ᾔῃ καὶ ἀπλοῦν πλημμέλημα, δὲν εἶναι λόγος ἀποχρῶν, ἵνα ἐξουδετερώσῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς κατηργήθη ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων. Ἡ γνώμη αὕτη καθιστᾷ περιττὰς καὶ τὰς διακρίσεις, εἰς ἃς προέβη ὁ Κωστῆς (τόμ. 2 σελ. 26 ἐπ.) πρὸς ἐρμηνείαν τῆς προκειμένης διατάξεως.

Ἀλλὰ προβλέπει ἄρα γε τὸ ἄρθρ. 18 τοῦ συντάγματος περὶ πάντων τῶν συναφῶν εἰς πολιτικὸν ἀδίκημα κοινῶν ἀδικημάτων; Εἶδομεν, ὅτι ταῦτα διαίρουνται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς ἐκεῖνα ἅτινα θεωροῦνται ὡς ἀναγκαῖα μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου πολιτικοῦ σκοποῦ, περὶ ὧν ἐπραγματεύθημεν ἐν ἀριθ. 197, καὶ ἐκεῖνα, ἅτινα διαπράττονται οὐχὶ χάριν τοῦ πολιτικοῦ σκοποῦ, ἀλλ' ἔνεκεν ἰδιαιτέρων παθῶν, ἐκδικήσεως, ἢ πλεονεξίας, περὶ ὧν ἐπραγματεύθημεν ἐν ἀριθ. 198. Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ἐσχόπει ἡ Συνέλευσις νὰ περιλάβῃ τὰ πρῶτα εἰς τὴν φράσιν «πλὴν τῶν συνθέτων», διότι ταῦτα θεωροῦνται, ὡς εἶδομεν, ὡς ἐντελῶς πολιτικά, εἶναι δὲ ἀπίθανον, ὅτι ἐσχόπει νὰ δια-

τηρήσει τὴν θανατικὴν ποινὴν διὰ τοιαῦτα ἀδικήματα Συνέλευσις, ἥς πλείστα μέλη εἶχον προσφάτως συμπράξει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὁμοίων ἀδικημάτων. Ἐπομένως μόνον τὰ δεύτερα, τὰ ἐν ἀριθ. 198 ἀναφερόμενα ἐξήρεσε, καὶ δικαίως, διότι ὡς πρὸς ταῦτα, τὰ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἢ ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ πολιτικοῦ ἀδικήματος διαπραχθέντα, οὐδεὶς ὑφίσταται λόγος ἐπεικειάς (Garraud traité n° 96). Ἡ γνώμη αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Σαριπόλου, ὅστις συμφώνως μετὰ τὸν Ῥόσσην (βιβλ. 2 κεφ. 31) ἐθεώρησεν ὡς σύνθετα ἀδικήματα τὰ συνοδευόμενα ἀπὸ δολοφονίας, ἐμπρησμοῦς, πυρκαϊᾶς κτλ. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι περιττὴ ὅλως ἦτον ἡ ἐξαίρεσις αὕτη, διότι μόνον διὰ τὸ πολιτικὸν ἀδικήμα κατηργήθη ἡ θανατικὴ ποινὴ, ἐπομένως ἂν τὸ συναφές κοινὸν τιμωρῆται ἀπὸ τὸν Ποιν. Νόμον μετὰ θάνατον, ἢ θελεν ἐπιβληθῇ εἰς τὸν αὐτουργόν ἡ ποινὴ αὕτη, καὶ ἂν ἔλειπεν ἡ ἐξαίρεσις ἐκείνη.

202. Τοιαῦτα εἶναι τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, ἐφ' ὧν κατὰ τὸ Σύνταγμα δύναται ὁ Βασιλεὺς ν' ἀπονεῖμῃ ἀμνηστείαν. Ἀλλὰ θεωροῦμεν ἀναμφισβήτητον, ὅτι διὰ νόμου δύναται ν' ἀπονεμηθῇ τοιαύτη εἰς ὅλα τὰ ἀδικήματα ἄνευ περιορισμοῦ, ἅμα ἡ ἀνάγκη τῆς πολιτείας τὸ ἀπαιτῇ. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι, διὰ τοῦ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταχρήσεων τεθέντος εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν περιορισμοῦ περὶ τὴν χορήγησιν τῆς ἀμνηστείας, ἡ Συνέλευσις ἐσκόπει νὰ περιστείλῃ καὶ αὐτῆς τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας τὸ δικαίωμα τοῦ προσδιορίζειν ποῖαι πράξεις εἶναι ἀξιόποιναι καὶ ποῖαι οὐχί, καὶ νὰ καταστήσῃ ὅλως ἀδύνατον ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν ἀπονομὴν ἀμνηστείας εἰς ἕτερα ἀδικήματα.

203. Γνωρίζομεν ἤδη εἰς ποῖα ἀδικήματα δύναται ν' ἀπονεμηθῇ ἀμνηστεία· ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποῖα ἀδικήματα ἐκτείνεται ἡ ἀπονεμηθεῖσα ἤδη ἀμνηστεία. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐξετάζηται ἐκάστοτε τὸ περὶ ἀμνηστείας διάταγμα. Οὐχ ἦτον δύναται νὰ τεθῶσι καὶ γενικοὶ τινες ἐρμηνευτικοὶ κανόνες, οἱ ἐξῆς·

α') Ἡ ἀμνηστεία τοῦ κυρίου ἀδικήματος ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ παρεπόμενα, ἀρκεῖ νὰ δύνανται καὶ ταῦτα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πολιτικά, καὶ νὰ ἐχρησίμευσαν ὡς μέσα ἐκτελέσεως τοῦ κυρίου ἀδικήματος, ἢ νὰ ὦσιν ἀπλᾶς συνέπειαι αὐτοῦ (Dalloz amnistie n° 121. Helie n° 1400).

6") Ἡ ἀμνηστεία ἐκτείνεται εἰς μόνα τὰ πρὸ τῆς χρονολογίας αὐτῆς διαπραχθέντα ἀδικήματα, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰ μεταγενέστερα, καὶ ἂν τυχὸν ἐξετελέσθησαν πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ τῆς ἀμνηστείας διατάγματος, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχη καὶ ταῦτα ὑπ' ὄψιν ὁ ὑπογράφων τὴν ἀμνηστείαν Ἡγεμὼν. Ὅθεν οἱ περὶ δημοσιεύσεως τῶν νόμων κανόνες δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν εἰς τὰ περὶ ἀμνηστείας διατάγματα (Daloz amn. n° 76). Ὑπάρχοντα ὅμως εἰς τὴν ἀμνηστείαν τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διατάγματος πραχθέντα ἀδικήματα (Daloz amn. n° 82).

Συνεπεία τῆς ἀρχῆς ταύτης δὲν ὑπάρχοντα μὲν εἰς τὴν ἀμνητείαν τὰ συνεχῆ ἀδικήματα, ἂν ἐξηκολούθησαν ἐκτελούμενα καὶ μετ' αὐτήν, ἐπὶ δὲ ἀδικημάτων ἀποτελουμένων ἀπὸ τὴν ἐπανειλημμένην ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς ἐξωτερικῆς πράξεως, αἱ μέχρι τῆς ἀμνηστείας τελεσθεῖσαι ταιαῦται πράξεις οὐδόλως συνυπολογίζονται μὲ τὰς κατόπιν τυχὸν γενομένας, ἵνα ἀποφασισθῇ, ἂν ἀληθῶς τὸ ἀδικήμα ἔλαβεν ὑπαρξιν (Ledru n° 164, 165. Daloz amn. n° 91, 92).

204. Ἡ ἀμνηστεία ὡς πραγματικὴ ἐπεκτείνεται εἰς ἅπαντας τοὺς συναυτουργοὺς καὶ συνεργοὺς τοῦ ἀμνηστευομένου ἀδικήματος. Τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅσάκις ἡ συνέργεια προκύπτει ἐκ γεγονότων, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀδικήματος, εἰμὴ καθ' ὅσον εἶναι ἀξιοποιῖνος καὶ ἡ κυρία πράξις, εἰς ἣν ἀναφέρονται. Οὕτως, ἀμνηστευθέντων τῶν λειποτακτῶν, δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ὁ ἀποκρύψας αὐτοὺς, ἂν καὶ τὸ ἐναντίον παρεδέρχῃ ποτὲ τὸ Ἀκυρωτικόν (Daloz n° 107). Ὅταν ὅμως ἡ συνέργεια προκύπτῃ ἐκ γεγονότων, ἃ καθ' ἑαυτὰ, καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ κυρίου ἀδικήματος θεωρούμενα, ἀποτελοῦσιν ἀδικήματα, εἶναι ἀμφίβολον, ἂν ὑπάρχοντα καὶ ταῦτα εἰς τὴν ἀμνητείαν. Ἐν Γαλλίᾳ λύουσιν ἀρνητικῶς τὸ ζήτημα (Ledru Rolin repertoire amnistie n° 169, 170. Daloz n° 106. Helie n° 1400). Ἐν τούτοις καὶ ἐκεῖ, ἀμνηστευθέντων λειποτακτῶν, ἐθεωρήθη συναμνηστευθεῖς καὶ ὁ διὰ πλαστῶν ἐγγράφων συνεργήσας εἰς τὴν λειποταξίαν (Ledru n° 171. Daloz n° 111), ἐνῶ ἡ πλαστογραφία αὕτη καὶ καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένη ἀποτελεῖ ἀδικήμα. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λύηται ἀναλόγως τοῦ στενοῦ ἢ μὴ μεταξὺ τῶν δύο ἀδικημάτων συνδέσμου, ἐν ἀμφιβολίᾳ δὲ πρέπει νὰ προτιμᾶται ἡ εὐρύτερα ἐρμηνεία, διότι πάντοτε ἡ ἀμνηστεία ἐρμηνεύεται ὅσον ἐνεστὶν ἐπιεικέστερον (Mangin n° 454).

205. Ἀποτέλεσμα τῆς ἀμνηστείας εἶναι, ὡς εἴρηται, ὅτι τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται ὡς οὐδέποτε γενόμενον, ἐπομένως ἢ ἐξ αὐτοῦ παραγομένη ἀγωγή ἀποσβέννυται. Καὶ εἰ μὲν αὕτη δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ ἐτι κατὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀμνηστείας, οὐδεμίᾳ γίνεται πλέον κατὰ τῶν ἀμνηστευομένων ποινικὴ καταδίωξις· εἰ δὲ ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἦτον ἐκκρεμῆς, ὅταν ἡ ἀμνηστεία ἐξεδόθη, παύει πᾶσα κατὰ τῶν ἀμνηστευομένων περαιτέρω καταδίωξις. Πότε ἡ ποινικὴ ἀγωγή θεωρεῖται ὡς ἐκκρεμῆς θὰ ἐξετάσωμεν ἐν τῷ περὶ παραγραφῆς.

Ἄλλ' ἂν οἱ ἀμνηστευόμενοι ἢ τινες αὐτῶν εἶχον καταδικασθῇ ἤδη ὀριστικῶς καὶ τελεσιδικῶς πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀμνηστείας, ποῖα ἔχει αὕτη ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀποτελέσματα; Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι ἡ ἀμνηστεία ἔχει πλήρη τὰ ἀποτελέσματά της καὶ ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἐξηρέθησαν διὰ τοῦ περὶ ἀμνηστείας διατάγματος (Mangin n° 454), ὑπῆρξαν ὁμως καὶ ἀντιφρονούντες (Dalloz n° 22). Κατὰ συνέπειαν παραδέχονται, ὅτι οἱ καταδικοὶ ἀπολύονται ἀμέσως ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ἐκ τῶν φυλακῶν, καὶ ὅτι αἱ κατ' αὐτῶν ἀποφάσεις ἀποβάλλουσι πᾶσαν σημασίαν, καὶ θεωροῦνται ὡς μὴ ἐκδοθεῖσαι, ἐπιφυλαττομένων ὁμως ἀκεραίων τῶν ἐκ τῶν ἀποφάσεων ὑπὲρ τρίτων παραγομένων δικαιωμάτων, καὶ μὴ ἐπιστρεφόμενων τῶν πληρωθειῶν τυχὸν χρηματικῶν ποινῶν ἢ δικαστικῶν ἐξόδων (Dalloz n° 87, 150). Φρονοῦμεν, ὅτι παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ ἰσχύσῃ ἡ ἀντίθετος ἀρχή, καθ' ἣν ἡ ἀμνηστεία οὐδεμίαν ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας δύναται νὰ ἔχῃ συνέπειαν. Στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην εἰς τὰ συνδυασμένα ἀρθρ. 5 καὶ 458 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀναφέρει τὴν ἀμνηστείαν ὡς παύουσαν τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἡγοῦν ἀποσβένουσιν τὴν ποινικὴν ἀγωγήν, τὸ δὲ δεύτερον μόνον τὴν χάριν ἀναφέρει ὡς ἀναιροῦσαν τὴν καταγνωσθεῖσαν ποινὴν, σιωπᾷ δὲ ὅπως περὶ τῆς ἀμνηστείας.

206. Ἡ ἀμνηστεία οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγωγήν. Ἡ ἐναντία γνώμη τοῦ Legraverend παρ' οὐδενὸς ἐγένετο δεκτὴ (Dalloz n° 138—139). Μόνον ὅταν διὰ νόμου ἀπονέμηται ἡ ἀμνηστεία δύναται νὰ καταργηθῇ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἂν ῥητῶς διαταχθῇ καὶ τοῦτο (Dalloz n° 140). Μόνος ὁ Trebutien (σελ. 335—336) ὑποστηρίζει, ὅτι δύναται νὰ γείνη ἡ κατάργησις αὕτη καὶ διὰ τοῦ περὶ ἀμνηστείας διατάγματος, ἄλλὰ τὴν γνώμην του παρήτησαν οἱ ἐκδόται τῆς β'. ἐκδόσεως n° 730.

Ἄλλ' ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι δύναται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή νὰ ἐκδικασθῇ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων καὶ μετὰ τὴν ἀμνηστείαν τοῦ ἀδικήματος; Τοιαύτη φαίνεται, ὅτι εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα νῦν ἐν Γαλλίᾳ νομολογία ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν εἶχεν εἰσαχθῇ ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια πρὸ τῆς ἀμνηστείας, στηρίζεται δὲ εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἀμνηστεία οὐδόλως παραβιάπτει τὰ δικαιώματα τῶν παθόντων (Dalloz Suppl. amnistie n° 15 ἐπομ. Garraud τομ. 2 n° 84 σημ. 12). Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι τοιαύτη γνώμη δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ παρ' ἡμῖν, διότι τὸ ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικ. μόνον ἐν περιπτώσει καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου προσδίδει, ὡς εἶδομεν (ἄρθρ. 69 ἐπομ.), ἀρμοδιότητα εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ὅθεν, τούτου καθισταμένου ἀδυνάτου μετὰ τὴν ἀμνηστείαν, ἀδύνατος καθίσταται καὶ ἡ ἐκδίκασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ἐκτὸς τούτου, τὸ ἄρθρ. 5 Ποιν. Δικ. οὐδεμίαν διάκρισιν περιέχει μεταξύ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀποσθέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, εἴτε ἔνεκα θανάτου, εἴτε ἔνεκα παραγραφῆς, εἴτε ἔνεκεν ἀμνηστείας ἐπέρχεται αὕτη, ἐπομένως ὅ,τι παρεδέχθημεν ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ κατηγορουμένου ἐν ἀριθ. 185² πρέπει νὰ ἰσχύσῃ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων λόγων τῆς ἀποσθέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

207. Εἰς τίνα ἀνήκει ἡ ἐφαρμογὴ καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν περὶ ἀμνηστείας διαταγμάτων; Πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀμνηστείαν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, διατάττουσα τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ μὴ καταδιώξωσι τὰ εἰς αὐτὴν ὑπαγόμενα πρόσωπα. Μετὰ τὴν ἐναρξιν ὁμως τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἀπόκειται εἰς μόνην τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ περὶ ἀμνηστείας διάταγμα, ὅπως ὅλους ἐν γένει τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα (Dalloz n° 37, 38).

Εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα τὰ ζητήματα τῆς ἀμνηστείας ἀποφασίζονται ὑπὸ τῶν Συνέδρων καὶ οὐχὶ τῶν ἐνόρκων, ὡς ἐν καιρῷ θέλωμεν ἐκθέσει. (ἀπ. 116 : 55. 108 : 56. 11 : 57. καὶ 61 : 58).

§ 3.

Περὶ παραγραφῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

208. Ὅρισμός καὶ λόγοι.
 209. εἶναι δημοσίας τάξεως. Συνέπειαι.
 210. Προθεσμία παραγραφῆς.
 211. Ποῖος χαρακτηρισμός τοῦ ἀδικήματος λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.
 212. Ἄν ἡ πρᾶξις τιμωρῆται ἐλαφρότερον ἔνεκα προσωπικῆς ἰδιότητος τοῦ κατηγορουμένου ;
 213. Ἡ συναιτιότης ἢ συνάφεια δὲν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς.
 214. Ὑπάρχει τις ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς ;
 215. Πότε θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν τὸ ἀδίκημα.
 215². Ἀδικήματα ἐκ παραλείψεως.
 215³. Ἀδικήματα ἐκ συναιτιότητος.
 216. Ἀδικήματα στιγμιαῖα, σύνθετα, περιληπτικά.
 217. Πολλὰ ἀδικήματα θεωρούμενα ὡς ἓν.
 218. Συνεχῆ ἀδικήματα.
 219. Πῶς διακρίνονται τῶν λοιπῶν ;
 220. Ποῖα εἶναι συνεχῆ.
 221. Ποῖα δὲν εἶναι συνεχῆ. Διγαμία. Λειποταξία. Ἐλευθέρωσις φυλακισμένου.
 222. Ἡ ἀπαγωγή ;
 223. Ἡ ἀπόκρυψις τῶν αὐτουργῶν ἢ τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἀδικήματος ;
 223². Ἀδικήματα τοῦ τύπου. Λειποταξία κτλ.
 224. Διακοπὴ παραγραφῆς. Ἀνακριτικαὶ πράξεις. Νέον ἀδίκημα.
 225. Διακοπὴ παραγραφῆς δι' ἀνακριτικῶν πράξεων. Προδικασία.
 226. Γαλλικὴ νομοθεσία.
 227. Ἡμετέρα. Μόνη ἢ σύνταξις κλητηρίου διακόπτει, ἢ ἀπαιτεῖται καὶ κοινοποιήσεις ;
 228. Αἱ μηνύσεις δὲν διακόπτουσιν, αἱ περὶ αὐτῶν ἐκθέσεις ναί. Αἰτήσεις κατηγορουμένων οὐχί.
 229. Αἱ πράξεις πρέπει νὰ ᾖσι νόμιμοι.
 230. Κλήτευσις εἰς ἀναρμοδίον δικαστήριον.
 231. Πράξεις συμβουλίων καὶ δικαστηρίων.
 232. Ἐνδίκαια μέσα κατὰ τῶν ἀποφάσεων.
 233. Αἱ ὀριστικαὶ ἀποφάσεις ὑπάγονται καὶ εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ποινῆς. Σχέσεις τῶν δύο παραγραφῶν.

234. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ ἀποφάσεων κατὰ φυγοδίκων ἢ ὑπὸ ἀναίρεσιν.
 235. Νέον ἀδίκημα.
 236. Αἱ ἀφορῶσαι αὐτὸ ἀνακριτικαὶ πράξεις ;
 237. Ὑπάρχουσι περιπτώσεις ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς ;
 238. Ἀποτελέσματα διακοπῆς. Ἀγνωστοὶ συναίτιοι.
 239. Συμπλήρωσις.
 240. Νέος νόμος περὶ παραγραφῆς.
 241. Ἔτερα συστήματα.
 242. Ἀποτελέσματα παραγραφῆς. Ποινικὴ ἀγωγή. Πολιτικὴ ἀγωγή.

208. Ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἀποσβέννυται καὶ διὰ τῆς παραγραφῆς, ἤγουν διὰ τῆς μὴ ἐξασκήσεως αὐτῆς ἐντὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος.

Ὀνομάζεται προσέτι παραγραφή καὶ ἡ κατάργησις τῶν διὰ τῶν ἀποφάσεων ἐπιβληθεισῶν ποινῶν ἕνεκα μὴ ἐκτελέσεως αὐτῶν ἐπὶ ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα. Ἄλλ' ἡ παραγραφή αὕτη, ἣν πρὸς διάκρισιν ὀνομάζομεν παραγραφὴν τῆς ποινῆς, ὑπάγεται εἰς τὸ περὶ ἐκτελέσεως βιβλίον ὅθεν ἐνταῦθα θέλομεν πραγματευθῆ μόνον περὶ τῆς παραγραφῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἡμφισβήτησαν πολλοὶ τὸ ὀρθὸν καὶ χρήσιμον τῆς θεσμοθεσίας ταύτης (ιδεὲ λεπτομερῆ εξέτασιν τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγων εἰς Μεταξᾶ Σύστημα Ποιν. Δικαίου σελ. 333—345). Ἐν τούτοις φρονούμεν, ὅτι δικαιολογοῦσιν αὐτὴν πληρέστατα αἱ ἐξῆς σκέψεις. α') Ὅτι ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου συνεπιφέρει τὴν ἀπώλειαν ἢ τὴν ἀλλοίωσιν τῶν ἀποδείξεων τῆς τε ἐνοχῆς καὶ τῆς ἀθωότητος τῶν κατηγορουμένων, ἐπομένως οὐδεμία ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι ἡ δικαιοσύνη θέλει δυνηθῆ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, τοῦναντίον δὲ κίνδυνος ὑπάρχει νὰ ἐξαπατηθῇ ὑπὸ τυχαίων συνδυασμῶν καὶ ὑπὸ ἐξωτερικῶν φαινομένων, καὶ νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἐνοχον τὸν ἀθῶον.

β') Ὅτι ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου ἐξαλείφει καὶ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ ἀδικήματος, ἐπομένως ἡ ἀνάγκη τοῦ παραδειγματισμοῦ ἐκλείπει, καὶ οὐδὲν κοινωνικὸν συμφέρον δικαιολογεῖ πλέον τὴν τιμωρίαν.

γ') Ὅτι ἡ παραγραφή συντελεῖ καὶ εἰς τὸν σωφρονισμὸν τῶν κατηγορουμένων, διότι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς φροντίζουσιν οὗτοι νὰ ἀπέχῳσι τῆς διαπράξεως νέων ἀδικημάτων, ὅσάκις ταῦτα, ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν, διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν.

209. Ἡ ὀρθὴ λοιπὸν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης ἀπαιτεῖ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς παραγραφῆς. Ἐντεῦθεν ἔπεται.

α') Ὅτι ἡ παραγραφὴ εἶναι δημοσίας τάξεως, καὶ δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ αὐτῆς ὁ κατηγορούμενος.

β') Ὅτι δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἐκ τῆς δικογραφίας προκύπτῃ ἡ συμπλήρωσίς της (ιδεὶ Dalloz Cassation n° 1949). Ὅθεν καὶ μετὰ τὴν περὶ ἐνοχῆς ἀπόφασιν (ἀπ. 9:51, 67:56).

γ') Ὅτι καὶ αὐτεπαγγέλτως ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ τὴν ἐξετάσῃ.

Τὰς συνεπείας ταύτας ῥητῶς καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 5 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.

210. Τὸ ἄρθρ. 120 Ποιν. Νόμου προσδιορίζει τὸν χρόνον, καθ' ὃν μὴ ἐξασκηθεῖσα ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσβέννυται, ἥτοι τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς. Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦτον ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἔνθεν μὲν ἡ διαίρεσις τῶν ἀδικημάτων εἰς κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα, ἔνθεν δὲ ἡ διαίρεσις αὐτῶν εἰς αὐτεπαγγέλτως καὶ κατ' ἐγκλησιν καταδιωκόμενα. Καὶ τῶν μὲν αὐτεπαγγέλτως καταδιωκομένων κακουργημάτων ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς ὠρίσθη εἰς 10 ἔτη, τῶν δὲ κατ' ἐγκλησιν εἰς δύο ἔτη. Ἐπίσης τῶν μὲν αὐτεπαγγέλτως καταδιωκομένων πλημμελημάτων ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς ὠρίσθη εἰς 5 ἔτη, τῶν δὲ κατ' ἐγκλησιν εἰς 1 ἔτος. Τέλος ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς τῶν πταισμάτων ὠρίσθη εἰς 1 ἔτος ἄνευ διακρίσεως, ἂν κατ' ἐγκλησιν ἢ αὐτεπαγγέλτως καταδιώκωνται.

211. Ποῖα ἀδικήματα τιμωροῦνται κατ' ἐγκλησιν, ἐξητάσαμεν ἤδη (ιδεὶ ἀρ. 137). Ποῖα δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι κακουργήματα, πλημμελήματα ἢ πταίσματα προσδιορίζει ἡ εἰς ἕκαστον ἐπιβαλλομένη ποινὴ (ἄρθρ. 2 Ποιν. Νόμου). Καὶ ποῖα μὲν εἶναι ὀριστικῶς ἡ ποινὴ αὕτη, θὰ ἀποφασισθῇ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως ἐν τούτοις προηγουμένως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ποινικῆς διαδικασίας τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ λάβῃ ἕτερον βαρύτερον ἢ καὶ ἐλαφρότερον χαρακτηρισμόν. Ἐρωτᾶται λοιπὸν ποῖος χαρακτηρισμὸς θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἵνα προσδιορισθῇ ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς; Ὅταν ἡ παραγραφὴ προτείνηται διαρκούσης τῆς προδικασίας, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος, τὸ συμβούλιον θὰ μορφώσῃ τὴν πεποιθήσιν του περὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἐπομένως

περί τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς, ἐκ τῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐνεργηθέντων, ἂν δὲ ταῦτα δὲν ᾔηται ἀποχρῶντα, δύναται νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνακρίσεως πρὸς συλλογὴν πλειόνων ἀποδείξεων περὶ τοῦ χαρακτηῖρος τοῦ ἀδικήματος. Ὅταν δὲ ἡ παραγραφή προτείνεται μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βουλεύματος, ὁ ἐν αὐτῷ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν φρονοῦμεν, ὅτι, ἂν περιέλθωσιν εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν πληροφορίαι περὶ ἐπελεύσεως νέων ἐπιβαρυντικῶν περιπτώσεων, δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς περὶ τῆς παραγραφῆς ἀποφάσεως μέχρις οὗ συζητηθῇ κατ' οὐσίαν ἢ ὑπόθεσις.

Τοιαύτη κατ' οὐσίαν συζήτησις πρέπει νὰ προηγηθῇ, καὶ ὅταν ἐγερθῇ ἀντίρρῃσις, ἂν τὸ ἀδίκημα τιμωρῆται κατ' ἐγκλησιν. Τὸ ἐναντίον εἶχεν ἀποφασίσαι ὁ Ἄρ. Πάγος σκεφθεὶς, ὅτι, ὅταν τὸ ἐγκλητήριο δὲν ἀναφέρῃ, ὅτι ἐκ τοῦ ἀδικήματος διαταράχθῃ ἡ κοινὴ ἡσυχία, δὲν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοιοῦτον ἰσχυρισμόν, καὶ νὰ ἐξετάσῃ περὶ αὐτοῦ μάρτυρας (ἀπ. 167 : 65). Κατόπιν ὅμως μετέβηεν ὁ Ἄρ. Πάγος νομολογίαν παραδεχθεὶς, ὅτι δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀναβάλλῃ τὴν περὶ τῆς παραγραφῆς ἀπόφασίν του, μέχρις οὗ συζητηθῇ κατ' οὐσίαν ἢ ὑπόθεσις (ἀπ. 99 καὶ 115 : τοῦ 70). Ὅταν τέλος ἡ παραγραφή προτείνεται μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς περὶ ἐνοχλῆς ἀποφάσεως, ὁ ἐν ταύτῃ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πρὸς κανονισμόν τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς, καὶ ἂν τυχὸν ἡ πράξις εἶχε λάβει ἐν τῷ βουλεύματι βαρύτερον χαρακτηρισμόν (ἀπ. 114 : 75). Καὶ ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δύναται τὸ δικαστήριον, πρὸς παραδοχὴν τῆς παραγραφῆς, νὰ ἐξετάσῃ κατὰ προσθήκην, ἂν διαταράχθῃ ἐκ τῆς πράξεως (τραύματος) ἡ κοινὴ ἡσυχία (ἀπ. 221 : 84).

212. Ἐνίοτε ἀξιόποινος πράξις τιμωρουμένη ἐν γένει ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς βαθμὸν κακουργήματος, τιμωρεῖται ἐξαιρετικῶς μὲ ποινὴν ἐπανορθωτικὴν ἕνεκεν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, καὶ ἰδίως ἕνεκα προσωπικῆς τινος ιδιότητος τοῦ δράστου, ὡς ὅταν δὲν συνεπλήρωσεν οὗτος τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἢ εἶναι ἐκ τῶν ἐν ἄρθρ. 377 Ποιν. Νόμου ἀναφερομένων προσώπων. Ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει τίς παραγραφή πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἢ τῶν κακουργημάτων ἢ ἡ τῶν πλημμελημάτων; Φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ παραγραφή τῶν πλημμελημάτων, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 Ποιν. Νόμου ὡς πλημμε-

λήματα θεωρούνται τὰ ἀδικήματα, εἰς ᾧ ἐπιβάλλεται ἐπανορθωτικὴ ποινὴ, ἄνευ διακρίσεως διὰ τῖνα λόγον ἐπιβάλλεται ποινὴ τοιαύτη. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζουσιν οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων (Helie n° 1352. Ortolan n° 1866. Haus n° 1330. Garraud traité n° 61 καὶ 143. Berner σελ. 318 ἐν τέλει), ἀκολουθεῖ δὲ ἡ Βελγικὴ νομολογία, ὡς καὶ ἡ Γαλλικὴ, ἥτις, προκειμένου περὶ τῶν μὴ εἰσαχθεῖσων παρ' ἡμῖν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων (circonstances atténuantes), ἀκολουθεῖ ἄλλην γνώμην διὰ τὸν λόγον, ὅτι αὗται δὲν μεταβάλλουσι τὴν φύσιν τῶν ἀδικημάτων. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει παρ' ἡμῖν ὁ Κωστῆς (Ἑρμην. Ποιν. Νόμου τομ. 2 σελ. 520—521) ἀκολουθεῖ δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα νομολογία (ἀπ. 45 : 87) (cont. Σαρίπολ. τομ. 2 σελ. 338).

Τὸ ζήτημα διαφέρει ὀλίγον, ὅταν κατὰ τὸν νόμον δύναται νὰ ἐπιβληθῇ εἴτε ποινὴ κακούργηματος εἴτε ποινὴ πλημμελήματος, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, ὡς συμβαίνει ἐπὶ ἀποπειρας πράξεως τιμωρουμένης μὲ εἰρκτὴν. Ἄν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον ἐπιβάλῃ εἰς τὸν καταδικασθέντα ποινὴν ἐπανορθωτικὴν, τίς παραγραφὴ ἐφαρμοσθήσεται; Καθ' ἡμᾶς δὲν ὑπάρχει λόγος, ἵνα δοθῇ ἄλλοιᾳ λύσις εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα. Ὁ λόγος, ὅτι τὸ δικαστήριον ἡδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν πρᾶξιν καὶ ποινὴν κακούργηματος, σημαίνει, ὅτι ὁ νόμος ἐπάφησεν εἰς τὸ δικαστήριον νὰ κρίνῃ κατὰ τὰς προκειμένας περιστάσεις, ἂν ἡ πρᾶξις ᾖ κακούργημα ἢ πλημμέλημα, ὅθεν, ἀφοῦ τὸ δικαστήριον ἀπεφάνθη διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἐπανορθωτικῆς ποινῆς, ὅτι ἡ πρᾶξις εἶναι πλημμέλημα, δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ὑπαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν παραγραφὴν τῶν κακούργημάτων. Ἐν τούτοις καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀντιφατικῶς ἀπεφάνθη ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτε μὲν συμφώνως πρὸς τὴν ἡμετέραν γνώμην, ὅτι τὸ ἀδικημα πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν παραγραφὴν τῶν πλημμελημάτων (ἀπ. 122 : 78), ἐσχάτως δὲ, ὅτι πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν παραγραφὴν τῶν κακούργημάτων (ἀπ. 134 : 94).

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν ἀδιάφορον εἶναι ἐνώπιον τίνος δικαστηρίου ἐξεδικάσθη τὸ ἀδικημα (ἀπ. 129 : 87).

213. Ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐφαρμοστῆς παραγραφῆς δύναται νὰ ἐγερθῇ, καὶ ὅταν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν κατηγορῶνται τινὲς εἰς βαθμὸν κακούργηματος, καὶ ἕτεροι εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, ὡς ὅταν κατηγορηται συγχρόνως αὐτουργὸς κακούργηματος καὶ συνεργὸς ἐκ τῶν ἐν

ἄρθρ. 74 Ποιν. Νόμου ἀναφερομένων. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς εἰς ἐκάτερον ἀποδιδομένης κατηγορίας πρέπει νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἐφαρμοστέαν παραγραφὴν, ὡς ἤθελε συμβῇ, ἂν ἰδιαιτέρως ἤθελον εἰσαχθῇ εἰς δίκην, διότι οὐδαμοῦ ὁ νόμος ἀποδίδει εἰς τὴν συναιτιότητα ἐπιβρόχην τινὰ ἐπὶ τῆς παραγραφῆς (Παππαχρ. ἐν Θέμιδι τόμ. 9 σελ. 298). Κατὰ μέζονα λόγον δὲν ἐξασκεῖ ἐπιβρόχην τινὰ ἐπὶ τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς ἢ συνάφεια τῶν ἀδικημάτων. Ὅθεν ὅλως ἐσφαλμένην θεωροῦμεν τὴν ἀπόφασιν 195:73, καθ' ἣν, κηρυχθείσης παραγεγραμμένης τῆς πράξεως ὡς πρὸς ἓνα κατηγορούμενον, οὐχὶ ὀρθῶς κατεδικάσθη ἐπ' αὐτῇ ἕτερος κατηγορούμενος.

214. Ὑπάρχει ἐξαίρεσις τις ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς; Ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τριῶν ἀποφάσεων τοῦ τῆς ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου 43, 15:47, καὶ 59:49 ἀπεφάσισεν, ὅτι τὰ ἐπὶ θορύβων ἢ ἀντιστάσεως ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐκτελούμενα πταίσματα ἢ πλημμελήματα, μὴ τιμωρούμενα ἀμέσως, παραγράφονται, διότι τὸ ἄρθρ. 350 Ποιν. Δικ. τροποποιοῦν τὰς περὶ παραγραφῆς διατάξεις, διέταξε νὰ βεβαιῶνται καὶ ἐκδικάζωνται **παραχρῆμα**. Ἄν ἡ ἐρμηνεία αὕτη ᾖ ὀρθή, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διαπραττόμενα ὅμοια ἀδικήματα, διότι καὶ τὸ ἄρθρ. 166 Πολιτ. Δικ. περιέχει τὴν ταυτοσήμαντον φράσιν *ἀνευ ἀναβολῆς*.

Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθή ἡ ἐρμηνεία αὕτη. Αἱ φράσεις **παραχρῆμα καὶ ἀνευ ἀναβολῆς** ἐτέθησαν, ἵνα ὑποχρεώσωσι τὸ δικαστήριον νὰ προβῇ ἀμέσως εἰς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων ἐκείνων, καὶ ἐπέλθῃ ὁ ἀναγκαῖος παραδειγματισμὸς, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐξαχθῇ ἐντεῦθεν, ὅτι ἂν τὸ δικαστήριον, εἴτε μὴ ἀντιληφθὲν καλῶς, εἴτε δι' ἄλλον τινὰ λόγον παραλείψῃ τὴν τιμωρίαν, οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀδικημάτων μένουσιν ἀτιμώρητοι.

Ἰσχυρίσθησαν, ὅτι καὶ αἱ κατὰ τῶν μαρτύρων ὕβρεις, αἱ κατὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν ἀπειθυνθεῖσαι, παραγράφονται, μὴ καταδιωχθεῖσαι ἀμέσως. Ἀλλ' ὁ Ἄρ. Πάγος ὀρθῶς ἀπέρριψε τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον. ἀφοῦ καὶ ρητῶς τὸ ἄρθρ. 387 ἐπιφυλάττει τὴν ποινικὴν καταδίωξιν (ἀπ. 74:94).

215. Κατὰ τὸ ἄρθρον 121 Ποιν. Νόμου ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς ἄρχεται, «ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκτελεσθῇ ἡ πράξις». Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἡδυνάτό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγ-

μὴν ὑπολογίζεται παρ' ἡμῖν ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς. Ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἀποκρούεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, καθ' ὃ ἡ παραγραφὴ τελευτᾷ «παρελθούσης τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς παρὰ τοῦ νόμου προθεσμίας». Ἐντεῦθεν ἐξάγουμεν, ὅτι ὁ νομοθέτης ὥρισε τὴν στιγμήν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος πρὸς ἑναρξιν τῆς παραγραφῆς, ἵνα μὴ γεννηθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ἀμφιβολία, ἂν περιλαμβάνηται εἰς τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς ἡ ἡμέρα τῆς ἐκτελέσεως, ὡς συνέβη ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκτελέσεως (637 καὶ 640 inct. crim). Σαφέστερον ἐκφράζεται τὸ ἄρθρ. 67 Γερμ. ποινικοῦ νόμου, καθ' ὃ ἡ παραγραφὴ ἄρχεται μετὰ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκτελέσεως (beginnt mit dem Tage).

Ἐκ τῆς διατάξεως, ὅτι ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἐν γένει «ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκτελεσθῇ ἡ πράξις» ἐξάγεται, ὅτι ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὴν ἑναρξιν τῆς παραγραφῆς εἶναι, ἂν ἐγνώσθῃ ἢ οὐ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἀδικήματος, ἢ ὁ δράστης αὐτοῦ (Helie n° 1362, 1363. Ortolan n° 1857. Dalloz prescr. crim. n° 55). Οὐδεὶς δὲ ὑπάρχει παρ' ἡμῖν λόγος, ἵνα διακρίνωμεν ὡς πρὸς τοῦτο μεταξὺ τῶν ἐξ ἐπαγγελματος καὶ τῶν κατ' ἐγκλησιν τιμωρουμένων ἀδικημάτων (Κωστῆ σελ. 527 καὶ 528).

Τίς ὁμῶς εἶναι ἡ στιγμή, καθ' ἣν ἡ πράξις θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθεῖσα, καὶ ἐπομένως καθ' ἣν ἄρχεται ἡ παραγραφὴ; Ὁ νόμος, ἵνα διαγράψῃ τὰ μεταξὺ τελέσεως καὶ ἀποπείρας ὅρια, ἐθεώρησε τὸ ἀδίκημα ὡς τετελεσμένον, ὅταν συμπληρωθῶσι πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς ἀπαρισμόν αὐτοῦ ἀπαιτούμενα συστατικὰ στοιχεῖα, ὅσακις δὲ ὡς τοιοῦτον ὠρίσθη καὶ ὠρισμένον ἀποτέλεσμα, ἀπήτησε νὰ ἐπέλθῃ καὶ τοῦτο, ἵνα θεωρηθῇ τὸ ἀδίκημα τετελεσμένον (ἄρθρ. 46 Ποιν. Νομ.). Ἀλλ' αἱ διατάξεις αὗται δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῶσι, προκειμένου περὶ παραγραφῆς, διότι συνέπεια αὐτῶν ἦθελεν εἶσθαι νὰ κατασταθῶσιν ἀπαράγραπτοι αἱ ἀπόπειραι τῶν ἀδικημάτων. Διὰ τοῦτο, ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς ὡς ἐκτελεσθεῖσαν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὴν πρᾶξιν, ἀμὰ ὁ δράστης ἐξήντηλσε τὰς πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐνεργείας του, εἴτε αὐταὶ ἀποτελοῦσιν ἀπλὴν ἀρχὴν ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ἢτοι ἀπόπειραν αὐτοῦ, εἴτε συμπληροῦσιν ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἑναρξιν καὶ ἀποτελεσιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅταν τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου ἀποτέλεσμα ἐπέρχεται οὐχὶ ἀμὰ ὁ δράστης ἐξαντλήσῃ τὰς

ἐνεργείας του, ἀλλὰ βραδύτερον, καὶ ὡς συνέπεια αὐτῶν, ὅταν, π.χ. ἐπὶ δολοφονίας ὁ θάνατος ἐπέρχεται οὐχὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ πυροβολισμοῦ, ἀλλὰ βραδύτερον ἐκ τῶν ἐπενεχθεισῶν πληγῶν, πότε θεωρεῖται ἐκτελεσθεῖσα ἡ δολοφονία, καὶ συνεπῶς ἄρχεται ἡ παραγραφὴ, ἀπὸ τοῦ πυροβολισμοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ μετὰ ἡμέρας ἢ μῆνας ἐπελθόντος θανάτου; Τὸ ζήτημα ἀμφισβητεῖται, καὶ τινες μὲν ὑποστηρίζουσιν, ὅτι ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἐπελθόντος θανάτου, διότι αὗτος συμπληροῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀδικήματος (Bernier σελ. 319 στοιχ. f. Κωστῆς τομ. 1 σελ. 523), ἄλλοι δὲ, ὅτι ἄρχεται ἀπὸ τοῦ πυροβολισμοῦ, διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ δράστου ἀποτελεῖ κυρίως τὴν ἀξιόποιον προᾶξιν, τὰ δὲ ἀποτελέσματα αὐτῆς, ἐπιτείνοντα μόνον τὴν ποινὴν, ἔχουσι δευτερεύουσαν σημασίαν (Meyer σελ. 185 καὶ 408. Ortolan n° 745). Ἐπιμένοντες φρονούντες, ὅτι ὀρθότερα εἶναι ἡ δευτέρα γνώμη, ἣν καὶ ῥητῶς ἀναγράφει ὁ Γερμ. Ποιν. Νόμος ἐν ἄρθρῳ 67, καθ' ὃ «ἡ παραγραφὴ ἄρχεται μετὰ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ προᾶξις ἐξετελέσθη, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ χρονικοῦ σημείου τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος.»

215³. Ὅσακις τὸ ἀδίκημα προέρχεται οὐχὶ ἐκ πράξεώς τινος τοῦ δράστου, ἀλλ' ἐκ παραλείψεως αὐτοῦ, ἡ παραγραφὴ ἄρχεται, ἄρ' ἤς στιγμῆς λάβῃ πέρας ἡ παράλειψις ἡ ἀποτελοῦσα τὸ ἀδίκημα (Bernier σελ. 319). Λαμβάνει δὲ πέρας ἡ παράλειψις, ὅταν καθίσταται ἀδύνατος ἡ παραλειφθεῖσα προᾶξις, εἴτε διότι παρῆλθεν ἡ πρὸς τοῦτο ταχθεῖσα προθεσμία ὑπὸ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 130, 242, 260, 329 Ποιν. Νομ.), ἢ ὑπὸ ἀστυνομικῆς διατάξεως (κλείσιμον καπηλείων τὸ μεσονύκτιον), εἴτε διότι ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα, ὃ ὥρειλέ τις νὰ ἐμποδίσῃ (ἄρθρ. 72 ἐδ. 6, 74 ἐδ. 3 Ποιν. Νομ.), ἐπομένως διαρκεῖ ἡ παράλειψις, καὶ δὲν ἄρχεται ἡ παραγραφὴ, ἐφόσον δύναται ὁ δράστης νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτῷ προᾶξιν π. χ. νὰ περιτερίχῃ οἰκόπεδον. Ἐν ὅσῳ διατηρεῖται ἡ παράνομος κατάστασις, λέγει λίαν ὀρθῶς ὁ Κωστῆς (τόμ. 1 σελ. 527 σημ. 3), καὶ ὑφίσταται ὁ ἐκ τῆς ἀμελείας προερχόμενος κίνδυνος, ὃν ὁ νόμος ζητεῖ νὰ ἀποτρέψῃ, δὲν λογίζεται ἀρξάμενη ἡ παραγραφὴ. Οὕτως ἀποφαίνεται καὶ ἡ ἀπ. 13 : 95, ἀλλὰ χρῆζει πολλῆς προσοχῆς ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος, ἂν ὁ νόμος ἐσκόπει νὰ τιμωρήσῃ καὶ τὴν διάρκειαν τῆς παρανόμου καταστάσεως, ἢ μόνον τὴν ἐναρξίν αὐτῆς· οὕτω π. χ. δὲν φρονῶ, ὅτι τὸ ἄρθρ. 652 Ποιν. Νόμου, εἰς ὃ παραπέμπει ὁ Κωστῆς,

τιμωρεῖ διαρκῶς τὸν ξενοδόχον, ὅστις δὲν φυλάττει τὰς περὶ μὴνύσεως τῶν καταλυόντων ξένων διατάξεις, ἀλλὰ μόνον δι' ἐκάστην τοιαύτην παράλειψιν, ἐπομένως ἀπὸ πάσης τοιαύτης ἄρχεται ἡ παραγραφή.

215³. Ἐπὶ τῶν ἐκ συστάσεως διαπραττομένων ἀδικημάτων ἐφαρμόζονται ἀκριβῶς, ὅσα καὶ ἐπὶ τῶν ὑφ' ἐνὸς δράστου διαπραττομένων, θεωροῦνται δηλ. ἐκτελεσθέντα, ἅμα ἐξαντληθῇ ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἐνέργεια πάντων τῶν συστασιωτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἄρχεται ἡ παραγραφή τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἂν τινες τῶν συστασιωτῶν δὲν συνέπραξαν εἰς τὴν τελευταίαν ἐνέργειαν. Ἐννοεῖται, ὅτι, παραλειφθείσης ὅλως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἡ παραγραφή τῆς γενομένης ἐνώσεως (ἄρθρ. 61 Ποιν. Νομ.) ἄρχεται ἀπὸ τῆς συνολογήσεως αὐτῆς.

Ἀμφιβολίας ἐγείρει ἡ ἐναρξὶς τῆς παραγραφῆς ὡς πρὸς τὸν ἡθικὸν αὐτουργόν (ἄρθρ. 56 ἐδ. 3 Ποιν. Νομ.). Ἄν ὁ φυσικὸς αὐτουργὸς παρέλειψε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος, ὅτε ὁ ἡθικὸς τιμωρεῖται μὲ τὴν ποινὴν τῆς ἀποπείρας (ἄρθρ. 48 Ποιν. Νομ.), ἡ παραγραφή ἄρχεται βεβαίως ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐνεργείας τοῦ ἡθικοῦ αὐτουργοῦ, ὅπως πείσῃ τὸν φυσικὸν αὐτουργόν εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος. Ὅταν ὁμως ὁ φυσικὸς αὐτουργὸς ἐκτελέσῃ τὸ ἀδικήμα, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἄρχεται ἡ παραγραφή καὶ ὡς πρὸς τὸν ἡθικὸν αὐτουργόν (Κωστῆς τόμ. 1 σελ. 524). Κατὰ τῆς γνώμης ταύτης δύναται νὰ ἀντιταχθῇ, ὅτι ἀκριβῶς ἐξεταζομένη παραδέχεται κυρίως οὐχὶ ἐναρξιν, ἀλλὰ διακοπὴν τῆς ἀρξαμένης ὡς πρὸς τὸν ἡθικὸν αὐτουργόν παραγραφῆς διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ αὐτουργοῦ, τοιαύτην ὁμως διακοπὴν παραδέχεται ὁ νόμος, μόνον ὅταν αὐτὸς ὁ παραγράφων ὑποπίπτῃ εἰς νέον ἀδίκημα. Ἀλλ' ἡ ἀντίρρηση δὲν εἶναι βάσιμος, διότι ἡ πρᾶξις τοῦ φυσικοῦ αὐτουργοῦ εἶναι συγχρόνως καὶ πρᾶξις τοῦ ἡθικοῦ αὐτουργοῦ, ὡς ὑπ' αὐτοῦ προκληθεῖσα, καὶ συνεπαγομένη τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ ἐπὶ τετελεσμένῳ ἀδικήματι, ἐνῷ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐτιμωρεῖτο ἐπὶ ἀποπείρᾳ.

Τὰ ἐκτεθέντα πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ἐπὶ τῆς συνεργείας, ὅσας αὕτη εἶναι ἀξιοποίνος καὶ ἄνευ ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ, ἐπομένως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς ἄρχεται, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐτελείωσεν ἡ ὑπὸ τοῦ συνεργοῦ παρασχεθεῖσα εἰς τὸν αὐτουργόν συνδρομή· ἂν ὁμως ὁ αὐτουργὸς ἐξέτελεσε τὸ ἀδίκημα, ἀπὸ τῆς τελέσεως αὐτοῦ (Ἐναντ. Κωστῆς σελ.

524). Τὴν γνώμην ταύτην παραδέχονται ἐν Γαλλίᾳ, φρονοῦντες, ὅτι ἐπὶ συναιτιότητος (*complicité*) μία καὶ μόνη εἶναι ἡ ἐκτελουμένη πράξις, καὶ ἐπομένως ἀδιαίρετος εἶναι ἡ παραγραφὴ αὐτῆς, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ κυρίως αὐτουργοῦ ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῶν ὑπὸ τῶν συνεργῶν ἐκτελεσθεισῶν πράξεων συμμετοχῆς εἰς τὸ ἀδίκημα (*Garraud traité* σελ. 96. *Ortolan n° 1867*).

216. Τὰ ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται εἴτε δι' ἐνὸς ἐξωτερικοῦ γεγονότος ἀποτελεῖται τὸ ἀδίκημα, ὡς ὁ φόνος διὰ τοῦ πυροβολισμοῦ, ἡ κλοπὴ διὰ τῆς κατοχῆς τοῦ πράγματος, εἴτε ἀπαρτίζεται ἐκ πλειόνων γεγονότων διαδοχικῶς καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐκτελουμένων, ὡς ἡ χρεωκοπία πρῶτον ἐκ τῆς συνάψεως εἰκονικῶν δανείων καὶ εἶτα ἐκ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν. Καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, πρὶν ἢ συμπληρωθῶσιν ἅπαντα τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀρχίσῃ ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀδικήματος, διότι οὔτε ἀδίκημα ὑπάρχει εἰσέτι.

Ἐπίσης ἐφαρμόζονται, καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα ἀποτελῇται ἐκ τῆς συγχῆς ἐπαναλήψεως τοῦ αὐτοῦ γεγονότος, μέχρις οὗ θεωρηθῇ ὡς ἐξ ἐπιτηδεύματος ἐνεργούμενον. Καὶ τότε ἡ παραγραφὴ ἀρχεται, μόνον ὅταν συμπληρωθῇ ἀριθμὸς γεγονότων ἐπαρκῆς, ἵνα ἀποτελέσωσιν ἐπιτήδευμα, διότι πρότερον δὲν ὑπάρχει εἰσέτι ἀξιοπαινος πρᾶξις (*Berrier* σελ. 319). Ἀμφισβητεῖται ὅμως, ἂν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ἐπιτηδεύματος καὶ γεγονότα, ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὁποίων παρῆλθεν ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς (*Garraud traité* σελ. 97 σημ. 17).

217. Ἐνίοτε ὅμως τὸ ἀδίκημα δὲν θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθὲν καίτοι συμπληρωθέντων ἀπάντων τῶν πρὸς ὑπαρξίν του ἀπαιτουμένων στοιχείων. Τοῦτο συμβαίνει ὁσάκις ἡ ἀποτελοῦσα τὸ ἀδίκημα ἐξωτερικὴ πράξις ἐπαναλαμβάνεται πρὸς πλήρη πραγματοποιήσιν τῆς προθέσεως τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ πρὸς πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ὁ θέλων νὰ κλέψῃ τὰ ἐν τινὶ οἰκίᾳ ἐμπορεύματα, καὶ διαδοχικῶς ἀφαιρῶν ἐξ αὐτῶν, ὅσα δύναται νὰ βαστάσῃ, ἢ ὁ πολλὰ διαδοχικῶς κτυπήματα καταφέρων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ του, ἐν καὶ μόνον ἀδίκημα ἐκτελοῦσιν, ἡ παραγραφὴ τοῦ ὁποίου ἀρχεται ἀπὸ τῆς τελευταίας πράξεως. Καὶ ἀρκεῖ μὲν μία καὶ μόνη ἀφαίρεσις, ἵνα ἀποτελέσῃ τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς, ἢ ἐν κτύ-

πημα, ἵνα ἀποτελέσῃ τὸ τοῦ τραυματισμοῦ, ὥστε κυρίως ἔχομεν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις τόσα ἀδικήματα ὅσας ἐπανελήφθη ἡ ἀφαίρεσις ἢ τὸ κτύπημα, ἐπειδὴ ὁμως τὰ ἀδικήματα ταῦτα συνδέονται διὰ μιᾶς μόνης προθέσεως, καὶ ἀφορῶσι πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, θεωροῦνται ὡς μία καὶ μόνη πράξις, ὡς ἐν ἀδίκημα. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ, ὀδηγούμενος ἐκ τῶν περιστάσεων, ἂν ὑπάρχῃ ἀληθῶς ταυτότης προθέσεως καὶ σκοποῦ, ὅτε τὸ σύνολον τῶν πράξεων ἀποτελεῖ ἐν μόνον ἀδίκημα, ἢ δὲν ὑπάρχῃ, ὅτε ἔχομεν τόσα ἀδικήματα, ὅσα ἐξωτερικαὶ πράξεις ἐνηργήθησαν.

218. Τὰ ἀδικήματα περὶ ὧν μέχρι τοῦδε διελάβομεν, ἅμα ἐκτελεσθῶσι, παύουσιν ἀμέσως ὑφιστάμενα. Ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ ἑτερά τινὰ ἀδικήματα, ἅτινα, καίτοι συμπληρωθέντα, ἐξακολουθοῦσιν ὑφιστάμενα, διότι ἡ ἀποτελοῦσα ἕκαστον αὐτῶν ἐξωτερικὴ πράξις εἶναι δεκτικὴ διαρκείας, καὶ μόνον μετὰ τὴν παῦσιν αὐτῆς θεωρεῖται τὸ ἀδίκημα ὡς ἀποπερατωθέν. Οὕτως ἡ παράνομος κατακρατήσις (ἄρθρ. 322 Ποιν. Νόμου) συμπληροῦται μὲν διὰ τῆς παρανόμου τινὸς ἐγκαθέρξεως, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ ὑπάρχουσα, ἐν ὧν διαρκεῖ καὶ ἡ τῆς ἐλευθερίας στέρησις. Τὰ ἀδικήματα ταῦτα λέγονται συνεχῇ (continus, successifs), καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ παραγραφὴ ἄρχεται, οὐχὶ ἄρ' ἥς συμπληρωθῶσι τὰ πρὸς ὑπαρξίν των ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, ἀλλ' ἄρ' ἥς παύσωσιν ἐκτελούμενα, (Ortolan n° 748, 1863. Haus n° 1337. Garraud σελ. 97. Berner σελ. 319) ἡγουν, ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος, ἄρ' ἥς παύσῃ ἡ παράνομος στέρησις τῆς ἐλευθερίας, διότι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐξακολουθεῖ ἐκτελούμενον τὸ ἀδίκημα τῆς παρανόμου κατακρατήσεως. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι, ἵνα προσδιορίσωμεν τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς, ἀνάγκη νὰ διακρίνωμεν ἀκριβῶς τὰ συνεχῇ ἀδικήματα ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων.

219. Πρὸς τοῦτο πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσωμεν ποῖον γεγονός ἀποτελεῖ τὸ ἀδίκημα, ἢ πρώτη πράξις τῆς ἐκτελέσεως, ἥτις στιγμιαία οὔσα παύει, ἅμα συμπληρωθεῖσα, ἢ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ αὐτουργοῦ εἰς τὴν κατάστασιν, ἥτις ἐπῆλθεν ἐκ τῆς πρώτης ἐκείνης πράξεως, καὶ ἥτις εἶναι δεκτικὴ διαρκείας μᾶλλον ἢ ἥττον. Πολλὰκις ἡ ἀκριβὴς μελέτη τῶν ἐν τῷ νόμῳ περιεχομένων ὁρισμῶν τῶν ἀδικημάτων ἀρκεῖ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχῃ ἀμφιβο-

λία, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ πρώτη πράξις, ἡ πράξις τῆς ἐκτελέσεως, περιέχει τὴν σπουδαιότεραν βλάβην τοῦ δικαίου, καὶ προ-
 ἰδίδει τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀδικούντος, καὶ τὴν τόλμην αὐτοῦ πρὸς διά-
 πραξιν τοῦ κακοῦ, καὶ ὅτι πρὸ τῆς πράξεως ταύτης ὁ ἀδικῶν ἠδύνατο
 νὰ ὑποχωρήσῃ, μετ' αὐτὴν ὅμως τὸ ἀδίκημα συνεπληρώθη, τὸ ὅριον
 τοῦ κακοῦ ὑπερεπηδήθη, καὶ ἐπομένως ἡ πράξις αὕτη ἀποτελεῖ συνή-
 θως τὸ ἀδίκημα. Μόνον ὁσάκις εἰς τὴν μετὰ τὴν πρώτην πράξιν ἐπερ-
 χομένην κατάστασιν περιέχονται ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήμα-
 τος, καὶ ἐξακολουθεῖ διαρκῆς προσβολὴ τοῦ δικαίου, ὅπερ διὰ τῆς
 πράξεως ἐκείνης κατὰ πρῶτον προσεβλήθη, θέλομεν ἔχει συνεχὲς
 ἀδίκημα.

220. Ἐφαρμόζοντες τὰς ἀρχὰς ταύτας ἐπὶ ὠρισμένων τινῶν ἀδι-
 κημάτων, πρέπει ν' ἀποφανθῶμεν, ὅτι συνεχῆ ἀδικήματα εἶναι.

α') Ἡ παράνομος κατακράτησις, διότι αὕτη συμπληροῦται μὲν
 ἅμα τῇ στερήσει τινὰ ἄκοντα τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας δι'
 ἐγκαθεύξεως ἢ δι' ἄλλου τρόπου (ἄρθρον 322 Ποιν. Νόμου),
 ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἡ ἐντεῦθεν ἐπελθοῦσα κατάστασις ἐξακολουθεῖ, τὸ ἀδι-
 κημα ὑφίσταται, διότι ὁ ἀδικῶν ἐξακολουθεῖ νὰ προσβάλλῃ ἐνερ-
 γητικῶς τὸ δίκαιον, ἤγουν νὰ στερῇ τὸν συλληφθέντα τῆς προσωπι-
 κῆς του ἐλευθερίας.

β') Αἱ ἀξιοποιοὶ συναθροίσεις (ἄρθρ. 168, 172 Ποιν. Νόμ.), διότι
 ἐν ὅσῳ ἐξακολουθοῦσιν αὗται, ὑπάρχουσιν ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδι-
 κήματος, καὶ προσβάλλεται διαρκῶς ὁ νόμος.

γ') Αἱ ἀθέμιτοι ἐνώσεις καὶ ἐταιρίαι, διότι τὸ ἀδίκημα συνίσταται
 οὐ μόνον εἰς τὸν σχηματισμὸν των, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διάρκειαν τῆς
 ὑπάρξεώς των.

δ') Διάφοροι ἀντιποιήσεις, διότι ὁ ἐνδυθεὶς, φέρ' εἰπεῖν, παρὰ νόμῳ
 στολὴν δημοσίου ὑπαλλήλου (ἄρθρ. 228 Ποιν. Νόμ.) ἐκτελεῖ ἀδίκημα
 οὐ μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ ἐν ὅσῳ φέρει τὴν στο-
 λὴν ταύτην.

ε') Ἡ παράνομος συνοίκησις (ἄρθρ. 658 Ποιν. Νόμου), διότι ἀπο-
 τελεῖ διαρκὴ παράβασιν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

221. Τούναντίον πρέπει ν' ἀποφανθῶμεν, ὅτι δὲν εἶναι συνεχῆ.

α') Ἡ διγαμία, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 283 Ποιν. Νόμου συνίστα-
 ται εἰς τὴν σύναψιν δευτέρου γάμου, ἡ δὲ παράτασις τῆς ἐντεῦθεν
 παραγομένης καταστάσεως, ἤγουν τῆς συμβιώσεως, εἶναι ἀπλῆ συνέ-

πεια τοῦ ἀδικήματος, καὶ οὐδὲν τῶν συστατικῶν τούτου στοιχείων περιέχει. (Σύμφωνος Σαρίπολος σελ. 340 σημ. ο) (1).

β') Ἡ ἐλευθέρωσις φυλακισμένου (ἄρθρ. 181 ἐπὶ μ. Ποιν. Νόμου), διότι συνίσταται εἰς τὴν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς ἐλευθέρωσιν· τὸ μένειν ἀκολούθως ἐκτὸς τῶν φυλακῶν δὲν εἶναι ἀδίκημα.

222. γ') Ἡ ἀπαγωγὴ, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 331 Ποιν. Νόμου ἀποπερατοῦται ἅμα τὶς ἐπιληφθῇ καὶ ἀπαγάγῃ μεθ' ἑαυτοῦ κτλ. ἐπομένως ἡ περαιτέρω κατακράτησις τοῦ ἀπαχθέντος δύναται μὲν παρατεινομένη ν' ἀποτελέσῃ ἴδιον ἀδίκημα, δὲν δύναται ὅμως νὰ θεωρηθῇ ὡς συνέχεια τῆς ἀπαγωγῆς, ἥτις εἶναι ἤδη τετελεσμένη. Ὁ Παππαχρήστου πρεσβεύει ἐναντίαν γνώμην, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἀπαγωγῆς τοῦ δευτέρου ἑδαφίου τοῦ ἄρθρ. 331, ἡγουν ὅταν κατέχη τις τινὰ ἀπείργων αὐτὸν δολίως ἢ βιαίως ἀπὸ τὸν τόπον τῆς διατριβῆς του κτλ. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν διαφέρει τῆς προηγουμένης, εἰμὴ καθ' ὅσον τὸ στοιχεῖον τοῦ ν' ἀπαγάγῃ μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ἀδικῶν δὲν ὑπάρχει, διότι ὁ καθ' οὗ τὸ ἀδίκημα εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀδικούντος, ὥστε δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν τόπον τῆς διατριβῆς του. Ἐπομένως ὡς τὸ ἀδίκημα περατοῦται εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν διὰ τῆς ἐπιλήψεως καὶ ἀπαγωγῆς, οὕτως εἰς τὴν δευτέραν περατοῦται διὰ τῆς παρεμποδίσεως τῆς ἐπιστροφῆς, ὥστε οὐδέτερον εἶναι συνεχές. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ὅσκις πραγματοποιεῖται ἡ ἀκολασία ἢ ὁ γάμος, ὁ νόμος θεωρεῖ τὰ γεγονότα ταῦτα ὡς συνδεόμενα μετὰ τῆς ἀπαγωγῆς καὶ μίαν πράξιν μετ' αὐτῆς ἀποτελοῦντα. Ὅθεν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἐκείνου γεγονότος ἄρχεται ἡ παραγραφή.

223. δ') Ἡ ἀπόκρυψις τῶν αὐτουργῶν ἢ τῶν ἀντικειμένων ἀξιοποῖνου πράξεως. Περὶ τούτου ὑπάρχει ἀμφισβήτησις· ὁ Helie (n° 1365) φρονεῖ, ὅτι εἶναι συνεχές καὶ ἐξακολουθεῖ ἐν ὅσῳ καὶ ἡ ἀπόκρυψις· ὁ Cousturier φρονεῖ τούναντίον, ὅτι δὲν εἶναι συνεχές, διότι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀποκρύψεως εἶναι ἀπλῆ συνέπεια τοῦ ἀδικήματος, ἄλλως καὶ ἡ κλοπὴ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ συνεχῆς, ἐν ὅσῳ ὁ κλέπτης κατέχει τὰ κλοπιμαῖα. Ὁ Ortolan (n° 754) φρονεῖ, ὅτι ἡ

(1) Κατὰ τὸ ἄρθρ. 171 τοῦ Γερμανικοῦ Ποιν. Νόμου ἡ παραγραφὴ τῆς διγαμίας ἄρχεται ἀπὸ τῆς διαλύσεως ἢ ἀκυρώσεως ἑνὸς τῶν δύο γάμων.

λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς μετὰ τὴν ἀποκρύψιν διαγωγῆς τοῦ ἀποκρύφαντος. Ἄν οὗτος, ἀποκρύψας τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀξιοποίνου πράξεως εἰς τὴν γῆν, ἢ τὸν αὐτουργὸν εἰς ἀγνωστον καταφύγιον, ἐφησυχάσῃ, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἐν ὧσιν τὰ πράγματα μένουσι τεθαμμένα, ἢ ὁ αὐτουργὸς κεκρυμμένος, ἐξακολουθεῖ τὸ ἀδίκημα καὶ δὲν ἄρχεται ἡ παραγραφὴ. Ἄν ὅμως ὁ ἀποκρύψας, ἐκθάψας τὰ ἀντικείμενα, μετακομίσῃ καὶ ἀποκρύψῃ αὐτὰ εἰς ἕτερον μέρος, ἂν χορηγήσῃ τῷ κεκρυμμένῳ αὐτουργῷ ἐνδύματα πρὸς μετεμφίσεις, ἢ μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς ἕτερον καταφύγιον, ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης πράξεως ἄρχεται ἡ παραγραφὴ.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ δευτέρα γνώμη, καθ' ἣν ἡ ἀπόκρυψις δὲν εἶναι συνεχὲς ἀδίκημα, εἶναι ἡ μόνη ὀρθή. Τὸ ἀδίκημα περατοῦται ἅμα ἡ ἀπόκρυψις λάβῃ χώραν· ἂν ἐπέλθωσιν αἱ πράξεις, ἃς ὁ Ortolan ἀναφέρει, δὲν θὰ ἔχωμεν συνέχειαν τοῦ ἀδικήματος, ἀλλὰ νέα ἀδικήματα ἀποκρύψεως, τὰ ὅποια δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀποτελοῦντα ἢ μὴ μίαν καὶ μόνην πρᾶξιν μετὰ τοῦ προηγούμενου, καθ' ὅσον ἐνεργοῦνται πρὸς ἐκτέλεσιν μιᾶς καὶ μόνης προθέσεως, πρὸς ἐπιτυχίαν ἐνὸς μόνου σκοποῦ, συμφῶνως πρὸς ὅσα ἄνω ἐξεθέσαμεν. Ἄλλ' ὥς αἱ διαδοχικαὶ κλοπαί, ἃς ἄνω ἐμνημονεύσαμεν, δὲν καθιστῶσι συνεχὲς τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς, οὕτως αἱ διαδοχικαὶ ἀποκρύψεις τὸ τῆς ἀποκρύψεως.

223². Ἐνίστε προσδιορίζει αὐτὸς ὁ νόμος ἄλλως τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἄρχεται ἡ παραγραφὴ. Οὕτω κατὰ τὸ 46 ἐδ. 2 τοῦ περὶ τύπου νόμου «εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ παρὰ τοῦ ὑπευθύνου συντάκτου ὑπογραφὴν ἀντίτυπον παρεδόθη εἰς τὸν παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελέα». Οὕτως ἐπίσης, κατὰ τὸ ἀρθρ. 174 τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας «ἡ παραγραφὴ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς φυγοστρατείας, λειποταξίας καὶ αὐτομολίας ἄρχεται, ἀφοῦ ὁ κατηγορούμενος συμπληρώσῃ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς στρατιωτικῆς τοῦ ὑποχρεώσεως.»

224. Γνωρίζομεν ἤδη ἀκριβῶς τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τῆς παραγραφῆς. Ἄλλ' ἡ ἀρξαμένη παραγραφὴ δὲν ἐξακολουθεῖ πάντοτε, διότι κατὰ τὸ ἀρθρ. 119 καὶ 121 Ποιν. Νόμου διακόπτεται· α') διὰ πάσης νομίμου ἀνακριτικῆς πράξεως· β') ἂν ὁ κατηγορούμενος γείνῃ ἔνοχος νέου τινὸς κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Θεωροῦμεν ὀρθὰς τὰς διατάξεις ταύτας. Ἐν ὧσιν αἱ ἀρμόδιαι ἀρχαὶ ἐργάζονται

πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τρέχη ἡ παραγραφὴ αὐτοῦ, διότι τότε ἡδύνατο ὁ ἐνοχος ν' ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν παρατείνων ἐπ' ἄπειρον τὴν διαδικασίαν δι' αἰτήσεων καὶ ἀναβολῶν. Ἐκτός τούτου αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις συντηροῦσι τὰς ἀποδείξεις, ὧν ἡ ἐνδεχομένη ὡς ἐκ τοῦ χρόνου ἀπώλεια εἶναι ὁ κυριώτερος λόγος τῆς παραγραφῆς, ἡ δὲ διάπραξις νέου ἀδικήματος ἀποδεικνύει ἀνυπόστατον τὸ ἐκ τῆς καλῆς διαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου ἐξαγόμενον τεκμήριον τῆς μεταμελείας αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι ἐπίσης ἐν τῶν στηριγμάτων τῆς παραγραφῆς. Ἀς ἐξετάσωμεν ἀκριβέστερον ἐκατέραν τῶν περιπτώσεων τῆς διακοπῆς.

225. Ποῖαι εἶναι αἱ νόμιμοι ἀνακριτικαὶ πράξεις αἱ διακόπτουσαι τὴν παραγραφὴν;

Αἱ κατὰ τὴν προδικασίαν ἐνεργούμεναι πράξεις εἰς τρεῖς κατηγορίας δύνανται νὰ κατὰταχθῶσιν· α') εἰς κυρίως ἀνακριτικὰς (*actes d'instruction*), σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων· β') εἰς καταδιωκτικὰς (*actes de poursuite*), ὧν σκοπὸς εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ὑποθέσεως πρὸς ἐκδίκασιν καὶ ἡ ἐξασφάλις τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐμφανίσεως τοῦ κατηγορουμένου· καὶ γ') εἰς προπαρασκευαστικὰς τῶν προηγουμένων δύο κατηγοριῶν.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ἀνήκουσιν αἱ πρὸς συλλογὴν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων συντασσόμεναι ἐκθέσεις, ἤγουν αἱ ἐκθέσεις αὐτοψίας, κατ' οἶκον ἐρεύνης, κατασχέσεως, πραγματογνωμοσύνης, ἐξετάσεως μαρτύρων καὶ ἐξετάσεως κατηγορουμένων.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἀνήκουσιν αἱ πρὸς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους παραγγελίαι πρὸς ἐπιχείρησιν ἀνακριτικῶν πράξεων, αἱ κλήσεις τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἢ τὸ ἀκροατήριον, τὰ κλητήρια ἐπικρίματα, τὰ ἐντάλματα συλλήψεως, τὰ κατασχλητήρια, τὰ ἐντάλματα προφυλακίσεως, αἱ προτάσεις πρὸς τὸ Συμβούλιον κτλ.

Εἰς δὲ τὴν τρίτην τάξιν ἀνήκουσιν αἱ ἀλληλογραφαὶ τῶν ἀρχῶν, αἱ παραγγελίαι πρὸς ἐπίδοσιν, αἱ ἐπιδόσεις αὐταὶ κτλ.

Ποῖαι ἐκ τῶν πράξεων τούτων διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν;

226. Ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα τὸ ἄρθ. 637 *inst. crim.* ἀναφέρει ὡς διακοπούσας τὴν παραγραφὴν τὰς τε ἀνακριτικὰς (*actes d'instruction*) καὶ τὰς καταδιωκτικὰς (*actes de poursuite*) πράξεις, παρα-

δέχονται ὡς τοιαύτας ὅλας τὰς ὡς ἄνω εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν κατηγορίαν ὑπαγομένης πράξεις, προσέτι δὲ τὰς κλήσεις τῶν μαρτύρων (Helie n° 1382 σημ. 5), αἵτινες δὲν εἶναι ἀνακριτικὴ πράξις ἀλλὰ προπαρασκευαστικὴ τῆς ἐξετάσεως, ἥτις εἶναι κυρίως ἀνακριτικὴ.

227. Παρ' ἡμῖν ἡ ἔκφρασις ἀνακριτικὴ πρᾶξις τοῦ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς περιλαμβάνουσα μόνας τὰς κυρίως ἀνακριτικὰς πράξεις, διότι οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος, ἵνα ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἐθεώρησεν ὡς διακοπτούσας τὴν παραγραφὴν τὰς καταδιωκτικὰς πράξεις, οἷα ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσις τοῦ κατηγορουμένου. Συνεπῶς πολλάκις ἀπεφάνθη ἡ νομολογία, ὅτι οὐ μόνον ἡ παραγγελία τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων (ἀπ. 84 : 84), ἀλλὰ καὶ πᾶσα κλήσις τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν. Προδῆλου δὲ ὄντος, ὅτι εἰς τὴν ἔκφρασιν ἀνακριτικὴ πρᾶξις πρέπει νὰ δοθῇ εὐρεῖα ἐρμηνεία, ἡ νομολογία τοῦ Ἄρ. Πάγου οὐδὲ εἰς τὰς καταδιωκτικὰς πράξεις ἐσταμάτησεν, ἀλλὰ παρεδέχθη πολλάκις, ὅτι διακόπτει τὴν παραγραφὴν πᾶσα ἐνέργεια τῶν ἀρχῶν, δι' ἧς ἐπισπεύδεται ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἂν δὲν φέρῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ιδίως ἀνακριτικῆς ἢ καταδιωκτικῆς πράξεως. Οὕτως, ἐθεώρησε διακόπτουσιν τὴν παραγραφὴν 1) τὴν ὑπὸ τοῦ δημάρχου διεύθυνσιν ἐκθέσεως ἱατροῦ (ἀπ. 107 : 58)· 2) τὰ ἐγγράφα τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου, δι' ὧν ἀποστέλλει εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον πρωτόκολλον καταμετρήσεως μὴ δηλωθέντων κτημάτων (ἀπ. 112 : 59)· 3) ἐγγράφον εἰσαγγελέως, παραγγέλλον ἐκτέλεσιν βουλευμάτων διατάσσοντος σύλληψιν, διότι παρασκευάζεται οὕτως ἡ ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησις (ἀπ. 57 : 59). Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι διακόπτει τὴν παραγραφὴν καὶ ἡ κλήτευσις τῶν μαρτύρων καὶ εἰς τὴν ἀνάκρισιν, καὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ὁ Παππαχρήστου (σελ. 311) φρονεῖ, ὅτι μόνον ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν κλήτευσις τῶν μαρτύρων διακόπτει τὴν παραγραφὴν.

Ζήτημα ἀνεφύη, ἂν μόνον ὁ καταρτισμὸς τῶν καταδιωκτικῶν ἢ παρασκευαστικῶν πράξεων διακόπτῃ τὴν παραγραφὴν, ἢ ἂν ἀπαίτηται καὶ νὰ περιέλθωσιν αὗται εἰς τὴν ἀρχὴν, ἢ εἰς τὸν κατηγορούμενον, καθ' οὗ ἀπευθύνονται. Ἐπὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων δὲν ἀναφέρεται τοιοῦτον ζήτημα, διότι αὗται κατατίθενται εἰς τὴν δικαιογραφίαν, διακοπτοῦσι δὲ πάντοτε τὴν παραγραφὴν, ἅμα γενομένου.

Τὸ ζήτημα δύναται νὰ ἀναφυῇ μόνον ἐπὶ τῶν παρασκευαστικῶν καὶ τῶν καταδικωτικῶν πράξεων· οὕτως, ἐρωτᾶται, ἂν τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα, ἅτινα ἡ νομολογία ἐθεώρησεν ὡς διακόπτοντα τὴν παραγραφὴν, ἔχωσι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἅμα συνταχθῶσιν, ἢ ἀφοῦ περιέλθωσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, πρὸς ἣν διευθύνονται; Διακόπτει βεβαίως τὴν παραγραφὴν ἡ παραγγελία τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων (ἀπ. 84 : 84), ἀλλ' ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο καὶ νὰ περιέλθῃ εἰς τὸν ἀνακριτὴν; Διακόπτουσιν ἐπίσης τὴν παραγραφὴν αἱ κλήσεις τῶν κατηγορουμένων καὶ τὰ κλητήρια θεσπίσματα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο καὶ νὰ κοινοποιηθῶσιν εἰς τοὺς κατηγορουμένους; Φρονοῦσιν ἐν τούτοις, ὅτι ἄτοπον εἶναι νὰ θεωρήσωμεν ὡς διακόπτοντα τὴν παραγραφὴν τὰ ἐν τοῖς γραφεῖσι συντασσόμενα ἔγγραφα, πρὶν ἢ ταῦτα λάβωσιν ἀναμρισητὴν ὑπαρξίν· περιερχόμενα εἰς ἐκεῖνους, πρὸς οὓς διευθύνονται (Παπαχρήστου σελ. 309—310. Κωστής σελ. 535 σημ. 1). Ἀλλ' αἱ ὑπόνοιαι καταχρήσεων δὲν δύνανται νὰ ἐπιδράσωσι εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀφοῦ δὲ κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν νομολογίαν πᾶσα πρᾶξις τείνουσα πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως διακόπτει τὴν παραγραφὴν, διατὶ νὰ μὴ θεωρήσωμεν ὡς τοιαύτην καὶ τὸν καταρτισμὸν κλήσεων ἢ ἄλλων ἐγγράφων πρὸς τὸν αὐτὸν συντασσόμενων σκοπόν; Διατὶ παραγγελία πρὸς ἀνάκρισιν περιελθοῦσα εἰς τὸν ἀνακριτὴν διακόπτει τὴν παραγραφὴν, δὲν τὴν διακόπτει ὁμοίως ἐνόςῳ εὐρίσκεται εἰς τὸ εἰσαγγελικὸν γραφεῖον; Διατὶ δὲ νὰ ἀπαιτῆται κοινοποιήσις τῆς κλήσεως πρὸς τὸν κατηγορούμενον πρὸς διακοπὴν τῆς παραγραφῆς, ἐνῶ αὕτη διακόπτεται καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς κατηγορουμένους, πρὸς οὓς δὲν κοινοποιεῖται ἡ κλήσις;

Παρ' ἡμῖν ἀνεφύη πολλάκις τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, προκειμένου περὶ κλητηρίων θεσπισμάτων, ἢ ἐγκλητηρίων, ἐπεκράτησε δὲ διαφωνία ὡς πρὸς τὴν λύσιν αὐτοῦ. Ὁ Ἄρ. Πάγος ὅτι μὲν δὲν ἐθεώρησε τὴν σύνταξιν τοῦ κλητηρίου θεσπίσματος ὡς ἐπαρκῆ πρὸς διακοπὴν τῆς παραγραφῆς, ἀλλ' ἀπήτησε καὶ τὴν κοινοποίησιν, ἢ καὶ παραγγελίαν εἰς κλητῆρα πρὸς ἐπίδοσιν, ὡς ἐκδηλοῦσαν σαφέστερον τὴν περὶ περαιτέρω ἐνεργείας ἀπόφασιν τῆς ἀρχῆς (ἀπ. 61 : 61 καὶ 76 : 76). Ὅτε δὲ ἐθεώρησεν ὡς διακόπτουσαν τὴν παραγραφὴν μόνον τὴν σύνταξιν τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ ἄνευ κοινοποιήσεως αὐτοῦ (ἀπ. 88 : 53. 67 : 79. 36 : 63). Τὴν γνώμην ταύτην ἀπεδέχθη καὶ ἡ ὁλομέλεια τοῦ Ἄρ. Πάγου, ἀναίρεσασα ὑπὲρ τοῦ νό-

μου ἐναντίαν ἀπόφασιν πταισματοδίκου (ἀπ. 143 : 92). Κατὰ μείζονα λόγον διακόπτει τὴν παραγραφὴν ἐπιδοτήριον κλητῆρος, ὅτι δὲν ἀνεῦρε τὸν πρὸς ὃν ἡ ἐπίδοσις (ἀπ. 224 : 94). Ἐν Γαλλίᾳ φαίνεται, ὅτι ἀποκλίνουναι μᾶλλον εἰς τὴν γνώμην, ὅτι ἡ κοινοποιηθεῖσα κλήσις (citation) διακόπτει τὴν παραγραφὴν (Helie n° 1382. Dalloz Suppl. prescr. crim. n° 99 ἐπομ.).

228. Μ' ὅλην τὴν ὑπὸ τῆς νομολογίας δοθεῖσαν εὐρεῖαν ἐρμηνεύειν τῆς ἐκφράσεως *ἀνακριτικὴ πρᾶξις* τοῦ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμου δὲν ἐθεώρησεν ὁ Ἄρ. Πάγος ὡς πρᾶξιν διακόπτουσαν τὴν παραγραφὴν· 1) ἔγγραφον γραμματέως ὑποβάλλοντος τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, διότι δὲν εἶναι ὁ γραμματεὺς ἀνακριτικός ὑπάλληλος (ἀπ. 167:65. 94:87)· 2) ἔγγραφον ἐφόρου ἀποστέλλοντος εἰς δημόσιον κατήγορον τὰ πρωτόκολλα τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ζώων, ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν ἀρθ. 222 ἐδ. 2 ἐκτεθέντα (ἀπ. 31:79)· 3) τὴν ἐπὶ δικογραφίας ἀποσταλείσης ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως Ἄρ. Πάγου πρὸς εἰσαγγελέα Ἐφετῶν σημείωσιν τούτου, ὅτι «ἐλήφθη τὴν» (ἀπ. 78:80)· 4) τὰς μηνύσεις καὶ ἐγκλήσεις, διότι εἶναι πράξεις διδοῦσαι μόνον ἀφορμὴν πρὸς καταδίωξιν (ἀπ. 49:64) (Dalloz prescr. crim. n° 116 Suppl. n° 109). Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς περὶ αὐτῶν (ὅταν προφορικαί), ἢ περὶ τῆς ἐγγχειρίσεως αὐτῶν (ὅταν ἔγγραφοι) συντασσόμενας ἐκθέσεις, διότι αὗται εἶναι ἡ πρώτη ἐνέργεια τῆς ἀρχῆς πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων, ἐκτὸς δὲ τούτου πιστοποιοῦσιν ἐπισήμως τὰς ὑπὸ τοῦ καταγγέλλοντος πρώτας περὶ τοῦ ἀδικήματος πληροφορίας, αἵτινες ἔχουσιν ὅπωςδήποτε ἀποδεικτικὴν ἀξίαν, ἐπομένως διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν (ἀπ. 29:58, 103:59, 33:88).

Ὡς μὴ διακόπτουσαι τὴν παραγραφὴν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν αἱ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν αἰτήσεις τοῦ κατηγορουμένου, διότι ἀποτελοῦσιν ἰδιωτικὰς ἐνεργείας, τεινούσας πρὸς υπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου, ἐπομένως δὲν εἶναι δίκαιον νὰ στραφῶσι πρὸς βλάβην αὐτοῦ. (Παπαχρ. σελ. 313 ἐν τέλει) (Helie n° 1384²).

229. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων. Ἄλλ' εἶδομεν, ὅτι τὸ ἄρθρον 121 μόνον εἰς τὰς νομίμους ἀνακριτικὰς πράξεις ἀποδίδει ὡς συνέπειαν τὴν διακοπὴν τῆς παραγραφῆς. Ἵνα θεωρηθῇ πρᾶξις τις νόμιμος ἀπαιτεῖται· α') νὰ ἐγένετο ὑπὸ ἀρχῆς ἐχούσης τὸ δικαίωμα νὰ προβῇ εἰς ἐνέργειάν της κατὰ τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν· καὶ β') νὰ ἐτηρήθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμεναι σύ-

σιώδεις διατυπώσεις. Πότε υπάρχουν οι όροι αυτοί δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα, διότι τὸ ἀντικείμενόν τοῦτο κατὰ τὴν διαίρεσιν, ἣν παρεδέχθημεν, ὑπάγεται εἰς τὸ δεύτερον καὶ τρίτον βιβλίον τῆς πραγματείας ἡμῶν. Παρατηροῦμεν μόνον ἀπὸ τοῦδε, ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἐλλείψεις μὴ ἀφαιρούσας αὐτῇ τὴν δύναμιν τοῦ διακόπτειν τὴν παραγραφὴν, ὡς π. χ. κλητήριον θέσπισμα μὴ χορηγοῦν εἰς τὸν κατηγορούμενον ὅλην τὴν πρὸς ἐμφάνισιν αὐτοῦ νόμιμον προθεσίαν, ἢ προσκαλοῦν εἰς ἡμέραν ἐορτάσιμον ἢ μὴ δικάσιμον, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ νόμιμον συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, διακόπτει ὁμως τὴν παραγραφὴν, διότι κατὰ τὰ λοιπὰ εἶναι ἔγκυρος πρᾶξις (Dallos prescr. n° 135, 138, 141. Suppl n° 136 ἐπομ. Helie n° 1383).

230. Παρατηροῦμεν ἐπίσης ὀλίγα τινὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστηρίου κλήτευσιν τοῦ κατηγορουμένου. Ἄν ἡ ἀναρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου προέρχεται ἐνεκα παραβιάσεως τῶν ἀρθρ. 347 καὶ 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἡ κλήσις διακόπτει τὴν παραγραφὴν, διότι ἡ ἄτακτος αὕτη εἰσαγωγὴ δὲν ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν ἀκυρότητα τῶν ἐνεργηθέντων, ἀλλ' ἐπέρχεται τακτοποιήσις διὰ τῆς παραπομπῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, καὶ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον εἰς τὴν δευτέραν. Ἄν ὁμως ἡ ἀναρμοδιότης προέρχεται ἐξ ἄλλων λόγων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι δὲν διακόπτει τὴν παραγραφὴν. Τὸ ἐναντίον παραδέχονται ἐν Γαλλίᾳ (Helie n° 1384), ὅσας ἡ εἰσαγγελία εἶχε δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κλήσιν, ἀλλὰ δὲν ἐξελέξατο τὸ ἀρμοδίον δικαστήριον, ἀλλ' ἐκεῖ στηρίζονται εἰς τὸ ἀρθρ. 2246 τοῦ Γαλλ. Ἀστ. Κώδικος, καθ' ὃ ἡ ἐνώπιον ἀναρμοδίου δικαστοῦ ἀγωγὴ διακόπτει τὴν παραγραφὴν, ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν τὸ ἐναντίον καθιερούσι τὰ συνδυασμένα ἀρθρ. 156 § 1 καὶ 157 § 1 Πολ. Δικ.

231. Εἶδομεν μέχρι τοῦδε, ὅτι διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν αἱ διάφοροι πράξεις τῶν ἀνακριτικῶν καὶ καταδικωτικῶν ἀρχῶν. Κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ, προκειμένου περὶ πράξεων τῶν συμβουλίων καὶ δικαστηρίων.

Καὶ τὰ μὲν συμβούλια ἐκδίδουσι βουλευμάτων ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν, παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν καὶ παραπέμποντα εἰς τὸ ἀκροατήριον (ἀρθρ. 251 Ποιν. Δικ.). Ἄπαντα λοιπὸν τὰ βουλευματα ταῦτα διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν.

Τὰ δὲ δικαστήρια προβαίνουν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐργασίας τῆς συζητήσεως, καὶ ἐπὶ τέλους ἐκδίδουσιν ἀποφάσεις, εἴτε ὀριστικὰς, οἷαι εἰσὶν αἱ καταδικάζουσαι ἢ ἀθωοῦσαι, εἴτε προδικαστικὰς, οἷαι εἰσὶν αἱ ἀναβάλλουσαι εἰς ἄλλην συνεδρίαν, αἱ διατάττουσαι κρείττονας ἀποδείξεις, αἱ ἀκυροῦσαι διαδικασίαν τινὰ, καὶ αἱ κηρύττουσαι ἀναρμοδιότητα. Ὅθεν καὶ αἱ πράξεις αὗται τῶν δικαστηρίων ὡς καὶ ἅπασαι αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν (ὡς πρὸς τὰς ἀναβλητικὰς ἀποφάσεις ἀπ. 167: 65). Τοῦτο ὅμως χρήζει διασαφήσεως τινος.

Αἱ ἀκυροῦσαι διαδικασίαν τινὰ ἀποφάσεις ἢ καὶ βουλευμάτα, διότι καὶ τὰ συμβούλια δύνανται ν' ἀκυρώσωσι, διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, μόνον ὡς ἂν εἶχε συμπληρωθῇ αὕτη πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν, διότι συμπληρωθείσης τῆς παραγραφῆς, δὲν δύναται νὰ γείνη πλέον λόγος περὶ διακοπῆς αὐτῆς. Ἐννοεῖται δέ, ὅτι αἱ ἀκυρωθεῖσαι διὰ τῆς ἀποφάσεως ἢ τοῦ βουλευματος πράξεις οὐδόλως θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς παραγραφῆς.

Αἱ δὲ κηρύττουσαι ἀναρμοδιότητα ἀποφάσεις, τότε μόνον διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος τῶν ἄρθρ. 347 καὶ 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. διότι εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις εἶδομεν, ὅτι οὔτε τὸ κλητῆριον θέσπισμα διακόπτει, ὅθεν οὔτε ἢ ἐπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἀποφαινόμενα ἀναρμοδιότητα βουλευμάτα οὐδέποτε διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, διότι οὐδέποτε δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὰ συμβούλια αἱ ἀναρμοδιότητες τῶν ἄρθρ. 347 καὶ 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.

232. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν βουλευμάτων ὁ νόμος ἐπιτρέπει ἔνδικο μέσα· διακόπτουσι καὶ ταῦτα τὴν παραγραφὴν;

Ὅταν ταῦτα ἐνεργῶνται ὑπὸ τῶν κατηγορῶν, καὶ ὡς τοιοῦτος προκειμένου περὶ βουλευμάτων πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, διότι διὰ τῶν ἐνδίκων του μέσων ὑποστηρίζει καὶ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἀναντιρρότως διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, διότι εἶναι προφανῶς καταδικωκτικαὶ πράξεις. Ἐννοεῖται δέ, ὅτι, ἵνα ἔχῃσι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, πρέπει νὰ ᾖναι ἐμπρόθεσμα.

Ὅταν τὰ ἐνδικο μέσα ἐνεργῶνται ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν μᾶλλον, ὅτι ἡ παραγραφὴ δὲν διακόπτεται, διότι δὲν ἀποτελοῦσιν ἐνέργειάν τινα τῆς ἀρχῆς πρὸς περάτωσιν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' εἶναι ἀπλᾶ ὑπερασπίσεως μέσα, ἅτινα δὲν πρέπει νὰ

στραφῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ Παππαχρήστου (σελ. 314 ἐν τέλει) συμφωνεῖ, ἂν καὶ μετὰ δισταγμοῦ, προκειμένου περὶ βουλευμάτων, τὴν ἐναντίαν δὲ γνώμην ἐκφράζει (σελ. 319 ἐν τέλει), προκειμένου περὶ ἀποφάσεων, φρονῶν, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ παραγραφὴ ἄρχεται οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς χρήσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου, ἐξ οὗ προκύπτει, ὅτι θεωρεῖ τὸ ἐνδικὸν μέσον ὡς διακόπτον τὴν παραγραφὴν. Ὁ λόγος ἐρ' οὐ στηρίζεται εἶναι, ὅτι μόνον ἀπὸ τῆς χρήσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ὑποθέσεως· ἀλλ' ἡ μὲν ἀδυναμία αὕτη δὲν εἶναι πάντοτε ἀληθής, διότι ὁ εἰσαγγελεὺς ἡδύνατο κοινοποιῶν τὴν ἀπόφασιν, ὅπου ἦτον ἀναγκαῖον τοῦτο, νὰ διακόψῃ τὴν παραγραφὴν, καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν ταχυτέραν ἐνέργειαν τοῦ ἐνδίκου μέσου, καὶ ἀληθὲς δὲ ἂν ὑποτεθῇ, δὲν ἀποτελεῖ, ὡς θὰ ἴδωμεν, λόγον ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζουσι πολλοὶ συγγραφεῖς (Haus n° 1342. Garraud traité τομ. 2 σελ. 100 σημ. 20. Helie n° 1384²) δὲν ἀκολουθεῖ ὁμῶς ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Daloz Suppl. prescr. crim. n° 125, 126).

233. Εἶπομεν, ὅτι ἡ παραγραφὴ διακόπτεται καὶ διὰ τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων. Ἀλλ' αὗται ὑπάρχονταί, ὡς εἶδομεν, εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ποινῆς, ἐντεῦθεν δὲ ἡδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι κακῶς θεωροῦνται ὡς διακόπτουσαι τὴν παραγραφὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἄρ' οὐ μετ' αὐτὰς ἄρχεται ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς. Ποία λοιπὸν ἡ σχέσις τῶν δύο τούτων παραγραφῶν;

Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα λύεται ἀπλούστατα ἐκ τοῦ γράμματος αὐτοῦ τοῦ ἄρθρ. 549 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις παραγράφονται, ἂν «ἀροῦ κατασταθῶσι τελεσίδικοι» μείνωσιν ἀνεκτέλεστοι ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον. Ὅθεν μόνον ἄρ' οὐ κατασταθῶσιν αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις τελεσίδικοι, καὶ ἐπομένως ἐκτελεσταί, ἄρχεται ἡ παραγραφὴ αὐτῶν, μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς ἐκείνης διατηρεῖ τὸ κράτος τῆς ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι ἡ ἐρήμην ἀπόφασιν μὴ κοινοποιηθεῖσα ὑπάγεται εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ οὐχὶ εἰς τὴν παραγραφὴν τῆς ἀποφάσεως. Τὴν ἐναντίαν γνώμην ὑποστηρίζει ὁ Παππαχρήστου (σελ. 316—317), εἶχον δὲ παραδεχθῇ αὐτὴν καὶ Γαλλικά τινα δικαστήρια (Daloz αὐτοθ. n° 125)· στηρίζονται δὲ εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἅμα ὑπάρχει ἀπόφασιν ἐπιβάλλουσα ποινὴν, δὲν δύ-

ναται πλέον νά γείνη λόγος περί παραγραφῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἄλλ' ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἐσφαλμένος, διότι δέν ἀρκεῖ ἡ καταδικαστική ἀπόφασις, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νά ᾔηται δυνατόν νά ἐκτελεσθῇ, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ παραγραφή τῆς ποινῆς. Δι' ὃ καί τό Ἀκυρωτικόν ἐπανελημμένως ἀπεφάσισεν. ὅτι, μὴ κοινοποιηθείσης τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, ἐξακολουθεῖ τρέχουσα ἡ παραγραφή τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (Daloz αὐτοθ. n° 122, 124. Suppl. n° 23). Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Trebutien (τόμ. 1 ἐκδοσις α'. σελ. 360) αἰὲν, λέγει, ἡ ἀπόφασις ἔχει κατ' ἐρήμην, ἢ ἂν, ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν, ἐρρεσιβλήθῃ, δέν χωρεῖ ἡ παραγραφή τῆς ποινῆς· ἐν ὧσιν εἶναι δυνατόν νά μεταρρυθμισθῇ ἡ καταδίκη, ἢ ἐκδοθεῖσα μὴ τελεσιδικὸς ἀπόφασις δέν ἔχει ἄλλον χαρακτῆρα, εἰμὴ πράξεως διακοπτοῦσης τὴν παραγραφὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· ὥστε ἡ παραγραφή, ἢ διακοπεῖσα διὰ τῆς ἐρήμην ἢ τῆς ἐρρεσιβληθείσης ἀποφάσεως, ἀρχεται ἐκ νέου τρέχουσα ἐν ἐλλείψει ἐξακολουθήσεως τῆς καταδιώξεως.»

234. Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς κατὰ φυγοδίκων ἐκδιδόμενας ἐρήμην ἀποφάσεις. Καὶ μετ' αὐτάς ἐξακολουθεῖ τρέχουσα ἡ παραγραφή τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἐκτός ἂν κοινοποιηθεῖσαι κατὰ τὸ ἄρθρ. 462 καὶ 466 Ποιν. Δικ. καὶ μὴ ἀνακοπεῖσαι κατασταθῶσιν ἐκτελεσταί. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι αἱ ἀφορῶσαι κακουργήματα τοιαῦται ἀποφάσεις ἐξαφραινίζονται διὰ τῆς προσελεύσεως τοῦ καταδικασθέντος, μεθ' ἣν ἐπέρχεται νέα κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις (ἄρθρ. 470 Ποιν. Δικ.), ἀλλ' ἡ ἐνδεχομένη αὕτη περίπτωσις δέν ἐμποδίζει τὴν κατὰ τὰ λοιπὰ ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, καὶ ἐπομένως ἐν τῷ μεταξύ τρέχει ἡ τῆς ποινῆς παραγραφή. Τοῦτο μάλιστα ῥητῶς διατάττει τὸ ἄρθρον 470 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τότε μόνον ἡ προσέλευσις τοῦ καταδίκου ἐπιφέρει νέαν τῆς ὑποθέσεως κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν, ὅταν γείνη πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς τοῦ ἄρθρ. 550 Ποιν. Δικ. ἤτοι τῆς παραγραφῆς τῆς ποινῆς.

Ἄλλ' ὀφείλομεν νά ἐξετάσωμεν ἀκριβέστερον, τίνα τὰ ἐπὶ τῆς παραγραφῆς ἀποτελέσματα τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἐρήμην δικασθέντος φυγοδίκου, διότι θεωροῦμεν ὅπως πεπλανημένην τὴν σχετικὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου. Ὅταν ἡ ἐρήμην ἀπόφασις οὐδόλως ἐκοινοποιήθῃ, ἀρχεται βεβαίως ἀπ' αὐτῆς ἐκ νέου ἡ παραγραφή τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἂν ἐπομένως συμπληρωθῇ αὕτη μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ φυγοδίκου. οὗτος πρέπει νά ἀθωωθῇ ἐνεκεν ἀποσβέσεως τῆς ποινι-

κῆς ἀγωγῆς. Ἄν ὁμως ἡ ἐρήμην ἀπόφασις ἐκοινοποιήθη, καὶ κατέστη ἐκτελεστὴ, καὶ ἐπομένως ἤρξατο ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς, παρῆλθε δὲ ἔκτοτε ὁ χρόνος, ὅστις ἀρκεῖ πρὸς παραγραφὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τίνες αἱ συνέπειαι τῆς ἐπελθούσης ἐμφανίσεως τοῦ φυγοδίκου; Καθ' ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του παύει ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς καὶ ἀρχεται ἐκ νέου ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἐπομένως οὐδὲν ὑπολογίζεται εἰς αὐτὴν ὁ ἀπὸ τῆς τελεσιδικίας τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κατηγορουμένου διελθὼν χρόνος, διότι κατ' αὐτὸν εἶχε πλῆρες τὸ κύρος αὐτῆς ἡ ἐρήμην ἀπόφασις, καὶ μόνον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐμφανίσεως ἀπώλεσεν αὐτὸ (Haus n° 1351. Dalloz prescr. crim. n° 23 καὶ 127. Suppl. n° 19). Τούναντιον ὁ Ἄρ. Πάγος παρεδέχθη, ὅτι ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς θεωρεῖται ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, καὶ ἐπομένως εἶχεν ἤδη συμπληρωθῇ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ φυγοδίκου, δι' ὃ καὶ ἀναιρέσας ἀντιθέτους ἀποφάσεις ἠθώωσε τοὺς φυγοδικούς (ἀπ. 136 : 93, 18 : 94). Ἀλλ' οὕτω παρέσχεν αὐτοῖς ἀσφαλὲς μέσον νὰ ἐπιτυχάνωσι τὴν ἀθώωσίν των, χωρὶς νὰ δύνηται ἡ εἰσαγγελία νὰ παρεμβάλλῃ τὸ ἐλάχιστον πρόσκομμα.

Τὰ περὶ τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἀναίρεσιν διατελουσῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων. Ἡ αἵτησις ἀναιρέσεως ἐμποδίζει τὴν ἐκτέλεσίν των, ἐπομένως μέχρις οὗ ἐκδικασθῇ, ἐξακολουθεῖ ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀναίρεσις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν ἀνεξαρτήτως τῶν ἐν αὐτῇ λόγων, οὐδὲν ὡς θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν διάκρισιν, ἣν ποιεῖται ὁ Παππαχρήστου (σελ. 319) φρονῶν, ὅτι ἐφαρμόζεται ἡ παραγραφὴ τῆς ποινῆς, ὡς αἱρεσίων ἀναιρέσεων κατηγορούμενος ἀμφισβητεῖ οὐχὶ τὸ βάσιμον τῆς καταδίκης ἀλλὰ τὸ εἶδος τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς.

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι καὶ διὰ τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων διακόπτεται ἡ παραγραφὴ, ὥστε καὶ μετ' αὐτὰς τρέχει ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἐννοεῖται, ὅτι ἅμα ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις κατασταθῇ τελεσιδικία, δὲν δύναται πλέον νὰ γείνη λόγος περὶ παραγραφῆς, διότι ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἀποσβέννυται διὰ τοῦ δεδικασμένου. Ἀλλ' ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ παραγραφῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγή πρὶν ἢ ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις (ἢ τὸ βούλευμα) γείνη τελεσιδικία.

235. Ἐξητάσαμεν οὕτως ὑφ' ὅλας τὰς ἐπὶ τοῖς τὴν περίπτωσιν τῆς διακοπῆς τῆς παραγραφῆς δι' ἀνακριτικῆς πράξεως. Ἐρχόμεθα

ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ νέου ἀδικήματος.

Κατὰ τ' ἄρθρ. 119 καὶ 121 Ποιν. Νόμου ἡ παραγραφὴ διακόπτεται καὶ ἂν ὁ κατηγορούμενος γείνη ἔνοχος νέου τινὸς κακουργήματος ἢ πλημμελήματος. Ἐντεῦθεν ἐπεται, ὅτι παντὸς ἀδικήματος, ἐπομένως καὶ τοῦ πταίσματος, ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ τοῦ νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος· τούναντίον οὐδέποτε ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ νέου πταίσματος.

Ἴνα λάβῃ χώραν ἡ διακοπὴ αὕτη, πρέπει νὰ λάβωσι χώραν ὅλα τὰ πρὸς ὑπαρξίν τοῦ νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, διότι προηγουμένως δὲν ἔχομεν ἀδικήμα. Διαρκεῖ δὲ ἡ διακοπὴ αὕτη μέχρις οὗ ἀποπερατωθῇ ἡ ἐκτέλεσις. Περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἰσχύουσιν ὅσα ἀνωτέρω εἰς ἀριθ. 215 — 223 ἐξεθέσαμεν.

236. Ἄλλ' ἵνα γνωρίσωμεν, ἂν ὁ κατηγορούμενος κατέστη ἔνοχος νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ δικαστικὴ περὶ τούτου ἀπόφασις, πρὸς τοῦτο δὲ ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῶσι διαφοροὶ ἀνακριτικαὶ καὶ καταδιωκτικαὶ πράξεις, αἰτίνες βεβαίως διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν τοῦ νέου ἀδικήματος. Ἀλλὰ διακόπτουσι συγχρόνως αἱ πράξεις αὗται καὶ τὴν παραγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος;

Τὸ ζήτημα τοῦτο φαίνεται ἀμφίβολον. Ἄν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν μόνον τ' ἄρθρ. 119 καὶ 121 Ποιν. Νόμου πρέπει νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀποφατικὴν γνώμην, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα ταῦτα μόνον τὸ νέον ἀδικήμα διακόπτει τὴν παραγραφὴν, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ πρὸς καταδίωξιν αὐτοῦ ἐνεργούμεναι ἀνακριτικαὶ πράξεις, καὶ ἐπομένως καὶ τὸ ζήτημα αὐτό, ἂν ἐγένετο πράγματι διακοπὴ, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς περὶ τοῦ νέου ἀδικήματος ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως. Ἄν ὅμως λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἄρθρ. 122 Ποιν. Νόμου, θὰ παραδεχθῇ τὴν καταφατικὴν γνώμην, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο θεωρεῖ ὡς διακοπεῖσαν τὴν παραγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος, καὶ ὅταν ἀκόμη ἡθωώθῃ ὁ κατηγορούμενος διὰ τὸ νέον, καὶ διατάσσει, ὅτι «ἡ παραγραφὴ πρέπει μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς τελευταίας πράξεως». Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι, ἐκτὸς τῆς διαπράξεως νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, διακόπτει τὴν παραγραφὴν καὶ πᾶσα ἀνακριτικὴ πράξις ἀφορώσα τοιαῦτα ἀδικήματα εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀποδιδόμενα. (Καρατζᾶ εἰς Βέρνερ

σελ. 249) (ἀπ. 256 : 94)(¹). Καὶ ὅταν μὲν τοιαῦται πράξεις ἐγένοντο πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος, διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν, καὶ ἂν ἡθώθη βραδύτερον ὁ κατηγορούμενος· ὅταν ὁμως μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς παραγραφῆς ἐνηργήθησαν πράξεις ἀνακριτικαὶ ἀφορώσαι νέον κακούρηγμα ἢ πλημμέλημα γινόμενον πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς, πρέπει νὰ περιμείνωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταδίωξεως ταύτης, ἵνα μάθωμεν ἂν ᾖ ἐνοχος ὁ κατηγορούμενος, ὅτε ἢ παραγραφὴ τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος διεκόπη, ἢ δὲν ᾖ ἐνοχος, ὅτε καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀδικήμα θεωρεῖται ὡς παραγραφέν.

237. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ περιπτώσεις τῆς διακοπῆς. Ἐρωτᾶται· ἂν ὑπάρχῃ καὶ περίπτωσις τις ἀναστολῆς τῆς παραγραφῆς. Φρονοῦσινες, ὅτι ἡ προθεσμία τῆς παραγραφῆς πρέπει ν' ἀναστέλληται ὁσάκις ἐνεκα νομικῶν καλυμμάτων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βληθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, ἐφαρμόζοντες ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀξίωμα, ὅτι ἡ παραγραφὴ δὲν τρέχει κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνεργήσῃ (*contra non valentem agere non currit prescriptio*). Οὕτω φρονεῖ καὶ ὁ Παπαχρήστου (σελ. 305—306) εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἀρθρ. 333 καὶ 359 Ποιν. Νόμου, καθ' ὅς, ὡς εἶδομεν, ἡ ἀκύρωσις τοῦ γάμου ἀποτελεῖ ζήτημα προδικαστικόν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Οὐδόλως παραδεχόμεθα τὴν γνώμην ταύτην· ὁ νομοθέτης ἡμῶν προσδιορίζων τοὺς λόγους τῆς διακοπῆς ἐγνώριζεν, ὅτι ἐνίοτε δὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐνεκα νομικῶν καλυμμάτων, ἐπομένως, ἂν ἤθελε ν' ἀναστέλληται τότε ἡ παραγραφὴ, ἡδύνατο νὰ τὸ διαταξῇ· ἐν τούτοις μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας ἐπὶ συκοφαντίας τὸ διέταξεν (ἀρθρ. 307 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν ἐκτὸς ταύτης ἑτέραν περίπτωσιν ἀναστολῆς, ἐρμηνεύοντες τὴν σιωπὴν τοῦ νόμου κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. (Ortolan n° 1872, 1873. Garraud τομ. 2 n° 66). Ἐναντίαν γνώμην παρεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος ἐπὶ ψευδοῦς μηνύσεως, ὅτι

(1) Ἀντιδοξεῖ ὁ Κωστῆς (σελ. 539 σημ. 2) ὑποστηρίζων, ὅτι τὸ ἀρθρ. 122 πραγματεύεται ἰδιαιτέρως περὶ διακοπῆς τῆς παραγραφῆς τοῦ πρώτου ἀδικήματος καὶ περὶ παραλείψεως τῆς ἐκδικάσεως, ἢ περὶ ἀθώσεως ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ἀδικήμα. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη διάκρισις δὲν προκύπτει ἐκ τοῦ καίμενου τοῦ νόμου, ὅστις βρῆτως πραγματεύεται περὶ διακοπῆς τῆς ἀνακρίσεως τοῦ πρώτου ἢ ἐνθὺς νέου ἀδικήματος.

δηλ. ἡ παραγραφὴ αὐτῆς ἀναστέλλεται μέχρις ἐκδικάσεως τοῦ ἀδικήματος, δι' ὃ ὁ μνηυτὴς κατηγγέλθη (ἀπ. 6 : 88).

238. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς διακοπῆς.

Ἀποτέλεσμα τῆς διακοπῆς εἶναι, ὅτι ὁ μέχρις αὐτῆς παρελθὼν χρόνος οὐδὲως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς τὸν ὑπολογισμόν τῆς παραγραφῆς. Αὕτη, κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 122 Ποιν. Νόμ. πρέπει μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς ν' ἀρχίσει ἐκ νέου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς τελευταίας πράξεως (Παπαπαρήστου σελ. 306 § 17).

Ἡ διακοπὴ αὕτη λαμβάνει χώραν καὶ κατὰ τῶν γνωστῶν κατηγορουμένων, καὶ κατὰ τῶν ἀγνώστων καὶ μὴ καταδικωμένων. Περὶ τούτου ρητὸν εἶναι τὸ ἄρθρ. 637 inst. crim. καθ' ὃ ἡ διακοπὴ ἐπέρχεται καὶ ὡς πρὸς τὰ μὴ περιληφθέντα εἰς τὴν κατηγορίαν πρόσωπα (a l'égard même des personnes qui ne seraient pas impliquées). Παρ' ἡμῖν ἡ Ποιν. Δικ. σιωπᾷ, καὶ ἐντεῦθεν ὁ Παπαπαρ. (σελ. 320—321) ἐξάγει, ὅτι ἡ παραγραφὴ δὲν διακόπτεται καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀγνώστους συναιτίους. Δὲν εὐρίσκομεν ὁρθὴν τὴν γνώμην ταύτην. Εἶδομεν, ὅτι αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν ἀνεξαρτήτως τῆς ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου γνώσεως αὐτῶν, διότι δι' αὐτῶν συλλέγονται καὶ συντηροῦνται αἱ ἀποδείξεις· πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι, ἐν ᾧ ἡ ἀρχὴ δι' αὐτοψιῶν, κατασχέσεων, ἐξετάσεων μαρτύρων, συλλέγει τὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος ἀποδείξεις, τρέχει ἡ παραγραφὴ διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἀρχὴ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ τίς εἶναι ὁ αὐτουργός; Πόθεν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τὴν διάκρισιν μεταξὺ γνωστῶν καὶ ἀγνώστων κατηγορουμένων, ἐν ᾧ κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμου ἡ παραγραφὴ διακόπτεται διὰ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως; Ἐγκεῖται λοιπὸν εἰς τὴν φύσιν τῆς διακοπῆς νὰ ᾔναι πραγματικὴ, ἥτοι νὰ διακόπτῃ τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν ἐνεχομένους. Τὴν γνώμην ταύτην ἀπεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος, ἀποφανθεὶς, ὅτι αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν ὡς πρὸς πάντα δράστην τοῦ ἀδικήματος καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς μόνους τοὺς τότε κατηγορουμένους (ἀπ. 143 : 83. 76 : 95)· καὶ ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἄκροατήριον ὡς πρὸς παρόντα κατηγορούμενον διακόπτει τὴν παραγραφὴν καὶ ὡς πρὸς τοὺς φυγαδικοὺς (ἀπ. 140 : 89).

Ἄλλως ὁμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν πρόκηται περὶ διακοπῆς ἕνεκα

νέου κακούργηματος ἢ πλημμελήματος. Ἡ διακοπὴ αὕτη καθιερώθη ἔνεκα προσωπικοῦ λόγου τοῦ ἀδικήσαντος, ἤγουν ἔνεκα τῆς μὴ βελτιώσεως αὐτοῦ, ὅθεν δὲν εἶναι δίκαιον νὰ βλαφθῶσι ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου καὶ ἄλλοι συναίτιοι αὐτοῦ· ἐπομένως τὸ νέον ἀδίκημα μόνον ὡς πρὸς τὸν διαπράξαντα αὐτὸ διακόπτεται τὴν παραγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ἀδικήματος (Παππαχρήστου σελ. 307 § 19).

239. Γνωρίζομεν ἤδη τὰς διαφορὰς ἐποχὰς ἐκ τῶν ὁποίων ἐνδεχόμενον εἶναι ὡς ἀρχὴν ἢ παραγραφὴν. Γνωρίζομεν ἐπίσης τὴν προθεσμίαν αὐτῆς. Ὑπολείπεται νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν τῆς συμπληρώσεώς της. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Νόμου, ἡ παραγραφὴ συμπληροῦται παρελθούσης τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένης προθεσμίας. Ἡ προθεσμία αὕτη εἶναι κατὰ τὰς περιπτώσεις 1, 2, 5 καὶ 10 ἔτη, τὸ δὲ ἔτος, κατὰ τὸ ἄρθρ. 16 Ποιν. Νόμου, λογαριάζεται κατὰ τὸ ἐν χρήσει χρονολόγιον. Ἐπεὶ ἐντεῦθεν, ὅτι παραγραφὴ ἀρξαμένη τὴν 1 Ἰανουαρίου συμπληροῦται ἅμα παρέλθῃ ἢ 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἀντιστοίχου ἔτους· παραγραφὴ δὲ ἀρξαμένη τὴν 1 Μαρτίου συμπληροῦται ἅμα παρέλθῃ ἢ τελευταία ἡμέρα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ἀντιστοίχου ἔτους, ἥτοι ἢ 28 καὶ ἐπὶ ἐμβολίμων ἐτῶν ἢ 29· παραγραφὴ τέλος ἀρξαμένη τὴν 29 Φεβρουαρίου συμπληροῦται ἅμα παρέλθῃ ἢ προτελευταία ἡμέρα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ἀντιστοίχου ἔτους, ἥτοι ἢ 28, ἂν καὶ τὸ ἔτος τοῦτο ᾖ ἐμβολίμον, ἢ ἢ 27 ἂν δὲν ᾖ ἐμβολίμον.

240. Ἄν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς ἐκδοθῇ νέος νόμος μεταβάλλων τὴν προθεσμίαν αὐτῆς, οὐδεμίαν προφανῶς δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς ἀποσβεσθείσης πλέον ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἄν ὁ νέος νόμος ἐξεδόθῃ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς, εἰ μὲν ἐπρονόησε περὶ τῶν ἐκκρεμῶν παραγραφῶν θὰ ἐφαρμοσθῶσι βεβαίως αἱ διατάξεις αὐτοῦ.

Ἄν ὅμως ὁ μεταβάλλων τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς νέος νόμος σιωπῇ περὶ τοῦ παρελθόντος, κατὰ ποῖον νόμον θὰ κανονισθῶσιν αἱ παραγραφαὶ τῶν πρὸ τῆς δημοσιεύσεώς του ἐκτελεσθέντων ἀδικημάτων; Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ἀναγκαῖον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ, ἂν αἱ περὶ παραγραφῆς διατάξεις πρέπη νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οὐσιαστικοὶ ἢ ὡς δικονομικοὶ νόμοι, διότι περὶ μὲν τῶν πρώτων παραδέχονται τὴν ἀρχὴν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται πάντοτε ὁ ἐπιεικέστερος διὰ τὸν κατηγορούμενον νόμος (Chauveau et Helie theorie du code

rénal ἀριθ. 44 καὶ ἐπομ.)⁽¹⁾. Περὶ δὲ τῶν δευτέρων παραδέχονται οἱ πλείστοι τὴν ἀρχὴν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ πάντοτε ὁ νεώτερος νόμος, διότι διὰ τῶν δικονομικῶν νόμων ἐπιζητεῖται ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας, ἐπομένως ἡ πολιτεία δικαιοῦται νὰ μεταχειρισθῇ ἐκαστοτε ἐκείνους, οὓς θεωρεῖ χρησιμωτέρους πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ὁ κατηγορούμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἰσχυόντων, ὅτε ἐξετέλεσε τὴν πράξιν, ἀφοῦ ἐκεῖνοι ἔθεωρήθησαν ἐλαττωματικοί. Τὴν γνώμην ταύτην εἶχε καθιερώσει ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία ἐν ἀρθρ. 569.

Ἀλλὰ καὶ ἡ κατὰ τάξιν αὕτη εἶναι ἀμφίβολος, διότι αἱ περὶ παραγραφῆς διατάξεις εἶναι μᾶλλον μικτῆς φύσεως, δικονομικαὶ μὲν καθ' ὅσον προσδιορίζουσι τοὺς ὅρους τῆς ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, οὐσιαστικά· δὲ καθ' ὅσον προσδιορίζουσιν ἐν τῶν οὐσιωδῶς ἀπαιτούμενων πρὸς ὑπαρξίν ἀδικήματος. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι τὸ οὐσιαστικὸν στοιχεῖον εἶναι ἐπικρατέστερον, λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν κατέταξεν αὐτὰς εἰς τὸν Ποινικὸν Νόμον, πρέπει νὰ τὰς θεωρήσωμεν μᾶλλον ὡς οὐσιαστικούς νόμους, καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν ἀρχὴν, καθ' ἣν προτιμᾶται πάντοτε ὁ ἐπικρατέστερος πρὸς τὸν κατηγορούμενον νόμος. Συνεπεία τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐφαρμόζεται ὁ νέος νόμος, ὅταν συντέμνη τὴν προθεσμίαν· καὶ τότε, εἰ μὲν παρῆλθεν αὕτη πρὸ τοῦ νέου νόμου, ἡ ποινικὴ ἀγωγή θεωρεῖται ἀποσβεσμένη, εἰ δὲ δὲν παρῆλθεν ἔτι, ἡ ποινικὴ ἀγωγή διαρκεῖ μέχρι πλήρους παρελεύσεώς της. Ἐφαρμόζεται δὲ καθ' ὁλοκληρίαν ὁ ἀρχαῖος νόμος, ἂν ὁ νεώτερος ἡύξησε τὴν προθεσμίαν τῆς παραγραφῆς. Τὴν γνώμην ταύτην ἀκολουθεῖ ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Daloz αὐτ. n° 224 ἐπομ. Suppl. n° 227), ὡς καὶ ἡ ἡμετέρα (ἀπ. 28 : 94).

241. Ἐκτός τοῦ συστήματος τούτου ὑπάρχουσιν ἕτερα τρία. Τὸ ἕν θεωρεῖ τὰς περὶ παραγραφῆς διατάξεις διατάξεις δικονομικάς, καὶ ἐπομένως ἐφαρμόζει πάντοτε τὸν νεώτερον νόμον (Σαρίπ. τόμ. 2 σελ. 344. Garraud τόμ. 1 n° 130. Trebut. n° 229). Τὸ ἕτερον ἐφαρμόζει πάντοτε τὸν ἀρχαῖον νόμον, ὅφ' ὃν τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθη. Τέλος τὸ τρίτον ἐφαρμόζει ἀμφοτέρους τοὺς νόμους ἀναλόγως τοῦ χρόνου, ὅστις διέτρεξεν ἰσχύοντος ἑκατέρου, ὥστε ἂν τὸ ἥμισυ τῆς

(1) Ὁ ἡμέτερος Ποιν. Νόμος ἐν ἀρθρ. 706 εἶχε καθιερώσει τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσχύος τοῦ προηγούμενου νόμου.

παραγραφῆς εἶχε συμπληρωθῇ, ἰσχύοντος τοῦ ἀρχαίου νόμου, μόνον τὸ ἕτερον ἡμῖς θὰ κανονισθῇ ὑπὸ τοῦ νέου.

242. Ἀποτέλεσμα τῆς παραγραφῆς εἶναι, ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου εἶδομεν, ἡ ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ὅθεν οὐδεμία πλέον ἐξέτασις τοῦ ἀδικήματος ἐπιτρέπεται, ὁ δὲ κατηγορηθεὶς δι' αὐτὸ θεωρεῖται ὡς ἀθῶος διὰ νομίμου τεκμηρίου, καθ' οὗ οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἀνταπόδειξις (*juris et de jure*). Ἀλλ' ἔπεται ἄρα γε ἐντεῦθεν, ὅτι ἀπαγορεύεται νέα καταδίωξις κατ' ἄλλου κατηγορουμένου ἐπὶ τῇ αὐτῇ πράξει; Τοιοῦτον τι παρεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος, ἀναιρέσας ἀπόφασιν καταδικαστικὴν καὶ ἀπολύσας τὸν καταδικασθέντα, διότι τὸ ἀδικήμα εἶχε κηρυχθῇ παραγεγραμμένον ὡς πρὸς ἕτερον κατηγορούμενον, ἡ δὲ παραγραφὴ ἀφορᾷ εἰς τὴν πρᾶξιν καὶ οὐχί εἰς τὸ πρόσωπον (ἀπ. 195 : 73). Δὲν κρίνομεν ὀρθὴν τὴν ἀπόφασιν ταύτην, διότι δὲν ὀρνοῦμεν, ὅτι ἡ πρώτη περὶ παραγραφῆς ἀπόφασις ἀποτελεῖ δεδικασμένον ὡς πρὸς ἄλλον κατηγορούμενον (ἰδὲ ἀριθμ. 213, 256).

Ἡ παραγραφὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς οὐδεμίαν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν, διότι ἡ παραγραφὴ ταύτης κρίνεται κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἀστικοῦ δικαίου (ἄρθρ. 10 Ποιν. Δικ.). Ἐναντία εἶναι ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία, ὁρίζουσα τὴν αὐτὴν παραγραφὴν καὶ ὡς πρὸς τὰς δύο ἀγωγὰς, ἀλλ' ἐπικρίνεται αὐστηρῶς καὶ δικαίως (Ortolan n° 1879. Garraud n° 68), μόνον δὲ παρ' ἡμῖν ἔτυχεν ἐγκρίσεως (Σαριπολ. § 120).

Περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς παραγραφῆς ὡς πρὸς τὴν εἰσαχθεῖσαν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια πολιτικὴν ἀγωγὴν ἰσχύουσιν ὅσα καὶ ἐν τῇ περιπτώσει θανάτου τοῦ κατηγορουμένου, ἡ ἀμνηστίας ἐξεθέσαμεν (ἰδὲ ἀριθ. 185², 206).

§ 4.

Ἀπόσβεσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς διὰ τοῦ δεδικασμένου.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

243. Τί ἐστὶ δεδικασμένον καὶ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται.

244. Ἐνστάσις δεδικασμένου.

245. Διαιρέσις τοῦ παρόντος παραγράφου.

246. Α'. Ποῖαι ἀποφάσεις; Προσόντα αὐτῶν ἵνα ἀποτελέσωσι δεδικασμένον.
247. Συνέχεια. Τελεσίδικοι.
248. Ἀποφάσεις κατὰ φυγοδίκων.
249. Ποῖαι εἶναι τοιαῦται ἀποφάσεις; Βουλευματα διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν; Παραπέμποντα;
250. Παύοντα πρὸς καιρόν;
251. Ἀθωοῦντα;
252. Ἀλλοδαπαὶ ἀποφάσεις.
253. Ἐλλιπεῖς καὶ ἄτακτοι ἀποφάσεις.
254. Β'. Ἀληθῆς ἔννοια τῆς ἀποφάσεως. α') Τῶν βουλευμάτων αἱ σκέψεις δὲν ἀποτελοῦσι δεδικασμένον.
255. β') Τῶν ἀποφάσεων ἐπίσης· παραδείγματα.
256. Ἡ ἀπόφασις οὐδέποτε ἀποτελεῖ δεδικασμένον προκειμένου περὶ ἄλλου κατηγορουμένου.
257. Γ'. Ποῖαι πράξεις ἐκδικάζονται διὰ τῆς ἀποφάσεως.
258. Ποῖα γεγονότα περιέχονται εἰς ἕκαστον ἀδίκημα.
259. Διάφοροι τρόποι διαπράξεώς τινων ἀδικημάτων.
260. Τὰ αὐτὰ ἐπὶ ἀποπειράς καὶ συναιτιότητος.
261. Ποῖα ἀδικήματα θεωροῦνται ἐκδικασθέντα διὰ τῆς ἀποφάσεως. Ὅσα ἡδύναντο νὰ ἐκδικασθῶσιν.
262. Ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος ἐπὶ συμβουλίων.
263. Ἀλλ' ἂν τὸ συμβούλιον παραλείψῃ ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ ἀδικήματος τινος;
264. Ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος ἐπὶ δικαστηρίων.
265. Ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος ἐπὶ εἰδικῶν τινων περιπτώσεων. Γεγονότα συναφῇ.
266. Γεγονότα παρεπόμενα.
267. Ἐπὶ ληστείας μετὰ φόνου.
268. Τὰ αὐτὰ γεγονότα ὑπὸ ἄλλον χαρακτηρισμόν.
269. Γαλλικὴ νομοθεσία καὶ νομολογία ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Λόγοι ἐξαιρέσεως ἐπὶ ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων Κακουργιοδικείου.
270. Λόγοι πρὸς ἀντίκρουσιν τῆς ἐξαιρέσεως.
271. Ἡμετέρα νομοθεσία καὶ νομολογία.
- 271². Ἀποτελεῖ λόγον ἀναίρεσεως ἢ παραβίασις τοῦ δεδικασμένου.
272. Δ'. Ἐπιβρῶν τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν ποινικῶν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς.
273. Θεωρητικὴ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος.
274. Ῥωμαϊκὸν καὶ Γαλλικὸν δίκαιον.
275. Παρ' ἡμῖν· ἄρθρ. 12 Πολ. Δικονομίας καὶ 12 Ποιν. Δικονομίας.
276. Ποῖα εἶναι προκαταρκτικὰ ζητήματα. Εἶναι τοιοῦτον τὸ ἂν ἐξετελέσθῃ τὸ ἀδίκημα; Ναί.
277. Τροποποιήσεις ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικονομίας.
278. Ἐναντία γνώμη Οἰκονομίδου. Ἀντίκρουσις.

279. Συνέχεια. Ἡ διάκρισις τοῦ Οἰκονομίδου δὲν εἶναι ὀρθή καθ' αὐτήν.
 280. Συνέχεια. Τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν λύει ἄλλα ζητήματα.
 281. Ἔτερα ἐπιχειρήματα Οἰκονομίδου. Ἀντίκρουσις αὐτῶν.
 282. Συνέχεια.
 283. Ἔτερα ἐπιχειρήματα πρὸς ὑποστήριξιν ἡμετέρας γνώμης.
 284. Συμπέρασμα.
 285. Ποῖα προδικαστικὰ ζητήματα ἀποφασίζουσι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.
 286. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐπὶ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου.
 287. Ποῖα προδικαστικὰ ζητήματα ἀποφασίζουσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια.
 Ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις.
 288. Καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις.
 289. Καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις ὡς πρὸς τρίτους.

243. Ἀπασα ἡ ποινικὴ διαδικασία καταλήγει, ὡς εἶδομεν, εἰς τὴν ἐκδοσιν δικαστικῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ θεωρηθέντος ὡς δράστου ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως. Περιέχει λοιπὸν ἡ ἀπόφασις τὸ τελικὸν συμπέρασμα τῶν δικαστικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐκτιμήσεων καὶ ἐλήφθησαν μὲν ὅλαι αἱ δυναταὶ ἐγγυήσεις, ἵνα τὸ συμπέρασμα τοῦτο συμφωνῇ μὲ τὴν ἀλήθειαν, οὐδεὶς ὁμῶς δύναται νὰ ἔχη πλήρη περὶ τοῦτου βεβαιότητα, ἐνεκα τῆς ἀτελείας τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων. Ἐν τούτοις ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀρχή, ὅτι τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει δικαστικὸν συμπέρασμα πρέπει νὰ θεωρῆται πάντοτε ὡς ἀλήθεια (*res iudicata pro veritate habetur*), καὶ ἐπομένως ν' ἀπαγορευθῇ πᾶσα μεταγενεστέρα ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως (*non bis in idem*).

Οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι, ὅτι, ἂν ἐπετρέπετο νὰ τεθῶσιν ὑπὸ νέαν ἐξέτασιν τὰ ἅπαξ ὀριστικῶς ἀποφασισθέντα, διηνεκὴς ἀμφιβολία καὶ ἀβεβαιότης ἤθελε περιβάλλει τὰς ἀποφάσεις τῆς δικαιοσύνης, καὶ οὐδέποτε ἤθελον εἶσθαι ἀσφαλῆ τὰ ἐντεῦθεν ἐξακτῶμενα δικαιώματα· ὁ δὲ εἰς ποινικὴν καταδίωξιν τυχὸν ὑποβληθεὶς καὶ ἀθωωθείς πολίτης ἤθελε διατελεῖ ὑπὸ τὴν διηνεκὴ ἀγωνίαν τοῦ νὰ φέρηται ἐκάστοτε ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὡς κατηγορούμενος. Δικαιῶς ὅθεν ὠνόμασαν τὴν ἀρχὴν τοῦ δεδικασμένου ἄγκυραν τῆς κοινωνίας καὶ λιμένα, ἄνευ τοῦ ὁποίου αὕτη ναυαγεῖ (*Trebut. n° 776*).

Τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιεροῖ παρ' ἡμῖν τὸ ἀρθρ. 84 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «ὅταν ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀπαγγελθεῖσα καταδικαστικὴ

ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις κατασταθῇ τελεσιδίκος, δὲν συγχωρεῖται πλέον ἢ εἰς τὴν δεδικασμένην πρᾶξιν ἐπ' ἀνόδου».

244. Δυνάμει τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀντιτάσσεται ἡ ἔνστασις τοῦ δεδικασμένου κατὰ πάσης τοιαύτης ἐπ' ἀνόδου εἰς τὴν δεδικασμένην πρᾶξιν. Εἶνε δὲ ἀδιάφορον ἂν ὁ κατηγορηθεὶς ἡθωώθῃ, ἢ κατεδικάσθῃ, ἢ ἐτιμωρήθῃ μὲ ποινὴν μείζονα ἢ ἐλάσσονα τῆς ὑπὸ τῶν νόμων ἐπιβαλλομένης (Helie n° 1265). Ἡ ἔνστασις αὕτη εἶναι δημοσίας τάξεως, διότι, ὡς εἶδομεν, χάριν ἀνωτέρων κοινωνικῶν συμφερόντων καθιερώθῃ ἡ ἀρχὴ τοῦ δεδικασμένου, ἐπομένως οὐ μόνον κατὰ πάσαν στάσιν τῆς δίκης δύναται νὰ προταθῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου αὐτεπαγγέλτως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν (Helie n° 1266. Dalloz chose jugée n° 396. Suppl. n° 238). Πρέπει δὲ νὰ ἐξετασθῇ ἡ ἔνστασις αὕτη πρὸ πάσης ἄλλης ὑπερασπίσεως· τὸ Ἀκυρωτικὸν εἶχεν ἀποφανθῇ, ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῇ καὶ αὐτῆς τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, ἀλλ' ὁ Griolet παραδέχεται τὴν ἐναντίαν ιδέαν, διότι μόνος ὁ ἀρμόδιος δικαστὴς δύναται ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ βασιμίου τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου (Griolet εἰς Revue Pratique tom. 24 σελ. 241—242. Dalloz αὐτ. Suppl. n° 239).

245. Ἵνα γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει δεδικασμένον, καὶ ἐπομένως δύναται βασίμως ν' ἀντιταχθῇ ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως τὰ ἐξῆς τρία ἀντικείμενα. α') Ποῖαι ἀποφάσεις ἀποτελοῦσι δεδικασμένον. β') Ποῖα ἢ ἀληθὴς ἔννοια τῶν ἀποφάσεων τούτων. γ') Ποῖαι πράξεις πρέπει ἐκάστοτε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐκδικασθεῖσαι διὰ τῶν ἀποφάσεων. Σύν τούτοις θέλομεν πραγματευθῇ ἐνταῦθα. δ') Περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Α'. Ποῖαι ἀποφάσεις.

246. Τέσσαρες ὁροὶ ἀπαιτοῦνται, ἵνα ἀποτελέσῃ δεδικασμένον ἡ ποινικὴ ἀπόφασις· 1) νὰ ἐξεδῇται ὑπὸ δικαστηρίου ἔχοντος ποινικὴν δικαιοδοσίαν· 2) νὰ ἀπεφάνθῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· 3) νὰ ᾔῃαι δεκτικὴ ἐκτελέσεως· καὶ 4) νὰ κατέστη τελεσιδίκος.

Καὶ ποινικὴν μὲν δικαιοδοσίαν ἔχουσι παρ' ἡμῖν τὰ Ποινικὰ Συμβούλια, τὰ Πταισματοδικεῖα, Πλημμελειοδικεῖα, Κακουργιοδικεῖα,

Ἐφετεία, Ἀρειος Πάγος, τὰ Πολιτικά Δικαστήρια εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 166, 167 Πολ. Δικ. τὰ Στρατοδικεῖα, τὰ Ναυτοδικεῖα καὶ τὰ πρὸς ἐκδίκασιν τῶν Ὑπουργῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 80 Συντάγμ. συγκροτούμενα. Οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀρχῆς αἱ ἀποφάσεις δύνανται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον· ὅθεν οὔτε ἡ ἀπόφασις δεσμοφύλακος ἢ ἐπιβάλλουσα ποινὴν εἰς φυλακισμένον, οὔτε αἱ ἀποφάσεις, δι' ὧν ἐπιβάλλονται πειθαρχικαὶ ποιναί, οὔτε αἱ κατὰ κληρικῶν ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, διότι τιμωροῦσι μόνον πειθαρχικῶς (ἀπ. 63:69), δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὴν τακτικὴν ποινικὴν καταδίωξιν (Helie n° 1268. Dalloz αὐτ. n° 402, 403. Suppl. 241, 242).

Ἐπὶ τῆς οὐσίας δὲ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς πρέπει ν' ἀποφαίνεται ἡ ἀπόφασις, ἵνα ἀποτελέσῃ δεδικασμένον, διότι τὸ ἄρθρ. 84 ἐδ. 2 ῥητῶς εἰς μόνας τὰς ἀποφάσεις, δι' ὧν κατεδικάσθη ἡ ἡθωώθη ὁ κατηγορούμενος ἀποδίδει ἰσχὺν δεδικασμένου. Ἐπομένως ὅλαι αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις, ὡς καὶ ἐκεῖναι, δι' ὧν ἀπορρίπτεται ἡ ποινικὴ ἀγωγή οὐχὶ ὡς κατ' οὐσίαν ἀνυπόστατος, ἀλλ' ὡς ἀπαράδεκτος ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὡς φέρ' εἰπεῖν, δι' ἑλλειψιν ἐγκλήσεως, ἢ ἐνεκα προδικαστικοῦ ζητήματος, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἰσχὺν δεδικασμένου.

Ἐπιδεκτικὴ δὲ ἐκτελέσεως πρέπει νὰ ᾔηται ἡ ἀπόφασις, ἵνα ἔχῃ ἰσχὺν δεδικασμένου, διότι ἡ ποινικὴ διαδικασία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποπερατωθεῖσα διὰ συμπεράσματος ἀντιφατικοῦ καὶ μὴ δυναμένου νὰ ἐκτελεσθῇ· ὅθεν ἀπόφασις κηρύττουσά τινα ἔνοχον καὶ μὴ ἐπιβάλλουσα ποινὴν, ἢ ἐπιβάλλουσα ποινὴν μὴ ἀναγνωρίζομένην ἀπὸ τὸν νόμον, ἢ ἀπόφασις κηρύττουσα ἀθῶον καὶ ἐπιβάλλουσα ποινὴν, δὲν δύνανται ν' ἀποκτήσωσιν ἰσχὺν δεδικασμένου (Helie n° 1269 Παππαχρήστ. Θέμιδ. τόμ. 9 σελ. 269. Dalloz αὐτ. n° 449. Suppl. 244. Haus n° 1271).

247. Ἡ ὡς ἀνωτέρω ἀπόφασις πρέπει, ὡς εἶδομεν, νὰ κατέστη τελεσιδικός, ὡς τοιαύτην δὲ θεωροῦμεν ἐκείνην, ἣτις κατέστη ἀμετάκλητος, διότι δὲν εἶναι πλέον δυνατόν νὰ προσβληθῇ δι' ἐνδίκου τινός μέσου ἥτοι ἀνακοπῆς, ἐφέσεως ἢ ἀναίρέσεως, εἴτε διότι δὲν συγχωροῦνται τοιαῦτα μέσα, εἴτε διότι γενόμενα ἀπερρίχθησαν, ἐπικυρωθείσης τῆς ἀποφάσεως. Ἐν τούτοις ἡ ποινικὴ ἡμῶν δικονομία ἀντιφατικὰς περὶ τῆς τελεσιδικίου ἀποφάσεως περιέχει διατάξεις, διότι τὸ μὲν ἄρθρ. 479, ἐπιτρέπον ἀναίρεσιν κατὰ τελεσιδικίου ποινικῆς ἀποφάσεως ὑποδεικνύει, ὅτι τελεσιδικοί εἶναι καὶ αἱ εἰς ἀναίρεσιν ὑποκείμε-

μεναι, καὶ ἐπομένως μὴ καταστᾶσαι ἀμετάκλητοι ἀποφάσεις, τὰ δὲ ἄρθρ. 351 καὶ 405 πραγματευόμενα περὶ ἀποφάσεων πταισματοδικῶν καὶ πλημμελειοδικῶν, αἵτινες κατέστησαν τελεσιδικοί καὶ ἐκτελεσταί, ὑποδεικνύει, ὅτι τελεσιδικοί εἶναι μόναι αἱ μὴ ὑπαγόμεναι εἰς ἀναίρεσιν. Ἀλλὰ, προκειμένου περὶ δεδικασμένου, ἀναντίρρητον εἶναι, ὅτι μόνον αἱ ἀμετάκλητοι ἀποφάσεις πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τελεσιδικοί, διότι καὶ τὸ ἄρθρ. 84 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ρητῶς ἀπαιτεῖ νὰ κατασταθῇ ἀμετάκλητος ἡ καταδικαστικὴ ἢ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις, ἵνα ἀποτελέσῃ δεδικασμένον. Τὸ ἀρχικόν μάλιστα κείμενον τοῦ ἄρθρου τούτου, τὸ μετὰ τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου δημοσιευθὲν, περιεῖχεν ἐν παρενθέσει, καὶ τὴν γαλλικὴν λέξιν *irrevocable*, ἵνα δηλώσῃ σαφέστερον, ὅτι ἀμετάκλητον ἀπόφασιν ἀπαιτεῖ.

Περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ἡ ἀπόφασις κατέστη ἀμετάκλητος ἢ τελεσιδικός, γεννῶνται ἐνίοτε ἀμφιβολίαι, αἱ ἐξῆς.

Ἡ ἐρήμην ἀθωωτικὴ ἀπόφασις εἶναι τελεσιδικός; Ἐκ τῶν ἄρθρ. 337 καὶ 338 Ποιν. Δικ. ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἀθωωθείς δὲν δύναται νὰ τὴν ἀνακόψῃ, ἀλλ' οὐδὲ συμφέρον ἔχει πρὸς τοῦτο. Δύναται ὅμως ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀναιρεσιβάλλῃ αὐτὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς της, ἂν ἐνεκα μὴ ὑπάρξῃς ποινικοῦ νόμου ἡθώσῃ τὸν κατηγορηθέντα, ἐν ᾧ ὑπάρχει τοιοῦτος ὅρος (359, 406, 480 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Ἐπομένως μόνον μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, ἢ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου, δι' ἧς ἀπορρίπτεται ἡ αἵτησις ἀναίρεσεως, καθίσταται τελεσιδικός ἡ ἐρήμην ἀπόφασις.

Τούναντίον ἡ καταδικαστικὴ ἐρήμην ἀπόφασις, ἀνακοπεῖσα, καθίσταται ἄκυρος (ἄρθρ. 339 Ποιν. Δικ.), ὅθεν δὲν ἀποτελεῖ τελεσιδικίαν, οὔτε διὰ τὰς ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις, ἃς ἀπέρριψεν, οὔτε διὰ τοὺς ἐλαφροτέρους χαρακτηρισμούς, οὓς ἔδωκεν εἰς τὴν πρᾶξιν (ἰδὲ ἀριθ. 1280). Ἀλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἡ ἐρήμην καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἡθώσῃ συγχρόνως τὸν κατηγορούμενον δι' ἕτερον συναφὲς ἀδίκημα, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχυρισθῇ τις, ὅτι ἐνεκα τῆς ἐνώσεως τῶν κατηγοριῶν πρέπει νὰ στερηθῇ ὁ κατηγορούμενος δικαιοῦματος, ὅπερ ἤθελεν ἔχει ἂν αἱ κατηγορίαι εἰσῆγοντο κεχωρισμένως (Helie n° 1277). Οὕτως ἀπεφάνθη ὁ Ἀρ. Πάγος ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν κατηγορούμενος ἐπὶ διαταράξει οἰκιακῆς εἰρήνης καὶ ἐπὶ τραύμασι κατεδικάσθη κατ' ἐρήμην διὰ τὴν πρώτην πρᾶξιν, καὶ ἡθώωθη διὰ τὴν δευτέραν, ἀνακόψας δὲ τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν ἡθώωθη

κατ' ἀνακοπήν διὰ τὴν διατάραξιν τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης καὶ κατεδικάσθη διὰ τὰ τραύματα. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῆρσε, διότι εἶχεν ἤδη τελεσιδίκως ἀθωωθῇ ὁ κατηγορούμενος διὰ τὴν ἐπὶ τραύματι κατηγορίαν (ἀπ. 138 : 64).

248. Τὸ ζήτημα καθίσταται μᾶλλον περίπλοκον, προκειμένου περὶ ἐρήμην ἀποφάσεων κατὰ φυγοδίκων ἐκδοθεισῶν. Διακριτέον μεταξὺ τῶν ἐπὶ πλημμελήματι καὶ τῶν ἐπὶ κακουργήματι κατηγορουμένων φυγοδίκων. Ὡς πρὸς τοὺς πρῶτους διέγραψεν ὁ νόμος τὴν αὐτὴν, οἷαν καὶ ἐπὶ τῶν μὴ φυγοδίκων διαδικασίαν, πολλαπλασιάσας μόνον τὰς κλητεῖσεις, καὶ παρατείνας τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς· ἐπομένως ὡς πρὸς αὐτοὺς ἐφαρμόζονται καθ' ὁλοκληρίαν ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν. Ὡς πρὸς τοὺς δευτέρους ὁ νόμος ἐτροποποίησε τὴν διαδικασίαν, ἐπιτρέψας μὲν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπήν ἐξαμήνου προθεσμίας (466 Ποιν. Δικ.), διατάξας ὁμως νὰ γίνηται πάντοτε νέα κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις, ἅμα, εἴτε πρὶν, εἴτε μετὰ τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς, συλληθῇ ἢ προσέλθῃ ὁ καταδικασθεὶς (470 Ποιν. Δικ.). Ἐντεῦθεν ἀναρῶνται τὰ ἐξῆς ζητήματα. Ἄν ἀθωωθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἐπέρχεται καὶ τότε μετὰ τὴν προσέλευσιν τοῦ νέου συζήτησις; Οὐχὶ βεβαίως, διότι τὸ ἄρθρ. 470 πραγματεύεται περὶ μόνου καταδικασθέντος, ὅθεν περὶ τοῦ ἀθωωθέντος, ἐφαρμόζονται ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν.

Τί ὁμως ἂν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀποκλείῃ συγχρόνως ἐπιβαρυντικὴν τινα περίπτωσιν; Δύναται ὁ συλληθρῆς καὶ εἰς νέαν δίκην ὑποβληθεὶς κατηγορούμενος νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἐρήμην ἀπόφασις μένει τελεσιδίκος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐπιβαρυντικῆς περιστάσεως; Ἐναντίον τῆς γνώμης, ἣν ἐν τῇ α' ἐκδόσει ὑπεστηρίξαμεν, φρονούμεν, ὅτι θὰ ἐφαρμολῶσιν, ὅσα ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ περὶ τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων ἐξεθέσαμεν (ιδεὶ καὶ ἀριθ. 1354), καὶ ὅτι ἐπομένως τὸ δικαστήριον θέλει ἐξετάσει τὴν ὑπόθεσιν ὡςανεὶ κατὰ πρῶτον εἰσήγετο ἐνώπιόν του, καὶ ἔχει τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὴν ἐκτιμήσῃ ὑπὸ ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπὶψεις (Mangin traité n° 397. Παππαχρ. σελ. 270. Κωστῆς σελ. 381 σημ. 6). Ἐν τούτοις ὁ Helie (n° 1278, 1279) θεωρεῖ τὴν λύσιν ταύτην ὡς ὀρθὴν, μόνον ὅταν ἡ ἐπιβαρυντικὴ περίπτωσις δὲν δύναται ν' ἀποχωρισθῇ τῆς κυρίας ὑποθέσεως, ἥτοι ἀναγκαῖον αὐτῆς στοιχεῖον, καὶ ἀποτελῇ μετ' αὐτῆς ἐν ὅλῳ ἀδιάρητον, οὐχὶ ὁμως καὶ ὅταν ἡ ἐπιβαρυντικὴ περίπτωσις δύ-

νεται ν' ἀποχωρισθῇ τῆς κυρίας ὑποθέσεως. Οὕτω φέρ' εἰπεῖν, κατηγορουμένου τινὸς ἐπὶ κλοπῇ διὰ ῥήξεως, καὶ καταδικασθέντος ἐρήμην διὰ μόνον θραυσιν κλειθρῶν, κατὰ τὴν νέαν συζήτησιν δὲν πρέπει νὰ ἐξετασθῇ πάλιν τὸ ζήτημα τῆς κλοπῆς.

Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὅταν τὸ ἀξιόποινον γεγονὸς ἔλαβε διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἕτερον ἐπιεικέστερον χαρακτηρισμόν.

Τελευταῖον ζήτημα ἀναφύεται, ἂν εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἐπιεικέστερος χαρακτηρισμὸς καταστήσῃ τὴν πράξιν ἀπὸ κακουργήματος πλημμέλημα, δύναται ὁ καταδικασθεὶς νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκτέλεσίν της χωρὶς νὰ ὑποβληθῇ εἰς νέαν συζήτησιν. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἐπὶ πλημμελήματι καταδικαστικὴ ἀπόφασις τῶν Συνέδρων πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τοῦ πλημμελειοδικείου, καὶ συνεπῶς νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπ' αὐτῆς αἱ περὶ ἀνακοπῆς ἢ ἀποδοχῆς διατάξεις, αἱ ἰσχύουσαι ἐπὶ τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν, διότι οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος διακρίσεως μεταξὺ τῶν δύο τούτων περιπτώσεων. Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται τὴν ἀντίθετον γνώμην ἕνεκα τοῦ ἀρθροῦ 476 instr. crim. καθ' ὃ ἡ σύλληψις ἢ ἡ προσέλευσις τοῦ καταδικασθέντος ἐξαφανίζει αὐτοδικαίως τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν εἰς τρόπον, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ ἀποδεχθῇ ἀπόφασιν μὴ ὑπάρχουσαν πλέον (Helie n° 1282). Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ ἡ κατὰ τῶν ἐπὶ πλημμελήματι φυγδίκων διαδικασία, ἡ ἰσχύουσα παρ' ἡμῖν.

249. Ὅλων τῶν ἐχόντων ποινικὴν δικαιοδοσίαν δικαστηρίων αἱ ἀποφάσεις, ὅταν ἔχωσι τ' ἀνωτέρω προσόντα, δύνανται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον. Ἀλλὰ πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τοιαῦτα καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν Ποινικῶν Συμβουλίων, αἵτινες ὀνομάζονται ἰδίως βουλευματα; Τὰ Ποινικὰ Συμβούλια ἔργον ἔχουσι ν' ἀποφαίνωνται περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ὑποβαλλομένων αὐτοῖς ἀνακρίσεων, καὶ ἂν μὲν ἡ ἀνάκρισις δὲν ᾔναι πλήρης, διατάσσουσι τὴν συμπλήρωσίν της, ἂν δὲ πλήρης ᾔναι ἡ ἀνάκρισις, ἐξετάζουσιν, ἂν προκύπτωσιν ἑνδείξεις, ὅτι ἀδίκημά τι ἐξετελέσθη ὑπὸ ὠρισμένου προσώπου, καὶ ὅταν μὲν οὐδεμία τοιαύτη ἑνδείξις προκύπτῃ, ἀποφαίνονται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη καταδίωξις, καὶ οὕτω παύει αὕτη, ὅταν δὲ ἀσθενεῖς τινες ἑνδείξεις προκύπτωσιν, ἀποφαίνονται, ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ ἡ καταδίωξις πρὸς καιρὸν, καὶ παύει αὕτη μέχρις οὗ τυχὸν ἀνακαλυφθῶσι

νέαι ένδειξεις ένισχύουσai τὰς πρώτας, όταν δὲ προκύπτωσιν άποχρῶσαι ένδειξεις, παραπέμπουσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ άρμόδιον δικαστήριον. Ἐκ τούτων εξαίχεται, ὅτι εἰς τέσσαρας κατηγορίας διαίρουνται τὰ βουλευματα τῶν Συμβουλίων α') βουλευματα διατάττοντα περαιτέρω άνάκρισιν β') βουλευματα παραπέμποντα γ') βουλευματα παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν καὶ δ') βουλευματα άποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νά γείνη τοιαύτη. Ἐκ τούτων τὰ πρώτα δὲν δύνανται ν' άποτελέσωσι δεδικασμένον. Τὰ δεύτερα, παραπέμποντα άπλῶς τὴν υπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς εκδίκασιν, δὲν δύνανται επίσης ν' άποτελέσωσι κατὰ κανόνα δεδικασμένον. Ἐνίοτε ὅμως διὰ τῆς παραπομπῆς λύονται καὶ άλλα ζητήματα, ἔχοντα μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὴν κατ' οὐσίαν άπόφασιν τῆς υποθέσεως, καὶ επομένως δύνανται ν' άμφισβητηθῇ, ἂν δύνανται ἢ οὐ ν' άποτελέσωσι δεδικασμένον καὶ τὰ βουλευματα ταῦτα· ὅθεν ἐπὶ τοῦ παρόντος πρέπει νά τὰ θεωρήσωμεν ὡς τοιαῦτα.

250. Τὰ τρίτα ἔχουσιν ὡς άποτέλεσμα τὴν παῦσιν τῆς καταδίωξεως καὶ τὴν άπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου (353 Ποιν. Δικ.), επομένως ἐξομοιοῦνται μετὰς άθωωτικές άποφάσεις, καὶ δύνανται ὡς καὶ αὗται ν' άποτελέσωσι δεδικασμένον. Ἀληθῶς μὲν κατὰ τὸ ἄρθρ. 353 Ποιν. Δικ. ὁ κατηγορούμενος δύνανται νά καταδιωχθῇ ἐκ νέου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, όταν ἡ κατ' αὐτοῦ υπάρξασα, αλλά μὴ ικανή κριθεῖσα ύπόψια, ένισχυθῇ διὰ νέων άποδείξεων, μὴ προϋποθεβλημένων εἰς τὴν δοκιμασίαν τοῦ συμβουλίου, ἀλλ' ἡ ένδεχομένη αὕτη επανάληψις τῆς καταδίωξεως, πρὸς ενέργειαν τῆς ὁποίας άπαιτεῖται ἡ περὶ τούτου ἄδεια τοῦ Συμβουλίου (ἄρθρ. 253 § 3 Ποιν. Δικ.), οὐδόλως παραβιάπτει τὸ κύρος καὶ τὴν ισχύν τοῦ βουλευματος, μέχρις οὐ αἱ νέαι ένδειξεις ανακαλυφθῶσι, καὶ επομένως, μέχρις οὐ ἐπέλθῃ τοιαύτη περίπτωσις, δύνανται ὁ κατηγορούμενος νά προτείνῃ βασίμως τὴν ένστασιν τοῦ δεδικασμένου.

251. Ἀρὸν άποτελοῦσι δεδικασμένον τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν βουλευματα, κατὰ μείζονα λόγον άποτελοῦσι τοιοῦτον τὰ άποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νά γείνη κατηγορία. Γεννᾶται ὅμως τὸ ζήτημα, δύνανται ποτὲ ἐπὶ τοιούτων βουλευμάτων νά επαναληφθῇ ἡ καταδίωξις; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα δὲν υπάρχει ἡ διάκρισις μεταξὺ βουλευμάτων παύόντων πρὸς καιρὸν, καὶ άποφαινόμενων, ὅτι δὲν πρέπει νά γείνη καταδίωξις, παραδέχονται, ὅτι, ἂν δι' ἑλλειψιν ένδειξεων, καὶ οὐχί

διὰ λόγον ἀποσβένοντα τὴν παινικὴν ἀγωγὴν ἀπεφάνθη τὸ συμβούλιον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη καταδίωξις, ἐπιτρέπεται πάντοτε νὰ ἐπαναληφθῇ αὕτη, ἂν νέαι ἐνδείξεις ἀνακαλυφθῶσι. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ὑποστηρίζουσι τινες καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ἐπὶ τῶν βουλευμάτων ἀκόμη, δι' ὧν ἀποφαίνεται τὸ συμβούλιον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη καταδίωξις. (Βικελ. Σύγγραμ. Ἀνακρ. σελ. 125—127. Καλλιγᾶς τόμ. 1 σελ. 557—558· ἀλλ' ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει σιωπᾷ). Φρονοῦμεν, ὅτι, ἀφοῦ ὁ νόμος ἡμῶν ἐπιτρέπει τὴν συνεπίχ νέων ἐνδείξεων ἐπανάληψιν τῆς καταδίωξεως, μόνον προκειμένου περὶ βουλευμάτων παυόντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, σιωπᾷ δὲ ὅλως περὶ τούτου ἐπὶ βουλευμάτων ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία (252 Ποιν. Δικ.), πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδέποτε ἐπιτρέπεται τοιαύτην ἐπὶ τῶν τοιούτων βουλευμάτων, καθ' ὅσον μάλιστα ἤθελεν ἄλλως εἶσθαι ὅλως ματαία ἢ διακρίσις μεταξὺ βουλευμάτων παυόντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, καὶ ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη τοιαύτη. Ὅθεν, εἴτε νέαι ἐνδείξεις ἀνακαλυφθῶσιν, εἴτε νέαι μήνυσις δοθῇ, μένει πάντοτε ἀκαταδίωκτος ὁ ἀθωωθείς, καὶ δικαιοῦται νὰ προτείνῃ τὴν ἐνστασιν τοῦ δεδικασμένου.

Τ' ἀνωτέρω ἀποτελέσματα ἔχουσι τὰ τε παύοντα πρὸς καιρὸν καὶ τὰ ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη καταδίωξις βουλευμάτων, καὶ ἂν τυχὸν παραπέμπωσι συγχρόνως τὸν κατηγορούμενον δι' ἄλλην ἀξιόποιον πρᾶξιν (Helie n° 1306).

252. Μέχρι τοῦδε ἐπραγματεύθημεν περὶ ἀποφάσεων τῶν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων. Ἀλλ' αἱ τῶν ἀλλοδαπῶν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι παρ' ἡμῖν δεδικασμένον; Τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει φρονοῦμεν, νὰ λυθῇ παρ' ἡμῖν ἀποφατικῶς. Ἡ νομοθεσία ἡμῶν μόνον εἰς τὰς πολιτικὰς ἀποφάσεις τῶν ἀλλοδαπῶν δικαστηρίων ἀπέδωκε συνεπίας τινὰς μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὠρισμένων διατυπώσεων, περὶ δὲ τῶν παινικῶν ἐσιώπησεν ὅλως, ἐπομένως οὐδεμίαν αὐταὶ δύνανται νὰ ἔχωσι συνέπειαν παρ' ἡμῖν. Ἐν Γαλλίᾳ, κατὰ τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, τιμωρεῖται ὁ Γάλλος διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κατ' ἰδιωτῶν ἐγκλήματα του, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι δὲν ἐδικάσθη εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Καὶ ὅμως τιμωροῦσι τὸν ἐν Γαλλίᾳ ἐγκληματῆσαντα ἀλλοδαπὸν, καὶ ἂν δι' αὐτὸ κατεδικάσθη εἰς τὴν πατρίδα του, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ δύναμις τοῦ δεδικασμένου περιορίζεται ἐντός τῶν ὁρίων τῆς ἐπικρατείας (Dallosz αὐτ. Suppl. n° 288 ἐπομ.). Κατὰ μείζονα λόγον

πρέπει ἡ λύσις αὕτη νὰ ἰσχύσῃ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς οἱ ἡμεδαποὶ τιμωροῦνται ἄνευ περιορισμοῦ διὰ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα, καὶ δὲν ὑπάρχει ἡ περιοριστικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 7 τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ.

Τὴν γνώμην ταύτην ἀσπαζόμενος ὁ Κωστής (σελ. 379 σημ. 4), παραδέχεται ἐξαίρεσιν εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐτιμωρήθη ἤδη ὁ κατηγορούμενος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἕνεκα τῆς ἄλλως γενησομένης ἀδικίας. Τὸ αὐτὸ φρονεῖ καὶ ὁ Παππαρῆγόπουλος διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἀναγνωρίζει σιωπηλῶς τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν τῶν ξένων ἐθνῶν, ἅτινα ἐπίσης δύνανται νὰ καταδιώξωσι τὰ παρ' ἡμῖν καταδικώμενα ἐκεῖνα ἐγκλήματα. Φρονοῦμεν, ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι δὲν εἶναι ἀποχρῶντες πρὸς παραδοχὴν τῆς ἐξαίρεσεως. Ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐγνωρίζει βεβαίως, ὅτι οἱ ἐν ἀλλοδαπῇ ἀδικήσαντες ἡμεδαποὶ ἠδύναντο νὰ τιμωρηθῶσιν ἐκεῖσε· ἐπομένως ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καταδίωξιν εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ἤθελεν ἐνεργηθῇ τοιαύτη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἐν τούτοις ἐσιώπησε καὶ περ ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τούτου διάταξιν τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ. Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν ἠθέλησε τοιοῦτον περιορισμόν. Ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀδικον τῶν δύο καταδικῶν, ὅπερ διὰ χάριτος ἢ διὰ συνθηκῶν δύναται ν' ἀποτραπῇ, δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς νέας καταδίωξεως, διότι δι' αὐτῆς δὲν σκοπεῖται μόνον ἡ ἐπιβολὴ ποινῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συνέπειαι τῆς καταδίκης, ἃς δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ παρ' ἡμῖν ἡ ἀλλοδαπὴ ποινικὴ ἀπόφασις.

253. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω προσόντων, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλα τινὰ ἡ ἀπόφασις, ἵνα ἀποτελέσῃ δεδικασμένον; Εἶναι φανερόν, ὅτι ἀδιάφορον εἶναι, ἂν ἡ ἀπόφασις παρηρμήνευσε τὸν νόμον, ἢ κακῶς ἐξετίμησε τὰ γεγονότα· ἡ ἰσχὺς τοῦ δεδικασμένου εἰς τοῦτο κυρίως συνίσταται, εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξῃ ἐπίσης τὴν ἐσφαλμένην, ὡς καὶ τὴν ὀρθὴν ἐν δικαίῳ καὶ ἐν πράγματι ἀπόφασιν. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ διὰ τὴν παράθεσιν τῶν τύπων τῆς διαδικασίας, διότι καὶ οὗτοι παραβιάσιν νόμου ἀποτελοῦσιν. Αἱ ἀταξίαι αὗται ἔπρεπε νὰ προβληθῶσι διὰ τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων, μὴ γενομένου δὲ τούτου, αἱ ἀποφάσεις καθίστανται ἀπρόσβλητοι.

Πρέπει ὁμῶς ὅπωςδήποτε νὰ ὑπάρχῃ μία ἀπόφασις· ὅθεν ἂν ἡ ἀταξία φθάσῃ μέχρις ἐξαφανίσεως καὶ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, δὲν δύναται νὰ παραχθῇ ἐξ αὐτῆς ἔνστασις δεδικασμένου. Τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ, ὅσάκις τὸ ἐκδόν αὐτὴν δικαστήριον εἶναι οὕτως ἀτάκτως

συντεθειμένον, ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δικαστήριον· π. χ. ὁ πρόεδρος μόνος, ἢ μεθ' ἑνὸς δικαστοῦ, ἐκδίδει ἀπόφασιν πλημμελειοδικείου· ἐπίσης ὅταν ἡ ἀναρμοδιότης ᾖ τοιαύτη, ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν εἶχε ποινικὴν δικαιοδοσίαν τὸ δικαστήριον, ὡς, ὅταν μόνον οἱ σύνεδροι ἄνευ ἐνόρκων καταδικάσωσιν ἢ ἀθωώσωσι παρόντα κατηγορούμενον. Ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις αὗται εἶναι ἀδύνατοι· εἰς ὅλας τὰς συνήθως παρουσιαζομένας περιπτώσεις αἱ ἀταξίαι τῶν ἀποφάσεων δὲν ἐμποδίζουν τὴν τελεσιδικίαν (1).

Β'. Ἀληθὲς ἔννοια τῶν ἀποφάσεων.

254. Πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῶν ἀποφάσεων διακρί-
τέον τὰ βουλευόμενα, ἀπὸ τῶν ἰδίως ποινικῶν ἀποφάσεων. Εἶδομεν,
ὅτι τὰ συμβούλια ἐξετάζουσιν, ἂν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτωσιν ἐν-
δείξεις πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας κατὰ ὠρισμένου προσώπου, καὶ
ἂν μὲν δὲν εὕρωσι τοιαύτας, ἀποφαίνονται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη
κατηγορία, ἂν δὲ ἀσθενεῖς τοιαύτας ἀνέυρωσι, παύουσι πρὸς καιρὸν τὴν
κατηγορίαν, ἂν δὲ εὕρωσιν ἀποχρώσας, παραπέμπουσιν εἰς τὸ ἀκροα-
τήριον. Διάφοροι δύνανται νὰ ὦσιν οἱ λόγοι, ἐρ' ὧν τὸ συμβούλιον
ἐστηρίχθη, ἐν τούτοις δεδिकाσμένον ἀποτελεῖ μόνον τὸ τελικὸν ἐξαγό-
μενον, ἥγουν ἡ ἀπόφασις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, ὅτι
παύει πρὸς καιρὸν, ὅτι παραπέμπεται εἰς τὸ ἀκροατήριον ὁ κατηγο-
ρούμενος.

Καὶ ἡ μὲν ἔννοια τῶν δύο πρώτων ἀποφάνσεων εἶναι, ὅτι ἡ κατα-
δίωξις δὲν δύναται νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Θὰ ὑπάρξῃ
ἐπομένως παραθίσις τοῦ δεδिकाσμένου, ἂν ἕτερον συμβούλιον παρα-
πέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον διὰ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα,
ἢ ἂν δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως εἰσαχθῇ οὗτος. Ἡ δὲ ἔννοια τῆς τρίτης
ἀποφάνσεως εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ προσαχθῇ ἡ κατὰ ὠρισμένου προσώ-
που κατηγορία εἰς ὠρισμένον δικαστήριον. Πᾶσα πρᾶξις ἀντιβαίνουσα
εἰς τὴν διάταξιν ταύτην ἤθελεν ἀποτελέσει παραθίσιν τοῦ δεδिका-
σμένου. Ὅθεν οὔτε ν' ἀνακληθῇ ἡ παραπομπή εἶναι δυνατόν, οὔτε νὰ

(1) Ἐν Γαλλίᾳ παρουσιάζει δυσκολίας τὸ προκείμενον ζήτημα, διότι τὸ ἄρθρ.
360 inst. crim. ἀπαγορεύει τὴν δευτέραν καταδίωξιν, ὅταν ἀθωωθῇ τις νομί-
μως (legalement) (Daloz αὐτ. n° 445 Suppl. n° 246)· παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ.
84 δὲν περιέχει τὴν φράσιν ταύτην.

είσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς ἄλλο δικαστήριον διὰ νέας παραπομπῆς, ἢ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως. Ἄλλ' ἂν τὸ βούλευμα τῆς παραπομπῆς ἀπέρριψεν ἐπιβαρυντικόν τι περιστατικόν, ἢ ἔλυσε παρεμπιπτόντως καὶ ἕτερα ζητήματα, δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ἐπιρρόην εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως, εἶναι ἡ λύσις αὕτη ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον; Τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι ἰδίως περὶ τῆς ἰσχύος βουλευμάτων (ἴδε ἀριθ. 868) (*Revue Pratique* τόμ. 24 σελ. 47—67).

255. Εὐκολώτερον δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἔννοια τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων. Ὁ τῆς οὐσίας ποινικῆς τινος ὑποθέσεως ἐπιλαμβανόμενος δικαστὴς τρία τινὰ κυρίως ἐξετάζει, ἂν ὁ κατηγορούμενος ἐξέτελεσε τὴν πρᾶξιν, ἂν ᾦναι καταλογιστὸς, καὶ ἂν ἡ πρᾶξις τιμωρῆται ὑπὸ ποινικοῦ τινος νόμου. Καὶ ὅταν μὲν ὑπάρχωσιν ὅλα ταῦτα, κηρύττει τὸν κατηγορούμενον ἔνοχον, ὅταν δὲ ἐλλείπη τι ἐξ αὐτῶν, τὸν κηρύττει ἄθωον. Καὶ ἐνταῦθα ὅμως δεδικασμένον ἀποτελεῖ τὸ τελικόν συμπέρασμα τοῦ δικαστοῦ, ἡγουν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ, ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶνε ἔνοχος ἢ ἄθωος, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ λύσις αὐτοῦ ἐπὶ ἐκάστου τῶν ἀνωτέρω ζητημάτων.

Κατὰ γενικὸν ἐπομένως κανόνα δὲν ἀποτελοῦσι δεδικασμένον οὔτε αἱ σκέψεις, καθ' ἃς τὸ δικαστήριον ἐμόρφωσε τὴν πεποιθήσιν του, οὔτε αἱ πραγματικαὶ καὶ νομικαὶ βάσεις, ἐφ' ὧν ἐστήριξε τὴν ἀπόφασιν. Δυνάμει τοῦ κανόνος τούτου ὁ ἄθωωθείς ἐπὶ ἀντιποιήσῃ ἔργων ἱατροῦ, ὡς ἔχων τὸ δικαίωμα νὰ μετέρχηται τὸν ἱατρὸν, δύναται νὰ καταδιωχθῇ πάλιν, ἂν μετὰ τὴν ἀπόφασιν μετέλθῃ ἔργα ἱατροῦ. Ἡ προηγούμενη ἄθωωσις του ἀφορᾷ μόνον τὴν πρᾶξιν, δι' ἣν ἐδικάσθη, ἡ δὲ σκέψις, ὅτι δικαιοῦται νὰ μετέλθῃ τὸν ἱατρὸν, δὲν ἀποτελεῖ δεδικασμένον, ὅθεν δύναται ὁ νέος δικαστὴς νὰ λύσῃ ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ νὰ καταδικάσῃ. Ἐπίσης ὁ ἄθωωθείς ἐπὶ παραβάσει ἀστυνομικῆς διατάξεως δύναται νὰ καταδιωχθῇ διὰ νέαν παράβασιν τῆς αὐτῆς ἀστυνομικῆς διατάξεως, οἷοιδήποτε καὶ ἂν ᾦσιν οἱ λόγοι τῆς ἄθωώσεώς του. Ἀντίθετον γνώμην εἶχε παραδεχθῇ ποτε τὸ Ἀκυρωτικὸν ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἱατρικῆς, ἀλλ' ἡ νεωτέρα νομολογία συμφωνεῖ πρὸς τὴν ὀρθὴν γνώμην (*Dalloz* αὐτ. n° 463. *Suppl* n° 303. *Helie* n° 1293).

Τέλος δύναμει τοῦ αὐτοῦ κανόνος πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἄθωωθείς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ πιστοποιητικοῦ δύναται νὰ καταδιωχθῇ

ἐπὶ ἀπάτῃ διὰ τοῦ πλαστοῦ πιστοποιητικοῦ ἐνεργηθεῖσιν. Ἡ Γαλλικὴ νομολογία καὶ οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων δίδουσιν ἐναντίαν λύσιν εἰς τὸ ζήτημα διὰ τὸν λόγον, ὅτι αἱ δύο αὗται κατηγορίαι εἶναι ἀλληλένδετοι, καὶ ὑποστηρίζονται ἢ ἀποκρούονται ἀμοιβαίως (Helie n° 1292. Trebut. τόμ. 2 n° 782). Ἀλλὰ θεωροῦμεν προτιμωτέραν τὴν γνώμην τοῦ Griolet, καθ' ἣν δύο ἀδικήματα οὐδέποτε δύνανται νὰ ὦσι τόσον στενωῶς συνδεδεμένα, ὥστε ἡ ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου ὡς πρὸς τὸ ἓν, νὰ ἐπιφέρῃ ἀναγκαιῶς τὴν ἀθώωσιν αὐτοῦ καὶ ὡς πρὸς τὸ ἕτερον· ὁ δικαστὴς, βεβαιῶν ἢ ἀρνούμενος στοιχείον τι τοῦ ἀδικήματος, ἀποφαίνεται μόνον σχετικῶς μὲ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀδικήματος τούτου, καὶ οὐχὶ ἀπολύτως· ὅθεν περὶ τοῦ αὐτοῦ στοιχείου δύναται ν' ἀποφασίσῃ ἄλλως, προκειμένου περὶ ἄλλου ἀδικήματος. Ἄνευ τούτου ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ ὁ ἀθωωθείς, διότι ἀπέδειξε τὸ ἄλλοθι, ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀκαταδίωκτος δι' ὅλα τὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον πραχθέντα ἀδικήματα. Ὅθεν καὶ ὁ ἀθωωθείς, ἐπὶ πλαστογραφίᾳ πιστοποιητικοῦ δὲν ἔπεται, ὅτι εἶναι ἀθῶος καὶ τῆς ἀπάτης (Revue Pratique τόμ. 24 σελ. 174).

256. Εἶδομεν, ὅτι δεδικασμένον ἀποτελεῖ ἡ ἀπόφασις, ὅτι ὠρισμένος κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος ἢ ἀθῶος ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι δεδικασμένον δὲν ὑπάρχει, ἅμα δὲν πρόκηται περὶ τοῦ αὐτοῦ κατηγορουμένου. Ὅθεν δύναται νὰ καταδιωχθῇ τις διὰ πρᾶξιν, δι' ἣν καταδιώκεται, ἢ καὶ κατεδικάσθῃ ἄλλος. Τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 503 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ εἶναι δυνατὴ ἡ δια διαφορῶν ἀποφάσεων καταδίκη δύο προσώπων διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν ὑφ' ἑνὸς μόνου ἐκτελεσθεῖσαν.

Τῆς ἀρχῆς ταύτης ἡ Γαλλικὴ νομολογία καὶ οἱ πλείστοι τῶν Γάλλων συγγραφέων παραδέχονται ἐξαίρεσιν, ὡσάκις ἠθωώθῃ ὁ αὐτουργὸς ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, διότι δὲν εἶναι αὕτη ἀξιοποίνος, ἢ οὐδόλως ἐξετελέσθη, φρονούντες, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε οἱ συναίτιοι νὰ καταδιωχθῶσι, διότι ἡ καταδίκη αὐτῶν θὰ ἀποτελέσῃ ἀντίφασιν πρὸς τὴν προηγουμένην ἀθωωτικὴν ἀπόφασιν. Οὕτως, ἀθωωθέντος τοῦ λειποτάκτου, διότι λειποταξία δὲν ἐγένετο, δὲν δύναται τις νὰ καταδιωχθῇ ὡς ἀποκρύψας αὐτόν· ἐπίσης, ἀθωωθείσης τῆς μοιχαλίδος, διότι μοιχεία δὲν ἐξετελέσθη, δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἕτερος ὡς ὑποστηρίξας τὴν πρᾶξιν τῆς μοιχείας διὰ τῆς συνδρομῆς του. Σπουδαίους λόγους προτείνουναι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς

γνώμης ταύτης. Ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη, λέγουσιν, ἐνεργεῖ ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἀμα ἐπομένως ἔφθασεν ἅπαξ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀδίκημα δὲν ἐξετελέσθη δὲν δύναται πλέον νὰ κινήσῃ νέας ἀγωγάς, διότι θὰ θέσῃ οὕτω τότε ἡ ἰδία εἰς ἀμφισβήτησιν τὴν ὀρθότητα τῶν ἰδίων ἀποφάσεων της (Helie n° 1285). "Ἐπειτα πῶς εἶναι δυνατόν νὰ κηρυχθῇ τις συνεργὸς ἀδικήματος πραχθέντος ὑπὸ ἄλλου, ἐν ᾧ ὑπάρχει δεδικασμένον, ὅτι οὗτος δὲν τὸ ἔπραξεν; (Haus n° 1314 ἐπομ.).

Ἐν τούτοις θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν ἐναντίαν γνώμην, ἣν ὁ Παπαχρήστου διὰ μακρῶν ὑπερασπίζει (Θέμιδ. τόμ. 9 σελ. 272—273) (Revue Prat. τόμ. 24 σελ. 176) (Ortolan n° 1803 ἐπομ.). Εἶδομεν, ὅτι αἱ σκέψεις καὶ αἰτιολογίαι τῶν ἀποφάσεων δὲν δύναται ν' ἀποτελέσωσι δεδικασμένον, διατὶ νὰ παραδεχθῶμεν ἐνταῦθα ἐξαίρεσιν; Καὶ ἂν ἡθωώθῃ ὁ αὐτουργός, διότι ἀδίκημα δὲν ὑπῆρξε, διατὶ νὰ μὴ ἐπιτραπῇ, δικαζομένου ἄλλου κατηγορουμένου, ἡ νέα ἐξέτασις τοῦ ζητήματος ἐπὶ τῇ βάσει ἴσως νέων ἀκριβεστέρων ἀποδείξεων; Ἀντιτάττουσι τὴν ἐνδεχομένην ἀντίφασιν τῶν ἀποφάσεων, καὶ τὴν ἐντεῦθεν κατὰπτωσιν τῆς ὑπολήψεως τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλὰ τότε ἔπρεπε ν' ἀπαγορεύσωμεν καὶ εἰς τὸν συνεργόν ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀδικήματος, ὅταν κατεδικάσθῃ ἤδη ὁ αὐτουργός, διότι συνεπέλα τῆς ἀμφισβήτησεως ταύτης ἐνδεχόμενον ν' ἀθωωθῇ ὁ συνεργός, διότι ἡ κυρία πρᾶξις δὲν ἐξετελέσθη, ἐν ᾧ ὁ αὐτουργός κατεδικάσθῃ ἤδη δι' αὐτήν. Οὐδεὶς ὅμως ὑποστηρίζει τοιαύτην ἀπαγόρευσιν περιορίζουσιν τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀντίφασις δύναται νὰ παρουσιασθῇ, καταδικαζομένου πρότερον τοῦ συνεργοῦ, καὶ εἴτα ἀθωουμένου τοῦ αὐτουργοῦ, τί γενήσεται τότε; Ἐκ τούτων ἔπεται, ὅτι ὁ νόμος δὲν ἐφρόντισε περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀντιφάσεων, εἰμὴ ὅσας αὐταὶ ἀποδεικνύουσι προφανῇ καὶ ἀναντίρρητον ἀδικίαν, ἥγουν εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 503 ἐδ. 1 καὶ 2 Ποιν. Δικ. Τὴν ἐναντίαν γνώμην ὑποστηρίζει ὁ Griotet (αὐτόθ. σελ. 181) μόνον ὅσας συγχρόνως διχάζονται οἱ συναίτιοι, διότι τότε ἤθελεν εἶσθαι παραλογισμὸς ν' ἀποφαίνεται τὸ δικαστήριον, ὅτι ἡ πρᾶξις ἐπράχθη ὡς πρὸς τὸν ἓνα καὶ δὲν ἐπράχθη ὡς πρὸς τὸν ἄλλον.

Ἀντιφατικῶς ἀπεφάνθη ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἡ νομολογία τοῦ Ἀρ. Πάγου. Συμφώνως πρὸς τὴν ἡμετέραν γνώμην ἀπεφάνθη, 1) ὅτι καταδικασθέντος ἐνὸς συναιτίου ἐπὶ ἐκουσίᾳ ἀπαγωγῇ καλῶς κατεδικάσθη

βραδύτερον ἕτερος ἐπὶ βιαίῃ (ἀπ. 139 : 59)· 2) ὅτι καίτοι ἀθωωθέντων τῶν αὐτουργῶν, δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν οἱ συνεργοὶ (ἀπ. 177 : 74)· 3) ὅτι δύναται νὰ καταδικασθῇ εἰς συστασιώτης ἐπὶ ἀναιρέσει καὶ ἕτερος βραδύτερον ἐπὶ φόνῳ (ἀπ. 155 : 74, 102 : 77)· 4) ὅτι ἡ ἀθώωσις ενός συναυτουργοῦ διὰ προσωπικοὺς λόγους δὲν ὠφελεῖ τοὺς λοιποὺς (ἀπ. 245 : 94). Ἀλλ' ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἡμετέραν γνώμην ἀπεφάνθη, 1) ὅτι καταδικασθέντος τοῦ αὐτουργοῦ ἐπὶ ἀπρομελετήτῳ τραύματι, οὐχὶ ὀρθῶς παρεπέμφθη ἕτερος ἐπὶ συνεργείᾳ αὐτοῦ ὡς προμελετημένου, δι' ὃ ἀνήρεσε καὶ παρέπεμψεν ἐπὶ ἀπρομελετήτῳ (ἀπ. 155 : 52)· 2) ὅτι ἀθωωθέντων τῶν αὐτουργῶν, ὀρθῶς ἡθωώθησαν οἱ ἐπὶ ἀποκρύψει συνεργοὶ (ἀπ. 24 : 70, 153 : 71)· 3) ὅτι, κηρυχθείσης παραγεγραμμένης τῆς πράξεως ὡς πρὸς ἓνα τῶν κατηγορουμένων, οὐχὶ ὀρθῶς κατεδικάσθη βραδύτερον δι' αὐτὴν ἕτερος κατηγορούμενος (ἀπ. 195 : 73)· 4) ὅτι, ἀθωωθείσης τῆς χήρας ἐπὶ ὑφαίρεσις κληρονομιαίων, οὐχὶ ὀρθῶς κατεδικάσθη ἕτερος ὡς συνεργός (ἀπ. 84 : 76).

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐναντία γνώμη ἂν ὑποτεθῇ ὀρθότερα, μόνον εἰς Πταισματοδικεῖα καὶ Πλημμελειοδικεῖα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ αὕτη ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, οὐχὶ δὲ εἰς Κακουργιοδικεῖα, διότι οἱ ἔνορκοι δὲν αἰτιολογοῦσι τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, ὥστε δὲν εἶναι γνωστὸν, ἂν διὰ κοινούς καὶ εἰς τὸν συνεργὸν λόγους ἡθωώθῃ ὁ αὐτουργός, ἢ διὰ ἰδιαιτέρους προσωπικῶς αὐτὸν ἀφορῶντας.

Γ'. Ποῖαι πράξεις θεωροῦνται ὡς ἐκδικασθεῖσαι διὰ τῆς ἀποφάσεως.

257. Τὸ δεδικασμένον ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια περιέχονται εἰς τὰ ἀδίκηματα, ἅτινα ἐδικάσθησαν διὰ τῆς ἀποφάσεως. Ὅθεν, ἵνα προσδιορίσωμεν ποῖα πράξεις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκδικασθεῖσα διὰ τῆς ἀποφάσεως, ἀνάγκη νὰ ὀρίσωμεν, πρῶτον ποῖα γεγονότα θεωροῦνται ὡς περιεχόμενα εἰς ἕκαστον ἀδίκημα, καὶ δεύτερον ποῖα ἀδίκηματα θεωροῦνται ὡς ἐκδικασθέντα διὰ τῆς ἀποφάσεως.

258. Ἐκαστον ἀδίκημα σύγκειται ἐκ τοῦ συνόλου τῶν γεγονότων, ὅσα ὁ ποινικὸς νόμος θεωρεῖ ἀναγκαῖα πρὸς ὑπαρξιν αὐτοῦ, καὶ, κατὰ κανόνα, ὅσας τὰ γεγονότα ταῦτα ἐπαναλαμβάνονται, ἀποτελεῖται

νέον ἀδίκημα ἀνεξάρτητον τοῦ πρώτου. Ἐνίοτε ὁμως ἡ ἐπανάληψις δὲν θεωρεῖται ὡς νέον ἀδίκημα, ἀλλ' ὡς συνέχεια τοῦ πρώτου, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ ἓν καὶ μόνον ἀδίκημα, ὡς λόγου χάριν, τὸ φέρειν παρανόμως στολὴν δημοσίου ὑπαλλήλου (ἄρθρ. 228 Ποιν. Νόμου), τὸ δα-νεῖζειν ἐξ ἐπιτηδεύματος ἐπὶ ἐνεχύρῳ (ἄρθρ. 682 Ποιν. Νόμου). Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἐκδίκασις τοῦ ἐνὸς ἀδικήματος οὐδόλως ἐπηρεάζει τὴν τοῦ ἄλλου. Εἰς τὴν δευτέραν ὁμως διὰ τῆς ἐκδικάσεως μιᾶς πράξεως θεωροῦνται συνεκδικασθεῖσαι καὶ ὅλαι αἱ προγενέστεραι τῆς καταδιώξεως πράξεις, ὥστε βασίμως ἀντιτάσσεται ἡ ἐνστάσις τοῦ δεδικασμένου κατὰ πάσης νέας καταδιώξεως τῶν πράξεων τούτων. (Helie n° 1291 ἐν τέλει. Dalloz αὐτ. n° 465. Suppl. n° 310. Haus n° 1301. Trebut n° 784).

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν δύσκολον εἶναι πολλάκις νὰ διακριθῇ, ἂν γεγονός τι ἀπαρτίζῃ ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ ἀδικήματος, ἢ ἀποτελῇ νέον ἀδίκημα. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐπὶ συγχρόνου κλοπῆς πολλῶν κινήτων ἀνηκόντων εἰς διαφόρους κυρίους τινὲς ἰσχυρίσθησαν, ὅτι ὑπάρχουσι τόσαι κλοπαὶ ὅσαι ἰδιοκτῆται. (Mangin n° 404)· ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, διότι ἡ διαφορὰ τῶν ἰδιοκτητῶν δὲν δύναται νὰ διασπάσῃ τὴν ἐνότητα τῆς πράξεως, ἄλλως ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν πολλὰς πράξεις καὶ ὅταν ἓν μόνον πρᾶγμα ἐκλάπη ἀνήκον εἰς πολλοὺς. Ὅθεν, καὶ ἂν ἐπὶ κλοπῇ ἐνὸς μόνου τῶν κλαπέντων κατεδιώχθη τις, ὁλόκληρος ἡ κλοπὴ θεωρεῖται ἐκδικασθεῖσα, ὥστε δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ κλοπῇ ἄλλου ἀντικειμένου. Ἐπίσης μίαν καὶ μόνην κλοπὴν διαπράττει τις, ὅταν διαδοχικῶς λαμβάνῃ τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῆς κλοπῆς, ἀρκεῖ νὰ μὴ ὑπάρχωσι διαλείμματα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐπίσης δὲν πρᾶττει νέαν κλοπὴν ὁ μετὰ τὴν ἐκτίσιν τῆς ποινῆς τοῦ ἀναλαμβάνων τὸ κλαπέν, ὅπερ εἶχεν ἀποκρύψει (Helie n° 1291).

Πρὸς λύσιν τῶν τοιούτων ζητημάτων πρέπει κατὰ τὸν Griolet νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ ἐνότης τῆς δολίας προαιρέσεως· ὅθεν, καὶ ἂν πολλὰ πράγματα ἐκλάπησαν, καὶ ἂν εἰς διαφόρους ἀνήκον, καὶ ἂν ἀκόμη διὰ διαδοχικῶν ἀφαιρέσεων ἐπράχθη ἡ κλοπὴ, ἔχομεν πάντοτε μίαν πρᾶξιν, ἂν πρὸς ἐκτέλεσιν μιᾶς καὶ μόνης δολίας προαιρέσεως ἐπράχθησαν ταῦτα πάντα. Ἀλλ' ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐκτιμήσεως τῶν γεγονότων ἐξαρτᾶται κυρίως ἡ λύσις τῶν περὶ ὧν πρόκειται ζητημάτων. (ἰδὲ καὶ ἀριθ. 217).

259. Τινὰ ἀδικήματα δύνανται κατὰ διαφόρους τρόπους νὰ διαπραχθῶσιν· οὕτως ἡ ἀπάτη διαπράττεται καὶ διὰ τῆς ἀθεμίτου ἀποκρύψεως πραγμάτων ἀληθῶν, καὶ διὰ τῆς παραστάσεως πραγμάτων ψευδῶν ὡς ἀληθῶν. Ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ ἐνὸς μόνου τρόπου ἐκτελέσεως ἂν στηρίζεται ἡ καταδίωξις, θεωροῦνται ἅπαντες ὡς ἐκδικασθέντες, διότι τὸ ἀδικήμα αὐτὸ θεωρεῖται ὡς ἀντικείμενον τῆς ἀποφάσεως καὶ οὐχὶ εἰς τρόπον τῆς διαπράξεώς του (Revue τόμ. 24 σελ. 74). Τῆς ἀρχῆς ταύτης καθιεροὶ ἐξαίρεσιν ἡ Γαλλικὴ νομολογία, προκειμένου περὶ χρεωκοπίας, παραδεχομένη, ὅτι ὁ ἐπὶ δολίᾳ ἀθώωθεις δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἀπλῇ (Helie n° 1288. Dalloz chose jugée n° 482, 483 καὶ Suppl. n° 329). Θεωροῦμεν ὁρθὴν τὴν νομολογίαν ταύτην, διότι τὰ διάφορα γεγονότα τῆς ἀμελείας τοῦ πτωχεύσαντος, ἂν καὶ χαρακτηρίζονται ὡς χρεωκοπία, ὡς καὶ τὰ τοῦ δόλου, εἶναι ὁμως οὐσιωδῶς διακεκριμένα τούτων.

260. Ἡ αὕτη ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἀποπειρας καὶ ἐπὶ συναιτιότητος, αἵτινες καὶ αὗται δὲν εἶναι εἰμὴ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος· ὅθεν ὁ ἐπὶ τετελεσμένῳ ἀδικήματι, ἢ ὡς αὐτουργὸς καταδιωχθεὶς δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἀκολούθως ἐπὶ ἀποπειρᾷ, ἢ συνεργείᾳ τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος. Ἐπίσης ὁ καταδιωχθεὶς ἐπὶ συνεργείᾳ καθ' ἓνα τρόπον διαπραχθείσῃ δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ συνεργείᾳ διαπραχθείσῃ κατ' ἄλλον, ἐκτὸς ἂν διεπράχθῃ μετὰ τὴν καταδίωξιν· οὕτως ἀθώωθεις τις ἐπὶ ἀποκρύψει κλοπιμαίων, ὁρθῶς κατεδιώχθῃ βραδύτερον ἐπὶ ἀποκρύψει τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων πραχθείσῃ μετὰ τὴν ἀθώωσιν, διότι ἡ πράξις αὕτη ἀποτελεῖ νέον ἀδικήμα (Helie n° 1288).

261. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, ποῖα ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς ἐκδικασθέντα διὰ τῆς ἀποφάσεως.

Ἄν ὁ δικαστὴς ὑπερρεῦτο κατὰ νόμον ν' ἀποφασίζῃ περὶ μόνων τῶν ἐν τῇ κατηγορίᾳ γεγονότων καὶ ὑπὸ μόνον τὸν ἐκεῖ ἀναφερόμενον χαρακτηρισμὸν αὐτῶν, ἥρκει νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὸ γράμμα τῆς ἀποφάσεως, ἵνα μάθῃ ἐπὶ ποίων ἀδικημάτων ἐδίκασεν. Ἀλλὰ πρὸς ταχυτέραν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ὁ νομοθέτης δὲν ὑπεχρέωσε τὸν δικαστὴν νὰ δικάζῃ ἐπὶ μόνων τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ῥητῶς καὶ ὀνομαστὶ ἀναφερομένων ἀδικημάτων, ἀλλ' ἐχορήγησεν αὐτῷ τὸ δικαίωμα, καὶ ἐπομένως ἐπέβαλε τὴν ὑποχρέωσιν, ν' ἀποφασίζῃ καὶ περὶ ἐτέρων ἀδικημάτων, ἐνίοτε δὲ καὶ περὶ γεγονότων μὴ περιεχο-

μένων εἰς τὴν κατηγορίαν. Ἐντεῦθεν δὲ ἐξάγουσι τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ σιωπὴ τοῦ δικαστοῦ, ὁσάκις ἡδύνατο, καὶ κατὰ συνέπειαν ὤφειλε νὰ δικάσῃ, ἐμφαίνει, ὅτι δὲν εὗρεν ἀξιόποινον πρᾶξιν νὰ τιμωρήσῃ, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ δικαστὴς σιωπᾷ περὶ γεγονότων περιεχομένων εἰς τὴν κατηγορίαν. Ἐνεκα δὲ τοῦ συμπεράσματος τούτου παραδέχονται, ὅτι ὑπάρχει κατὰ κανόνα δεδिकाσμένον οὐ μόνον διὰ τὰ ῥητῶς ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως δικασθέντα ἀδικήματα, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλα τὰ ἐν τῇ κατηγορίᾳ ῥητῶς ἀναφερόμενα, ὡς καὶ δι' ὅλα ἐκείνα, ἅτινα δὲν ἀναφέρονται μὲν ῥητῶς εἰς τὴν κατηγορίαν, ἐφ' ὧν ὁμως ἡδύνατο ὁ δικαστὴς νὰ δικάσῃ (Revue τόμ. 24 σελ. 75—76. Ortolan n° 1795). Ὑπολείπεται ὅθεν νὰ ἐξετάσωμεν, ἐπὶ ποίων ἀδικημάτων δύναται νὰ δικάσῃ ὁ δικαστὴς, ἵνα προσδιορίσωμεν τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀνωτέρω κανὼν ἐφαρμόζεται καὶ ὑπάρχει δεδिकाσμένον. Διακρίτεον μεταξὺ συμβουλίων καὶ δικαστηρίων.

262. Τὰ συμβούλια ἀποφαίνονται περὶ τοῦ ἐξαγομένου τῆς ἀνακρίσεως· ταύτης ἔργον εἶναι οὐχὶ ἡ καταδίωξις ὠρισμένου τινὸς ἀδικήματος καὶ ἡ ἀναζήτησις τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ στοιχείων, ἀλλ' ἡ ἀνακάλυψις καὶ βεβαίωσις ὅλων τῶν γεγονότων, ὅσα ἀληθῶς ἔλαβον χώραν· διὰ τοῦτο ὁ ἀνακριτὴς, καίτοι ὀφείλων νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐν τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἀναφερομένην πρᾶξιν, δύναται, ὡς θὰ ἴδωμεν, καὶ τὴν πρᾶξιν ταύτην ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις νὰ ἐξετάσῃ, καὶ κατὰ νέων κατηγορουμένων ν' ἀπειθύνῃ τὴν ἀνάκρισιν (Helie n° 2089—2091). Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι τὰ συμβούλια, εἰς ᾧ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀνακρίσεως ὑποβάλλεται ἡ ὑπόθεσις, ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσι, ποῖα ἐν γένει γεγονότα προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἂν ταῦτα ἀποτελῶσιν ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν καὶ ποῖαν (ἀρθ. 251 καὶ ἐπόμε. Ποιν. Δικ. Haus n° 1283).

Τοιαύτης οὐσῆς τῆς ἐξουσίας τῶν συμβουλίων, ἐφαρμόζοντες ἐπ' αὐτῶν αὐστηρῶς τὸν ἀνωτέρω κανόνα ἡθέλομεν ρηθᾶσαι εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι διὰ τοῦ βουλευματος ἐκδικάζονται ἅπαντα τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτοντα γεγονότα, εἴτε γίνεται ῥητῶς περὶ αὐτῶν λόγος, εἴτε μὴ· διότι τὸ μὲν βούλευμα τὸ ἀποφαινόμενον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία ἐμφαίνει, ὅτι οὐδεμίαν πρᾶξιν τοῦ κατηγορουμένου ἀνεῦρε τὸ συμβούλιον, ἄλλως ἢθελε παραπέμψῃ δι' αὐτήν· τὸ δὲ βούλευμα τὸ παραπεμπὸν δι' ἓν μόνον ἀδίκημα ἐμφαίνει, ὅτι οὐδὲν ἔτερον προέκυπτεν, ἄλλως ἢθελε παραπεμφθῇ καὶ τοῦτο εἰς τὸ δικαστήριον.

263. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο παραδέχεται καθ' ὁλοκληρίαν ὁ Griotlet (Revue τόμ. 24 σελ. 77—80) φρονῶν, ὅτι ὑπάρχει δεδικασμένον δι' ὅλα τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτοντα γεγονότα, καὶ ὅτι οὐδεμία δι' αὐτὰ ἐπιτρέπεται περαιτέρω καταδίωξις. διότι τὸ μὲν συμβούλιον, ἀποφανθὲν ἄνευ ἐπιφυλάξεως ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακρίσεως, ἀπεξεδύθη πλέον τῆς ὑποθέσεως, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς ἐκ νέου, νέα δὲ ἀνάκρισις νὰ ἐνεργηθῇ περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἐν τούτοις ἡ Γαλλικὴ νομολογία δὲν παραδέχεται τὴν γνώμην ταύτην ἄνευ ἐξαίρεσεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάσισεν (ἀπ. 23 Ἀπριλίου 1859), ὅτι ἂν τὸ συμβούλιον παραλείψῃ ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ μιᾶς τῶν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκυπτουσῶν ἀξιοποίνων πράξεων, οὐδεμία ἔνστασις ἀπαραδέκτου δύναται ν' ἀντιταχθῇ κατὰ τῆς μεταγενεστέρας ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς σχετικῶς μὲ τὴν παραλειφθεῖσαν πρᾶξιν (Daloz Suppl. n° 323).

Φρονοῦμεν, ὅτι πρὸς ὀρθὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἀνάγκη νὰ γείνη διάκρισις τις. Περαιωθείσης τῆς ἀνακρίσεως ὁ κατηγορούμενος ἀπέκτησε δικαίωμα νὰ δικασθῇ συμφώνως πρὸς τὸ ἐξαγόμενον αὐτῆς. ὅθεν οὐδέποτε δύναται νὰ γείνη νέα περὶ τῆς ὑποθέσεως ἀνάκρισις, ἐκτὸς ἂν ὑπὸ τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς ἀνακρίσεως συμβουλίου διαταχθῇ τοῦτο. Ἀφ' ἐτέρου φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ἐκ τῆς σιωπῆς τοῦ συμβουλίου συμπέρασμα τῆς ἁθώσεως τοῦ κατηγορουμένου δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι ἀποκρούεται ἐκ τῶν αἰτιολογιῶν τοῦ βουλευμάτος, ἐξ ὧν ἐξάγεται, ὅτι οὐδόλως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ συμβούλιον τὴν ἀξιοποίνον ἐκείνην πρᾶξιν, αἱ δὲ αἰτιολογίαι δὲν ἀποτελοῦσι μὲν, ὡς εἶδομεν, δεδικασμένον, δύναται ὅμως νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν πρὸς κατανόησιν τοῦ ὀριστικοῦ συμπεράσματος. Τί ποιητέον λοιπόν, ἀφοῦ ἡ μὲν ὑπόθεσις τῆς ἁθώσεως δὲν εἶναι βάσιμος, νέα δὲ ἀνάκρισις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργηθῇ; Πρέπει, ἀπαντῶμεν, νὰ ὑποβληθῇ ἐκ νέου ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ παραλειφθέντος κεφαλαίου τῆς κατηγορίας. Δύο ἀντιρρήσεις ἐπιφέρουσι κατὰ τῆς λύσεως ταύτης, ὅτι τὸ συμβούλιον ἀπεξεδύθη τῆς ὑποθέσεως, καὶ δεύτερον, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑποστῇ δύο δικαστικούς ἀγῶνας ὁ κατηγορούμενος. Εἰς τὴν πρώτην ἀπαντῶμεν, ὅτι αἱ ἀνακρίσεις εἰσάγονται εἰς τὰ συμβούλια, ἵνα ἀποφανῶνται ὀριστικῶς ἐπ' αὐτῶν, ἐπομένως ἐν ὧσιν τοιαύτη ἀπόφασις δὲν ὑπάρχει, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ θεωρηθῇ ὡς

ἀπεκδυθὲν τῆς ὑποθέσεως, καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν τὸ συμβούλιον ἀπεφάσισεν ἐπὶ ἄλλης κατηγορίας ἀνακριθείσης συγχρόνως. Ἡ δευτέρα ἀντίρρηση εἶναι βάσιμος, προκειμένου περὶ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως, διότι εἶναι ἀληθῶς ἄδικον ὁ προσκληθεὶς νὰ δικασθῇ διὰ δύο πράξεις, καὶ ὑποστὰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς πικρίας τῆς δημοσίας συνεδριάσεως, νὰ φέρηται καὶ πάλιν εἰς νέαν συζήτησιν διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι οἱ δικασταὶ τοῦ ἡμέλησαν ν' ἀποφασίσωσιν ἐπὶ μίᾳ τῶν κατηγοριῶν. Ἀλλὰ τὰ βουλευμάτα ἐκδίδονται ἐν ἀπουσίᾳ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ἐπομένως δὲν δύναται βασίμως νὰ παραπονεθῇ, ὅτι παρεπέμφθη ὑπὸ δύο βουλευμάτων καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἐνὸς δι' ἀμφοτέρας τὰς πράξεις.

264. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν συμβουλίων. Τὰ δὲ δικαστήρια κυρίως μὲν δικάζουσι περὶ τῶν ἐνώπιόν των καταδικωκομένων γεγονότων, ἅτινα ὑπὸ τοὺς νομικοὺς αὐτῶν χαρακτηρισμοὺς ἀναφέρονται εἰς τὰς κλήσεις, τὰ βουλευμάτα καὶ τὰ κατηγορητήρια. Ἐκτὸς ὁμως τούτων δύνανται.

α') Νὰ ἐξετάσωσιν ὅλα τὰ παρεπόμενα τῆς ἀξιοποίνου πράξεως γεγονότα, καὶ ὅταν ἀκόμη ταῦτα δὲν καταδικῶνται ῥητῶς καὶ εἰδικῶς. Ὅθεν ὅλοι οἱ τρόποι τῆς ἐκτελέσεως, καὶ ὅλαι αἱ περιπτώσεις τοῦ καταδικωκομένου ἀδικήματος δύνανται ν' ἀποχωρισθῶσι τῆς κυρίας πράξεως καὶ νὰ ἐκτιμηθῶσιν ἰδιαιτέρως· οὕτως, ὑπαρχούσης κατηγορίας ἐπὶ ληστείᾳ, δύναται νὰ τεθῇ ἐπιβοθητητικὸν ζήτημα τραυμάτων.

β') Νὰ τροποποιήσωσι τὸν νόμιμον χαρακτηρισμὸν, ὃν ἡ ἀνάκρισις ἔδωκεν εἰς τὸ ἀξιοποίνον γεγονός, εἴτε διότι δὲν εὐρίσκουσι νομικῶς ὀρθὸν τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον, εἴτε διότι ἐκ τῶν συζητήσεων ἐξάγεται, ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ κατηγορουμένου ἦτο διάφορος, ἢ αἱ περιστάσεις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πράξεως μᾶλλον ἢ ἥττον σοβαρὰ ἢ ὅσον κατ' ἀρχὰς ἐφάνησαν. Ὅθεν κατηγορουμένου τινὸς ἐπὶ φόνῳ, δύναται νὰ τεθῇ ζήτημα τραυμάτων ἢ ἐξ ἀμελείας φόνου, κατηγορουμένου δὲ ἐπὶ βιασμῷ, δύναται νὰ τεθῇ ζήτημα προσβολῆς αἰδοῦς ἢ καὶ τραυμάτων.

Ἐφαρμόζοντες ἤδη ἐπὶ τῶν δικαστηρίων τὸν ἀνωτέρω κανόνα, καθ' ὃν ὡς δεδικασμένα θεωροῦνται ἅπαντα τὰ ἀδικήματα τὰ προκύπτοντα ἐκ γεγονότων, ἐφ' ὧν ἡδύνατο ν' ἀποφασίσῃ ὁ δικαστής, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν 1) ὅτι ἡ καταδίκη τοῦ κατηγορουμένου περιλαμβάνει ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ἀξιοποι-

νου πράξεως· ὁ δικαστὴς ἡδύνατο νὰ τὴν καταστήσῃ βαρυτέραν ἢ ἐλαφροτέραν· ἀφοῦ ὁμως ἔδωκε χαρακτηρισμόν τινα, ἡ πρᾶξις θεωρεῖται ὡς ἐκδικασθεῖσα, καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι ὑπέπεσεν εἰς ἑλλειψίν· 2) ὅτι ἡ ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου ἐμφαίνει, ὅτι ἡ πρᾶξις μεθ' ὧν αὐτῆς τῶν στοιχείων καὶ μεθ' ὧν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἐξετελέσθη, δὲν ἀποτελεῖ ἀξιόποιόν τινα πρᾶξιν, διότι ἄλλως δὲν ἤθελεν ἐπέλθει ἀθώωσις.

265. Ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν σκέψεων τούτων, ἃς ἐξετάσωμεν ἂν ἐπιτρέπηται μεταγενεστέρα καταδίωξις· α') ἐπὶ τῇ βάσει γεγονότων ὄντων συναφῶν, ἢ τελεσθέντων συγχρόνως μετὰ τῶν γεγονότων, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη προηγουμένη κατηγορία· β') ἐπὶ τῇ βάσει γεγονότων, ἅτινα εἰσὶν ἀπλᾶι παρεπόμενα περιστάσεις τῆς ἐκδικασθείσης πράξεως, καὶ γ') ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐτῶν γεγονότων τῆς πρώτης κατηγορίας, ἀλλ' ἐχόντων ἕτερον νομικὸν χαρακτηρισμόν.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐδὲν ὑπάρχει κώλυμα τῆς μεταγενεστέρας καταδίωξεως. Ἡ συνάφεια καὶ ἡ σύγχρονος ἐκτέλεσις ἡδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὴν σύγχρονον τῶν ὑποθέσεων ἐκδίκασιν, ἀλλ' ἀφοῦ εἰσῆχθησαν χωριστὰ, ἡ καταδίωξις τῆς μιᾶς οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τὴν πρώτην εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς ἄλλης. Ὁ δικαστὴς ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μόνη ἡ πρώτη εἰσῆχθη, οὐδὲν εἶχε δικαίωμα νὰ ἐπιληφθῇ καὶ τῆς δευτέρας· ὅθεν συμφώνως μετὰ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις, οὐδόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ αὕτη ὡς ἐκδικασθεῖσα, καὶ δύναται βραδύτερον νὰ καταδιωχθῇ ἀκωλύτως. Οὕτως, ἐναντίον ἀστυνομικῆς διατάξεως ἐφόρτωσέ τις βαρέως ἄμαξαν, καταπεσοῦσα δὲ αὕτη ἐτραυματίσέ τινα· δύναται καταδιωχθεὶς ἐπὶ παραβάσει τῆς ἀστυνομικῆς διατάξεως, νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ἐπὶ τραύματι ἐξ ἀμελείας (Dallos αὐτοθ. n° 455, 481. Suppl. n° 317 ἐπομ. Helie n° 1289).

266. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν δὲν ἐπιτρέπεται δευτέρα καταδίωξις. Οὕτως, ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ ληστείᾳ δὲν δύναται μετὰ τὴν καταδίωξιν ἡ ἀθώωσίν του νὰ κατηγορηθῇ ἐκ νέου διὰ τὰς αἰτίας, αἵτινες ἐχρησάμυσαν ὡς μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ληστείας, διότι ἂν ὁ κατηγορηθεὶς ἦτο ἐνοχος τοιαύτης πράξεως, οἱ δικασταὶ ἡδύνατο καὶ ὤφειλον νὰ κηρύξωσιν αὐτόν ὡς τοιοῦτον, ὅταν κατεδίωκετο διὰ τὴν ληστείαν, ἢ διὰ νὰ τιμωρηθῇ βαρύτερον ἐν περιπτώσει καταδίκης, ἢ ἵνα μὴ μείνῃ ὅλως ἀτιμώρητος ἐν περιπτώσει ἀθώωσεως. Ἡ σιωπὴ τῶν δικαστῶν ἐκείνων ἐμφαίνει, ὅτι δὲν ὑπῆρχε περίπτωσις νὰ κατα-

δικασθῇ ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ αἰκίαις. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι λόγοι συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς λύσεως ταύτης. Τὸ γεγονὸς τῶν αἰκιῶν διὰ τοῦ συνδουασμοῦ τοῦ μετὰ τὴν ληστείαν καθίσταται μέρος, στοιχείον τοῦ ἀδικήματος τούτου, ὅπερ μόνον ἐν συνόλῳ δύναται δεόντως νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ νὰ τιμωρηθῇ, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ εἰς τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν νὰ διαχωρίζῃ τὰ μέρη, ἐξ ὧν σύγκειται ἐν ἀδικημα, ἵνα στηρίξῃ ἐπ' αὐτῶν διάφορα ἀδικήματα. Ἡ διαίρεσις αὕτη καὶ τὴν ἡθικὴν ἀξίαν τῆς πράξεως καταστρέφει, διότι ἄλλο βεβαίως αἱ αἰκίαι μόναι, καὶ ἄλλο αἱ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ληστείας αἰκίαι, καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς νομίμου ποινῆς καθιστᾷ ἀδύνατον, διότι ἡ ποινὴ τῆς ληστείας μετ' αἰκιῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβληθῇ, ἂν αἱ πράξεις αὗται δικασθῶσι χωριστὰ, καὶ τέλος τὴν θέσιν τῶν κατηγορουμένων χειροτερεύει πολ- λάκις, ὑποχρεοῦσα αὐτοὺς νὰ ὑποστώσι δύο κεχωρισμένους δικαστικούς ἀγῶνας. Ὅθεν ἡ ἀθώωσις διὰ τὸ κύριον ἀδικημα ἐπεκτείνεται καὶ εἰς ὅλας τὰς συνδεομένας μετ' αὐτὸ παρεπομένας περιστάσεις, καὶ ἂν αὗται εἶχον ἐντελῶς παραλειφθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνην. He- lie n° 1290. Dalloz αὐτοθ. n° 479. Suppl. n° 299. Ortolan n° 1786.

267. Ἀλλ' ἐφαρμόζονται ταῦτα προκειμένου περὶ ληστείας μετὰ φόνου; Ἦγουν ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ ληστείᾳ δύναται νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ἐπὶ φόνῳ γενομένῳ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ληστείας; Φρονῶ, ὅτι δύναται, διότι τὸ ἀδικημα τοῦ φόνου, καίπερ θεωρηθὲν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς ἐπιβαρυντικὸν τῆς ληστείας, (ἄρθρ. 366 ἐδ. 1 Ποιν. Νόμου), εἶναι οὐχ ἥττον ἰδίου, αὐτοτελὲς καὶ διακεκριμένον τῆς ληστείας ἀδικημα, καὶ ἀπλῇ συνάφεια συνδέει ταῦτα πρὸς ἄλληλα· ἐπομένως, ἵνα ἐπέλθῃ καταδίκη δι' ἀδικημα τοιοῦτον, πρέπει νὰ προηγηθῇ ῥητὴ περὶ αὐτοῦ κατηγορία· ἄνευ τοιαύτης, ὁ ἐπὶ ληστείᾳ ἀπλῶς κατηγορούμενος δὲν δύναται νὰ καταδικασθῇ καὶ ἐπὶ φόνῳ, καὶ ἂν τοιοῦτον ἐγκλημα προκύψῃ ἐκ τῆς συζητήσεως, καὶ κατὰ συνέπειαν δύναται νὰ δικασθῇ περὶ αὐτοῦ ἰδιαιτέρως, καθ' ὃ καὶ ἀνωτέρω προκειμένου περὶ συναφῶν ἀδικημάτων ἐξεθέσαμεν.

Τί ὁμως ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὑπῆρχε καὶ κατηγορία φόνου εἰς τὸ κατηγορητήριον, ἀλλ' οἱ δικασταὶ παρέλειψαν ν' ἀποφασίσωσι καὶ περὶ αὐτῆς, ἀποφανθέντες περὶ μόνης τῆς ληστείας; Δύναται καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ φόνῳ; Κατὰ τ' ἀνωτέρω ἐξαχθέντα συμπεράσματα βεβαίως οὐχί,

διότι οἱ δικασταὶ ἡδύναντο καὶ ὤφειλον ν' ἀποφασίσωσι καὶ περὶ τοῦ φόνου. Ὅθεν διὰ τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως ἐξαντλεῖται ἐντελῶς ἡ κατηγορία ἐφ' ὧλων αὐτῆς τῶν κεφαλαίων, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν κατηγορούμενον ἡ ἀμέλεια τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων τοῦ νὰ προκαλέσωσι τὴν λύσιν ὧλων τῶν ἐκ τῆς κατηγορίας προκυπτόντων ζητημάτων. Παρεδέχθημεν τὸ ἐναντίον, προκειμένου περὶ βουλευμάτων, διότι ταῦτα ἐκδίδονται ἐν ἀπουσίᾳ καὶ ἀγνοίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις δὲν δύναται νὰ παραπονεθῇ σπουδαίως, διότι διὰ δύο καὶ οὐχὶ δι' ἑνὸς βουλευματος ἐξετιμῆθησαν αἱ πράξεις του. Τὴν λύσιν ταύτην παραδέχεται ἐν γένει καὶ τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας, ἀπομακρυνθὲν αὐτῆς μόνον εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν οἱ ἔνορκοι κηρύξαντες τινα ἀθῶον τοῦ φόνου, ἡρνήθησαν ν' ἀποφανθῶσι καὶ περὶ τῆς ληστείας, δι' ἣν συγχρόνως κατηγορεῖτο· ἀλλ' ὁ Helie (n° 1290) ἐπικρίνει καὶ τὴν ἐπὶ τῆς εἰδικῆς ταύτης περιπτώσεως ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν ταύτην (Dalloz chose jugée n° 489).

268. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐνεργεῖται δευτέρᾳ καταδίωξις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐτῶν γεγονότων, ἐρ' ὧν εἶχε στηριχθῇ ἡ προηγουμένη, ἀλλ' ὑπὸ διάφορον χαρακτηρισμόν. Καταδικασθεὶς π. χ. ἐπὶ προσβολῇ τῆς αἰδοῦς δύναται νὰ καταδικασθῇ διὰ τὴν αὐτὴν πράξιν χαρακτηριζομένην ὡς ἀπόπειραν βιασμοῦ; Ὁ ἀθῶος ἐπὶ φόνῳ δύναται νὰ καταδιωχθῇ διὰ τὴν αὐτὴν πράξιν χαρακτηριζομένην ὡς φόνον ἐξ ἀμελείας; Συμφώνως μὲ τὰς σκέψεις, ἃς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ἀμφοτέρω τὰ ζητήματα ταῦτα πρέπει νὰ λυθῶσιν ἀποφατικῶς. Ἄν ἡ προσβολὴ τῆς αἰδοῦς ἔφερε τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἀποπείρας βιασμοῦ, ἤθελε προκύψει τοῦτο ἐκ τῆς συζητήσεως, ὁ δὲ δικάσας δικαστὴς δὲν ἤθελε καταδικάσει, ἀλλ' ἤθελε κηρυχθῇ ἀναρμόδιος· διὰ τῆς καταδίκης ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος καὶ ἀπαράδεκτος πᾶσα ἄλλη κατηγορία. Ἐπίσης ἂν ὁ ἐπὶ φόνῳ ἀθῶος ἦτο ἔνοχος φόνου ἐξ ἀμελείας, ἤθελε προκύψει τοῦτο ἐκ τῆς συζητήσεως, ὁ δὲ κατηγορούμενος ἤθελε καταδικασθῇ τοῦλάχιστον δι' αὐτόν· ἐκ τῆς ἀθώωσέως του πᾶσα ἄλλη κατηγορία ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος καὶ ἐπομένως ἀπαράδεκτος.

269. Ταῦτα παρεδέχοντο καὶ ἐφήρμοζον ἄνευ ἐξαίρεσεως ἐν Γαλίᾳ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τῆς 3 brumaire IV. Καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἤδη ἰσχυροῦσης νομοθεσίας ἐξηκολούθουν ἐφαρμόζοντες τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ἐπὶ πάσης καταδικαστικῆς ἀποφά-

σεως, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων τῶν Πταισματοδικείων. Ἐν περιπτώσει ὁμῶς ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τῶν Κακουργιοδικείων ὑπάρχει μεγίστη ἀμφισβήτησις, καὶ τινες μὲν συγγραφεῖς ἐφαρμόζουσι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὰς αὐτὰς ἀρχάς, ἧται, ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος, δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν μεταγενεστέραν ἐπὶ φόνῳ ἐξ ἀμελείας καταδίωξιν τοῦ ἐπὶ φόνῳ ἀθωοθέντος (Helie n° 1294 ἐπομ. Ortolan n° 1794 ἐπομ. Haus n° 1308). Ἄλλοι δὲ συγγραφεῖς, ὡς καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία, παραδέχονται ἀντιθέτως, ὅτι ὁ ἀθωωθείς ἐπὶ φόνῳ ἐνώπιον Κακουργιοδικείου, δύναται νὰ καταδιωχθῇ βραδύτερον ἐνώπιον τοῦ Πλημμελειοδικείου ἐπὶ φόνῳ ἐξ ἀμελείας (Dalloz αὐτ. n° 451. Suppl. n° 321 ἐπομ. Trebut n° 895 ἐπομ.). Οἱ λόγοι ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ παραδεχόμενοι τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην εἶναι, ὅτι κατὰ μὲν τὴν Ποιν. Δικ. τῆς 3 brumaire ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων ὤφειλεν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος νὰ θέσῃ εἰς τοὺς ἐνόρκους ἐπιβοηθητικὰ ζητήματα, προκύπτοντα ἐξ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων τῆς κυρίας πράξεως, καὶ ἐπομένως ἡ πρᾶξις αὕτη ἰθεωρεῖτο ἐξαντληθεῖσα ὑπὸ ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις, καὶ οὐδεμία νέα καταδίωξις ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς ἐπετρέπετο. Κατὰ δὲ τὴν ἤδη ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύουσαν Ποιν. Δικ. ὁ πρόεδρος δύναται μὲν, ἀλλὰ δὲν ὀφείλει νὰ θέσῃ τοιαῦτα ζητήματα, ἐπομένως ἐκ τῆς μὴ θέσεως αὐτῶν δὲν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἀσφαλῶς, ὅτι τοιαῦτα ζητήματα δὲν ἀνεφύησαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται ἔνεκα αὐτῶν νέα καταδίωξις. Ἰδοὺ τὰ σχετικὰ ἄρθρα τῶν δύο τούτων Δικονομιῶν τῆς μὲν τῆς 3 brumaire τὰ ἐξῆς.

Ἄρθρ. 374. «Τὸ πρῶτον ζήτημα τείνει κυρίως νὰ βεβαιώσῃ, ἂν τὸ γεγονός, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς κατηγορίας εἶναι ἀποδεδειγμένον ἢ ὄχι. Ἐπονται κατόπιν τὰ περὶ τῆς ἡθικότητος τοῦ γεγονότος καὶ περὶ τῆς μεγαλειτέρας ἢ μικροτέρας βαρύτητος τοῦ ἐγκλήματος ζητήματα, τὰ προκύπτοντα ἐκ τῶν κατηγορητηρίων, ἐκ τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ἐκ τῆς συζητήσεως.»

Ἄρθρ. 378. «Οὐδὲν ζήτημα δύναται νὰ τεθῇ περὶ γεγονότος μὴ ἀναφερομένου εἰς τὸ κατηγορητήριον, οἰκισθῆναι καὶ ἂν ὧσιν αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων.»

Ἄρθρ. 379. α' Ἄλλ' οἱ ἐνόρκοι δύνανται νὰ ἐρωτηθῶσι περὶ μιᾶς ἢ πλειόνων περιστάσεων μὴ μνημονευομένων εἰς τὸ κατηγορητήριον, καὶ ὅταν ἀκόμη ἤθελε μεταβληθῇ ὁ χαρακτήρ τοῦ ἐν τῷ κατηγορη-

τηρίῳ ἀναφερομένου ἐγκλήματος. Οὕτως ἐπὶ κατηγορίαις βιαιοπραγιῶν κατὰ προσώπων ὁ πρόεδρος δύναται συμφώνως πρὸς τὴν συζήτησιν νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα, ἂν ἡ βιαιοπραγία ἐξετελέσθῃ μὲ σκοπὸν φόνου».

Τῆς δὲ ἰσχυοῦσης Δικονομίας τὰ σχετικὰ ἄρθρα εἶναι τὰ ἐξῆς.

Ἄρθρ. 337. «Τὸ ζήτημα τὸ προκύπτον ἀπὸ τὸ κατηγορητήριον θὰ τεθῇ ὡς ἐξῆς. «Ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἑνοχος, ὅτι ἔπραξε τοιοῦτον φόνον ἢ τοιαύτην κλοπὴν, ἢ ἄλλο τι ἐγκλημα μὲ ὅλας τὰς περιστάσεις τὰς περιεχομένας εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦ κατηγορητηρίου ; »

Ἄρθρ. 338. «Ἄν προκύπτῃ ἐκ τῆς συζητήσεως μία ἢ πλείονες ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις, μὴ μνημονευόμεναι εἰς τὸ κατηγορητήριον, ὁ πρόεδρος θὰ προσθέσῃ τὸ ἀκόλουθον ζήτημα. «Ὁ κατηγορούμενος ἔπραξε τὸ κακούργημα μὲ τοιαύτην ἢ τοιαύτην περίπτωσιν».

Ἄρθρ. 339. «Ὅσακις ὁ κατηγορούμενος προτείνει ἐλαφρυντικὸν γερονὸς παραδεδεγμένον ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ νόμου, ὁ πρόεδρος ὀφείλει ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα ὡς ἔπεται. «Τοιοῦτον γερονὸς εἶναι ἀποδεδειγμένον ; »

270. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἀντίθετον γνώμην, καθ' ἣν οὐδεμία μεταγενεστέρα ἐπιτρέπεται καταδίωξις, προβάλλουσι τοὺς ἐξῆς λόγους. Ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν ἰσχύουσαν Δικονομίαν ὁ πρόεδρος δύναται, ὡς ἡ νομολογία ἡρμήνευσε τὸ ἄρθ. 338, νὰ θέσῃ οὐ μόνον ἐπιβαρυντικὰ ζητήματα, ὡς ῥητῶς ἀναφέρει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ζητήματα, ὅσα ὤφειλε νὰ θέσῃ κατὰ τὰ ἀρθ. 374 καὶ 379 τῆς Δικονομίας τῆς 3 brumaire. Ὅτι τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς θέσεως τῶν ζητημάτων ὑπὸ τὴν Δικονομίαν τῆς 3 brumaire οὐδόλως μεταβάλλει τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξελεγχθῇ ἡ διαγωγὴ τοῦ παραλείψαντος τυχὸν νὰ θέσῃ τὰ ζητήματα προέδρου. Ὅτι κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εὐρισκόμεθα καὶ ὑπὸ τὰς δύο νομοθεσίας, καὶ ὅπως ὑπὸ τὴν πρώτην παρεδέχοντο ἐντελῇ ἐξάντλησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δευτέρας. Ὅτι τέλος περιέχει προσβολὴν τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἢ δευτέρα καταδίωξις, διότι οἱ ἐνόρκοι ἀθωοῦντες δὲν δηλοῦσιν ἂν ἠθώωσαν, διότι ἡ πρᾶξις δὲν ἐγένετο, ἢ διότι δολία προαίρεσις δὲν ὑπῆρχεν, ἐπομένως ἐνδεχόμενον εἶναι ἡ δευτέρα καταδίωξις νὰ ἔρχηται εἰς ἀντίφασιν μὲ τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων, ἂν οὗτοι τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ἡρνήθησαν.

271. Παρ' ἡμῖν τὰ σχετικὰ ἄρθρα 429 καὶ 430 Ποιν. Δικ. ἔχουσιν ὡς ἐξῆς.

Ἄρθρ. 429. Τὸ κύριον ζήτημα ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου πρότασιν, καὶ περιέχει τὴν ἐρώτησιν, ἂν ὁ κατηγορούμενος ᾖ καὶ ἐνοχος τῆς διὰ τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου προσαπτομένης εἰς αὐτὸν πράξεως ὑπὸ τὰς ἐν αὐτῷ ἀναφερομένας ἐπιβαρυνούσας ἢ ἐλαφρυνούσας περιστάσεις.

Ἄρθρ. 430. Ἐὰν ἐπὶ τῆς συζητήσεως ἀναφανῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐπιβαρύνουσαι περιστάσεις, ἢ ἔὰν ὁ ἐγκαλούμενος ἀνέφερε περὶ ἑαυτοῦ πράγματα, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἔχουν ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, γίνονται καὶ περὶ τούτου ἰδιαίτερα ζητήματα.

Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἠκολούθησε τὴν ἰσχύουσαν ἐν Γαλλίᾳ Ποινικὴν Δικονομίαν. Τὸ ἄρθ. 429 εἶναι μετάφρασις περίπου τοῦ 337 instr. crim. τοῦ δὲ ἄρθ. 430 Ποιν. Δικ. τὸ μὲν πρῶτον μέρος, «ἔὰν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀναφανῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐπιβαρύνουσαι περιστάσεις,» εἶναι μετάφρασις τοῦ ἄρθ. 338 instr. crim. τὸ δὲ δεύτερον μέρος, «ἢ ἔὰν ὁ κατηγορούμενος ἀνέφερε . . . κλπ.» παράφρασις τοῦ ἄρθ. 339 instr. crim. ὑπὸ πλατυτέραν ἔννοιαν. Οὐδαμοῦ δὲ τῆς Δικονομίας ἡμῶν ὑπάρχουσιν αἱ διατάξεις τῆς Δικονομίας τῆς 3 brumaire, αἱ ἐπιβάλλουσαι τῷ προέδρῳ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ θέσῃ ζητήματα ἐλαφρυντικά καὶ τροποποιοῦντα τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἀρχικῆς κατηγορίας.

Ἐν τούτοις καὶ παρ' ἡμῖν ἡ νομολογία παρεδέχθη, ὅτι, καίπερ τοῦ ἄρθ. 430 ἀναφέροντος μόνον τὰς ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις, δύναται ὁ πρόεδρος, καὶ ἄκοντος τοῦ κατηγορουμένου, νὰ θέσῃ καὶ ἐλαφρυντικά ζητήματα (ἀπ. 33 : 53, 51 : 61, 24 : 63, 84 : 67, 69 : 68, 148 : 74, 20 : 76, 100 : 77) (ἰδὲ ἀριθ. 1140). Καὶ ὁρθῶς, διότι τὸ ἄρθ. 430 ἀναφέρει ῥητῶς τὰς ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις ὡς ἐπιβαρυνούσας τὴν τύχην τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐπομένως δυναμένας νὰ ἀμειψθηθῶσι, σιωπᾷ δὲ περὶ τῶν ἐλαφρυντικῶν, διότι ἐν τῷ πολλῷ περιέχεται τὸ ἕλασσον.

Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα εὐρισκόμεθα εἰς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς, εἰς ἣν καὶ ἐν Γαλλίᾳ εὐρίσκονται θέσιν, καὶ ὑπολείπεται νὰ ἐκλέξωμεν μίαν τῶν ἐκεῖ ὑποστηριζομένων γνωμῶν.

Τὸ καλ' ἡμῶς θεωροῦμεν ὁρθοτάτους τοὺς λόγους τῶν ἀποκρουόν-

των πᾶσαν μεταγενεστέραν καταδίωξιν, καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν ἐφαρμοστέαν παρ' ἡμῖν τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον παρ' ἡμῖν οὐδέποτε, καθ' ὅσον γνωρίζω, ἐγένετο καταδίωξις τοιαύτη, καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει ἐναντία νομολογία, ὡς ἐν Γαλλίᾳ.

271². Ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως ἡ πλημμελής παραδοχὴ ἢ ἀπόρριψις τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου; Καθ' ἡμᾶς βεβαίως, διότι ἀποτελεῖ παραβίασιν τοῦ Ποιν. Νόμου, ἀλλ' ἡ νομολογία τοῦ Ἀρ. Πάγου κυμαίνεται διαρκῶς μεταξύ ἀντιθέτων γνώμων, ἀπέκλινε δὲ ἐσχάτως πρὸς τὴν ἡμετέραν γνώμην. Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου ἐξετασθήσονται εὐρύτερον ἐν τῷ περὶ ἀναιρέσεως κεφαλαίῳ (ιδεὲ ἀριθ. 1472 ἐπομ. 1475).

Δ'. Ἐπιρρόη τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ τῶν ποινικῶν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς.

272. Μέχρι τοῦδε ἐξητάσαμεν τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἐκδικάζεται ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου. Πολλάκις ὁμως συμπίπτει ν' ἀπεφάνθησαν ἤδη τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, εἴτε περὶ ἀπάντων, εἴτε περὶ τινων μόνον ἐκ τῶν ἀναγκαιῶν πρὸς παραδοχὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς γεγονότων· ποία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἢ ἐπιρρόη τῶν ἀποφάσεων τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς; Ὁφείλει τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἢ δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ αὐτῶν;

Ἀφ' ἐτέρου εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τοῦ ἀδικήματος γεννᾶται καὶ πολιτικὴ ἀγωγή, πᾶσα ποινικὴ ἀπόφασις περιέχει καὶ ἀναγνώρισιν (καταδίκη) ἢ ἄρνησιν (ἀθώωσις) τῶν γεγονότων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς ταύτης. Ἐρωτᾶται πάλιν, ποίαν ἐπιρρόην θὰ ἐξασκήσῃ ἀπόφασις τοιαύτη ὡς πρὸς τὴν μεταγενεστέραν ἐκδίκασιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς; Ὁφείλει ὁ πολιτικὸς δικαστὴς νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθῆ τὰ συμπεράσματα τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ, ἢ δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ ἐλευθέρως τὴν ὀρθότητα αὐτῶν;

Θέλομεν ἐπιχειρήσει τὴν ἐξέτασιν ἀπάντων τῶν ζητημάτων τούτων, διότι ὅπωςδὴποτε συνδέονται μετὰ τῶν περὶ δεδικασμένου ἀρχῶν.

273. Ἄν ἐπρόκειτο νὰ λυθῶσι θεωρητικῶς τ' ἀνωτέρω ζητήματα, ἢ θέλομεν προτιμήσει τὴν ἀποφατικὴν αὐτῶν λύσιν, καθ' ἣν ἕκαστος

δικαστής, ὃ τε ποινικός καὶ ὁ πολιτικός, μένουσιν ἐντελῶς ἀνεξάρτητοι ν' ἀποφασίσωσι περὶ τῆς ὑποβληθείσης αὐτοῖς ὑποθέσεως. Αἱ νομικαὶ σχέσεις, ἐφ' ὧν ἐκάτερος αὐτῶν ἀποφασίζει, εἶναι ὅλως διάφοροι· ὁ ποινικός δικαστής ἀποφασίζει, ἂν πρέπη νὰ ἐπιβληθῇ ποινή· ὁ πολιτικός, ἂν πρέπη νὰ δοθῇ ἀποζημίωσις. Καὶ ἀληθῶς μὲν τὰ γεγονότα τῶν δύο τούτων σχέσεων εἶναι ἐν μέρει τὰ αὐτὰ, ἀλλ' εἰδομεν, ὅτι αἱ ἀποφάσεις ἀποτελοῦσι δεδικασμένον οὐχὶ διὰ τὰ γεγονότα, ἀτινα παραδέχονται, ἀλλὰ διὰ τὴν νομικὴν σχέσιν, ἣτις ἐκ τῶν γεγονότων προκύπτει. Ἐπίσης διάφορα εἰσὶ τὰ πρόσωπα, ἀτινα παρίστανται εἰς ἐκάστην τῶν δικῶν· τὴν ποινικὴν καταδίωξιν ἐνεργεῖ ἡ πολιτεία διὰ τῶν ἀντιπροσώπων της· τὴν πολιτικὴν ἀποζημίωσιν ἐπιζητεῖ ὁ παθὼν ιδιώτης. Τέλος διάφορα εἶναι τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως· εἰς τὴν ποινικὴν δίκην παρίσταται ὡς σπουδαιότατος μάρτυς ὁ παθὼν αὐτός, καὶ δικαστικός ὅρκος δὲν ἐπιτρέπεται, εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην ἐπιτρέπονται· μὲν ὅρκοι, δὲν δύναται δὲ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μάρτυς ὁ παθὼν, οὔτε οἱ συγγενεῖς του. Ἐπομένως οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος νὰ δεσμευθῇ ὁ ποινικός δικαστής ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ πολιτικοῦ καὶ τ' ἀνάπαλιν. Προβάλλουσι τὸ σκάνδαλον τὸ ἐκ τῶν ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων προκύπτον, ἀλλ' εἶναι τοῦτο λόγος ἀποχρῶν, ἵνα ὑποχρεώσωμεν τὸ ἐν δικαστήριον νὰ παραδεχθῇ ὡς ὀρθὰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἑτέρου, ἐν ᾧ συνεπείᾳ ἄλλων ἀποδείξεων ἐξελέγχονται ἐσφαλμένοι; Ἐπειτα καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἀπαντῶνται αἱ ἀντιφάσεις τῶν ἀποφάσεων, καὶ ὁμως οὐδὲν μέτρον ἔλαβεν ὁ νομοθέτης πρὸς ἄρσιν αὐτῶν.

274. Τὴν λύσιν ταύτην εἶχε, φαίνεται, καθιερώσει τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον. Ὁ νομ. unica Cod. Quando civilis (9. 31), ἐπιτρέπων τὴν διαδοχικὴν ἐξάσκησιν τῶν δύο ἀγωγῶν, ἐπιτρέπει συγχρόνως εἰς τὸν δικάζοντα μεταγενεστέρως δικαστὴν ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ἀποφάσεως τοῦ προηγουμένως δικάσαντος. Ut cum altera prius intentata sit per alteram quæ supererit iudicatum liceat retractari. Ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ ἀντίθετοι γνῶμαι (ιδεὶ Οἶκον. ἐν Σόλωνι σελ. 258—260).

Ἐν Γαλλίᾳ, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰς πολιτικὰς ἀποφάσεις παραδέχονται, ὅτι αὗται οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπὶρρόην εἰς τὴν ποινικὴν δίκην, ἐκτός ἂν ἀφορῶσι προδικαστικὰ τῆς δίκης ταύτης ζητήματα. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ποινικὰς δύο ἀντίθετα ἐπεκράτησαν συστήματα.

Κατὰ τὸ μὲν, οὐ προϊσταται ὁ Toullier, αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπιρροὴν εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην. Κατὰ τὸ ἕτερον, οὐ προϊσταται ὁ Merlin, ἡ ποινικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν. Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δευτέρας ταύτης γνώμης ἐπεκαλέσθησαν τὰς ἀρχὰς τοῦ δεδिकाσμένου ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν, τὰς καθιερωμένας διὰ τοῦ ἄρθ. 1351 τοῦ Γαλλ. Ἀστυνομικοῦ κώδικος (ἄρθ. 274 Πολ. Δικ.)· ἀλλὰ βραδύτερον ἐγκατέλειψαν τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, διότι οὔτε ταυτότης διαδίκων ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο δικῶν, μὴ ἀντιπροσωπευούσης τῆς Εἰσαγγελίας τὸν παθόντα, οὔτε ταυτότης διαφορᾶς, διότι εἰς μὲν τὴν ποινικὴν πρόκειται περὶ ἐπιβολῆς ποινῆς, εἰς δὲ τὴν πολιτικὴν περὶ ἀποζημιώσεως. Ἐστήριξαν δὲ τὴν γνώμην των ἄφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι οὐσιῶδες προσὸν παντὸς δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ εἶναι νὰ ἔχωσι τὰ ὑπὸ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἀποφασισθέντα ἰσχύϊν δεδिकाσμένου ἀπολύτως καὶ ἀπέναντι ὅλων τῶν προσώπων ἀδιακρίτως (Zacharie τόμ. 5 σελ. 793)· ἄφ' ἑτέρου δὲ εἰς διάφορα κείμενα τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας.

275. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης σκοπῶν, φαίνεται, νὰ λύσῃ νομοθετικῶς τὰς περὶ τῶν ἀνωτέρω ζητημάτων γεννηθείσας ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβητήσεις, προέβλεψεν ἰδίως περὶ αὐτῶν διὰ τῶν ἄρθ. 12 Πολ. Δικ. καὶ 12 Ποιν. Δικ. ἐπομένως, ἀνεξαρτήτως πάσης θεωρητικῆς συζητήσεως καὶ παντὸς ἄλλοδαποῦ συστήματος, ὀφείλομεν νὰ κατανοήσωμεν ὀρθῶς τὸ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου διὰ τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων καθιερωθὲν σύστημα.

Ἐκ τοῦ γράμματος αὐτοῦ τοῦ ἄρθ. 12 Πολ. Δικ. ἐξάγεται, ὅτι, ὅταν τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ἀποφασίσῃ περὶ προκαταρκτικοῦ τινος ζητήματος, δὲν δύναται· πλεον τὸ ἄλλο δικαστήριον, εἴτε πολιτικὸν εἴτε ποινικόν, νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ αὐτοῦ ζητήματος, ἢ γοῦν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρώτου δικαστηρίου εἶναι ὑποχρεωτικὴ ὡς πρὸς τὸ δεύτερον. Ἐπομένως ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα εἶναι προκαταρκτικὰ ζητήματα, καὶ ποῖα ἐξ αὐτῶν δύνανται ν' ἀποφασισθῶσιν ἀρμοδίως ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ ἢ τοῦ πολιτικοῦ δικαστοῦ.

276. Περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐννοίας τῶν ἐκφράσεων προδικαστικὸν καὶ προκαταρκτικὸν ζήτημα ὑπῆρχε διαφωνία. Ἰσχυρίζοντό τινες, ὅτι διάφορος εἶναι ἡ ἐννοία ἐκατέρας τῶν ἐκφράσεων, διότι καὶ εἰς τὸ Γερμανικόν κείμενον διαφόρους ἐκφράσεις μετεχειρίσθη ὁ νομοθέτης πρὸς παράστασιν αὐτῶν, καὶ εἰς μὲν τὸ ἄρθ. 11 Πολ. Δικ. διὰ τὴν

ἐκφρασιν προδικαστικὸν ζήτημα μεταχειρίζεται *prejudicialfrage*, εἰς δὲ τὸ ἄρθ. 12 Πολ. Δικ. διὰ τὴν ἐκφρασιν προκαταρκτικὸν ζήτημα τὴν *vorfrage*. Ἄλλ' ἀνεγνωρίσθη ἤδη, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, καὶ ὅτι οὐδεμία διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἐκφράσεων τούτων ὑπάρχει, διότι τὸ ἄρθ. 808 ἐδ. 3 Πολ. Δικ. ἀπὸ κοινοῦ ὁμιλεῖ περὶ ἀμφοτέρων, ὀνομάζον αὐτὰ προκαταρκτικὰ (*vorfrage*) καὶ παραπέμπον ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὰ ἄρθ. 10—12 Πολ. Δικ.

Καὶ τίνα μὲν ζητήματα εἶναι προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπραγματεύθημεν ἤδη ἐν ἀριθ. 161, 164, 165, καὶ εἶδομεν, ὅτι τοιοῦτον εἶναι τὸ ζήτημα τῆς κυριότητος, προκειμένου περὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας, τὸ ζήτημα περὶ τοῦ κύρους τοῦ γάμου προκειμένου περὶ μοιχείας καὶ διγαμίας, τὸ ζήτημα τῆς προσωπικῆς καταστάσεως, προκειμένου περὶ προσβολῶν αὐτῆς, τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως, ἀποτελούσης τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Τίνα ἤδη τὰ ζητήματα τὰ προδικαστικὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, καὶ τὰ ὅποια δύναται νὰ λύσῃ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, χωρὶς νὰ δύναται πλέον τὸ πολιτικὸν δικαστήριον νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν, ὡς διατάσσει τὸ ἄρθ. 12 Πολ. Δικ. Εἶδομεν, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἐπιδιώκει τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προσγενομένης εἰς τὸν παθόντα βλάβης, ἐπομένως, ἵνα γείνη δεκτὴ αὕτη, πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ, α) ὅτι διεπράχθη ὑπὸ τινος ἀδικήμα, καὶ β) ὅτι ἐπῆλθεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἰδιωτικὴ βλάβη καὶ ὅποια. Ἐκ τῶν δύο τούτων ζητημάτων μόνον τὸ πρῶτον δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς προδικαστικὸν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ δεύτερον, διότι τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Ὅπως δὲποτε ὅμως τὸ ποινικὸν δικαστήριον ἀποφασίζει κυρίως περὶ τοῦ πρώτου ζητήματος, ἂν ᾖ ἡναι ὁ κατηγορούμενος ἐνοχος ὡρισμένου ἀδικήματος ἢ οὐ, ἐμμέσως δὲ μόνον ἀποφαίνεται καὶ περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβης, ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τοῦ ἀξιοπαύου. Ἐπομένως μόνον εἰς τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ζήτημα ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 12 Πολ. Δικ. ὅταν πραγματεύηται περὶ προκαταρκτικοῦ ζητήματος, ἀποφασισθέντος ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, διότι μόνον τὸ ζήτημα ἐκεῖνο δύναται νὰ λύσῃ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, καὶ νὰ λύσῃ ἀρμοδίως. Ἐπομένως συμπεραίνομεν, ὅτι προδικαστικὸν ἢ προκαταρκτικὸν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ζήτημα

ἀποφασίζόμενον ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν ἔνοχος ἢ ἀθῶος ᾖ ὁ κατηγορούμενος, καὶ περὶ τούτου, ἀποφασισθέντος, δὲν δύναται πλέον νὰ ἐξετάσῃ τὸ πολιτικόν δικαστήριον.

277. Τοιαύτη εἶναι, καθ' ἡμέας, ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθ. 12 Πολ. Δικ. ἄλλ' ἐπερχόμενον τὸ ἄρθ. 12 Ποιν. Δικ. συμπληροῖ, καὶ ἐν μέρει τροποποιεῖ τὸ σύστημα τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο οὔτε ἡ καταδικαστικὴ οὔτε ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐμποδίζει τὸν παθόντα νὰ ἐπιδιώξῃ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου. Ἐξάγεται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ περὶ τοῦ προδικαστικοῦ ἐκείνου ζητήματος ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, εἴτε καταδικαστικὴ, εἴτε ἀθωωτικὴ εἶναι αὕτη, δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ πολιτικόν δικαστήριον, εἰμὴ καθ' ὅσον συμφέρει εἰς τὸν παθόντα, καὶ ὅτι οὗτος νὰ ὠφελήθῃ μόνον εἶναι δυνατόν ἐκ τῆς ποινικῆς δίκης, οὐδέποτε δὲ νὰ βλαφθῇ ἐξ αὐτῆς.

278. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν συνεπειῶν τῆς ἐρμηνείας ταύτης, ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσωμεν τὰς ριζικὰς κατ' αὐτῆς ἀντιρρήσεις.

Ὁ Οἰκονομίδης φρονεῖ, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθ. 12 Πολ. Δικ. Κατ' αὐτὸν, τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει περὶ μόνων ἐκείνων τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, ὅσα εἶναι χωριστὰ καὶ ἐξ ἰδιαιτέρων στοιχείων (πραγματικοῦ καὶ νομικοῦ) συνιστάμενα, καὶ ὧν ἡ λύσις ἔχει ἐπὶ ῥοὴν εἰς τὴν τῆς κυρίας ὑποθέσεως διάγνωσιν, καὶ ἡ ἐπὶ μόνων τῶν ζητημάτων τούτων ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ κατόπιν δικάζον δικαστήριον. Ἐπειδὴ δὲ τοιοῦτον δὲν εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν ἐτελέσθῃ τὸ ἀδίκημα, συμπεραίνει ὁ Οἰκονομίδης, ὅτι ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ πολιτικόν δικαστήριον.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη οὐδόλως δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ. Οὔτε ὁ νόμος καθιεροῖ. οὔτε τις τῶν Γάλλων συγγραφέων παραδέχεται, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, τοιαύτην τινὰ διάκρισιν τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων, εἰς ζητήματα ἔχοντα ἰδιαίτερα πραγματικὰ καὶ νομικὰ στοιχεῖα, καὶ εἰς ζητήματα ἀποτελοῦντα τὴν βᾶσιν τῆς ἀγωγῆς.

279. Ἄλλ' οὔτε ὀρθὴ εἶναι κατ' οὐσίαν διάκρισις τοιαύτη, διότι ἅπαντα τὰ προδικαστικὰ ζητήματα τῆς τε ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς συνίστανται ἐκ γεγονότων ἀποτελούντων τὴν βᾶσιν ἐκατέρας τῶν ἀγωγῶν τούτων, καὶ οὐχὶ χωριστῶν, ἅπαντα δὲ στηρί-

ζονται ἐπὶ ἰδιαιτέρων νομικῶν στοιχείων. Ἀναφέρουσιν ὡς παραδείγματα τῶν ἰδιαιτέρων ἐκείνων ζητημάτων τὸ τῆς πατρότητος ζήτημα, προκειμένου περὶ διατροφῆς, καὶ τὸ τῆς κυριότητος τοῦ δεσπόζοντος κτήματος, προκειμένου περὶ δουλείας ὑπὲρ τοῦ κτήματος τούτου· ἀλλὰ κατὰ τί διαφέρουσι τὰ ζητήματα ταῦτα ἀπὸ τοῦ ζητήματος τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος, προκειμένου περὶ ἀποζημιώσεως; Ἐπειδὴ εἰμὶ υἱός σου, ἰσχυρίζεται ὁ ἐνάγων εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, κατὰ δὲ τὸν νόμον ὀφείλεις νὰ με διαθρέψης, σὲ ἐνάγω πρὸς τοῦτο· ἀρνοῦμαι, ἀπαντᾷ ὁ ἐναγόμενος τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς σου, ἤτοι, ὅτι εἰμὶ πατήρ σου· ἰδοὺ τὸ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς πατρότητος. Ἐπειδὴ, ἰσχυρίζεται ὁ ἐνάγων, με ἐτραυματίσας, ἐντεῦθεν δὲ ἐζημιώθην, σὲ ἐνάγω νὰ με ἀποζημιώσης· ἀρνοῦμαι, ἀπαντᾷ ὁ ἐναγόμενος, ὅτι σὲ ἐτραυματίσας· ἰδοὺ τὸ ζήτημα περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος. Ἀμφοτέρων τῶν ζητημάτων τούτων τὸ πραγματικὸν στοιχεῖον ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ἐκατέρας τῶν ἀγωγῶν, ἀμφοτέρων δὲ τὸ νομικὸν στοιχεῖον (ἂν ᾔναι ὁ ἐναγόμενος πατήρ, ἂν ἐξετέλεσεν ἀδίκημα) εἶναι κεχωρισμένον τοῦ νομικοῦ στοιχείου τῆς ἀγωγῆς (ἂν ὀφείλεται διατροφή, ἂν ὀφείλεται ἀποζημίωσις).

280. Ἄλλ' ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς γνώμης τοῦ Οἰκονομίδου ἐξελέγχεται ἐτι μᾶλλον τὸ ἀνυπόστατον αὐτῆς. Τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικον. ὁμιλεῖ προφανῶς περὶ προκαταρκτικῶν ζητημάτων λυομένων ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου. Ποῖα εἶναι τὰ ζητήματα ταῦτα, ἂν δὲν ᾔναι ἡ ὑπαρξὶς αὐτῇ τοῦ ἀδικήματος; Εἶναι ἀληθεῖς, ὅτι, ἵνα ἀποφανθῇ ὁ ποινικὸς δικαστὴς περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἔχει τὸ δικαίωμα, ὡς εἶδομεν ἐν ἀριθ. 172, νὰ λύσῃ καὶ τὰ παρεμπιπτόντως ἀναφύμενα προδικαστικὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζητήματα, ἀλλὰ δὲν ἀφορᾷ βεβαίως εἰς ταῦτα τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. διότι τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν εἶναι ἀρμόδιον νὰ λύσῃ τὰ τοιαῦτα ὅπως ἀστικῆς φύσεως ζητήματα, εἰμὴ ὅταν ἀναφύωνται παρεμπιπτόντως εἰς ποινικὴν δίκην, καὶ ἀποτελῶσιν ἐν τῶν στοιχείων τοῦ ἀδικήματος. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἰς ταῦτα ἀφορᾷ τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. διὰ τίνα λόγον ἐθεώρησεν ὡς ὑποχρεωτικὴν περὶ αὐτῶν μόνον τὴν ἀπόφασιν τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τοῦ τελικοῦ αὐτῆς συμπεράσματος;

Τίνα λοιπὸν, ἐρωτῶμεν αὖθις, τὰ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀποφασίζόμενα κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. προδικαστικὰ ζητήματα ἅτινα δὲν δύναται πλέον νὰ ἐξετάσῃ ὁ ποινικὸς δικαστὴς; Ὁ Οἰκο-

νομίδης ὑποδεικνύει ὡς τοιοῦτον τὴν εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδίκην τοῦ ζητοῦντος νὰ διορισθῇ ἐπίτροπος, ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, διότι ἡ τοιαύτη καταδίκη συνεπάγεται αὐτοδικαίως τὴν στέρησιν τῆς ἰκανότητος τοῦ ἐπιτρόπου (ἄρθρ. 23 ἐδ. 6 Ποιν. Νομ.), οὐδὲ ἡδύνατο νὰ προβῇ εἰς ἐξέτασιν περὶ αὐτῆς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, ἵνα ἀπαγορεύσῃ αὐτὴν τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. Ἔτερον τοιοῦτον ζήτημα προβάλλει ὁ Οἰκονομίδης, τὸ ζήτημα τῆς πλαστότητος ἐγγράφου, ἀναμφόμενον εἰς πολιτικὴν δίκην, καὶ παραπεμπόμενον εἰς τὸ ποινικόν, ὅπερ τὸ λύει καταφατικῶς. Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου περιπτὸν εἶναι τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. διότι προέβλεψεν ἰδιαίτερως ὁ νομοθέτης εἰς τὸ ἄρθρ. 460 Πολ. Δικ. διατάξας τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ τοιοῦτου ἐγγράφου. Ἐκτὸς ὅμως τούτου, ὡς ὑποχρεωτικὴ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀποφαινομένη τὴν πλαστότητα τοῦ ἐγγράφου ποινικὴ ἀπόφασις, καὶ ἂν προηγήθῃ ἡ ποινικὴ περὶ πλαστογραφίας δίκη, καὶ κατόπιν εἰσῆχθῃ ἡ πολιτικὴ, διότι οὐδεμία διαφορὰ ὑφίσταται μεταξὺ τῶν δύο τούτων περιπτώσεων. Τότε ὅμως διατὶ νὰ περιορισθῶμεν εἰς μόνον τὸ ἀδίκημα τῆς πλαστογραφίας, καὶ νὰ μὴ θεωρήσωμεν ὡς ὑποχρεωτικὴν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ καὶ ὅταν ἀποφαίνεται περὶ φόνου, κλοπῆς, ἐμπρησμοῦ ἢ ἄλλου ἀδικήματος; Αἱ ἐν Γαλλίᾳ ἀμυρσθητήσεις ἐστρέφοντο κυρίως εἰς τὸ ζήτημα, ἂν ἐν γένει ἡ ποινικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν· πῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ὁ σκοπῶν διὰ τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. νὰ λύσῃ νομοθετικῶς τὰς ἀμυρσθητήσεις ταύτας, ἐπρονόησε περὶ μόνης τῆς ἄνω περιπτώσεως τῆς πλαστογραφίας, ἄφησε δὲ πάλιν ἀμφοίβολον, ἂν αἱ λοιπαὶ ποινικαὶ ἀποφάσεις ἀποτελῶσι δεδικασμένον;

281. Ἀλλ' ὁ Οἰκονομίδης πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ἐπικαλεῖται καὶ ἄλλα τινὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὅποια ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν. Ἄν, λέγει, ἡ ποινικὴ ἀπόφασις ᾖναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν, ἔπρεπε καὶ ἡ πολιτικὴ ἀπόφασις, ἡ ἀναγνωρίζουσα τὴν ὑπαρξίν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, νὰ ᾖναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν ποινικὸν δικαστὴν. Οὕτως ἀληθῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα, καθ' ἡμᾶς, μὲ μίαν μόνον διάκρισιν, ὅτι δηλ. εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀπόφασις δι' ἐκεῖνα μόνον τὰ ζητήματα, ὅσα ἡδύνατο ἀρμοδίως νὰ λύσῃ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον. Οὕτω π. χ. ἂν τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς παρακαταθήκης ἢ τῆς ἰδιοκτησίας ἢ τοῦ γάμου, δὲν δύναται πλέον τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ λύσῃ ἄλλως τὰ ζητήματα

ταῦτα· ἂν ὁμως τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ἀναγνώριση τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς κτλ. οὐδεμίαν ἢ ἀπόφασίς του ἔχει ἐπὶ ῥοήν, διότι δὲν εἶναι ἀρμόδιον ν' ἀποφανθῇ περὶ ὑπάρξεως ἀδικημάτων (ἰδὲ ἀριθ. 285).

282. Ἄν, λέγει δεύτερον ὁ Οἰκονομίδης, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ᾗναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 12. Πολ. Δικ. ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν, πῶς τότε τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων; Ἦτο δυνατόν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπιδίωξιν ταύτην ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἐν ᾧ διὰ τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ἐκηρύχθη ἀκαταμάχητος αὐτῆς ὄπλον; Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἀπέκρουσεν ὁ Καλλιγᾶς (Νομ. Μελ. σελ. 1011), καὶ μετ' αὐτὸν μᾶλλον ἀνεπτυγμένως ὁ Παπαῤῥηγόπουλος (Γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος ἀστυνομικοῦ δικαίου σελ. 162—163) διὰ τῶν ἐξῆς παρατηρήσεων· 1) ὅτι καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰκονομίδου, καθ' ἣν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν, ἡκιστα προσφυγῆς εἶναι ἡ ἔκφρασις, ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων· 2) ὅτι ἐπομένως ἡ ἔκφρασις αὕτη πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς ἀποκρούουσα τὴν ἐνδεχομένην ἀμφιβολίαν λεπτολόγου τινός, περὶ τοῦ ἂν δύναται ὁ μὴ εἰσαγαγὼν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν τοῦ νὰ τὴν εἰσαγάγῃ μετὰ τὸ πέρασ τῆς ποινικῆς δίκης εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια· ἡ δὲ ἐρμηνεία αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὸ μὲν ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικ. ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐγειρομένης πολιτικῆς ἀγωγῆς, τὰ δὲ ἄρθρ. 7 καὶ 8 Ποιν. Δικ. περὶ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ἐγειρομένης ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, πρὶν ἢ ἀποφανθῶσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια, τὸ δὲ ἄρθρ. 9 Ποιν. Δικ. περὶ τῆς τύχης τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μετὰ θάνατον τοῦ κατηγορουμένου, ἐπομένως ἡ δύνατο νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία περὶ τῆς τύχης τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς μετὰ τὸ πέρασ τῆς ποινικῆς δίκης.

Ἀμφιβάλλομεν περὶ τοῦ βασίμου τῆς τελευταίας ταύτης παρατηρήσεως, διότι ἂν τοιοῦτος ἦτον ὁ σκοπὸς τοῦ ἄρθρου 12 Ποιν. Δικ. ἔπρεπε νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὔτε ὡς πρὸς τὰς ἀθωωτικὰς ἀποφάσεις τροποποιοῦνται αἱ διχτάξεις τοῦ ἄρθρου 12 Πολ. Δικ. καὶ ἐπομένως καὶ τὰ δι' αὐτῶν λυόμενα προδικαστικὰ ζητήματα εἶναι ὑποχρεωτικὰ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν, καὶ μόνον ὅταν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ στη-

ρίζηται ἐπὶ ἄλλης βάσεως δύναται νὰ γείνη δεκτὴ αὕτη, ὅπερ ἄτοπον, ὡς ἀκριθέστερον θέλομεν ἐξετάσει.

Καθ' ἡμᾶς, τὸ ἐπιχειρήμα τοῦ Οἰκονομίδου ἀποκρούεται διὰ τῆς ἀπλουστάτης ταύτης παρατηρήσεως. Ναί, εἶναι δυνατόν νὰ ἐμποδίσῃ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ιδιωτικῶν ἀπαιτήσεων, διότι δύναται αὕτη νὰ ὀρίσῃ μικράν τὴν ἀξίαν τοῦ κλαπέντος, ἢ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκ τοῦ τραύματος ἀσθενείας, καὶ διὰ τοῦτο ὁ νομοθέτης, θέλων νὰ διασώσῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀκέραια τὰ δικαιώματα τοῦ παθόντος, ἐτροποποίησε τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. διατάξας νὰ μὴ ἐμποδίζηται οὐδέποτε ἡ ἐπιδίωξις τῶν ἀπαιτήσεων του, οὔτε ἐπὶ ἀθώωσεως οὔτε ἐπὶ καταδίκης (Καρατζᾶ Πρακτικὴ σελ. 64).

283. Ἐνῷ δὲ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Οἰκονομίδου ἐξελέγχονται μὴ βάσιμα, ἕτερα σπουδαιότατα ἐπιχειρήματα δύνανται νὰ προταθῶσιν ὑπὲρ τῆς γνώμης, ἣν ἀσπάζομεθα. Ὁ νομοθέτης πολλὴν ἔλαβε πρόνοιαν, ἵνα προηγηθῇ ἡ ἐκδίκασις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, διατάξας, ὡς εἶδομεν (ἄριθ. 117 ἐπ.), νὰ ἀναβάλληται ἡ ἐκδίκασις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ὡς αἰεὶ ἤθελεν εἰσαχθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἐνῷ ἐκδικάζεται ἡ ποινικὴ δίκη (ἄρθρ. 8 Ποιν. Δικ.), καὶ ὑποχρεώσας τὸν εἰσαγγελέα νὰ προτείνῃ καὶ αὐτὸς τὴν τοιαύτην ἀναβολὴν (ἄρθρ. 588 ἐδ. 12 589 Πολ. Δικ.). Ἡ εὐλογωτέρα ἐξήγησις τῆς προνοίας ταύτης εἶναι, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ποινικῆς δίκης εἶναι ὑποχρεωτικόν εἰς τὸν πολιτικὸν δικαστήν.

Ἐκτὸς τούτου, ὁ νομοθέτης ἐπέτρεψεν εἰς τὸν πολιτ. ἐνάγοντα νὰ εἰσάγῃ τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἂν δὲ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπέλθῃ καταδίκη, τί θέλει προξεί ὁ ποινικὸς δικαστής; Θέλει ἐκτιμήσῃ τὸ μέγεθος τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος βλάβης, ἂν δὲ αἱ ὡς πρὸς ταύτην ιδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις ᾖναι ἀνεκκαθάριστοι, θέλει παραπέμψῃ τὴν περὶ αὐτῶν περαιτέρω συζήτησιν εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον. Δύναται, ἐρωτῶμεν, ὁ ποινικὸς δικαστής μετὰ τὴν καταδίκην, ἢ ὁ πολιτικὸς, εἰς ὃν παρεπέμφθησαν αἱ ιδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις, ν' ἀπορρίψῃ ταύτας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐξετέλεσε τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ κατεδικάσθη; Οὐχὶ βεβαίως· οὐδεὶς ἰσχυρίσθη τὸ τοιοῦτον· μετὰ τὴν καταδίκην δὲν ὑπολείπεται, εἰμὴ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ζημίας. Διατί νὰ μὴ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ, καὶ ὅταν δὲν παρέστη εἰς τὴν ποινικὴν δίκην ὁ πολιτικὸς ἐνάγων; Διατί νὰ ᾖναι ὑποχρεωτικὴ ἡ καταδίκη, εἰς ἣν μεγάλως συντελεῖ ἡ συν-

δρομή τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, νὰ μὴ ᾔηται δὲ τοιαύτη ἡ διὰ μόνων τῶν ἐνεργειῶν τῆς Εἰσαγγελίας ἐπιτευχθεῖσα ; Δὲν ἀποτελεῖ αὕτη μείζονα, οὕτως εἰπεῖν, ἀποδειξὶν τῆς ἐνοχῆς τοῦ καταδικασθέντος ;

Τέλος σπουδαῖον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας γνώμης εἶναι τὸ ἐνδεχόμενον νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἀντιθέτου γνώμης ἄτοπον τῆς ἐκδόσεως ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων. Τὸ κύρος τῶν ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ὅπερ εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς ἐπιτυχῇ διεξαγωγὴν τοῦ προσρισμοῦ αὐτῶν, ἤθελε κλονισθῇ, ἂν ἐπετρέπετο εἰς ἰδιώτην νὰ ἀποδῇ κινύη πέπλανημένα τὰ τελικὰ αὐτῶν συμπεράσματα, καὶ νὰ ἐπιτυχῇ ἀπόφασιν τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου ἀποφαينوμένην, ὅτι δὲν ἐξετέλεσε τὸν φόνον ὁ κηρυχθεὶς ἐνοχος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην ποινὴν καταδικασθεὶς.

284. Φρονοῦμεν ἐπομένως ἀδιστακτως, ὅτι τὸ μὲν ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. καθιεροῦν τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι τὰ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου λυθέντα προκαταρκτικὰ ζητήματα δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἄλλου δικαστηρίου εἴτε ποινικοῦ εἴτε πολιτικοῦ, ἐννοεῖ ὡς τοιαῦτα ζητήματα καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆν τοῦ ἀδίκηματος· τὸ δὲ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. τροποποιοῦν τὴν ἀρχὴν ταύτην, καθιεροῦν ἐξαίρεσιν ὑπὲρ τοῦ παθόντος, οὗ ἐξασφαλίζει τὰ δικαιώματα κατὰ πάσης ὑπὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐκδιδομένης ἐπιβολῆς αὐτῷ ἀποφάσεως, εἴτε ἀθωωτικῆς, εἴτε καταδικαστικῆς. Ὑπολείπεται ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τὰς συνεπείας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τούτου.

285. Καὶ πρῶτον, τίνα προδικαστικὰ ζητήματα δύνανται ν' ἀποφασίσωσι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπηται πλέον εἰς τὰ ποινικὰ νὰ τὰ ἐξετάσωσι ; Τὰ πολιτικὰ δικαστήρια δύνανται ν' ἀποφασίσωσι καὶ περὶ τῆς υπάρξεως τῶν δικαιωμάτων, ἢ προσβολῇ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ τὸ ἀδίκημα, καὶ περὶ τῆς υπάρξεως τῆς προσβολῆς ταύτης. Φρονοῦμεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, ὅτι μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπαρξίν ἢ μὴ τοῦ δικαιώματος ἢ ἀπόφασιν τοῦ πολιτικοῦ δικαστοῦ εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὸν ποινικὸν δικαστὴν, οὐχὶ δὲ καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπαρξίν τῆς προσβολῆς τοῦ δικαιώματος, διότι ἡ προσβολὴ αὕτη ἀποτελεῖ τὸ ἀδίκημα, περὶ τῆς υπάρξεως τοῦ ὁποῦ μόνον τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμοδία ν' ἀποφανθῶσιν. Ὅθεν αἱ ἀποφάσεις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων περὶ κυριότητος τῶν κλαπέντων ἢ φθαρέντων πραγμάτων, περὶ τῆς υπάρξεως παρακαταθήκης, περὶ

τοῦ κύρους τοῦ γάμου, περί προσωπικῆς καταστάσεως, εἶναι ὑποχρεωτικά διὰ τὸν ποινικὸν δικαστὴν, οὐχὶ ὅμως καὶ αἱ ἀποφάσεις, ὅτι κλοπὴ ἢ φόνος δὲν διεπράχθη· τὰ ζητήματα ταῦτα δύναται νὰ ἐξετάσῃ καὶ πάλιν μετὰ πάσης ἐλευθερίας ὁ ποινικὸς δικαστής, καὶ διὰ τῶν ἰσχυρῶν μέσων, ἅτινα διαθέτει, νὰ φθάσῃ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἥτις δύναται νὰ διαρύγῃ τὸν πολιτικὸν δικαστὴν ἕνεκεν ἐλλείψεως τῶν ἐνεργειῶν τῶν διαδίκων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ὁ πολιτικὸς δικαστὴς ἀποφασίζει.

286. Καὶ ὅταν δὲ αἱ πολιτικαὶ ἀποφάσεις ᾖναι ὑποχρεωτικά διὰ τὸν ποινικὸν δικαστὴν, ἐκ τῶν περιστάσεων ἐξαρτῶνται τ' ἀποτελέσματα τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης. Οὕτως, ἀπόφασις ἀνχνυρίζουσα τὸν ἐπὶ κλοπῇ κατηγορούμενον κύριον τῶν κλαπέντων θὰ ἔχῃ συνέπειαν τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου, καθ' ὅσον τοῦλάχιστον ἀφορᾷ τὸ ἀδίκημα τῆς κλοπῆς. Ἀπόφασις ὅμως παραδεχομένη, ὅτι ὁ παθὼν δὲν εἶναι κύριος τῶν κλαπέντων, δὲν θὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν συνέπειαν, διότι καὶ εἰς τρίτον πρόσωπον ἂν ἀνήκωσι τὰ κλαπέντα, δὲν ἔπεται, ὅτι ἀθῶος ὁ ἀφαιρέσας αὐτὰ κατηγορούμενος.

287. Δεύτερον, τίνα προδικαστικὰ ζητήματα δύναται νὰ λύσῃ τὰ ποινικὰ δικαστήρια, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπηται πλέον ἢ ἐξέτασις αὐτῶν εἰς τὰ πολιτικά; Διακριτέον μεταξὺ ἀθωωτικῶν καὶ καταδικαστικῶν ἀποφάσεων. Αἱ ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις οὐδὲν τοιοῦτον ζήτημα περιέχουσι, διότι ὡς εἶδομεν, τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. τροποποιῶν τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. διέταξεν, ὅτι αἱ ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἐμποδίζουν τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων. Καὶ θεωροῦμεν ὀρθοτάτην τὴν τροποποίησιν ταύτην, διότι δὲν εἶναι δίκαιον, ἐπειδὴ ἡ Εἰσαγγελίᾳ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ τὸ προσβληθὲν ἰδιωτικὸν δικαίωμα ἢ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς τῆς προσβολῆς, νὰ στερηθῇ ὁ παθὼν τοῦ δικαίωματος ν' ἀποδείξῃ αὐτὸς τὸ δικαίωμα του καὶ τὴν προσβολὴν αὐτοῦ, ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν ἀποζημίωσίν του. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι δὲν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην τῶν διακρινόντων, ἂν ἡ ἀθώωσις ἐπῆλθε, διότι ἡ πρᾶξις δὲν ἐγένετο, ἢ διότι δὲν ἀπεδείχθη κτλ. Εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν, καθ' ἡμᾶς, ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν δικαστὴν, καὶ ὅταν ἀκόμη εἴχῃ παρασταθῇ ὁ παθὼν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὴν ποινικὴν δίκην, ἕνεκα τῆς γενικότητος τοῦ ἁρθρου 12 Πολ. Δικ. Ὁ παθὼν δύναται πάντοτε νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποζημίωσίν του ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου στηρίζων τὴν ἀγωγὴν

του, εἴτε εἰς τὸν δόλον, ὃν δὲν παρεδέχθη τὸ ποινικὸν δικαστήριον, εἴτε εἰς τὴν ἀμέλειαν τοῦ ἐναγομένου.

288. Αἱ καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις ἀποφαίνονται, καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα ἀνήκει εἰς τὸν παθόντα, καὶ ὅτι προσεβλήθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ κατηγορηθέντος. Δι' ἀμφοτέρα τὰ ζητήματα ταῦτα ἡ ποινικὴ ἀπόφασις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν πολιτικὸν δικαστήν. Ἐπομένως ὁ παθὼν, ἐνέχων τὸν καταδικασθέντα ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου εἰς ἀποζημίωσιν, δὲν ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ οὔτε τὸ δικαίωμά του⁽¹⁾, οὔτε τὴν ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου προσβολὴν αὐτοῦ· ταῦτα προκύπτουσιν ἐκ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως. Ὅφείλει μόνον ν' ἀποδείξῃ τὸ μέγεθος τῆς ζημίας, ὡς πρὸς τοῦτο δὲ κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. οὐδόλως ἐμποδίζεται ὑπὸ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως, ὥστε καὶ ἂν τυχὸν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις προσδιώρισε τὴν ἀξίαν τῶν κλαπέντων κατωτέραν τῶν 400 δραχμῶν, δύναται ὁ παθὼν ν' ἀποδείξῃ, ὅτι αὕτη εἶναι ἀνωτέρα, ἢ ἂν προσδιώρισε τὴν ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν ὡς κατωτέραν τοῦ μηνός, ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἦτον ἀνωτέρα. Καὶ αὕτη δὲ ἡ ὑπὲρ τοῦ παθόντος ἐξαίρεσις εἶναι, φρονοῦμεν, ὀρθή, διότι ὁ ποινικὸς δικαστὴς εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ζημίας δύναται μεγάλως νὰ ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν ἐπιβληθησομένην ποινὴν, ὥστε ὀρθότερον εἶναι νὰ μείνωσιν ἀμείωτα τὰ δικαιώματα τοῦ παθόντος.

289. Καὶ ταῦτα μὲν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταξὺ παθόντος καὶ καταδικασθέντος περὶ ἀποζημιώσεως δίκην. Ἐρωτᾶται ἤδη, εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ποινικὴ ἀπόφασις καὶ ἐπὶ πολιτικῆς δίκης μεταξὺ ἄλλων προσώπων; Καταδικασθέντος, φερ' εἰπεῖν, τινὸς ἐπὶ διγαμίᾳ, δύναται τὰ ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου τέκνα νὰ ὑποστηρίξωσιν ἀπέναντι τῶν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνων, ὅτι ὁ πρῶτος γάμος εἶναι ἄκυρος, ὅτι ἔγκυρος εἶναι μόνος ὁ δεύτερος, καὶ ὅτι ἐπομένως εἶναι νόμιμοι κλη-

(¹) Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Παπαχρήστος (σελ. 290), ἀλλὰ ἀναγκάζεται νὰ παραδεχθῇ ἐξαίρεσις ἐπὶ προσβολῶν κατὰ τοῦ σώματος, κατὰ τοῦ γάμου κτλ. ὥστε μόνον ἐπὶ προσβολῶν ἰδιοκτησίας ἐφαρμόζεται ἡ γνώμη του, ἣν στηρίζει εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὑπάρχει ἀδίκημα, ἂν καὶ εἰς ἄλλον ἀνῆκον τὰ κλαπέντα. Φρονοῦμεν, ὅτι, μόνον ὅταν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις σιωπᾷ περὶ τοῦ παθόντος, εἶναι ὀρθὴ ἡ γνώμη του, ὅταν ὅμως ὠρισμένον πρόσωπον κηρύσσεται ἰδιοκτήτης τῶν κλαπέντων, ὑπάρχει προφανὲς προδικαστικὸν ζήτημα ἀποφασισθὲν ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἐπομένως ὑποχρεωτικὸν διὰ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον.

ρονόμοι τοῦ καταδικασθέντος ; Οἱ ὑποστηρίζαντες ἐν Γαλλίᾳ τὸ ὑποχρεωτικὸν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων διεφώνησαν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα. Τινὲς φρονοῦσιν, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀπόφασις ἀποτελεῖ δεδικασμένον ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, καὶ κατὰ τοῦ καταδικασθέντος, δὲν δύναται ὁμως νὰ βλάβῃ τρίτα πρόσωπα μὴ παρασταθέντα εἰς τὴν δίκην καὶ μὴ ὑπερασπισθέντα (Demolombe τομ. 3 ἀριθ. 419. Ἐκδοσις Βελγίου σελ. 216). Ἄλλοι φρονοῦντες, ὅτι ὁ λόγος, δι' ὃν καθιερώθη τὸ ὑποχρεωτικὸν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, καὶ ὅστις εἶναι, ὅτι αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις ἤθελον ἀπωλέσει πλέον τὴν ἡθικὴν αὐτῶν βαρύτητα, ἂν ἐπετρέπετο νὰ ἐξετάζωνται παρ' ἄλλων δικαστηρίων τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀποφασισθέντα, ὁ λόγος, λέγομεν, οὗτος ἀποκρούει πᾶσαν διακρίσιν μεταξὺ κατηγορουμένων καὶ τρίτων, παραδέχονται, ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως ἀποφασισθέντα δύνανται νὰ ἀντιταχῶσιν ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων κατὰ παντὸς προσώπου (Lesellyer τομ. 6 n° 2484. Bonnier des Preuves n° 721). Ἡ Γαλλικὴ νομολογία, ἀμφιταλαντευθεῖσα κατ' ἀρχάς, παρεδέχθη ἐπὶ τέλους τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην, ὅτι τὸ ἐκ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως προκύπτον δεδικασμένον δύναται ν' ἀντιταχθῇ κατὰ παντὸς προσώπου ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων (Dallos chose jugée n° 553 ἐπ. Suppl. n° 413 ἐπ.).

Τὴν γνώμην ταύτην θεωροῦμεν ἐφαρμοστέαν καὶ παρ' ἡμῖν, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ ἄρθρ. 12 Πολ. Δικ. ἀπαγορεῦον τὴν νέαν ἐξέτασιν τοῦ ἀποφασισθέντος προκαταρκτικοῦ ζητήματος, δὲν διακρίνει, ἂν μεταξὺ παθόντος καὶ κατηγορουμένου, ἢ μεταξὺ ἄλλων προσώπων γεννᾶται τὸ ἀποφασισθὲν ἤδη ζήτημα. Ἐφαρμογὴν τῆς γνώμης ταύτης καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 460 Πολ. Δικ. ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς πλαστογραφίας, διατάσσον τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πλαστοῦ ἐγγράφου, οὗ τοιοῦτοτρόπως ὑπ' οὐδενὸς δύναται νὰ γείνη χρῆσις.

§ 5.

**Ἀποδόσεις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς
δι' ἰδιωτικῆς συγγνώμης.**

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

290. Ἐπὶ τῶν κατ' ἐγκλησιν τιμωρουμένων ἀδικημάτων ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν.
 291. Ἡ ἱκανοποίησις εἶναι ῥητὴ ἢ σιωπηρά.
 292. Πότε ἀκριθέστερον ἢ ἱκανοποίησις ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν.

290. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀδικήσαντος ἱκανοποίησις τοῦ παθόντος οὐδεμίαν δύναται κατὰ κανόνα νὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ποινικῆς δίκης (Helie n° 1406.). Τῆς ἀρχῆς ὅμως ταύτης ἐξαίρεσιν καθιεροὶ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 116 Ποιν. Νόμου ἐπὶ τῶν κατ' ἐγκλησιν τιμωρουμένων ἀδικημάτων διατάσσον, ὅτι ἐξαλείφεται τὸ ἀξιοποινον αὐτῶν, ὡσάκις οἱ βλαφθέντες δὲν προσάγουσιν ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας τὴν ἐγκλησίν των, ἢ «ὁμολογοῦσιν ἑαυτοὺς ἱκανοποιουμένους.» Ἡ ὁμολογία ἐπομένως τοῦ παθόντος, ὅτι εἶναι ἱκανοποιημένος, ἐξαλείφει τὸ ἀξιοποινον τῆς πράξεως, καὶ ἐπομένως ἀποσβένει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν.

291. Ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι συνήθως συνέπεια χρηματικῆς ἀποζημιώσεως χορηγηθείσης τοῖς παθοῦσι συμβιβαστικῶς ὑπὸ τῶν ἀδικησάντων, δύναται ὅμως νὰ προέρχηται καὶ ἔνεκα συγγνώμης πρὸς τοὺς ἀδικήσαντας (Helie n° 1019). Δύναται δὲ νὰ ᾔηται, εἰς τὴν δευτέραν μάλιστα περίπτωσιν, ἢ ρητὴ ἢ σιωπηρά.

Ἡ τελευταία αὕτη δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ διαφορῶν γεγονότων, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ἐπὶ μοιχείας ἐκ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀποβληθείσης συζύγου (Helie n° 1029).

292. Ἀλλ' ἵνα ἔχῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἡ ἱκανοποίησις τοῦ παθόντος πρέπει.

1) Νὰ λάθῃ χώραν πρὶν ἢ καταγγεῖλῃ τὴν πράξιν, διότι μετὰ τὴν καταγγελίαν δὲν δύναται πλέον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. νὰ ἐμπο-

δίσση ὁ παθὼν τὴν πρόσδον τῆς ποινικῆς διαδικασίας, καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ κατηγορουμένου, ἀνακαλῶν τὴν ἔγκλησιν· ἐπομένως κατὰ μείζονα λόγον δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ποινικὴν δίκην ἡ ἀπλῆ ὁμολογία τοῦ παθόντος, ὅτι ἱκανοποιήθη. Ἀντίθετον γνώμην ὑπεστήριξεν ὁ Τυπάλδος, καθ' ἣν ἡ ὁμολογία τοῦ παθόντος περὶ ἱκανοποιήσεώς του ἐξαλείφει τὸ ἀξιοποινον καὶ μετὰ τὴν γενομένην ἔγκλησιν (Περιοδ. δικηγορ. συλλόγου σελ. 17 καὶ 164), ἀλλὰ φρονοῦμεν μετὰ τοῦ Κωστῆ (Ἑρμην. σελ. 498 σημ. 1, καὶ ἐφημερίς Ἑλλ. καὶ Γαλλ. νομολογίας τομ. 3 σελ. 383), ὅτι ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ὅλως ἀνυπόστατος. Πρὸ πάντων ἡ ἐν τέλει τοῦ ἄρθρ. 116 ποιν. νόμου φράσις «ἡ ὁμολογοῦσα ἑαυτοὺς ἱκανοποιημένους» δὲν εἶναι, καθ' ἡμᾶς, αὐτοτελὴς καὶ ἀνεξάρτητος, ἀλλὰ συνδέεται στενῶς μετὰ τῆς προηγουμένης περὶ μὴ προσαγωγῆς τῆς ἐγκλήσεως ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, καὶ ἀπαίτει νὰ γείνη διαρκούσης τῆς προθεσμίας ταύτης ἡ περὶ ἱκανοποιήσεως ὁμολογία, διότι, παρελθούσης αὐτῆς, ἀποβαίνει ματαία ἕνεκα συμπληρώσεως τῆς παραγραφῆς. Ἐχει ἐπομένως ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρ. 116 οὐχὶ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐγένετο ἔγκλησις, καὶ περὶ ἧς διέταξε τὰ δέοντα τὸ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. ἀλλὰ μόνον ἐκείνην, καθ' ἣν δὲν ἐγένετο τοιαύτη, καὶ περὶ ταύτης μόνης διατάσσει, ὅτι ἐξαλείφεται τὸ ἀξιοποινον ἢ παρερχομένης τῆς πρὸς ἔγκλησιν προθεσμίας, ἡ καὶ πρότερον, ὅσῳκις οἱ παθόντες ὁμολογοῦσιν ἑαυτοὺς ἱκανοποιημένους. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἐρμηνεία αὕτη, ἣν καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος ἀκολουθεῖ (ἀπ. ρυθ : 38 καὶ 31 : 91), ὡς προλαμβάνουσα τὴν ἄλλως ἀναφυομένην ἀντινομίαν μεταξὺ τοῦ ἄρθρ. 116 Ποιν. Νομ. καὶ 23 Ποιν. Δικ.

2) Νὰ ἐκτείνηται ἐφ' ὅλης τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προσγενομένης ζημίας. Ὅθεν ἡ ὑφ' ἐνὸς τῶν αὐτουργῶν μερικὴ ἀποζημίωσις τοῦ παθόντος ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ καταδιώξῃ διὰ τὸ ὑπόλοιπον τοὺς λοιποὺς, μὴ ἀποτελοῦσα πλήρη ἱκανοποίησιν, ὑπὲρ οὐδενὸς ἐξαλείφει τὸ ἀξιοποινον. Ἐν τούτοις ἡ συγχώρησις τῆς συζύγου ἐπὶ μοιχείας θεωρήθη ὡς πλήρης ἱκανοποίησις, καὶ ἐξαλείφει τὸ ἀξιοποινον καὶ ὡς πρὸς τὸν συναίτιον, ὅθεν, γενομένης βραδύτερον ἐγκλήσεως κατὰ τῆς συζύγου ἢ κατ' ἀμφοτέρων, δύνανται ἀμφότεροι νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν περὶ ἱκανοποιήσεως ὁμολογίαν τοῦ παθόντος (Helie n° 1021.).

§ 6.

**Ἀπόδοσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἔνεκεν
ἐμπράκτου μετανοίας.**

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

293. Ἐξαλείφει αὕτη τὸ ἀξιόποινον ;
 294. Ἀδικήματα, πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖται ὠρισμένον ἀποτέλεσμα· ποῖα εἶναι τοιαῦτα ;
 295. Ἀδικήματα, ἐφ' ὧν ἀπαιτεῖται τοιοῦτον ἀποτέλεσμα.

293. Ἡ μετάνοια τοῦ ἀδικήσαντος, καὶ ὅταν ἀκόμη ἐκδηλοῦται ἐμπράκτως διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ προσβληθέντος δικαίου εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν, δὲν εἶναι κατ' αὐστηρὸν δίκαιον λόγος ἐξαλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐπιβολὴ κακοῦ, οἷον ἡ μετάνοια δὲν περιέχει. Ἐν τούτοις λόγῳ ἐπιεικειᾶς καὶ πολιτικοῦ συμφέροντος ἐθεωρήθη ἐνίοτε καὶ ἡ ἐμπράκτος μετάνοια ὡς λόγος ἐξαλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου, καὶ ἐπομένως ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Ἰνα προσδιορίσῃ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀποσβέννυνται ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἔνεκεν ἐμπράκτου μετανοίας, διέκρινε μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων, πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὠρισμένον ἀποτέλεσμα, καὶ τῶν ἀδικημάτων, πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τοιοῦτον ὠρισμένον ἀποτέλεσμα.

294. Περὶ τῶν πρώτωνπραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 113 Ποιν. Νόμου ἔχον οὕτως.

«Ὅστις εἰς ἀξιόποινον τινα πράξιν, πρὸς τελείωσιν τῆς ὁποίας ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὠρισμένον τι ἀποτέλεσμα, ἔφερε μὲν εἰς πέρας τὴν τελεσιουργὸν πράξιν, ἀλλ' ἐκουσίως καὶ αὐθορμητῶς, ὡς καὶ πρὶν ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν περὶ αὐτῆς καθ' ὅποιονδῆποτε τρόπον ἐνώπιόν τινος ἀρχῆς, τὴν κατέστησε διὰ τινος ἄλλης πράξεως πάντῃ ἄπρακτον, ἢ ἄλλως μὲ τρόπον ἀναμνησθήτητον ἐρανέρωσεν, ὅτι ἀπέβαλε διόλου τὸν παράνομον σκοπὸν, ὁ τοιοῦτος, ἐὰν ἐκ τῆς πράξεώς του δὲν ἐγεννήθη ἀκόμη καμμία βλάβη, εἶναι ἐξηρημένος πάσης ποινῆς, ἐκτὸς τῶν δια-

τεταγμένων ὡς πρὸς τὰ κακουργήματα, τὰ ὅποια προβλέπουσι τὰ ἄρθρ. 123 — 128· ὁ παρὼν ὀρισμὸς δὲν ἐφαρμόζεται μολοντοῦτο εἰς τὴν ψευδοκρίαν. »

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἁρθρου τούτου προκύπτει, ὅτι τρεῖς ὅροι ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

1) Νὰ ἐκτελεσθῇ ἀδίκημα, πρὸς τελείωσιν τοῦ ὁποίου ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὠρισμένον ἀποτέλεσμα.

2) Νὰ καταστήσῃ ὁ δράστης τὸ ἀδίκημα τοῦτο πάντῃ ἄπρακτον δι' ἄλλης πράξεως, ἢ νὰ δηλώσῃ ἀναμφισβητήτως, ὅτι ἀπέβαλε τὸν παράνομον σκοπὸν, καὶ ταῦτα πάντα πρὶν ἔτι ἐπέλθῃ τὸ δι' αὐτῆς σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, καὶ χωρὶς νὰ γεννηθῇ ἀκόμη καμμία ἐξ αὐτῆς βλάβη.

3) Νὰ πράξῃ ταῦτα ὁ δράστης ἐκουσίως καὶ αὐθορμήτως καὶ πρὶν ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν περὶ τοῦ ἀδικήματος καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον ἐνώπιον ἀρχῆς τινος.

Ὁ πρῶτος ὅρος παρουσιάζει δυσκολίας, διότι ἀμφίβολος φαίνεται ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἀδικημάτων, πρὸς τελείωσιν τῶν ὁποίων ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ὠρισμένον ἀποτέλεσμα. Φρονοῦμεν, ὅτι τοιαῦτα ἀδικήματα εἶναι μόνον τὰ ἀποτελούμενα ἀπὸ πράξεις, αἱτινες θεωρητικῶς ἐξέταζόμεναι εἶναι ἀπλῶς παραπαρασκευαστικὰ τοῦ ἀδικήματος.

καί ἐπομένως δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἔμπρακτος μετάνοια. Τοῦτο ὁμως δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι ἡ κατὰ τοῦ προσώπου ἐπιθεσις εἶναι ὠρισμένον ἀποτέλεσμα, καὶ ἀποτελεῖ βλάβην τοῦ παθόντος, ἐνῶ ἵνα ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρ. 113 ἀπαιτεῖται νὰ μὴ ἐπῆλθε τοιαύτη. Οὕτως ἀπεφάσισε καὶ ὁ "Αρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 61 : 65 ἀποφάσεώς του.

Σαφὲς εἶναι ὁ δεῦτερος ὅρος, καθ' ὃν, ἵνα ἀπαλλαχθῇ πάσης ποινῆς ὁ δράστης, ἀπαιτεῖται νὰ καταστήσῃ τὸ ἀδίκημα πάντῃ ἄπρακτον, ἢ νὰ δηλώσῃ ἀναμφισβητήτως, ὅτι ἀπέβαλε τὸν παράνομον σκοπὸν, πρὶν ἔτι ἐπέλθῃ τὸ δι' αὐτοῦ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, καὶ χωρὶς νὰ γεννηθῇ καμμία ἐξ αὐτοῦ βλάβη. Ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ εἰς ἀντίφασιν περιῆλθεν ὁ "Αρ. Πάγος, καὶ ὀρθῶς μὲν παρεδέχθη, ὅτι ὁ προεξοφλήσας τὸ πλαστὸν γραμματίον δὲν δύναται πλέον νὰ ἐπικαλεσθῇ ἔμπρακτον μετάνοιαν, διότι ἐπῆλθεν ἤδη τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα (ἀπ. 98 : 87), ἀλλὰ λίαν ἐσφαλμένως καὶ ἀτόπως παρεδέχθη, ὅτι ὁ δυνάμει πλαστῶν ἐγγράφων καταλαβὼν ἀκίνητον περιουσίαν, καὶ μετὰ ὀκταετίαν καταγγεληθεὶς, ἀπαλλάσσεται τῆς ποινῆς, ἂν πρὸ τῆς ἐξετάσεώς του ἀναγνωρίσῃ τὴν πλαστότητα, ἀναιρέσας παραπεμπτικὰ βουλευμάτα καὶ ἀθώωσας τὸν ἀναιρεσεῖοντα. (ἀπ. 49 καὶ 79 : 79).

Σαφὲς εἶναι καὶ ὁ τρίτος ὅρος, καθ' ὃν ὁ δράστης πρέπει νὰ καταστήσῃ τὸ ἀδίκημα ἄπρακτον, ἢ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀπέβαλε τὸν παράνομον σκοπὸν ἐκουσίως καὶ αὐθουρήτως, καὶ πρὶν ἢ ἐξετασθῇ ὡς οὐδὲ ποτε ἐνώπιον ἀρχῆς τινος. "Οθεν ὀρθῶς ἀπεφάνθη ὁ "Αρ. Πάγος, ὅτι δὲν ὑπάρχει περίπτωσις μετανοίας, ὅταν οὐχὶ ἐκουσίως καὶ αὐθουρήτως, ἀλλὰ συνεπεῖξ ἀπειλῶν παρεδόθησαν τὰ πλαστὰ γραμμάτια (ἀπ. 114 : 94), ἀλλ' ἐσφαλμένως καὶ ἀτόπως ἀπεφάνθη, ὅτι ὁ ἐγείρας ἀγωγὴν δυνάμει πλαστοῦ ἐγγράφου, προσβληθέντος ὡς τοιούτου εἰς τὴν ἐπ' ἀνακοπῇ δίκην, ἀπαλλάσσεται τῆς τιμωρίας, δηλῶν, ὅτι δὲν θὰ μεταχειρισθῇ τὸ πλαστὸν ἐγγράφον (ἀπ. 76 : 77). Μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πλαστοῦ ἐγγράφου, δὲν ἔχομεν παραίτησιν τοῦ παρνόμου σκοποῦ, ἀλλὰ πλήρη ἀποτυχίαν αὐτοῦ, μετὰ δὲ τὴν ἐπὶ πλαστογραφίᾳ προσβολὴν, ἔχομεν παραίτησιν συνεπεῖξ δεινῆς ἀπειλῆς, καὶ οὐχὶ ἐκουσίως καὶ ἐκ μεταμελείας γενομένην.

295. Περὶ δὲ τῶν ἀδικημάτων, δι' ἃ ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ὠρισμένον ἀποτέλεσμα, πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 114 Ποιν. Νόμου καθ' ὃ ἀπὸ τὴν προξενηθεῖσαν βλάβην ἀποζημιώσεις, τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ

πράξας ἐκουσίως καὶ αὐθορμήτως, καὶ πρὶν ἔτι ὑποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν καθ' οἷονδήποτε τρόπον ἐνώπιόν τινος ἀρχῆς, δὲν ἀποκλείει τὸ ἀξιόποιον, πλὴν μόνον εἰς τὰς παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένας περιπτώσεις».

Τοιαύτην περίπτωσιν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 378 Ποιν. Νόμου προκειμένου περὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς κλοπῆς, αἱ δὲ διατάξεις τοῦ ἁρθρου τούτου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἀπάτην (ἄρθρ. 393, 402, 673, 693 Ποιν. Νόμου.)

Εἰς τὸ ποινικὸν δίκαιον ἀνάγεται κυρίως ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἁρθ. 378 Ποιν. νόμου. Ἡμεῖς παρατηροῦμεν ἐνταῦθα μόνον, ὅτι κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου, 1) δὲν ὑπάρχει περίπτωσις ἐφαρμογῆς τοῦ ἁρθρ. 378 Ποιν. Νόμου, ὅταν τὸ κλαπὲν ἀποδίδεται ἀντὶ λύτρων (ἀπ. 55 καὶ 94 : 49, 119 : 55. 178 : 65. 66 : 71), ὡς καὶ ὅταν ἀνευρίσκεται δι' ἐρευνῶν καὶ κατασχέσεων, καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν παθόντα (ἀπ. 60 : 74. 137 : 85), ὡς καὶ ὅταν δὲν προκύπτῃ, ὅτι ἡ ἀπόδοσις ἐγένετο πρὸ πάσης ἐξετάσεως (ἀπ. 55 : 75).

2) Τούναντίον ὑπάρχει περίπτωσις ἐφαρμογῆς τοῦ ἁρθρ. 378, ὅταν ὁ κλέπτης ἀνεδέχθη διὰ συμβολαίου νὰ πληρώσῃ τὴν ἀξίαν τῶν κλαπέντων, ὁ δὲ παθὼν ἀπεδέχθη τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην (ἀπ. 44 : 58), οὐδὲ ἀποκλείει τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἡ ἔγερσις πολιτικῆς ἀγωγῆς (ἀπ. 116 : 82).

3) Ἡ ὑφ' ἐνός τῶν συναυτουργῶν ἀποζημίωσις τοῦ παθόντος, δὲν ἐξαλείφει τὸ ἀξιόποιον τῆς πράξεως ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς, ἀφοῦ οὗτοι οὐδόπως ἐξεδήλωσαν ἐμπράκτως μεταμέλειάν τινα (ἀπ. 128 : 55).

4) Τὸ ἄρθρ. 378 πραγματεύεται περὶ ἐμπράκτου μεταμελείας τοῦ αὐτουργοῦ τοῦ ἀδικήματος, ὅθεν ἡ ὑπὸ συνεργοῦ ἀποζημίωσις οὐδόπως ὠφελεῖ (ἀπ. 215 : 94).

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

296. Ὅρισμός προδικασίας.

297. Χρησιμότης αὐτῆς.

298. Διαίρεσις.

296. Σκοπὸς τῆς προδικασίας, κατὰ τὸ ἄρθρ. 69 τῆς Ποιν. Δικ. εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἐνδείξεων καὶ ἀποδείξεων, δι' ὧν καὶ ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἀδικήματος δύναται νὰ βεβαιωθῇ, καὶ ἡ κατὰ ὠρισμένου αὐτουρ-γοῦ ὑπόνοια νὰ ὑποστηριχθῇ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ συλλογὴ τῆς ὕλης, ἣτις ἀπαιτεῖται ἵνα ἀποφασισθῇ, ἂν δύναται νὰ γείνη εἰσαγωγὴ εἰς δίκην. Περιλαμβάνει λοιπὸν ἡ προδικασία ὅλας τὰς διαδικαστικὰς πράξεις, ὧν ἡ ἐνέργεια εἶναι ἀναγκαία πρὸ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως.

297. Προφανὲς εἶναι ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ χρησιμότης τῆς προδικασίας ἐν γένει. Ἵνα εἰσαχθῇ ὑπόθεσις τις πρὸς ἐκδίκασιν, πρέπει νὰ γείνη γνωστὸν καὶ τὸ ἀδίκημα, ὅπερ ἐξετελέσθη, καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐξετέλεσεν αὐτό. Πῶς δύναται ὁμῶς νὰ λάβῃ γνῶσιν καὶ νὰ σχηματίσῃ περὶ τούτου πεποιθήσιν ἡ Εἰσαγγελία ἄνευ προηγουμένης τινὸς ἀναζητήσεως καὶ ἐξετάσεως; Ἄν ὤφειλεν ἡ Εἰσαγγελία νὰ εἰσάγῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον τὰς ὑποθέσεις ἄνευ τοιαύτης ἐξετάσεως, ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τῶν μηνύσεων ἢ ἄλλων πληροφοριῶν, δὲν ἤθελεν ὑπάρχει φόβος ματαίας ἀπασχολήσεως τῶν δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν πράξεων μὴ ἀξιοποίνων; Δὲν ἤθελεν ὑπάρχει κίνδυνος ὑποβολῆς εἰς καταδίωξιν προσώπων ὅλως ἀθῶων καὶ ἀνεπιλήπτων;

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου, διὰ τῆς προηγουμένης ἀναζητήσεως καὶ ἐξετάσεως ἀνευρίσκονται τὰ οὐσιώδη καὶ χρήσιμα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας στοιχεῖα, καὶ ἀποχωρίζονται τῶν μὴ τοιούτων. Ἄν ἄνευ τῆς διακρίσεως ταύτης προσήγοντο ταῦτα πάντα εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἤθελεν ἐπέλθαι σύγχυσις μὲν καὶ βραδύτης κατὰ τὴν συζήτησιν, μέγιστος

δὲ κίνδυνος ἀποπλάνησεως τῆς δικαιοσύνης περὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

298. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὁρισμοῦ τῆς προδικασίας ἐξάγεται, ὅτι δύο διακεκριμένας περιόδους περιέχει αὕτη. Εἰς τὴν πρώτην ἀναζητοῦνται καὶ συλλέγονται αἱ περὶ τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἐνδείξεις καὶ ἀποδείξεις. Εἰς τὴν δευτέραν ἐξετάζεται καὶ ἐκτιμᾶται ἡ κατὰ τὴν πρώτην συλλεγείσα ὕλη, προσδιορίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀδικήματος, ἀποφασίζεται ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις νὰ γείνῃ κατηγορία ἐπ' ἀκροατηρίου, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προσδιορίζεται καὶ τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον. Καὶ ἡ μὲν πρώτη περίοδος ὀνομάζεται *ἀνάκρισις*, ἡ δὲ δευτέρα *διαδικασία ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων*.

Ἐν ἰδιαίτερω τμήματι θέλομεν διαπραγματευθῇ περὶ ἑκατέρας αὐτῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΡΙΣΕΩΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

299. Περιεχόμενον τοῦ τμήματος.

300. Διαίρεσις αὐτοῦ παρὰ Γάλλοις.

301. Ἑλληνικὴ Νομοθεσία περὶ δικαστ. ἀστυνομίας.

302. Προτιμητέα διαίρεσις.

299. Ἔργον τῆς ἀνακρίσεως, ὡς εἶδομεν, εἶναι ἡ ἀνίχνευσις καὶ βεβαίωσις τῶν ἀδικημάτων καὶ ἡ συλλογὴ τῶν περὶ τῶν δραστῶν αὐτῶν ἀποδείξεων καὶ ἐνδείξεων. Ἔργον αὐτῆς εἶναι ἐπίσης ἡ ἐξασφάλις τῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τούτου πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας τὴν ἀνάκρισιν ὑπαλλήλους ἢ χρῆσις ὅλων τῶν μέσων, ὅσα συντελοῦσιν εἰς ἀνίχνευσιν τῶν ἀδικημάτων, εἰς ἀνεύρεσιν τῶν ἀποδείξεων καὶ εἰς παράδοσιν τῶν ὑπόπτων εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης. Τὰ μέσα ὁμῶς ταῦτα ἐφάπτονται τῶν πολυτιμοτέρων δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ληφθῶσι συγχρόνως ὅλοι αἱ δυναταὶ ἐγγυήσεις πρὸς ἀποφυγὴν πάσης βλάβης τῶν δικαιωμάτων ἐκεί-

νων, ἢ προσβολῆς αὐτῶν, μὴ ἀπολύτως ἀναγκαίως πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης (Helie n° 1444, 1977, 1983).

Ὁ ὁρίσμός λοιπὸν τῶν ἀνακριτικῶν μέσων, ἢ γνῶσις τῶν ἐνεργούντων αὐτὰ προσώπων καὶ ἡ διαγραφὴ τῶν κατὰ τὴν ἐνέργειάν των τηρουμένων κανόνων καὶ διατυπώσεων, τοιαῦτα εἶναι ἐν γένει τὰ ἀντικείμενα περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὁποίων θέλομεν ἐνασχοληθῆ ἐν τῷ τμήματι τούτῳ.

300. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ ὀρίσωμεν τὴν τάξιν, καθ' ἣν δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν σκοπιμώμερον τὰ ἐν τῇ ἀνακρίσει περιεχόμενα ἀντικείμενα. Ὑπάρχει διαίρεσις τις, ἐρωτῶμεν, ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων προκύπτουσα, καὶ εἰς ἀκριβεστέραν κατανόησιν τῶν ἀντικειμένων τούτων συντελοῦσα; Καταφατικῶς ἀπαντῶσιν οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς. Ὁ Helie (n° 1428) διαίρει τὸ στάδιον τῆς ἀνακρίσεως εἰς δύο περιόδους. Εἰς τὴν πρώτην, ἣν ὀνομάζει δικαστικὴν ἀστυνομίαν, ἀναζητοῦνται, λέγει, τὰ ἴχνη τῶν ἀδικημάτων, οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες διέπραξαν αὐτὰ, τὰ στοιχεῖα ἐν γένει τῆς διαδικασίας. Εἰς τὴν δευτέραν, ἣν ὀνομάζει ἀνάκρισιν, ἐκτιμᾶται ὁ νομικὸς χαρακτήρ τοῦ γεγονότος καὶ συλλέγονται αἱ ἐνδείξεις καὶ ἀποδείξεις. Ἡ διαίρεσις αὕτη, προσθέτει, προκύπτει ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων, διότι, ἵνα ἐπιληφθῇ ἡ δικαιοσύνη, πρέπει νὰ ἀναγνωρίσῃ προηγουμένως ἡ δικαστικὴ ἀστυνομία τὴν ὑπαρξίν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως.

Σημειωτέον, ὅτι ἡ Γαλλικὴ Ποιν. Δικονομία ὑποστηρίζει τὴν διαίρεσιν ταύτην, ἰδίως περὶ δικαστικῆς ἀστυνομίας πραγματευομένη, καὶ ἀποδίδουσα εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας αὐτὴν ὑπαλλήλους τὸ τε δικαίωμα τῆς ἀποδοχῆς καὶ διαβιβάσεως τῶν μηνύσεων, καὶ ἀνακριτικὴν τινὰ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων.

301. Περὶ δικαστικῆς ἀστυνομίας πραγματεύονται παρ' ἡμῖν τὰ ἄρθρα 84 καὶ ἐπ. τοῦ περὶ ἀστυνομίας ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 νόμου, καθ' ὃ ἔργον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας εἶναι ἡ ἀνίχνευσις καὶ βεβαίωσις τῶν ἀδικημάτων, ἀνετίθετο δὲ αὕτη εἰς τοὺς δημάρχους, παρέδρους ἢ ἀστυνόμους.

Ἡ ἡμετέρα Ποιν. Δικ. τροποποίησας ἐν μέρει τὴν Γαλλικὴν, ἀπέδωκεν εἰς τοὺς ἐν Γαλλίᾳ λεγομένους ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν, οὐ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεὺς

ἀπευθύνει αὐτοῖς παραγγελίαν. Εἰς ἀπάσας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας οἱ ῥηθέντες ὑπάλληλοι δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ὅσας σχεδὸν καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἀνακριτικὰς πράξεις, καὶ ὀφείλουσι νὰ τηρήσωσι τοὺς αὐτοὺς περὶ αὐτῶν κανόνας καὶ διατυπώσεις.

Ἔνεκα τῆς ἐκτάσεως ταύτης τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων ἡ ἡμετέρα δικονομία ὀνομάζει αὐτοὺς οὐχὶ ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἀλλ' ὑπαλλήλους ἀνακριτικούς, τὴν δὲ ὑπ' αὐτῶν ἐνεργουμένην ἀνάκρισιν οὐχὶ δικαστικὴν ἀστυνομίαν, ἀλλ' ἀνάκρισιν προεισαγωγικὴν ⁽¹⁾.

302. Τοιαύτης οὔσης τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας, ἡ εἰς δικαστικὴν ἀστυνομίαν καὶ ἀνάκρισιν διαίρεσις τῶν Γάλλων δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ παρ' ἡμῖν ὡς βάσις εὐμεθόδου πραγματείας τῶν ἐν τῇ ἀνακρίσει περιεχομένων ἀντικειμένων, καθ' ὅσον ἄλλο εἶναι παρ' ἡμῖν τὸ περιεχόμενον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας.

Ὡς τοιαύτη βάσις ἡδύνατο νὰ ληρθῇ ἡ διαίρεσις τῆς ἡμετέρας Δικονομίας εἰς προεισαγωγικὴν καὶ κυρίαν ἀνάκρισιν. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἡ διαίρεσις αὕτη δὲν ἀπαντᾷται πάντοτε εἰς τὴν πρακτικὴν, διότι πολλάκις ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐξαντλεῖ τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε ἡ ἐπεξεργασία τῆς κυρίας ἀνακρίσεως ἀποβαίνει περιττή, ἄλλοτε δὲ ἡ κυρία ἀνάκρισις ἐπιλαμβάνεται ἀμέσως τῆς ὑποθέσεως καὶ ἄνευ ἀναμίξεως τῆς προεισαγωγικῆς. Δεύτερον δὲ οἱ ἐνεργοῦντες τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν προβαίνουν εἰς τὰς αὐτὰς σχεδὸν ἀνακριτικὰς πράξεις, εἰς ἃς καὶ ὁ ἀνακριτὴς, καὶ ὑποβάλλονται, ὡς εἶδομεν, εἰς τὰς αὐτὰς διατυπώσεις, ἐπομένως γενικὴ διαίρεσις εἰς προεισαγωγικὴν καὶ κυρίαν ἀνάκρισιν ἤθελεν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν συχνὴν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀντικείμενα ἐπάνοδον.

Ἐκ τῶν λόγων τούτων ἐπίσθημεν, ὅτι μᾶλλον εὐμεθόδως δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν τὰ περὶ ἀνακρίσεως, ἀποχωρίζοντες καὶ προτάττοντες τὰ ἐπὶ τε τῆς προεισαγωγικῆς καὶ ἐπὶ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως ἀπαντῶμενα γενικὰ ἀντικείμενα, καὶ εἴτα διεξερχόμενοι ἰδιαι-

(1) Μόνον τὸ ἄρθρ. 65 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει τὴν λέξιν δικαστικὴν ἀστυνομίαν, δι' αὐτῆς ὅμως προφανῶς ἐννοεῖ τὰ ἐν γένει ἀνακριτικὰ καθήκοντα. Ἐπίσης τὸ ἄρθρ. 119 Ὁργ. Δικαστ. ὀνομάζει τὸν ἀνακριτὴν ὑπάλληλον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, καὶ τῷ χορηγεῖ τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλῇ κλητῆρας καὶ χωροφύλακας· τὸ δικαίωμα ὅμως τοῦτο χορηγεῖται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 19 Ποιν. Δικ. ὡς ἀνακριτικῷ ἐν γένει ὑπαλλήλῳ.

τέρως τὴν πορείαν, ἣν διαγράφει ὁ νόμος ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς καὶ ἐπὶ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως.

Καὶ ὡς τοιαῦτα μὲν γενικὰ ἀντικείμενα ἐθεωρήσαμεν·

Α'. Τὰ πρόσωπα, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις, καὶ τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἱκανότητα.

Β'. Τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἀδικημάτων, ἐφ' ὧν ἕκαστον τῶν προσώπων δύναται νὰ ἐνεργήσῃ, ἡγουν τὰ περὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος.

Γ'. Τοὺς γενικοὺς περὶ τῆς ἐν γένει ἀνακρίσεως κανόνας.

Δ'. Τὰς ἀποδείξεις, ὧν τὴν συλλογὴν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐπιδιώκουσιν.

Ε'. Τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ συλλογὴ.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν γενικῶν τούτων ἀντικειμένων θέλομεν πραγματευθῇ ἰδιαιτέρως.

Σ'. Περὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.

Ζ'. Περὶ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως.

Ἐπειδὴ δὲ διάφοροι νόμοι ἀπέδωκαν ἑκτακτόν τινα ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς διαφόρους εἰδικοὺς ὑπαλλήλους, καὶ ἐτροποποίησαν μάλιστα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὡς πρὸς αὐτοὺς τοὺς γενικοὺς περὶ ἀνακρίσεως κανόνας καὶ διατυπώσεις, θέλομεν πραγματευθῇ.

Η'. Περὶ τῶν εἰδικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἐν τέλει δὲ θέλομεν διαπραγματευθῇ.

Θ'. Περὶ ἐξαίρεσεως τῶν τε ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν ὑπαλλήλων.

Ὅθεν εἰς ἐννέα κεφάλαια θέλομεν διαιρέσει τὸ προκείμενον πρῶτον τμήμα τοῦ δευτέρου Βιβλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ τῶν προσώπων, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

303. Ποῖοι εἰσὶν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι κατὰ τὴν Ποιν. Δικονομίαν.
 304. Κατὰ τί διαφέρει ὁ ἀνακριτὴς ἀπὸ τοὺς λοιπούς.
 305. Ἀνακριτικὴ ἐξουσία εἰσαγγελέως.
 306. Εἰδικοί ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.
 307. Προσόντα ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.
 308. Ἀποτελέσματα ἐλλείψεως τῶν προσόντων.
 309. Ὁρκος ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.
 310. Τίς ἀποδεικνύει ὁρκοδοσίαν.
 311. Ἰδιαιτέρα περιφέρειαι.
 312. Προσδιορισμὸς αὐτῆς.

303. Ἡ ἀνάκρισις σκοποῦσα νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην τὴν ὕλην, ἐξ ἧς θὰ μορφώσῃ τὴν ἀπόφασίν της, ἀπαιτοῦσα δὲ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου καὶ γνώσεις νομικὰς, εἶναι κυρίως δικαστικὴ λειτουργία, καὶ εἰς μέλη τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῇ, διότι μόνον τὰ μέλη ταῦτα παρέχουσιν καὶ ἀποχρώσας ἐγγυήσεις νομίμου καὶ προσφόρου χρήσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας. Διὰ τοῦτο ἡ Ποιν. ἡμῶν Δικονομία εἰς τὸν δικαστὴν μόνον, ἤγουν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, παρέχει τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν πλήρη καὶ τελείαν.

Ἄλλ' ἐνεκα τῆς ἐκτάσεως τῶν δικαστικῶν περιφερειῶν, τῆς πληθύσεως τῶν ἀδικημάτων καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀμέσου παρουσίας τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἢ ἀνακάλυψιν τοῦ ἀδικήματος, πρὸς βεβαίωσιν αὐτοῦ καὶ συλλογὴν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἀπενεμήθη ἀνακριτικὴ ἐξουσία καὶ εἰς ἄλλα τινὰ πρόσωπα, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, οἵτινες εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν καὶ τῆς δημοσίας τάξεως κυρίως ἐνασχολούμενοι, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν εἰσὶ διεσπαρμένοι, καὶ ἐγγὺς συνήθως εὐρίσκονται τοῦ τόπου τῆς διαπράξεως τῶν ἀδικημάτων.

Τοιαῦτα πρόσωπα κατὰ τὴν ἡμετέραν δικονομίαν εἶναι οἱ εἰρηνοδίκαι, οἱ δήμαρχοι, οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, οἱ ἀστυνόμοι, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὅπου δὲν εὐρίσκονται ἀξιωματικοί,

οἱ ἐκεῖ διοικοῦντες ὑπαξιωματικοί (ἄρθρ. 17 Ποιν. Δικ.). Ἄλλ' ὁ ἰσχύων περὶ στρατιωτικῆς ἀστυνομίας ΒΡΠΗ' νόμος τῆς 20 Μαρτίου 1893 ἐτροποποίησε τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπαλάξας τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς οὐ μόνον τῶν ἀστυνομικῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων (ἄρθρ. 1 τοῦ μνησθέντος νόμου), ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀναθεῖς ἀνακριτικὰ καθήκοντα εἰς τοὺς ἐνωμοτάρχας καὶ ὑπενωμοτάρχας τῆς ἀστυφυλακῆς, ἐν ᾧ τόπῳ δὲν ὑπάρχει ἀστυνόμος.

304. Καὶ ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, καὶ ἄλλοι νόμοι, ὀνομάζουσιν ἀδιακρίτως ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ὑπαλλήλους καὶ τὸν ἀνακριτὴν, ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους. Μεγίστη ἐν τούτοις ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας, καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν ἀπέναντι τῆς Εἰσαγγελίας, διότι ὁ μὲν ἀνακριτὴς, ἀντιπροσωπεύων τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, δὲν ὀφείλει νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς αἰτήσεις τοῦ Εἰσαγγελέως, ἀλλ' ἐνεργεῖ ἀνεξαρτήτως καὶ κατὰ συνειδήσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς διατελοῦντες τῆς Εἰσαγγελίας, ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται ἀκριβῶς μὲ τὰς παραγγελίας αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐν Γαλλίᾳ ὀνομάζονται βοηθητικοὶ τῆς Εἰσαγγελίας ὑπάλληλοι.

Τὴν διαφορὰν ταύτην θέλομεν ἀναπτύξει ἀκριβέστερον, πραγματευόμενοι περὶ τῆς προεισαγωγικῆς καὶ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως.

305. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων, τὸ ἄρθρον 156 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἐχορήγησεν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς αὐτὸν τὸν Εἰσαγγελέα. Τὴν διατάξιν ταύτην ἐπικρίνουσιν οἱ συγγραφεῖς, διότι φαίνεται ἄτοπον νὰ προσάγῃ ἡ καταδιώκουσα ἀρχὴ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ἀνακριτικὰς πράξεις, ἃς αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἐνήργησε, καὶ αἵτινες δὲν φέρουσι τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐντελοῦς ἀμεροληψίας. Ἄλλ' οἱ λόγοι οὗτοι, ἀπέναντι τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἡμετέρου νόμου, μόνον ὡς ὁδηγία δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς, ἵνα μὴ προβαίνωσιν εἰς ἀνακριτικὰς πράξεις, εἰμὴ ὅταν ᾖναι δύσκολος ἡ κατάλληλος ἀναπλήρωσις των.

306. Ἡ Ποιν. Δικονομία ἀποδίδει ἀνακριτικὴν τινα ἐξουσίαν καὶ εἰς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους (ἄρθρ. 18 Ποιν. Δικ.), διάφοροι δὲ εἰδικοί νόμοι ἐχορήγησαν τοιαύτην καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα, ἥγουν τοὺς δασοφύλακας, ἀγροφύλακας, ὑγειονόμους, ἐπιστάτας τῶν λοιμοκαθαρτηρίων, ἐφόρους, τελωνιακοὺς ὑπαλλήλους, προξένους, σιδηροδρομικοὺς ὑπαλλήλους καὶ πλοιάρχους.

Ἄπαντας τοὺς ἀνακριτικούς τούτους ὑπαλλήλους, ὡς ἔχοντας μᾶλλον περιορισμένην ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν, θέλομεν ὀνομάζει εἰδικούς πρὸς διάκρισιν τῶν ἀνωτέρω, οὓς ὀνομάζομεν γενικούς.

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας ὑπεβλήθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ εἰς ἐξαιρετικούς κανόνες καὶ διατυπώσεις, θέλομεν πραγματευθῆ, ὡς καὶ ἀνωτέρω (ἀριθ. 302) εἶρηται, ἐν ἰδιαίτερω κεφαλαίῳ τὰ περὶ αὐτῶν, ἵνα τοιοῦτοτρόπως εὐρίσκη τις συγκεντρωμένα πάντα τὰ εἰς αὐτοὺς ἀφορῶντα.

307. Ὅπως ἐπὶ παντός ὑπαλλήλου, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀνακριτικῶν ἀπαιτοῦνται προσόντα τινά, ἵνα προβῇ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἰς τὸν διορισμὸν αὐτῶν. Δὲν θεωροῦμεν ἔργον ἡμῶν τὴν ἐξέτασιν τῶν προσόντων τούτων, διότι ὁ Ὅργανισμός τῶν Δικαστηρίων ἐξετάζει τίνα τὰ προσόντα τῶν πρωτοδικῶν, ὁποῖος ὁ ἀνακριτὴς, καὶ τῶν ἐιρηνοδικῶν, τὸ διοικητικὸν δὲ δίκαιον, τίνα τὰ προσόντα τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

308. Τίνα ὅμως τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐλλείψεως τῶν προσόντων τούτων, ὡς πρὸς τὸ κῦρος τῶν ἐνεργηθεισῶν ἀνακριτικῶν πράξεων; Ἀνήλικος, φερ' εἰπεῖν, ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προβῇ ἐγκύρως εἰς ἀνακριτικὰς πράξεις;

Μεγίστη διαφωνία ἐπικρατεῖ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὁ Helie ὑπεστήριξεν, ὅτι εἰς μόνην τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν ἀποκειται νὰ ἐκτιμῇ τὴν ὑπαρξίν τῶν προσόντων τοῦ διοριζομένου ὑπαλλήλου. Ἡ ἔλλειψις, λέγει, τῶν προσόντων τούτων δύναται νὰ ἐπισύρῃ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ διορισμοῦ, ἀλλ' ἐν ὧσιν οὗτος ὑφίσταται, αἱ πράξεις τοῦ ὑπαλλήλου προστατεύονται ὑπὸ τοῦ τεκμηρίου, ὅτι ὁ τίτλος τοῦ εἶναι τακτικός· ἐπικαλεῖται δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης του καὶ τὸν νόμον 3 Πανδ. (1.14) Βασ. (6.7) 3. (Helie n° 1577. Βικέλ. σελ. 63).

Ἄλλοι ὅμως ἐπικρίνουσι τὴν γνώμην τοῦ Helie δι' ἰσχυροτάτων ἐπιχειρημάτων. Πρὸς ἔγκυρον ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων, λέγουσιν, ἀπαιτεῖται νόμιμος διορισμός. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δὲν δύναται νὰ καταργήσῃ τοὺς νόμους διὰ διαταγμάτων, ὅθεν ὅταν ὑπάλληλός τις δὲν ἔχῃ τὰ νόμιμα προσόντα, ὁ πολίτης, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τὰ προσόντα ἐκεῖνα καθιερώθησαν, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἀκυρότητα τῶν πράξεων τοῦ παρανόμως διορισθέντος ὑπαλλήλου (Trebut. τομ. 2 n° 261).

Προτιμῶμεν τὴν γνώμην τοῦ Helie διὰ μόνον τὸν λόγον τῆς ἐξα-

σφαλίσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, τὰ ὅποια ἤθελον καταστή ὅλως ἀθέβαια καὶ προβληματικά, ἂν ἐπετρέπετο ἡ ἀκύρωσις τῶν πράξεων τῶν ὑπαλλήλων δι' ἑλλειψιν προσόντων. Τὴν γνώμην ταύτην παραδέχεται διαρκῶς ὁ Ἄρ. Πάγος, ἀποφασίσας, ὅτι δὲν ἔχουσι δικαίωμα τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν ἔχῃ τὰ νόμιμα προσόντα ὁ διορισθεὶς ὑπάλληλος (ἀπ. 86 : 61), ὅτι ἡ ἐξέτασις τῶν προσόντων ἀπόκειται εἰς τὴν διορίζουσαν ἀρχήν, ἧς αἱ πράξεις δὲν ὑπάγονται εἰς τὸν ἑλεγχον τῶν δικαστηρίων, καὶ ἐπομένως ἔγκυροι εἶναι αἱ πράξεις τοῦ δικαστοῦ, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἀνήλικος (ἀπ. 124 : 65. 102, 111, καὶ 133 : 77).

309. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς ὅλοι ἐν γένει οἱ ὑπάλληλοι, ὀφείλουσι νὰ δώσωσι τὸν νενομισμένον ὄρκον τῆς ὑπηρεσίας των, πρὶν ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των· ἄλλως μάλιστα δύνανται καὶ ποινικῶς νὰ τιμωρηθῶσι (ἄρθρ. 449 Ποιν. Νόμου). Ἐντεῦθεν γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν ᾖ ἔγκυροι ἀνακριτικαὶ πράξεις ἐνεργηθεῖσαι πρὶν ὀρκισθῇ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος.

Ἄπαντες συμφωνοῦσιν, ὅτι αἱ πράξεις μὴ ὀρκισθέντος ὑπαλλήλου εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἄκυροι, διότι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν Γαλλικοῦ τινος διατάγματος, ὁ ὄρκος εἶναι ἡ πράξις, δι' ἧς συμπληροῦται ὁ χαρακτήρ τοῦ δημοσίου ἀνθρώπου (Helie n° 1568 Βικέλ. σελ. 61). Τὴν γνώμην ταύτην εἶχε παραδεχθῇ ὁ Ἄρ. Πάγος ἀναιρέσας, διότι δὲν εἶχε ὀρκισθῇ ὁ δικηγόρος (ἀπ. 29 : 64), ἀλλὰ βραδύτερον μετέβαλε νομολογίαν παραδεχθεὶς, ὅτι δὲν εἶναι ἄκυροι αἱ πράξεις ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου μὴ ὀρκισθέντος (ἀπ. 149 : 73), καὶ ὅτι ἔγκυροι εἶναι ἐν γένει αἱ πράξεις τοῦ μὴ ὀρκισθέντος ὑπαλλήλου, καὶ μόνον ποινικῶς τιμωρεῖται οὗτος (ἀπ. 19 : 80). Ἄλλ' οὐδόλως ἐξάγεται ἐκ τῆς ποινικῆς τιμωρίας τὸ ἔγκυρον τῶν πράξεων (ἰδὲ καὶ Οἰκονομ. § 21 σημ. 1).

Ἄλλὰ τί ποιητέον ἂν ὁ ὄρκος ἐδόθη μὲν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον; Ὁ Βικέλας φρονεῖ, ὅτι μόνη ἡ ἑλλειψὶς τοῦ ὄρκου ἐπιφέρει ἄκυρότητα, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ περὶ τὴν δόσιν αὐτοῦ ἀταξία, παραθέτει δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης του καὶ τὸν Chauveau κεφ. 28 § 7 (n° 1842, 1956).

Τὴν ἐναντίαν ὁμως γνώμην, φρονοῦμεν, ἐκφράζει ὁ συγγραφεὺς οὗτος, διότι τίθησιν ὡς ζήτημα, ἂν ἡ ἐνώπιον ἄλλης ἀρχῆς ἀναρμοδίου δόσις τοῦ ὄρκου ὑπὸ ἀγροφύλακος ἀφαιρῇ τὸ ἀξιόποινον τῆς δωροδοκίας, ἣν πράττει, ὅπως ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις τοῦ ἀγροφύλακος

τὴν ἀποδεικτικὴν αὐτῶν δύναμιν «de même qu'elle ôte aux procès verbaux qu'il dresse leur force probante.» Ἀφαιρεῖ λοιπὸν τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ἢ μὴ προσήκουσα δόσις τοῦ ὅρκου, καὶ δικαίως, διότι ἂν ὁ ὅρκος ἦν αὐτοσυνωδὴς στοιχεῖον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, πρέπει νὰ δοθῇ συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου. Μόνον ἐν περιπτώσει ἐπουσιώδους τινὸς παραλείψεως ὡς πρὸς τὸν τύπον τοῦ ὅρκου θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην τοῦ Βικέλα. Δοθέντος δὲ τοῦ ὅρκου, ἀδιάφορον εἶναι, ἂν δὲν εἶχε συνταχθῇ τὸ πρακτικὸν τῆς ὀρκοδοσίας (ἀπ. 159 : 88).

310. Ὁ ἀρνούμενος, ὅτι ἀνακριτικὸς τις ὑπάλληλος ὠρκίσθη, ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ τοῦτον, διότι ὑποτίθεται, ὅτι ὁ ὑπάλληλος, συνεμορφώθη μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἢ παράβασις τῶν ὁποίων καὶ εἰς ποινικὴν καταδίωξιν ἠδύνατο, ὡς εἴρηται, νὰ τὸν ὑποβάλῃ. Ἡ ἀπόδειξις δὲ αὕτη θέλει γείναι διὰ πιστοποιητικοῦ τῆς ἀρμοδίας νὰ δεχθῇ τὸν ὅρκον ἀρχῆς, ὅτι ὁ ὅρκος δὲν ἐδόθη (Βικέλ. σ. 62).

311. Ἐνεκα τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπικρατείας διωρίσθησαν πολλοὶ ὑπάλληλοι ἔχοντες τὰ αὐτὰ καθήκοντα, ἐπομένως ἐξ ἀνάγκης προσδιωρίσθη ἰδιαιτέρα περιφέρειαι, ἐντός τῆς ὁποίας καὶ μόνης ἕκαστος αὐτῶν ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του. Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι πᾶσα πρᾶξις ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου γενομένη ἐκτός τῆς περιφερείας ταύτης εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα.

Ἀνάγκη ἐπομένως νὰ γνωρίζωμεν τὴν περιφέρειαν, τὴν ὁποίαν ὥρισεν ὁ νόμος δι' ἕκαστον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

312. Ὁ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακριτικὰς πράξεις καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τῆς περιφερείας τοῦ Πρωτοδικείου παρ' ᾧ διατελοῦσι.

Ὁ εἰρηνοδίκης δύνανται νὰ ἐνεργῇ ἐγκύρως καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τῆς περιφερείας τοῦ Εἰρηνοδικείου.

Οἱ ἀστυνόμοι, ὡς καὶ οἱ ἐνωμοτάρχαι καὶ ὑπενωμοτάρχαι τῆς ἀστυνομικῆς ἔχουσι περιφέρειαν τὴν τοῦ δήμου, παρ' ᾧ διατελοῦσι.

Τέλος οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἐγκύρως καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τῆς ἐπαρχίας, ἐνθα ἐκτελοῦσι τὴν συνήθη αὐτῶν ὑπηρεσίαν (ἄρθρ. 102 κανον. χωροφ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

313. Τί ἐστὶ ποινικὴ δικαιοδοσία ἐν γένει.
 314. Ἑκτακτος δικαιοδοσία.
 315. Ἰδιόζουσα ἢ ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία.
 316. Κατὰ πόσον ἀνάγεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πραγματείᾳ.
 317. Ποινικὴ ἀρμοδιότης.
 318. Ἡ ἀρμοδιότης τῶν ποιν. δικαστηρίων προσδιορίζει καὶ τὴν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.
 347. Διαίρεσις τοῦ κεφαλαίου.

313. Ποινικὴ δικαιοδοσία καλεῖται ἡ ἐξουσία τοῦ ἀπονέμειν ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, ἥγουν τοῦ ἀνακρίνειν, ἐκδικάζειν καὶ τιμωρεῖν τὰς ἀξιοποίνους πράξεις. Ἡ ἐξουσία αὕτη, οὕσα δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσις τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς, ἀνατίθεται παρ' αὐτῆς εἰς τὰ δικαστήρια. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 87 τοῦ συντάγματος «ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸν νόμον».

Πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαρ-
 κέσῃ ἐν καὶ μόνον δικαστήριον. Ἐνεκα τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπικρατείας,
 καὶ τοῦ πλήθους καὶ τῆς διαφόρου βαρύτητος τῶν διαπραττομένων
 ἀδικημάτων κατέστη ἀναγκαῖον νὰ συστηθῶσι πλείονα δικαστήρια,
 νὰ προσδιορισθῇ ἡ τοπικὴ περιφέρεια ἐκάστου, καὶ νὰ διαιρεθῇ μετὰ
 αὐτῶν ἡ ποινικὴ δικαιοδοσία.

Εἰς τὴν διαίρεσιν ταύτην ἐλήφθη πρὸ πάντων ὑπ' ὄψιν ἡ ποινικὴ
 βαρύτης τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἐπειδὴ ταῦτα διακρίνονται κατὰ τὸν
 ποινικὸν νόμον εἰς πταίσματα, πλημμελήματα καὶ κακουργήματα,
 συνεστήθησαν πταισματοδικεῖα πρὸς ἐκδίκασιν τῶν πταισμάτων, πλημ-
 μελειοδικεῖα πρὸς ἐκδίκασιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργιοδι-
 κεῖα πρὸς ἐκδίκασιν τῶν κακουργημάτων. Καὶ κακουργιοδικεῖα μὲν
 συνιστῶνται ἀναλόγως τῶν ἐφετείων, πλημμελειοδικεῖα δὲ συνεστή-
 θησαν ὅσα καὶ τὰ πρωτοδικεῖα, πταισματοδικεῖα δὲ, ὅσα καὶ τὰ εἰρη-
 νοδικεῖα. Ὡς τοπικὴ δὲ περιφέρεια, ἐν ᾗ ἕκαστον ἐξασκεῖ τὴν δικαιο-

δοσίαν του, ὥρισθη τῶν μὲν κακουργιοδικείων ἢ τῶν ἐφετείων, τῶν πλημμελειοδικείων ἢ τῶν πρωτοδικείων, καὶ τῶν πταισματοδικείων ἢ τῶν εἰρηνοδικείων.

314. Εἰς τὰ δικαστήρια ταῦτα ὑπῆχθησαν κατὰ κανόνα πάντες οἱ δράσται τῶν μνημονευθέντων ἀδικημάτων, καὶ διὰ τοῦτο ἡ δικαιοδοσία τῶν τοιούτων δικαστηρίων ἐκλήθη κοινὴ δικαιοδοσία. Ἀλλὰ τὴν μνημονευθεῖσαν διαίρεσιν τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας δὲν ἐτήρησεν ὁ νόμος ἀπαρεγκλίτως, διότι τὴν ἐκδίκασιν πταισμάτων τινῶν ἀνέθηκεν εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα, τὴν ἐκδίκασιν πλημμελημάτων τινῶν εἰς τὰ πταισματοδικεῖα ἢ εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, καὶ τὴν ἐκδίκασιν τινῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων εἰς τὰ ἐφετεῖα. Τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων τούτων εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς ταύτας περιπτώσεις καλοῦμεν ἑκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν πρὸς διάκρισιν τῆς συνήθους αὐτῶν δικαιοδοσίας, ἣν καλοῦμεν τακτικὴν.

315. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν δικαστηρίων τούτων, ἰθὺς ἀναγκαῖον νὰ συστηθῶσιν ὅπως διακεκριμένα δικαστήρια πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν τῶν ἀδικημάτων, τῶν διαπραττομένων ὑπὸ προσώπων ἀνηκόντων εἰς ἰδιαιτέρας τάξεις, καὶ τοιαῦτα εἶναι οἱ στρατιωτικοί, οἱ ναυτικοί καὶ οἱ ὑπουργοί. Τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων τούτων καλοῦμεν πρὸς διάκρισιν τῶν λοιπῶν ἰδιάζουσιν ἢ ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Ποιν. Δικονομία δὲν διακρίνει μεταξὺ ἑκτάκτου καὶ ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας, ἀλλ' ἐν ἄρθρῳ 36 καλεῖ ἀμφοτέρας ἰδιάζουσας δικαιοδοσίας, ἀλλὰ νομίζομεν, ὅτι ἀναγκαῖα πρὸς σαφεῆ ἐξέτασιν τοῦ ἀντικειμένου εἶναι ἡ διάκρισις αὕτη, διότι ἡ μὲν ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία εἶναι ὅπως ἄσχετος πρὸς τὴν κοινὴν, καὶ διεξάγεται ἐκτὸς τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἐνῶ ἡ ἑκτακτος εἶναι αὕτη ἡ συνήθης δικαιοδοσία περιβαλλομένη μὲ μείζονας ἐγγυήσεις, ἐντεῦθεν δὲ ἀντιθέτως λύονται διάφορα περὶ τῆς σχέσεως τῶν δικαιοδοσιῶν ἀναφυόμενα ζητήματα, ὡς θὰ ἴδωμεν (ἰδὲ ἀριθ. 359, 363).

316. Δὲν ἀνάγεται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἡμετέρας πραγματείας ἡ εξέτασις τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς διαδικασίας τῶν ἐχόντων ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν δικαστηρίων, διότι δὲν προνοεῖ περὶ τούτων ἡ ποινικὴ ἡμῶν δικονομία, ἀλλ' ἰδιαιτέροι νόμοι. Ὁφείλομεν ὅμως νὰ προσδιορίσωμεν ἐπ' ἀκριβῶς τὴν ἑκτασιν τῆς ἀπονεμηθείσης εἰς αὐτὰ ποινικῆς δικαιοδοσίας, διότι οὕτω μόνον θέλομεν γνωρίσει ἀκριβῶς τὴν ἑκτασιν τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας, περὶ ἧς πραγματευόμεθα.

317. Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἐξάγεται, ὅτι ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν πλείονα δικαστήρια ἔχοντα διαφορούς μὲν τοπικὰς περιφερείας, τὴν αὐτὴν ὁμως ἐν γένει ποινικὴν δικαιοδοσίαν, οἷον πλείονα πταισματοδικεῖα, πλημμελειοδικεῖα, κακουργιοδικεῖα, ἐφετεῖα. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ἡ ἀνάγκη νὰ ὀρισθῶσιν οἱ κανόνες, καθ' οὓς προσδιορίζεται, εἰς ποῖον τῶν πλειόνων τούτων δικαστηρίων πρέπει νὰ ὑπαχθῇ ἐν ἑκάστον τῶν διαπραττομένων ἀδικημάτων, τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ποινικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν, ἤγουν ποῖον ἐκ τῶν πλειόνων τούτων δικαστηρίων εἶναι ἀρμόδιον πρὸς ἀνάκρισιν, ἐκδίκασιν καὶ τιμωρίαν αὐτοῦ.

Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι ποινικὴ ἀρμοδιότης καλεῖται ἡ ἱκανότης τοῦ δικαστηρίου πρὸς ἄσκησιν τῆς ποινικῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας ἐπὶ ὀρισμένου ἀδικήματος.

318. Οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκάστου ἀρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου διατελοῦντες ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι καθίστανται κατὰ κανόνα ἀρμόδιοι πρὸς ἀνάκρισιν αὐτοῦ, ἐπομένως, προσδιορίζοντες τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, γνωρίζομεν συγχρόνως, καὶ τίνες οἱ πρὸς ἀνάκρισιν αὐτοῦ ἀρμόδιοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι. Ἐνεκα τούτου, καὶ τοι πραγματευόμεθα νῦν περὶ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ὀφειλομέν νὰ πραγματευθῶμεν ἐν γένει περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων, καὶ τοι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἀναγόμενον εἰς τὸ περὶ τῆς ἐπ' ἀκρατηρίου διαδικασίας τρίτον βιβλίον τῆς ἡμετέρας πραγματείας.

319. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, ὅτι πρὸς πλήρη ἐρμηνεῖαν καὶ ἀκριβῆ κατανόησιν τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος διατάξεων τοῦ νόμου, πρέπει:

α') Νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἑκτασιν τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας.

β') Νὰ προσδιορίσωμεν ἐπίσης τὴν ἑκτασιν τῆς ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας, καὶ

γ') Νὰ γνωρίσωμεν τοὺς κανόνας, καθ' οὓς προσδιορίζεται ποῖον τῶν ἐχόντων τὴν κοινὴν, εἴτε τακτικὴν εἴτε ἑκτακτον δικαιοδοσίαν πολλῶν δικαστηρίων εἶναι ἀρμόδιον ἐπὶ ἐκάστου δεδομένου ἀδικήματος.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κανόνες οὗτοι τροποποιοῦνται ἐν περιπτώσει συναιτιότητος καὶ συναφείας, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν.

δ') Τίς ἡ ἐπιρροή τῆς συναιτιότητος ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος καὶ

ε') Τίς ἡ ἐπιρροή τῆς συναφείας ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος.

Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἡ ἀρμοδιότης προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου εἴτε ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, εἴτε ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας, θὰ πραγματευθῶμεν.

Ϝ') Περὶ τῆς κατὰ παραπομπὴν ἀρμοδιότητος, καὶ

ζ') Περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος.

Τέλος τὰς συνεπείας τῆς παραβάσεως τῶν ἀνωτέρω κανόνων θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι.

η') Περὶ τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος

Κατὰ συνέπειαν εἰς ὅκτῳ συνεχεῖς παραγράφους θὰ πραγματευθῶμεν περὶ ἐκάστου τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων.

§ 1.

Ἔκτασις τῆς ἐξαιρετικῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

320. Λόγοι ὑπάρξεως ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας.

321. Α'. Δικαιοδοσία στρατιωτικῶν. Ποῖα τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα.

322. Πρόσωπα ὑπαγόμενα εἰς στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ἐν καιρῷ εἰρήνης.

323. Διὰ ποῖα ἀδικήματα ὑπάρχοντα οἱ ἀνωτέρω.

323². Συνέχεια. Λειποτάχται καὶ φυγόστρατοι.

323³. Συνέχεια. Ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς.

324. Ἔκτασις στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας ἐν καιρῷ πολέμου.

325. Πταίσματα στρατιωτικῶν.

326. Β'. Δικαιοδοσία ναυτικῶν.

327. Γ'. Ἐξαιρέσεις.

328. Πότε πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἡ ιδιότης τῶν στρατιωτικῶν ἢ ναυτικῶν.

329. Δ'. Δικαιοδοσία ὑπουργῶν.

320. Εἶδομεν, ὅτι ἡ ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία καθιερώθη ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικούς, ναυτικούς καὶ ὑπουργούς. Ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως ἰδιαίτερων ποινικῶν δικαστηρίων πηγάζει, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τοὺς στρατιωτικούς καὶ ναυτικούς, ἐκ τοῦ ἰδιαίτερου αὐτῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ προορισμοῦ, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ βαρὺτης τῶν ἀδικημάτων μεταβάλλεται, καὶ ἡ ἐκτίμησις αὐτῶν ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερας γνώσεις, καὶ ἡ

ἐκδίκασις καὶ τιμωρία αὐτῶν χρήζει μείζονος ταχύτητος· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ὑπουργοὺς, ἐκ τῆς ἰδιαίτερας φύσεως τῶν ἀξιοποίνων πράξεων των, ἐχουσὼν ἰδιαζόντως πολιτικὸν χαρακτῆρα. *Ας ἐξετάσωμεν ἰδιαίτερώς μίαν ἐκάστην τῶν ἐξαιρετικῶν τούτων δικαιοδοσιῶν.

321. Τὴν ἐκτασιν τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν προσδιώρισε παρ' ἡμῖν ἡ ποινικὴ δικονομία ἐν ἄρθρ. 33. Ἀλλὰ τὰ περὶ αὐτῆς ἐκανόνισεν ἀκριβέστερον ὁ περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας νόμος Φ4Β' τῆς 19 Μαΐου 1860, μεταφρασθεὶς ἐν ὅλῳ σχεδὸν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ νόμου τῆς 9 Ἰουνίου 1857. Καὶ τοῦ νόμου ὁμως τούτου αἱ σχετικαὶ διατάξεις δὲν ἐθεωρήθησαν ἐπαρκεῖς καὶ πλήρεις, δι' ὃ ἐτροποποιήθησαν ἐν μέρει διὰ τοῦ νόμου ΑΓΞΕ' τῆς 28 Μαΐου 1887.

Ὁ περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας νόμος διακρίνει πρὸ πάντων τὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν διαπραττόμενα ἀδικήματα εἰς στρατιωτικά καὶ μὴ τοιαῦτα. Θεωρεῖ δὲ ὡς στρατιωτικά τὰ ἔχοντα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως σχέσιν μὲ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἀπαριθμεῖ ρητῶς ταῦτα ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι τοῦ τετάρτου βιβλίου ἐν τοῖς ἄρθροις 193—256. Πάντα ἐπομένως τὰ λοιπὰ ἀδικήματα θεωροῦνται ὡς μὴ στρατιωτικά. Ἡ διαίρεσις αὕτη εἶναι λίαν σπουδαία, διότι τινὲς μὲν τῶν εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένων ὑπάγονται εἰς αὐτὴν διὰ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῶν διαπραττόμενα πλημμελήματα καὶ κακουργήματα, ἕτεροι δὲ διὰ μόνον τὰ στρατιωτικά. Τὰ περὶ τούτου ἄρθρ. 43—46 τοῦ νόμου περὶ στρατιωτ. ποινικῆς νομοθεσίας ἐτροποποιήθησαν, ὡς εἴπομεν, ὑπὸ τοῦ νεωτέρου ΑΓΞΕ' νόμου, ἐπομένως πρέπει νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις ἀμφοτέρων τῶν νόμων, ἵνα κρίνῃ ἀκριβῶς πῶς ἐκανονίσθησαν ὀριστικῶς τὰ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παρ' ἡμῖν.

322 Κατὰ τὰ ἄρθρα 43 καὶ ἐπομ. τοῦ νόμου, ὡς ἐτροποποιήθησαν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν ἐν καιρῷ εἰρήνης τὰ ἐξῆς πρόσωπα.

α') Οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί, μουσικοί, στρατιῶται τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 43, ὡς ἀρχικῶς εἶχεν, ὑπῆγοντο προσέτι εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν, 1) οἱ μαθητευόμενοι παῖδες στρατοῦ, ἐπομένως δὲν ὑπάγονται πλέον οἱ τοιοῦτοι. 2) Οἱ ἀξιωματικοί καὶ ὑπαξιωματικοί τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἡ παράλειψις αὐτῶν βεβαίως ἐγένετο, διότι ἐθεω-

ρήθη περιττή ἢ ρητὴ αὐτῶν μνεΐα, ὡς ὄντων καὶ αὐτῶν ἀξιωματικῶν ἢ ὑπαξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ.

β') Οἱ μαθηταὶ τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν, ἀφ' ἧς ὀρκισθῶσι. Καὶ οὗτοι δὲν ὑπήγοντο εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν κατὰ τὸ ἀρχικὸν ἄρθρον 43.

γ') Οἱ διὰ νόμου μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 56 τοῦ code de justice militaire ὑπάγονται εἰς τὰ στρατοδικεΐα καὶ οἱ διὰ διατάγματος ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ἀλλ' ἡμφισθητήθη τὸ νόμιμον τῆς τοιαύτης διὰ διαταγμάτων ἐξομοιώσεως, καὶ ἐπομένως ὑπαγωγῆς τῶν πολιτῶν εἰς στρατιωτικὰ δικαστήρια, δι' ὃ καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος ἀπῆρτησε νόμον περὶ τούτου (Foucher commentaire sur le code de justice militaire σελ. 141—143. Pradier Fodéré σελ. 78).

δ') Οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου.

ε') Οἱ λειποτάκται καὶ φυγόστρατοι.

ς') Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ χωροφύλακες.

Τὰ ἄρθρα 43 καὶ 45, ὡς ἀρχικῶς εἶχον, προέβλεπον καὶ περὶ νεοσυλλέκτων καὶ ἐθελοντῶν, ἀλλὰ τὰ περὶ τούτων παρελείφθησαν ἐν τῇ τροποποιήσει τῶν ἄρθρων, γίνεται δὲ μνεΐα περὶ αὐτῶν μόνον ἐν ἄρθρ. 44, ὅταν τυχόν κατασταθῶσι φυγόστρατοι. Ἐπομένως οἱ μὴ καταστάντες τοιοῦτοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, εἰμὴ ἀφ' ἧς ὀριστικῶς καταταγθῶσιν, ἐνῶ, ὡς εἶχον πρότερον τὰ ἄρθρα, ὑπήγοντο οἱ νεοσύλλεκτοι καὶ οἱ ἐθελονταὶ εἰς τὸ στρατοδικεΐον, ἀφ' ἧς ἔλαβον διαταγὴν πορείας, ἐὰν ἐνοσηλεύοντο εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεΐα, ἢ ὠδοπόρουν ὑπὸ φύλαξιν δυνάμεως, ἢ ἐκρατοῦντο εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακὰς, ἢ συνήρχοντο κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν πρὸς ἐκτέλεσιν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη εἰς οὐδένα στηρίζεται λόγον, καὶ μόνον εἰς ἔλλειψιν τοῦ νομοθέτου πρέπει νὰ ἀποδοθῇ.

323 Τοιαῦτα εἶναι τὰ πρόσωπα, ἅτινα ὑπήχθησαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν. Ὅφειλομεν ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν, διὰ τίνα ἀδικήματα ὑπήχθη ἕκαστος αὐτῶν.

Οἱ ὑπὸ στοιχ. α—γ ἀναφερόμενοι ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια διὰ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῶν πραχθέντα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν, ἐν ἐνεργείᾳ, ἢ εἶναι

ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ στρατοῦ ὡς παρόντες, ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα στρατιωτικὴν ἢ πολιτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ κρατοῦνται ἐν στρατιωτικαῖς ἢ κοιναῖς φυλακαῖς, ἢ νοσηλεύονται ἐν στρατιωτικοῖς ἢ πολιτικοῖς νοσοκομείοις ἢ θεραπευτηρίοις.

Καὶ τότε μὲν ὁ ἀξιωματικὸς θεωρεῖται ἐν ἐνεργείᾳ, προσδιορίζει ὁ περὶ καταστάσεως τοῦ στρατοῦ νόμος ΡΟΠ' τῆς 7 Μαρτίου 1851 ἐν ἄρθρ. 3. "Ἀρχεται δὲ ἡ κατάστασις αὕτη τῆς ἐνεργείας ἀφ' ἧς ὁ βαθμοφόρος, λαβὼν διαταγὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν θέσιν του, ἐκκινήσῃ πρὸς τοῦτο, διότι ἔκτοτε ὑπακούει εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν (Foucher n° 193).

Ὡς παρόντες δὲ θεωροῦνται οὐ μόνον οἱ πράγματι ὑπὸ τὰς σημαίας διατελοῦντες, ἀλλὰ καὶ 1) οἱ ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα στρατιωτικὴν ἢ πολιτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἡ εἰς πολιτικὴν ὑπηρεσίαν ἀπόσπασις δὲν προεβλέπετο εἰς τὸ ἀρχικὸν κείμενον, προσετέθη δὲ διὰ τοῦ νέου νόμου.

2) Ὅσοι, ἀπόντες προσωρινῶς ἀπὸ τὰ σώματά των ἄνευ ἀδείας, σημειοῦνται εἰσέτι εἰς τοὺς ἐλέγχους ὡς παρόντες, ἔγουν δὲ ἐθεωρήθησαν εἰσέτι ὡς λειποτάκται, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ παρέλθῃ χρονικὸν τι διάστημα ἀπὸ τῆς ἀπουσίας διάφορον κατὰ τὰς περιστάσεις (ἄρθρ. 221, 225 στρ. ποιν. νομ.) (ἀπ. 105 : 87). Ἐπίσης ὡς παρὼν θεωρεῖται καὶ ὁ λαβὼν ἄδειαν ἀπουσίας καὶ φύλλον πορείας, μὴ ἀναχωρήσας ὅμως ἀκόμη, ἀλλὰ μένων εἰς τὸν στρατὸν τοῦ τάγματός του, ὡς καὶ ὁ καταδικασθεὶς εἰς ποινὴν ἀποκλείουσαν αὐτὸν τοῦ στρατοῦ, ἐν ᾧ δὲν ἤρχισε νὰ ἐκτίῃ αὐτὴν (Foucher n° 196—198 Pradier Fodéré σελ. 80). Ὁ "Αρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκτίσεως ὑπάγεται εἰς τὸ στρατοδικεῖον ὁ τοιοῦτος στρατιωτικὸς κατὰδικος, ἀναίρέσας ἀντιθέτους ἀποφάσεις τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ (ἀπ. 225 καὶ 226 : 84), ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Ἀρ. Πάγου εἶναι ὅλως πεπλανημένη.

3) Τέλος ὡς παρόντες θεωροῦνται οἱ εἰς τὸν στρατὸν ἀνήκοντες, καὶ ἂν ἡ ἀσθένεια τοὺς ἡνάγκασε νὰ εἰσέλθωσι πρὸς νοσηλείαν εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ἢ ἔνεκα παραβάσεως τοῦ νόμου ἐγκαθειρχθῶσιν εἰς κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακὰς (ἄρθρ. 43 ἐδ. β' στρ. ποιν. νομ.). Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν οἱ εἰς τὰ νοσοκομεῖον ἢ τὰς φυλακὰς εἰσελθόντες διετέλουν ἐν ἀδείᾳ, διότι διὰ τῆς εισόδου αὐτῶν ὡς στρατιωτικῶν ὑποβάλλονται ἐκ νέου εἰς τὸν στρατιωτικὸν νόμον (Foucher n° 203, 204).

Τοιαῦται αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ ὑπὸ τὰ στοιχ. α—γ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἀναφερόμενοι ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια διὰ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῶν πραττόμενα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα. Ὑπάρχουσι δὲ ἕτεραι περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια διὰ μόνον τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, διὰ δὲ τὰ λοιπὰ εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια· τοιαῦται εἶναι αἱ ἐξῆς.

1) Ὅσακις οἱ στρατιωτικοὶ εἶναι ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ, ἥ δὲν εἶναι μὲν ἐν ἐνεργείᾳ, λαμβάνουσιν ὁμῶς ἀποδοχάς, καὶ ὑπάγονται εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, οἷοι εἶναι οἱ ἐν διαθεσιμότητι καὶ ἐν ἀργίᾳ διατελοῦντες βαθμοφόροι (ἄρθρ. 44 ἐδ. 6'). Καὶ οἱ μὲν ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ ὑποβάλλονται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ σώματά των, οἱ δὲ ἐν διαθεσιμότητι καὶ ἐν ἀργίᾳ διατελοῦντες ἀφ' ἧς, λαβόντες διαταγὴν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς θέσεις των, ἐκκινήσωσι πρὸς τοῦτο, ὡς εἴπομεν καὶ ἐν ἀριθμ. 122.

2) Ὅσακις οἱ στρατιωτικοὶ διατελοῦσιν ἐν ἀορίστῳ ἀδείᾳ, διαθεσιμότητι, ἐφεδρείᾳ καὶ ἐθνοφρουρᾷ, ἀφ' ἧς λάβωσι διαταγὴν πορείας, ἕως ὅτου ρηθῶσιν εἰς τὸ στρατιωτικὸν σῶμα, πρὸς ὃ διευθύνονται, ἢ συνενωθῶσιν εἰς ἴδιον ἀπόσπασμα (ἄρθρ. 45). Ὅθεν οἱ τοιοῦτοι, πρὶν ἢ λάβωσι διαταγὴν πορείας, ὑπάγονται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἐκτὸς ἂν ᾖναι ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθ. 1 λαμβανόντων ἀποδοχάς, οἵτινες ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα. Ἀφ' ἧς δὲ, κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν, παρουσιασθῶσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ὑπάγονται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια (ἄρθρ. 43 ἐδ. 8'). Μένει ὁμῶς ἀμφίβολον, ἂν εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγονται καθ' ὁλοκληρίαν ἀφ' ἧς συνενωθῶσιν εἰς ἴδιον στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ἢ μόνον διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, διότι τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 43, τὸ δὲ ἄρθρ. 45 δὲν ὀρίζει τί γίνεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει.

3) Ὅσακις οἱ στρατιωτικοὶ, οἵ τε ἐν τῷ ἐνεργῷ στρατῷ ὑπηρετοῦντες, καὶ οἱ κληθέντες ἐκ τῆς διαθεσιμότητος, ἐφεδρείας, ἢ ἐθνοφρουράς, καὶ ἀναλαβόντες ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, ἀπολυθῶσι δι' οἰονδήποτε λόγον, ἢ διαγραφῶσι τῆς παρὰ τῷ ἐνεργῷ στρατῷ ὑπηρεσίας των, ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς διαγραφῆς των. Ἡ περὶ τοῦτου διάταξις τοῦ ἄρθρ. 44 ἐδ. γ' δὲν ὑπῆρχεν ἀρχικῶς, ἐλήφθη δὲ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ νόμου τῆς

18 Νοεμβρίου 1875, ὅστις ἐν ἄρθρ. 13 ἐπὶ ἑξ μῆνας θεωρεῖ τοὺς τοιοῦτους ὑπαγομένους εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια.

323². Ἐξεταστέον ἤδη, διὰ τίνα ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν τὰ λοιπὰ ἐν ἀριθ. 322 ἀναφερόμενα πρόσωπα.

Οἱ ὑπὸ στοιχ. δ, ἦγουν οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια διὰ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῶν πραττόμενα ἀδικήματα (ἄρθρ. 43 ἐδ. ε').

Τούναντίον οἱ ὑπὸ στοιχ. ε, ἦτοι οἱ λειποτάκται καὶ φυγόστρατοι ὑπάγονται εἰς αὐτὰ μόνον διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα. Καὶ λειποτάκται μὲν χαρακτηρίζονται, ὡς εἶδομεν ἐν ἀριθ. 323, οἱ ἄνευ ἀδείας ἀπόντες μετὰ παρέλευσιν προθεσμίας τινός. Τίνες ὅμως οἱ φυγόστρατοι, περὶ ὧν δὲν προέβλεπε τὸ ἀρχικόν ἄρθρον 44; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 220 στρ. ποιν. νομ. ὡς φυγόστρατος θεωρεῖται πᾶς κληρωτὸς, ἐθελοντὴς, ὑποκαταστάτης, ἢ ἐφεδρος, ὅστις γενόμενος δεκτὸς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ, καὶ καταταχθεὶς παρὰ τοῦ στρατολογικοῦ γραφείου, δὲν παρουσιάσθῃ εἰς τὸ σῶμα του ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὀρισθείσης αὐτῷ ἡμέρας. Τί ὅμως γενήσεται ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οἱ τοιοῦτοι, ὡς καὶ οἱ εἰς τὴν διαθεσιμότητα, ἐφεδρείαν ἢ ἐθνοφρουρὰν ἀνήκοντες οὐδόλως προσέλθωσιν ἐνώπιον τοῦ στρατολογικοῦ γραφείου, καὶ ἐπομένως κατασταθῶσι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 152 τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου ἀνυπότακτοι; Τοῦ ἄρθρου 43 ἐδ. α' πρᾶγματευομένου ῥητῶς μόνον περὶ λειποτακτῶν καὶ φυγοστράτων, τῆς δὲ νομοθεσίας ἡμῶν διακρινούσης τὴν φυγοστρατείαν ἀπὸ τῆς ἀνυποταξίας, ὀφείλομεν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οἱ ἀνυπότακτοι δικάζονται μὲν ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 155 τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου, διὰ τὴν ἀνυποταξίαν, ἀλλὰ δι' οὐδὲν ἕτερον ἀδίκημα ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια. Ἐν τούτοις οὐδεὶς ὑπάρχει οὐσιαστικὸς λόγος διακρίσεως μεταξὺ φυγοστρατείας καὶ ἀνυποταξίας, διότι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ φυγόστρατος προσῆλθεν εἰς τὸ στρατολογικόν γραφεῖον, ἐνῶ ὁ ἀνυπότακτος οὐχί, οὐδόλως ἄλλοιοι τὴν θέσιν ἀμφοτέρων φευγόντων τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν των. Διὰ τοῦτο εἰς οὐδεμίαν νομοθεσίαν, καθόσον γνωρίζω, ὑπάρχει τοιαύτη διάκρισις, οὐδὲ καὶ παρ' ἡμῖν ὑπῆρχε τοιαύτη, ὡς εἶχε πρότερον τὸ ἄρθρ. 220 στρ. ποιν. νομ. Ἐν μόνον τοιοῦτον ἀδίκημα ἀναγνωρίζει ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία ἐν ἄρθρ. 230 code de justice militaire ὑπὸ τὸ ὄνομα insoumission, ὅπερ μετε-

φράσθη ἐν ἄρθρ. 220 στρατ. ποιν. νομοθεσίας διὰ τοῦ ὀνόματος φυγοστρατεία. Προέκυψε δὲ ἡ σύγχυσις, διότι ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ Γαλλ. στρατολογικοῦ νόμου οἱ συντάκται τοῦ ἡμετέρου μετέφρασαν τὴν αὐτὴν λέξιν *insoumission* διὰ τοῦ ὅρου ἀνυποταξία, ἀγνοοῦντες πιθανῶς τὸν ἐν χρήσει ἤδη ὅρον φυγοστρατεία. Ἡ σύγχυσις δὲ ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ποινικὴν νομοθεσίαν, προστεθέντος ἐν τῷ ἄρθρ. 220 τοῦ νέου δῆθεν στοιχείου τῆς προσελύσεως τοῦ ὑποχρέου εἰς τὸ στρατολογικὸν γραφεῖον. Ἐπομένως ἀνάγκη νομοθετικῆς τροποποιήσεως ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἄρσεως πάσης διακρίσεως μεταξὺ φυγοστρατείας καὶ ἀνυποταξίας.

323³. Ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν διὰ τίνα ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 46 ὑπάγονται διὰ μόνα τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, ἐξαιρέσει μάλιστα τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 238 § 4, 240, 250 καὶ 252 § 3 στρατ. ποιν. νομοθεσίας, ἀναφερομένων ἥγουν τῆς κλοπῆς, παρὰβίσεως εἰς οἰκίαν πολίτου, παρ' ᾧ καταλύουσι. τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης τροφίμων κλπ. ἐκτελεσθείσης ὑπὸ πλέον τῶν δύο χωροφυλάκων, τῆς δωροδοκίας καὶ τῆς καταπίεσεως. Ἀλλ' ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἄρθρου 46, ὡς ἀρχικῶς εἶχεν, ἐνωμοτάρχης ἀποκτείνας χωροφύλακα ὑπήχθη εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, διότι δὲν εἶναι στρατιωτικὸν τὸ ἐγκλήμα (ἀπ. 183 : 72), δι' ὃ προσετέθη εἰς τὸ ἄρθρον δεύτερον ἐδάφιον, καθ' ὃ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ὑπήχθησαν οἱ χωροφύλακες διὰ πᾶν τὰ ἀδικήματα, «τὰ διαπραττόμενα κατὰ στρατιωτικῶν οἰουδήποτε ὄπλου ἢ σώματος,» ἐπομένως, κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου, καὶ κατ' ἄλλων χωροφυλάκων (ἀπ. 36 καὶ 70 : 90). Τί ὅμως, ἂν οἱ τῆς χωροφυλακῆς διαπράξωσιν ἀδικήματα κατὰ ἀφαιρέντος στρατιωτικοῦ, πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ τριμήνη προθεσμία, καθ' ἣν ὑπάγονται εἰς τὰ στρατοδικεῖα, ὡς εἶδομεν ἐν ἀριθ. 322 ἐδ. γ', θεωρεῖται καὶ ὁ τοιοῦτος ὡς στρατιωτικός; Φρονοῦμεν, ὅτι οἱ ἀφαιρέντες καὶ διαγραφέντες δὲν δύνανται πλέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς στρατιωτικοί, ὑπήχθησαν δὲ ἐξαιρετικῶς εἰς τὰ στρατοδικεῖα διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα ἕνεκεν ἰδίων λόγων, ὅθεν οἱ κατὰ τοιούτων διαπράττοντες ἀδικήματα ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια (ἀπ. 39 : 94).

Τέλος, τίνες θεωροῦνται ὡς χωροφύλακες; Πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τοιοῦτοι ὡς πρὸς τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν οἱ ἄνδρες τοῦ στρατοῦ οἱ

κατὰ τὸν ἀπὸ 28 Μαΐου 1887 ὁργανισμὸν τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν χωροφυλακὴν κατατασσόμενοι; Καταρχατικῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα ἡ ἀπόφ. 188 τοῦ 94, καὶ ὁρθῶς, διότι καὶ οἱ τοιοῦτοι κατατάσσονται ὁριστικῶς πρὸς ἐκπλήρωσιν καθηκόντων χωροφυλάκων.

324. Ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν δι' ὅλα αὐτῶν τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα ἅπαντες οἱ ἄνωτέρω, καὶ πρὸς τούτοις, 1) οἱ ὑφ' ὁποιανδήποτε ιδιότητι ὑπηρετοῦντες παρὰ τοῖς ἐπιτελείοις τοῦ στρατοῦ, παρὰ τῇ στρατιωτικῇ οἰκονομίᾳ καὶ παρὰ πάσῃ ἄλλῃ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ· 2) οἱ τροποῦλαι καὶ παντοῦλαι, οἱ κάπηλοι ἢ ἔμποροι, αἱ πλύτραι ἢ ὑπηρεταὶ καὶ πάντες οἱ κατ' ἄδειαν τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς ἀκολουθοῦντες τὸν στρατὸν (ἄρθρ. 49 αὐτόθι).

Καὶ εἰ μὲν ὁ ἐν ἐκστρατείᾳ στρατὸς εὐρίσκεται ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ, ὑπάγονται προσέτι εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ διατελοῦντες αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ στρατιωτικοῦ τινος ἀδικήματος (ἄρθρ. 50 αὐτόθι). Εἰ δὲ εὐρίσκεται ἐν Ἑλληνικῇ χώρᾳ καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, ὑπάγονται εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν οἱ εἰρημένοι αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀδικήματος, α') ἐκ τῶν ἄλλοδαπῶν καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἀδικήμα ἐτελέσθη ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ στρατοῦ· β') ἐκ τῶν αὐτουργοῦ ἢ συνεργοῦ ὠρισμένων τινῶν στρατιωτικῶν ἀδικημάτων, ἥγουν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 193—197, 239—244 αὐτόθι (ἄρθρ. 51 αὐτόθι).

325. Μέχρι τοῦδε ὠμιλήσαμεν μόνον περὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων πραττομένων ὑπὸ στρατιωτικῶν, ἀνάγκη νὰ προσθῶμεν, ὅτι οἱ δι' ἅπαντα τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενοι ὑπάγονται συγχρόνως καὶ διὰ τὰ πταίσματα αὐτῶν, καθ' ἃ ῥητῶς περὶ τούτου διατάσσει τὸ ἄρθρον 261 καὶ 59 αὐτόθι.

326. Τὴν ἑκτασιν τῆς ναυτικῆς δικαιοδοσίας ὥρισε παρ' ἡμῖν ὁ ἀπὸ 5 Αὐγούστου 1861 νόμος περὶ Ναυτικῆς Ποιν. Νομοθεσίας. Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου τούτου ὀρίζει ἐπ' ἀκριβῶς καὶ τὰ ὑπαγόμενα εἰς αὐτὴν πρόσωπα, καὶ τὰ ἀδικήματα διὰ τὰ ὅποια ὑπάγονται, ἔχει δὲ ὡς ἐξῆς·

«Τὰ περὶ ἀρμοδιότητος τοῦ διαρκοῦς ναυτοδικείου κκνονίζονται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ Φ.Β' νόμου, ἄρθρον 40 μέχρι καὶ τοῦ 42, καὶ κατὰ τὰς ἐξῆς διατάξεις.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ διαρκoῦς ναυτοδικείου ὑπάρχονταὶ τὰ πλημμελήματα καὶ τὰ κακουργήματα, τῆς πειρατείας καὶ τῆς ναυταπάτης ἐξαιρουμένων, ὅσα πράττουσιν.

α') Οἱ ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυτικῷ τεταγμένοι ἀξιωματικοί, δόκιμοι, ὑπαξιωματικοί, ναῦται, ποδηγοί, μηχανικοί, θερμασταί, ὑπηρέται, μάγειροι, μουσικοί, τυμπανισταί, στρατιῶται, παῖδες, πρὸς τούτοις δὲ οἱ βαθμὸν ἀξιωματικοῦ ἢ ὑπαξιωματικοῦ ἔχοντες οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἱατροί, φαρμακοποιοί, ναυπηγοί, καὶ πᾶς ἄλλος ὑπάλληλος τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ, διὰ νόμου τοῖς εἰρημένοις ἐξομοιούμενος, ἐν ὅτῳ διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ, ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ ὡς πυχρόντες, ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ νοσηλεύονται ἐν νοσοκομείῳ, ἢ παραπέμπονται ὑπὸ δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατοῦνται ἐν φυλακῇ δημοσίᾳ.

β') Οἱ νεοσύλλεκτοι, οἱ ἐθελονταί καὶ οἱ ἀντικαταστάται, ἀφ' ἧς ἔλαβον στρατευομένου διαβατήριον μέχρι τῆς ὀριστικῆς αὐτῶν εἰς τὸ Βασιλικὸν ναυτικὸν κατατάξεως, μόνον ὁμῶς ἐνεκα λειποταξίας, ἢ ἐν ὅτῳ ἐν νοσοκομείῳ νοσηλεύονται, ἢ ὑπὸ δημοσίας παραπέμπονται δυνάμεως, ἢ ἐν δημοσίᾳ κρατοῦνται φυλακῇ.

γ') Οἱ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δημοσίου ναυτικῆς δυνάμεως ὑπάρχοντες αἰχμαλῶται.

δ') Οἱ Βασιλικοῦ πλοίου ἐπιβάται, οἰοιδήποτ' ἂν ᾖναι, καὶ οἱ ἐπιβαίνοντες πλοίου ἄλλου, παραπεμπομένου ὑπὸ πλοίου Βασιλικοῦ.

ε') Τὰ εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν προσηρτημένα στρατιωτικὰ σώματα, καὶ οἱ ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυτικῷ ἐργαζόμενοι στρατιωτικοί.

ς') Οἱ πλημμελοῦντες ἢ κακουργοῦντες ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυστάθμῳ, ἢ ἐν ἄλλῳ δημοσίῳ ναυτικῷ καταστήματι, ἐξηρητημένῳ ἐκ τοῦ Βασιλικοῦ ναυστάθμου, εἴτε ναυτικοί, εἴτε στρατιωτικοί, εἴτ' ἄλλος τις εἶναι, ἐὰν τὸ ὑπ' αὐτῶν πρᾶχθὲν παράπτωμα προσβάλλῃ τὴν ἀστυνομίαν, τὴν ἀσφαλείαν, ἢ τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ναυτικὴν.

ζ') Οἱ λιμενάρχαι, οἱ ὑπολιμενάρχαι, οἱ ἐπιστάται τῶν λιμένων καὶ πᾶς ἄλλος τῆς λιμενικῆς ὑπηρεσίας ὑπάλληλος, ὑπαξιωματικός, ναύτης, ἂν τὸ ὑπ' αὐτῶν πρᾶχθὲν πλημμέλημα ἢ κακούργημα προβλέπηται καὶ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ποινικοῦ νόμου.

η') Ἀπαντες οἱ ἐν τῷ Βασιλικῷ ναυτικῷ τεταγμένοι, οἱ ἀπὸ τῶν τάξεων αὐτοῦ ἢ λειποτακτῆσαντες, ἢ ἀδείχ τῶν προϋσταμένων ἀπόντες, καὶ πᾶς ἄλλος ἐλεύθερος μὲν πάσης ναυτικῆς ὑπηρεσίας ἐνεργοῦ,

ἀπὸ τοῦ δημοσίου ὁμῶς μισθοδοτούμενος καὶ εἰς τῆς Κυβερνήσεως τὴν διάθεσιν διατελῶν, πρὸς τούτους δὲ οἱ ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικὴν τινα μὴ ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐὰν τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ κακούργημα τὸ παρ' αὐτῶν πραχθὲν προβλέπεται καὶ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ποινικοῦ νόμου.»

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς. Τὸ ἐδ. α' ὑποβάλλει εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ναυτοδικείου τοὺς ἀπεσπασμένους εἰς εἰδικὴν τινα ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς μὴ ναυτικὴν. Ὅθεν δὲν ἐφαρμόζεται ὡς πρὸς τοὺς ναυτικούς ἢ τροποποιήσεις τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρ. 43 τοῦ νόμου Φ4Β', καθ' ἣν ὑπάρχοντα εἰς τὰ στρατοδικεῖα καὶ οἱ εἰς πολιτικὴν ὑπηρεσίαν ἀπεσπασμένοι.

Φρονῶ, ὅτι ἡ περὶ νεοσυλλέκτων διάταξις τοῦ ἐδ. β' ἐκ παραδρομῆς ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς τὸ ναυτοδικεῖον ἔνεκα λειποταξίας, εἰς ἣν μόνον οἱ ἀναλαβόντες ὑπηρεσίαν δύνανται νὰ ὑποπέσωσιν, ἀντὶ νὰ ὑποβάλλῃ αὐτοὺς ἔνεκα φυροστρατείας, ὡς καὶ ἡ ἀντίστοιχος διάταξις τοῦ ἀρχικοῦ ἄρθρ. 43 τοῦ νόμου Φ4Β', ἡ ἄνευ λόγου παραλείρηται ἐν τῇ τροποποιήσει αὐτοῦ.

Φρονῶ ἐπίσης, ὅτι τὸ ἐδ. ζ' περὶ τῶν λιμεναρχῶν κτλ. ἐφαρμόζεται, ὅταν οἱ κατέχοντες τὰς θέσεις ταύτας δὲν ᾔναι ἐκ τῶν ἐν ἐδαφ. α' ἀναφερομένων, διότι τότε πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἐπομένως ὑπαγόμενοι εἰς τὸ ναυτοδικεῖον δι' ἅπαντα τὰ ἀδικήματα καὶ οὐχὶ μόνον διὰ τὰ ναυτικά. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι δὲν εἶναι τοιοῦτον ἡ ὑπὸ λιμεναρχοῦ ἐξύβρισις δημάρχου (ἀπ. 75 : 76).

Τέλος παρατηρῶ, ὅτι ἑλλείπει ἐνταῦθα ἡ περὶ τῶν ἐπ' ἀορίστῳ ἀδείξ διαθεσιμότητι, ἐφεδρεῖα καὶ ἐθνοφρουρᾷ διατελούντων διάταξις τῶν ἄρθρων 43 ἐδ. δ' καὶ 45, ὡς καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 44 ἐδ. γ' τοῦ νόμου Φ4Β' περὶ τῶν ἐκ τοῦ στρατοῦ ἀπολυομένων, εἰσαχθεῖσιν κατὰ τὴν τροποποίησιν τῶν ἄρθρων τούτων, καὶ ὧν ἡ ἀνάγκη ἀναγνωρίζεται παρὰ πάντων.

327. Τὰ περὶ δικαιοδοσίας τῶν τε στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν δικαστηρίων ἐκτεθέντα ὑπάρχοντα εἰς ἐξαίρεσεις, ὧν τινὰς μὲν ἀπαριθμεῖ τὸ ἄρθρον 42 τοῦ νόμου Φ4Β', ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς δὲ παραπέμπει εἰς τοὺς προβλέποντας αὐτὰς ἰδιαιτέρους νόμους.

Καὶ τὸ μὲν ἄρθρ. 42, εἰς ὃ παραπέμπει καὶ τὸ ἄρθρ. 4 περὶ ναυτ. ποιν. νομ. ἀναγράφει ῥητῶς τὰ ἀδικήματα τῆς πειρατείας καὶ ναυτα-

πάτης, διατάσσει, ὅτι ταῦτα, καὶ ὑπὸ στρατιωτικῶν πραττόμενα, δικάζονται κατὰ τὸν ἀπὸ 30 Μαρτίου 1845 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας νόμον. Προσέτι δὲ τὰς παραβάσεις τῶν νόμων περὶ τελωνείων, αἰκῆ καὶ τὰ λαθρεμπόρια (ἀπ. 73 : 95), δημοσίων ἢ δημοτικῶν φόρων, δασῶν καὶ δημοσίων ὁδῶν. Νόμοι δὲ ἀναγράφοντες τοιαύτας ἐξαίρέσεις εἶναι. 1) 'Ο περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμος ΧΜΗ' τῆς 17 Σεπτεμβρίου 1877, κατὰ τὸ ἄρθρ. 91 τοῦ ὁποίου «ἀρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν παραβάσεων τοῦ παρόντος νόμου, παρ' οἰουδήποτε καὶ ἂν διαπραχθῶσιν, εἴτε πολιτικοῦ εἴτε στρατιωτικοῦ, εἰσὶ τὰ τακτικὰ ποινικὰ δικαστήρια. 2) 'Ο νόμος ΩΚΗ' τῆς 18 'Απριλίου 1880 περὶ στρατιωτικῶν καταλυμάτων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ὁποίου «αἱ ποινικαὶ παραβάσεις τῶν ἀποτελούντων μέρος εἰς τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἀποσπάσματα ὑπάγονται εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν τῶν τακτικῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἐφ' ὅσον αὗται δὲν ἀποτελοῦσι παράβασιν τῆς εἰς αὐτὰ ἀνατεθείσης ὑπηρεσίας, εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ἔχωσι σχέσιν πρὸς αὐτήν» (ἀπ. 142 : 85. 25 : 87). 3) 'Ο περὶ μεταβολῆς τοῦ συστήματος τῆς ἀστυνομικῆς διοικήσεως νόμος ΒΡΠΗ' τῆς 20 Μαρτίου 1893, κατὰ τὸ ἄρθρ. 24 τοῦ ὁποίου. «Ἀπαντες οἱ ἀστυνομοὶ καὶ οἱ ἐκτελοῦντες ἀστυνομικὰ καθήκοντα ὀπλῖται ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ ποινικὰ δικαστήρια διὰ πᾶσαν ἀξιόποιον πράξιν, ἐκτὸς τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων τῶν προβλεπομένων καὶ τιμωρουμένων ὑπὸ τοῦ β' τμήματος τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ νόμου ΦΓΒ' τῆς 19 Μαΐου 1860 περὶ τῆς στρατ. ποινικῆς νομοθεσίας, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ νόμου ΑΥΞΕ' τῆς 28 Μαΐου 1887, ἐξαίρεται τῶν ἄρθρων 238 § 4, 240, 250, 252 καὶ 254. Οἱ ἀνωτέρω ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια διὰ τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ στρ. ποιν. νόμου πλημμελήματα καὶ κακουργήματα τὰ διαπραττόμενα κατὰ τῶν στρατιωτικῶν οἰουδήποτε ὅπλου ἢ σώματος.» Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τὸ στρατοδικεῖον ὑπάγεται ὁ ἀστυφύλαξ διὰ τὴν ἐξ ἀμελείας ἐλευθέρωσιν φυλακισμένου, διότι εἶναι στρατιωτικὸν ἀδίκημα (ἄρθρ. 205 στρ. ποιν. νομ.) (ἀπ. 221 : 94)· ἐπίσης καὶ ὁ ἐκπληρῶν ἀστυνομικὰ καθήκοντα δεκανεὺς φρονεῶν ἐξ ἀμελείας στρατιώτην (ἀπ. 242 : 94).

'Αλλὰ δὲν ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι περιστάσεις, καθ' ἃς οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια: Φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια ὑπάγονται, καὶ ὅταν διαπράττωσιν ἐν

τῷ ἀκροατηρίῳ ἀδικήματα, ἅτινα ἔχει δικαίωμα νὰ τιμωρήσῃ ἀμέσως τὸ δικαστήριον (ιδεῖ ἀριθ. 928) (ἀπ. 109 : 58).

Υπεστήριξαν, ὅτι εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον εἶδει νὰ εἰσαχθῶσιν οἱ στρατιωτικοὶ οἱ διαπράττοντες ἀδικήματα τοῦ τύπου, περὶ ὧν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 95 τοῦ συντάγματος, ἀλλὰ τὴν γνώμην ταύτην δὲν ἀπέδεχθη ὁ Ἄρ. Πάγος, διότι τὸ ἄρθρ. 97 συντάγ. διατάσσει ῥητῶς, ὅτι τὰ περὶ στρατοδικείων καὶ ναυτοδικείων κοινονίζονται δι' εἰδικῶν νόμων, οἵτινες δὲν προβλέπουσιν ἰδιαιτέρως περὶ τῶν ἀδικημάτων τοῦ τύπου (ἀπ. 101 : 91).

328. Γνωρίζομεν οὕτως ἀκριβῶς, τίνα εἰσὶ τὰ ἀδικήματα, ἔνεκα τῶν ὁποίων οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν. Ἀλλὰ πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ἐκτάσεως τῆς δικαιοδοσίας ταύτης ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ προσθήκην· α') ἂν οἱ στρατιωτικοὶ ἢ ναυτικοὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν, καὶ ὅταν εἶχον διαπράξει τὰ ἐκτεθέντα ἀδικήματα πρὸ τῆς εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ἢ τοῦ ναυτικοῦ κατατάξεώς των· καὶ β') ἂν ἐξακολουθῶσιν ὑπαγόμενοι εἰς αὐτὴν, καὶ ὅταν μετὰ τὴν ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ἢ τοῦ ναυτικοῦ ἀποχώρησίν των ἤρξατο ἡ καταδίωξις.

Τὸ πρῶτον ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι οἱ λόγοι, δι' οὓς ἰδρύθη ἡ ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία ἀφορῶσιν εἰς τὰ διαρκούσης τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τελούμενα ἀδικήματα, ἀλλὰ καὶ ῥητῶς τὰ ἄρθρα 43 καὶ ἐπομ. τοῦ νόμου Φ.Β', ὡς καὶ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου τῆς 5 Αὐγούστου 1861, πραγματεύονται περὶ ἀδικημάτων διαπραττομένων ὑπὸ στρατιωτικῶν ἢ ναυτικῶν. Ὅθεν ὅσα διέπραξαν πρὸ τῆς εἰς τὸν στρατὸν ἢ τὸ ναυτικὸν κατατάξεως ὑπάγονται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Τὸ δεῦτερον ζήτημα φιλονεικεῖται. Οἱ πλείστοι, ὡς καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία παραδέχονται, ὅτι ὁ χρόνος τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος προσδιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα, καὶ ἐπομένως ἐξακολουθεῖ αὕτη, καὶ ἂν οἱ δράσται ἀπελύθησαν τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀπέδεχθη καὶ ὁ Ἄρ. Πάγος (ἀπ. 24 : 88. 22 : 92). Ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ οἱ ὑποστηρίζοντες, ὅτι ἡ ιδιότης τοῦ χρόνου τῆς καταδίωξεως προσδιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα, καὶ ἐπομένως ὅτι εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια ὑπάγονται οἱ ἀπολυθέντες τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, δι' ὅσα εἶχον διαπράξει διαρκούσης τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ἄλλοι

δὲ διακρίνουσι μεταξὺ στρατιωτικῶν καὶ μὴ ἀδικημάτων, καὶ ὑποβάλλουσι μόνα τὰ πρῶτα εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, διότι μόνον ὡς πρὸς ταῦτα ἐνδιαφέρεται ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία (Dalloz organ. militaire n° 879 ἐπομ. Suppl. n° 488).

Εἵπομεν, ὅτι ἡ ιδιότης τοῦ στρατιωτικοῦ ἢ ναυτικοῦ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος προσδιορίζει τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν. Ἀδιόφορον ὁμως ἐθεωρήθη, ἂν ἐγκύρως ἢ ἀκύρως ἀπέκτῃ τις τὴν ιδιότητα αὐτὴν, διότι ἡ αὐτὴ παρίσταται ἀνάγκη νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν στρατιωτικὴν δικαιοδοσίαν πᾶς ὁ ἀναδεχθεὶς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἔστω καὶ ἀτάκτως, οἷος καὶ ὁ καταδικασθεὶς, ἡ δὲ πλάστογραφίας καταταχθεὶς. Μόνον ὡς πρὸς τὸ ἀδίκημα τῆς λειποταξίας παρεδέχθησαν, ὅτι δύναται τὸ στρατοδικεῖον νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἔγκυρον τῆς κατατάξεως, καὶ τότε μόνον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἄλλων ἐν τῇ αὐτῇ καταδιώξει περιεχομένων τυχόν ἀδικημάτων (Foucher n° 177. 198. Dalloz organ. jud. n° 430, 431. Suppl. n° 485).

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὑπάγεται εἰς τὸ στρατοδικεῖον ὁ στρατιωτικὸς, καὶ ἂν δὲν ἔδωκε τὸν ὄρκον τῆς ὑπηρεσίας (ἀπ. 42 : 94).

329. Τὸ ἄρθρ. 80 τοῦ συντάγματος ὥρισεν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν ὑπὲρ τῶν ὑπουργῶν, οἱ δὲ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ ἄρθρου τούτου ἐκδοθέντες περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν νόμοι ΦΠΣ' τῆς 22 Δεκεμβρίου 1876 καὶ ΧΕ' τῆς 11 Μαρτίου 1877 προσδιώρισαν τὰ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ταύτην ὑπαγόμενα ἀδικήματα καὶ πρόσωπα. Ἄλλ' ἡ περὶ τῆς δικαιοδοσίας ταύτης ἔρευνα ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς ἡμετέρας πραγματείας ἀναγομένη εἰς τὸ δημόσιον δίκαιον (ἰδὲ ἀριθμ. 159).

Διὰ τὰ λοιπὰ ἀδικήματα, τὰ μὴ ὑπαγόμενα εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην δικαιοδοσίαν, οἱ ὑπουργοὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἑκτακτον δικαιοδοσίαν.

§ 2.

**Ἐκτασίς τῆς ἐκτάκτου κοινῆς
ποινικῆς δικαιοδοσίας.**

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

330. Ἀκριβέστερος προσδιορισμός τῆς ἐκτάκτου δικαιοδοσίας.

331. Περιπτώσεις ἐκτάκτου δικαιοδοσίας. Λόγῳ ὕλης, λόγῳ προσώπων.

332. Πότε λαμβάνει χώραν ἡ λόγῳ προσώπων.

330. Εἶδομεν, ὅτι ὁ νομοθέτης διαιρέσας τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἀνέθηκεν εἰς μὲν τὰ πταισματοδικεῖα τὴν ἐκδίκασιν τῶν πταισμάτων, εἰς δὲ τὰ πλημμελειοδικεῖα τὴν τῶν πλημμελημάτων καὶ τέλος εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα τὴν τῶν κακουργημάτων.

Τῆς διαιρέσεως ταύτης ἀπεμακρύνθη διττῶς· α') ἐπέτρεψεν εἰς τὰ ἀνώτερα δικαστήρια νὰ δικάζωσι τὰ εἰς αὐτὰ εἰσαχθέντα ἀδικήματα, καὶ ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀναφανῶσι φέροντα ἐλαφρότερον χαρακτηριστῆρα· β') ἀφῆρεσεν ὁλοτελῶς ἀπὸ τινων δικαστηρίων ἀδικήματα τινὰ, καὶ ἀνέθηκεν αὐτὰ ὅτε μὲν εἰς τὸ ἀνώτερον δικαστήριον, ὅτε δὲ εἰς εἰδικὸν τοιοῦτον.

Μόνον ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν δικαιοδοσία τῶν δικαστηρίων ἐκείνων ὀνομάζεται ἑκτακτος· ἡ εἰς τὴν πρώτην περίστασιν λαμβάνουσα χώραν ἐκδίκασις ἀδικημάτων τινῶν ὑπὸ ἀνωτέρων δικαστηρίων ἐνεργεῖται δυνάμει τῆς τακτικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας, πρὸς ἀποφυγὴν βραδυτήτων καὶ ἐξόδων. Περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης θέλομεν ὁμιλήσει πραγματευόμενοι εἰδικῶς περὶ ἐκάστου τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

331. Περιπτώσεις ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι :

α') Κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. 36 ἐδ. 3—6 καὶ 40 Ποιν. Δικ. ἀφηρέθησαν ἀπὸ τὰ πταισματοδικεῖα καὶ εἰσῆχθησαν εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα τὰ πταίσματα τῶν ἐξῆς προσώπων· 1) τῶν νομαρχῶν καὶ ὑπουργῶν (36 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.)· 2) τῶν ἀρχιεπισκόπων, τῶν ἐπισκόπων, τῶν μελῶν τῆς Συνόδου μετὰ τοῦ παρ' αὐτῇ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, τῶν παρέδρων καὶ τοῦ πρώτου γραμματέως (ἄρθρ. 36 ἐδ. 4)· 3) ὅλων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τῶν δικαστηρίων τῶν πρω-

τοδικῶν, ἐμποροδικῶν καὶ ἀνωτέρω (ἄρθρ. 36 ἐδ. 5)· 4) τοῦ προέδρου, τοῦ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου καὶ τῶν ἐλεγκτῶν (ἄρθρ. 36 ἐδ. 6).

β') Ἀφηρεύθησαν ἀπὸ τὰ πλημμελειοδικεῖα ὅλα τὰ πλημμελήματα τῶν αὐτῶν, ὡς ἀνωτέρω, προσώπων, καὶ ὑπῆχθησαν εἰς τὰ ἐφετεῖα (ἄρθρ. 41 Ποιν. Δικ.).

γ') Ἀνετέθη εἰς τὰ ἐφετεῖα καὶ ἡ ἀνάκρισις τῶν κακουργημάτων ὅλων τῶν ἀνωτέρω προσώπων· ἡ ἐκδίκασις ὁμῶς αὐτῶν ἀφείθη εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα (ἄρθρ. 42 Ποιν. Δικ.).

δ') Ἀφηρεύθησαν ἀπὸ τὰ πλημμελειοδικεῖα ὅλα ἐν γένει τὰ πολιτικὰ πλημμελήματα, ὡς καὶ τὰ τοῦ τύπου, ὅσας δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον, καὶ ἀνετέθησαν εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα (ἄρθρ. 95 τοῦ συντάγματος).

ε') Ἀφηρεύθησαν ἀπὸ τὰ κακουργιοδικεῖα τὰ κακουργήματα τῆς πειρατείας καὶ ναυταπάτης καὶ ἀνετέθησαν εἰς τὰ ἐφετεῖα (ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου 30 Μαρτίου 1845 περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης).

ς') Πλημμελήματά τινα ὑπῆχθησαν ἐξαιρετικῶς εἰς τὰ πταισματοδικεῖα, καὶ πταίσματά τινα εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα.

Ἐξετάζων τις τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις θέλει παρατηρήσει, ὅτι αἱ πρῶται τρεῖς καθιερώθησαν χάριν τῆς ἰδιότητος τῶν ἀνωτέρω προσώπων, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔνεκα τῆς φύσεως τῶν ἀδικημάτων· δυνάμεθα ἐπομένως νὰ διακρίνωμεν τὴν ἑκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν εἰς δικαιοδοσίαν λόγῳ προσώπων καὶ εἰς δικαιοδοσίαν λόγῳ ὕλης.

332. Περὶ τῶν προσώπων τῶν ἐχόντων ἑκτακτον δικαιοδοσίαν ἐγεννήθησαν ἀμφιβολίαι τινές. Οὕτως ἐζητήθη, ἂν ἔχουσι τοιαύτην οἱ γραμματεῖς τῆς νομαρχίας, ἐλύθη δὲ ἀποφατικῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 36 ἐδ. 1 ποιν. δικ. μόνους τοὺς νομάρχας ἀναφέρει ὡς ἔχοντας τοιαύτην οὐχὶ δὲ ἄλλον τινὰ νομαρχιακὸν ὑπάλληλον (ἀπ. 68 : 79)· ὅθεν οὔτε οἱ νῦν διευθύνται τῆς νομαρχίας ἔχουσι τοιαύτην. Ἐπίσης συνεζητήθη, τίνας εἰσὶν οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, περὶ ὧν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 36 ἐδ. 5, ὀρθῶς δὲ παρεδέχθησαν, ὅτι τὸ δικαστήριον κατὰ τὸ ἄρθρον 6 ὀργ. δικ. ἀποτελοῦσιν οἱ δικασταί, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ἀντεισαγγελεὺς, ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ πᾶρεδροι, οὐχὶ ὁμῶς καὶ οἱ ἄπλοῖ βοήθοι τῶν γραμματέων ὑπογραμματεῖς, διότι οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος νὰ ὑπαχθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὴν ἑκτακτον δικαιοδοσίαν, ἀφοῦ δὲν ὑπῆχθησαν εἰς αὐτὴν οἱ εἰρηνοδίκαι καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι διοικητικοὶ καὶ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ

διότι, προκειμένου περί πειθαρχικῆς ἐξουσίας, διέκρινεν ἐπίσης ὁ νόμος μεταξὺ γραμματέων καὶ ὑπογραμματέων, καὶ τούτους μὲν ὑπέβαλεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πρωτοδικῶν, ἐκείνους δὲ εἰς τὸ τῶν ἐφετῶν (ἄρθρ. 300 ἐδ. 1 ὁγ. δικ.) (ἀπ. 133 : 68). Τέλος ὑπεστηρίχθη, ὅτι εἰς τὴν ἑκτακτὸν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται δικηγόρος, καθ' ὃν χρόνον ἐλήφθη πρὸς ἀναπλήρωσιν δικαστοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἡ γνώμη αὕτη, διότι τὸ ἄρθρ. 36 ἐδ. 5 ποιν. δικ. πραγματεύεται περὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, καὶ οὐχὶ περὶ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν (ἀπ. 139 : 87).

Ταῦτα περὶ τῶν προσώπων τῶν ἐχόντων ἑκτακτον δικαιοδοσίαν, ἀλλὰ πρὸς ἀκριβῆ αὐτῆς προσδιορισμὸν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ προσθήκην τὰ ἐξῆς δύο ζητήματα· 1) ἂν ὑπάγωνται εἰς αὐτὴν καὶ διὰ τὰ ἀδικήματα, ὅσα διέπραξαν τὰ ἀνωτέρω πρόσωπα πρὶν ἢ εἰσελθῶσιν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν· καὶ 2) ἂν ἐξακολουθῶσιν ὑπαγόμενοι εἰς αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀποχώρησίν των. Ὅμοια ζητήματα ἐξητάσαμεν, προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν (ιδεὶ ἀριθ. 328), καὶ ἐλύσαμεν τὸ πρῶτον ἀποφατικῶς κα τὸ δεύτερον καταφατικῶς. Οἱ αὐτοὶ λόγοι ὑποστηρίζουσι καὶ ἐνταῦθα τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ δευτέρου ζητήματος. Ἄλλ' ἐνταῦθα καὶ τοῦ πρώτου ζητήματος τὴν καταφατικὴν λύσιν ὑποστηρίζουσιν οἱ λόγοι, δι' οὓς συνεστήθη ἡ ἑκτακτος δικαιοδοσία, ἥτοι ἡ παροχὴ μειζόνων ἐγγυήσεων πρὸς ἀνεπηρέαστον ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, προκειμένου περὶ προσώπων κατεχόντων ἀνωτέρας θέσεις, καὶ ἡ ἐξασφάλησις αὐτῶν κατὰ ἐμπαθῶν κατηγοριῶν, διότι οἱ λόγοι οὗτοι ὑπῆσαν καὶ διὰ τὰ πρὸ τοῦ διορισμοῦ των τελεσθέντα ἀδικήματα. Ἄλλὰ καὶ τὰ κείμενα τοῦ νόμου ὑποστηρίζουσι τὴν διαφορὸν ταύτην λύσιν, διότι ἐνῶ τὸ ἄρθρ. 43 τοῦ στρ. ποιν. νομ. ὑποβάλλουσι εἰς τὸ στρατοδικεῖον τὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν διαπραχθέντα ἀδικήματα, τὰ ἄρθρ. 36 καὶ ἐπομ. ποιν. δικονομίας ὑποβάλλουσι τοὺς νομάρχας κτλ. εἰς τὴν ἑκτακτον δικαιοδοσίαν διὰ πάντα τὰ ἀδικήματα, ἄνευ διακρίσεως τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν διεπράχθησαν. (Helie n° 4692, 4093. Dalloz mise en jugement n° 268, 269. Suppl. n° 26). (Κ. Μανιάκη διατριβὴ ἐν Θείμει τοῦ 1894 φύλλον 41 καὶ 42).

§ 3.

Κανόνες προσδιορισμοῦ ἀρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

333. Ἀνάγκη προσδιορισμοῦ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου.
334. Ἡ ἀρμοδιότης προσδιορίζεται ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτοῦ.
335. Α'. Ἀρμοδίον ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως. Ὅταν ᾖ ἄγνωστος;
336. Ἐκτέλεισις ἐπὶ τοῦ ὁρίου δύο περιφερειῶν.
337. Ἐκτέλεισις ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος εἰς διαφόρους περιφέρειας. Ἀρμοδίον ὅπου ὑπάρχει ἀξιόποινον.
338. Ἄν ὑπάρχῃ ἀξιόποινον εἰς ἀμφοτέρας;
339. Ἄν εἰς ἐκάστην τῶν περιφερειῶν διεπράχθῃ διακεκριμένον ἀδίκημα;
340. Ἐπὶ συνεχῶν ἀδικημάτων;
341. Β'. Ἀρμοδιότης ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου. Ἐφαρμόζεται εἰς τὰ πταίσματα;
342. Ποῖος θεωρεῖται τόπος κατοικίας;
343. Τί ἐν περιπτώσει ἀποδημίας;
344. Τίνος ἐποχῆς κατοικία λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν;
345. Γ'. Ἀρμοδιότης ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς. Τίς θεωρεῖται ὡς τοιοῦτος;
346. Δ'. Ἀρμοδιότης ὡς πρὸς τὰ ἐν ἀλλοδαπῇ ἀδικήματα. Τελευταία κατοικία ἢ διαμονὴ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.
347. Ἄν δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη;
348. Ἐφαρμόζεται αὕτη ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀδικημάτων;
349. Ἄν ὁ κατηγορούμενος ἐπανεέλθῃ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, τίς κατοικία ἢ διαμονὴ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν;
350. Ἐπὶ πειρατείας ἀρμοδιότης τοῦ τόπου ἐν ᾧ παρεδόθησαν οἱ πειραταί.
351. Ε'. Σχέσεις τῶν ἀρμοδιοτήτων πρὸς ἀλλήλας. Συντρέχουσιν ἅπασαι.
352. Ἐπὶ συγχρόνου ἐνεργείας τίς προτιμᾶται;
353. Ἡ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος χρονολογία ἢ ἡ τῆς ἐκτελέσεως;
354. Σ'. Ἀρμοδιότης ἰδίως ἐπὶ ἀνακρίσεως.
355. Ἐπὶ ἐκτάκτου λόγῳ ὕλης δικαιοδοσίας.
356. Ἐπὶ ἐκτάκτου λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας.

333. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν, ἂν ἀδίκημά τι ὑπάγῃται εἰς τὴν κοινὴν ἢ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν, καὶ, ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, νὰ διακρίνωμεν, ἂν ὑπάγῃται

εἰς τὴν τακτικὴν ἢ τὴν ἑκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν. Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ἀδικήματος ὡς πταίσματος, ἢ πλημμελήματος, ἢ κακουργήματος, δυνάμεθα ἐπίσης νὰ προσδιορίσωμεν ἂν θὰ δικασθῇ ὑπὸ πταισματοδικείου, πλημμελειοδικείου, ἐφετείου, ἢ κακουργιοδικείου.

Ἄλλ' ἢ τε τακτικὴ καὶ ἡ ἑκτακτος κοινὴ δικαιοδοσία περιέχει πολλὰ ὁμοειδῆ δικαστήρια ἔχοντα διαφόρους περιφερείας, πολλὰ φερ' εἰπεῖν, πλημμελειοδικεῖα ἢ πολλὰ ἐφετεῖα. Πῶς δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ποῖον τῶν δικαστηρίων τούτων πρέπει νὰ προβῇ εἰς ἐκδίκασιν ἐκάστου ἰδιαίτερου ἀδικήματος, ἡγουν ποῖον τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον;

334. Ἵνα προσδιορίσῃ τὸ ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ἐκάστου ἀδικήματος δικαστήριον τρία τινα ἔλαθεν ὑπ' ὄψιν ὁ νόμος, τὸν τόπον ἔνθα διεπράχθη τὸ ἀδίκημα, τὴν κατοικίαν τοῦ δράστου, καὶ τὴν διαμονὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπένειμεν ἀρμοδιότητα καὶ εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου ἔνθα ἐτελέσθη τὸ ἀδίκημα, καὶ εἰς τὸ τῆς κατοικίας, καὶ εἰς τὸ τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθ. 29 Ποιν. Δικ.).

Καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος συνηγοροῦσι τὸ πρόχειρον τῶν ἀποδείξεων, ἡ εὐχέρεια καὶ ταχύτης τῆς συλλογῆς καὶ ἐξελέγγεως αὐτῶν, καὶ τὸ ὠφέλιμον τῆς ἐπανορθώσεως τοῦ δικαίου, ἐν ᾧ τόπῳ παρεβιάσθη, ὡς ἐκ τοῦ ἐπερχομένου αὐτόθι παραδειγματισμοῦ. Ὑπὲρ δὲ τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου συνηγοροῦσιν ἡ εὐχέρεια τῆς βεβαιώσεως τοῦ προηγουμένου βίου τοῦ κατηγορουμένου, καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ἔν γένει παιδείας. Ὑπὲρ τοῦ δικαστηρίου τέλος τῆς ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου συνηγορεῖ ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ προσέτι ἡ ἔλλειψις πολλάκις κατοικίας, καὶ ἡ εὐχέρεια τῆς ἀμέσου ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς κατασχέσεως τῶν ἐπ' αὐτοῦ προϊόντων τοῦ ἀδικήματος, ἢ ἄλλων πειστηρίων.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἰδιαίτερος μίαν ἐκάστην τῶν ἀρμοδιοτήτων τούτων.

335. Ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος ἀρμόδιον δικαστήριον εἶναι ἐκεῖνο, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου τὸ ἀδίκημα ἐτελέσθη. Καὶ ἡ μὲν περιφέρεια ἐκάστου δικαστηρίου προσδιορίζεται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 3 ὀργ. δικ. διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος κατὰ πρότασιν τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης καὶ γνωμοδότησιν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Ἄλλ' ἡ περιφέρεια τῶν εἰρηνοδικείων προσδιορίζεται κατὰ τὸν νόμον ANE' τῆς 22 Ἰαννουαρίου 1878.

Ἰουνίου 1882, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀρμοδίου πρωτοδικείου ἐν συμβουλίῳ καὶ ἐν ὁλομειδίᾳ συνερχομένου. Ὡς ἐκ τούτου, ἐπεκταθείσης διὰ διατάγματος τῆς περιφερείας τοῦ εἰρηνοδικείου Ἀχιλλείου, ὑπαγομένου εἰς τὸ πρωτοδικεῖον Λαμίας, διὰ προσθήκης δήμου κειμένου ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ πρωτοδικείου Βώλου, ὁ δῆμος ἐκεῖνος ἐθεωρήθη ὡς ἐξακολουθῶν νὰ ὑπάγῃται εἰς τὸ πρωτοδικεῖον Βώλου (ἀπ. 147 : 87). Καθόσον ὁμῶς ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, πολλὰ ἀναφύονται δυσκολίαι.

Πολλάκις ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως εἶναι ἄγνωστος· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰ μὲν ὑπάρχουσι λόγοι πείθοντες, ὅτι ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου ἐξετελέσθη ἡ πρᾶξις, ἂν καὶ ἄγνοῇται ποῦ ὠρισμένως, τὸ δικαστήριον τοῦτο εἶναι ἀρμόδιον, εἰ δὲ ἄγνωστος ὅλως εἶναι ἡ περιφέρεια, ἐν ἣ τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθη, ἐκλείπει ὁλοτελῶς ἡ ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως ἀρμοδιότης, καὶ ὑπολείπονται μόναι αἱ τῆς κοινοῦ καὶ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου (Helie n° 2181. Dalloz Suppl. comp. crim. n° 27).

336. Ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ τελεσθῇ ἀδίκημά τι ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ὁρίου τῶν περιφερειῶν δύο δικαστηρίων· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μὴ δυνάμενοι νὰ προτιμήσωμεν τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ἀμφοτέρω ἀρμόδια ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως (Helie n° 2182) (Dalloz comp. crim. n° 79. Suppl. n° 28).

337. Πολλάκις δὲν διαπράττονται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ἤγουν ὅλαι αἱ ἐνέργειαι τῆς μορφώσεως τῆς δολίας προαιρέσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, ἀλλ' αἱ μὲν ἐκτελοῦνται ἐν μιᾷ περιφερείᾳ, αἱ δὲ ἐν ἄλλῃ. Ποῖον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι τὸ ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἀρμόδιον δικαστήριον;

Ἀνάλογον ζήτημα ἐξητάσαμεν, προκειμένου νὰ προσδιωρίσωμεν ποῖα τὰ ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας διαπραττόμενα ἀδικήματα. Ὅπως ἐκεῖ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα φρονοῦμεν ὅτι, ἂν αἱ ἐν τινι περιφερείᾳ γινόμεναι ἐνέργειαι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος δὲν ἀποτελῶσι καθ' ἑαυτὰς ἀξιοποιονόν τινα πρᾶξιν, ἡ περιφέρεια ἐκείνη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος τοῦ ἀδικήματος. Ἀποφασίζει τις, φέρ' εἰπεῖν, ἐν περιφερείᾳ Α νὰ φονεύσῃ, καὶ προμηθεύεται τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, μεταβαίνει δὲ καὶ ἐκτελεῖ τὸν φόνον ἐν περιφερείᾳ Β· μόνῃ ἡ τελευταία αὕτη περιφέρεια εἶναι τόπος ἐκτελέσεως, διότι ἡ δολία προαίρεσις καὶ αἱ προπαρασκευαστικαὶ πράξεις, αἱ ἐν περιφερείᾳ Α γινόμεναι, δὲν εἶναι

αξιόποιντοι (Helie n° 2185 ἐν τέλει). (Dalloz com. crim. n° 72 Suppl. n° 32). Ἐπίσης, τραυματίζει τίς τινα ἐν περιφερείᾳ Α, οὗτος δὲ μεταβαίνει εἰς περιφέρειαν Β, ἐνθα ἀποθνήσκει ἐκ τοῦ τραύματος· μόνη ἡ πρώτη περιφέρεια εἶναι τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, διότι αὐτόθι ἐπερατώθη τὸ ἀδίκημα καθ' ὁλοκληρίαν, τὰ δὲ ἐν περιφερείᾳ Β συμβάντα εἶναι ἀπλᾶι συνέπειαι τοῦ ἀδικήματος (ἰδὲ ἀνω ἀριθ. 131 ἐπ. καὶ 215 ἐπ.).

338. Ἄν δὲ αἱ ἐν ἐκάστῃ τῶν περιφερειῶν γινόμεναι ἐνέργειαι πρὸς ἐκτέλεσιν ἀδικήματος ἀποτελῶσιν ἐπίσης ἀξιόποινον πρᾶξιν, τίς τῶν περιφερειῶν τούτων πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως; Κατὰ τὸν Κωστῆ (σελ. 246 σημ. 3) τόπος ἐκτελέσεως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ περιφέρεια, ἐν ἣ ἐξετελέσθη ἡ τελευταία πρᾶξις, ἡ ἀπαρτιζούσα καὶ συμπληροῦσα καθ' ὁλοκληρίαν τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος. Ἐφαρμύζων δὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὁ Κωστῆς εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ μιᾶς περιφερείας πυροβολεῖ τις καὶ φονεύει ἕτερον εὐρισκόμενον ἐν ἄλλῃ περιφερείᾳ, φρονεῖ, ὅτι ἡ πρώτη, ἀφ' ἣς ἐγένετο ὁ πυροβολισμός, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως, διότι ὡς πρὸς τὸν αὐτουργόν θεωρεῖται αὐτόθι τὸ ἀδίκημα ὡς τετελεσμένον.

Νομίζομεν, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ Κωστῆ εἰς ἀντίθετον ἔπρεπε νὰ μᾶς φέρῃ συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ ὡς τόπος ἐκτελέσεως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὁ τόπος ἐνθα εὐρίσκεται ὁ φονευθεὶς, διότι ἡ εἰσαγωγὴ τῆς σφαίρας εἰς τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος συμπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ἀδίκημα, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ αὕτη ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς ἐνεργείας τοῦ αὐτουργοῦ.

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Κωστῆ παραδέχεται καὶ ὁ Helie (n° 2182), ἀλλ' ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Γαλλ. Ποιν. Νόμου, καθ' ὅς ἡ ἀπόπειρα τιμωρεῖται ἐπίσης μὲ τὸ τετελεσμένον ἀδίκημα, καὶ ἐπομένως ἡ ἐπιτυχία δὲν προσθέτει τι εἰς τὸ ἀξιόποινον.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τοιούτων ἀμφισβητήσεων θεωροῦμεν προτιμητέαν τὴν γνώμην, ἣν καὶ ὁ Dalloz ὑποστηρίζει (comp. crim. n° 73 Suppl. n° 29), καθ' ἣν ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω περιφερειῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως, διότι ἡ γνώμη αὕτη συνάδει μᾶλλον καὶ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς νομοθεσίας ἡμῶν, ἥτις ἐπολλυχλασίασε τὰ ἀρμόδια δικαστήρια πρὸς ἀποφυγὴν πάσης περὶ τούτου ἀμφισβήτησεως, καὶ πάσης βραδύτητος περὶ τὴν ἀνάκρισιν καὶ βεβαίωσιν τῶν ἀξιοποίνων πράξεων.

339. Τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως διαφέρει ὀλίγον ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν αἱ ἐν ἐκάστη περιφερείᾳ γενόμεναι ἐνέργειαι ἀποτελοῦσι καθ' ἑαυτὰς ἰδιαιτέρον καὶ διακεκριμένον ἀδίκημα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, κατὰ τὸν Helie, εἰ μὲν τὸ ἐν ἀδίκημα ἀποτελεῖ στοιχεῖον τοῦ ἄλλου ἀδικήματος, ἡ περιφέρεια ἐν ἣ διεπράχθη τὸ τελευταῖον τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος τῆς ἐκτελέσεως· ἐν περιφερείᾳ, λ.χ. Α γίνεται συνωμοσία, ἐν περιφερείᾳ Β ἐναρξίς ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου τῶν συνωμοτῶν· μόνῃ ἡ περιφέρεια Β πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως· καὶ ἐν τοιαύτῃ ὁμῶς περιπτώσει, προσθέτει ὁ Helie, εἶναι δύσκολον ν' ἀρνηθῇ τις εἰς τὸν δικαστὴν τῆς περιφερείας Α τὸ δικαίωμα ν' ἀρχίσῃ ἀνάκρισιν τινα, μέχρις οὗ βεβαιωθῇ, ὅτι ἡ αὐτὴ συνωμοσία ἐξεῤῥάχῃ εἰς ἄλλην περιφέρειαν. Εἰ δὲ δὲν εἶναι τὸ ἐν ἀδίκημα στοιχεῖον τοῦ ἄλλου, τότε ἐκάστη τῶν περιφερειῶν πρέπει κατὰ τὸν Helie (n° 2184) νὰ θεωρηθῇ ὡς τόπος ἐκτελέσεως· πληγώνει τις, π.χ. ἕτερον ἐν περιφερείᾳ Α καὶ καταδιώκων αὐτὸν τὸν φρονεῖ ἐν περιφερείᾳ Β· εἴτε ἕνεκα συναφείας, εἴτε ἕνεκεν ἀδιαίρετου τῆς πράξεως, ἐκάστη περιφέρεια θεωρεῖται ὡς τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ὅλου ἀδικήματος.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀνωτέρω γενικὴ ἀρχὴ, καθ' ἣν ἐκάστη περιφέρεια θεωρεῖται ὡς τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐνταῦθα εἰς ἀμφοτέρους τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως (Dallos comp. crim. n° 72 Suppl. n° 32).

340. Ἡ ἀρχὴ αὕτη κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν λεγομένων συνεχῶν ἀδικημάτων, διότι τούτων ὁλόκληρος ἡ ἐκτέλεσις ἐπαναλαμβάνεται εἰς διαφόρους περιφερείας, ἐπομένως ὅλαι αἱ περιφέρειαι, εἰς ἃς, φέρ' εἰπεῖν, μετήχθη παρὰ νόμῳ κατακυρτούμενος, θεωροῦνται ὡς τόπος ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος (Helie n° 2189).

Τὸ αὐτὸ πρέπει βεβαίως νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐπαναλαμβάνεται εἰς διαφόρους περιφερείας, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἡ μοιχεία. Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Κωστῆς (σελ. 248 σημ. 5) θεωρῶν ὡς τόπον ἐκτελέσεως τὴν περιφέρειαν, ἐν ἣ ἐγένετο ἡ τελευταία τοῦ ἀδικήματος ἐκτέλεσις, «διότι, λέγει, ἐκάστη αὐτοῦ ἐπανάληψις ἐπιτείνει τὸν βαθμὸν τοῦ ἄξιοποινοῦ τοῦ αὐτουργοῦ, ὥστε κυρίως τὸ δικαστήριον, τὸ ἐδρεῦον ἐν ᾧ τόπῳ τελευταῖον ἐξετελέσθη ἡ κολάσιμος πράξις, δύναται δεόντως νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν.»

Ἄλλ' ἂν τοιοῦτοι λόγοι ἡδύναντο νὰ ἔχωσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀρμοδιότητος, ἔπρεπε καὶ ἐπὶ συρροῆς ἀδικημάτων μόνον τὸ δικαστήριον τῆς τελευταίας πράξεως νὰ θεωρηθῇ ἀρμόδιον καὶ διὰ τὰς προηγουμένας. Ἐσφαλμένη ὅθεν ἡ γνώμη τοῦ Κωστῆ, καὶ ἤθελεν ἐπέλθει ἐξ αὐτῆς καὶ τὸ ἄτοπον ἀποτέλεσμα ν' ἀπεκδύωνται διαδοχικῶς τὰ δικαστήρια τῆς ὑποθέσεως, καθιστάμενα ἀναρμόδια ἐνεκα τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐκτελέσεως εἰς διαφόρους περιφέρειας.

Ἐννοεῖται, ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν ἀληθῶς συνεχῶν ἀδικημάτων. Ποῖα εἶναι τοιαῦτα ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω (ιδεὲ ἀριθ. 218—223).

341. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 29 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ἀρμόδιοι εἶναι καὶ οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ δικασταὶ τοῦ τόπου ἔνθα κατοικεῖ ὁ κατηγορούμενος. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἔπεται, ὅτι ἐπὶ πταισμάτων μόνος ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως προσδιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα, τοῦθ' ὅπερ καὶ ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 333 ποιν. δικ.

342. Ποῖον ὁμως θεωρεῖ ὁ νόμος ὡς τόπον, ἔνθα κατοικεῖ ὁ κατηγορούμενος, τὸν τόπον ἔνθα κυρίως καὶ μονίμως ἐγκατέστη, ἢ γουν τὸν τῆς κατὰ τὸ ἀστυκὸν δίκαιον κατοικίας, ἢ τὸν τόπον ἀπλῶς, ἔνθα συνήθως διαμένει; Ὁ Κωστῆς (σελ. 246) ἀνευ ἐνδοιασμοῦ τινος ἀποφαινεται, ὅτι ὡς κατοικία τοῦ κατηγορουμένου θεωρεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου ὀριζομένη. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, καὶ ὅτι ὡς κατοικία τοῦ κατηγορουμένου πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὁ τόπος, ἐν ᾧ συνήθως κατοικεῖ, ἔστω καὶ ἂν προθέσεως μονίμου ἀποκαταστάσεως.

Τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀποδίδουσιν οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς εἰς τὸ ἄρθρ. 23 Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἐξ οὗ ἐλήφθη ἡ διάταξις τοῦ ἡμετέρου ἄρθρ. 29 ἐδ. 2. Οὐδόλως, λέγει ὁ Helie (n° 2195), ἐφαρμόζονται ἐνταῦθα αἱ διατάξεις τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου, αἱ προσδιορίζουσαι τοὺς ὅρους τῆς κατοικίας (Dallos Suppl. n° 47). Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ διαφορὰ τῶν ἐκρράσεων, ἃς μετεχειρίσθη ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἵνα ὀρίσῃ τὴν κατοικίαν ἐπὶ πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικαιοσύνης, ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος. Τὸ δικαστήριον τῆς μονίμου κατοικίας ἐκήρυξεν ἀρμόδιον τὸ ἄρθρ. 16 τῆς Πολ. Δικ. ἐνῶ τοὺς δικαστὰς τοῦ τόπου ἔνθα κατοικεῖ ἐθεώρησε τοιοῦτους τὸ ἄρθρ. 29 Ποιν. Δικ. Ὁ Κωστῆς ἐπιμένων εἰς τὴν γνώμην του καὶ ἐν τῇ β'

ἐκδόσει (σελ. 250 σημ. 1) ἐπικαλεῖται ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ἐν τῷ γερμανικῷ κειμένῳ φράσιν *domicils*, ὑπολαμβάνων, ὅτι αὕτη σημαίνει τὴν κατοικίαν κατὰ τὸ ἀστυκὸν δίκαιον, ἀλλ' ἀποδείξεις ἀσφαλῆς τοῦ ἐναντίου εἶναι, ὅτι τὸ γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρ. 16 πολ. δικ. δὲν ὀνομάζει τὴν κατοικίαν *domicils*, ἀλλὰ μεταχειρίζεται τὴν φράσιν *bleibendes Wohnsitzes*, ἥτοι μονίμου, ἢ διαρκoῦς κατοικίας. Καὶ τὸ ἄρθρ. 8 τῆς Γερμ. ποινικῆς δικονομίας *Wohnsitzes* καλεῖ τὴν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου, ἐρμηνεύων δὲ ὁ Löwe (σελ. 287 σημ. 3) τὴν διάταξιν ταύτην λέγει ῥητῶς, ὅτι ὁ δικαστὴς θὰ κρίνῃ περὶ αὐτῆς κατὰ τὴν φυσικὴν καὶ πραγματικὴν σημασίαν τῆς λέξεως, χωρὶς νὰ δεσμευῇται ἀπὸ τὰς περὶ τῆς ἐννοίας αὐτῆς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου (ohne hierbei an die civilrechtliche Begriffsbestimmung gebunden zu sein).

Ἄν τις ἔχῃ δύο τοιαύτας κατοικίας, δύναται νὰ καταδιωχθῇ καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην (Helie n° 2195).

343. Παύει ἡ κατοικία αὕτη, διότι ὁ κατηγορούμενος ἐπεχείρησε ταξιδιδίον τι, ἔστω καὶ εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν; Τὰ Γαλλικὰ δικαστήρια ἔλυσαν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο (Helie n° 2196). ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὸ δικαστήριον ἀπόκειται, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ περιστατικὰ τῆς ὑποθέσεως, νὰ ἐκτιμήσῃ ἂν πρόκειται περὶ προσκαίρου τινὸς ἀπομακρύνσεως, ἢ περὶ ὀριστικῆς μεταβολῆς τῆς συνήθους κατοικίας.

344. Ἄπαντες συμφωνοῦσιν, ὅτι τὴν ἀρμοδιότητα προσδιορίζει ἡ κατοικία, ἣν ἔχει ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς καταδιώξεως, καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διαπράξεως τοῦ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος (Helie n° 2197. Κωστῆς σελ. 250) (Dalloz αὐτ. n° 71. Suppl. n° 48).

345. Ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς κατοικίας, τὸ ἄρθρ. 29 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. θεωρεῖ προσέτι, ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, ἀρμόδιον καὶ τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου, ἐνθα διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος.

Κατὰ τὴν Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἐκτὸς τοῦ τῆς κατοικίας θεωρεῖται ἀρμόδιον καὶ τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου, ἐνθα εὑρεθῇ ὁ κατηγορούμενος (ou le prévenu pourra être trouvé). ἐρμηνεύοντες δὲ οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία τὴν διάταξιν ταύτην παραδέχονται, ὅτι ἐννοεῖ τὸν τόπον, ἐνθα δύναται νὰ συλληφθῇ καὶ παρα-

δοθῇ εἰς τὴν δικαιοσύνην ὁ κατηγορούμενος, ὥστε ἡ σύλληψις, κατ' αὐτοὺς, προσδίδει τὴν ἀρμοδιότητα (Helie n° 2200), καὶ διὰ τοῦτο δὲν θεωροῦσιν ἀρμόδιον τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου, ἐνθα εὐρίσκονται αἱ φυλακαί, ἐν αἷς κρατεῖται ὁ κατηγορούμενος, ὅταν ἄλλοθι συνελήφθῃ (Helie n° 2201) (Dallos αὐτ. n° 83. Suppl. n° 31).

Φρονοῦμεν, ὅτι ἐρμηνεῖα τοιαύτη δὲν δύναται νὰ δοθῇ εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἡμετέρου νόμου, *ἐνθα διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος*. Προκειμένου νὰ ἀρχίσῃ παρ' ἡμῖν ποινικὴ τις καταδίωξις, νομίμως δύναται νὰ προβῶσιν εἰς ταύτην αἱ ἀρχαὶ τοῦ τόπου, ἐνθα κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον διαμένει προσωρινῶς ὁ κατηγορούμενος, ἀνεξαρτήτως τῆς συλλήψεως ἢ μὴ αὐτοῦ (ἀπ. κζ. : 1835. 149 : 1867).

346. Περὶ τῶν ἐν ἄλλοδαπῇ διαπραχθέντων, τιμωρουμένων δὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, ὡς πρὸς τὰ ὅποια δὲν δύναται προφανῶς νὰ γείνη λόγος περὶ ἀρμοδιότητος ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, προέβλεψεν ἰδιαιτέρως ὁ ἡμέτερος νομοθέτης. Ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀδικημάτων κατὰ τὸ ἄρθρ. 30 Ποιν. Δικ. ἡ ἀρμοδιότης ἀκολουθεῖ τὸν τόπον τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου.

Τίς ἡ ἀνάγκη τῆς ἐιδικῆς ταύτης διατάξεως; Εἶναι αὕτη ἀπλὴ ἐπανάληψις τῶν περὶ κατοικίας ἢ διαμονῆς διατάξεων τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἢ σκοπεύει νὰ καθιερώσῃ νέαν τινὰ ἀρχήν; Ὁ Πήλλικας εἰς τὰς παραδόσεις του καὶ ὁ Κωστής (σελ. 250) φαίνονται παραδεχόμενοι τὸ πρῶτον, διότι οὐδεμίαν ποιοῦσι μεταξύ τῶν δύο τούτων ἄρθρων διάκρισιν. Φρονοῦμεν τούναντίον, ὅτι δὲν προέβλεψεν ὁ νόμος ἄνευ λόγου περὶ ἀρμοδιότητος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ ἀξιοποίνους πράξεις. Εἶδομεν, ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς καταδίωξεως κατοικία ἢ διαμονὴ τοῦ κατηγορουμένου προσδιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ πραχθέντων ἀδικημάτων συχνότατα δύναται νὰ συμβῇ οὔτε κατοικίαν οὔτε διαμονὴν νὰ ἔχωσιν οἱ κατηγορούμενοι ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ὅταν πρόκηται νὰ ἀρχίσῃ ἡ καταδίωξις, ἐντεῦθεν δὲ πλήρης ἀτιμωρησία ἤθελεν ἐπέλθει. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τούτου καθιέρωσεν ὁ νόμος διὰ τοῦ ἄρθρ. 30 τὴν ἀρμοδιότητα τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ ἐφημέρου διαμονῆς, ἣν εἶχε ποτε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ὁ κατηγορούμενος.

347. Ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ μὴ γνωσθῇ ἡ τελευταία ἐν τῇ ἡμεδαπῇ κατοικία ἢ διαμονὴ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ νὰ μὴ εἶχεν οὗτος οὐδέ-

ποτε τοιαύτην. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐντεῦθεν ἀτιμωρησίας καὶ οἱ προηγούμενοι περὶ προξενείων νόμοι, καὶ ὁ νῦν ἰσχύων ΧΝΣ' τῆς 22 Δεκεμβρίου 1877 ἐν ἄρθρ. 188, προβλέποντες περὶ τῶν παρ' Ἑλλήνων κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, ἢ ἐν χώραις μὴ χριστιανικαῖς διαπραττομένων κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, ἐφ' ὅσον δὲν δικάζονται ὑπὸ τῶν προξενικῶν δικαστηρίων, (ἄρθρ. 189 τοῦ αὐτοῦ νόμου), δὲν ἐπαναλαμβάνουσι μόνον τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 30 Ποιν. Δικ. ὀριζομένην ἀρμοδιότητα τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς, ἀλλ' ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αὕτη εἶναι ἄγνωστος ἢ δὲν ὑπάρχει, ὀρίζουσιν, ὅτι ἀρμόδια εἶναι αἱ ἐν Σύρῳ ἀνακριτικαὶ ἀρχαί.

348. Φρονοῦμεν μάλιστα, ὅτι τὴν ἀρμοδιότητα τῆς τελευταίας κατοικίας καὶ διαμονῆς πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐξ ἀναλογίας καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διαπραχθέντων κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, ὅταν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς καταδιώξεως δὲν ἔχῃσι κατοικίαν οἱ κατηγορούμενοι, ἀγνωστῇ δὲ ὁ τόπος ἐνθα διαμένουσι. Καὶ ἐν τοιαύτῃ δηλαδὴ περιπτώσει πρέπει ν' ἀποδώσωμεν ἀρμοδιότητα εἰς τὸ δικαστήριον τῆς τελευταίας γνωστῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου.

349. Ἄν οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπράξαντες ἀξιόποινον πρᾶξιν ἔλθωσιν ἀκολούθως, πρὶν ὅμως ἀρχίσῃ ἡ καταδίωξις, ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, ἡ νέα αὐτῶν κατοικία ἢ διαμονὴ θὰ προσδιορίσῃ τὴν ἀρμοδιότητα καὶ οὐχὶ ἐκείνη, ἣν εἶχον πρὶν μεταβῶσιν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, καὶ διότι πάντοτε ἡ κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς καταδιώξεως κατοικία ἢ διαμονὴ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, καὶ διότι αὗται πρέπει πλέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τελευταία κατοικία ἢ διαμονή, κατὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρου 30 Ποιν. Δικ.

Ἐν τούτοις προκειμένου περὶ τοιαύτης διαμονῆς, ἐναντίαν γνώμην πχρεδέχθησαν δύο ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου αἱ ὑπ' ἀριθ. 47 καὶ 55 τοῦ ἔτους 1858. Ἰδοὺ ἡ περιπτωσις, ἐφ' ἧς ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἐξεδόθη. Κάτοικος Λαμίας διαπράξας ἀδίκημα ἐν Τουρκίᾳ, ἐπανῆλθεν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἐκρύπτετο ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀττικῆς, ἐνθα καὶ συνελήφθη. Ἐπελήφθησαν ἀνακρίσεις καὶ αἱ ἐν Λαμίᾳ καὶ αἱ ἐν Ἀθήναις ἀνακριτικαὶ ἀρχαί, ἀλλ' ἀμφότεραι ἐκηρύχθησαν ἀναρμόδιαι. Κανονίζων ὁ Ἀρειος Πάγος τὴν ἀρμοδιότητα ἀποφαίνεται διὰ τῆς ρηθείσεως ἀποφάσεώς του, ὅτι οὐδόλως εἰσὶν ἀρμόδιαί αἱ ἐν Ἀθήναις ἀνακριτικαὶ ἀρχαί. Ἐκ τῶν σκέψεων τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν προ-

κύπτει ὁ λόγος, δι' ὃν ὁ Ἄρ. Πάγος οὐδόλως θεωρεῖ ἀρμοδίας τὰς ἐν Ἀθήναις ἀρχάς. Ἀλλ' εἴτε ἐστηρίχθη εἰς τὸν λόγον, ὃν ἐπρότεινεν ὁ εἰσαγγελεὺς, ὅτι δηλ. προτιμᾶται ἡ ἀρμοδιότης τῆς κατοικίας, εἴτε εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως κατοικία ἢ διαμονὴ προσδιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα, ἡ ἀπόφασίς του εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ἐσφαλμένη, διότι ὑπὲρ οὐδεμιᾶς τῶν ἀρμοδιοτήτων καθιέρωσεν ὁ νόμος προτίμησιν τινα, ὡς θέλομεν ἴδει, καὶ διότι πρὸς εὔρεσιν τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς, περὶ ἧς τὸ ἄρθ. 30, πρέπει νὰ ληρθῇ ὑπ' ὄψιν, ὡς πάντοτε συμβαίνει ἐπὶ ἀρμοδιότητος, ἡ στιγμή τῆς ἐνάρξεως τῆς καταδιώξεως. Ἄν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἶχε διαπραχθῇ ἡ ἀξιοποινος πράξις, ἥθελον εἶσθαι βεβαίως ἀρμοδίαι αἱ ἐν Ἀθήναις ἀνακριτικαὶ ἀρχαί, τίνος λοιπὸν ἔνεκα παύουσιν οὖσαι τοιαῦτα τοῦ ἀδικήματος διαπραχθέντος ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ;

350. Τὸ ἄρθρον 12 τοῦ νόμου περὶ πειρατίας καὶ ναυταπάτης θεωρεῖ ἀρμοδίους, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 29 καὶ 30 Ποιν. Δικον. καὶ τοὺς ἀνακριτικούς ὑπάλληλους, εἰς οὓς κατὰ πρῶτον παρεδόθησαν οἱ κατὰ θάλασσαν συλληφθέντες ἔνοχοι τοιούτων πράξεων, καὶ ἐπομένως καὶ τὸ ἐρετεῖον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐδρεύουσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ἐκεῖνοι ὑπάλληλοι. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς διατάξεως ταύτης δὲν ἥθελον εἶσθαι ἀρμοδίαι οἱ ὑπάλληλοι ἐκεῖνοι, ἔνεκα τῆς ὡς ἐκ τῆς παραδόσεως ἐπελθούσης προσωρινῆς διαμονῆς τῶν κατηγορουμένων;

351. Ἐκ τῶν ὡς ἀνωτέρω ἀρμοδίων δικαστηρίων τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτοῦ, προσφορώτερον πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης φαίνεται τὸ πρῶτον, διότι αὐτόθι ὑπάρχουσιν αἱ ἀποδείξεις τοῦ ἀδικήματος, καὶ αὐτόθι εἶναι συμφέρον νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ τιμωρία πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς διαταραχθείσης κοινωνικῆς συνειδήσεως. Ἀλλ' ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ὑπὲρ οὐδεμιᾶς τῶν ἀρμοδιοτήτων καθιέρωσε προτίμησιν τινα, ἀλλ' ἐθεώρησεν αὐτὰς συντρεχούσας, καὶ ἔνεκα τούτου ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ ἐπιληφθῶσιν ἅπασαι αἱ ἀρμοδίαι ἀρχαὶ συγχρόνως τῆς ἀνακρίσεως ἀξιοποινοῦ τινὸς πράξεως. Ποία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τῶν ἀρμοδιοτήτων τούτων θέλει ἐπικρατῆσαι; (Ἄν οὐδεμία ἐπελήρθη ὁ Ἄρ. Πάγος παρέπεμψεν εἰς τὴν τοῦ τόπου ἀπ. 24 : 69).

352. Περὶ τούτου προέβλεψε τὸ ἄρθρ. 31 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ

προτίμησις δίδεται εἰς τὴν πρότερον καλέσασαν τὸν κατηγορούμενον, ἢ διατάξασιν τὴν φυλάκισιν τοῦ ἀρχῆν.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἡ κλήτευσις τοῦ κατηγορουμένου ἐπιφέρει τὴν προτίμησιν· ὅθεν ἀδιάφορον εἶναι, τίς ἐπελήφθη πρότερον ἀνακρίσεως. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ κακουργημάτων δὲν ἐκδίδεται κλήσις ἀλλ' ἔνταλμα συλλήψεως, ἡ ἐκδιδούσα πρότερον τοιοῦτον ἔνταλμα ἀρχὴ ἔχει τὴν προτίμησιν· ὥστε οὐχὶ ἡ διατάξασα τὴν φυλάκισιν, ὡς ἐκ παραδρομῆς φέρει τὸ ἄρθρ. 31, ἀλλ' ἡ διατάξασα τὴν σύλληψιν προτιμᾶται.

353. Τί ὅμως θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς προτιμῆσεως, ἡ χρονολογία τῆς κλήσεως ἢ τοῦ ἐντάλματος, ἡ ἡ ἐκτέλεισις αὐτῶν; Ἐκ τῆς λέξεως *καλέσασα*, δὲν ἐξάγεται σαφῶς ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου, ἀλλ' ἐκ τῆς λέξεως *διατάξασα* προκύπτει ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὁ χρόνος τῆς ἐκδόσεως καὶ οὐχὶ τῆς ἐκτελέσεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Πήλλικας εἰς τὰς παραδόσεις του, διότι λέγει, οὕτω γίνεται καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν· ἀλλ' ἐκεῖ ἡ μὲν ἐν ἰσχύϊ Ποιν. Δικονομία οὐδὲν ἀναφέρει περὶ προτιμῆσεως, ὅθεν ἀμφισβητεῖται, ἂν ἰσχύωσιν αἱ περὶ τούτου διατάξεις τῶν ἀρχαιοτέρων νόμων. Καὶ κατὰ τοὺς νόμους ὅμως τούτους ἡ ἐκδοσις τῆς κλήσεως ἢ τοῦ ἐντάλματος λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Τὸ ἄρθρον 77 τοῦ νόμου 3 *brumaire an IV* λέγει «ἐν περιπτώσει συνδρομῆς (μεταξὺ πολλῶν εἰρηνοδικῶν) προτιμᾶται ὁ πρῶτος ἐκδούς (qui a le premier delivré) τὸ ἔνταλμα τῆς προσαγωγῆς» (*Helie n° 2220*)· ὅθεν θεωροῦμεν ἐσφαλμένην τὴν γνώμην τοῦ Πήλλικα.

354. Δυνάμει τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων γενικῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνων δυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν καὶ προσδίσσωμεν οὐ μόνον τὰ ἀρμοδία πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρμοδίους πρὸς ἀνάκρισιν αὐτῆς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τοὺς τελευταίους τούτους ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν καὶ ἰδιαιτέρας τινὰς παρατηρήσεις.

Εἶδομεν, ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν κακουργημάτων ἀνετέθη εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, εἰς τὴν περιφέρειαν δὲ αὐτῶν εὐρίσκονται πλείονα πλημμελειοδικεῖα, εἰς τὰ ὅποια ἀνετέθη ἡ ἐκδίκασις τῶν πλημμελημάτων. Εἶδομεν ἐπίσης, ὅτι παρ' ἐκάστῳ πλημμελειοδικεῖῳ ὑπάρχει εἰς εἰσαγγελεὺς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ παραγγελίαν τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, τῶν εἰρηνοδικῶν, τῶν ἀστυ-

νόμων, καὶ τῶν ἀξιοματικῶν ἢ ὑπαξιοματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, ἢ ἀστυφυλακῆς.

Καὶ ὅταν μὲν πρόκηται περὶ πλημμελήματος, εἶναι προφανές, ὅτι οἱ παρὰ τῷ ἀρμόδιῳ πλημμελειοδικεῖῳ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι θέλουσιν ἐνεργήσῃ τὴν ἀνάκρισιν αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅταν πρόκηται περὶ κακουργήματος, οἱ παρὰ τίνι τῶν πλημμελειοδικεῶν τῆς περιφερείας τοῦ κακουργιοδικεῖου ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἶναι ἀρμόδιοι νὰ προβῶσιν εἰς ἀνάκρισιν τοῦ κακουργήματος;

Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἐφαρμόζονται πληρέστατα οἱ ἀνωτέρω ἐκτεθέντες κανόνες περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἀρμοδιότητος. Ἀρμόδιοι ἐπομένως πρὸς ἀνάκρισιν τοῦ κακουργήματος εἶναι οἱ παρ' ἐκείνῳ τῷ πλημμελειοδικεῖῳ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῖου διεπράχθη τὸ κακούργημα, ἢ κατοικεῖ ἢ διαμένει ὁ κατηγορούμενος, ἐὰν δὲ ᾖναι διάφορα τοιαῦτα, καὶ ἐπελήφθησαν συγχρόνως οἱ παρ' αὐτοῖς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, προτιμῶνται οἱ πρότερον ἐκδόντες τὴν κλήσιν ἢ τὸ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνταλμα συλλήψεως. Τὰ ἄρθρ. 29 καὶ 31 Ποιν. Δικ. θέτουσι περὶ τούτων γενικοὺς κανόνας ἐπὶ τῆς ἐκδικάσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ἐφαρμοζομένους.

355. Ἄλλ' ἐν περιπτώσει ἐκτάκτου δικαιοδοσίας τίνες εἰσὶν οἱ ἀρμόδιοι πρὸς ἀνάκρισιν ὑπάλληλοι; Διακριτέον μεταξὺ τῆς λόγῳ ὕλης καὶ τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας (ἀριθ. 331). Ἐπὶ τῆς λόγῳ ὕλης ἐκτάκτου δικαιοδοσίας οὐδεμία ἐπέρχεται μεταβολὴ εἰς τὴν πρὸς ἀνάκρισιν ἀρμοδιότητα. Καὶ τὸ ἄρθρ. 95 τοῦ συντάγματος, τὸ παραπέμψαν τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ τοῦ τύπου ἐγκλήματα εἰς τοὺς ἐνόρκους, καὶ τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης, τὸ ὑποβελόν τὰ τοιαῦτα κακουργήματα εἰς τὰ δικαστήρια τῶν ἐφετῶν, οὐδόλως ἐτροποποίησαν τὰς περὶ ἀνακρίσεως διατάξεις τῆς Ποιν. Δικ. ῥητῶς μάλιστα τὰ ἄρθρ. 12 καὶ 13 τοῦ τελευταίου τούτου νόμου διατηροῦσιν ἐν ἰσχύϊ τὰς διατάξεις ἐκεῖνας. Ἐπομένως κατ' αὐτὰς ἀρμόδιοι καὶ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων ἐκείνων εἶναι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ πλημμελειοδικεῖου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῖου ἐτελέσθησαν τὰ ἀδικήματα, ἢ κατοικοῦσιν ἢ διαμένουσιν οἱ κατηγορούμενοι· προκειμένου δὲ περὶ πειρατείας καὶ ναυταπάτης, καὶ οἱ εἰς οὓς παρεδόθησαν οἱ κατὰ θάλασσαν συλληφθέντες ὑπαίτιοι τῶν κακουργημάτων ἐκείνων (ἀριθ. 350).

356. Ἐπὶ δὲ τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου δικαιοδοσίας ἀρμόδιοι

ρὸς ἀνάκρισιν εἶναι διὰ μὲν τὰ πταίσματα τῶν ἐχόντων τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν προσώπων, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ πλημμελειοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῦ τοῦ πταίσματος ἐπράχθη (ἄρθρ. 40 συνδ. μὲ 29 Ποιν. Δικ.)· ὅθεν οὐχὶ καὶ οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ πλημμελειοδικείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῦ αὐτοικεῖ ἡ διαμένει ὁ κατηγορούμενος, διότι, ὡς ἐν ἀριθ. 341 εἶδομεν, πάντοτε ἐπὶ πταισμάτων ὁ νόμος μόνον τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως λαμβάνει ὑπ' ὄψιν πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀρμοδιότητος. Διὰ δὲ τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα τῶν ἐχόντων τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν προσώπων, ἀρμόδιοι πρὸς ἀνάκρισιν εἶναι ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ ἐφετείου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῦ ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα, ἡ αὐτοικεῖ ἡ διαμένει ὁ κατηγορούμενος (ἄρθρ. 41 καὶ 42 συνδ. μὲ 29 Ποιν. Δικ.). Καὶ ὁ μὲν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐκπληροῖ τὰ ἔργα τοῦ παρὰ πρωτοδικαίς, ὁ δὲ πρόεδρος τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 43 Ποιν. Δικ.)· ἔχουσιν ὅμως ἀμφοτέρω κατὰ τὸ ἄρθρ. 43 ἐδ. 2 τὸ δικαίωμα «να ἐπιτρέψωσι πράξεις τινὰς τῆς προανακρίσεως εἰς ἄλλους εἰσαγγελεῖς πρωτοδικῶν ἢ ἀνακριτὰς.» Ὁρθότερον εἶναι ὁ μὲν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέτῃ εἰς τοὺς παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεῖς, ὁ δὲ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν εἰς τοὺς ἀνακριτὰς, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ ὁλοκληρῆς ἔννοια τοῦ νόμου· ὡς εἶναι ὅμως συντεταγμένον τὸ ἄρθρον, δυσκόλως δύναται τις νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν διάκρισιν ταύτην.

Τὸν πρόεδρον τῶν ἐφετῶν ἀναπληροῖ πάντοτε ὁ ἀρχαιότερος δικατῆς (ἄρθρ. 27 ὀργ. δικ.). Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ μεταλλῇ ἡ νομοθεσία ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ ἀναπληρῶται ὁ πρόεδρος εἰς ἀνακριτικὰ καθήκοντα δι' ἐφέτου προσδιοριζομένου ὑπὸ τῆς ὁλοκληρείας τοῦ ἐφετείου (νομ. ΒΣΙΗ' τῆς 8 Φεβρουαρίου 1894).

§ 4.

**Ἐπιφύρου τῆς συναιτιότητος ἐπὶ τῶν περὶ δικαιο-
δοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνων.**

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

357. Οἱ ἐκτεθέντες κανόνες τροποποιοῦνται ἐν περιπτώσει συναιτιότητος καὶ συναφείας.
 358. Ἀνάγκη συγχρόνου ἐκδικάσεως ὅλων τῶν συναιτίων.
 359. Ἄλλ' ἂν εἰς ὑπάγηται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἕτερος εἰς τὴν κοινὴν; Προτιμᾶται αὕτη.
 360. Ἐξαιρέσεις.
 361. Ἔτεροι ἐξαιρέσεις.
 362. Ἵνα προτιμηθῇ ἡ κοινὴ, ἀπαιτεῖται σύγχρονος ὅλων καταδίωξις.
 363. Ἄν εἰς ὑπάγηται εἰς τὴν τακτικὴν καὶ ἕτερος εἰς τὴν ἑκτακτον;
 364. Ἐκτὸς ἂν ὁ εἰς τὴν τακτικὴν ὑπαγόμενος δικάζεται ὑπὸ ἀνωτέρου δικαστηρίου.
 365. Καὶ διὰ τὴν προτίμησιν ταύτην ἀπαιτεῖται σύγχρονος καταδίωξις.
 366. Ἄν ἅπαντες ὑπάγωνται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἄλλ' εἰς διάφορα δικαστήρια; Προτιμᾶται τὸ διὰ τὸν πρωταίτιον.
 367. Τὸ αὐτὸ καὶ ἂν ἅπαντες ὑπάγωνται εἰς τὴν ἑκτακτον κοινὴν.
 368. Περιπτώσεις χωρισμοῦ τῆς κατὰ τῶν συναιτίων δίκης.
 369. Συνέπειαι παραβάσεως τῆς συγχρόνου ἐκδικάσεως.
 370. Ἐκλείψαντος τοῦ λόγου τῆς προτιμήσεως παύει αὕτη;
 371. Συνέχεια. Ἄν ἐξέλειψε διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως ἀναλαμβάνει τὴν ὑπόθεσιν ὁ φυσικὸς δικαστής.
 372. Οὐχὶ ὅμως ἂν ἐξέλειψε μετὰ τὴν παραπομπήν.

357. Δυνάμει τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνων δυνάμεθα ν' ἀνεύρωμεν ἀσφαλῶς καὶ τοὺς πρὸς ἀνάκρισιν παντὸς ἀδίκηματος ἀρμοδίους ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, καὶ τὸ πρὸς ἐκδίκασιν αὐτοῦ ἀρμόδιον δικαστήριον. Ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν κανόνων τούτων θέλομεν ἐξετάσει, ἂν ὑπάγηται τὸ ἀδίκημα εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, θέλομεν ἀνεύρει ἀκολούθως, ἂν ὑπάγηται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ἢ εἰς τὴν ἑκτακτον, θέλομεν ἐκτιμήσει ἐπομένως, ἂν τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζεται ὡς κακούργημα, πλημμέλημα, ἢ πταῖσμα, καὶ θέλομεν προσδιορίσει τέλος συμφώνως

μέ τοὺς περὶ ἀρμοδιότητος κανόνας τὸ ἀρμόδιον πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν αὐτοῦ δικαστήριον.

Ἄλλ' οἱ κανόνες οὗτοι, ἐφαρμοζόμενοι ἀκριβῶς ὅταν πρόκηται περὶ ἐνὸς μόνον κατηγορουμένου, ἢ περὶ πλειόνων εἰς τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἀρμοδιότητα ὑπαγομένων, τροποποιεῦνται.

α') Ὅταν πρόκηται περὶ ἀξιοποίνου πράξεως διαπραχθείσης ὑπὸ πολλῶν ἐχόντων διχοφορον δικαιοδοσίαν ἢ ἀρμοδιότητα, ἤγουν ἐπὶ συναιτιότητος (¹).

β') Ὅταν πρόκηται περὶ πολλῶν ἀξιοποίνων πράξεων ἐχουσῶν συναφειαν πρὸς ἀλλήλας.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων τούτων καὶ τὴν μὲν πρώτην εἰς τὴν παροῦσαν παράγραφον, τὴν δὲ δευτέραν εἰς τὴν ἐπομένην.

358. Τὸ συμφέρον τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης ἀπαιτεῖ νὰ δικάζωνται συγχρόνως ἅπαντες οἱ ἀπὸ κοινοῦ διαπράξαντες ἀδίκημα τι. Ἡ σύγχρονος ἐκδίκασις τῶν συναιτίων, ἡ παρουσία ἁπάντων τούτων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὁ συνδυασμὸς τῶν ὁμολογιῶν ἢ ὑπερασπίσεων αὐτῶν θέλουσιν ἐπιφέρει τὴν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπιφύεις ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μεταξὺ τῶν κατηγορουμένων συνδέσμου καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς εἰς τὸ ἀδίκημα συμμετοχῆς ἐνὸς ἐκάστου, τέλος τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ χαρακτηῖρος καὶ τῆς βαρύτητος τῆς πράξεως ἐν συνόλῳ. Ἀπ' ἐναντίας ὁ χωρισμὸς τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἡ ἰδιαιτέρα ἐκάστου τῶν συναιτίων ἐκδίκασις ἐμποδίζουσι τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐπιχέουσι σκότος εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας (Helie n° 3334).

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων ὁ νόμος καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀδικοῦ τῆς καταδίωξεως ἐν περιπτώσει συναιτιότητος. Καὶ ὅταν μὲν ἅπαντες οἱ κατηγορούμενοι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγωνται δικαιοδοσίαν καὶ ἀρμοδιότητα, ἐν δικαστήριον εἶναι δι' ἅπαντας ἀρμόδιον, καὶ δὲν ὑπολείπεται, ἢ νὰ διεξαχθῇ συγχρόνως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου ἢ καθ' ὅλων καταδίωξις. Ὅταν ὁμως τινὲς τῶν κατηγορουμένων ὑπάγωνται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν,

(¹) Μεταχωρίζομεθα τὴν λέξιν συναιτιότης, διότι ὁ Ποιν. Νόμος ἐν κεφαλαίῳ δ' τοῦ α' βιβλίου συναιτίους ἐν γένει ὀνομάζει τοὺς εἰς τὸ αὐτὸ ἀδίκημα ἐνεχομένους.

ἢ ὅταν τινὲς μὲν ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἑκτακτον, ἢ τέλος ὅταν εἰς τὴν αὐτὴν μὲν ὑπάγονται ἅπαντες δικαιοδοσίαν, ἔχωσιν ὅμως ἰδιαίτεράν ἀρμοδιότητα, ἀναγκάζον καθίσταται νὰ προσδιορισθῇ ἐνώπιον τίνος δικαστηρίου θὰ γείνη ἡ σύγχρονος ἐκδίκασις τῆς καθ' ὧν τῶν συναιτίων κατηγορίας· θέλομεν ἐξετάσει ἰδιαίτερώς μίαν ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω τριῶν περιπτώσεων.

359. Ἀμφισβήτησις ὑπῆρχε περὶ τῆς προτιμητέας δικαιοδοσίας ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, καθ' ἣν τινὲς μὲν τῶν ἀπὸ κοινοῦ διαπραξάντων ἀδίκημά τι ὑπάγονται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν. Εὐτυχῶς παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 60 τῆς Στρατιωτικῆς Ποιν. Νομοθ. λύει τὸ ζήτημα τοῦτο. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς εἶχε πρότερον «συναίτιοι καὶ συνεργοὶ κακουργήματος, πλημμελήματος, ἢ πταίσματος, ὑπαγόμενοι τινὲς μὲν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, τινὲς δὲ εἰς τὴν τῶν κοινῶν, εἰσάγονται ἅπαντες εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἐπιφυλαττομένων τῶν ῥητῶς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἐξαιρουμένων περιπτώσεων». Διὰ τῆς λύσεως ταύτης ὁ νομοθέτης ἠθέλησε νὰ μὴ στερήσῃ τοὺς πολίτας τῶν φυσικῶν αὐτῶν δικαστῶν, καὶ τῶν παρὰ τοῖς κοινοῖς ποινικοῖς δικαστηρίοις ἐγγυήσεων. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ὁ αὐτουργὸς ἢ ὁ συνεργὸς ὑπάγῃται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, ἂν ὁ εἰς ταῦτα ὑπαγόμενος τιμωρῇται ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ ἢ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἂν κατηγορηθῇ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, ἐνῶ ὁ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ὑπαγόμενος εἰς βαθμὸν κακουργήματος· καὶ εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν τὸ Κακουργιοδικεῖον θὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὅλης ὑποθέσεως (Foucher n° 336).

Ἄλλ' ὡς τὸ ἄρθρ. 60 ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΑΥΞΕ', πλὴν τῶν ἐξαίρεσεων, εἰς ἃς παραπέμπει, περιελήφθη ἐν αὐτῷ τούτῳ ἐξαίρεσις τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 193—214 τῆς Στρατ. Ποιν. Νομοθεσίας ἀναφερομένων ἀδικημάτων, ἐπομένως ὡς πρὸς ταῦτα ὑπάγονται πάντοτε οἱ στρατιωτικοὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, καὶ ὅταν ἀκόμη συνέπραξαν μετὰ πολιτῶν (ἀπ. 90 : 71).

360. Ἐτέραν ἐξαίρεσιν τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 61 ἐδ. α' Στρατ. Ποιν. Νομοθ. ἔχον ὡς ἐξῆς.

«Εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια εἰσάγονται ἄνευ διακρίσεως οἱ συναίτιοι ἢ συνεργοὶ κακουργήματός τινος ἢ πλημμελήματος· α')

ἅπαντες ἦναι στρατιωτικοί, ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς, ἂν καὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως εἰς ἡ πλειονες ἐξ αὐτῶν ἐξαίρουνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας».

Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη καθιερώθη διὰ τὸν λόγον, ὅτι διὰ τοὺς εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια ἐκτάκτως ὑπαγομένους στρατιωτικούς δὲν εἶναι ἀλλότρια τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ὡς εἶναι διὰ τοὺς πολίτας, ἐπομένως ἐκλείπει ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ὃν καθιερώθη ὁ κανὼν νὰ προτιμῶνται τὰ κοινὰ δικαστήρια.

Ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου προκύπτει, ὅτι τρεῖς ὅροι ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς δι' αὐτοῦ καθιερουμένης ἐξαίρεσεως.

α') Νὰ ὡσιν ἅπαντες οἱ συναίτιοι τοῦ ἀδικήματος στρατιωτικοί ἢ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικούς.

β') Τινὲς αὐτῶν νὰ ἐξαίρωνται τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας.

γ') Ἡ ἐκ τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας ἐξαίρεσις τῶν ὑπὸ στοιχ. β νὰ προέρχεται διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως. Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου ὅρου ἐξάγεται, ὅτι δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια οἱ ἀνωτέρω συναίτιοι ἀπλῶς μόνον διότι οἱ ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια ὑπαγόμενοι εἰσὶ στρατιωτικοί, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ προέρχεται ἡ ὑπαγωγή αὕτη ἐνεκὸν ἐκτάκτου τινὸς λόγου, ἐν ἐλλείψει τοῦ ὁποίου ἤθελον ὑπάγεσθαι εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, οἷον τῆς ἀδείας, διότι, ἂν ἤρκει ἡ ιδιότης αὐτῶν ὡς στρατιωτικῶν, περιττὴ ὅλως ἤθελεν εἶσθαι ἡ φράσις διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως.

Ἀνάλογον ἐρμηνείαν δίδει καὶ ὁ Foucher (n° 341—343).

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐρμηνείας ταύτης πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι, ἂν στρατιῶται καὶ χωροφύλακες διαπράξωσι κοινόν τι ἀδικήμα, ὑπάγονται ἅπαντες οὐχὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ἀλλ' εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, διότι οἱ χωροφύλακες διὰ τὰ μὴ στρατιωτικὰ ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια πάντοτε, καὶ οὐχὶ διὰ τὴν θέσιν των κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ἐπομένως ὡς πρὸς αὐτοὺς ἡ ἀνωτέρω ἐξαίρεσις δὲν ἐφαρμόζεται. Ἀντιθέτως εἶχεν ἀποφασίσαι πρότερον ὁ Ἄρ. Πάγος (ἀπ. 98 καὶ 124 : 70), ἀλλὰ βραδύτερον μετέβαλε νομολογίαν παραδεχθεὶς τὴν ἡμετέραν γνώμην (ἀπ. 26 : 72. 148 : 73).

Θανόντος ὅμως τοῦ εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια ὑπαγομένου στρατιωτικοῦ, δὲν ὑπάρχει πλέον λόγος, ἵνα παραπεμφθῇ εἰς αὐτὰ ὁ ἕνεκα τῆς θέσεώς του κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως εἰς τὰ κοινὰ

υπαγόμενος, δι' ὃ ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῆρρεσεν ἀπόφασιν συνέδρων κηρυσσομένων ἀναρμοδίων (ἀπ. 143 : 90).

361. Τὸ ἄρθρ. 61 Στρατ. Ποιν. Νομ. περιέχει ἀκολούθως δύο ἐτέρας ἐξαίρεσεις, ἡγούν ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' Ἑλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ ξένης χώρας εὐρισκομένῳ, καὶ ἐὰν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ἐπράχθη παρ' Ἑλληνικῷ στρατῷ ἐπὶ τῆς ἡμεδαπῆς εὐρισκομένῳ ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ.

Εἶδομεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 342) ἐρμηνεύοντες τὰ ἄρθρ. 50 καὶ 51 Στρατ. Ποιν. Νομ. ὅτι προκειμένου περὶ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐπὶ ξένης χώρας εὐρισκομένου, ἢ ἐπὶ ἡμεδαπῆς ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, ἐκτείνεται ἡ δικαιοδοσία τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καὶ ἐπὶ πολιτῶν, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἂν μὲν ὡσιν ἄλλοδαποι, ἐπίσης διὰ τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα, ἂν δὲ ἡμεδαποὶ, διὰ τινὰ μόνον τῶν στρατιωτικῶν, τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 193—197 καὶ 240—244 Στρατ. Ποιν. Νομ. ἀναφερόμενα. Ἦδη τὸ ἄρθρ. 61 ἐδ. β' καὶ γ' ὑποβάλλει τοὺς πολίτας εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις καὶ διὰ τὰ κοινὰ ἀκόμη κακούργηματα ἢ πλημμελήματα αὐτῶν εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια, ἂν συγκατηγορῶνται μετὰ στρατιωτικῶν.

362. Ἄλλ' ἵνα λάβῃ χώραν ἡ προτίμησις αὕτη καὶ ἡ ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ δικαστηρίου εἰσαγωγὴ ὁλοκλήρου τῆς ὑποθέσεως, ἀπαιτεῖται ἀναγκαστικῶς νὰ καταδιώκωνται συγχρόνως οἱ εἰς τὰς ἀντιθέτους δικαιοδοσίας ὑπαγόμενοι συναίτιοι. Ἄν ὁμως οἱ εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ὑπαγόμενοι ἀπεβίωσαν, ἢ ἐδικάσθησαν ὅπως δῆποτε μόνοι, ἢ ἦναι ἄγνωστοι, ἢ ἡ συναιτιότης αὐτῶν μόνον ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀνεκαλύφθη, ἢ κατὰ τῶν λοιπῶν δίκῃ προχωρεῖ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος διατάξεις (Helie n° 3334 ἐδ. 6). Δὲν ὑπάρχει πλέον οὔτε λόγος οὔτε συμφέρον νὰ ἐπιληφθῇ ἐν δικαστήριον τῆς ἐδικάσεως συναιτίων ξένων αὐτῷ, ἀφοῦ ἐξήντησε τὴν δικαιοδοσίαν του, δικάζον τοὺς εἰς αὐτὴν ὑπαγόμενους (Helie n° 3366) (Dalloz comp. crim. n° 187 Suppl. n° 146). Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀκολουθεῖ τὴν γνώμην, ταύτην, ἀποφανθεὶς, ὅτι ὁ μετὰ τὴν ἀθώωσιν τῶν πολιτῶν κατηγορηθεὶς στρατιωτικὸς ὑπάγεται εἰς τὸ στρατοδικεῖον (ἀπ. 21 : 93)· ὅτι ὁ μετ' ἀγνώστων κατηγορούμενος στρατιωτικὸς ὑπάγεται ἐπίσης εἰς τὸ στρατοδικεῖον, διότι μόνος κατηγορεῖται (ἀπ. 140 : 92, ἥτις τῇ αἰτήσει τοῦ εἰσαγελ. Ἄρ. Πάγου ἀνή-

ρεσεν ἀντίθετον ἀπόφασιν λόγῳ ὑπερβάσεως καθηκόντων)· ὅτι καλῶς καὶ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 93 Στρατ. Ποιν. Νομ. προβαίνει ἡ στρατιωτικὴ διαδικασία κατὰ στρατιωτικῶν, ἐνόσω δὲν γεννῶνται ὑπόνοιαι περὶ συμπράξεως μετὰ πολιτῶν (ἄπ. 88 : 88)· ὅτι ἐπομένως ἀδιάφορον εἶναι, ἂν μετὰ τὴν παραπομπὴν τοῦ στρατιωτικοῦ εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ἐγένετο καταγγελία καὶ κατὰ πολίτου (ἄπ. 59 : 91), οὐχὶ ὁμως καὶ ὅταν εἶχε προηγηθῇ ἡ κατὰ τῶν πολιτῶν καταγγελία, ὅθεν ἀνηρέθη ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀπόφασις τοῦ στρατοδικείου (ἄπ. 179 : 89)· τέλος ὅτι κηρυχθέντος ἀνακροατοῦ τοῦ κακουργιοδικείου ὡς πρὸς τὸν στρατιωτικόν, ἀπὸ τοῦ ἐδίκασε τοὺς πολίτας, ὁρῶς εἰσῆλθῃ ὁ στρατιωτικὸς εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ἀδυνάτου πλέον ὄντος νὰ δικασθῇ μετὰ τῶν πολιτῶν (ἄπ. 22 : 92) (Dalloz organ. milit. n° 899 καὶ Suppl. n° 492 ἐπομ.).

363. Τὴν δευτέραν περίπτωσιν (ἰδὲ ἀριθ. 358), καθ' ἣν τινὲς τῶν κατηγορουμένων ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἑκτακτον, προβλέπει παρ' ἡμῶν τὸ ἄρθρ. 45 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ προτιμᾶται τὸ δικαστήριον τῆς ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας. Ὁ λόγος τῆς προτιμῆσεως ταύτης εἶναι, ὅτι τὰ ἔχοντα τὴν ἑκτακτον δικαιοδοσίαν δικαστήρια δὲν εἶναι ξένα ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς κατηγορουμένους, ὅπου τὸ στρατοδικεῖον προκειμένου περὶ πολιτῶν, ἀλλὰ δικαστήρια τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας παρέχοντα πλείονας ἐγγυήσεις ἀσφαλοῦς ἀπονομῆς δικαιοσύνης, δικαστήρια, εἰς τινὰ τῶν ὁποίων (πλημμελειοδικεῖα ἢ κακουργιοδικεῖα) ὑπάγονται οἱ κατηγορούμενοι διὰ τὰς βαρυτέρας τῶν πράξεις, καὶ ἐπομένως οὐδόλως βλάπτονται ὑπαγόμενοι καὶ διὰ τὰς ἐλαφροτέρας.

364. Ἐνεκα δὲ τοῦ λόγου τούτου φρονοῦμεν, ὅτι μ' ὅλην τὴν γενικότητα τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρου 45, ἂν τὸ δικαστήριον τῆς τακτικῆς κοινῆς δικαιοδοσίας παρέχῃ πλείονας ἐγγυήσεις ὁρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, ἐνώπιον αὐτοῦ θὰ ὑποβληθῇ κατ' ἐξαίρεσιν καὶ ὁ εἰς τὴν ἑκτακτον δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενος. Ἄν, φέρ' εἰπεῖν, διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν κατηγορῇται ὁ πολίτης Α εἰς βαθμὸν κακουργήματος καὶ ὁ πρωτοδίκης Β εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, θὰ ἀνακριθῇ μὲν ἡ ὅλη ὑπόθεσις ἀπὸ τὸ ἐφετεῖον κατὰ τὰ ἄρθρ. 41 καὶ 45 Ποιν. Δικ. θὰ παραπέμφθῃ ὁμως ἡ ὅλη ὑπόθεσις εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, διότι τοῦτο παρέρχει μείζονας ἐγγυήσεις, τὸ δὲ ἐφετεῖον δὲν δικάζει κακουργήματα, εἰμὴ ὅταν ῥητῶς ἀνετέθησαν εἰς αὐτό.

365. Όσα ανωτέρω (άρθρ. 362) εξεθέσαμεν περί τῶν ἀπαιτουμένων, ἵνα προτιμηθῇ ἡ κοινὴ δικαιοδοσία τῆς ἐξαιρετικῆς, ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ ἐνταῦθα. Ἐπομένως, ἵνα προτιμηθῇ ἡ ἑκτακτος κοινὴ δικαιοδοσία, ἀπαιτεῖται νὰ καταδιώκωνται συγχρόνως οἱ τε εἰς αὐτὴν καὶ οἱ εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενοι. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀπὸ κρινοῦ ἐκδίκασις, δι' ὃ ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῆρρεσε βούλευμα συμβουλίου πλημμελειοδικῶν, ὅπερ μόνον ὡς πρὸς τὸν κατηγορούμενον πρωτοδίκην ἐκηρύχθη ἀναρμοδιον, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς (ἀπ. 77 : 22).

366. Τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἅπαντες οἱ κατηγορούμενοι εἰς τὴν αὐτὴν μὲν ὑπάγονται δικαιοδοσίαν, εἰς διάφορον δὲ ἀρμοδιότητα, προβλέπει τὸ ἄρθρ. 32 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἐκ τῶν πολλῶν ἀρμοδιῶν δικαστηρίων προτιμᾶται τὸ διὰ τὸν πρωταίτιον ἀρμοδιον.

Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐπεταί, ὅτι ἐνώπιον τοῦ διὰ τὸν πρωταίτιον ἀρμοδίου δικαστηρίου θὰ εἰσαχθῶσι καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ συναίτιοι, καὶ ἂν τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν ᾔνοι οὔτε τὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε τὸ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς των, καὶ ἂν προσέτι τὸ ἀδίκημα δι' ὃ κατηγοροῦνται ὑπάγῃται εἰς κατώτερον δικαστήριον, ὡς π. χ. ἂν ἐνέχωνται εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, ἐνῶ ὁ πρωταίτιος εἰς βαθμὸν κακουργήματος.

Λέγων δὲ ὁ νόμος πρωταίτιον ἐννοεῖ τὸν ἐπισύροντα βαρυτέραν ποινὴν, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ἂν ὁ ἀληθῶς πρωταίτιος ἐνεκεν ἰδιαίτερου τινὸς λόγου τιμωρῆται μὲ ποινὴν πλημμελήματος, εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον πρέπει νὰ παραπεμφθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ εἰς βαθμὸν κακουργήματος ἐνεχόμενοι. Ἄν δὲ οὐδεὶς τῶν συναιτίων δύναται νὰ θεωρηθῇ πρωταίτιος, ὅλα τὰ δικαστήρια, ὅσα εἶναι ἀρμοδία δι' ἑκάστον τῶν συναιτίων, εἶναι ἀρμοδία καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς, καὶ μόνῃ ἢ προτίμησις τοῦ ἄρθρου 31, περί ἧς ἀνωτέρω ὡμιλήσαμεν (άρθρ. 352 καὶ 353), θὰ κανονίσῃ ὀριστικῶς τὴν ἀρμοδιότητα.

367. Τὸ ἄρθρον 32 προβλέπει κυρίως τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἅπαντες οἱ συναίτιοι ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει ἐξ ἀναλογίας νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ὅταν ἅπαντες οἱ συναίτιοι ὑπάγωνται εἰς τὴν ἑκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν· ὁ νομάρχης, φέρ' εἰπεῖν, Α, κατοικῶν καὶ διαμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ Ναυπλίου, ἐνεργεῖ αὐτόθι κλοπὴν, τῇ συνεργείᾳ τοῦ πρωτοδίκου Β, κατοικοῦντος καὶ διαμένοντος ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀθηνῶν· ἐν τοιαύτῃ

περιπτώσει μόνον τὸ ἐφετεῖον Ναυπλίου εἶναι ἀρμοδίον δι' ἀμφοτέρους, διότι εἰς τοῦτο ἤθελεν ὑπάγεσθαι ὁ νομάρχης ἂν ἦτο μόνος, καὶ ἐπομένως ὡς πρωταίτιος, εἰς τοῦτο ἔλκει καὶ τὴν συνεργὸν B.

Ἄμα ὁμως τινὲς μὲν ὑπάρχοντα εἰς τὴν τακτικὴν δικαιοδοσίαν, τινὲς δὲ εἰς τὴν ἑκτακτον, δὲν ἐφαρμόζεται πλέον τὸ ἄρθρ. 32 ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 45, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν (Helie n° 2209).

368. Τὸν κανόνα τῆς συγχρόνου ἐκδικάσεως ὅλων τῶν συνενόχων καὶ συναιτίων δὲν καθιέρωσεν ὁ νόμος ἄνευ ἐξαιρέσεως. Πολλάκις δύνανται νὰ ὑπάρξωσι κωλύματα καθιστῶντα ἀδύνατον, ἢ λίαν δύσκολον καὶ ἐπιβλαβὴ τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν ὅλων τῶν ὑπαιτίων· π. χ. τινὲς αὐτῶν εἶναι φυγόδικοι, ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν παρόντων εἶναι ὑπέρογκος κτλ. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπιτρέπεται νὰ χωρισθῇ ὡς πρὸς τινὰς τῶν συνενόχων ἢ ἀνάκρισις καὶ ἡ ἐκδίκασις. Ὡς τοιαύτην περιπτώσιν ἐθεώρησε ῥητῶς ὁ νόμος τὴν φυγοδικίαν, ἥτις, κατὰ τὸ ἄρθρ. 474 δὲν ἐμποδίζει τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν ὡς πρὸς τοὺς παρόντας συνενόχους καὶ συναιτίους. Τὴν ἐκτίμησιν τῶν λοιπῶν περιπτώσεων ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων. «Ἄνευ ἰδιαιτέρων λόγων, περὶ ὧν ἀποφασίζουσι τὰ δικαστήρια, λέγει τὸ ἄρθρ. 32 ἐδ. 2, δὲν πρέπει νὰ χωρίζεται ἡ περὶ πάντων τῶν συνενόχων καὶ συναιτίων ἀνάκρισις καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησις». Ἡ περὶ τοῦτου ἀπόφασις τῶν δικαστηρίων δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Ἄρ. Πάγου, κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 70 τοῦ 1858 ἀπόφασίν του, καθ' ἣν εἰς τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ἐναπόκειται νὰ κρίνῃ κυριαρχικῶς, ἂν ὑπάρχωσιν ἰδιαιτέροι λόγοι δικαιολογοῦντες τὸν χωρισμὸν τῆς δίκης.

369. Ἄν ἐναντίον τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων εἰσαχθῶσιν ἰδιαιτέρως αἱ κατὰ τῶν συναιτίων κατηγορίαι, εἰ μὲν τοῦτο ἐγένετο οὐδενὸς ἀντιλέγοντος, δὲν ἐπέρχεται ἐκ τούτου ἀκυρότης· οὕτως ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρ. Πάγος εἰς ὑπόθεσιν, καθ' ἣν εἶχε προχωρήσει ἡ κατὰ τοῦ παρόντος συναιτίου δίκη, χωρὶς νὰ χωρισθῇ αὕτη ἀπὸ τὴν κατὰ τῶν ἀπόντων (ἀπ. 52 : 47)· οὕτως ἀπεφάσισε καὶ ἡ Γαλλικὴ Νομολογία (Helie n° 3334). Ἄν ὁμως ἐγένετο ἀντίρρησης καὶ ἀπερρίφθη, ἀμφισβητούμενον εἶναι παρ' ἡμῖν, ἂν παράγῃται λόγος ἀναίρεσεως καὶ ὁποῖος (ιδεὶ ἀριθ. 1450. 1454).

370. Διεξήλθομεν τὰ ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος ἀποτελέσματα τῆς συναιτιότητος, προβαίνομεν ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα πρέπει νὰ ἐξακολουθήσωσι, καὶ ὅταν ἀκόμη

μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς καταδιώξεως ἐξέλιπον οἱ λόγοι, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἐπῆλθον, ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, ἀπεβίωσαν, ἢ ἡθωώθησαν οἱ εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην δικαιοδοσίαν ἢ ἀρμοδιότητα ὑπαγόμενοι, ἢ ὅταν ἐχωρίσθη ὡς πρὸς αὐτοὺς ἡ δίκη.

Φρονοῦσί τινες, ὅτι τὸ ἀπαξ ἀρμοδίως ἐπιληφθέν δικαστήριον ἐξακολουθεῖ ὃν τοιοῦτον, μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἐξαντλήσεως τῆς ὑποθέσεως (Legraverend τόμ. 2 σελ. 97). Ἄλλοι τὸναντιόν φρονοῦσιν, ὅτι, ἐκλιπόντος τοῦ λόγου, δι' ὃν παρεβιάσθησαν οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνες, πρέπει νὰ ἀναλαβῶσιν οὗτοι ὅλην τὴν ἰσχύν των. Νομίζομεν ὀρθοτέραν τρίτην τινὰ μεσαίαν γνώμην, καθ' ἣν πρέπει νὰ διακρίνωμεν, ἂν ἡ ἐκλείψις τῶν λόγων, ἔνεκα τῶν ὁποίων οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνες παρεβιάσθησαν, ἐπῆλθε κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, ἢ κατὰ τὴν ἐκδίκασιν.

371. Ὅταν αἱ ἀνωτέρω μεταβολαὶ ἐπῆλθον διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως, νομίζομεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην, καθ' ἣν πρέπει ν' ἀναλάβωσι τὴν ἰσχύν των οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνες, καὶ νὰ παραπεμφθῇ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸν φυσικόν του δικαστήν.

Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην τὸ συμβούλιον, τὸ παῦον τὴν καταδίωξιν κατὰ τοῦ ἀποθανόντος πολίτου, ἢ τὸ ἀθωοῦν τὸν πολίτην, θὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς στρατιωτικοὺς συναιτίους. Περὶ τοῦτου μάλιστα σταθερὰ εἶναι ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Helie n° 3366 ἐδ. 2). Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος οὕτως ἀπεφάσισε (ἀπ. ογ τῆς 2 Ἰουνίου 36, 52 : 56, 109 : 60, 147 : 70, 156 : 90).

Ἐπίσης κατὰ τὴν γνώμην ταύτην, τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, κηρύττον ἀθῶον τὸν εἰς τὴν ἐκτακτον δικαιοδοσίαν ὑπαγόμενον νομάρχην ἢ πρωτοδίκην κλπ. δὲν δύναται πλέον νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ ἐφετεῖον τοὺς εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένους συναιτίους. Ἄλλ' ἂν μὲν τὸ δι' αὐτοὺς ἀρμόδιον δικαστήριον ὑπάρχῃ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου, δύναται νὰ παραπέμψῃ αὐτοὺς εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο, διότι ἀρμόδιον εἶναι τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν παραπομπὴν ταύτην, κατ' ἀνακοπὴν φερομένης τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιόν του, ὅθεν ἀφοῦ ὅπως δῆποτε ἐπελήφθη ἀπ' εὐθείας, δὲν πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον (ἰδὲ ἀνάλογον ζήτημα Helie n° 3055). Τοῦναντίον ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναρμόδιον πρέπει νὰ κηρυχθῇ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, καὶ νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελέα,

ἵνα τὴν ὑποβάλλῃ οὗτος εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν (ἀπ. 133 : 68).

*Ἄν ὁμως τὸ ἀρμόδιον διὰ τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν δικαστήριον δὲ εὐρίσκηται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου, ὀφείλει τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, διότι δὲν δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς δικαστήριον ἐκτὸς τῆς περιφέρειας τοῦ εὐρισκόμενον.

Τέλος κατὰ τὴν αὐτὴν γνώμην, ἂν πολλοὶ ὑπάγουνται εἰς τὴν κοινὴν μὲν δικαιοδοσίαν, εἰς διαφόρους δὲ ἀρμοδιότητας, τὸ συμβούλιον κηρύττον ἀθῶον τὸν πρωταίτιον, ἕνεκα τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ ὁποίου ἐπελήφθη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν, τότε μόνον δύναται ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ αὐτῶν, ὅταν ὑπάγουνται καὶ οὗτοι εἰς τὴν ἀρμοδιότητά του, ἄλλως ὀφείλει νὰ κηρυχθῇ ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀναρμόδιον. Τὴν γνώμην ταύτην καθιεροῦ ῥητῶς ἡ ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1812 ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως. Κατηγορούμενος ὑπαγόμενος εἰς ἐφετεῖον Α κατεσκεύασε πλαστὸν ἔγγραφο, ἕτερος δὲ ἐποίησατο χρῆσιν αὐτοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἐφετείου Β· τὸ συμβούλιον τοῦ ἐφετείου τούτου, ἀθῶωσαν τὸν ποιήσαντα χρῆσιν, ὡς ὄντα ἐν καλῇ πίστει, ἐθεώρησαν ἐαυτὸ ἀναρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ ὡς πρὸς τὸν αὐτουργὸν τῆς πλαστογραφίας, διότι ὡς πρὸς αὐτὸν δὲν ἦτον ἀρμόδιον οὔτε λόγῳ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε λόγῳ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς αὐτοῦ. Τὸ βούλημα τοῦ συμβουλίου τούτου, γενομένης ἀναιρέσεως, ἐπεκύρωσε τὸ Ἀκυρωτικὸν διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεώς του (Helie n° 2208).

Ἐπίσης, θανόντος τοῦ εἰς βαθμὸν κακουργήματος κατηγορουμένου πρωταίτιου, δὲν δύναται πλέον νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον οἱ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος κατηγορούμενοι συναίτιοι (ἀπ. 197 : 65).

372. Ὅταν δὲ αἱ ἀνωτέρω μεταβολαὶ ἐπῆλθον κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκδικάσεως, θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην, καθ' ἣν τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον πρέπει νὰ ἐξαντλήσῃ αὐτὴν καθ' ὁλοκληρίαν.

Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν ὁ Ἄρ. Πάγος, προκειμένου περὶ συστασιωτῶν ἐχόντων διαφόρους δικαιοδοσίας. Στρατιώτης καὶ πολίτης κατηγορήθησαν ἐπὶ φόνῳ ἐκ συστάσεως, καὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον· ἀλλ' ὁ πολίτης κατέστη φυγόδικος, καὶ διὰ

τοῦτο ἐχωρίσθη εἰς τὸ ἀκροατήριον ἢ κατ' αὐτοῦ δίκη ἀπὸ τὴν κατὰ τοῦ στρατιώτου, καὶ προέβη τὸ κακουργιοδικεῖον εἰς τὴν ἐκδίκασιν μόνης τῆς τελευταίας. Γενομένης ἀναίρεσεως ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ἔπρεπε νὰ παραπεμθῇ ὁ στρατιώτης εἰς τὸ στρατοδικεῖον, ὃ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι νομίμως προέβη τὸ κακουργιοδικεῖον εἰς τὴν δίκην τοῦ στρατιώτου, διότι τὸ ἅπαξ ἐπιληφθὲν δικαστήριον ἐξακολουθεῖ ὃν τοιοῦτον μέχρις ἐντελοῦς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως (ἀπ. 86 : 66, 29 : 91). Ὁμοίως ἀπεφάνθη εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν πλημμελειοδικεῖον ἠθώωσε τὸν πολίτην καὶ κατεδίκασε τὸν στρατιώτην (ἀπ. 217 : 94). Τὴν ἀντίθετον ὁμως γνώμην εἶχε καθιερώσει προηγουμένως ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπ. 11 : 47).

Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν ἐπίσης ὁ Ἄρ. Πάγος, προκειμένου περὶ συναιτίων, ἐχόντων τὴν αὐτὴν μὲν δικαιοδοσίαν, διαφοροῦς δὲ ἀρμοδιότητας. Δικαστήριον συνέδρων χωρίζον τὴν δίκην τοῦ ἐπὶ κακουργήματι δικαζομένου συναιτίου ἀπὸ τὴν δίκην τοῦ ἐπὶ πλημμελήματι εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπεμθέντος, μὴ ἐμφανισθέντος δὲ κατὰ τὴν δίκην συναιτίου, παρέπεμψε τὴν τελευταίαν ταύτην εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον. Τὸ πλημμελειοδικεῖον ὁμως τοῦτο ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, καὶ ἔνεκα τούτου, κανονίζων ὁ Ἄρ. Πάγος τὴν ἀρμοδιότητα, παρέπεμψε τὸ πλημμελήμα πάλιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 73 : 59 ἀποφάσεώς του· εἰς τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἐπέμεινε καὶ διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 125 : 68 καὶ 198 : 73 ἀποφάσεών του. Σημειωτέον, ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 50 : 56 ἀποφάσεώς του εἶχε παραδεχθῇ τὸ ὑνάντιον, ὅτι νομίμως ἐγένετο ἢ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον παραπομπή.

§ 5.

Ἐπιφύοδ τῆς συναφείας τῶν ἀδικημάτων ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

373. Ὅρισμός τῆς συναφείας καὶ διαφορὰ αὐτῆς ἀπὸ τῆς συναιτιότητος.
374. Περιπτώσεις συναφείας. Πρώτη περίπτωσις.
375. Συνέχεια.
376. Δευτέρα περίπτωσις.
377. Τρίτη περίπτωσις.

378. Ἀποτελέσματα συναφείας. Ὅλα τὰ συναφῇ ὑπάγονται εἰς τὴν κοινὴν. Τὸ δικάζον περὶ τοῦ βαρυτέρου ἀδικήματος δικάζει περὶ πάντων.
379. Τὸ ἐν τῶν συναφῶν ὑπάγεται εἰς τὴν τακτικὴν καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἔκτακτον.
380. Τὸ ἐν τῶν συναφῶν εἰς τὴν κοινὴν, τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν. Ἐρμηνεία ἄρθρ. 47 ἐδ. δ' Στρατ. Ποιν. Νομοθεσίας.
381. Ἀπαιτούμενα. ἵνα ἐπέλθωσι τὰ ἄνω ἀποτελέσματα τῆς συναφείας. Αἵτησις περὶ ἐνώσεως.
382. Συνέχεια. Ἐναρξίς τῆς καταδιώξεως.
383. Συνέχεια. Νὰ μὴ ἐπέρχηται βραδύτης.
384. Ἐκλειψάντων τῶν λόγων τῆς προτιμῆσεως ἐφαρμόζεται ὅ,τι καὶ ἐπὶ τῆς συναιτιότητος.
385. Ἀποτελέσματα συναφείας ἐπὶ πταισμάτων.
386. Ὑπάρχουσιν ἕτεροι περιπτώσεις συναφείας ;
387. Ὑπάρχει συνάφεια, ὅταν τις κατηγορηταὶ διὰ πολλὰ ἀδικήματα.
388. Ἄν τὸ ἐν στρατιωτικὸν καὶ τὸ ἕτερον κοινόν ;

373. Τὸν ὅρισμόν τῆς συναφείας περιέχει τὸ ἄρθρον 34 Ποιν. Δικ. Κατ' αὐτὸ συνάφεια εἶναι ἡ σχέσις μεταξύ δύο ἢ πλειόνων ἀδικημάτων τὰ ὁποῖα·

α') ἐπράχθησαν ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως·

β') ἐπράχθησαν ὑπὸ πολλῶν εἰς διαφόρους μὲν χρόνους καὶ τόπους, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην συμφωνίαν·

γ') ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ εὐκολυνθῇ ἄλλο πλημμέλημα, ἢ χάριν εὐστοχωτέρας ἐκτελέσεως ἢ ἀποκρύψεως αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ ὁρίσμου τούτου ἐξάγεται, ὅτι οὐδὲν κοινόν ὑπάρχει μεταξύ τῆς σχέσεως τῆς συναιτιότητος καὶ τῆς σχέσεως τῆς συναφείας, διότι ἐκείνη μὲν ὑποθέτει ἐν μόνον ἀδικήμα, εἰς ὃ κατὰ διαφόρους βαθμοὺς πολλοὶ ἐνέχονται, αὕτη δὲ πολλὰ ἀδικήματα εἴτε ὑφ' ἐνός, εἴτε ὑπὸ πολλῶν διαπραχθέντα (Trebut. n° 403 ἐπ.). Ἄς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω τριῶν περιπτώσεων.

374. Ἡ ἔκφρασις συγχρόνως τῆς πρώτης περιπτώσεως δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν χρόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τόπον· τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς δευτέρας περιπτώσεως, ἐκφρασθείσης διαζευκτικῶς, ἢ εἰς διαφόρους χρόνους καὶ τόπους. Ἐπίσης ἡ ἔκφρασις ὑπὸ πολλῶν δὲν ὑποθέτει προηγουμένην συνεννόησιν μεταξύ τῶν αὐτουργῶν τῶν

ἀδικημάτων, καθ' ὅτι τοιαύτην ὑποθέτει κατ' ἀντίθεσιν ἢ δευτέρα περίπτωσις. Ἄλλ' ἂν δὲν ἀπαιτῇται προηγουμένη συνεννόησις, δὲν εἶναι ἀναγκαῖος τοῦλάχιστον σύνδεσμός τις μεταξύ αὐτῶν; Ἀρκεῖ τάχα ἡ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐκτέλεσις δύο ἀδικημάτων, ἵνα καταστήσῃ ταῦτα συναφῇ, καὶ ἂν εἰς οὐδένα σύνδεσμον ἢ σχέσιν εὐρίσκοντο οἱ δρᾶσται αὐτῶν; Δὲν βλέπομεν τὸν λόγον ἐρμηνείας τοσοῦτον εὐρείας. Τὸ ἄρθρ. 227 inst. crim. ἐξ οὗ μετεφράσθη τὸ ἡμέτερον, ἀπαιτεῖ νὰ ὦσιν *ἡνωμένοι* οἱ ἐνεργήσαντες τὰ ἀδικήματα (*par plusieurs personnes reunis*). Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐκ παραδρομῆς ἴσως παρέλιπε τὴν λέξιν *ἡνωμένων* ὑποθέσας, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἐνώσεως ταύτης περιέχεται ἐν τῇ ἐκφράσει ὑπὸ πολλῶν. Ὅπως δὴποτε δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἐκφρασις ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως ἔχει ἄλλην τινὰ σημασίαν εὐρυτέραν. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν ἡ συμπεφωνημένη, ἡ καὶ τυχαία ἔνωσις πολλῶν πρὸς ἐνέργειαν κοινοῦ τινος σκοποῦ, κοινῆς τινος ἐπιχειρήσεως, καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ ἢ τῆς ἐπιχειρήσεως διάπραξις ἀδικημάτων ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν ὁμάδα, ἵνα θεωρηθῶσι τὰ ἀδικήματα ταῦτα συναφῇ. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν χάριν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ προσέβῃ ἕκαστος τῶν δραστῶν εἰς τὸ ἀδίκημα, ἢ ἔνεκεν ἰδιαιτέρων λόγων καὶ αἰτιῶν. Τὸ πρῶτον ἠθέλησε νὰ ὑποστηρῇ ὁ Mangin, ἀλλ' ἡ γνώμη του ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος ὑπὸ τοῦ Helie (n° 3341). Ἀρκεῖ, ὅτι τὰ ἀδικήματα προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς ὁμάδος, καὶ διεπράχθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον, ἵνα θεωρηθῶσιν ὡς συναφῇ.

375. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, ὅτι, ἂν οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον τὰ ἀδικήματα διαπράξαντες δὲν ὦσι μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὁμάδος, δὲν θεωροῦνται συναφῇ τὰ ἀδικήματα, καὶ ἂν τυχὸν κατ' ἀλλήλων οἱ δρᾶσται ἐνήργησαν ταῦτα. Μεταβαίνει τις, φέρ' εἰπεῖν, νὰ δωροδοκῇ εἰρηνοδίκην καὶ οὗτος τραυματίζει τὸν δωροδόκην· οὐδεμία ὑπάρχει συνάφεια μεταξύ τῶν δύο τούτων πράξεων, ὡς ἀπεφάσισε καὶ τὸ Ἀκυρωτικόν (Helie n° 3344).

376. Ἡ δευτέρα περίπτωσις, καθ' ἣν τὰ ἀδικήματα ἐπράχθησαν ὑπὸ πολλῶν εἰς διαφόρους μὲν χρόνους καὶ τόπους, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην συμφωνίαν, δὲν παρουσιάζει δυσκολίαν τινά· αἱ εἰς διαφόρους τόπους καὶ χρόνους καὶ ὑπὸ διαφόρων διαπραχθεῖσαι ἀξιοποιοῖ πράξεις θεωροῦνται ὡς συναφεῖς, ἂν μεταξύ τῶν αὐτουργῶν ὑπῆρχε προηγουμένη περὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀδικημάτων συμφωνία. Κλέπται,

φέρ' εἰπεῖν, ἀποτελοῦντες συμμορίαν, διασπείρονται εἰς διάφορα μέρη τοῦ κράτους, καὶ ἐκτελοῦσι κλοπὰς (Helie n° 3342).

377. Ἐπίσης σαφὴς εἶναι καὶ ἡ τρίτη περίπτωσις. Πρόκειται περὶ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, διαπραξάντων ἀδικήματα εἴτε εἰς τοὺς αὐτοὺς, εἴτε εἰς διαφόρους τόπους καὶ χρόνους· τότε δὲ μόνον ὁ νόμος εἰς ταύτην περίπτωσιν παραδέχεται συνάφειαν, ὅταν τὸ ἐν ἀδικημα διευκολύνη τὴν ἐκτέλεσιν ἢ τὴν ἀπόκρυψιν τοῦ ἄλλου. Ἐμπρησμός, ζέρ' εἰπεῖν, ἐνεργεῖται, ἵνα ἀπασχοληθῶσιν οἱ ἰδιοκτῆται, καὶ εὗρωσιν εὐκαιρίαν οἱ ἐμπρησταὶ πρὸς ἐνέργειαν κλοπῆς εἰς παρακείμενον μέρος.

Παράτηρητέον, ὅτι ἐνταῦθα δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συνδρομὴ πολλῶν κατηγορουμένων· τὰ συναφῇ ταῦτα ἀδικήματα δύναται νὰ διαπράξῃ καὶ εἰς μόνος κατηγορούμενος (Helie n° 3343).

378. Ἐξετάσαντες τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει συνάφεια ἀδικημάτων, προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα δύναται νὰ ἔχῃ ἡ συνάφεια ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος. Ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς συναιτιότητος, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τρεῖς συνδυασμοὶ δύναται νὰ παρουσιασθῶσι· 1) τὸ ἐν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάγεται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν· 2) τὸ ἐν ὑπάγεται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἔκτακτον· καὶ 3) ἅπαντα ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν.

Τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἅπαντα τὰ συναφῇ ἀδικήματα ὑπάγονται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, προβλέπει τὸ ἄρθρ. 33 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ συναφῇ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα ἀνακρίνονται καὶ ἐκδικάζονται παρὰ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, ἂν τοῦτο δὲν φέρῃ βλάβην. Τὸ δικαστήριον, ὅπερ δικάζει περὶ τοῦ βαρυτέρου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, εἶναι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἀρμοδίον καὶ δι' ὅλα τὰ λοιπὰ πλημμελήματα καὶ πταίσματα.

Τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου διατάσσει τὸ ἄρθρον 33 Ποιν. Δικ. ὅπως τὸ ἄρθρον 32 διατάσσει τὴν ἐκδίκασιν ὅλων τῶν συνενόχων καὶ συναιτίων τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος. Διετάχθη δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ σύγχρονος ἐκδίκασις, διότι ἡ ὑποβολὴ ὅλων τῶν συναφῶν ἀδικημάτων εἰς μίαν συζήτησιν ἐθεωρήθη συντελοῦσα εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἠθικῆς ποιότητος τῶν δραστῶν. Ἄλλ' ἐκ τῶν ἐκφράσεων τῶν δύο τούτων ἄρθρων ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἀποδίδει ὁ νομοθέτης τὴν αὐτὴν σημα-

σίαν εἰς τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν ἐπὶ τῶν δύο περιπτώσεων, διότι μόνον ἔνεκεν *ιδιαιτέρων λόγων* ἐπιτρέπεται τὸν χωρισμὸν τῆς ἐκδικάσεως τῶν συναιτίων, ἐνῶ καὶ τὴν ἔνωσην αὐτὴν τῶν συναφῶν διατάσσει ὑπὸ τὸν ὅρον, «ἂν τοῦτο δὲν φέρῃ βλάβην». Πᾶσα ἐπομένως βλάβη, πᾶσα περιπλοκὴ, πᾶσα βραδύτης εἶναι, φρονοῦμεν, ἀποχρῶν λόγος πρὸς χωριστὴν ἐκδίκασιν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων.

Ἐπίσης, ὅπως ἐπὶ τῆς συναιτιότητος εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ πρωταίτιου ὑπῆγαγε τὸ ἄρθρ. 32 πάντας τοὺς συνενόχους καὶ συναιτίους, καὶ ἂν ἡ πρᾶξις τῶν ὑπῆγετο εἰς ἄλλην περιφέρειαν, ἢ εἰς μικρότερον δικαστήριον τῆς αὐτῆς περιφέρειας, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ δικαστήριον τὸ δικάζον περὶ τοῦ βαρυτέρου ἀδικήματος εἶναι ἀρμόδιον καὶ δι' ὅλα τὰ συναφῆ, καὶ ἂν ταῦτα, μεμονωμένα ὄντα, ἤθελον ὑπάγεσθαι εἰς δικαστήριον ἄλλης περιφέρειας, ἢ τῆς αὐτῆς μὲν περιφέρειας, μικροτέρας ὅμως δικαιοδοσίας.

379. Τὴν δευτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ ἐν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάγεται εἰς τὴν τακτικὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἑκτακτον, οὐδεμία διάταξις τῆς Ποιν. Δικ. προβλέπει ρητῶς. Ἀλλ' ἡ νομολογία ἡμῶν θεωροῦσα γενικὴν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 33 Ποιν. Δικ. καὶ ἐφαρμόζουσα ἐξ ἀναλογίας τὸ περὶ συναιτίων ἄρθρ. 45 Ποιν. Δικ. ἀκολουθοῦσα δὲ ὡς πρὸς τοῦτο τὰς γνώμας τῶν Γάλλων συγγραφέων, παρεδέχθη, ὅτι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ συνάφεια ἐπιφέρει τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν ὅλων τῶν ἀδικημάτων, καὶ ὅτι προτιμᾶται πρὸς τοῦτο τὸ ἔχον τὴν ἑκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν δικαστήριον. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 32 : 55 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Πάγου παρεδέχθη, ὅτι τὸ διὰ τὴν πειρατεῖαν ἀρμόδιον ἐφετεῖον δύναται νὰ δικάσῃ καὶ τὰ συναφῆ μὲ τὴν πειρατεῖαν ἀδικήματα, διότι, φέρει ἡ ἀπόφασις αὕτη, κατὰ τὸ ἄρθρ. 33 τῆς Ποιν. Δικ. τὸ ἀρμόδιον διὰ τὴν βαρυτέραν πρᾶξιν δικαστήριον δικάζει καὶ τὰς ἐλαφροτέρας, τοιαύτη δὲ ἦτον ἡ ἐκβίσις, ἣν ἐδίκασε τὸ ἐφετεῖον.

Κατὰ τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ἣν ἡ ἀπόφασις αὕτη καθιεροῖ, ἡδυνάτο τις νὰ ὑποβάλῃ τὴς ἀκολουθοῦσας σκέψεις ἀμφιβολίας. Ὅτι τὰ περὶ συναιτιότητος καὶ συναφείας ἄρθρα 32 καὶ ἐπ. Ποιν. Δικ. ἐτέθησαν ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ ἀρμοδιότητος, καὶ πρὶν ἀκόμη ὁ νομοθέτης πραγματευθῇ περὶ ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας, ἐπομένως προβλέπουσι κυρίως τὴν συναιτιότητα καὶ συνάφειαν μεταξὺ ἀδικημάτων τῆς τακτικῆς κοινῆς δικαιοδοσίας. Ὅτι ὁ νομοθέτης, ὅστις καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην

δὲν ἀπαιτεῖ, ὡς εἴρηται, πολὺ ἐπιτακτικῶς τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων, ἔπρεπε νὰ φανῇ ἔτι δυσκολώτερος προκειμένου περὶ ἀδικημάτων εἰς διαφόρους δικαιοδοσίας ὑπαγομένων, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ οὕτως ἐπέκτασις τῆς ἐκτάκτου δικαιοδοσίας εἰς ἀντικείμενα ὅλως ξένα αὐτῆς. "Οτι τέλος ἡ Ποιν. Δικ. ἐπαναλαμβάνει ἐν τῷ περὶ εἰδικῆς δικαιοδοσίας κεφαλαίῳ (ἄρθρ. 47) τὰς περὶ συναιτιότητος διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 32, οὐδὲν ὅμως ἐπαναλαμβάνει τὰς περὶ συναφείας διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 33, οὐδ' ὀρίζει τὸ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀρμόδιον δικαστήριον.

Ἄλλ' αἱ σκέψεις αὗται, δυνάμεναι νὰ ἔχωσι σημασίαν τινά, προκειμένου περὶ τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας, περὶ ἧς καὶ μόνης πραγματεύεται ἡ Ποιν. Δικονομία, πίπτουσιν ὁλοτελῶς, προκειμένου περὶ τῆς λόγῳ ὕλης ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας, οὐχὶ ἔνεκα τοῦ ἄρθρ. 33 Ποιν. Δικ. ὅπερ μόνον ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις τοῦ Ἄρ. Πάγου, ἀλλὰ διότι ὁ εἰσαγωγὴν τὴν δικαιοδοσίαν ταύτην νόμος περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας διὰ τοῦ ἄρθρ. 11 ρητῶς ἀναθέτει εἰς τὰ ἐφετεῖα καὶ τὰ συναφῇ μὲ τὴν ναυταπάτην καὶ πειρατείαν πλημμελήματα καὶ κακουργήματα. Ἐπομένως ὁρθῇ κατ' οὐσίαν εἶναι ἡ ἀπόφασις αὕτη, καὶ μόνον τὴν ἐν αὐτῇ τεθείσαν γενικὴν ἀρχὴν θεωροῦμεν ἀμφισβητήσιμον.

"Οπως δὴποτε αἱ ἀνωτέρω σκέψεις δύνανται νὰ καταστήσωσι τὰς ἀνακριτικὰς καὶ δικαστικὰς ἀρχὰς εὐκολωτέρας εἰς τὸν χωρισμὸν τοιούτων ἀδικημάτων, ὅταν ἡ ἔνωσις αὐτῶν δὲν ᾖναι πράγματι ἀναγκαία πρὸς ὁρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

380. Εἰσερχόμεθα ἤδη εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ ἐν τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάγεται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν. Τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 47 ἐδ. δ' Στρατ. Ποιν. Νομ. "Αν τις ὑπαγόμενος ἐν γένει εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν κατηγορῇται διὰ τοῦ συναφῆ ἐγκλήματα, ὧν τὸ ἐν ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, τὸ δ' ἕτερον εἰς τὴν τῶν κοινῶν δικαστηρίων, τότε, εἰ μὲν ἐν ἐξ αὐτῶν εἶναι στρατιωτικὸν ἐγκλημα, δικάζει περὶ ὅλων τὸ στρατοδικεῖον, ἄλλως ἢ οὐδέτερον τούτων ᾖναι στρατιωτικὸν ἐγκλημα, δικάζουσι περὶ ὅλων τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ταῦτα δὲ πάντα ὑποτιθεμένου, ὅτι δὲν συγκατηγορεῖται μετὰ πολιτῶν ὁ στρατιωτικός, διότι τότε ἐφαρμόζονται αἱ περὶ συναιτιῶν διατάξεις.

Ἐκ τῆς περιπτώσεως ταύτης τοῦ ἄρθρ. 47 ἐδ. δ' παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ νόμος ἐπιζητεῖ τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν, ἂν καὶ κατηγορηθῇ εἰς μόνος, καὶ ὁ χωρισμὸς ἦτον εὐκολώτατος· παρατηροῦμεν δὲ προσέτι, ὅτι ἕνεκα τῆς συναφείας εἰσάγει τὸν στρατιωτικὸν εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια. Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ καὶ ἂν ὁ στρατιωτικὸς ἐξετέλεσε μετὰ πολιτῶν τὸ ἐν, ἢ τὸ ἄλλο, ἢ καὶ ἀμρότερα τὰ συναφῇ ἀδικήματα· τότε μάλιστα οὐδέποτε εἶναι ἀρμόδιον τὸ στρατοδικεῖον.

Πρέπει ὁμῶς ἐκ τούτων νὰ σχηματίσωμεν γενικὸν κανόνα, ὅτι ὅταν τινὰ τῶν συναφῶν ἀδικημάτων ὑπάρχωνται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἄλλα δὲ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν, δικάζουσι περὶ πάντων τὰ κοινὰ δικαστήρια; Ἄν, φέρ' εἰπεῖν, πολίτης διαπράξῃ ἐν ἀδικημα, καὶ στρατιώτης ἕτερον συναφές, πρέπει νὰ ὑποβληθῇ καὶ ὁ στρατιώτης εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια;

Ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω τοὺς λόγους τῆς ἀμφιβολίας ἡμῶν, προκειμένου περὶ τῆς δευτέρας περιπτώσεως. Οἱ λόγοι οὗτοι λαμβάνουσιν ἐνταῦθα μείζονα ἰσχύν καὶ δύναμιν, διότι πρόκειται νὰ περιορισθῇ ἡ ἔκτασις τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας, ἣτις ἐπιδιώκει σπουδαίους κοινωνικοὺς σκοποὺς. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου δὲν δύναται τις λογικῶς νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι προῖδουσα ἡ Στρατ. Ποιν. νομοθεσίᾳ τὴν περίπτωσιν τῆς συναιτιότητος, προῖδουσα ἐπίσης τὴν περίπτωσιν τῆς συναφείας, καθ' ἣν ὁ στρατιωτικὸς κατηγορεῖται δι' ἀμρότερα τὰ συναφῇ, σιωπήσασα δὲ περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ στρατιωτικὸς δι' ἐν μόνον τῶν ἀδικημάτων κατηγορεῖται, ἐσκόπει νὰ μὴ τροποποιήσῃ ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὰς γενικὰς περὶ δικαιοδοσίας διατάξεις;

Ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ οἱ λόγοι οὗτοι πρέπει νὰ καταστήσωσιν ἔτι εὐχερέστερον τὸν ὑπὸ τῶν δικαστηρίων χωρισμὸν τοιούτων ὑποθέσεων. Εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦτον τείνει καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Helie n° 3369).

381. Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἐπὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος ἀποτελέσματα τῆς συναφείας τῶν δικῶν. Ἄλλ' ἵνα ἐπέλθωσι ταῦτα ἀπαιτοῦνται προσέτι τὰ ἑξῆς.

α') Νὰ γείνη αἴτησις περὶ ἐνώσεως εἴτε ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας, εἴτε ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων. Ἄν, οὐδενὸς ἀντιλέγοντος, εἰσῆχθησαν χωριστὰ συναφεῖς δίκαι, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον ν' ἀναβάλλῃ οἰκονομῶν ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποβληθείσης αὐτῷ ὑποθέσεως διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ κατηγορούμενος φαίνεται ἐνεχόμενος καὶ δι' ἄλλο συναφές

ἀδίκημα, οὐ τὸ συμβούλιον δὲν ἐπελήφθη (Helie n° 3356). Ἄλλ' οὐδ' ἀκυρότης τις ἐπέρχεται παρ' ἡμῖν ἐντεῦθεν, ὡς ἐπίσης καὶ ὅταν εἰσῆχθησαν ὁμοῦ δίκαι μὴ συναφεῖς, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τῷ περὶ ἀναίρεσεως.

382. β') Νὰ ἤρξατο δι' ἅπαντα τὰ συναφῇ ἢ καταδίωξις καὶ νὰ μένη ἐκκρεμής. Καὶ αἰτησις ἂν γείνη περὶ ἐνώσεως, δὲν δύναται τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως συμβούλιον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον ἕνεκα συναφoῦς ἀδικήματος, περὶ οὗ δὲν ἤρξατο καταδίωξις, διότι ἄνευ δι-
καιοσύνης ἤθελεν οὕτως ἀφ' ἐνός μὲν ὑποχρεώσει τὴν εἰσαγγελίαν ν' ἀρξίστη τὴν καταδίωξιν, ἀφ' ἐτέρου δὲ σταματήσει καταδίωξιν νομίμως ἐνεργηθείσαν (Helie n° 3361. 3362. 3588). (Daloz comp. crim. Suppl. n° 122). (ἀπ. 57 : 69).

383). γ') Νὰ μὴ ἐπέρχεται βραδύτης εἰς τὴν ἐκδίκασιν τοῦ ἀδικήματος, κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ὁποίου προτείνεται ἡ ἐνωσις αὐτοῦ μετ' ἄλλου. Κατηγορούμενος, παραπεμφθεὶς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων τὴν ἀναβολὴν, ἵνα συνδικασθῶσι καὶ ἄλλαι κατ' αὐτοῦ συναφεῖς κατηγορίαι, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη, διότι αὗται δὲν ἦσαν ὥριμοι· ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τῶν συνέδρων διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 : 57 ἀποφάσεώς του. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἡδύνατο νὰ δικαιολογηθῇ μᾶλλον ὡς ἐκτίμησις βλάβης προερχομένης ἐκ τῆς ἐνώσεως, ἀλλ' ὁ Ἄρειος Πάγος εἰς μόνην τὴν μὴ ὥριμότητα τῶν συναφῶν ὑποθέσεων ἐστηρίχθη.

384. Ὅπως ἐπὶ τῆς συναιτιότητος, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς συναφεῖας ἐνδέχεται νὰ ἐκλείψωσιν οἱ λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀδίκημά τι ὑπεβλήθη εἰς δικαστήριον ἄλλης δικαιοδοσίας καὶ ἄλλης ἀρμοδιότητος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναρύεται τὸ ζήτημα, ἂν πρέπη νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ἀδίκημα τοῦτο εἰς τὴν φυσικὴν του δικαιοδοσίαν καὶ ἀρμοδιότητα, ἢ νὰ ἐκδικασθῇ καὶ τότε ὑπὸ τοῦ ἅπαξ ἐπιληφθέντος δικαστηρίου. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐφαρμόζονται πληρέστατα, ὅσα εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς συναιτιότητος ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω. Ἐν τούτοις ἐνταῦθα ἀντιθετον λύσιν καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος. Πλημμελημα καὶ συναφὲς πταῖσμα εἰσῆχθησαν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἀπαραδέκτου δὲ θεωρηθείσης τῆς ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορίας ἕνεκεν ἐλλείψεως ἐγκλήσεως, τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν προέβη εἰς ἐκδίκασιν τοῦ πταίσματος, ἀλλὰ παρέπεμψεν αὐτὸ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, διότι ἐξέλιπεν ὁ λόγος τῆς συναφεῖας. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἐνέκρινε τὴν πορείαν

ταύτην (ἀπ. 124 : 67), ἐνῶ ἐκτός τῶν περὶ συναιτιότητος ἐκτεθέντων, τὴν ἀποκρούει καὶ τὸ ἄρθρ. 373 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ πλημμελειοδικείου ὅλα τὰ κατ' ἄμεσον κλήσιν ἢ ἐκ παραπομπῆς εἰσκαχθέντα εἰς δίκην πλημμελήματα καὶ πταίσματα (ἀπ. 51 : 58). (ἴδε ἀριθ. 1247).

385. Τὰ ἀνωτέρω περὶ συναφείας ἀδικημάτων ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ πταίσματα; Ἡ ὑπ' ἀριθ. 56 : 46 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ἐφαρμόζονται, διότι, φέρεται ἡ ἀπόφασις αὕτη, «τὰ ἄρθρ. 33 καὶ 34 Ποιν. Δικ. δὲν διαλαμβάνουσιν εἰμὴ περὶ τῆς εἰς τὰ πλημμελήματα ἐμφιλοχωρούσης συναφείας, αἱ δὲ εἰς τοὺς ἀναιρεσιβλήτους ἀποδιδόμεναι ἀθέμιτοι πράξεις χαρακτηρίζονται ἅπασαι ὡς πταίσματα· ὅθεν τὸ πταίσματοδικεῖον ἐφαρμόζον καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰς περὶ συναφείας ἀρχὰς καὶ διατάξεις, ψευδῶς ἡρμήνευσε τὰ εἰρημένα ἄρθρα».

Φρονοῦμεν, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γείνη διάκρισις τις. Ὅταν πρόκειται περὶ συνάφειας μεταξὺ πταισμάτων μόνον, ἡ λύσις, ἣν καθιέρωσεν ὁ Ἀρειος Πάγος εἶναι ὀρθοτάτη· ὅταν ὁμως πταίσμα τι ᾗναι συναφὲς πλημμελήματός τινος ἢ κακουργήματος, αἱ περὶ συναφείας ἀρχαὶ καὶ διατάξεις ἐφαρμόζονται πληρέστατα, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 33 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. τὸ δικαστήριον, ὅπερ δικάζει περὶ τοῦ βαρυτέρου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, εἶναι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἀρμόδιον καὶ δι' ὅλα τὰ λοιπὰ πλημμελήματα καὶ πταίσματα· οὕτω νομίζομεν πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ἡ σιωπὴ μὲν τοῦ ἐδ. 1 ὡς πρὸς τὰ πταίσματα, ἡ ῥητὴ δὲ μνεία τούτων ὑπὸ τοῦ ἐδ. 2.

Ὑπομιμνήσκομεν ἐνταῦθα, ὅτι δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ ἐφετεῖον τὰ συναφῆ τῆς πειρατείας ἢ ναυταπάτης πταίσματα, διότι τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας μόνον τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα ὑπέβαλεν εἰς τὸ ἐφετεῖον.

386. Ἐξητάσαμεν τὰς περιπτώσεις τῆς συναφείας τὰς ἐν τῷ ἄρθρ. 34 Ποιν. Δικ. ῥητῶς ἀναφερομένας. Ἀμφισβήτησις ἡγέρθη, ἂν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ᾗναι περιοριστικαί, ἢ ἀπλῶς ἐνδεικτικαί, ἂν δηλαδὴ δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ θεωρήσωσιν ὡς συναφῆ καὶ ἄλλα ἀδικήματα εἰς περιπτώσεις ἀναλόγους τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 34 ῥητῶς ἀναφερομένων. Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ἀπαντῶσι καταφατικῶς· δυνατόν λέγουσι νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων σχέσις καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἐκτός τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 34 ἀναφερομένων. Διατί

νὰ μὴ δύνανται τὰ δικαστήρια, ἀναγνωρίζοντα τοιαύτας περιπτώσεις, νὰ διατάττωσι τὴν ἔνωσιν τῶν δικῶν, ἂν τὴν θεωρήσωσιν ἀναγκάσαν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας καὶ ὁρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης; (Helie n° 3345—3347).

Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν φαίνονται ἡμῖν πειστικοί. Ἡ συνάφεια δὲν ἐπιφέρει μόνον τὴν σύγχρονον ἐκδίκασιν, ἀλλὰ τροποποιεῖ, ὡς εἶδομεν, καὶ τοὺς περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος θεμελιώδεις κανόνας τῆς δικονομίας. Ὁ νομοθέτης ὥρισε ῥητῶς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς παραδέχεται τοιαύτην συνάφειαν· πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀπὸ τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων προσδιορισθησομένης, δύνανται νὰ λάβωσι χώραν τὰ ἀποτελέσματα ἐκείνα; ἂν τοιαύτη ᾗτον ἡ ἰδέα τοῦ νομοθέτου, τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ ὁρισμοῦ τῆς συναφείας; δὲν ᾗτον ὁρθότερον ν' ἀφήσῃ ἐν γένει εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων τὸν προσδιορισμὸν τῆς μεταξύ τῶν ἀδικημάτων συναφείας, ἀναλόγως τῆς ἐπιρροῆς τῆς συγχρόνου αὐτῶν ἐκδικάσεως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν ὁρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης; Μόνον ὅταν ἐκ τῆς ἐνώσεως οὐδεμία ἐπέρχεται παραβίασις τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος διατάξεων δύναται νὰ ἐγκριθῇ ἡ Γαλλικὴ νομολογία (Nouguier cour d'assise n° 904).

387. Ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως χρήζει ἡ περίπτωσις τῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου διαπράξεως πολλῶν μὴ συναφῶν ἀδικημάτων. Ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως καὶ συγχρόνου ἐκδικάσεως ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ συνηγοροῦσιν ἡ ταχύτης τῆς ἀπονομῆς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἡ ἀκριβεστέρα ἐκτίμησις τῆς ἠθικῆς ποιότητος τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἰδίως ἡ ὁρθὴ ἐφαρμογὴ τῶν περὶ συρροῆς διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 109 Ποιν. Νόμου. Ὑπὲρ τῆς συγχρόνου ἐκδικάσεως συνηγοροῦσιν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἡ προηγουμένη νομοθεσία, καὶ τὰ ἄρθρα 308 καὶ 365 instr. crim. παραδεχόμενα ἐμμέσως ὡς δυνατὴν τὴν ἔνωσιν μὴ συναφῶν κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου δικῶν. Ἐν τούτοις ὁ Helie, παραδεχόμενος τὴν ἔνωσιν καὶ τὰς ἐντεῦθεν πηγαζούσας συνεπείας κατὰ τὴν ἀνάκρισιν (n° 2207), καὶ κατὰ τὴν ἐκδίκασιν (n° 3336), ἀποφαίνεται ἐπὶ τέλους, ὅτι ἡ ἔνωσις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἀπλῶς *δυνητικὴ* (n° 3360).

Παρ' ἡμῖν οὔτε ἀρχαιότερός τις νόμος, οὔτε διάταξις τις τῆς Ποιν. Δικ. ὑποστηρίζει τὴν ἔνωσιν. Τὸ ἄρθρ. 109 Ποιν. Νόμου ἀφορᾷ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς καὶ οὐχὶ τὴν ἐκδίκασιν, καὶ δύναται νὰ ἐφαρμο-

σθῇ ἀξιόλογα εἴτε ὁμοῦ, εἴτε χωριστὰ εἰσάγονται αἱ κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου κατηγορίαι, ὡς πολλάκις ἡ νομολογία ἀπεφάνθη (ἀπ. 60 : 54 καὶ 56 : 70). Τὸ ἄρθρ. 34 Ποιν. Δικ. ἐθεώρησεν ὡς συναφῇ τὰ παρὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου πραττόμενα ἀδικήματα, μόνον ὅταν τὸ ἐν συντελῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἢ ἀποκρύψιν τοῦ ἄλλου. Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι εἶναι συναφῇ ἐν ἐλλείψει τῆς περιπτώσεως ταύτης;

Ἡ ἡμετέρα νομολογία δὲν ἔλυσεν ὁμοιομόρφως τὸ προκείμενον ζήτημα· ἡ ὑπὸ στοιχ. ΤΠΣ' τῆς 28 Σεπτεμβρίου 39 ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου παρεδέχθη τὴν γνώμην, ἣν ὑποστηρίζομεν διὰ τῶν ἀκολουθῶν σκέψεων. Ἀ' Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρ. 34 Ποιν. Δικ. τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου πραττόμενα πλημμελήματα τότε μόνον θεωροῦνται ὡς συναφῇ, ὅταν ἐκτελῶνται ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ εὐκολυνθῇ ἄλλο πλημμέλημα, ἢ χάριν εὐστοχωτέρας ἐκτελέσεως ἢ ἀποκρύψεως αὐτοῦ.

α' Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 109 τοῦ Ποιν. Νόμου δὲν ἀφορᾷ τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων ἀξιοποινῶν πράξεων, ἀλλὰ τὴν ἐπιβολὴν καὶ ἐπιμέτρησιν τῆς εἰς τὰς εἰρημένας πράξεις καταψηφίζομένης ποινῆς».

Τὴν ἐναντίαν γνώμην παρεδέχθη ὁ Ἀρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 10 : 59 ἀποφάσεώς του ἐχούσης ὡς ἐξῆς· α' Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 109 τοῦ Ποιν. Νόμου καὶ 33 τῆς Ποιν. Δικ. ἀποδεικνύεται, ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν συζήτησιν ἐκδίκασις δι' ἀφόρων κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου κατηγοριῶν, ἀρκεῖ τοῦτο νὰ μὴ ἐπιφέρῃ βλάβην, ὅπερ μόνον τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ» (ὁμοίας σκέψεις ἔχει ἡ ἀπ. 56 : 46).

Ἀμα συγκρίνῃ τις τὰς αἰτιολογίας ταύτας, θέλει πεισθῇ, νομίζομεν, ὅτι μόνῃ ἡ πρώτη στηρίζεται εἰς τὸν νόμον, ἐνῶ ἡ δευτέρα εἶναι ὅλως αὐθαίρετος καὶ ἀόριστος. Ἐν τούτοις ἐγκύκλιος τῆς εἰσαγγελίας τοῦ Ἀρ. Πάγου ὑπεχρέωσε τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ ἐπιδιώκωσι τὴν ἔνωσιν καὶ σύγχρονον ἐκδίκασιν τῶν κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου κατηγοριῶν. Καὶ ὅταν μὲν δὲν γίνηται ἀντιβόρρησις οὐδεμία, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἐντεῦθεν προέρχεται ἀκυρότης· ἂν ὅμως γείνη τοιαύτη, δὲν εἶναι νόμιμον, φρονοῦμεν, νὰ τὴν ἀπορρίψῃ τὸ δικαστήριον. Ἐν τούτοις δὲν παράγεται ἐντεῦθεν λόγος ἀναιρέσεως (ἀπ. 5 : 74).

388. Προκειμένου περὶ μὴ συναφῶν ἀδικημάτων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ

προσώπου διαπραχθέντων, πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν περίπτωσιν τινα προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 47 Στρατ. Ποιν. Νομ. «Ὅταν τις, λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ στρατοδικείου, καταδικῶνται διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα ὑπαγόμενον εἰς αὐτήν, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ δι' ἕτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα τῆς ἀρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων, δικάζει πρῶτον τὸ εἰς ὃ ὑπάγεται ἢ βαρυτέρα πράξις δικαστήριον». Ἡ περίπτωσις αὕτη ὑποθέτει, ὅτι τὰ δύο ἀδικήματα δὲν εἶναι συναφῇ, διότι τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν εἶναι συναφῇ προβλέπει τὸ ἐδ. 4 τοῦ ἄρθρου, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 380). Σκοπὸς δὲ τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι, ὡς ἐκ τοῦ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθρ. 47 ἐξάγεται, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν περὶ συρροῆς διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 109 Ποιν. Νόμου, ὥς τὸ ἐδάφ. τοῦτο τροποποιεῖ ἐν μέρει.

§ 6.

Κανονισμὸς ἀρμοδιότητος.**ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ**

389. Ἀνάγκη κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος.
 390. Προαπαιτούμενα ἵνα λάβῃ χώραν. α') Ἀμφιβολία ἢ ἀμφισβήτησις περὶ ἀρμοδιότητος.
 391. β') Ἡ ἀμφιβολία περὶ τοῦ αὐτοῦ ἢ περὶ συναφῶν ἀδικημάτων.
 392. γ') Νὰ μὴν ἐξεδόθῃ ὀριστικὴ ἀπόφασις.
 393. Δικαστήρια ἐπίσης ἀρμόδια.
 394. Δικαστήρια μὴ ὑποκείμενα ἀλλήλοις.
 395. Ἀπαιτεῖται νὰ κατασταθῶσι τελεσίδικοι αἱ περὶ ἀρμοδιότητος ἀποφάσεις;
 396. Σύγκρουσις ἀρμοδιότητος θετικὴ καὶ ἀρνητικὴ. Παραδείγματα.
 397. Ἀμφίβολοι περιπτώσεις.
 398. Διαδικασία.
 399. Ἀπόφασις Ἀρείου Πάγου.
 400. Ποία ἡ ἰσχὺς τῶν ἀναρμοδίως ἐνεργηθεῖσων πράξεων;
 401. Ὁ εἰς ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστῆς δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιος;

389. Εἶδομεν, ὅτι διάφορα δικαστήρια δύνανται νὰ ὦσιν ἀρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ἀμφιβολία καὶ ἀμφισβητήσεις περὶ ἀρμοδιότητος δύνανται νὰ γεννη-

θῶσι μεταξὺ τῶν δικαστηρίων, ἢ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων. Πρὸς λύσιν τῶν ἀμφιβολιῶν καὶ ἀμφισβητήσεων τούτων εἰσῆχθη ὁ κανονισμὸς τῆς ἀρμοδιότητος, περὶ οὗ παρατηρητέον εἰδικώτερον τὰ ἐξῆς.

390. Κανονισμὸς ἀρμοδιότητος χωρεῖ, κατὰ τὸ ἄρθρον 46 Ποιν. Δικ. ἀσάκεις εἶναι ἀμφίβολος ἢ ἀμφισβητεῖται ἡ ἀρμοδιότης πολλῶν ἐπίσης ἀρμοδιῶν, καὶ μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις δικαστηρίων, ἢ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων, ὡς πρὸς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πταίσμα πλημμέλημα ἢ κακούργημα, ἢ ὡς πρὸς συναφῆ πταίσματα, πλημμελήματα ἢ κακουργήματα» (ιδεὶ ἄρθρ. 526 inst. crim.). Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἵνα λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἀρμοδιότητος ἀπαιτεῖται, α') νὰ ᾔναι ἀμφίβολος ἢ ἀμφισβητουμένη ἡ ἀρμοδιότης πολλῶν δικαστηρίων, ἢ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων. Αἱ φράσεις *ἀμφίβολος* καὶ *ἀμφισβητουμένη* ἀποδεικνύουσιν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπελήφθῃσαν ἤδη τῆς ὑποθέσεως τὰ πολλὰ δικαστήρια, διότι, ἂν ἓν μόνον ἐξ αὐτῶν ἐπελήφθῃ, καὶ ἐκηρύχθῃ ἀναρμόδιον, θεωρήσαν ἕτερον ὡς τοιοῦτον, οὐδεμία εἰσέτι ἀμφιβολία ἢ ἀμφισβήτησις ὑπάρχει, διότι ἐνδεχόμενον τὸ ἕτερον ἐκεῖνο νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀρμοδιότητά του, καὶ νὰ προβῇ εἰς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως (ἀπ. 91 : 77 27 : 78). Αἱ αὗται φράσεις *ἀμφίβολος* καὶ *ἀμφισβητουμένη* ἀποδεικνύουσι προσέτι, ὅτι τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια πρέπει νὰ ἔχωσιν ἀντιθέτους ἰδέας περὶ τοῦ ἀρμοδίου νὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν δικαστηρίου, διότι, ἂν τὸ ἓν κηρυχθῇ ἀναρμόδιον λόγῳ, ὅτι ἀρμόδιον εἶναι τὸ ἄλλο, αἱ ἀμφιβολίαι καὶ ἀμφισβητήσεις ἐκλείπουσιν, ἂν τὸ τελευταῖον ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀρμοδιότητά του. Ὡστε, ἵνα ὑπάρξωσι τιοαῦται, πρέπει τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια νὰ θεωρῶσιν ἑαυτὰ ἢ ἀρμόδια, ἢ ἀναρμόδια. Καὶ ἀμφίβολος μὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀρμοδιότης τῶν ἐπιληφθέντων δικαστηρίων, πρὶν ἢ ἀποφανθῶσι περὶ αὐτῆς, ἀμφισβητουμένη δὲ, ἀφοῦ ἐκδοθῇ ἀπόφασις περὶ τῆς ἀρμοδιότητός των (Οἰκονομ. σελ. 136 σημ. 5).

391. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 46 Ποιν. Δικ. ἵνα γείνῃ κανονισμὸς ἀρμοδιότητος, ἀπαιτεῖται, β') νὰ ἀφορᾷ ἢ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα ἢ συναφῆ ἀδικήματα ἢ περὶ ἀρμοδιότητος ἀμφισβήτησις τῶν δικαστηρίων, ἢ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων. Καὶ φανερόν μὲν εἶναι πότε ἡ περὶ ἀρμοδιότητος ἀμφισβήτησις ἀφορᾷ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα, ἀμφίβολον ὁμῶς πότε ὑπάρχει ἀμφισβήτησις περὶ συναφῶν ἀδικημάτων ἀρκεῖ πρὸς

τοῦτο, ὅτι προκειμένου περὶ δύο συναφῶν ἀδικημάτων ἐν δικαστηρίον ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἐνός, ἐνῶ ἕτερον ἐπελήφθη ἤδη τοῦ ἄλλου, ἢ πρέπει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ κηρυχθῶσιν ἀμφοτέρω τὰ δικαστήρια ἀρμόδια ἢ ἀναρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τοῦ συναφούς ἀδικήματος; Θεωροῦμεν ὀρθότερον τὸ δεύτερον, διότι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐδὲν ἄτοπον ἐπέρχεται ἐκ τῆς χωριστῆς ἐκδικάσεως τῶν συναφῶν ἀδικημάτων, καὶ διότι δύνανται οἱ διαφερόμενοι, πρὶν ἢ καταφύγωσιν εἰς τὸν κανονισμόν ἀρμοδιότητος, νὰ ζητήσωσι τὴν ἔνωσιν τῶν δικῶν παρὰ τῶν δικαστηρίων, τὰ ὅποια θὰ τεθῶσιν οὕτω εἰς θέσιν νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν ἐπέρχεται βλάβη ἐκ τῆς κεχωρισμένης ἐκδικάσεως. Ἀναγκαῖον θεωρεῖ τὸν κανονισμόν τῆς ἀρμοδιότητος ἐπὶ συναφῶν ἀδικημάτων ὁ Helie, ὅταν τὰ γεγονότα συνδεόμενα πρὸς ἄλληλα καὶ μίαν μόνην πράξιν ἀπαρτίζοντα, δὲν δύνανται νὰ δικασθῶσι χωριστὰ, χωρὶς νὰ ἦναι δυνατὴ ἡ ἀντίφασις τῶν ἀποφάσεων (Helie n° 5414).

392. Ἰνα γείνη κανονισμός ἀρμοδιότητος ἀπικιτῆται προσέτι, γ') νὰ μὴν ἐξεδόθῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ὀριστικὴ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀποφάσις. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ πνεύματος ὧν τῶν περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος διατάξεων, αἵτινες ὑποθέτουσιν ὑπόθεσιν ἀρξαμένην, ἀλλὰ μὴ περατωθεῖσαν (Helie n° 5412).

393. Ἐκτὸς τῶν ἀπαιτουμένων τούτων τὸ ἄρθρον 46 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ καὶ δύο ἕτερα ἵνα γείνη κανονισμός ἀρμοδιότητος: α') νὰ ἦναι ἐπίσης ἀρμόδια τὰ ἐπιληφθέντα δικαστήρια, καὶ β') νὰ μὴ ὑπόκνηται ἀλλήλοις. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν πρῶτον ὅρον παρατηροῦμεν, ὅτι ἐνδεχόμενον μὲν εἶναι νὰ ὦσιν ἐπίσης ἀρμόδια τὰ ἐπιληφθέντα δικαστήρια, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ὅταν τὸ ἐν ἦναι τὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, τὸ δὲ ἄλλο τὸ τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου, δυνατὸν ὅμως ἐπίσης ἐν μόνον τῶν ἐπιληφθέντων νὰ ἦναι ἀρμόδιον, ὡς φέρ' εἰπεῖν, ὅταν ἀδικήματος τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας ἐπελήφθησαν συγχρόνως κοινόν καὶ στρατιωτικόν δικαστήριον. Περὶ τῆς τελευταίας ταύτης περιπτώσεως προέβλεψεν ἰδιαιτέρως ἡ Γαλ. Ποιν. Δικονομία ἐν ἄρθρ. 527: ἀλλὰ, καὶ ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ ἡμετέρου νόμου, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος διατάξεις καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι, μεριμνήσας ὁ νομοθέτης περὶ τῆς πρώτης περιπτώσεως, καθ' ἣν καὶ διὰ τῆς προτιμήσεως τοῦ ἄρθρ. 31 Ποιν. Δικ. ἦτο δυνατόν πολλάκις νὰ παύσῃ ἡ σύγκρουσις, οὐδόλως ἐνόησε νὰ συμπεριλάβῃ καὶ

τὴν δευτέραν. Δι' ὃ καὶ ἡ νομολογία ἀνευ ἀντιρρήσεως τινος ἐφήρ-
μοσε τὰς περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος διατάξεις καὶ εἰς τὴν δευτέ-
ραν περιπτώσιν.

394. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν δεύτερον ὅρον, ὅτι τὰ δικαστήρια δὲν
πρέπει νὰ ὑπόκηνται ἀλλήλοις, παρατηροῦμεν, ὅτι ὁμοία διάταξις
ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 526 inst. crim. (ne ressortissant pas
les uns aux autres), ἐννοοῦσι δὲ ὡς ὑποκείμενα ἀλλήλοις δικα-
στήρια, ἐν γένει μὲν ὡς ὅσας αἱ ἀποφάσεις τοῦ ἐνὸς ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ
ἄλλο, ἰδίως δὲ, ἐπὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος, τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν
περιφέρειαν τοῦ αὐτοῦ πλημμελειοδικείου πταισματοδικεῖα, καὶ τὰ
ὑπαγόμενα εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ αὐτοῦ ἐφετείου πλημμελειοδικεῖα·
καὶ ὡς αἱ μὲν δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν περιφέρειαν, κανονίζει
τὴν ἀρμοδιότητα τὸ ἀκυρωτικόν, ἢ τὸ ἐφετεῖον, ἂν πράκῃται περὶ
πταισματοδικείων, ὡς αἱ δὲ ὑπάγονται, τὴν κανονίζει τὸ πλημμε-
λειοδικεῖον καὶ τὸ ἐφετεῖον· (ταῦτα ἐξάγονται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν
ἄρθρων 526 καὶ 540 instr. crim. Helie n° 5411) (Dalloz regl.
de juges n° 202 ἐπ.). Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι παρὰ Γάλλοις ἡ διά-
κρισις μεταξὺ ὑποκειμένων καὶ μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις δικαστηρίων
εἰσήχθη μόνον χάριν προσδιορισμοῦ τοῦ ἀρμοδίου νὰ κανονίσῃ τὴν ἀρ-
μοδιότητα δικαστηρίου, καὶ ὅτι ἐπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περι-
πτώσεις δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος.

Ποία ἦδη ἡ ἔννοια, ἣν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀπέδωκεν εἰς τὴν
φράσιν μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις δικαστηρίων; Προφανῶς δὲν ἐσκόπει
διὰ τῆς διακρίσεως ταύτης νὰ κανονίσῃ τὸ ἀρμόδιον ν' ἀποφασίσῃ
περὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἀρμοδιότητος δικαστήριον, διότι εἰς ἀπάσας
τὰς περιπτώσεις τὸν Ἀρειὸν Πάγον ἐθεώρησεν ὡς τοιοῦτον. Ἐπίσης
δὲν πιστεύομεν, ὅτι διὰ τῆς ἀνωτέρω φράσεως ἐσκόπει ὁ νομοθέτης
ν' ἀπαγορεύσῃ πάντοτε τὸν κανονισμὸν τῆς ἀρμοδιότητος, ὡς αἱ ἡ
περὶ ἀρμοδιότητος ἀμφισβήτησις λαμβάνει χώραν μεταξὺ δύο δικα-
στηρίων, ὧν τὸ ἐν δικάζει τὰς ἐφέσεις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἄλ-
λου, διότι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται νὰ ὑπάρξῃ προφα-
νὴς ἀνάγκη κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ὅθεν καθ' ἡμᾶς
ἡ φράσις ἐκείνη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλην ἔννοιαν, εἰμὴ ν' ἀπαγο-
ρεύσῃ τὸν κανονισμὸν, ὡς αἱ ἡ περὶ ἀρμοδιότητος ἀμφισβήτησις
ἐπῆλθε συνεπείᾳ ἀποφάσεως τοῦ ἐνὸς δικαστηρίου ἐκδοθείσης κατ' ἐφε-
σιν ἀποφάσεως τοῦ ἄλλου, ὡς π. χ. ὅταν πταισματοδικεῖον κηρυχθῇ

ἀρμόδιον κατεδίκασε, γενομένης δὲ ἐφέσεως τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐκήρυξε τὸ πταισματοδικεῖον ἀναρμόδιον· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κανονισμὸς ἀρμοδιότητος δὲν χωρεῖ, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀρμόδιον πταισματοδικεῖον. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, καὶ ὅταν πρόκηται περὶ ὑπαλλήλων, ὧν ὁ εἰς ὑπόκειται εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἄλλου, ὡς π. χ. ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ ὁ τῶν ἐφετῶν (ἀπ. 201 : 77).

395. Ἐν Γαλλίᾳ ἀπαιτοῦσιν, ἵνα λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἀρμοδιότητος, καὶ νὰ μὴν ᾔηται δυνατόν νὰ προσβληθῶσι δι' ἐνδίκου τινὸς μέτου αἱ περὶ ἀρμοδιότητος ἀποφάσεις (Helie n° 5412 καὶ 5419). Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται τοιοῦτόν τι παρ' ἡμῖν, διότι ὁ ἡμέτερος νόμος καὶ ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας μόνης περὶ ἀρμοδιότητος ἐπέτρεψε τὸν κανονισμόν τῆς ἀρμοδιότητος, ἵνα προσδιορίζηται ταχέως τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, καὶ προβαίη ἀπροσκόπτως ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως. Τοιαύτη δὲ ἀμφιβολία προφανῶς ὑπάρχει, καὶ πρὶν ἢ οὐδόλως δικάσῃ περὶ τῆς ἀρμοδιότητός των τὰ δικαστήρια, ἅμα ἐπελήφθησαν τῆς ὑποθέσεως, πολὺ μᾶλλον ἀφοῦ ἀπεφάσισαν ἐπ' αὐτῆς, ἂν καὶ αἱ ἀποφάσεις των δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἐνδίκων μέσων.

396. Εἶδομεν (ἀριθ. 390), ὅτι ἀμφιβολία καὶ ἀμφισβήτησις περὶ ἀρμοδιότητος ὑπάρχει, ὅταν τὰ ἐπιληφθέντα τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια ἐκηρύχθησαν ἢ ἅπαντα ἀρμόδια, ἢ ἅπαντα ἀναρμόδια· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἐπερχομένη σύγκρουσις ἀρμοδιότητος ὀνομάζεται θετικὴ (conflit positif), εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἀρνητικὴ (conflit negatif). Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς θετικῆς συγκρούσεως ὑπάρχει ἀνάγκη κανονισμοῦ πρὸς ἀποφυγὴν διπλῶν καταδιώξεων καὶ ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀρνητικῆς συγκρούσεως ὑπάρχει ἀνάγκη κανονισμοῦ, ἵνα μὴ μείνῃ ἀκαταδίωκτον τὸ ἀδίκημα δι' ἑλλειψίν ἀρμοδίου δικαστηρίου.

Καὶ θετικῆς μὲν συγκρούσεως περιπτώσεις ἀναφέρομεν τὰς ἐξῆς : ὅταν τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος ἐπελήφθησαν συγχρόνως οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι : τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας καὶ οἱ τῆς ἐξαίρετικῆς, ἢ οἱ τῆς ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας· ὅταν τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος ἐπελήφθησαν ἀνακριταὶ διαφόρων πλημμελειοδικείων· ὅταν ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις εἰσέλθῃ εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε διὰ βουλευμάτων εἰς διάφορα δικαστήρια, ἔστω καὶ ὑπὸ διάφορον χαρακτηρισμόν. Ἀρνητικῆς δὲ συγκρούσεως παραδείγματα ἀναφέρομεν τὰ ἐξῆς : ὅταν ἐπιληφθέντα τοῦ αὐτοῦ ἀδική-

ματος διάφορα δικαστήρια, τινὰ μὲν τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας, ἕτερα δὲ τῆς ἐξαιρετικῆς, ἐκηρύχθησαν ἅπαντα διαδοχικῶς ἀναρμόδια, τὰ μὲν πρῶτα ὡς ὑπαγομένης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν, τὰ δὲ δεύτερα ὡς ὑπαγομένης εἰς τὴν κοινὴν· ὅταν πλημμελειοδικεῖον κηρύσσεται ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ τινὰ ὡς ἔχοντα ἑκτακτον δικαιοδοσίαν, τὸ δὲ ἐφετεῖον κηρύσσεται ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ αὐτόν ὡς ὑπαγόμενον εἰς τὴν κοινὴν· ὅταν δύο πλημμελειοδικεῖα κηρύσσωνται ἀναρμόδια νὰ δικάσωσιν ἀδίκημά τι ἰσχυρίζομενον ἑκάτερον, ὅτι ἀρμόδιον εἶναι τὸ ἄλλο· τέλος ὅταν οἱ σύνεδροι παρέπεμψαν συναφές τι πλημμέλημα εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, τοῦτο δὲ ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἀρμόδιον εἶναι τὸ κακουργιοδικεῖον (ἀπ. 73 : 59. 198 : 73).

397. Εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις τῆς τε θετικῆς καὶ ἀρνητικῆς συγκρούσεως δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν διαδικασίαν τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἀρμοδιότητος. Ὑπάρχουσιν ὁμως καὶ ἕτεραι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀμφιβολία δύναται νὰ ἐγερθῇ, ἂν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἀρμοδιότητος· θέλω μὲν διεξέλθει τινὰς τῶν περιπτώσεων τούτων.

Καὶ πρῶτον, ἂν στρατιωτικὸς τις παρεπέμφθῃ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον διὰ βουλευμάτων, δύναται κατόπιν αἱ στρατιωτικαὶ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ὑποθέσεως, καὶ νὰ ζητήσωσι τὸν κανονισμὸν τῆς θετικῆς ταύτης συγκρούσεως ἀρμοδιότητος; Τὸ ζήτημα τοῦτο ὀρθότατα ἔλυσε καταφατικῶς ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπ. 52 : 56) σκεφθεὶς, ὅτι ἐν τῇ γενικότητι τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρου 46 Ποιν. Δικ. ἡ περὶ ἀρμοδιότητος ἀμφισβήτησις δύναται νὰ ἐγερθῇ οὐ μόνον μεταξὺ δικαστηρίων πρὸς ἀλλήλα, ἢ μεταξὺ ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ δικαστηρίων ἀφ' ἐνός, καὶ ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀφ' ἑτέρου.

Δεύτερον ἀμφιβολία ἠγέρθη, ἂν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἀρμοδιότητος, ὅταν τὸ μὲν πταισματοδικεῖον ἐκηρύχθῃ ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις πλημμέλημα, τὸ δὲ πλημμελειοδικεῖον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται τὸ πταισματοδικεῖον, ἐκηρύχθῃ ἐπίσης ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις πταῖσμα. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔλυσε ποτε ἀποφατικῶς ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπ. 43 : 54) διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸ πταισματοδικεῖον ὑπόκειται εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους· διότι

κανονισμός ἀρμοδιότητος ἐπὶ ἀρνητικῆς συγκρούσεως καθιερώθη, ἵνα μὴ μένωσι τὰ ἀδικήματα ἀτιμώρητα ἔνεκεν ἐλλείψεως ἀρμοδίου νὰ δικάσῃ αὐτὰ δικαστηρίου, τοιοῦτον δὲ ἄτοπον θὰ λάβῃ χώραν καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἂν παρῇθεν ἡ προθεσμία τῆς ἀναίρεσεως κατὰ τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων· διότι εἰς ὁμοίαις περιπτώσεις ἐπιτρέπουσι κανονισμὸν ἀρμοδιότητος ἐν Γαλλίᾳ (Helie n° 5418 σημ. 11)· καὶ τέλος, διότι ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς ἐκρᾶσεως δικαστηρίων μὴ ὑποκειμένων ἀλλήλοις εἶναι· ἐκείνη, ἣν ἐδώσαμεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 394). Ἐν τούτοις ὁ Ἄρειος Πάγος μετέβαλε νομολογίαν ἀποφανθεὶς, ὅτι χωρεῖ κανονισμός ἀρμοδιότητος καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω περίπτωσιν (ἀπ. 173 : 83), ὡς καὶ ὅταν πλημμελειοδικεῖον καὶ ἐφετεῖον ἐκηρύχθησαν διαδοχικῶς ἀναρμόδια (ἀπ. 68 : 79).

Τρίτον ἀμφιβολία δύνανται νὰ ἐγερθῇ, ἂν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κανονισμός ἀρμοδιότητος, ὅταν εἰς μὲν μόνος δικαστὴς ἐκηρύχθῃ ἀναρμόδιος, οὐχ ἥττον ὅμως κατέστη ἀδύνατος ἡ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως· π. χ. ὅταν συμβούλιον πλημμελειοδικῶν παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς πταισματοδικεῖον, τοῦτο δὲ ἐκηρύχθῃ ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα πλημμελήματος. Ἐν Γαλλίᾳ οὐδόλως διστάζουσιν, ὅτι εἰς ὅλας τὰς τοιαύτας περιπτώσεις πρέπει νὰ λάβῃ χώραν κανονισμός ἀρμοδιότητος (Helie n° 5418). Προβαίνουν μάλιστα εἰς τοιοῦτον, καὶ ὅταν ἀκόμη δι' ἄλλους λόγους, καὶ οὐχὶ κυρίως ἀναρμοδιότητα, ἀπεξεδύθη τῆς ὑποθέσεως ὁ ἀρμοδῖος δικαστὴς, καὶ κατέστη ἀδύνατος ἡ ἐκδίκασις αὐτῆς (Helie αὐτόθ.). Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ νομολογία αὕτη πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, ἀρκεῖ μόνον νὰ καθίσταται πράγματι καὶ παρ' ἡμῖν ἀδύνατος ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως, ὡς ἂν τοῦτο συμβαίνει ἐν Γαλλίᾳ. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἂν βούλευμά τι παραπεμπῇ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, τοῦτο δὲ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, διότι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα κηρυγήματος, πρέπει νὰ λάβῃ χώραν κανονισμός ἀρμοδιότητος ; Ἐν Γαλλίᾳ λύουσι τὸ ζήτημα καταφατικῶς, διότι τὸ πλημμελειοδικεῖον, κηρυττόμενον ἀναρμόδιον, παραπεμπεῖ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν (ἄρθρ. 193 instr. crim.), ἀλλ' οὗτος εἶχεν ἤδη ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῆς καὶ αὖθις, οὕτω δὲ ἡ ἐκδίκασις τῆς σταματᾷ. Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα παρ' ἡμῖν, διότι τὸ πλημμελειοδικεῖον, κηρυττόμενον ἀναρμόδιον, παραπεμπεῖ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ κηρυγιο-

δικεῖον (ἄρθρ. 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.), καὶ οὕτω προβαίνει ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑπόθεσεως. Διὰ ταῦτα ὀρθῶς καὶ ὁ "Ἀρειος Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δὲν χωρεῖ κανονισμὸς ἀρμοδιότητος (ἀπ. 104 : 42).

398. Τοιαῦτα εἰσιν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται κανονισμὸς ἀρμοδιότητος· προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς περὶ αὐτοῦ τρητέας διαδικασίας.

Κανονισμὸν ἀρμοδιότητος δύνανται νὰ ζητήσωσιν ἅπαντες οἱ διάδικοι, ἤγουν ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ κατηγορούμενος, ὁ ιδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων (ἄρθρ. 46 ἐν τέλει Ποιν. Δικ.).

Ὁ αἰτῶν τὸν κανονισμὸν ἀπευθύνει περὶ τούτου πρὸς τὸν παρὰ τῷ 'Αρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεῖα αἰτησὶν, ἣτις πρέπει νὰ ᾖ βεβαιωμένη (ἄρθρ. 47 Ποιν. Δικ.), ἤγουν νὰ περιέχῃ τὴν βεβαίωσιν, ὅτι ἀληθῶς ὑπάρχει περίπτωσις τις κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος.

Ὁ παρὰ τῷ 'Αρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς λαβὼν τὴν αἴτησιν ἀνακρίνει συνοπτικῶς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ εἰσάγει αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ 'Αρείου Πάγου δημοσίᾳ συνεδριάζοντος. Συγχρόνως εἰδοποιεῖ τοὺς ἐπιλαβόμενους τῆς δίκης ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ἢ δικαστὰς, τοὺς τελευταίους δὲ τούτους διὰ τοῦ προέδρου των, ὅτι πρέπει, διαρκούσης τῆς συνοπτικῆς ἀνακρίσεως καὶ μέχρι τῆς ὁριστικῆς τοῦ 'Αρείου Πάγου ἀποφάσεως, ν' ἀπέχῃσι πάσης περαιτέρω διαδικασίας (ἄρθρ. 48 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν οἱ τῆς δίκης ἐπιλαβόμενοι δικασταί, ἢ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, καίπερ εἰδοποιηθέντες, προχωρῶσι περαιτέρω, καταδικάζονται εἰς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐντεῦθεν προσερχομένων ζημιῶν καὶ ἐξόδων, ὑποβαλλόμενοι προσέτι καὶ εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν (ἄρθρ. 49 Ποιν. Δικ.).

'Ἄλλ' εἰσάγων ὁ παρὰ τῷ 'Αρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς τὴν ὑπόθεσιν εἰς δημοσίαν συζήτησιν, ὀφείλει νὰ κλητεύσῃ καὶ τοὺς διαδίκους; Ἡ Πολιτικὴ Δικονομία διατάσσει ῥητῶς τοιαύτην κλήτευσιν εἰς τὸ ἄρθρ. 31 καὶ 32· ἄλλ' ἡ Ποιν. Δικονομία σιωπᾷ περὶ τούτου, ἐπομένως πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτην κλήτευσιν, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ζητῇ ἡ εἰσαγγελία ἄλλ' ἄλλοι διάδικοι τὸν κανονισμὸν τῆς ἀρμοδιότητος. Δύνανται ὅμως οἱ διάδικοι νὰ ἐμφανισθῶσιν οἰκοθεν κατὰ τὴν συζήτησιν ἄνευ κλήσεως (ἀπ. τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1836. 214 : 75).

399. Ὁ "Ἀρειος Πάγος ἐξετάζει πρὸ πάντων, ἂν ὑπάρχῃ περί-

πτωσις κανονισμού ἀρμοδιότητος. Ἄν δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη, ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν, καὶ καταδικάζει τοὺς ἐξαίτησάμενους τὸν κανονισμόν κατηγορουμένους, πολιτικῶς ἐνάγοντας, ἢ ιδιώτας κατηγορούς εἰς χρηματικὴν ποινὴν 50—200 δραχμῶν, καὶ ἐὰν αἱ αἰτήσεις τῶν ἦναι παράλογοι, καταδικάζονται προσέτι εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων (ἄρθρ. 50 Ποιν. Δικ.).

Ἄν ὑπάρχῃ ἀληθῶς περίπτωσις κανονισμού ἀρμοδιότητος, τότε, εἰ μὲν πρόκειται περὶ θετικῆς συγκρούσεως, ἀποφασίζει ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος ἐκτεθέντων κανόνων ποῖον τῶν ἐπιληφθέντων τῆς ὑποθέσεως δικαστηρίων εἶναι ἀρμοδίον, καὶ ἂν πολλὰ ἦναι τοιαῦτα, ποῖον πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως· ἂν δὲ οὐδὲν τῶν ἐπιληφθέντων ἦναι ἀρμοδίον, πρᾶπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπερ θεωρεῖ ὡς τοιοῦτον.

Εἰ δὲ πρόκειται περὶ ἀρνητικῆς συγκρούσεως, ὁ Ἄρ. Πάγος παρπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἐκεῖνο τῶν ἐπιληφθέντων δικαστηρίων, ὅπερ ἐσφαλμένως ἐκηρύχθη ὡς ἀναρμοδίον, ἢ καὶ εἰς ἕτερόν τι, ὅπερ ἤθελε θεωρήσῃ ὡς ἀρμοδίον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως.

400. Καὶ ἐπὶ τῆς θετικῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἀρνητικῆς συγκρούσεως ἐνδεχόμενον νὰ ἐνηργήθησαν ἀνακριτικαὶ ἢ καὶ διαδικαστικαὶ πράξεις ὑπὸ τῶν ὡς ἀναρμοδίον ἀναγνωρισθέντων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἢ δικαστηρίων, ποία ἡ ἰσχὺς τῶν πράξεων τούτων μετὰ τὸν κανονισμόν; Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἀναρμοδίως ἐνεργηθεισῶν ἀνακριτικῶν πράξεων θέλομεν ὁμιλήσῃ κατωτέρω (ἰδὲ ἀρθ. 415). Καθόσον ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς π. χ. βουλευμάτα, ἀποφάσεις κτλ. φρονοῦμεν, ὅτι μετὰ τὴν περὶ κανονισμού ἀπόφασιν ἀποβάλλουσι πᾶσαν ἰσχύν, καὶ θεωροῦνται ὡς οὐδέποτε ἐκδοθεῖσαι.

401. Δύναται τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ ὁ Ἄρ. Πάγος κανονίζων τὴν ἀρμοδιότητα παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν, νὰ κηρυχθῇ ἀναρμοδίον; Ὁ Helie (n° 5432) διακρίνει μεταξὺ τῆς θετικῆς καὶ τῆς ἀρνητικῆς συγκρούσεως. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν φρονεῖ, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἄρ. Πάγου ὑποδεικνύει ἀπλῶς τὸ ἀρμοδίον δικαστήριον, ἀλλὰ δὲν προδικάζει τὸ περὶ ἀρμοδιότητος ζήτημα. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν φρονεῖ τοῦναντίον, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἄρ. Πάγου ἀποτελεῖ δεδικασμένον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ ἀρμοδιότητος ζήτημα, ὥστε ὁ εἰς

ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστῆς δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιος, ἐκτὸς ἂν τὰ γεγονότα μεταβάλῃσι φάσιν (Dalloz règ. de juges n° 231. Suppl. n° 20 ἐπ.).

Δὲν βλέπομεν τοῦτο ὑποστηρίζοντας τοιαύτην διάκρισιν λόγους, καὶ φρονοῦμεν, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ εἰς ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστῆς εἶναι δεσμευμένος ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐφ' ὅσον ὁμως ἐπελήφθη οὗτος τοῦ περὶ ἀρμοδιότητος ζητήματος· ἐπομένως ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως τῆς ὑπαθέσεως προκύψῃσι νέα γεγονότα καθιστῶντα τὸ πταῖσμα πλημμέλημα, ἢ τὸ πλημμέλημα κακούργημα, τὰ δὲ γεγονότα ταῦτα οὐδὲως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὁ Ἀρ. Πάγος, δύναται ὁ εἰς ὃν παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις δικαστῆς νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιος, καὶ νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, καὶ εἰς τὸ κακούργοδικεῖον εἰς τὴν δευτέραν (Ledru Rolin règl. de juges n° 234).

§ 7.

Ἀρμοδιότης κατὰ παραπομπήν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

402. Περιπτώσεις παραπομπῆς.
403. Ἐξέτασις αὐτῶν.
404. Τίς ζητεῖ παραπομπήν.
405. Διατυπώσεις ἐν περιπτώσει νόσου ἢ κωλύματος τῶν δικαστῶν.
406. Διατυπώσεις ἐν περιπτώσει κινδύνου δημοσίας ἀσφαλείας.
407. Πότε ἐπιτρέπεται ἡ περὶ παραπομπῆς αἴτησις.

402. Ἡ Ποινικὴ Δικονομία ἐπιτρέπει ἐνίοτε τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ὑποθέσεως ἀπὸ τὸ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀρμόδιον δικαστήριον καὶ τὴν ὑποβολὴν αὐτῆς εἰς ἕτερον, τοῦ ὁποῦ ἡ ἀρμοδιότης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀνομάζεται ἀρμοδιότης κατὰ παραπομπήν.

Περιπτώσεις τοιαῦται εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 60 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας αἱ ἑξῆς.

1) Ὄταν ἐξαιρῇται ὁλόκληρον δικαστήριον, ἢ τόσα μέλη δικαστηρίου τινός, ὥστε τὰ ὑπόλοιπα δὲν συμπληροῦσι τὸν κατὰ νόμον πρὸς συζήτησιν τῆς δίκης ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν.

2) Ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ὁ κατὰ νόμον ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς δικαστῶν ἕνεκα νόσου, ἢ ἄλλης αἰτίας.

3) Ὅταν ᾗται ὑποψία, ὅτι κινδυνεύει ἡ δημοσία ἀσφάλεια ἐκ τῆς εἰς ὠρισμένον τινὰ τόπον συζητήσεως τῆς δίκης.

Ἐκτὸς αὐτῶν, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κατὰ παραπομπὴν ἀρμοδιότητες ἀφ' ἐνὸς ἢ τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ παρὰπέμπει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅταν ἀναίρῃ τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου ἀπόφασιν (ἄρθρ. 498 Ποιν. Δικ.), καὶ ἀφ' ἐτέρου ἢ τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὃ δύνανται τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 270 Ποιν. Δικ. ἀλλὰ περὶ ταύτης μὲν θέλομέν' πραγματευθῇ ἐν τῷ περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν κεφαλαίῳ, περὶ ἐκείνης δὲ ἐν τῷ περὶ ἀναιρέσεως κεφαλαίῳ.

403. Ἡ πρώτη τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων συνδέεται τοσοῦτον στενῶς μετὰ τῶν περὶ ἐξαίρεσεως διατάξεων τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὥστε μόνον ἐρμηνευομένη συγχρόνως μετ' αὐτῶν δύναται νὰ κατανοηθῇ δεόντως. Ἔνεκα τούτου περιορίζομεθα ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν λοιπῶν δύο περιπτώσεων, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ διεκπραγματευθῶμεν περὶ τῆς πρώτης ἐν τῷ περὶ ἐξαίρεσεως δικαστῶν κεφαλαίῳ (ἰδὲ κατωτέρω ἀριθ. 747 καὶ ἐπ.).

Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, παρατηροῦμεν, ὅτι ὡς ἄλλη αἰτία καθιστῶσα ἀδύνατον τὴν συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀπουσία τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἢ προσωρινή παῦσις αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν τρίτην περίπτωσιν, παρατηροῦμεν, ὅτι ὑπαρξὶν κινδύνου δημοσίας ἀσφαλείας παραδέχονται οὐ μόνον, ὅταν ἀπειλῇται ἡ δημοσία τάξις, ἀλλὰ καὶ ὅταν γεννῶνται ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν δικαστῶν, ὡς ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, καταδιώκωνται πολλοὶ κατηγορούμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου (Helie n° 5424) (ἀπ. 197 : 74). Οὐχὶ ὁμως καὶ ὅταν γεννῶνται ὑπόνοιαι δραπετεύσεως τοῦ κατηγορουμένου (ἀπ. λε : 35).

404. Τὴν ἀνωτέρω παρὰπομπὴν δύνανται νὰ ζητήσωσιν, εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἕνεκα νόσου ἢ ἄλλης αἰτίας ἐλλείπει ὁ νόμιμος πρὸς συγκρότησιν δικαστηρίου ἀριθμὸς, πᾶς δι᾿ ἑαυτοῦ, ἢ γοῦν κατηγορούμενος, εἰσαγγελεὺς, ιδιώτης κατήγορος καὶ πολιτικῶς ἐνάγων. Εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν κινδύνου δημοσίας ἀσφαλείας, μόνον ὁ

παρά τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς κατ' ἐντολὴν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης (ἄρθρ. 62 Ποιν. Δικ.). Ἰδωμέν τὴν ἐπὶ ἑκατέρας τῶν περιπτώσεων τηρητέαν διαδικασίαν.

405. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὁ αἰτῶν τὴν παραπομπὴν ἀπευθύνει τὴν περὶ τοῦτου αἴτησίν του, περιέχουσαν καὶ βεβαίωσιν τῆς νόσου ἢ τοῦ κωλύματος, πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα, ὅστις, ἀνακρίνων συνοπτικῶς τὴν ὑπόθεσιν, εἰσάγει αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου δημοσίᾳ συνεδριάζοντος. Ταῦτα ἐξάγονται ἐκ τοῦ ἄρθ. 64 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ διαδικασία ἐπὶ παραπομπῆς γίνεται, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος, ἡγουν κατὰ τὸ ἄρθρ. 47 Ποιν. Δικ.

Ἀλλὰ δὲν ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ κλητεύσῃ κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ τοὺς διαδίκους; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξητάσαμεν ἀνωτέρω προκειμένου περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος (ἰδὲ ἀριθ. 398). Ὁ Ἀρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι, μὴ οὔσης ἀναγκαίας τῆς κλητεύσεως, ἀπαράδεκτος εἶναι αἰτήσεις ἀναβολῆς τοῦ ἐμφανισθέντος διαδίκου (ἀπ. 122 : 75).

Παρατηροῦμεν ἐπὶ τέλους, ὅτι, ὅπως ἐπὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος, ὀφείλει καὶ ἐνταῦθα ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἐπιληφθέντας τῆς ὑποθέσεως ὑπαλλήλους, ἵνα μὴ προχωρήσωσι. Τὴν εἰδοποίησιν ὁμως ταύτην θεωροῦμεν ματαίαν, προκειμένου περὶ τῆς ἕνεκα νόσου ἢ κωλύματος παραπομπῆς, διότι εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσωσι, ἂν δὲ δυνθῶσι νὰ πράξωσι τοῦτο, ἡ αἴτησις περὶ παραπομπῆς ματαιοῦται.

406. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν οἱ ἀρμόδιοι εἰσαγγελεῖς ὑποβάλλουσι πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης τὰς παραστάσεις των περὶ τοῦ κινδύνου τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων. Τὸ ὑπουργεῖον, ἂν πεισθῇ περὶ τοῦ κινδύνου, διατάσσει τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦτου τὴν παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως. Λαβὼν οὗτος τὴν διαταγὴν ταύτην, ὀφείλει ν' ἀπευθύνῃ ἀμέσως εἰς τὸ δικαστήριον, παρ' ᾧ διατελεῖ ἐκκρεμῆς ἡ ὑπόθεσις, κοινοποιήσιν, ἵνα μὴ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως. Ἡ εἰδοποίησις αὕτη γίνεται διὰ τοῦ προέδρου, παραβαίνον δὲ αὐτὴν τὸ δικαστήριον, καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐντεῦθεν ζημιῶν καὶ ἐξόδων, καὶ τιμωρεῖται πειθαρχικῶς (ἄρθρ. 64 συνδ. μὲ 48 καὶ 49 Ποιν. Δικ.). Εἰσάγει δ' ἀκολούθως ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, δημοσίᾳ συνεδριάζοντος.

Ἐπιληφθεὶς οὕτως ὁ Ἄρειος Πάγος τῆς περὶ παραπομπῆς αἰτήσεως, δικαιούται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ τὸ κατ' οὐσίαν βάσιμον τῶν λόγων, ἐφ' ὧν αὕτη στηρίζεται. Εἰς τὴν σοφὴν κρίσιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 63 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις τῶν λόγων τῆς παραπομπῆς. Ὅθεν δὲν δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ παρ' ἡμῖν, ὅπως ἐν Γαλλίᾳ, ἂν ἔχῃ δικαίωμα ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ ἐκτιμήσῃ τοὺς λόγους τοῦ κινδύνου τῆς δημοσίας ἀσφαλείας (Helie n° 5423).

Ἄν ὁ Ἄρειος Πάγος εὖρῃ βασίμους τοὺς λόγους τῆς παραπομπῆς, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο δικαστήριον, ἰσόβαθμον ὅμως πάντοτε καὶ ὁμοειδὲς τοῦ ἀρμοδίου (ἄρθρ. 60 Ποιν. Δικ.). Ἄλλως ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν, καὶ καταδικάζει τοὺς αἰτοῦντας εἰς χρηματικὴν ποινὴν 50—200 δραχμῶν, καὶ ἂν αἱ αἰτήσεις τῶν ἦναι παράλογοι, καταδικάζει προσέτι αὐτοὺς καὶ εἰς κράτησιν 1—3 ἡμερῶν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων (ἄρθρ. 64 συνδ. μὲ 50 Ποιν. Δικ.). Εἰς τὴν χρηματικὴν ποινὴν καταδικάζεται ὁ αἰτῶν καὶ ἂν παρητήθῃ, ἀφοῦ οἱ δικασταὶ διετάχθησαν νὰ ἀπόσχων (ἀπ. 12: 76). Τὰς ἐπιζημιόους ταύτας συνέπειας δὲν δύνανται βεβαίως νὰ ὑποστώσιν οἱ τυχόν αἰτήσαντες τὴν παραπομπὴν εἰσαγγελεῖς, διότι τὸ ἄρθρ. 50 τοὺς λοιποὺς μόνον διαδίκους ἀναφέρει.

407. Ἀποβληθείσης τῆς περὶ παραπομπῆς αἰτήσεως, δύναται διὰ νέους λόγους νὰ προταθῇ νέα αἴτησις (ἄρθρ. 64 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν διακρίνει σαφῶς, ἂν ἀπλῶς λόγους μὴ προταθέντας ἔννοεῖ διὰ τῆς ἐκφράσεως «νέοι λόγοι», ἢ λόγους ἐπελθόντας μετὰ τὴν αἴτησιν. Τὸ ἄρθρ. 552 instr. crim. λέγει ρητῶς διὰ γεγονότα ἐπελθόντα κατόπιν (survenus depuis). τοιαύτη δὲ φαίνεται, ὅτι εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ἡμετέρου ἁρθρου. Ἐν τούτοις νομίζομεν, ὅτι ὁ αἰτήσας τὴν παραπομπὴν ἔνεκεν ἐξαίρέσεως, δύναται ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως νὰ τὴν ζητήσῃ καὶ δι' ἀσθένειαν, καὶ ἂν αὕτη προϋπῆρχε τῆς λόγῳ ἐξαίρέσεως αἰτήσεως, διότι ἄλλως ἤθελε σταματήσει ἡ πορεία τῆς δικαιοσύνης.

§ 8.

"Ενστάσις ἀναρμοδιότητος.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

408. Αἱ περὶ ἀρμοδιότητος διατάξεις εἶναι δημοσίας τάξεως.
 409. Παρὰ τίνων δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἀναρμοδιότης;
 410. Λόγοι ἀναρμοδιότητος.
 411. Τίς ἀποφασίζει περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος κατὰ τὴν ἐκδίκασιν.
 412. Ἄν ὁ εἰσαγγελεὺς θεωρήσῃ ἐαυτὸν ἀναρμόδιον τί ποιήσει;
 413. Ἄν θεωρήσῃ ἐαυτὸν ἀρμόδιον πῶς θὰ προταθῇ ἡ ἀναρμοδιότης;
 414. Καθῆκον συμβουλίου ἢ δικαστηρίου ἀναγνωρίζοντος ἀναρμοδιότητα.
 415. Πόσα ἢ ἰσχύς τῶν ἀναρμόδιως ἐνεργηθεισῶν πράξεων;

408. Οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος κανόνες καθιερώθησαν χάριν δημοσίου συμφέροντος. Ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον, πρὸς ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς κινδύνου ἢ ὑπονοίας μεροληψίας, νὰ ὀρίζεται ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ ἀρμόδιον νὰ δικάσῃ αὐτοὺς δικαστήριον, ὡς τοιοῦτον δ' ἀφ' ἑτέρου ὠρίσθη τὸ προσφορώτερον πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης· δὲν ἐπιτρέπεται ἐπομένως ἡ παραβίασις τῶν κανόνων τούτων. Καὶ τὰ μὲν συντάγματα ἀπηγόρευσαν τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πολίτου ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένου δικαστοῦ, καὶ τὴν σύστασιν ἐκτάκτων δικαστηρίων (ἄρθρ. 89 Συντάγμ. τοῦ 1843 καὶ 91 Συντάγμ. τοῦ 1863), ἡ δὲ Ποινικὴ Δικονομία διέταξε ν' ἀποφασίζηται ἐξ ἐπαγγέλματος τὸ ἀναρμόδιον τῶν δικαστηρίων κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης (ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ.).

409. Ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τὴν ποινικὴν δίκην παριστάμενοι ὡς διάδικοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσι τὴν τήρησιν τῶν κανόνων ἐκείνων, τοῦ δὲ δικαιώματος τούτου ποιῶσι χρῆσιν, προτείνοντες τὴν ἐνστάσιν τῆς ἀναρμοδιότητος. Τὴν ἐνστάσιν ταύτην δύναται ἐπίσης νὰ προτείνωσι κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, ἡγουν ἐν ὧσιν δὲν ἐξεδόθη τελεσιδίκος ἀπόφασις, διότι ὅ,τι δύναται τὰ δικαστήρια νὰ πράξωσιν ἐξ ἐπαγγέλματος, δύναται κατὰ μείζονα λόγον νὰ τὸ πράξωσι τῇ προτάσει τῶν διαδίκων. Θεωροῦνται δὲ ὡς τοιοῦτοι ὁ κατηγορούμενος, ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ ιδιώτης κατηγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνά-

γων. Ῥητῶς ἀναφέρει ἅπαντας τούτους τὸ ἄρθρ. 539 instr. crim. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρειος Πάγος, παραγνωρίζων τὰς ἀρχὰς ταύτας, τὰς ὑπὸ πάντων τῶν συγγραφέων παραδεδεγμένας, καὶ παραβιάζων τὴν ῤητὴν καὶ σαφῆ διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. ἐξακολουθεῖ μετ' ἐπιμονῆς νὰ ἀποφαίνεται, ὅτι ἡ ἀναρμοδιότης δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν ἀριθ. 874.

Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία σιωπᾷ περὶ τῶν προσώπων, ἃ δύνανται νὰ προτείνωσι τὴν ἀναρμοδιότητα, καὶ ἐπομένως ἡδυνάτο τις ν' ἀμφιβόλλῃ περὶ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οὗτος ἔχει συμφέρον νὰ δικασθῇ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, ῤητῶς δὲ τῷ ἐπιτρέπει ὁ νόμος τὴν αἴτησιν περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος (ἄρθρ. 46 Ποιν. Δικ.), καὶ τὴν αἴτησιν περὶ παραπομπῆς ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον (ἄρθρ. 62 Ποιν. Δικ.), δὲν δυνάμεθα, φρονοῦμεν, νὰ στερήσωμεν αὐτὸν τοῦ δικαιώματος νὰ προτείνῃ καὶ τὴν ἀναρμοδιότητα.

410. Ἡ ἐνστάσις τῆς ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ στηριχθῇ ἢ εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ ὑπόθεσις δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπιληφθέντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ δικαστηρίου, ἢ εἰς τὸν λόγον, ὅτι οὔτε οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, οὔτε οἱ δικασταὶ εἶναι ἀρμοδοὶ κατὰ τοὺς περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἀρμοδιότητος ἐκτεθέντας κανόνες· εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις διέπεται ὑπὸ τῶν αὐτῶν κανόνων, καὶ παράγει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα· οὐδεμίαν ὁ νόμος ποιεῖται διάκρισιν. Ἀλλ' ἡ ἐνστάσις τῆς ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ στηριχθῇ καὶ εἰς τὸν λόγον, ὅτι τὸ ἀδίκημα ὑπάγεται μὲν ἐν γένει εἰς τὴν ἐπιληφθεῖσαν τακτικὴν ἢ ἑκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἀλλ' εἰς ἀνώτερον ἢ κατώτερον δικαστήριον τῆς δικαιοδοσίας ταύτης, ὡς ὅταν εἰσέλθῃ ἐσφαλμένως ὡς πλημμέλημα εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον πρᾶξις χαρακτηριζομένη ὡς κακούργημα ἢ πταῖσμα, ἢ ὅταν εἰσέλθῃ ἐσφαλμένως εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ὡς πταῖσμα πρᾶξις διαπραχθεῖσα ὑπὸ νομάρχου, καὶ χαρακτηριζομένη ὡς πλημμέλημα. Τὰ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀποτελέσματα τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, διαφέροντα οὐσιωδῶς τῶν ἀνωτέρω, θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας· ἐνταῦθα θέλομεν ἐξετάσει μόνον τὰ εἰς τὰς ἀνωτέρω δύο περιπτώσεις ἀποτελέσματα τῆς περὶ ἀναρμοδιότητος ἐνστάσεως.

411. Καὶ ὅταν μὲν ἡ ἐνστάσις τῆς ἀναρμοδιότητος προτείνεται

κατὰ τὴν ἐκδίκασιν, ἀποφασίζει περὶ αὐτῆς τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον, πρὶν ἢ ἐξετάσῃ κατ' οὐσίαν τὴν ὑπόθεσιν, διότι, ἂν τὸ δικαστήριον δὲν ᾔῃ ἀρμόδιον, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐκφέρῃ ἀπόφασιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν (Helie n° 3380). Ὅταν ὁμως ἡ ἀναρμοδιότης προτείνεται κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, ἀμφίβολον πολλάκις εἶναι, τίς θέλει ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτῆς. Ἀνάγκη νὰ διεξέλθωμεν ὅλας τὰς περιπτώσεις.

412. Ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς, λαμβάνων μὴνυσιν καὶ φρονῶν, ὅτι δὲν εἶναι ἀρμόδιαι αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ τῆς περιφέρειας τοῦ δικαστηρίου, παρ' ᾧ διατελεῖ, δύναται βεβαίως νὰ ὑποβάλῃ ἀμέσως τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἵνα ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀρμοδιότητος ἢ μὴ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τῆς περιφέρειας, δύναται ὁμως νὰ παραπέμψῃ τὴν μὴνυσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὃν θεωρεῖ ἀρμόδιον, διότι ὅπως πᾶς ἄλλος ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, λαμβάνων μὴνυσιν, ὀφείλει νὰ διευθύνῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα κατὰ τὸ ἄρθρ. 155 Ποιν. Δικ. οὕτω, νομίζομεν, δύναται νὰ πράξῃ καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς, οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ οὗτος ὑπόχρεως νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τῆς μηνύσεως, διότι ὁ παθὼν, ἢ ὁ λαβὼν αὐτὴν ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τὸν ἐθεώρησεν ἐκ πλάνης ὡς ἀρμόδιον.

Καὶ ἂν μὲν ὁ ἕτερος εἰσαγγελεὺς παραδεχθῇ, ὅτι εἶναι ἀρμόδιος, καὶ διατάξῃ ἀνάκρισιν, πᾶσα δυσκολία ἐξέλειψεν· ἂν ὁμως νομίσῃ, ὅτι ὁ πρῶτος ἦτον ἀρμόδιος, ὀφείλει, φρονοῦμεν, νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα κηρύξῃ τὴν ἀναρμοδιότητα, καὶ τότε νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν πρῶτον εἰσαγγελέα, ἵνα ὑποβάλῃ καὶ οὗτος τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, ἂν ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἰδέαν του, ὅτι δὲν εἶναι ἀρμόδιος, καὶ δὲν εἶχεν ἤδη ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, καθ' ὅσον, ἂν καὶ τοῦτο εἶχε κηρυχθῇ ἀναρμοδιον προηγουμένως, ἢ κηρυχθῇ τοιοῦτον μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐγγράφων, ἀνάγκη νὰ λάβῃ χώραν κανονισμὸς ἀρμοδιότητος.

413. Ὅταν δὲ ὁ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὺς λαμβάνων τὴν μὴνυσιν φρονῇ, ὅτι εἶναι ἀρμόδιος καὶ διατάξῃ ἀνάκρισιν, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀποφανθῇ αὐτὸς περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τῆς περιφέρειας του, ἀλλὰ μόνον τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο. Καὶ ἂν μὲν ὁ εἰσαγγελεὺς διέταξε κυρίαν ἀνάκρισιν, δύναται ὁ ἀνακριτής, ἂν θεωρῇ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον, ν' ἀρνηθῇ νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ φέρῃ τὴν περὶ τοῦ-

του ἀμφισβήτησιν εἰς τὸ συμβούλιον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 250 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. Τὰ αὐτὰ δύνανται νὰ πράξωσι καὶ οἱ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν παριστάμενοι διάδικοι. Ἄν δὲ ὁ εἰσαγγελεὺς διέταξε προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, οἱ λαβόντες τὴν παραγγελίαν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ προχωρήσωσι, καὶ ἂν θεωρῶσιν ἑαυτοὺς ἀναρμοδίους. Οἱ λοιποὶ διάδικοι δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν ἀντίρρησην, τὴν ὁποῖαν δύναται μὲν ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ φέρῃ εἰς τὸ συμβούλιον, δύναται ὁμως ἐπίσης, ὅσκις ὑπάρχουσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἵνα ἀποφασίσῃ τὸ δικαστήριον συγχρόνως ἐπὶ τε τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, καὶ, ἂν ἀπορρίφθῃ αὕτη, ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως. Τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 120 χορηγούμενον εἰς τὸν εἰσαγγελέα δικαίωμα τοῦ νὰ εἰσάγῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἀνακρίσεως δὲν δύναται, νομίζομεν, νὰ περιορισθῇ, διότι ἐπροτάθη ἐνστασις ἀναρμοδιότητος.

414. Ὅταν τὸ συμβούλιον ἢ τὸ δικαστήριον ἀναγνωρίξῃ τὴν ἀναρμοδιότητά του, ταύτην καὶ μόνην πρέπει νὰ περιορισθῇ νὰ κηρύξῃ· δὲν δύναται νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀρμοδίον δικαστήριον, διότι δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κανονίσῃ τὴν ἀρμοδιότητα ἄλλου συμβουλίου ἢ δικαστηρίου, οὐδὲ νὰ διαγράψῃ τὴν περαιτέρω πορείαν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (Helie n° 2225 καὶ 3381)· τοιαύτη διάταξις ἤθελεν ἀποτελέσει ὑπέρβασιν καθηκόντων (ἀπ. 13 καὶ 39 : 63), περὶ ἧς κατωτέρω θέλομεν πραγματευθῇ (Κωστῆς σελ. 486 σημ. 9). Δὲν καθιεροῖ δὲ ἀντίθετον ἀρχὴν τὸ ἄρθρον 258 Ποιν. Δικ. ὡς ἐν ἀριθμῷ θέλομεν ἐκθέσει.

415. Ἐν περιπτώσει παραδοχῆς τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος, ποῖα ἢ ἰσχὺς τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, τῶν ἐνεργηθειῶν ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες ἐκηρύχθησαν ἀναρμόδιοι; Γενικῶς παραδέχονται, ὅτι αἱ πράξεις τοῦ ἀναρμοδίου ἀναγνωρισθέντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι ἄκυροι, ὅθεν καὶ τὰ ἐκδοθέντα ἐντάλματα ἀποβάλλουσι τὴν ἰσχύν των, καὶ αἱ γενόμεναι τυχὸν κατασχέσεις ἀναιροῦνται, καὶ διατάσσεται ἡ ἀπόδοσις τῶν πειστηρίων (Helie n° 2853, 3055, 3062).

Ἄλλ' ὁ κατόπιν ἐπιληφθησόμενος τῆς ὑποθέσεως ἀρμοδῖος δικαστὴς ὀφείλει ἀναγκαίως νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ὑπὸ τοῦ ἀναρμοδίου ἐνεργηθείσας ἀνακριτικὰς πράξεις, ἢ δύναται νὰ υἱοθετήσῃ αὐτάς; Ἐν Γαλ-

λίαν, εφαρμόζοντες τὰς ἀρχὰς τῆς προγενεστέρας νομοθεσίας, παραδέχονται, ὅτι, καὶ ἂν τὸ ἀδίκημα ὑπάγῃται εἰς ἔκτακτον δικαιοδοσίαν, δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς ν' ἀρχίσωσι τὴν ἀνάκρισιν πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ συλλογὴν τῶν ἐνδείξεων (Helie n° 2151). Ὑπάρχει μάλιστα καὶ ρητὴ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 484 § 2 instr. crim. καθ' ἣν, μέχρις οὗ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς ἐπιληφθῇ τῆς ἀνακρίσεως τῶν εἰς τὴν ἔκτακτον δικαιοδοσίαν ὑπαγομένων ἀδικημάτων, δύναται οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ βεβαιώσωσι τὸ σῶμα τοῦ ἀδικήματος, ἐνεργοῦντες ὅλας τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ὅσαι δὲν ἐφάπτονται τοῦ προσώπου τοῦ κατηγορουμένου (Helie n° 2172). Ἄν ὅμως τὸ ἀδίκημα ἀφηρέθῃ ὅλως τῆς δικαιοδοσίας τοῦ εἰσαγγελεὺς καὶ ἀνακριτοῦ, ἂν, φέρ' εἰπεῖν, τὸ ἀδίκημα στρατιωτικόν, θεωροῦσι μᾶλλον περιωρισμένα τὰ δικαιώματα τῶν ὑπαλλήλων τούτων, καὶ παραδέχονται μὲν, ὅτι δύναται νὰ ἐνεργήσωσι τὰς ἀνωτέρω πράξεις, ἀλλὰ θεωροῦσιν αὐτὰς ὡς ἀπλᾶς πληροφορίας (Helie n° 2154 καὶ 2174).

Παρ' ἡμῖν περὶ τοιοῦτου ζητήματος προβλέπει ὁ περὶ στρατιωτ. ποιν. νομοθεσίας νόμος. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 76 τοῦ νόμου τούτου, «ἐπὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων, ἐν ἐλλείψει παντὸς ἐπὶ τῆς προανακρίσεως στρατιωτικοῦ, οἱ κατὰ τὰ ἄρθρα 17 καὶ 18 τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ οἱ δι' εἰδικοῦ νόμου τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἔχοντες, ἐνεργοῦσι τὰς πρὸς βεβαίωσιν τοῦ πράξαντος καὶ τῆς πράξεως ἀνακρίσεις.»

Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 87 «ἐὰν οἱ μάρτυρες ἐξετάσθῃσαν ὑπὸ τινος τῶν στρατιωτικῶν ἢ τῶν κοινῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, προτοῦ δοθῇ ἢ κατὰ τὸ ἄρθρ. 82 διαταγὴ ἀνακρίσεως, ὁ εἰσηγητὴς δύναται νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τὴν εξέτασιν τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνακριτικὰς πράξεις.»

Ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων ἐξάγεται, ὅτι οἱ κοινοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ ὅταν ἀκόμη ἀναγνωρίζωσι τὴν ἀναρμοδιότητά των, ὀφείλουσιν, ἐν ἐλλείψει στρατιωτικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, νὰ προβαινῶσιν εἰς ὅλας τὰς ἀναγκαίας πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἀνακριτικὰς ἐργασίας. Καὶ τὴν σύλληψιν μάλιστα αὐτὴν τοῦ ὑπαίτιου δύναται νὰ ἐνεργήσωσι εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, κατὰ τὸ ἄρθρον 70 τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἐξάγεται ἐπίσης ἐκ τῶν αὐτῶν ἄρθρων, ὅτι καὶ ἂν θεωροῦντες ἑαυτοὺς ὡς ἀρμοδίους προέβησαν οἱ κοινοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἰς ἀνακριτικὰς ἐργασίας, αἱ πράξεις των δὲν ἀποβάλλουσι πᾶσαν σημασίαν. Ἐπελθούσης τῆς ἀναρμοδιότητος ἀπόκειται εἰς τὸν εἰσηγητὴν νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ ἢ οὐ· μόνον τῶν διὰ χειραψίας ἐξετασθέντων μαρτύρων τὴν νέαν ἐξέτασιν ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον 87, διότι εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀνάκρισιν ὅλοι οἱ μάρτυρες ἐνόρκως ἐξετάζονται.

Αἱ διατάξεις αὗται πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀναρμοδίως οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προέβησαν εἰς ἀνακριτικὰς πράξεις, διότι εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ ἀναρμοδιότης αὐτῶν δὲν εἶναι τοσοῦτον ῥιζικὴ, ὅσον προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν ἀδικημάτων· ἀπόκειται λοιπὸν πάντοτε εἰς τὸν ἀκολουθῶς ἐπιληφθέντα ἀρμόδιον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον νὰ ἐπαναλάβῃ, ἢ νὰ υἱοθετήσῃ τὰς παρὰ τοῦ ἀναρμοδίου ἐνεργηθείσας ἀνακριτικὰς πράξεις. Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος, ὅσας οἱ ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου ὡς ἀναρμόδιοι ἀναγνωρισθέντες ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἶχον ἐνεργήσει ἀνακριτικὰς πράξεις (ἰδὲ ἀριθ. 400).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Γενικοὶ περὶ ἀνακρίσεως κανόνες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

416. Α'. Ἐγγραφὸς καὶ μυστικὴ.
417. Λόγοι μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως.
418. Ἀληθὴς ἔννοια τῆς μυστικότητος.
419. Μέτρα πρὸς εἰλικρινῇ ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως.
420. Πρόσωπα, ἃ ὀφείλει νὰ συμπαραλάβῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος.
421. Ἐν ἐλλείψει αὐτῶν προβαίνει καὶ μόνος.
422. Διατυπώσεις ἐκθέσεων.
423. Ἡ τήρησις τῶν διατυπώσεων πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως.
424. Ὑπὸ τίνος καὶ πότε προτείνεται ἡ ἀκυρότης τῶν ἐκθέσεων.
425. Τίς γράφει τὰς ἐκθέσεις;
426. Σχέσις γραμματέως πρὸς ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον.
427. Μνεῖα τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων.

428. Πότε πρέπει νὰ συντάσσῃται ἡ ἐκθέσις.
 429. Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως πρὶν ὑπογραφήν.
 430. Παρεισγραφαὶ, διαγραφαὶ καὶ προσθήκαι.
 431. Τί βεβαιοῦται διὰ τῶν ἐκθέσεων;
 432. Β'. Ἀσυμβίβαστον τῶν ἔργων ἀνακρίσεως πρὸς τὰ τῆς καταδιώξεως.
 433. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐνεργοῦσι κατὰ παραγγελίαν.
 434. Ἐξαιρέσεις.
 435. Πότε ὑπάρχει κίνδυνος ἀναβολῆς.
 436. Πότε ὑπάρχει ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ.
 437. Ὁ κανὼν ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ πταίσματα;
 438. Πρώτη περίπτωσις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
 439. Δευτέρα περίπτωσις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
 440. Τρίτη περίπτωσις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
 441. Τετάρτη περίπτωσις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.
 442. Γ'. Εἰς τὴν ἀνάκρισιν βεβαιοῦται οὐ μόνον ἡ ἐνοχὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἀθωότης.
 443. Δ'. Χρόνος καὶ τόπος ἀνακρίσεως.
 444. Ε'. Πρόσκλησις ἐνόπλου δυνάμεως.
 445. ΣΤ'. Ἔτερα δικαιώματα ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

416. Τὸ ἄρθρον 72 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας καθιεροῖ δύο γενικοὺς περὶ ἀνακρίσεως κανόνας, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ᾔναι ἐγγράφος, καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνηται δημοσίως.

Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνουσιν εἰς βεβαίωσιν τῶν ἀδικημάτων καὶ εἰς συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων, οὐχὶ βεβαίως ἵνα λάθωσιν αὐτοὶ προσωπικῶς γνῶσιν τῶν γενομένων. ἀλλ' ἵνα διαβιβάσωσι τὰς ἀποδείξεις εἰς τοὺς δικαστὰς, οἵτινες θέλουσιν αποφασίσαι ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως καὶ ἐκτιμήσαι τὰ ἀποτελέσματα τῆς. Ὅθεν ἀναγκαίως ἡ ἀνάκρισις πρέπει νὰ γείνη ἐγγράφως, διότι μόνον διὰ τῆς γραφῆς δύναται νὰ γείνη ἡ μεταβίβασις αὕτη.

417. Μεγάλως συντελεῖ εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἡ μυστικότης τῆς ἀνακρίσεως, διότι ἂν οἱ κατηγορούμενοι ἐγνώριζον τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ διαθήματα τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἡδύναντο εὐκόλως νὰ ματαιώσωσι τὰ πάντα ἐξαφανίζοντες τὰς ἀποδείξεις, διαφθείροντες ἢ ἐκφοβίζοντες τοὺς μάρτυρας, ἢ κατασκευάζοντες ἀποδείξεις ἀναιρετικὰς τῶν συλλεγεῖσων.

Ἐν τούτοις πρό τινος χρόνου διάφοροι φωναὶ ἡγέρθησαν κατὰ τῆς μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως, στηριζόμεναι εἰς τὸν λόγον, ὅτι παραβλάπτονται οὕτω τὰ συμφέροντα τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορου-

μένου, ὅστις διατελεῖ ἐν πληρεστάτῃ ἀγνοίᾳ τῶν περὶ αὐτοῦ ἐνεργουμένων.

Ἄλλ' εἰς τὰς ἀντιρρήσεις ταύτας εὐλόγως δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ, ὅτι ἡ ἀγνοία αὕτη τοῦ κατηγορουμένου ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον διαρκεῖ, καὶ δικαιολογεῖται πληρέστατα ἐκ τοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ μυστικότης τῆς ἀνακρίσεως συντελεῖ πολλάκις καὶ εἰς τοῦ κατηγορουμένου αὐτοῦ τὴν ὑπεράσπισιν, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἰδιαίτερας μυστικῆς ἐξετάσεως δύνανται νὰ περιπέσωσιν εἰς ἀντιφάσεις οἱ κατ' αὐτοῦ καταθέτοντες μάρτυρες, καὶ οὕτω νὰ ἀνακαλυφθῇ ἡ ἐκ προθέσεως γενομένη τῆς ἀληθείας παραμόρφωσις, ὅπερ δὲν ἤθελε συμβῇ ἂν δημοσίως ἐγένετο ἡ ἐξέτασις, καὶ ἡδύνατο νὰ μάθῃ ἕκαστος τῶν μαρτύρων τί ἠρωτήθη καὶ τί κατέθετεν ὁ ἕτερος. Τέλος ἡ δημοσιότης τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιβλαβῆ ἐπιρροὴν καὶ εἰς τὴν ὑπόληψιν αὐτὴν τοῦ κατηγορουμένου, διότι παρευρισκόμενός τις εἰς τινῶν μόνον μαρτύρων τὴν ἐξέτασιν δύναται νὰ σχηματίσῃ πιθανότητα περὶ τοῦ βασίμου τῆς κατηγορίας, ἐνῶ ἐνδεχόμενον εἶναι βραδύτερον ἢ ἀνακρίσεις ν' ἀποδείξῃ τὸ ἀνυπόστατον αὐτῆς, ἐπομένως ὀρθότερον εἶναι νὰ περιμείνωμεν τὴν εἰς δίκην παραπομπήν, ἵνα διακοινώσωμεν ἐνδείξεις προσβαλλούσας τὴν ὑπόληψιν τοῦ κατηγορουμένου.

Ὁ κανὼν τῆς μυστικότητος ἰσχύει οὐ μόνον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην ἐν γένει τὴν διαδικασίαν, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα 165. 257 καὶ 273 Ποιν. Δικ. μόνον μετὰ τὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσιν ἐπιτρέπεται ἡ εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀνακοίνωσις τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως, ὡς ἀκριβέστερον θέλομεν ἐκθέσει ἀκολούθως.

418. Ἄλλ' ἡ μυστικότης τῆς ἀνακρίσεως δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἀπολυτῶς. Καθιερώθη αὕτη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βλάβης, ἣν ἡ ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου γνῶσις τοῦ ἐξαγομένου τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ὅταν ἐπομένως οὐδεμία δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐντεῦθεν ζημία, δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τοὺς κατηγορουμένους τὰς κατ' αὐτῶν ὑπαρχούσας ἐνδείξεις, καθ' ὅσον δύναται νὰ λάβῃ καὶ παρ' αὐτῶν ἐξηγήσεις καὶ πληροφορίας, συντελούσας εἰς τῆς ἀληθείας τὴν ἀνακάλυψιν. Τούτου ἕνεκεν ἐπιτρέπει ὁ νόμος καὶ τὴν κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, καὶ τὴν

παρουσίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν τινων πράξεων, ὡς βραδύτερον θὰ ἴδωμεν.

419. Ἀλλὰ καθιερώσας ὁ νόμος τὸ ἔγγραφον καὶ μυστικὸν τῆς ἀνακρίσεως, ἔλαβε συγχρόνως καὶ μέτρα τινὰ ἐξασφαλιζόντα τὴν εἰλικρινῇ καὶ ἀμερόληπτον ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων. Τὰ μέτρα ταῦτα συνίστανται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐνεργούντος τὴν ἀνάκρισιν ὑπαλλήλου νὰ παραλάβῃ καὶ ἄλλα τινὰ πρόσωπα κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν διαγραφὴν διατυπώσεων τινων, τηρητέων κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν περὶ ἐκάστης ἀνακριτικῆς πράξεως συντασσομένων ἐκθέσεων.

420. Τὰ πρόσωπα ἅτινα ὀφείλει νὰ συμπαραλάβῃ ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνάκρισιν ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ ἀνάκρισις γίνεται «ἐπὶ παρουσίᾳ δικαστικοῦ γραμματέως ἢ δημάρχου, παρέδρου ἢ ἀστυνομου». Ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα ταῦτα παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς. Πρῶτον, ὅτι οἱ δῆμαρχοι καὶ δημαρχικοὶ πάρεδροι προσλαμβάνονται ἔνεκα τοῦ δημοτικοῦ αὐτῶν ἀξιώματος, ὅθεν δύνανται νὰ προσληφθῶσι καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ περὶ ἀστυνομίας νόμου ἀπαλλαγὴν των ἀπὸ τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων. Δεύτερον, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τίνος ἔνεκα παρέλειψεν ὁ νόμος ν' ἀναφέρῃ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, ὡς τὸν εἰρηνοδίκην καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τῆς χωροφυλακῆς· φρονοῦμεν, ὅτι, καίπερ σιωπῶντος τοῦ νόμου, δύνανται ἐγκύρως καὶ οὕτοι νὰ πρæρευρεθῶσι, διότι ὅπως ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς ἐνεργῶν ἀνάκρισιν δύναται κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ. νὰ προσλάβῃ ἀστυνόμον, οὕτω δύναται καὶ ὁ ἀστυνόμος, ἐνεργῶν ἀνάκρισιν, νὰ προσλάβῃ τὸν ἀξιωματικὸν τῆς χωροφυλακῆς· αἱ αὐταὶ ἐγγυήσεις ὑπάρχουσιν εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις, καὶ δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ λογικῶς, ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις εἰσὶν ἄκυροι, ἐνῶ εἰς τὴν πρώτην εἶναι ἔγκυροι· καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν δὲ δὲν ἐγείρεται ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καίτοι ἀπεφάνθη ποτὲ ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτι εἶναι ἄκυρος ἐκθεσις μοιράρχου τῇ προσλήψει ἐνωμοτάρχου, ὡς μὴ ὄντος ἐκ τῶν προσώπων τοῦ ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ. (ἀπ. 22 : 48). Τρίτον παρατηροῦμεν, ὅτι οὐχὶ πᾶς δῆμαρχος, πᾶς ἀστυνόμος κλπ. δύναται νὰ παραληφθῇ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακρίσεων, ἀλλὰ μόνον ὁ τοῦ τόπου, ἐνθα ἡ ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἐνεργεῖται, διότι, ὡς εἶδομεν, μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δήμου ἐκπληροῦσι τὰ καθή-

κοντά των ὁ δήμαρχος καὶ ὁ ἀστυνόμος. Τὴν γνώμην ταύτην καθιέρωσεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 93 : 56 ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἀκυρώσασα ἔκθεσιν ἐνόρκου ἐξετάσεως μάρτυρος, συνταχθεῖσαν ὑπὸ ἐνωμοτάρχου παραλαβόντος ἀστυνόμον ξένης περιφέρειας (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 311 καὶ 312).

421. Ἐν ἐλλείψει γραμματέως ἢ ἄλλου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, δύναται ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνάκρισιν νὰ παραλάβῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 72 δύο μάρτυρας, οὔτινες κατὰ τὸ ἄρθρ. 73 ἐδ. 2 πρέπει νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν τοῦλάχιστον δέκα ὀκτώ ἐτῶν, νὰ ᾔναι ἄρρενες, καὶ νὰ μὴ ἔχωσι συμφέρον εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ὑποθέσεως. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ μνημονεύῃ ἡ ἔκθεσις ἐν ἀρχῇ τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων, ἀρκεῖ ἡ ἐν τέλει ὑπογραφή των (ἀπ. 99 : 93). Τὴν ἐλλείψιν τοῦ γραμματέως κλπ. ἐξήγαγεν ὁ Ἀρ. Πάγος καὶ ἐκ τῆς φράσεως, ὅτι ἐλήφθησαν οἱ παρευρεθέντες μάρτυρες (ἀπ. 55 : 68). Ἐν ἐλλείψει δὲ ὅλων τούτων, ἢ ἂν δὲν δύνανται νὰ εὑρεθῶσι τοιοῦτοι, ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἀνακριτικός ὑπάλληλος, καὶ εἶναι μάλιστα ὑπόχρεως, νὰ προβαίνει καὶ μόνος του (ἄρθρ. 74 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.).

422. Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία διαγράφει τὰς ἐξῆς διατυπώσεις. Περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως πρέπει νὰ συντάσσεται ἔκθεσις (ἄρθρ. 72 ἐδ. 2) ἐπὶ πειθαρχικῇ μάλιστα ποινῇ ἐπιβαλλομένη εἰς τὸν παραλείψαντα τὴν σύνταξιν τῆς (ἄρθρ. 74 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Ἐκάστη δὲ ἔκθεσις πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρὰ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, παρὰ τῶν προσώπων, ἅτινα κατὰ τὰ ἀνωτέρω συμπαραέλαβε, καὶ παρὰ τῶν ἐξετασθέντων ἢ παρόντων διαδίκων καὶ μαρτύρων (ἄρθρ. 73 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν δὲ οὗτοι δὲν δύνανται, ἢ δὲν θέλωσι νὰ ὑπογράψωσι, γίνεται μνεῖα εἰς τὴν ἔκθεσιν (ἄρθρ. 73 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.).

* Ἄν ἐλλείπῃ τι ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων τούτων, ἡ ἔκθεσις δὲν ἔχει ἰσχὺν ἀποδείξεως, καὶ πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις ἀντιβαίνει εἰς τὰ ἀνωτέρω διατεταγμένα ὑποβάλλεται πειθαρχικῶς εἰς πρόστιμον 10—200 δραχμῶν, εἰς τὴν ἀποζημίωσιν καὶ εἰς τὰ ἐξόδα (ἄρθρ. 74 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.).

423. Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων σαφῶς προκύπτει, ὅτι ἐκ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς πρέπει νὰ ἐξάγῃται· α) ποῖον τὸ ὄνομα καὶ ἡ ιδιότης τοῦ ἐνεργοῦντος ὑπαλλήλου· β) ὅτι συνεμορφώθη οὗτος μὲ τὰς περὶ

παραλαβῆς γραμματέως, ἢ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἢ μαρτύρων διατάξεις τοῦ νόμου· καὶ γ) ὅτι ὑπεγράφη ἡ ἐκθέσις κατὰ νόμον.

Ἄν ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως δὲν προκύπτῃ ἡ τήρησις τῶν διατυπώσεων τούτων, οὐδεμίαν ἔχει αὕτη ἰσχὺν ἀποδείξεως, ἡγουν θεωρεῖται ὡς ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποδειχθῇ δι' ἄλλων μέσων ἡ τήρησις αὐτῶν (Helie n° 1680).

Ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν πρέπη ἐν τῇ κεφαλίδι τῆς ἐκθέσεως νὰ σημειῶνται οἱ ὡς μάρτυρες λαμβανόμενοι, ἢ ἀρκεῖ ἡ ἐν τέλει ὑπογραφή αὐτῶν. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι ἀρκεῖ ἡ εἰς τὸ τέλος ὑπογραφή (ἀπ. 75 : 62). Ἐν τούτοις προτιμότερον θεωροῦμεν νὰ σημειῶνται ἐπὶ κεφαλῆς τὰ ὀνόματα, πρὸς μείζονα ἐγγύησιν τῆς παρουσίας αὐτῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως.

424. Ἡ ἀκυρότης ἐκθέσεως τινος δύναται νὰ προταθῇ οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως (ἀπ. 2 : 51). Ἐν Γαλλίᾳ δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, διότι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ στηριχθῇ κατὰ δίκην ἐπὶ πράξεως ἀκύρου (Helie n° 1686). Καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος μάλιστα ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ δύναται νὰ ληθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀκυρότης (Trebutien τόμ. 2 n° 378). Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν ὀρθότερα εἶναι ἡ ἀντίθετος γνώμη, ἣν ὁ Ἄρ. Πάγος ἀκολουθεῖ, ὅτι δὲν ἀποτελοῦσι λόγον ἀναιρέσεως αἱ ἀκυρότητες τῆς ἐκθέσεως, διότι τοιοῦτοι λόγοι εἶναι παρ' ἡμῖν μόνον οἱ ἐν ἄρθρ. 458 Ποιν. Δικ. ἀναφερόμενοι, εἰς τούτους δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπαχθῇ ἡ ἀκυρότης τῆς ἐκθέσεως, ἐκπὸς ἂν ἀνεγνώσθη ἐκθεσις ἐξετάσεως μαρτύρων μὴ ὀρκισθέντων, ἢ μὴ νομίμως διὰ διερμηνέως ἐξετασθέντων (ἄρθρ. 458 ἐδ. 14 καὶ 15 Ποιν. Δικ.) Ὅθεν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἡ ἀνάγνωσις ἀκύρων ἐκθέσεων, οἷον αὐτοψίας, πραγματογνωμοσύνης, ἐξετάσεως κατηγορουμένων, βεβαιώσεως ἀξιοποίνου πράξεως ὑπὸ εἰδικοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου κτλ. δὲν ἀποτελεῖ παρ' ἡμῖν λόγον ἀναιρέσεως (ἀπ. ρπς' : 38.156 : 66.69 : 68.9 : 70.80 : 75.126 : 95).

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὅσα ἀνωτέρω εἵπομεν ἐφαρμόζονται μόνον προκειμένου περὶ ἐκθέσεων, αἵτινες χρησιμεύουσιν ὡς μέσα ἀποδείξεως.

425. Ταύτας μόνας τὰς διατυπώσεις διέγραψεν ἡ Ποινικὴ Δικονομία περὶ τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων ἐν γένει (1).

(1) Ἐπὶ εἰδικῶν τινῶν περιπτώσεων διέγραψε καὶ ἄλλας τινὰς διατυπώσεις, ἅς θέλομεν ἐξετάσει βραδύτερον.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν διατυπώσεων τούτων, ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῶσι καὶ ἕτερά τινα ζητήματα σχετικά τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων. Τὰς ἐκθέσεις ταύτας συντάττει βεβαίως ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνακριτικὴν πράξιν, ἀλλὰ τίς γράφει αὐτάς, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἢ ὁ γραμματεὺς, ἢ ἄλλοι καθ' ὑπαγόρευσίν του; οὐδεμίαν περὶ τούτου περιέχει διάταξις ἡ Ποιν. Δικονομία. Ἡ παρουσία δικαστικοῦ γραμματέως ὑποδεικνύει, ὅτι οὗτος θὰ γράψῃ τὴν ἐκθεσιν· ἐν ἀπουσίᾳ γραμματέως καλὸν εἶναι νὰ γράψῃ μόνος ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, καθ' ὅσον οὕτως ὑπάρχει ἐγγύησις, ὅτι ἐξετέθησαν πιστῶς αἱ ἀτομικαὶ αὐτοῦ ἐντυπώσεις· ἐν τούτοις εἴτε παρόντος, εἴτε ἀπόντος τοῦ γραμματέως, ἢ δι' ἄλλης χειρὸς γραφῇ τῆς ἐκθέσεως ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου οὐδεμίαν ἐπιφέρει ἀκυρότητα (Helie n° 1694, 1695).

426. Ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν ὁ δικαστικὸς γραμματεὺς ὀφείλῃ νὰ γράψῃ εὐπειθῶς ὅ,τι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τῷ ὑπαγορεύει, ἢ δύναται νὰ κάμῃ παρατηρήσεις. Ἐν γένει ὁ γραμματεὺς ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον κατὰ τὰς ἐργασίας του, ἵνα βεβαιώσῃ αὐτάς· ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ οὐδεμίαν ἀντίρρηση ἐπὶ τῶν ἐκτιμήσεων, τὰς ὁποίας ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐπιφέρει ἐπὶ τῶν γεγονότων. Ἄν ὅμως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ζητήσῃ παρὰ τοῦ γραμματέως νὰ βεβαιώσῃ γεγονὸς τι ψευδές, ἐνέργειάν τινα, ἣτις δὲν ἐγένετο, δύναται καὶ ὀφείλει μάλιστα ὁ γραμματεὺς νὰ ἀρνηθῇ τὴν βεβαίωσιν ταύτην (Helie n° 2334),

427. Ἡ ἐκθεσις πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς συντάξεώς της. Ῥητῶς ἀπήτησεν ἀμφοτέρω ταῦτα ἡ Πολιτικὴ Δικονομία ἐπὶ τῶν κατ' αὐτὴν συντασσόμενων ἐκθέσεων (ἄρθρ. 134 ἐδ. 2 Πολ. Δικ.) καὶ ἐπὶ ποινῇ μάλιστα ἀκυρότητος (ἄρθρ. 135 Πολ. Δικ. Οἰκονομίδης § 84). Ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ περὶ τούτων, προφανῆς ὅμως εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς μνείας τοῦ χρόνου καὶ τόπου τῆς συντάξεως τῶν ἐκθέσεων, οὐ μόνον διότι ἀμφοτέρω ταῦτα δύναται νὰ ἔχωσιν μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διότι ἐκ μὲν τῆς χρονολογίας ἐνδεχόμενον νὰ προσδιορίζεται ἡ ἐναρξίς ἢ ἡ συμπλήρωσις τῆς παραγραφῆς, ὁ δὲ τόπος ἐνδεχόμενον νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἀποδείξεις τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ συντάξαντος τὴν ἐκθεσιν ὑπάλληλου. Πρέπει ἐπομένως νὰ μνημονεύσιν ἀμφοτέρω ταῦτα οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ἀλλ' ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου δὲν δύναται τις, φρονοῦμεν, νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ παράλειψις

αὕτη ἐπιφέρει ἀκυρότητα (Helie n° 1723)· δύνανται δὲ, φρονοῦμεν, ἀμφοτέρω ν' ἀποδειχθῶσι καὶ δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων (Tributien n° 378).

428. Ἡ ἐκθεσις πρέπει νὰ συντάσσεται ἀμέσως κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως, καθ' ὅσον μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι ἐκτίθενται ἐν αὐτῇ αἱ ἀληθεῖς ἐντυπώσεις τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου (Βικέλ. σελ. 93—94 Helie n° 1689). Καὶ τὸν κανόνα τοῦτον ῥητῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος καθιεροῖ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία (ἄρθρ. 133 ἐδ. 1 καὶ 135 Πολιτ. Δικονομίας)· «οὐσιῶδες ἀπαιτούμενον, λέγει τὸ 133 ἐδ. 1, πάσης ἐκθέσεως εἶναι 1) νὰ συντάσσεται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν παρόντων καὶ κατὰ τὴν πράξιν αὐτὴν.» Ἡ Ποινικὴ Δικονομία καὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σιωπᾷ, ἀλλ' ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων αὐτῆς, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς διατάξεως νὰ ὑπογράψωσι τὰς ἐκθέσεις οἱ παρόντες διάδικοι, ἐξάγεται, ὅτι προϋποτίθῃσι τὴν κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως. Ἐν τούτοις καὶ ἐνταῦθα ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς συντάξεως ἐπιφέρει ἀκυρότητα.

429. Ὁ νόμος ἀπαιτῶν νὰ ὑπογράφωνται εἰς τὰς ἐκθέσεις οἱ παρόντες διάδικοι κτλ. προϋποτίθῃσι ἀναγκάως τὴν εἰς αὐτοὺς ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως πρὸς ἐξέλεγχιν τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν καταθέσεων ἢ παρατηρήσεων τῶν. Ἐν τούτοις καὶ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην οὐδεμίᾳ διατάξει τῆς Ποινικῆς Δικονομίας διατάσσει ῥητῶς· μόνον ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ὑπάρχει τοιαύτη (ἄρθρον 133 ἐδ. 2). Ὅθεν καὶ ἡ παράλειψις αὕτη δύναται βεβαίως νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐκτίμησιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἐκθέσεως, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ καταστήσῃ τὴν ἐκθεσιν ταύτην ἄκυρον (ἐπὶ μάρτυρος ἀπ. 141 : 55).

430. Τέλος αἱ ἐκθέσεις δὲν πρέπει νὰ περιέχωσιν παρειαγραφὰς ἢ διαγραφὰς καὶ προσθήκας μὴ βεβαιουμένας ἐν τῷ περιθωρίῳ διὰ τῶν ὑπογραφῶν τῶν προσώπων, ἃ ὑπογράφουσι τὴν ἐκθεσιν ἐν γένει. Περὶ τούτων ἀκριβεῖς διατάξεις περιέχουσι τὰ ἄρθρα 186—189 Ὅργαν. Δικαστ. προκειμένου περὶ συντάξεως συμβολαίων, καὶ τὰ ἄρθρα 385 ἐδ. 3, 388, 389 Πολ. Δικ. προκειμένου περὶ ἄλλων ἐγγράφων (Οἰκονομίδης § 205 σημ. 16). Μὴ ὑπαρχούσης ἐν τῇ Ποιν. Δικ. σχετικῆς τινος περὶ τούτου διατάξεως, ἐκτὸς τῆς περὶ ὑπογραφῆς τῶν ἐκ-

θέσεων ἐν γένει, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι αἱ παρεισγραφαὶ καὶ αἱ μὴ ὑπογεγραμμέναι εἰς τὸ περιθώριον προσθῆκαι θεωροῦνται ὡς μὴ ὑπάρχουσαι, καὶ ἂν ὡς ἐκ τούτου ἐπέρχηται ἔλλειψις οὐσιωδους τινὸς διατυπώσεως τῆς ἐκθέσεως, πρέπει καὶ αὕτη νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄκυρος (Helie n° 1708. Κωστῆς σελ. 360).

431. Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ διατυπώσεις τῶν ἐκθέσεων· ἐξεταστέον δὲ ἤδη, τί ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ ἐν αὐταῖς ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος; Περὶ τούτου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τεθῶσι γενικαὶ διατάξεις, διότι τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς ἐνεργουμένης ἀνακριτικῆς πράξεως. Ἄλλο, φέρ' εἰπεῖν, τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ αὐτοψίας, καὶ ἄλλο ἐπὶ ἐξετάσεως μάρτυρος, ἢ ἐγχειρίσεως μηνύσεως. Πραγματευόμενοι περὶ μιᾶς ἐκάστης τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ ὀρίσωμεν τὸ ἔργον τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐπὶ ἐκάστης αὐτῶν.

432. Ἐτερος γενικὸς περὶ ἀνακρίσεως κανὼν εἶναι, ὅτι τὰ ἔργα τῆς ἀνακρίσεως εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τῆς καταδιώξεως. Ἐγγείρουσα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἢ κατηγοροῦσα ἀρχή, καὶ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς ἐπιδιώκουσα, δὲν παρίσταται ἀμερόληπτος πρὸς ἐπιχειρήσιν ἀνακριτικῶν πράξεων, φαίνεται δὲ ἄτοπον νὰ στηρίξῃ τὰς περὶ παραδοχῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς αἰτήσεις τῆς ἐπὶ πράξεων, τὰς ὁποίας αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ ἐνήργησεν (Helie n° 640—642). Ἐνεκα τούτου ἡ ἡμετέρα Ποιν. Δικονομία δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὴν εἰσαγγελίαν τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων, εἰμὴ ἐξαίρετικῶς μόνον κατὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν (ἄρθρ. 156 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἀμα ὅμως περιελθούσης τῆς ἀνακρίσεως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀντιπροσωπευομένην δικαστικὴν ἐξουσίαν, οὐδεμίαν πλέον ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ μόνον αἰτήσεις δύναται περὶ τούτων ν' ἀπευθύνῃ.

433. Ἡ διάκρισις δὲ αὕτη τῶν ἔργων τῆς ἀνακρίσεως ἀπὸ τῶν τῆς καταδιώξεως ἔχει ὡς συνέπειαν καὶ τὸν κανόνα, ὅτι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι μόνον τῇ παραγγελίᾳ τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς δύναται νὰ προβῶσιν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνακριτικῶν αὐτῶν καθηκόντων, καθ' ὅσον, ἂν ἠδύναντο οὗτοι νὰ προβαινῶσιν οἰκοθεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τούτων, ὀνόματι μόνον ἤθελεν ἔχει ἡ εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ τὸ δικαίωμα τῆς ἐγέρσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

434. Καὶ τοῦ κανόνος ὅμως, ὅτι τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως

ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις, καθιερώθησαν ἐξαιρέσεις πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ταχίστης βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων, καὶ τῆς ἀποφυγῆς τοῦ κινδύνου τῆς ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ. «Ἐὰν ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχεται κίνδυνος, ἢ ἐὰν ὁ κακούργησας συνελήφθῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ὑποχρεοῦνται τότε πάντες οἱ ἀρμόδιοι ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, οἱ εἰς τὸ ἄρθρ. 17 ἀναφερόμενοι, εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς τὸν εἰσαγγελέα γενομένην μὴνυσιν, καὶ χωρὶς νὰ προσμένωσιν ἄλλην περὶ τούτου πρόσκλησιν, νὰ ἐπιχειρῶσι ... »

435. Ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται, ὅτι δύο εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἀνακρίσεις ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, ὅταν ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχεται κίνδυνος, καὶ ὅταν τὸ ἀδίκημα ᾗναι ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Καὶ πότε μὲν προέρχεται κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, δὲν ὥρισεν ὁ νόμος. Εἰς τὴν κρίσιν ἐπομένως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀποκείται ἡ ἐκτίμησις τῶν τοιούτων περιστάσεων. Τοιοῦτος κίνδυνος ὑπάρχει βεβαίως, ὡς αἰετ, μέχρι τῆς εἰδοποιήσεως τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τῆς λήψεως ἀπαντήσεως αὐτοῦ, παρέρχεται χρόνος ἱκανὸς πρὸς ἀποκρυψιν τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἐξαφάνισιν τῶν περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, εἰδοποιοῦντες τὸν εἰσαγγελέα, ὀφείλουσι ν' ἀναμένωσι τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

436. Ἀδίκημα δὲ ἐπ' αὐτοφώρῳ ὑπάρχει κατὰ τὸ ἄρθρον 168 Ποιν. Δικ. εἰς τὰς ἐξῆς τέσσαρας περιπτώσεις.

- 1) Ὅταν τὸ ἀδίκημα ᾗναι ἐν τῷ πράττεσθαι.
- 2) Ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐπράχθῃ ἀρτίως.
- 3) Ὅταν ὁ κατηγορούμενος κατεδιώχθῃ διὰ δημοσίας κραυγῆς καὶ
- 4) Ὅταν ὁ κατηγορούμενος εὐρέθῃ ἐν καιρῷ τῆς κολασίμου πράξεως ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου αὕτη ἐτελέσθη, μὲ πράγματα, ἐργαλεῖα, ὅπλα καὶ ἄλλα πειστήρια.

Ὅρισμὸν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος περιέχει καὶ τὸ ἄρθρ. 95 τοῦ κανονισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ἔχον οὕτως. «Ἐπ' αὐτοφώρῳ πταίσματα εἶναι, ὅταν ἐν ἔγκλημα συμβῇ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀμέσως μετὰ τὴν πρᾶξιν ὅταν ὁ κατηγορούμενος εὐρεθῇ καταδιωκόμενος ἀπὸ δημοσίους κραυγὰς ὅταν ὁ κατηγορούμενος, ἅμα συμβῇ τὸ πταίσμα, εὐρεθῇ μὲ ἐργαλεῖα, ὅπλα, σκευή, ἔγγραφα καὶ ἄλλα

ἐνοχοποιητικὰ εἶδη, τὰ ὅποια δηλοποιοῦσιν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ αἷτιος, ἢ συνένοχος τοῦ πταίσματος.»

Πρὸ πάντων παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ Ποινικὴ Δικονομία, ὡς μεταγενεστέρα τοῦ κανονισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ὡς περιέχουσα γενικὰς περὶ ὅλων τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διατάξεις, ὑπερισχύει τοῦ κανονισμοῦ, ὅσάκις οἱ δύο οὗτοι νόμοι ἀντιφάσκουσιν πρὸς ἀλλήλους. Δύνανται ὅμως νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ, ὅσάκις δὲν ἀντικρούουσιν, ἀλλὰ συμπληροῦσι καὶ ἐρμηνεύουσιν ἀλλήλους.

437. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν περιπτώσεων τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν αἱ περιπτώσεις αὗται ἐφαρμοζῶνται καὶ εἰς τὰ πταίσματα. Ἀμφιβολία ἡδύνατο νὰ ἐγερθῇ, διότι τὸ ἄρθρ. 168 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει ῥητῶς μόνον τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, ἀλλ' ἡ ἀμφιβολία αὕτη ἐκλείπει, ἅμα λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅφ' ἐνὸς μὲν τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ὅπερ μεταχειρίζεται τὴν λέξιν πταίσματα, ἵνα ἐκφράσῃ ὅλα ἐν γένει τὰ ἀδικήματα, καὶ ὅφ' ἐτέρου τὰ ἄρθρα 140 καὶ 142 Ποιν. Δικ. ἅτινα ῥητῶς ὁμιλοῦσι περὶ πταισμάτων ἐπ' αὐτοφώρῳ τελεσθέντων.

438. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων ἡ πρώτη περίπτωσις, καθ' ἣν τὸ ἀδικήμα εἶναι ἐν τῷ πράττεσθαι, εἶναι ἡ ἀληθὴς καὶ κυρία φάσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, καὶ οὐδεμίαν παρουσιάζει δυσκολίαν. Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, εἰδοποιούμενος περὶ τῆς διαπράξεως ἀδικήματος μεταβαίνει ἐπιτοπίως, καὶ ἀνευρίσκει τὸν δράστην ἐξακολουθοῦντα τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

439. Δευτέρα περίπτωσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν τὸ ἀδικήμα ἄρτίως ἐπράχθη, ἢ ὅπως ἐξεφράσθη ὁ Καν. Χωρ. «ἀμέσως μετὰ τὴν πράξιν». Ἡ περίπτωσις αὕτη ἄρχεται προφανῶς μετὰ τὴν πλήρη ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος· ἀλλ' ἐπὶ πόσον χρόνον ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη; Δύσκολον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ἐκ προοιμίων ἢ χρονικὴ διάρκεια τῆς περιπτώσεως ταύτης. Ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἡ συγκίνησις τοῦ κοινοῦ ἐξακολουθεῖ, οἱ μάρτυρες εὐρίσκονται ἐπιτοπίως, τὰ ἔχνη τοῦ ἀδικήματος μένουσι ζωντὰ καὶ ἀμετάβλητα, τὸ σῶμα τοῦ ἀδικήματος ἐκτεθειμένον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ἐξακολουθοῦσαν τὴν ἐπ' αὐτοφώρῳ κατάστασιν τοῦ ἀδικήματος (Helie n° 1901 Βικέλ. σελ. 106—107).

440. Τρίτη περίπτωσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος εἶναι ἐκείνη,

καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος κατεδιώχθη διὰ δημοσίας κραυγῆς. Ἡ φράσις δημοσία κραυγή προσδιορίζει τὴν ἔκτασιν τῆς περιπτώσεως ταύτης. Ὑποτίθουσιν ὁ νόμος κατηγορούμενον φεύγοντα, καὶ ἐπιδεικνυόμενον ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, ἢ καὶ ἀπόντα μὲν, ἀλλὰ δημοσίως καὶ ἀναφανδὸν ὑπὸ τοῦ λαοῦ κηρυττόμενον ὡς δράστην τοῦ ἀδικήματος· ἐπομένως αἱ ὑπόκωφοι φῆμαι καὶ διαδόσεις οὐδέποτε δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δημοσία κραυγή. Ὑποτίθῃσι συγχρόνως ὁ νόμος, ὅτι ἡ δημοσία αὕτη κραυγή καὶ κατηγορία λαμβάνει χώραν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀδικήματος, καὶ διαρκούσης ἔτι τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐντυπώσεως. Πᾶσα μεταγενεστέρα δημοσία κραυγή καὶ κατηγορία δὲν καθιστᾷ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἀδίκημα.

Ἄλλ' ὁ ἀόριστος χρόνος τῆς ἐκφράσεως κατεδιώχθη ἡδύνατο νὰ γεννήσῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι καὶ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου, ἀφ' οὗτου κατεδιώχθη τις διὰ δημοσίας κραυγῆς, τὸ ἀδίκημα ἐξακολουθεῖ θεωρούμενον ἐπ' αὐτοφώρῳ. Τοιαύτη βεβαίως δὲν δύναται νὰ ᾖ ἡ ἔννοια τοῦ νόμου, ἥτις σαφέστερον ἐκφράζεται ἐν τῷ ἄρθρ. 95 Καν. Χωρ. «ὅταν ὁ κατηγορηθεὶς εὗρεθῇ καταδιωκόμενος ἀπὸ δημοσίας κραυγῆς.» Μετὰ τὴν ἐντελῆ παῦσιν ἐπομένως τῶν δημοσίων κραυγῶν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἀδίκημα.

441. Ἡ τετάρτη περίπτωσις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος εὐρίσκεται ἐν καιρῷ τῆς κολασίμου πράξεως ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου αὕτη ἐτελέσθη, μὲ πράγματα, ἐργαλεῖα, ὅπλα καὶ ἄλλα πειστήρια, παρουσιάζει μείζονας δυσκολίας.

Πρὸ πάντων τὰ πράγματα, μεθ' ὧν εὕρεθῃ ὁ κατηγορούμενος, πρέπει νὰ γενῶσιν ὑπονοίας κατ' αὐτοῦ ὡς αὐτουργοῦ ἢ συνεργοῦ τοῦ ἀδικήματος. Τοῦτο ῥητῶς ἀναφέρει τὸ ἄρθρον 95 Καν. Χωρ. «ὅταν ὁ κατηγορούμενος... εὗρεθῇ μὲ ἐργαλεῖα... τὰ ὁποῖα δηλοποιοῦν, ὅτι αὐτὸς εἶναι αἷτιος ἢ συνένοχος τοῦ πταίσματος». Ὁμοίαν διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 41 instr. crim. «faisant presumer qu'il est auteur ou complice.» Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς λέξεως πειστήρια τοῦ ἄρθρου 68 Ποιν. Δικ. σαφῶς προκύπτει, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ νόμου. Εἶναι δὲ τοιαῦτα πράγματα ἢ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσι, π. χ. ὅπλα, ἐργαλεῖα, ἢ τὸ προϊόν τοῦ ἀδικήματος, π. χ. κλοπιμαῖα. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου ἔχον τοῦ ἀδικήματος δύνανται, φρονοῦμεν, νὰ θεω-

ρηθῶσιν ὡς τοιαῦτα, π. χ. στίγματα αἵματος ἐπὶ ἀνθρωποκτονίας, ἢ σημεῖα κακώσεων ἐπενεχθεῖσων ὑπὸ τοῦ παθόντος.

Ὑπολείπεται νὰ προσδιορισθῇ ποῦ καὶ πότε πρέπει νὰ εὑρεθῇ ὁ κατηγορούμενος μὲ τὰ ἀνωτέρω εἶδη, ἵνα θεωρηθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸ ἀδίκημα.

Ὡς πρὸς τὸν χρόνον τὸ μὲν ἄρθρ. 168 Ποιν. Δικ. μεταχειρίζεται τὴν φράσιν «ἐν καιρῷ τῆς κολασίμου πράξεως» τὸ δὲ ἄρθρ. 95 Καν. Χωρ. τὴν φράσιν «ἅμα συμβῇ τὸ ἀδίκημα» (1). Προφανῶς ἀμφότεραι αἱ φράσεις αὗται εἶναι ταυτοσήμαντοι· ἀναφέρονται εἰς τὸ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος χρονικὸν διάστημα. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν πόσου χρόνου ἀπὸ τῆς τελέσεως ταύτης δὲν θεωρεῖται τὸ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ ἂν εὑρεθῇ τις μὲ τὰ ἀνωτέρω ἀντικείμενα; Καὶ τοῦτο δὲν ὥρισεν ἐκ προσιμίων ὁ νομοθέτης, ἀλλ' ἄφησεν εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Οἱ συγγραφεῖς παραδέχονται, ὅτι σπανίως τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα δύναται νὰ ᾔηται μείζον τῶν 24 ὥρων (Helie n° 1904).

Ὡς πρὸς τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως σιωπᾷ ἐντελῶς ἡ Γαλλικὴ Δικονομία καὶ τὸ ἄρθρ. 95 Καν. Χωρ. ὅπερ ἐκείθεν ἐλήφθη. Ἀπ' ἐναντίας τὸ ἄρθρον 168 Ποιν. Δικ. συμπληροῦν τὰς περὶ τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος διατάξεις, ἀπαιτεῖ προσέτι νὰ εὑρεθῇ ὁ μὲ τὰ πειστήρια κατηγορούμενος ἐγγὺς τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος. Καὶ ὁ προσδιορισμὸς ὅμως οὗτος εἶναι ἀόριστος, καὶ εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀπόκειται νὰ ἐκτιμῇσῃ, πότε ὁ τόπος τῆς εὑρέσεως εἶναι ἐγγὺς τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως. Εἰς τὴν ἐκτίμησιν δὲ ταύτην θὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν χρονικὸν προσδιορισμὸν, διότι ἐκ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ τὸ μέγεθος τῆς ἀποστάσεως καὶ τ' ἀνάπαλιν.

Ἐνεκα τοῦ τελευταίου τούτου λόγου δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ιδέαν τοῦ Βικέλλα, ὅτι εὑρίσκεται εἰς ἀντίφασιν ἡ Ποιν. Δικ. πρὸς τὸν Καν. Χωρ. ἣν ἐν ἐκτάσει ἀναπτύσσει ἐν σελ. 107—109, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ιδέαν τοῦ Κωστῆ παραδεχόμεθα, ὅτι τὸ ἄρθρ. 168 ἐδ. 2 τῆς ἡμετέρας Δικονομίας εἶναι ἀόριστον· θεωροῦμεν ἅπ' ἐναντίας τοῦτο μᾶλλον τοῦ ἀντιστοίχου ἁρθρου τῆς Γαλλικῆς Ποιν. Δικονομίας

(1) Τὸ ἄρθρον 41 instr. crim. περιέχει τὴν ἀνάλογον φράσιν dans un temps voisin du delit.

ώρισμένον, διότι ἐκτός τοῦ χρονικοῦ περιέχει καὶ τὸν τοπικόν προσδιορισμόν.

442. Οὐσιωδέστατος περὶ ἀνακρίσεως κανὼν εἶναι, ὅτι κατ' αὐτὴν ἐπιζητεῖται οὐ μόνον ἡ ἐνοχὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀθωότης τῶν κατηγορουμένων. Ἡ ὑπὸ τῶν ἀδικημάτων διαταρασσομένη δημοσία τάξις ἀνορθοῦται διὰ τῆς τιμωρίας τῶν ἀληθῶς ἐνόχων. Τούναντίον ἡ τιμωρία τοῦ ἀθώου, διεγείρουσα τὸν φόβον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν φιλησύχων πολιτῶν, καὶ διαταράττουσα τὰ θεμέλια τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος, ἀποτελεῖ δεινότατον κοινωνικὸν δυστύχημα. Ὅθεν μέγιστον καθήκον καὶ συμφέρον ἔχει ἡ κοινωνία νὰ φροντίζῃ παντὶ σθίνειν περὶ τῆς διακρίσεως τοῦ ἀθώου ἀπὸ τοῦ ἐνόχου, καὶ διὰ τοῦτο καθ' ὅλην τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐπιζητεῖται τῆς ἀληθείας ἡ ἀνακάλυψις· τὸ χρέος ὅμως τοῦτο καθίσταται μεγαλεῖτερον διαρκούσης τῆς προδικασίας, διότι κατ' αὐτὴν ἐν ἀγνοίᾳ διατελῶν ὁ κατηγορούμενος τῶν ἐνεργουμένων, οὐδόλως ἢ ἐλάχιστον δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ὑπεράσπισίν του, καὶ ἐπομένως οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἶναι ἐπιφορτισμένοι καὶ μὲ τὴν φροντίδα ταύτην. Τοῦτου ἔνεκα ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 70 τῆς Ποιν. Δικονομίας ἐπιβάλλει αὐτοῖς τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργῶσι πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συντείνῃ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ ἐξετάζωσι καὶ βεβαιῶσιν ἐξ ἐπαγγέλματος ὅχι μόνον τὴν ἐνοχὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀθωότητα τῶν κατηγορουμένων.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν δὲ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ὀφείλουσι πρὸ πάντων οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ ἐνεργῶσιν ἀμερολήπτως, καὶ νὰ μὴ σχηματίζωσιν ἰδίαν πεποιθήσιν περὶ τῶν ἀνακρινόμενων ὑποθέσεων, διότι ἔχοντες τοιαύτην πεποίθησιν φέρονται ἀνεπαισθήτως εἰς ἐρμηνείαν τῶν γεγονότων σύμφωνον μὲ τὰς ἰδέας των, ἐνῶ πολλάκις συνέβη γεγονότα ἐκ πρώτης ὄψεως ἐνοχοποιοῦντα μεγάλως τοὺς κατηγορουμένους νὰ ἐξελεγχθῶσι βραδύτερον ὥς ὅλως ἀδιάφορα καὶ ἐπουσιώδη.

443. Ὁ τόπος καὶ χρόνος, καθ' ὃν ἐνεργοῦνται αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις, ἀφέθη ὅλως ἀπροσδιόριστος. Εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἀνετέθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ καταλλήλου τόπου καὶ χρόνου. Ὅθεν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἀνάκρισις καὶ κατὰ τὰς ἐορτάς καὶ ἐν καιρῷ νυκτός. Βραδύτερον θέλομεν ἐξετάσαι ἂν ὑπάρχῃ περιορισμὸς τις ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο. Ἐν τούτοις ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὠρισμένον κατάστημα, ἐνθα νὰ ἐνεργῶσι τὰς συνήθεις ἀνακριτικὰς πράξεις, ὡσάκις τὸ συμφέρον τῆς ὑποθέσεως δὲν

ἀπαιτεῖ τὴν εἰς ἄλλον τόπον ἐνέργειαν αὐτῶν (ἄρθρ. 71 Ποιν. Δικ.).

444. Κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῶν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ λάβωσιν ἀνάγκην συνδρομῆς τῆς δημοσίου δυνάμεως. Τὸ ἄρθρ. 19 τῆς Ποιν. Δικονομίας χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα, οὐ μόνον νὰ διατάσσῃσι τοὺς κλητῆρας, ἀλλὰ καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἐνοπλον δύναμιν καὶ ἰδίως τὴν χωροφυλακὴν, καθ' ὅσον ἡ συνδρομὴ τῆς ἤθελε κριθῇ ἀναγκαία εἰς τὴν ἀνάκρισιν.

445. Εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ὁ νόμος ἐχορήγησε καὶ ἑτέρα τινὰ δικαιώματα πρὸς ἄρσιν τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τῶν ἀπαντωμένων προσκομμάτων. Περὶ τούτων θέλομεν πραγματευθῇ πραγματευόμενοι περὶ ἀνακριτικῶν πράξεων ἰδιαιτέρως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ ἀποδείξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

446. Τί ἐστὶν ἀπόδειξις.

447. Διάκρισις αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.

448. Τίνα τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως. Αὐτοψία.

449. Πραγματογνωμοσύνη.

450. Ὁμολογία, μάρτυρες. Ἐγγραφαί.

451. Ἀποδείξεις καὶ ἐνδείξεις.

452. Σύστημα νομικῆς καὶ ἠθικῆς ἀποδείξεως. Ποῖον ὀρθόν.

453. Διαίρεσις τοῦ κεφαλαίου.

446. Σκοπὸς τῆς ἀνακρίσεως εἶναι, ὡς εἶδομεν, ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδείξεων περὶ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος καὶ περὶ τῶν δραστῶν αὐτοῦ. Ἀναγκαῖον ἐπομένως εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἐκ τῶν προτέρων ποῖαί εἰσιν αἱ ἀποδείξεις, περὶ τὴν συλλογὴν τῶν ὁποίων ἡ ἀνάκρισις θέλει ἀσχοληθῇ.

Ἀποδείξεις εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ὀνομάζεται πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ πείσῃ τὸν δικαστὴν περὶ τῆς ὑπὸ ὥρισμένου προσώπου ἐκτέλεσεως ἀδικήματός τινος. Περὶ τῶν γεγονότων τούτων ὁ δικαστὴς δύναται νὰ διατελῇ εἰς μίαν τῶν ἐξῆς τισσάρων καταστάσεων, ἥγουν

τῆς ἀγνοίας, τῆς ἀμφιβολίας, τῆς πιθανότητος καὶ τῆς βεβαιότητος, καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀποδείξιν πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ φέρῃ τὸν δικαστὴν βαθμυδὸν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τῶν τεσσάρων τούτων καταστάσεων.

Ἡ λέξις ὁμως ἀποδείξις ἔχει καὶ ἄλλας σημασίας, ὅτε μὲν σημαίνουσα τὸ ἐκ τῶν ἀποδείξεων ἐπελθὼν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ δικαστοῦ ἀποτέλεσμα, ἄλλοτε δὲ τὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων (Οἰκονομ. σελ. 529 Κωστῆς σελ. 312 ἐπ.).

447. Αἱ ἀποδείξεις δὲν πρέπει νὰ συγγέωνται μὲ τ' ἀποδεικτικὰ μέσα. Ἐκεῖνα μὲν εἰσὶν οἱ λόγοι· οἱ δυνάμενοι νὰ πείσωσι τὸν δικαστὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ μέσα, ἐξ ὧν οἱ λόγοι ἐκεῖνοι δύνανται νὰ παραχθῶσιν. Ἐν τούτοις ἡ ἀνέκρισις καταγίνεται εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων μέσων, βραδύτερον δὲ θὰ ἐξετασθῇ, ἂν ἐκ τῶν μέσων τούτων παράγωνται λόγοι καθιστῶντες πιθανὴν ἢ βεβαίαν τὴν ὑπὸ ὠρισμένου προσώπου ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος.

448. Ἦδη ἐκ ποίων μέσων δύνανται νὰ παραχθῶσι τοιοῦτοι λόγοι, ἡγουν ποῖα εἶναι τ' ἀποδεικτικὰ μέσα εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν;

Τὸ ἀδίκημα ἐκτελεῖται μακρὴν τῆς ὀφείας τοῦ δικαστοῦ, ἐπομένως δὲν δύναται συνήθως νὰ σχηματίσῃ πεποιθήσιν περὶ τῆς ἐκτελέσεώς του ὁ δικαστὴς ἐξ ἰδίας ἀντίληψεως. Ἀλλὰ τὸ ἀδίκημα ἐπιφέρει πολλάκις καὶ μεταβολὰς τινὰς εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, διαρκούσας καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσίν του, καὶ ὑποβαλλομένας εἰς τὴν προσωπικὴν τοῦ δικαστοῦ ἀντίληψιν. Ἐπίσης εἰς τὴν ἀντίληψιν ταύτην ὑπάγεται ὁ τόπος τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος, τὰ ὄργανα δι' ὧν διεπράχθη κτλ. Ἡ προσωπικὴ λοιπὸν ἀντίληψις τοῦ δικαστοῦ, ἣν ὁ νόμος καλεῖ αὐτοψίαν, εἶναι ἓν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.

449. Ὁ δικαστὴς, καίπερ ἀντιλαμβάνομενος τῶν ἀνωτέρω γεγνότεων, ἀδυνατεῖ πολλάκις νὰ ἐκτιμῇσῃ τὰ στοιχεῖα, τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὴν σημασίαν αὐτῶν ἐν γένει, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται γνώσεις ἐπιστημονικαὶ ἢ τεχνικαί, ὧν ὁ δικαστὴς στερεῖται. Ὅφειλει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομὴν τῶν ἐχόντων τὰς γνώσεις ἐκείνας, ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν ὁποίων θὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Τὸ δεῦτερον τοῦτο ἀποδεικτικὸν μέσον ὀνομάζεται *πραγματογνωμοσύνη*.

450. Περὶ τῆς ὑπὸ ὠρισμένου προσώπου τελέσεως τοῦ ἀδικήματος

δύναται προφανῶς νὰ πεισθῇ ὁ δικαστὴς καὶ ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ἄλλων προσώπων. Καὶ ἡ μὲν ἀντιλήψις αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου ὀνομάζεται ὁμολογία, ἡ δὲ τῶν λοιπῶν προσώπων μαρτυρία.

Αἱ ἀντιλήψεις αὗται δυνατὸν εἶναι ν' ἀνακοινωθῶσιν ἀμέσως εἰς τὸν δικαστὴν, δυνατὸν ἐπίσης νὰ περιέχωνται εἰς ἐπιστολάς ἢ ἄλλα ἔγγραφα.

Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι ἀποδεικτικὰ μέσα εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν εἶναι καὶ ἡ ὁμολογία, οἱ μάρτυρες καὶ τὰ ἔγγραφα.

451. Πέντε λοιπὸν εἶναι κυρίως τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἡ αὐτοψία, ἡ πραγματογνωμοσύνη, ἡ ὁμολογία, οἱ μάρτυρες καὶ τὰ ἔγγραφα.

Ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων μέσων ὅτε μὲν παράγονται λόγοι πείθοντες περὶ τῆς τελέσεως αὐτῶν τῶν ἀποτελούντων τὸ ἀδίκημα γεγονότων, ὅτε δὲ περὶ τῆς τελέσεως ἄλλων γεγονότων, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως δύναται τις νὰ συμπεράνῃ λογικῶς περὶ τοῦ ἀδικήματος, ἡ περὶ τοῦ πράξαντος, ἡ περὶ τῶν λόγων τοῦ καταλογισμοῦ, ἡ περὶ τῆς ἀθωότητος ἀνθρώπου τινός (ἄρθρ. 95 Ποιν. Δικ.).

Αἱ ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων παραγόμεναι ἀποδείξεις εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν ὀνομάζονται εἰδικώτερον ἐνδείξεις.

452. Σπουδαιότατον εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν ἡ ἐκτίμησις τῶν ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων παραγομένων ἀποδείξεων πρέπη ν' ἀνατεθῇ εἰς τὴν ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ, ἢ ἂν ὀφείλῃ ὁ νομοθέτης νὰ διαγράψῃ ἐκ τῶν προτέρων ὑποχρεωτικούς διὰ τὸν δικαστὴν κανόνας ἐκτιμήσεως.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο σύστημα, τὸ καλούμενον σύστημα τῆς νομικῆς ἀποδείξεως, ἰσχυρὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Κατ' αὐτὸ ὁ νομοθέτης ὥριζε τὸν ἀριθμὸν, φέρ' εἰπεῖν, τῶν μαρτύρων τῶν ἀπαιτουμένων ἵνα ἐπιέλθῃ καταδίκη, καὶ ἀπηγόρευε ταύτην ὁσάκις ὁ ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων ἦτο μικρότερος. Ἐπίσης διήρει τὰς ἐνδείξεις ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς συναφείας αὐτῶν πρὸς τὸ ἀδίκημα, καὶ προσδιώριζε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξ ἐκάστης τάξεως ἀπαιτουμένων ἐνδείξεων, ἵνα ἐπιέλθῃ καταδίκη, ἢ ἵνα ἐπιβληθῇ ὥρισμένη ποινή. Τὸ σύστημα ὅμως τοῦτο κατηγορήθη κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν καὶ καθιερώθη τὸ πρῶτον σύστημα τὸ τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως, ὅπερ εἶναι τὸ μόνον ὀρθόν. Ἀληθῶς, ἡ ἀποδεικτικὴ δύναμις ἐκάστου ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἀπὸ μυρίας ἐξαρτωμένη ἐκάστοτε ἐξωτερικὰς περιστάσεις, δὲν εἶναι δυνα-

τὸν νὰ ὀρίσθῃ ἐκ προοιμίων, ὥστε ἀναγκαιῶς πρέπει ν' ἀφεθῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις, ἔχων τὸ ἱερὸν χρέος ν' ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, πρέπει νὰ ἀφίνηται ἐλεύθερος εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς περὶ τούτου πεποιθήσεώς του, καὶ νὰ μὴ ἐξανγκιάζεται ἀπὸ νομικοὺς περὶ ἀποδείξεως κανόνας νὰ κηρύττῃ ἐνοχον ἐκεῖνον, περὶ οὗ ἔχει τὴν πεποιθήσιν, ὅτι εἶναι ἀθῶος. Τὸ σύστημα τοῦτο καθιέρωσεν ἐν γένει καὶ παρ' ἡμῖν ὁ νόμος διὰ τῶν ἄρθρ. 92 95 ἐδ. 2 καὶ 435 Ποιν. Δικ.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ συγχύσωμεν μὲ τὸ σύστημα τῆς νομικῆς ἀποδείξεως τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, αἵτινες διαγράφουσι τὰς διατυπώσεις τῆς συλλογῆς τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων καὶ τοὺς ὅρους τῆς προσαγωγῆς αὐτῶν. Αἱ διατυπώσεις αὗται, σκοποῦσαι νὰ ὀρίσωσιν ἀκριβέστερον ποῖα τὰ παραδεκτὰ μέτα ἀποδείξεως, καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὸ ἀμετάβλητον καὶ εἰλικρινὲς τῆς προσαγωγῆς τῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, δὲν ἔχουσι τι κοινὸν μὲ τὸ σύστημα τῆς νομικῆς ἀποδείξεως, ἥτις, ὡς εἴρηται, περιέχει ὑποχρεωτικοὺς κανόνας ἐκτιμήσεως τῶν ἀποδείξεων, νομίμως ἤδη ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαχθεῖσων.

453. Πραγματευόμενοι ἤδη περὶ ἀνακρίσεως ἔπρεπε νὰ περιορισθῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τοὺς κανόνας καὶ τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς συλλέγονται αἱ ἀποδείξεις ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο περιέχει καὶ τινὰς κανόνας κοινοὺς μὲ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων, θέλομεν πραγματευθῇ ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν κανόνων τούτων πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων, καὶ διότι τὴν τάξιν ταύτην ἠκολούθησε καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης. Κατὰ συνέπειαν εἰς πέντε συνεχεῖς παραγράφους θέλομεν πραγματευθῇ περὶ ἐκάστου τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, εἰς ἑκτὴν δὲ παράγραφον θέλομεν διαλάβει περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.

§ 1.

Αὐτοψία.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

454. Τί ἐστὶν αὐτοψία.

455. Τίνα γεγονότα βεβαιοῦνται δι' αὐτῆς.

456. Χρησιμότης αὐτοψίας.

457. Διεξαγωγή αὐτῆς.

454. Ἡ βεβαίωσις γεγονότος τινὸς διὰ τῆς ιδίας τοῦ ἀνακριτικοῦ ἢ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ἀντίληψεως ὀνομάζεται αὐτοψία. Ἡ λέξις αὕτη λαμβάνεται ἐνταῦθα εἰς γενικὴν σημασίαν, ἐμφαίνουσα τὴν διὰ πάσης αἰσθήσεως, καὶ οὐχὶ μόνης τῆς ὁράσεως, ἀντίληψιν. Ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 96, καθ' ὃ ὡς δικαστικὴ αὐτοψία θεωρεῖται πᾶσα δικαστικὴ πρᾶξις, δι' ἧς ὁ δικαστὴς ἢ ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος πληροφορεῖται περὶ τῆς ὑπάρξεώς τινων γεγονότων δι' ιδίας ἀντίληψεως, οἷα δὴ ποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ αἰσθησις, δι' ἧς ἐγενεν ἡ ἀντίληψις αὕτη.

455. Διὰ τῆς αὐτοψίας βεβαιοῦνται ὅλα τὰ γεγονότα, ὅσα, ὑποπίπτοντα εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ δικαστοῦ, δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐπιβόρην εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ποῖα εἶναι τοιαῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὀρισθῇ ἐκ προοιμίων· τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ιδιαιτέρας φύσεως ἐκάστου ἀδικήματος, καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων. Πολλάκις μάλιστα γεγονός τι φαινόμενον κατ' ἀρχὰς ἐπουσιῶδες δύναται νὰ καταστῇ ἀκλούθως, συνδυαζόμενον μὲ ἄλλα γεγονότα, οὐσιωδέστατον. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄρθρ. 97 Ποιν. Δικ. γενικὸν ὄρισμὸν περιέχει, καθ' ὃν ἡ αὐτοψία δύναται νὰ γείνη εἰς ἀνθρώπους, εἰς πράγματα, εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀδικήματος, καὶ εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ ἀδίκημα ἐπράχθη.

456. Ἡ δικαστικὴ αὐτοψία εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον μέσον ἀποδείξεως, διότι δι' αὐτῆς ἀντιλαμβάνεται ὁ δικαστὴς ἀμέσως τῶν πραγμάτων ἄνευ μεσολαβήσεως τρίτων προσώπων (μαρτύρων), τὰ ὅποια δύνανται πολλάκις νὰ ἀλλοιώσωσι τὴν ἀλήθειαν κατὰ τὰς ιδιαιτέρας αὐτῶν κλίσεις, ὁρμὰς, συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας. Ἀλλὰ καὶ ὡς μέσον ἐξελέγξεως τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων χρησιμεύει πολλάκις ἡ αὐτο-

ψία· μάρτυς τις, φέρ' εἰπεῖν, καταθέτει, ὅτι ἀπὸ ὠρισμένον τόπον εἶδεν ἢ ἤκουσε γεγονότα τινά· δύναται δι' αὐτοψίας νὰ ἐξελεχθῇ, ἂν ᾗτο δυνατόν νὰ ἴδῃ, ἢ ν' ἀκούσῃ.

457. Ἡ δικαστικὴ αὐτοψία δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καὶ κατὰ τὴν προδικασίαν καὶ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν περὶ τῆς δικαστικῆς αὐτοψίας συντάσσεται ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐκθέσεις, περὶ ἧς ἐφαρμόζονται ὅσα ἐν γένει περὶ ἐκθέσεων ἐξεθέσαμεν (ἴδε ἀριθ. 422—431). Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ὅταν τὸ δικαστήριον ἀναθέτῃ εἰς ἓν τῶν μελῶν του τὴν ἐνέργειαν τῆς αὐτοψίας (ἄρθρ. 97 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.) Ὅσάκις ὁμως ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον μεταβαίνει ἐπιτοπίως πρὸς ἐνέργειαν τῆς αὐτοψίας, γίνεται περὶ τούτου μνεία εἰς τὰ πρακτικά. Ὁ νόμος σιωπᾷ περὶ τούτων, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐξ ἀναλογίας αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (285 ἐδ. 2 Πολ. Δικ.).

§ 2.

Πραγματογνωμοσύνη.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

- 458. Περιπτώσεις πραγματογνωμοσύνης.
- 459. Τίς διορίζει, καὶ τίνας.
- 460. Ἐξαιρέσεις πραγματογνωμόνων.
- 461. Ἀποδογὴ διορισμοῦ.
- 462. Ὅρκος πραγματογνωμόνων.
- 463. Θέμα πραγματογνωμοσύνης.
- 464. Διεξαγωγὴ αὐτῆς.
- 465. Διχογνωμία πραγματογνωμόνων.
- 466. Γνωμοδότησις.
- 467. Ἀποδεικτικὴ αὐτῆς ἰσχὺς.
- 468. Ἀποζημιώσεις πραγματογνωμόνων.

458. Πολλάκις πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῶν εἰς τὴν δικαστικὴν αὐτοψίαν ὑποβαλλομένων ἀντικειμένων, ἢ ὀρθὴν ἐξεύρεσιν τῶν συνεπειῶν, αἵτινες εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ προκύψωσιν ἐξ αὐτῶν, ἀπαιτοῦνται γνώ-

σεις ἰδιαιτέρας ἐπιστήμης ἢ τέχνης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἐπικαλοῦνται τὴν συνδρομὴν τῶν ἐχόντων τὰς γνώσεις ἐκεῖνας, καὶ οἷτινες, πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν χρησιμεύοντες, ὠνομάζονται πραγματογνώμονες.

Τὴν συνδρομὴν τῶν πραγματογνώμωνων ὀφείλουσι νὰ ἐπικλεσθῶσιν οἱ δικαστικοί, ἢ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι ἔχουσιν οὗτοι τὰς πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐκτίμησιν ἀπαιτουμένας γνώσεις, ἀρκεῖ νὰ μὴ ᾔναι αἱ γνώσεις αὗται ἐξ ἐκεῖνων, τὰς ὁποίας συνήθως οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι, διότι οὐδεμία ἐγγύησις ὑπάρχει περὶ τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς τελειότητος τῶν εἰδικῶν ἐκεῖνων γνώσεων τοῦ δικαστοῦ, ὥστε ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ περιέλθῃ ὁ δικαστὴς εἰς πλάνην, καὶ νὰ ἐμμένῃ εἰς αὐτὴν λόγῳ προσωπικῆς φιλοτιμίας.

Περιπτώσεις διορισμοῦ πραγματογνώμωνων παρουσιάζονται ποικίλαι εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην· π. χ. ἐπὶ φόνων, φαρμακειῶν, τραυμάτων, πλαστογραφιῶν κτλ. καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ προσδιορισθῇ ἡ αἰτία τοῦ θανάτου, ἡ ὑπαρξὶς δηλητηρίων, αἱ συνέπειαι τοῦ τραύματος, ἡ γνησιότης ἢ μὴ τῶν ὑπογραφῶν κλπ.

459. Ἡ ἀνάγκη διορισμοῦ πραγματογνώμωνων παρουσιάζεται κυρίως εἰς τὴν προδικασίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν δύναται νὰ παρουσιασθῇ. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν διορίζουσι τοὺς πραγματογνώμονας οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὰ δικαστήρια.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν διορισθησομένων ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τῶν διοριζόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων, οἷτινες μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας πρέπει νὰ ἀναζητῶσι τοὺς ἰκανωτέρους καὶ τιμιωτέρους, ἐκτὸς ἂν δι' ὠρισμένας τινὰς δικαστικὰς παρατηρήσεις ὑπάρχωσι τοιοῦτοι δημοσίως διωρισμένοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ νομοίκτροι διὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς γνωμοδοτήσεις (Διάταγ. 30 Ὀκτωβρίου 1833 περὶ συστάσεως ἰατρῶν κατὰ νομοὺς καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν), καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Σφραγιστηρίου πρὸς ἐξελέγξιν τῆς γνησιότητος τοῦ σφραγιστοῦ χάρτου (Διάταγ. 17 Αὐγούστου 1836 περὶ νοθεύσεως τοῦ σφραγιστοῦ χάρτου. Κωστῆς σελ. 326 σημ. 3). Ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέροι νόμοι ἐκάνονισαν ἄλλως τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν πραγματογνώμωνων. Οὕτως ὁ νόμος ΑΦΚΣ' τῆς 27 Μαΐου 1887 περὶ ποιμνιοβοσκῆς ἐν ἄρθρ. 10 ἀνατίθησι τὴν ἐκτίμησιν τῶν ζημιῶν εἰς πραγματογνώμονας διοριζομένους ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδι-

κῶν κατ' αἵτησιν τοῦ νομάρχου ἀνὰ 2—4 ἐν ἐκάστῳ δήμῳ, ὀρκιζομένους ἐφάπαξ ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Εἰρηνοδικείου, καὶ τιμωρουμένους ποινικῶς ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν καθηκόντων των εἴτε ἐκ προθέσεως εἴτε ἐξ ἀμελείας, κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 τοῦ νόμου τούτου. Οὕτως ἐπίσης κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ νόμου ΒΜΕ' τῆς 27 'Ιουλίου 1892 περὶ ἐλέγχου τοῦ ἐμπορίου τῆς σταφίδος, πρὸς βεβαίωσιν τῆς νοθεύσεως τῆς σταφίδος, ἢ τῆς δολίας ἐπισημάνσεως τῶν δοχείων αὐτῆς, διορίζονται πραγματογνώμονες λαμβανόμενοι ἐξ ἐιδικοῦ δι' ἑκάστον τελωνεῖον, ὑποτελωνεῖον, ἢ ὄρμον καταλόγου περιέχοντος τὰ ὀνόματα πέντε σταφιδοκτημόνων καὶ πέντε σταφιδεμπόρων κατοικούντων αὐτόθι, καὶ καταρτιζομένου κατ' ἔτος αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν τῆς περιφέρειας. Οἱ ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ἐγγεγραμμένοι ὀρκίζονται ἐφάπαξ πρὸ τῆς 1ης Αὐγούστου ἐνώπιον τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν ἢ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς κατοικίας των, συντασσομένων ἐκθέσεων, μετὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ὁποίων ὁ πρόεδρος ἀποστέλλει ἀντίγραφον τῶν καταρτισθέντων καταλόγων δι' ἑκάστον τελωνεῖον κτλ. πρὸς τὸν εἰσαγγελέα καὶ τοὺς τελωνας ἢ ὑποτελωνας τῆς περιφέρειας του. Ἀποδεχθέντες δὲ τὸν διορισμὸν καὶ ἀρνούμενοι νὰ ὀρκισθῶσι πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των, τιμωροῦνται μὲ χρηματικὴν ποινὴν 100—300 δραχμῶν. Ἀλλὰ πόθεν θὰ ἐξαχθῇ ἡ ἀποδοχὴ ἐν ἐλλείψει ὀρκίσεως;

Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι καὶ εἰς ταιαύτας περιπτώσεις ὁ διορισμὸς ἄλλων πραγματογνωμόνων οὐδεμίαν ἐπιφέρει ἀκυρότητα. Ὁ διορισμὸς γίνεται, ἐν μὲν τῷ ἀκροατηρίῳ, δι' ἀποφάσεως, ἐν δὲ τῇ προδικασίᾳ, δι' ἐγγράφου τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ καὶ προφορικῶς δύναται ὁ ὑπάλληλος οὗτος νὰ τοὺς διορίσῃ, ποιούμενος μνείαν περὶ τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ὀρκοδοσίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διορισθησομένων ἀπόκειται εἰς τὸν διορίζοντα μόνον ἂν τὸ ζήτημα ἀπαιτῇ ἰδιαιτέραν πεῖραν, ἢ γνῶσιν ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ὀφείλει νὰ διορίσῃ τοῦλάχιστον δύο ἐμπειροτέχνας (ἄρθρ. 98. 107 Ποιν. Δικ.).

460. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 100 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες δύνανται νὰ ἐξαίρεθῶσι διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

α') Δι' ὅσους λόγους καὶ οἱ μάρτυρες, ἦγουν ἕνεκα συγγενείας αὐτῶν πρὸς τὸν κατηγορούμενον.

β') Ἐὰν ἔχωσιν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἂν καὶ πόρρωθεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ὑποθέσεως.

γ') Ἐάν ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ εἰς αὐτοψίαν προκειμένου πράγματος ἢ ἀνθρώπου παρήχθῃ διὰ συμπράξεως αὐτῶν, ἰδίως δὲ, ἂν ὡς ἱατροὶ ἔδωκαν εἰς τὸν ἀποθανόντα τὴν ὑπὸ τῆς τέχνης των βοήθειαν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην δύνανται νὰ ζητήσωσιν οἱ διάδικοι, τοιοῦτοι δὲ εἶναι ὁ εἰσαγγελεὺς, ὁ ιδιώτης κατήγορος, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ὁ κατηγορούμενος. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας, δύνανται νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τοῦ δικαιώματός των ἅπαντες οἱ παρόντες διάδικοι. Ἐπίσης δύνανται νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου ὅτε εἰσαγγελεὺς, ὁ ιδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὅταν ὁ ἀνακριτὴς διορίζῃ τοὺςπραγματογνώμονας, διότι ἅπαντες προσκαλοῦνται νὰ παρευρεθῶσι κατὰ τ' ἄρθρ. 204, 296 καὶ 303 Ποιν. Δικ. Πῶς ὁμως θέλουσι κάμει χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξαίρεσεως οἱ ἀνωτέρω διάδικοι, ὅταν πρόκηται περὶ προεισχωγικῆς ἀνακρίσεως, ἔνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελεως ἐνεργηθείσης, ἢ συνεπεῖα μὲν παραγγελίας ἀλλ' ἐκτός τῆς ἔδρας τοῦ δικαστηρίου; πῶς δὲ θέλει κάμει χρῆσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ὁ κατηγορούμενος, ὡς πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἀνάκρισις εἶναι μυστικὴ, ὥστε εὐρίσκεται εἰς πλήρη ἄγνοιαν τοῦ διορισμοῦ τῶνπραγματογνώμωνων; (Helie n° 2550). Τί δὲ θέλει συμβῆ, ἂν οὐδεὶς τῶν διαδίκων προσεκλήθῃ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆςπραγματογνωμοσύνης; Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου δύσκολον εἶναι νὰ δώσῃ τις τὴν λύσιν τῶν ἀποριῶν τούτων. Φρονοῦμεν, ὅτι ἕκαστος τῶν μὴ προσκληθέντων διαδίκων διατηρεῖ μέχρις ἀκροατηρίου τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦπραγματογνώμονος, καὶ ἐπομένως τὴν ἀκύρωσιν τῆς γνωμοδοτήσεώς του, καὶ εἰς τὸ δικαστήριον ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὁ μὴ προσκληθεὶς δύναται νὰ ὑποβάλῃ τὰς ἀντιρρήσεις του, καὶ νὰ ζητήσῃ, εἰ δυνατόν, νέαν ἐνέργειανπραγματογνωμοσύνης.

461. Ὁ διορισθεὶςπραγματογνώμων εἶναι ὑπόχρεως νὰ δεχθῇ; Εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην τοιαύτη ὑποχρέωσις δὲν ὑπάρχει· κατὰ τὸ ἄρθρ. 294 Πολ. Δικ. μὴ ἐμφανισθέντος τοῦπραγματογνώμονος, ὀφείλει ὁ εἰσηγητὴς νὰ διορίσῃ ἄλλον· μόνον ἂν ἐδέχθῃ, καὶ κατόπιν ἀρνήται, καταδικάζεται εἰς ἀποζημίωσιν καὶ πληρωμὴν τῶν ἐξόδων. Εἰς τὴν Ποιν. Δικονομίαν δὲν ὑπάρχει μὲν τοιαύτη τις διάταξις προφανῶς δηλοῦσα τὸ ἐλεύθερον τῆς ἀποδοχῆς τῶνπραγματογνώμωνων,

ἀλλὰ καὶ οὐδεμία γενικὴ διάταξις ὑπάρχει, ἐπιβάλλουσα ποινὴν, ἢ ἄλλην τινὰ ἐπιζήμιον συνέπειαν εἰς τοὺς ἀρνούμενους νὰ δεχθῶσι τὸν διορισμόν. Ἡθέλησαν ἐν Γαλλίᾳ νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐξ ἀναλογίας τὰς περὶ λειπομαρτύρων, ὡς καὶ ἄλλας τινὰς ποινικὰς διατάξεις, ἀλλὰ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἠμφισβητήθη καὶ δικαίως (Helie n° 2542). Πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἔχουσι μὲν καθήκον οἱ πραγματογνώμονες νὰ συνδράμωσι τὴν δικαιοσύνην, ἀποδεχόμενοι τὸν διορισμόν των, καθ' ὅσον μάλιστα πολλάκις ἡ ἄρνησίς των δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀνεπανορθώτους συνεπείας, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν συνείδησίν των ἀνέτιθη ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ἱεροῦ ταύτου καθήκοντος. Μόνον καθ' ὅσον ἄρροξ τοὺς ἰατροὺς, κτηνιατροὺς, φαρμακοποιούς, ὀδοντο-ἰατροὺς καὶ μαιευτὰς, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ ἐναντίον, διότι τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1834 διατάγματος ὑποχρεοῖ αὐτοὺς «νὰ ὑπηρετῶσιν εὐχαρίστως εἰς ἰατροαστυνομικὰς καὶ ἰατροδικαστικὰς ὑποθέσεις, ὡς ἂν προσκληθῶσιν εἰς ταῦτα παρὰ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς»· ἐπομένως καὶ ποινικῶς ἐπὶ ἀπειθείᾳ δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν οἱ τοιοῦτοι ἀρνούμενοι νὰ ἐκπληρώσωσιν ἔργα πραγματογνώνων (ἀπ. 63 : 55. 25 : 69· ἀλλ' ἀντιθέτως ἀπεράνθη ἡ 78 : 84).

Ἄλλ' εἰδόμεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 459), ὅτι οἱ πρὸς ἐκτίμησιν τῶν ἐκ τῆς παρανόμου βροσκῆς ἀγροζήμιων, ὡς καὶ οἱ πρὸς βεβαίωσιν τῆς νοθεύσεως τοῦ σταφιδοκαρποῦ διαριζόμενοι τιμωροῦνται, οἱ μὲν πρῶτοι παραβλίνοντες τὰ καθήκοντά των, ὡς τοιαύτη δὲ παράβασις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἄρνησίς των, ἀφοῦ ὠρκίσθησαν ἐν γένει πρὸς τοῦτο, οἱ δὲ δεῦτεροι ἀρνούμενοι καὶ νὰ ὀρκισθῶσιν, ἀφοῦ ἀπεδέχθησαν τὸν διορισμόν των. Ἐπίσης καὶ τὸ ἄρθρ. 604 ἐδ. 1 Ποιν. Νόμου τιμωρεῖ τοὺς πραγματογνώμονας, οἵτινες παραγγελθέντες παρὰ τῆς ἀρχῆς νὰ ἐξετάσωσιν οἰκοδομὴν τινα, ἐπιχειροῦσιν ἀμελῶς, ἢ δὲν ἐπιχειροῦσι παντάπασιν.

462. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 101 Ποιν. Δικ. «Πρὶν οἱ πραγματογνώμονες ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας, ὀρκίζονται ἐνώπιον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, παρὰ τῶν ὁποίων διωρίσθησαν, ἐκτὸς ἐὰν ἐράπαξ ὠρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων». Ποῖος ὁμῶς ὁ τύπος τοῦ ὅρκου, ὃν δίδουσι οἱ πραγματογνώμονες; Κατὰ τὸ ἄρθρον 288 Πολιτικῆς Δικονομίας οἱ πραγματογνώμονες ὀρκίζονται ὡς οἱ μάρτυρες. Ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ καὶ περὶ τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου τῶν πραγματογνώνων, ὅθεν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τούτους ὅ,τι καὶ ἐν

τῇ πολιτικῇ δικαιοσύνῃ γίνεται, ἥτοι νὰ δώσῃ τὸν ὅρκον τῶν μαρτύρων (ἀπ. 40 : 56). Ἐν ταύτοις νομίζω ὀρθὸν πρὸς ἀκριβεστέραν ἔκφρασιν τοῦ καθήκοντος, ὅπερ ὁ πραγματογνώμων θὰ ἐκπληρώσῃ, νὰ προστίθεται εἰς τὸν τύπον τοῦ ὅρκου τῶν μαρτύρων καὶ ἡ φράσις «καὶ ἀποφανθῶσι κατὰ συνείδησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς πραγματογνωμοσύνης». Δὲν εἶναι ἀνάγκη νέου ὅρκου, ἂν χρειασθῶσι νέαι ἐργασίαι πρὸς συμπλήρωσιν τῶν πρώτων (Helie n° 2547). Ἡ μὲν ὀρκισις τῶν πραγματογνωμόνων ἀποτελεῖ ἀκυρότητα, ἣν ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἀλλ' ἡ ἀκυρότης αὕτη δὲν δύναται νὰ προταθῇ ὡς λόγος ἀναίρεσεως, διότι μόνην τὴν μὴ ὀρκισιν τῶν μαρτύρων ἀναγράφει ὡς τοιοῦτον λόγον τὸ ἄρθρ. 458 ἐδ. 14 Ποιν. Δικ. Σταθερωτάτη εἶναι περὶ τούτου ἡ νομολογία τοῦ Ἀρ. Πάγου (ἀπ. 47 : 41, 74 : 54, 69 : 68, 12 : 77, 153 : 93).

463. Εἰς τοὺς πραγματογνώμονας πρέπει νὰ τίθεται σαφῶς καὶ ὠρισμένως τὸ θέμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρόκειται ν' ἀποφανθῶσι (Helie n° 2548). Δύνανται ὁμως οὗτοι ν' ἀποφανθῶσι καὶ περὶ ἄλλων ζητημάτων, ἂν νομίσωσι ταῦτα χρήσιμα εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Εἶναι ῥηταὶ αἱ περὶ τούτου διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 102 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἔχοντος «αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ πραγματογνώμονες δὲν περιορίζονται εἰς μόνον τὰ παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως προταθέντα αὐτοῖς ζητήματα, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς τέχνης ἢ ἐπιστήμης των νομίζωσιν ἄξια λόγου καὶ ἄλλα ζητήματα».

464. Οἱ πραγματογνώμονες ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των κατ' ἰδίαν, δύναται ὁμως ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος, ὅσάκις δὲν πρόκειται περὶ ζητημάτων ἀπαιτούντων ἰδιαιτέραν πείραν, ἢ γνώσεις ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἐργασίας των πραγματογνωμόνων καὶ διευθύνῃ αὐτὰς (108, 109 Ποιν. Δικ.).

465. Τὴν περίπτωσιν τῆς διχογνωμίας τῶν πραγματογνωμόνων προβλέπουσι τ' ἄρθρ. 104, 105 καὶ 107 Ποιν. Δικ. καθ' ἃ, εἰ μὲν πρόκειται περὶ ἐκτιμήσεων, λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ ἐλαχίστη τῶν προβληθεῖσων ποσοτήτων (104 Ποιν. Δικ.), ἄλλως νικᾷ ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων, ἰσοψηφίας δὲ οὐσης, εἰ μὲν πρόκειται περὶ ζητήματος μὴ ἀπαιτούντος ἰδιαιτέραν πείραν, ἢ γνώσιν ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, προστίθενται εἰς τοὺς προλαβόντας καὶ ἄλλοι δύο πραγματογνώμονες, οἵτινες, συνδιασχεψάμενοι μετ' αὐτῶν περὶ τοῦ πράγματος

καὶ αὐθις μετ' ἀκριθείας, ἐκδίδουσι νέαν περὶ τούτου γνωμοδότησιν. Ἐάν δὲ καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν ὑπάρχῃ πλειοψηφία ὑπὲρ τινος γνώμης, εἶναι τότε ἀποδεκτέα ἢ μᾶλλον ὑπὲρ τῶν κατηγορουμένων (105 Ποιν. Δικ.). Εἰ δὲ πρόκειται ἀληθῶς περὶ τοιούτου τινὸς ζητήματος, προστίθεται τότε εἰς μόνος ἐπικριτῆς, καὶ νικᾷ ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων (107 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικ.). Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι ὅλως ἄσκοπος· εἰς μόνος ἐπικριτῆς ἔπρεπε νὰ διορίζηται πάντοτε.

466. Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ ἐκτιμήσεων, νὰ ᾖ αἰτιολογημένη. Ἐκθέτοντες οὗτοι τὴν γνώμην των, ὀφείλουσι νὰ μὴ παρενείρῳσι ψευδῆ πράγματα, ν' ἀποφεύγουν τὰς ἀντιφάσεις, καὶ τὰς ἀορίστους ἐκφράσεις, καὶ ἄλλας ἐλλείψεις, δυναμένας νὰ διεγείρῳσιν ὑπόνοιαν προσωποληψίας ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος (ἄρθρ. 103 Πολ. Δικ.).

Ἐκ τριῶν κυρίως μερῶν πρέπει νὰ σύγκηται ἡ γνωμοδότησις· 1) ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ, εἰς ὃ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν πραγματογνωμόνων, καὶ τοῦ διορίσαντος αὐτοὺς, καὶ τὸ θέμα, ἐφ' οὗ προσεκλήθησαν ν' ἀποφανθῶσι· 2) ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν γεγονότων, ἅτινα θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις τοῦ συμπεράσματος· τὸ μέρος τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον πάντων, διότι ὅταν ἡ περιγραφή ᾖ ἀκριβής, ἡ ἐξελεγχίς τοῦ συμπεράσματος εἶναι πάντοτε δυνατή, ἐνῶ καὶ ἡ μικρότερα τῆς περιγραφῆς ἑλλείψεις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀνεπανορθώτους συνεπείας· καὶ 3) ἐκ τοῦ συμπεράσματος (Helie n° 2557).

Ἐάν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ᾖ ἀόριστος, ἀτελής καὶ ἀδικαιολόγητος, ἐὰν παρέλειψε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν γεγονότα προκύπτοντα ἐκ τῆς διαδικασίας, ἢ νὰ ἐκτιμήσῃ ταῦτα κτλ. τότε, εἰ μὲν πρόκειται περὶ πραγματογνωμοσύνης διεξαγομένης ἐπ' ἀκρατηρίου, ἢ ἐνώπιον ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, δύναται νὰ ζητηθῶσι παρὰ τῶν πραγματογνωμόνων αἱ δέουσαι ἐξηγήσεις. Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν πρέπει νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τοὺς ἰδίους ἡ γνωμοδότησις, ἵνα διορθώσωσι τὰς ἐλλείψεις (106 Ποιν. Δικ. Helie n° 2558).

Ὅσάκις οἱ πραγματογνώμονες ἐκπληροῦσι κατ' ἰδίαν τὸ καθήκον των χρεωστοῦσι νὰ ἐκθέτωσιν ἐγγράφως τὴν γνωμοδότησίν των, νὰ τὴν ὑπογράψωσι, καὶ νὰ τὴν παραδίδωσιν εἰς τὸν διορίσαντα αὐτοὺς ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, ὅστις ὑπ' αὐτὴν συντάσσει ἐκθεσιν περὶ τῆς παραδόσεως, κατὰ τὰς περὶ ἐκθέσεων νομίμους διατυπώσεις. Ὅσάκις δὲ τὰς ἐργασίας των διευθύνει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, συντάσσεται

παρὰ τούτου μία γενική ἐκθεσις, ἣν ὑπογράφουσι καὶ οἱ πραγματογνώμονες (109 Πολ. Δικ.). Ὅσακις τέλος ἡ πραγματογνωμοσύνη διεξάγεται ἐπ' ἀκρατηρίου, δύνανται οἱ πραγματογνώμονες νὰ ἐκθέσωσι τὴν γνώμην των προφορικῶς, γινομένης τῆς δεούσης σημειώσεως εἰς τὰ πρακτικά τῆς συνεδριάσεως (ἀπ. 41 : 54, 49 : 65).

Τίνες αἱ συνέπειαι τοῦ ἀκύρου τῆς ἐκθέσεως περὶ ἐγχειρίσεως τῆς γνωμοδοτήσεως εἰς τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον; Ἡ ἀκυρότης, φρονοῦμεν, τῆς γνωμοδοτήσεως, διότι μόνον ἡ ἐγχείρισις αὐτῆς ἀποδεικνύει, ὅτι εἶναι ἡ ὀριστική ἀπόφασις τῶν πραγματογνώμωνων, ὅθεν ἡ γνωμοδότησις ἀνευ ἐγχειρίσεως δὲν διακόπτει τὴν παραγραφὴν (ἀπ. 107 : 58).

467. Ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐναντίον τοῦ συστήματος τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως, ὃ καθιέρωσε διὰ τοῦ ἄρθρ. 92 Ποιν. Δικ. καὶ καθ' ὃ εἰς τὴν κρίσιν καὶ συνείδησιν τοῦ δικαστοῦ ἀνετίθη ἡ ἐκτίμησις ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων (ιδεὲ ἀριθ. 452), ἀπέδωκεν υποχρεωτικὴν διὰ τὰ δικαστήρια ἰσχὺν εἰς τὴν γνωμοδότησιν τῶν πραγματογνώμωνων, ὡσάκις πρόκειται περὶ ζητήματος ἀπαιτοῦντος ἰδιαιτέραν πείραν, ἡ γνώσεις ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, ἐτηρήθησαν δὲ οἱ διατεταγμένοι περὶ πραγματογνωμοσύνης τύποι, ἀποφανθεῖς, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ γνωμοδότησις ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἐκεῖνο (ἄρθρ. 107 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.).

Ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη διάταξις δυσκόλως δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ θεωρητικῶς. Ὁ δικαστής, καίπερ μὴ ἔχων τὰς ἰδιαζούσας ἐπιστημονικὰς ἢ τεχνικὰς γνώσεις, εἶναι πολλάκις εἰς κρείττονα τοῦ πραγματογνώμονος θέσιν πρὸς λύσιν τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τοῦτον ζητήματος, διότι ἔχει ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως καὶ συζητήσεως προκύπτοντα γεγονότα· δύναται, φέρ' εἰπεῖν, νὰ παραδεχθῇ, ὅτι τὸ τέκνον ἐγεννήθη ζῶν, καὶ περ τὸ ἐναντίον βεβαιοῦντος τοῦ ἱατροῦ δι' ἐπιστημονικοὺς λόγους, ὅταν ἀξιότιμοι μάρτυρες καταθέτωσιν, ὅτι παρόντες ἤκουσαν αὐτὸ κραυγάζον. Εἶναι ἀφ' ἑτέρου γνωστὸν, ὅτι πολλάκις ἐπιστημονικαὶ δοξασαὶ ἐξηλέγχθησαν ἀκολούθως ἀνυπόστατοι· ἂν ὁ πνεύμων τοῦ βρέφους ἐπιπλῆν εἰς τὸ ὕδωρ, ἔλεγον πρότερον οἱ ἐπιστήμονες, τὸ τέκνον ἐγεννήθη ζῶν, καὶ ἐν τούτοις κατόπιν ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ συμπέρασμα τοῦτο δὲν ἦτον ἀλάνθαστον. Τέλος εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν εἰλικρίνειαν καὶ ἀξιοπιστίαν τοῦ πραγματογνώμονος. Ἐνεκα τούτου ἡ διάταξις αὕτη πρέ-

πει νὰ ἐρμηνευθῇ ὅσον ἔνεστι στενώτερον. Καὶ πρῶτον δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ αὕτη, προκειμένου περὶ ἐνόρκων, καὶ διότι δὲν αἰτιολογοῦσιν οὗτοι τὰς ἀποφάσεις των, καὶ διότι αἱ πρὸς αὐτοὺς ὁδηγίαι τοῦ ἄρθρ. 435 Ποιν. Δικ. μόνον τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς των τοὺς ὑποχρεοῦσι ν' ἀκολουθῶσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς των περὶ τοῦ βασίμου τῆς κατηγορίας, οὐχὶ δὲ νομικόν τινα κανόνα περὶ ἀποδείξεως. Δεύτερον πρέπει νὰ περιορισθῇ ἡ διάταξις ἐκείνη εἰς μόνους τὰς περιπτώσεις, καθ' ὧς πρόκειται περὶ ζητημάτων, περὶ ὧν οὐδῶλως δύναται τις ν' ἀποφανθῇ ἄνευ τῶν γνώσεων τῆς ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, περὶ ὧν μόνοι ἀποκλειστικῶς οἱ ἔχοντες τὰς γνώσεις ταύτας δύνανται ν' ἀποφανθῶσιν (ἄπ. 8 : 53).

Ἐννοεῖται τέλος, ὅτι μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν λύσιν τοῦ εἰς τοὺςπραγματογνώμονας ὑποβληθέντος ζητήματος εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν δικαστὴν ἡ γνωμοδότησις τοῦπραγματογνώμονος, εἰς τὸν δικαστὴν ὁμῶς ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ ποῖαν ἐπιρροὴν ἔχει ἡ λύσις αὕτη ὡς πρὸς τὸ βᾶσιμον τῆς κατηγορίας. Ἡ ὑπαρξις τοῦ δηλητηρίου εἰς τὸ πῶμα δὲν ἀποδεικνύει ἔνοχον φαρμακείας τὸν κατηγορούμενον, διότι ἐνδεχόμενον ἄλλος νὰ ἔδωκε τὸ δηλητήριον, ἢ αὐτὸς ὁ κατηγορούμενος, ἀλλ' ἐξ ἀγνοίας κλπ.

468. Οἱ πραγματογνώμονες δικαιοῦνται κατὰ τὸν νόμον εἰς ἀποζημίωσιν περὶ ταύτης ἰδὲ Παπαντωνόπ. σελ. 36 καὶ ἐπόμενα.

§ 3.

Μάρτυρες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

469. Τί ἐστὶ μάρτυς. Χρησιμότης μαρτύρων.
470. Κίνδυνος μαρτυρικῆς ἀποδείξεως.
471. Ἀνικανότης μαρτύρων· πρᾶφαρονες, μαινόμενοι, βλάκες.
472. Ἀνέλικτοι.
473. Ἀνίκανοι ἕνεκα συγγενείας.
474. Ἐκτασις ἀνικανότητος συγγενῶν.
475. Δύναται νὰ τοὺς ἀποβῇ τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως;
476. Δύναται νὰ ἐναντιωθῇ αὐτὸς ὁ συγγενής;
477. Πότε πρέπει νὰ προτείνηται ἡ ἐναντίωσις;
478. Ἄν ὑπάρχωσι καὶ κατηγορούμενοι μὴ συγγενεῖς;

479. Ἀπαλλαγὴ μαρτύρων. Ἱερεῖς.
480. Συνήγοροι καὶ ἀντιλήπτορες.
481. Δημόσιοι ὑπάλληλοι.
482. Ἀπαλλάσσονται καὶ ἄλλοι ;
483. Ὑποχρέωσις μαρτύρων πρὸς ἐμφάνισιν. Ποῖοι ἀπαλλάσσονται.
484. Κλήτευσις μαρτύρων.
485. Διατυπώσεις ἐγγράφου κλήσεως.
486. Ἐπίδοσις αὐτῆς.
487. Κλήτευσις τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν.
488. Κλήτευσις μαρτύρων εἰς τὸ ἀκροατήριον.
489. Ἰδίως ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων.
490. Συνέπειαι μὴ ἐμφανίσεως· α) βικία προσαγωγῆς.
491. β) Χρηματικὴ ποινή.
492. Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς χρηματικῆς ποινῆς.
493. Ὑποχρέωσις πρὸς μαρτυρίαν.
494. Ἐξέτασις μαρτύρων. Προκαταρκτικὰ ἐξετάσεως.
495. Ὑπόσχεσις διὰ χειραψίας. Ὅρκος.
496. Συνέχεια. Ἐξαίρεσις.
497. Συνέχεια. Νεώτεροι 14 ἐτῶν.
498. Συνέχεια. Κατάδικοι.
499. Συνέχεια. Πολιτικῶς ἐνάγοντες.
500. Οἱ ἔχοντες ἐναντίας ιδέας περὶ ὄρκου ;
501. Διατυπώσεις ὁρκοδοσίας.
502. Συνέχεια. Ἄν παρελείφθῃ ἐν μέρει ὁ τύπος τοῦ ὄρκου ;
503. Συνέχεια. Ὁρκοδοσία ἱερέων.
504. Ὁρκοδοσία ἄλλοθρήσκων.
505. Ἄν δὲν προκύπτῃ, ὅτι ὁ μάρτυς χριστιανός ;
506. Πότε δίδεται ὁ ὄρκος ;
507. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἰδιαιτέρως.
508. Οἱ μάρτυρες δὲν πρέπει νὰ διακόπτονται.
509. Ἐξέτασις μαρτύρων κατ' ἀντιπαράστασιν.
510. Ἐκθεσις ἐξετάσεως. Τί πρέπει νὰ περιέχῃ.
511. Ἔτεροι διατυπώσεις αὐτῆς
512. Ἑρμηνεῖς. Πότε διορίζονται ;
513. Τίς κρίνει περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ διορισμοῦ ;
514. Πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται αἱ ἔγγραφοι ἀπαντήσεις τῶν κωφαλάλων.
515. Ποῖοι δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἑρμηνεῖς.
516. Ἐξαίρεσις ἐρμηνέων.
517. Ὅρκισις αὐτῶν.
518. Ἑρμηνεῖς κατηγορουμένων.

469. Μάρτυς καλεῖται πᾶς ὁ δι' ἰδίων αἰσθήσεων ἀντιληφθεὶς γεγονότος τινός, ὁσάκις προσκαλεῖται παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ν' ἀνακοινώσῃ ὅ,τι ἀντελήφθη. Ἡ αἰσθησις, δι' ἧς ἐγένετο ἡ ἀντίληψις, δύναται νὰ ᾔηται διάφορος κατὰ τὰς περιστάσεις.

Οἱ μάρτυρες εἶναι τὸ κυριώτερον ἀποδεικτικὸν μέσον τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Ἐκτός ἐξαιρετικῶν τινῶν περιπτώσεων, οἱ μάρτυρες εἶναι τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ ὁ δικαστὴς δύναται νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς υπάρξεως παρελθόντων πραγμάτων. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχωσιν ἄλλα μέσα ἀποδείξεως, ἐλαχίστην συνήθως ἔχουσι ταῦτα ἀξίαν ἀπέναντι τῆς καταθέσεως ἀνθρώπου αὐτόπτου, ὅστις δύναται νὰ παραστήσῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ γεγονός ὑπὸ ὅλας του τὰς φάσεις, νὰ ἐξηγήσῃ πᾶσαν περίπτωσιν, καὶ νὰ διαλύσῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Οἱ μάρτυρες εἶναι κατὰ τὸν Βένθαμ (τόμ. 2 σελ. 93) οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ ὦτα τῆς δικαιοσύνης. Δι' αὐτῶν ὁ δικαστὴς ἀνέρχεται τρόπον τινὰ μέχρι τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, ἐνθα συνέβη τὸ γεγονός, καὶ γίνεται μάρτυς τῆς ἐκτελέσεώς του.

470. Καὶ οἱ μάρτυρες ἐν τούτοις, ὡς ἄνθρωποι, ἔχουσι τὰς ἀτελείας καὶ τὰς πλάνους των. Πολλάκις δὲν ἀντιλαμβάνονται τῶν πραγμάτων σαφῶς καὶ εὐκρινῶς, ἄλλοτε, ἔχοντες πάθη ἢ προλήψεις, βλέπουσι τὰ πράγματα ὑπὸ μονομερῆ τινα ἔποψιν, καὶ ἀκουσίως περιβάλλουσιν αὐτὰ μὲ χροιάν σύμφωνον μὲ τὰ πάθη καὶ τὰς προλήψεις ἐκείνας· τέλος ἄλλοτε ὑπὸ τὴν ἐπιρροήν των παθῶν ἐκείνων, ἢ ἄλλων λόγων, δύναται νὰ φθάσῃς μέχρις ἀποκρύψεως τῆς ἀληθείας.

Πρὸς ἀποτροπὴν τῶν κινδύνων τούτων ὅλαι αἱ νομοθεσίαι ὥρισαν τοὺς ὅρους τῆς παραδοχῆς τοῦ ἀποδεικτικοῦ τούτου μέσου, καὶ ἐκκονόνισαν τὰς διατυπώσεις τῆς διεξαγωγῆς αὐτοῦ.

471. Ἰνα χρησιμεύσῃ τις ὡς μάρτυς πρέπει προφανῶς νὰ ἔχῃ σῶας τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις· ἐνεκα τούτου ὁ νόμος θεωρεῖ ὅλως ἀνικάνους πρὸς μαρτυρίαν τοὺς παράφρονες, τοὺς μαινομένους καὶ τοὺς βλάκας, καὶ ἀπαγορεύει μάλιστα ἐπὶ ποινῇ ἀκρωσίσεως τὴν ἐξέτασίν των καὶ κατὰ τὴν προδικασίαν, καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ (ἄρθρ. 113 Ποιν. Δικ.).

Ὅλως ἐλλιπεῖς φαίνονται ἡμῖν αἱ διατάξεις αὗται τοῦ νόμου. Ἐκ ποίων σημείων θέλει γνωρίσει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ὅτι ὁ ἐνώπιόν του ἐμφανιζόμενος ὡς μάρτυς ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν παραφρόνων, τῶν μαινομένων καὶ ἰδίως τῶν βλακῶν; Πρέπει νὰ

θεωρήσῃ ὡς τοιοῦτους μόνον τοὺς εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως διατελοῦντας, ἢ εἰς αὐτὸν ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ ποῖοι πρέπει νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς ἀνωτέρω κατηγορίας; Καὶ ἂν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς κηρυττούσης τὴν ἀπαγόρευσιν ἀποφάσεως, πλανηθεῖς περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τοῦ μάρτυρος, προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασίν του, ποία ἡ ἔκτασις τῆς ἐντεῦθεν ἀκυρώσεως; Ἐκτείνεται αὕτη εἰς ὅλην τὴν προδικασίαν, ἢ περιορίζεται εἰς μόνην τὴν κατάθεσιν τοῦ βλακῆς;

Ἐν τῇ ἀπολύτῳ σιωπῇ τοῦ νόμου φρονοῦμεν, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν δικαστηρίων ἀνετέθη ἡ ἐκτίμησις τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τῶν μαρτύρων, ὅτι μόνον, ἂν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀποδειχθῇ ἡ ἀνικανότης ἐξετασθέντος μάρτυρος, ἐπέρχεται ἀκυρότης, καὶ ὅτι ἀποτέλεσμα τῆς ἀκυρότητος ταύτης εἶναι ἐν μὲν τῇ προδικασίᾳ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος, ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ, ὅτι ἀναιρεῖται ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις (458 ἐδ. 17 Ποιν. Δικ.).

472. Ἐκτὸς τῶν φρενοβλαβῶν, καὶ οἱ ἀνήλικοι δὲν ἔχουσιν ἐντελεῖς διανοητικὰς δυνάμεις, ἐν τούτοις ὁ νόμος δὲν ἔθηκεν ὡς πρὸς αὐτοὺς περιορισμὸν τινα· ἅπαντες δύνανται νὰ ἐξετασθῶσι, καὶ εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξετάσεώς των.

473. Ὁ νομοθέτης σεβόμενος τὸν ἠθικὸν δεσμὸν τῆς οἰκογενείας, καὶ μὴ θέλων νὰ ἐμβάλῃ τοὺς συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου εἰς πᾶσιν μεταξὺ οἰκογενειακῆς στοργῆς καὶ ἐκπληρώσεως καθήκοντος, δυσπιστῶν δ' ἄρ' ἐτέρου περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τοιοῦτων μαρτύρων, ἐθεώρησε καὶ τοὺς στενοὺς συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου σχετικῶς ἀνικάνους πρὸς μαρτυρίαν· τοιοῦτοι εἶναι.

α') Οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες. Τοὺς νομίμους μόνον κατιόντας ἐννοεῖ ἡ διάταξις αὕτη ἢ καὶ τοὺς φυσικοὺς; Ὁ Κωστῆς ἐκ τῆς γενικότητος τῆς ἐκφράσεως τοῦ νόμου ἐξάγει, ὅτι πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ οἱ φυσικοὶ (σελ. 340 σημ. 7). θεωροῦμεν ἀναγκαίαν διάκρισιν τινα· ὁ νόμος ὀνομάζων ἀνιόντας καὶ κατιόντας, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀστυκὸν δίκαιον, ὃ ὀρίζει τίνες εἰσὶ τοιοῦτοι· τὸ ἀστυκὸν ὁμῶς δίκαιον δὲν ἀναγνωρίζει τὴν φυσικὴν συγγένειαν, εἰμὴ μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ νόθον τέκνον πρὸς τὴν φυσικὴν μητέρα καὶ τοὺς ἀνιόντας αὐτῆς, ἐπομένως μόνον οὗτοι δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἀνωτέρω διάταξιν, εἰς ἣν ὑπάγονται ἐπίσης καὶ οἱ θετοὶ ἀνιόντες καὶ κατιόντες.

6') Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαί· ἀδιάφορον ἂν ᾦναι ἀμφιθαλεῖς ἢ ἑτεροθαλεῖς.

γ') Οἱ πατριοὶ, αἱ μητριοὶ καὶ οἱ προγονοί.

δ') Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή.

ε') Ὁ πενθερὸς καὶ ἡ πενθερά.

ς') Γυναικαδελφοὶ καὶ γυναικαδέλφαι, ἀνδράδελφοὶ καὶ ἀνδραδέλφαι.

ζ') Ὁ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ ἢ νύμφῃ ἐπ' ἀδελφῷ τοῦ κατηγορουμένου.

Ἡ ἀγχιστεία, κατὰ τὸν νόμον εἰσηγ. (1.10) § 6 καὶ 7, ἐκλείπει διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ὡς ἐκ τούτου ζήτημα ἀναφύεται, ἂν οἱ ὑποστοίχ. ε—ζ ἀγχιστεῖς ἀποκλείωνται νὰ μαρτυρήσωσι, καὶ ὅταν διελύθη ὁ γάμος ἐξ οὗ παράγεται ἡ ἀγχιστεία. Ὁ Ἀρ. Πάγος, προκειμένου περὶ τῆς ἀντιστοίχου διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 324 ἐδ. 7 Πολ. Δικ. ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀρνητικῶς (ἀπ. πολιτ. 72 : 71 64 : 90). Ὁμοίαν γνώμην παρεδέχθη ὁ Ἀρ. Πάγος καὶ ὡς πρὸς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἀποφανθεὶς, ὅτι καλῶς ἐξετάζεται, ὡς μάρτυς ὁ ἀδελφὸς τοῦ φρονευθέντος συζύγου τῆς πολιτ. ἐναγοῦσης, διότι διαλυθέντος τοῦ γάμου ἔπαυσεν ἡ κηδεστία (ἀπ. 121 : 88)· ἀλλὰ καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἀποβολῆς τοῦ μάρτυρος, δὲν ἐπέρχεται ἀναίρεσις, διότι τοιοῦτος λόγος δὲν περιέχεται εἰς τὸ ἄρθρον 458 Ποιν. Δικ. (ἀπ. 149 : 72). Ἐν τούτοις φρονῶ, ὅτι εἰς πᾶσαν περίπτωσιν πρέπει νὰ ἀποκλείωνται οἱ μνησθέντες ἀγχιστεῖς, διότι ὁ νόμος δὲν διακρίνει, οἱ δὲ λόγοι τοῦ ἀποκλεισμοῦ δὲν ἐκλείπουσι διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ θεωρεῖται ἀποκλειόμενος ὁ πενθερὸς ἢ ἡ πενθερά, καὶ ἂν ἀπέθανεν ὁ υἱὸς ἢ ἡ θυγάτηρ των (Helie n° 4973). Τὴν γνώμην ταύτην ἀπεδέχθη ἐσχάτως ἡ ἀπόφασις 44 : 95.

474. Ἡ ἀνικανότης ὅλων τῶν ἀνωτέρω συγγενῶν συνίσταται κατὰ τὸ ἄρθρ. 114 Ποιν. Δικ. εἰς τοῦτο, ὅτι ἐν μὲν τῇ προδικασίᾳ μόνον πρὸς διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν, ἡγουν ἵνα ὁδηγηθῇ ἐξ αὐτῶν ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως περὶ τῆς πορείας, ἣν πρέπει νὰ ἀκολουθοῦσιν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας. Ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ οὐδὲν ἑξ ἐξετάζονται καὶ διὰ τοῦτο δὲν προσκαλοῦνται παντάπασιν· «ἀλλ' ἐὰν, ἐπιφέρει τὸ ἄρθρ. 114, οὗτοι ἐξετάσθησαν ἄνευ ἐναντιώσεως τοῦ εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ ἢ δίκη δὲν θεωρεῖται ἄκυρος.»

475. Διάφορα ζητήματα δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνταῦθα· καὶ α') μὴ ὑπαρχούσης ἐναντιώσεως ἐκ μέρους τῶν διαδίκων εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν συγγενῶν δύνανται τὸ δικαστήριον ν' ἀποβάλῃ αὐτοὺς αὐτεπαγγέλτως; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀντιφατικῶς ἔλυσεν ὁ Ἄρ. Πάγος ὅτε μὲν ἀποφανθεῖς, ὅτι καλῶς ἀπεβλήθη τοιοῦτος μάρτυς (ἀπ. 23 : 52), ὅτε δὲ ἀναιρέσας ὑπὲρ τοῦ νόμου ἕνεκα τοιαύτης ἀποβολῆς (ἀπ. 1 : 59). Θεωροῦμεν ὡς ὀρθοτέραν τὴν διὰ τῆς πρώτης ἀποφάσεως δοθείσαν κατὰφακτικὴν λύσιν. Τὸ ἄρθρ. 114 Ποιν. Δικ. ἀπαγορεύει ἀπολύτως τὴν ἐξέτασιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται συγγενῶν, ἐπομένως τὸ δικαστήριον δύνανται, ἐφαρμόζον τὸν νόμον, νὰ τοὺς ἀποβάλῃ, χωρὶς νὰ περιμείνῃ αἰτησιν τῶν διαδίκων περὶ τούτου, διότι ὁ νόμος δὲν ἀπήτησε τοιαύτην, δὲν δύνανται δὲ νὰ ἐξαχθῇ τοιαύτη ἀπαίτησις ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἄνελ ἐναντιώσεως ἐξέτασις τοιούτων μαρτύρων δὲν φέρει ἀκυρότητα, διότι τοῦτο διετάχθη ἀπλῶς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀκυροτήτων (Helie n° 4977).

476. β') Δύνανται νὰ ἐναντιωθῇ καὶ αὐτὸς ὁ συγγενής; Κατὰφακτικῶς πρέπει νὰ λυθῇ καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς μαρτυρίας τοῦ συγγενοῦς διετάχθη καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ιδίου, ἵνα μὴ περιέρχεται εἰς τὴν δεινὴν θέσιν, ἥ νὰ παραβιάσῃ τὰ συγγενικὰ αἰσθήματα, ἥ νὰ παραβῇ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του. Οὕτως ἐδίδασκε καὶ ὁ Πήλικας.

477. γ') Μέχρι ποίας στιγμῆς δύνανται νὰ προταθῇ ὑπὸ τῶν διαδίκων ἡ ἐναντιώσις κατὰ τῆς ἐξετάσεως τοῦ συγγενοῦς; Ὁ νόμος δὲν ὀρίζει προθεσμίαν· ὅθεν δύνανται νὰ προταθῇ καὶ ἀφοῦ ὀρκισθῇ ὁ μάρτυς, καὶ ἂν ἀκόμη εἶχεν ἐκφρασθῇ συναίνεσις εἰς τὴν ἐξέτασιν (ἀπ. 44 : 85). Ἄλλ' οὐχὶ μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐξετάσεως.

478. δ') Ὅταν συγκατηγορῶνται πλείονες, ὁ δὲ μάρτυς εἶναι τινῶν μόνον συγγενῆς, ὑπὸ τίνος δύνανται νὰ προβληθῇ ἀντιρρήσις εἰς τὴν ἐξέτασιν του; Πρὸ πάντων πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἔν καὶ μόνον ἀδίκημα ἀποδίδεται εἰς τοὺς κατηγορουμένους, ἀπὸ ἐκείνην καθ' ἣν ἰδιαιτέρα συναφῇ ἀδικήματα ἀποδίδονται ἐκάστῳ αὐτῶν. Ὅταν διὰ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα κατηγορῶνται οἱ κατηγορούμενοι, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι δύνανται νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ μάρτυρος οὐ μόνον ὁ συγγενής του κατηγορούμενος, ἀλλὰ καὶ οἱ μὴ συγγενεῖς, διότι εἰς τὴν αὐτὴν πάντοτε δυσχερῆ θέσιν εὐρίσκεται ὁ μάρτυς ἀπέναντι τοῦ συγγενοῦς, μερίζων δὲ δυσπιστίαν γεννᾶται κατ' αὐτοῦ

μὴ τυχὸν ἐπιβαρύνῃ τοὺς λοιποὺς κατηγορουμένους χάριν τοῦ συγγενοῦς του. Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτε μὲν ἐγκρίνας τὴν μὴ ἐξέτασιν τοιούτων μαρτύρων (ἀπ. 85 : 42, 42 : 61, 194 : 72, 118 : 93, 172 : 94), ὅτε δὲ ἀναιρέσας ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς κατηγορουμένους, διότι, καὶ τοι γενομένης ἐναντιώσεως ὑπὸ μὴ συγγενοῦς κατηγορουμένου, ἐζητάσθῃ μάρτυς συγγενῆς ἐτέρου κατηγορουμένου (ἀπ. 59 : 46 174 : 88). Ἄλλ' ἵνα ἐφαρμοσθῶσι ταῦτα, ἀπαιτεῖται νὰ δικάζηται ἐν τῇ δίκῃ ὁ συγγενῆς τοῦ μάρτυρος κατηγορούμενος εἴτε κατ' ἀντιμωλίαν, εἴτε κατ' ἐρήμην, διότι ὅταν δὲν διεξάγῃται κατ' αὐτοῦ ἡ δίκη, εἴτε διότι ἐδικάσθῃ ἤδη, εἴτε διότι κατέστη φυγόδικος, καὶ ἐχωρίσθῃ ὡς πρὸς αὐτὸν ἡ δίκη, ὁ μάρτυς εὐρίσκόμενος ἀπέναντι κατηγορουμένων μὴ συγγενῶν, καὶ ὡς πρὸς αὐτοὺς μόνον ἐξεταζόμενος, δὲν διατελεῖ εἰς δυσχέρεϊάν τινα πρὸς κατάθεσιν τῆς ἀληθείας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν εἰς κατηγορούμενον μὴ συγγενῇ τοῦ μάρτυρος ἀποδίδεται ἰδιαίτερον ἀδίκημα, ὁ Ἄρειος Πάγος παραδέχεται, ὅτι δὲν ἀποκλείεται νὰ μαρτυρήσῃ συγγενῆς ἐτέρου κατηγορουμένου μὴ καταδιωκόμενου διὰ τὸ ἀδίκημα ἐκεῖνο (ἀπ. 52 : 45, 17 : 73, 132 : 74, 2 : 83). Ἀλλὰ διστάζω περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς νομολογίας ταύτης, φρονῶν, ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ ὀρίσθωσιν ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὅρια, καθ' ἃ ἡ κατάθεσις ἀφορᾷ τὸ εἰς μόνον τὸν μὴ συγγενῇ ἀποδιδόμενον ἀδίκημα, διότι καὶ αἱ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου τούτου πληροφορίες δυνατόν νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν τύχην τοῦ συγγενοῦς τῶν μαρτύρων κατηγορουμένου, καὶ ἐπομένως φρονῶ, ὅτι ὀρθότερον εἶναι νὰ ἀποκλείωνται εἰς πᾶσαν περίπτωσιν οἱ πρὸς τινα τῶν κατηγορουμένων συγγενεῖς, ἂν δὲ ἐντεῦθεν ἐπέρχεται βλάβη εἰς τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἰδιαίτερου συναφοῦς ἀδικήματος, δύναται νὰ προκληθῇ ὁ χωρισμὸς τῶν δικῶν. Τοιαύτην γνώμην ἀπεδέχθη καὶ τὸ Ἄκυρωτικόν (Dallos Rec. Per 1882 1.95).

Ἐπιτρέπεται ἐναντίωσις κατὰ τοῦ μάρτυρος, ὅστις ἤκουσε παρὰ στενῶν συγγενῶν τοῦ κατηγορουμένου; Ὁχι, διότι οὗτος οὐδόλως εὐρίσκεται εἰς τὴν δύσκολον θέσιν τοῦ συγγενοῦς ἀπέναντι τοῦ συγγενοῦς του. Οὕτως ἀπεφάνθη καὶ ἡ ἀπ. 41 : 52.

479. Ὁ νόμος ἀπήλλαξε τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μαρτυρεῖν.

1) Τοὺς ἱερεῖς ὡς πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα γνωρίζουσι ὡς ἐκ τῆς ἐνομολογήσεως (ἄρθρ. 115 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. καὶ 24 ἐδ. 2 Καταστ.

Συνόδου) (ἀπ. 46 : 74). Θρησκευτικοί λόγοι ὑπηγόρευσαν τὴν ἐξαιρέσιν ταύτην. Ἡ ἐξομολόγησις εἶναι ἐν τῶν μυστηρίων τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ὁποίας ὁ λαμβάνων τὴν ἐξομολόγησιν ἱερεὺς ὀφείλει νὰ τηρῇ αὐτὴν μυστικὴν. Ὁ νόμος δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παραβίασιν τῆς ὑποχρέωσης ταύτης, διότι ἤθελεν οὕτω προσβάλλει μίαν τῶν βάσεων τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ καταστήσῃ σπανιωτάτην τὴν χρῆσιν τῆς ἐξομολογήσεως, ἐξ ἧς πολλὰ εὐάρεστα διὰ τὴν κοινωνίαν ἐπέρχονται ἀποτελέσματα.

Δύο παρατηρήσεις κχθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάταξιν ταύτην· πρῶτον, ὅτι ἡ ἀπαλλαγὴ πρέπει νὰ περιορισθῇ κατὰ τὸ γράμμα τοῦ νόμου μόνον εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μανθάνει ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ ἐξομολογήσει, οὐχὶ καὶ εἰς ὅσα ἔμαθεν ἐκτὸς αὐτῆς, ἔστω καὶ ὑπὸ τὸν ἱερόν χαρακτηρὰ του (Helie n° 2435). Δεύτερον, ὅτι ἡ ἀπαλλαγὴ ἐκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν αἱρέσεων (Κωστῆς σελ. 338 σημ. 4).

Ποῖα ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἐξ ἐξομολογήσεως ἔμαθεν ὁ ἱερεὺς; Τὸ ἄρθρ. 321 ἐδ. 2 Πολ. Δικ. ἀρκεῖται εἰς τὴν ἀπλὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ἱερέως, ὅτι, μαρτυρῶν, ἤθελε παραβῇ τὰ ἀπόρρητα τῆς ἐξομολογήσεως. Νομίζω, ὅτι τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, σιωπῶντος τοῦ νόμου (ἀπ. 46 : 74).

480. 2) Τοὺς συνηγόρους ἢ ἀντιλήπτορας ὡς πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διεπιστεύθησαν εἰς αὐτοὺς ὡς τοιοῦτους (ἄρθρ. 115 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἡ ἐλευθερία τῆς ὑπερασπίσεως ἐθεωρήθη ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς ὁρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, καὶ καθιερώθη ὡς βᾶσις τῶν νομοθεσιῶν τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν· τὸ δικαίωμα ὅμως τῆς ὑπερασπίσεως ἤθελε περιορισθῇ μεγάλως, ἂν δὲν ἠδύναντο οἱ διάδικοι νὰ ἐμπιστεύωνται ἐλευθέρως καὶ ἄνευ φόβου ἀποκαλύψεως πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς ὑποθέσεις των. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δυσπιστίας ταύτης καθιερώθη ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν συνηγόρων καὶ τῶν ἀντιληπτῶρων. Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι μόνον διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστευτικὰς ἐξηγήσεις τῶν διαδίκων ἀπαλλάσσονται οἱ δικηγόροι τοῦ μαρτυρεῖν, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὰ λοιπὰ γεγονότα, ὧν ἄλλως ἀντελήφθησαν. Εἰς αὐτοὺς ὅμως ἀπὸκειται νὰ δηλώσωσιν, ἂν διὰ τῆς πρώτης ἢ διὰ τῆς δευτέρας ὁδοῦ ἀντελήφθησαν τῶν γεγονότων, περὶ ὧν ἐξετάζονται, καὶ, ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, νὰ ἀρνηθῶσι νὰ ἀπαντήσωσι (Helie n° 2438). Καὶ τότε ὅμως ἂν μαρτυρήσωσι, δὲν ἐπέρχεται ἀντίρρισις (ἀπ. 137 : 89).

481. 3) Τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ὡς πρὸς τὰ μυστικά τῆς ὑπηρεσίας των, καθ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις δὲν συγχωρεῖ τὴν εξέτασίν των (115 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Προφανεῖς λόγοι τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγῆς εἶναι, ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τῶν μυστικῶν τῆς ὑπηρεσίας δύναται ν' ἀποδοῇ λίαν ἐπιβλαβῆς εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα.

482. Τοιαῦτα τὰ πρόσωπα, ἅτινα ὁ νόμος ἀπαλλάσσει τῆς πρὸς μαρτυρίαν ὑποχρεώσεως· ἄλλ' ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα· Τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 112 Ποιν. Δικ. τίθησι τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι ἕκαστος ἄνευ διαστολῆς τάξεως καὶ γένους ὀφείλει ζητούμενος νὰ μαρτυρῇ, ἐπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἐξαίρεσεις τῆς ἀρχῆς ταύτης, εἰμὴ ὅταν ὁ νόμος ῥητῶς τὰς καθιερω-

ἔντεῦθεν ἔπεται, ὅτι δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες α') οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν, σί λαβόντες μέρος εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως (ἀπ. ρις': 37, 26 : 50, 75 καὶ 141 : 69, 172 : 72).

β') Οἱ μετὰ τοῦ κατηγορουμένου συγκατηγορηθέντες, εἴτε κατεδικάσθησαν, εἴτε ἠθωώθησαν. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ, καὶ ἂν πρόκηται νὰ κατηγορηθῶσιν ἰδιαιτέρως (ἀπ. 143 : 83). Τί ὅμως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς πρὸς κατηγορούμενον, ἂν πρόκηται ἐν τῇ αὐτῇ δίκῃ νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς δι' ἀδίκημα ἰδιαιτέρως εἰς ἕτερον κατηγορούμενον ἀποδιδόμενον; (ἰδὲ ἀριθ. 1061).

Ἀμφίβολον φαίνεται τὸ ζήτημα ἂν ὀφείλῃ τις νὰ μαρτυρήσῃ περὶ γεγονότων, ἐξ ὧν ἡ δύναται νὰ ἐνοχοποιηθῇ ὡς συναίτιος ἀδικήματος τινος. Διάφοροι συγγραφεῖς λύουσι τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς (Chauveau—Helie n° 3050, 3051. Trebut. ἐκδόσις α' τόμ. 2 σελ. 240), ἀλλὰ τὸ Ἀκυρωτικὸν παραδέχεται τὴν ἀντίθετον γνώμην, καθ' ἣν τιμωροῦνται ὡς ψευδορκοὶ οἱ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀποκρύπτοντες τὴν ἀλήθειαν (Dallosz témoignage faux n° 19—21). Ἐναντίον τῆς γνώμης ἣν ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει ὑπεστηρίζαμεν, φρονούμεν μετὰ τοῦ Κωστῆ (σελ. 336 σημ. 6), ὅτι ὀρθότερα εἶναι ἡ ἐπιεικεστέρα γνώμη, καθ' ἣν δὲν διαπράττει ψευδορκίαν ὁ μάρτυς ἀποκρύπτων τὴν ἰδίαν του ἐνοχλήν, διότι ἀντίκειται εἰς τὰς βάσεις τῆς ποινικῆς διαδικασίας νὰ ἐξαναγκάσωμεν ἐμμέσως τὸν μάρτυρα εἰς ὁμολογίαν τῆς ἰδίας του ἐνοχλῆς, ἐνῶ ἐξεταζόμενος ὡς κατηγορούμενος δὲν ὑποβάλλεται εἰς τοιαύτην ὑποχρέωσιν. Τὴν γνώμην ταύτην ῥητῶς ἀναγράφει τὸ ἄρθρ. 54 Γερμαν. Ποιν. Δικονομίας.

483. Οἱ μάρτυρες προσκαλούμενοι ὀφείλουσι νὰ ἐμφανίζονται ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν δικαστηρίων πρὸς ἐξέτασιν. Τῆς ὑποχρέωσης ταύτης ἀπήλλαξεν ὁ νόμος τὰ ἐξῆς πρόσωπα.

α') Τοὺς βασιλόπαιδας, οἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρον 116 Ποιν. Δικ. δὲν προσκαλοῦνται ὡς μάρτυρες ἄνευ βασιλικῆς συνευδοκήσεως, ἀλλ' ἐξετάζονται κατ' οἶκον. Ἡ βασιλικὴ συνευδοκίη δίδεται διὰ Β. διατάγματος, ὅπερ ὀρίζει ρητῶς καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν οἱ βασιλόπαιδες προσκαλοῦνται καὶ ἐξετάζονται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

β') Τοὺς ὑπουργούς, στρατάρχας, εἰσαγγελεῖς, νομάρχας καὶ πρέσβεις, ἢ ἄλλους εἰς ξένας αὐτῶν διπλωματικὰ πράγματα ἐπιτετραμμένους πράκτορας, ἢ προξένους, ὅσῳκις πρόκειται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκτὸς τοῦ τόπου, εἴθι καθεδρεύουσιν, ἢ προσωρινῶς διαμένουσι, διότι, ἂν πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐντὸς τοῦ τόπου τούτου, ἐξαμοιούνται καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τοὺς λοιποὺς μάρτυρας (ἄρθρ. 118 Ποιν. Δικ.). Ἐν τῇ πρώτῃ ὁμως περιπτώσει, κατὰ μὲν τὴν προδικασίαν ἐξετάζονται ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς των, καὶ οἱ διπλωματικοὶ ἰδίως ὑπαλλήλοι ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῦτω διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης (ἄρθρ. 119 Ποιν. Δικ.). Εἰς δὲ τὴν δημοσίαν συνεδρίαν οὐδόλως προσκαλοῦνται, ἀλλ' ἀναγινώσκεται ἡ ὡς ἄνω ἐξέτασις των, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ κακουργιοδικείου, καὶ τότε ὁμως δύνανται ν' ἀπαλλαγῶσι διὰ Β. διατάγματος (ἄρθρ. 120 Ποιν. Δικ.).

γ') Τοὺς ἀρχιερεῖς, οἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρ. 24 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Συνόδου «ὀρκίζονται καὶ ἐξετάζονται ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτῶν, ἡ δὲ μαρτυρία των, γενομένης αἰτήσεως, ἀναγινώσκεται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ἐκτὸς ὅταν πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσιν ὡς μάρτυρες ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τῶν ἐνόρκων, ὅτε προσκαλοῦνται καὶ ἐξετάζονται (ἄνευ ἀντιπαραστάσεως πρὸς ἄλλους μάρτυρας) ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἅμα ἐμφανιζόμενοι, καὶ ἀπέρχονται ἀμέσως μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν».

δ') Τὰς Ὁθωμανίδας, αἵτινες, κατὰ τὸν νόμον ΡΝΣ' τῆς 17 Μαΐου 1882, καλούμεναι εἰς μαρτυρίαν ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἐξετάζονται ἐνόρκως ἐν τῇ προανακρίσει κατὰ τὸ ἄρθρ. 124 Ποιν. Δικ. ἡ δὲ ἐνόρκος αὐτῶν μαρτυρία ἀναγινώσκεται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Γίνεται δὲ ἡ ἐξέτασις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐν τῇ κατοικίᾳ των κατὰ τόπους θρησκευτικῶν λειτουργῶν τῶν Ὁθωμανῶν, ἢ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς μάρτυρος. Μόνον εἰς δίκας ἐνώπιον των

κακουργιοδικῶν δύναται νὰ διαταχθῇ ἢ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ προσέλευσις Ὁθωμανίδος ὡς μάρτυρος, δι' ἀποφάσεως τῶν συνέδρων, ἂν θεωρηθῇ ἀναπόφευκτος πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας. Ἐννοεῖται, ὅτι, ἂν αὐταὶ κλητευθεῖσαι προσῆλθον ἐκουσίως, οὐδόλως παρακωλύεται ἡ ἐξέτασίς των. Ῥηταὶ περὶ πάντων τούτων εἶναι αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1, 2 καὶ 4 τοῦ μνησθέντος νόμου.

484. Ἰνα ἐμφανισθῶσιν οἱ μάρτυρες, εἴτε ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, εἴτε ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, πρέπει νὰ κλητευθῶσι. Τὸν τρόπον τῆς κλητεύσεως τῶν μαρτύρων, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἤγουν τὴν ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐκτὸς τοῦ ἀνακριτοῦ ἐνεργουμένην, κανονίζει τὸ ἄρθρ. 138 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ οἱ μάρτυρες δὲν κλητεύονται, ἀλλὰ καλοῦνται μόνον διὰ ζώσης. Τὸν τρόπον δὲ τῆς κλητεύσεως αὐτῶν εἰς τὴν τακτικὴν ἀνάκρισιν προβλέπει τὸ ἄρθρ. 189 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. χορηγοῦν εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ δικαίωμα νὰ καλέσῃ ἐπισήμως καὶ νὰ ἐξετάσῃ τοὺς μάρτυρας. Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι καὶ ὁ ἀνακριτὴς δύναται, ἂν ἐγκρίνῃ, νὰ καλέσῃ καὶ διὰ ζώσης τοὺς μάρτυρας.

485. Τὰς διατυπώσεις τῆς ἐπισήμου ἐγγράφου κλητεύσεως ὀρίζουσι τ' ἄρθρ. 190 καὶ ἐπόμενα Ποιν. Δικ. καθ' ὧ

α') Συντάσσεται κλῆσις ἀναφέρουσα τὴν εἰς ἀνάκρισιν προκειμένην κολάσιμον πρᾶξιν ἐν γένει, ἤγουν ἄνευ προσδιορισμοῦ τινος τῶν γεγρονότων, καὶ τὴν πρὸς ἐμφάνισιν ὠρισμένην ἡμέραν, καὶ ὑπογραφομένη ὑπὸ τε τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως, καὶ ἀποστέλλεται εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα φροντίσῃ περὶ τῆς ἐπιδόσεώς της πρὸς τὸν μάρτυρα.

β') Ὁ εἰσαγγελεὺς λαμβάνων τὴν κλῆσιν παραγγέλλει δικαστικόν τινα κλητῆρα ἢ χωροφύλακα, ἢ ἄλλον τινὰ ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐπίδοσιν. Τὸ ἄρθρ. 190 ἀδιακρίτως μνημονεύει κλητῆρα ἢ χωροφύλακα, ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 29 Καν. Χωροφυλ. περιορίζει ἀκριθέστερον τὸ δικαίωμα τῆς διὰ χωροφυλάκων ἐπιδόσεως εἰς μόνας τὰς κατεπειγούσας περιπτώσεις.

Πρακτικῶς, ὅτι εἰς τὴν πρακτικὴν οἱ ἀνακριταὶ ἀναθέτουσι πολλάκις ἀπ' εὐθείας εἰς τοὺς κλητῆρας κτλ. τὴν ἐπίδοσιν τῶν κλήσεων των.

486. γ') Ἡ κλῆσις ἐγγεμνίζεται ὑπὸ τοῦ παραγγελεθέντος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐπίδοσιν ἢ εἰς τὸν κλητευόμενον αὐτόν, ἢ κατ' οἶκον αὐτοῦ

εἰς τινὰ τῶν συνοίκων αὐτοῦ ἢ γειτόνων (190 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Πρέπει δὲ νὰ ἐγγειρισθῇ 24 ὥρας πρὶν τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὠρισμένης ἡμέρας, καὶ ἂν ὁ μάρτυς κατοικῇ εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τὸν τόπον τῆς ἐξετάσεώς του, ἡ προθεσμία ἐπεκτείνεται μίαν ἡμέραν διὰ πᾶσαν ἀποστασιν ἐκ τεσσάρων μυριομέτρων (163, 190 Ποιν. Δικ.).

Ἀμφιβολία ἐγεννήθη, τίνα οἶκον ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον 190, τὸν τοῦ τόπου, ἐνθα ὁ κλητευόμενος ἔχει τὸ κέντρον τῶν υποθέσεων του, ἢ τὸν τοῦ κατοικίαν κατὰ τὸ ἀστυκὸν δίκαιον, ἢ τὸν οἶκον ἐνθα πράγματι κατοικεῖ καὶ ἐκ τῆς φράσεως κατ' οἶκον, καὶ ἐκ τῆς χρησιμομένης βραχυτάτης πρὸς ἐμφάνισιν προθεσμίας ἐξάγεται, ὅτι τὴν οἰκίαν ἐνθα πράγματι κατοικεῖ ὁ μάρτυς ἐνόησεν ὁ νόμος, καθ' ὅσον ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ μάρτυς περὶ τῆς κλητεύσεώς του, καὶ νὰ προσέλθῃ ἐμπροσθέντως πρὸς ἐξέτασιν· οὕτως ἐλύθη τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ διὰ τῶν τ κ α' τοῦ 1839 καὶ υ λ θ' τοῦ 1840 ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου, αἵτινες ἠκύρωσαν ἐπιδόσεις γενομένας εἰς τὴν οἰκίαν, ἐνῶ ὁ κλητευόμενος ἦτον εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ἢ καὶ ἀπλῶς ἀπὼν εἰς ἄλλην πόλιν (Κωστῆς σελ. 343 σημ. 7).

δ') Περὶ τῆς ἐπιδόσεως συντάσσει ὁ ἐπιδίδων ἀποδεικτικὸν παρ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένον, ἐν ᾧ σημειοῦται ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς ἐπιδόσεως, ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐγένετο αὕτη, καὶ ὁ ἄνθρωπος πρὸς ὃν ἐγένετο. Οὗτος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὑπογράψῃ τὸ ἐπιδότηριον (ἄπ. 91:42).

487. Ἰδιαιτέρας διατυπώσεις κλητεύσεως, καθ' ὅσον ἀρροῦν τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς, διαγράφει τὸ ἄρθρ. 192 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως·

«Ἡ κλήτευσις ἀξιωματικοῦ, στρατιωτικοῦ ὑπαλλήλου, καὶ στρατιώτου ἐν ὑπηρεσίᾳ γίνεται δι' ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ εἰσγγελέως πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας. — Ἡ κλήσις ἀξιωματικῶν, στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ στρατιωτῶν ἐπὶ πλοίου τινὸς εὐρισκομένων, καθὼς καὶ ναυτικῶν ἀξιωματικῶν, ναυτῶν καὶ ναυτικῶν ὑπαλλήλων, γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ προσκλήσεως πρὸς τὸν πλοίαρχον, ἢ τὸν τοποτηρητὴν του. — Ἀξιωματικοί, στρατιῶται, ναῦται, ἢ στρατιωτικοὶ ἢ ναυτικοὶ ὑπαλλήλοι δι' ἀδείας ἀπόντες κλητεύονται καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ μάρτυρες καὶ κατηγορούμενοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν πολιτῶν.»

Διὰ διαφορῶν ἐγκυκλίων τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἀπηγορεύθη, καθ' ὅσον ἀρροῦν τοὺς στρατιωτικοὺς, ἢ διὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας κλήσεις, καὶ διετάχθη νὰ γίνηται αὕτη πάντοτε διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν

Στρατιωτικῶν, ὅπερ καὶ προηγουμένως ἐγένετο, ὡς αἰεὶ οἱ κλητεύοντες ἠγνούουν τὴν διαμονὴν τοῦ στρατιωτικοῦ. Ἐν τούτοις ἡ διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν κλητεύσεις δὲν εἶναι βεβαίως ἀναγκαῖα, ὡς αἰεὶ δὲν πρόκειται νὰ μεταβῇ ὁ κλητευόμενος στρατιωτικὸς εἰς ἄλλον τόπον.

488. Αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις ἐφαρμόζονται εἰς τὴν προδικασίαν περὶ τῆς ἐν τῷ ἀκροατήριῳ συζητήσεως προβλέπουσι τὰ ἄρθρ. 145 ἐπὶ πταισμάτων, καὶ 163 ἐπὶ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, τὰ ὅποια οὐδὲν τροποποιοῦσι τὰς ἀνωτέρω διατυπώσεις, εἰμὴ κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ κλήσις συντάσσεται καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ ἢ εἰσαγγελέως.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ καὶ εἰσαγγελέως, δύναται νὰ κλητεύσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον μάρτυρας οἱ ἐξῆς: 1) ὁ ιδιώτης κατήγορος, 2) ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ 3) ὁ κατηγορούμενος. Περὶ τούτων παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς.

Ὁ ιδιώτης κατήγορος σχεδιάζει καὶ ὑπογράφει τὴν κλήσιν, ἵνα γένη ὁμως αὕτη ἐκτελεστή, ἀπαιτεῖται νὰ συνυπογράψῃ ὁ εἰσαγγελεὺς, καὶ νὰ ἐπιθέσῃ τὴν ἐπίσημον σφραγίδα (ἄρθρ. 295 Ποιν. Δικ.).

Τὸ δικαίωμα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος νὰ κλητεύσῃ μάρτυρας καθιεροῦται ῥητῶς ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 413 ἐν τέλει Ποιν. Δικ. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄρθρων 402 καὶ 331 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ. ἐξάγεται. Τίς ὅμως θὰ ὑπογράψῃ τὴν κλήσιν, μόνος ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ πρέπει νὰ συνυπογράψῃ καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς; Ὁ νόμος σιωπᾷ, νομίζομεν ὅμως, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὅ,τι καὶ ἐπὶ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ὅστις ἔχει ἐν γένει μείζονα τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος δικαιώματα (ἐναντ. ὁ Κωστής σελ. 342 σημ. 4). Ἴνα συνυπογράψῃ δὲ ὁ εἰσαγγελεὺς, ὀφείλει ὁ πολιτικῶς ἐνάγων νὰ προκαταβάλῃ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν μαρτύρων κατὰ τὴν διατίμησιν. Ἡ προκαταβολὴ αὕτη, ἂν καὶ δὲν διατάσσεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, προκύπτει ὅμως ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι ὁ μάρτυς πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐκολίαν καὶ τὴν βεβαιότητα, ὅτι θὰ ἀποζημιωθῇ, διετάχθη δὲ καὶ δι' ἐγκυκλίων.

489. Τὸ δικαίωμα τοῦ κατηγορουμένου νὰ παραστήσῃ νέους μάρτυρας εἰς τὸ ἀκροατήριον καθιεροῦται ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 166 Ποιν. Δικ. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου τούτου πρὸς τὸ δεύτερον ἐξάγεται, ὅτι ὁ κατηγορούμενος δύναται, ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν δι' ἐξόδων τοῦ δημοσίου καὶ αὐτεπαγγέλτως κλητεύσιν τῶν μαρτύρων

ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, ὅπερ δύναται νὰ πράξῃ οὗτος, ἂν πεισθῇ, ὅτι ἡ ἐξέτασις τῶν προβαλλομένων μαρτύρων δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ τῷ ὑποβάλλῃ ὁ κατηγορούμενος, τί θέλει ἀποδειχθῇ δι' ἐκάστου μάρτυρος, ἢ νὰ κλητεῦσῃ δι' ἐξόδων του τοὺς μάρτυρας, ὅτε ἡ κλῆσις πρέπει νὰ ἐπιθεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, ἀφοῦ προηγουμένως προκαταβληθῶσι παρ' αὐτῷ τὰ νόμιμα μαρτυρικά δικαιώματα.

Εἰς κλήσεις μὴ φερούσας ὑπογραφὴν εἰσαγγελέως δὲν ὀρεῖται νὰ ὑπακούσῃ ὁ μάρτυς (ἀπ. 137 : 56).

490. Εἶδομεν εἰς ἀριθ. 483, τίνες μάρτυρες, καὶ εἰς ποίας περιπτώσεις ἀπηλλάχθησαν τῆς ὑποχρέσεως νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν. Ἐκτὸς τούτων, πάντες οἱ λοιποὶ ὀφείλουσι νὰ ἐμφανίζωνται ἐνώπιον τῶν κλητευόντων αὐτοὺς ὑπαλλήλων. Εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ὑποβάλλονται καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνίκανοι, ἢ οἱ ἀπαλλασσόμενοι μάρτυρες, καθ' ὅσον εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται νὰ ἐκτιμῇσιν τὴν διανοητικὴν κατάστασιν τῶν μαρτύρων εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 113 Ποιν. Δικ. δύναται δὲ νὰ ἐξετάσῃ τοὺς συγγενεῖς ἐν τῇ ἀνακρίσει πρὸς ἀπλὴν πληροφορίαν, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 114 Ποιν. Δικ. καὶ τέλος θὰ ἐκτιμῇσιν, ἂν τὸ ἐξεταστέον γεγονός ὑπάγῃ εἰς ἐκεῖνα, δι' ἃ ἀπαλλάσσονται οἱ μάρτυρες τοῦ ἄρθρ. 115 Ποιν. Δικ. (Helie n° 2445).

Ὁ νόμος πρὸς κύρωσιν τῆς ὑποχρέσεως ταύτης τῶν μαρτύρων ἔλαβε διάφορα καταναγκαστικὰ μέτρα κατὰ τῶν ἐξ ἀπειθείας, ἤγουν ἄνευ νομίμου τινὸς κωλύματος, μὴ ἐμφανιζομένων. Ποῖα δὲ εἶναι τὰ κωλύματα, τὰ δυνάμενα νὰ δικαιολογήσωσι τὴν μὴ ἐμφάνισιν τοῦ μάρτυρος, ἀφῆθη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ.

Τὰ ἀναγκαστικὰ μέτρα εἶναι.

α') Κατὰ τε τὴν προδικασίαν καὶ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν ἡ διὰ βίας προσαγωγὴ τοῦ μάρτυρος (138 ἐδ. 2, 197 ἐδ. 2, 334 ἐδ. 3, 380, 425 Ποιν. Δικ.). Διατάσσεται δὲ ἡ προσαγωγὴ αὕτη ἐν μὲν τῇ προδικασίᾳ δι' ἐντάλματος συλλήψεως (197 Ποιν. Δικ.), ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου.

491. β') Καταδίκη εἰς χρηματικὴν ποινὴν. Ποινὴν τοιαύτην δύνανται νὰ ἐπιβάλλωσιν ὅλα τὰ δικαστήρια, κατὰ τ' ἄρθρ. 334 § 1, 381 καὶ 425 Ποιν. Δικ. καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐν τῇ προδικασίᾳ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 195, καθ' ὃ ἀπαιτεῖται προηγουμένη γνωμοδότησις τοῦ εἰσαγγ-

γελέως. Σημειωτέων, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς δύναται, ἂν ἐγκρίνη, νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ποινὴν, δὲν εἶναι ὅμως ὑπόχρεως (Helie n° 2126).

Δύνανται νὰ ἐπιβάλλωσι ποινὴν τοιαύτην καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι; Εἰρηνοδίκαι τινὲς, μὴ ἔχοντες πρόχειρον δημοσίαν δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐνταλμάτων τῆς βιαίας προσαγωγῆς, ὑπέβαλον τὴν ἀξίωσιν νὰ καταδικάζωσι τοὺς μάρτυρας εἰς χρηματικὴν ποινὴν, ἵνα καταναγκάζωσιν αὐτοὺς νὰ προσέρχωνται· ἡ ἀξίωσις ὅμως αὕτη δὲν εἶναι βάσιμος, διότι ὁ νόμος μόνον εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἐπέτρεψε νὰ καταδικάζῃ εἰς χρηματικὴν ποινὴν, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους μόνον τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν ἐπέτρεψεν (ἄρθρ. 138 ἐδ. 2), ὅθεν δὲν δύναται νὰ χορηγηθῇ τὸ δικαίωμα ἐκεῖνο κατὰ παρέκτασιν εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας, διότι τότε ἡδύναντο ν' ἀπαιτήσωσιν αὐτὸ καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, αἵτινες δὲν παρέχουσι τὰς δεούσας ἐγγυήσεις τῆς ὀρθῆς χρήσεως αὐτοῦ. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ χορηγηθῇ διὰ νόμου τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας, διότι παρέχουσιν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις πρὸς ὀρθὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ἐπιβάλλουσι δὲ ὁμοίας ποινὰς ὡς πταισματοδίκαι.

Τὸ ποσὸν τῆς ἐπιβαλλομένης ποινῆς ὑπὸ μὲν τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ πταισματοδίκου εἶναι δραχμαὶ πέντε μέχρι πενήκοντα (195,334 Ποιν. Δικ.), ὑπὸ δὲ τῶν λοιπῶν δικαστηρίων δραχμαὶ δέκα μέχρι διακοσίων (381 Ποιν. Δικ.).

Ὅταν ὁ ἀνακριτὴς ἀναθέτῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων εἰς εἰρηνοδικὴν, τίς ἐπιβάλλει τὴν ποινὴν κατὰ τῶν ἐξ ἀπειθείας μὴ ἐμφανιζομένων μαρτύρων, ὁ εἰρηνοδίκης ἢ ὁ ἀνακριτὴς; Νομίζομεν, ὅτι καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει δὲν δύναται ὁ εἰρηνοδίκης νὰ ἐπιβάλλῃ ποινὰς, διότι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐνεπιστεύθη ὁ νόμος εἰς τὸν ἀνακριτὴν, συμπράττοντος τοῦ εἰσαγγελέως, ἐπομένως ὁ ἀνακριτὴς δὲν δύναται νὰ ἀναθέσῃ τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν εἰρηνοδικὴν. Δύναται μόνον ὁ εἰρηνοδίκης οὗτος νὰ ὑποβάλλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα οὗτος, γνωμοδοτοῦντος τοῦ εἰσαγγελέως, ἐπιβάλλῃ τὴν ποινὴν.

γ) Ἐκτὸς τῆς βιαίας προσαγωγῆς καὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς δύνανται νὰ καταδικασθῶσι καὶ εἰς φυλάκισιν οἱ ἐνώπιον τοῦ κακουργοδικείου μὴ ἐμφανιζόμενοι μάρτυρες (ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 13 Ἀπριλίου 1867 ΣΗ' Νόμου). Ἀλλὰ περὶ τούτων ἰδὲ ἀριθμ. 1053 ἐπομ.

492. Ὁ μάρτυς ὁ δυνάμενος νὰ δικαιολογήσῃ τὴν προτέραν μὴ ἐμφάνισίν του ἀποδεικνύων, ὅτι εἶχε νόμιμον κώλυμα, καὶ ὅτι δὲν

ἡδύνατο ἐν καιρῷ νὰ δικαιολογηθῇ, ἀπαλλάσσεται τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ χρηματικῆς ποινῆς (196. 335 ἐδ. 2. 382 Ποιν. Δικ.). Πρὸς τοῦτο, εἰ μὲν κατεδικάσθη ὑπὸ δικαστηρίου, πρέπει νὰ κάμῃ ἀνακοπὴν ἐντὸς 14 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως (335 ἐδ. 1. 382 Ποιν. Δικ.). Ἡ ἀνακοπὴ αὕτη, καὶ περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, πρέπει νὰ γείνη κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἀνακοπῶν διατάξεις ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου, φέρεται δὲ εἰς συζήτησιν τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ εισαγγελέως εἰς τὴν προσεχῇ συνεδρίᾳσιν (ἀπ. 72: 66). Εἰ δὲ κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐμφανίζεται κατόπιν ἐνώπιον τοῦ ἰδίου, καὶ ὑποβάλλει τὰ δικαιολογήματά του· ἀλλ' ἐντὸς ποίας προθεσμίας, καὶ ἀπὸ πότε ὑπολογίζεται αὕτη; Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου νομίζομεν, ὅτι ἡ καταδίκη τοῦ μάρτυρος πρέπει νὰ γίνηται διὰ πράξεως τοῦ ἀνακριτοῦ, ἥτις κοινοποιεῖται πρὸς τὸν καταδικασθέντα μετὰ νέας κλήσεως πρὸς ἐμφάνισιν· καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, ἵνα ἐξετασθῇ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ὀφείλει νὰ ὑποβάλλῃ τὰ δικαιολογήματα τῆς μὴ ἐμφανίσεώς του. Οὕτω γίνεται καὶ ἐν Γαλλίᾳ (ἄρθρ. 81 instr. crim.).

493. Ἄλλ' ἡ ἐμφάνισις μόνη τοῦ μάρτυρος ματαίᾳ ἤθελεν ἀποβῆ, ἂν ἡδύνατο οὗτος ν' ἄρνηται νὰ μαρτυρήσῃ. Χρέος τοῦ πολίτου εἶναι, οὐ μόνον νὰ ἐμφανίζηται προσκαλούμενος ὡς μάρτυς, ἀλλὰ καὶ νὰ μαρτυρῇ πρὸς φωτισμὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους τούτου ὁ νομοθέτης ὥρισε καὶ καταναγκαστικὰ μέσα· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς· α) χρηματικὴ ποινή· περὶ τοῦ ποσοῦ ταύτης καὶ τῶν δυναμένων νὰ ἐπιβάλωσιν αὐτὴν ἐφαρμόζονται, ὅσα καὶ περὶ τῆς εἰς τοὺς λειπομάρτυρας ἐπιβαλλομένης εἴπομεν (195 ἐδ. 2. 334 ἐδ. 2. 381 ἐδ. 2 καὶ 425 Ποιν. Δικ.). Ἐννοεῖται, ὅτι μέσον ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοιαύτης καταδίκης δὲν ὑπάρχει· ὅλαι αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ νόμου ἀρροῶσι τὴν ἕνεκα λειπομαρτυρίας καταδίκην· β) ποινικὴ καταδίωξις ἐπὶ κακουργήματι δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 267 Ποιν. Δικ. ἐὰν ἐπιμένωσιν ἰσχυρογνωμόνως εἰς τὴν ἄρνησιν.

494. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 125 Ποιν. Δικ. ὁ μάρτυς πρὶν μαρτυρῆσῃ ἐρωτᾶται περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπωνύμου, τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως, τῆς κατοικίας, τῆς ἡλικίας καὶ τῆς θρησκείας του. Ἡ προκαταρκτικὴ αὕτη ἐξέτασις σκοπεῖ τὴν βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος τοῦ μάρτυρος, καὶ τὴν ἀνεύρεσιν λόγου τινὸς ἀνικανότητος αὐτοῦ, καὶ ἐν

γίνει τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀξιοπιστίας αὐτοῦ. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἡ πρακτικὴ καθιέρωσε τὴν ἐξέτασιν τοῦ μάρτυρος περὶ τῆς συγγενείας ἢ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ὡς καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν δικονομίαν ἄρθρ. 334. Ἄλλ' ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἐξέτασις αὕτη δὲν εἶναι ἀναγκαία (ἀπ. 8 : 53).

495. Μετὰ τὴν προκαταρκτικὴν ταύτην ἐξέτασιν ὁ μάρτυς, εἰ μὲν πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ ἐν τῇ προδικασίᾳ, δίδει διὰ χειραψίας ὑπόσχεσιν, ὑπομινησκόμενος περὶ τοῦ ὅρκου, ὃν θὰ δώσῃ ἐν ἀκροατηρίῳ (123 Ποιν. Δικ.)· καὶ ἐκ τῆς ἐκφράσεως μὲν διὰ χειραψίας προκύπτει σαφῶς, ὅτι κατὰ τὴν δόσιν τῆς ὑποσχέσεως πρέπει νὰ κρατῇ τὴν χεῖρα τοῦ μάρτυρος ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἐκ τῆς ἐκφράσεως ὁμως ὑπόσχεσις δὲν προκύπτει σαφῶς εἰς τί πρέπει νὰ περιστρεφῇται αὕτη· φρονοῦμεν, ὅτι πληρέστερον εἶναι νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἅπασαι αἱ ἐν τῷ ὅρκῳ ἐκφράσεις ὡς ἐξῆς· «ὑπόσχομαι, ὅτι θέλω ὁμιλήσει ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς, καὶ θέλω εἰπεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν». Εἰ δὲ πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον, δίδει περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὅρκον. Καὶ ἡ χειραψία καὶ ὁ ὅρκος χρησιμεύουσιν ὡς ἐνίσχυσις τῆς φιλαληθείας τοῦ μάρτυρος, καὶ ὡς ἐγγύησις τῆς ἀξιοπιστίας αὐτοῦ.

496. Τοῦ ἀνωτέρω τεθέντος κανόνος ὑπάρχουσιν αἱ ἐξῆς ἐξαιρέσεις. Α') Εἰς τὴν προδικασίαν τινὲς μάρτυρες ἀπαλλάσσονται τῆς διὰ χειραψίας ὑποσχέσεως· τοιοῦτοι εἶναι· 1) οἱ συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου, περὶ ὧν ἐν ἀριθ. 473 ἐπραγματεύθημεν, ὡς αἱ ἐξετάζονται πρὸς διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 114 ἐδ. 2, 123 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.)· 2) παῖδες νεώτεροι τῶν 14 ἐτῶν· 3) οἱ καταδικασμένοι ἐνεκα κακουργήματος ἢ τινος τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 22 καὶ 23 τοῦ ποιν. νόμου ἀναφερομένων πλημμελημάτων· καὶ 4) οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες.

Β') Ἄλλοι πάλιν μάρτυρες ὀρκίζονται εἰς τὴν προδικασίαν· τοιοῦτοι δὲ εἶναι· 1) οἱ ἀπαλλάσσόμενοι τῆς ὑποχρέωσεως τοῦ ἐμφανίζεσθαι ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, (ιδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 483) (ἄρθρ. 116, 119 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.)· 2) ὅσοι εὐρίσκονται εἰς κίνδυνον ἢ διὰ βαρεῖαν νόσον, ἢ διὰ τὸ βαθύ γῆρας, ἢ ὅσων ἢ εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐμφάνισις εἶναι ἀνέφικτος διὰ τὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατριβὴν ἢ δι' ἄλλα τοιαῦτα κωλύματα (ἄρθρ. 124 Ποιν. Δικ.). Περὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν κωλυμάτων τούτων θὰ κρίνῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἀναφέρων τοῦτο ἐν τῇ ἐκθέσει, ὡς καὶ τὸ ἐπιτρέπον τὴν ὀρκισιν ἄρθρον 124, ἀλλ' ἡ

μνεία τούτων δὲν εἶναι ἀναγκαία διὰ τὸ κύρος τῆς γενομένης ἐκθέσεως, δι' ὃ, μνημονευομένων τῶν κωλυμάτων, ἀδιάφορον εἶναι, ἂν δὲν παρατίθεται τὸ ἄρθρ. 124 (ἀπ. 200 : 72), ἢ ἂν δὲν ἀναφέρεται, ὅτι ἕνεκα τῶν κωλυμάτων ἐγένετο ἡ ὀρκισις (ἀπ. 82 : 68). Ἀλλὰ καὶ τῶν κωλυμάτων ἡ μὴ μνεία δὲν βλάπτει, ὅταν ἄλλοθεν προκύπτουσι π.χ. ἐπελθόντος τοῦ θανάτου τοῦ ἐνόρκως ἐξετασθέντος (ἀπ. 87 : 47). Ὁ Ἄρ. Πάχος προέβη μάλιστα καὶ περαιτέρω ἀποφανθεὶς, ὅτι δὲν δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν καλῶς ἐγένετο ἡ ὀρκισις τοῦ μάρτυρος (ἀπ. 52 : 88), οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἄρ. Πάχος νὰ ἐπέμβῃ εἰς τοιαύτην ἐξέτασιν (ἀπ. 40 : 91). Παρατηρητέον, ὅτι ἐν περιπτώσει νέας ἐξετάσεως τοῦ τοιοῦτου μάρτυρος δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἡ ὀρκισις, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ὑπομνησκηται ὁ δοθεὶς ὀρκος (ἀπ. 92 : 69).

Γ') Μάρτυρές τινες ἐξετάζονται ἀνωμοτὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον, τοιοῦτοι εἶναι ὅλοι οἱ ἀνωτέρω ὑπὸ στοιχείον Α ἀριθ. 2—4 ἀπαριθμηθέντες. Ἐὰν ὅμως οὗτοι ἤθελον ὀρκισθῇ, μηδενὸς ἐναντιουμένου, ἡ διαδικασία δὲν θεωρεῖται ὡς ἄκυρος (ἄρθρ. 122 Ποιν. Δικ.) (ἀπ. 45 : 76) καὶ ἂν ἕνεκεν ἀγνοίας τῆς καταδίκης δὲν ἐγένετο ἀντίρρησης (ἀπ. 86 : 91). Δύναται δὲ νὰ γείνη ἐναντίωσις καὶ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ὀρκοδοσίας ἐνόσω δὲν ἐπεραιώθη αὕτη· ὁ Ἄρ. Πάχος (ἀπ. 92 : 65) ἀνῆρσεν ἀπόφασιν ἀποφανθεῖσαν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἐναντίωσις εἰς τὴν ὀρκοδοσίαν μετὰ τὴν ἐναρξιν αὐτῆς. Ἐπίσης δύναται νὰ γείνη ἐναντίωσις, καὶ ἂν ἐξητάσθησαν ἐνόρκως κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, καὶ πρόκηται νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ περὶ τούτου ἐκθεσις (ἀπ. 99 : 59 ἀναιρέσασα ἐναντίαν).

497. Πρὸ πάντων ἀνάγκη νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς τίνες ὑπάγονται εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ὑπὸ στοιχείον Γ ἀναφερομένων μαρτύρων, καθ' ὅσον δὲν ἐπέρχεται μὲν ἀκυρότης ἂν ἐξετασθῇ μάρτυς τις διὰ χειραψίας ἐναντίον τοῦ νόμου, ἐπέρχεται ὅμως τοιαύτη, ἂν ὀρκισθῇ, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἀνωμοτὶ καὶ τάνάπαλιν. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπάγονται οἱ νεώτεροι τῶν 14 ἐτῶν, ἡγουν οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των (ἀπ. 54 : 68). Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, εἰς ἣν δὲν ἐπεμβαίνει ὁ Ἄρειος Πάχος (ἀπ. 77 : 87), ἀπόκειται ν' ἀποφανθῇ, ἂν μάρτυς τις ᾖ νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν· ὅθεν ἀνάγκη νὰ ἐξετάσῃ ἀκριβῶς περὶ τούτου τὸ δικαστήριον, καὶ ἂν μὲν πεισθῇ, ἔστω καὶ ἐκ τῆς θέας τοῦ μάρτυρος (ἀπ.

12 : 45, 7 : 53, 75 : 77, 57 : 82), ότι ούτος συνεπλήρωσε τὸ 14 ἔτος, προβαίνει εἰς τὴν ὄρκισίν του, ἄλλως ἐξετάζει αὐτὸν ἄνωμοτί. Πᾶσα ἀμφιβολία περὶ τοῦτου δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀκυρότητα τῆς διαδικασίας· μάρτυς ἐρωτηθεὶς περὶ τῆς ἡλικίας του, ἀπήντησεν, ὅτι εἶναι δέκα τεσσάρων ἐτῶν, καὶ ἐξητάσθη ἄνωμοτί, ἀλλ' ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῆρσε τὴν ἀπόφασιν, διότι δὲν ἐξάγεται, ὅτι ἦτο νεώτερος τῶν 14 ἐτῶν (ἀπ. 58 : 50, 16 : 82).

498. Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ὑπάγονται οἱ καταδικασμένοι. Ἄλλ' ἀπὸ ποίας στιγμῆς στερεῖται ὁ καταδικασθεὶς τοῦ δικαιώματος τοῦ μαρτυρεῖν ἐνόρκως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ; ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἢ ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, ἢ τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἀναιρέσεως, ἂν γένη τοιαύτη ; Ἀντιφατικὰς ἀποφάσεις ἐξέδοτο περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ Ἄρ. Πάγος· διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 51 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς του παρεδέχθη τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην, ἀπορρίψας αἰτησιν ἀναιρέσεως στηριζομένην εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἐξητάσθη ἐνόρκως ὁ καταδικασθεὶς, διαρκούσης ἔτι τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας· διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 94 τοῦ 1855 ἀποφάσεώς του παρεδέχθη τὸναντίον, ὅτι ἡ στέρησις ἐπέρχεται ἀμέσως, καὶ διαρκεῖ ἐνὸς ἡμέρας ἢ ἀποφάσεις, καὶ κατὰ συνέπειαν παρεδέχθη τὴν περὶ ἀναιρέσεως αἰτησίν, διότι ἐξητάσθη ἄνωμοτί κατὰ δίκον, ἐκκρεμοῦς οὐσης τῆς περὶ ἀναιρέσεως αἰτήσεώς του. Τίς τῶν δύο ἀποφάσεων εἶναι ὀρθότερα ;

Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ἄρθρ. 21 καὶ 23 ἐδ. 5 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον μὲν προβλέπει τὴν στέρησιν τῆς ἱκανότητος τοῦ μαρτυρεῖν, εἰς τὸ πρῶτον ὅμως προφανῶς ἀναφέρεται ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως τῆς στερήσεως ταύτης, ὥστε ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου τούτου «ὁ διὰ τελεσιδίκου δικαστικῆς ἀποφάσεως εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδικασθεὶς στερεῖται κατὰ συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης» ἐξήρτηται κυρίως ἡ λύσις τοῦ ζητήματος.

Εἶδομέν ἐν ἀριθ. 247, ὅτι ἡ Ποινικὴ Δικονομία χαρακτηρίζει ὡς τελεσιδικὸν ἀπόφασιν, ὅτε μὲν τὴν καταστᾷσαν ἀμετάκλητον, ὅτε δὲ καὶ τὴν μὴ ὑποκειμένην εἰς ἀνακοπὴν ἢ ἔφεσιν, καὶ τοι ὑποκειμένην εἰς ἀναίρεσιν. Φρονοῦμεν, ὅτι ὑπὸ τὴν πρώτην ἔννοιαν τίθεται ἡ φράσις τελεσιδικὸς ἀπόφασιν ἐν τῷ ἄρθρῳ 21, διότι θεωροῦμεν ἀδικοιολόγητον καὶ ἄτοπον τὴν στέρησιν τῶν δικαιωμάτων, ἐν τοῖς ἄρθροις 21

καὶ 23 ἀναφερομένων, ἐνῶ πᾶσα ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως ἀναστέλλεται μέχρις οὗ κατασταθῇ ἀμετάκλητος. Ἀλλὰ τότε πρὸς τί μετεχειρίσθη τὴν φράσιν «στερεῖται κατὰ συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης». Μὴ τυχὸν ἐσκόπει δι' αὐτῆς νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ πρὸ τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀποφάσεως ἐπέρχονται αἱ στερήσεις; Τοιαύτην γνώμην εἶχε παραδεχθῇ ὁ Ἄρ. Πάγος, ἀποφανθεὶς, ὅτι ἀπὸ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἐπέρχονται αἱ στερήσεις, ἐνὸς δὲ ἐπέλθῃ ἀναίρεσις αὐτῆς. Φρονοῦμεν ἀντιθέτως, ὅτι ἡ φράσις κατὰ συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης, ἀναφέρεται εἰς ὁλόκληρον τὴν προηγουμένην φράσιν, ἥγουν τὴν διὰ τελεσιδίκου (ἢ τοι ἀμετακλήτου) ἀποφάσεως ἐπελθοῦσαν καταδίκην, ἧς ἐθεωρήθη περιττὴ ἡ ἐπανάληψις, σκοπὸς δὲ τῆς φράσεως ἐκείνης εἶναι νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ καταδίκη κατέστη ἀμετάκλητος ἐπέρχονται αἱ στερήσεις, καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως ἢ τῆς ποινῆς, ἥτις ἐπέρχεται βραδύτερον. Τὴν γνώμην ταύτην ἐνισχύει ἡ παρατήρησις, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 23 τοῦ Γαλλ. Ποινικοῦ Νόμου τοῦ 1810, ἡ στέρσις ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως, ἀλλ' ὁ Γαλλ. Ποιν. Νόμος τοῦ 1832 (ἄρθρ. 28) παρεδέχθη τὴν ἀντίθετον γνώμην, ὅτι ἤρχιζεν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ ἀμετακλήτου τῆς καταδίκης (Dalloz temoin n° 82), καὶ ταύτην ἐσκόπει νὰ εἰσαγάγῃ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ νομοθέτης διὰ τῆς μνησθείσης φράσεως.

Συνεπῶς πρὸς ταῦτα, διαρκούσης τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, ἡ ἐκκρεμοὺς οὐσης τῆς ἀναιρέσεως, πρέπει νὰ ἐξετάζηται ἐνόρκως ὁ καταδικασθεὶς, συμφώνως, πρὸς τὴν ἀπόφασιν 51 : 52, ἣν ἠκολούθησε καὶ ἡ 160 : 71.

Τὴν στέρσιν τοῦ δικαιώματος τοῦ μαρτυρεῖν συνεπάγεται καὶ ἡ ἐπὶ πλημμελήματι καταδίκη εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 22 καὶ 23 Ποιν. Νόμου, ἀλλ' ἡ στέρσις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐπέρχεται αὐτοδικαίως ὡς συνέπεια τῆς καταδίκης, ἀλλὰ πρέπει νὰ διαταχθῇ ῥητῶς ἐν τῇ ἀποφάσει, κατὰ τὸ ἐδ. 3 τοῦ ἄρθρ. 23 Ποιν. Νόμου (ἰδὲ Κωστῇ ἐρμην. τομ. 1 σελ. 101 § 60). Ὅθεν ὅλως ἐσφαλμένως ἀπεφάνθη ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτι ἡ στέρσις ἐπέρχεται, ὅταν ὑπάρχωσιν αἱ νόμιμοι προϋποθέσεις, καὶ ἂν τὸ δικαστήριον παρέλειπε νὰ τὴν ἀπαγγείλῃ (ἀπ. 67 : 74).

Εἶδομεν, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἀνετίθη ἡ ἐξεύρεσις τῆς ἀληθοῦς ἡλικίας τοῦ μάρτυρος (ἀριθ. 497), οὐχ οὕτως ὁμως προ-

κειμένου περί καταδίκης, διότι αὕτη ἀποδεικνύεται διὰ τῆς ἀποφάσεως· ὅθεν καὶ ἂν τὸ δικαστήριον δι' ἑλλείψιν ἀποδείξεων ἀπέρριψε τὴν ἀντιρρόησιν τοῦ κατηγορουμένου περί μὴ ὀρκίσεως τοῦ μάρτυρος λόγω καταδίκης, ἐπέρχεται ἀκυρότης, ἂν πράγματι ὑπάρχῃ καταδίκη, καὶ προσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἀπ. 145 : 64, 155 : 76)· τὸ ἐναντίον ἀποφαίνεται ἡ 71 : 66 ἀπόφασις, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν οὐδ' ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου προσήχθη ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἥς δύναται καὶ ὁ Ἀρ. Πάγος νὰ διατάξῃ τὴν προσαγωγὴν (ἀπ. 135 : 93)· ἀδιάφορον δὲ εἶναι ἂν μόνος ὁ πολιτ. ἐνέχων ἀντετάχῃ εἰς τὴν ὀρκισιν τοῦ καταδίκου μάρτυρος (ἀπ. 113 : 88). Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ ἀκυρότης ἐπέρχεται, καὶ ἂν ἐναντίον τῆς αἰτήσεως τοῦ κατηγορουμένου δὲν ὠρκίσθη μάρτυς θεωρηθεῖς ἐκ πλάνης ἢ ἐκ παραδρομῆς ὡς καταδικασθεῖς. Τί ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν, ἂν ἄνευ ἀντιρρόησεως δὲν ὠρκίσθη μάρτυς θεωρηθεῖς ἐκ πλάνης παρ' ὧν ὡς καταδικασθεῖς ; Κατὰ τὴν Γαλ. νομολογίαν δὲν ἐπέρχεται ἀκυρότης (Ledru Rollin cour d' assises n° 892). Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι ἡ λύσις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθὴ παρ' ἡμῖν, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 407 ἐδ. 6 καὶ 458 ἐδ. 14 Ποιν. Δικ. ἡ παράλειψις τοῦ ὅρκου ἐπιφέρει ἀναίρεσιν, ἡ δὲ συναίνεσις περὶ τούτου τοῦ κατηγορουμένου εἶναι ἀδιάφορος, ὡς παρεδέχθη καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 71 τοῦ 1854 ἀπόφασις· ὅθεν κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ, ὅταν ἐκ πλάνης τρόπον τινὰ δὲν ἐγένετο ἀντιρρόησις. Ἐν τούτοις ὁ Ἀρ. Πάγος ἀναιρέσας ποτὲ, διότι ὁ μάρτυς ἐξετάσθη ἀνωμοτὶ συναινέσει τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς ὁμολογήσας, ὅτι εἶναι κατὰδικος, χωρὶς νὰ προκύπτῃ, ὅτι τὸ δικαστήριον παρεδέχθη ὡς ἀληθῆ τὴν καταδίκην ταύτην (ἀπ. 120 : 60), ἡκολούθησε βραδύτερον τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν παραδεχθεὶς, ὅτι, μὴ γενομένης ἀντιρρόησεως κατὰ τῆς ἀνωμοτὶ ἐξετάσεως μάρτυρος, ὡς δῆθεν καταδίκου, δὲν δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἐξέτασις αὕτη ὡς λόγος ἀναιρέσεως (ἀπ. 53 : 67, 133 : 70).

Οἱ καταδικασμένοι ἀνακτῶσι τὴν ἱκανότητα τοῦ μαρτυρεῖν, εἰ μὲν πρόσκαιρος ἡ στέρησις, διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ ὠρισμένου χρόνου, εἰ δὲ διαρκὴς, δι' ἀποκαταστάσεως καὶ ἐνίοτε διὰ Β. χάριτος. Περὶ τούτων θὰ διαπραγματευθῶμεν ἐν τῷ περὶ ἐκτελέσεως βιβλίῳ.

499. Εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν τῶν ἀνικάνων πρὸς τὸ ἐνόρκως μαρτυρεῖν κατατάσσονται οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες. Καὶ ἐνταῦθα διάφορα ζητήματα παρουσιάζονται. Πρῶτον· τίς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς

πολιτικῶς ἐνάγων; Πολιτικῶς ἐνάγων εἶναι μόνος ὁ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀπευθύνας πολιτικὴν ἀγωγὴν, καὶ ὑποστηρίζων ταύτην κατὰ τὴν συζήτησιν. Ὅθεν ὁ δηλώσας ἀπλῶς κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, ὅτι παρουσιάζεται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, μὴ ἀπευθύνας ὁμῶς ἀγωγὴν, ὀρκίζεται (ἀπ. 111 : 64). Ἐπίσης ὁ ἀπευθύνας μὲν ἀγωγὴν, παραιτηθεὶς ὁμῶς αὐτῆς πρὸ τῆς ἐξετάσεώς του, καὶ ἂν δὲν ἐπλήρωσε τὰ ἔξοδα (ἀπ. 125 : 77) (ιδεὶ ἄνω ἀριθ. 93), ἢ οὐδόλως δηλώσας ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ὅτι παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων (ἀπ. 64 : 51). Ἐπίσης ἐκεῖνος, οὗ ἡ πολιτ. ἀγωγή παρεπέμφθη εἰς τὰ πολιτ. δικαστήρια (ἀπ. 38 : 75). Ἐπίσης τέλος ὁ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον εἰσαγαγὼν τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν (ἀπ. 68 : 55, 34 : 82) καὶ μάλιστα κατὰ δήμου ἐπὶ ληστείας (ἀπ. σ κ ζ : 38).

Δεύτερον· πρέπει νὰ ἐξομοιωθῶσι μὲ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα καὶ οἱ νομίμως ἐκπροσωποῦντες αὐτόν; Ὁ Κωστῆς (σελ. 348 σημ. 9) λύει τὸ ζήτημα καταφατικῶς, ἐπικαλούμενος δύο ἀποφάσεις τοῦ Ἄρ. Πάγου ὑπ' ἀριθ. 138 : 46 καὶ 33 : 47.

Διστάζομεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ἀποφάσεων τούτων, διότι ὁ νόμος μόνον τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας ἀπαλλάσσει τοῦ ὄρκου, ὑποπεύων αὐτοὺς ἔνεκα τοῦ ἐπικειμένου χρηματικοῦ συμφέροντος. Ποῖον ὁμῶς συμφέρον ἔχει ὁ ἐπίτροπος; δύναταί τις νὰ ὑποπέυσῃ εὐλόγως, ὅτι τὸ καθήκον τῆς ὑπερασπίσεως τῶν ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειάν του θέλει παρασύρει μέχρι ψευδορκίας; Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπεκτείνωμεν τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ εἰς τὸν ἐπίτροπον, διότι οὐδὲν χρηματικὸν συμφέρον προσδοκᾷ ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ὑποθέσεως, καὶ διότι ἡ ἐξαίρεσις πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ στενῶς. Τὴν γνώμην ταύτην ἀκολουθεῖ ἡ νεωτέρα νομολογία τοῦ Ἄρ. Πάγου καὶ ὅταν παρίσταται ἐπίτροπος (ἀπ. 64 : 51, 6 : 75), καὶ ὅταν παρίσταται πατὴρ ὡς ἐξασκῶν τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν (ἀπ. 96 : 85), ἐκτός ἂν ἐπικαλῆται ἰδίαν ζημίαν (ἀπ. 31 : 95).

Τρίτον· ὅταν ἠθικόν τι πρόσωπον παρίσταται ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἐξετάζονται ἀνωμοτί καὶ τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἠθικὸν πρόσωπον φυσικὰ πρόσωπα; Νομίζω ναί, διότι εἰς ταῦτα θὰ περιέλθῃ τὸ διὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἰσπραχθησόμενον, ὥστε εἶναι τὸ αὐτὸ, ὡς ἂν ὅλα τὰ φυσικὰ πρόσωπα παρίσταντο συγχρόνως ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῆρσε διότι ἀνεγνώσθη ἔνορκος κατάθεσις διευθυντοῦ ἀσφαλιστικοῦ καταστήματος (ἀπ. 238 : 75).

Τὸ ζήτημα διαφέρει ὀλίγον, ὅταν οἱ σύνδικοι παρίστανται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος κατηγορουμένου ἐπὶ χρεωκοπίᾳ. Δύνανται τότε νὰ ἐξετασθῶσιν ἐνόρκως οἱ δανεισταὶ τοῦ πτωχεύσαντος; Ὁ Ἄρ. Πάγος ἔλυσε ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα (ἀπ. 68 : 60), ἀλλ' ὁ Παπαχρήστου (Εὐρ. Θεμ. τόμ. 17 σελ. 420) ἐπέκρινε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὑποστηρίζων τὴν καταφατικὴν λύσιν διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ σύνδικοι δὲν ἀντιπροσωπεύουσι τὴν θέλησιν τῶν κατὰ μέρος δανειστῶν, καὶ διότι ἐναντία ἡ Γαλλικὴ νομολογία. Ὡς πρὸς ταύτην παρατηρητέον, ὅτι κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες δὲν ἀναφέρονται μεταξὺ τῶν ἀπαγορευομένων μαρτύρων, τὴν δὲ ἀπαγόρευσιν εἰσήγαγε μετὰ πολλὰς ἀμφισβητήσεις ἡ νομολογία, ἥτις ἴσως ἔνεκα τούτου ἐρμηνεύει αὐτὴν στενῶς (Helie n° 4979 ἐπ.). Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς θελήσεως παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν ἠθικῶν προσώπων ἐνδεχόμενον ἡ θέλησις μετόχου τινὸς νὰ ᾔηται ἐναντία τῆς τοῦ διευθύνοντος, ἀλλὰ δὲν ἐπιτεταί ἐκ τούτου, ὅτι τὰ φυσικὰ πρόσωπα ἐξετάζονται ἐνόρκως. Νομίζομεν, ὅτι τὸ χρηματικὸν συμφέρον εἶναι τὸ λύον τὸ προκείμενον ζήτημα, τὸ δὲ συμφέρον τοῦτο τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως εἶναι προφανές, διότι διὰ τῆς καταδίκης ἀπαλλάσσονται τοῦ συμβιβασμοῦ· ὅθεν θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην τοῦ Ἄρ. Πάγου (Σύμφ. Dalloz temoin n° 186).

Τέταρτον· ἐξετάζονται ἐνόρκως ὡς μάρτυρες οἱ συγγενεῖς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος; Ὁ νόμος μόνον τοὺς συγγενεῖς τοῦ κατηγορουμένου ἐκήρυξεν ἀνικάνους, ὅθεν ἡ ἀπαγόρευσις δὲν δύναται νὰ ἐκταθῇ καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Σταθερὰ εἶναι περὶ τούτου ἡ νομολογία, καθ' ἣν ἐξετάζεται ἐνόρκως καὶ ἡ σύζυγος τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος (ἀπ. 90 : 59) καὶ ὁ υἱὸς (ἀπ. 140 : 56) καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ (83 : 62 καὶ 45 : 65), καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ (ἀπ. 166 : 93).

Τέλος, ζήτημα ἀνεφύη, ἂν, ἐξετασθέντος ἐνόρκως τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος εἴτε ἐν τῇ ἀνακρίσει, εἴτε ἐν τῇ ἐρήμην δίκῃ, δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἔνορκος ἐξέτασις τοῦ ἀντιλέγοντος τοῦ κατηγορουμένου. Ἡδύνατό τις νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι, γενομένης ἐγκύρως τῆς ἐνόρκου ἐξέτασεως ἄνευ ἀντιρρήσεως, ἔστω καὶ διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κατηγορουμένου, δὲν δύναται πλέον οὗτος νὰ προσβάλῃ τὴν γενομένην ὁρισίν. Ἀλλ' ἡ διαρκὴς νομολογία τοῦ Ἄρ. Πάγου παρεδέχθη ἀντιθέτως, ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ ἀντιταχθῇ

εἰς τὴν ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ γενομένην ὀρκισιν, καὶ νὰ ἀποκητήσῃ νέαν ἀνώμοτον ἐξέτασιν τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος (ἀπ. 185 : 65, 129 : 75, 163 : 83).

Ἐνδέχεται νὰ μὴ ἔχῃ δικαίωμα νομίμου παραστάσεως ὁ ἀνωμοτὶ ἐξετασθεὶς πολιτικῶς ἐνάγων, τοῦτο δὲ νὰ ἀποφασισθῇ βραδύτερον. Γεννᾶται τότε ἀκυρότης ; Ὁ Ἄρειος Πάγος ἔχων τὴν γνώμην, ὅτι κατὰ τὸν πρότερον περὶ πτωχεύσεως νόμον δὲν ἠδύναντο νὰ παρασταθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες οἱ σύνδικοι, ἀνῆρσε, διότι ἐξετάσθησαν ἀνωμοτὶ (ἀπ. 36 : 76). Ἄλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, διότι τὰ τοῦ ὅρκου κανονίζονται καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ ὀρκισθῇ ὁ μάρτυς, αἱ δὲ ἐπερχόμεναι μεταβολαὶ δὲν δύνανται νὰ παραβλάψωσι τὸ κύρος τῆς διαδικασίας, ἄλλως ἔπρεπε νὰ ἀκυρωθῇ αὕτη καὶ ὅταν μάρτυρας ἐπράτεινεν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, οὗ ἡ ἀγωγὴ ἀπερρίρηθη κατόπιν ὡς ἀπαράδεκτος ἢ ἀνυπόστατος. Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθη ἡ ἀπόφασις 35 : 95.

500. Πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν ἀνωμοτὶ καὶ οἱ ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ἄλλως φρονοῦσι περὶ ὅρκου, ἢ ὅτι ἔδωκαν ἐναντίαν ὑπόσχεσιν ἔστω καὶ ἑνορκον ; Ὁχι (Helie n° 5000).

501. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀνωμοτὶ ἐξεταζομένων μαρτύρων, ἐξεταστέον ἤδη τὰς διατυπώσεις τῆς ὀρκοδοσίας. Ὁ ὅρκος διδεται κατὰ μὲν τὴν προδικασίαν ἐνώπιον τοῦ ἐξετάζοντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, εἰς δὲ τὸ ἀκροατήριον ἐνώπιον τοῦ συνεδριάζοντος δικαστηρίου ὀρκίζονται δὲ οἱ μάρτυρες, καθ' ἃ ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρον 121 Ποιν. Δικ. ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ὅτι θέλουσιν ὁμιλήσει ἀφάθως καὶ ἀπαθῶς, καὶ ὅτι θέλουσιν εἰπεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν. Ἐκ τῆς φράσεως ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐξαγεται, ὅτι πρέπει νὰ θέσῃ τὴν χεὶρά του ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου ὁ ὀρκίζόμενος, ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ἂν τοῦτο ᾔῃαι ἀδύνατον ἐνεκα λόγου τινός, ὡς καὶ ἂν ἄλλως παραλειφθῇ (ἀπ. 4 : 73), δὲν ἐπέρχεται ἐντεῦθεν ἀταξία τις.

Ἡ τήρησις τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου τούτου εἶναι οὐσιωδῶς ἀναγκασία, καὶ πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἢ τοῦ πρακτικοῦ, ἢ δὲ παράλειψις αὐτοῦ ἐπιφέρει ἀκυρότητα.

Πότε ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποδεικνυομένη ἐκ τῆς ἐκθέσεως, ἢ τοῦ πρακτικοῦ ἡ τήρησις τοῦ τύπου τῆς ὀρκοδοσίας ; Κυρίως εἰπεῖν, ὅταν ἀντιγράφηται ἐν τῷ πρακτικῷ ὁ τύπος τοῦ ὅρκου μετὰ τῆς μνείας, ὅτι ἐδόθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου· ἀλλ' ἐπειδὴ δυσχερὲς θὰ

ἦτο ἢ κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἐκάστου μάρτυρος ἐπανάληψις τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου, παρεδέχθησαν, ὅτι ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς μνεία, ὅτι ὁ μάρτυς ὠρκίσθη κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. ἀποδεικνύει, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐδόθη ὁ ὅρκος, καὶ ὅτι ἐτηρήθη ὁ τύπος αὐτοῦ (Helie n° 5003)· σύμφωνος εἶναι περὶ τούτου καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἀπ. 21 : 51, 59 : 56, 100 : 66, 83 : 80, 25 : 94). Ὅσακις δὲ ὁ μάρτυς ὀρκίζεται εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἔνεκεν ἀδυναμίας ἐμφανίσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐκτὸς τῆς μνείας, ὅτι ὁ μάρτυς ὠρκίσθη κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. πρέπει ν' ἀναφέρεται προσέτι ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ ὁ λόγος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ὀρκισίς, καὶ τὸ ἐπιτρέπον τὴν ὀρκοδοσίαν ἄρθρ. 124 Ποιν. Δικ. (ἀπ. 144 : 76. 99 : 93) (ἰδὲ καὶ ἀνωτέρω ἀριθμ. 496 Β). Παρεδέχθη μάλιστα ὁ Ἀρ. Πάγος, ὅτι καὶ ἐσφαλμένη εἰς τὰ ἄρθρα ταῦτα παραπομπὴ δὲν βλάπτει τὸ κῆρος τῆς ὀρκίσεως, ὅταν προέρχεται ἐκ παραδρομῆς π. χ. ὠρκίσθη κατὰ τὸ 12 ἀντὶ 121, ἢ ὠρκίσθη κατὰ τὸ 121 καὶ 124 ποιν. νόμου ἀντὶ δικον. (ἀπ. 8 : 84. 99 : 93).

Ὁ Ἀρ. Πάγος εἶχεν ἐνίοτε προβῆ καὶ περαιτέρω, παραδεχθεῖς, ὅτι ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς μνεία, ὅτι οἱ μάρτυρες ὠρκίσθησαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 124 ποιν. δικ. (ἀπ. 19 : 50), ἢ ὅτι ὠρκίσθησαν κατὰ τὸν νόμον (ἀπ. 28 : 44, 84 : 52, 87 : 57), ἢ ὅτι ὠρκίσθησαν κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις (ἀπ. 1 καὶ 12 : 47, 31 : 48) ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ὅρκος ἐδόθη συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη, ἀρκουμένη εἰς ἀπλᾶς εἰκασίας περὶ τῆς τηρήσεως οὐσιωδεδεσμάτων διατυπώσεων, ἐνῶ ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ῥητὰς καὶ σαφεῖς ἀποδείξεις, εἶναι προδήλως ἐσφαλμένη, δι' ὃ ἐγκατελείφθη ὅλως ὑπὸ τῆς νεωτέρας νομολογίας τοῦ Ἀρ. Πάγου, καθ' ἣν δὲν ἀποδεικνύει νόμιμον ὀρκισιν οὔτε ἡ μνεία, ὅτι ὁ μάρτυς ὠρκίσθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου (ἀπ. 5 καὶ 34 : 71) οὔτε, ὅτι ὠρκίσθη κατὰ νόμον (ἀπ. 72 : 70. 64 : 83), οὔτε ὅτι ὠρκίσθη κατὰ τὸ ἄρθρ. 124 ποιν. δικ. (ἀπ. 35 : 80. 61 : 94).

502. Ἐνίοτε τὰ πρακτικὰ καὶ αἱ ἀνακριτικαὶ ἐκθέσεις, ἀναφέροντα κατὰ λέξιν τὸν τύπον τοῦ δοθέντος ὅρκου, παραλείπουσι φράσεις τινὰς αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν ἡ παράλειψις τῆς φράσεως ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς ἐπιφέρει ἀκυρότητα. Ὡς πρὸς τοῦτο ἀντιφατικῶς ἀπεφάνθη, ὁ Ἀρ. Πάγος, ὅτε μὲν ὅτι ἡ ἀνωτέρω παράλειψις δὲν εἶναι οὐσιώδης, καὶ δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα (ἀπ. 3 : 44)· ὅτε δὲ τὸ

ἐναντίον (ἀπ. 146 : 66 81 : 69). Προτιμῶμεν τὴν πρώτην γνώμην φρονούντες ὅτι τὸ οὐσιῶδες τοῦ ὁρκου εἶναι, ὅτι ὁ ὀρκίζομενος ἔχει εἶπῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἐπίσης ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν ὑπάρχῃ ἀκυρότης, ὅταν ὁ μάρτυς ὠρκίσθῃ νὰ εἶπῃ μόνον τὴν ἀλήθειαν, οὐχὶ δὲ καὶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Ἄρ. Πάγος θεώρησε τὴν ταιαύτην ὀρκοδοσίαν ὡς ἀκυρον (ἀπ. 64 : 67, 91 : 79). Τέλος ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν ἡ εἰς τὸν τύπον τοῦ ὁρκου προσθήκῃ «εἰς ὃ, τι ἐρωτηθῶ», ἣν πρόεδροί τινες ἀτόπως μεταχειρίζονται, παραβιάζοντες τὸ κύρος τοῦ ὁρκου. Ὁ Ἄρ. Πάγος ὀρθῶς θεώρησε τὴν φράσιν ταύτην ὡς σημαίνουσαν «περὶ ὧν ἐξετασθῶ» καὶ ἐπομένως ὡς μὴ ἐπιφέρουσαν ἀκυρότητα τοῦ ὁρκου (ἀπ. 41 : 66).

Ἄλλοτε πάλιν ἀναφέρεται μὲν ἑλλειπῶς ἐν τῷ πρακτικῷ ἢ ἐν τῇ ἐκθέσει ὁ τύπος τοῦ ὁρκου, γίνεται ὁμως παραπομπή καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. Ὅθεν ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν ἡ μυσία, ὅτι ὁ μάρτυς ὠρκίσθῃ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὅτι ἔχει εἶπῃ τὴν ἀλήθειαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ.» ἀποδεικνύῃ νόμιμον ὀρκοδοσίαν. Ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 : 67 ἀποφάσεως τοῦ ἔλυσε τὸ ζήτημα κατὰρχικῶς. Ἐπίσης ἀμφιβόλον εἶναι, ἂν, ἑλλειπούσης ἐκ τοῦ τύπου τοῦ ὁρκου μόνως τῆς φράσεως «ὅλην τὴν ἀλήθειαν» ὑπαρχούσης δὲ παραπομπῆς εἰς τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. ὑπάρχῃ νόμιμος ὀρκοδοσία. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποφατικῶς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 151 : 70, καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην λύσιν θεωροῦμεν ὀρθωτέραν εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, διότι δὲν προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω φράσεων σαφῶς, ὅτι ἐτηρήθη ὁλόκληρος ὁ ἐν τῷ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. τύπος τοῦ ὁρκου. Τέλος καὶ ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. ἐξετάσεως ἐξήγαγεν ὁ Ἄρ. Πάγος, ὅτι ὠρκίσθῃ ὁ μάρτυς (ἀπ. 167 : 76).

503. Ὁ ἀνωτέρω τύπος τοῦ ὁρκου ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρ. 23 τοῦ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1852 καταστατικοῦ τῆς Συνόδου νόμου. καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἱερεῖς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἡ δὲ τροποποίησις αὕτη ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διὰ τοῦ νόμου τῆς 31 Μαΐου 1860. Ἡ τροποποίησις αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς λέξεως ὀρκίζομαι, διὰ τῶν λέξεων, «ἀδιαβιβαιῶ ἐπὶ τῇ ἱερῶσύνῃ μου» ἀναφέροντα δὲ τὴν τροποποίησιν ταύτην τὰ ἐδ. 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρ. 23 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Συνόδου νόμου προσθέτουσι τὰ στοιχεῖα «καὶ». Ἐντεῦ-

θεν, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ τύπος τοῦ ὅρκου ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ὅλως ἐλ-
λειπῆς καὶ ἀόριστος, ἐξάγεται, ὅτι κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύει καθ' ὁλο-
κληρίαν ὁ τύπος τοῦ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. ὥστε ὁ πλήρης τύπος τοῦ
ὅρκου τῶν ἱερέων εἶναι: «Διαβεβαιῶ ἐπὶ τῇ ἱερωσύνῃ μου, ὅτι θέλω
ὁμιλήσει ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς, καὶ ὅτι θέλω εἰπεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν
καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν». Ὅθεν ὁ Ἄρ. Πάγος ἐθεώρησε καὶ ἐπὶ ἱε-
ρέων ἀναγκαίαν τὴν φράσιν ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς (ἀπ. 27 καὶ 138 : 66).

Ὁ τύπος οὗτος τοῦ ὅρκου πρέπει νὰ δοθῇ ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὡς
καὶ ὁ τοῦ 121 Ποιν. Δικ.; Τὸ ἄρθρ. 23 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Συ-
νόδου οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τούτου. Ἐν τούτοις ἡ πρακτικὴ καθιέρωσε
νὰ δίδηται ὁ ὅρκος θέτοντος τοῦ ὀρκιζομένου τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στή-
θους. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται κατὰ τὸν ὅρκον
τοῦ ἱερέως νὰ πρόκηται ἱερὸν Εὐαγγέλιον (ἀπ. 122 : 66).

Τί πρέπει ν' ἀναφέρηται εἰς τὴν ἐκθεσιν ἢ τὸ πρακτικόν, ἵνα προ-
κύπτῃ, ὅτι ἐτηρήθη ὁ ἀνωτέρω τύπος τοῦ ὅρκου; Κατὰ τὴν ὡς ἄνω
ἐκφρασθεῖσαν γνώμην, ὅταν δὲν ἀναφέρηται αὐτολεξεῖ ὁλόκληρος ὁ τύ-
πος τοῦ ὅρκου, πρέπει νὰ μνημονεύηται, οὐ μόνον τὸ ἄρθρ. 23 τοῦ
καταστατικοῦ τῆς Συνόδου νόμου, ἀλλὰ καὶ συνδυασμένον μὲ τὸ ἄρθρ.
121 Ποιν. Δικ. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος ἀκολουθῶν καὶ ἐνταῦθα
τὴν αὐτὴν διασταλτικὴν ἐρμηνείαν, εἶχε παρεδεχθῇ, ὅτι ἡ ἐν τοῖς
πρακτικοῖς μνεία, ὅτι ὁ μάρτυς ὠρκίσθη «κατὰ τὸ καταστατικὸν τῆς
Συνόδου» (33 : 57), ἢ «ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει τῆς ἱερωσύνης του»
(9 : 53), ἀποδεικνύει, ὅτι ἐτηρήθη ὁ νόμιμος τύπος τοῦ ὅρκου. Διὰ
μεταγενεστέρων ὁμως ἀποφάσεων τοῦ ἀπεφάνθη τὸ ὑναντίον, ὅτι ἡ ὀρ-
κισις τῶν ἱερέων κατὰ τὸ Καταστατικὸν ἄνευ μνείας τοῦ ἄρθρ. 121
ἐπιφέρει ἀκυρότητα (ἀπ. 64 : 65. 139 : 69. 229 : 72. 146 : 77.
86 : 83. 127 : 85). Ἐπίσης ἡ ὀρκισις ἱερέως οὐχὶ κατὰ τὸ Κατα-
στατικὸν ἀλλὰ κατὰ μόνον τὸ ἄρθρον 121 (ἀπ. 138 : 77. 17 : 91).
Σημειωτέον, ὅτι ἐκ τῆς μνείας τοῦ καταστατικοῦ καὶ τοῦ ἄρθρ. 121
ἐξάγεται, ὅτι διαβεβαιώσεν ἐπὶ τῇ ἱερωσύνῃ, καὶ τοι ἐγένετο χρῆσις
τῆς λέξεως ὠρκίσθη (ἀπ. 77 : 76. 133 : 78). Ἄν ὁμως διαβεβαιώσῃ ὁ
ἱερεὺς οὐχὶ ἐπὶ τῇ ἱερωσύνῃ του ὑπάρχει ἀκυρότης (ἀπ. 65 : 73). Ἐν-
νοεῖται, ὅτι οἱ καθηρημένοι ἱερεῖς ὀρκίζονται ὡς πολῖται (ἀπ. 55 : 55).

504. Οἱ ἀνωτέρω τύποι τοῦ ὅρκου ὠρίσθησαν διὰ τοὺς χριστιανούς,
ἀλλ' ἂν, προσθέτει τὸ ἄρθρ. 121 ἐδ. 2, ὁ μάρτυς πρεσβυῆ
θηρσκειαν τινὰ ἀνεγνωρισμένην παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἢ καὶ μόνον

ἀνεκτὴν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νενόμισται ἢ εἴθισται ἰδιαιτέρως τις τοῦ ὀρκίζεσθαι τρόπος, ἔχει κύρος καὶ οὗτος εἰς τὴν ποινικὴν δίκην.

Εἰς Ὁθωμανοὺς καὶ Ἑβραίους ἐφηρμόσθη ἡ διάταξις τοῦ νόμου· καὶ κατὰ μὲν τὴν Ὁθωμανικὴν θρησκείαν ὁ τύπος τοῦ ὄρκου ἔχει οὕτως· «Βιλαχί Μπιλαχί Ταλαχίμποῦ γιοῦν ντουνιαῖ γιάρουν ἀχρέτ. » ἤγουν μεταφραζόμενον. Ὁμνυμι θεόν, ὁμνύω εἰς τὸν θεόν, ὁμνύω » ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ, σήμερον κόσμος αὔριον δευτέρα παρουσία» (Εὐρετ. τόμ. 11 σελ. 332). Εἰς δὲ τὴν Ἑβραϊκὴν ἔχει οὕτως· «ἐν » πρῶτοις ἵνα ζώσῃται βάτον, καὶ κρατήσῃ ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ » τὸ μεγαλεῖον, καὶ εἶπη οὕτως. Εὐλογητός Κύριος ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ διαγαγὼν ἡμᾶς διὰ ξηρᾶς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὅτι οὐ ψεύδομαι, εἰ δὲ » καὶ ψευδόμενος εὐρεθῶ δώ μοι Κύριος ὁ Θεός τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ » καὶ τοῦ Ἀμμᾶ, Ἡλὴ τοῦ ἱερέως τὴν καταδίκην, καὶ ἀνοιξάτω ἡ » γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ καταπιέτω με ζῶντα ὡς τὸν Δαθὰν καὶ » Ἀβηρών» (Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 160).

Παρατηρητέον, ὅτι, μὴ ὀρίζοντος τοῦ νόμου τοὺς ἰδιαιτέρους τοῦτους τύπους τοῦ ὄρκου, ἐπιταί, ὅτι εἰς τὰ δικαστήρια τῆς οὐσίας ἀπόκειται νὰ προσδιορίσωσιν ἐκάστοτε αὐτοὺς, μὴ γενομένης δὲ ἀντιρρήσεως, δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ τὸ κύρος τοῦ ὄρκου ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου (ἀπ. 93 καὶ 101 : 64, 166 : 72, 43 : 73, 147 : 76, 92 : 87, 205 : 93). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν μέρει παράλειψις ἢ τροποποίησις αὐτῶν δὲν ἐπιφέρει, φρονοῦμεν, ἀκυρότητα, διότι τὸ οὐσιώδες εἶναι νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ μάρτυς τὸν θεόν, εἰς ὃν πιστεύει. Καλὸν μάλιστα εἶναι νὰ τηρῶσιν ἀκριβῶς τὰ δικαστήρια τὰς ἐπιτοπίως καθιερωμένας διατυπώσεις τῆς ὀρκοδοσίας τῶν ἀλλοθρησκῶν, οἱαί, φέρ' εἰπεῖν, ὑπάρχουσιν ἐν Κερκύρᾳ, ἐνθα οἱ Ἰουδαῖοι ὀρκίζονται κρατοῦντες εἰς χεῖρας πτερόν καὶ ἔχοντες τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην διὰ τοῦ πύλου τῶν.

Τὰ ἐξῆς δύο ζητήματα παρουσιάζονται καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὄρκους τούτους.

α) Εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταφράζῃται ὁ τύπος τοῦ ὄρκου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ ἀρκεῖ νὰ διδῇται εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ξένης θρησκείας; Τὸ δεύτερον παρεδέχθη ὁ Ἀρειος Πάγος (ἀπ. 107 : 65). Ἐν τούτοις καλὸν νὰ διδῇται καὶ εἰς τὰς δύο γλώσσας ὁ ὄρκος, διότι δύναται νὰ συμβῇ νὰ ἀγνοῇ ὁ μάρτυς τὴν γλῶσσαν τῆς θρησκείας του,

ὅτε δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι δὲν γνωρίζει ἀληθῶς τὴν σημασίαν τοῦ ὅρκου, ὃν δίδει.

β') Ἀρκοῦσιν οἱ ἀνωτέρω τύποι, ἢ πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ὁ τύπος τοῦ ἄρθρου 121 Ποιν. Δικ. ὅτι θέλει ὁμιλήσῃ κτλ ; Ὁ Ἄρ. Πάγος διὰ μὲν τῶν ὑπ' ἀριθ. 111 : 51, 78 : 49 ἀποφάσεων τοῦ ἐθεώρησεν ὡς περιττὴν τὴν προσθήκην ταύτην, διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 44 : 64 ἐθεώρησε ταύτην ὡς ἀιαγκαίαν. Τὴν δευτέραν ταύτην γνώμην θεωροῦμεν ὡς μόνον ὀρθήν, διότι οἱ ἀνωτέρω τύποι τοῦ ὅρκου παρέχουσιν ἀπλὴν ἐπικλήσιν τῆς θεότητος, χωρὶς νὰ ὀρίζηται ἐπὶ τίνι λόγῳ ἐπικαλεῖται τις μάρτυρα τὸν θεόν· ὅθεν πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ὁ τύπος τοῦ ἄρθρ. 121, ὅστις συμπληροῖ οὕτω τὸν ὅρκον.

505. Ἐὰν ἐκ τῶν πρακτικῶν δὲν προκύπτῃ, ὅτι μάρτυς τις εἶναι χριστιανός, ὠρκίσθη δὲ οὕτως ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ὑπάρχει ἀκυρότης ; Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι δίδει μὲν τὸ ἄρθρ. 121 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. κῦρος καὶ εἰς τοὺς ἰδαιτέρους περὶ ὅρκων τύπους τῶν διαφορῶν θρησκειῶν, ἀλλὰ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου τούτου πρέπει νὰ προκύπτῃ ῥητῶς, ὅτι πρόκειται περὶ θρησκείας ἐχούσης ἰδιαίτερον τύπον ὅρκου· ἐλλειπούσης ὅμως διαθεβαιώσεως τοιαύτης, ὀρθῶς πρέπει νὰ θεωρηθῇ δοθείς ὁ ὅρκος κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. Ἐν Γαλλίᾳ μάλιστα παραδέχονται, ὅτι καὶ οἱ ἀλλόθρησκοι ἐγκύρως δίδουσι τὸν συνήθη ὅρκον (Helie n° 5007). Ὁ Ἄρ. Πάγος εἶχε παραδεχθῇ ἄλλοτε τὴν ἐναντίαν γνώμην, ὅτι δηλ. ὑπάρχει ἀκυρότης (ἀπ. 41 : 70, 19 : 71), ἀλλὰ βραδύτερον παρεδέχθη τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἀποφανθὲς, ὅτι ἐκ τῆς ὀρκίσεως τοῦ μάρτυρος κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 ἐξάγεται, ὅτι ἦτο χριστιανός (ἀπ. 66 : 71, 19 : 75, 194 : 77).

506. Ὁ ὅρκος δίδεται πρὸ τῆς ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος· ἀλλ' ἂν μάρτυς τις εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἐξετασθῇ διὰ χειραψίας, καὶ εἶτα κριθῇ ἀναγκαῖον νὰ ὀρκισθῇ, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐκ νέου, ἢ ἀρκεῖ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν προτέραν κατὰθεσίαν του ; Τὸ δεύτερον τοῦτο παρεδέχθη ὁ Ἄρ. Πάγος (ἀπ. 35 : 57, 32 : 58).

507. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται καθεὶς χωριστὰ, καὶ εἰς τὴν προδικασίαν μὴ παρόντος τοῦ κατηγορουμένου (126 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Ἀμφισβήτησις ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ, ἂν ἐπιτρέπηται ἡ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ἐν τῇ προδικασίᾳ παρουσία τοῦ εἰσαγγελέως· ὁ Helie (n° 2450) ἀποφαίνεται ἀποφατικῶς, ὁ Trebutien (σελ. 237)

καὶ ἡ πρακτικὴ καταφατικῶς. Τὴν καταφατικὴν λύσιν παρεδέχθη ὁ νομοθέτης ἡμῶν, καὶ διὰ μὲν τοῦ ἄρθρ. 204 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τὸν εἰσαγγελέα τὸ δικαίωμα νὰ παρευρίσκηται εἰς πᾶσαν ἐν γένει ἀνακριτικὴν πράξιν, διὰ δὲ τοῦ ἄρθρ. 205 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ τῷ εἰσαγγελεῖ τὸ δικαίωμα νὰ διορίσῃ καὶ ἕτερον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον νὰ παρευρεθῇ ἀντ' αὐτοῦ εἰς ἀνακριτικὴν τινα πράξιν. Ἐκαστος δὲ τούτων ἔχει τότε τὸ δικαίωμα κατὰ τὸ ἄρθρ. 205 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. νὰ κάμῃ παρατηρήσεις, ν' ἀποτείνῃ ἐρωτήσεις πρὸς τε τὸν μάρτυρα καὶ τὸν κατηγορούμενον, καὶ νὰ κάμῃ τὰς ἀνηκούσας προτάσεις διὰ ζώσης ἢ ἐγγράφως.

Ἀλλ' ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν νὰ παρασταθῇ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων. Καταφατικῶς λύεται τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν πρακτικὴν καὶ ὁρθῶς, διότι τὸ εἰς τὸν εἰσαγγελέα τῶν Ἐφετῶν χορηγούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου δικαίωμα τῆς διευθύνσεως τῆς ἀνακρίσεως καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 13 καὶ 15 Ποιν. Δικ.) δύναται νὰ ἐξασκηθῇ οὐ μόνον μακρόθεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς ἀνακρίσεως.

Τὸ δικαίωμα τοῦ εἰσαγγελέως ἔχει κατὰ τὸ ἄρθρ. 296 Ποιν. Δικ. καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ὅθεν δικαιούται νὰ παρευρεθῇ καὶ οὗτος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων. Τούναντίον ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δὲν δύναται νὰ παρευρεθῇ, διότι τὸ ἄρθρ. 303 Ποιν. Δικ. χορηγοῦν τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι τὸ δικαίωμα νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ῥητῶς ἐξαιρεῖ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων. Εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐξετάζονται οἱ μάρτυρες δημοσίᾳ, παρόντων ὅλων τῶν διαδίκων.

508. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἡγέρθη ἡ ἐξῆς ἀμφισβήτησις· πρέπει ν' ἀπευθύνωνται εἰς τοὺς μάρτυρας ἄλλεπάλληλοι ἐρωτήσεις, καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ ζητῇται ἡ ἀπάντησις των, ἢ νὰ ἐξηγῇται εἰς αὐτοὺς τὸ ἀντικείμενον ἐν γένει τῆς ἐξετάσεώς των, καὶ εἴτα ν' ἀφίνωνται ἐλεύθεροι νὰ καταθέτωσιν ὅ,τι γνωρίζουσιν; Ἰσχυρίσθησάν τινες τὸ πρῶτον ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ἐνδεχόμενον νὰ ἔλθῃ ὁ μάρτυς ἔχων προεσχεδιασμένην ψευδῇ ἀπάντησιν, ἣν δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποβάλῃ ἀναστρεφόμενων τῶν ἐρωτήσεων. Φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι τὸ δεύτερον σύστημα εἶναι τὸ μόνον ὀρθόν, διότι, ἵνα λάβωμεν τὴν ἀληθῆ

ἐντύπωσιν τοῦ μάρτυρος, ἀνάγκη ν' ἀφῆσωμεν αὐτὸν ἐλεύθερον εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν ἰδεῶν του. Διὰ τῶν διακεκομμένων καὶ ἀσχέτων ἐρωτήσεων πολὺ ἐνδεχόμενον εἶναι ν' ἀποπλανηθῇ ὁ μάρτυς ἐκ κακῆς ἀντιλήψεως, ἐξ ἀμηχανίας, ἢ ἐξ ἐκπλήξεως εἰς ἀπαντήσεις πόρρω ἀπεχούσας τῆς ἀληθείας. Μετὰ τὸ τέλος τῆς καταθέσεως τοῦ μάρτυρος δύναται ὁ ἐξετάζων νὰ τῷ ἀπευθύνῃ τὰς δεούσας ἐρωτήσεις πρὸς ἐξέλεγχιν τοῦ προσεσχιδισμένου ἢ μὴ αὐτῆς, πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἀντιφάσεων, καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν (Helie n° 2469). Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ τὸ ἄρθρ. 385 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «οἱ μάρτυρες δὲν πρέπει νὰ διακόπτονται εἰς τὰς μαρτυρίας των» (Helie n° 5010, 5011).

Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν λίαν στενῶς καὶ τὸ σύστημα τοῦτο. Ὅταν ὁ μάρτυς παρεκτρέπηται εἰς γεγονότα ὅλως ξένα τῆς ὑποθέσεως, ὅταν ὑπερπηδᾷ περιστατικά τινα, δύναται βεβαίως ὁ ἐξετάζων νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἢ δι' ἐγκαίρων τινῶν ἐρωτήσεων ν' ἀποφύγῃ κενὸν τι, οὗ ἡ βραδυτέρα συμπλήρωσις ἔσται δυσχερεστέρα μέχρις οὗ ὑποβληθῶσιν ἐκ νέου εἰς τὸν μάρτυρα αἱ περιέχουσαι τὸ κενὸν περιστάσεις.

Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς ἀποφυγῆς τῆς ἀποπλάνησεως τοῦ μάρτυρος ἀπηγόρευεν ὁ νόμος καὶ τὰς παραπειστικὰς ἐρωτήσεις· εἶναι δὲ τοιαῦται κατὰ τὸ ἄρθρ. 127 Ποιν. Δικ. ἐκεῖναι, καθ' ἃς «ὑποτίθενται ἢ ἐκλαμβάνονται ὡς ἀληθῆ πράγματα μὴ πω ὁμολογηθέντα παρὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ μηκέτι εἰρημένα παρὰ τοῦ μάρτυρος, ἢ αἱ ὁποῖαι διὰ τὴν διττὴν αὐτῶν σημασίαν δύνανται νὰ παρεξηγηθῶσιν.»

509. Πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἐπετράπη καὶ ἡ κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἐξέτασις τῶν μαρτύρων. Τὸ ἄρθ. 126 ἐδ. 3 λέγει ῥητῶς «Δύνανται δὲ οἱ μάρτυρες, ὅταν τοῦτο ᾔναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, ν' ἀντεξετάζωνται πρὸς τὸν κατηγορούμενον καὶ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν αὐτήν.» Ἀλλὰ δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς ἀλλήλους; Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς (Helie n° 2474) ἀποκρούουσι τοιαύτην ἀντιπαράστασιν. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν μαρτύρων δύναται, λέγουσι, νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἰδιαιτέρα ἐκάστου αὐτῶν ἐξέτασις πρὸς ἐξήγησιν τῶν διαφωνιῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀντιπαράστασις, διότι εἰδοποιούμενοι οὕτως οἱ μάρτυρες περὶ τῶν διαφωνιῶν των, θέλουσι προσπαθῆσαι νὰ συμφωνήσωσι καὶ νὰ παρουσιασθῶσιν

οὕτως ὁμόφωνοι ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Καὶ σημειωτέον, ὅτι ἡ Γαλ. Ποιν. Δικ. δὲν ἐπιτρέπει ῥητῶς οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς κατηγορουμένους ἀντιπαράστασιν τῶν μαρτύρων, ἣν ἡ νομολογία καθιέρωσεν.

Ἡ γνώμη αὕτη πρέπει κατὰ μείζονα λόγον νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῖν, διότι τὸ ἄρθρ. 126 Ποιν. Δικ. μόνον τὴν πρὸς τοὺς κατηγορουμένους ἀντιπαράστασιν ἐπιτρέπει, ὅταν τοῦτο ᾖναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, ἐκ τούτου δ' ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτὴν καὶ διὰ τοὺς μάρτυρας πρὸς ἀλλήλους. Ἐν τούτοις ὁμόφωνος ἡ πρακτικὴ εἶναι ἐναντία.

Ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ δύνανται οἱ μάρτυρες νὰ ἐξετασθῶσι κατ' ἀντιπαράστασιν πρὸς ἀλλήλους (Helie n° 5016), ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν τῷ ἐπομένῳ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας βιβλίῳ.

510. Περὶ τῆς ἐξετάσεως ἐκάστου μάρτυρος συντάσσεται ἔκθεσις, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 72 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως συντάσσεται τοιαύτη, κατὰ δὲ τὸ ἄρθ. 183 καὶ 198 τοιαύτη συντάσσεται καὶ περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος.

Εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην πρέπει ν' ἀναφέρεται ὅσον ἔνεστι πιστότερον ἢ κατὰθεσις τοῦ μάρτυρος, τηρουμένων τῶν ἰδίων αὐτοῦ λέξεων καὶ ἐκφράσεων. Πολλοὶ ἀνακριταὶ φροντίζουσι νὰ καταχωρίζωσι τὴν κατάθεσιν τοῦ μάρτυρος εἰς γλῶσσαν ὀρθὴν καὶ καθαρεύουσαν. Τοῦτο εἶναι λίαν ἄτοπον, διότι πρὸς ἀληθῆ καὶ ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς καταθέσεως τοῦ μάρτυρος ἀνάγκη νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τοιαύτη, ὁποῖαν ὁ μάρτυς τὴν ἐξέφερεν, ὅταν δὲ ὁ ἀνακριτὴς τὴν γράφῃ εἰς γλῶσσαν καθαρεύουσαν, θὰ περιέλθῃ εἰς τὰ συμβούλια ἢ δι-καστήρια οὐχὶ ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ γενομένη ἐκτίμησις τῆς καταθέσεως ταύτης. Πολλάκις ἡ ἀλήθεια προκύπτει ἀπὸ μίαν χυδαίαν ἐκφρασιν, καὶ ἄλλοτε ἀγοραῖα τις λέξις δύναται νὰ πείσῃ τὸν δικαστὴν. Ἀνάγκη ἐπομένως νὰ τηρηθῇ ἡ ἰδιαιτέρα γλῶσσα καὶ ὁ ἰδιαιτερός τρόπος τῆς ἐκφράσεως ἐκάστου, καὶ εἰς τὸν δικαστὴν ἀπόκειται ἡ ἐκτίμησις ἐκάστης καταθέσεως. Καὶ αὐταὶ αἱ ἰδιαιτεραὶ περιστάσεις τῆς ἐξετάσεως, οἷον αἱ χειρονομίαι, αἱ ἐπιφωνήσεις, αἱ ἀμφιβολίαι κτλ. καλὸν εἶναι ν' ἀναφέρονται ἐν τῇ ἐκθέσει (Helie n° 2476 καὶ 2479). Ἐκ τούτων προκύπτει, ὅτι ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος πρέπει νὰ συντάσσεται εἰς πρῶτον πρό-σωπον (Helie n° 2478).

511. Ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς τύπους τῆς ἐκθέσεως ἰσχύουσι τὰ γενικά περὶ ἐκθέσεων, ἤγουν γράφεται ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἢ ἄλλου τινὸς τῶν συμπραττόντων, ὑπαγορεύοντος τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἐνώπιον τοῦ ἐξεταζομένου μάρτυρος (Helie n° 2481—2482) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 425—426).

Πρέπει ν' ἀναγινώσκηται ἡ ἐκθεσις εἰς τὸν μάρτυρα; πρέπει νὰ ἐρωτᾶται ἂν ἔχη τι νὰ προσθήσῃ, ἤγουν ἂν ἔχωσι καλῶς τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει; Παρὰ Γάλλοις ἀμρότερα ταῦτα ῥητῶς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 76 instr. crim. Παρ' ἡμῖν οὔτε τὰ περὶ ἐκθέσεων ἄρθρα 73 καὶ 74 Ποιν. Δικ. οὔτε τὰ περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἄρθρ. 126 καὶ 183 περιέχουσι τοιαύτας διατάξεις (ἀπ. 141 : 55). Ἐν τούτοις ἐπειδὴ χρέος τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι νὰ ἐκθέσῃ πιστῶς τὴν κατάθεσιν τοῦ μάρτυρος, ὀφείλει ν' ἀναγινώσκη τὴν ἐκθεσιν, ἵνα ἀποφανῇται περὶ αὐτῆς ὁ μάρτυς πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς λάθους καὶ πάσης παραλείψεως, τοσοῦτο δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ γίνηται τοῦτο, καθ' ὅσον καὶ ἡ Πολ. Δικ. ῥητῶς καθιεροῖ τὴν διάταξιν ταύτην ὡς οὐσιώδη διὰ τοῦ ἄρθρ. 133 ἐδ. 2 (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 429).

Αἱ ἐκθέσεις ὑπογράφονται, ἐπίσης καὶ πᾶσα διαγραφὴ καὶ προσθήκη, ἄλλως αὗται θεωροῦνται ὡς μὴ ὑπάρχουσαι (78 instr. crim) (Helie n° 2491) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 430). Σημειωτέον, ὅτι μόνον ἀμέσως κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων δύναται νὰ γείνη ἡ διόρθωσις εἰς τὸ περιθώριον, βραδύτερον δὲ πρέπει νὰ συνταχθῇ νέα ἐκθεσις (ἀπ. 39 : 51).

512. Ἐνδέχεται νὰ ᾧσι μάρτυρές τινες κωφοί, ἄλαλοι, ἢ κωφάλαλοι, τότε, εἰ μὲν γνωρίζουσι γράφειν, ὅλαι αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἄλλαι παρατηρήσεις ὑποβάλλονται ἐγγράφως εἰς αὐτοὺς, οἵτινες ἀπαντῶσιν ἐπίσης ἐγγράφως (129 ἐδ. 1 ποιν. δικ.), εἰ δὲ εἶναι ἀπειροὶ τοῦ γράφειν, διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου διερμηνεῖς· τοῦτο γίνεται προσέτι, ὅταν οἱ μάρτυρες δὲν ᾔναι ἐγκρατεῖς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης (ἄρθρ. 130 ἐδ. 2 ποιν. δικ.), ἤγουν ὅταν δὲν δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν εὐκρινῶς εἰς αὐτὴν. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν διορίζονται διερμηνεῖς οἱ δυνάμενοι νὰ συνεννοηθῶσι μετὰ τοῦ κωφοῦ, ἀλάλου, ἢ κωφαλάλου, εἴτε ἕνεκεν εἰδικῶν σπουδῶν, εἴτε ἕνεκεν ἰδιαιτέρων μετ' αὐτοῦ σχέσεων. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν οἱ γνωρίζοντες τὴν γλῶσσαν τοῦ μάρτυρος, καὶ δυνάμενοι νὰ μεταφράσωσι τὴν κατάθεσιν του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

513. Ἡ ἀνάγκη τοῦ διορισμοῦ διερμηνέων ἀνατίθεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου καὶ τοῦ δικαστηρίου. Ἄν οὐδεμία γείνη περὶ τούτου αἵτησις, ἐξάγεται, ὅτι δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη περίπτωσις, οὐδὲ δύνανται ν' ἀποδείξωσι τὸ ἐναντίον πιστοποιητικὰ καὶ τὰ τοιαῦτα (Helie n° 4937). Ἄν βεβαιουῖται ἡ ἀνάγκη καὶ παρελείφθῃ ὁ διορισμός, ἐπέρχεται ἀκυρότης κατὰ τὰ ἄρθρ. 407 ἐδ. 7, 458 ἐδ. 15. Ποιν. Δικ. Ἀλλ' ἂν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος διορισθῇ κατ' αἵτησίν του διερμηνεύς, τί γίνονται τὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης γενόμενα; Θεωροῦνται ὡς καλῶς γενόμενα, ἀφοῦ τὸ δικαστήριον δὲν κατενόησε τὴν ἀνάγκην τοῦ διορισμοῦ, ὁ δὲ μάρτυς δὲν ὑπέβαλεν αἵτησιν περὶ τούτου, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον καὶ μετὰ τὸν διορισμὸν ἐρμηνεύς δύνανται νὰ ζητηθῶσιν ὅλαι αἱ δέουσαι διασφρήσεις. Προκειμένου περὶ κατηγορουμένου, οὕτως ἔλυσε τὸ ζήτημα ἡ 130 : 59 ἀπόφασις Ἀρ. Πάγου.

514. Περί τῶν ἐγγράφων ἀπαντήσεων τὸ ἄρθρ. 129 ἐδ. 2 ἀναφέρει, ὅτι, γενομένης αἰτήσεως, πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν εἶναι λίαν σαφής· πρέπει βεβαίως ν' ἀναγινώσκωνται αἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ μετὰ τὴν ὀρκισιν τοῦ μάρτυρος ἐγγράφοι ἀπαντήσεις, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται καὶ αἱ ἐν τῇ προδικασίᾳ ὑπὸ τὸν τύπον τῆς χειραψίχας δοθεῖσαι; Φρονοῦμεν ὅχι, διότι οὐδ' αὖτὸς ὁ νόμος ἐπέτρεψε τὴν ἀνάγνωσιν μαρτυριῶν ληρθεῖσων ἀνωματί, καὶ ἵνα παραδεχθῶμεν ἐξαίρεσιν, ἔπρεπε νὰ ᾔηται ῥητῶς καθιερωμένη.

515. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 131 Ποιν. Δικ. οἱ διερμηνεῖς δὲν πρέπει, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ ᾔηται ἐκ τῶν κατηγορουμένων, συνηγόρων, μαρτύρων, ἢ δικαστῶν, καὶ ἂν ᾔθελον συναίνεσαι ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ εἰσαγγελεύς. Ἐννοεῖ δὲ προφανῶς τὸ ἄρθρον τοὺς εἰς τὴν προκειμένην δίκην παρουσιαζομένους ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω ιδιότητες, ὅθεν δικάσται μὴ λαβόντες μέρος δύνανται νὰ διορισθῶσιν, ἐπίσης καὶ δικηγόροι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νόμος ῥητῶς ἀπαριθμεῖ τοὺς ἐξαίρουμένους, ἡ δὲ ἐξαίρεσις ἐρμηνεύεται πάντοτε στενῶς, ἔπεται, ὅτι πάντες οἱ λοιποὶ, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου, οἱ ἀλλοδαποὶ, αἱ γυναῖκες, οἱ ὑπηρέται, δύνανται νὰ διορισθῶσι διερμηνεῖς (Helie n° 4939). Ἐτερόν τι προσὸν δὲν ἀπήτησεν ὁ νόμος, ὅθεν καὶ ἀνήλικοι δύνανται νὰ διορισθῶσι διερμηνεῖς, ἀρκεῖ νὰ συνεπλήρῳσαν τὸ 14 ἔτος, διότι ἄλλως εἶναι ἀνίκανοι εἰς ὀρκοδοσίαν (ἄπ. 86 : 46).

516. Οἱ διερμηνεῖς δύνανται νὰ ἐξαίρεθῶσι δι' οὓς λόγους καὶ οἱ πραγματογνώμονες (ἄρθρ. 132 Ποιν. Δικ.), ὅθεν ὡς πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην ἀναφερόμεθα πληρέστατα εἰς ὅσα περὶ ἐξαίρεσεως πραγματογνώμωνων ἐξεθέσαμεν (ιδεὶ ἀριθμ. 460).

517. Οἱ διερμηνεῖς κατὰ τὸ ἄρθρ. 133 Ποιν. Δικ. ὑποχρεοῦνται παρὰ τοῦ διορίσαντος αὐτοὺς ὑπαλλήλου νὰ ὀρκισθῶσιν, ὅτι θέλουν κάμει πιστὴν διερμηνεύσιν. Οὐδεμίαν ἄλλην διατύπωσιν τῆς ὀρκοδοσίας διαγράφει ὁ νόμος, πρέπει ἐπομένως νὰ ἰσχύσωσιν αἱ γενικαὶ περὶ ὀρκοδοσίας διατάξεις, καὶ ἰδίως πρέπει νὰ δοθῇ ὁ ὅρκος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἡ νομολογία παρεδέχθη, ὅτι ἡ μνεία, ὅτι ὁ διερμηνεὺς ὠρκίσθη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατὰ τὸ ἄρθρ. 133 Ποιν. Δικ. ἀποδεικνύει, ὅτι καλῶς ἐδόθη ὁ ὅρκος (ἀπ. 9 : 57). Τούναντίον δὲ ἡ μνεία ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτι ὁ ἐρμηνεὺς ὠρκίσθη συμφώνως μετὰ τὸν νόμον, δὲν ἀποδεικνύει νόμιμον ὀρκισιν καὶ ἐπιφέρει ἀναίρεσιν (ἀπ. 47 : 59). Ἄν μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ μάρτυρος, δι' ὃν διωρίσθη διερμηνεὺς, παρουσιασθῇ ἀνάγκη διορισμοῦ δι' ἕτερον μάρτυρα, καὶ διορισθῇ ὁ αὐτὸς διερμηνεὺς, πρέπει νὰ δώσῃ νέον ὅρκον· δὲν ἀρκεῖ ὁ προηγουμένως δοθείς (ἀπ. 88 : 56. 32 : 65. 53 : 95 ἐναντ. σχα : 38). Δύνεται ὅμως νὰ δοθῇ εἰς γενικὸς ὅρκος δι' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως (Helie n° 4942).

518. Ἔργα τοῦ διερμηνέως εἶναι ν' ἀνακοινῶνῃ πρὸς τὸν μάρτυρα τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἢ δικαστοῦ, καὶ πρὸς τοῦτον τὰς ἀπαντήσεις τοῦ μάρτυρος. Ἐπομένως καὶ ἡ ὀρκισις τοῦ μάρτυρος θὰ γείνη διὰ τοῦ διερμηνέως, μεταφράζοντος τὸν τύπον τοῦ ὅρκου, ἂν ὁ μάρτυς ἀγνοῇ τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ ἀνακοινοῦντος ὅπως δύνανται τὸ περιεχόμενον τοῦ ὅρκου πρὸς τὸν μάρτυρα, ἂν οὗτος ᾔνοιε κωφὸς ἢ κωφάλαλος. Ἄλλως ἀκυρότης (ἀπ. 89 : 58) (Helie n° 5004).

Διερμηνεῖς πρέπει νὰ διορίζωνται καὶ εἰς τὸν κατηγορούμενον, ὅσκις εὐρίσκεται εἰς ὅσας περιστάσεις καὶ οἱ μάρτυρες. Καὶ εἰ μὲν ὁ διορισμὸς λαμβάνει χώραν εἰς τὴν προδικασίαν, ἐφαρμόζονται ὅσα περὶ διερμηνέων τῶν μαρτύρων ἐξεθέσαμεν· εἰ δὲ ὁ διορισμὸς λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν, ὁ διερμηνεὺς ἔχει πλεονεχία καθήκοντα, ἃ ἐν τῷ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας βιβλίῳ θέλομεν ἐξετάσει.

§ 4.

Ὁμολογία.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

519. Τί ἐστὶν ὁμολογία.

520. Ἀποδεικτικὴ αὐτῆς ἰσχὺς. Πότε ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν.

521. Ἀξία αὐτῆς εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.

522. Ἀνάκλησις ὁμολογίας ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

519. Εἶδομεν, ὅτι καὶ ἡ ὁμολογία τῶν κατηγορουμένων εἶναι ἐν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων. Εἶναι δὲ ἰδίως ὁμολογία ἡ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου παραδοχὴ τῶν γεγονότων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν ἀποδιδόμενην αὐτῷ κατηγορίαν· ὁ Κωστῆς δίδει γενικώτερον ὀρισμὸν, περιλαμβάνοντα τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου παραδοχὴν παντός γεγονότος συντελοῦντος πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ παραδοχὴ γεγονότος τινὸς δυναμένου νὰ ἀποτελέσῃ ἐνδείξιν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁμολογία, ἀφοῦ ὁ κατηγορούμενος διαμαρτύρεται ὑπὲρ τῆς ἀθωότητός του.

520. Ποία ἡ ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῆς ὁμολογίας ταύτης; Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, παραδεχθεὶς τὴν ἀρχὴν τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως, εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἔπρεπε ν' ἀναθέσῃ καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ὁμολογιῶν τοῦ κατηγορουμένου, ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἀποδείξεως. Ἐν τούτοις ἀπομακρυνόμενος ἐν μέρει τῆς ῥηθείσης βάσεως, τίθησι τὸν κανόνα, ὅτι ἡ ἐνώπιον τῆς ἀνακρίσεως ἢ τοῦ δικαστηρίου ὁμολογία, ἡ συμφωνοῦσα μὲ τὰς ἄλλας πληροφορίας καὶ τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν (ἄρθρ. 111 Ποιν. Δικ.). Βεβαίως εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἀδύνατον σχεδὸν εἶναι νὰ μὴ πεισθῇ ὁ δικαστὴς περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ὁμολογίας, διότι ἀντίκειται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν νὰ ὁμολογήσῃ τις ψευδῶς ἑαυτὸν ἐνοχον πράξεως περιποιούσης αὐτῷ ἀτιμίαν καὶ ὕλικήν καταστροφὴν, ἡ δὲ συμφωνία τῆς ὁμολογίας πρὸς τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις ἀποκλείει καὶ τὴν σπανιωτάτην περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ προβῇ τις εἰς ψευδῆ ὁμολογίαν, ἵνα σώσῃ τὸν ἀληθῆ ἐνοχον ἢ δι' ἄλλους λόγους. Ἀλλ' ὀρθό-

τερον ἦτο νὰ ἀφεθῇ ἡ ἐκτίμησις αὕτη πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ.

521. Ὅρισας δὲ ὁ νόμος τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ὁμολογία ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν, σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῶν λοιπῶν περιπτώσεων. Νὰ ὑποθέσωμεν ἐντεῦθεν, ὅτι δὲν χρησιμεύει ὡς ἀπόδειξις ἡ ὁμολογία εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας; Τοιαύτη ὑπόθεσις εἶναι, νομίζομεν, ἄτοπος. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως, ἣν παρεδέχθη ὁ νομοθέτης, ἔχει ὡς συνέπειαν, ὅτι τὰ πάντα ἀφίρονται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ. Ὅθεν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ῥητὴ διάταξις, ἵνα ἀπορρίψῃ ὁ δικαστὴς πᾶσαν ὁμολογίαν μὴ ἀποτελοῦσαν κατὰ τ' ἀνωτέρω τελείαν ἀπόδειξιν. Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ὁμολογία ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν, μίαν συνέπειαν δυνάμεθα μόνον νὰ ἐξαγάγωμεν, ὅτι εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ἐφαρμόζεται ἡ γενικὴ περὶ ἀποδείξεων ἀρχή, καθ' ἣν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων. Ὅθεν καὶ ἡ ἐξωδίκος ὁμολογία δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ⁽¹⁾, καὶ ἡ μὴ συμφωνοῦσα μὲ τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις, καὶ ἡ περιέχουσα προσθήκας ἀναιρούσας τὸ ἀξιόποιον τῆς πράξεως. Αἱ περὶ ἀδιαιρέτου τῆς ὁμολογίας διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐνταῦθα ἐφαρμογὴν, ἐκτὸς ἂν βάσις τῆς ἀθεμίτου πράξεως ᾖται ἰδιωτικὴ τις ὑποχρέωσις, ὅτε, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἡ περὶ αὐτῆς ὁμολογία κρίνεται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Πολιτ. Δικονομίας.

522. Ἄν ὁ κατηγορούμενος ὁμολογήσῃ ἐν τῇ ἀνακρίσει, καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀνακαλέσῃ τὴν ὁμολογίαν του, δύναται αὕτη νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν; Ὁ *Li* εἶπε τὸ ἀκυρωτικόν (ἀπ. 6 Ἰανουαρ. 1853), τὴν δὲ γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ *Helie* (n° 2636), διότι, λέγει, οὐχὶ εἰς τὴν ἔγγραφον διαδικασίαν, ἀλλ' εἰς τὴν προφορικὴν συζήτησιν πρέπει νὰ ἀρυσθῶσιν οἱ δικασταὶ τὰ στοιχεῖα τῆς πεποιοήσεώς των, ἡ δὲ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὁμολογία μόνον εἰς τὴν παραπομπὴν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Τολμῶμεν νὰ ἐκρᾶσωμεν γνώμην ὅλως ἐναντίαν· εἰς τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν γίνονται γνωστὰ ὅλα τὰ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν γινόμενα, ἐρωτᾶται ὁ μάρτυς διατὶ μετέβαλε τὴν κατὰθεσίν του, ἐρωτᾶται ὁ ἀρνούμενος κατηγορούμενος διατὶ ὡμο-

(1) Ὁ *Kowstys* ἐν σελίδι 332 ἐκφράζει ἀντίθετον γνώμην, ἣν πρὸςθεύει καὶ ὁ *Mittermaier*, τὴν γνώμην ὅμως ταύτην δικαίως θεωρεῖ ὁ *Bonnier* (n° 363) ὡς σπουδαίαν πλάνην (*grave erreur*), διότι πολλάκις δύναται νὰ πεισθῇ ὁ δικαστὴς, ὅτι ὁ ἐξωδίκως ὁμολογῶν εἶπε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

λόγησεν εἰς τὴν ἀνάκρισιν· πῶς δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν εἰς τὸν δικαστὴν τὸ δικίωμα νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κατηγορουμένου, καὶ νὰ σχηματίσῃ πεποιθήσιν, ἂν εἰς τὴν ἀνάκρισιν ὡμολόγησεν ὁ κατηγορούμενος ψευδῶς, ἢ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀποκρύπτῃ τὴν ἀλήθειαν; Ἄν καὶ ἐξώδικοι ἀκόμη ὁμολογίαι, περὶ ὧν ἐκ τῶν μαρτύρων πληροφορούμεθα, δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, πῶς δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἄνευ ἀξίας ὁμολογίας γενομένας ἐνώπιον τῶν ἀνακριτῶν ὑπαλλήλων; Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθρ. 111 Ποιν. Δικ. ἐνισχύει τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζομεν γνώμην, διότι καὶ τὴν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὁμολογίαν θεωρεῖ ὡς πλήρη ἀπόδειξιν, χωρὶς νὰ διακρίνῃ, ἂν ἀνεκλήθῃ ἀκολουθῶς. Τέλος τὴν γνώμην ἡμῶν ὑποστηρίζει ἐμμέσως καὶ ὁ Bonnier (n° 367) ἀναθέτων εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνακλήσεως τῆς ὁμολογίας ἐν γένει.

§ 5.

Ἑγγραφα.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

523. Ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῶν ἐγγράφων εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.
524. Ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὰς ἐκθέσεις. Ἀποδεικτικὴ αὐτῶν ἰσχὺς.
525. Ποῖον θεωρεῖται ὡς περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων.
526. Εἶναι τοιαῦται αἱ ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν ὁμολογίαι;
527. Ἀποδείξεις κατὰ τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων.
528. Δύνανται ν' ἀποδειχθῇ καὶ παράλειψις διατυπώσεων;
529. Ἐτέρα εξαίρεσις. Ἐπιδοτήρια, πρακτικὰ κλπ.
530. Δύνανται νὰ γείνη χρῆσις ἐπιστολῶν; Παραπομπή.
531. Προσβολὴ τῶν ἐγγράφων ὡς πλαστῶν.
532. Τί γίνεται προκειμένου περὶ γνησιότητος.

523. Ἡ Πολ. Δικονομία διακρίνει διάφορα εἶδη ἐγγράφων (ἄρθρ. 398, 407, 416, 419—420, 421, 422 Πολ. Δικ.), καὶ ἀποδίδει εἰς ἕκαστον εἶδος ἰδίαν ἀποδεικτικὴν δύναμιν. Αἱ διακρίσεις αὗται οὐδεμίαν ἔχουσι κατὰ κανόνα σημασίαν εἰς τὴν Ποιν. Δικονομίαν, διότι ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀποδεικτικῆς δυνάμεως τῶν ἐγγράφων, ὡς καὶ παντὸς

ἄλλου ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἀφίεται, ὡς εἶδομεν (ἄριθ. 452), εἰς τὴν ἐλευθέραν κρίσιν καὶ πεποιθήσιν τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ. Τούτου ἕνεκα καὶ ἂν τὸ ἀδίκημα ἢ στοιχείον τι αὐτοῦ βεβαιουῖται δι' ἐγγράφων, ἀνάγκη οὐχ ἦττον, ἵνα θεωρηθῇ ἀληθές, νὰ κηρυχθῇ ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ. Οὕτως, ὅσάκις ἡ ἡλικία ἀποτελεῖ ἐλαφρυντικὴν ἢ ἐπιβαρυντικὴν περίπτωσιν τοῦ ἀδικήματος, δὲν ἀρκεῖ νὰ βεβαιουῖται αὕτη διὰ ληξιαρχικῆς πράξεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ προκύπτῃ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις οὐδόλως δεσμεύεται ἐκ τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως· τὸ αὐτὸ καὶ ὅσάκις πρόκειται περὶ τῆς ιδιότητος τοῦ κατηγορουμένου ὡς ἐπιτρόπου, πατρὸς, ἱατροῦ κτλ. (Helie n° 2497).

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ αἱ περὶ τοῦ κύρους τῶν ἐγγράφων διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας δὲν ἰσχύουσιν εἰς τὴν ποινικὴν. Ὁ ποινικὸς δικαστὴς δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πρὸς σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς του καὶ ἐγγράφα ἄκυρα κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας.

524. Ἐξαιρέσιν τοῦ ἠνωτέρω κανόνος ἀποτελοῦσιν αἱ ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων συντασσόμεναι ἐκθέσεις.

Διεπραγματεύθημεν ἤδη περὶ τῶν κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων τηρουμένων κανόνων καὶ διατυπώσεων (ιδεὶ ἀριθ. 422—431). Ἐνταῦθα πρόκειται νὰ προσδιορίσωμεν καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν αὐτῶν ἰσχύν.

Ἡ ἡμετέρα ποιν. δικονομία, μὴ παραδεχθεῖσα ὡς πρὸς τοῦτο τὰς διακρίσεις τῆς Γαλλικῆς, καθ' ὅς τινές μὲν τῶν ἐκθέσεων ἔχουσι πλήρη ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν μέχρις ἀποδείξεως πλαστογραφίας, ἄλλαι δὲ μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, καὶ ἄλλαι τέλος θεωροῦνται ὡς χορηγοῦσαι ἀπλῆς πληροφορίας (Κωστῆς σελ. 362 σημ. 3. Helie n° 1821), καθιέρωσε διὰ τοῦ ἄρθρ. 134 τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι «ὅλαι αἱ κατὰ τοὺς προσήκοντας τύπους συντεταγμέναι ἐκθέσεις τῶν ὑπαλλήλων, ὅσοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βεβαιώσωσι καὶ νὰ ἀνακρίνωσι πταίσματα, πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ἔχουν ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενόν των ἰσχὺν ἀποδείξεως μέχρις ὅτου ἀποδεχθῇ τὸ ἐναντίον. Ἡ ἄρνησις τῶν περιεχομένων δὲν ἀφαιρεῖ μόνη τὴν περὶ τὴν ἀπόδειξιν ἰσχὺν των».

Δύο τινὰ προφάνως ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἵνα ἔχωσιν αἱ ἐκθέσεις ἀποδεικτικὴν δύναμιν, ἱκανότητα τοῦ συντάξαντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, καὶ τήρησιν τῶν νομίμων διατυπώσεων. Περὶ ἀμφοτέρων διεπραγματεύθημεν ἤδη· ἂν δὲ ἐλλείπῃ ἐκάτερον ἢ ἀμφοτέρα τὰ προσόντα ταῦτα, ἡ ἐκθεσις δὲν ἔχει ἀποδεικτικὴν ἰσχύν.

525. Ποῖον ὁμῶς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων, περὶ οὗ ἔχουσιν αὐταὶ ἰσχὺν ἀποδείξεως; Ὡς περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ἐκεῖνα μόνον τὰ πραγματικὰ γεγονότα, ἅτινα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἀντελήφθη ἰδίαις αἰσθήσεσιν, οὐχὶ δὲ καὶ ὅσα ἐξ εἰκασιῶν καὶ συμπερασμάτων ἀναφέρει. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τὰ πραγματικὰ ἐκεῖνα γεγονότα θὰ ἀποτελῶσιν ἡ συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ἢ ἐνδείξεις τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ἢ τῆς ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμένων.

526. Πολλάκις ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν ἐκτίθενται ὁμολογίαι τῶν κατηγορουμένων περὶ τῆς ἐνοχῆς των, μεγάλη δὲ ἡγέρθη φιλονεικία ἐν Γαλλίᾳ, ἂν καὶ περὶ αὐτῶν ἀποτελῶσιν αἱ ἐκθέσεις ἀπόδειξιν, μέχρις οὗ ἀποδειχθῶσι πλασταὶ (Helie n° 1834—1836 Βικέλ. σελ. 88—90). Φρονοῦμεν, ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ ζήτημα τοῦτο λύεται ἀ-λοούστατα ἐκ τῶν ἐξῆς σκέψεων. Τὸ γεγονός τῆς ὁμολογίας χρησιμεύει ὡς ἀπόδειξις τοῦ ἀδικήματος καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὑπόκειται δὲ εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπάλληλου, ἐπομένως πρέπει καὶ ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὅ,τι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐνδείξεων. Ἡ ἀντίρρησης, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ μὴ ἐννοήσῃ καλῶς, καὶ νὰ παραμορφώσῃ τὴν ἐννοίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς ὁμολογίας, δὲν φαίνεται ἡμῖν βάσιμος πρῶτον μὲν, διότι οἱ τακτικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται καὶ ἰδιαιτέρως νὰ ἐξετάσωσι τὸν κατηγορούμενον, καὶ νὰ λάβωσι τὴν ὁμολογίαν του εἰς ἰδιαιτέραν ἐκθεσιν, δύνανται ἐπομένως νὰ περιλάβωσι τὴν ὁμολογίαν ταύτην καὶ εἰς ἐκθεσιν περὶ ἄλλης ἀνακριτικῆς πράξεως, π. γ. αὐτοφίας. Δεύτερον δὲ, διότι ὁ νόμος (ἄρθρ. 4 τοῦ Διατάγ. 10 Ἰουλίου 1836 περὶ τῶν εἰς τὰ δάστη ἀνομημάτων καὶ ἄρθρ. 10 Διαταγ. 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1836 περὶ προφυλάξεως δενδροφυτειῶν) ῥητῶς ὑποχρεοῖ τοὺς εἰδικοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπάλληλους νὰ συλλέγωσι τὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος ἀποδείξεις καὶ ἐνδείξεις, τοιαύτη δὲ βεβαίως εἶναι καὶ ἡ ὁμολογία τῶν κατηγορουμένων. Ἐπομένως εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις ἡ ἐκθεσις ἀποδεικνύει, ὅτι ἐγένετο ἡ ὁμολογία. Ποία ὁμῶς ἡ ἀποδεικτικὴ αὐτῆς ἰσχὺς, θὰ κριθῇ πᾶντοτε κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ὁμολογίας διατάξεις τοῦ νόμου. Τὴν λύσιν ταύτην καθιέρωτε καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία, ἣν ὑπὸ τὴν διάκρισιν ταύτην παραδέχονται καὶ συγγραφεῖς (Helie αὐτόθ.). Τὰ αὐτὰ πρέπει νὰ παρὰδεχθῶμεν καὶ περὶ δηλώσεων τρίτων προσώπων περιεχομένων εἰς τὰς ἐκθέσεις.

527. Εἶδομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικ. αἱ ἐκθέσεις ἔχουσιν ἰσχὺν ἀποδείξεως περὶ τῶν ἀνωτέρω γεγονότων μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, καὶ ὅτι μόνη ἡ ἄρνησις τοῦ περιεχομένου δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀρχειρήσῃ τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῆς ἐκθέσεως. Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων ἐπεταί, ὅτι ὅταν ἐκθεσίς τις βεβαιοῖ, ὅτι διέπραξέ τις ἀξιόποινόν τινα πρᾶξιν, οὗτος δὲ ἀρνεῖται ἀπλῶς, χωρὶς νὰ φέρῃ ἐναντίαν τινὰ ἀποδείξιν, ὁ τακτικὸς δικαστὴς ὀφείλει, ἐναντίον τοῦ ἀνωτέρω τεθέντος κανόνος (ἰδὲ ἀριθ. 523), νὰ παρὰδεχθῇ ὡς ἀληθὲς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως, καὶ ἐπομένως νὰ κηρύξῃ τὸν κατηγορούμενον ἔνοχον (Helie n° 1845. 2501). Εἵπομεν δὲ ὁ τακτικὸς δικαστὴς, διότι ὁ ἔνοχος κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 435 Ποιν. Δικονομίας ὁδηγίας, τὴν φωνὴν τῆς πεποιθήσεώς του πρέπει πάντοτε ν' ἀκούσθῃ, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸν δι' αὐτὸν τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων.

Ἐξιστατέον ἤδη, ὁποῖαν ἐναντίαν τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων ἀπόδειξιν δύναται νὰ φέρῃ ὁ κατηγορούμενος. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 154 instr. crim. ἡ ἀπόδειξις αὕτη μόνον δι' ἐγγράφων δύναται νὰ γείνη, ἀπλᾶ τεκμήρια δὲν ἀρκοῦσι. Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικ. οὐδένα φέρει περιορισμὸν, ὥστε δι' ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων δύναται νὰ πεισθῇ ὁ δικαστὴς περὶ τοῦ ἐναντίου τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων. Δύναται δὲ βεβαίως, ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, νὰ διατάξῃ καὶ οἷοθεν κρεῖττονας ἀποδείξεις, αὐτοψίαν φέρ' εἰπεῖν, ἢ κλητεύσιν τῶν συνταξάντων τὴν ἐκθεσιν ὡς μαρτύρων, ἵνα ἐνίσχυσῃ τὴν πεποιθήσιν του περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων (ἄρθρ. 348 Ποιν. Δικ.) (Helie n° 1850 — 1851).

Ἀλλὰ καὶ οἱ κατηγοροῦντες εἰσχυγελεῖς καὶ δημόσιοι κατήγοροι δὲν πρέπει νὰ παρὰλείπωσι νὰ κλητεύωσιν ὡς μάρτυρας τοὺς λαθόντας μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων, καὶ διότι ἐνδεχόμενον εἶναι ν' ἀκυρωθῇ ἡ ἐκθεσις, ὅτε δύναται διὰ τῶν μαρτύρων τούτων ν' ἀποδεχθῇ ἡ κατηγορία (Βικέλ. σελ. 82. Helie n° 1852), καὶ διότι ἡ ἐξέτασις αὐτῶν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐνίσχυσιν τῆς πεποιθήσεως τοῦ δικαστοῦ, καὶ εἰς ἀντίκρουσιν τῆς ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προσαχθησομένης τυχὸν ἐναντίας ἀποδείξεως (Παππαντωνόπουλ. γνώμη περὶ ἀνακρίσεως σελ. 44—45).

528. Ἄλλ' ἐπιτρέπεται ν' ἀποδείξῃ ὁ κατηγορούμενος καὶ ὅτι ὁ συντάξας τὴν ἐκθεσιν ὑπάλληλος δὲν ἐτήρησε τὰς οὐσιώδεις νομίμους

διατυπώσεις, ἐνῶ τὸ ἐναντίον προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν : Τοῦ ἄρθρου 134 Ποιν. Δικ. οὐδεμίαν ποιοιμένου διάκρισιν, δύναται, φρονούμεν, καὶ περὶ τούτου νὰ προσαχθῇ ἐναντία ἀποδείξεις, διότι ἀποτελεσμα αὐτῆς θέλει εἶσθαι καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ὅτι ἡ ἐκθεσις θέλει ἀποβάλλει πᾶσαν ἀποδεικτικὴν ἰσχύϊν ὡς πρὸς ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα γεγονότα.

529. Ὁ ἀνωτέρω κανὼν, καθ' ὃν ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀποδεικτικῆς δυνάμεως τῶν ἐγγράφων ἀφίεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικάζοντος δικαστοῦ, ἐφαρμόζεται μόνον, ὡσάκις πρόκειται ν' ἀποδειχθῇ διὰ τῶν ἐγγράφων τὸ ἀδίκημα καὶ ἡ ἐνοχὴ τοῦ κατηγορουμένου. Ὅσάκις ὁμως τὰ ἐγγράφα δὲν ἔχουσιν ἄμεσόν τινα σχέσιν μετὰ τὸ ἀδίκημα, οὐδὲ τείνουσιν εἰς ἀπόδειξιν αὐτοῦ, ἔχουσι καὶ εἰς τὴν Ποινικὴν Δικαιοσύνην τὴν αὐτὴν ἰσχύϊν, ἣν καὶ εἰς τὴν Πολιτικὴν. Οὕτως ὅλα τὰ ἐγγράφα, δι' ὧν βεβαιοῦνται αἱ διατυπώσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ὡς τὰ ἐπιδοτήρια τῶν κλητῆρων, τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων, αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, ἀποτελοῦσιν ἀποδείξιν περὶ τῆς τηρήσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναφερομένων διατυπώσεων κτλ. μέχρις οὗ προσβληθῶσιν ὡς πλαστά. Ἐννοεῖται ὁμως, ὅτι ἂν εἰς πρακτικὸν τι συνεδριάσεως βεβαιοῦται ἡ ἐκτέλεσις ἀδικήματος τινος, παύει ἄμέσως νὰ ἔχῃ τὸ πρακτικὸν τοιαύτην ἰσχύϊν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν βεβαίωσιν ταύτην (Helie n° 2509).

530. Ἀμυρσθήτησις ὑπάρχει, περὶ τοῦ ἂν καὶ κατὰ πόσον δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μέσα ἀποδείξεως αἱ ἐπιστολαί. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξετασθήσεται ἐν τῷ περὶ κατασχέσεως (ιδὲ ἀριθ. 625).

531. Καὶ εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ προσβληθῶσι τὰ ἐγγράφα ὡς πλαστά. Καὶ ὅτε μὲν ἡ ποινικὴ αὐτὴ ἀγωγὴ σκοπὸν ἔχει τὴν καταδίωξιν τῆς πλαστογραφίας ἐγγράφου, ὅτε δὲ ἡ προσβολὴ τῶν ἐγγράφων ὡς πλαστῶν γίνεται διαρκούσης τῆς ποινικῆς διαδικασίας.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ νόμος διέγραψε διατυπώσεις τινὰς συντελοῦσας εἰς τὴν ἐξακράλισιν τῆς ταυτότητος τοῦ προσβαλλομένου ἐγγράφου, διατάξας νὰ «ὑπογράφηται καὶ μονογραφῇται τὸ » ὡς ψευδὲς παριστάμενον ἐγγράφον παρὰ τοῦ καταμηνύοντος ἢ ἐγκα- » λοῦντος, παρὰ τοῦ δημοσίου ἢ ιδιώτου κατηγοροῦ, παρὰ τοῦ ἀνα- » κριτοῦ, κατὰ δὲ τὴν πρώτην ἐπίδειξιν τοῦ ἐγγράφου καὶ παρὰ τοῦ » κατηγορουμένου» (ἄρθρ. 316 Ποιν. Δικ.). Συγχρόνως δὲ ἀναφέρειν

ὁ νόμος τὰ κυριώτερα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πλαστογραφίας μέσα, ἐν οἷς τὴν ὁμολογίαν, τοὺς μάρτυρας, οἵτινες εἶδον τὸ ἔγγραφο συντασσόμενον ἢ συνυπέγραψαν αὐτὸ, καὶ τὴν δι' ἐμπειροτεχνῶν συμπαραβολὴν τοῦ ἔγγραφου πρὸς ἄλλα ἀναμνησθήμενα ἔγγραφα τοῦ αὐτοῦ συντάκτου (ἄρθρ. 318 Ποιν. Δικ.), ὀρίζει κατόπιν, ὅτι τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔγγραφα προσκτιῶνται διὰ τοῦ ιδιώτου ἢ δημοσίου κατηγοροῦ, δι' ἐρεύνης κατ' οἶκον, διὰ κατασχέσεως κτλ. καὶ ἐὰν δὲν εὐρίσκωνται τοιαῦτα, ὑποχρεοῦται ὁ κατηγορούμενος νὰ γράψῃ τι ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, πρὸς τὸ ὅποιον συμπαραβάλλεται τὸ προκείμενον ἔγγραφο· ὑπογράφονται δὲ καὶ μονογραφοῦνται καὶ ταῦτα, ὡς καὶ τὸ προσβαλλόμενον ὡς πλαστὸν (ἄρθρ. 319 Ποιν. Δικ.). Τέλος διέταξεν ὁ νόμος, ὅτι ἡ ἐκκρεμὴς πολιτικὴ δίκη, ἡ ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον τὸ ὡς πλαστὸν προσβαλλόμενον ἔγγραφο, ἀναβάλλεται πρὸς ὥραν, ἐκτός ἐάν, κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ πολιτικῷ δικαστηρίῳ, τὸ ἔγγραφο δὲν ᾔναι ἀναγκασίον πρὸς ἀπόφασιν τῆς πολιτικῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 217 Ποιν. Δικ.) (ἄρθρ. 455 Πολ. Δικ.).

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ὁ νόμος ἐφήρμοσε καὶ εἰς τὰς ποινικὰς δίκας τὴν εἰς τὰς πολιτικὰς εἰς ὁμοίας περιστάσεις τηρουμένην διαδικασίαν (ἄρθρ. 320 Ποιν. Δικ.) (ἄρθρ. 457 καὶ ἐπόμεν. Πολ. Δικ.). Ἐπανέλαθε δὲ τὴν ἀνάλογον διατάξιν τοῦ ἄρθρ. 459 Πολ. Δικ. διατάξας διὰ τοῦ ἄρθρ. 321 Ποιν. Δικ. ὅτι α' Ἐὰν φανῶσιν εἰς τὴν παρεμπίπτουσαν ταύτην δίκην ἐνδείξεις κατὰ ῥητῶν ἀνθρώπων, ἐκδίδεται παραχρῆμα κατὰ τῶν ὑπόπτων ἐνταλμα συλλήψεως, καὶ γίνεται κατ' αὐτῶν ἀνάκρισις. Κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ κυρίᾳ διαδικασία ἀναβάλλεται ἢ ὄχι, καθ' ὅσον τὸ ἔγγραφο τοῦτο εἶναι, κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ δικαστηρίῳ, ἀναγκασίον πρὸς ἀπόφασιν τῆς κυρίας ὑποθέσεως» (ἀπ. 12 : 75).

532. Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία σιωπᾷ περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν διαρκούσης τῆς ποινικῆς δίκης ἔγραφόν τι προσβάλλεται οὐχὶ ὡς πλαστὸν, ἀλλ' ὡς μὴ γνήσιον, ὡς ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, ὁ κατηγορούμενος ἀρνήται, ὅτι ἔγραψεν ἔγγραφόν τι συντελοῦν εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς του. Φρονοῦμεν, ὅτι ἐξ ἀναλογίας πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην αἱ διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (ἄρθρ. 440 καὶ ἐπ. Πολ. Δικ.).

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς γνησιότητος ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς πλαστογραφίας ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς Πολιτι-

ἡς Δικονομίας θὰ γείνη, καθ' ὅσον συμβιβάζονται μὲ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καθ' ἧς ἀναζητεῖται αὐτεπαγγέλτως ἡ ἀνεύρεσις τῆς πραγματικῆς ἀληθείας, ἐπομένως ὁ ὅρκος, π. χ. δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ποινικὰς δίκας πρὸς ἀποδείξιν τῆς γνησιότητος ἢ πλαστογραφίας.

§ 6.

Περιορισμὸς τῆς χρήσεως τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

533. Τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων γίνεται χρῆσις ἀδιακρίτως. Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος καὶ ἔκτασις αὐτῆς
534. Ποῖα ἀδικήματα ὑπάρχοντα εἰς αὐτήν. Ὑπεξαιρέσεις.
535. Ἐπίσης ἡ ψευδορκία.
536. Ἐπίσης ἡ πλαστογραφία ἐνίοτε.
537. Ἐπίσης ἡ μοιχεία καὶ διγαμία.
538. Δὲν ὑπάρχοντα εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ἡ τοκογλυφία.
539. Οὔτε ἡ ἐξαφάνισις ἐγγράφων.
540. Οὔτε ἡ ἀπάτη.
541. Οὔτε ἡ κλοπή, ἡ φθορά, ὁ ἐμπρησμός.
542. Ἐφαρμόζεται ἡ ἐξαίρεσις ἐπὶ ἐνστάσεων κατηγορουμένων ;
543. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν περὶ ἀποδείξεως διατάξεων τῆς Πολ. Δικ.
544. Συνέπειαι ἐλλείψεως ἐγγράφου ἀποδείξεως.
545. Συνέπειαι παρανόμου παραδοχῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως.

533. Ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων δύναται ἀδιακρίτως νὰ γείνη χρῆσις εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν. Ἐξαιρέσεις ὑπάρχει μόνον ὅταν βάσις τοῦ ἀδικήματος ᾖ ἡ ἰδιωτικὴ τις ὑποχρέωσις προηγουμένη αὐτοῦ. ὅτε ἡ ἀπόδειξις αὐτῆς κρίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου.

Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη δὲν ὑπάρχει διὰ νόμου καθιερωμένη ἐν Γαλλίᾳ, ἐν τούτοις ἡ νομολογία δὲν ἐδίστασε νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ, σκερθεῖσα, ὅτι ἄλλως ἤθελε ματαιωθῇ καὶ ἡ εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην ἀπαγορεύσεις τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, δυναμένων τῶν παθόντων νὰ καταγγέλλωσι τὰς πράξεις, νὰ ἐμκνίζωνται ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες,

καὶ οὕτω νὰ ἐπιτυγχάνωσι τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ των (Helie n° 4219).

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. καθιεροῖ ρητῶς τὸν γενικὸν κανόνα καὶ τὴν ἐξαίρεσιν ὡς ἐξῆς· «Εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν συγχωρεῖται ἐν γένει πᾶν εἶδος ἀποδεικτικῶν μέσων. — Ἐξαίρεσις τοῦ γενικοῦ κανόνος ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως τότε μόνον γίνεται, ὅταν ἡ βᾶσις τοῦ πταίσματος, τοῦ πλημμελήματος, ἢ τοῦ κακουργήματος ᾖναι ἰδιωτικὴ τις ὑποχρέωσις. — Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἀπόδειξις τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρέωσεως, ἣτις προηγεῖται τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, κρίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου· πρὸς ἀπόδειξιν δὲ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀξιοποίνου πράξεως συγχωρεῖται ἐπίσης πᾶν ἀποδεικτικὸν μέσον».

Διόφορα ζητήματα πρέπει νὰ ἐξετασθῶσι πρὸς ὀρθὴν ἐρμηνείαν καὶ κατανόησιν τοῦ ἁρθρου τούτου. Πρὸ πάντων ποῖα εἶναι τὰ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ὑπαγόμενα ἀδικήματα; Ἐκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἁρθρου 94 ἐξάγεται, ὅτι τρία τινὰ ἀπαιτοῦνται ἵνα λάβῃ χώραν ἡ ἐξαίρεσις ἡγουν.

α') Νὰ ὑπάρξῃ ἰδιωτικὴ τις ὑποχρέωσις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸν παθόντα. Ἐνοεῖται δὲ, ὅτι τοιαύτη ὑποχρέωσις μόνον ἐκ νομικῆς τινος μεταξὺ αὐτῶν σχέσεως δύναται νὰ παραχθῇ.

β') Νὰ λάβῃ χώραν τὸ ἀδικήμα μετὰ τὴν νόμιμον ὑπαρξιν τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρέωσεως, διότι ρητῶς τὸ ἄρθρ. 94 ἐδ. 2 ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ ὑποχρέωσις προηγεῖται τῆς ἀξιοποίνου πράξεως. Ἐπομένως ἡ ὑποχρέωσις αὕτη εἶναι ὅπως ἀνεξάρτητος καὶ διακεκριμένη τοῦ βραδύτερον τελουμένου ἀδικήματος.

γ') Νὰ συνίσταται τὸ ἀδικήμα εἰς παράβασιν τῆς ἀνωτέρω ὑποχρέωσεως, διότι μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἰδιωτικὴ ὑποχρέωσις ὡς βᾶσις τοῦ ἀδικήματος. Ἐπομένως ἡ ὑπαρξις τῆς ὑποχρέωσεως ἀποτελεῖ μὲν ἐν τῶν στοιχείων τοῦ ἀδικήματος, καθ' ἑαυτὴν ὅμως θεωρουμένη δὲν εἶναι ἀδικήμα.

Ἀμα ὑπάρξωσι τὰ ἀπαιτούμενα ταῦτα, δὲν ἐφαρμόζεται πλέον εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρέωσεως ὁ κανὼν περὶ τῆς εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παραδοχῆς τοῦ ἀποδεικτικοῦ μέσου τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ θὰ κριθῇ ἡ ἀπόδειξις αὕτη κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου. Καὶ τότε ὅμως ἡ ἀπόδειξις αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματος δύναται νὰ γείνη διὰ παντὸς ἀποδεικτικοῦ μέσου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ὑπάρχουσι πάμπολλαι περιπτώ-

σεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις, ἔπεται, ὅτι ἵνα ἐφαρμοσθῇ πρᾶγματι ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94, ἦτοι ὁ ἀποκλεισμός τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, ἀπαιτεῖται προσέτι.

δ') Νὰ μὴ ἐπιτρέπηται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ἡ διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις τῆς ιδιωτικῆς ὑποχρέωσης, τῆς ἀποτελούσης τὴν βάσιν τοῦ ἀδικήματος, διότι ἄλλως θέλομεν εὑρεθῇ εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν καὶ ἂν ἡ ποινικὴ διαδικασία ἐπέτρεπε τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν.

534. Πρὸς μείζονα διευκρίνησιν τῶν ἀρχῶν τούτων ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὰς ἐπὶ ὠρισμένων τινῶν ἀδικημάτων. Ἀναντιρρήτως ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ὑπεξαίρεσεως, διότι τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν κατακοράτησιν κτλ. πρᾶγματος, ὅπερ συνεπεῖα νομικῆς σχέσεως μεταξὺ παθόντος καὶ κατηγορουμένου ἀνεδέχθη οὗτος νὰ φυλάττη, καὶ ἐπομένως ὑπεχρέωθη νὰ ἀποδώσῃ. Ἡ νομικὴ αὕτη σχέσις συνήθως εἶναι ἡ σύμβασις τῆς παρακαταθήκης, δύναται ὅμως νὰ ᾔηται καὶ ἡ τῆς μισθώσεως, ἡ τῆς ἐντολῆς, ἡ τοῦ χρησιδανείου, ἡ τοῦ ἐνεχύρου. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας ὑπάρχουσι καὶ οἱ τρεῖς ὅροι τῆς ἐξαίρεσεως, ἦτοι ιδιωτικὴ ὑποχρέωσις, προηγουμένη τοῦ ἀδικήματος, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν παραβίασιν αὐτῆς, ἐπομένως ἡ ἀπόδειξις τῆς συμβάσεως καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς παραγομένης ὑποχρέωσης θὰ κριθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, καθ' ἃς ἀπαγορεύεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως ὑπερβαίνει τὰς 50 δραχ. καὶ δὲν ὑπάρχῃ τις τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπονται μάρτυρες.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι δὲν ἐθεωρήθη ὡς σύμβασις παρακαταθήκης, ἀλλ' ὡς ἄπλοῦν γεγονός, ἡ στιγμιαία παρακατάθεσις πρᾶγματος ἐπὶ ἀμέσῳ ἐπιστροφῇ, καὶ ἐπομένως ἐπετράπη καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος τούτου (Helie n° 4219). Τοῦτο καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως δύναται νὰ δικαιολογηθῇ.

535. Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ψευδορκίας διαδίκου εἰς πολιτικὴν δίκην, διότι καὶ τὸ ἀδικήμα τοῦτο στηρίζεται εἰς προηγουμένην ιδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ὁ κατηγορούμενος διὰ τοῦ ὅρκου του ἠρνήθη ἢ ἐβεβαίωσεν, ἐπομένως ἡ ὑπαρξίς ἢ μὴ τῆς ὑποχρέωσης ταύτης πρέπει νὰ κριθῇ κατὰ τὰς περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. Ἐν τούτοις

εἰς τὴν Γαλλίαν μεγάλη ὑπάρχει ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, φρονούντων πολλῶν, ὅτι πάντοτε ἐπὶ τῆς εἰς πολιτικὰς δίκας ψευδορκίας ἐπιτρέπονται μάρτυρες διὰ τὸν λόγον, ὅτι διὰ τοῦ ὅρκου περαιοῦται κατὰ τὸ ἄρθρ. 1363 Γαλ. Πολ. Κωδ. ἀμετακλήτως ἡ πολιτικὴ δίκη, καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ καταφύγῃ ὁ παθὼν εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην πρὸς τὸν δόλιον σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, ἥτις δὲν τῷ ἐπετράπη εἰς τὴν πολιτικὴν δίκην· εἰδομεν δὲ, ὅτι ἐπὶ τοῦ κινδύνου τούτου ἐστηρίχθη ἡ Γαλλικὴ νομολογία, ἵνα καθιερώσῃ τὸ ἀπαράδεκτον τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ὑποχρεώσεων. Πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου ἰσχυρίζονται ἄλλοι, ὅτι, κατὰ τὴν ὀρθὴν ἐρμηνείαν τοῦ ρηθέντος ἄρθρ. 1363 Γαλ. Πολ. Κωδ. δὲν περαιοῦται πάντοτε διὰ τοῦ ὅρκου ἡ πολιτικὴ ἀμφισβήτησις, ἀλλὰ δύναται ὁ παθὼν μετὰ τὴν ἐπὶ ψευδορκίᾳ καταδίκην νὰ ἐγείρῃ ἰδίαν περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἀγωγὴν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐκ τῆς ψευδορκίας ὑπέστη ζημίαν, καὶ ἐπομένως, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς τούτους, εὐρισκόμεθα καὶ ἐπὶ τῆς ψευδορκίας εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς ἣν καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως. Ἡ ἀντίρρηση αὕτη, καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τῶν πλείστων ἀποκρουομένη (ἰδὲ περὶ πάντων Offman n° 244—254 ἐνθα μνημονεύονται καὶ οἱ ὑπὲρ καὶ κατὰ συγγραφεῖς), ἔτι δυσκολώτερον δύναται νὰ γείνη δεκτὴ παρ' ἡμῖν, διότι ἐκ τοῦ ἄρθρ. 357 Πολ. Δικ. θεωροῦντος τὸν ὅρκον ὡς ἐντελὴ ἀποδείξιν, ἀπαγορεύοντος πᾶσαν ἀνταποδείξιν καὶ αὐτὴν προσέτι τὴν περὶ ψευδορκίας ἀπόδειξιν, καὶ ἐπιφυλάττοντος τὴν ποινικὴν καταδίωξιν, ἐξάγεται, ὅτι παρ' ἡμῖν οὐδέποτε ὁ ἀντίδικος τοῦ ὀρκισθέντος δύναται νὰ θέσῃ εἰς ἀμφισβήτησιν τὰ ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου μετὰ τὸν ὅρκον ἀποφασισθέντα, καὶ ἂν τυχὸν καταδικασθῇ ἐπὶ ψευδορκίᾳ ὁ ὀρκισθεὶς ἀντίδικός του.

Δύναται ὅμως ν' ἀποκρουσθῇ παρ' ἡμῖν τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι ἐπὶ τῆς ψευδορκίας παύουσιν οἱ κίνδυνοι, δι' οὓς ἀπηγορεύθη ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, διὰ τῶν ἐξῆς παρατηρήσεων· α') διότι τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. γενικῶς ἀπαγορεύει τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, ὅταν ἡ βάσις τοῦ ἀδικήματος ᾖ ναὶ ἰδιωτικὴ τις ὑποχρέωσις, ἐπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἡ ἀπόδειξις δύναται νὰ βλάψῃ ἰδιωτικὰ συμφέροντα καὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τοιαύτη βλάβη δὲν εἶναι δυνατὴ· καὶ β') διότι καὶ ἐπὶ τῆς ψευδορκίας αὐτῆς ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δύναται ν' ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς εἰς ἰδιωτικὰ

συμφέροντα, ὅσάκις ὑπάρχουσι καὶ ὁμόδικοι δυνάμενοι νὰ εἰσαγάγῃσι μετὰ τὴν καταδίκην τὰς ἀπαιτήσεις των εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια.

536. Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς πλαστογραφίας, ὅσάκις ἐκτελεῖται διὰ καταχρήσεως λευκῆς τινος ὑπογραφῆς, ἣν πρὸς ἄλλον σκοπὸν ἐχορήγησεν ὁ ὑπογράφας (ἄρθρ. 256 Ποιν. Νόμ.). Ἀληθῶς, καὶ ἐνταῦθα νομικὴ σχέσις προηγήθη τοῦ ἀδικήματος, συνεπεία τῆς ὁποίας ἡ λευκὴ ὑπογραφὴ ἐνεχειρίσθη, ὁ δὲ κατηγορούμενος παρεβίασε τὰς ἐκ τῆς νομικῆς σχέσεως ὑποχρεώσεις του καταχρασθεὶς τῆς λευκῆς ὑπογραφῆς. Ἐπομένως ἡ νομικὴ ἐκείνη σχέσις πρέπει ν' ἀποδειχθῇ κατὰ τὰς περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. ἤγουν οὐχὶ διὰ μαρτύρων, ὅταν ἄνω τῆς ὑπογραφῆς ταύτης περιέχεται ἀντικείμενον ἀνώτερον τῶν 50 δραχμῶν. Ἀλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἂν δὲν ἐδόθη ἡ λευκὴ ὑπογραφὴ εἰς τὸν καταχρασθέντα αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τυχαίου, αὐθαιρέτου, ἢ δολίου τινὸς τρόπου ἐπρομηθεύθη αὐτήν.

Τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ἀσπάζονται οἱ πλείστοι τῶν Γάλλων συγγραφέων καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία, ἀντικρούουσιν οἱ Chauveau — Helie (Droit pénal n° 3537) διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ παράδοσις τῆς λευκῆς ὑπογραφῆς δὲν εἶναι σύμβασις ἀλλ' ἀπλοῦν γεγονός. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Helie εἰς τὸ μεταγενέστερον σύγγραμμά του περὶ Ποιν. Δικονομίας ἐπανερχεται εἰς τὴν γνώμην τῆς νομολογίας, διδάσκων, ὅτι κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ πολιτικοῦ δικαίου πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐγχειρίσεως τῆς λευκῆς ὑπογραφῆς, ὅσάκις ἀποτελεῖ σύμβασιν, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν αὕτη ἐγένετο στιγμιαίως ἢ δολίως (n° 4219).

537. Ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων τῆς μοιχείας καὶ διγαμίας, διότι καὶ ταῦτα προϋποθέτουσι τὴν προηγουμένην ὑπαρξίν τοῦ γάμου καὶ τῶν ἐντεῦθεν ὑποχρεώσεων, ἃς ὁ κατηγορούμενος παρεβίασεν. Ὅθεν καὶ ἡ ἀπόδειξις τοῦ γάμου θὰ κριθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἀναθέτει, ἂν, ἐν ἐλλείψει ληξιαρχικῶν πράξεων, θὰ συγχωρηθῶσι καὶ ἄλλα μέσα ἀποδείξεως, καὶ ἰδίως μάρτυρες πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ γάμου (ἄρθρ. 61 Ἀστυνομ. Κώδικος), ἔπεται, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀπόκειται νὰ ἐκτιμῇται, ἂν πρέπη νὰ ἐπιτραπῇ καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ γάμου.

538. Ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. δὲν ἐφαρμόζεται

εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς τοκογλυφίας, διότι δὲν προϋποθέτει τὴν ὑπαρξίν προηγουμένης τινὸς συμβάσεως, ἀλλ' ἐκτελεῖται ἐν αὐτῇ τῇ συνάψει τῆς συμβάσεως τοῦ δανείου, ὥστε ἡ σύμβασις αὕτη εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὸ ἀδίκημα, καὶ ἐπομένως δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ παντὸς νομίμου μέσου, καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ δάνειον ἐκαλύφθη ὑπὸ τὸν τύπον ἄλλης συμβάσεως πρὸς ἀπόκρυψιν τοῦ ἀδικήματος (Helie n° 4220) (Offman n° 227). Ταῦτα ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ εἰς τὴν ἑνεκα πλαστῶν χρῶν χρεωκοπίαν.

539. Ἐπίσης δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἐξαίρεσις ἀλλ' ὁ γενικός κανὼν, καθ' ὃν συγχωρεῖται πᾶν ἀποδεικτικὸν μέσον, καὶ εἰς τὰ ἀδικήματα τῆς ἐξαφανίσεως ἢ ὑπεξαγωγῆς ἐγγράφων (267. 392. 424. Ποιν. Νόμ.), διότι καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐξαφανίσεως εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐγγράφου, ὥστε δύνανται νὰ ἀποδειχθῶσιν ἀμφοτέρωτ' διὰ μαρτύρων, καθόσον μάλιστα διὰ τῆς ἐξαφανίσεως ὁ παθὼν στερεῖται τῶν μέσων τῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως τῆς ἐν τῷ ἐξαφανισθέντι ἐγγράφῳ ὑποχρεώσεως, καὶ δὲν δύναται οὐδ' ὀφείλει νὰ ἔχη καὶ ἐτέραν περὶ τούτου ἐγγραφοῦ ἀπόδειξιν (304 ἐδ. 2 Πολ. Δικ.) (Οἰκομ. σελ. 624 σημ. 11). Ταῦτα ἐφαρμόζονται, φρονοῦμεν, πληρέστατα, καὶ ἂν ἀντίγραφον ἦν τὸ ἐξαφανισθὲν ἐγγραφοῦν. Τὸ ἐναντίον ἔχει ποτὲ ἀποφασίσῃ τὸ ἀκυρωτικὸν (Θεμ. τόμ. 1 σελ. 45—46) ἀλλὰ τὴν ἀπόφασίν του ἐπικρίνει ὀρθότατα ὁ Offman (n° 225), διότι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διακρίνωμεν τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ἀντεγγράφων ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν ἐγγράφων.

Δὲν ἔχει ὁμως οὕτω τὸ πρᾶγμα, ὅταν εἶχε παρκατατεθῇ τὸ ἐγγραφοῦν εἰς χεῖρας τοῦ ἐξαφανίσαντος αὐτό. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ προηγουμένη αὕτη σύμβασις θ' ἀποδειχθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. καθ' ὅσον μάλιστα καὶ τὸ ἀδίκημα αὐτὸ θεωροῦσιν οἱ ποινολόγοι οὐχὶ ὡς ἐξαφάνισιν ἐγγράφου, ἀλλ' ὡς ὑπεξαίρεσιν (Chauveau-Helie n° 3951), καὶ ἐπομένως ἐφαρμόζονται ὅσα περὶ ταύτης ἐξεθίσκαμεν (Helie n° 4223).

540. Ἐπίσης δὲν ἐφαρμόζεται ἡ ἐξαίρεσις ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀπάτης, διότι ἀποτελεῖται οὐχὶ ἐκ τῆς παραβάσεως νομίμου τινὸς συμβάσεως, ἀλλ' ἐκ τῆς συνάψεως τοιαύτης διὰ δόλου καὶ ἀπατηλῶν παραστάσεων.

541. Ἐφαρμόζοντες ἀκριβῶς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. πρέπει ν' ἀποφανθῶμεν, ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ καθιερωμένη ἐξαίρεσις δὲν

ἐφαρμόζεται εἰς οὐδὲν ἕτερον τῶν κατὰ τῆς περιουσίας ἀδικημάτων, οἷον τὴν κλοπὴν, τὴν φθορὰν ξένης ιδιοκτησίας, τὸν ἐμπρησμόν κτλ. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας προσβάλλεται ἡ ιδιοκτησία, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ προηγουμένη τις μεταξὺ παθόντος καὶ κατηγορουμένου σύμβασις, ἢ ὑποχρέωσις, ὅποιαν ἀναγκαιῶς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρον 94, ἵνα λάθῃ χώραν ἡ ἐξαίρεσις, ἐπομένως πᾶν ἄλλο ζήτημα τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ἀναγκαῖον πρὸς παραδοχὴν τῆς κατηγορίας, οἷον, λόγου χάριν, ἂν ὁ κατηγορούμενος ᾔηται ἔμπορος ἢ μέλος εταιρίας (ἄπ. 11 : 67), ἢ ἡ κυριότης τοῦ κλαπέντος, ἢ φθαρέντος, ἢ ἐμπρησθέντος, δύναται ν' ἀποδειχθῇ δι' ὅλων τῶν νομίμων μέσων. (Τὸ ἐναντίον ἀπεφάσισε τὸ 'Εφετεῖον Ναυπλίας προκειμένου περὶ αὐτοδικίας' Θέμ. τόμ. 1 σελ. 69).

542. Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ὁσάκις ὁ κατηγορούμενος πρὸς ὑπεράσπισίν του προτείνει σύμβασιν τινα προγενεστέραν τῆς ἀποδιδομένης αὐτῷ πράξεως, καὶ δυνάμει τῆς ὁποίας ἐδικαιοῦτο νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὡς καὶ ὅταν ἰσχυρίζεται, ὅτι εἰς αὐτὸν ἀνήκει ἡ κυριότης ἢ κατοχὴ τοῦ φθαρέντος. Ἐναντίαν γνώμην ἐκφράζει ὁ Offman (n° 265) διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁσάκις ὁ ποινικὸς δικαστὴς ἀποφαίνεται περὶ συμβάσεων, πρέπει νὰ τηρῇ τοὺς περὶ ἀποδείξεως αὐτῶν κανόνας τοῦ πολιτικοῦ δικαίου. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. δὲν καθιεροῖ τοιαύτην γενικὴν ἐξαίρεσιν, ἀλλὰ περιορίζει ταύτην εἰς μόνας τὰς ἀποτελούσας τὴν βᾶσιν τοῦ ἀδικήματος ἰδιωτικὰς ὑποχρεώσεις, ὅθεν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτείνωμεν τὴν ἐξαίρεσιν περαιτέρω. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ ἀνωτέρω ἰσχυρισμοὶ τοῦ κατηγορουμένου ἔχουσι μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ περὶ δολίας προαιρέσεως, ἢ ὑπαρξίς ὡς καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς ὁποίας διὰ παντός μέσου δύναται ν' ἀποδειχθῇ (ιδεὶ ἀνάλογον ζήτημα εἰς Bonnier n° 859).

543. Γνωρίζομεν ἤδη τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς λαμβάνει χώραν ἡ ἐξαίρεσις τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. ἤγουν καθ' ἃς ἡ ἀπόδειξις τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρεώσεως κρίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας. Κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας δὲν ἐπιτρέπονται μάρτυρες, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης ὑπερβαίνει τὰς 50 δραχμάς, καὶ ὅταν πρόκειται νὰ ἀποδειχθῇ τι κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός, ἐκτὸς ἐξαιρετικῶν τινων περιπτώσεων (300—305 Πολ. Δικ.), ἡ δὲ ὁμολογία λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν μόνον ἀδιαιρέτως (264 Πολ. Δικ.)· ἐπομένως συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας ὀφείλει ὁ ποινικὸς δικαστὴς

ν' ἀποφασίσῃ, ἂν θὰ ἐπιτραπῶσι μάρτυρες, καὶ νὰ ἐκτιμῇσθαι καὶ τὰς γενομένας τυχὸν ὁμολογίας (Κωστῆς σελ. 355—356) (Helie n° 2637 καὶ 2638). Δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς πραγματείας ἡμῶν ἡ ἐξέτασις τῶν περὶ ἀποδείξεως διατάξεων τῆς Πολ. Δικ. Ποιοῦμεν μόνον τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις, ἀναγομένας ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.

α') "Οτι ἐθεωρήθησαν ὡς ἀποτελοῦσαι ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως αἱ ἐν τῇ ἀνακρίσει καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ὁμολογίαι ἢ ἄλλαι δηλώσεις τῶν κατηγορουμένων, αἱ καθιστῶσαι πιθανὴν τὴν ὑπαρξίν ἰδιωτικῆς ὑποχρέωσης (Offman n° 258).

β') "Οτι δὲν ἐθεωρήθη ἀδιαίρετος ἡ ὁμολογία, διότι ὁ εὐκρινῶς ὁμολογήσας κατηγορούμενος ὑπέβαλε προσθήκας εἰς μεταγενεστέραν ἐξέτασιν τοῦ (Offman n° 259).

γ') "Οτι εἰς τὴν κρίσιν τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἀπόκειται ν' ἀποφανθῶσιν, ἂν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἂν, προκειμένου περὶ ἐμπορικῆς ὑποθέσεως, πρέπη νὰ ἐπιτραπῶσι μάρτυρες, ἢ ἂν ὑπάρχῃ ἀδυναμία ἐγγράφου ἀποδείξεως· πᾶσα δὲ προηγουμένη τυχὸν περὶ τούτου ἀπόφασις τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὰ ποινικά. Τὴν γνώμην ταύτην στηρίζομεν εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἐκαστὴ δικαιοδοσία ἐνεργεῖ ἀνεξαρτήτως, καὶ ἐπομένως ἀπαιτεῖται ῥητὴ διάταξις τοῦ νόμου, ἵνα ὑποβληθῇ ἡ μία εἰς τὰς διατάξεις τῆς ἄλλης.

δ') "Οτι μόνον τὸ παραδεκτὸν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως θὰ ἀποφασισθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. οὐχὶ δὲ καὶ ἡ περαιτέρω διεξαγωγὴ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως. "Οθεν ἐπὶ ἐμπορικῶν, φέρ' εἰπεῖν, ὑποθέσεων τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἐγκρίνον τὴν διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν τῆς ἰδιωτικῆς ὑποχρέωσης τῆς ἀποτελούσης τὴν βᾶσιν τοῦ ἀδικήματος τῆς ψευδορκίας, δύναται νὰ ἐξετάσῃ ὡς μάρτυρας καὶ πρόσωπα ἐξαιρούμενα κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. Οὕτως ἔλυσεν τὸ ζήτημα ὑποβληθὲν αὐτῷ ὁ "Αρ. Πάγος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 42 : 59 ἀποφάσεώς του ἀποφανθῆς ἐν γένει, ὅτι αἱ περὶ ἐξαίρεσεως τῶν μαρτύρων διατάξεις τῆς Πολ. Δικ. δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς ποινικὰς δίκας.

544. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν συνεπειῶν τῆς ἐλλείψεως ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὡς αἱ ἀπαιτεῖται τοιαύτη.

Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὅταν περιέλθῃ αὐτοῖς μήνυσις ἀδικήματος, οὐ ἢ βᾶσις ἰδιωτικὴ ὑποχρέωσις μὴ δυναμένη κατὰ τὰς δια-

τάξεις τῆς Πολ. Δικ. ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ὀφείλουσι νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν μόνου τοῦ κατηγορουμένου. Ἄν οὗτος ὁμολογήσῃ τὴν ιδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ἡ ὁμολογία αὕτη θὰ θεωρηθῇ ἢ ὡς πλήρης ἀποδείξις, ἢ καὶ ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἐπομένως δύναται πλέον ἀκωλύτως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ προβῇ καὶ εἰς ἐξέτασιν μαρτύρων. Ἄν ὁ κατηγορούμενος ἀρνηθῇ τὴν ιδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δὲν πρέπει νὰ προβῇ εἰς ἐξέτασιν μαρτύρων, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, ἵνα ἀποφανθῶσιν ἐπ' αὐτῆς τὰ συμβούλια.

Τὸ αὐτὸ ὀφείλουσι νὰ πράξωσι τὰ δικαστήρια, εἰς ἃ εἰσῆχθη τυχὸν ἡ ὑπόθεσις. Ἐπὶ κακουργιοδικεῖου τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀπόφασιν ταύτην θὰ ἐνεργήσωσιν οἱ σύνεδροι, διότι πρόκειται περὶ ζητήματος νομικοῦ, μὴ ἀποτελοῦντος στοιχείον τι τῆς κατηγορίας (Offman n° 260).

Ἄλλ' ἂν ἀπαιτῆται ἐγγράφος ἀποδείξις καὶ δὲν ὑπάρχῃ, τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσι τὰ συμβούλια, ἢ τὰ δικαστήρια; Ὁμοφώνως ἀποφαίνονται ἅπαντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἀπαράδεκτος ἐπὶ τοῦ παρόντος, διότι ἡ ἔλλειψις ἐγγράφου ἀποδείξεως ἀποτελεῖ ἔνστασιν ἀπαράδεκτου, ἥτις βραδύτερον δύναται νὰ ἐκλείψῃ, προμηθευομένου τοῦ παθόντος τοιαύτην ἀπόδειξιν, ἢ καὶ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως (Offman n° 256 σελ. 445. Helie n° 4228. Mangin n° 175. Ghaudeau et Helie n° 3569).

Ἄν δὲν ᾔτο τολμηρὸν νὰ ἀντιταχθῇ τις εἰς τὴν γνώμην τῶσων συγγραφέων, ἠθέλομεν ἐρωτήσῃ, διατί ἡ διάκρισις αὕτη τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουσιν ἐγγράφοι ἀποδείξεις, καὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουσιν ἐν γένει ἀποδείξεις; Διατί νὰ μὴ κηρύσσεται ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος καὶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὅπως κηρύσσεται καὶ εἰς τὴν δευτέραν; Ἐνδεχόμενον καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν νὰ εὐρεθῶσι βραδύτερον νέαι ἀποδείξεις τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἐν τούτοις ὁ λόγος οὗτος δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀθώωσίν του, διατί νὰ τὴν ἐμποδίζῃ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐλλείψεως ἐγγράφου ἀποδείξεως; Διατί νὰ υποβάλληται ὁ κατηγορούμενος εἰς ἐπανειλημμένους δικαστικούς ἀγῶνας; Πρὸς τὴν γνώμην ταύτην ἀνέυρομεν σύμφωνον καὶ τὸν Haus (n° 219).

545. Ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς παρανόμου παραδοχῆς τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως. Ἐν Γαλλίᾳ ἂν

ὁ κατηγορούμενος ἀντετάχθη εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι δύναται νὰ προτείνῃ τὴν παράνομον ταύτην παραδοχὴν ὡς λόγον ἀναιρέσεως καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως (Helie n° 4229). Ἄν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἀντετάχθῃ, ἀλλ' ἐσιώπησεν, ἡ Γαλλικὴ νομολογία κλίνει εἰς τὴν γνώμην, ὅτι δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τὸ ἀπαράδεκτον τῶν μαρτύρων ὡς λόγον ἀναιρέσεως, οὐχὶ ἐκλαμβάνουσα τὴν σιωπὴν ὡς συναίνεσιν, διότι τὸ παραδεκτὸν ἢ μὴ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως εἶναι ἀντικείμενον δημοσίας τάξεως, καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἔχει ἐπ' αὐτοῦ ἡ συναίνεσις τοῦ κατηγορουμένου (Helie αὐτ. Offman n° 261), ἀλλὰ διότι ἐκ τῆς σιωπῆς του ἐξάγει, ἡ ὅτι ὡμολόγησε τὴν ἰδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ἡ ὅτι ἡ ἀπολογία του περιεῖχεν ἐξηγήσεις ἀποτελούσας ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἰδίως μάλιστα εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, ὅπου δὲν προκύπτει εἰς ποίας ἀποδείξεις ἐστήριξαν οἱ ἔνορκοι τὴν ἐτυμηγορίαν των (Helie n° 5035 Θέμις τόμ. 1 σελ. 72).

Παρ' ἡμῖν ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῆρσε μὲν ἐνίοτε καταδικαστικὰς ἀποφάσεις, διότι εἶχεν ἐπιτραπῇ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις ἐναντίον τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 94 Ποιν. Δικ. (ἀπ. 68 : 59. 120 : 58), κατὰ κανόνα ὅμως δὲν θεωρεῖ ὡς λόγον ἀναιρέσεως τὴν τοιαύτην παραβίασιν διότι οὔτε ἡ ἀπαγόρευσις διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, οὔτε ἡ παραβίασις αὐτῆς ἀναγράφεται ὡς λόγος ἀναιρέσεως ἐν τοῖς ἄρθροις 263, 360, 407, 458 Ποιν. Δικ. τοῖς ἀναγράφουσι τοὺς λόγους τῆς ἀναιρέσεως (ἀπ. 14 : 68. 6 : 72. 87 : 78. 33 : 79. 17 : 80, 93 : 81. 122 : 83. 53 : 86. 145 : 90. 273 : 94. 74 : 95).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ ἀνακριτικῶν πράξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

546. Ἀντικείμενον τοῦ κεφαλαίου καὶ διαίρεσις.

546. Πρὸς συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνουσιν εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτοψιῶν, πραγματογνωμοσυνῶν καὶ ἐξετάσεων μαρτύρων, τηροῦντες τὰς ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐκτεθείσας περὶ τούτων διατυπώσεις. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀναγκαία καθίσταται καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων, περὶ ἧς ἐνταῦθα θέλομεν διαπραγματευθῆ.

Κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων αὐτῶν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνουσι πολλάκις εἰς μέτρα περιοριστικὰ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν κατηγορουμένων, ἢ καὶ ἄλλων προσώπων. Ἀνάγκη νὰ ὀρισθῶσιν αἱ περιπτώσεις, οἱ κανόνες καὶ αἱ διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργοῦνται τὰ μέτρα ταῦτα.

Τέλος καθίσταται πολλάκις ἀναγκαῖον νὰ ἐρευνήσωσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας πρὸς ἀνέυρεσιν ἐγγράφων ἀποδείξεων, ἢ ἀντικειμένων ὑπαγομένων εἰς αὐτοψίαν, ἢ καὶ αὐτῶν τῶν κατηγορουμένων. Εἰς τὰς δύο δὲ πρώτας περιπτώσεις ἀνάγκη νὰ κατασχεθῶσιν αἱ ἀποδείξεις ἢ τ' ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ἵνα προσαχθῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος δικαστηρίου. Ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐνεργοῦνται αἱ κατ' οἶκον ἐρευναι καὶ αἱ κατασχέσεις. Τοιοῦτον τὸ ἀντικείμενον τοῦ προκειμένου κεφαλαίου, ὅπερ θέλομεν διαίρεσαι εἰς τέσσαρας παραγράφους.

Εἰς τὴν πρώτην θέλομεν πραγματευθῆ περὶ ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων.

Εἰς τὴν δευτέραν περὶ ἀνακριτικῶν περιορισμῶν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

Εἰς τὴν τρίτην περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης· καὶ

Εἰς τὴν τετάρτην περὶ τῆς κατασχέσεως.

§ 1.

Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

547. Λόγοι δικαιολογούντες αὐτήν.
 548. Κλήσις. Κλητήριον ἐπίκριμα.
 549. Τίς δύναται νὰ ἐκδώσῃ κλητήριον ἐπίκριμα.
 550. Οἱ κατηγορούμενοι ἐξετάζονται παραχρῆμα καὶ μυστικῶς.
 551. Κανόνες τηρητέοι κατὰ τὴν ἐξέτασιν.
 552. Ἐκθεσις ἐξετάσεως.
 553. Διερμηνεῖς

547. Ἐπέκρινάν τινες τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων, καὶ τινες νομοθεσαί (ἡ Ἀγγλική, ἡ Ἀμερικανική) ἐν μέρει τὴν ἀπέκρουσαν, διότι ἐθεώρησαν ἄτοπον νὰ ἐπιζητῇται ἡ καταμαρτυρία τοῦ κατηγορουμένου ἐναντίον ἑαυτοῦ, ἐνῷ ἀκόμη δὲν εἶναι παρσκευασμένος, δὲν ἐμόρφωσε σύστημά τι ὑπερασπίσεως, δὲν δύναται νὰ λάβῃ συμβουλὴν τινα. Ἀλλ' ἡ ἀντιρρῶσις αὕτη εἶναι σαθρά. Ὁ ἀδίκως κατηγορηθεὶς, ἀγνοῶν τὰς ἐνεργείας τῆς ἀνακρίσεως καὶ στερούμενος δικηγόρου ἐν ὅσῳ αὕτη διαρκεῖ, μίαν πρὸ πάντων ἔχει ἐπιθυμίαν, νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις, ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτιάσεις, καὶ νὰ καταστήσῃ φανεράν τὴν ἀθωότητά του. Ἡ κατάργησις τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων ἤθελεν ἀποστερήσει αὐτοὺς τοῦ μόνου τῆς ὑπερασπίσεως τῶν μέσου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὁ κατηγορούμενος ἐξεταζόμενος ἄνευ οὐδενὸς καταναγκασμοῦ, ἵνα δώσῃ, ἂν θέλῃ, ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἀποδιδομένης αὐτῷ κατηγορίας, διεγείρῃ διὰ τῶν ψευδῶν ἰσχυρισμῶν καὶ ἀντιφατικῶν ἀπαντήσεών του ὑπονοίας ἐναντίον του, ἢ ἂν, μεταμεληθεὶς διὰ τὸ πρᾶχθῆν ἀδίκημα, προβῇ εἰς ὁμολογίαν τῆς ἐνοχῆς του, ποῖος ὁ λόγος νὰ μὴ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ἀπαντήσεις καὶ ὁμολογίαι αὗται κατὰ τὴν μόρφωσιν τῆς πεποιθήσεως τοῦ δικαστοῦ; Ὅλα τὰ μὴ ἀντιβαίνοντα εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν μέσα δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ἡ δικαιοσύνη πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς τόσον ἐνδιαφερούσης τὴν κοινωνίαν τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων, οὐδόλως δὲ ἀντιβαίνει εἰς τὸν νόμον ἢ τὴν ἠθί-

κὴν ἢ χρῆσις τῶν αὐθορμήτων καὶ ἐκουσίῳ ἀπαντήσεων καὶ ὁμολογίων τῶν κατηγορουμένων (Helie n° 2601).

Ἀναγκαῖα λοιπὸν ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων ὡς μέσον ὑπερασπίσεως, καὶ χρήσιμος ὡς μέσον ἀποδείξεως ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου (Helie n° 2599), καὶ δὲν δύναται μάλιστα νὰ θεωρηθῇ ὡς περαιωμένη ἡ ἀνάκρισις, πρὶν ἢ ἐξετασθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἐκτὸς ἂν κατέστη φυγόδικος (Helie n° 2602).

548. Πρὸς ἐμφάνισιν τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου καὶ ἐξέτασιν αὐτοῦ ἐκδίδεται κλήσις, ὡς ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ ἔνταλμα συλλήψεως. Πότε ὑπάρχει τοιαύτη περίπτωση θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι περὶ συλλήψεως.

Ἡ κλήσις τῶν κατηγορουμένων συντάσσεται ὡς καὶ ἡ τῶν μαρτύρων μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι γίνεται μνεῖα, ὅτι ὁ προσκαλούμενος θὰ ἐξετασθῇ ὡς κατηγορούμενος καὶ οὐχὶ ὡς μάρτυς. Ἐπιδίδεται δὲ ἡ κλήσις ἐπίσης καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ τῶν μαρτύρων.

Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως τῶν κατηγορουμένων διατάσσεται ἡ διὰ βίας προσαγωγή αὐτῶν, ὅπως καὶ τοῦ ἀπειθοῦντος μάρτυρος (138 ἐδ. 2, 197 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Δὲν δύναται ὅμως νὰ καταδικασθῇ ὁ μὴ ἐμφανισθεὶς κατηγορούμενος καὶ εἰς τὴν χρηματικὴν ποινὴν, ὅπως συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ προσκαλουμένων μαρτύρων. Ὁ νόμος δὲν περιέχει τοιαύτην διάταξιν, διότι οὐχὶ μόνον ἀπείθεια, ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος καὶ τὸ συμφέρον ὥθει τὸν κατηγορούμενον εἰς παρακοήν.

Ὅταν ἀγνοῖται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐπομένως καθίσταται ἀδύνατος ἡ εἰς αὐτὸν ἐπίδοσις τῆς κλήσεως, ἡ πρόσκλησις αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ἐνεργεῖται διὰ κλητηρίου ἐπικρίματος, τὸ ὁποῖον πρέπει ν' ἀναφέρῃ τὸν κατηγορούμενον καὶ τὸ ἀδίκημα, νὰ ᾔῃαι προσηκόντως ὑπογεγραμμένον, καὶ νὰ περιέχῃ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κλητευόμενος ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 194 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). «Τοιχοκολλᾶται δὲ τὸ ἐπίκριμα τοῦτο δι' ἐπιμελείας τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τε τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ εἰς τὴν καθέδραν τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ τὸν διὰ τὰς δημοσίους τοιχοκολλήσεις προσδιωρισμένον τόπον· δύναται δὲ τοῦτο, ἂν διατάξῃ τὸ συμβούλιον, νὰ κοινοποιηθῇ προσέτι καὶ δι' ἑνὸς ἢ καὶ πλειόνων δημοσίων φύλλων» (ἄρθρ. 194 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ κατωτ. ἀριθμ. 1345).

549. Δύναται ἕτερος ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐκτὸς τοῦ ἀνακριτοῦ νὰ ἐκδώσῃ κλητῆριον ἐπικρίμα ; Ὁ νόμος μόνον ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ διαδικασίας τοῦ ἀνακριτοῦ ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 194 Ποιν. Δικ. τὴν διαταγὴν νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κατηγορούμενος ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ κλητῆριον ἐπικρίμα. Ἐντεῦθεν δύναται τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκδοσις εἰς ἄλλον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Ἀφ' ἐτέρου ὁ νόμος ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ἀγνοεῖται ἡ διαμονὴ τοῦ προφυλακιστέου κατηγορουμένου, ἐπιτρέπει τὴν ἐκδοσιν τοῦ μὲ τὸ κλητῆριον ἐπικρίμα ἀντιστοιχοῦντος, σπουδαιότερας ὁμως συνεπειάς ἔχοντος, κατασχετηρίου καὶ εἰς ἄλλους ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους (ἄρθρ. 222 Ποιν. Δικ.)· διατί τάχα νὰ μὴ δύνανται οὗτοι νὰ ἐκδίδωσι καὶ κλητήρια ἐπικρίματα ; Ἐπειτα τὸ ἄρθρ. 186 Ποιν. Δικ. διαγράφον τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει ν' ἀπευθυνθῇ εἰς τὸν ἀνακριτὴν, δὲν ἀναφέρει τὴν περίπτωσιν κλητηρίου ἐπικρίματος. Δὲν ἡδύνατο ἐντεῦθεν νὰ συναχθῇ, ὅτι καὶ ἄλλοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐκδώσωσι κλητήρια ἐπικρίματα ; Ἐν τούτοις εἰς τὴν πρακτικὴν μόνος ὁ ἀνακριτὴς ἐκδίδει τοιαῦτα.

550. Ἄμα εἴτε συνεπείᾳ κλήσεως, εἴτε συνεπείᾳ κλητηρίου ἐπικρίματος, εἴτε καὶ συνεπείᾳ ἐντάλματος βιαίας προσαγωγῆς ἢ συλλήψεως προσέλθῃ, ἢ προσαχθῇ ὁ κατηγορούμενος ἐνώπιον τῆς κλητευσάσης ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, ἐξετάζεται παρὰ χρῆμα (ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ.), διότι πᾶσα ἀναβολὴ δύναται νὰ δώσῃ εὐκαιρίαν εἰς ἐφευρέσεις ψευδῶν συστημάτων ὑπερασπίσεως· ἐν τούτοις δὲν δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ ἀρνηθῇ μικράν τινα ἀναβολὴν πρὸς παρέλευσιν στιγμιαίας ταρχῆς ἢ συγκινήσεως (Helie n° 2615). Ἄν ὁ κατηγορούμενος ἀρνήται ν' ἀπαντήσῃ, γίνεται μνεία περὶ τούτου καὶ περατοῦται ἡ ἐξέτασις, δυναμένου τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ βραδύτερον οἰκθεν, ἢ τῇ αἰτήσῃ τοῦ κατηγορουμένου (Helie n° 2616).

Ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων, ὅπως ὅλαι ἐν γένει αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις, γίνεται μυστικῶς, ὅθεν ἐν ἀπουσίᾳ τῶν μαρτύρων μόνον ἂν ᾔναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δίκης, δύναται νὰ γείνῃ ἀντιπαράστασις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τοὺς μάρτυρας (ἄρθρ. 126 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.).

Ὅταν δὲ ὑπάρχωσι πλείονες κατηγορούμενοι ἐξετάζεται ἕκαστος χωριστά· τοῦτο περὶ τῶν μαρτύρων διατάττει ρητῶς ὁ νόμος (ἄρθρ.

126 Ποιν. Δικ.), πρέπει ὁμως νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τοὺς κατηγορουμένους, διότι δύνανται καὶ οὗτοι νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες οἱ μὲν κατὰ τῶν δέ, καὶ διότι ὁμοῦ ἐξεταζόμενοι ἤθελον ἔχει τὴν εὐκολίαν νὰ μορφώσωσι κοινόν τι σύστημα ὑπερασπίσεως (Helie n° 2609). Ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἰδιώτης κατηγορὸς δύνανται νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων, οὐχὶ ὁμως καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, δι' οὗς περὶ πάντων ἐξεθέσκειν λόγους ἐν ἀριθ. 507.

551. Ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως, πρέπει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ βεβαιώσῃ τὴν ταυτότητα τοῦ κατηγορουμένου, ὡς διετάχθη καὶ ἐπὶ μαρτύρων· πρέπει δὲ συγχρόνως νὰ ἐξακριβώσῃ καὶ τὴν ἠθικότητα αὐτοῦ, ἀπευθύνων ἐρωτήσεις περὶ τῆς προηγουμένης αὐτοῦ διαγωγῆς, περὶ προηγουμένης τυχὸν καταδιώξεως αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεώς του.

Ἀκολουθῶς προβαίνει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς ἐξέτασιν τῆς ἀποδιδιομένης τῷ κατηγορουμένῳ κατηγορίας. Περὶ τῆς ἐξετάσεως ταύτης ὁ νόμος ἡμῶν διαγράφει τοὺς ἀκολουθοῦς κανόνας· α') Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑποβάλληται ὁ κατηγορούμενος εἰς ἐρωτήσεις ζητητικὰς, ἤγουν δὲν πρέπει ν' ἀπαιτῆται ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ μόνον ν' ἀνακοινῶνται αὐτῷ οἱ λόγοι τῆς κατηγορίας, καὶ νὰ προσκαλῆται ν' ἀπαντήσῃ εἰς τούτους, καὶ νὰ ἐκθέσῃ τῆς ὑπερασπίσεως τὰ μέσα καὶ τὰς περὶ τούτων ἀποδείξεις (111 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). β') Ὅτι ὅπως καὶ εἰς τοὺς μάρτυρας ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς κατηγορουμένους δὲν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται ἐρωτήσεις παραπειστικαί, περὶ ὧν ἰδὲ ἀριθ. 508 (ἀριθ. 127 Ποιν. Δικ.).

Ἀλλὰ καὶ ἐτέρους κανόνας τηρητέους κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων διαγράφουσιν οἱ συγγραφεῖς, ἤγουν ὅτι δὲν πρέπει ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐρωτήσεων νὰ μεταχειρίζεται δόλον τινὰ ἢ ὑπόκρισιν, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς κατὰθεσιν ἐνοχοποιητικῶν γεγονότων (Helie n° 2626)· ὅτι πρέπει νὰ ὑπαγορεύῃ τὰς ἐρωτήσεις μεγαλοφώνως, ἵνα γράφωνται, καὶ ἔπειτα νὰ ζητῇ τὴν ἀπάντησιν τοῦ κατηγορουμένου, ὥστε νὰ ἔχῃ οὗτος τὸν καιρὸν νὰ σκεφθῇ ἐπ' αὐτῶν πρὶν ἀπαντήσῃ, καὶ διὰ νὰ φκίνηται ἡ σειρὰ τῶν διαφορῶν πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἐρωτήσεων, καὶ αἱ ἀπαντήσεις, ἃς διαδοχικῶς ἔδωκε, διότι καὶ ἐντεῦθεν δύνανται νὰ συναχθῶσιν ἐνδείξεις ὑπὲρ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος αὐτοῦ (Helie n° 2627)· τέλος, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρέπει νὰ ἐνεργῇ μετ' ἀμε-

ροληψίας, ἀταραξίας καὶ ἀξιοπρεπείας, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ μεταχειρίζεται τρόπους βραρεῖς ἢ γλῶσσαν τραχεῖαν (Helie n° 2629).

Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν, ἂν τὸ θεωρήσῃ ἀναγκαῖον ἢ ὠφέλιμον (Helie n° 2605).

552. Περὶ τῆς ἐξετάσεως συντάσσεται ἑκθεσις συμφώνως μὲ τοὺς γενικοὺς περὶ ἐκθέσεων κανόνας. Ἐν αὐτῇ θὰ ἐπαναλαμβάνωνται κατὰ λέξιν αἱ ἀπαντήσεις τῶν κατηγορουμένων, ὡς καὶ αἱ τῶν μαρτύρων (Helie n° 2620).

553. Κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀνακρίσει ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἀνάγκη διερμηνέων. Περὶ τούτων ἐφαρμόζονται, ὅσα ἀνωτέρωπραγματευόμενοι περὶ ἐξετάσεως μαρτύρων ἐξεθέσαμεν (ἀριθ. 512—518).

§ 2.

Ἀνακριτικοὶ περιορισμοὶ τῆς προδικτικῆς ἐλευθερίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

554. Περιπτώσεις περιορισμοῦ.
555. Α) Ἀπαγόρευσις ἀπομακρύνσεως.
556. Δὲν ἔχει τι κοινὸν μὲ τὴν σύλληψιν.
557. Ἐπὶ πόσον χρόνον διαρκεῖ.
558. Μέτρα κατὰ τῶν ἀπειθούντων εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν.
559. Β) Κράτησις ἐπὶ θορύβων κτλ.
560. Γ) Σύλληψις. Εἰς τί χρησιμεύει.
561. Πότε ἐπιτρέπεται. Κείμενα νόμου.
562. Ἀδικήματα ἐπ' αὐτοφώρῳ.
563. Τίνες ἐνεργοῦσι τὴν σύλληψιν εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ.
564. Πότε ἀκριθέστερον δύναται νὰ συλλάβῃ ὁ πολίτης.
565. Δύνανται νὰ συλλάβωσιν οἱ χωροφύλακες, ἀστυνομικοὶ κλητῆρες κλπ.
566. Ποῖται ἐνδείξεις πρέπει νὰ ὑπάρχωσι κατὰ τοῦ συλληφθησομένου.
567. Πρὸς σύλληψιν ἀπαιτεῖται ἔνταλμα;
568. Τί γίνεται ὁ συλληφθεὶς;
569. Πρέπει πάντοτε νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον εἰσαγγελέως;
570. Ἀδικήματα μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ἀπαιτεῖται ἔνταλμα ἀνακριτοῦ.
571. Ὀφείλει ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδῶσῃ ἔνταλμα συλλήψεως ἐπὶ κακουργημάτων;
572. Γαλλικὴ νομολογία.
573. Παρ' ἡμῖν δὲν ὀφείλει, ἂν δὲν ὑπάρχωσι καὶ σπουδαῖαι ἐνδείξεις.
574. Ποῖται εἶναι αἱ σπουδαῖαι ἐνδείξεις.

575. Διατυπώσεις ἐντάλματος συλλήψεως.
576. Πρέπει ν' ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεύς ;
577. Πῶς ἐκτελεῖται τὸ ἐντάλμα συλλήψεως.
578. Ἄν δὲν ἐξεδόθῃ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους ;
579. Δύνανται οἱ συλληπτεοὶ ν' ἀντισταθῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει ;
580. Πότε ἀπαγορεύεται σύλληψις ἐν καιρῷ νυκτός ;
581. Εἰς τί συνίσταται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐντάλματος.
582. Σύλληψις στρατιωτικῶν, δημοσίων ὑπαλλήλων, προξένων.
583. Σύλληψις μακρὰν τῆς ἑδρας τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.
584. Προσαγωγή ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ. Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ αὐτός.
585. Περὶ κατασχετηρίων.
586. Δ) Προφυλάκισις. Ἐπιβλαβεῖς συνέπειαι αὐτῆς.
587. Πότε ἐπιτρέπεται ἐν γένει.
588. Παρατηρήσεις ἐφ' ἐκάστης περιπτώσεως.
589. Ἐπὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων μόνος ὁ ἀνακριτὴς δύνανται νὰ τὴν διατάξῃ.
590. Ποῖαι ἐνδείξεις ἀπαιτοῦνται.
591. Ἐντάλμα φυλακίσεως.
592. Διάρκεια φυλακίσεως. Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων.
593. Ἀπαγόρευσις συγχωινωνίας.
594. Προφυλάκισις ἐπὶ πταισμάτων.
595. Περὶ τῆς φυλακῆς τῶν ὑποδίκων.
596. Ε) Ἀπόλυσις δι' ἐγγυήσεως. Πότε ἐν γένει ἐπιτρέπεται.
597. Ἀπαγορεύεται ὅταν ὑπάρχῃ κίνδυνος συνεννοήσεων.
598. Ἀπαγορεύεται ἐπὶ κακουργημάτων.
599. Ἐξαίρεσις ἐπὶ πολιτικῶν κακουργημάτων.
600. Πότε ἄλλατε ἀπαγορεύεται.
601. Τὸ συμβούλιον δύνανται, ἀλλὰ δὲν ὀφείλει νὰ τὴν διατάξῃ.
602. Μέχρι ποίας ἐποχῆς δύνανται νὰ γείνη ἡ περὶ ἀποφυλακίσεως αἰτησις ;
603. Γενομένης ἀνακοπῆς, ἐνώπιον τίνος συμβουλίου γίνεται ἡ αἴτησις ;
604. Ἡ αἴτησις δύνανται νὰ ὑποβληθῇ καὶ πρὸ τῆς φυλακίσεως.
605. Ἔργα τοῦ συμβουλίου.
606. Ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως.
607. Πῶς δίδεται ἡ ἐγγύησις. Συνέπειαι αὐτῆς.
608. Ὑποχρεώσεις ἀποφυλακίζομένων. Συνέπειαι παραβάσεως αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν των.
609. Συνέπειαι παραβάσεως αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν.
610. Ἀποφυλάκισις δι' ἐγγυήσεως ἐπὶ πταισμάτων.

554. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἐν τῶν πολυτιμοτέρων δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ὁποίου καὶ αὐτοὶ οἱ θεμε-

λιώδεις νόμοι τῶν πολιτειῶν ἰδιαιτέρως ἐμερίμνησαν (ἄρθρ. 4 καὶ 5 τοῦ Συντάγματος). Ἐν τούτοις καὶ τοῦ δικαιώματος τούτου ἐπιτράπη εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ὁ περιορισμὸς, ὁσάκις ἐθεωρήθη ἀναγκαῖος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἡγουν πρὸς ἀνέυρεσιν καὶ τιμωρίαν τῶν δραστῶν τῶν ἀδικημάτων. Χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου ἡ νομοθεσία ἡμῶν ἐπιτρέπει τοὺς ἐξῆς περιορισμοὺς τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

α') Τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν τῶν ἀπειθούντων μαρτύρων (138 ἐδ. 2 καὶ 197 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

β') Τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν τῶν ἀπειθούντων κατηγορουμένων (ἄρθρ. 197 Ποιν. Δικ.).

γ') Τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἀπομακρύνσεως προσώπων ἀπὸ τὰ μέρη, ἐνθα ἐνεργοῦνται αὐτοψίαι, κατ' οἶκον ἔρευναι, ἢ ἄλλαι ἀνακριτικαὶ πράξεις (ἄρθρ. 157. 176 Ποιν. Δικ.).

δ') Τὴν ἐπὶ 24 ὥρας κράτησιν τῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων θορυβούντων (ἄρθρ. 181 Ποιν. Δικ.).

ε') Τὴν σύλληψιν τῶν κατηγορουμένων καὶ

ς') Τὴν προφυλάκισιν τῶν κατηγορουμένων.

Περὶ τῶν δύο πρώτων περιορισμῶν ἐπραγματεύθημεν ἤδη (ιδὲ ἀριθ. 490. 548) ὅθεν ὑπολείπεται νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα περὶ τῶν λοιπῶν τεσσάρων.

Α'. Ἀπαγόρευσις ἀπομακρύνσεως.

555. Ἄπαντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνοντες εἰς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων, εἴτε συνεπείᾳ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, εἴτε καὶ αὐτεπαγγέλτως, ὁσάκις ἐπιτρέπεται αὐτοῖς τοῦτο (ιδὲ ἀριθ. 434 καὶ ἐπ.), δύνανται κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ. «νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἀνίχνευσιν τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος. διορίζοντες φυλακὰς ἢ κατ' ἄλλον τρόπον,» κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 176 Ποιν. Δικ. ἐνεργοῦντες κατ' οἶκον ἔρευναι, «νὰ διορίζωσι φυλακὰς, νὰ κλείωσιν ὁλοκλήρους κατοικίας, καὶ νὰ λαμβάνωσιν ἄλλα πρόσφορα μέτρα, ἵνα μὴ ἀπομακρυνθῶσιν οὐδὲ φύγωσι τὰς ἐρεῦνας τῶν ἀνθρώπων ὑποπτοι.» Παρομοίαν διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 97 ἐδ. 3 Καν. Χωροφ. «Ἐμποροῦν ν' ἀπαγορεύσουν εἰς τὸν καθένα ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν οἰκίαν ἢ ἀπὸ τὸν τόπον, προτοῦ νὰ κλεισθῇ τὸ πρωτόκολλον.»

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τούτων προκύπτει, ὅτι πᾶς ἀνακριτικός ὑπάλληλος ὑποπεύων κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων ἐπικειμένην τινὰ μεταβολὴν τῶν ἐνδείξεων καὶ πειστηρίων, συνεννόησιν τινὰ τῶν παρעυρισχομένων, ἢ δραπετεύσιν τούτων, δύναται ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀπομακρύνσιν των μέχρις οὗ ἀποπερατώσῃ τὰς ἀνακριτικὰς ἐργασίας, καὶ προβῇ εἰς ἐξέτασιν τῶν προσώπων, ὧν ἀπηγόρευσε τὴν ἀπομακρύνσιν.

Ὁ πρόσκαιρος οὗτος περιορισμὸς τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα. Οὐδεὶς, λέγει τὸ ἄρθ. 4 Συντάγματος, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πῶς περιορίζεται, εἰμὴ ὁπόταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὀρίζει. Ἀνεγνώρισεν ἐπομένως τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν ἀνωτέρω περιορισμὸν, ὡς ἐν τῷ νόμῳ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχοντα.

556. Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀπομακρύνσεως, δυναμένη νὰ ἐφαρμοσθῇ κατὰ τε ὑπόπτων καὶ μὴ, δὲν ἔχει τι κοινόν μὲ τὴν σύλληψιν. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὡς ἄνω περιορισθέντων προσώπων δύναται ὁ ἀνακριτικός ὑπάλληλος νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν των, ἂν ὑπάρχῃ πρὸς τοῦτο νόμιμος περίπτωσις. Ὅσακις μάλιστα εἶναι παρὼν ὁ κατηγορούμενος, καλὸν εἶναι νὰ περιορίζηται πάντοτε εἰς μόνην ταύτην τὴν ἀπαγόρευσιν ὁ ἀνακριτικός ὑπάλληλος, καὶ νὰ μὴ προβαίνει εἰς ἀπόφασιν περὶ ὀριστικῆς συλλήψεως, εἰμὴ μετὰ τὴν συλλογὴν ὅλων τῶν προκειμένων ἐνδείξεων (Helie n° 1939).

557. Τὸν χρόνον τῆς διαρκείας τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης δὲν ὀρίζει ὁ νόμος, ἀλλ' ὅλαι αἱ διατάξεις αὐτοῦ ὑποθέτουσιν ἀνακριτικὰς πράξεις κατεπειγόντως ἐνεργουμένας κατ' αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀδικήματος, ἐπομένως ἐπὶ ὥρας δύναται μόνον, φρονοῦμεν, νὰ διαρκέσῃ ἡ ἀπαγόρευσις, μέχρις οὗ αἱ πράξεις ἐκεῖναι ἀποπερατωθῶσιν.

558. Ὁ νόμος προέβλεψε καὶ περὶ τῆς ἐκδίσεως τῶν ἀπειθούντων εἰς τὸ ἀνωτέρω μέτρον. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 176 ἐδ. 2 καὶ 181 Ποιν. Δικ. ἔχει ὁ ἀνακριτικός ὑπάλληλος τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν ἐπὶ 24 ὥρας εἰς κράτησιν ἀπαγωγὴν αὐτῶν, πρὸς τοῦτο δ' ἐκδίδει ἔνταλμα, ὅπερ ὁ νόμος ὀνομάζει ἔνταλμα φυλακίσεως. Ἐντεῦθεν δ' ἔτι μᾶλλον ὑποστηρίζεται ἡ γνώμη, ὅτι ἐπὶ ὥρας μόνον δύναται νὰ διαρκέσῃ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀπομακρύνσεως. Περὶ τοῦ μέτρου τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀπομακρύνσεως, ὡς καὶ τοῦ τῆς κρατήσεως, ἂν διαταχθῇ τοιαύτη, γίνεται μνεία εἰς τὰς περὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων

συντάσσομένους ἐκθέσεις, ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρα περὶ αὐτῶν ἐκθέσεις δύναται νὰ συνταχθῇ.

Β'. Κράτησις ἐπὶ θορύβων.

559. Πρὸς ἄρσιν τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων προσκομμάτων ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους τὸ δικαίωμα, ὅσας εἰς ἡ πλείοτεροι ἄνθρωποι ταραττοῦσι καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν, ἢ ἐναντιοῦνται εἰς τὰ παρ' αὐτῶν ληφθέντα μέτρα, νὰ δικτάττωσι τὴν ἐπὶ 24 ὥρας εἰς κράτησιν ἀπαγωγὴν τοῦ θορυβοῦντος, ἢ ἀντιπράττοντος, ἐκδίδοντες περὶ τούτου ἔνταλμα φυλακίσεως, περὶ οὗ γίνεται μνεία εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 181 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν δὲ ὁ θόρυβος ἢ ἡ ἐναντίωσις συνοδεύηται ἀπὸ ἄλλας βιαιοπραγίας φερούσας χαρακτηριστὰ ἀδικήματός τινος, ὀφείλουσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ βεβαιώσι ταῦτα πάντα δι' ἐκθέσεως, ἣτις παραπέμπεται μετὰ τοῦ φυλακισθέντος εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα ἢ δημόσιον κατήγορον (ἄρθρ. 182 Ποιν. Δικ.).

Γ'. Σύλληψις.

560. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς ἕτερον περιορισμὸν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, τὸν τῆς συλλήψεως τῶν κατηγορουμένων. Εἶναι καὶ αὕτη ἀπολύτως ἀναγκαία πολλάκις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, καὶ χρησιμεύει· α') ὡς μέτρον ἀσφαλιστικόν, διότι ἀποδεικνύουσα ἐνεργὸν τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἱκανοποιούσα τὴν ἐκ τοῦ ἀδικήματος ταραχθεῖσαν κοινὴν συνείδησιν, προλαμβάνει τὰς κατὰ τοῦ συλληφθέντος ἀντεκδικήσεις, καὶ αὐτὸν τοῦτον ἐμποδίζει νὰ προβῇ εἰς ἕτερα ἀδικήματα ὑπὸ τὸ κράτος τῶν αὐτῶν ὁρμῶν καὶ παραφορῶν.

β') Ὡς μέσον ἀνακριτικόν, διότι καθιστᾷ δυνατὴν τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὴν ἀντιπαράστασιν αὐτοῦ μὲ τοὺς μάρτυρας, ἐξ ὧν δυνατόν εἶναι νὰ προκύψωσιν ἐνδείξεις χρήσιμοι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἐμποδίζει δὲ καὶ τὸν κατηγορούμενον νὰ ἐπηρεάσῃ τοὺς μάρτυρας, καὶ ἐν γένει ν' ἀντιπράξῃ εἰς τὰς πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας προσπάθειάς τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν.

γ') Ὡς ἐγγύησις τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐπιβληθησομένης τυχὸν ποινῆς, διότι ἄλλως δύναται ὁ ἐνοχος τοῦ ἀδικήματος δραπέτευσιν ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐκτίσιν τῆς ποινῆς. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὁ κίνδυνος τῆς δρα-

πετεύσεως αὐξομοιοῦται ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τοῦ ἀδικήματος καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν συνδεόντων τὸν κατηγορούμενον μὲ τὴν ἡμεδαπὴν σχέσεων καὶ συμφερόντων (Helie n° 2646).

561. Ἐκ τῶν λόγων τούτων προκύπτει, ὅτι δικαιολογεῖται πληρῆστετα ἡ σύλληψις, ὡς ἂν ὑπάρχει κίνδυνος ἀντεκδικήσεων, ἢ ἀπωλείας τῶν ἀποδείξεων, ἢ δραπετεύσεως τῶν κατηγορουμένων. Ποίας ὁμως περιπτώσεως ἐθεώρησεν ὡς τοιαύτας ὁ ἡμέτερος νόμος; Εἰς τίνας ἀνέθεσε τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν καὶ τὴν διαταγὴν τῆς συλλήψεως; Πρὸς λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ κείμενα τοῦ νόμου.

Κατὰ τὰ ἄρθρ. 40 καὶ 49 τῆς Γαλ. Ποιν. Δικ. πᾶς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν τῶν κατηγορουμένων, ὅταν πρόκηται περὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματος, καὶ ὑπάρχωσι σοβαραὶ ἐνδείξεις, διότι ἡ μήνυσις δὲν ἀρκεῖ, προκειμένου περὶ ἐγκατεστημένου ἀνθρώπου· εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν μόνος ὁ ἀνακριτής.

Τὸ ἄρθρ. 104 τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1833 Καν. Χωροφ. ὅστις, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴρηται, ἐκ τῆς Γαλ. νομοθεσίας ἀρύεται τὰς διατάξεις του, ἐπιτρέπει τὴν σύλληψιν διὰ πᾶν «πταῖσμα ἢ ἐγκλημα φωραθὲν ἐπ' αὐτοφώρῳ.» Ἐννοεῖ δὲ ὁ Κανον. Χωροφ. διὰ τῆς λέξεως πταῖσμα τὰ πλημμελήματα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 87 Καν. Χωροφ. καθ' ὃ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς «χρεωστοῦν νὰ διακρίνουν καλῶς τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων ἐγκλημα, πταῖσμα καὶ ἀπλή ἀστυνομικὴ παράβασις,» διὰ δὲ τῶν λέξεων τούτων ἔννοεῖ προφανῶς τὴν εἰς κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα διαίρεσιν τῶν ἀδικημάτων, ὥστε οὐχὶ μόνον διὰ τὰ κακουργήματα, ὡς ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελήματα ἐπέτρεψε τὴν σύλληψιν ὁ Καν. Χωροφ.

Ἀπαιτεῖ ὁμως τὸ ἄρθρ. 104 ἐδ. 2 Καν. Χωροφ. ὡς τ' ἀνωτέρω ἄρθρα τῆς Γαλ. Ποιν. Δικ. νὰ ὑπάρχωσιν ἰσχυραὶ ὑποψαί, ὅταν πρόκηται περὶ κτηματιῶν· ἡ μήνυσις δὲν ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ ἀγυρτῶν καὶ τῶν τοιούτων (104 ἐδ. 5 Καν. Χωροφ.)

Ἐπέρχεται ἀκολούθως ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἣτις, ἀπομακρυνομένη ἔτι μᾶλλον τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας, ἐπιτρέπει τὴν σύλληψιν καὶ εἰς τὰ πταίσματα, ὅταν ἐπράχθησαν ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ τιμωρῶνται μὲ κράτησιν (ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ.), καὶ εἰς τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, οὐ μόνον ἂν ᾔσων ἐπ' αὐτοφώρῳ (ἄρθ. 159 Ποιν.

Δικ.), ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας τινὰς περιπτώσεις (209 Ποιν. Δικ.), οὐδὲν δὲ ἀναφέρει περὶ τοῦ εἵδους τῶν ἐνδείξεων, αἵτινες πρέπει νὰ ὑπάρχωσι κατὰ τῶν συλλαμβανομένων. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν τὴν σύλληψιν μόνον ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ διατάξῃ (210 Ποιν. Δικ.).

Ἐπὶ τὸν τέλος τὰ Συντάγματα τοῦ 1843 ἄρθρ. 5, καὶ τοῦ 1864 ἄρθρ. 5, καθ' ἃ μόνον εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλήματα ἐπετράπη ἡ σύλληψις, εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν ἀπαιτεῖται δικαστικὸν ἦτοι τοῦ ἀνακριτοῦ ἔνταλμα, ὥστε διὰ τῶν ἄρθρων τούτων κατηργήθησαν αἱ λοιπαὶ ἐν τῷ ἄρθρῳ 209 Ποιν. Δικ. περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπετρέπετο σύλληψις.

Ἐξ ὅλων τούτων τῶν διατάξεων ἐξάγεται, ὅτι πρὸ πάντων πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματα ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων.

562. Ἡ σύλληψις ἐπιτρέπεται πάντοτε ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων εἴτε κακουργήματα, εἴτε πλημμελήματα, εἴτε καὶ πταισμάτα τιμωρούμενα μὲ κράτησιν εἶναι ταῦτα. Ἡδυνάτο τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ λέξις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημα, ἣν τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος μεταχειρίζεται, ἀφορᾷ κυρίως τὰ κακουργήματα, διότι τὰς εἰς ταῦτα ἐπιβαλλομένας ποινὰς ὀνομάζει ὁ Ποιν. Νόμος (ἄρθρ. 4) ἐγκληματικάς. Ἀλλ' ἡ πρακτικὴ διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐννοεῖ ὅλας τὰς ἀξιοποίνους πράξεις· οὕτως ἐρμηνεύθη τὸ Σύνταγμα τοῦ 1843, ὅπερ ἐπίσης τὴν λέξιν ἐγκλημα μετεχειρίσθη, καὶ οὐδεμία σχετικὴ περὶ τούτου παρατήρησις ἐγένετο ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐθνικῇ Συνελεύσει, ἐπομένως μένει ἐν πλήρει ἰσχύϊ τὸ ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ. Ἰσχυρίσθησαν ἄλλοι (Κωστῆς ἐκδοσις α' σελ. 410· ἐν τῇ β' ἐκδόσει σελ. 438, δὲν ἐπιμένει εἰς τοιαύτην γνώμην. Βικέλας ἐν Θεμίδι τόμ. 9 σελ. 135—136), ὅτι, προκειμένου περὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελήματος, τότε μόνον δύναται νὰ συλληφθῇ ὁ κατηγορούμενος, ὅταν ἐπιτρέπηται νὰ προφυλακισθῇ διὰ τὸ πλημμελημα τοῦτο. Διατάξιν τοιαύτην περιέχει, ὡς εἶδομεν, τὸ ἄρθρ. 40 Γαλ. Ποιν. Δικ. οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ἄρθρ. 159 τῆς ἡμετέρας· ἐκτὸς δὲ τούτου, παραδεχόμενοι τὴν σύλληψιν ἐπὶ πταισμάτων τιμωρουμένων μὲ κράτησιν, πῶς δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν αὐτὴν ἐπὶ πλημμελημάτων, ἔστω καὶ μὴ δικαιολογούντων προφυλάκισιν;

563. Τίνες ἐνεργοῦσι τὴν σύλληψιν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος; Κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ. οἱ ἀστυνόμοι, οἱ δῆμαρχοι, οἱ πάρεδροι αὐτῶν, ὡς καὶ ἕκαστος τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, προκειμένου περὶ πταισμάτων. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 159 Ποιν.

Δικ. ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς ἄρθρ. 15—18 Ποιν. Δικ. ἀναφερόμενοι ὑπάλ-
ληλοι, προκειμένου περὶ πλημμελημάτων, ἤγουν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλ-
ληλοι, ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν, καὶ οἱ νομάρχαι καὶ ἐπαρχοί. Τέλος
κατὰ τὸ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. ἔχει καὶ πᾶς πολίτης τὸ δικαίωμα νὰ
συλλάβῃ τὸν κατηγορούμενον, ὅταν ἐλήφθῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων οὐδὲν ἔχομεν νὰ παρατη-
ρήσωμεν, ἀνάγκη ὅμως νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβέστερον τὸ εἰς ἕκαστον πο-
λίτην ἀπονεμόμενον δικαίωμα συλλήψεως.

564. Καὶ πρῶτον, ἐπεκτείνεται τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς ἀπάσας τὰς
περιπτώσεις τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος; Ὁ νόμος οὐδεμίαν περιέ-
χει διάκρισιν, τὴν δὲ φράσιν ἐλήφθῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ μετεχειρίσθη καὶ
εἰς τὸ ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ. ἐπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις
πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς περιλαμβάnon ἀπάσας τὰς περιπτώσεις τοῦ
ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος.

Δεύτερον, ἐπεκτείνεται τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου καὶ εἰς τὴν περί-
πτωσιν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ πταίσματος; Τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει καθ'
ἡμᾶς νὰ λυθῇ καταφατικῶς, διότι ἀληθῶς μὲν τὸ ἄρθρον 209 Ποιν.
Δικ. παραπέμπει ἐν ἀρχῇ εἰς τ' ἄρθρ. 207 καὶ 208 Ποιν. Δικ. ἅτινα
μόνον περὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων πραγματεύονται, τὸ
δεύτερον ὅμως ἐδάφιον αὐτοῦ προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν καὶ
ἄνευ ἐντάλματος δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις, ἡ δὲ περίπτωσις
αὕτη ἐφαρμόζεται πληρέστατα καὶ εἰς τὰ πταίσματα. Ἄλλως ἔπρεπε
νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οὐδέποτε ἐπιτρέπεται ἐπὶ πταισμάτων σύλληψις
ἄνευ ἐντάλματος, ὅπερ ἄτοπον· ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι ἐφ' ὧν τού-
των τῶν περιπτώσεων, ἤγουν καὶ τοῦ κακουργήματος, καὶ τοῦ πλημ-
μελήματος, καὶ τοῦ πταίσματος ἐπεκτείνεται καὶ τὸ ἀμέσως κατω-
τέρω καθιερούμενον δικαίωμα τοῦ πολίτου πρὸς σύλληψιν τοῦ κατη-
γορουμένου. Ὁ λόγος, ὅτι τὸ ἄρθρον 140 Ποιν. Δικ. δὲν καθιεροῖ
τοιούτον δικαίωμα, δὲν ἄρκει, φρονοῦμεν, πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς γνώμης
ἡμῶν, διότι ὁ νομοθέτης ἀπλὴν μνείαν ἐποιήσατο περὶ συλλήψεως ἐν
τῷ περὶ πταισμάτων κεφαλαίῳ, ἐπεφυλάχθη δὲ ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ
νὰ πραγματευθῇ ἐν γένει περὶ αὐτῆς, οἷον περὶ ἐντάλματος συλλή-
ψεως, περὶ τοῦ τύπου αὐτοῦ κτλ. Ἐπομένως ἐκεῖ ἦτο φυσικὸν νὰ
ἐξετάσῃ καὶ τὸ ζήτημα πότε ἡδύνατο νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις καὶ
ἄνευ ἐντάλματος, καὶ ὑπὸ τίνος (ἐναντ. Κωστῆς σελ. 440 σημ. 4).

565. Τοιούτου ὄντος τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. εἰς πάντα

πολίτην ἀπονεμομένου δικαίωματος, ἐρωτᾶται ἤδη, δὲν ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα καὶ πᾶς ἄλλος ἄνθρωπος τῆς ἐνόπλου δυνάμεως καὶ ἰδίως οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ κλητῆρες; Οὐδεὶς, νομίζομεν, δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἔχει τις ὡς πολίτης, τὸ ἀποβάλλει ἐνεκὲν ιδιότητος, ἣτις ἐπιβάλλει αὐτῷ καὶ τὸ ἰδιαιτέρον καθῆκον νὰ φροντίζη πρὸς συντήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας, ἐπομένως ἀναμφισβήτητον θεωροῦμεν, ὅτι καὶ οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες καὶ πᾶς ἄλλος ἄνθρωπος τῆς δημοσίου δυνάμεως δύναται νὰ συλλάβωσι τοὺς ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικοῦντας ἐν γένει. Τὸ ἄρθ. 106 Γαλ. Ποιν. Δικ. χορηγεῖ καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς δημοσίου δυνάμεως ὡς καὶ εἰς πάντα πολίτην τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως μόνον ἐν περιπτώσει κακουργήματος, ἐν τούτοις ἡ πρακτικὴ ἐπεκτείνει τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ εἰς ἄλλα μικρότερα ἀδικήματα, οἱ δὲ συγγραφεῖς ἐπιδοκίμαζούσι τὴν πρακτικὴν ταύτην, ἣτις καὶ διὰ τοῦ νόμου τῆς 20 Μαΐου 1863 ἐνομιμοποιήθη, διότι δὲν δύναται τις ν' ἀρνηθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ δικαίωμα νὰ συλλάβῃ τὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτοντα ἢ τραυματίζοντα (Trebut. σελ. 222—223) (Boitard. σελ. 302). Ἡ γνώμη αὕτη πρέπει κατὰ μείζονα λόγον νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποστηρίζεται.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὀρθότερα ἡ γνώμη, καθ' ἣν παρ' ἡμῖν ὁ πολίτης, καὶ ἐπομένως καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς δημοσίου δυνάμεως, μόνον ἐπὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ πταισμάτων, ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως, πρέπει οὐχ ἥττον ν' ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως εἰς ὅσας περιπτώσεις χορηγεῖται, τοῦτο αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας νόμου (ὁ νόμος οὗτος εἰς τὸ ἄρθρ. 88 ἀναφέρεται εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Χωροφυλακῆς), διότι εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ σύλληψις ἔχει καθαρῶς ἀστυνομικὸν χαρακτῆρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας, ἀσφαλείας καὶ τάξεως, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπαγορευθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 5 τοῦ Συντάγματος, ὅπερ ῥητῶς ἐξαιρεῖ τὴν περίπτωσιν τοῦ αὐτοφώρου ἀδικήματος. Δὲν ἐννοοῦμεν, πῶς δύναται τις νὰ ὑποστηρίξη, ὅτι ἐν περιπτώσει προσβολῆς τῶν ἡθῶν, βλάβης τῶν δενδροφυτειῶν, δημοσίου χαρτοπαιξίας κτλ. ὀρεῖται ὁ χωροφύλαξ, ἢ ὁ ἀστυνομικὸς κλητῆρ ν' ἀφήσῃ τοὺς κατηγορουμένους νὰ ἐξακολουθῶσι παρανομοῦντες,

μέχρις οτου φθάσῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος καὶ συλλάβῃ αὐτούς.

Τὴν διακρίσιν μεταξὺ τῆς ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐνεργουμένης συλλήψεως καὶ τῆς προσωρινῶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἢ ἀνθρώπων τῆς ἐνόπλου δυνάμεως ἐνεργουμένης ἀναγνωρίζει καὶ ὁ Helie (n° 1942), ὀνομάζων ταύτην ἀστυνομικὸν δικαίωμα.

566. Ὅποῖαι δ' ἐνδείξεις πρέπει νὰ ὑπάρχωσι παρ' ἡμῖν κατὰ τινος ἐν περιπτώσει ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, ἵνα ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις του; Εἶδομεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 104 ἐδ. 2 Καν. Χωροφ. ἀπαιτεῖ νὰ ὑπάρχωσιν ἰσχυραὶ ὑποψίαι, καὶ ὅτι ἡ Ποιν. Δικονομία ἐσιώπησεν ἐντελῶς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· μόνον ἵνα ἐνεργηθῇ προφυλάκισις ἀπαιτεῖ νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τῶν κατηγορουμένων ὑποψία (ἄρθρ. 212 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἰσως δὲ εἶναι ἔλλειψις τῆς δικονομίας ἡ σιωπὴ αὕτη, διότι ἡ ὑπαρξίς ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος περιέχει ἐν ἑαυτῇ συνήθως καὶ τὴν ὑπαρξίν σπουδαίων κατὰ τῶν κατηγορουμένων ἐνδείξεων. Ἐνεκα τούτου θεωροῦμεν ἰσχύον τὸ ἄρθρ. 104 ἐδ. 2 Καν. Χωροφ. καθ' ὅσον μάλιστα καὶ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συνταγ. ἀπαιτεῖ πρὸς σύλληψιν ἡτιςδήποτε ἐντάλμα, καὶ ἐπομένως φρονοῦμεν, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τότε πρέπει νὰ προβοικίῃ εἰς σύλληψίν τινος εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, ὅταν σπουδαῖαι ὑπόνοιαι ὑπάρχωσιν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ δράστης τοῦ ἀδικήματος. Δύναται δὲ, ἂν διστάζῃ, νὰ ἐξετάσῃ καὶ μάρτυρας καὶ νὰ διατάξῃ ἐν τῷ μεταξὺ τὴν μὴ ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὑπόπτου (ἰδὲ ἀνωτ. 556), ἢ δύναται νὰ ἐξετάσῃ καὶ αὐτὸν τὸν ὑποπτον ὡς μάρτυρα (Helie n° 1940).

567. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 209 Ποιν. Δικ. πρὸς ἐνέργειαν τῆς συλλήψεως ἀπαιτεῖται ἐντάλμα, ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ὅμως ἀδικημάτων, περὶ ὧν ἤδη πρόκειται, δύναται νὰ ἐνεργηθῇ αὕτη καὶ ἄνευ ἐντάλματος. Ἀλλ' ἂν ὁ κατηγορούμενος διαφύγῃ, δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ τὸν συλλάβῃ καὶ βραδύτερον, ἢ γοῦν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ βραδύτερον τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως, ὅπερ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐξέδωκε;

Ἐν Γαλλίᾳ, ὅταν ᾖ παρὼν ὁ κατηγορούμενος, συλλαμβάνεται ἄνευ ἐντάλματος, ὅταν διαφύγῃ, ἐκδίδεται ἐντάλμα, ὅπερ, ὡς ἐξάγομεν, δύναται τότε καὶ βραδύτερον νὰ ἐκτελεσθῇ, ὅταν εὑρεθῇ ὁ κατηγορούμενος. Παρ' ἡμῖν; Δὲν δύναται φρονοῦμεν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ συλλάβῃ βραδύτερον ἄνευ ἐντάλματος, δύναται ὅμως νὰ ἐκτελεσθῇ βραδύτερον τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐκδοθὲν ἐντάλμα. Τὴν γνώ-

μην ταύτην στηρίζομεν καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 104 Καν. Χωροφ. ὅπερ περιέχει τὰς ἐν Γαλλίᾳ ἰσχυροῦσας διατάξεις, καὶ εἰς τ' ἄρθρ. 210 καὶ 222 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ ἐκδὼς τὸ ἔνταλμα ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται, ὡς θὰ ἴδωμεν, νὰ ἐκδώσῃ καὶ κατασχετήριον.

568. Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθεὶς, ἐπὶ μὲν πταισμάτων, ἐξετάζεται παραχρῆμα, καὶ μετὰ 24 τὸ πολὺ ὥρας εἰσάγεται εἰς τὸ δικαστήριον ἢ ἀπολύεται (ἄρθρ. 140 Ποιν. Δικ.). Ἵνα ἐξετασθῇ, πρέπει νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον τῶν ἀστυνόμων, διότι ἤδη οὗτοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως ἐπὶ πταισμάτων. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν πρέπει νὰ ἀπολυθῇ, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις προφυλακίσεως, διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον μετὰ 24 τὸ πολὺ ὥρας ἀπὸ τῆς ἐξετάσεώς του, ἀφοῦ ἡ πρὸς ἐμφάνισιν προθεσμία πρέπει κατὰ τὸ ἄρθρ. 145 Ποιν. Δικ. νὰ ᾔνῃαι τοῦλάχιστον 24 ὥρων;

Ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ὁ συλληφθεὶς πρέπει κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 159 Ποιν. Δικ. νὰ προσαχθῇ ἐντὸς 24 ὥρων εἰς τὸν εἰσαγγελεῖα, ὅστις ἢ τὸν παραπέμπει μετὰ τῶν παρατηρήσεών του εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἢ τὸν ἀπολύει, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος νὰ προσαχθῇ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα ἐξετασθῇ.

Ἐκ τοῦ ἁρθροῦ τοῦ Συντάγματος ἐξάγεται σαφῶς, ὅτι δὲν ἰσχύει πλέον ἡ προθεσμία τῶν 24 ὥρων ἢ ἐν τῷ ἁρθρῷ 159 τασσομένη· κατηργήθη δὲ αὕτη, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἁρθροῦ ἐκείνου συζητήσεως, διότι ἐθεωρήθη πολλὰκις ἀνεπαρκὴς πρὸς μεταφορὰν τοῦ συλληφθέντος ἔνεκα τῶν ἀποστάσεων καὶ ἄλλων καλυμμάτων· ἔνεκα τούτων ἐπροτίμησαν τὴν φράσιν ἄνευ ἀναβολῆς. Ἄλλ' ἐκ τοῦ ἁρθροῦ τοῦ Συντάγματος δὲν ἔπεται βεβαίως, ὅτι κατηργήθη ἡ διάταξις τοῦ ἁρθρ. 159 Ποιν. Δικ. περὶ προσαγωγῆς τοῦ συλληφθέντος εἰς τὸν εἰσαγγελεῖα· τὸ Σύνταγμα ἐφρόντισε περὶ ταχύτερας προσαγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, ἵνα ληθῇ ταχύτερον ὀριστικὴ τις ἀπόφασις περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι ἐσκόπει νὰ τροποποιήσῃ κατὰ τὰ λοιπὰ τὰς δικονομικὰς διατάξεις, καθ' ἃς διὰ τοῦ εἰσαγγελεῖως διευθύνεται πρὸς τὸν ἀνακριτὴν ὁ συλλαμβανόμενος μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων αἰτήσεων· τοῦτο καθίσταται ἔτι, εἰ δυνατόν, σαφέστερον, ὅταν δὲ ἐπελήφθη εἰσέτι ὁ ἀνακριτὴς τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος ἄνευ παραγγελίας περὶ τούτου τῆς εἰσαγγελίας. Ἐκτὸς τούτου, ἂν ὑπάρ-

χωσι πολλοὶ ἀνακριταί, τίς γνωρίζει εἰς ποῖον ἀνετέθη ἢ ἀνατεθήσεται ἡ ἀνάκρισις;

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ἐπίσης, ὅτι οὐδὲ πάντοτε ἀναγκαῖα εἶναι ἡ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ προσαγωγή τοῦ συλληφθέντος, διότι ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς πειθεται, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος συνεπάγοντος προφυλάκισιν, καὶ δὲν ἀνέθηκεν ἤδη τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, δύναται ν' ἀπολύσῃ αὐτὸς τὸν συλληφθέντα, ἂν ἐζητάσθῃ ἤδη, ἢ μετὰ τὴν ἐξέτασίν του, χωρὶς ν' ἀναμίξῃ ποσῶς τὸν ἀνακριτὴν.

569. Σαφῆ καὶ ἀναμφισβήτητα θεωροῦμεν τ' ἀνωτέρω, ἀμφίβολον μόνον εἶναι, ἂν δύναται ὁ συλλαβὼν τὸν κατηγορούμενον ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ν' ἀπολύσῃ αὐτὸς τὸν συλληφθέντα, ἢ ἂν ὀφείλῃ πάντοτε νὰ διευθύνῃ αὐτὸν εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι λίαν σπουδαῖον, διότι πολλάκις ἕνεκα τῶν ἀποστάσεων ἡμέραι ὁλόκληραι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελεως προσαγωγήν, καὶ οὕτως ὑποφέρει μεγάλως ὁ πολίτης δι' ἀπλούστατα πολλάκις πλημμελήματα, διότι ἡ προθεσμία τῶν 24 ὥρων τοῦ ἄρθρ. 159 οὐδέποτε ἐθεωρήθη ὑποχρεωτικὴ ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας τῆς τηρήσεώς της.

Ἐκ τῆς γενικῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 159, καθ' ἣν «ἐντὸς 24 ὥρων ὁ συλληφθεὶς προσάγεται εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἐχορήγησεν ὁ νόμος δικαίωμα ἀπολύσεως εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, καὶ οὕτως ἡρμήνευσε ποτὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις ἐφέταις εἰσαγγελεὺς κατ' ἐντολὴν τοῦ ὑπουργείου (Θέμις τόμ. 6 σελ. 695, Βικέλας σελ. 137) (ἀπ. 67 : 57). Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι, ὅταν ἡ ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελεως προσαγωγή ᾖ λίαν δύσκολος, ἢ δὲ πρᾶξις ἀσήμαντον πλημμελήμα, δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπόλυσιν. Τοῦτο συχνότατα γίνεται εἰς τὴν πρακτικὴν, καλὸν δὲ εἶναι καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ τὸ ἐπιτρέψωσι ῥητῶς δι' ἐγκυκλίων των εἰς τοὺς μεμακρυσμένους ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους των.

570. Ὅταν τὸ ἀδίκημα δὲν ᾖ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἀπαιτεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγ. πρὸς ἐνέργειαν τῆς συλλήψεως δικαστικὸν ἔνταλμα. Τοιοῦτον δύναται νὰ ἐκδώσῃ μόνον ὁ ἀνακριτὴς, καὶ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν ἐπὶ ἀδικημάτων τῆς λόγῳ προσώπων ἐκτάκτου κοινῆς δικαιοδοσίας. Εἰς τὸν τελευταῖον ἐφαρμόζονται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὅσα κατωτέρω περὶ ἀνακριτῶν ῥηθήσονται.

571. Διὰ ποῖα ἀδίκηματ' καὶ εἰς ποίας περιστάσεις δύναται ὁ ἀνα-

κριτής νά ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 211 Ποιν. Δικ. ὁ ἀνακριτὴς εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν συγχωρεῖται προφυλάκισις, ἐκδίδει κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀπλὴν κλήσιν, εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν ἔνταλμα συλλήψεως. Συγχωρεῖται δὲ ἡ προφυλάκισις κατὰ τὰ ἄρθρα 207 καὶ 208 Ποιν. Δικ. ἐπὶ κακουργημάτων καὶ ἐπὶ πλημμελημάτων εἰς ἐξαιρετικὰς τινὰς περιπτώσεις, ἃς θὰ ἐξετάσωμεν ἐν τῷ περὶ προφυλάκισεως. Προφανὴς εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων τρόπων ἐνεργείας ὑπάρχουσα οὐσιώδης διαφορά. Ἡ κλήσις εἶναι ἑγγραφὸς ἐντολή, δι' ἧς ὁ ἀνακριτὴς προσκαλεῖ ἐνώπιόν του τὸν κατηγορούμενον, ἵνα ἐξηγηθῇ περὶ τῶν ἀποδιδομένων αὐτῷ αἰτιάσεων, ἐπιδίδεται αὐτῷ ἰδιαιτέρως, δὲν γεννᾷ τὴν περιέργειαν καὶ ἐπομένως τὰς ὑπονοίας τοῦ κοινοῦ, καὶ οὐδένα ἐπιφέρει καταναγκασμόν· δύναται ὁ προσκαλούμενος νά μεταβῇ ἄνευ θορύβου εἰς τὸν ἀνακριτὴν, καὶ λαμβάνει καὶ ἄλλο ὅτι νά προετοιμάσῃ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεώς του. Τὸ ἔνταλμα συλλήψεως τὸναντίον εἶναι ῥητὴ διαταγὴ ἐμφανίσεως, καὶ ἀπαιτεῖ ἄμεσον ὑπακοήν, ἐκτελεῖται δημοσίως, ἐπιφέρει καταναγκασμόν τοῦ κατηγορουμένου, καθιστᾷ γνωστὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενην κατηγορίαν, καὶ διεγείρει ὑπονοίας ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ὑπόληψίν του (Helie n° 2651).

Ἐκ τῆς σπουδαίας ταύτης διαφορᾶς ἐξάγεται, ὅτι ὁσάκις διὰ τὸ πλημμέλημα δὲν ἐπιτρέπεται προφυλάκισις, δὲν δύναται ὁ ἀνακριτὴς νά ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλ' ὀφείλει νά ἐκδώσῃ ἀπλὴν κλήσιν. Ἀλλ' ὅταν ἐπιτρέπηται προφυλάκισις, ὀφείλει πάντοτε νά ἐκδίδῃ ἔνταλμα συλλήψεως, ἢ δύναται νά ἐκδώσῃ καὶ ἀπλὴν κλήσιν;

572. Ὅμοιον ζήτημα εἶχεν ἀναφυῇ καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Τὸ ἄρθ. 91 τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἐπὶ πλημμελημάτων μὲν ἀνέθετεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀνακριτοῦ, ἂν πρέπη νά ἐκδώσῃ κλήσιν ἢ ἔνταλμα συλλήψεως. Ἐν τούτοις ἰσχυρίσθησάν τινες, ὅτι δὲν ἀρκεῖ, ὅτι κατηγορεῖται τις ἐπὶ κακουργήματι, ἵνα ἐκδοθῇ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι, ὅπως ῥητῶς διατάττει τὸ ἄρθρον 40 Γαλλ. Ποιν. Δικον. διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος, νά ὑπάρχωσι καὶ σπουδαῖαι κατ' αὐτοῦ ἐνδείξεις, ἐπομένως, ὅταν τοιαῦται δὲν ὑπάρχωσι, δύναται ὁ ἀνακριτὴς νά προσκαλέσῃ διὰ κλήσεως τὸν κατηγορούμενον πρὸς ἐξέτασιν. Ἄλλοι παρεδέχοντο μὲν, ὅτι, ἵνα ἐξετασθῇ τις ὡς κατηγορούμενος, πρέπει νά ὑπάρχωσι κατ' αὐτοῦ σπουδαῖαι ἐνδείξεις ἀποτελοῦσαι κατηγορίαν (inculpation), ἰσχυρίζοντο

ὅμως, ὅτι ἅμα ὁ ἀνακριτὴς πεισθῇ περὶ τῆς ἀνάγκης τοιαύτης ἐξετάσεως ὀφείλει, προκειμένου περὶ κακουργήματος, νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν κατ' ἀρχὰς μὲν εἶχε παραδεχθῇ τὴν πρῶτην γνώμην, ἀκολουθῶς ὅμως μετέβαλε νομολογίαν καὶ διὰ τῆς ἀπὸ 24 Ἀπριλίου 1847 ἀποφάσεώς του καθιέρωσε τὴν δευτέραν γνώμην, ἥτις καὶ ὑπὸ τῶν πλείστων συγγραφέων ὑπεστηρίζετο (Helie n° 2648, 2656. Dalloz n° 614). Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς γνώμης ταύτης παρετηρήθη, ὅτι πολλοὶ ἀνακριταί, διστάζοντες πολλάκις νὰ προβῶσιν εἰς ἔκδοσιν ἐντάλματος συλλήψεως, περιπίπτουσιν εἰς τὸ ἄτοπον, ὅτε μὲν νὰ παραλείπωσι τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων, ὅτε δὲ νὰ κλητεύωσι καὶ ἐξετάζωσι τούτους ὡς μάρτυρας (Helie n° 2653). Ἐνεκα τούτων τὸ ἄρθρ. 91 Γαλ. Ποιν. Δικ. ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου τῆς 14 Ἰουλίου 1865, καὶ ἀφῆθη πλήρης ἐλευθερία εἰς τὸν ἀνακριτὴν (Dalloz Suppl. proced. crim. n° 813).

573. Καὶ παρ' ἡμῖν ἔνεκα τῆς ἐπιτακτικῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 211 Ποιν. Δικ. «εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἐκδίδεται ἔνταλμα συλλήψεως» ἡδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ὁσάκις θεωρεῖται ἀναγκασία ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ κακουργήματι, πρέπει νὰ ἐκδίδηται κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως. Θεωροῦμεν ὅμως ὀρθοτέραν τὴν ἀντίθετον γνώμην, καθ' ἣν δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἀπλὴν κλήσιν, διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. Ὁ νόμος ἀπήτησε μὲν ἐπὶ κακουργημάτων τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως, ἀλλ' ἀπήτησε συγχρόνως πρὸς ἔκδοσιν τοιοῦτου ἐντάλματος νὰ ὑπάρχωσι πάντοτε κατὰ τοῦ κατηγορουμένου σπουδαῖαι ἐνδείξεις, ἐπομένως μόνον ὅταν ὑπάρχωσιν ἀμφότεροι οἱ ὅροι οὗτοι, ἡ ἔκδοσις τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως εἶναι ἀναπόφευκτος. Ἐν τούτοις εἶναι πολλάκις ἀναγκασία ἡ ἐξέτασις τινος ὡς κατηγορουμένου, ἂν καὶ δὲν προκύπτωσι κατ' αὐτοῦ ἐνδείξεις σπουδαῖαι, ἀλλ' ἀπλῶς ὑπόνοιαι, διότι διὰ τῆς ἐξετάσεως ἐνδεχόμενον εἶναι ἢ νὰ ἐνισχυθῶσιν ἢ ν' ἀναιρεθῶσιν ἐντελῶς αἱ ὑπόνοιαι αὗται. Πῶς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέλει προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν ὁ ἀνακριτὴς ἂν οὐχὶ διὰ κλήσεως; Ἡ γνώμη αὕτη συχνότατα ἐφαρμόζεται εἰς τὴν πρακτικὴν.

574. Ὡς σπουδαίας δὲ ἐνδείξεις πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ἐκεῖνας, αἵτινες γεννῶσι σπουδαίας καὶ βασίμους ὑπονοίας. Ὅθεν δὲν εἶναι τοιαῦται οὔτε αἱ ἐντελῆ πεποιθήσιν παράγουσαι, οὔτε αἱ ἐλαφρὰς ὑπονοίας διεγείρουσαι. Μόνη ἡ μὴνυσις, εἰπομεν, δὲν ἀρκεῖ νὰ παραγάγῃ τοιαύ-

τας ύπονοι· τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παρὰδεχθῶμεν, καὶ ἂν εἰς τὴν μήνυσιν προστεθῇ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀδικήματος, ἢ ἡ κακὴ ὑπόληψις τοῦ κατηγορουμένου, διότι τὸ μὲν πρῶτον τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἀδικήματος ἀποδεικνύει, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅτι ὁ κατηγορούμενος τὸ διέπραξεν· ἐκ δὲ τῆς δευτέρας τὸ δυνατόν τῆς διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προκύπτει, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι ἀληθῶς διέπραξεν αὐτό. Ἐν τούτοις προτιμότερον νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκτίμησις ὅλων τῶν περιστάσεων τούτων εἰς τὸν ἀνακριτὴν (Helie n° 1938, 2649).

575. Ὅποιαις διατυπώσεις πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 214 Ποιν. Δικ. πρέπει νὰ περιέχῃ· 1) τὸ ὄνομα ἢ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ φυλακισθσομένου· 2) τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὸ ὑπαλλήλου καὶ τὴν τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως· καὶ 3) τὴν ἐπίσημον σφραγίδα. Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ περιγραφὴ τοῦ κατηγορουμένου πρέπει νὰ ᾔηται τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπέλθῃ σύγχυσις τις· δύναται νὰ λείπῃ καὶ τὸ ὄνομα, ἂν ἡ ἀνάκρισις δὲν ἡδυνήθῃ νὰ τὸ μάθῃ (Helie n° 2668). Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 2 παρατηροῦμεν ἐπίσης, ὅτι ὅπως ἐπὶ πάσης ἐκθέσεως, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἐντάλματος δύναται νὰ παραληφθῇ ἐκτός τοῦ γραμματέως καὶ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἢ ἐν ἑλλείψει δύο μάρτυρες.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν ἐπίσημον σφραγίδα παρατηροῦμεν, ὅτι αὕτη εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον γνῶρισμα, ὅτι τὸ ἔγγραφον ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου, οὗ τὴν ὑπογραφὴν δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ ὁ πολίτης, διὰ τοῦτο ὁ νόμος ἀπῆρτησεν αὐτὴν ῥητῶς καὶ εἰς τὸ ἐντάλμα τῆς φυλακίσεως, καὶ εἰς τὰς κλήσεις τῶν μαρτύρων, καὶ εἰς τὰς κλήσεις ἢ κλητήρια ἐπικρίματα τῶν κατηγορουμένων, κατὰ τε τὴν ἀνάκρισιν καὶ κατὰ τὴν ἐκδίκασιν (ἄρθρ. 145, 162, 190, 194, 229, 257, 274, 461, 463 Ποιν. Δικ.). Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ὡς οὐσιώδη ἐθεώρησεν ὁ νόμος τὴν διατύπωσιν τῆς ἐπιθέσεως τῆς ἐπισήμου σφραγίδος· καὶ προκειμένου μὲν περὶ κλήσεως μάρτυρος ἢ κατηγορουμένου ἢ ἑλλειψίς αὐτῆς δικαιολογεῖ τὴν μὴ ἐμφάνισιν, καὶ ἐμποδίζει τὴν κατ' ἐρήμην συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ὡς καὶ ὁ Ἀρειος Πάγος ἀπεφάσισε ποτε (ἀπ. τ ξ ε : 40)· προκειμένου δὲ περὶ ἐντάλματος συλλήψεως ἢ φυλακίσεως, ἐπιφέρει· τὰς αὐτὰς συνεπείχας, ἃς, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐπιφέρει καὶ ἡ ἑλλειψίς πάσης ἄλλης οὐσιώδους διατυπώσεως.

Ὁ νόμος δὲν ὀρίζει ἂν πρέπει νὰ μνημονεύωνται ἐν τῷ ἐντάλματι

οἱ λόγοι, οἵτινες δικαιολογοῦσι τὴν σύλληψιν· ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ μάλιστα τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου μὲ τὸ ἄρθρ. 229, ὅπερ πραγματεύεται περὶ τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως, ἐξάγεται σαφῶς, ὅτι οὔτε τὴν μνείαν τοῦ ἀδικήματος πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως, διότι ταύτην, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 214, ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 229, ὥστε, ἂν περιείχετο εἰς τὸ 214, δὲν ἤθελε τὴν ἀπαιτήσῃ. Ἀλλ' ἐνεκα τοῦ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. ὅπερ ἀπαιτεῖ ἡτιολογημένον ἐντάλμα, πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ ἐκτιθενται ἐν τῷ ἐντάλματι οἱ λόγοι, ἐνεκα τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ ἐκδosis τοῦ ἐντάλματος, οἱ λόγοι δὲ οὗτοι θὰ ἦναι ἢ τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ τοῦ ἀδικήματος, ἢ κατηγορία ἐπὶ ὠρισμένῳ ἀδικήματι ὑπὸ ῥήτου ἄρθρου προβλεπομένῳ καὶ ἐπιτρέποντι προφυλάκισιν (Σύμφωνος Κωστῆς σελ. 441). Ταῦτα δὲ τηροῦνται εἰς τὴν πρακτικὴν.

576. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος πρέπει νὰ ἀκουσθῇ ὁ εἰσαγγελεύς· Ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων τοιαύτῃ ἀκρόασις δὲν ἀπαιτεῖται, οὔτε δυνατόν εἶναι. Τὸ ἄρθρ. 213 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ ῥητῶς τὴν προηγουμένην ἀκρόασιν τοῦ εἰσαγγελέως ἐπὶ μόνου τοῦ ἐντάλματος τῆς προφυλακίσεως, τοῦτο δὲ ἐξάγεται ἐκ τῆς λέξεως φυλακίσεως, ἣν μετεχειρίσθη, καὶ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἄρθρου μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος κατηγορουμένου. Περὶ τῆς συλλήψεως ὁ νόμος σιωπᾷ· δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 204, καθ' ἣν εἰσαγγελεύς εἰδοποιεῖται περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως. Ἀλλ' ἡ μὲν ἐκδosis ἐντάλματος δὲν εἶναι κυρίως τοιαύτη, ἐκ δὲ τῆς εἰδοποίησεως δὲν ἐπέρχεται ἀναγκαίως ἡ ἀκρόασις. Πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς δύναται βεβηχίως νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τοῦ εἰσαγγελέως, δὲν ὀφείλει ὁμῶς νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ ἀπόκειται εἰς τὸν εἰσαγγελέα λαβόντα τὸ ἐντάλμα πρὸς ἐκτέλεσιν νὰ ἐπιφέρῃ, ἂν ἐγκρίνῃ, τὰς παρατηρήσεις του. Ἐν Γαλλίᾳ ὁ νόμος ῥητῶς δὲν θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἀκρόασιν (Helie n° 2673).

Ἄλλ' ὁ Κωστῆς (σελ. 442 σημ. 7) ὑποστηρίζει τὴν ἀντιθετον γνώμην διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸ Γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρ. 213 μεταχειρίζεται τὴν λέξιν *Verhaftung*, δι' ἣς ὁ νομοθέτης δηλοῖ τὴν σύλληψιν (ἄρθρ. 232, 235 Ποιν. Δικ.). Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβές, διότι καὶ ἐπὶ προφυλακίσεως χρᾶται τῇ λέξει ταύτῃ ὁ νομοθέτης ὡς π. χ. ἐν τῷ ἄρθρῳ 208 Ποιν. Δικ.

577. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 216 Ποιν. Δικ. ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐντάλματος τῆς συλλήψεως γίνεται, ἐπιμελουμένου τοῦ εἰσαγγελέως, διὰ κλητῆ-

ρος, χωροφύλακος, ἢ ἄλλου τινός ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως. Προφανῶς αἱ διατάξεις αὗται προβλέπουσι τὴν περίπτωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος, διότι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματα ἐνταλμάτων δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀπαιτηθῇ ἡ μεσολάβησις τοῦ εἰσαγγελέως· ταῦτα ἔνεκα τοῦ κατεπείγοντος ἐκτελοῦνται τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν ἐκδόντων αὐτά (Helie n° 2680, 2111). Τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα 140 καὶ 159 δὲν ὁμιλοῦσιν ἀπλῶς περὶ ἐκδόσεως ἐνταλμάτων, ἀλλὰ περὶ ἐνεργείας συλλήψεως, ἥτις μάλιστα, ὡς εἴρηται, δύναται νὰ γείνη καὶ ἄνευ ἐνταλμάτων (209 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Καὶ ἂν μὲν ὁ συλληφθησόμενος εὐρίσκηται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ εἰσαγγελέως, διατάσσει οὗτος ἀμέσως τὴν ἐκτέλεσιν, ἂν δὲ εὐρίσκηται ἐκτὸς, δύναται ἢ ν' ἀπευθυνθῇ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν χωροφυλακὴν, ἢ ν' ἀναθέσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ τόπου (219 Ποιν. Δικ.).

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 215 Ποιν. Δικ. ἐνταλμα συλλήψεως ἐκδεδωμένον κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον εἶναι ἐκτελεστὸν καθ' ὅλον τὸ βασιλεῖον (καὶ οὐχὶ μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἐκδόντος αὐτό). Ὅλαι αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, καθ' ὅσον ἐκτείνεται ἡ ἀρμοδιότης των, ὀφείλουσιν, ἅμα ἐπιδειχθέντος αὐτοῖς τοῦ ἐντάλματος, νὰ παρέχωσιν ἀνυπερθέτως χεῖρα βοηθείας.

578. Ἄλλ' ἂν δὲν ᾔῃναι κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον; Εἶδομεν ἄνωτέρω τίνες εἶναι αἱ διατυπώσεις τῶν ἐνταλμάτων, αἵτινες, ὡς ἀφορῶσαι τὴν καὶ διὰ ρητῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος προστατευθεῖσαν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, εἶναι βεβαίως οὐσιώδεις. Ἐν τούτοις ὁ νόμος οὐδεμίαν περιέχει κύρωσιν τῆς τηρήσεώς των, καὶ σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς παραλείψεως αὐτῶν. Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄνωτέρω ἄρθρ. 215, καθ' ἣν τὸ κατὰ τύπους ἐκδοθὲν ἐνταλμα εἶναι ἐκτελεστὸν καθ' ὅλον τὸ βασιλεῖον, καὶ ἣτις ἐτέθη ὑπὸ τοῦ νομοθέτου χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 98 Γαλ. Ποιν. Δικ. δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἂν δὲν ᾔῃναι ἐκδεδωμένον κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον τὸ ἐνταλμα εἶναι ἄκυρον, καὶ δύνανται καὶ ὀφείλουσι ν' ἀρνηθῶσι τὴν ἐκτέλεσίν του αἱ διάφοροι ἀρχαί τοῦ βασιλείου (Κωστῆς σελ. 442 σημ. 8. Trebut. n° 489).

Καὶ ἂν ὁμῶς ἐκτελεσθῇ, δύναται ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐκτέλεσίν του, καὶ ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπ' ἡγετὸς τοῦ τόπου

τῆς συλλήψεως, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πρέπει, ὡς θὰ ἴδωμεν, νὰ προσα-
χθῇ ὁ συλληφθεὶς. Καὶ ἐνώπιον βεβαίως τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ συμ-
βουλίου δύναται νὰ προτείνῃ ὁ συλληφθεὶς τὴν ἀκυρότητα τοῦ ἐντάλ-
ματος, ἀλλ' ἡ προσβολὴ αὕτη δὲν ἔχει πρακτικόν τι ἀποτέλεσμα
δι' αὐτόν, ὑποστάντα ἤδη ὅλας τὰς συνεπείας τοῦ ἀκύρου ἐντάλματος,
ὥστε δὲν ὑπολείπεται αὐτῷ εἰμὴ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀποζημιώ-
σεις διὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου (Helie n° 2675).

579. Ἀλλὰ δύναται ὁ κατηγορούμενος ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν δι' ἀκύ-
ρου ἐντάλματος ἐνεργουμένην σύλληψιν του; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνά-
γεται εἰς τὸ Ποινικόν Δίκαιον (ἰδὲ Chauveau Helie n° 2010 —
2026). Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρ. 5
τοῦ Συντάγματος προετάρθη νὰ ἀναγνωρισθῇ ῥητῶς ἐν αὐτῷ τὸ δι-
καίωμα τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῶν παρὰ νόμον ἐν γένει συλλήψεων,
ἀλλ' ἡ πρότασις ἀπερρίφθη. Ἐκ τῶν κατ' αὐτῆς ἀγορευσάντων τινές
μὲν ἐθεώρησαν κατ' οὐσίαν ἀνυπόστατον τὴν πρότασιν, ὡς ἀναθέτου-
σαν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ τυχόντος κατηγορουμένου τὴν ἐκτίμησιν τῶν
περὶ τὰς συλλήψεις νομίμων διατάξεων, καὶ ὠθοῦσαν εἰς νέα ἀδική-
ματα καὶ συμφοράς· ἄλλοι ἐθεώρησαν νόμιμον τὴν πρότασιν εἰς ἐξαι-
ρητικὰς τινὰς περιπτώσεις, ἀλλ' ἐθεώρησαν ἀσύμφορον τὴν ἐν τῷ
Συντάγματι καταχώρισιν αὐτῆς. Ἡ συζήτησις ὅθεν αὕτη οὐδόπως
χρησιμεῖ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ἀντιστάσεως, διότι ἄγνωστοι
εἰσὶν οἱ λόγοι, δι' οὓς ἡ Συνέλευσις ἀπερρίψε τὴν ἀνωτέρω πρότασιν.

580. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 223 Ποιν. Δικ. ἀπαγορεύεται νὰ ἐνεργηθῇ
ἡ σύλληψις· 1) κατὰ τὴν ἱερωσίαν ἐντὸς οἰκοδομημάτων ἀροσιωμέ-
νου εἰς τὴν δημοσίον λατρείαν· καὶ 2) ἐν καιρῷ νυκτός εἰς ἰδιωτικὴν
οἰκίαν, ἐκτὸς ἂν ὁ κάτοικος τῆς οἰκίας τὸ ζητήσῃ ῥητῶς, ἢ ἂν συμ-
παληφθῇ ὁ εἰρηνοδίκης ἢ ἄλλος τις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως
ὑπαλλήλων.

Ὡς πρὸς τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐδὲν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν·
ὡς πρὸς τὴν δευτέραν παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ ἐν καιρῷ νυκτός εἰσόδος
εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος εἶναι ὅλως ἀδικαιολό-
γητος. Ἡ δύνατο νὰ ἐπιτραπῇ αὕτη εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους
ἐνεκα τοῦ κατεπεύγοντος τῆς ἐξασφαλίσεως καὶ βεβαιώσεως τῶν περὶ
τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἐνδείξεων, ποῖον ὅμως τὸ κατεπεύγον
τῆς εἰσόδου πρὸς ἐνέργειαν συλλήψεως; Δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ περι-
μένῃ ὁ ἐκτελὼν τὴν πρῶτην, λαμβάνων τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 123 Καν.

Χωρ. μέτρα, ἵνα μὴ διαφύγῃ ὁ συλληφθησόμενος; Τὸ ἄρθρ. 122 Καν. Χωρ. εἶχεν ἀπαγορεύσει ῥητῶς τὴν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσοδον· τὸ ἄρθρ. 1006 ἐδ. 1 Πολ. Δικ. ἀπαγορεύει ῥητῶς τὴν ἐν νυκτὶ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν σύλληψιν τοῦ προσωποκρατουμένου. Διὰ τὴν Ποιν. Δικ. φαίνεται ἥττον προστατευτικὴ τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας; Παρατηροῦμεν ἐπίσης, ὅτι ἐκ τῆς ἐν καιρῷ μόνον νυκτὸς ἀπαιτήσεως συμπαράλαβῆς ἀνακριτικοῦ ὑπρλήλου πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐν καιρῷ ἡμέρας δύναται καὶ μόνος ὁ χωροφύλαξ νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος. Τὸ αὐτὸ παρὰδέχονται καὶ ἐν Γαλλίᾳ (*Mas-sabiau manuel du ministère public*, n° 1746). Ἐν τούτοις ἂν ὁ χωροφύλαξ εὕρῃ τὰς θύρας κεκλεισμένας καὶ ἐν γένει ἄρνησιν, πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ ζητήσῃ ἐπίσης τὴν παρουσίαν ἀνακριτικοῦ ὑπρλήλου· τοῦτο διατάσσει ἡ Πολ. Δικ. ἐν ἄρθρ. 907, προκειμένου περὶ κατασχέσεως ἐνεργουμένης ὑπὸ δικαστικοῦ κλητῆρος. Πρέπει τὰς ν. ληφθῶσιν ὀλιγώτεραι ἐγγυήσεις προκειμένου περὶ χωροφύλακος; Ἴνα εἰσέλθῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπρλήλος πρὸς ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἔρευνῆς πρέπει νὰ παραλάβῃ καὶ ἕτερον ἀκόμη τοιοῦτον· ἵνα εἰσέλθωσιν οἱ στρατιωτικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπρλήλοι, ὁφείλουσιν ἐπίσης νὰ παραλάβωσιν εἰρηνοδίκην, δήμαρχον, δημαρχικὸν ἢ εἰδικὸν πάρεδρον ἢ ἀστυνόμον (ἄρθρ. 74 Στρατ. Ποιν. Νομ.). Πῶς λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ χωροφύλαξ δύναται νὰ εἰσέλθῃ μόνος, ἵνα συλλάβῃ, καὶ ὅταν ἀκόμη ἀνάγκη νὰ ἐκβιάσῃ τὴν εἴσοδον; Τὴν αὐτὴν γνώμην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Σαρίπολος (Συνταγ. Δίκ. σελ. 802—803).

Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐντάλματος δύναται ὁ ἐκτελὼν νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς τρίτου οἰκίαν, ἢ μόνον εἰς τὴν τοῦ συλληπτεύου; Ὁ Chauveau (n° 1894) λέγει, ὅτι εἰς μόνον τὴν οἰκίαν τοῦ συλληπτεύου δύναται νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἐκτελὼν τὸ ἐντάλμα, καὶ ὅτι, προκειμένου νὰ ἐνεργηθῇ σύλληψις εἰς οἰκίαν τρίτου, πρέπει νὰ προηγηθῇ τακτικὴ κατ' οἶκον ἔρευνα. Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 223 Ποιν. Δικ. πραγματευόμενον περὶ εἰσόδου εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος, οὐδόλως διακρίνει ἂν ἡ οἰκία ἀνήκῃ εἰς τὸν συλληφθησόμενον ἢ τρίτον. Ἡ δὲ δύνατο τις ὁμῶς καὶ παρ' ἡμῖν νὰ ἐξαγάγῃ ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ Chauveau ἐκ τοῦ ἄρθρ. 170 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ.

581. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐντάλματος τῆς συλλήψεως συνίσταται εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτοῦ νὰ μεταβῇ μετὰ τοῦ συλλαβόντος ὑπαλλήλου μέχρι τῆς ἀρμοδίας ἀνακριτικῆς ἀρχῆς (ἄρθρ. 5 Συντάγμ.).

Τὸ ἄρθρ. 218 Ποιν. Δικ. τὴν ἐπίδειξιν μόνον τοῦ ἐντάλματος ἀπῆ-
τει, τὴν δὲ χορήγησιν ἀντιγράφου διέτασσε μόνον ἐν ᾗ περιπτώσει
ἐζήτει τοιοῦτον ὁ συλληφθεὶς. Τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγ. ἀπαιτεῖ πάντοτε
κοινοποίησιν, ὅθεν πρέπει νὰ δίδηται πάντοτε εἰς τὸν συλλαμβανό-
μενον τὸ ἐντάλμα δυνάμει τοῦ ὁποίου συλλαμβάνεται. Τὸ ἄρθρ. 5 Συν-
τάγμ. διατάσσει νὰ γίνηται ἡ κοινοποίησις κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς
συλλήψεως· πρέπει νὰ ἐννοηθῇ κατὰ λέξιν ἡ φράσις αὕτη: Φρονοῦμεν,
ὅτι μικρά τις ἀναβολὴ μέχρις οὗ μεταβῇ ὁ συλλαμβάνων εἰς τὸν
στρατῶνα καὶ λάβῃ τὸ ἐντάλμα, ὅπερ κατὰ τύχην δὲν ἔφερε μεθ'
ἑαυτοῦ, δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος.

Οἱ ὡς ἄνω συλλαβόντες τινὰ, πρέπει νὰ προσφέρονται πρὸς αὐτὸν
μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς προσηνείας. Τὸ καθῆκον αὐτῶν συνίσταται εἰς
τὴν προσαγωγὴν τοῦ συλληφθέντος ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν·
πρὸς τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζονται βίαν, εἰμὴ ἐφ' ὅσον εἶναι
ἀναγκαῖα, ἡγουν, ὅταν ὁ συλληφθεὶς ἀπειθῇ ἢ ἦναι κίνδυνος φυγῆς
(ἄρθρ. 224 Ποιν. Δικ.).

582. Ἰδιαιτέραί τινες διατυπώσεις τηροῦνται κατὰ τὴν σύλληψιν
τῶν στρατιωτικῶν, τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ τῶν προξένων τῶν
ξένων δυνάμεων.

Περὶ τῆς συλλήψεως τῶν στρατιωτικῶν πρὶν μὲν ἢ ἐκδοθῇ ἡ Στρα-
τιωτικὴ Ποινικὴ Νομοθεσία, ἔσχυον τὰ ἐξῆς· εἰ μὲν ὁ συλληπτής
ἦτον ἀξιωματικὸς διατρίβων ἐνθα ὑπῆρχεν ἐφεδρεία, ἡ σύλληψις τοῦ
ἐνηργεῖτο διὰ τῶν στρατιωτικῶν διοικητῶν, εἰ δὲ στρατιώτης ἐν ὑπη-
ρεσίᾳ, ἡ σύλληψις τοῦ ἐνηργεῖτο μὲν ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ εἰσαγγε-
λέως, ἀλλ' ὥφειλεν οὗτος νὰ εἰδοποιήσῃ παραχρῆμα τὸν στρατιωτικὸν
διοικητὴν τῆς ἐφεδρείας (ἄρθρ. 217 Ποιν. Δικ.) (ἐγκύκλ. ὑπουργ.
Δικαιοσύνης ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1838). Μετὰ δὲ τὸν μνησθέντα νόμον
ἰσχύουσι τὰ ἐξῆς, ἥτοι κατὰ τὸ ἄρθρ. 70 αὐτοῦ, προκειμένου περὶ
ἀδικήματος ἐπ' αὐτοφώρῳ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύλληψιν πᾶς
στρατιωτικὸς ἢ μὴ στρατιωτικὸς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, παραδίδων
ἄνευ ἀναβολῆς τοὺς συλληφθέντας εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀρχήν. Κατὰ
δὲ τὸ ἄρθρ. 71, μὴ προκειμένης τῆς περιπτώσεως τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ
ἀδικήματος, οὐδεὶς τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ στρα-
τοδικείου ἐν ἐνεργείᾳ διατελῶν δύναται νὰ συλληφθῇ ἐπὶ πλημμελή-
ματι ἢ κκοιουργήματι ἄνευ ῥητῆς διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ.
Ἐπομένως κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὀρεῖται πάντοτε ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ

ἀποστέλλη τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως τοῦ στρατιωτικοῦ εἰς τὸν ἀνώτερόν του καὶ νὰ ζητῇ παρὰ τούτου τὴν ἐκτέλεσίν του. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο καθιερώθη μόνον πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεων μεταξὺ στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἱεραρχίας μεταξὺ στρατιωτικῶν, ἐπομένως δὲν δίδεται διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐξουσία εἰς τὸν προϊστάμενον νὰ ἐξελέγξῃ τὸ νόμιμον τῆς συλλήψεως, ἀλλ' ὀφείλει οὗτος νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγὴν τῆς δικαιοσύνης (Foucher n° 433.).

Προκειμένου δὲ περὶ συλλήψεως ὑπαλλήλων μὴ ἐχόντων τὸν ἀναπληρώσαντα, ἡ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1838 ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης διέταξε τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους νὰ εἰδοποιῶσι τὴν προϊσταμένην τοῦ συλληπτεοῦ ὑπαλλήλου ἀρχὴν, ἵνα γίνηται φροντίς περὶ ἀναπληρώσεως.

Τέλος, προκειμένου περὶ συλλήψεως, ὡς καὶ περὶ βιαίας προσαγωγῆς ἢ προσωπικῆς κρατήσεως προξένων ξένης τινὸς δυνάμεως, ἡ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου 1839 ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης διέταξε τοὺς εἰσαγγελεῖς νὰ εἰδοποιῶσι τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ ἀρμοδίος πρέσβυς, καὶ ν' ἀναστέλλωσι πᾶσαν ἐνέργειαν, μέχρις οὗ λάβωσι τὴν ἀπάντησιν τοῦ ὑπουργείου.

583. Ὁ συλληθθεὶς πρέπει νὰ προσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐκδόντος τὸ ἔνταλμα ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου. Ἀλλ' ἡ σύλληψις δύναται πολλάκις νὰ λάβῃ χώραν πολὺ μακρὰν τῆς ἑδρας τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, καὶ ἡ ἐνώπιον τούτου προσαγωγή τοῦ συλληθθέντος ὑποδίκου ἀποβαίνει δύσκολος καὶ ἐπιβλαβής. Τὴν περίπτωσιν ταύτην προέβλεψεν ἡ Γαλ. Ποιν. Δικ. καὶ ἐπιτρέπει ἐνίοτε νὰ προσάγῃται ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸν εἰσαγγελεῖα τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως, νὰ εἰδοποιητῇ ὁ ἐκδὼς τὸ ἔνταλμα ἀνακριτῆς, καὶ νὰ ἐνεργῇ οὗτος τὴν ἐξέτασιν τοῦ συλληθθέντος διὰ τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως (ἄρθρ. 100—103 instr. crim.) (Trebut n° 478). Ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία οὐδεμίαν περιέχει τοιαύτην διάταξιν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἔλαβε φροντίδα περὶ τῆς ἐξελέγξεως τοῦ νομίμου τῆς ἐκτελέσεως τῆς συλλήψεως καὶ πρὸ τῆς εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἀρχὴν μεταφορᾶς τοῦ συλληθθέντος, ὅταν ἡ σύλληψις γείνη εἰς ἄλλον τόπον. Τὰ ἄρθρα 225 καὶ 226 Ποιν. Δικ. ἔχουσι περὶ τούτων ὡς ἐξῆς.

α" Ἀρθρ. 225. Ἀμέσως μετὰ τὴν σύλληψιν φέρεται ὁ συλληθθεὶς ἐνώπιόν τινος τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 17 ἀναφερομένων ἀνακριτικῶν ὑπαλ-

λήλων τοῦ τόπου, ἐρωτᾶται παρ' αὐτοῦ περὶ τοῦ χρόνου, τόπου καὶ τρόπου τῆς συλλήψεως, ἐπισκοπεῖται ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ, βεβαιοῦται ἢ τοῦ εἰς σύλληψιν προκειμένου μετὰ τοῦ ἤδη συλληφθέντος ταυτότης, καὶ συντάσσεται περὶ τούτων ἀπάντων ἐκθεσις. — Ἐὰν ἡ ταυτότης δὲν εἴμφορῃ ν' ἀποδειχθῇ ἢ ἐὰν τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως δὲν ἐξεδόθη κατὰ τὸν ἀπαιτούμενον τύπον (ἄρθρ. 214), ὁ φυλακισθεὶς ἀπολύεται παραχρῆμα. — Κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν πέμπεται ὁ συλληφθεὶς μετὰ τῆς ἐκθέσεως εἰς τὴν αἰτοῦσαν ἀρχήν.

«Ἄρθρ. 226. Ὅλα τὰ παρὰ τῷ συλληφθέντι εὐρεθέντα ὑποπτα πράγματα ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτοῦ καὶ παραδίδονται μετὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ τοῦ συλληφθέντος εἰς τὸν ἀρμοδίον εἰσαγγελέα ἢ ἀνακριτὴν».

Δυστυχῶς αἱ διατάξεις αὗται, δι' ὧν προλαμβάνεται ἡ παράτασις παρανόμου τινὸς συλλήψεως, δὲν τηροῦνται, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, εἰς τὴν πρακτικὴν. Οἱ συλλαμβάνοντες μεταφέρουσι καὶ ἐκ μακρῶν ἀποστάσεων τοὺς συλληφθέντας ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ἄνευ προηγουμένης τινὸς προσαγωγῆς αὐτοῦ εἰς ἀνακριτικὸν τινα ὑπάλληλον τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως.

584. Μετὰ τὴν ἐνέργειαν καὶ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων, ὅπου ὑπάρχει νόμιμος περίπτωσις, ὁ συλληφθεὶς, εἰ μὲν συνελήφθη δι' ἐντάλματος ἀνακριτικοῦ τινος ὑπαλλήλου, προσάγεται ἐνώπιον τούτου, ἐξετάζεται παρ' αὐτοῦ, καὶ παραπέμπεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὅστις ἢ τὸν ἀπολύει ἢ τὸν παραπέμπει εἰς τὸν ἀνακριτὴν περὶ τούτων πάντων ἐπραγματούθημεν ἐν ἀριθ. 568. Εἰ δὲ συνελήφθη δι' ἐντάλματος τοῦ ἀνακριτοῦ, προσάγεται εἰς τὸν εἰσαγγελέα καὶ παρ' αὐτοῦ ἄνευ ἀναβολῆς διευθύνεται εἰς τὸν ἀνακριτὴν. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁ ἀνακριτὴς, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου προσήχθη ὁ συλληφθεὶς, ὁρεῖλει ἐντὸς προθεσμίας τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς νὰ ἐξετάσῃ αὐτόν, καὶ ἢ νὰ τὸν ἀπολύσῃ, ἢ νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως.

Ὁ Κωστῆς φρονεῖ, ὅτι ἡ ἐξέτασις πρέπει νὰ γείνη ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως ἄρχεται ἡ τριήμερος προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁρεῖλει ὁ ἀνακριτὴς ἢ νὰ φυλακίσῃ ἢ ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα (σελ. 444). Δὲν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην ταύτην. Τὸ ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ. διατάσσει τὴν ἐντὸς 24 ὥρῶν ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος καὶ τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν ἢ προφυλάκισιν αὐτοῦ. Ἄλλ' ἡ Συνέλευσις ἐνόμισεν ὀρθότερον νὰ χρηρηγήσῃ μερίζονα

προθεσμίαν τῷ ἀνακριτῇ, ἵνα ἀποφασίσῃ μετὰ μείζονος περισκέψεως, καὶ δύναται ἐν τῷ μεταξὺ νὰ συλλέγῃ ἐνδείξεις ἢ πληροφορίας τινάς, διὰ τοῦτο ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. διατάσσει, ὅτι ἡ χορηγηθεῖσα τριήμερος προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς τοῦ συλληφθέντος.

Πάσης παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ διαταχθείσης φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως κατηγορουμένου τινὸς προηγείται ἡ ἀκρόασις τοῦ εἰσαγγελέως (213 Ποιν. Δικ.). Πότε πρέπει νὰ προβῇ ὁ ἀνακριτὴς εἰς ἐκδοσιν ἐντάλματος φυλακίσεως, θὰ ἐξετάσωμεν ἀκολούθως.

Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως ἢ τῆς ἀπολύσεως τοῦ ὁ συλληφθεὶς, κατὰ τὸ ἄρθρ. 227 Ποιν. Δικ. «ἐπιτηρεῖται ἐν τῇ φυλακῇ τῶν ὑποδίκων ἢ, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ, ἀλλὰ τότε δι' ἰδίων του ἐξόδων.» Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τεθῇ εἰς φυλακὰς (Helie n° 2685). Παρ' ἡμῖν καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου καὶ ἐκ τοῦ 231 Ποιν. Δικ. σαφίστερον ἐξάγεται, ὅτι τίθεται εἰς τὰς φυλακὰς.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 Συντάγμ. «Παρελθουσῶν τριῶν ἡμερῶν χωρὶς νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐντάλμα φυλακίσεως, πᾶς δεσμοφύλαξ ἢ ἄλλος ἐπιτετραμμένος τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς ὑπάλληλος εἶναι, εἴτε στρατιωτικὸς, ὀφείλει ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κράτῃσι.»

585. Ὅταν ὁ καθ' οὗ ἐξεδόθη τὸ ἐντάλμα ἐφυγαδεύθη καὶ ἀγνοῖται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του, ὅπερ θέλει ἐξαχθῇ ἐκ τῶν βεβαιώσεων τῶν ἀναλαβόντων τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐντάλματος ὑπαλλήλων, οἱ ἐκδόντες τὸ ἐντάλμα δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἐκδοσιν κατασχετηρίου. Τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τοῦ ἄρθρ. 222 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ δυνάμενος νὰ ἐκδώσῃ ἐντάλμα (ἄρθρ. 210) ἐκδίδει καὶ κατασχετήριον. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἄρθρ. 221 ἐδ. 2 ἐξάγεται, ὅτι μόνον ὅταν ἐν γένει συγχωρῇται φυλακίσις ἐπιτρέπεται ἡ ἐκδοσις κατασχετηρίου. Πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ἐκδούς ἐντάλμα συλλήψεως ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος καὶ βεβαιωθείς, ὅτι ὁ συλληπτεὸς ἐφυγαδεύθη, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἐπιτρέπηται προφυλακίσις καὶ τότε νὰ ἐκδώσῃ κατασχετήριον; Τοῦτο φαίνεται παραδεχόμενος ὁ Κωστῆς (σελ. 447 σημ. 3), ἀλλὰ δὲν συμμεριζόμεθα τὴν γνώμην ταύτην. Καὶ τὸ ἄρθρ. 211, ὅπου ἐπιτρέπεται φυλακίσις, ἐπιτρέπει τὴν ἐκδοσιν ἐντάλματος συλλήψεως, ἐν τούτοις εἶναι φανερόν, ὅτι εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδι-

κήματα ἐκδίδονται ἐντάλματα καὶ χωρὶς νὰ ἐπιτρέπηται προφυλάκισις. Καὶ τὸ ἀρθρ. 221 καὶ τὸ 211 ἀφορῶσι κυρίως τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις βεβαίως οὔτε ἐντάλμα συλλήψεως οὔτε κατασχετήριον δύναται νὰ ἐκδώσῃ, εἰμὴ ὅταν ἐπιτρέπηται προφυλάκισις, δὲν καταργοῦσιν ὁμως τὰς περὶ τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος διατάξεις τοῦ νόμου. Τὸ ζήτημα ὁμως τοῦτο δὲν ἔχει πρακτικὴν τινα ἀξίαν, διότι οὐδέποτε οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐκδίδουσι κατασχετήρια, καθόσον, πρὶν ἢ ἀκόμη βεβαιωθῇ ἂν ὁ συλληπτέος κατέστη φυγόδικος, στέλλουσι τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ὅστις, δυνάμενος ν' ἀπολύσῃ τὸν κατηγορούμενον, καὶ ὅταν συλληφθεὶς ἀπεστάλῃ αὐτῷ, δύναται κατὰ μείζονα λόγον νὰ διατάξῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐντάλματος τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐκδοθέντος, ἂν πεισθῇ, ὅτι τὸ ἀδίκημα δὲν ἐπιτρέπει προφυλάκισιν. Εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν θέλει ζητήσῃ τὴν ἐκδοσιν κατασχετηρίου παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις βεβαίως μόνον ἂν πράγματι ἐπιτρέπηται φυλάκισις θὰ τὸ ἐκδώσῃ.

Τὸ κατασχετήριον ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως· δὲν διαφέρει τούτου, εἰμὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκριβεστέραν περιγραφὴν τοῦ συλληπτέου πρὸς εὐχερεστέραν αὐτοῦ ἀνακάλυψιν, καὶ ὡς πρὸς τὴν πρόσκλησιν ἀπασῶν ἐν γένει τῶν ἀρχῶν πρὸς σύλληψιν αὐτοῦ. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ κατασχετηρίου γίνεται ὡς καὶ ἡ τῶν ἐνταλμάτων συλλήψεως, πρὸς μείζονα δὲ αὐτῶν γνωστοποίησιν δημοσιεύονται τὰ κατασχετήρια ὡς καὶ τὰ κλητήρια ἐπικρίματα.

Ε'. Προφυλάκισις.

586. Ἐπιλαμβανόμεθα ἤδη τῆς ἐξετάσεως τοῦ τελευταίου περιορισμοῦ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, τοῦ καὶ σπουδαιότερου πάντων. Δὲν πρόκειται πλέον ἐνταῦθα περὶ ἐφημέρου τινὸς στερήσεως τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ περὶ ἀμφιβόλου τινὸς προσβολῆς τῆς ὑπολήψεως τοῦ πολίτου. Ἡ προφυλάκισις ἐπιφέρει μακροχρόνιον στέρησιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, βλάπτει τὴν περιουσίαν τοῦ προφυλακισμένου, ἀδυνατοῦντος νὰ ἐπιβλέψῃ τὰς ὑποθέσεις καὶ ἐργασίας του, καὶ καθιστᾷ προβληματικὴν τὴν ὑπόληψίν του, γεννῶσα βαρείας κατ' αὐτοῦ ὑπονοίας, τὰς ὁποίας πολλάκις οὐδ' αὐτὴ ἡ ἀθώωσίς του δὲν ἀρκεῖ νὰ διαλύσῃ. Ἡ προφυλάκισις εἶναι ἀληθὴς ποινὴ ἐπιβαλ-

λομένη εις ἄνθρωπον, ὅστις οὐ μόνον δὲν θεωρεῖται εἰσέτι ἔνοχος, ἀλλ' ἐνδεχόμενον νὰ ᾖναι ἄθως. Ἐν τούτους ὅλοι οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ σύλληψις (ἀριθ. 560), συνηγοροῦσι καὶ ὑπὲρ τῆς προφυλακίσεως, ἀπόκειται δὲ εἰς τοὺς ἀνακριτὰς νὰ προβαίνωσιν εἰς ἐφαρμογὴν αὐτῆς μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ περισκέψεως.

587. Ὁ νόμος ἐπέτρεψε τὴν προφυλάκισιν ἐπὶ τε κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, καὶ ἐπὶ πταισμάτων. Ἀνάγκη νὰ διαπραγματευθῶμεν ἰδιαιτέρως περὶ ἐκατέρας τῶν περιπτώσεων.

Τὴν πρώτην περίπτωσιν προβλέπουσι τὰ ἄρθρα 207 καὶ ἐπομ. Ποιν. Δικ. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 207 ὅσοι κατοικοῦν τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου, καὶ ἔχουσιν ἱκανὰ ἀκίνητα κτήματα, ἢ μετέρχονται βιομηχανίαν, προφυλακίζονται μόνον ἐπὶ κακουργήματι, ἐπὶ δὲ πλημμελήματι εἰς μόνας τὰς ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ ὠρισμένας περιπτώσεις. Ἐκ τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρου τούτου ἤθελεν ὑποθέσει τις, ὅτι οἱ μὴ κατοικοῦντες τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου, ἢ μὴ ἔχοντες κτήματα κτλ. κτλ. προφυλακίζονται πάντοτε καὶ ἐπὶ πλημμελήματι. Τὸ ἄρθρον ὁμῶς 208, ὁπερ ὀρίζει πότε ἐν γένει ἐπιτρέπεται προφυλάκισις ἐπὶ πλημμελήματι, μόνον κατὰ τῶν ἀγυρτῶν καὶ ξένων (ἔδ. 2 καὶ 3) διατάσσει πάντοτε τοιαύτην. Ἐντεῦθεν ἐπεται, ὅτι, ὅταν δὲν ᾖναι τις τοιοῦτος, δὲν δύναται νὰ προφυλακισθῇ, καὶ ἂν δὲν κατοικῇ τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου, ἢ δὲν ἔχῃ κτήματα, ἢ δὲν μετέρχεται βιομηχανίαν (Σύμφωνος Κωστῆς ἐκδόσις α'. σελ. 419 σημ. 1). Εἶναι λοιπὸν ἄνευ σημασίας, ἄνευ ἐννοίας τινὸς αἱ φράσεις ἐκεῖναι τοῦ ἄρθρ. 207 ; Διατί τότε νὰ μὴ εἴπῃ ἀπλούστερον ὁ νόμος καὶ συντομώτερον « μόνον ἐπὶ κακουργήματι ἐπιτρέπεται προφυλάκισις, ἐπὶ πλημμελήματι δὲ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἐπομένου ἄρθρου ; »

Νομίζομεν, ὅτι αἱ φράσεις ἐκεῖναι ἔχουσιν ἴσως ἐννοίαν τινα, εἶναι δὲ αὕτη, ὅτι καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 208 δὲν διατάσσεται προφυλάκισις ἐπὶ πλημμελήματι, ἂν τοῦτο ἀντιβαίνει εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 207. Ἐξηγούμεθα. Τὸ ἄρθρ. 207 ἀπαγορεύει τὴν ἐπὶ πλημμελήματι προφυλάκισιν τῶν ἐχόντων κατοικίαν κτλ. τὸ ἄρθρ. 208 ἔδ. 3 τοῦναντίον τὴν ἐπιτρέπει πάντοτε κατ' ἄλλοδαπῶν ἢ διάταξις αὕτη πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξηρέθησαν διὰ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἢ γοῦν ἐφ' ὅσον δὲν κατοικοῦσι τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου, δὲν ἔχουσιν ἱκανὰ ἀκίνητα, δὲν μετέρχονται βιομηχανίαν. Τὴν ἐρμηνείαν ταύτην ἀποκρούει ἡ γενικὴ παραπομπὴ τοῦ ἄρθρ.

207 εἰς τὸ 208, ἐξ ἧς δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ, ὅτι καὶ οἱ τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου κατοικοῦντες προφυλακίζονται, ἂν ὧσιν ἄλλοδαποί· ἀλλ' ἡ παραπομπὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὅσον φαίνεται, γενικὴ· δὲν ἐφαρμόζεται, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τὸ ἐδ. 2, διότι οἱ κατοικοῦντες τακτικῶς καὶ ἔχοντες ἀκίνητα κτλ. δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὧσιν ἀγύρται, ὅθεν πρὸς συνδυασμὸν τῶν ἄρθρων πρέπει νὰ θεωρηθῇ μὴ ἐφαρμοζομένη καὶ εἰς τὸ ἐδ. 3.

Ἡ ἐρμηνεία αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι ἐπὶ τῶν κατοικοῦντων τακτικῶς καὶ ἔχόντων ἀκίνητα κτλ. ἄλλοδαπῶν ἐκλείπει ὁ φόβος τῆς ἀναχωρήσεως, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπει ὁ νόμος τὴν προφυλάκισιν τῶν ἄλλοδαπῶν, καὶ ἐξ ἄλλων διατάξεων τῆς νομοθεσίας, καθ' ἧς γίνεται πάντοτε διάκρισις μεταξὺ τῶν ἔχόντων κτήματα παρ' ἡμῖν ἄλλοδαπῶν καὶ τῶν μὴ ἔχόντων τοιαῦτα, καὶ δίδονται εἰς τοὺς πρώτους δικαιώματα, ὧν στεροῦνται οἱ δεύτεροι· π. χ. τὸ ἄρθρ. 79 ἐδ. 1 Πολ. Δικ. τοὺς ἀπαλλάσσει τῆς ἐγγυήσεως, τὸ ἄρθρ. 1046 Πολ. Δικ. τοὺς ἀπαλλάσσει τῆς προσωπικῆς κρατήσεως ὡς συντηρητικοῦ μέτρου.

588. Περιπτώσεις, καθ' ἧς κατὰ τὸ ἄρθρ. 208 συγχωρεῖται προφυλάκισις εἶναι αἱ ἐξῆς. 1) Κατ' ἀνθρώπων, αἵτινες ἐτιμωρήθησαν ἤδη ἀπαξ ἔνεκα πλημμελήματος ἢ κακουργήματος.

2) Κατὰ ἀγυρτῶν. Τίνες πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀγύρται προσδιορίζουσι τὰ ἄρθρ. 661 καὶ ἐπόμε. Ποιν. Νόμου, καὶ ἰδίως τὸ ἄρθρ. 664, καθ' ὃ ὡς ἀγύρται θεωροῦνται ἄνθρωποι, αἵτινες μὴ ἔχοντες ὠρισμένην ἢ μόνιμον καταικίαν, μὴδὲ συγκεχωρημένην τινὰ ἀσχολίαν, ἢ μέσα διατροφῆς, περιπλανῶνται εἰς τὴν χώραν. Εἰς τὴν κρίσιν δὲ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀπόκειται ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ὑπαρχουσῶν πληροφοριῶν νὰ προσδιορίσῃ, ἂν ὁ κατηγορούμενος πρέπει νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην.

3) Κατὰ ξένων. Εἵπομεν, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην μας δὲν προφυλακίζεται ὁ ἀποκατεστημένος ἄλλοδαπός. Ἐτέρον ζήτημα ἀναφύεται, ἂν ὁ δηλώσας τὴν περὶ πολιτογραφίσεώς του θέλησιν ἄλλοδαπὸς προφυλακίζεται ἐπὶ πλημμελήματι. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη καταφατικῶς ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τοῦ περὶ ἰθαγενείας νόμου, τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ὁποίου ἐχορήγει τὰ πολιτικὰ δικαιώματα εἰς μόνην τὴν περὶ πολιτογραφίσεως αἵτησιν (ἀπ. 116 : 53), διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ προφυλακίζειν τοὺς ξένους ἐπὶ πλημμε-

λήματι, ὡς κανονίζον τὴν σχέσιν τῶν προσώπων πρὸς τὴν πολιτείαν, εἶναι διάταξις οὐχὶ τοῦ ἀστυκοῦ, ἀλλὰ τοῦ δημοσίου δικαίου. Ἡ λύσις αὕτη κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ἀστυκοῦ νόμου, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 καὶ ἐπόμε. τοῦ νόμου τούτου, οὐδὲν δικαίωμα ἀποκτᾷ ὁ ἄλλοδαπὸς διὰ τῆς πολιτογραφήσεως.

4) Κατ' ἐκείνων, οἵτινες, ἀρξαμένης τῆς ἀνακρίσεως, αὐτογνωμῶνως ἀπομακρύνονται ἢ προσπαθοῦσι ν' ἀπομακρυνθῶσι.

5) Κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ κακουργήματι εἶναι ὑποπτοι ὡς συναιτίοι, ἂν καὶ μόνον εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, καθ' ὅσον εἶναι φόβος ἐντεύξεως μετ' ἄλλων συναιτίων.

6) Κατὰ τῶν ὑπόπτων ἐνὸς τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 133, 212—214, 219, 236, 239, 241, 244, 245, 373, 388, 398, 404, 405, 407, 410, 412 καὶ 421 τοῦ Ποιν. Νόμου ἀναφερομένων πλημμελημάτων, καθ' ὅσον εἶναι κίνδυνος ἐντεύξεως μετ' ἄλλου τινὸς συναιτίου.

589. Τὴν προφυλάκισιν εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις δύναται νὰ διατάξῃ μόνος ὁ ἀνακριτὴς, πρὸς τοῦτο ὅμως εἶναι ἀνάγκη· α') νὰ ἐξετάσῃ τὸν κατηγορούμενον· β') ν' ἀκούσῃ τὴν γνώμην τοῦ εισαγγελέως. Ἡ ἐξέτασις ἐθεωρήθη ἀναγκαία, διότι ἐνδεχόμενον ν' ἀνατρέψῃ ὁ κατηγορούμενος διὰ τῆς ἀπολογίας του τὰς κατ' αὐτοῦ ἐνδείξεις, καὶ νὰ μὴ γεννηθῇ οὕτως ἀνάγκη προφυλακίσεως, εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ἡ ἐξέτασις ἐγένετο συνεπείᾳ κλήσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἢ συνεπείᾳ συλλήψεως αὐτοῦ δι' ἐντάλματος· εἰς ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις δύναται ὁ ἀνακριτὴς μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἢ ν' ἀπολύσῃ τὸν κατηγορούμενον, ἢ νὰ τὸν προφυλακίσῃ (ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ.). Ἄν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου προκύψωσι νέαι ἐνδείξεις κατ' αὐτοῦ καθιστῶσαι ἀναγκαίαν τὴν προφυλάκισίν του, δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ ἐντάλμα φυλακίσεως, χωρὶς νὰ ὑποβάλῃ εἰς νέαν ἐξέτασιν τὸν κατηγορούμενον, δύναται ὅμως καὶ νέον ἐντάλμα συλλήψεως νὰ ἐκδώσῃ (Helie n° 2661). Ἡ δὲ ἀκρόασις τοῦ εισαγγελέως πρὸ πάσης φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως (ἄρθρ. 213 καὶ 228 Ποιν. Δικ.) καθιερώθη ὡς ἐγγύησις μεμελετημένης χρήσεως τοῦ δικαίωματος τοῦ ἀνακριτοῦ.

590 Ἵνα προβῇ δὲ ὁ ἀνακριτὴς εἰς ἐκδοσιν ἐντάλματος φυλακίσεως πρέπει κατὰ τὸ ἄρθρ. 212 Ποιν. Δικ. νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ὑπόψια. Καὶ δὲν ὀρίζει μὲν ὁ νόμος εἰς τί συνίσταται ἡ ὑπόψια αὕτη, λαμβάνων ὅμως τις ὑπ' ὄψιν ὅσα εἶπομεν περὶ τῶν πρὸς ἐκ-

δοσιν ἐντάλματος συλλήψεως ἀπαιτουμένων ἐνδείξεων, καὶ ὅτι ἡ προφυλάκισις εἶναι μέτρον μᾶλλον καταθλιπτικὸν τῆς συλλήψεως, ὡς ἐπιφέρουσα ὀριστικὴν στέρτησιν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον, πρέπει νὰ παραδεχθῇ, ὅτι οὐχὶ ἐλαφρά τις ὑπόψια, ἀλλ' ἐνδείξεις, ἢ πείθουσαι, ἢ γεννώσαι καὶ σπουδαίας καὶ σοβαρὰς ὑπονοίας ἐνοχλῆς τοῦ κατηγορουμένου, δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι τὴν προφυλάκισιν αὐτοῦ. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι πρέπει συνήθως νὰ προηγήται τῆς ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου ἀνακριτικὴ τις ἐνέργεια πρὸς συλλογὴν τῶν ἐνδείξεων, ἐφ' ὧν θὰ βασισθῇ ὁ ἀνακριτὴς προφυλακίζων ἢ μὴ (Helie n° 2660).

591. Τὸ ἐντάλμα, δι' οὗ διατάσσει ὁ ἀνακριτὴς τὴν προφυλάκισιν, ὀνομάζεται ἐντάλμα φυλακίσεως. Συντάσσεται καθ' οὓς τύπους καὶ τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως, πρέπει ὅμως νὰ περιέχῃ προσέτι καὶ ἀκριβοῦς σημείωσιν τοῦ κκουργήματος ἢ πλημμελήματος, καὶ τὸ ἐφαρμοζόμενον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἐντολὴν νὰ μεταχθῇ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὰς ἐξεταστικὰς φυλακὰς. Ἐκτελεῖται δὲ τὸ ἐντάλμα τοῦτο ὡς καὶ τὸ τῆς συλλήψεως.

592. Ὁ προφυλακισθεὶς διαμένει εἰς τὰς φυλακὰς μέχρις οὗ, περαιωθείσης τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ὑποβληθείσης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον, διατάξῃ τοῦτο τὴν παῦσιν ἢ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς προφυλακίσεως (ἄρθρ. 259 Ποιν. Δικ.). Τῆς ἀρχῆς ταύτης εἰσήχθησαν δύο ἐξαιρέσεις.

Ἡ πρώτη εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 6 ἐδ. 2 τοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων οὐδέποτε ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν δύο μηνῶν ἄνευ δικαστικοῦ βουλευμματος, ὑποκειμένου καὶ τούτου εἰς ἀνακοπὴν, οὐδὲ μετὰ τὸ βούλευμα πέραν τῶν τριῶν μηνῶν. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εἶναι σαφῶς συντεταγμένον· ἡδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι διατάσσει τὴν ἀποφυλάκισιν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐν ὧν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς προφυλακίσεως, καὶ τοιαύτην τινὰ γνώμην ἐκφράζει ὁ Κωστῆς· ἀλλ' ἐκ τῆς συζητήσεως ἐξάγεται, ὅτι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἐννοια τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου, διότι, πρὶν τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν, ὁ πληρεξούσιος Χρηστοπόπουλος εἶπε· «Νὰ ἐξηγηθῇ καλῶς τοῦτο· ἰδοὺ τί ἐννοοῦμεν, ὅτι ἐκτὸς τῶν δύο μηνῶν κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βουλευμματος θὰ παρέλθωσι καὶ τρεῖς μῆνες ἀκόμη.» Ὁ δὲ πρόεδρος πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ψηφοφορία ἐδήλωσε ῥητῶς, ὅτι· «Ἡ πρότασις ἐννοεῖ, ὅτι ἂν ἐκεῖνος, καθ' οὗ ἐκδίδεται βούλευμα

παραπομπής, δὲν δικασθῇ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος ν' ἀποφυλακίζεται»· καὶ γενομένης ψηφοφορίας ἡ πρότασις ἐγένετο παραδεκτή. Καὶ μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εἶναι ἐντελῶς σαφές, καθ' ὅσον ἔχομεν βεβαίως τὴν τρίμηνον προθεσμίαν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλεύματος, ἀμφίβολον ὁμῶς μένει, ἂν ἡ πρὸ τοῦ βουλεύματος πρὸς ἀνάκρισιν προθεσμία δύναται νὰ ᾖναι ἀνωτέρα τῶν δύο μηνῶν. Ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ἐπὶ τοῦ ἁρθρου συζητήσεως ἐξάγομεν, ὅτι πλέον τῶν πέντε μηνῶν δὲν δύναται νὰ μείνῃ προφυλακισμένος ὁ ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι κατηγορούμενος (Ἐφημ. Συνελ. τόμ. 6 σελ. 83).

Ἡ δευτέρα ἐξαίρεσις εἰσήχθη διὰ τοῦ νόμου BIE' καὶ ἀπὸ 11 Ἰουλίου 1892 νόμου, ὅστις, κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Γαλλικοῦ νόμου τῆς 14 Ἰουλίου 1865, προσέθηκεν εἰς τὸ ἄρθρ. 228 τῆς Ποιν. Δικ. δύο νέα ἐδάφια ἔχοντα ὡς ἐξῆς: «Ἐὰν διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς πεισθῶσιν, ὅτι ἐξέλιπεν ὁ λόγος, δι' ὃν διετάχθη κατὰ τὸ ἄρθρ. 212 ἡ προφυλάκισις, ὑποβάλλουσι πρὸς τὸ συμβούλιον αἰτήσιν περὶ προσωρινῆς ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου· ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἀποφαίνεται τὸ συμβούλιον ἀμετακλήτως. Κατὰ τοῦ προσωρινῶς ἀποφυλακισθέντος δύναται νὰ ἐκδοθῇ ἐπὶ τῇ αὐτῇ πράξει νέον ἔνταλμα συλλήψεως ἢ φυλακίσεως».

593. Μετὰ τῆς προφυλακίσεως συνδέεται καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς συγκοινωνίας. Τὸ μέτρον τοῦτο σκοπεύει νὰ προλάβῃ τὰς συνεννοήσεις τῶν προφυλακισμένων μετὰ τῶν οἰκείων των πρὸς ἀπόκρυψιν ἢ διαστροφὴν τῆς ἀληθείας· διὰ τοῦτο μόνον διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 234 Ποιν. Δικ. Ἀλλὰ καὶ τότε δύναται ὁ ἀνακριτὴς ἢ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν εἰς τὸν προφυλακισμένον προσέλευσιν τῶν οἰκείων του ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν ἐπιστατῶν· δὲν πρέπει μάλιστα ν' ἀρνῶνται τὴν χορήγησιν τῆς ἀδείας ταύτης, εἰμὴ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἀληθὴς κίνδυνος βλάβης τῆς ἐνεργουμένης ἀνακρίσεως, διότι ἡ στέρησις πάσης συγκοινωνίας μεταβάλλει εἰς ἀληθῆ ποινὴν τὸ προφυλακτικόν ἀπλῶς μέτρον τῆς προφυλακίσεως (Helie n° 2708).

594. Ὁ νόμος ἐπέτρεψεν ἐξαιρετικῶς τὴν προφυλάκισιν καὶ ἐπὶ πταισμάτων. Δύναται δὲ νὰ διατάξῃ αὐτὴν ὁ εἰρηνοδίκης, ἂν πρόκηται περὶ τῶν ἐν τοῖς ἁρθροῖς 519, 524—526, 528, 663, 664, 666, 673, 688, 689, 693, 699, Ποιν. Νόμου ἀναφερομένων πται-

σμάτων, καὶ ἡ ὑπάρχη φόβος ἐντεύξεως μὲ ἄλλους συνενόχους, ἡ πρό-
κηται περὶ ἄγυρτων, περὶ ξένων, ἡ περὶ ἀνθρώπων, οὔτινες, ἀρξαμέ-
νης τῆς ἀνακρίσεως, αὐτογνωμόνως ἀπομακρύνονται ἢ αὐθαιρέτως
προσπαθοῦσι ν' ἀπομακρυνθῶσι. Φρονοῦμεν, ὅτι εἶναι ἀτοπώτατον νὰ
ἐπιτρέπηται προφυλάκισις, προκειμένου περὶ πταισμάτων, καὶ νὰ ἐπα-
φίνηται ἡ περὶ αὐτῆς ἀπόφασις, ὡς καὶ ἡ πρὸς ἄρσιν αὐτῆς ἀναγκαία
ἐγγύησις, εἰς τὴν κρίσιν μόνου τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ πολλάκις, ἐν ἐλ-
λείψει αὐτοῦ, εἰς τὴν κρίσιν τοῦ εἰρηνοδικιακοῦ παρέδρου, κατὰ τῆς
ἀποφάσεως τῶν ὁποίων οὐδὲν ἀναφέρει ὁ νόμος ἔνδικον μέσον. Ἄν
ἔθεώρει ὁ νομοθέτης ἀναγκαίαν τὴν προφυλάκισιν καὶ ἐπὶ πράξεων,
ἃς χαρακτηρίζει ὡς πταίσματα, ἡδύνατο νὰ χαρακτηρίσῃ ταῦτα ὡς
πλημμελήματα, ἵνα ὑπάρχῃ ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου ἡ ἐγγύησις
τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ ἡ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου. Εὐτυχῶς εἰς τὴν
πρακτικὴν περιέπεσεν εἰς ἀχρηστίαν ἡ διάταξις αὕτη, καὶ φρονοῦμεν,
ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ εἰρηνοδίκου ἐπαφινομένης τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς,
δὲν θὰ εὗρεθῇ τοιοῦτος, ὅστις νὰ θεωρήσῃ ἀναγκαίαν τὴν προφυλά-
κισιν ἐπὶ πταισμάτων.

595. Πρὸς φύλαξιν τῶν δι' ἐντάλματος συλλήψεως ἡ φυλακίσεως
κρατουμένων προσδιορίζονται ἰδιαιτέραι φυλακαὶ ὑποδίκων (ἄρθρ.
230 Ποιν. Δικ.). Ὁ ἐπιστάτης τῶν φυλακῶν τούτων διορίζεται ὑπὸ
τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης (ἄρθρ. 553 Ποιν. Δικ.), ὁρεῖται δὲ
νὰ ἔχῃ δύο βιβλία, ἅτινα, πρὶν ἢ γείνῃ χρῆσις αὐτῶν, υπογράφονται
ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ. Εἰς τὸ ἐν τῶν βιβλίων τούτων ἐγγράφονται τὰ
ἐντάλματα τῆς συλλήψεως, εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὰ τῆς φυλακίσεως, κάτωθι
δὲ βεβαιοῦται ἡ παράδοσις τοῦ συλληφθέντος (ἄρθρ. 231 Ποιν. Δικ.).
Ἐὰν κατὰ τινος, παραληφθέντος εἰς φυλακὴν δι' ἐντάλματος συλ-
λήψεως, ἐκδοθῇ μετὰ ταῦτα ἐντάλμα φυλακίσεως, διαγράφεται ὁ συλ-
ληφθεὶς, ἀπὸ τοῦ βιβλίου τῆς συλλήψεως καὶ μεταγράφεται εἰς τὸ
βιβλίον τῆς φυλακίσεως, ἡ δὲ ἀποδοχὴ τοῦ φυλακισθέντος βεβαιου-
ται καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει ὑπὸ τοῦ δεσμοφύλακος ἐν τῷ τῆς φυ-
λακίσεως βιβλίῳ. Ἐπίσης ἐν περιπτώσει ἀποφυλακίσεως ἡ μεταφορὰς
εἰς ἄλλην φυλακὴν γίνεται βεβαίωσις περὶ τούτου εἰς τὰ βιβλία (ἄρθρ.
232, 233 Ποιν. Δικ.).

Ὁ ἐπιστάτης ὁρεῖται νὰ παραδεχθῇ μὲν τὸν συλληφέντα, ἀμα
ἐπιδειχθῇ αὐτῷ ἐντάλμα συλλήψεως ἡ φυλακίσεως (ἄρθρ. 231 Ποιν.
Δικ.), νὰ ἀρνηθῇ δὲ τὴν παραδοχὴν ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἄλλως

υποβάλλεται εἰς τὴν ἔνεκα παρὰ νόμου κατακρατήσεως ποινὴν (ἄρθρ. 554. Ποιν. Δικ.).

Ἡ διαχείρισις τῆς ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν ὑποδίκων εὐταξίας ἀνατίθεται κυρίως εἰς τὴν κατὰ τόπον ἀστυνομίαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ εἰσαγγελέως (ἄρθρ. 557 Ποιν. Δικ.). Περὶ δὲ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν διακοσμῆσεως καὶ διοικήσεως ὀφείλουσιν οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ συντάττωσι καὶ κοινοποιῶσιν ἰδιαίτερος ὁδηγίας. Ἐὰν αἱ ὁδηγίαι αὗται δὲν τὸ ἀπαγορεύωσι, δύναται νὰ δοθῇ εἰς τοὺς ὑποδίκους καλλιτέρα περιθάλψις δι' ἰδίᾳς αὐτῶν δαπάνης (ἄρθρ. 556 Ποιν. Δικ.).

Ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐπισκέπτονται δις τοῦ μηνὸς τὰς φυλακὰς τῶν ὑποδίκων, ἐξετάζουσιν ἂν νομίμως κρατῶνται οἱ ἐν αὐταῖς φυλακισμένοι, ἐρευνῶσιν ἂν τηρῶνται τακτικῶς τὰ βιβλία τῶν φυλακῶν, ἂν τηρῶνται αἱ περὶ τῶν φυλακῶν διατάξεις, ἂν προσφέρωνται καλῶς οἱ ἐπιστάται πρὸς τοὺς φυλακισμένους, κτλ. συντάσσοντες περὶ τούτων ἔκθεσιν (ἄρθρ. 557 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.) (ἐγγραφοὶ 23 Μαΐου 1839 ὑπουργείου δικαιοσύνης).

Πᾶσα παρὰ τῶν ἐπιστατῶν παράβασις τῶν διατεταγμένων ὁδηγιῶν καὶ ἄλλων διατάξεων τιμωρεῖται πειθαρχικῶς παρὰ τοῦ συμβουλίου τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ ποινικῆς καταδιώξεως (ἄρθρ. 559 Ποιν. Δικ.). Ἐὰν ὁ ἐπιστάτης ἀποποιηθῇ νὰ ἐπιδείξῃ φυλακισμένον τινὰ, ἢ τὸ ἐνταλμα τῆς συλλήψεως ἢ φυλακίσεως, ἢ τὰ βιβλία τῶν φυλακῶν εἰς τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν ἐφορίαν τῶν φυλακῶν ὑπάλληλον, τιμωρεῖται διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἐπὶ παρὰ νόμῳ κατακρατήσῃ (ἄρθρ. 562 Ποιν. Δικ.).

Ἐὰν τις φυλακισμένος παρεξέτράπη εἰς ἀπειλὰς, λοιδορίας ἢ βίαν ἐναντίον ἄλλου φυλακισμένου, ἢ τοῦ ἐπιστάτου τῆς φυλακῆς, ἢ τινος τὴν ἐφορίαν τῆς φυλακῆς ἐπιτετραμμένου ὑπαλλήλου, ἢ κατέστη ὑποπτος ἀποδράσεως, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως δι' αὐστηροτέρως καθείρξεως ἢ δι' ἐλαττώσεως τῆς τροφῆς, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς ποινικῆς τυχὸν καταδιώξεως (ἄρθρ. 560 Ποιν. Δικ.).

Ἐὰν τις κατακρατῇται εἰς τόπον μὴ προσδιωρισμένον πρὸς φυλακὴν, ἢ καὶ εἰς φυλακὴν μὲν, ἀλλὰ κατὰ τρόπον μὴ νόμιμον, ὑπάγει ἐκεῖ προσκαλούμενος ἢ αὐτεπαγγέλτως ἕκαστος εἰσαγγελεὺς, ἢ ἄλλος τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 17 ἀναφερομένων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἐλευθερῶναι παραχρῆμα τὸν αὐτογνωμόνως ἢ παρὰ νόμῳ φυλακισθέντα, ἢ κατὰ τὰς περιστάσεις τὸν παραδίδει εἰς τὸν ἀρμόδιον ὑπάλληλον.

ἄλλως τιμωρεῖται μὲ τὴν ποινὴν τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς τοὺς συναι-
τίους αὐτογνώμονος φυλακίσεως (ἄρθρ. 561 Ποιν. Δικ.).

Ε'. 'Απόλυσις δι' ἐγγυήσεως.

596. Ἡ προφυλάκισις ἐπιδιώκει, ὡς εἶδομεν, τὴν προφύλαξιν τῆς ἀνακρίσεως ἀπὸ πάσης ἀντενεργείας τοῦ κατηγορουμένου, καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰς τοῦτον ἐπιβολῆς τῆς νομίμου ποινῆς κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἀποδράσεως. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος σκοπὸς δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, ὥστε, ὅσάκις ὑπάρχει τοιοῦτος κίνδυνος ἀλλοιώσεως ἢ ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων, ἡ προφυλάκισις πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ὁ δεῦτερος ὁμῶς σκοπὸς δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου χορηγήσεως ἐγγυήσεως περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐμφανίσεώς του, ὅσάκις ἡ ἀπειλουμένη ποινὴ εἶναι τοιαύτη, ὥστε δὲν φαίνεται πιθανόν, ὅτι θὰ προτιμήσῃ μᾶλλον ὁ κατηγορούμενος ν' ἀπωλέσῃ τὴν ἐγγύησιν, καὶ νὰ στερηθῇ τὴν πατρίδα ἀποδιδράσκων, ἢ νὰ τρέξῃ τὸν κίνδυνον νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν ἐκείνην.

597. Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία ἠκολούθησε τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀπαγορεύσασα τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, ὅσάκις ὑπάρχει κίνδυνος συνεννοήσεως ἢ μεταβολῆς τῶν ἀποδείξεων, καὶ ὅσάκις ἔνεκα τοῦ μεγέθους τῆς ποινῆς ἢ ἄλλων περιστάσεων δὲν παύει ὁ κίνδυνος τῆς ἀποδράσεως διὰ τῆς χορηγουμένης ἐγγυήσεως, ἐπιτρέψασα ὁμῶς αὐτὴν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν. Ἄς ἐξετάσωμεν τὰς περὶ τούτου διατάξεις αὐτῆς.

Τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 4 καὶ 5 ἀπαγορεύει τὴν δι' ἐγγυήσεως προφυλάκισιν, ὅσάκις ὑπάρχει κίνδυνος συνεννοήσεως ἢ ἐξαφανίσεως τῶν ἀποδείξεων. Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι λογικὴ συνέπεια τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 208 ἐδ. 5 καὶ 6, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται προφυλάκισις εἰς ὁμοίας περιπτώσεις· καὶ ἡδυνάτό τις μὲν ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς προφυλακίσεως εἰς περιπτώσεις τοιαύτας, παραδεχόμενος ὁμῶς αὐτὴν, δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, διότι οὐδεμίαν ἡ ἐγγύησις δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν κατὰ τῶν κινδύνων ἐκείνων. Μόνον εἰς τὰ πταίσματα φαίνεται ἀνακλόουθος ὁ νόμος, ἐπιτρέπων τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν ἀπὸ προφυλακίσεως διαταχθεῖσας λόγῳ φόβου ἐντεύξεως μὲ ἄλλους συνενόχους (ἄρθρ. 141 Ποιν. Δικ.).

598. Τὰ λοιπὰ ἐδάφια τοῦ ἄρθρ. 236 ἀπαγορεύουσι τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, ὡς ὅτι δὲν θεωρεῖται αὕτη ἀποκρῶσα πρὸς παῦσιν τοῦ κινδύνου τῆς ἀποδράσεως. Πρώτη τοιαύτη περίπτωσις εἶναι, ὅταν κατηγορῇται τις ἐπὶ κακουργήματι, ἕνεκα τοῦ μεγέθους τῆς ποινῆς (ἄρθρ. 236 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Ἀλλὰ πῶς θ' ἀνεύρωμεν, ἂν πρόκειται περὶ κακουργήματος; τί θὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν; τὴν μήνυσιν, τὸν ἐπ' αὐτῆς χαρακτηρισμὸν τῆς εἰσαγγελίας, διδούσης παραγγελίαν πρὸς ἀνάκρισιν, ἢ τὸ ἔνταλμα τῆς φυλακίσεως; Διάφοροι συγγραφεῖς προέτειναν ἕνα καὶ τῶν μέσων τούτων· ἀλλ' ὁ Helie, ἀποκρούων ὅλα τὰ μέσα ταῦτα, ὀρθῶς φρονεῖ, ὅτι ἡ κατάστασις ἐν γένει τῆς ἀνακρίσεως, καθ' ἣν στιγμὴν ζητεῖται ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἵνα προσδιορισθῇ ὁ χαρακτήρ τῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀποδιδομένης πράξεως. Ἄν ἐκ τῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀποδείξεων προκύπτῃ, ὅτι ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος, ἡ αἵτησις πρέπει ν' ἀπορρίψῃ, ἄλλως νὰ γείνη δεκτὴ (Helie n° 2729). Ἄν δὲν ἐγένοντο τοιαῦτα ἀνακρίσεις δυνάμεναι νὰ ὁδηγήσωσι τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μήνυσις καὶ ἡ ἀπολογία τοῦ προφυλακισθέντος, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν μόνον θὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἀδίκημα.

Ἄν τὸ συμβούλιον δὲν ἐθώρησε τὴν πρᾶξιν ὡς κακούργημα, καὶ ἐπέτρεψε τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, κατοπινὴ δὲ ἀναφανῶσι νέαι ἐνδείξεις καθιστῶσαι τὴν πρᾶξιν κακούργημα, δύναται νὰ ὑποβληθῇ ἐκ νέου ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον ἵνα ἀνακαλέσῃ τὸ βούλευμα, δι' οὗ ἐπετράπη ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, καὶ ἀνακτῇ οὕτως ὁ ἀνακριτὴς τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδώσῃ νέον ἔνταλμα συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως· ἀλλὰ καὶ τὸ συμβούλιον δύναται νὰ διατάξῃ τοιαύτην (Helie n° 2730). Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ εἰς τὴν ἀντίστροφον περίπτωσιν, καθ' ἣν νέαι ἐνδείξεις ἀποκρούουσι τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρα τοῦ κακουργήματος· δύναται τότε τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν αἵτησιν περὶ προφυλακίσεως, ἣν εἶχε πρότερον ἀπορρίψει (Helie n° 2731).

Σημειωτέον, ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ἐπετράπη διὰ τοῦ νόμου τῆς 14 Ἰουλίου 1865 ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλάκισις καὶ ἐπὶ κακουργημάτων. Συμφωνοῦμεν δὲ πληρέστατα μετὰ τοῦ Κωστή (σελ. 456 σημ. 2), ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν εἶδει νὰ ἐπεκταθῶσιν αἱ περιπτώσεις τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως.

599. Ἐξαίρεσιν τοῦ ἄρθρ. 236 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. καθιέρωσε τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ Συντάγματος, ἐπιτρέψαν τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν κακουργημάτων. Τὸ ἄρθρ. 6 ἐδ. 1 Συνταγμ. ἔχει ὡς ἐξῆς· «Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, τῇ αἰτήσῃ τοῦ προφυλακισθέντος, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν τούτου ἐπὶ ἐγγυήσει ὀριζομένη διὰ δικαστικοῦ βουλευματος, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνακοπή». Ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρου δύναται τὸ συμβούλιον, ἐξάγεται, ὅτι δὲν ὀφείλει τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλάκισιν, ἀλλ' εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἀνετίθη ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις. Ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου μάλιστα ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει συζητήσις αἶρει καὶ τὸν ἐλάχιστον δισταγμὸν, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου. Ἀληθῶς, τὸ ἄρθρον τοῦτο κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος εἶχεν ὡς ἐξῆς. «Πᾶς ἐπὶ πολιτικῶ ἐγκλήματι προφυλακιζόμενος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀποφυλάκισιν του δι' ἐγγυήσεως ὀριζομένης.....» Ἐκ τῆς συντάξεως ταύτης ἡ δύνατο ἀληθῶς νὰ ἐξαχθῇ, ὅτι ὤφειλε τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν ἀποφυλάκισιν, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ ἐπολέμησαν τὸ ἄρθρον· ἀνελθὼν ὁμως εἰς τὸ βῆμα ἐν τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Μίλησις, ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν ἦτο τοιαύτη ἡ ἰδέα τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ὅτι δικαίωμα αὕτη μόνον ἐνόησε νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ πρὸς σαφεστέραν ἐκφρασιν τῆς ἰδέας ταύτης ὑπέβαλε τροποποιήσιν, ἥτις παραδεχθεῖσα ἀποτελεῖ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον 6 ἐδ. 1 (Ἐφημ. Ἐθνοσυνελ. τόμ. 6 σελ. 80 καὶ ἐπομ.) (ἀπ. 168 : 88). Πότε ὁμως πρέπει νὰ τὴν ἐπιτρέπῃ τὸ συμβούλιον; Φρονοῦμεν, ὅτι τότε μόνον δύναται τὸ συμβούλιον εὐλόγως νὰ τὴν ἀρνήθῃ, ὡς ὅτις ὑπάρχει ἡ κίνδυνος τῆς πολιτείας, ἡ κίνδυνος βλάβης τῆς ἀνακρίσεως, ἡ κίνδυνος φυγῆς τοῦ κατηγορουμένου. Καὶ κίνδυνος μὲν τῆς πολιτείας ὑπάρχει, ὡς ὅτις ἐνδεχόμενον εἶναι, ἐξεργόμενος τῶν φυλακῶν ὁ κατηγορούμενος, νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, δι' ἃ κατηγορεῖται, ἢ νὰ διαταράξῃ ἐν γένει τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν. Κίνδυνος δὲ βλάβης τῆς ἀνακρίσεως, ὡς ὅτις ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδείξεων καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ κατηγορουμένου ἀποφυλακιζομένου. Κίνδυνος τέλος φυγῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὡς ὅτις ἡ ἐπιβληθησομένη ποινὴ εἶναι τοσαῦτον σπουδαία καὶ ἡ καταδίκη τοσαῦτον πιθανή, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ὁ κατηγορούμενος τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐγγυήσεως, ἢ τὴν ὑπόβολήν του εἰς τὴν δίκην.

600. Δευτέρα περίπτωσις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις, εἶναι ἐπὶ ἀγυρτῶν, ἢ ἄλλως ἀγνώστων, ἢ ὡς ἐκ τοῦ βίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος ἐπικινδύνων εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ἀνθρώπων, καὶ ἰδιαιτέρως ἀνθρώπων καταδικασθέντων ἤδη ἕνεκα βαρέων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων (ἄρθρ. 236 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Τὸ ἄρθρ. 208 ἐδ. 2 ἐπέτρεψε προφυλάκισιν, προκειμένου περὶ ἀγυρτῶν (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 588). ἤδη τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 2 ἀπαγορεύει ὡς πρὸς αὐτοὺς τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν.

Τὸ ἄρθρ. 208 ἐδ. 1 ἐπέτρεψεν ἐπίσης προφυλάκισιν, προκειμένου περὶ καταδικασθέντων ἐπὶ πλημμελήματι ἢ κακουργήματι. Ἡδη τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 2 ἀπαγορεύει τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν, ἂν πρόκειται περὶ βαρέων πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, πρέπει δέ, ὡς ἐκ τοῦ ὅλου ἐδαφίου ἐξάγεται, νὰ θεωρηθῶσι τοιαῦτα τὰ ἐμφαινόμενα ἀνθρωπον ἐπικίνδυνον.

Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 1 ἔχει καὶ τὴν φράσιν, ἢ ἄλλως ἀγνώστων ἢ ὡς ἐκ τοῦ βίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος ἐπικινδύνων εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ὁ νόμος δὲν διέταξε τὴν προφυλάκισιν τοιούτων ἀνθρώπων, ἐπομένως οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα ταῦτα πρέπει νὰ ὑπάγωνται συγχρόνως εἰς μίαν τῶν κατηγοριῶν τοῦ ἄρθρ. 208 Ποιν. Δικ. διότι ἄλλως, μὴ ἐπιτρεπομένης προφυλάκισεως, οὐδὲ περὶ ἀπολύσεως δύναται νὰ γείνη λόγος.

Τρίτη τοιαύτη περίπτωσις εἶναι ἐπὶ ἀνθρώπων, οἵτινες, ἐπιτυχόντες πρότερον ἄλλης ἀπολύσεως, μετεχειρίσθησαν κακῶς αὐτήν (ἄρθρ. 236 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Ὡς κακὴ μεταχείρισις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ μὴ ἐμφάνισις αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ δικαστηρίου, ἅμα κλητευθέντων, δὲ εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ κατάπτωσις τῆς ἐγγυήσεως, ἥτις μόνον ἂν παρέλθῃ ἀνωφελῶς τρίμηνος προθεσμία ἐπέρχεται. Τὸ ἄρθρ. 126 instr. crim. ἀπαιτεῖ τὴν ἐκβίασιν τοῦ ἐγγυητοῦ εἰς πληρωμὴν (*qui aurait laissé contraindre sa caution*), ὥστε μόνῃ ἡ μὴ ἐμφάνισις δὲν ἀρκεῖ ἐν Γαλλίᾳ νὰ στερήσῃ τινὰ τοῦ εὐεργετήματος τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως (*Helie n° 2737*).

601. Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ προσωρινὴ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις ἀπαγορεύεται. Εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς δύναται τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν νὰ τὴν διατάξῃ. Ἐκ τῆς ἐκφράσεως δύναται ἐξάγεται, ὅτι καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου ἀνετίθη ν' ἀποφασίσῃ, ἂν πρέπη νὰ ἐπιτραπῇ ἡ δι'

ἐγγυήσεως ἀπόλυσις (Κωστῆς σελ. 458 σημ. 6). Παρομοίαν διάταξιν περιεῖχε καὶ τὸ ἄρθρ. 114 instr. crim. καὶ μετὰ κυμάνσεις τῆς νομολογίας τὴν αὐτὴν ἔλαβεν ἐπὶ τέλους ἐρμηνείαν· ἀλλ' ὁ Helie (n° 2738) θεωρεῖ ἄτοπον ν' ἀφίνηται εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστῶν ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις, ἀφοῦ ὁ νόμος προσδιώρισε τὰς περιπτώσεις.

602. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 237 Ποιν. Δικ. τὴν ἐπὶ ἐγγυήσει ἀποφυλάκισιν δύναται νὰ διατάξῃ τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν κατ' αἵτησιν τοῦ φυλακισθέντος ἐν οἱαδήποτε καταστάσει τῆς προδικασίας ἦτο· οὐχὶ ἐν πάσῃ στάσει τῆς ὑποθέσεως, ὡς ἰσχύει ἐν Γαλλίᾳ (ἄρθρ. 114 instr. crim.). Τὴν διάταξιν ταύτην κατὰ γράμμα ἐρμηνεύουσιν ἡ νομολογία παρεδέχετο, ὅτι παρ' ἡμῖν, εἰσαχθείσης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, δὲν ἐπιτρέπεται πλέον αἵτησις περὶ ἀπολύσεως ἐπὶ ἐγγυήσει (ἀπ. υλδ : 40 καὶ 53 : 61). Βραδύτερον ὁ Ἄρ. Πάγος μετέβαλε νομολογίαν παραδεχθεῖς, ὅτι καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐπιτρέπεται αἵτησις περὶ ἀπολύσεως ἐπὶ ἐγγυήσει, εἰσαγομένη τότε ὡς παρεμπίπτον ζήτημα εἰς τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον (ἀπ. 117 : 72)· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ὀρθὴν τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἕνεκα τοῦ ῥητοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρ. 237.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν, τίς ἡ διάρκεια τῆς προδικασίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται ἡ περὶ ἀποφυλάκισεως αἵτησις, κατὰ τὴν προτέραν νομολογίαν τοῦ Ἄρ. Πάγου, ἢ μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἡ αἵτησις εἰς τὸ δικαστήριον, κατὰ τὴν νεωτέραν νομολογίαν. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ κατὰστασις τῆς προδικασίας ἐξакολουθεῖ μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν τὸ δικαστήριον ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὅτι ἐπομένως μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης δύναται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ συμβούλιον ἡ περὶ ἀποφυλάκισεως αἵτησις, ἦτοι καὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βουλευματος, καὶ μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, διότι καὶ αἱ πράξεις αὗται πρᾶσκειν ἄλλοι μὲν τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν, ἀνήκουσιν ὅμως εἰς τὴν προδικασίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ περὶ προδικασίας τμήματι περιλαμβάνονται τὰ περὶ αὐτῶν ἄρθρ. 264 ἐπομ. Ποιν. Δικ. Τὴν εὐρυτάτην ταύτην ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρ. 237 Ποιν. Δικ. παρεδέχθη ἡ 129 : 57 ἀπόφασις καθ' ἣν «ὀρίζων ὁ νόμος, ὅτι » ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις δύναται νὰ διαταχθῇ ἐν πάσῃ στάσει τῆς » προδικασίας, ἐννοεῖ προφανῶς καὶ τὴν μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βου-

» λεύματος τῆς παραπομπῆς μέχρι τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου ὀριστικῆς » συζητήσεως, διότι ἐκεῖ τελευτᾷ ἡ προδικασία»· τούναντίον αἱ ἄνω μνησθεῖσαι ἀποράσεις υ λ δ : 40 καὶ 53 : 61, περιορίζουσι τὴν ἔννοιαν τῆς προδικασίας μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὀριστικοῦ βουλευµατος. Φρονοῦµεν, ὅτι καὶ ἐν ἀµφιβολίᾳ ἀκόµη ἔδει νὰ προτιμηθῇ ἐρµηνεία προστατευτικὴ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας.

603. *Αν κατὰ τοῦ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως βουλευµατος τοῦ συμβουλίου γείνη ἀνακοπὴ, ποῖον συμβούλιον θὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως, τὸ τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ τὸ τῶν ἐφετῶν; Ἐν Γαλλίᾳ ἐναντίον τοῦ γράµµατος τοῦ ἄρθρ. 114 instr. crim. παρεδέχθησαν τὸ τῶν ἐφετῶν, διότι διὰ τῆς ἀνακοπῆς μεταβιβάζεται εἰς τοῦτο ἡ ὑπόθεσις. Δὲν θεωροῦµεν ὀρθὴν τὴν νομολογίαν ταύτην, φρονοῦντες, ὅτι τὸ ἄρθρ. 237 ἐχορήγησεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνεται πάντοτε περὶ τοῦ παρεµπίπτοντος ζητήµατος τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως, διότι οὐδεμίαν ποιεῖ διαστολήν. Ὅπως ἡ ἐκδοσις τοῦ ὀριστικοῦ βουλευµατος δὲν ἐπηρεάζει τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, οὕτω καὶ ἡ δι' ἀνακοπῆς μεταβίβασις τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἔχει πρόχειρον ὁ προφυλακισµένος κατηγορούµενος, ἡ δὲ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν προσφυγὴ καὶ βραδύτητας ἐπιβλαβεῖς, προκειµένου περὶ προσωπικῆς ἐλευθερίας, θὰ ἐπιφέρῃ, καὶ ζητήµατα θὰ γεννήσῃ, ἂν ἀπορρίβῃ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἀνακοπὴ.

604. Παρατηροῦµεν τέλος, ὅτι αἵτησιν περὶ ἀποφυλάκισεως δι' ἐγγυήσεως δύναται τις νὰ υποβάλῃ καὶ πρὶν ἐκτελεσθῇ κατ' αὐτοῦ τὸ ἔνταλµα τῆς προφυλάκισεως. Οὐδεὶς νόμος ἀπατεῖ νὰ προηγηθῇ ἡ προφυλάκισις, ἵνα ἐπιτραπῇ ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις. Ὁ πολίτης δύναται νὰ προφυλάξῃ τὴν ἐλευθερίαν του, ὅπως καὶ νὰ τὴν ἀνακτήσῃ ἀπολεσθεῖσαν (Helie n° 2739).

605. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, λαθὼν ὑπ' ὄψιν τὴν αἵτησιν τοῦ προφυλακισµένου, καὶ ἀκοῦσαν τὴν γνώµην τοῦ εἰσαγγελέως, λαμβάνον δὲ πληροφορίας παρὰ τε τοῦ ἀνακριτοῦ, ὄντος μέλους τοῦ συμβουλίου, καὶ ἐκ τῆς δικογραφίας, διατάσσει, ἂν ἐγκρίνῃ, τὴν ἀπόλυσιν δι' ἐγγυήσεως. Ἄνευ ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν δὲν δύναται νὰ διατάξῃ (ἄρθρ. 237 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Δύναται δὲ νὰ διατάξῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ ὁ αἰτῶν

ἄνευ ἀδείας τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, ὃν τὸ βούλευμα ἤθελε προσδιορίσει (ἄρθρ. 238 Ποιν. Δικ.).

606. Τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, εἰ μὲν ἐζητήθη ἡ ἀποφυλάκισις ὑπὸ προφυλακισμένου ἕνεκα πολιτικῶν ἀδικημάτων, ὁρίζεται διὰ τοῦ αὐτοῦ βουλεύματος τοῦ ἐπιτρέποντος τὴν ἀποφυλάκισιν (ἄρθρ. 6 Συντάγμ.). Εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν συζητεῖται μεταξύ κατηγορουμένου καὶ εισαγγελέως, καὶ ἐν διαφωνίᾳ ἀποφασίζει ἐκ νέου τὸ συμβούλιον (ἄρθρ. 240 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπανειλημμένης ταύτης εἰς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς καὶ τῆς ἐντεῦθεν βραδύτητος, καλὸν εἶναι νὰ ὁρίξῃ ὁ αἰτῶν τὴν ἀποφυλάκισιν ἐν τῇ αὐτῇ αἰτήσῃ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, ἣν προσφέρει νὰ δώσῃ, ὥστε, ἂν ὁ εισαγγελεὺς δὲν παραδέχεται αὐτήν, νὰ ὑποβάλλῃ τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα ἀποφασίξῃ τοῦτο συγχρόνως περὶ πάντων.

Τὸ μέγεθος τῆς ἐγγυήσεως μετρεῖται κυρίως κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους τῆς εἰς τὴν προσαπτομένην κολάσιμον πράξιν ἐπιβαλλομένης ποινῆς, λαμβάνονται ὅμως ὑπ' ὄψιν ἡ τε ποσότης τῆς δοθησομένης ἀποζημιώσεως καὶ τὰ ἐνδεχόμενα δικαστικὰ ἔξοδα. Οὐδέποτε δὲ τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως εἶναι ἑλαττον τῶν τετρακοσίων δραχμῶν (ἄρθρ. 240 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα κατὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου (120 instr. crim.) ἡ αἵτησις περὶ ἀποφυλακίσεως κοινοποιεῖται καὶ εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, ὑπεστήριξαν συγγραφεῖς, ὅτι τότε μόνον πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, περὶ ἧς ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 119 instr. crim. ὅταν παρέστη πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὴν ποινικὴν δίκην (Mangin de l' instr. écrit. n° 118), ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἀπεκρούσθη παρ' ἄλλων καὶ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ τὴν νομολογίαν, διότι ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν (Helie n° 2754). Ἡ τελευταία αὕτη γνώμη πρέπει νὰ ἰσχύσῃ ἔτι μᾶλλον παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς οὐδεὶς νόμος ἀπαιτεῖ τὴν κοινοποίησιν τῆς αἰτήσεως περὶ ἀποφυλακίσεως εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, διότι τὸ ἄρθρ. 303 εἰς τὴν ἐγγυοδοσίαν καὶ τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις ἀπαιτεῖ νὰ συμπεριληφθῶνται καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὴν περὶ τοῦ βασίμου τῆς αἰτήσεως καὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυοδοσίας συζήτησιν.

607. Ἡ ἐγγυήσις διδεται καταβαλλομένης τῆς ταχθείσης ἐγγυητικῆς ποσότητος εἰς χρήματα, ἢ εἰς πράγματα χρημάτων ἀντάξια, ἢ δι' ὑποθήκης ἀξιοχρέου, ἢ δι' ἐγγυήσεως ἀξιοπίστων ἀνθρώπων

ἐντὸς τοῦ βασιλείου καθιδρυμένων (ἄρθρ. 239 Ποιν. Δικ.). Δίδεται δὲ ἡ ἐγγύησις παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ συντάσσεται περὶ αὐτῆς ἐκθεσις ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως (ἄρθρ. 241 Ποιν. Δικ.).

Καὶ τὸ ἀξιοχρεῶν τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως ἀποφασίζεται κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 240 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. μεταξύ τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἀποφασίζει τὸ συμβούλιον.

Ἀποφασισθείσης ἀξιοχρεοῦ τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως, ὁ εἰσαγγελεὺς ἐκτελεῖ τὸ περὶ ἀποφυλακίσεως βούλευμα, δίδων παραγγελίαν εἰς κλητῆρα ν' ἀποφυλακίσῃ δυνάμει αὐτοῦ τὸν προφυλακισμένον.

Ὁ οὕτως ἀποφυλακισθεὶς, τηρῶν τὰς ἐν τῷ ἐπομένῳ ἀριθμῷ ἐκτεθειμένας ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, μένει ἐλεύθερος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως καὶ μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως. Καθ' ἣν ὁμως στιγμὴν δημοσιεύεται ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις (ἄρθρ. 245 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.), τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως παύουσι, καὶ ὁ ἀπολυθεὶς φυλακίζεται ἐκ νέου. Μὴ ὑποθέσῃ δέ τις, ὅτι ἡ φυλάκισις αὕτη ἐκτελεῖται δυνάμει τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, διότι αὕτη μόνον ἀφοῦ κατασταθῇ τελεσίδικος δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ (ἄρθρ. 351, 405 καὶ 459 Ποιν. Δικ.). ἄλλ' οὐδὲ μὲ τὴν ἐν τῇ φυλακῇ κάθειρξιν τοῦ ἀναιρεσειόντος πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ, διότι αὕτη, ὡς ἐν κειρῷ θὰ ἴδωμεν, μόνον κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀναίρεσεως εἶναι ἀναγκασία, οὐχὶ καὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἀλλὰ τὰ εὐεργετήματα τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως παύουσι καὶ πρὸ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, καὶ περ τηρούντος τοῦ ἀπολυθέντος τὰς ἐν τῷ ἐπομένῳ ἀριθμῷ ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, ἂν καταχρώμενος τῆς ἐλευθερίας του παρέχῃ εὐλόγους ὑπονοίας, ὅτι θέλει ἐξαφανίσαι τὰ ἔγνη τῆς κολασίμου πράξεως, θέσει ἐκ μέσου τὰς ἀποδείξεις, ἢ δυσκολεύσει ἢ ματαιώσει τὴν ἀνάκρισιν (ἄρθρ. 245 ἐδ. 3, 236 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ.). Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 507, ὅτι οὐδόλως ἐπιτρέπεται εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις· ἐπόμενον ἦτο νὰ διαταχθῇ καὶ ἡ ἀνάκλησις αὐτῆς, ἐπιτραπείσης, ἐνεκεν ἐπελθόντος τοιοῦτου κινδύνου. Περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ κινδύνου τούτου θὰ ἀποφασίσῃ βεβαίως τὸ ἐπιτρέψαν τὴν ἀπόλυσιν συμβούλιον.

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως δὲν ἐφαρμόζονται εἰς ἄλλα ἀδικήματα, εἰς ἃ δὲν ἐκτείνεται ἡ δοθεῖσα ἐγγύησις, ὅθεν δύναται νὰ φυλακισθῇ ἐκ νέου ὁ ἀπολυθεὶς δι' ἑτερον κακούργημα ἢ πλημμέλημα, ὅταν ὑπάρξῃ νόμιμος περίπτωσις (ἄρθρ. 245 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

608. Ὁ δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλακιζόμενος ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρασταθῇ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων δίδεται καὶ ἡ ἐγγύησις (ἄρθρ. 238 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Ποῖαι αἱ συνέπειαι τῆς παραβάσεως τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀποφυλακισθέντος ὡς πρὸς τε τὴν ἐλευθερίαν του καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 245 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. ἐὰν ὁ ἀποφυλακισθεὶς ἄνευ εὐλόγων κωλυμάτων, καθιστώντων τὴν ἐμφάνισιν του ἀδύνατον, δὲν ἐμφανίζεται κλητευθεὶς, ἢ φεύγῃ, ἢ ὀρμᾶται πρὸς τὸ φεύγειν, ἢ ἐὰν παραβαίῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν εἰς αὐτὸν συμφωνίαν τοῦ νὰ μὴ καταλίπῃ ῥητόν τινα τόπον διαμανθῆς ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἀνακριτοῦ, στερεῖται τοῦ εὐεργετήματος τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως καὶ φυλακίζεται ἐκ νέου. Τίς θ' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων καὶ θὰ διατάξῃ τὴν νέαν φυλάκισιν; Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ συμβούλιον, ὡς παρέχον πλείονας ἐγγυήσεις.

609. Ἄν ὁ ἀποφυλακισθεὶς, ἢ ἕνεκα τῆς παραβάσεως τῶν ὑποχρεώσεων του, ἢ ἕνεκα τῶν λοιπῶν ἀνωτέρω λόγων, συλληθῇ, προφυλακίζεται μὲν, ἀλλ' οὐδεμίαν ὑφίσταται συνέπειαν ἐπιζήμιον ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν· αὕτη ἀπελευθεροῦται ὀλοτελῶς, καὶ πρέπει νὰ ἀποδοθῶσι τὰ κινήτὰ καὶ νὰ διαγραφῶσιν αἱ τυχόν ἐπὶ ἀκινήτων ἐγγραφεῖσαι ὑποθήκαι (ἄρθρ. 246 Ποιν. Δικ.).

Ἄν ὅμως ὁ ἀποφυλακισθεὶς δραπετεύσῃ, καὶ οὔτε αὐτὸς ἐκουσίως ἢ τῇ συνεργείᾳ τοῦ ἐγγυητοῦ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν ἐντὸς τριῶν μηνῶν, οὔτε συλληθῇ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης, τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως, ἀφαιρουμένων τῶν τῆς ἀνακρίσεως ἐξόδων, τῆς χρηματικῆς ποινῆς καὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τὸ κράτος. Μὴ ἐξαρκούσης δὲ τῆς ἐγγυήσεως εἰς ἑκτίσιν τῆς τε χρηματικῆς ποινῆς καὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρ. 31 Ποιν. Νόμ. καθ' ὃ προτιμῶνται αἱ πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις (ἄρθρ. 242 Ποιν. Δικ.).

Ἡ τρίμηνος προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς κλήσεως

πρὸς τὸν ἀποφυλακισθέντα· δὲν τρέχει δὲ ἐν ὧσιν ὑπάρχουσιν εὐλόγα καλύματα καθιστῶντα τὴν ἐμφάνισίν του ἀδύνατον, διότι, ὑπαρχόντων τοιούτων, οὐδὲ τῆς ἐλευθερίας του στερεῖται, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 608), ὁ ἀπολυθείς· διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄρθρ. 242 Ποιν. Δικ. φέρει αἰὲν ὁ κατηγορούμενος *δραπετεύσας* δὲν ἐμφανισθῇ. . . .»

Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ὑπάρχει διάταξις καταλογίζουσα ὑπὲρ τοῦ δημοσίου τὴν καταπεσοῦσαν ἐγγύησιν, ἐνεκα τούτου παραδέχονται οἱ συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία, ὅτι ἡ κατάπτωσις τῆς ἐγγυήσεως ἐπιφέρει ὡς ἀποτέλεσμα μόνον, ὅτι τὸ ποσὸν αὐτῆς θὰ χρησιμεύσῃ ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καὶ τοῦ δημοσίου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς χρηματικὰς ποινὰς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀποδίδεται εἰς τὸν κατηγορούμενον, ἂν ἐμφανισθῇ, εἴτε πρὸ τῆς καταδίκης του, εἴτε καὶ μετ' αὐτὴν, καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου ἀποδίδεται αὐτῷ πάντοτε ἡ ἐγγύησις (Tribut. ἐκδос. α' τόμ. 2 σελ. 292—293).

Παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 242 ὀρίζει προθεσμίαν, μετὰ τὴν ἀνωφελῆ παρέλευσιν τῆς ὁποίας ἐπέρχονται ὡς πρὸς τὴν ἐγγύησιν αἱ αὐτόθι ἀναφερόμεναι συνέπειαι, καὶ ἀναφέρει ῥητῶς ὡς μίαν τῶν συνεπειῶν τούτων, ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐγγυήσεως ἀνήκει εἰς τὸ κράτος· ἐσκόπει, φαίνεται, νὰ προλάβῃ τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἀναφερόμενα ζητήματα, ὥστε παρ' ἡμῖν ἡ μετὰ παρέλευσιν τῆς τριμήνου προθεσμίας ἐμφάνισις ἢ σύλληψις τοῦ ἀποφυλακισθέντος, εἴτε πρὸ τῆς καταδίκης του, εἴτε μετ' αὐτὴν, δὲν τὸν ἀπαλλάσσει τῶν ἐκτεθεισῶν συνεπειῶν τῆς καταπτώσεως τῆς ἐγγυήσεως, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 246 Ποιν. Δικ. ὅπερ προβλέπον τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς ἐγγυήσεως ἐνεκα νέας φυλακίσεως τοῦ ἀπολυθέντος, προσεπιφυλάττει ἐν τοσούτῳ τὰ διὰ τοῦ ἄρθρ. 242 ὠρισμένα. Ἐν μόνον ζήτημα δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ παρ' ἡμῖν, ἂν καὶ ἐν περιπτώσει ἀθώωσης του ὑφίσταται ὁ ἀποφυλακισθείς τὰς ἀνωτέρω ἐπιζημίους συνεπειάς. Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 242, ὁμιλοῦν περὶ χρηματικῆς ποινῆς καὶ ἀποζημιώσεως, ὑποθέτει προφανῶς ἐπελθοῦσαν καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου, διότι ἐν περιπτώσει ἀθώωσης, ὅτε πολιτικὴ ἀποζημιώσις δὲν ὑπάρχει, δὲν ὀρίζεται πόσον μέρος τῆς ἐγγυήσεως θὰ καταπέσῃ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, καὶ τέλος, διότι φαίνεται ἄδικον νὰ ὑφίσταται τοιαύτας ἐπιζημίους συνεπειάς ὁ ἀθῶος πολίτης ἐνεκα μόνης τῆς παρακοῆς του εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Τίς δὲ θέλει ἀποφασίσει περὶ τῆς συμπληρώσεως τῆς τριμήνου προ-
θεσμίας καὶ ἐπομένως περὶ τῆς καταπτώσεως τῆς ἐγγυήσεως ; Φρο-
νοῦμεν, ὅτι, σιωπῶσης τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας, ἀρμόδιον
ν' ἀποφασίσῃ εἶναι τὸ δικάσον τὴν ὑπόθεσιν δικαστήριον, διότι μέχρι
τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως, ἀμφίβολον εἶναι, ἂν θὰ καταπέσῃ ἡ ἐγγυή-
σις, ἔνεκα τῆς ἐνδεχομένης ἀθώσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ἀπο-
σβέσεώς τινος τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Διαταχθεῖσης τῆς καταπτώσεως τῆς ἐγγυήσεως, ὁ εἰσαγγελεὺς,
μετὰ τρεῖς τὸ πολὺ ἡμέρας ἀφοῦ γείνη τελεσίδικος ἡ περὶ τούτου ἀπό-
φασις, ἀποστέλλει ἀπόσπασμα αὐτῆς εἰς τὸ ἀρμόδιον δημόσιον τα-
μεῖον, ὅπερ ἐνεργεῖ πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς τὴν εἰσπραξιν (ἄρθρ.
86 ἐδ. 2 καὶ 87 τῆς Ποιν. Διατιμ.). Πρὸς τοῦτο τὰ μὲν κατατε-
θέντα τυχὸν ἐνέχυρα καὶ τὰ ἐνυπόθηκα ἀκίνητα ἐκτίθενται εἰς δικαστι-
κὸν πλειστηριασμὸν, καὶ τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως πλεονάσαν ἐπιστρέφεται
εἰς τὸν κατηγορούμενον ἢ ἐγγυητὴν (ἄρθρ. 243 Ποιν. Δικ.). ὁ δὲ ἐγ-
γυητὴς ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τὴν ποσότητα τῆς ἐγγυήσεως ἄνευ
τινὸς ἐνστάσεως ἢ δικαστικῆς μακρηγορίας, ἔχων δικαίωμα ἀναγω-
γῆς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τῶν κληρονόμων του (ἄρθρ. 244
Ποιν. Δικ.).

610. Ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀποφυλάκισις δύναται νὰ γείνη καὶ ἐπὶ
πταισμάτων. Ἐφαρμόζονται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ αὐταὶ διατυ-
πώσεις μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι τὰ ἔργα τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ
συμβουλίου ἐκπληροῖ ὁ εἰρηνοδίκης, τὰ τοῦ εἰσαγγελέως ὁ δημόσιος
κατήγορος, καὶ τὰ τοῦ γραμματέως ὁ γραμματεὺς τοῦ πταισμα-
τοδικείου.

Ἡ ἐγγύησις καὶ ἐπὶ πταισμάτων δὲν δύναται νὰ ᾔῃ κατωτέρα
τῶν δραχμῶν πεντήκοντα (141 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικ.).

§ 3.

Κατ' οἶκον ἔρευνα.**ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ**

611. Ἄσυλον κατοικίας.
 612. Περιπτώσεις κατ' οἶκον ἐρεύνης.
 613. Τίνες δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι κατ' οἶκον ἔρευναν;
 614. Χρόνος κατ' οἶκον ἐρεύνης. Κείμενα νόμου.
 615. Δύνανται νὰ γείνη τὴν νύκτα εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν;
 616. Δύνανται νὰ γείνη τὴν νύκτα εἰς ξενοδοχεῖα κτλ;
 617. Διατυπώσεις. Συμπαράλαβὴ ἐτέρου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.
 618. Πρόσκλησις κατηγορουμένων καὶ διαδίκων.
 619. Ἐκθεσις.
 620. Μέτρα ἐξασφαλιστικά.
 621. Ἀπαιτοῦνται πάντοτε αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις;
 621². Εἴσοδος εἰς στρατιωτικὸν κατάστημα.

611. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος «Ἡ κατοικία ἐκάστου εἶναι ἄσυλον. Οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσῃ». Κατοικίαν ἐννοεῖ προφανῶς τὸ Σύνταγμα οὐχὶ τὴν πολιτικὴν ἢ ἀστυκὴν, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ διαρκῶς ἢ προσκαίρως ἐνοικεῖ τις· συμπεριλαμβάμεται δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ περίφρακτος αὐλή (Βικέλας σελ. 132—133) (Σαρίπολος Συνταγ. Δικ. σελ. 797—798). Οὐδεμίαν δὲ ποιεῖται διάκρισιν μεταξὺ κατοικίας ἡμεδαπῶν ἢ ἀλλοδαπῶν, διότι τὸ ἄσυλον τῆς οἰκίας εἶναι ἔμφυτον παντὸς ἀνθρώπου δικαίωμα.

Ἐνταῦθα πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν, οὐχὶ πότε ἐν γένει ἐπιτρέπεται εἴσοδος εἰς ξένην οἰκίαν, διότι τοιαύτη ἔρευνα ἤθελε φέρεи ἡμᾶς ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς πραγματείας ἡμῶν, ἀλλὰ πότε κατὰ τὸν νόμον δύνανται νὰ ἐνεργηθῇ ἐγκύρως κατ' οἶκον ἔρευνα ὑπὸ ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ ὀρίσωμεν· α') τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται· β') τοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐνεργοῦσιν αὐτήν· γ') τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργηθῇ· καὶ δ') τὰς κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς τηρητέας διατυπώσεις.

612. Πάσης κατ' οἶκον ἐρεύνης δύο εἶναι κατὰ νόμον τὰ γενικά

προαπαιτούμενα· 1) νὰ ἐνεργῇται ἀνάκρισις ἢ ἐπὶ κακουργήματι, ἢ ἐπὶ πλημμελήματι, ἢ ἐπὶ τινὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 47—53 τοῦ νόμου περὶ ἐξυθρίσεων καὶ ἄρθρ. 673, 693, 701 καὶ 702 Ποιν. Νόμου προβλεπομένων πταισμάτων (Helie n° 2352). Ἐκ τοῦ ἄρθρ. 136 Ποιν. Δικ. ἡδυνάτο τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἐπὶ ὅλων τῶν πταισμάτων ἐπιτρέπεται κατ' οἶκον ἔρευνα, ἀλλ' ἐπερχόμενον εὐτυχῶς τὸ ἄρθρ. 170 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. περιορίζει τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν εἰς μόνον τ' ἀνωτέρω πταίσματα· 2) νὰ δύναται μετὰ λόγου νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ βεβαίωσις τῆς πράξεως, ἡ ἀνακάλυψις ἢ ἡ ἀποδείξις τῶν ἐνόχων, ἢ τέλος ἡ ἀποκατάστασις τῆς προξενηθείσης ζημίας δύναται διὰ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης νὰ κατορθωθῇ ἢ νὰ εὐκολυνθῇ (ἄρθρ. 169 Ποιν. Δικ.). Ἀνάλογον εἶναι τὸ ἄρθρ. 98 Καν. Χωροφυλ. ἔχον οὕτω· «Ἄν τὸ ἔγκλημα ᾖ φύσεως τοιαύτης, ὥστε ἡμπορεῖ ν' ἀποδειχθῇ δι' ἐγγράφων ἢ ἄλλων πειστηρίων, εὐρισκομένων παρὰ τῷ κατηγορουμένῳ, τότε οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς πηγαίνουν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ, διὰ νὰ φροντίσουν τὴν ἀναζήτησιν ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὅποια φαίνονται εἰς αὐτοὺς ἀναγκαῖα πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· εἶναι ὅμως ῥητῶς ἀπηγορευμένον νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὰς οἰκίας διὰ νυκτὸς κατὰ τὸ ἄρθρ. 122, ἀλλὰ πρέπει νὰ περιορίζωνται εἰς τὸ νὰ λαμβάνουν τὰ προσδιοριζόμενα μόνον μέτρα εἰς τὸ ἄρθρ. 123».

Πότε ὑπάρχει περίπτωσις τοιαύτη, ἡ κρίσις τοῦ ἐνεργοῦντος ὑπαλλήλου θ' ἀποφασίσῃ, ἐννοεῖται δὲ, ὅτι πρέπει νὰ προβαίῃ μετὰ πολλῆς περισκέψεως.

Ὑπαρχουσῶν τῶν προϋποθέσεων τούτων, δύναται κατὰ τὸ ἄρθρ. 170 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. νὰ ἐνεργηθῇ κατ' οἶκον ἔρευνα, ἂν ὁ ἐνοικὸς ᾖ ὠρισμένος ὑποπτος τοῦ ἀνακρινομένου ἀδικήματος, ἢ τοῦλάχιστον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 170 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. ἂν ὁ ἐνοικὸς δύναται νὰ νομισθῇ ὡς ἱκανὸς νὰ πράξῃ τοιοῦτόν τι κατὰ τὴν ἰδίαν τὴν διαγωγὴν θεωρούμενος. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἀφορᾷ τὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰδίου κατηγορουμένου ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἐρεύνης, καὶ τὴν ἐπιτρέπει ὁ νόμος, ἢ ὅταν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξάγωνται ἐνδείξεις, καὶ γεννῶνται ὠρισμέναι ὑπόνοιαι κατ' αὐτοῦ (Helie n° 1955), ἢ ὅταν αἱ ὑπόνοιαι αὗται γεννῶνται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς διαγωγῆς του. Πότε ὑπάρχουσιν ἀμφότερα ταῦτα, ὁ νόμος ἀνέθηκεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἐνεργοῦντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.

Υπαρχουσών των άνωτέρω ύπ' άριθ. 1 και 2 προϋποθέσεων, δύναται νά ένεργηθῇ και εἰς οἰκίαν τρίτου, μὴ κατηγορουμένου, κατ' οἶκον έρευνα, άν ύπάρχη ώρισμένη ύποψία, ότι κρύπτονται εἰς τήν οἰκίαν αὐτοῦ ύποπτοι και φυγάδες άνθρωποι, ἢ ύποπτα πράγματα (άρθρ. 170 έδ. 5 Ποιν. Δικ.) (1).

Υπαρχουσών τέλος των άνωτέρω ύπ' άριθ. 1 και 2 προϋποθέσεων, δύναται νά ένεργηθῇ και άνευ οὔδεμιᾶς ύπονομίας έρευνα και εἰς τὰς οἰκίας των κατηγορουμένων, και εἰς τὰς οἰκίας τρίτων· α') όταν οἱ ένοικοῦντες ζητήσωσι τοῦτο· και β') όταν ληφθῇ τὸ μέτρον τῆς γενικῆς έρεύνης εἰς τόπους, πόλεις ἢ χωρία. Λαμβάνεται δέ τοιοῦτον μέτρον, όταν ἡ ύποψία άδικήματός τινος άποβλέπη οὐχί ώρισμένον τινά, άλλ' άορίστως κάτοικόν τινά τῆς έπαρχίας, πόλεως, ἢ τοῦ χωρίου (άρθρ. 170 έδ. 4 Ποιν. Δικ.) (2).

613. Ἡ Γαλλικὴ Ποιν. Δικονομία εἰς μόνον τὸν άνακριτὴν άνέθηκε πλήρες τὸ δικαίωμα τῆς κατ' οἶκον έρεύνης, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς άνακριτικούς ύπαλλήλους μόνον έν τῇ περιπτώσει τοῦ έπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματος έχορήγησεν αὐτὸ, και τότε μάλιστα μόνον τήν εἰς τήν οἰκίαν τοῦ ιδίου κατηγορουμένου κατ' οἶκον έρευναν τοῖς επέτρεψεν, οὐχί δὲ και τήν εἰς οἰκίας τρίτων (άρθρ. 87, 88, 32, 36 και 49 instr. crim. Helie n° 1908, 1950, 1954 και ιδίως 2347).

(1) Ὁ Σαρίπολος (§ 987 σημ. β) φρονεῖ, ότι μόνον όταν γνωστὸς ᾔηται ὁ κατηγορούμενος, άναζητῆται δ' άπλῶς ἡ άποκρυβῇ αὐτοῦ, έπιτρέπεται κατ' οἶκον έρευνα εἰς τήν προκειμένην περίπτωσηιν. Ἀλλὰ τὸ μὲν άρθρ. 169 ὡς γενικὴν προϋπόθεσιν τῆς κατ' οἶκον έρεύνης ἔχει τήν πιθανότητα τῆς άνακαλύψεως ἢ άποδείξεως των ένόχων, τὸ δὲ άρθρ. 170 έδ. 4 έπιτρέπει γενικὴν έρευναν, όταν ύπάρχη ύποψία οὐχί καθ' ώρισμένου τινός, άλλ' έν γενεῇ κατὰ κατοίκου έπαρχίας ἢ τόπου τινός· τέλος, αἱ φράσεις ύποπτοι και φυγάδες τοῦ 170 έδ. 5 ύποδεικνύουσιν, ότι πρόκειται περὶ άγνωστων ανθρώπων· όθεν δέν θεωροῦμεν άρθήν τήν άνωτέρω γνώμην. Οὐδ' ένισχύει αὐτὴν τὸ άρθρ. 220, διότι εἰς τοῦτο πρόκειται περὶ εκτελέσεως εντάλματος, όπερ βεβαίως καθ' ώρισμένου προσώπου εκδίδεται, άλλ' έπεται έντεῦθεν, ότι άπαγορεύεται ἡ έρευνα, πρὶν γνωσθῇ ὁ κατηγορούμενος, και εκδοθῇ τὸ ένταλαμα;

(2) Ἐν Γαλλίᾳ σιωπῶντος τοῦ νόμου, δέν δύναται κατὰ τὸν Helie (n° 2355) νά διαταχθῇ τοιαύτη έρευνα. Ὁ Σαρίπολος (§ 987) θεωρεῖ τήν τοιαύτην έρευναν κατηγορημένην παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ πῶς, ένῷ τὸ άρθρ. 12 Συντάγ. ρητῶς άναγνωρίζει τὰς ύπὸ τοῦ νόμου έπιτρεπομένας κατ' οἶκον έρέυνας;

Ὁ Κανον. Χωροφ. παρακολουθῶν τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν παρὰ-
πλησίαις περιέχει διατάξεις. Τὸ ἄρθρ. 98, ἐπιτρέπον τὴν εἰς τὴν οἰ-
κίαν τοῦ κατηγορουμένου ἔρευναν τῶν ἀξιοματικῶν τῆς χωροφυλακῆς,
προϋποτίθουσιν, ὅτι τὸ ἀδίκημα εἶναι ἐπ' αὐτοφώρῳ κατὰ τὸ ἄρθρ. 95
Καν. Χωροφ. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 100 Καν. Χωροφ. «εἶναι ῥητῶς ἀπη-
γορευμένον εἰς τοὺς ἀξιοματικούς χωροφυλακῆς νὰ ἐμβαίνουν εἰς ἄλ-
λην οἰκίαν παρ' ἐκείνην τοῦ κατηγορουμένου ἐκτὸς εἰς ξενοδοχεῖα...»

Ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, τροποποιήσασα τὰς ἀνωτέρω διατά-
ξεις, ἐχορήγησε πλήρεις τὸ δικαίωμα τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης, ὅπερ ἔχει
ἐν Γαλλίᾳ μόνος ὁ ἀνακριτὴς, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικούς
ὑπαλλήλους. Ὅθεν δύνανται οὗτοι νὰ προβῶσιν εἰς ἐρέυνας καὶ εἰς
τὰς οἰκίας τῶν κατηγορουμένων καὶ εἰς τὰς οἰκίας τρίτων, εἴτε λόγῳ
τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικήματος ἐπελήφθησαν τῆς ἀνακρίσεως, εἴτε
λόγῳ τοῦ κινδύνου τῆς ἀνάβολῆς, εἴτε τέλος κατὰ παραγγελίαν τοῦ
εἰσαγγελέως. Τὰ ἄρθρα 136, 157, 169 καὶ 170 Ποιν. Δικ. οὐδεμίαν
περὶ τούτου ποιοῦσι διάκρισιν, τὰ δὲ ἄρθρα 173 ἐδ. 2 καὶ 176 ὅλους
τοὺς ἐν τοῖς ἄρθροις 15—18 ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους σαφῶς ὑπο-
δεικνύουσιν ὡς δυναμένους νὰ ἐνεργήσωσι κατ' οἶκον ἔρευναν. Συνεπῶς
ἐσφαλμένη εἶναι ἡ ὑπὸ τινων ὑποστηριχθεῖσα γνώμη ὅτι δὲν ἐπιτρέ-
πεται εἰς τοὺς ἀξιοματικούς τῆς χωροφυλακῆς ἡ ἔρευνα εἰς οἰκίαν
ἄλλου, ἐκτὸς τοῦ κατηγορουμένου. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ Ποιν. Δικονομία,
ὡς μεταγενέστερος νόμος ἐπεκτείνας τὰ δικαίωματα τῶν ἀξιοματικῶν
τῆς χωροφυλακῆς, κατήργησε τὴν περὶ τούτου διάταξιν τοῦ ἄρθρ.
100 Κανον. Χωροφ. Ἄλλως ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ ὑπα-
ξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς δὲν εἶναι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, διότι
ὁ Κανονισμὸς τῆς Χωροφυλακῆς δὲν τοὺς ἀναφέρει.

614. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 98 Κανον. Χωροφυλ. ἀπαγορεύεται ἡ κατ'
οἶκον ἔρευνα ἐν καιρῷ νυκτός, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 100 Κανον. Χωροφ.
ἐξαίρεσις γίνεται μόνον διὰ τὰ καπηλεῖα, ξενοδοχεῖα, ἢ ἄλλα ἀνοικτὰ
δημόσια οἰκήματα, καὶ δι' αὐτὰ ὅμως μέχρι τῆς ὥρας, καθ' ἣν
πρέπει νὰ μένωσιν ἀνοικτὰ κατὰ τὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις. Τὴν
ἀρχὴν τοῦ ἄρθρ. 98 ἐπαναλαμβάνει γενικώτερον τὸ ἄρθρ. 122 Κανον.
Χωροφ. κηρύττον τὴν οἰκίαν τοῦ πολίτου ἄστυλόν, καὶ ἀπαγορεύον ἐν
ἐδ. 2 ἐν γένει τὴν ἐν αὐτῇ εἰσόδον ἐν καιρῷ νυκτός, ἐκτὸς τῆς περι-
πτώσεως πυρκαϊᾶς, πλημμύρας, ἢ κραυγῆς ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς
οἰκίας πρὸς βοήθειαν.

Ἐπέρχεται κατόπιν ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία, ἣτις περιέχουσα ἐν ἄρθρῳ 71 τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι ἐν παντὶ χρόνῳ δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ προανάκρισις, οὐδεμίαν περιέχει ῥητὴν διάταξιν ἐν τῷ περὶ κατ' οἶκον ἐρεύνης τμήματι περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν αὕτη δύναται νὰ ἐνεργηθῇ μόνον ἐν τῷ ἄρθρῳ 171 διατάσσει, ὅτι «Εἰς ξενοδοχεῖα καὶ ἄλλους δημοσίους οἶκους συγχωρεῖται ἡ εἴσοδος εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ἐν παντὶ καιρῷ». Ἀπ' ἐναντίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 223 ἐδ. 2, ὁ ἔχων ἐντάλμα συλλήψεως δύναται, ὡς εἶδομεν εἰς ἀριθμ. 580, καὶ τὴν νύκτα νὰ εἰσέλθῃ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν, ἂν τὸ ζητήσῃ ὁ ἐνοικος, ἢ ἂν συμπαράλθῃ ἀνακριτικόν τινα ὑπάλληλον.

615. Τί πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων; Ἡδύνατό τις νὰ εἴπῃ, συνδυάζων πρὸς τὰ ἄρθρα τοῦ Κανον. Χωροφ. τὸ ἄρθρ. 171 Ποιν. Δικ. ὅπερ ἐπέτρεψε τὴν ἐν παντὶ καιρῷ εἴσοδον τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ὅτι ἡ Ποινικὴ Δικονομία ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχήν, ὅτι ἀπαγορεύεται τὴν νύκτα ἡ εἴσοδος εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν, καὶ μόνον ὡς πρὸς τὰ ξενοδοχεῖα κτλ. ἐπεκτείνει εἰς ὁλόκληρον τὴν νύκτα τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 100 Κανον. Χωροφυλ. καθ' ἣν καὶ εἰς αὐτὰ μόνον μέχρι τῆς ὥρας, καθ' ἣν κλείουσιν, ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος, καὶ τοιαύτην τινὰ γνώμην ἐκφράζει ὁ Βικέλας (σελ. 133—134) (1).

Ἀλλὰ δὲν ἡδύνατό τις ἐπιτυχῶς ν' ἀντιτάξῃ, ὅτι τὸ ἄρθρον 171 σκοπεῖ κυρίως νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον εἰς τὰ ξενοδοχεῖα κτλ. καὶ ἂν δὲν ὑπάρχωσι τὰ προαπαιτούμενα τῶν ἄρθρ. 169—170, καὶ ὅτι, ἐπιτρέψας ὁ νόμος ἐν ἄρθρῳ 223 ἐδ. 2 τὴν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσοδον εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἀπαγορεύσῃ πρὸς ἐνέργειαν κατ' οἶκον ἐρεύνης, ἣτις καὶ μὲ πλείονας διατυπώσεις ἐνεργεῖται, καὶ μᾶλλον κατεπείγουσα δύναται νὰ ᾔῃ, διότι ἐκ τῆς ἀναβολῆς δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἀλλοίωσις ἢ ἐξαφάνισις τῶν ἰχνῶν τοῦ ἀδικήματος;

Ἐνεκα τῆς ἀμφιβολίας ταύτης, πληρεξούσιος ὢν τῆς ἐν Ἀθήναις Β' Συνελεύσεως, ἐπρότεινα κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρ. 12 τοῦ Συντάγματος, ν' ἀπαγορευθῇ ῥητῶς ἐν αὐτῷ ἢ ἐν καιρῷ νυκτὸς εἴσο-

(1) Ὁ Βικέλας ἐπικαλεῖται καὶ τὸ ἄρθρ. 1006 § 1 Πολ. Δικ. περὶ προσωπικῆς κρατήσεως· ἀλλὰ τί σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ταύτης καὶ τῶν μεγάλων συμφερόντων, ἃ ἐπιδιώκει ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη;

δος εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν. Ἀτυχῶς ἡ πρότασις μου ἀπερρίφθη, ἀποκρουθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σαριπόλου διὰ τὸν λόγον, ὅτι πρέπει νὰ γείνη ἐν γένει νόμος περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης (ἰδὲ Ἑφημ. Ἐθνοσυν. τόμ. 6 σελ. 158—159).

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐρευνα εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἀπαγορεύεται τὴν νύκτα. Ἀπόκειται μόνον εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπάλληλους νὰ μὴ προκαίνωσιν εἰς ἐνέργειαν αὐτῆς, εἰμὴ εἰς λίαν κατεπειγουσας περιπτώσεις.

616. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντιθετον γνώμην ἂν προτιμήσῃ τις, πρέπει νὰ παραδεχθῇ συγχρόνως· 1) ὅτι παρ' ἡμῖν εἰς τὰ ξενοδοχεῖα κτλ. πάντοτε δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ οὐχὶ μόνον ἐν ὧσφ κατὰ τὸ ἄρθρ. 100 Κανον. Χωροφ. μένωσιν ἀνοικτά. Ὁ Βικέλας (σελ. 68) παραδίδεται τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τότε ποία ἡ σημασία τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 171 «ἐν παντὶ καιρῷ;» (Σύμφωνος Κωστῆς σελ. 424 σημ. 6).

2) Ὅτι μὴ τροποποιηθὲν ὑπὸ τῆς Ποιν. Δικ. μένει ἐν ἰσχύϊ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 122 ἐδ. 2 Κανον. Χωροφ. τὸ ἐπιτρέπον τὴν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰσοδὸν εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἐν περιπτώσει πλημυρίας, πυρκαϊῆς, ἢ κραυγῆς ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας πρὸς βοήθειαν· καὶ

3) Ὅτι ἡ τὴν ἡμέραν ἀρξαμένη κατ' οἶκον ἐρευνα δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ περ ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς· περὶ τούτου πάντες συμφωνοῦσι (Helie n° 2363). Τὸ χρονικὸν δὲ διάστημα τῆς νυκτὸς προσδιορίζει τὸ ἄρθρ. 122 Κανον. Χωροφ. ἐν τέλει, καθ' ὃ ἡ νύξ ἄρχεται «ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου μέχρι 31 Μαρτίου, ἀπὸ τὰς 8 ὥρας τὸ ἑσπέρας μέχρι τὰς 6 τὸ πρωί, ἀπὸ 1 Ἀπριλίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τὰς 9 τὸ ἑσπέρας μέχρι τὰς 5 τὸ πρωί».

617. Περὶ τῶν διατυπώσεων τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης περιέχει ἀτέλεις τινὰς διατάξεις ὁ Κανον. Χωροφ. (ἄρθρ. 106 συνδ. μὲ 98), ἀλλ' αὗται συνεπληρώθησαν ὑπὸ τῆς Ποινικῆς Δικονομίας. Κατὰ τὰ ἄρθρα 139 καὶ 173 ταύτης, ὁ ἐνεργὼν τὴν κατ' οἶκον ἐρευναν ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ παρὰλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ, ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 72 καὶ 73 Ποιν. Δικ. ἐπὶ πάσης ἐν γένει ἀνακριτικῆς πράξεως παρὰλαμβανόμενων, καὶ ἕτερον τινα ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Ἡ πρόσληψις αὐτῶν διετάχθη βεβαίως πρὸς μείζονα περιφρούρησιν τῶν ἐν τῷ ἀσύλῳ τῆς οἰκίας περιχλειομένων τιμολογῶν συμφερόντων καὶ δικαιωμάτων.

Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 420 καὶ ἐπομ. ὅτι, ἵνα προβῇ ἐν γένει εἰς ἀνακριτικὰς ἐργασίας ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, πρέπει νὰ παρευρίσκηται δικαστικὸς γραμματεὺς, δήμαρχος, δημαρχικὸς πάρεδρος, ἀστυνομὸς ἢ ἐν ἐλλείψει δύο μάρτυρες (ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ.)· ἐν ἐλλείψει δὲ πάντων τούτων δύναται καὶ ὀφείλει νὰ προβῇ καὶ μόνος. Ἐνταῦθα ὁ νόμος ἀπαιτεῖ προσέτι καὶ ἕτερον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον ἐκ τῶν ἐν ἄρθ. 17 Ποιν. Δικ. ἀναφερομένων. Ἀλλὰ μεταξὺ τούτων καταλέγονται οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, ὅθεν ἐρωτᾶται, ἂν δύνανται νὰ προσκληθῶσιν οὗτοι, ἀφοῦ διὰ τοῦ περὶ στρατιωτικῆς ἀστυνομίας νόμου ἀπηλλάγησαν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ πρόσληψις τῶν διετάχθη ἕνεκα τῶν ἐγγυήσεων, ἃς παρέχει τὸ δημοτικὸν αὐτῶν ἄξιωμα, καὶ ὅτι ἐπομένως ἐγκύρως δύνανται νὰ προσκληθῶσιν εἰς τὰς κατ' οἶκον ἐρεῦνας, καὶ τοὶ μὴ ὄντες πλέον ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι. Τὴν γνώμην ταύτην ἐνισχύει καὶ τὸ ἄρθρ. 139 Ποιν. Δικ. ὅπερ ῥητῶς ἀπαιτεῖ τὴν πρόσληψιν τῶν δημάρχων καὶ δημαρχικῶν παρέδρων.

Ἀλλὰ τί γενήσεται, ἂν δὲν εὐρίσκωνται οἱ ἐν τῷ ἄρθρ. 17 Ποιν. Δικ. ἀναφερόμενοι; Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου φρονοῦμεν, ὅτι δὲν δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ προβῇ ἄνευ αὐτῶν, ἀλλ' ὀφείλει νὰ περιμένῃ μέχρις οὗ εὐρεθῇ. Ὁ Βικέλας (σελ. 68), προκειμένου περὶ ἀξιωματικῶν χωροφυλακῆς φρονεῖ, ὅτι, ἐν ἐλλείψει ἄλλου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, δύναται νὰ προβῇ ὁ ἀξιωματικὸς μετὰ δύο μάρτυρας. Ἀληθῶς τὸ ἄρθρ. 106 Κανον. Χωροφ. ἐπιτρέπει νὰ ληρθῇ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, ἐν ἐλλείψει ὁ ἀστυνόμος ἢ βοηθὸς του, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ δύο κάτοικοι, ὡς καὶ τὸ ἄρθρ. 90 ἐπιτρέπει νὰ λαμβάνωνται πάντοτε δύο μάρτυρες προκειμένου περὶ ἐκθέσεως μηνύσεως· ἀλλὰ δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι αἱ ἀτελεῖς αὗται διατάξεις ἰσχύουσι μετὰ τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν, ἥτις λεπτομερῶς ὥρισε τὰς ἐπὶ ἐκάστης ἀνακριτικῆς ἐργασίας τηρητέας διατυπώσεις;

618. Ὁ νόμος ἀπήτησε προσέτι καὶ τὴν παρουσίαν τῶν κατηγορουμένων ἢ τῶν ἀντικλήτων αὐτῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης, διότι ἐπέρχονται οὕτως αἱ ἀναγκαῖαι ἐξηγήσεις καὶ διασαφήσεις, καὶ αἱ ἐργασίαι τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ἀποκτῶσιν ἀναμφισβήτητον κῦρος (Helie n° 2357—2359). Τὸ ἄρθρ. 173 ἐδ. 3 ῥητῶς διατάσσει, ὅτι οἱ ὑποπτοὶ καὶ λοιποὶ διάδικοι δύνανται νὰ προσέλθωσιν ἐλευθέρως, καὶ εἰ μὲν εἰσὶν ἐλεύθεροι, προσκαλοῦνται ἢ

αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τῶν ἀντικλήτων αὐτῶν νὰ παρευρεθῶσιν, εἰ δὲ εἰσὶ προφυλακισμένοι, προσάγονται.

Παραπλησίαν διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 103 Κανον. Χωροφυλ. ὅπερ ἐν τῷ 2 ἐδ. ἐπεξηγεῖ καὶ τὴν χρησιμότητα τῆς παρουσίας τῶν κατηγορουμένων. «Ἐπὶ τούτῳ δεικνύονται εἰς αὐτὸν τ' ἀντικείμενα, ὥστε νὰ ἡμπορῇ νὰ τὰ ἀναγνωρίζη, νὰ τὰ ἀρνήται, ἢ, ἂν πρόκηται αἰτία, νὰ προβάλῃ τὰς ἀμφιβολίας του. Ὅταν ἀποποιηθῇ τὴν ἐξομολόγησιν, ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς κάμνει ἀναφορὰν (μνείαν) περὶ τούτου εἰς τὸ πρωτόκολλον (ἐκθεσιν)».

Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι ἡ παράλειψις τῆς προσελεύσεως ταύτης, ἥτις εἰς τὴν πρακτικὴν δὲν εἶναι ἐν χρήσει, δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα τινα. Πολλάκις μάλιστα εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐγκαίριος μεταφορὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐκ τῆς ἑδρας τοῦ νομοῦ, ἐνθα εἶναι προφυλακισμένος, εἰς τὴν μακρὰν ἀπέχουσαν οἰκίαν αὐτοῦ ἢ τρίτου· ὁσάκις ὁμως ἄνευ ἀναβολῆς τινος ἢ βραδύτητος δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ, δὲν πρέπει νὰ παραλείπωσιν αὐτὴν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

Προκειμένου νὰ ἐνεργηθῇ κατ' οἶκον ἔρευνα εἰς τὴν οἰκίαν τρίτου, ὠφέλιμον εἶναι, ἂν καὶ ὁ νόμος δὲν τὸ διατάσῃ, νὰ προσκαλῇται καὶ οὗτος νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐνέργειάν της, ἵνα δώσῃ ἐξηγήσεις περὶ τῶν πραγμάτων, δικαιολογήσῃ τὴν κατοχὴν αὐτῶν, καὶ ὑπερασπισθῇ ἐν γένει τ' ἀτομικὰ του συμφέροντα (Helie n° 2360).

Ἐν τούτοις ἐννοεῖται, ὅτι ἡ πρόσκλησις πρέπει νὰ γίνηται εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ καιρὸς νὰ κατορθωθῇ δολίως ἢ ἀποτυχία τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης (Helie n° 2361).

619. Ὡς περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως, οὕτω καὶ περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης συντάσσεται ἐκθεσις. Εἰς ταύτην ἀπήτησεν ὁ νόμος ν' ἀναφέρηται ἡ αἰτία, ἥτις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοιαύτην ἔρευναν (ἄρθρ. 173 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.). Τὴν ἐκθεσιν ταύτην ὑπογράφει ὁ ἐνεργῶν ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἐκεῖνοι, οὓς ὀρεῖται νὰ συμπαραλάβῃ, καὶ οἱ παρόντες δι᾿ αἰτίαν· ἂν δὲν θέλωσιν ἢ δὲν δύνανται, σημειοῦται ὁ λόγος, δι' ὃν δὲν ὑπεγράφησαν (ἄρθρ. 173 ἐν τέλει Ποιν. Δικ.).

620. Πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ σκοποῦ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μεταβολῆς ἢ ἐξαφάνισεως τῶν τυχόν ὑπαρχουσῶν ἐνδείξεων, καὶ πρὸς παρεμπόδισιν τῆς δραπετεύσεως τῶν ὑπόπτων τὸ ἄρθρ. 176 χορηγεῖ διάφορα σπουδαῖα δικαιώματα εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας αὐτὴν ἀνακριτικοὺς ὑπάλληλους· εἶνε δὲ ταῦτα·

α') Νά διορίζωσι φυλακὰς, νά κλείωσιν ολοκλήρους κατοικίας ἢ μέρος αὐτῶν· καί

β') Νά λαμβάνωσιν ἄλλα τοιαῦτα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν πρόσφορα μέτρα. Τῶν ἀπειθούντων εἰς τὰ μέτρα ταῦτα δύνανται νά διατάξωσι τὴν ἐπὶ 24 ὥρας εἰς κράτησιν ἀπαγωγὴν (ἄρθρ. 176 ἐδ. 2. 181 Ποιν. Δικ.) (ιδεῖ ἀνωτέρω ἀριθ. 559).

Κατὰ δὲ τὴν ἐνέργειαν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρέπει νά ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι μόνη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀληθείας δικαιολογεῖ τὰς πράξεις του, ὅθεν πρέπει νά σταματᾷ, ὅταν ἡ ἀνάγκη αὕτη παύσῃ, καὶ ἡ περαιτέρω ἐρευνα ἀποβῇ ἀνωφελὴς (Helie n° 2365).

621. Ἐφαρμόζονται αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις καὶ ὅταν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰσέρχεται εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἕνεκα πλημυρίας, πυρκαϊᾶς, ἢ κραυγῆς ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν εἰς βοήθειαν; Ἐφαρμόζονται καὶ ὅταν πρόκηται νά ἐνεργήσῃ ἐρευνα εἰς ξενοδοχεῖα κτλ.; Φρονοῦμεν, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις δὲν ἐφαρμόζονται, εἰς μὲν τὴν πρώτην ἕνεκα τοῦ κατεπείγοντος τῆς χρηρήσεως συνδρομῆς, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, διότι ὁ νόμος δὲν θεωρεῖ ὡς κατοικίαν τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα καταστήματα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀνάγκη νά τηρηθῶσιν αἱ περὶ τῶν οἰκιῶν ληφθεῖσαι ἐγγυήσεις.

Ἐφαρμόζονται αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις ἐπὶ τῶν κατ' οἶκον ἐρευνῶν τῶν ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων καὶ ἀγροφυλάκων; Τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν πραγματευόμενοι περὶ τῶν ἐδικῶν τούτων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἐφαρμόζονται τέλος αἱ ἀνωτέρω διατυπώσεις, ὅσας εἰς ἄλλας νομίμους περιπτώσεις πρόκειται νά εἰσέλθῃ ἡ ἀρχὴ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν; Καταφατικῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ ὑπ' ἀριθ. 64 τοῦ 1857 ἀπόφασις, ἐπὶ τῇ βῆσει τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 8 τοῦ Συντάγμ. τοῦ 1844, 469 Ποιν. Νόμ. καὶ 122 ἐπόμε. Καν. Χωροφ. Ἄλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη φαίνεται ἡμῖν ἐσφαλμένη, διότι τὸ Σύνταγμα, παρὰ πέμψαν εἰς τοὺς νόμους ὡς πρὸς τὰς περιπτώσεις καὶ διατυπώσεις τῆς εἰς οἰκίας εἰσόδου, ἀνεγνώρισεν ὡς ἰσχύοντας ὡς πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς προηγουμένους νόμους, ὅθεν ἕκαστος αὐτῶν θὰ ἐφαρμοσθῇ πληρέστατα ἐπὶ ἐκάστης περιπτώσεως, ἣν προβλέπει. Οὕτως εἶδομεν εἰς ἀριθ. 580, ὅτι μόνος ὁ χωροφύλαξ δύναται νά εἰσέλθῃ εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντάλματος.

621². Ἰδιαιτέρας διατυπώσεις διαγράφει ἡ Στρατ. Ποινικὴ Νομοθεσία, ὅταν πρόκηται νὰ εἰσέλθῃ ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ εἰς τι στρατιωτικὸν κατάστημα πρὸς βεβαίωσιν κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ἢ πρὸς σύλληψιν τινος ὑπαγομένου εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν. Ἐν τοιαύταις περιπτώσεσιν ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ ὀφείλει νὰ ἀπευθύνῃ αἰτήσεις πρὸς τοῦτο εἰς τὴν ἀρμοδίαν στρατιωτικὴν ἀρχήν, ἣτις ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ αὐτάς, καί, ἐν περιπτώσει συγκρούσεως δικαιοδοσίας, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύλληψιν τοῦ ζητουμένου ὑπόπτου (ἄρθρ. 72 καὶ 73 Στρατ. Ποιν. Νομ.).

Ὅμοιās διατυπώσεις διαγράφουσι τὰ ἄρθρα ταῦτα, προκειμένου περὶ εἰσόδου στρατιωτικῶν ἢ ναυτικῶν ἀρχῶν εἰς πολιτικὰ καταστήματα· προκειμένου δὲ περὶ εἰσόδου αὐτῶν εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν, ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρ. 74 αὐτ. καθ' ὃ ὀφείλουσι νὰ συμπαραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὸν εἰρηνοδίκην ἢ τὸν πάρεδρον αὐτοῦ, ἢ τὸν δήμαρχον, τὸν δημαρχικὸν ἢ εἰδικὸν πάρεδρον, ἢ τὸν ἀστυνόμεν.

§ 4.

Κατασχέσεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

622. Κατασχέσεις πειστηρίων. Ποία τοιαῦτα ἐν γένει.
 623. Ποία εἰσὶν ἰδιαιτέρως τοιαῦτα.
 624. Δύνανται νὰ κατασχεθῶσι καὶ ἔγγραφα; Ἐξαίρεσις ὡς πρὸς τὰ ἔντυπα.
 625. Κατάσχονται αἱ ἐπιστολαί;
 626. Δύνανται νὰ κατασχεθῶσι τὰ εἰς συμβολαιογράφους καὶ δικηγόρους ἐμπιστευτικῶς δοθέντα ἔγγραφα.
 627. Δύνανται νὰ κατασχεθῶσι συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα.
 628. Καθ' ἕκαστον ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου κατὰ τὴν κατάσχασιν.
 629. Διατυπώσεις κατασχέσεως.
 630. Ἐνέργεια αὐτῆς.
 631. Μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν πειστηρίων.
 632. Ἐκθεσις.
 633. Ἀρσις κατασχέσεως.

622. Διάφορα κινητὰ πράγματα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀποδείξεις ἢ ἐνδείξεις τῆς ἐκτελέσεως ἀδικήματος, καὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ

ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου. Ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ προσαγωγή τῶν πραγμάτων τούτων, τὰ ὅποια ἡ Ποινικὴ ἡμῶν Δικονομία ὀνομάζει πειστήρια, δύναται νὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διατάσσεται ἡ κατάσχεσις αὐτῶν. Ἡ κατάσχεσις αὕτη δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ παντὸς ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, διότι, ὡς εἶδομεν, ἕκαστος αὐτῶν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κατ' οἶκον ἐρευναν, ἣτις πρὸς ἀνεύρεσιν πειστηρίων κυρίως ἐνεργεῖται, εἰς τὰ αὐτὰ δὲ ἄρθρα ὁ νόμος ὁμιλεῖ περὶ κατ' οἶκον ἐρεύνης καὶ περὶ κατασχέσεως (ἄρθρ. 172, 173 καὶ 176 Ποιν. Δικ.).

Ποῖα εἶναι τὰ πράγματα ταῦτα, ὀρίζει τὸ ἄρθρ. 172 τῆς Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τοιαῦτα εἶναι τὰ «ὑποπτα πράγματα, τυπωμένα ἢ χειρόγραφα ἀφορῶντα τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος ἢ δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἐξέλεγχιν». Ὁ ὁρισμὸς οὗτος δὲν εἶναι λίαν σαφές, τίθησιν ὁμως τὴν γενικὴν ἀρχήν, ὅτι ἐνδειξιν πρέπει νὰ ἀποτελῶσι τὰ πειστήρια περὶ τῆς πράξεως ἢ τοῦ πράξαντος, ἐξ ἧς ὁρμώμενοι δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβέστερον ποῖα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πειστήρια.

623. Ὡς πειστήρια πρέπει νὰ θεωρηθῶσι· α') τὰ ὄπλα καὶ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια ἐχρησίμευσαν, ἢ ἦσαν προωρισμένα πρὸς διάπραξιν τοῦ ἀδικήματος· τοιαῦτα δὲ εἶναι, ἐπὶ παραχαράξεως καὶ κιβδηλίας, αἱ πρὸς ἐκτύπωσιν νομισμάτων, ἢ ἀλλοίωσιν αὐτῶν μηχαναὶ· ἐπὶ πυρκαϊῆς, αἱ ἐπιτοπίως, ἢ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ εἰς τὴν οἰκίαν του εὑρεθεῖσαι ἐμπρηστικά· ὕλαι· ἐπὶ τραυμάτων καὶ ἀνθρωποκτονίας, τὰ ὄπλα ἢ ἄλλα αἰχμηρὰ ἐργαλεῖα· ἐπὶ φαρμακείας ὅλα τὰ δηλητήρια, ἢ δηλητηριασμένα, ἢ ἔχοντα ἵχνη δηλητηρίου ἀντικείμενα· ἐπὶ κλοπῆς αἱ ἀντίκλειδες, αἱ κλίμακες, τὰ ἐργαλεῖα τῆς ῥήξεως κτλ.

β') Τὰ προϊόντα τοῦ ἀδικήματος· τοιαῦτα εἶναι τὰ παραπεποιημένα ἢ κιβδηλὰ νομίσματα, τὰ κλοπιμαῖα, τὰ πλαστὰ ἔγγραφα κτλ.

γ') Τὰ πράγματα, τὰ ὅποια, χωρὶς νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰς ἀνωτέρω κατηγορίας, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἐνεκα διακριτικῶν αὐτῶν σημείων καὶ τῶν συμπερασμάτων, τὰ ὅποια ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἐν γένει δύνανται νὰ συναχθῶσιν ἐνδύματα φέρ' εἰπεῖν, ἐσχισμένα ἢ κηλιδωμένα τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ θύματος, διότι ὑποδεικνύουσιν, ὅτι πάλιν προσηγήθη τῆς ἀνθρωποκτονίας (Helie n° 2369).

624. Καὶ ἔγγραφα ἐντυπα ἢ χειρόγραφα δύνανται νὰ ᾧσιν ὄργανα

ἀδικήματος, ἢ νὰ περιέχωσιν ἐνδείξεις περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν αὐτοργῶν. Τὸ ἄρθρ. 172 Ποιν. Δικ. ρητῶς ἐπιτρέπει καὶ τούτων τὴν κατάσχεσιν, ὡς εἶδομεν. Τὰ ἄρθρα ὅμως 14 καὶ 20 τοῦ Συντάγματος ἀπηγόρευσαν, τὸ μὲν πρῶτον ρητῶς τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐντύπων, τὸ δὲ δεύτερον ἐμμέσως τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐπιστολῶν.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἄρθρον εἶναι ρητὸν καὶ σαφές· α' Ἀπαγορεύεται, λέγει, ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν, εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως, εἴτε καὶ μετ' αὐτήν. Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαιρέσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως· ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρων ἀπὸ τῆς κατασχέσεως ὀφείλουσι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, καὶ τοῦτο ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως, ἄλλως ἡ κατάσχεσις αἴρεται αὐτοδικαίως. Ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλευμένου ἐπιτρέπεται εἰς μόνον τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεθὲν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα».

Ἐν τούτοις καὶ ἐκ τοῦ ἁρθρου τούτου ἐγεννήθησαν τὰ ἐξῆς ζητήματα. Πρῶτον· ἀπαγορεύεται δι' αὐτοῦ καὶ ἡ τῶν βιβλίων κατάσχεσις; Ἀποφατικῶς λύει τὸ ζήτημα ὁ Σαριπόλος (§ 1000), διότι τὴν ἐκδήλωσιν τῶν περὶ πολιτικῶν ζητημάτων ἰδεῶν ἐσκόπει νὰ ἐξασφαλίσῃ ἡ συντακτικὴ ἐξουσία, ἡ δὲ ἐκδήλωσις αὕτη γίνεταί συνήθως διὰ τοῦ περιοδικοῦ τύπου καὶ διὰ συντόμων διατριβῶν, οὐχὶ δὲ διὰ τῶν βιβλίων. Διελθόντες τὰς περὶ τοῦ ἁρθρου τούτου προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ συζήτησιν, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀνεύρωμεν ἔκφρασιν ἢ παρατήρησιν τινὰ δικαιολογοῦσαν τὴν μεταξὺ βιβλίων καὶ ἄλλων ἐντύπων διάκρισιν· τούναντίον ἡ μὲν ἔκφρασις τοῦ ἁρθρου, «καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν» φαίνεται ἡμῖν γενικωτάτη καὶ περιλαμβάνουσα πᾶν εἶδος ἐντύπων, ἐκ δὲ τῆς συγχωρήσεως τῆς κατασχέσεως κατ' ἐξαιρέσιν ἕνεκα προσβολῶν κατὰ τῆς θρησκείας ἢ τοῦ βασιλέως ἐξάγομεν, ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπιτρέπεται αὕτη. Ἀλλὰ καὶ τὸν προτεινόμενον ὑπὸ τοῦ Σαριπόλου λόγον τῆς διακρίσεως δὲν εὕρισκομεν βάσιμον, διότι καὶ διὰ τῶν βιβλίων δύνανται νὰ ἐκδηλωθῶσιν αἱ περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων ἰδέαι, ὡς καὶ διὰ συντόμων διατριβῶν, διατί λοιπὸν ν' ἀφίνηται μὲν ἐλευθέρᾳ ἡ κυκλοφορία τούτων, καὶ τοὶ περιεχουσῶν ὕβρεις καὶ συκοφαντίας κατὰ τῆς κυβερνή-

σεως, τῶν ὑπαλλήλων, ἢ τῶν ιδιωτῶν, νὰ παρεμποδίζηται δὲ διὰ κατασχέσεως ἢ κυκλοφορίας τῶν πρώτων εἰς ὁμοίας περιπτώσεις; Ἐνεκα τούτου φρονοῦμεν, ὅτι τὴν διὰ τοῦ τύπου ἐκδήλωσιν τῶν ιδεῶν ἐν γένει ἐσκόπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἐξασφαλίσῃ, καὶ ἐπομένως αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 ἐφαρμόζονται εἰς πᾶν ἀδιακρίτως εἶδος ἐντύπων.

Δεύτερον· ἐρωτᾶται ἂν μετὰ τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ Συντάγματος κατηργήθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 178—180 Ποιν. Δικ. Ναί, διότι σκοπὸς τῶν διατάξεων ἦτο νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν περὶ τῆς τηρήσεως ἢ ἄρσεως τῆς κατασχέσεως δικαστικὴν ἀπόφασιν, ὁ σκοπὸς ὅμως οὗτος ἐκπληροῦται πολὺ τάχιον διὰ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ Συντάγματος ἐντὸς 24 ὥρων ὑποβολῆς τῆς υποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ τῆς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ πρὸς ἔκδοσιν τοῦ βουλευμάτος του ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας ⁽¹⁾.

Τρίτον· δύνανται ν' ἀναζητηθῶσι καὶ κατασχεθῶσι τὰ πρωτότυπα τῶν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἄρθρων; Βεβαίως ἡ ἀπαγόρευσις τῆς κατασχέσεως τῶν ἐντύπων δὲν δύνανται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ χειρόγραφα. Ἐν Βελγίῳ φιλονεικοῦσι περὶ αὐτῶν, διότι εἰς μόνος φέρει τὴν εὐθύνην τῶν περιεχομένων εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅταν ἐπομένως τὴν ἀναδέχεται ὁ ἐκδότης, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ν' ἀναζητηθῇ ὁ συντάκτης (Helie n° 2385²). Παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς εὐθύνονται συγχρόνως καὶ ὁ ὑπεύθυνος συντάκτης καὶ ὁ συντάκτης (ἄρθρ. 44 ἐδ. 1 περὶ ἐξυβρίσεως Νόμου), οὐδεμία ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἀναζητήσεως καὶ κατασχέσεως τῶν χειρογράφων.

625. Πλείονας δυσκολίας παρουσιάζει ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἄρθρ. 20 τοῦ Συντάγμ. καθ' ὃ τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν εἶναι ἀπολύτως ἀπαραβίαστον. Ὅμοια διάταξις ἄνευ τῆς λέξεως ἀπολύτως ὑπῆρχεν εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1843, καὶ σφοδρὰ ἠγέρθη περὶ τῆς ἐννοίας αὐτῆς ἀμφισβήτησις, τῆς πρὸ τοῦ 1862 Κυβερνήσεως ἰσχυριζομένης, ὅτι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύνανται νὰ κατὰσχῃ καὶ ἀποσφραγίσῃ ἅπασαν

(1) Ὁ Κωστῆς (σελ. 429 σημ. 7) περιλαμβάνει ἐκ παραδρομῆς εἰς τὰ καταργηθέντα καὶ τὸ ἄρθρ. 177 Ποιν. Δικ. ὅπερ μένει προφανῶς ἐν ἰσχύϊ, προκειμένου περὶ τῶν προσβολῶν κατὰ τῆς θρησκείας ἢ τοῦ βασιλέως, ὅτε συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο δύνανται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ προκαλέσῃ τὴν κατάσχασιν τοῦ ἐντύπου διὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ὀφειλόντων νὰ ἐκτελέσωσιν ἄνευ ἀναβολῆς τὴν αἵτησιν, [καὶ ν' ἀποστείλῃσι τὴν περὶ τούτου συνταχθησομένην ἔκθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρων.

τὴν ἐν τοῖς ταχυδρομείοις ἀλληλογραφίαν τῶν πολιτῶν, τῆς δὲ τότε ἀντιπολιτεύσεως ὑποστηρίζουσας, ὅτι οὐδέποτε ταιαύτη κατάσχεσις ἐπιτρέπεται. Ἡ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ τῆς τελευταίας Συνελεύσεως δὲν παρεδέχθη βεβαίως τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς πεσοῦσης δυναστείας, ῥητῶς μάλιστα ἐκθέτει εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἐκθεσιν, ὅτι ἡ πεσοῦσα ἐξουσία παρεβίασε τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 14 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1843, καὶ περιῦβρισε τὰ δι' αὐτῆς ἐγγυώμενα δίκαια τῶν πολιτῶν, σφετερισθεῖσα τὴν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα παραδιδομένην παρακταθήκην τῆς διανοίας (σελ. 107—108 τῆς ἐκθέσεως ταύτης). Ἐνόμισε δὲ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι διὰ τῆς προσθήκης μιᾶς μόνης λέξεως ἀπολύτως ἠσφάλισεν ἐσαεὶ τὸ ἀτομικὸν τοῦτο δικαίωμα, καὶ προέλαθε πᾶσαν εἰς τὸ μέλλον κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλήν.

Πρὸς πλήρη ἐξασφάλισιν ὅμως τοῦ δικαιώματος τούτου ἔπρεπε πρὸ πάντων νὰ διασαφῇσιν εἰς τί συνίσταται τοῦτο. Ἄπαντες ἀνεξαιρέτως παραδέχονται καὶ ἀναγνωρίζουσι τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν, πῶς ὅμως τὸ ἀπόρρητον τοῦτο παραβιάζεται; Παραβιάζεται, ὅταν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐνεργῶσιν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα κατάσχεσιν ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς κατηγορουμένους ἢ πρὸς τρίτους διευθυνομένων; Παραβιάζεται, ὅταν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐνεργῶσι κατάσχεσιν ἐπιστολῶν εὐρεθεισῶν ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ, γενομένης ἐρεῦνης, εἰς τὴν οἰκίαν του; Παραβιάζεται τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν, ὅταν ὁ πρὸς ὃν ἀπηυθύνθησαν αὐταὶ ἐκουσίως προσάγῃ αὐτάς εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἵνα χρησιμεύσωσι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας; Σκοπῶν νὰ προκαλέσω συζήτησιν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 20, εἶχον προτείνει ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐξῆς προσθήκην· «οὐδέποτε ἐπιτρέπεται ἡ κατάσχεσις ἐπιστολῶν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα, ἐπιτρέπεται μόνον νὰ κατασχεθῶσιν ἐπιστολαὶ ἐπὶ τῶν κατηγορουμένων, ἢ εἰς τὴν οἰκίαν των συνεπεῖα κατ' οἶκον ἐρεῦνης, ἢ ὑπὸ τῶν πρὸς οὓς διευθύνονται ἐκουσίως εἰς τὴν ἀνάκρισιν παραδοθεῖσαι» (Ἐφημ. Ἐθν. τόμ. β σελ. 217). Ἄλλ' ἔνεκα λόγων ὑπηρεσίας δὲν παρευρέθη εἰς τὴν συζήτησιν πρὸς ὑποστήριξίν της, καὶ τὸ ἄρθρ. 20 ἐγένετο παραδεκτὸν ἄνευ οὐδεμιᾶς συζητήσεως.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ποία ἡ λύσις τῶν ἄνω τεθέντων ζητημάτων; Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν παρουσιάζει ἡ λύσις τοῦ πρώτου ζητήματος. Κατὰ τῆς εἰς τὰ ταχυδρομεῖα κατασχέσεως τῶν ἐπιστολῶν διεμαρτύρετο ἡ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ὀκτωβρίου ἀντιπολίτευ-

σις, καὶ ταύτην στιγματίζει ῥητῶς ἡ ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ, ὅθεν ἀναντίρρητον εἶναι, ὅτι ἐσκόπει ν' ἀπαγορεύσῃ ταύτην διὰ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ λύσις τοῦ δευτέρου ζητήματος περιέχει μείζονας δυσχερείας. Ἡδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τῶν διὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐμπιστευτικῶς διαμειβομένων σκέψεων καὶ διαλογισμῶν ἀποτελεῖ πάντοτε παραβίασιν τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν, καὶ ὅτι πᾶσαν τοιαύτην ἐσκόπει ν' ἀπαγορεύσῃ τὸ ἄρθρον 20 διὰ τῆς ἐκφράσεως ἀπολύτως, καὶ τοιαύτην τινὰ γνώμην ἀποδέχονται αἱ 89 : 1871, 117 : 78 καὶ 92 : 89 ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη, οὕτω γενικῶς ἐφαρμοζομένη, ἤθελεν ἔχει ὡς συνέπειαν νὰ παρέχῃ μὲν εἰς τοὺς κακούργους ἀσφαλὲς καὶ ἀκίνδυνον μέσον συνεννοήσεως καὶ συνάψεως τῶν φροβητέρων ἐγκληματικῶν σχεδίων, νὰ στερῇ δὲ τὴν δικαιοσύνην τοῦ δικαιώματος νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας σπουδαιότατα ἀποδεικτικὰ μέσα, ἡ χρῆσις τῶν ὁποίων εἰς οὐδενὸς ἐντίμου ἀνθρώπου τὸ ἠθικὸν αἶσθημα προσκρούει, οἷον τῆς ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀρχιεπιστοῦ Χρήστου Ἀρβανίτη εὐρεθείσης ἐπιστολῆς, δι' ἧς προετρίβετο ἡ ληστρικὴ συμμορία νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν περὶ ἀμνηστείας ἀπαίτησίν της. Ἀμφιβάλλομεν, ἂν τὰ μέλη τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως ἐσκόπουν νὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ σημείου τούτου· τὸναντίον ἐκ τῆς ἄνω παρατεθείσης αἰτιολογίας τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς προκύπτει, ὅτι αὕτη προϋτίθετο κυρίως νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐλευθέραν δι' ἐπιστολῶν ἐπικοινωνίαν τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τοῦτο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν παράδοσιν τῶν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα παραδιδόμενων ἐπιστολῶν εἰς ἐκείνους πρὸς οὓς διευθύνονται. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ, περιελθοῦσα εἰς τὴν ἐλευθέραν κατοχὴν τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται, ἀπόλλυσι τὸν ἰδιόζοντα αὐτῆς ὡς ἐπιστολῆς χαρακτῆρα, δὲν προστατεύεται πλέον ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ θεωρεῖται ὡς ἀπλοῦν ἔγγραφο, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ κατασχεθῇ ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Εἴπομεν δὲ, ὅτι πρέπει νὰ περιέλθῃ ἡ ἐπιστολὴ εἰς τὴν ἐλευθέραν κατοχὴν τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται, διότι θεωροῦμεν ὡς ἀπαγορευομένην ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 20 τοῦ Συντάγματος τὴν ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ὡς ἐξ ἐνέδρας κατὰσχέσιν τῶν ἐπιστολῶν κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ταχυδρομείου· ἐνέργεια τοιαύτη ἤθελεν ἀποτελέσει προφανῆ καταδολίευσιν τῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος, τῆς

ἀπαγορευούσης τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐπιστολῶν ἐν τοῖς ταχυδρομείοις. Τὴν γνώμην ταύτην ἀποδέχονται αἱ ἀποφάσεις 248 : 71, 114 : 77, 120 καὶ 169 : 93, 76 : 94 Ἀρ. Πάγου, καὶ αἱ γνωμοδοτήσεις τῆς παρ' αὐτῷ εἰσαγγελίας (Θέμις τοῦ 1893 σελ. 390 ἐπομ.) (Σαριπόλου § 997).

Ἄλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει φρονοῦμεν ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ δικαιοσύνη δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς ἐπιστολῆς, χωρὶς νὰ παραβιάζῃ τὸ ἄρθρ. 20 τοῦ Συντάγματος, διότι δὲν δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι δι' ἐπιστολῆς παραγγέλλας φόνον, ἢ ἐξυβρίσας τὸν πρὸς ὃν αὕτη, ὅτι παρεβιάσθη τὸ ἀπόρρητον τῆς ἐπιστολῆς του, διότι τοῦτο ἀνέθηκεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ πρὸς ὃν ἔγραψεν· ὅταν λοιπὸν οὗτος νομίσει καθῆκόν του ἢ συμφέρον του νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἐπιστολὴν, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐξακολουθῇ αὕτη θεωρουμένη ἀπόρρητος διὰ μόνην τὴν δικαιοσύνην, ἄλλως ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ εἰς πολιτικὴν δίκην πρέπει νὰ μὴ ἐπιτραπῇ ἡ προσαγωγὴ ἐπιστολῆς τοῦ διαδίκου πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ὑποχρεώσεων του.

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν δὲν πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰς μεταξὺ ἐμπόρων διαμειβομένας ἐπιστολάς, διότι αὗται, μὴ περιέχουσαι οἰκογενειακὰ ἀπόκρυφα ἢ ἀνακoinώσεις ἰδιαιτέρας σχέσεως, φιλίας καὶ συμπαιθείας, ἀλλ' ἐπιχειρήσεις καὶ πράξεις ἐμπορικὰς, διατηροῦνται κατὰ τὸ ἄρθ. 8 ἐδ. 2 Ἐμπ. Νόμου ἐπίτηδες ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς μέσα ἀποδείξεως ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

626. Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθιερουμένων ἐξαιρέσεων ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα πειστήρια, ὧν ἀπαγορεύεται ἡ κατάσχεσις; Ὁ Helie παραδέχεται τοιαύτην ὑπὲρ τῶν εἰς τοὺς συμβολαιογράφους ἐμπιστευτικῶς καὶ εἰς τοὺς δικηγόρους λόγῳ ὑπερασπίσεως παρακατατεθέντων ἐγγράφων καὶ πειστηρίων, ὡς λόγον δὲ ἀναφέρει, ὅτι ἀμφότεροι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ καταθέσωσιν ὡς μάρτυρες περὶ ὧν ἐμπιστευτικῶς ἐπληροφορήθησαν, καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως, δικαίωμα συντελεστικὸν εἰς τὴν ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἤθελε περιορισθῇ, ἂν ἐπετρέπετο ἡ κατάσχεσις τῶν ἐγγράφων αὐτῶν ἐξομολογήσεων (Helie n° 2378—2382). Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν οἱ συμβολαιογράφοι οὐδέποτε ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μαρτυρεῖν, ὅθεν μὴ ὑπάρχοντος τοῦ μόνου λόγου, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου ὁ Helie παραδέχεται τὴν ἐξαιρέσιν, πρέπει νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ συμπέρασμα. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δικηγόρους πρέπει καὶ παρ' ἡμῖν

νά γείνη δεκτή ἡ γνώμη τοῦ Helie ὡς πρὸς τὰς μετὰ τὸ ἀδίκημα ἐγγράφους πρὸς τὸν δικηγόρον ἐξομολογήσεις τοῦ κατηγορουμένου, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ πειστήρια. Ταῦτα δύναται ν' ἀνεύρη καὶ κατάσχη ἡ δικαιοσύνη ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ὑπάρχωσι κεκρυμμένα, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι διασώζει ταῦτα ὁ κατηγορούμενος παρακαταθέτων αὐτὰ εἰς τὸν δικηγόρον του (Duverger Manuel des juges d' instr. n° 134) (Κωστῆς σελ. 426 σημ. 3).

627. Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐρευνήσῃ πανταχοῦ πρὸς ἀνεύρεσιν πειστηρίων, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ, ὡς εἶδομεν, πρὸς τοῦτο ἐρεῦνας εἰς τὰς οἰκίας τῶν τε κατηγορουμένων καὶ τρίτων, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐρευνήσῃ καὶ τὰ συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, νὰ λάβῃ ἀντίγραφα αὐτῶν, ἢ νὰ τὰ κατάσχη; Οὐδεὶς νόμος ἀπαγορεύει τὴν εἰς τὸ συμβολαιογραφεῖον εἰσοδὸν τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐπομένως δύναται νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ ἐρευνήσῃ, δύναται ἐπίσης καὶ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων νὰ λάβῃ, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 193 ἐδ. 2 Δικαστ. Ὁργαν. δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ὁ πρόεδρος τὴν λήψιν ἀντιγράφων εἰς τρίτους χάριν συμφερόντων ἰδιωτικῶν, ὅθεν δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τις τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον χάριν τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης (Helie n° 2375—2376). Τέλος καὶ νὰ κατάσχη αὐτὰ δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ὅταν προσβάλλωνται ὡς πλαστὰ, διότι ἡ ὑπογραφή καὶ μονογράφησις, ἦν τὸ ἄρθρ. 316 Ποιν. Δικ. διατάσσει ἐν περιπτώσει προσβολῆς δημοσίων ἐγγράφων ἐπὶ πλαστότητι, προϋποτίθῃσι τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν ῥητῶς δὲ τὸ ἄρθρ. 319 Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπει τὴν ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ κατάσχεσιν τῶν πρὸς συμπαραβολὴν ἀναγκαίων ἐγγράφων, χωρὶς νὰ δικρίνῃ ποῦ εὐρίσκονται ταῦτα· τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 192 ἐδ. 2 Ὁργαν. Δικαστ. καθ' ὃ παραδίδεται τὸ ἔγγραφο, ὅταν ἡ παράδοσις συγχωρῇται ὑπὸ ῥητῆς τοῦ νόμου διατάξεως. Πρέπει ὅμως νὰ ἐπιτρέψῃ ὁ ἐνεργῶν τὴν κατάσχεσιν εἰς τὸν συμβολαιογράφον νὰ λάβῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 192 ἐδ. 3 τὸ ἀντίγραφο, ὅπερ θὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ πρωτοτύπου.

628. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα δύνανται νὰ κατασχεθῶσιν ⁽¹⁾. ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας

(1) Ὁ Σαρίπολος (§ 993) φρονεῖ, ὅτι δὲν κατάσχονται καὶ τὰ παρὰ πνευματικῶ ἐμπιστευθέντα ἔγγραφα διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ ἱερεῖς ἀπαλλάσσονται τῆς

τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπάλληλου καὶ τὰς διατυπώσεις τῆς κατασχέσεως.

Ὡς πρὸς τὸν πρῶτον παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ ὑπάλληλος πρέπει νὰ ἐνεργῇ μετὰ μεγίστης περισκέψεως, ἰδίως μάλιστα ὅταν πρόκηται περὶ ἐγγράφων τρίτων. Ὅχι μόνον δὲν πρέπει νὰ προβαίνει εἰς ἐξέτασιν τῶν, εἰμὴ ὅταν ὑπάρχῃ βάσιμος πιθανότης, ὅτι δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν ἐνδείξεις πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ πρᾶττη, πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ μέτρα πρὸς διαφύλαξιν τῶν οἰκογενειακῶν μυστικῶν τῶν μὴ σχετιζομένων μετὰ τὴν προκειμένην ἀνάκρισιν (Helie n° 2371). Δὲν θέλει ποσῶς προβαίνει εἰς ἐξέτασιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἐγγράφων, ἅμα πεισθῇ, ὅτι δὲν ἔχουσι σχέσιν μετὰ τὴν ἀνακρινομένην ὑπόθεσιν.

629. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς διατυπώσεις, παρατηροῦμεν, ὅτι, ὅταν μὲν ἡ ἀνέυρεσις τῶν πειστηρίων γίνηται συνεπείᾳ κατ' οἶκον ἐρεύνης, θὰ παρευρίσκωνται προφανῶς καὶ εἰς τὴν κατάσχεσιν ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι, ὅσοι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν κατ' οἶκον ἐρευναν, ἐν πάσῃ ὁμῶς ἄλλῃ περιπτώσει ἀπαιτοῦνται μόνον τὰ διὰ τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις ἐν γένει ἀπαιτούμενα πρόσωπα, ἧγουν δικαστικὸς γραμματεὺς, ἢ ἀνακριτικὸς τις ὑπάλληλος, ἢ ἐν ἐλλείψει δύο μάρτυρες.

630. Ἡ παρουσία τοῦ κατηγορουμένου εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἀναγκαία, ὡς ἐν τῇ κατ' οἶκον ἐρεύνῃ, ἵνα ἐξηγηθῇ περὶ τῶν κατασχθέντων (ἰδὲ περὶ αὐτῆς ὅσα εἶπομεν εἰς ἀριθ. 618· ἰδὲ καὶ ἀρθρ. 97 ἐδ. 4 Κανον. Χωροφ.).

ὑποχρέωσης τοῦ μαρτυρεῖν ὡς πρὸς ἐκεῖνα, ἃ γνωρίζουσιν ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 479)· τὴν γνώμην ταύτην ἀποδέχεται καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 426 σημ. 3). Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἐξομολόγησις συνίσταται εἰς τὴν προφορικὴν πρὸς τὸν ἱερέα διήγησιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ ἐπομένως τὸ ἀπαραιστος αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ἐκταθῇ, καὶ εἰς τὰς ἐγγράφους ἐξομολογήσεις.

Ὁ Σαρίπολος (§ 991, 993) ἰσχυρίζεται προσέτι, ὅτι οὐδόλως δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἐρευνα κατ' οἶκον παρὰ δικηγόρῳ ἢ πνευματικῷ. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη εἶναι βεβαίως ἐσφαλμένη, διότι καὶ αὐτὸς ὁ Σαρίπολος (§ 991 σημ. α) ἀναγνωρίζει, ὅτι ἡ ἀσουλία ἐπεκτείνεται εἰς μόνον τὰ ἔγγραφα, οὐχὶ καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, ὅθεν δι' αὐτὰ δύναται βεβαίως νὰ γείνη κατ' οἶκον ἐρευνα· ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἔγγραφα πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζῃ ἐκ προοιμίων ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἂν παρεδόθησαν ἐνεκεν ἐξομολογήσεως ἢ λόγῳ ὑπερασπίσεως; Πάντοτε λοιπὸν ἐπιτρέπεται ἡ κατ' οἶκον ἐρευνα, ἀπόκειται δὲ εἰς τὸν ἐνεργοῦντα αὐτὴν νὰ ἀποφύγῃ τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐγγράφων, ἃ δὲν ὑπάγονται εἰς τοιαύτην.

Ἐπίσης περί τῶν μέτρων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνακρίσεως ἴδε ὅσα εἵπομεν ἐν ἀριθ. 620 προκειμένου περί κατ' οἶκον ἐρεύνης. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 172 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καὶ δοχεῖα κεκλεισμένα δύναται ν' ἀνοίξη βιαίως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος πρὸς ἀνεύρεσιν πειστηρίων.

631. Ἰδιαιτέρα μέτρα ἔλαθεν ὁ νόμος πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ταυ-τότητος τῶν κατασχεθέντων πειστηρίων. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 174 Ποιν. Δικ. τίθενται ταῦτα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν συμπραττόντων εἰς τὴν κατά-σχισιν εἰς περικάλυμμα ἢ σάκκον ἢ ἄλλο δοχεῖον, καὶ σφραγίζονται μὲ τὴν ἐπίσημόν σφραγίδα. Συγχωρεῖται δὲ εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον νὰ συνεπιθέσῃ τὴν ἰδίαν αὐτῶν σφραγίδα, ἂν τὸ ζητήσωσιν. Ἡ ἀποσφράγις γίνεται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν αὐτῶν, ἡγουν τῶν ἐχόντων συμφέρον, ἀφοῦ ἀποδεχθῇ τὸ ἀλύμαντον τῶν σφραγίδων. Ἄν δὲ οὗτοι κωλύωνται, γίνεται περί τούτου μνεῖα εἰς τὴν περί ἀποσφραγίσεως ἐκθεσιν. Παραπλησίως διατάξεις περιέχει τὸ ἄρθρ. 99 Κανον. Χωροφ.

632. Περί πάντων συντάσσεται ἐκθεσις, καὶ εἰ μὲν ἡ κατάσχισις ἐγένετο ἐνεργουμένης κατ' οἶκον ἐρεύνης ἢ αὐτοψίας, ἐν τῇ περί τούτων ἐκθέσει γίνεται μνεῖα καὶ περί τῆς κατασχέσεως, ἄλλως συντάσσεται ἰδιαιτέρα ἐκθεσις (Helie n° 2388)· περί τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἐφαρμόζονται ὅσα περί ἐκθέσεων ἐν γένει ἐξεθέσαμεν.

633. Ζῶα καὶ ἄλλα εἰς φθοράν ὑποκείμενα δὲν δύνανται νὰ μεί-νωσιν ὑπὸ κατάσχισιν πλέον τῶν ὀκτῶ ἡμερῶν. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, ὁ εἰρηνοδίκης ἐπὶ προαισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἢ ὁ ἀνακριτὴς ἐπὶ κυρίας, διατάττουσι τὴν ἄρσιν τῆς ἐγγυήσεως καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων ἐπὶ ἐγγυήσει, ἂν δὲ ταῦτα δὲν δύ-νανται ἢ δὲν πρέπη ν' ἀποδοθῶσι, διατάσσουσι τὴν διὰ πλειστηρια-σμοῦ πώλησιν αὐτῶν. Περί πάντων τούτων, ὡς καὶ περί τῶν διατυ-πώσεων τοῦ πλειστηριασμοῦ ἴδε ἄρθρ. 34 καὶ 35 Ποιν. Διατιμήσεως.

Προκειμένου περί ζῶων κατασχεθέντων ἔνεκα παρανόμου βοσκῆς, ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 8 καὶ 9 τοῦ νόμου ΑΦΚΣ' τῆς 27 Μαΐου 1887, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου ΑΨΟ' τῆς 28 Ἀπρι-λίου 1889, καθ' ὃ, ἂν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν δὲν ἐμφανισθῇ ὁ κύριος ἢ ὁ φύλαξ τῶν κατασχεθέντων, ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ παραδίδει αὐτὰ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ κατάσχισις, οὗτος δὲ ἐκποιεῖ αὐτὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν ἄνευ προηγουμένης δηλοποιήσεως. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἂν

ἐμφανισθῇ ὁ κύριος ἢ ὁ φύλαξ, ἀλλὰ δὲν πληρώσῃ τὰ νόμιμα δικαιώματα τῆς συλλήψεως καὶ διατροφῆς, ἀλλὰ τότε κρατοῦνται πρὸς ἐκποίησην αὐτῶν καὶ πληρωμὴν τῶν ἀνωτέρω δικαιωμάτων ἐκ μὲν τῶν μεγάλων ζώων δύο, ἐκ δὲ τῶν μικρῶν δέκα κατ' ἀνώτατον ὄρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5'

Περὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

634. Ἀντικείμενον καὶ διαίρεσις.

634. Διεπραγματεύθημεν μέχρι τοῦδε περὶ τῶν προσώπων, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ ἀνάκρισις, περὶ τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος αὐτῶν, περὶ τῶν γενικῶν κανόνων τῆς ἀνακρίσεως, περὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ τοῦ τρόπου τῆς συλλογῆς αὐτῶν, καὶ τέλος περὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, ὅς ἐν γένει οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσιν· ὑπολείπεται νὰ παρακολουθήσωμεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐργασίας των πρὸς ἀνάκρισιν ἐκάστου εἶδους ἀδικημάτων, νὰ διαγράψωμεν τὴν πορείαν, ἣν ἐκάστοτε ὀφείλουσι νὰ διατρέξωσι, καὶ νὰ γνωρίσωμεν τοὺς ἐν ἐκάστη περιπτώσει ἐφαρμοζομένους κανόνας. Οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι διάφοροι, καθ' ὅσον τὴν ἀνάκρισιν ἐνεργεῖ ὁ ἀνακριτὴς ἢ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ ἀνάκρισις ὀνομάζεται κυρία, καὶ περὶ ταύτης θέλομεν διεπραγματευθῇ εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἡ ἀνάκρισις ὀνομάζεται προεισαγωγικὴ, καὶ τὰ περὶ ταύτης θέλομεν ἐκθέσει ἐνταῦθα.

Ἡ προεισαγωγικὴ πάλιν ἀνάκρισις εἶναι διάφορος, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ πταισμάτων ἢ περὶ πλημμελημάτων· ἐπομένως εἰς ἰδιαιτέραν παράγραφον θέλομεν διεπραγματευθῇ περὶ ἐκατέρας τῶν περιπτώσεων τούτων.

§ 1.

Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πταισμάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

635. Κατὰ κανόνα δὲν ἀπαιτεῖται τοιαύτη ἐπὶ πταισμάτων.
 636. Ὅταν ἀπαιτῇται, τίς ἐνεργεῖ αὐτήν;
 637. Ἐπὶ ποίων πταισμάτων ἐκτείνεται ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν ἀστυνόμων κτλ.
 638. Ποίαις ἀνακριτικαῖς πράξεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι.
 639. Πέρας προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.
 640. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγοροῦ.

635. Ἐνεκα τοῦ ἀσημάντου τῶν ἀστυνομικῶν παραβάσεων καὶ τοῦ εὐαποδείκτου αὐτῶν, ὁ νόμος ἐθεώρησε κατὰ γενικὸν κανόνα περιττὴν ἐπ' αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως. Δύνανται ἐπομένως οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ πταισμάτων, ἡγοῦν οἱ ἀστυνόμοι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς, ὅταν ἐγκρίνη, νὰ κλητεύσωσι τοὺς κατηγορουμένους ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 143 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας «Καὶ ἄνευ ἐγγράφου προανακρίσεως ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἀρμόδιος ἀστυνόμος, δήμαρχος, ἢ δημαρχικὸς πάρεδρος τοῦ νὰ καλῇ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν τοὺς κατηγορουμένους καὶ μάρτυρας.—Τοιαύτη ἀπ' εὐθείας κλήσις εἰς τὰς περὶ πταισμάτων δίκας θεωρεῖται μάλιστα ὡς κανὼν.—Τὸ αὐτὸ δίκαιον ἔχει καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς, ἐὰν δὲν ᾔθελε προτιμήσει νὰ προκαλέσῃ πρότερον ἐγγράφον προανάκρισιν». Εἶδομεν ἐν ἀριθμῷ 24, ὅτι διὰ τοῦ περὶ ἀστυνομίας ΒΡΠΗ' νόμου οἱ δήμαρχοι καὶ δημαρχικοὶ πάρεδροι ἀπηλλάχθησαν τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων.

Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ πταισμάτων ὑπάρχει ἀνάγκη βεβαιώσεως τῆς πράξεως καὶ συλλογῆς τῶν ἀποδείξεων.

636. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὰ αὐτὰ πρόσωπα, εἰς ἃ ἀνέθηκε καὶ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Καὶ

ἐπέρχεται μὲν ὡς ἐκ τούτου παραβίασις τοῦ κανόνος τῆς διακρίσεως τῆς καταδιώξεως ἀπὸ τῆς ἀνακρίσεως (ἴδε ἄνω ἀριθ. 432), δικαιο-
λογεῖται δὲ ὡς ἐκ τοῦ ἐπουσιώδους τῶν ἀστυνομικῶν παραβάσεων.

Ὅταν ὁ νόμος ἀνέθετε τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἀδιακρίτως εἰς τοὺς ἀστυνόμους, δημάρχους ἢ δημαρχικοὺς παρέδρους, ζήτημα ἀνε-
φύετο περὶ τῆς μεταξὺ αὐτῶν προτιμήσεως, περὶ οὗ ἐπραγματεύθη-
μεν ἐν τῇ α' ἐκδόσει. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξέλιπε μετὰ τὴν ἀπαλλα-
γὴν τῶν τελευταίων ἀπὸ τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων.

637. Ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν ἀστυνόμων ἐκτείνεται εἰς ὅλα τὰ
πταισμάτα καὶ αὐτὰ ἀκόμη, ὧν ἡ βεβαίωσις ἀνετέθη εἰς εἰδικούς
ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, τὰ περὶ τοὺς ἀγροὺς ἢ τὰ
δάση, διότι οὐδεὶς νόμος ἀποκλείει αὐτοὺς, ἀπ' ἐναντίας τὸ ἄρθρ. 2
τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1838 διατάγματος ἀποδίδει ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν
εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, προκειμένου περὶ φθορῶν
δένδρων καὶ φυτειῶν. Τούναντίον οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι
δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀνακρίσεις πταισμάτων,
εἰμὴ εἰς ὅσας περιπτώσεις ὁ νόμος ἀπέδωκεν αὐτοῖς ῥητῶς τοιοῦτον
δικαίωμα. Τὸ ἄρθρ. 88 Κανον. Χωροφ. ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἀξιω-
ματικούς τῆς χωροφυλακῆς νὰ δέχωνται μηνύσεις ἐπὶ πταισμάτων,
καὶ διατάσσει νὰ πρᾶπέμπωσι τοὺς μηνύοντας εἰς τὸν διευθυντὴν
τῆς ἀστυνομίας.

638. Αἱ ἀνακριτικαὶ πράξεις, εἰς ἃς οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι δύ-
νυνται νὰ προχωρήσωσιν, εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 136 αἱ ἐξῆς·

α') ἡ συλλογὴ πληροφοριῶν καὶ ἀποδείξεων περὶ τῆς ἀνακριτέας
πράξεως καὶ περὶ τοῦ πράξαντος.

β') ἡ συνοπτικὴ ἐξέτασις μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων, οὓς κατὰ
τὸ ἄρθρ. 138 δὲν κλητεύουσιν, ἀλλὰ καλοῦσι διὰ ζώσης, ἂν δὲ δὲν
ἐμφανισθῶσι, διατάττουσι καὶ τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν των.

γ') ἡ αὐτοψία.

δ') ἡ κατάσχεσις τῶν πειστηρίων, καὶ

ε') ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα.

Περὶ ὅλων τούτων τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων εἴπομεν τὰ δέοντα,
ταῦτα δὲ ἐφαρμόζονται καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἐνταῦθα.

Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι τὸ ἄρθρ. 136 ἐδ. 2 ἔχει ὡς ἐξῆς. «Περὶ
πάντων τούτων πρέπει νὰ συντάσσεται ἐκθεσις ἀκριβής». Ἐκ τῆς ἐκ-
φράσεως ταύτης ἡδύνατό τις νὰ συμπεράνη, ὅτι μία καὶ μόνη ἐκθεσις

πρέπει να συνταχθῇ περὶ πάντων, καὶ τοιαῦτα ὑποδείγματα ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τῆς χωροφυλακῆς (Κανον. Χωροφ. σελ. 410 ἐπομ.). Ἄλλ' εἶδομεν, ὅτι ἐκάστη ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν· ἐκτός δὲ τούτου ἢ ἐν μιᾷ ἐκθέσει ἀνάμιξις διαφορῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, διαφορῶν ἀπαιτουσῶν διατυπώσεις, καθιστᾷ δύσχρηστον τὴν ἔκθεσιν, καὶ τὴν ὑποβάλλει ἐν συνόλῳ εἰς ἀκυρότητας δι' ἑλλείψεις εἰς μίαν μόνον ἀνακριτικὴν πρᾶξιν λαβούσας χώραν. Ἐντεῦθεν συμπεραίνομεν, ὅτι ἰδιαιτέραν ἔκθεσιν περὶ ἐκάστης ἀνακριτικῆς πράξεως πρέπει νὰ συντάττωσιν οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι, ἐκτός ἂν πρόκηται περὶ κατ' οἶκον ἐρεύνης, αὐτοφίας καὶ κατασχέσεως πειστηρίων, ὅτε, ὡς εἶδομεν ἐν ἀριθ. 632, δύνανται καὶ μίαν μόνον ἔκθεσιν περὶ πάντων νὰ συντάξωσιν.

Οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι δύνανται νὰ διατάξωσι καὶ τὴν σύλληψιν τῶν κατηγορουμένων εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἀδικήματα, καὶ νὰ αἰτήσωσι παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου νὰ διατάξῃ ἐνίοτε τὴν προφυλάκισιν αὐτῶν. Καὶ περὶ τούτων πάντων, ὡς καὶ περὶ τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως, εἵπομεν τὰ δέοντα (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 562 ἐπομ. 594, 610).

639. Ἀμα ὁ ἐνεργῶν τὴν ἀνωτέρω ἀνάκρισιν ἀστυνόμος θεωρήσῃ αὐτὴν περαιωμένην, εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πταισματοδικεῖον διὰ κλήσεως κοινοποιουμένης εἰς τὸν κατηγορούμενον. Ἄλλ' ἂν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξαχθῇ, ὅτι δὲν διεπράχθη ἀξιόποινος πρᾶξις, πρέπει καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον; Ὁ εἰσαγγελεὺς ἔχει τὸ μέσον ν' ἀποφύγῃ τὸ ἄτοπον τοῦτο, ὑποβάλλων τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον καὶ ζητῶν τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου. Φρονοῦμεν, ὅτι καὶ ὁ ἀστυνόμος δύνανται νὰ μὴ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, περιοριζόμενος ἐπὶ ἐγκλήσεων νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἐγκαλοῦντα, ὅτι δὲν ἐγκρίνει νὰ καταδιώξῃ· στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην εἰς τὸν λόγον, ὅτι πρὸ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰσηγμένη ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἐπὶ πταισμάτων, ἐπομένως ὁ ἀστυνόμος διατηρεῖ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του.

640. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀστυνόμου τοῦ εἰσάγειν τὴν κατηγορίαν ἐπὶ πταισμάτων εἰς τὸ πταισματοδικεῖον ἔχει καὶ ὁ παθὼν ὁ ἀποκτήσας τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας. Ῥητὸν καὶ σαφές εἶναι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τὸ ἄρθρ. 292 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως. «Ὁ ἐνεκα πταισματος ἰδιωτικῶς κατηγορῶν, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐνεργήσῃ

τὸ δικαίωμα τῆς ἀπ' εὐθείας κλήσεως, δύναται νὰ πράξῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 143 ἄνευ ἐγγράφου προανακρίσεως· εἴμπορεῖ δὲ καὶ πρὸ τούτου νὰ προκαλέσῃ τὸν ἀρμόδιον ἀστυνόμον ἢ δήμαρχον ἢ δημορχικὸν πάρεδρον εἰς τὸ νὰ κάμουν τὴν συνοπτικὴν προανακρίσιν».

§ 2.

**Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ πλημμελημάτων
καὶ κακουργημάτων.**

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

641. Ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἢ κυρίαν ἢ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν. Εἶδῃ ταύτης.
642. Ὁδηγίαι περὶ τὴν ἐκλογὴν.
643. Δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον· Ἐπιχειρήματατα ὑπὲρ καὶ κατὰ.
644. Ἐξέτασις ἐπιχειρημάτων καὶ συμπέρασμα, ὅτι δύναται.
645. Σύμφωνος ἢ νομολογία
646. Ὅταν ὁ ἀνακριτὴς ἐπιλαμβάνηται αὐτεπαγγέλτως, κυρίαν ἀνάκρισιν ἢ προεισαγωγικὴν ἐνεργεῖ;
647. Εἰς ποίους ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν;
648. Ἄν πολλοὶ ἐπελήφθωσαν συγχρόνως αὐτεπαγγέλτως, τίς προτιμᾶται;
649. Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐπὶ ἐκτάκτου λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας.
650. Εἰς ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύναται νὰ προβῶσιν οἱ ἐνεργοῦντες προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν;
651. Δύνανται νὰ διευθύνωσι παραγγελίας πρὸς ἄλλους;
652. Ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις εἶναι συνοπτικὴ.
653. Ὁδηγίαι πρὸς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους. Μετάβασις ἐπιτοπίως.
654. Ἐξασφάλισις τῶν ἀποδείξεων.
655. Βεβαίωσις τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος.
656. Περιγραφὴ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος.
657. Ἰδιαίτεροι ὁδηγίαι ἐπὶ βιαίων θανάτων.
658. Ἐπὶ παιδοκτονίας.
659. Ἐπιτρέπεται σωματικὴ ἔρευνα γυναικῶν;
660. Ἐπὶ φαρμακείας.
661. Ἐπὶ τραυμάτων.
662. Ἐπὶ παντὸς ἐν γένει ἀδικήματος.
663. Ὅταν οἱ αὐτουργοὶ ἄγνωστοι.

664. Σχέσις τῶν ἐνεργούντων προεῖς. ἀνάκρισιν πρὸς τὸν εἰσαγγελέα.
 665. Ἐνέργειαι τοῦ εἰσαγγελέως μετὰ τὸ πέρας τῆς προεῖσαιγωγικῆς ἀνακρίσεως· ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸν ἀνακριτὴν, εἰς τὸ συμβούλιον, εἰς τὸ ἀκροατήριον.
 666. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγόρου.
 666. Ἐξαιρετικά διατάξεις.

641. Οἱ εἰσαγγελεῖς λαβόντες μὴνυσιν ἢ ἄλλως πληροφορηθέντες, ὅτι πλημμέλημα τι ἢ κακούργημα διεπράχθη, κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον 156 Ποιν. Δικ. ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσι νὰ διευθύνωσι τὰς ἀναγκαίας προσκλήσεις πρὸς τοὺς εἰρηνοδίκας, ἢ ἀστυνόμους τῆς ἰδίας αὐτῶν ἢ ξένης περιφερείας, ἢ καὶ πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς τῆς χωροφυλακῆς καὶ πρὸς ἄλλους εἰσαγγελεῖς, πρὸς βεβαίωσιν τῶν κατὰ τὴν πράξιν καὶ πρὸς συλλογὴν τῶν περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων. Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ ἄρθρ. 156 ἐδ. 2 ἔχουσι προσέτι τὸ δικαίωμα νὰ κάμωσι καὶ ἀμέσως ἐξετάσεις ἰδίας, καὶ πρὸς τοῦτο νὰ ἐνεργῶσι τὰς εἰς τὰ ἄρθρα 136—138, 157 καὶ 159 ἀναφερομένας πράξεις. Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 185 Ποιν. Δικ. δύνανται κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς προανακρίσεως, καὶ ἅμα λάβωσι τὴν πρώτην καταμήνυσιν, νὰ κάμωσι παραγγελίας πρὸς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα ἐνεργήσῃ τὴν ἀνάκρισιν.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην καὶ δευτέραν περιπτώσιν ἡ ἀνάκρισις ὀνομάζεται, ὡς εἶδομεν, προεῖσαιγωγικὴ, εἰς δὲ τὴν τρίτην κυρία ἀνάκρισις.

642. Ὁ νόμος ἀφίνει ἐντελῶς ἐλευθέρον τὸν εἰσαγγελέα, ἢ νὰ ἐνεργήσῃ μόνος τὰ πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως καὶ συλλογὴν τῶν περὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων, ἢ νὰ προσκλήσῃ πρὸς τοῦτο τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, ἢ νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν· ἀλλ' εἰς τὴν ἐκλογὴν ταύτην πρέπει νὰ ὀδηγῇται ὑπὸ τῶν ἐξῆς σκέψεων. Ὅτι ὁ κανὼν τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν ἔργων τῆς καταδιώξεως πρὸς τὰ τῆς ἀνακρίσεως εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένος ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας, ὥστε κατ' ἐξαιρέσιν ἐχορηγήθη αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως, ὅθεν τότε μόνον πρέπει νὰ προβαίνη ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ἐνέργειαν τῆς προεῖσαιγωγικῆς ἀνακρίσεως, ὅταν δὲν ᾔηται δυνατὸν ν' ἀναπληρωθῇ προσφόρως ὑπ' ἄλλου τινὸς ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου.

Ὅτι ὁ ἀνακριτὴς εἶναι ὁ κυρίως ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος, ὅθεν τότε μόνον πρέπει ν' ἀπευθύνηται εἰς ἄλλους ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, ὅταν, ἢ τὸ πλημμέλημα φαίνεται ἀσήμαντον, ἢ ἡ διάπραξις

τοῦ πλημμελήματος ἢ κακουργήματος παρίσταται ἀμφίβολος καὶ ἀβεβαία, ἢ ὑπάρχει ἀνάγκη ταχείας βεβαιώσεως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν πρέπει ν' ἀπευθύνηται πρὸς τὸν ἀνακριτὴν.

643. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τετάρτη ὁδὸς ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω διαγραφεισῶν τριῶν ; Δὲν δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μηνύσεως ἢ τῶν πληροφοριῶν, ὡς περὶ ἐκτελέσεως πλημμελήματός τινος ἔλαβε, νὰ εἰσαγάγῃ δι' ἀμέσου κλήσεως καὶ ἄνευ ἄλλης τινὸς ἀνακριτικῆς πράξεως τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον ;

Πολυχρόνιος καὶ ὁμοίομορφος πρακτικὴ εἶχε καθιερώσει τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, σκανδαλώδης τις ὁμῶς ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγή προεκάλεσε νέαν τοῦ ζητήματος ἐξέτασιν, καθ' ἣν πολλοὶ δικηγόροι, καὶ ἰδίως ὁ Παπαχρήστου, ὑπεστήριζαν, ὅτι δὲν δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως νὰ καλέσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον τὸν κατηγορούμενον. Ἄς ἐξετάσωμεν τοὺς πρὸς ὑποστήριξιν ἑκατέρας τῶν γνώμῶν προτεινομένους λόγους.

Τὰ περὶ τῆς ἀμέσου κλήσεως, λέγουσιν οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς πρώτης γνώμης, προβλέπονται ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 161 καὶ ἐπόμενα Ποιν. Δικ. Τὸ ἄρθρ. 161, ὀρίζον τὰ προαπαιτούμενα, ἵνα λάβῃ χώραν ἡ ἄμεσος κλήσις, δύο ἀναφέρει ὡς τοιαῦτα, παρουσίαν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἀδίκημα ὑπαγόμενον εἰς τοὺς πλημμελειοδίκας. Πῶς λοιπὸν, λέγουσι, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀναγκαῖον καὶ τρίτον προαπαιτούμενον, τὴν ἐνέργειαν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ;

Τὸ ἄρθρον 156 Ποιν. Δικ. ἰσχυρίζονται οἱ ἀντιδοξοῦντες, ἐπιβάλλει ῥητῶς εἰς τὸν εἰσαγγελέα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργήσῃ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἥτις κατὰ τὸ ἄρθρ. 160 τελειώνει ἢ διὰ κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ ἀναφερομένου τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ τὸ συμβούλιον. Τὸ ἄρθρον ἐπομένως 161, πραγματευόμενον περὶ τῆς ἀμέσου κλήσεως, ἐξακολουθεῖ ἐρμηνεῦον ἀκριβέστερον τὴν περὶ ἀμέσου κλήσεως διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 160, ὅπερ ἔχει ὡς βάσιν τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, καὶ διὰ τοῦτο, ἐπὶ τῆς αὐτῆς προϋποθέσεως ἐξακολουθοῦν τὸ ἄρθρ. 161, ἥτο περιττὸν νὰ μνημονεύσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν. Τέλος, λέγουσι, τὸ ἄρθρ. 143, προκειμένου περὶ πταισμάτων, διέταξε ῥητῶς, ὅτι δύναται ὁ ἀστυνόμος κτλ. ἄνευ ἐγγράφου προδικασίας νὰ καλέσῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον, τοιαύτη δὲ

ρήτη διάταξις δὲν ὑπάρχει ἐπὶ πλημμελημάτων· ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης ἡδύνατό τις νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ τὸ ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ἐὰν θέλῃ νὰ κάμῃ ἀπ' εὐθείας κλήσιν, προσκαλεῖ τοὺς ἀρμοδίους εἰρηνοδίκας κτλ. πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συνοπτικῆς προανακρίσεως.

644. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι ἡ πρώτη γνώμη εἶναι ὀρθότερα, καὶ ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς δευτέρας δὲν εἶναι ἀκαταμάχτητα. Καὶ πρῶτον ἡ φράσις «ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσιν» τοῦ ἄρθρ. 156 δὲν σκοπεῖ, καθ' ἡμᾶς, νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς ἀπαράβατον ὑποχρέωσιν πρὸς ἐπιχείρησιν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως. Ὅσάκις ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς ἀρχὴν τινα δικαίωμά τι, ἀμφίβολον μένει, ἂν ἀπαιτῇ παρὰ τῆς ἀρχῆς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ἢ ἐπαφίνηται εἰς τὴν ἐλευθέραν βούλησίν της, καὶ διὰ τοῦτο, ὡςάκις ὁ νόμος ἀπαιτεῖ καὶ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος, προσθέτει πάντοτε, ὅτι ἡ ἀρχὴ ἔχει δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν. Πολλάκις ἐν τῇ νομοθεσίᾳ ἡμῶν ἐγένετο χρῆσις τῆς ἐκφράσεως ταύτης. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ νόμου τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1841 οἱ πρόξενοι κτλ. ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιχειρῶσι κτλ. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 34 Ὑγειον. νόμου ὁ ὑγειονόμος ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὸ χρεὸς νὰ ἐνεργῇ κτλ. Τούναντίον ὡςάκις ὁ νόμος παρέλειψε νὰ προσθήσῃ τὴν ἐκφράσιν «καὶ ὑποχρέωσιν» ἡ ἀρχὴ μόνον ὡςάκις ἐγκρίνει κάμνει χρῆσιν τοῦ δικαιώματος· οὕτως οἱ νομάρχαι καὶ οἱ ἐπαρχοί, οἵτινες κατὰ τὸ ἄρθρ. 18 Ποιν. Δικ. δικαίωμα ἔχουσι βεβαιώσεως κτλ. δὲν παραβαίνουσι τὰ καθήκοντά των, ἂν δὲν κάμωσι χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἡ ἀληθὴς ἐπομένως ἔννοια τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 156 «ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ ὀφείλουσιν» εἶναι, ὅτι ὑποχρεοῦνται οἱ εἰσαγγελεῖς νὰ ποιήσωνται χρῆσιν τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν ἀδικημάτων δικαιώματος των, ἀπευθύνοντες τὰς ἀναγκαῖας προσκλήσεις πρὸς τοὺς εἰρηνοδίκας, καὶ ὅτι ἀπρακτοῦντες παραβαίνουσι τὰ καθήκοντά των, οὐχὶ ὁμῶς καὶ νὰ καθιερώσῃ ὡς ὑποχρεωτικὴν καὶ ἀναπόφευκτον τὴν πορεῖαν ταύτην, διότι οὐ μόνον ἐν τῷ ἐδ. 2 διαγράφει ἐτέραν πορεῖαν, τὴν τῆς αὐτοπροσώπου ἐνεργείας τοῦ εἰσαγγελέως, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἄρθρ. 185 Ποιν. Δικ. καθιερώνει, ὡς εἶδομεν, τρίτην, τὴν παραγγελίαν εἰς τὸν ἀνακριτὴν. Ὅτι δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθ. 156 προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 135 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἐπίσης «οἱ ἀστυνομοὶ . . . ἔχουσι δικαίωμα καὶ χρεωστοῦν νὰ ἐνεργοῦν τὰ πρὸς βε-

θαίωσιν τῶν πταισμάτων,» καὶ ἐν τούτοις οὐ μόνον δὲν εἶναι ἀπαρά-
 θατος ἡ ὑποχρέωσις αὕτη, ἀλλ' ἐπέρχεται τὸ ἄρθρ. 143 Ποιν. Δικ.
 καθ' ὃ δὲν πρέπει νὰ τὴν τηρῶσι κατὰ κανόνα. Οὐδεμίαν λοιπὸν ἐπιρ-
 ροὴν ἔχουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αἱ φράσεις ἔχουσι τὸ δι-
 καιώμα καὶ ὀφείλουσι τοῦ ἄρθρ. 156, καὶ ὑπολείπεται νὰ ἐξετασθῇ,
 ἂν τὸ ἄρθρ. 161 καθιεροῖ νέαν τινὰ ὁδὸν, ἣν δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς
 ν' ἀκολουθήσῃ, ἢ προϋποτίθῃ τὴν ἐνέργειαν τῆς προεισαγωγικῆς
 ἀνακρίσεως.

Δύο μόνον ἐπιχειρήματα προτείνονται ὑπὲρ τῆς δευτέρας ἰδέας, ὅτι
 τὸ ἄρθρ. 161 ἔπεται εἰς τὸ ἄρθρ. 160, ὅπερ ὀρίζει τοὺς τρόπους
 τῆς ἀποπερατώσεως τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, καὶ φαίνεται ὡς
 ἐπεξηγήσεις ἐνὸς τῶν τρόπων τούτων, ἥτοι τῆς ἀπ' εὐθείας κλήσεως, καὶ
 ὅτι διαγράψας ὁ νόμος τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπὶ πταισμάτων ἐξεφράσθη
 καθαρώτερον. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχείρημα ἤθελεν ἔχει εἰσὺν τινα,
 ἂν ἐξήντλει μέχρι τοῦ ἄρθρ. 160 ὁ νόμος ὅλα τὰ περὶ προανακρίσεως,
 ἀλλ' ἀφοῦ καὶ μετὰ τὸ περὶ ἀμέσου κλήσεως ἐπανέρχεται ἐν ταῖς ἄρθρ.
 168 καὶ ἐπομ. εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως,
 καὶ εἰς τὰς κατ' αὐτὴν ἐνεργουμένας ἀνακριτικὰς πράξεις, δὲν εἶναι
 εὐλογώτερον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι, σκοπῶν ὁ νομοθέτης νὰ καθιε-
 ρώσῃ τὴν ἄμεσον κλήσιν, καὶ πρὶν ἐνεργηθῇ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις,
 καὶ μετὰ, καταλληλότερον ἦτο νὰ πραγματευθῇ περὶ αὐτῆς, ἀφοῦ
 διαγράψῃ ἐν συντόμῳ τί ἐστὶ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις; Ὑπὲρ τῆς
 ἰδέας ταύτης συνηγορεῖ μεγάλως ἡ περίπτωσις, ὅτι καὶ ἐπὶ πταισμάτων
 τὴν αὐτὴν ἠκολούθησε πορεῖαν, διαγράψας πρῶτον τὰ περὶ προεισα-
 γωγικῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἔπειτα καθιερώσας τὴν ἄνευ αὐτῆς ἀπ' εὐ-
 θείας κλήσιν, ἥτις μάλιστα ἐκεῖ εἶναι ὁ γενικὸς κανὼν. Ἐκτός τούτου
 αἱ γενικαὶ καὶ ἐπιτακτικαὶ ἐκφράσεις τοῦ ἄρθρου 161 ἀποδεικνύουσιν,
 ὅτι ἀσχέτως τῶν προηγουμένων ἐσκόπει ὁ νομοθέτης νὰ καθιερώσῃ
 γενικὸν κανόνα ἐπὶ πάσης περιπτώσεως· ἂν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ.
 160 εἶχε μόνον ὑπ' ὄψιν ὁ νομοθέτης, ἡδύνατο ν' ἀναφέρῃ τοῦτο σα-
 φῶς, προσθέτων τὴν φράσιν «εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου
 ἄρθρου».

Τὸ δὲ δεύτερον ἐπιχείρημα ἀποκρούεται ἐκ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι
 ἦτο περιττὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἄρθρον 161 τὴν φράσιν «ἄνευ ἐγγρά-
 φου προδικασίας» τοῦ ἄρθρ. 143, ἀφοῦ ὥρισεν ἀκριβῶς τί μόνον
 ἀπαιτεῖ, ἵνα λάβῃ χώραν ἡ ἀπ' εὐθείας κλήσις.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων, πότε πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐνεργηθεῖσα ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις; Ὁ νόμος διαγράφει τὰς πράξεις, εἰς ἃς δύνανται νὰ προβῶσιν οἱ ἐνεργοῦντες αὐτὴν ὑπάλληλοι, ἀλλ' οὐδαμοῦ ὀρίζει, ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργηθῶσιν ἅπασαι ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἵνα θεωρηθῇ περαιωμένη ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις. Τοῦναντίον τὸ ἄρθρ. 156 ὑποχρεοῖ τὸν εἰσαγγελεὰ νὰ ἀπευθύνῃ τὰς ἀναγκαίας προσκλήσεις· ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι εἰς τὸν εἰσαγγελεὰ ἀνέθηκεν ὁ νόμος νὰ κρίνῃ καὶ ἀποφασίσῃ, ἂν πρὸς ἐπιτυχὴ ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ᾗναι ἀνάγκη νὰ προηγηθῶσιν ἐξετάσεις καὶ ποίαι, καὶ ἐπομένως δύνανται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ κλητεῦσθαι ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον, ὅταν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν πρώτων πληροφοριῶν πεισθῇ, ὅτι οὐδεμία πρόσκλησις εἶναι ἀναγκαία. Τοιαύτη ἔννοια πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὸ περὶ ἰδιώτου κατηγοροῦ ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ.

645. Ἡ νομολογία τοῦ Ἀρ. Πάγου ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ταύτην. Ἡ 78 : 45 ἀπόφασις τὴν καθιεροῖ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως, διότι τὴν ἐκφράσιν τοῦ ἄρθρου 161 «*νὰ καλῇ ἀμέσως*» ἐρμηνεύει ὡς σημαίνουσιν, ὅτι δύνανται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ καλῇ ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως· ἐκτὸς τούτου ἡ μὲν 105 : 56 ἀπόφασις ἀποφαίνεται, ὅτι ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου δὲν θεωρεῖται ἀναγκαῖον στοιχεῖον τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἡ δὲ 19 : 50, ὅτι ἐκθεσις ἱατροῦ ἐπὶ τραυμάτων εἶναι ἀρκοῦσα προανάκρισις, ἵνα εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον. Κατὰ δὲ τὴν 19 : 66 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου ἡ ἔννοια τῶν ἄρθρ. 160 καὶ 161 ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας εἶναι, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα, μετὰ συνοπτικὴν τινα προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, δυνάμενὴν κατὰ τὴν κρίσιν του νὰ τὸν πείσῃ ὅπως δῆποτε περὶ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, καὶ περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, νὰ καλέσῃ ἀμέσως εἰς τὸ ἀκροατήριον τὸν κατηγορούμενον, ὅταν ᾗναι παρὼν καὶ ἡ πρᾶξις ὑπάγῃται εἰς τοὺς πλημμελειοδίκας. Ἐτι σαφέστερον ἐκφράζεται ἡ 142 : 70 ἀπόφασις, καθ' ἣν ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ εἰσαγγελεὺς ἐξαρτᾶται, ἂν μετὰ τὴν ἔγκλησιν ἢ μετὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ἡ αὕτῃ δὲ ἀπόφασις, ὡς καὶ αἱ 48 : 64 καὶ 259 : 73 ἀποφαίνονται, ὅτι ἡ ἔλλειψις προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἐπὶ πλημμελημάτων δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως. Τέλος ἀναβαλόντος ποτὲ τοῦ πλημμελειοδικείου νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ ἐνεργηθῇ ἀνάκρισις, ὁ Ἀρ. Πάγος ἀνῆρσε τὴν ἀπόφασίν του ἕνεκεν ὑπερ-

θάσεως καθηκόντων (ἀπ. 96 : 68)· ἄλλοτε ὁμως ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ὑπάγεται εἰς ἀναίρεσιν ἀπόφασις ἀκυρώσασα λόγῳ τοῦ ὅτι ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως εἰσῆχθη ἡ ὑπόθεσις, ὡς προδικαστικῇ (ἀπ. 267 : 73).

646. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω (ἀριθ. 641) τριῶν ὁδῶν, ἃς ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ παρακολουθήσῃ, ἅπαντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται, ὡς εἵπομεν (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 434 ἐπομ.), νὰ προβῶσι καὶ ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως εἰς ἀνακρίσεις, ὅταν τὸ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχηται κίνδυνος. Καὶ ἡ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐνεργουμένη ἀνάκρισις ὡς προεισαγωγικὴ θεωρεῖται, ἂν ἐνηργήθῃ ὑπὸ τῶν βοηθῶν τοῦ εἰσαγγελέως ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων. Ἄλλ' ἂν ἐνηργήθῃ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὡς κυρία ἢ ὡς προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις πρέπει νὰ θεωρηθῇ; Τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖον, διότι ἡ διάφορος αὐτοῦ λύσις θὰ ἔχῃ ἀντιθέτους πρακτικὰς συνεπεῖας. Ἄν ἡ ἀνάκρισις ᾖναι προεισαγωγικὴ, δύναται νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ὁ εἰσαγγελεὺς ἀπὸ τὸν ἀνακριτὴν, καὶ νὰ τὴν συμπληρώσῃ αὐτὸς ἢ διὰ τῶν βοηθῶν του, ἢ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον· ἂν τοῦναντίον ἡ ἀνάκρισις κυρία, οὐδεμίαν ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικὴν πράξιν, καὶ ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον. Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ τοῦ ἀδικήματος ἐπέκτασιν μόνον ἐπιφέρει τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνακριτοῦ, χορηγοῦν αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλαμβάνηται ἄνευ παραγγελίας, νὰ ἐκτελῇ μόνος καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ εἰσαγγελέως τὰ ἐντάλματά του κτλ. δὲν ἀφαιρεῖ ὁμως ἀπὸ τὸν ἀνακριτὴν οὐδὲν τῶν συνήθων αὐτοῦ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων (Helie n° 2068), καὶ διὰ τοῦτο ἄμα φθάσῃ ὁ ἀνακριτὴς, ἀποκλείει ὅλους τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους, ὡς καὶ τὸν εἰσαγγελέα, ὅστις αἰτήταις δύναται πλέον νὰ ὑποβάλῃ τῷ ἀνακριτῇ (Helie n° 1454). Ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ Δικονομία, ἥτις πολλάκις παρέβλεψε τὴν ριζικὴν μεταξὺ ἀνακριτοῦ καὶ λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων διαφορὰν, καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν. Κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 157 ὀφείλουσι πάντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ πέμψωσι παραχρῆμα τὰς ἐκθέσεις των εἰς τὸν εἰσαγγελέα, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 158 Ποιν. Δικ. ἡ προτεραιότης χορηγεῖ ἄνευ διακρίσεως τὴν προτίμησιν, ἐκτὸς ἂν διατάξῃ ἄλλως ὁ εἰσαγγελεὺς· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 160 δύναται οὗτος νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἄνευ διακρίσεως, ἂν ἡ

προεισαγωγική ανάκρισις ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ περὶ ἀνακριτοῦ κεφαλαίῳ διαγράφει ὁ νόμος τὴν κατὰ παραγγελίαν ἐνέργειαν τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 187 καὶ ἐπομ.), τὴν δὲ ἐξ ἐπαγγελματοσ μνημονεύει μόνον (ἄρθρ. 184 Ποιν. Δικ.), χωρὶς νὰ διαγράφη ἰδίᾳ περὶ αὐτῆς διατυπώσεις, ἐπομένως θὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ ἐν τῷ περὶ προεισαγωγικῆς κεφαλαίῳ ἀναφερόμεναι. Συμπεραίνομεν ἐπομένως, ὅτι κατὰ τὴν Ποινικὴν ἡμῶν Δικονομίαν ἡ ἄνευ παραγγελίας ἀνάκρισις εἶναι πάντοτε προεισαγωγικὴ παρ' οὐοιδήποτε καὶ ἂν ἐνεργῇται (cont. Βικέλ. σελ. 21) (1). Τὸ ἄρθρ. 4 ἐδ. 2 τοῦ νόμου ΒΜΕ' τῆς 27 'Ιουλίου 1892 χαρακτηρίζει ῥητῶς ὡς προεισαγωγικὴν τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ διεξαχθεῖσαν ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως ἀνάκρισιν.

Κατὰ τ' ἀνωτέρω προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ὑπάρχει, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς προβαίνει αὐτοπροσώπως εἰς ἐνέργειαν ἀνακριτικῶν πράξεων, ὅταν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι προβαίνωσιν αὐτεπαγγέλτως εἰς ἐνέργειαν ὁμοίων πράξεων ἐνεκα τοῦ ἐπ' αὐτοφῶρψ τοῦ ἀδικήματος ἢ τοῦ ὡς ἐκ τῆς ἀναβολῆς κινδύνου, καὶ τέλος, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς ἀναθέτῃ τὴν ἐνέργειαν ὁμοίων πράξεων εἰς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους πλὴν τοῦ ἀνακριτοῦ.

647. Εἰς ποίους δὲ ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν; Μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν δημάρχων καὶ δημαρχικῶν παρῆδρων ἀπὸ τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων, ὑπολείπονται κατὰ τὸ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ. οἱ εἰρηνοδίκαι ἢ ἀστυνόμοι τῆς ἰδίᾳς ἢ ξένης περιφερείας, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ τέλος ἄλλοι εἰσαγγελεῖς.

Κυρίως ὁ εἰσαγγελεὺς μόνον εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας ἢ ἀστυνόμους τῆς ἰδίᾳς τοῦ περιφερείας ἔπρεπε ν' ἀπευθύνῃ προσκλήσεις περὶ ἀνακρίσεως, προκειμένου δὲ περὶ ξένης περιφερείας, ἔπρεπε νὰ διαβιβάσῃ αὐτὰς δια τοῦ εἰσαγγελέως, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου οἱ ἀνωτέρω ὑπάλληλοι διατελοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν βραδύτητος τῷ ἐχορήγησεν ὁ νόμος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀμέσου αὐτῶν προσκλήσεως. Τὸ δικαίωμα ὁμως τοῦτο δὲν ἐκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τῆς χωροφυλα-

(1) Ὁ Σαρίπολος ἐν § 891, 910, 950 διαγράφει τὰς μεταξὺ ἀνακριτοῦ καὶ εἰσαγγελέως σχέσεις, οἷας ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται ταύτας· πῶς ὁμως τότε πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ τὸ ἄρθρ. 158 Ποιν. Δικ. ;

κῆς, διότι ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 157 μόνον ὡς πρὸς τοὺς εἰρηνοδίκας, ἢ ἀστυνόμους τὸ καθιέρωσεν.

Τὸ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει, ὡς εἶδομεν, τοὺς ἀξιωματικούς τῆς χωροφυλακῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς διοικοῦντας ὑπαξιωματικούς, ὅπου δὲν εὐρίσκονται ἀξιωματικοί, ὡς ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 17 ἐδ. 4. Ποιν. Δικ. ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀπευθυνθῇ εἰς ὑπαξιωματικούς τῆς χωροφυλακῆς· ὁ Βικέλας (σελ. 57 στοιχεῖον γ) ὑποστηρίζει ἔνεκα τῆς σιωπῆς ταύτης, ὅτι δὲν δύναται, καὶ ὅτι ἐπομένως μόνον αὐτεπαγγέλτως εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 157 δύνανται οἱ ὑπαξιωματικοί τῆς χωροφυλακῆς νὰ ἐνεργήσωσι προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη. Ἡ παράλειψις τοῦ ἄρθρου 157 πρέπει, καθ' ἡμᾶς, νὰ θεωρηθῇ ὡς γενομένη πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς ἐν τῷ ἄρθρ. 17 ἐδ. 4 γενικῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν, ὅπου ἀξιωματικοί δὲν εὐρίσκονται, ἡ ἀνάκρισις γίνεται παρὰ τῶν ἐκεῖ διοικούντων ὑπαξιωματικῶν. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν διατὶ ὁ νόμος ἐπέτρεψε μὲν εἰς τοὺς ὑπαξιωματικούς τῆς χωροφυλακῆς νὰ προβαίνωσιν αὐτεπαγγέλτως εἰς ἀνακρίσεις, ὅσάκις τὸ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ νομίζουσιν, ὅτι ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχεται κίνδυνος, ἀπηγόρευσε δὲ εἰς τὸν εἰσαγγελέα ν' ἀναθέτῃ αὐτοῖς τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ὅσάκις ἐγκρίνει. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου τὸ ἄρθρ. 17 Ποιν. Δικ. διατάσσει ῥητῶς, ὅτι «ὕπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως γίνεται ἡ προανάκρισις . . . ἐδ. 4 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ὅπου δὲν εὐρίσκονται ἀξιωματικοί, παρὰ τῶν ἐκεῖ διοικούντων ὑπαξιωματικῶν». Πῶς ἀπέναντι τῶν διατάξεων τούτων δύναται τις ν' ἀποκλείσῃ τὴν κατὰ παραγγελίαν ἐνέργειαν τῶν ὑπαξιωματικῶν;

648. Ἄλλ' οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται, ὡς εἶδομεν, καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐπιχειρήσωσι προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἀνάγκη ἐπομένως νὰ ἐξετάσωμεν τί γενήσεται ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν πολλοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι αὐτεπαγγέλτως προσέβησαν συγχρόνως εἰς προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις. Τὴν περίπτωσιν ταύτην προβλέπει τὸ ἄρθρ. 158. καθ' ὃ «ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 31 Ποιν. Δικ. προτίμησις ἀποφασίζει, τίς πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἐκτὸς ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς διατάξῃ ἄλλως, ἢ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν φροντίδα». Καὶ ἐρμηνεύοντες μὲν τὸ ἄρθρ. 31 εἶδομεν, ὅτι κατ' αὐτὸ προτιμᾶται ἡ πρότερον ἐκδοῦσα τὴν κλῆσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἢ τὸ κατ' αὐτοῦ

ἐνταλμα συλλήψεως ἀνακριτική ἀρχή, ἐξετάζοντες δὲ τὰς περιπτώσεις τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως εἶδομεν, ὅτι καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἐξομοιοῦται μὲ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, ὥστε καὶ αὐτὸς ὑπάγεται εἰς τὴν προτίμησιν τοῦ ἄρθρ. 31, καὶ παρ' αὐτοῦ δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ὁ εἰσαγγελεὺς, ἵνα τὴν ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον. Καὶ εἰς μὲν τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον οὐδεὶς εἰσαγγελεὺς θέλει προῆλθῃ ποτὲ, τούναντίον πιστεύομεν, ὅτι οὐδεὶς θὰ διστάσῃ νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνακρίσεως εἰς τὸν ἀνακριτὴν, καὶ ἂν ἄλλος ἔχῃ δικαίωμα προτιμῆσεως.

Ἄλλὰ καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἔπρεπεν ὁ νόμος νὰ καθιερώσῃ πάντοτε προτίμησιν ὑπὲρ τοῦ ἀνακριτοῦ, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ὑπὲρ τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις ὡς δικαστικός ὑπάλληλος παρέχει πολὺ μείζονας τῶν λοιπῶν ἐγγυήσεις, μόνον δὲ μεταξὺ τῶν ὑπολοίπων ἔπρεπε νὰ καθιερώσῃ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 158 προτίμησιν.

649. Τέλος ἐπὶ ἀδικημάτων ὑπαγομένων εἰς τὴν λόγω προσώπων ἑκτακτον δικαιοδοσίαν, τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ἐνεργεῖ ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς, ἢ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν, ὅταν προβαίνει αὐτεπαγγέλτως, δυνάμενοι ν' ἀναθέσωσιν αὐτὴν εἰς ἄλλους εἰσαγγελεῖς καὶ ἀνακριτὰς (ἄρθρ. 43 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 356).

650. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐπιχειρῶν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν δύναται κατὰ τὸ ἄρθρ. 156 ἐδ. 2 νὰ ἐνεργήσῃ ὅσας καὶ οἱ ἀστυνόμοι ἀνακριτικὰς πράξεις, ἡγουν, α') νὰ συλλέγῃ πληροφορίας περὶ τῆς ἀνακριτέας πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος· β') νὰ ἐξετάζῃ μάρτυρας καὶ κατηγορουμένους συνοπτικῶς· γ') νὰ μεταβαίνει ἐπιτοπίως, ἵνα ἐνεργῇ αὐτοψίας· δ') νὰ ἐνεργῇ κατασχέσεις· ε') νὰ διεξάγῃ πραγματογνωμοσύνας· ς') νὰ ἐνεργῇ κατ' οἶκον ἐρεύνας, καὶ ζ') νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς κατηγορουμένους, ἂν τὸ ἔγκλημα ᾖ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, προβαίνοντες ἐπίσης αὐτεπαγγέλτως εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀνακρίσεων, δύνανται ἐπίσης νὰ ἐνεργήσωσιν ὅλας τὰς ἄνωτέρω ἀνακριτικὰς πράξεις κατὰ τὰς ρητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ.¹ Τέλος καὶ οἱ κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως προ-

¹ Παρατηρητέον, ὅτι κατὰ τὴν 67 : 57 ἀπόφασιν δύναται ὁ δῆμαρχος νὰ συλλέβῃ ἐν περιπτώσει κινδύνου, καὶ τιμωρεῖται μάλιστα ἂν ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα. Πλὴν πῶς ἀφοῦ τὸ σύνταγμα μόνον εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπιτρέπει τὴν σύλληψιν.

βαίνοντες εἰς ἀνάκρισιν βοηθοὶ αὐτοῦ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι τὰς αὐτὰς πράξεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν, ἐκτὸς ἂν ἡ παραγγελία τοῦ εἰσαγγελέως περιορίζηται εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν μόνον.

651. Ἐνδεχόμενον νὰ παρασταθῇ ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ ἀνακριτικὴ τις πράξις ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἀνακριτικοῦ ὑπάλληλου· τί ὀφείλει νὰ πράξῃ οὗτος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; Κατὰ κανόνα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα ἀναθέσῃ οὗτος τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀρμοδίον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον τῆς ἰδίας του ἢ τῆς ξένης περιφερείας. Τοιαύτην μάλιστα περίπτωσιν ῥητῶς προβλέπει τὸ ἄρθρ. 102 Κανον. Χωρ. Ἄλλ' εἰς κατεπειγούσας περιστάσεις δύναται, φρονούμεν, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ν' ἀναθέσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ἀρμοδίον συνάδελφόν του τὴν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, εἰδοποιῶν περὶ τούτου τὸν εἰσαγγελέα. Στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ταύτην εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὁμοιον δικαίωμα ἔχρησθήθη τῷ ἀνακριτῇ, ν' ἀναθέτῃ πᾶσαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας (ἄρθρ. 201 καὶ ἐπόμεν. Ποιν. Δικ.), καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἀναθέσεως ἐθεωρήθη ὡς προκύπτει καὶ ἄνευ ῥητοῦ νόμου ἐκ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς ποινικῆς διαδικασίας.

652. Διεγράψαμεν ἀνωτέρω τοὺς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων τηρητέους κανόνας καὶ διατυπώσεις, ὥστε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν τι περὶ αὐτῶν ἐνταῦθα. Μόνον ἓνα νέον κανόνα τίθησιν ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἐν γένει ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 160 Ποιν. Δικ. τὸν κανόνα τῆς συνοπτικότητος. Ὡς πρὸς τοῦτον παρατηροῦμεν, ὅτι πάντοτε εἶναι καλὴ ἡ συνοπτικότης, ἀλλ' ὅσας δὲν παραβιάπτει τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· ὅθεν τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην πρέπει νὰ ἔχωσι πρὸ πάντων ὑπ' ὧσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ μόνον καθ' ὅσον δὲν παραβιάπτεται αὕτη νὰ ἐνεργῶσι συνοπτικῶς, διότι δύναται μὲν πολλάκις νὰ συμπληρώσῃ τὰ ἔργα τῶν ἡ κυρία ἀνάκρισις, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο θέλουσιν ἐπέλθει βραδύτητες καὶ δαπάναι, ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν ἐπεξεργάζονται πάντοτε τὰ ἔργα τῶν ὑπὸ τῆς κυρίας ἀνακρίσεως, ἀλλὰ πολλάκις λαμβάνεται ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ὀριστικὴ περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀπόφασις.

653. Ἄλλ' ἂν δὲν ἔχωμεν νὰ προσθέσωμεν τι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων τηρητέους κανόνας καὶ διατυπώσεις, δυνάμεθα ὁμῶς νὰ διαγράψωμεν ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, καθιερωθείσας ὑπὸ τε τῆς ἐπιστή-

μης καὶ τῆς πείρας, καὶ συντελούσας εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἡ ἐνέργεια τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ἐπιδιώκει, ἤγουν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας περὶ τε τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος καὶ περὶ τῶν αὐτουργῶν αὐτοῦ μεγάλως συντελεῖ ἡ μετὰ βασίς τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸν τόπον, ἐνθα διεπράχθη τὸ ἀδίκημα, καὶ ἡ αὐτόθι ἐνέργεια τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων. Ἡ ἐπιτόπιος αὕτη μετὰ βασίς οὐ μόνον δεικνύει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λαοῦ τὴν δικαιοσύνην γρηγοροῦσαν καὶ σπεύδουσαν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν δικαίαν ἀνταπόδοσιν, καὶ ἐπομένως ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην μὲν εἰς τοὺς ἀγαθοὺς πολίτας, φόβον δὲ εἰς τοὺς ῥέποντας εἰς τ' ἀδικήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἀνακριτικὸν ὑπαλλήλον παρέχει τὰ μέσα, ἅφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐκτιμήσῃ ἀκριβῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἐπομένως νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν διεύθυνσιν εἰς τὴν ἀνάκρισιν, ἅφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐξασφαλίσῃ, συλλέξῃ καὶ ἐξελέγξῃ προχειρότατα καὶ ἀκριβέστατα τὰς ἀποδείξεις.

Διὰ τοῦτο οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπαλλήλοι, εἴτε αὐτεπαγγέλτως ἐνεργοῦντες, εἴτε κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως, πρέπει ὅσον ἐνεστί συγχρότερον, νὰ προβαίνωσιν εἰς ἐπιτοπίους μεταβάσεις, ἰδίως μάλιστα προκειμένου περὶ προσφάτως ἐκτελεσθέντος ἀδικήματος, ὅτε καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας εἶναι εὐκολωτέρα, διότι καὶ οἱ μάρτυρες ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἀγανακτήσεως ἐξηγοῦνται ἐλευθέρως καὶ ἀληθῶς, καὶ ὁ κατηγορούμενος ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ταραχῆς τῆς παραγομένης ὑπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐκ τῆς συλλήψεώς του, δὲν ἔχει οὔτε τὸν καιρὸν οὔτε τὴν δύναμιν νὰ πλάσῃ ψευδῇ ὑπεράσπισιν, καὶ ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχὴν του.

654. Πρωτίστη φροντίς τοῦ ἐπιτοπίως μεταβαίνοντος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἀποδείξεων ἐν γένει. Πρὸς τοῦτο δύναται κατὰ τὰ ἄρθρα 157 καὶ 176 Ποιν. Δικ. νὰ διορίσῃ φυλάκας, νὰ κλείσῃ κατοικίας, καὶ νὰ λάβῃ ἐν γένει ὅλα τὰ πρόσφορα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἀδικήματος, τῶν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς πράξεως ἰχνῶν αὐτοῦ καὶ ὅλων τῶν ἐν γένει πειστηρίων, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συνεννοήσεως τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων, καὶ πρὸς σύλληψιν καὶ ἄμεσον ἐξέτασιν πάντων.

655. Μετὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀποδείξεων πρέπει νὰ προβῇ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπαλλήλος εἰς βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος,

τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐξετελέσθη, τοῦ ὁργάνου, δι' οὗ ἐγένετο ἡ ἐκτέλεσις, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα παρήγαγε. Πρὸς τοῦτο πρέπει πρὸ πάντων νὰ βεβαιώσῃ δι' αὐτοψίας τὰ εἰς τὴν ἀντίληψίν του ὑποπίπτοντα καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀδικήματος ἀποδεικνύοντα γεγονότα· ἐπειδὴ δὲ ταῦτα πολλάκις εἶναι κεκρυμμένα, δύναται νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν βεβαιώσιν των καὶ ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων ἢ τῶν ὁμολογιῶν τῶν κατηγορουμένων (Helie n° 2336).

656. Πολλάκις εἶναι λίαν χρήσιμος ἡ περιγραφή τοῦ τόπου, ἔνθα τὸ ἀδίκημα ἐξετελέσθη· ὅθεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ προβαίῃ εἰς ταύτην ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἀμέσως μετὰ τὴν βεβαιώσιν τῆς ὑπαρξεως τοῦ ἀδικήματος. Καὶ ὅτε μὲν χρησιμεύει εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας ἡ θέσις τοῦ τόπου, τὰ περὶ αὐτοῦ, αἱ παραλλαγὰι τοῦ ἐδάφους αἱ καθιστῶσαι ἀδύνατον τὴν ὕψι ἢ τὴν ἀκοήν, ἡ γειτνιάσις ἢ μὴ κατοικιῶν, ὅτε δὲ ἡ ὕλικὴ κατάστασις τοῦ τόπου, ἡ ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ ῥῆξις, ἡ κατάστασις τῶν κλείθρων, καὶ ἡ τοποθέτησις, ἡ ἀτάξια, ἡ θραύσις τῶν ἐπίπλων. Δύναται μάλιστα ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ φροντίσῃ καὶ περὶ συντάξεως τοπογραφικοῦ σχεδίου, εἶνα κατανόησιν σαφέστερον ὁ δικαστὴς τὴν περιγραφὴν τοῦ τόπου τοῦ ἀδικήματος (Helie n° 2337).

657. Προκειμένου περὶ εἰδικῶν τινων ἀδικημάτων, δύναται νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ἀκριβέστεραί τινες ὁδηγαί. Ἐπὶ βιαίων θανάτων τὸ ἄρθρ. 157 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀνακρίσεις παραλαμβάνοντες ἰατροὺς κτλ. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως. Ὅταν ὁ βιαίος θάνατος προῆλθεν ἐκ γνωστῆς τυχαίας αἰτίας, μόνη ἡ διοικητικὴ ἀστυνομία εἶναι ἀρμοδία νὰ βεβαιώσῃ τὸ δυστύχημα, ὥστε ἡ ἀνάμιξις τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς εἶναι ὅλως περιττή. Ὅταν ὁμως ἡ αἰτία τοῦ βιαίου θανάτου ᾖναι ἄγνωστος, ἢ γενῶνται ὑπόνοιαι τις, ἔστω καὶ ἡ ἐλαχίστη, αἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι πρέπει νὰ προβαίνωσιν ἐν τάχει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των (Helie n° 2339).

Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὀφείλουσι πρὸ πάντων νὰ βεβαιώσωσι τὴν κατάστασιν τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἀδικήματος, ἥτοι τοῦ πτώματος, τὴν θέσιν αὐτοῦ, τὴν κατάστασιν τῶν ἐνδυμάτων του, τὴν φύσιν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν πληγῶν, τὴν θέσιν τῶν ὀπλῶν ἢ ἄλλων ἐργαλείων παρ' αὐτῷ εὑρεθέντων ἢ ἐκεῖ πλησίον, τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, ὅσα

δεικνύουσι τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον εἶδος θανάτου. Περί τῆς φύσεως τῶν πληγῶν καὶ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου θὰ διορίσῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος καὶ πραγματογνώμονας, ἀλλὰ τούτου ἕνεκα δὲν πρέπει νὰ παραλείπῃ νὰ βεβαιώσῃ ὅ,τι ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψίν του, διότι ἡ βεβαίωσις αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐξέλεγχιν, καὶ ἐπομένως εἰς ἐνίσχυσιν ἢ ἐξασθένησιν τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν πραγματογνωμόνων.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ πτώματος πρέπει νὰ περιγράψῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος μετὰ τῆς λεπτομερεστεράς ἀκριθείας τὸν τόπον, ἔνθα τοῦτο εὑρέθη, τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα τὸ περιεκύκλουν, τὰ πράγματα, ὅσα κατὰ τὰ φαινόμενα ἀνῆκον εἰς τὸ θῦμα, τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος, πᾶσαν περίπτωσιν, ἐξ ἧς δύναται νὰ ἐξαχθῇ, ὅτι πάλιν ἔλαβε χώραν ἢ ὑπῆρξεν ἑνεδρα, τὰ ἔχνη βημάτων περὶ τὸ πτώμα, τὴν ἀταξίαν, τὴν συστολήν, ἢ τὸ σχίσimon τῶν ἐνδυμάτων, τέλος πᾶν ἐν γένει καὶ τὸ ἐλάχιστον περιστατικόν, ὅπερ δύναται νὰ σχετισθῇ μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος.

Ἐὰν ἡ αἰτία, ἐξ ἧς προῆλθεν ὁ θάνατος, δὲν ἀνευρίσκηται ἀμέσως, πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ αὐτοψία, καὶ πρὸς τοῦτο δύναται νὰ διατάξῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος τὴν ἐκταρὴν, ἂν ἐτάφη τὸ σῶμα· ὠφέλιμον δὲ εἶναι νὰ παρευρίσκηται εἰς τὰς ἱατρικὰς αὐτοψίας, ἵνα ἐπιβλέπῃ τὰς ἐργασίας τῶν ἱατρῶν· ὠφέλιμον ἐπίσης εἶναι νὰ παρευρίσκηται εἰς αὐτάς καὶ ὁ κατηγορούμενος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κατηγορίας, δυναμένης νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα ἐκ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν εἰς τὸν κατηγορούμενον θέλει προξενήσῃ ἡ παράστασις αὕτη, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ κατηγορουμένου, ἵνα γνωρίσῃ τὰ ἐπιβαρύνοντα αὐτὸν γεγονότα (Helie n° 2341).

658. Ἐπὶ παιδοκτονίας δύο γεγονότα πρέπει πρὸ πάντων νὰ προσπαθήσῃ νὰ βεβαιώσῃ ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος· 1) ἂν τὸ τέκνον ἐγεννήθη ὥριμον (a terme), ἂν ἔζησε, καὶ ἐκ ποίου θανάτου ἀπέθανε, καὶ 2) ἂν ἡ κατηγορουμένη ἔτεκε προσφάτως, καὶ ἂν ἡ ἐποχὴ τοῦ τοκετοῦ συνδυάζεται μὲ τὴν τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου τοῦ τέκνου. Πρὸς βεβαίωσιν τῶν γεγονότων τούτων πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὴν κτᾶστασιν τοῦ πτώματος τοῦ τέκνου, νὰ ἐρευνήσῃ ἐπιμελῶς ὅλας τὰς περὶ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ θανάτου ἐνδείξεις, νὰ συλλέξῃ ὅλα τὰ γεγονότα, ὅσα ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὸ τέκνον ἐγεννήθη ζῶν, οἶκι αἱ κραυγαὶ τοῦ τέκνου, νὰ ἐξετάσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κατηγορουμένης πρὸς ἀνεύρεσιν ἐνδυμάτων ἢ ἄλλων πραγμάτων ἐχόντων ἔχνη προσφάτου

τοκετοῦ, ν' ἀναζητήσῃ τέλος, ἂν ἡ ἐγκυμοσύνη ᾗτο προφανὴς καὶ ὁμολογουμένη ἢ τοῦναντίον μυστικὴ, καὶ ἂν ὁ τοκετός ᾗτον ἀπόκρυφος.

Ἄλλ' ἂν τὸ πτώμα τοῦ νεογνοῦ ἀνευρέθῃ χωρὶς νὰ γνωρισθῇ ἡ τεκοῦσα αὐτὸ γυνή, μετὰ μεγίστης φρονήσεως πρέπει νὰ προβαίνει, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς τὰς ἐρεύνας του, καὶ ἕκαστον τῶν διαβημάτων του πρέπει νὰ στηρίζεται ἐπὶ σπουδαίας τινὸς ἐνδείξεως (Helie n° 2341).

659. Ἐπὶ παιδοκτονίας, ὡς καὶ ἐπὶ ἀμβλώσεως καὶ βιασμοῦ, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ διατάξῃ καὶ τὴν σωματικὴν ἐξέτασιν τῶν γυναικῶν, καθ' ὧν ἐξάγονται σπουδαία ἐνδείξεις, ἢ αἰτίνες παρίστανται ὡς παθοῦσαι, διότι τὸ μέτρον τοῦτο, ὑπ' οὐδενὸς νόμου ἀπαγορευόμενον, εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος καὶ ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Δὲν δύναται ὅμως ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος νὰ διατάξῃ τὴν σωματικὴν ἐξέτασιν γυναικῶν, αἰτίνες οὔτε κατηγοροῦνται, οὔτε ὡς παθοῦσαι παρίστανται, ἢ τὴν γενικὴν ἐξέτασιν πολλῶν γυναικῶν πρὸς ἀνέυρεσιν τῆς ἐνόχου, διότι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν αὐστηροτέρων καθηκόντων αὐτῆς ὀφείλει νὰ διατηρῇ τὸν σπουδαῖον καὶ ἐπιφυλακτικὸν χαρακτήρα της. Μέτρα προσβάλλοντα τὴν ἀγνότητα, καὶ διαφθείροντα τὴν αἰδῶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων, οὐδόπως δικαιολογοῦνται ἀπέναντι προσώπων, καθ' ὧν οὐδεμία ὑπάρχει ἐνδείξις, καὶ τὰ ὅποια οὐδόπως παραπονοῦνται. Ἡ χρῆσις τοιούτων μέτρων παράγει ἀτοπώτερα ἀποτελέσματα καὶ αὐτῆς τῆς ἀτιμωρησίας τῶν ἀδικημάτων (Helie n° 2342).

660. Ἐπὶ φαρμακείας, ἐκτός τῆς περιγραφῆς τοῦ πτώματος καὶ τῆς καταστάσεώς του, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ ὅλας τὰς περιστάσεις, αἰτίνες δύναται νὰ συντελέσωσιν εἰς ἀποδείξιν τοῦ ἀδικήματος· ὅθεν πρέπει ν' ἀναζητήσῃ καὶ κατὰσχῃ ὅλα τὰ λείψανα τῶν τροφῶν καὶ ποτῶν ἢ ἄλλων οὐσιῶν, αἰτίνες ἐχορηγήθησαν εἰς τὸν παθόντα κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειάν του, ν' ἀνεύρῃ ποῖα πρόσωπα ἐχρήγησαν τὰς οὐσίας ταύτας καὶ ποῖα τὰς παρεσκεύασαν, καὶ, ἅμα ἀνοιχθῇ τὸ πτώμα, ν' ἀφαιρέσῃ καὶ διατηρήσῃ ὅλας τὰς ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις περιεχομένας οὐσίας, ὡς καὶ τὰ ἐντόσθια ταῦτα καὶ τὰ λοιπὰ σπλάχνα (Helie n° 2343).

661. Ἐπὶ τραυμάτων ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀκριθεῖ ἐξέτασιν τῶν πληγῶν, καὶ νὰ βεβαιώσῃ διὰ πραγματογνωμόνων τὴν ἐξ αὐτῶν ἀσθένειαν ἢ ἀνικανότητα ἐργασίας. Ἐὰν

δ' ὁ κατηγορούμενος ἐπικαλῆται γεγονότα ἀποκλείοντα τὸν καταλογισμόν, ἐξαλείφοντα τὸ ἀξιόποινον, ἢ ἐλαττοῦντα τὴν ποινὴν, πρέπει νὰ ἐνεργῇ ὅ,τι ἀναγκασίον πρὸς ἐξέλεγχιν τῶν ἰσχυρισμῶν τούτων (Helie n° 2344).

662. Τέλος, ἐπὶ παντός ἀδικήματος ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, καὶ ἐξετάζων ποῖα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος καὶ τῶν ἐπιβαρυντικῶν ἢ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, θέλει προβαίνει εἰς βεβαίωσιν ὅλων τῶν γεγονότων, ὅσα συντελοῦσιν εἰς ἀπόδειξιν τῶν στοιχείων ἐκείνων (Helie n° 2344).

Εἰς ὅλας δὲ τὰς ἐνεργείας του δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐργάτας, οἷον πρὸς ἐκταφὴν, πρὸς ἐκβίασιν κιβωτίων κτλ. Ἐπειδὴ δὲ οὗτοι ὑλικὴν ἀπλῶς ἐργασίαν ἐκτελοῦσι ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀρκίζωνται.

663. Βεβαιωθέντος μὲν τοῦ ἀδικήματος, ἀγνώστων δὲ ὄντων τῶν αὐτουργῶν, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ καταβάλῃ πᾶσαν δυνατὴν ἐπιμέλειαν πρὸς ἀνακάλυψιν των. Διάφοροι ἐξετάσεις δύνανται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ συντελέσωσιν εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου· αἱ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

α') Ἡ ἀνέυρεσις τῶν κοινωνικῶν σχέσεων τοῦ παθόντος ἐν γένει, καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἰδίως κατὰ τὸν ἀμέσως προηγούμενον τοῦ ἀδικήματος χρόνον, πρὸς ἀνέυρεσιν τῶν προσώπων, πρὸς τὰ ὅποια δὲν διέκειτο φιλικῶς, ἢ καθ' ὧν ἔλαβε προσφάτως ἀφορμὰς δυσαρρεσκείας.

β') Ἡ ἀνέυρεσις τῶν προσώπων, εἰς τὰ ὅποια τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ προξενήσῃ ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ὠφελειαν, καὶ τὰ ὅποια ἐπομένως εἶχον συμφέρον εἰς τὴν διάπραξιν του.

γ') Ἡ ἀνέυρεσις τῶν προσώπων, ἅτινα ἔνεκα τῆς διαγωγῆς των, ἢ ἔνεκα τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος ἐιδικῶν γνώσεων ἢ προσόντων, θεωροῦνται ἱκανὰ πρὸς διάπραξιν αὐτοῦ, καὶ

δ') Ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις ὅλων τῶν ὡς ἀνωτέρω ὑπόπτων προσώπων ὡς πρὸς τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν γένει ἀμέσως πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος, καὶ ἡ σωματικὴ ἢ κατ' οἶκον ἐρευνα αὐτῶν.

Ἐκτὸς τῶν τοιούτων ἐξετάσεων δύναται ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 151 Ποιν. Δικ. εἰς τὰ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα, ὧν ἡ ἀνακάλυψις ἐνδιαφέρει ἰδίως τὸ κράτος, λαβὼν τὴν ἄδειαν

τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, νὰ προσκαλέσῃ ἐπὶ ὑποσχέσει ἀμοιβῆς τὸ κοινὸν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ πράξαντος.

664. Ποία δὲ ἡ σχέσις τῶν ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων πρὸς τὸν παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεῖα; Τὴν σχέσιν ταύτην διαγράφει ἀκριβῶς τὸ ἄρθρ. 97 Ὁργαν. Δικαστ. καθ' ὃ ὁ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεὺς ἔχει δικαίωμα· 1) νὰ δίδῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ὁδηγίας· 2) νὰ προσδιορίζῃ προθεσμίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν εἰς αὐτοὺς διδομένων ὁδηγιῶν ἢ ἄλλων διαταγῶν· 3) νὰ τοὺς διατάσῃ νὰ διέπωσι πρεπόντως τὸ ἔργον των, ἂν ὀλιγῶρος ἔχωσι πρὸς τοῦτο, ἢ ἂν ἄλλως τὸ ἀποποιῶνται· 4) νὰ τοὺς ἐπιπλήττῃ, καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτοὺς πειθαρχικῶς πρόστιμον μέχρι τῶν τριάκοντα δραχμῶν· καὶ 5) νὰ ζητῇ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τὴν βαρύτεραν αὐτῶν τιμώρησιν.

Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων προκύπτει προφανῶς, ὅτι οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπαλλήλοι ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται ἀκριβῶς μετὰ τὰς παραγγελίας, ἃς ἀπευθύνει αὐτοῖς ὁ εἰσαγγελεὺς, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὧν ἐν γένει τῶν δικαιοματίων καὶ ὑποχρεώσεων, ἃς ἀναθέτει αὐτοῖς ὁ νόμος, ὑπάγονται ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπιτήρησιν καὶ ἐποπτείαν τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξομοιωθῇ μετὰ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους καὶ ὁ ἀνακριτὴς; Ἐχει καὶ ὡς πρὸς τοῦτον ὁ εἰσαγγελεὺς ὅλα τὰ ἀνωτέρω δικαιώματα; Τὸ ζήτημα τοῦτο θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ κυρίας ἀνακρίσεως κεφαλίῳ.

665. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπαλλήλοι, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως προδάντες εἰς ἐνέργειαν προανακρίσεως, ὀφείλουσιν, ἅμα συνοπτικῶς καὶ ταχέως περατώσωσι τὰς ἀνακριτικὰς τῶν ἐργασίας, νὰ πέμψωσι παραχρῆμα πρὸς τὸν εἰσαγγελεῖα τὰς παρ' αὐτῶν συνταχθεῖσας ἐκθέσεις (157 ἐν τέλει Ποιν. Δικ.).

Ἐξεταστὸν ἤδη, τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ εἰσαγγελεὺς, λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐνεργηθείσης προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως; Ἄν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου προκύπτῃ, ὅτι ἐξετελέσθη κακούργημα, ἢ περαιτέρω ἐνέργεια τοῦ εἰσαγγελέως εἶναι ὑποχρεωτικὴ· ὀφείλει ν' ἀναφερθῇ εἰς τὸν ἀνακριτὴν, προκαλὼν οὕτω κυρίαν ἀνάκρισιν· τὸ ἄρθρ. 186 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. εἶναι ρητὸν περὶ τούτου.

Ἐπίσης ὑποχρεωτικὴ εἶναι ἡ πρὸς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορὰ τοῦ

εισαγγελέως, ὡς ἂν πλῆμμελῆμα μὲν εἶναι ἡ πρᾶξις, πρόκειται ὁμῶς νὰ ἐκδοθῇ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνταλμα συλλήψεως ἢ φυλακίσεως (ἄρθρ. 186 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὁ εισαγγελεὺς μένει ἐλεύθερος, ἢ νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἢ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν. Ὁ νόμος δίδει ἐν τῷ ἄρθρ. 186 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. ὁδηγίαν εἰς τοὺς εισαγγελεῖς, πότε πρέπει νὰ ἐκλέγῃσιν τὴν πρώτην ὁδόν.

Πρότασις τοῦ εισαγγελέως πρὸς τὸν ἀνακριτὴν γίνεται, λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο, «ἐὰν εὕρισκῃ τὰς ἀμέσας ἢ διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων συλλεγείσας ἀποδείξεις μὴ ἀρκούσας πρὸς στήριξιν κατηγορίας ἐναντίον ὠρισμένου ἀνθρώπου, καὶ νομίζῃ πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην τὴν ἐπιβεβαιώσιν τῶν πληροφοριῶν, καθὼς καὶ τὴν τακτικὴν συνάθροισιν τῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ ἐξέλεγχιν ἢ δικαιολόγησιν τοῦ πράξαντος δεδομένων ἀποδείξεων, καὶ τέλος τὴν τακτικὴν εξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου». Τὰς δύο ἄλλας ὁδοὺς, τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ τὴν ὑποβολὴν εἰς τὸ συμβούλιον μνημονεύει τὸ ἄρθρ. 160 χωρὶς νὰ διδῇ ὁδηγίαν περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν· ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁδηγιῶν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἀκριβῶς, πότε ὁ εισαγγελεὺς πρέπει νὰ ἐκλέγῃ τὰς ὁδοὺς ταύτας. Ἀναφέρεται, λέγει τὸ ἄρθ. 186 ἐδ. 1, εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἐὰν εὕρισκῃ τὰς συλλεγείσας ἀποδείξεις μὴ ἀρκούσας πρὸς στήριξιν κατηγορίας, ὅθεν, ὅταν ὁ εισαγγελεὺς εὕρισκῃ τὰς ἀποδείξεις ταύτας ἀρκούσας, πρέπει νὰ εἰσάγῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Σκοπὸς τῆς εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορᾶς εἶναι, κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον, ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀτελοῦς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ὅθεν, ὅταν αὕτη ᾖναι πλήρης καὶ δὲν ὑπολείπεται τι νὰ ἐνεργηθῇ, καὶ ἐν τούτοις ἀποδείξεις ἀρκούσαι δὲν προκύπτωσιν, ἢ ἀμφιβάλλῃ περὶ τούτου ὁ εισαγγελεὺς, περιττὴ ἀποβαίνει ἡ εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορὰ, καὶ δέον νὰ ὑποβληθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον, ἵνα ἐπέλθῃ δικαστικὴ ἀπόφασις ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Τοιοτοτρόπως δὲ, εἴτε διὰ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγῆς, εἴτε διὰ τῆς εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολῆς, εἴτε διὰ τῆς εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀναφορᾶς, ἀποπερατοῦται ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις.

Σημειωτέον ὁμῶς, ὅτι, ἐκλέξας ὁ εισαγγελεὺς ἓνα τῶν τριῶν τού-

των τρόπων ἐνεργείας, δὲν δύναται πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ἕτερον. Οὕτως, ἀναφερθεὶς εἰς τὸν ἀνακριτὴν, δὲν δύναται πλέον ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα τὴν ὑποβάλλῃ εἰς τὸ συμβούλιον, ἢ τὴν εἰσαγᾶγῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον· ὀφείλει νὰ περιμένῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ περαιώσιν αὐτῆς, ἵνα τὴν ὑποβάλλῃ εἰς τὸ συμβούλιον. Ἐπίσης, ὑποβαλὼν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, ὀφείλει νὰ περιμένῃ τὸ βούλευμα, ἵνα συμμορφωθῇ πρὸς τοῦτο· δὲν δύναται ν' ἀναλάβῃ πρότερον τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα τὴν ἀναθέσῃ εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἢ τὴν εἰσαγᾶγῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον. Τέλος, κλητεύσας τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον, δὲν δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὴν κλῆσιν, ἵνα ἀναθέσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ ὑποβάλλῃ αὐτὴν εἰς τὸ συμβούλιον. Ἐκαστος δικαστὴς νομίμως ἐπιληφθεὶς ὀφείλει νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως δικαιοδοσίαν του (Trebut. ἐκδ. α' τόμ. 2 σελ. 14 καὶ 227. Dalloz n° 130 ἀριθ. 7. 788. 789. Suppl. n° 275. 276), (Helie n° 2814), (ἀπ. 25 : 56), (Massabiau n° 1175).

666. Ὁ παθὼν, ἀποκτῆσας τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἐν ἀριθ. 64 ἐκτεθεισῶν διατυπώσεων, ἔχει, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 65), ὅλα τὰ δικαίωματα τοῦ εἰσαγγελέως, ἐπομένως δύναται νὰ προκαλέσῃ προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, καὶ νὰ ἐνασκήσῃ κατ' αὐτὴν ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα δικαίωματα τοῦ εἰσαγγελέως μὲ μόνον τὴν διαφορὰν, ὅτι ὁ ἰδιώτης κατήγορος δὲν δύναται κατὰ τὸ ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ. ν' ἀπειθύνῃ πρὸς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους διαταγὰς ἢ προσκλήσεις, ἀλλ' ἀπλᾶς αἰτήσεις.

Ἀλλὰ δύναται ὁ ἰδιώτης κατήγορος νὰ εἰσαγᾶγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ἄνευ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ; Τὸ ἄρθρ 294 Ποιν. Δικ. διὰ τῶν ἐκφράσεων «ὁ ἕνεκα πλημμελήματος ἰδιωτικῶς κατηγορῶν, ἐὰν θέλῃ νὰ κάμῃ ἀπ' εὐθείας πρόσκλησιν, προσκαλεῖ τοὺς ἀρμοδίους εἰρηνοδίκας..... πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συνοπτικῆς προανακρίσεως» φαίνεται καθιεροῦν τὴν ἀποφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ συνδυάζοντες τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὰ ἄρθρα 156 καὶ 161 Ποιν. Δικ. ἐξάγομεν, ὅτι καὶ ἐπὶ ἰδιώτου κατηγόρου, ὅσαςκι θεωρηθῇ ἀναγκαία, διετάχθῃ ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις, καὶ ὅτι ἐπομένως, ἂν ὁ ἰδιώτης κατήγορος δὲν τὴν θεωρήσῃ ἀναγκαίαν, δύναται καὶ ἄνευ ταιαύτης νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον (ἀπ. 189 : 74).

666² Τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἐκτεθέντων εἰσήχθησαν ἐξαίρεσεις δι' εἰδικῶν νόμων.

Οὕτω κατὰ τὸ ἄρθρ. 15 ἐδ. 2 τοῦ νόμου ,ΒΡΕΒ' τῆς 13 Φεβρουαρίου 1893 τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰ δάση πταίσματα καὶ πλημμελήματα εἰσάγονται δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα παρὰ Πλημμελειοδικαίς, ἢ τὸν δημόσιον κατήγορον ἐγχειρίσεως, ἢ τῆς ὑπὸ τούτου παραλαβῆς τῆς μηνύσεως.

Ἐπίσης κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ νόμου ,ΒΜΕ' τῆς 27 Ἰουλίου 1892 περὶ ἐλέγχου τοῦ ἐμπορίου τῆς σταφίδος, «ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ὑπεβλήθη αὐτῷ ἡ σχετικὴ δικογραφία, ἢ ἐντὸς μηνός, ἀφ' ἧς ἐπεβλήθη οὗτος τῆς καταδιώξεως· ἐὰν ὁμως θεωρῇ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν, εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς πάντοτε τῆς αὐτῆς διορίας εἰς τὸ συμβούλιον, ὅπερ ἀποφαίνεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 251 τῆς Ποιν. Δικ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ κυρίας ἀνακρίσεως.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

667. Τί ἐστὶ κυρία ἀνάκρισις. Διορισμὸς ἀνακριτοῦ.
668. Ἐπὶ πόσον χρόνον διαρκοῦσι τὰ καθήκοντά του.
669. Πόσοι διορίζονται καὶ τίνας.
670. Πῶς ἀναπληροῦνται κωλυόμενοι.
671. Τί ἐστὶ παραγγελία. Περιεχόμενον αὐτῆς.
672. Ποίαις ἀνακριτικαῖς πράξεις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἀνακριτής.
673. Παραγγελία πρὸς ἄλλους ἀνακριτάς, ἢ εἰρηνοδίκας, ἢ προξένους.
674. Σχέσις ἀνακριτοῦ πρὸς εἰσαγγελέα.
675. Συνέχεια. Ἀκριθέστερος προσδιορισμὸς τῆς σχέσεως.
676. Συνέπειαι τῆς σχέσεως ταύτης.
677. *Ἄν ὁ ἀνακριτής δὲν θεωρῇ τὴν πρᾶξιν κολάσιμον;
678. *Ἄν θεωρῇ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον;
679. Δύναται νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ νέα πρόσωπα ἢ νέα ἀδικήματα μὴ περιεχόμενα εἰς τὴν παραγγελίαν;
680. Πρὸς ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων του ὁ εἰσαγγελεὺς εἰδοποιεῖται.

681. Καθήκοντα τοῦ ἀνακριτοῦ. Λεπτομερὲς ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως.
 682. Συνέχεια. Ἰδιάζουσα ἐπιμέλεια.
 683. Συνέχεια. Ἀμεροληψία.
 684. Προσόντα, ἃ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἀνακριτής.
 685. Ἐγγυήσεις πρὸς ὀρθὴν χρῆσιν τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀνακριτοῦ.
 Α' Πειθαρχικὴ καταδίωξις.
 686. Β', Ἐπιτήρησις τῶν ἐφετείων.
 687. Γ'. Προσφυγὴ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν.
 688. Πότε δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ συμβούλιον ὁ κατηγορούμενος.
 689. Διατυπώσεις τῆς εἰς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς.
 690. Προθεσμίαι αὐτῆς καὶ ἀποτελέσματα.
 691. Πέρας τῆς ἀνακρίσεως. Ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον.
 692. Δικαιώματα ἰδιώτου κατηγοροῦ ἐπὶ κυρίας ἀνακρίσεως.

667. Κυρία ἀνάκρισις ὀνομάζεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως ἐνεργουμένη· ἐπὶ ἐκτάκτου δὲ λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας, καὶ ἡ κατὰ παραγγελίαν τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν ἐφετῶν ἐνεργουμένη. Καὶ περὶ μὲν τοῦ προέδρου τῶν ἐφετῶν οὐδὲν ἔχομεν ἰδιαιτέρως νὰ παρατηρήσωμεν, διότι ἐφαρμόζονται ὅσα κατωτέρω περὶ ἀνακριτοῦ ρηθῇσονται. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἀνακριτὴν ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσωμεν τὰ περὶ διορισμοῦ αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου προβλέπει τὸ ἄρθρ. 118 Ὁργαν. Δικαστ. Τὸ ἄρθρ. τοῦτο εἶχεν ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ νόμου ΑΥΞΓ' τῆς 28 Μαΐου 1887, ὅστις ὠρίζεν ὡς προσὸν τοῦ ἀνακριτοῦ διειτῆ αὐτοῦ ὑπηρεσίαν ὡς πρωτοδίκου, καὶ ἀπηγόρευε τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ πρὸ τῆς παρελεύσεως διετείας ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ. Ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος κατηργήθη διὰ τοῦ νόμου ΑΩΞΘ' τῆς 31 Δεκεμβρίου 1890, ὅστις ἐπανέφερε τὸ ἄρθρ. 118 ὡς ἀνέκαθεν εἶχε. Κατ' αὐτὸ οἱ ἀνακριταὶ διορίζονται ἐκ τῶν δικαστῶν τοῦ Πλημμελειοδικείου, οἵτινες εἶναι συγχρόνως καὶ δικασταὶ τοῦ Πρωτοδικείου (ἄρθρ. 32 ἐδ. 2 Ὁργ. Δικαστ.), γίνεται δὲ ὁ διορισμὸς ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου, ἂν δὲν διατάξῃ ἄλλως ὁ βασιλεὺς κατὰ πρότασιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης. Ὅθεν κυρίως τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης διορίζει τοὺς ἀνακριτάς, καὶ μόνον ἐν ἐλλείψει διορισμοῦ τοιούτου ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα ὁ πρόεδρος. Ὁ Helie (n° 2012) ἐκφράζει διασταχμὸν περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας διο-

ρισμού, υποπτεύων μὴ ἐντεῦθεν παραβιάπτεται ἡ ἀνεξαρτησία, ἥτις πρέπει νὰ χαρακτηρίζῃ τὸν ἀνακριτὴν.

668. Τὸ ἄρθρ. 118 Ὁργ. Δικ. προσδιορίζει εἰς ἓν ἔτος τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἀνακριτοῦ. Ταύτην εἶχε ἐπεκτείνει εἰς τρία ἔτη τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ νόμου τῆς 14 Ὀκτωβρίου 1838, ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος κατηργήθη ῥητῶς διὰ τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου ΥΓΞΓ' τῆς 28 Μαΐου 1887, καὶ δὲν ἐπανῆλθεν ἐν ἰσχύϊ διὰ τοῦ νόμου ΑΩΞΘ', ὅστις ἀντέγραφεν ἀμετάβλητον τὸ ἄρθρ. 118 τὸ ὀρίζον εἰς ἓν ἔτος τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἀνακριτοῦ (Φιλάρετος σελ. 286). Ὡρίσθη δὲ ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας ὡς ἀναγκαῖος, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἵνα ἐξασκηθῇ ὁ ἀνακριτὴς περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων, καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τῆς συχνῆς μεταβολῆς τῶν ἀνακριτῶν ἐπερχομένων ἐλλείψεων καὶ βραδυτήτων.

Ἄλλ' ἀπαγορεύει ἄρὰ γε ἡ διάταξις αὕτη τὴν καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ ἔτους ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀνακριτοῦ; Οὐχί, λέγει ὁ Mangin (de l' instr. écrite τόμ. 1 σελ. 5): ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου δίδει μόνον εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ μετὰ παρέλευσιν αὐτοῦ τὴν ἀπαλλαγὴν του· ἡ δὲ πρακτικὴ καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν ἀκολουθεῖ τὴν γνώμην ταύτην. Ὁ Helie (n° 2013) ἐν τούτοις καὶ περὶ τοῦ δικαιώματος τούτου τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ν' ἀπαλλάσῃ τὸν ἀνακριτὴν πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ ἔτους ἐκφράζει δισταγμούς, φρονῶν, ὅτι μόνον ὅταν παρουσιάζωνται σπουδαῖοι λόγοι πρέπει νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἐὰν παρελθόντος τοῦ ἔτους δὲν ἀπαλλαχθῇ ὁ ἀνακριτὴς, δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἡ ἀπαλλαγὴ του.

Οἱ ἀνακριταὶ διορίζονται, προσθέτει τὸ ἄρθρ. 118, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους. Ἡ διάταξις αὕτη περιέπεσεν εἰς ἀχρηστείαν σχεδὸν ἐν τῇ πρακτικῇ, διότι ἕνεκα τῶν ἀπαύστων μεταθέσεων τῶν πρωτοδικῶν καὶ τῶν ἐπιδιωκομένων ἀπαλλαγῶν, ἀπειράκις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἀπαλλάσσονται καὶ διορίζονται νέοι ἀνακριταί.

669. Τὸν ἀριθμὸν τῶν παρ' ἐκάστῳ πλημμελειοδικεῖῳ ἀναγκαίων ἀνακριτῶν ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὴν κρίσιν τῶν διορίζουσῶν αὐτοὺς ἀρχῶν. Ἐπίσης καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλλήλων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀνακρίσεως. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι πᾶς δικαστὴς, ἐπομένως ἐν ἐλλείψει ἄλλου καὶ ὁ πρόεδρος αὐτὸς τοῦ δικαστηρίου, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τοιοῦτος (Βικέλας σελ. 127). Ἐπίσης καὶ

οὐ παρέδρου, διότι ἀναπληροῦσιν ἐν γένει τοὺς δικαστάς (Κωστῆς σελ. 200 σημ. 9. Helie n° 2020) (Φιλαρέτου σελ. 287. Γνωμοδ. εἰσαγ. 'Αρ. Πάγου ἀπὸ 18 'Ιουλίου 1875).

670. Κωλυομένου ἀνακριτοῦ τινος, δύνανται νὰ τὸν ἀναπληρώσωσιν οἱ συνάδελφοί του λαμβάνοντες περὶ τούτου παραγγελίαν ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα· δύναται ὁμοῦ καὶ ὁ πρόεδρος νὰ διορίσῃ ἕτερον ἀναπληρωτὴν, ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη. Ἡ Γαλλ. Δικ. ἐφρόντισε περὶ ἀναπληρώσεως τοῦ ἀνακριτοῦ, μόνον ὅταν ᾔῃναι εἰς καὶ μόνος, καὶ διὰ τοῦτο φρονοῦσιν, ὅτι μόνῃ ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ διορίσῃ ἀναπληρωτὴν, ὅταν ὑπάρχωσι πλείονες ἀνακριταί, διότι οὗτοι ἀναπληροῦνται ἀμοιβαίως (Helie n° 2016)· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν δὲν γίνεται τοιαύτη διάκρισις, ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διορίσῃ καὶ ὅπως νέον, ὅθεν κατὰ μείζονα λόγον ἀναπληρωτὴν. Παρατηροῦμεν ὁμοῦ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπὶ πλῆθος ἤδη τὸ κώλυμα, ἄλλως δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ἀναπληρωτὴν ἐκ τῶν προτέρων. Τὴν ἐναντίαν γνώμην τοῦ Man-gin ἀποκρούει ἡ νομολογία καὶ ὁ Helie (n° 2018).

671. Εἴπομεν, ὅτι κυρίαν ἀνάκρισιν ἐνεργεῖ ὁ ἀνακριτὴς κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως. Εἶναι δὲ παραγγελία ἡ ἐγγράφος ἐντολὴ τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάκρισιν ἀδικήματός τινος. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι πρέπει ν' ἀναφέρονται εἰς τὴν παραγγελίαν καὶ τὰ γεγονότα τ' ἀποτελοῦντα τὸ ἀδικήμα, περὶ οὗ ἐνεργηθῆσεται ἡ ἀνάκρισις, καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς, ὃν εἰς τὰ γεγονότα ταῦτα δίδει ὁ εἰσαγγελεὺς, καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ Ποιν. Νόμου, ὅπερ κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον τιμωρεῖ τὴν πράξιν (Helie n° 2075).

672. Ἐπιλαμβανόμενος δὲ τῆς ἀνακρίσεως ὁ ἀνακριτὴς διὰ τῆς παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως, δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ πᾶσαν οἰανδῆποτε ἀνακριτικὴν πράξιν, τὴν ὁποῖαν θεωρήσῃ ἀναγκαίαν πρὸς ἀνακλυσιν τῆς ἀληθείας, διότι ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν πλήρη καὶ τελείαν. Καὶ εἰς μὲν τὴν ἐνεργεῖαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τοὺς περὶ ἐκάστης αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας καὶ διατυπώσεις, εἰς δὲ τὴν ἀπόφασίν του περὶ τῆς χρησιμότητος αὐτῶν δύναται νὰ χρησιμεύσωσιν αἱ ὁδηγίαι αἱ δοθεῖσαι προκειμένου περὶ προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως (ἰδὲ ἀνω ἀριθμ. 653 ἐπομ.).

673. Πολλὰκις παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀνακριτικαὶ πράξεις ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἢ ἐντὸς μὲν τῆς περιφε-

ρείας, μακράν ὁμως τῆς ἔδρας αὐτοῦ· ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἀναθέτῃ διὰ παραγγελίας τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων εἰς ἄλλους ἀνακριτὰς εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, καὶ εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας τῆς περιφέρειας του εἰς τὴν δευτέραν (ἄρθρ. 201 καὶ 202 Ποιν. Δικ.). Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ παραγγελία εἶναι ἀναπόφευκτος, μὴ δυνάμενου τοῦ ἀνακριτοῦ νὰ ἐνεργήσῃ ἐγκύρως ἐκτὸς τῆς περιφέρειας του, εἰς τὴν δευτέραν ὁμως οὐχί, διότι δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ μεταβῇ ἐπιτοπίως, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ αὐτοπροσώπως. Ὁ νόμος οὐδόλως ὥρισε τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ ἀπευθύνῃ παραγγελίας, ἐπομένως καὶ εἰς τὸν τῆς ἔδρας του εἰρηνοδίκην δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ἂν τυχὸν κωλύεται· ἔνεκεν ἄλλων ἀσχολιῶν, νὰ δώσῃ παραγγελίαν πρὸς ἐνέργειαν ἀνακριτικῆς τινος πράξεως. Ἐπίσης οὐδένα ἔθετο ὁ νόμος περιορισμὸν ὡς πρὸς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, περὶ ὧν ὁ ἀνακριτὴς δύναται ν' ἀπευθύνῃ παραγγελίαν. Τὸ ἄρθρ. 201 Ποιν. Δικ. ἀναφέρει ῥητῶς «τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, τὴν αὐτοψίαν, τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν, τὴν κατάσχεσιν ἢ ἄλλην τινὰ πράξιν¹». Ἐν τούτοις μ' ὅλην τὴν γενικότητα τῶν ἐκφράσεων τούτων φρονοῦμεν, ὅτι δὲν δύναται ὁ ἀνακριτὴς ν' ἀναθέσῃ καὶ τὴν ἐκδοσὶν ἐνταλμάτων, καὶ διότι ταῦτα δὲν εἶναι κυρίως ἀνακριτικαὶ πράξεις, καὶ διότι ἡ ἐκδοσις αὐτῶν προϋποτίθεται τὴν ἀκριβῆ καὶ ἐν συνόλῳ γνῶσιν τῆς ὑποθέσεως, ἣν μόνος ὁ διεξάγων αὐτὴν δύναται νὰ ἔχῃ (Helie 2656).

Ὁ λαμβάνων τὴν παραγγελίαν ἀνακριτὴς ἔχει κατὰ τὸ ἄρθρ. 202 Ποιν. Δικ. τὸ δικαίωμα ν' ἀναθέσῃ αὐτὴν εἰς εἰρηνοδίκην τινὰ τῆς περιφέρειας του· ἀλλὰ δὲν δύναται ἄρά γε ὁ δίδων τὴν παραγγελίαν ἀνακριτὴς νὰ τὴν ἀναθέσῃ ἀπ' εὐθείας εἰς εἰρηνοδίκην ξένης περιφέρειας; Εἶδομεν, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 156 Ποιν. Δικ. ἐχορηγήθη τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν εἰσαγγελεᾶ (ιδὲ ἄνω ἀριθ. 647), φρονοῦμεν δὲ, ὅτι ἐξ ἀναλογίας δύναται καὶ ὁ ἀνακριτὴς εἰς κατεπειγούσας περιπτώσεις νὰ παραλείψῃ τὴν ἱεραρχικὴν ὁδὸν (Περὶ τῆς Γαλ. Νομ. ιδὲ Helie n° 2587. 2588).

Ἡ παραγγελία δίδεται ἐγγράφως, καὶ πρέπει νὰ περιέχῃ ἀκριβῆ

¹ Ἐν Γαλλίᾳ ὁ νόμος μόνον τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀδυνατούντων νὰ ἐμφανισθῶσι μαρτύρων, καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν μακρὰν εὐρισκομένων κατηγορουμένων ἐπέτρεψε ῥητῶς ν' ἀναθέτῃ ὁ ἀνακριτὴς, ἀμφισβητεῖται δὲ, ἂν αἱ διατάξεις αὗται ᾖναι περιοριστικαὶ ἢ ἐνδεικτικαὶ (Helie n° 2562. 2566).

περιγραφὴν τῶν ἐνεργηθησομένων ἀνακριτικῶν πράξεων, καὶ τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια πρόκειται νὰ βεβαιωθῶσι καὶ ἀποδειχθῶσιν. Ὁ λαμβάνων τὴν παραγγελίαν ὀφείλει νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς, δύναται ὅμως νὰ προβῇ καὶ εἰς συμπληρωτικὰς τινὰς ἐνεργείας, ὧν ἡ ἀνάγκη ἤθελε καταδειχθῇ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, οἷον ν' ἀπευθύνῃ συμπληρωτικὰς ἐρωτήσεις εἰς τοὺς μάρτυρας.

Ὁ ἐκτελέσας τὴν παραγγελίαν ἀνακριτὴς ἢ εἰρηνοδίκης ὀφείλει νὰ πέμψῃ τὰς συνταχθεῖσας ἐκθέσεις ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν δόντα αὐτὴν ἀνακριτὴν, καὶ ἂν τυχὸν δι' ἄλλου περιῇθην αὐτῷ ἡ παραγγελία. Ῥητῶς διατάσσει τὴν ἄμεσον ταύτην ἀποστολὴν τὸ ἄρθρ. 203 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως· «Ἐκαστος τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 201 καὶ 202 προσκεκλημένων καὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐπιτετραμμένων ἀνακριτῶν καὶ εἰρηνοδικῶν ὀφείλει νὰ πέμψῃ τὴν περὶ ἀνακρίσεως ἐκθεσιν ἀμέσως πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἀνακριτὴν» (Helie n° 2596).

Ἀλλὰ τί ποιητέον, ἂν παρασταθῇ ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀνακριτικά πράξεις ἐκτὸς τοῦ κράτους; Περὶ τούτου προβλέπουσι τὰ ἄρθρα 124 καὶ 205 τοῦ νόμου ΧΝΞ' τῆς 22 Δεκεμβρίου 1877 περὶ ὀργανισμοῦ τῶν προξενικῶν ἀρχῶν. Καὶ τὸ μὲν ἄρθρ. 124, πραγματευόμενον περὶ πάντων ἐν γένει τῶν προξένων τῶν ἐν χριστιανικαῖς καὶ μὴ χώραις, διατάσσει, ὅτι ἐνεργοῦσιν οὗτοι πᾶσαν αἴτησιν ἢ παραγγελίαν τῶν ἐν Ἑλλάδι δικαστηρίων ἢ εἰσαγγελέων, καθόσον ἐπιτρέπεται τοῦτο ὑπὸ τῶν συνθηκῶν, τῶν ἐθίμων καὶ τῆς ἐγγωρίου νομοθεσίας. Τὸ δὲ ἄρθρ. 205, πραγματευόμενον ἰδίως περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ἐν μὴ χριστιανικαῖς χώραις προξένων ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων, διατάσσει, ὅτι οἱ ἐκπληροῦντες ἀνακριτικὰ καθήκοντα προξενικοὶ ὑπάλληλοι, λαμβάνοντες παρὰ τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ εἰσαγγελέων ἢ ἀνακριτῶν παραγγελίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἀνακριτικῶν πράξεων, ὀφείλουσι νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὴν ἀκριβῶς καὶ ταχέως. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ μὴ ἰσχύοντος πλέον νόμου τῆς 12 Δεκεμβρίου 1841, καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον δύνανται νὰ δοθῶσι τοιαῦται παραγγελίαι, ἂν ἀναβλήθῃ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείξεων. Ὑποθέτομεν, ὅτι ὡς περιττὴ δὲν περιλήφθῃ ἡ διάταξις αὕτη εἰς τὸν ἰσχύοντα νόμον.

Ἄν αἱ συνθῇκαι, ἢ τὰ ἐθίμα, ἢ ἡ ἐγγώριος νομοθεσία δὲν ἐπιτρέπῃ τὴν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προξένων ἐκτέλεσιν τοιούτων παραγγελιῶν ἐν χώραις χριστιανικαῖς, δὲν ὑπολείπεται ἢ νὰ ἀποταθῇ ὁ ἀνακριτὴς διὰ

τῶν ὑπουργείων τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὰς ἐπιτοπίους ἀλλοδαπὰς ἀνακριτικὰς ἀρχάς, καὶ νὰ παρακαλέσῃ ταύτας, ἵνα προβῶσιν εἰς ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων κατὰ τὰς ἐπιτοπίως ἰσχυοῦσας διατυπώσεις.

674. Ἀλλὰ τότε μόνον δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅταν προσδιορίσωμεν τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν εἰσαγγελέα καὶ τὰ δικαίωματα ἑκατέρου.

Ἰσχυρίσθησάν τινες, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς ἔχει πρὸς τὸν εἰσαγγελέα τὴν αὐτὴν σχέσιν, ἣν καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι (ιδεὶ ἀριθ. 664), διότι τὸ ἄρθρ. 97 Ὁργαν. Δικαστ. καθιεροῖ τὴν σχέσιν ταύτην ὡς πρὸς ὅλους ἀδιακρίτως τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους. Ἄν ἡ γνώμη αὕτη ἦτον ὀρθή, κενὸς λόγος ἦθελεν ἀποβῆ ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τοῦ ἀνακριτοῦ, διότι οὗτος ἦθελεν εἶσθαι ὑπόχρεως νὰ συμμορφοῦται ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του μετὰ τὰς ὁδηγίας, ἅς ἐφ' ἐκάστης περιπτώσεως ἦθελε διαβιβάζει αὐτῷ ὁ εἰσαγγελεὺς, οὗτος δὲ ἦθελε κυρίως διευθύνει τὰς ἀνακρίσεις κατ' ἰδίαν ἀρέσκειαν.

Φρονοῦμεν ἀδιστακτικῶς, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. Εἶδομεν, ὅτι ἐν τῶν θεμελιωδῶν ἀξιωματίων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας εἶναι ἡ διάκρισις τῶν ἔργων τῆς καταδιώξεως ἀπὸ τῶν τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἡ ἀνάθεσις τῶν τελευταίων εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ὡς παρέχουσιν ἀποχρώσας ἐγγυήσεις ὀρθῆς καὶ ἀμερολήπτου ἐνεργείας αὐτῶν (ιδεὶ ἄνω ἀριθ. 303, 432, 433). Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἀπέκρουσεν ὅλως τὰ ἀξιώματα ἐκεῖνα, καταστήσας τὴν καταδιώκουσαν ἀρχὴν διευθύντριαν τῆς ἀνακρίσεως καὶ ὑποβαλὼν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῆς τὸν ἀνακριτὴν ;

Εὐτυχῶς διάφορα ἄρθρα τῆς Ποινικῆς Δικονομίας ἀποδεικνύουσι σαφῶς, ὅτι δὲν ἠκολούθησε τοιοῦτον σύστημα ὁ ἡμέτερος νομοθέτης. Τὸ ἄρθρ. 188 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ τῷ ἀνακριτῇ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰς κατὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ἐνεργηθείσας ἀνακριτικὰς πράξεις, χωρὶς νὰ διακρίνῃ παρὰ τίνος ἐνηργήθησαν αὐταί, ἐπομένως καὶ ἂν ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως ἐνηργήθησαν. Δικαίωμα τοιοῦτον εὐρίσκεται εἰς ἀντίφασιν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 97 Ὁργαν. Δικαστ. ἐπιβαλλομένην εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργῶσι συμφῶνως μετὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρ. 228 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ

δικαίωμα νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα φυλακίσεως, καὶ τὸν ὑποχρεοῖ ν' ἀκούσῃ πρῶτον τὸν εἰσαγγελέα, ἐνῶ ἂν ἐφηρμόζετο καὶ εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὸ ἄρθρ. 97 Ὁργ. Δικαστ. ὁ ἀνακριτὴς ὤφειλεν οὐχὶ ἀπλῶς ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ νὰ ὑπακούσῃ τῷ εἰσαγγελεῖ.

Τέλος ἐκ τοῦ ἄρθρ. 250 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. προκύπτει ῥητῶς, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς ἔχει δικαίωμα νὰ μὴ ἐνδώσῃ εἰς τὰς προτάσεις τοῦ εἰσαγγελέως, ὅτε τὸ συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ τῆς διαφωνίας. Τοιοῦτον δικαίωμα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ, ἂν περιλαμβάνετο εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, περὶ ὧν τὸ ἄρθρ. 97 Ὁργ. Δικαστ. διότι οὗτοι ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσιν εὐπειθῶς πᾶσαν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως. Ἀναγκαιῶς λοιπὸν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 97 Ὁργ. Δικ. ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, οὐχὶ δὲ τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις μάλιστα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ ἀνακριτοῦ διακρινόμενος, οὐδὲ νὰ ὀνομασθῇ δύναται, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἀνακριτικός ὑπάλληλος.

675. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἐκτεθέντων, δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ ἀνακριτοῦ σχέσιν. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐγείρων τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, καὶ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς ἐξασκήσεώς της, παρακλύθει κατὰ βῆμα τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνακριτοῦ, καὶ ὑποβάλλει αὐτῷ πᾶσαν πρότασιν ἀναγκαίαν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ ἐν γένει πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ὁ ἀνακριτὴς ἐπιλαμβανόμενος τῆς ἀνακρίσεως ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ὀφείλει, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος δικαστής, νὰ ἔχῃ ὡς ὁδηγὸν εἰς τὰς περαιτέρω ἐργασίας του μόνην τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του· καὶ πρέπει μὲν βεβαίως νὰ λαμβάνῃ ὑπὸ ὥριμον σκέψιν τὰς πρὸς αὐτὸν αἰτήσεις τοῦ εἰσαγγελέως, εἰς ὃν ὁ νόμος ἐπιβάλλει τὸ αὐτὸ καθήκον τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀληθείας, ἀλλ' οὐδὲν ὑποχρεοῦται νὰ παραδεχθῇ αὐτάς, ἂν δὲν τὰς εὕρῃ χρησίμους εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Κατὰ μείζονα λόγον ἐφαρμόζεται τὸ αὐτὸ εἰς τὰς πρὸς τὸν ἀνακριτὴν αἰτήσεις τῶν λοιπῶν διαδίκων, ἡγουν τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καὶ τῶν κατηγορουμένων, διότι ὅλων τῶν τοιούτων διαφωνιῶν τὴν διαλύσιν ἀναθέτει εἰς τὸ συμβούλιον τὸ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. Ἐπὶ δὲ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ εἶναι ῥητὸν τὸ ἄρθρ. 298 Ποιν. Δικ.

676. Ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης τοῦ ἀνακριτοῦ πρὸς τὸν εἰσαγγελέα

προκύπτει, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς ἐπιλαμβανόμενος τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ ἐξετάσῃ οἷους ἂν ἐγκρίνῃ μάρτυρας (187 Ποιν. Δικ.), καὶ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως προτεινομένων (Helie n° 2085). Ὅτι δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ὡς καὶ ἄνω εἶδομεν, νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς πράξεις τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἂν θεωρήσῃ αὐτὰς ἀτελεῖς ἢ ἀκύρους (Helie n° 2083), δὲν δύναται ὁμοῦς καὶ νὰ κηρύξῃ αὐτὰς ὡς ἀκύρους, διότι ὁ νόμος δὲν τῷ ἐχορήγησε τοιοῦτον δικαίωμα (Helie n° 2084). Ὅτι ἡ ἄρνησις τοῦ εἰσαγγελέως δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐνέργειαν ἀνακριτικῆς πράξεως, ἣν ὁ ἀνακριτὴς θεωρεῖ ἀναγκαίαν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Καὶ τέλος, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τὸν ἐπιληφθέντα ἅπαξ αὐτῆς ἀνακριτὴν διὰ νὰ τὴν ἀναθέσῃ εἰς ἕτερον, ἢ τὴν εἰσαγάγῃ δι' ἀπειθείας κλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον (Trebut. ἐκδ. α' τομ. 2 σελ. 14 καὶ 227) (Helie n° 2814) (ἀπ. 25 : 56) (Dallosz n° 788, 789).

677. Ἄν ὁ ἀνακριτὴς φρονῇ, ὅτι ἡ πράξις, ἥς ἡ ἀνάκρισις τῷ ἀντιτίθῃ, δὲν εἶναι ἀξιόποινος, ἢ ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγή ἀπεσθῆσθαι, τί ὀφείλει νὰ πράξῃ; Δὲν δύναται βεβιαῶς νὰ κηρύξῃ τὴν πράξιν μὴ ἀξιόποινον, ἢ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπεσθεσμένην, διότι ὁ νόμος δὲν τῷ ἐχορήγησε δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται κατ' οὐσίαν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἀλλ' οὐδὲ νὰ προβῇ εἰς ἀνάκρισιν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπόχρεως, ἀφοῦ ἔχει τὴν πεποιθήσιν, ὅτι οὐδεμία ἀνακριτικὴ πράξις εἶναι ἀναγκαία. Ἐπομένως ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ λυθῇ προηγουμένως τὸ περὶ ἀξιοποίησης τῆς πράξεως, ἢ περὶ ἀποσθεσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζήτημα ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, τῆς ἐχούσης δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται κατ' οὐσίαν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἥγουν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, πρὸς τοῦτο δὲ πρέπει ν' ἀπευθύνῃ ὁ ἀνακριτὴς τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα υποβάλῃ οὗτος τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον (Helie n° 2078) (Dallosz n° 446).

678. Τί γενήσεται δ' ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ἀνακριτὴς θεωρήσῃ ἑαυτὸν ἀναρμόδιον; Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἄρθρ. 69 instr. crim. ἐπιτρέπει τῷ ἀνακριτῇ νὰ παραπέμπῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἄρμόδιον συνάδελφόν του (Helie n° 2079—2080). Παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις, ἐπομένως καὶ εἰς τὴν προκείμενην περίπτωσιν εἰς τὸ συμβούλιον πρέπει νὰ υποβληθῇ ἡ ὑπόθεσις πρὸς λύσιν καὶ τῆς περὶ ἁρμοδιότητος διαφορᾶς (ἰδὲ καὶ ἄνω ἀριθ. 413).

679. Σπουδαιότερον εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς

παραγγέλλη ανάκρισιν καθ' ὠρισμένων προσώπων, δύναται ὁ ἀνακριτὴς, ἀνακαλύπτων, ὅτι καὶ ἕτερον πρόσωπον ἐνοχοποιεῖται, νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τοῦτο εἰς τὴν καταδίωξιν. Τινὲς συγγραφεῖς φρονοῦσιν, ὅτι δὲν δύναται, διότι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγείρῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν (Mangin τόμ. 1 σελ. 20). Ἀλλὰ θεωροῦμεν ὀρθοτέραν τὴν γνώμην τοῦ Helie (n° 2089), ὅστις φρονεῖ τοῦναντίον, ὅτι ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐπιδιώκει τὴν καταδίωξιν οὐχὶ ὠρισμένων προσώπων, ἀλλ' ὠρισμένου ἀδικήματος, καὶ ὅτι ἐπομένως, θεθείσης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς ἐνέργειαν, εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἀπόκειται ν' ἀνεύρῃ τοὺς διαπράξαντας αὐτὸ, εἰς τρόπον ὥστε ὅλοι περιλαμβάνονται εἰς τὴν παραγγελίαν, καὶ ἂν αὕτη τινὰς μόνον ῥητῶς ὀνομάζῃ, καὶ καθ' ὧν δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ διευθύνῃ τὴν καταδίωξιν (Dallos n° 443) (1).

Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ὁ ἀνακριτὴς κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως ἀνακαλύπτῃ οὐχὶ νέους ἐνόχους, ἀλλὰ νέα ἀδικήματα, διακεκριμένα τῶν ἐν τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἀναφερομένων. Ποινικὴ ἀγωγὴ ὡς πρὸς τὰ ἀδικήματα ταῦτα οὐδόλως εἰσῆχθη, δικαίωμα δὲ τοιαύτης εἰσαγωγῆς ὁ ἀνακριτὴς δὲν ἔχει, ὅθεν οὐδὲ εἰς ἀνάκρισιν αὐτῶν δύναται νὰ προβῇ. Δύναται μόνον νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὰς περὶ τοῦ ἐν τῇ παραγγελίᾳ ἀδικήματος ἐκθέσεις του, ὅσας λαμβάνει πληροφορίας περὶ τοῦ νέου ἀδικήματος, καὶ νὰ πληρορρήσῃ περὶ αὐτοῦ τὸν εἰσαγγελέα, ὡς ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν ἅπαντες οἱ ὑπάλληλοι (ἄρθρ. 149 Ποιν. Δικ.) (Helie n° 2090).

Δὲν πρέπει ὁμως νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὑπάρχει νέον ἀδικήμα διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξηλέγχθη ἐσφαλμένως ὁ ὑπὸ τῆς εἰσαγγελίας δοθεὶς χαρακτηρισμὸς τῶν ἐν τῇ παραγγελίᾳ γεγονότων. Ὁ ἀνακριτὴς ἔχει καθήκον ν' ἀνακαλύψῃ καὶ βεβαιώσῃ πῶς ἀληθῶς διέτρεξαν τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, καὶ εἰς τὸ συμβούλιον ἀπόκει-

(1) Τὴν λύσιν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Σαρίπολος (§ 955), ἀλλὰ θεωρεῖ ἀκαταμάχτην ὑπὲρ αὐτῆς ἐπιχείρημα, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 209 καὶ 221 Ποιν. Δικ. δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα συλλήψεως ἀνευ ἀκροάσεως τοῦ εἰσαγγελέως. Ὑπεστηρίζαμεν ἐν ἀριθ. 576 τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ἐν Γαλλίᾳ ῥητὸς νόμος καθιερεῖ (61 instr. crim.), ἀλλ' οὐδόλως θεωροῦμεν αὐτὴν συντελοῦσαν εἰς ὑποστήριξιν τῆς καταφατικῆς λύσεως τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος, διότι δύναται νὰ ἀντιταχθῇ ἡμῖν, ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὰ πρόσωπα, ὧν παρήγγειλεν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν καταδίωξιν· διὰ τοῦτο οὐδ' ἐν Γαλλίᾳ στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου.

ται νὰ χαρακτηρίσῃ ποίαν ἀξιόποιον πρᾶξιν ἀποτελοῦσι τὰ βεβαιωθέντα. Ἐπίσης δὲν ἀποτελοῦσι νέον ἀδίκημα αἱ ἐπιβαρυντικαὶ ἢ ἐλαφρυντικαὶ περιστάσεις τοῦ ἐν τῇ παραγγελίᾳ ἀδικήματος, διότι ὁ ἀνακριτὴς, ἔχων τὸ ἱερὸν καθήκον ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν, δικαιούται καὶ ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐν τῇ παραγγελίᾳ γεγονότα ὑφ' ὅλας τῶν τὰς περιστάσεις, καὶ ἂν ἐντεῦθεν μεταβάλλῃται ὁ ἐν τῇ παραγγελίᾳ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος.

Ἀλλὰ τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων δύναται νὰ ἐπηρέασῃ καὶ τὸ ὠρισμένον ἢ μὴ τῆς παραγγελίας. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, ἐνδεχόμενον ὁ εἰσαγγελεὺς ν' ἀναθέτῃ ῥητῶς εἰς τὸν ἀνακριτὴν τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων ἢ συνενόχων, ἢ νὰ ἐπιτρέπῃ αὐτῷ καὶ τὴν ἀνάκρισιν ἄλλων ἀδικημάτων ὑπὸ τῶν αὐτῶν κατηγορουμένων διαπραχθέντων· οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις δύναται ὁ ἀνακριτὴς καὶ περὶ τῶν νέων ἀδικημάτων ν' ἀνακρίνῃ (Dalloz n° 445).

680. Εἶδομεν, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς δικαιούται νὰ ὑποβάλῃ τῷ ἀνακριτῇ ὅσας προτάσεις καὶ αἰτήσεις θεωρήσῃ ἀναγκαίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ἵνα δυνηθῇ νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ εἰσαγγελεὺς, ἢ Γαλλικὴ Ποιν. Δικ. ὑποχρεώνει τὸν ἀνακριτὴν, ὅσάκις πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακριτικὴν τινα πρᾶξιν, νὰ ὑποβάλῃ προηγουμένως τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν εἰσαγγελέα (donner communication). Παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει ἡ διάταξις αὕτη. Τὸ ἄρθρ. 204 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ μόνον νὰ προειδοποιῇται ὁ εἰσαγγελεὺς περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ παρευρεθῇ εἰς αὐτήν, ἢ νὰ κάμῃ τὰς κατ' αὐτὴν ἀναγκαίας περαιτέρω προτάσεις. Ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι, ἵνα δυνηθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὰς προτάσεις ταύτας, ἔχει δικαίωμα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ μελετήσῃ τὴν δικογραφίαν, ὡς ἐπίσης καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν εἰς τὸ γραφεῖόν του ἀποστολὴν αὐτῆς, ὅπερ πάντοτε γίνεται ἐν τῇ πρακτικῇ. Παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν τῇ πρακτικῇ δὲν τηρεῖται αὐστηρῶς ἡ διάταξις περὶ πρόσκλησεως τοῦ εἰσαγγελέως εἰς πᾶσαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν (ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἡ πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσις τῆς δικογραφίας), διότι θὰ παρενεβάλλοντο οὕτω μεγάλα προσκόμματα εἰς τὴν ταχείαν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως· τοιαύτη πρόσκλησις γίνεται μόνον, ὅσάκις εἶναι ἀναγκαία ἢ γνωμοδότησις τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς ἐπὶ προφυλακίσεων, καὶ ὅσάκις ἀπαιτήσῃ τὴν πρόσκλησίν του, ἢ ὁ ἀνακριτὴς ἐνεκα τῆς σπουδαιότητος τῆς ὑποθέσεως τὴν θεωρήσῃ ἀναγκαίαν (Helie n° 2073 — 2074).

Ἐχει δὲ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ εἰσαγγελεὺς τὸ δικαίωμα νὰ παραγγείλῃ τινὶ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων νὰ παρευρεθῇ ἀντ' αὐτοῦ εἰς ἀνακριτικὴν τινα πρᾶξιν· ἔχει δὲ ὁ τοιοῦτος τότε τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ παρατηρήσεις, ν' ἀποστείνῃ ἐρωτήσεις πρὸς τε τὸν μάρτυρα καὶ τὸν κατηγορούμενον, καὶ νὰ κάμῃ τὰς ἀνηκούσας προτάσεις διὰ ζωῆς ἢ ἐγγράφως. Περὶ πάντων τούτων γίνεται μνεία εἰς τὴν ἐκθεσιν (ἄρθρ. 205 Ποιν. Δικ.).

681. Οὕτως ἐκανονίσθη παρ' ἡμῖν ἡ σχέσις τοῦ ἀνακριτοῦ πρὸς τὸν εἰσαγγελέα. Ὁ ἀνακριτὴς ἀφείθη ἐλεύθερος καὶ εἰς τὴν διαγραφὴν τῆς πορείας, ἣν ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ, καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μέσων, ἅτινα δύναται νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς ἐπιτυχῇ ἐκπληρώσιν τῆς ἀποστολῆς του, ἥγουν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ἀλλ' ἂν ὁ νόμος οὐδένα διέγραψε περιορισμὸν τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τοῦ ἀνακριτοῦ, ἔθετο ὅμως τὸν γενικὸν περὶ ἀνακρίσεως κανόνα, καθ' ὃν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ ἐξετάζωσι καὶ βεβαιώσιν ἐξ ἐπαγγέλματος οὐ μόνον τὴν ἐνοχλήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀθωότητα τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 70 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 442), ἐκ δὲ τοῦ κανόνος τούτου, καὶ ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ ἀνακριτοῦ ὡς δικαστοῦ, ἐξάγονται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης χρησιμώταται ὁδηγίαι περὶ ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνακριτοῦ, ἃς νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσωμεν ἐν συνόψει, διότι παρετηρήσαμεν δυστυχῶς, ὅτι τινὲς τῶν ἀνακριτῶν δὲν συναισθάνονται ἀποχρώντως τὴν ἱερότητα καὶ σπουδαιότητα τῶν καθηκόντων, ἅτινα προσεκλήθησαν νὰ ἐκπληρώσωσιν.

Ὁ ἀνακριτὴς πρὸς εὐσυνείδητον καὶ ἐπιτυχῇ τοῦ καθήκοντός του ἐκπληρώσιν ὀφείλει νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ἀνάκρισιν ὑπ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπὶ όψεις. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς υποθέσεως, νὰ διαφωτίσῃ ὅλα τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀμυβόλα αὐτῆς μέρη, νὰ ἐξετάσῃ πᾶσαν περίπτωσιν δυναμένην νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν οὐ μόνον εἰς τὸν νομικὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτῆς βαρύτητα, καὶ νὰ βεβαιώσῃ τὰ πάντα ὅσον ἔνεστι πιστότερον, ὥστε νὰ σχηματίσῃ δικογραφίαν, ἐν ᾗ ὡς εἰς καθρέπτην νὰ παρίστανται τὰ γεγονότα ταῦτα, ὅπως ἀκριβῶς συνέβησαν, ἄνευ αὐξήσεως, ἄνευ μειώσεως, ἄνευ μεταβολῆς αὐτῶν οἰασδῆποτε.

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐμπνέται ὁ ἀνακριτὴς ἀπὸ τὸν ἅγιον ἐκείνον πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔρωτα, ὅστις διεγείρει φρίκην, προκειμένου καὶ περὶ τῆς ἐλαχίστης μεταβολῆς τῶν γεγονότων, καὶ ὧθεϊ εἰς τὴν

ἀκριβῆ αὐτῶν βεβαίωσιν διὰ τῶν λεπτομερεστέρων ἐξετάσεων (Helie n° 2147).

682. Ὅφειλε δὲ ὁ ἀνακριτὴς νὰ καταβάλλῃ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἐπιμέλειαν, καὶ ν' ἀφιερῶσιν εἰς αὐτὸ ὅλον τοῦ τὸν χρόνον καὶ ὅλας τοῦ τὰς δυνάμεις. Εἶδομεν, ὅτι ἡ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος ταχεῖα ἐνέργεια τῆς ἀνακρίσεως χρησιμεύει μεγάλως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας (ιδὲ ἄνω ἀριθ. 653 ἐπομ.). Εἶναι δὲ φανερόν, ὅτι ἡ ταχεῖα περάτωσις τῆς ἀνακρίσεως λίαν εὐαρέστων κοινωνικῶν ἀποτελεσμάτων γίνεται πρόξενος, ὡς συνεπάγουσα ἢ τὴν ταχεῖαν τιμωρίαν τῶν κατηγορουμένων, ἢ ἀποδειχθῶσιν ἐνοχοι, ἢ τὴν παῦσιν τῶν κατ' αὐτῶν ληφθέντων μέτρων καὶ ἰδίως τῆς προφυλακίσεως, ἢ εὐρεθῶσιν ἀθῶοι.

Ἄλλ' ἡ ἐπιμέλεια δὲν συνίσταται εἰς μόνην τὴν ταχύτητα, ἀλλὰ πρέπει νὰ συνυπάρχῃ καὶ ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ διαγραφείσα πλήρης ἐξάντλησις τῆς ὑποθέσεως. Ἄν αἱ πρῶται ἐργασίαι τῆς ἀνακρίσεως ἀφίνωσιν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος τῆς πράξεως, ἢ περὶ τῆς ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμένων, δὲν πρέπει νὰ περατωθῇ ἡ ἀνάκρισις, πρὶν ἢ ἐξαντληθῶσιν ὅλα τὰ μέσα πρὸς διάλυσιν τῶν ἀμφιβολιῶν. Πᾶσα καλῶς διεξαχθεῖσα ἀνάκρισις πρέπει νὰ περιέχῃ ἐν ἐκυτῇ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως στοιχεῖα, καὶ εἰς τὴν συλλογὴν αὐτῶν πρέπει ἀνενδότως νὰ καταγίνηται ὁ ἀνακριτὴς, τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς περατωθὲν πρὶν ἢ κατορθῶσιν τὴν συλλογὴν ταύτην (Helie n° 2146).

683. Διευθύνων δὲ ὁ ἀνακριτὴς τὴν ἀνάκρισιν ἐν μέσῳ τῶν συγκρουομένων συμφερόντων τῆς κατηγορίας καὶ τῆς ὑπερασπίσεως, ὀφείλει νὰ δεικνύῃ πρὸς ἀμφοτέρας τὴν αὐτὴν ἀμεροληψίαν. Δὲν πρέπει οὔτε εἰς τὴν κατηγορίαν νὰ συμπαθῇ, οὔτε ἄτοπον οἶκτον πρὸς τὸν κατηγορούμενον νὰ αἰσθάνηται, ἀλλ' ἀμφοτέρων τὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα νὰ ἐξασφαλίζῃ, ἀποβλέπων εἰς τὸν θρίαμβον μόνης τῆς δικαιοσύνης. Τὴν τήρησιν δὲ τῆς ἀμεροληψίας ταύτης ἐνδέχεται πολὺ νὰ παρῇ ὁ ἀνακριτὴς ἐκ προκαταλήψεων, εἰς τὰς ὁποίας λεληθότως δύναται νὰ ὑποπέσῃ. Ἀληθῶς, ἡ ἕξις τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων, ἡ πείρα τῆς ἀνθρωπίνης μοχθηρίας, ἡ αὐξάνουσα γινώσις τῶν δόλων καὶ ψευδολογιῶν τῶν κατηγορουμένων, ὁ κύκλος τῆς διαφθορᾶς καὶ ἀνθρωπικότητος, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου κρατοῦσι τὸν ἀνακριτὴν τὰ καθήκοντά του, ἐξασθενοῦσι βαθμηδὸν τὴν πίστιν του εἰς τοὺς ἰσχυρι-

σμούς τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ τὴν ἐλπίδα του, ὅτι δύνανται νὰ ὦσιν ἀληθεῖς, ἔνεκα δὲ τούτου ὀλίγην δίδει εἰς αὐτοὺς προσοχὴν. Πρέπει νὰ ἀποφεύγωσιν οἱ ἀνακριταὶ τοιαύτας προκαταλήψεις· πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν ὑπομονὴν οὐ μόνον ν' ἀκούωσι καὶ αὐτὰς τὰς ἀσυναρτήτους καὶ ἀντιφατικὰς ἐξηγήσεις τῶν κατηγορουμένων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξελέγ-
χωσι τὴν ἀλήθειαν ἢ μὴ αὐτῶν, διότι καὶ περ φαινόμενα· ἀπίθαι, δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ὦσιν ἀληθεῖς.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐσπευσμένος σχηματισμὸς πεποιθήσεων περὶ τῆς ἀνα-
κρινομένης ὑποθέσεως δύναται νὰ παρεκτρέψῃ τοὺς ἀνακριτὰς ἀπὸ τῆς ὀφειλομένης ἀμεροληψίας, διότι ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων πεποιθήσεων παρερμηνεύουσι τὰ γεγονότα, καὶ δὲν ἐκτιμῶσι προσηκόντως ὅσα ἐξ αὐτῶν ὑποστηρίζουσιν ἀντίθετον πεποίθησιν.

684. Ἐξόχους δὲ ιδιότητας πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἀνακριτὴς πρὸς ἐπι-
τυχῇ τῶν καθηκόντων του ἐκπλήρωσιν. Πρέπει νὰ ἦναι προικισμένος μὲ ὀξύνοϊαν, ἵνα διακρίνῃ καὶ ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς, καὶ ἐκ τῆς χειρονομίας αὐτῆς, τὸ ψεῦδος ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν ἐξηγητικὸν ἐκείνον νοῦν, ὅστις εἰσδύει εἰς τὰ σκοτεινότερα γεγονότα. Πρέπει ν' ἀπέκτῃ διὰ τῆς σπουδῆς τῆς φιλοσοφίας τὴν γνῶσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν παθῶν καὶ ἀδυναμιῶν αὐτῶν. Πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἠθικὴν δύναμιν, ἥτις ἀπαιτεῖται, ἵνα βαδίσῃ σταθερῶς πρὸς τὸν σκο-
πὸν, ὃν ἐπιδιώκει, χωρὶς νὰ παρεκτρέπηται ὑπὸ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐνδιαφερομένων. Πρέπει τέλος νὰ ἔχῃ τὴν στερεὰν θέλησιν, ἥτις ὑπερ-
νικᾷ τὸν κόπον καὶ τὴν ἀηδίαν τῶν μακρῶν καὶ ἀγόνων ἐξετάσεων.

Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν τῇ ἀνακρίσει πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς, τῆς ἐλευθερίας, τῆς περιουσίας καὶ ἐνίοτε καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῶν κατηγορουμένων, καὶ ὅτι πολλάκις ἡ ἀπώλεια ἡ σωτηρία τῶν κατηγορουμένων ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀνακρίσεως τῆς ὑπο-
θέσεως, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι μεγίστη πρέπει νὰ καταβάλλη-
ται προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀνακριτῶν, καὶ πρέπει νὰ προτι-
μῶνται οἱ μᾶλλον πεφωτισμένοι, οἱ μᾶλλον ἀκέραιοι, οἱ μᾶλλον ἀδιά-
φθοροι τῶν δικαστῶν.

685. Τοιαύτην χορηγήσας ὁ νόμος ἐξουσίαν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὥφειλεν ἀναγκάτως νὰ λάβῃ ἐγγυήσεις τινὰς ὁρθῆς καὶ προσφόρου χρή-
σεως αὐτῆς.

Τοιαῦτα· ἐγγυήσεις εἰσὶν· α') ἡ πειθαρχικὴ καταδίδωξις τοῦ ἀνακρι-
τοῦ, ὑποπίπτοντος εἰς δόλον ἢ ἀμέλειαν· θέλει δὲ ἐνεργηθῇ ἡ κατα-

δίωξις αὕτη, ἐν ἐλείψει ἰδιαιτέρων περὶ αὐτῆς ὁρισμῶν τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, κατὰ τὰς γενικὰς περὶ πειθαρχικῆς καταδιώξεως τῶν πρωτοδικῶν διατάξεις τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων (ιδίως ἄρθρ. 98, 99 ἐδ. 2, 300 ἐδ. 2 Ὁργαν. Δικαστ.), καθ' ἃς τὸ πειθαρχικὸν παράπτωμα βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέως, ἐπισπεύδεται δὲ ἡ περαιτέρω τιμωρία ὑπὸ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως, καὶ ἐπιβάλλεται ἡ πειθαρχικὴ ποινὴ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν. Δύναται δ' εὐχερῶς ὁ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεὺς νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων τῶν ἀνακριτῶν διότι ἔχει τὴν ἐπιτήρησιν πάντων τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθ. 15 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.), ὑποβάλλεται δὲ αὐτῷ ἡ τριμηνιαία κατάστασις, ἣν εἰς τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας ὁ ἀνακριτὴς ὑποβάλλει εἰς τὸν παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα, καὶ ἥτις κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ὁργ. Δικαστ. πρέπει νὰ περιέχῃ τὰς ἀναγκαῖας σημειώσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἀνακρίσεων, περὶ τῶν αἰτιῶν, δι' ἃς τυχὸν καθυστέρησάν τινες αὐτῶν, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων, καὶ ἄλλας ἀξίας λόγου παρατηρήσεις.

Κατὰ νεωτέρας μάλιστα ἐγκυκλίους τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης αἱ καταστάσεις αὗται ὑποβάλλονται κατὰ μῆνα καθ' ὠρισμένα ὑποδείγματα.

686. β') Ὡς δευτέρα ἐγγύησις ὁρθῆς χρήσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας καθιερώθη τὸ δικαίωμα τοῦ ἐφετείου, πλήρους ἐν συμβουλίῳ συνεδριάζοντος, νὰ ζητῇ προφορικὰς πληροφορίας παρὰ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως περὶ τῶν ἀρξαμένων ἀνακρίσεων (ἄρθρ. 14 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Ἐν ταῖς ἀριθ. 39 καὶ 40 ἐξητάσαμεν ὁμοιον δικαίωμα τοῦ ἐφετείου σχετικῶς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ εἶδομεν, ὅτι δυνάμει τοῦ δικαιώματος τούτου δύναται τὸ ἐφετεῖον νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν εἰσαγγελέα καὶ νὰ ἐγείρῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ ὠρισμένας πράξεις ἐξασκήσεως, οἷον, ἀνακοπὴν βουλευματος. Ἐνταῦθα πρόκειται ἰδίως περὶ ἀνακρίσεως, ὅθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δύναται τὸ ἐφετεῖον συνεπεῖχ τῶν πληροφοριῶν τοῦ εἰσαγγελέως νὰ διατάξῃ καὶ ὠρισμένας ἀνακριτικὰς πράξεις, ἃς ὀφείλει ἐν τοιαύτῃ περιωπύσει ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐκτελέσῃ. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἀναφερόμεθα εἰς ὅσα ἐκεῖ ἐξεθέσαμεν.

687. γ') Ὡς τρίτη καὶ σπουδαιότερα ἐγγύησις ὁρθῆς χρήσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας καθιερώθη τὸ δικαίωμα τῶν κατὰ τὴν ποινικὴν

διαδικασίαν παρισταμένων διαδίκων νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν, ὡςάκις ὁ ἀνακριτὴς δὲν εἰσακούει τὰς αἰτήσεις αὐτῶν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο καθιερούμενον ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 250 καὶ 298 Ποιν. Δικ.) ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα, ὅτι οὐχὶ πλέον εἰς μεμονωμένους δικαστῆς, ἀλλ' ὁλόκληρον δικαστήριον διευθύνει ἐπὶ τέλους τὴν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἐκτιμᾷ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν χρησιμότητα τῶν διαφορῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, καὶ οὕτως ἐκλείπει πᾶσα ὑπόνοια ἐλλείψεως προστασίας τῶν δικαιωμάτων τῆς κοινωνίας, ἢ ἀνωφελοῦς προσβολῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ κατηγορουμένου.

Καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀναγνωρίζουσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα (περὶ τοῦ κατηγορουμένου ἀμφισβητεῖται Helie n° 2104) δικαίωμα προσφυγῆς ἢ ἐφέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀνακριτοῦ, θεωροῦσι δὲ ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῆς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ⁽¹⁾.

688. Τὸ καθιεροῦν παρ' ἡμῶν τὸ δικαίωμα τῆς εἰς τὸ Συμβούλιον προσφυγῆς ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. οὐδένα διαγράφει περιορισμὸν οὔτε ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα, οὔτε ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα. Κατὰ τὸ ἄρθρ. τοῦτο «Τὸ Συμβούλιον κατὰ πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως, τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἢ κατ' αἵτησιν τοῦ ἀνακριτοῦ, ἀποφασίζει, — 1) Ὅταν ὁ ἀνακριτὴς νομίζει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνδώσῃ εἰς τινὰ προτάσιν τῶν εἰρημένων. — 2) Ὅταν πρόκειται νὰ κανονισθῇ δύσκολόν τι ἀντικείμενον ἐν τῇ προανακρίσει π. χ. κατ'ἀσχεσις κτλ. — 3) Περὶ ὅλων τῶν μεταξὺ τῶν διαδίκων ἐν τῇ προανακρίσει διαφορῶν. — 4) Περὶ ἀποπερατώσεως ἢ ἐξακολουθήσεως τῆς προανακρίσεως.» Συνεπῶς καὶ ἡ νομολογία παρεδέχθη, ὅτι δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον, ἂν ἰσχυρίζεται, ὅτι δὲν φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος ἢ ἀποδιδομένη αὐτῷ πρᾶξις, καὶ ἐπομένως ἐσφαλμένως ἐξεδόθη ἐναντίον του ἐνταλμα φυλακίσεως ⁽²⁾.

Ἀλλὰ δύναται ὁ προφυλακισθεὶς κατηγορούμενος νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον ἰσχυριζόμενος, ὅτι δὲν ὑπῆρχον ἀρκοῦσαι ἐνδείξεις, ἵνα

(1) Σημειωτέον, ὅτι ὁ νόμος τῆς 17 Ἰουλίου τοῦ 1856 ἐκάνόνισεν ἀκριδέστερον ἐν Γαλλίᾳ τὰ περὶ τῆς προσφυγῆς ταῦτα.

(2) Ἡ ἀπόφασις 80:58 ἀνῆρσε βούλευμα συμβουλίου, ἀποσχόντος νὰ ἐξετάσῃ ἰσχυρισμὸν τοιοῦτον, λόγῳ ὑπερβάσεως καθυκόντων.

προφυλακισθῇ, ἢ ὅτι ἐξέλιπον αὐται ; Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 592, ὅτι ὁ νόμος ΒΙΕ' τῆς 11 'Ιουλίου 1892 ἐχορήγησεν εἰς τὸ συμβούλιον δικαίωμα προσωρινῆς ἀπολύσεως τοῦ προφυλακισθέντος, διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως, μόνον ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς, πεισθέντες, ὅτι ἐξέλιπον οἱ λόγοι τῆς προανακρίσεως, ὑποβάλλωσιν αἴτησιν περὶ τούτου εἰς τὸ συμβούλιον. Τὸν ἀντικείμενον τὴν ὀριστικὴν παῦσιν τῆς προφυλακίσεως ἐπιτρέπουσι τὰ ἄρθρ. 252—253 Ποιν. Δικ. ὡς συνέπειαν τῆς διὰ τοῦ βουλευμάτος οὐσιαστικῆς ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου, ἐξαιρετικῶς δὲ πρότερον ἐπὶ ἐγγυήσει τὰ ἄρθρα 236 ἐπόμε. Ποιν. Δικ. Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε τὸ συμβούλιον δύναται νὰ διατάξῃ ἀποφυλάκισιν, τὸ δὲ συμπέρασμα τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι αἱ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνδείξεις ὑπόκεινται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς μεταβολὰς, καὶ ἐπομένως ἀσφαλέςτερον εἶναι ν' ἀνατεθῇ ἡ ἐκτίμησις αὐτῶν εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ ἐντυπώσεων καὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ εἰσαγγελέως, ἢ εἰς τὸ συμβούλιον ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τῶν ἐγγράφων.

689. Οὐτε ἡ Γαλλικὴ Ποινικὴ Δικονομία, οὐτε ἡ ἡμετέρα ὀρίζουσι τὰς διατυπώσεις τῆς πρὸς τὸ Συμβούλιον προσφυγῆς. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ μὲν ἐφαρμόζουσι τὰς διατυπώσεις τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, διότι ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἀπευθύνεται καὶ ἡ προσφυγή. Παρ' ἡμῖν ὁμως ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου οὐδεμία, φρονοῦμεν, διατύπωσις εἶναι ἀναγκαία· ἀρκεῖ νὰ δηλώσῃ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ εἰσαγγελέα, ὅτι ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως τῆς αἰτήσεώς του προσφεύγει εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ ὀφείλουσιν οὗτοι νὰ προκαλέσωσι τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου, ἵνα ὑποβάλλωσι καὶ εἰς αὐτὸ τὴν αἴτησιν τοῦ κατηγορουμένου.

690 Περὶ τε τῆς προθεσμίας καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς εἰς τὸ συμβούλιον προσφυγῆς σιωπῶσιν ἐπίσης ἡ τε ἡμετέρα καὶ ἡ Γαλλικὴ Ποινικὴ Δικονομία. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν προθεσμίαν θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην τοῦ Helie (n° 2107), καθ' ἣν, ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν δυνατὴν τὴν προσφυγὴν, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἀνάκρισις· ὡς πρὸς δὲ τὰ ἀποτελέσματα παραδέχονται ἐν Γαλλίᾳ, ὅτι ἡ προσφυγή δὲν ἔχει ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα, ἥτοι δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, ἄς

ὁ ἀνακριτὴς θεωρεῖ ἀναγκαίως, διότι ἄλλως ἀδύνατον μὲν θὰ ᾔτο νὰ προδεύσῃ ἡ ἀνάκρισις, εὐκόλον δὲ νὰ ἐξαφανισθῶσιν αἱ ἀποδείξεις, μέχρις οὗ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς προσφυγῆς τὸ συμβούλιον (Helie n° 2108). Ἡ γνώμη αὕτη πρέπει βεβαίως νὰ ἰσχύσῃ καὶ παρ' ἡμῖν παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ὁσάκις δὲν ὑπάρχει κατεπειγόν τι, καλὸν εἶναι νὰ περιμένῃ ὁ ἀνακριτὴς τὴν ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου, ἵνα συμμορφωθῇ πρὸς αὐτήν· τοῦτο δὲ πάντοτε τηρεῖται εἰς τὴν πρακτικὴν ἐπὶ προφυλακίσεων καὶ ἀπολύσεων.

691. Ὁ ἀνακριτὴς, περατώσας τὴν ἀνάκρισιν, υποβάλλει ἀνυπερθέτως μετὰ τὴν τελευταίαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Πότε ὅμως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀνάκρισις ὡς περατωθεῖσα καὶ πλήρης; Κατὰ κανόνα ἡ ἀνάκρισις εἶναι πλήρης, ὅταν ἐνὼν ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀναγκαῖα, ἵνα ἀποφασισθῇ, ἂν πρέπει νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην ὁ κατηγορούμενος, καὶ ἵνα προσδιορισθῇ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι τὸ σημεῖον, εἰς ὃ πρέπει νὰ φθάσῃ ἡ ἀνάκρισις, ἵνα θεωρηθῇ πλήρης, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φύσεως ἐκάστης ὑποθέσεως. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ πλημμελήματος, ἡ ἀνάκρισις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πλήρης καὶ μετὰ μόνην τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου, ὅταν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῆς καὶ τῆς ἐγκλήσεως ἐξάγωνται πληροφορίαι ἀποχρῶσαι πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως καὶ κανονισμὸν τῆς ἀρμοδιότητος. Τούναντίον προκειμένου περὶ κακουργήματος, οὗ τὰ στοιχεῖα δὲν εἶναι σαφῶς προσδιορισμένα, ἡ ἀνάκρισις, ὅσοι δὴποτε μάρτυρες καὶ ἂν ἐξητάσθησαν, πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρις οὗ ἐξετασθῶσιν ὅλαι αἱ ἐνδείξεις καὶ συλλεχθῶσιν ὅλαι αἱ μαρτυρίαι, αἵτινες δύνανται νὰ διαφωτίσωσι τὴν ὑπόθεσιν (Helie n° 2817).

Διὰ τῆς υποβολῆς ταύτης ὁ ἀνακριτὴς ἀπεκδύεται πλέον τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται πλέον νὰ προβῇ εἰς ἀνακριτικὴν πρᾶξιν, ἐκτός ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς οἴκοθεν ἢ κατ' αἴτησίν του ἐπιστρέψῃ αὐτῷ τὴν δικογραφίαν. Λαμβάνων ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν δικογραφίαν, δὲν ἔχει πλέον, ὡς ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, τὸ ἐλεγκτικὸν δικαίωμα νὰ υποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἴτε εἰς τὸ συμβούλιον, εἴτε εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἀλλ' ὀφείλει ἀναγκαίως ν' ἀκολουθήσῃ τὴν πρώτην ὁδόν, ἥγουν νὰ τὴν υποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν. καὶ μάλιστα ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, διότι μόνον τὸ συμβούλιον τοῦτο ἔχει

δικαίωμα κατὰ τὸ ἄρθρ 206 Ποιν. Δικ. νὰ κηρύξη τὴν ἀνάκρισιν τελειωμένην. Ὁ Ἄρ. Πάχος ἀνῆρρεσεν ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν συνεπείᾳ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἐνῶ εἶχε προηγηθῇ κυρία ἀνάκρισις (ἀπ. 25 : 56).

692. Κυρίαν ἀνάκρισιν δύναται νὰ προκαλέσῃ καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος, εἰσάγων τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἐπὶ κακουργημάτων μάλιστα καὶ φυλακίσεων ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἐχει δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅλα τοῦ εἰσαγγελέως τὰ δικαιώματα μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι πρέπει νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν δι' ἀπλῶν προτάσεων καὶ αἰτήσεων. Εἶδομεν δὲ, ὅτι ἔχει καὶ δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ συμβούλιον, ἂν αἱ αἰτήσεις του δὲν γίνωσι δεκταί (ἄρθρ. 250 καὶ 298 Ποιν. Δικ.) (ἴδε καὶ ἀνωτέρω ἀριθ. 687).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

Εἰδικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

693. Τίνες εἰσὶ τοιοῦτοι. Διαιρέσεις.

Εἰς εἰδικὰς τινὰς περιπτώσεις ἀπενεμήθη ἐξαιρετικῶς ἀνακριτικὴ ἐργασία εἰς τοὺς ἐξῆς ὑπαλλήλους.

- 1) Εἰς τοὺς νομάρχας
- 2) Εἰς τοὺς δασονομικοὺς ὑπαλλήλους
- 3) Εἰς τοὺς ἀγροφύλακας.
- 4) Εἰς τοὺς ὑγειονόμους καὶ ἐπιστάτας λιμοκαθαρητῶν.
- 5) Εἰς τοὺς τελωνιακοὺς ὑπαλλήλους.
- 6) Εἰς τοὺς ἐφόρους.
- 7) Εἰς τοὺς προξενικοὺς ὑπαλλήλους.
- 8) Εἰς τοὺς ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους τῶν σιδηροδρόμων.
- 9) Εἰς τοὺς πλοιάρχους.

Εἰς ἑπτὰ συνεχεῖς παραγράφους θέλομεν διαπραγματευθῇ ἰδιαιτέ-

ρως περί ἐκάστης τάξεως τῶν εἰδικῶν τούτων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἀνακριτικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν καὶ τὰς κατὰ τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς τηρητέας διατυπώσεις.

§ 1

Νομάρχαι.

- ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

694. Δικαίωμα ἀνακρίσεως ἔχουσιν οὐχὶ καὶ ὑποχρέωσιν

695. Ἐπρεπε νὰ θεωρηθῶσιν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ;

696. Πότε καὶ εἰς ποίας ἀνακριτικὰς πράξεις δύνανται νὰ προβῶσιν.

697. Προτιμῶνται τῶν γενικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ;

694 Οἱ νομάρχαι καὶ ἑπαρχοί, ὡς προϊστάμενοι τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, δύνανται πολλάκις ν' ἀνιχνεύσωσιν ἀδικήματα χρῆζοντα κατεπειγούσης βεβαιώσεως, ἔνεκα τούτου χορηγεῖ καὶ εἰς αὐτοὺς ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν τὸ ἄρθρον 18 Ποιν. Δικ. ἔχον οὕτως.

«Ὁ ἑπαρχος καὶ ὁ νομάρχης ἔχουσιν ὡσαύτως τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν γενομένων ἀξιοποιῶν πράξεων. Ἐχουν ἐπομένως ὡς πρὸς τοῦτο τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων κατὰ τὰ ἄρθρα 153, 157 καὶ 159».

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 10 τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ. δι' οὗ τὸ πρῶτον, τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτῇ τοῦ Νηπολέοντος Α', περιελήφθησαν καὶ οἱ νομάρχαι καὶ ἑπαρχοί μεταξὺ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων (Βικέλας σελ. 37 καὶ ἐπόμε.). Μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἑπαρχείων παρ' ἡμῖν μόνοι οἱ νομάρχαι ὑπελείφθησαν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

Παρατηρητέον πρὸ πάντων, ὅτι δικαίωμα μόνον ἐχορήγησε τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς τοὺς νομάρχας νὰ ἐνεργῶσιν ἀνακρίσεις, δὲν ἐπέβαλεν ὅμως αὐτοῖς καὶ ὑποχρέωσιν πρὸς τοῦτο, ὅθεν μένουσιν ὅλως ἐλεύθεροι νὰ τὸ πράξωσιν ἢ μὴ τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὐδεμία διάταξις τοῦ νόμου χορηγεῖ τῷ εἰσαγγελεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἀπευθύνῃ αὐτοῖς παραγγελίαν πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεως.

695. Ἐπικρίνεται μεγάλως ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ὡς συγχέουσα τὴν δικαστικὴν μετὰ τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας· παρ' ἡμῖν μάλιστα ὁ Βικέλας (σελ. 42—44) σφοδρότατον κατ' αὐτῆς ἐκφέρει φιλιππικόν. Θεωροῦμεν περιττὴν πᾶσαν περὶ τούτου συζήτησιν, διότι τὸ ἄρθρον περιέπεσεν εἰς ἐντελῆ σχεδὸν ἀχρηστείαν· ὡς ἐκ περισσοῦ παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι δὲν βλέπομεν τὸν λόγον, δι' ὃν οἱ ἀνώτεροι ἐκείνοι ὑπάλληλοι τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας παρέχουσιν ἐλάσσονα ἐμπιστοσύνην τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῶν κατωτέρων καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν διατελούντων, ἤγουν τῶν δημάρχων, τῶν ἀστυνόμων, τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς κλπ.

696. Ὁ νόμος, πρὸς ἀποφυγὴν ἴσως τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβητήσεων περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπαρχῶν (Helie n° 1484), ὥρισεν ἀκριβῶς καὶ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἀνακρίσεις, καὶ τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ἃς δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσιν. Τὸ ἄρθρον 18 παραπέμπει πρὸς τοῦτο εἰς τ' ἄρθρ. 153, 157 καὶ 159 Ποιν. Δικ. Καὶ κατὰ μὲν τὸ πρῶτον δύνανται νὰ δεχθῶσι μηνύσεις, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον δύνανται, ἂν τὸ ἀδίκημα ᾖ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ἂν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, νὰ ἐπιχειρῶσι τὰς εἰς τ' ἄρθρ. 136—138 Ποιν. Δικ. ἀναφερομένας ἀνακριτικὰς πράξεις· κατὰ δὲ τὸ τρίτον δύνανται καὶ νὰ συλλαμβάνωσι τοὺς κατηγορουμένους, ἂν τὸ ἀδίκημα ᾖ ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ἐπεταὶ ἐκ τούτων, ὅτι οἱ νομαρχαὶ ἔχουσιν ἀκριβῶς ὅλα τὰ δικαιώματα, ὅσα καὶ οἱ λοιποὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

Ἐν τούτοις ἐναντίον τῶν διατάξεων τούτων ὑποστηρίζει ὁ Βικέλας (σελ. 124—125), ὅτι, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀδίκημα ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς, δύνανται πάντοτε οἱ νομαρχαὶ νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀνακρίσεις, διότι, λέγει, τὸ ἄρθρ. 157 παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 136, καθ' ὃ πάντοτε οἱ ἀστυνόμοι δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς ἀνακρίσεις· ἂν ὁ λόγος οὗτος ᾖ το βάσιμος, ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται πάντοτε νὰ προβαίνωσιν αὐτεπαγγέλτως εἰς ἀνακρίσεις, διότι καὶ δι' αὐτοὺς τὸ ἄρθρον 157 παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 136. Ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος εἶναι προφανῶς ἀνυπόστατος, διότι ἡ παραπομπὴ γίνεται ὡς πρὸς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει δικαίωμα αὐτεπαγγέλτου ἀνακρίσεως. Δὲν ὑπάρχει δὲ

σχέσις τις μεταξὺ τῶν ἀστυνόμων, οἵτινες, καταδιώκοντες τὰ πταίσματα, ἐξομοιοῦνται μὲ τοὺς εἰσαγγελεῖς, καὶ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες μόνον τὴν ἀνάκρισιν ἐνεργοῦσι.

Δύνανται δὲ νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακριτικὰς πράξεις οἱ νομάρχαι καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ, ὃν διοικοῦσι.

697. Τὸ ἄρθρ. 18 δὲν παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 158 Ποιν. Δικ. ὅπερ προβλέπει τὴν προτίμησιν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν πολλοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι συγχρόνως ἐπελήφθησαν τῆς ἀνακρίσεως. Ἀλλ' ἐκ τῆς μὴ παραπομπῆς ταύτης δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν προτίμησιν τινὰ τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων, φρονούντες, ὅτι πρὸς τοῦτο ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ρητὴ διάταξις, καθιεροῦσα ἐξαίρεσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 158 τεθείσης ἀρχῆς. Ἀπεναντίας τὸ ἄρθρον 18, ἐφαρμόζον καὶ εἰς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων, ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὑπὲρ αὐτῶν προνόμιόν τι προτιμήσεως.

§ 2.

Δασονομικοὶ ὑπάλληλοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

- 698. Διορισμός. Ὅρκος. Περιφέρεια.
- 699. Ἐπὶ ποίων δασῶν ἔχουσιν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν.
- 700. Ἐπὶ ποίων ἀδικημάτων.
- 701. Ποίαις ἀνακριτικαῖς πράξεσι δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι. Βεβαίωσις τοῦ ἀδικήματος δι' ἐκθέσεως.
- 702. Σύλληψις τῶν κατηγορουμένων.
- 703. Κατάσχσεις πραγμάτων.
- 704. Κατ' οἶκον ἔρευνα.
- 705. Ἀποστολὴ τῆς ἐκθέσεως εἰς τὸν ἀστυνόμον ἢ τὸν εἰσαγγελέα.
- 706. Εἰδοποίησις εἰσαγγελέως περὶ ἄλλων ἀδικημάτων.

698. Τὰ περὶ τοῦ δασονομικοῦ προσωπικοῦ διέπονται νῦν ὑπὸ τοῦ νόμου ΒΡΕΒ' τῆς 13 Φεβρουαρίου 1893, καὶ ὑπὸ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐκδοθέντος Β. Διατάγματος τῆς 19 Αὐγούστου 1893. Ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τούτου ἀνακριτικὰ δικαιώματα ἔχουσι μόνοι οἱ

ἀρχιφύλακες καὶ οἱ δασοφύλακες, διότι μόνοι οὗτοι δύνανται νὰ συντάξωσιν ἐκθέσεις ἢ πρωτόκολλα πρὸς βεβαίωσιν τῶν περὶ τὰ δάση ἀνομημάτων κατὰ τὸ ἄρθρ. 57 καὶ 59 ἐδ. 2 τοῦ διατάγματος. Καὶ ἐν περιπτώσει ἀκόμη ἀνακαλύψεως δασικοῦ ἀνομήματος ὑπὸ τοῦ δασάρχου, τὸ ἄρθρ. 46 ἐδ. 5 τοῦ διατάγματος οὐχὶ εἰς τοῦτον, ἀλλὰ κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ εἰς τὸν δασοφύλακα ἀναθέτει τὴν σύνταξιν καὶ ὑποβολὴν τοῦ σχετικοῦ πρωτοκόλλου. Ἐν τούτοις τὸ ἄρθρ. 59 ἐδ. 3 μόνους τοὺς δασοφύλακας χαρακτηρίζει ὡς βοηθητικὰ ὄργανα τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, παραπέμπον εἰς τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ ἀπὸ 10 Ἰουλίου 1836 διατάγματος, ὅπερ ὅμως πάντας τοὺς δασονομικοὺς ὑπαλλήλους ἐθεώρει ὡς τοιούτους. Πλὴν τῶν δασοφυλάκων τοῦ δημοσίου, τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ νόμου προβλέπει καὶ περὶ διορισμοῦ δασοφυλάκων τῶν ιδιωτικῶν δασῶν ὑποχρεωτικῶς μὲν, ὅταν ἡ ἔκτασις τῶν ἦναι ἀνωτέρα τῶν 5 χιλιάδων στρεμμάτων, δυνητικῶς δὲ, ὅταν ἦναι ἐλάσσων.

Οἱ ἀρχιφύλακες καὶ δασοφύλακες τοῦ δημοσίου προσλαμβάνονται ἐκ τοῦ σώματος τῆς χωροφυλακῆς, ἐπομένως δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ προνοήσῃ ὁ νόμος περὶ ὀρκίσεως αὐτῶν. Τούναντίον τὸ ἄρθ. 10 τοῦ νόμου διατάσσει νὰ δίδωσιν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου εἰρηνοδίκου τὸν νενομισμένον τοῦ δημοσίου ὑπηρετοῦ ὄρκον οἱ δασοφύλακες τῶν ιδιωτικῶν δασῶν.

Τὰς περιφερείας τῶν δασαρχείων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκπληροῦσι τὰ καθήκοντά των οἱ ἀρχιφύλακες καὶ δασοφύλακες, προσδιώρισε δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 13 τοῦ νόμου τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ διατάγματος. Ἄλλ' οἱ μὲν ἀρχιφύλακες τοποθετοῦνται ἀνὰ εἰς ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ (ἄρθρ. 57 ἐδ. τελευταῖον τοῦ διατάγμ.), ἐπομένως ἐν ταύτῃ μόνον δύνανται νὰ βεβαιώσωσι τὰ δασικὰ ἀνομήματα· οἱ δὲ δασοφύλακες ἐγκαθίστανται ἐντὸς ὁρισμένου τμήματος, ἐπομένως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι μόνον «ἐντὸς τοῦ εἰς τὴν εἰδικὴν φύλαξιν αὐτῶν ἐμπεπιστευμένου τμήματος ὑποχρεοῦνται νὰ συντάττωσι πρωτόκολλα τῶν περὶ τὰ δάση ἀστυνομικῶν παραβάσεων καὶ ἀνομημάτων» (ἄρθρ. 59 ἐδ. 2 τοῦ διατάγμ.). Ἐννοεῖται, ὅτι οἱ δασοφύλακες ιδιωτικῶν δασῶν μόνον τὰ εἰς τὰ δάση ταῦτα ἀνομήματα δύνανται νὰ βεβαιώσωσι.

699. Ὁ ἀπὸ 20 Ἰουλίου 1836 νόμος, οὗ τὴν ἰσχὺν οὐδόλως θίγουσιν οἱ νεώτεροι νόμοι, καὶ οὗ τὰ ἄρθρα 3 καὶ 4 μετεφράσθησαν ἐκ τῶν ἄρθρων 16 καὶ 17 τῆς Γαλλ. Ποιν. Δικ., πραγματεύεται περὶ τῶν εἰς τὰ δάση ἀνομημάτων. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν ἑκφρασιν δάση περι-

λαμβάνονται τὰ τε δημόσια καὶ τὰ ιδιωτικά. Ἐξάγομεν δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ἐξῆς α') ἐκ τοῦ ὅτι ὁ νόμος δὲν διακρίνει β') ἐκ τοῦ ὅτι καὶ τὰ ιδιωτικά δάση ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ δημοσίου κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ περὶ ιδιωτικῶν δασῶν διατάγματος τῆς 17 Νοεμβρίου 1836, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ περὶ ὑλοτομίας διατάγματος τῆς 4 Δεκεμβρίου 1836 ἀπαιτεῖ ἄδειαν τοῦ δασονόμου, ἵνα ὑλατομήσῃ τις εἰς ιδιωτικά δάση καὶ γ') ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ρηθέντος περὶ τῶν εἰς τὰ δάση ἀνομημάτων διατάγματος προβλέπει καὶ περὶ ἀδικημάτων εἰς ιδιωτικά δάση διαπραχθέντων, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς τελευταίας φράσεως αὐτοῦ, καθ' ἣν «ὡς ἐπιβαρυντική αἰτία θεωρεῖται, ἂν τὰ δάση ᾖναι δημόσια». Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ νεωτέρου ΒΡΞΒ' ἐξάγεται τοῦτο, διότι προέβλεψεν, ὡς εἶδομεν, περὶ δασοφυλάκων ιδιωτικῶν δασῶν.

700. Ὡς ἀδικήματα δὲ περὶ τὰ δάση πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν οἱ ἐμπρησμοὶ τῶν δασῶν, αἱ φθοραὶ αὐτῶν ⁽¹⁾, αἱ κλοπαὶ ξυλείας ἢ ἄλλων δασικῶν προϊόντων, καὶ αἱ πραραβίσεις τῶν περὶ ὑλοτομίας κλπ. διατάξεων, εἴτε ὑπὸ τοῦ Ποιν. Νόμου προβλέπονται τ' ἀδικήματα ταῦτα, εἴτε ὑπὸ εἰδικῶν νόμων, οἷον τὸ περὶ κανονισμοῦ τῆς βροσκῆς τῶν δασῶν ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1836 διάταγμα καὶ ἰδίως τὸ ἄρθρον 11 αὐτοῦ, καὶ τέλος οἷονδῆποτε χαρακτηρὰ καὶ ἂν φέρωσι τ' ἀδικήματα ταῦτα. Ἐπὶ ἄλλων ἀδικημάτων δὲν ἔχουσιν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἐκτός ἂν ρητὸς νόμος χορηγῇ αὐτοῖς τοιαύτην· τούναντίον οἱ γενικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀνακρίνωσι καὶ τὰ περὶ τὰ δάση ἀδικήματα.

701. Ὡς ἀνακριτικοὶ δὲ ὑπάλληλοι δύνανται οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ προβῶσιν εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας ἀνακριτικὰς ἐργασίας.

Α') Εἰς βεβηλώσιν τῶν ἀδικημάτων συντάσσοντες περὶ αὐτῶν ἐκθέσεις, ἐν αἷς πρέπει ν' ἀναφέρωσι τὸ εἶδος καὶ τὰ περιστατικά τῶν τοιούτων πράξεων, τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον, καθ' ὃν ἐπράχθησαν, καὶ τὰς ἀποδείξεις καὶ ἐνδείξεις, ὅσας ἠδυνήθησαν τυχὸν νὰ συλλέξωσι, καὶ τέλος τὸ μέγεθος τῆς προξενηθείσης ζημίας (ἄρθρ. 4 ἐδ. 2 διατ. 10 Ἰουλ. 1836). Πᾶσα περὶ τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων ἐλλείψις τῆς ἐκθέσεως δύναται ν' ἀναπληρωθῇ καὶ δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων (Helie n° 1792) (ἀπ. 50 : 53). Ὁ νόμος οὐδεμίαν

(1) Αὗται τιμωροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος, ἰδὲ κατωτέρω ἀριθ. 717.

διατύπωσιν τῶν ἐκθέσεων τούτων διαγράφει, ὅθεν μόνος ὁ δασονομικός ὑπάλληλος δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξίν της. Οὐδὲ τὴν προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ συνταχθῇ ἡ ἐκθεσις ὥρισεν ὁ νόμος· μόνον τὴν προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει ν' ἀποσταλῇ ἡ ἐκθεσις εἰς τὴν κατηγοροῦσαν ἀρχὴν ὥρισε τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ διατ. 10 Ἰουλίου 1836· διὰ τοῦτο ἐν Γαλλίᾳ ἐθεώρησε τὸ Ἀκυρωτικόν ὡς ἔγκυρον ἐκθεσιν συνταχθεῖσαν μετὰ ἕξ μηνῶν ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ ἀδικήματος (Helie n° 1693).

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 165 Γαλλ. Δασον. Κώδ. οἱ δασοφύλακες γράφουσιν ἰδιοχειρῶς τὰς ἐκθέσεις, ἐκτὸς ἂν κωλύωνται (Helie n° 1697 καὶ ἐπόμε.). παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις, ὅθεν δύναται ὁ δασοφύλαξ νὰ γράψῃ τὴν ἐκθεσιν καὶ δι' ἄλλου, ὅστις ὀφείλει νὰ γράψῃ ἐν ὀνόματι τοῦ δασοφύλακος, ἡγουν εἰς πρῶτον πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ ἂν αὐτὸς ἐκθέτῃ, ὅσα ὁ δασοφύλαξ τῷ καταθέτει, δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης (Helie n° 1701).

Τὸ αὐτὸ ἄρθρ. 165 Γαλλ. Δασ. Κώδ. ἀπαιτεῖ καὶ νὰ ὑπογράψῃ ὁ δασοφύλαξ τὴν ἐκθεσιν (Helie n° 1718)· παρ' ἡμῖν καὶ περὶ τῆς ὑπογραφῆς σιωπᾷ ὁ νόμος, ἀλλὰ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἐκθέσεων διατάξεις ἀπαιτεῖται βεβαίως τοιαύτη.

702. Β') Εἰς σύλληψιν τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικούντων καὶ μεταφερὰν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ δημάρχου, παρ' οὗ δύνανται οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ ζητήσωσι καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς χωροφυλακῆς (ἄρθρ. 4 ἐδ. 6 διατ. 16 Ἰουλίου 1836).

703. Γ') Εἰς καταδίωξιν τῶν ἀρπαγέντων πραγμάτων μέχρι τοῦ τόπου, ἐνθα μετέχθησαν, καὶ κατάσχεσιν αὐτῶν (ἄρθρ. 4 ἐδ. 2 διατ. 10 Ἰουλ. 1836). Καὶ ὡς ἀρπαγέντα μὲν πράγματα ἐννοεῖ προφανῶς ὁ νόμος τὴν ἀφαιρεθεῖσαν τυχὸν ξυλείαν ἢ ἄλλα δασικὰ προϊόντα (ιδεὲ ἄρθρ. 11 καὶ 14 τοῦ περὶ ὑλοτομίας διατάγ. 4 Δεκεμβρίου 1836). Ἡ δὲ κατάσχεσις αὐτῶν δύναται νὰ γείνη, μόνον ἂν καταφθάσῃ ταῦτα ὁ δασονομικός ὑπάλληλος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς περιφέρειας του, διότι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶδομεν (ἀριθ. 311), οὐδεὶς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἔγκυρόν τινα πρᾶξιν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς περιφέρειας, ἐνθα ἐξασκεῖ τὰ καθήκοντά του. Ἐὰν τὰ κατασχετέα πράγματα ἐξήχθησαν εἰς ἄλλην περιφέρειαν, δύναται μόνον ὁ δασονομικός ὑπάλληλος νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ συνάδελφόν του, ἵνα προβῇ οὗτος εἰς κατάσχεσιν (Helie n° 1952).

Καὶ περὶ τῆς κατασχέσεως ταύτης οὐδεμίαν ὁ νόμος διαγράφει δια-
τύπωσιν, ἐπομένως θὰ μνημονεύσῃ ἀπλῶς αὐτὴν ὁ δασονομικὸς ὑπάλ-
ληλος ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκθέσει, περιγράφων συγχρόνως ἀκριβῶς τὰ
κατασχθέντα.

Περὶ τῆς ἄρσεως τῆς τοιαύτης κατασχέσεως, ἐν ἑλλείψει ἰδιαιτέρων
ὁρισμῶν τῶν δασονομικῶν νόμων, ἐφαρμόζονται πληρέστατα τὰ ἐν
ἀριθ. 633 περὶ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως ἐν γένει ἐκτεθέντα.

704. Δ') Εἰς ἐρευνας πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἀνωτέρῳ πραγμάτων
ἂν ὁμως αἱ ἐρευναι πρόκηται νὰ γείνωσιν εἰς οἴκους, εἰς ἐργοστάσια,
εἰς κτίρια καὶ παρακειμένους περιφράκτους αὐλὰς, ὀφείλουσιν οἱ δασο-
νομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ παραλαμβάνωσι τὸν εἰρηνοδίκην, τὸν πάρεδρον
αὐτοῦ, τὸν ἀστυνόμον, τὸν δήμαρχον ἢ δημαρχικὸν πάρεδρον, ὁ δὲ
παραληφθεὶς πρέπει νὰ ὑπογράψῃ τὴν συνταχθησομένην ἐκθεσιν (ἄρθρ.
4 ἐδ. 3 καὶ 4 Διαταγ. 10 'Ιουλ. 1836)· δὲν ἀπαιτεῖται δὲ νὰ κωλύηται
ὁ εἰρηνοδίκης, ἵνα παραληφθῇ ὁ πάρεδρος αὐτοῦ, διότι ὁ νόμος ἀδια-
κρίτως ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἀνωτέρῳ ὑπαλλήλους τὸ δικαίωμα νὰ συνο-
δεύωσι τοὺς δασονομικοὺς ὑπαλλήλους εἰς τοιαύτας ἐρευνας, ἵνα μὴ
ἐπέρχηται βραδύτης (Helie n° 1594).

* Ἄν ἄνευ τῆς παρουσίας τινὸς τῶν ἀνωτέρῳ ὑπαλλήλων προβῇ ὁ
δασονομικὸς ὑπάλληλος εἰς τὴν κατ' οἶκον ἐρευναν, εἶναι ἔγκυρος ἡ
περὶ αὐτῆς ὑπὸ μόνου τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου συνταχθεῖσα ἐκθε-
σις; Τὸ Ἀκυρωτικὸν τὴν ἐθεώρησεν ἔγκυρον, ἂν δὲν ἐναντιώθῃ ὁ ἐνοι-
κῆς, δυνάμενος ὁμως νὰ ἐκφρασθῇ ἐλευθέρως (Helie 1596, 1599)·
ἄλλοι τὴν θεωροῦσι πάντοτε ἄκυρον (Helie n° 1597). Ὁ Helie προ-
νεῖ, ὅτι, ἵνα ᾖ ἔγκυρος, δὲν ἀρκεῖ μόνον, ὅτι δὲν ἐναντιώθῃ ὁ ἐνοι-
κῆς, ἀλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ ῥητῶς νὰ συναινέσῃ, καὶ νὰ γίνηται
μνεῖα περὶ τούτου εἰς τὴν ἐκθεσιν (Helie n° 1598) (Βικέλας σελ.
70—73).

* Ἄν οἱ ἀνωτέρῳ ὑπάλληλοι ἄρνηθῶσι νὰ συνοδεύωσι τὸν δασονο-
μικὸν ὑπάλληλον, δὲν δύναται οὗτος, κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, νὰ
προχωρήσῃ εἰς κατ' οἶκον ἐρευναν (Helie n° 1600) (').

705. Τὰς ὡς ἄνω συντακτέας ἐκθέσεις ὤφρειλον οἱ δασονομικοὶ
ὑπάλληλοι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Διατάγματος τῆς 10 'Ιουλ. 1836,

(') Βικέλας σελ. 73—74· παραδόξως ὁμως ἐν σελίδι 66 ἐκφράζει οὗτος
γνώμην, ὅτι ἀναπληροῦται ἡ ἑλλειψὶς διὰ δύο μαρτύρων.

νὰ ἀποστέλλωσιν ἐντὸς ἐπτὰ ἡμερῶν, προκειμένου μὲν περὶ πταισμάτων, εἰς τὸν ἀστυνόμον τοῦ δήμου, ἐν ᾧ ἐδρεύει τὸ εἰρηνοδικεῖον, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀστυνόμος εἰς τὸν δήμαρχον ἢ πάρεδρον αὐτοῦ, προκειμένου δὲ περὶ πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, εἰς τὸν ἀρμοδίον παρὰ πρωτοδίκαις εἰσαγγελέα. Τὴν διάταξιν ταύτην τροποποιεῖ ἐν μέρει τὸ ἄρθρ. 15 τοῦ νόμου ΒΡΕΒ', καθ' ὃ «πᾶσα μήνυσις, ἀφορῶσα εἰς ἀδίκημα περὶ τὰ δάση, πέμπεται ὑπὸ τῆς παραλαβούσης αὐτὴν ἀρμοδίας ἀρχῆς ἀνυπερθέτως ἐντὸς **τριῶν** ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐγχειρίσεως εἰς τὸν ἀρμοδίον εἰσαγγελέα ἢ δημόσιον κατήγορον». Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη πρὸς πρᾶγμα τεύεται περὶ ἰδιαιτέρων μηνύσεων καὶ οὐχὶ περὶ ἀποστολῆς ἐκθέσεων. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ ἀκόμῃ περιπτώσει τίς ἡ ἀνάγκη ἀποστολῆς εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον, ἀφοῦ τοιοῦτος ἐπὶ δασικῶν πταισμάτων εἶναι αὐτὸς ὁ δασάρχης κατὰ τὸ ἐδάφ. 4 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου;

Τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τῶν τοιούτων ἐκθέσεων δὲν ὀρίζει τὸ ἀνωτέρω διάταγμα τῆς 10 'Ιουλίου 1836, ἐπομένως πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ γενικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικ. καθ' ἃς ἔχουσιν ἰσχὺν ἀποδείξεως μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 524 ἐπομ.).

706. Ὅφειλousi προσέτι οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι νὰ εἰδοποιῶσι τὸν ἀστυνόμον ἢ τὸν εἰσαγγελέα ἐγγράφως ἢ πραφορικῶς ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν διὰ πᾶν ἄλλο περὶ τὰ δάση ἀδίκημα, ὅπερ ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι κατέμαθον (ἄρθρ. 5 ἐδ. 2 διατ. 10 'Ιουλ. 1836). Ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶν ἄλλο ἀδίκημα ὁφείλousi νὰ εἰδοποιῶσι τὸν εἰσαγγελέα, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

§ 3.

Ἀγροφύλακες.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

707. Διορισμὸς ἀγροφυλάκων.
 708. Προσόντα. Ἐγγύησις.
 709. Ὅρκος.
 710. Περιφέρεια.
 711. Ποῖα ἀδικήματα ἀνακρίνουσι καὶ ποῖας ἀνακριτικὰς πράξεις ἐπιχειροῦσι.
 712. Βεβαίωσις τοῦ ἀδικήματος. Ἐκθεσις.
 713. Ἐκτίμησις τῆς ζημίας.
 714. Σύλληψις κατηγορουμένου καὶ ζώων.
 715. Κατάσχεσις καὶ κατ' οἶκον ἔρευνα.
 716. Οἱ γενικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται ν' ἀνακρίνωσι καὶ τὰ εἰς τοὺς ἀγροφύλακας ἀνατεθέντα.
 717. Αἱ βλάβαι ἀγρῶν, σπαρτῶν, δένδρων, ἀμπέλων, ὡς καὶ αἱ τῶν δασῶν τιμωροῦνται ἐξ ἐπαγγέλματος.

707. Περὶ τοῦ διορισμοῦ καὶ τῶν χρεῶν τῶν ἀγροφυλάκων προέβλεπε παρ' ἡμῖν τὸ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 διάταγμα περὶ προφυλάξεως τῶν δενδροφυτειῶν. Βραδύτερον ὁμως ἐξεδόθη ὁ περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας νόμος, οὗ τὸ ἄρθρ. 7 ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ ἀπὸ 26 Μαρτίου 1849 διάταγμα προέβλεψεν περὶ διορισμοῦ τῶν ἀγροφυλάκων τῶν δῆμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Κατόπιν ἐξεδόθη ὁ ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1856 περὶ ἀγροφυλακῆς νόμος, τροποποιήσας διαφόρους διατάξεις τοῦ ἀνωτέρω διατάγματος τοῦ 1836. Τέλος ὁ νόμος ΒΡΠΗ' τῆς 20 Μαρτίου 1893 περὶ μεταβολῆς τοῦ συστήματος τῆς ἀστυνομικῆς διοικήσεως προέβλεψε περὶ διορισμοῦ τῶν ἀγροφυλάκων, ἐπομένως ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ὅλων τούτων θὰ κανονισθῶσι τὰ ἀφορῶντα τοὺς ἀγροφύλακας.

Περὶ τῶν ἀγροφυλάκων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς προέβλεψεν ὁ νόμος ΒΡΠΗ', κατὰ τὸ ἄρθρ. 41 τοῦ ὁποίου τὰ καθήκοντα τῶν ἀγροφυλάκων ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ ἐκτελοῦσιν ὀπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, τασσόμενοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀστυνομίας ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς,

καὶ κατανεμόμενοι εἰς τὰς κτηματικὰς περιφερείας ὑπὸ τοῦ οἰκείου διευθυντοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὸν νόμον ΒΣΟΑ' τῆς 22 Ἰουνίου 1895 καταργήσαντα τὸ ἀρχηγεῖον τῆς χωροφυλακῆς ἢ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀστυνομίας κατὰτάξις τῶν ἐκπληρουμένων καθήκοντα ἀγροφυλάκων ὀπλιτῶν τῆς χωροφυλακῆς γίνεται κατ' αἵτησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπουργοῦ (ιδεὶ ἄρθρ. 8 τοῦ νόμου τούτου).

Περὶ τῶν ἀγροφυλάκων τῶν λοιπῶν περιφερειῶν ἰσχύει τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμου, καθ' ὃ οἱ ἰδιοκτῆται καὶ οἱ καλλιεργηταὶ ἐθνικῶν κτημάτων ἐκάστης κτηματικῆς περιφερείας, συνερχόμενοι κατὰ τὰς ἐκδοθησομένας διατάξεις καὶ ἐντὸς τῆς ταχθησομένης προθεσμίας παρὰ τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς, ἐκλέγουν κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ ᾖ νὰ ἴσῃ ἐλάσσων τοῦ ἐνὸς τρίτου τοῦ ὅλου τῶν ἰδιοκτητῶν ἐκάστης περιφερείας, τὰ κατὰλληλα πρόσωπα διὰ τὴν θέσιν ἀγροφύλακος, ἀποφασίζουσιν περὶ τῆς ἀντιμισθίας τῶν ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς ὑπηρεσίας τῶν καὶ τῆς συνήθους μισθοδοσίας τῶν ἀγροφυλάκων, ὡς καὶ περὶ τῶν ληφθησομένων ἐγγυήσεων, καὶ συντάττοντες τὸ ἀνῆκον πρωτόκολλον ὑπογράφουν αὐτὸ καὶ τὸ παραδίδουν εἰς τὸν δήμαρχον, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται ὁ διορισμὸς τῶν προταθέντων. Ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιῇ τὰ ἀποφασισθέντα, ὡς ἀκίς πρὸς τοῦτο ὑπάρχουν λόγοι ἰσχυροί.

Ἀλλ' ὁ διορισμὸς δὲν γίνεται πλέον ὑπὸ τοῦ δημάρχου, ὡς διέτασσε τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμου, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 21 τοῦ περὶ ἀστυνομίας ΒΡΠΗ' νόμου «οἱ κατὰ τὸν νόμον τῆς 15 Σεπτεμβρίου 1856 προτεινόμενοι ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν ἀγροφύλακες διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἀστυνομίου». Ἐπίσης, ἂν δὲν συνέλθωσιν οἱ ἰδιοκτῆται πρὸς ἐκλογὴν τῶν ἀγροφυλάκων, δὲν διορίζει αὐτοὺς ὁ δήμαρχος καὶ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, ὡς διέτασσε τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμου, ἀλλ' ὁ Νομάρχης προτάσει τοῦ ἀστυνομίου, ὡς διατάσσει τὸ αὐτὸ ἄρθρ. 21 τοῦ περὶ ἀστυνομίας ΒΡΠΗ' νόμου.

Ἐν Γαλλίᾳ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας νὰ διορίζωσιν ἰδιαιτέρους ἀγροφύλακας τῶν κτημάτων των. Κατὰ τὸν Βικέλ. (σελ. 36) ἐκ τῆς ἐννοίας τῶν ἀνωτέρω νόμων σαφέστατα προκύπτει, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦτο οἱ ἰδιοκτῆται ὑπὸ τὴν ἐγκρισιν τοῦ δημάρχου. Τὴν γνώμην ταύτην θεωροῦμεν ἐσφαλμένην, διότι, ὀρίσαντος τοῦ νόμου τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀγροφυλάκων, καὶ

ἀπαιτήσαντος εἰς πᾶσαν περίπτωσιν διορισμὸν τοῦ ἀστυνόμου ἢ τοῦ νομάρχου, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀγροφύλαξ, ἡγουν ὡς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ὁ ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου διορισθεὶς· φρονοῦμεν, ὅτι ὁ ἰδιώτης δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ἀγροφύλακα, καὶ ὅτι, ἂν ἐπιθυμῇ τοιοῦτον ἰδίαις δαπάναις, δύναται μόνον νὰ ὑποβάλῃ τὴν περὶ τούτου αἴτησίν του εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἵνα ἐπιτύχῃ παρὰ τούτου τὸν διορισμὸν ἀγροφύλακος ἐδικοῦ τῶν κτημάτων του.

708. Οἱ ἀγροφύλακες πρέπει κατὰ τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ διατάγματος νὰ ᾔναι γνωστοὶ διὰ τὴν ἱκανότητα καὶ τὸν ζῆλόν των, νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν 15 τοῦλάχιστον ἐτῶν, καὶ νὰ ᾔναι κτηματῖαι τοῦ δήμου, ἄλλως νὰ δώσωσιν ἐγγύησιν. Τὴν ἐγγύησιν ταύτην ἀπαιτοῦσι καὶ τὰ ἄρθρ. 2 καὶ 3 τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμου, ἀναθέτοντα τὸν προσδιορισμὸν αὐτῆς εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας ἢ εἰς τὸν δημάρχον, καὶ τὸ ἄρθρ. 21 τοῦ ΒΡΠΗ' νόμου, ἀναθέτον τὸν προσδιορισμὸν αὐτῆς εἰς τὸν νομάρχην, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ δημάρχου. Δὲν δύναται μάλιστα κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου ν' ἀναλάβωσιν οἱ ἀγροφύλακες τὰ χρέη των, ἂν προηγουμένως δὲν δώσωσι τὴν παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ τοῦ δημάρχου προσδιορισθεῖσαν ἐγγύησιν. Ἄλλ' ἡ παράβασις τῆς διατάξεως ταύτης, σκοπὸν ἐχούσης νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς ἰδιοκτῆτας, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀκυρότητα τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων τοῦ ἀγροφύλακος.

709. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ διατάγματος οἱ ἀγροφύλακες ὀρκίζονται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅτι θέλουσιν ἐπαγρυπνεῖ αὐστηρῶς εἰς τὴν φύλαξιν τῶν ἐμπιστευομένων εἰς αὐτοὺς σπαρτῶν, φυτεῶν κτλ. Ἡ διάταξις αὕτη, οὐδόλως τροποποιηθεῖσα ὑπὸ τῶν νέων νόμων, ἔχει πλήρη ἰσχύν (Βικέλ. σελ. 60). Ὡς καὶ ἄλλοτε εἶδομεν (ἰδὲ ἀριθ. 309), πρὸ τῆς ὀρκίσεως εἰς οὐδεμίαν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προβῇ ἐγκύρως ἀνακριτικὴν πρᾶξιν.

710. Ὁ διορισμὸς τῶν ἀγροφυλάκων γίνεται κατὰ περιφερείας ἢ θέσεις, αἵτινες προσδιορίζονται ἢ ἐκ συνηθείας, ἢ ὑπὸ τοῦ δημάρχου ἢ ἐδικοῦ παρέδρου κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1856 διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ ἀγροφυλακῆς. Ὅθεν ἕκαστος τῶν ἀγροφυλάκων δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὰ καθήκοντά του μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας, τῆς ὁποίας τῷ ἀνετίθη ἡ φύλαξις (Βικέλ. σελ. 59). Κατὰ τὸν Helie (n° 1480) οἱ ἀγροφύλακες ἐνερ-

γοῦσι καθ' ὅλον τὸν δῆμον καὶ μόνον οἱ τῶν ιδιωτῶν ἔχουσιν ἰδίαν περιφέρειαν.

711. Ἄν ἐντὸς τῆς περιφερείας ταύτης τοῦ ἀγροφύλακος συμβῇ βλάβη τις ἢ φθορὰ ἀγρῶν, σπαρτῶν, δένδρων, ἢ φυτειῶν, οἶαι βεβαιῶς καὶ αἱ ἄμπελοι (ἄπ. 25 : 53 καὶ 2 : 59), εἴτε ὑπὸ ζῶων, ὅτε ἐφαρμόζεται ὁ νόμος 13 Μαΐου 1835, εἴτε ὑπὸ ἀνθρώπων, ὅτε ἐφαρμόζονται αἱ γενικαὶ περὶ φθορᾶς ξένης ἰδιοκτησίας καὶ περὶ κλοπῆς διατάξεις τοῦ Ποιν. Νόμου, ἢ ἄλλο τι ἀδίκημα βλάπτον ἐμμέσως τὰ κτήματα π. χ. ἐμποδίσαι ὁδοῦ (Helie n° 1480 ἐδ. 8 Βικέλ. σελ. 36 ἐν τέλει· ἄρθρ. 71 νόμου περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας), ὁ ἀγροφύλαξ ἔχει δικαίωμα, οἷονδῆποτε χαρακτῆρα καὶ ἂν φέρῃ ἢ πρᾶξις, νὰ προβῇ ἄνευ παραγγελίας τινὸς τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὰς ἐξῆς ἀνακριτικὰς ἐργασίας· α') εἰς τὴν βεβαιώσιν τῆς πράξεως· β') εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ζημίας· γ') εἰς τὴν κατάσχεσιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς πράξεως, ὡςάκις ἀφηρεῖται τοιοῦτον· δ') εἰς ἐρευναν κατ' οἶκον, ὡςάκις ὑπάρχει περίπτωσις· καὶ ε') εἰς σύλληψιν τῶν αὐτουργῶν, ἂν ἡ πρᾶξις ἐπ' αὐτοφώρῳ.

712. Καὶ πρὸς βεβαιώσιν μὲν τῆς πράξεως ὁ ἀγροφύλαξ, λαμβάνων ὅσον οἶόν τε ἀκριβῆ γνώσιν τῶν κατ' αὐτὴν διατρεξάντων καὶ ἰδίως τοῦ τόπου καὶ χρόνου, καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν τυχόν ἀποδείξεων, μεταβαίνει ἐνώπιον τοῦ δημοσίου κατηγόρου, ἢ τοῦ δημάρχου (ἄπ. 87 : 66), ἢ παρέδρου εἴτε δημαρχικοῦ, εἴτε εἰδικοῦ (ἄπ. 72 : 58 140 : 59), ἐνθα παρούσῃ καὶ δύο μαρτύρων ἐκθέτει προφορικῶς τὰ διατρέξαντα, συντασσομένης περὶ πάντων ἐκθέσεως (ἄρθρ. 7 τοῦ νόμου). Ἡ μὴ ἀκριβὴς μνεία τῶν ὧν διατάσσει τὸ ἄρθρ. 10 διαταγ. 31 Δεκεμβρίου 1836 καὶ ἄρθρ. 4 διατ. 10 Ἰουλίου 1836 δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα π.χ. ἑλλειψίς χρόνου τῆς πράξεως (ἄπ. 77 : 42) (Helie n° 1778). Ἡ ἐκθεσις αὕτη κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἐκθέσεων διατάξεις (ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 7 σιωπᾷ) θελεῖ ὑπογραφῇ παρὰ πάντων, ἂν δὲν ὑπάρχῃ κώλυμά τι. Ἡ ἐνώπιον δημάρχου σύνταξις τῆς ἐκθέσεως διετάχθη κυρίως, διότι οἱ ἀγροφύλακες συνήθως εἰσὶν ἀγράμματοι, ὅθεν ἡ μὴ ὑπογραφὴ αὐτῶν δὲν βλάπτει (Helie n° 1718).

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ ἀστυνομίας ΒΡΠΗ' νόμου ἀπαλλοτρίωσις τῶν δημάρχων ἀπὸ τῶν ἀστυνομικῶν καὶ ἀνακριτικῶν καθηκόντων ἐγέννησε τὸ ζήτημα, ἂν ᾖ νάι νόμιμον νὰ προσέρχωνται ἐνώπιον αὐτῶν οἱ ἀγροφύλακες, πρὸς σύνταξιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐκ-

θέσεων, ἢ ἂν ὀφείλωσι νὰ προσέρχωνται πάντοτε ἐνώπιον τῶν στρατιωτικῶν ἀστυνομῶν. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ σύνταξις τῶν ἐκθέσεων διε-τάχθη ἐνώπιον τῶν δημάρχων ἢ παρέδρων οὐχὶ ὡς ἀνακριτικῶν ἢ ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ δημοτικοῦ αὐτῶν ἀξιώματος, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ νομολογία ἐθεώρησεν ὡς ἐγκυρον καὶ τὴν ἐνώπιον εἰδικῶν παρέδρων σύνταξιν αὐτῶν, δι' ὃ φρονοῦμεν, ὅτι καὶ μετὰ τὸν νόμον ΒΡΠΗ' ἐγκύρως δύνανται νὰ συνταχθῶσιν αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀγροφυλάκων ἐνώπιον τῶν δημάρχων ἢ παρέδρων. Τοιαύτην γνώμην ὑπεστήριξε περὶ τοῦ ζητήματος καὶ ἡ εἰσαγγελία τοῦ Ἀρ. Πάγου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 86 τῆς 26 Ἰανουαρίου 1895 ἐγγράφου τῆς.

Ἡ ἐκθεσις αὕτη, δύνатаι νὰ γραφῇ καὶ ὑπὸ ἄλλου παρουσίᾳ ὁμως τοῦ δημάρχου (Helie n° 1705). Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται τὰ ἐν γένει περὶ ἐκθέσεων ἐκτεθέντα.

Ἡ ἐκθεσις αὕτη, κατὰ τὸ ἀρθ. 10 τοῦ διατάγματος μὴ τροποποιηθὲν διὰ τοῦ νεωτέρου νόμου, ἔχει πᾶσαν πίστιν μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον ὡς πρὸς τὰ παρατηρηθέντα ὑπὸ τοῦ ἀγροφύλακος περιστατικά, ἐπομένως δύνатаι καὶ μόνη ν' ἀποτελέσῃ ἀπόδειξιν (ἀπ. 20 : 57 118 : 66).

Προθεσμίαν πρὸς σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως δὲν ὀρίζει ὁ νόμος τοῦ 1856. Τὸ διάταγμα ἐν ἀρθρ. 10 διέτασσε νὰ συντάσσῃται ἡ ἐκθεσις παρευ-θὺς, ἀλλ' ἀφοῦ θὰ μεταβῇ ὁ ἀγροφύλαξ εἰς τὸν δήμαρχον, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τηρηθῇ ἡ διάταξις αὕτη, ἐπομένως συμπεραίνομεν, ὅτι πρέπει μὲν νὰ συντάσσῃται ἡ ἐκθεσις ὅσον ἔνεστι τάχιον, δὲν ὑπάρχει ὁμως τεταγμένη ἀνατρεπτική τις πρὸς τοῦτο προθεσμία. Μόνον τὸ ἀρθ. Β' ἐδ. 3 τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1838 διατάγματος, τοῦ προβλέποντος μόνας τὰς εἰς τὰ δένδρα καὶ τὰς φυτείας φθοράς, διατάσσει νὰ συντάσσῃται ἡ ἐκθεσις ἐντὸς 24 ὥρῶν τὸ βραδύτερον· ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι καὶ τῆς προθεσμίας ταύτης ἡ μὴ τήρησις ἀποτελεῖ μὲν πειθαρχικὴν παράβασιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, δὲν ἐπιφέρει ὁμως ἀκυρότητα τῆς βραδύτερον συντασσομένης ἐκθέσεως.

713. Τὸ ποσὸν δὲ τῆς ζημίας πρέπει κατὰ τὸ ἀρθρ. 10 ἐδ. 2 τοῦ διατάγματος νὰ ἐξεύρῃ ὁ ἀγροφύλαξ διὰ δύο ἐκτιμητῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ δημάρχου. Ἀλλ' ἀφοῦ τοὺς ἐκτιμητὰς διορίζει ὁ δήμαρχος, τὸ ἔργον τοῦ ἀγροφύλακος, κηλόστον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν, δὲν δύνатаι νὰ ἦναι, εἰμὴ ἡ ἐπίδειξις τοῦ τόπου τῆς ζημίας εἰς τοὺς ἐκτιμητὰς.

Τὸ ἀρθρ. 9 τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμου ἐπιβάλλει καὶ πρόστιμον 10—50 δραχμῶν εἰς τοὺς ἐκτιμητὰς, οὓς καλεῖ ὀρθότερον πραγμα-

τογνώμονας, τοὺς διοριζομένους πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ζημίας, ἂν ἀμελήσωσι νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθήκον των ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας. Ἀλλ' εἶδομεν ἐν ἀριθ. 459, ὅτι ὁ περὶ ποιμνιοβοσκῆς ΑΦΚΣ' νόμος ἔλαβε πρόνοιαν περὶ διορισμοῦπραγματογνωμόνων ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν.

714. Τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ διατάγματος παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 10 Ἰουλίου 1836 διατάγματος περὶ τῶν εἰς τὰ δάση ἀνομημάτων, καθ' ὃ οἱ δασοφύλακες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ συλλαμβάνωσι καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικοῦντας, καὶ νὰ ἐνεργῶσι κατασχέσεις καὶ κατ' οἶκον ἐρεύνας, ὅθεν καὶ οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα εἰς ὁμοίας περιπτώσεις. Τὸ δικαίωμα μάλιστα τῆς συλλήψεως καὶ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 11 τοῦ διατάγματος ρητῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἀγροφύλακα. Ὁ συλληφθεὶς, κατὰ τὸ ἄρθρ. 12, πρέπει νὰ προσάγῃται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου· τὴν διάταξιν ταύτην θεωροῦμεν καταργηθεῖσαν σιωπηλῶς ὑπὸ τοῦ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμου, τοῦ διατάξαντος νὰ γίνηται ἡ ἐκθεσις προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ κτλ. διότι ἐπόμενον εἶναι ἐνταῦθα νὰ μεταφέρῃ καὶ παραδώσῃ ὁ ἀγροφύλαξ τὸν συλληφθέντα.

Οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ συλλαμβάνωσι καὶ τὰ παρὰ νόμῳ βόσκοντα ζῶα. Καὶ κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 4 ἐδ. 2 τοῦ ἀπὸ 13 Μαΐου 1835 διατάγματος περὶ τῆς προξενουμένης εἰς τοὺς ἀγροὺς βλάβης ἐκ τῆς βοσκῆς τῶν ζώων, τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουσι μόνον ὅταν τὰ ζῶα περιπλανῶνται ἄνευ ἐπιτηρήσεως. Τὸ δὲ ἄρθρ. 13 τοῦ ἀπὸ 31 Ὀκτωβρίου 1836 διατάγματος ἐπιτρέπει εἰς τὸν ζημιωθέντα νὰ κρατῇ, καὶ ἂν τὰ ζῶα διατελῶσιν ὑπὸ ἐπιτήρησιν, τόσα ἐξ αὐτῶν, ὅσων ἡ ἀξία ἀρκεῖ πρὸς πληρωμὴν τῆς ζημίας καὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς· τοῦτο τοῦλάχιστον ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου ἐκφράσεως «ἂν ἡ ζημία γείνη ἀπὸ ποιμνιον ἢ τὸν ποιμένα του». Ὁ περὶ ἀγροφυλακῆς νόμος τοῦ 1856 οὐδόλως τροποποιεῖ τὰς περιπτώσεις τῆς συλλήψεως τῶν παρὰ νόμῳ βόσκοντων ζώων, ἀλλὰ διὰ μὲν τοῦ ἄρθρου 10 αὐξάνει τὸ ποσὸν τῶν συλλήπτρων, διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου 11 διατάσσει, ὅτι: «ὅσάκις τὰ συλληφθέντα ζῶα εἶναι πολλὰ, ὁ ἀγροφύλαξ ἢ ὁ συλλαμβάνων αὐτὰ κρατεῖ μέχρι τῶν πέντε ἐκ τούτων, διὰ τὰ ὅποια μόνον θὰ λαμβάνῃ σύλληπτρα, καὶ ἀπελεύνει τὰ λοιπὰ μακρὰν τῶν ιδιοκτησιῶν».

Ἄλλως ὁμως ἐκανόνισαν τὰ τῆς συλλήψεως τῶν παρὰ νόμῳ βο-

σπόντων ζώων οἱ νεώτεροι περὶ ποιμνιοβοσκῆς νόμοι. Τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ΑΦΚΣ' τῆς 27 Μαΐου 1887 νόμου ἐπιτρέπει τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν, ἄνευ διακρίσεως ἂν περιπλανῶνται ἄνευ ἐπιτηρήσεως ἢ οὐ, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου ΑΨΟ' τῆς 28 Ἀπριλίου 1889 ὁ ἐνεργήσας τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν κύριον αὐτῶν σύλληπτρα δι' ἅπαντα τὰ κατασχεθέντα ζῶα, καὶ, ἐν περιπτώσει μὴ πληρωμῆς, νὰ κρατῇ ἐκ μὲν τῶν μεγάλων ζώων δύο, ἐκ δὲ τῶν μικρῶν δέκα κατ' ἀνώτατον ὅρον, ἵνα ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος πληρωθῇ τὰ ἀνωτέρω δικαίωματα.

715. Οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κατὰσχῶσι καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα πράγματα, ἅτινα ἐνταῦθα εἶναι βεβαίως φυτὰ, ἢ χόρτα, ἢ προϊόντα. Περί τῆς κατασχέσεως ἰσχύουσιν, ὅσα περὶ τῆς ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων κατασχέσεως ἐν ἀριθ. 703 ἐξεθέσαμεν, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐνταῦθα ἡ περὶ τῆς κατασχέσεως μνεῖα θὰ γείνη εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ δημάρχου συντασσομένην γενικὴν ἐκθεσιν.

Οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν κατασχετησομένων. Ὁ Βικέλας (Θέμις τόμ. 9 σελ. 69) τοῖς ἀρνεῖται τὸ δικαίωμα τοῦτο παρ' ἡμῖν, διότι οὐδεὶς νόμος τοῖς τὸ ἐχορήγησεν. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ περὶ προφυλάξεως τῶν δεινδροφυτειῶν διατάγματος, μετὰ τὴν διαγραφὴν τῶν διατυπώσεων τῆς ἐκθέσεως, ἐπιφέρει ῥητῶς «κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ θέλει γίνεσθαι κατὰ τὰ ἄρθρα 4 καὶ 5 τοῦ τῆς 10 Ἰουλίου 1836 περὶ τῶν εἰς τὰ δάση τολμωμένων ἀδικιῶν» τὸ δὲ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου τούτου ἀναφέρει καὶ τὴν σύλληψιν καὶ τὴν κατάσχεσιν καὶ τὴν κατ' οἶκον ἐρευναν. Ἐπομένως ἐφαρμόζονται εἰς ταύτην ὅσα ἐν ἀριθ. 704 περὶ τῆς ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων ἐνεργουμένης ἐξεθέσαμεν.

716. Δύνανται καὶ ἄλλοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ βεβαιώσωσι τὰ εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν τῶν ἀγροφυλάκων ὑποβληθέντα ἀδικήματα; Οὐδεὶς νόμος ἀποκλείει αὐτοὺς, τοῦναντίον τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1838 Διατάγ. ἀποδίδει ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς πάντας τοὺς ἀνακριτικούς ὑπάλληλους, προκειμένου περὶ ῥηθρῶν δένδρων καὶ φυτειῶν. Ὅθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐν γένει οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὴν ἐπιτηρησιν τῶν ἀγροφυλάκων ἰδίως ἀνατεθέντων ἀδικημάτων, ἐννοεῖται δὲ, ὅτι τότε θ' ἀκολουθήσωσι τοὺς γενικοὺς περὶ ἀνακρίσεως κανόνας καὶ διατυπώσεις. Οὕτω φρονεῖ καὶ ὁ Helie (n° 1817).

Τούναντίον οἱ ἀγροφύλακες δὲν δύνανται νὰ βεβαιώσωσιν ἕτερα ἀδικήματα, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ἢ ἄλλων διὰ νόμου ρητῶς αὐτοῖς ἀνατεθέντων. Ὅφειλουσιν ὅμως ὡς ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι νὰ εἰδοποιώσιν ἀμελητέ τὸν εἰσαγγελεὰ περὶ τῆς τυχόν διαπραξέως αὐτῶν.

717. Ἐν ἀριθ. 137 στοιχ. ι γ εἶδομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 426 Ποιν. Νομ. πᾶσα φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας τιμωρεῖται κατ' ἐγκλησιν, καὶ ὅτι τοῦ κανόνος τούτου ἐξαίρουνται αἱ ἐν ἄρθρ. 422 ἀριθ. 1—4 περιπτώσεις, ὅθεν οὐχὶ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 5 τοῦ 422 περίπτωσης τῆς φθορᾶς δενδροφυτειῶν καὶ ἄλλων φυτουργημάτων. Ἐντεῦθεν ἔπρεπε νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καὶ αἱ φθοραὶ τῶν δασῶν αἱ ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων βεβαιούμεναι, καὶ αἱ φθοραὶ δένδρων, φυτειῶν, ἀγρῶν, ἀμπέλων αἱ βεβαιούμεναι ὑπὸ τῶν ἀγροφυλάκων, τιμωροῦνται μόνον κατ' ἐγκλησιν. Ἀλλ' ἂν' ἑτέρου τὸ μὲν ἄρθρ. 4 τοῦ Διατάγ. τῆς 13 Μαΐου 1835 διδὲν εἰς ἕκαστον τῶν ἰδιοκτητῶν, εἰς τοὺς ἀγροφύλακας, εἰς τοὺς δημοτικούς ὑπαλλήλους, ὡς καὶ εἰς πάντα ἄλλον ἄνθρωπον τὸ δικαίωμα νὰ καταμηνύσῃ τὰς ἐκ τῆς βροσκῆς τῶν ζώων ἐπὶ ξένων γαιῶν βλάβας, ἐπομένως προφανῶς αἱ βλάβαι αὗται καταδιώκονται πλεον αὐτεπαγγέλτως· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 ὁ ἀγροφύλαξ χρεωστῇ νὰ προβῇ εἰς βεβίωσιν τῶν εἰς φυτείας ἢ σπορὰς βλαβῶν ἢ αὐτεπαγγέλτως ἢ διὰ καταμηνύσεως, ἐπομένως οὐ μόνον αἱ διὰ βροσκῆς ζώων, ἀλλὰ καὶ αἱ δι' ἄλλων αἰτιῶν βλάβαι δένδρων (ἀπ. 104 τοῦ 73), ἀγρῶν, φυτειῶν (ἀπ. 2 τοῦ 59) κλπ., ἃς δικαιοῦνται νὰ βεβαιώσωσιν οἱ ἀγροφύλακες, τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως. Συνάγεται ἐντεῦθεν, ὅτι ὡς πρὸς τὰς τοιαύτας βλάβας κατηργήθησαν διὰ τῶν μεταγενεστέρων αὐτῶν νόμων αἱ τοῦ ποινικοῦ νόμου διατάξεις, καθ' ἃς ἐτιμωροῦντο κατ' ἐγκλησιν αἱ φθοραὶ δενδροφυτειῶν καὶ ἄλλων φυτουργημάτων (ἀπ. 137 καὶ 140 : 57, 93 : 78, 79 : 85, 25 : 95).

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς φθορὰς τῶν δασῶν τὰς ὑπὸ τῶν δασοφυλάκων βεβαιουμένας, δὲν περιέχει τὸ Διατάγ. τῆς 10 Ἰουλίου 1836 ρητὴν διάταξιν ἐπιτρέπουσαν τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν αὐτῶν, οὐχ ἦττον ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τούτου ἐξάγεται, ὅτι τοιαύτην τινὰ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ, διότι τὸ μὲν ἄρθρ. 4 ὑποχρεοῖ αὐτοὺς ν' ἀνερυνῶσι καὶ βεβαιώσι πᾶσαν προῖξιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τὰς περὶ δασῶν διατάξεις χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ μήνυσιν πρὸς τοῦτο, τὸ δὲ ἄρθρ. 5 ὑποχρεοῖ αὐτοὺς ν' ἀπο-

στέλλωσιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν τὰς ἐκθέσεις των εἰς τὸν ἀστυνόμον ἢ εἰς τὸν εἰσαγγελέα, ἵνα ἐπισπεύδωσι βεβαίως οὗτοι τὴν ποινικὴν καταδίωξιν. Ἐντεῦθεν ὁ Ἄρ. Πάγος ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι καὶ αἱ φθοραὶ τῶν δασῶν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώκονται (ἀπ. 137 καὶ 140 : 57).

§ 4.

Ὑγειονόμοι. Ἐπιστάται λοιμοκαθαρητῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

718. Ποῖα ἀδικήματα δύνανται ν' ἀνακρίνωσι.

719. Ποίαις πράξεις δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσι.

718. Τὸ ἄρθρ. 34 τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1845 ὑγειονομικοῦ νόμου ἐχορήγησεν ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν ὑγειονόμον ἢ τὸν ἐκπληροῦντα χρῆν αὐτοῦ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα, τὰ πραττόμενα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ λοιμοκαθαρητοῦ, ἢ ἄλλων πρὸς κάθαρσιν προσδιωρισμένων τόπων, ἢ ὑπὸ κάθαρσιν εὐρισκομένων πλοίων. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἐπιστάτας τῶν λοιμοκαθαρητῶν ὡς πρὸς τὰ ἀδικήματα ἐν γένει τὰ πραττόμενα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ λοιμοκαθαρητοῦ, εἰς ἃ εἶναι διωριζόμενοι (ἄρθρ. 34 ἐδ. 2 αὐτόθι).

719. Περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀνακριτικῆς ἐξουσίας καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς τηρητέων διατυπώσεων δὲν περιέχει ὁ νόμος, εἰμὴ τὴν γενικὴν φράσιν «συμμορφούμενοι ὡς πρὸς τοῦτο μὲ τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας». Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι οἱ ὑγειονόμοι καὶ ἐπιστάται λοιμοκαθαρητῶν ἔχουσιν ὡς πρὸς τ' ἀνωτέρω ἀδικήματα ὅλα τὰ δικαίωματα τῶν γενικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ δύνανται εἰς ὅσας καὶ οὗτοι νὰ προβῶσιν ἀνακριτικὰς πράξεις, τηροῦντες τὰς περὶ αὐτῶν ὁρισθείσας διατυπώσεις. Ἀλλὰ δύνανται νὰ διατάξωσι καὶ τὴν προφυλάκισιν τῶν κατηγορουμένων; φρονοῦμεν ὅτι δὲν δύνανται, διότι μόνον διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς προσελεύσεως τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν ἕνεκα τῆς καθάρσεως ἐχορηγήθη ἀνακριτικὴ ἐξουσία εἰς τοὺς ὑγειονόμους καὶ ἐπιστάτας

λοιμοκαθαρτηρίων, ὅθεν πρέπει νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ἡγουν νὰ συλλάβωσι τὸν κατηγορούμενον καὶ νὰ παραδώσωσιν αὐτόν, ἅμα παρέλθῃ ἡ προθεσμία τῆς καθάρσεως, εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Ἡ βραδύτης τῆς εἰς τὸν εἰσαγγελέα προσαγωγῆς εἶναι συνέπεια ἀνωτέρας ἀνάγκης· δύναται δὲ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ διατάξῃ καὶ πρότερον τὴν ἀπόλυσιν τοῦ συλληφθέντος, ἂν πεισθῇ, ὅτι δὲν ὑπάρχει περίπτωσις προφυλακίσεως.

§ 5.

Τελωνιακαὶ ἀρχαὶ καὶ Ἔφοροι.**ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ**

- 719². Ἀνακριτικὴ ἐξουσία τελων. ἀρχῶν ἐπὶ λαθρεμπορίων.
 719³. Ὁμοία ἐξουσία ἐφόρων.
 719⁴. Ὁμοία τελων. ἀρχῶν πρὸς ἔλεγχον σταφίδος.
 720. Ὁμοία ἐφόρων ἐπὶ βεβαιώσεως ἐγγείων φόρων.
 722. Ὁμοία ἐπὶ μὴ νομίμου δηλώσεως ζώων.
 723. Πρωτόκολλα καὶ πίνακες διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν ;
 724. Ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῶν πρωτοκόλλων.
 725. Καὶ ἄνευ τούτων καταδιώκονται τὰ ἀδικήματα.

719². Ἡ ποινικὴ τιμωρία τοῦ λαθρεμπορίου, ἣτις διετάχθη τὸ πρῶτον διὰ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ΧΙΣ' τῆς 13 Ἰουνίου 1877 νόμου, διέπεται δὲ νῦν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 4 τοῦ ΑῤῥῆΘ' τῆς 29 Φεβρουαρίου 1892 νόμου, κατέστησεν ἀναγκαῖα εἰς τὴν ποινικὴν δίκην τὰ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ λαθρεμπορίου ὑπὸ τῶν τελωνιακῶν ἀρχῶν συντασσόμενα πρωτόκολλα, τὰς ἐκδιδόμενας περὶ αὐτοῦ ἀποφάσεις, ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἔγγραφα. Πάντα ταῦτα πέμπει ἡ τελωνιακὴ ἀρχὴ εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 ἐδάφρ. τελευταῖον τοῦ μνησθέντος ΑῤῥῆΘ' νόμου.

Ἐκ τῶν διατάξεων τούτων, καὶ τοι ἀτελῶν, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι, καὶ τοι μὴ ρητῶς διατάσσοντος τοῦ νόμου, αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 4 καὶ 20 ἀναφερόμεναι θεωροῦνται ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, διότι ἐνώπιον αὐτῶν κομίζονται τὰ ὑπὸ τελωνια-

κῶν ὑπαλλήλων, ἢ ἀνδρῶν τῆς τελωνοφυλακῆς, ἢ ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν ἄλλου κλάδου κατασχόμενα λαθρεμπορεύματα, καὶ συντάσσονται τὰ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ λαθρεμπορίου πρωτόκολλα κατὰ τὰ ἄρθρ. 7—9 καὶ 20 τοῦ νόμου ΑΦΥΘ', καὶ αὐτοὶ ἐκποιοῦσι τὰ κατασχθέντα ἀντικείμενα τοῦ λαθρεμπορίου, ὡς καὶ τὰ μεταγωγικὰ μέσα, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 4 ἐδ. 4 καὶ 16 αὐτοῦ.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις δὲν διατάττουσι ρητῶς καὶ τὴν σύλληψιν τῶν λαθρεμπόρων, ἀλλὰ τοιαύτη εἶναι, φρονοῦμεν, ἡ ἔννοια τῶν ἐν ἄρθρῳ 7 ἐκφράσεων, ὅτι οἱ τελωνιακοὶ ὑπάλληλοι κατὰ ἀφ' ἑαυτῶν ἐκπορεύουσι τὰς ἀποδείξεις περὶ ἀξιοποίνου πράξεως ἐπ' αὐτοφώρῳ, τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως πηγάζει καὶ ἐκ τῶν γενικῶν διατάξεων τῆς Ποιν. Δικ. Καὶ οὐ μόνον συλλαμβάνονται, ἀλλὰ καὶ νὰ προφυλαχθῶσιν ἐπιτρέπεται οἱ ἐπὶ λαθρεμπορίᾳ κατηγορούμενοι ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ ΑΦΙΑ' τῆς 28 Μαΐου 1887 νόμου, ὅπερ διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ, διότι μόνον τὰ ἐπόμενα ἄρθρα 13 καὶ 14 τοῦ νόμου τούτου ἠκύρωσε τὸ ἄρθρ. 22 τοῦ ΑΦΥΘ' νόμου.

Τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ΑΦΥΘ' νόμου τιμωρεῖ τὸ λαθρεμπόριον κατὰ τὰς περὶ κλοπῆς διατάξεις τοῦ νόμου, ἐπομένως τὸ ἀδίκημα θέλει χαρακτηρισθῇ ὡς πταῖσμα, ἂν ὁ ἐπιβαλλόμενος δασμὸς ᾖ ἐλάσσων τῶν δραχ. 20. Ἀλλὰ τίς ἡ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἀποδεικτικὴ ἰσχὺς τῶν πρὸς βεβαίωσιν τοῦ λαθρεμπορίου πρωτοκόλλων; Κατὰ τὸ ἄρθρον 8 ἐν τέλει τοῦ αὐτοῦ νόμου τὰ πρωτόκολλα ταῦτα ἔχουσιν ἰσχὺν, ἐνόσω δὲν προσβληθῶσιν ὡς πλαστά· ἀλλ' αἱ ἐκθέσεις ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικ. ἔχουσιν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν μέχρι ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, καὶ χωρὶς νὰ προσβληθῶσιν ὡς πλαστά (ιδεὶ ἀριθ. 524). Ἐσκοπεῖ ἄρα γε ὁ νόμος νὰ εἰσαγάγῃ ἐξαίρεσιν ἐνταῦθα; Καθ' ἡμᾶς οὐχί, διότι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 8, ὅτι τὰ πρωτόκολλα ἔχουσιν ἰσχὺν ἐνόσω δὲν προσβληθῶσιν ὡς πλαστά, περιείχετο ἐν ἄρθρ. 102 ἐν τέλει τοῦ τελωνιακοῦ ὁργανισμοῦ τῆς 19 Μαρτίου 1843, ὅτε δὲν ἐτιμωρεῖτο ποινικῶς τὸ λαθρεμπόριον, καὶ ἐπομένως ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς χρηματικῆς ποινῆς, πρὸς τὸν αὐτὸν δὲ καὶ μόνον σκοπὸν ἐπανελήφθη ἐν ἄρθρ. 8 τοῦ ΑΦΥΘ' νόμου.

719³. Ὡς συνεργοὶ λαθρεμπορίας τιμωροῦνται πολλάκις καὶ οἱ κάτοχοι εἰδῶν μονοπωλείου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ νόμου ΑΨΛ' τῆς

29 Μαρτίου 1889 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ νόμου ΑΤη5' τῆς 13 Μαρτίου 1887. Ἐπίσης μὲ τὰς ποινὰς τοῦ λαθρεμπορίου τιμωροῦνται διάφοροι παραβάται τῶν περὶ φορολογίας τοῦ καπνοῦ νόμων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 13 τοῦ νόμου ΒΝΕ' τῆς 28 Ἰουλίου 1892. Εἰς πάσας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ βεβαίωσις τοῦ ἀδικήματος ἀνατίθεται, κατὰ ῥητὰς διατάξεις τῶν μνησθέντων νόμων, καὶ εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐφόρους, ἐπομένως πρέπει νὰ θεωρηθῶσι καὶ οὗτοι ὡς ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων ἐκείνων, ἔχοντες οἱ αὖ καὶ αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ δικαιώματα. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ἡ μὲν παράνομος κατοχὴ εἰδῶν μονοπωλείου δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ὡς πταίσμα, ὅταν ἡ ζημία τοῦ δημοσίου δὲν ὑπερβαίνει τὰς 20 δραχ. ἀλλ' αἱ παραβάσεις τῶν περὶ καπνοῦ νόμων οὐδέποτε δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς πταίσματα, διότι τὸ ἄρθρον 14 τοῦ νόμου ΒΡΙΑ' τῆς 21 Νοεμβρίου 1892 προσδιορίζει εἰς πᾶσαν περίπτωσιν τὴν ζημίαν τοῦ δημοσίου οὐχὶ ἐλάσσονα τῶν 25 δραχμῶν.

719⁴. Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῆς λαθρεμπορίας, αἱ τελωνιακαὶ ἀρχαὶ κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου ΒΜΕ' τῆς 27 Ἰουλίου 1892 περὶ ἐλέγχου τοῦ ἐμπορίου τῆς σταφίδος ὑποχρεοῦνται νὰ ἐπαγρυπνῶσι κατὰ τὴν φόρτωσιν τῆς σταφίδος πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ βεβαίωσιν τῶν ἐν τῷ νόμῳ ἐκείνῳ ἀναφερομένων ἀδικημάτων, ἐξομοιούμεναι ὡς πρὸς τοῦτο πρὸς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, καὶ ἐνεργοῦσαι κατὰ τὸ ἄρθρ. 157 Ποιν. Δικ.

720. Ὁ περὶ βεβαίωσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν ἐγγείων φόρων νόμος ΣΟΖ' τῆς 7 Ἀπριλίου 1855 διὰ τοῦ ἄρθρ. 71 αὐτοῦ ἐχορήγει εἰς τοὺς ἐφόρους ἀνακριτικὴν ἐξουσίαν πρὸς βεβαίωσιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ προβλεπομένων ἀξιοποιήτων πράξεων, προέβλεπε δὲ ὁ νόμος ἐκεῖνος ὡς ταιαύτας πράξεις τὴν μὴ δήλωσιν τῶν διὰ δηλώσεων φορολογουμένων κτημάτων (ἄρθρ. 38 καὶ 39 τοῦ νόμου ΣΟΖ'). Ἀλλ' ὁ ἰσχύων ἤδη νόμος ΒΠ' τῆς 5 Αὐγούστου 1892 περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ζώων δὲν ἐπαναλαμβάνει τὴν διάταξιν ἐκείνην τοῦ ἄρθρ. 71, ἐπομένως πρέπει νὰ θεωρηθῇ αὕτη ὡς καταργηθεῖσα κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 140 τοῦ ΒΠ' νόμου, καθ' ἣν «πᾶσα διάταξις προγενεστέρου παχίου νόμου μὴ διατηρουμένη ἐν ἰσχύϊ δι' εἰδικῆς διατάξεως τοῦ νόμου τούτου καταργεῖται».

722. Ἐν τούτοις ὁ νόμος ΒΠ' δὲν τιμωρεῖ μὲν ποινικῶς τὰς πλημμελεῖς δηλώσεις, προκειμένου περὶ ἀκινήτων κτημάτων διὰ δηλώσεων

φορολογουμένων, ἤτοι τῶν περιβολίων καὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν, ἐπιβάλλων εἰς αὐτάς μόνον πρόσθετον φόρον (ἄρθρ. 48 καὶ 53 τοῦ νόμου ΒΠ'), τιμωρεῖ ὁμως ὡς πταίσματα τὰς μὴ δηλώσεις τῶν ἀροτριῶντων κτηνῶν (ἄρθρ. 16 αὐτ.), ὡς καὶ τὰς μὴ δηλώσεις τῶν ζώων (ἄρθρ. 110 αὐτ.), λαμβάνει δὲ πρόνοιαν περὶ ἀνευρίσεως καὶ βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων τούτων. Καὶ αἱ μὲν περὶ τὴν δηλώσιν τῶν ἀροτριῶντων κτηνῶν ἐλλείψεις ἀνευρίσκονται δι' ἀπαριθμήσεως αὐτῶν, ἐνεργουμένης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 9 καὶ ἐπομ. τοῦ ΒΠ' νόμου, καὶ περὶ ὧν συντάσσονται πρωτόκολλα, ἔχοντα ἰσχὺν δημοσίου ἐγγράφου (ἄρθρ. 12 ἐν τέλει αὐτ.), ὡς καὶ διὰ καταγγελιῶν ἄλλων προσώπων, πλὴν τῶν ἐνεργούντων τὴν ἀπαρίθμησην (ἄρθρ. 16 αὐτ.). Αἱ δὲ ἐλλείψεις τῶν δηλώσεων τῶν ζώων ἀνευρίσκονται διὰ γενικῶν περὶ τῶν ζώων ἐκάστου χωρίου ἐρευνῶν, ἐνεργουμένων κατὰ τὸ ἄρθρ. 102 τοῦ νόμου ΒΠ', περὶ ὧν συντάσσονται πίνακες, ὧν τὰ ἀποτελέσματα παραβάλλων ὁ δήμαρχος πρὸς τὸ βιβλίον τῶν μεταγραφῶν τῶν δηλώσεων, καὶ τὰ παρ' αὐτῷ στελέχη τῶν δηλώσεων συντάσσει ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν μηδὲν ἢ ἐλλιπῶς δηλωσάντων τὰ ζῶα τῶν κτηνοτρόφων (ἄρθρ. 104 αὐτ.), καὶ κλητεῖ τοὺς κτηνοτρόφους τούτους διὰ τοῦ δημοσίου κατηγόρου μέχρι τῆς 20 Ἀπριλίου τὸ βραδύτερον ἐνώπιον τοῦ πταισματοδικείου πρὸς νόμιμον τιμωρίαν αὐτῶν (ἄρθρ. 108 αὐτόθι). Ἀλλὰ καὶ μεταγενέστερα καταγγεῖλαι περὶ δηλώσεως ζώων ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβληθῶσιν εἴτε ὑπὸ ἰδιωτῶν, εἴτε ὑπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου μέχρι τῆς 1 Ἰουλίου, διότι βραδύτερον δὲν εἶναι δεκταὶ (ἄρθρ. 107 ἐδ. τελευτ. αὐτ.). Προκειμένου δὲ περὶ ζώων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων, ἢ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν ἢ ἐκτὸς τοῦ κράτους μεταφερομένων, αἱ ἐλλείψεις τῶν δηλώσεων ἀνευρίσκονται καὶ δι' ἀπαριθμήσεων, οἷα ἡ τῶν ἀροτριῶντων κτηνῶν (ἄρθρ. 116, 117 αὐτόθι).

723. Ἐρωτᾶται ἤδη, ἂν τὰ ὡς ἀνωτέρω συντασσόμενα πρωτόκολλα ἀπαριθμήσεων, ἢ οἱ πίνακες περὶ τῶν ζώων ἐκάστου χωρίου, ἢ ὁ ὀνομαστικὸς πίναξ τῶν μὴ δηλωσάντων κτηνοτρόφων εἶναι ἀνακριτικά πράξεις, καὶ διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν. Ὁ "Αρ. Πάγος, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν προγενεστέρων περὶ τοῦ φόρου τῶν ζώων νόμων, ἀπεφάνθη καταφατικῶς ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρωτόκολλα τῆς ἀπαριθμήσεως, διότι οἱ νόμοι ἐκεῖνοι διέτασσον τὴν εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἢ δημοσίον κατήγορον παραπομπὴν τῶν πρωτοκόλλων πρὸς καταδίωξιν τῶν μὴ

δηλωσάντων, ἐχρησίμευον δὲ ταῦτα ὡς μόνα μέσα ἀποδείξεως (ἀπ. 59 : 53)· συνεπῶς δὲ ἐθεώρησεν ὡς ἀνακριτικὴν πράξιν διακόπτουσαν τὴν παραγραφὴν καὶ τὸ ἐγγράφον τοῦ ἐφόρου, δι' οὗ ἀπεστέλλοντο τὰ πρωτόκολλα τῆς ἀπαριθμήσεως (ἀπ. 72 : 57). Τοιαύτας διατάξεις περὶ ἀποστολῆς τῶν πρωτοκόλλων δὲν ἔχει ὁ ἰσχύων νόμος ΒΠ' προκειμένου περὶ ἀροτριώντων κτηνῶν, διατάσσει ὁμως, ὡς εἶδομεν, τὴν κλήτευσιν τῶν ὑπαίτιων εἰς τὸ πταισματοδικεῖον προκειμένου περὶ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων, καὶ ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι δὲν νεωτερίζει, διότι οὐδεὶς ὑπῆρχε πρὸς τοῦτο λόγος, καὶ συνεπῶς ὅτι ὀρθότερον εἶναι νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀνακριτικὰς πράξεις καὶ τὰ πρωτόκολλα τῶν ἀπαριθμήσεων, καὶ τοὺς πίνακας περὶ τῶν ζώων τῶν χωρίων, ἐξ ὧν ὅπως δῆποτε ἐνδείξεις περὶ μὴ δηλώσεως ζώων δυνατόν νὰ προκύψωσι, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ δημάρχου συντασσόμενον πίνακα τῶν μηδόλως ἢ ἐλλιπῶς δηλωσάντων τὰ ζῶα τῶν κτηνοτρόφων.

724. Τίς δὲ ἡ ἀποδεικτικὴ ἰσχύς τῶν πρωτοκόλλων καὶ τῶν πινάκων ἐνώπιον τοῦ πταισματοδικείου ; Ὡς πράξεις ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων συντελοῦσαι πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος, πρέπει νὰ θεωρηθῶσι ὡς ἐκθέσεις, καὶ νὰ ὑπαχθῶσι εἰς τὸν κανόνα τοῦ ἄρθρου 134 Ποιν. Δικ. καθ' ὃν ἀποτελοῦσι περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς βεβαιουμένων γεγνόντων ἀπόδειξιν μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. Εἰς τοῦτο δὲν ἀντίκειται τὸ ἄρθρ. 12 ἐν τέλει, καθ' ὃ τὰ πρωτόκολλα ἀπαριθμήσεων ἔχουσι ἰσχὺν δημοσίων ἐγγράφων, διότι ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἀπόκειται ἡ ἀποδεικτικὴ δύναμις πάντων τῶν ἐγγράφων, (ἰδὲ ἀριθ. 523), ὅθεν καὶ τῶν περὶ ὧν πρόκειται. Τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 108 ἐδ. 2 τοῦ ΒΠ' νόμου, καθ' ὃ «ὡς μάρτυρες ἀναγκαῖοι τῆς παραλείψεως καλοῦνται, πλὴν τῶν ἄλλων, καὶ οἱ συντάξαντες τὸν κατὰ τὸ ἄρθρ. 102 πίνακα».

725. Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἐξάγεται ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τῶν πρωτοκόλλων τῆς ἀπαριθμήσεως, ἢ τῶν πινάκων τῶν ζώων ἐκάστου χωρίου, οὐδόλως εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἀδικήματος, ἀφοῦ καὶ ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 16 καὶ 107 τοῦ νόμου ΒΠ' ἐπιτρέπουσι καταγγελίας περὶ πράξεων, περὶ ὧν δὲν συνετάχθησαν πρωτόκολλα.

§ 6.

Προξενικοὶ ὑπάλληλοι.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

726. Τίνες αὐτῶν ἐκπληροῦσιν ἀνακριτικὰ καθήκοντα.
 726². Α) Προξενικοὶ ὑπάλληλοι ἐν γένει. Ἀδικήματα. Περιφέρεια.
 727. Πῶς ἀναπληροῦνται.
 728. Ἀνακριτικὴ αὐτῶν ἐξουσία.
 729. Ἰδιαιτέραι διατυπώσεις ἐπὶ ἐκθέσεων.
 730. Ἐπὶ ἐξετάσεως μαρτύρων.
 731. Ἐπὶ συλλήψεως καὶ φυλακίσεως κατηγορουμένων.
 732. Ἐπὶ ἀπολύσεως ἐπὶ ἐγγυήσει.
 732². Ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας.
 733. Πέρας ἀνακρίσεων περαιτέρω ἐνέργειαι εἰσαγγελέως.
 733². Β) Εἰδικὰ προξενικὰ δικαστήρια. Δικαιοδοσία αὐτῶν.
 733³. Περιφέρεια καὶ ἀνακριτικοὶ ἐν αὐτῇ ὑπάλληλοι.
 733⁴. Πρόξενοι περιφερείας. Ἐμμισθοὶ πάρεδροι δικασταί.
 733⁵. Σχέσεις γεν. προξένων πρὸς τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ ἀνακρ. ὑπάλληλους.
 733⁶. Πέρας ἀνακρίσεων. Ἐνέργειαι γενικοῦ προξένου.
 733⁷. Προξενικὸν συμβούλιον. Συγκρότησις, ἔργα, βουλευματα, ἔνδικα μέσα.
 734. Γ) Κακουργιοδικεῖον Ἀλεξανδρείας. Δικαιοδοσία.
 734². Ἀνάκρισις ἐν Αἰγύπτῳ.
 734³. Πέρας αὐτῆς. Ἔργα τοῦ ἐκπληροῦντος ἔργα εἰσαγγελέως.
 734⁴. Ἔργα τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ προξενικοῦ συμβουλίου.
 734⁵. Ἔργα τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις ἐφέταις εἰσαγγελέως.
 734⁶. Πῶς διεξάγεται ἡ ἀνάκρισις ἐπὶ πλημμελημάτων.
 734⁷. Ἰδιωτικὴ κατηγορία ἐπὶ κακουργημάτων.
 734⁸. Ἐξαίρεσις προξεν. ὑπάλληλων. Ἀγωγή κακοδικείου.
 734⁹. Ὑπάγονται εἰς ἰδιάζουσιν δικαιοδοσίαν.

726. Ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν ἡμετέρων προξένων, (καὶ ὑπὸ τὴν λέξιν ταύτην ἐννοοῦμεν καὶ τοὺς γενικοὺς προξένους καὶ τοὺς ὑποπροξένους), διέπεται νῦν ὑπὸ τοῦ νόμου ΧΝΣ' τῆς 22 Δεκεμβρίου 1877, κωδικοποιήσαντος ἅπαντας τοὺς προγενεστέρους νόμους, τροποποιηθέντος δὲ διὰ διαφορῶν νεωτέρων νόμων, καὶ ἰδίως τοῦ ΑΦΛΔ' τῆς 28 Μαΐου 1887, καὶ τοῦ ΑΦΟΕ' τῆς 8 Μαΐου 1891. Καὶ κατὰ μὲν τὸ

ἄρθρ. 123 τοῦ νόμου ΧΝΣ' ἅπαντες οἱ πρόξενοι ἀνεξαίρετως ἀνακρίνουσιν ἄνευ παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως κατὰ τὰς ἐν τῷ παρόντι νόμῳ διατάξεις, τὰς ἐντὸς τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων γενομένας ἀξιοποίητους πράξεις». Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 200 τοῦ αὐτοῦ, οἱ ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει πρόξενοι, (ἐν οἷς πρέπει νὰ περιληφθῶσι καὶ οἱ ἐν χώραις μὴ χριστιανικαῖς, διότι περὶ πάντων πραγματεύεται ὁ νόμος ἐν τῷ προκειμένῳ κεφαλαίῳ Β', ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 214), εἶναι ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ἀνακριτικοῦ ὑπάλληλοι ὡς πρὸς τὰ ὑφ' Ἑλλήνων πραττόμενα κακουργήματα καὶ πλημμελήματα. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 212 τοῦ αὐτοῦ νόμου, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΑΦΟΕ', τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲν ἐκπληροῖ ὁ μόνος ἐμμισθος πάρεδρος δικαστῆς, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ καὶ ἐν Σμύρνῃ, ὁ νεώτερος τῶν παρέδρων δικαστῶν.

Ἡ ἀνακριτικὴ διαδικασία διαγράφεται ἐν τοῖς μνησθεῖσι νόμοις ὁμοιομόρφως, μόνον ὅταν διεξάγεται ὑπὸ τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' οἱ περὶ αὐτῆς κανόνες τροποποιοῦνται, ὅταν διεξάγεται ὑπὸ τῶν ἐμμισθῶν παρέδρων δικαστῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτων, νέαν τροποποίησιν εἰσήγαγεν ὡς πρὸς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ διεξαγομένας ἀνακρίσεις ὁ νόμος ΒΡΛΕ' τῆς 5 Ἰανουαρίου 1893 περὶ συστάσεως κακουργιοδικείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὡς ἐκ τούτου θέλομεν διαπραγματευθῆ ἰδιαιτέρως πρῶτον περὶ τῆς ὑπὸ τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει διεξαγομένης ἀνακρίσεως, δεύτερον περὶ τῆς ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν προξενικῶν δικαστηρίων Κωνσταντινουπόλεως Σμύρνης καὶ Ἀλεξανδρείας διεξαγομένης, καὶ τρίτον περὶ τῶν τροποποιήσεων, αἵτινες εἰσήχθησαν ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν περιφέρειαν διὰ τοῦ ΒΡΛΕ' νόμου.

726.² Ἀπασαὶ αἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ μνησθεῖσαι προξενικαὶ ἀρχαὶ ἔχουσι δικαιοδοσίαν καὶ ἀρμοδιότητα πρὸς ἀνάκρισιν μόνων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν διαπραττομένων ὑπὸ Ἑλλήνων ἀδικημάτων, ὅθεν οὐχὶ τῶν ἐκτὸς αὐτῆς διαπραχθέντων, καὶ ἂν ὑποτεθῶσι συναφῇ. Τὸ ἄρθρ. 200 ἀπονέμει αὐτοῖς ἐξουσίαν πρὸς ἀνάκρισιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, ἀλλ' οὐδεὶς λόγος νὰ ἀποκλεισθῶσι τὰ πταίσματα, ἡ δὲ περὶ αὐτῶν σιωπὴ τοῦ ἄρθρ. 200 ἐξηγεῖται, ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἄρθρ. 186 ἀνέθηκεν ἤδη εἰς τὰς προξενικὰς ἀρχὰς καὶ αὐτὴν τὴν ἐκδίκασιν τῶν πταισμάτων, ἥτις συνεπάγεται ἀναγκαιῶς καὶ τὴν ἀνάκρισιν αὐτῶν.

Ἐκτείνεται δὲ ἡ περιφέρεια τῶν προξενικῶν ἀρχῶν, κατὰ τὸ ἄρθρ.

77 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, «ἐπὶ πᾶσαν τὴν χώραν, ἐφ' ἣν καὶ ἡ δικαιοδοσία τῆς ἀνωτάτης διοικητικῆς ἀρχῆς, τῆς ἐδρευούσης ὅπου καὶ ἡ » προξενική. Ἐξαιρεῖται δὲ αὐτῆς ἡ ἐν τῇ αὐτῇ περιφέρειᾳ χώρα, ἡ » ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ὑποδεστέρας ἐγγωρίου διοικητικῆς » ἐχούσης τὴν ἑδρὰν αὐτῆς ἐν ᾧ τόπῳ καὶ ἑτέρα Ἑλληνικὴ προξενικὴ » ἀρχή». Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης, συνδυαζομένης καὶ μετὰ τὸ ἄρθρ. 81 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, καθ' ὃ «οὐδεμία προξενικὴ ἀρχὴ ὑπάγεται εἰς » τὸν ἑλεγχον τῆς ἀνωτέρας ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνατεθειμέ- » νων αὐτῇ καθηκόντων, περὶ ὧν μόνον ὁδηγίας δύνανται νὰ λάβῃ » παρ' αὐτῶν», πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καὶ οἱ γενικοὶ πρόξενοι μόνον ἐν τῇ ἀμέσῳ ὑπ' αὐτοῦς ὑπαγομένη περιφέρειᾳ δύνανται νὰ ἐκπληρώσωσιν ἀνακριτικὰ καθήκοντα, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ περι- » φερείᾳ ἄλλης προξενικῆς ἀρχῆς ὑπ' αὐτοῦς διατελούσης, ὡς ἀπεφάνθη ποτὲ ὁ Ἄρ. Πάρος (ἀπ. 3 : 44).

727. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 200 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, ἐν περιπτώσει χηρείας τῆς θέσεως, ἢ ἀπουσίας, ἢ κωλύματος τῶν προξένων, τὰ ἀνακριτικὰ αὐτῶν καθήκοντα ἐκπληροῦσιν οἱ τακτικοὶ αὐτῶν ἀναπληρωταί. Τίνες οἱ τοιοῦτοι, προσδιορίζει τὸ ἄρθρ. 22 τοῦ νόμου ΧΝΣ', καθ' ὃ τοὺς γενικοὺς προξένους ἢ προξένους ἀναπληροῦσιν οἱ γραμματεῖς καθ' ἅπαντα αὐτῶν τὰ καθήκοντα. Καὶ ἂν μὲν ὑπάρχῃσι πλείονες γραμματεῖς, ἀμφίβολον εἶναι, ἂν, πλὴν τοῦ πρώτου γραμματέως, δύνανται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν πρόξενον καὶ ὁ δεύτερος γραμματεὺς, καὶ μᾶλλον ἀποφατικῶς πρέπει νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι, ὅταν ἐξεδόθῃ ὁ νόμος ΧΝΣ' οὐδαμοῦ ὑπῆρχον δεύτεροι γραμματεῖς, ἐπομένως μόνον τοὺς πρώτους εἶχεν ὑπ' ὅψιν τὸ ἄρθρ. 22, ὁ δὲ κατόπιν ἐκδοθεὶς νόμος ΑΣΙΓ' τῆς 19 Ἰουλίου 1885, καὶ προίδων τὴν περίπτωσιν τοῦ κωλύματος τοῦ πρώτου γραμματέως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει προξενικοῦ γραφείου, ἀνέθηκεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς πρεσβείας, τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, νὰ διορίσῃ ὡς προσωρινὸν ἀναπληρωτὴν ἓνα τῶν ἐν τῷ γραφείῳ γραμματέων δευτέρας τάξεως, εἴτε ἕτερον ὑπ᾿ ἄλλῳ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος ΑΦΟΕ' τοῦ 1891, τροποποιήσας τὸ ἄρθρ. 23 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, οὐδόλωςπραγματεύεται περὶ δευτέρου γραμματέως προξενίου. Ἐν τούτοις ἀντίθετον γνώμην ὑπεστήριξε τὸ νομικὸν συμβούλιον διὰ τῆς ἀπὸ 3 Ἰανουαρίου 1887 γνωμοδοτήσεώς του, καθ' ἣν, κωλυμένου τοῦ πρώτου γραμματέως, ἀναπληροῖ τὸν πρόξενον καὶ ὁ δεύτερος.

Κατὰ τὸ ἄρθ. 16 ἐδ. 3 τοῦ νόμου ΒΤΑΕ' τῆς 27 'Ιουλίου 1895 περὶ μεταρρυθμίσεως κτλ., ἀπόντα ἢ κωλύμενον τὸν ἐν 'Αλεξανδρείᾳ Γενικὸν Προξένον δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ ὁ γραμματεὺς δευτέρου τάξεως, ἐν περιπτώσει κωλύματος τοῦ γραμματέως πρώτης τάξεως, ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τινὰ τῶν καθηκόντων τοῦ γεν. προξένου, ἐν οἷς δὲν περιλαμβάνονται τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα.

Ἄν δὲ ἐν τῷ προξενεῖῳ δὲν ὑπάρχῃ ἐκ τοῦ νόμου γραμματεὺς, ὡς συμβαίνει πάντοτε ἐν τοῖς ὑποπροξενείοις, τότε, ἐπὶ μὲν ἐμμίσθων γενικῶν προξένων, προξένων καὶ ὑποπροξένων, τὸν ἀναπληρωτὴν διορίζει τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, τῇ προτάσει αὐτῶν, ἣν ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰς τὴν θέσιν των ἐγκαταστάσεως· ἐπὶ δὲ ἀμίθων γενικῶν προξένων, προξένων καὶ ὑποπροξένων, ἀναθέτουσιν οὗτοι τὴν προσωρινὴν διεύθυνσιν εἰς τινὰ τῶν ἐν τῇ ἑδρᾷ τῶν ἐπισημοτέρων Ἑλλήνων ἐμπόρων, ἢ ἀλλοδαπῶν ἐν ἐλλείψει Ἑλλήνων (ἄρθρ. 23)· ὁ δὲ τοιοῦτος ὀρκιζόμενος κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ΧΝΣ ἀναλαμβάνει τὰ προξενικὰ καθήκοντα.

Ἐχει ὁμως τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν τὸ δικαίωμα, ὡςάκις ἤθελε κρίνει σκόπιμον, νὰ ἀναθέτῃ ἀπ' εὐθείας τὴν προσωρινὴν διεύθυνσιν αἰουδήποτε γενικοῦ προξενείου, προξενείου ἢ ὑποπροξενείου εἰς τινὰ τῶν εἰς αὐτὸ ὑπαγομένων ὑπαλλήλων τῆς κεντρικῆς διπλωματικῆς ἢ προξενικῆς ὑπηρεσίας, τῶν διὰ Β. Διατάγματος διοριζομένων, ἐξαίρεσει τῶν ἀκολουθῶν (ἄρθρ. 25 αὐτ.).

Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἐκτάκτου κωλύματος, ὁ νόμος προέβλεψεν ἰδιαιτέρως περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ προϋστάμενος τῆς προξενικῆς ἀρχῆς δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων, διατάξας, ὅτι τότε δύναται, ἐπὶ τῇ ἀποχρώντως ἡτις-λογημένη αἰτήσει αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, νὰ διορισθῇ διὰ Β. Διατάγματος ὡς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος εἰς, καὶ ἐν ἀνάγκῃ δύο, ἐκ τῶν διαμενόντων ἐν τῇ ἑδρᾷ τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἐγκρίτων, καὶ ὅσον ἐνεστὶ καταλλήλων Ἑλλήνων. Καὶ οἱ οὕτω διοριζόμενοι, διδόντες ἐνώπιον τοῦ προϊσταμένου τῆς προξενικῆς ἀρχῆς τὸν ὄρκον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἔχουσι τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν προξενικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, πλὴν τῶν εἰς τὴν προφυλάκισιν καὶ τὴν ἀπόλυσιν δι' ἐγγυήσεως ἀναφερομένων, ὡς πρὸς τὰς ὁποίας ὀφείλουσι νὰ ἐνεργῶσι κατὰ τὰς παραγγελίας τοῦ προϊσταμένου τῆς προξενικῆς ἀρχῆς (ἄρθρ. 211 αὐτ.).

Ἄλλὰ καὶ οἰκοθεν δύναται ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν νὰ ἀναθέσῃ διὰ Β. Διατάγματος, ἐν ἀνάγκῃ παρ' αὐτοῦ ἐκτιμηθησομένη, τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, ἢ ἐν χώραις μὴ χριστιανικαῖς εἰς ἕτερον ὑπάλλληλον ὑπαγόμενον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ἢ εἰς τὸ τῆς δικαιοσύνης, συνεννοούμενος τότε μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ὑπουργοῦ (ἄρθρ. 214 αὐτόθι).

Τέλος οἱ ἐκπληροῦντες ἀνακριτικὰ καθήκοντα προξενικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἀναθέσωσιν εἰς ἄλλους ὑπαλλήλους τοῦ γραφείου των τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν ἔργων, ὅταν πρόκηται νὰ ἐνεργηθῶσι μὲν ἐν τῇ περιφερείᾳ των, ἀλλὰ μακράν τῆς ἐδρας αὐτῶν (ἄρθρον 205 αὐτόθι).

728. Οἱ ἐκπληροῦντες ἀνακριτικὰ καθήκοντα προξενικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουσι κατὰ τὸ ἄρθρ. 200 τοῦ ΧΝΣ' νόμου «τὸ δικαίωμα καὶ »τὴν ὑποχρέωσιν, ἄνευ παραγγελίας τῶν εἰσαγγελέων, νὰ ἐπιχειρῶσι »πάντα τὰ πρὸς βεβαίωσιν τῆς πράξεως, καὶ πρὸς συλλογὴν τῶν περὶ »τοῦ πράξαντος ἀποδείξεων ἀπαιτούμενα, καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἀνακρι- »τικὴν πρᾶξιν, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καθόσον »δὲν γίνεται διὰ τοῦ παρόντος νόμου ῥητὴ τροπολογία τῶν διατάξεων »αὐτῆς.» Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης προκύπτει, ὅτι εὐρυτάτη εἶναι ἡ ἀνακριτικὴ ἐξουσία τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων, ὡς καὶ ἡ τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀνακριτῶν, ἔχουσι μάλιστα μείζονα τούτων ἐλευθερίαν ἐνεργείας, διότι δὲν ὑπάρχει παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελεὺς, οὔτε ὑπεράνω αὐτῶν δικαστικὸν συμβούλιον. Ὅθεν δύναται ὁ ἐκπληρῶν ἀνακριτικὰ καθήκοντα προξενικὸς ὑπάλληλος, οὐ μόνον πάσας τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις νὰ ἐνεργήσῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν προφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου νὰ διατάξῃ, καὶ περὶ τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπολύσεως αὐτοῦ ν' ἀποφανθῇ. Μόνος ὁ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 211 τοῦ ΧΝΣ' νόμου πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀνακριτικῶν καθηκόντων διορισθεὶς πολίτης Ἕλλην δὲν ἔχει, ὡς εἵπομεν, τὰ δύο τελευταῖα δικαιώματα, ὀφείλων ἐν περιπτώσει προφυλακίσεως, ἢ προσωρινῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπολύσεως τοῦ κατηγορουμένου, νὰ ἐνεργῇ κατὰ παραγγελίαν τοῦ προϋσταμένου τῆς προξενικῆς ἀρχῆς.

729. Εἵπομεν, ὅτι οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι ἐκπληροῦσι τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καθόσον δὲν ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τῶν προξενικῶν νόμων. Ὅθεν πρέπει νὰ διεξέλθωμεν τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς λαμβάνει χώραν τοιαύτη τροποποίησις.

Πᾶσα ἀνακριτικὴ πρᾶξις τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων γίνεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ γραμματέως τῆς προξενικῆς ἀρχῆς, ὅπου δὲ τοιοῦτος δὲν ὑπάρχει, ἢ κωλύεται, δύναται ὁ προϊστάμενος τῆς προξενικῆς ἀρχῆς νὰ ἀναθέσῃ τὰ καθήκοντα τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως εἰς ὃν τινα ἐγκρίνῃ πολίτην Ἑλληνα, ὅστις, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του, ὁμνύει τὸν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ὄρκον (ἄρθρ. 27 τοῦ ΧΝΣ' νόμου). Δύναται δὲ προσέτι ὁ προϊστάμενος τῆς προξενικῆς ἀρχῆς νὰ προσλάβῃ ὡς γραμματέα καὶ τὸν παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν διωρισμένον ἐν τῷ προξενεῖῳ γραφέα, ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτος (ἄρθρ. 28 αὐτ.). ἐπομένως ἐγκύρως δύναται οὗτος νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ τοῦ γραμματέως καθήκοντα, καὶ ὅταν ὁ γραμματεὺς, ἀναπληρῶν τὸν πρόξενον, ἐκπληροῖ ἀνακριτικὰ καθήκοντα (ἀπ. 37 : 93). Ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν δύναται νὰ ἀναθέσῃ διὰ Β. Διατάγ. τὰ καθήκοντα τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων εἰς ὑπάλληλον ὑπαγόμενον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ἢ εἰς τὸ τῆς Δικαιοσύνης, συνεννοούμενος πρὸς τοῦτο μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ὑπουργοῦ (ἄρθρ. 214 αὐτ.).

Ἐν περιπτώσει ἐλλείψεως, ἢ κωλύματος τοιούτων γραμματέων, προσλαμβάνονται δύο μάρτυρες δυνάμενοι νὰ ὑπογράψωσι, καὶ ἂν δὲ ᾖ τούτο δυνατόν, προσλαμβάνονται καὶ ἀγγράμματοι, γινομένης μνείας ἐν τῇ ἐκθέσει. Ἐν ἐλλείψει καὶ τοιούτων, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος συντάσσει καὶ μόνος του τὴν ἐκθεσιν, βεβαιῶν ἐν αὐτῇ τὴν ἑλλειψιν ταύτην (ἄρθρ. 204 αὐτ.).

730. Τοὺς ἡμεδαποὺς μάρτυρας κλητεύει ἐνώπιόν του ὁ προξενικὸς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐγγράφως ἢ προφορικῶς διὰ κλητῆρος εἰς ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν, ἂν δὲ ἀπειθῇσωσι, διατάσσει τὴν διὰ βίας προσαγωγὴν των. Ὡς πρὸς τοὺς ἄλλοδαποὺς μάρτυρας συμμορφοῦται πρὸς τὰς ἐπιτοπίους συνηθείας (ἄρθρ. 203 αὐτ.).

Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἐνὸρκως κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 Ποιν. Δικ. καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ, εἰ δυνατόν, τῶν κατηγορουμένων, ὧν αἱ παρατηρήσεις καταχωρίζονται ἐν τῇ ἐκθέσει. Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δύναται, ἂν θεωρήσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, νὰ ἐξετάσῃ τοὺς μάρτυρας κατ' ἰδίαν, ἀλλ' ὀφείλει τότε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν καὶ παρόντος τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 204 ἐδ. 4 καὶ 5 αὐτ.). ἐν τούτοις ἡ παραδίαισις τῆς διατάξεως ταύτης, ὡς μὴ διατασσομένης ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, δὲν συνεπάγεται ἀναίρεσιν (ἀπ. 206 : 75).

Ὅταν παρασταθῇ ἀνάγκη διερμηνέως, ἂν δὲν ἦναι οὗτος ἐκ τῶν παρὰ τῷ προξενεῖῳ διωρισμένων, δίδει ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου τὸν ἕξ ὅρκον. «ὀρκίζομαι νὰ ἐκπληρώσω πιστῶς τὰ ἔργα τοῦ διερμηνέως.» Ἀλλ' ἂν τὸ θρησκευτικὸν δόγμα τοῦ διερμηνέως ἀντίκηται εἰς τὸν ἀνωτέρω τύπον τοῦ ὅρκου, ἢ εἰς τὴν ὀρκωμοσίαν αὐτοῦ, ὁ ὅρκος ἰδεται κατὰ τὸν τύπον τοῦ οἰκείου αὐτοῦ θρησκευματος, ἢ γίνεται γενεῖα ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ὀρκοληψίας περὶ τῆς ἀνωμότου βεβαιώσεως τοῦ μὴ ὀρκισθέντος διερμηνέως (ἄρθρ. 204 ἐδ. τελευτ. ἐν συνδ. μὲ ἄρθρ. 164 καὶ 157 αὐτ.).

731. Τοὺς κατηγορουμένους κλητεύει ὁ προξενικὸς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὡς καὶ τοὺς μάρτυρας, καὶ ἐν ἀπειθείᾳ διατάσσει καὶ τούτων τὴν βιαιάν προσαγωγὴν (ἄρθρ. 203 αὐτ.). Περὶ συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως αὐτῶν δὲν περιέχει σαφεῖς διατάξεις ὁ ΧΝ^ς νόμος, καὶ τοὶ ἐπανελημμένως τροποποιηθεῖς. Τὸ ἄρθρ. 201 πραγματεύεται περὶ τῶν περιπτώσεων τῆς προφυλακίσεως, προσθέτει δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐδαφίῳ, ὅτι ὁ προφυλακισθεὶς ἐξετάζεται τὸ βραδύτερον ἐντὸς 24 ὥρων, ἐξ οὗ ἡδυνάτῃ τις νὰ ὑπολάβῃ, ὅτι ἡ προφυλάκις δύναται νὰ διαταχθῇ καὶ πρὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων. Ἐν τούτοις, ἐκ τῆς γενικῆς παραπομπῆς τοῦ ἄρθρ. 200 εἰς τοὺς ὀρισμοὺς τῆς Ποιν. Δικονομίας ἔπεται, ὅτι ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῶν προξενικῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τὰ περὶ συλλήψεως ἐν ἀριθ. 560 καὶ ἐπομ. ἐκτεθέντα. Ὅθεν προκειμένου περὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων, ἢ προκαλοῦντων τὴν προφυλάκισιν, ὁ προξενικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ ἐκδώσῃ ἐνταλμα συλλήψεως κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, καθ' οὗ ὑπάρχουσιν ἐνδείξεις. Ἀμα δὲ ὡς συλληφθῇ οὗτος, νὰ καταλάβῃ καὶ καταγράψῃ ὅσα πράγματα εὐρεθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ, δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πειστήρια, συντάσων παραχρῆμα περὶ τούτου ἔκθεσιν, καθ' ἧς ῥητῶς διατάσσει καὶ τὸ ἄρθρ. 203 ἐδ. 4 τοῦ ΧΝ^ς νόμου. Εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου πρέπει νὰ προβῇ ἐντὸς 24 ὥρων κατὰ τὴν μνησθεῖσαν διατάξιν τοῦ ἄρθρ. 201 ἐδ. 1 αὐτ. ἐντὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν προσαγωγῆς του ὀφείλει κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος ἢ νὰ τὸν ἀπολύσῃ, ἢ νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἐνταλμα προφυλακίσεως. Δύναται δὲ νὰ ἐκδώσῃ τοιοῦτον εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 207 καὶ 208 Ποιν. Δικονομίας, ἂν ὑπάρχωσιν ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου.

732. Τὸ ἄρθρ. 202 τοῦ ΧΝ^ς νόμου ἐπιτρέπει εἰς τὸν προξενικόν

ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, ὁσάκις ἡ ὑπάρχει ἀφορμὴ προφυλακίσεως, ἡ προεφυλακίσθη ἤδη ὁ κατηγορούμενος, νὰ διατάσῃ, ἐν οἰκδήποτε καταστάσει τῆς προανακρίσεως, τὴν προσωρινὴν ἀπόλυσιν αὐτοῦ, ἐὰν δώσῃ οὗτος ἀξιοχρεῶν ἐγγύησιν, ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου προσδιοριστέαν κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἄρθρ. 240 ἐδ. 2 καὶ 3 Ποιν. Δικονομίας (ἰδὲ ἀνω ἀριθ. 596), ὅτι θέλει παρασταθῇ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὴν ἀνακριτικὴν καὶ εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν, καὶ διορίζει ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἀντίκλητον, πρὸς ὃν γίνονται ὅλαι αἱ κατὰ τὴν ἀνάγκησιν συμπέπτουσαι ἀνακοινώσεις (ἄρθρ. 202 τοῦ ΧΝΣ' νόμου). Ἡ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις ἀπαγορεύεται εἰς ὅσας περιπτώσεις καὶ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ· μίαν μόνην περίπτωσιν παραλείπει τὸ ἄρθρ. 202 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, ἥγουν ὅταν πρόκηται κίνδυνος συνεννοήσεως, περὶ ἧς τὸ ἄρθρ. 236 ἐδ. 4 Ποιν. Δικονομίας, ὥστε, καίτοι ὑπάρχοντος τοιούτου κινδύνου, ἐπιτρέπεται ἡ ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπόλυσις· ἀλλὰ τότε πρὸς τί διατάσσεται προφυλάκισις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; ἡ χρηρήγησις τῆς ἐγγυήσεως ἐξαλείφει τάχα τὸν κίνδυνον τῆς συνεννοήσεως;

Καὶ τὸ ἄρθρ. 202 ἐδ. 2 ΧΝΣ' νόμου, ὁ προϊστάμενος τῆς προξενικῆς ἀρχῆς δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν περὶ προσωρινῆς ἀπολύσεως τοῦ κατηγορουμένου διαταγὴν του, καὶ νὰ φυλακίσῃ αὐτὸν ἐκ νέου, εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 245 ἐδ. 1—3 Ποιν. Δικ. Πραγματεύεται δὲ ὁ νόμος περὶ προϊσταμένου προξενικῆς ἀρχῆς, καὶ οὐχὶ περὶ ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει, διότι, ὡς εἶδομεν, ὁ ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τοῦ προξένου διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑλληνικῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων πολίτης Ἑλλήν δὲν ἔχει δικαίωμα οὔτε τὴν προφυλάκισιν νὰ διατάξῃ, οὔτε περὶ τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπολύσεως νὰ ἀποφανθῇ (ἄρθρ. 211 τοῦ ΧΝΣ' νόμου).

732.² Τὸ ἄρθρ. 215 τοῦ ΧΝΣ' νόμου εἰσήγαγε ῥητῶς τὴν ἰδιωτικὴν κατηγορίαν ἐνώπιον τῶν προξενικῶν δικαστηρίων. Κατ' αὐτὸ αὐτὰ περὶ ἰδιώτου κατηγοροῦ ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ ἀναφερόμενα ἐφαρμόζονται καὶ ἐνώπιον τῶν προξενικῶν ποινικῶν δικαστηρίων, καθ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὸν παρόντα νόμον». Ὑπῆρχον δὲ τότε τοιαῦτα ποινικὰ δικαστήρια τὰ δικάζοντα τὰ πταίσματα προξενικά, καὶ τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Σμύρνῃ εἰδικὰ προξενικά δικαστήρια, δικάζοντα τὰ πλημμελήματα. Διὰ τοῦτο ὁ νόμος ΑΓΘΕ', διαγράψας πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἄρθρ. 215 τὰς διατυπώσεις τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας, πραγματεύεται μόνον περὶ πται-

σμάτων καὶ πλημμελημάτων. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ἡ περὶ ιδιωτικῆς κατηγορίας δήλωσις κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, πλὴν τῶν ἀνωτέρω πόλεων, γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ γενικοῦ προξενείου, προξενείου, ἢ ὑποπροξενείου, πρὸς ὃν δίδεται ἡ ἐγγύησις, περὶ δὲ τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ ἀξιοχρέου αὐτῆς ἀποφασίζει ὁ προϊστάμενος τῆς προξενικῆς ἀρχῆς.

733. Μετὰ τὸ πέρας τῆς προανακρίσεως ταύτης ἀποστέλλεται διὰ πρώτης εὐκαιρίας ἡ δικογραφία, ὁ κατηγορούμενος, ἂν ᾖ ἡμιπροφυλακισμένος, καὶ τὰ ὑπάρχοντα τυχόν πειστήρια εἰς τὸν κατὰ τὸ ἄρθρ. 188 τοῦ ΧΝ^ς νόμου ἀρμόδιον εἰσαγγελέα (ἄρθρ. 206 αὐτ.) (ἴδε ἄνω ἀριθ. 347). Ἐπὶ δὲ πειρατείας καὶ ναυταπάτης ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ περὶ αὐτῶν νόμου τῆς 30 Μαρτίου 1845.

Λαβὼν ὁ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἰσαγγελεὺς τὴν δικογραφίαν, εἰ μὲν προφυλακίσθῃ ὁ κατηγορούμενος, ὀφείλει νὰ ἀποστείλῃ αὐτὴν πρὸς τὸν ἀνακριτὴν, ὅτε τὸ ἔνταλμα τῆς φυλακίσεως τοῦ προξενικοῦ ὑπαλλήλου ἀπόλλυσι τὴν ἰσχύν του, θεωρεῖται ὡς ἀπλοῦν ἔνταλμα συλλήψεως, καὶ ἀπόκειται εἰς τὸν ἀνακριτὴν νὰ ἐνεργήσῃ τὰ περαιτέρω. Ἄν δὲ ὁ κατηγορούμενος δὲν προφυλακίσθῃ, ὁ εἰσαγγελεὺς εὕρισκεται εἰς οἶαν θέσιν καὶ ὅταν παρ' ἄλλου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου λαμβάνει προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν, ἤγουν τὴν τοῦ 160 Ποιν. Δικ.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν τὴν ἐξαιρετικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 209 τοῦ ΧΝ^ς νόμου, καθ' ἣν ἐπὶ πλημμελημάτων δύναται ὁ μὴ προφυλακισθεὶς, ἢ ὁ δι' ἐγγυοδοσίας ἀπολυθεὶς κατηγορούμενος νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ διὰ πληρεξουσίου.

733.² Ὑπὸ τοιοῦτους κανόνας διεξάγεται ἡ ἀνάκρισις ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος καὶ ἐν μὴ χριστιανικαῖς χώραις ἡμετέρων προξένων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ἐν ἄλλοις κράτεσιν, ὅταν πρόκηται περὶ τῶν ἐντὸς ἐλληνικῶν πλοίων διαπραττομένων κολασίμων πράξεων. Ἄλλ' ἡ ἰδρυσις ἐιδικῶν προξενικῶν δικαστηρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Σμύρνῃ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ προεκάλεσε τροποποίησιν τῶν κανόνων τούτων.

Τὰ δικαστήρια ταῦτα, κατὰ τὸ ἄρθρον 189 τοῦ ΧΝ^ς νόμου ἀδικῶσι κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τὰ ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, ἢ τὰ ἐπὶ πλοίων, φερόντων ἐλληνικὴν σημαίαν πραττόμενα παρ' Ἑλλήνων πλημμελήματα, ἐφόσον δὲν ἀντίκεινται τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα, ἢ αἱ διπλωματικαὶ συμβάσεις. Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ

μὲν οὐδείς ὑπάρχει, καθόσον γνωρίζω, περιορισμός τῆς ἐξουσίας τοῦ ἡμετέρου προξενικοῦ δικαστηρίου τοῦ δικάζειν τὰ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διαπραττόμενα ἀδικήματα. Ἐν τῷ λοιπῷ ὁμως Ὁθωμανικῷ κράτει οἱ Ἕλληνες δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ποινικῶν δικαστηρίων, ὅταν διαπράξωσιν ἀθέμιτον πρᾶξιν κατὰ Ὁθωμανοῦ ὑπηκόου, ἐπομένως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ προξενικά ἡμῶν δικαστήρια δὲν δύνανται νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διαπραχθέντων πλημμελημάτων.

Περὶ τῶν συναιτίων τοῦ πλημμελήματος δὲν προέβλεψεν ὁ νόμος, ἀλλ' ἀφοῦ εἰς τὰ προξενικά δικαστήρια ὑπεβλήθησαν μόνα τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν παρ' Ἑλλήνων διαπραττόμενα πλημμελήματα, ἐπεταί ὅτι μόνοι οἱ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πλημμελήματος ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ εὐρισκόμενοι συναίτιοι δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ἐνώπιόν των. Τοῦτο ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ΒΡΛΕ' τῆς 23 Ἰανουαρίου 1893 περὶ συστάσεως κακουργιοδικείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ νόμου. Τούναντιον ὁ νόμος ΧΝΣ' προέβλεψε περὶ συναφῶν ἀξιοποιῶν πράξεων ἐν ἄρθρῳ 190, καθ' ὃ τὸ προξενικὸν δικαστήριον δύναται νὰ διατάξῃ τὸν χωρισμὸν, ἔνεκεν ἰδιαιτέρων λόγων ἀφιεμένων εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ἐνῷ κατὰ τὸ ἄρθρ. 33 Ποιν. Δικ. καὶ ἡ ἔνωσις αὐτῶν γίνεται μόνον, ὅταν ταῦτο δὲν φέρῃ βλάβην (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 378). Φρονοῦμεν, ὅτι ἐξ ἀβλεψίας περιελήφθη ἡ διάταξις ἐκείνη τοῦ ἄρθρ. 190, καὶ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ προξενικὸν δικαστήριον συναφῆς ἀξιοποινος πρᾶξις, εἰμὴ ὅταν καὶ αὕτη ἐξετελέσθῃ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου. Τοῦτο ἐπίσης ῥητῶς διέταξε τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ μνησθέντος ΒΡΛΕ' νόμου.

733³. Τὴν τοπικὴν ἔκτασιν τῆς δικαιοδοσίας ἐκάστου τῶν εἰδικῶν προξενικῶν δικαστηρίων, ἥτοι τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ, προσδιορίζει τὸ ἄρθρ. 142 τοῦ ΧΝΣ', ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ νόμου ΑΓΘΕ'. Περιλαμβάονται δὲ ἐν αὐτῇ, ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ προξενείου, πολλὰ προξενεῖα καὶ ὑποπροξενεῖα ἔχοντα ἰδίαν ἑκάστον περιφέρειαν. Ὅθεν ἐξεταστέον, πῶς διεξάγονται αἱ ἀνακρίσεις καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν τοῦ εἰδικοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου. Περὶ τούτου ὑπάρχουσιν ἐν τῷ νόμῳ ΧΝΣ' αἱ ἐξῆς διατάξεις.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 212 «ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα ἐκπληροῖ ὁ ἐμμισθος πάρεδρος δικαστῆς, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ καὶ ἐν Σμύρνῃ ὁ νεώτερος τῶν παρέδρων δικαστῶν. Ἀπόντα ἡ κω-

«λυόμενόν τινα τούτων ἀναπληροῖ ὁ γενικός πρόξενος, ἢ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀναπληρωτής. Ἐν τῇ περιπτώσει ὁμως ταύτῃ δὲν δύναται οὗτος νὰ ἐκπληροῖ συνάμα καὶ χρῆν εἰσαγγελέως». Κατὰ τὸ ἄρθρ. 213 «οἱ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν προξενικῶν δικαστηρίων Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Σμύρνης πρόξενοι ἢ ὑποπρόξενοι διατελοῦσι πάντοτε ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ἕκαστος ἐντὸς τῆς νιδίας αὐτοῦ περιφερείας, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐνεργοῦσιν εἴτε κατὰ παρχγγελίαν τοῦ ἐκπληροῦντος χρῆν εἰσαγγελέως παρὰ τῷ προξενικῷ δικαστηρίῳ, ἢ τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακριτοῦ, εἴτε καὶ ἐξ ἐπαγγελματος». Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 191, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΑΦΛΔ' τῆς 28 Μαΐου 1887, «ὁ διευθυντὴς τοῦ προξενικοῦ γραφείου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας, ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενικός πρόξενος, καὶ ὁ ἐν Σμύρνῃ γενικός πρόξενος, ἢ οἱ νόμιμοὶ αὐτῶν ἀναπληρωταί, ἐκπληροῦσι κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἐπ' ἀκροτηρίου τὰ κατήκοντα τοῦ εἰσαγγελέως παρὰ τῷ οἰκείῳ ἕκαστος δικαστηρίῳ». Τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 201 καὶ 202 ἐπὶ προσυλακίσεων ἢ ἐπὶ ἐγγυήτει ἀπολύσεων ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Σμύρνῃ ἀπαιτεῖται ἡ ἀκρόασις τοῦ εἰσαγγελέως, ἐν δὲ διαφωνίᾳ ἀποκρίνεται τὸ συμβούλιον. Τοιαῦτα εἶναι τὰ κείμενα τῶν νόμων, ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ὁποίων πρέπει νὰ λυθῶσι τὰ περὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀνακρίσεως ἀναρῶμενα ζητήματα ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Σμύρνῃ προξενικῶν δικαστηρίων, διότι ὡς πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ προξενικοῦ δικαστηρίου πρέπει, ὡς εἴρηται, νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ διὰ τοῦ νόμου ΒΡΛΕ' γινόμεναι τροποποιήσεις.

733⁴. Πρὸ πάντων ἐκ τοῦ ἄρθρου 213 σαφῶς προκύπτει, ὅτι οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν προξενικῶν δικαστηρίων πρόξενοι καὶ ὑποπρόξενοι διατελοῦσι πάντοτε ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, οἱ ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει συνάδελφοι αὐτῶν. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου εἰσαγγελλίου τοῦ ἄρθρου τούτου, καθ' ὃ, «περαιωθεῖσης τῆς ἀνακρίσεως, ἀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι τὴν δικογραφίαν ὅσον οἶόν τε τάχιον εἰς τὸν ἐκπληροῦντα χρῆν εἰσαγγελέως, ἐκτὸς ἂν ἡ πρᾶξις χαρᾶ κατηρίζεται ὡς κακούργημα, ὅτε ἀποστέλλουσι τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν ἀρμοδίον ἐν Ἑλλάδι εἰσαγγελέα, συμμορφούμενοι πρὸς τὰς ἀνωτέρω διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου».

Ἐπίσης ἐκ τοῦ ἄρθρου 212 σαφῶς προκύπτει, ὅτι οἱ ἐμισθοῖ

πάρεδροι δικασταί εκπληροῦσι τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα, ὅπως καὶ πάντες οἱ λοιποὶ ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει πρόξενοι, διότι οὐδεμίαν ὁ νόμος διαγράφει διάκρισιν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι τὸ ἄρθρ. 212 ὁμιλεῖ περὶ Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης καὶ Ἀλεξανδρείας, ὅθεν ἡδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι μόνον ἐντὸς τῶν πόλεων τούτων εκπληροῦσιν ἀνακριτικὰ καθήκοντα, ἀλλ' ἀφοῦ ὁ νόμος οὐδένα ἕτερον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον προσδιορίζει ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ γενικοῦ προξενίου, τὸν δὲ γενικὸν πρόξενον καλεῖ μόνον πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐμμίσθου παρέδρου δικαστοῦ, κωλυομένου, ὀφείλουμεν ἀναγκαίως νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ γενικοῦ προξενίου εἶναι ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὁ ἐμμίσθος πάρεδρος.

Εἶδομεν, ὅτι τὸν νεώτερον πάρεδρον θεωρεῖ ὁ νόμος ἀνακριτὴν ἐν Σμύρνῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ, ἐν τούτοις ὁ "Αρ. Πάγος δὲν ἐθεώρησεν ἄκυρον καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου ἐμμίσθου παρέδρου γενομένην ἀνάκρισιν (ἄπ. 205 : 93).

733⁵. Τίνες ἐν τούτοις αἱ σχέσεις τοῦ γενικοῦ προξένου πρὸς τοὺς εκπληροῦντας ἀνακριτικὰ καθήκοντα ἐμμίσθους παρέδρους, ἢ προξένους καὶ ὑποπροξένους τῆς περιφερείας τοῦ εἰδικοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου; Εἶδομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 191 οἱ γενικοὶ πρόξενοι εκπληροῦσι τὰ καθήκοντα τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ὡς μὲν εἶχε πρότερον τὸ ἄρθρ. 191, ἐξεπλήρουν ταῦτα παρὰ τῷ οἰκίῳ ἕκαστος δικαστηρίῳ, ἐξ οὗ ἡδύνατο νὰ ἐξαχθῇ, ὅτι μόνον ἐπ' ἀκροατήριον ἐξακουσιν αὐτὰ πρὸς ἐκδίκασιν τῶν πλημμελημάτων, ἀλλ' ὡς ἐτροποποιήθη τὸ ἄρθρον διὰ τοῦ νόμου ΑΦΛΔ' τοῦ 1887, εκπληροῦσιν αὐτὰ κατὰ τε τὸ στάδιον τῆς ἀνακρίσεως καὶ ἐπ' ἀκροατηρίου. Τίνα τὰ καθήκοντα τοῦ εἰσαγγελέως κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἀνακρίσεως ἐξήτασamen ἰδίως ἐν ἀριθ. 21 ἐπομ. 432 ἐπομ. 641 ἐπομ. 674 ἐπομ. εἶναι δὲ ἐν συνόψει τοιαῦτα ἢ ἔγερσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἢ παραγγελία πρὸς ἐνέργειαν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως καὶ ἢ ἐπιτήρησις τῶν ἐνεργούντων αὐτὴν, ἢ αὐτοπροσώπως ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως ἐνέργεια τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, καὶ τέλος ἢ παραγγελία πρὸς ἐνέργειαν κυρίως ἀνακρίσεως καὶ αἱ εἰς τὸν ἀνακριτὴν ὑποβαλλόμεναι αἰτήσεις πρὸς ἐπιτυχὴ αὐτῆς διεξαγωγὴν. Ἐξεταστέον, εκπληροῖ τὰ καθήκοντα ταῦτα ὁ γενικὸς πρόξενος; Δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι ἡ ἔγερσις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἀποκλειστικὸν δικαίωμα καὶ καθήκον τοῦ γενικοῦ προξένου, διότι, ὡς εἶδομεν, ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 213

ἐπιτρέπει τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος ἐνέργειαν τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ εἰδικοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου προξένων καὶ ὑποπροξένων. Τὸ ἄρθρ. 213 προβλέπει καὶ περὶ ἐνεργείας ἀνακρίσεως ὑπὸ τούτων κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἀνακριτοῦ, ἥτοι τοῦ ἐμμίσθου παρῆδρου δικαστοῦ, ἀλλ' αὕτη ἀφορᾷ βεβαίως εἰς ἀνακρίσεις ἐκκερμεῖς παρὰ τῷ ἀνακριτῇ, καὶ δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔγερσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἣν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαθέσῃ ὁ ἀνακριτὴς ἄνευ ῥητῆς διατάξεως τοῦ νόμου, ὅθεν κατὰ τὰς μὴ τροποποιουμένας ὡς πρὸς αὐτὸν διατάξεις τῆς Ποινικ. Δικον. πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς ἀνακρίσεις αὐτεπαγγέλτως, εἰμὴ ὅταν τὸ ἀδίκημα ᾖ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ὑπάρχῃ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀναβολῆς (ιδεὲ ἀριθ. 434 ἐπομ.).

Ἐπίσης δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναγνωρίσωμεν γενικὸν δικαίωμα τοῦ γενικοῦ προξένου πρὸς ἐποπτεῖαν τῶν ἐνεργούντων τὴν ἀνάκρισιν προξένων καὶ ὑποπροξένων τῆς περιφερείας τοῦ εἰδικοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου, διότι ἐκ ῥητῆς διατάξεως τοῦ νόμου προκύπτει, ὅτι διεξαχγούσιν οὗτοι τὴν ἀνάκρισιν ἄνευ εἰδοποιήσεως ἢ ἀναμίζεως τινος τοῦ γενικοῦ προξένου. Οὕτω κατὰ τὰ ἄρθρ. 201, 202 καὶ 215 τοῦ ΧΝΣ' νόμου καὶ τὰ περὶ προσωλαχίσεως, καὶ τὰ περὶ τῆς ἀπολύσεως ἐπὶ ἐγγυήσει καὶ ἀνακλήσεως αὐτῆς, καὶ τὰ περὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας ἀπορρασίζονται ὑπὸ τῶν προξένων καὶ ὑποπροξένων τῆς περιφερείας τοῦ εἰδικοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ Ὁθωμανικῷ κράτει συναδέλφων των ἄνευ ἀκρόασεως τινος ἢ εἰδοποιήσεως τοῦ γενικοῦ προξένου, ἐπ' δὲ κακουργημάτων ἀποστέλλουσιν οὗτοι τὴν δικογραφίαν ἀμέσως πρὸς τὸν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀρμόδιον εἰσαγγελέα (ἄρθρ. 213 ἐν τέλει αὐτ.). Τούναντίον πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν δικαίωμα ἀναμίζεως τοῦ γενικοῦ προξένου ὡς πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ ἐμμίσθου παρῆδρου διεξαχγόμενας ἀνακρίσεις, διότι καὶ ῥητῶς ἀπαιτεῖται ἡ ἀκρόασις αὐτοῦ ἐπὶ προσωλαχίσεως ἢ προσωρινῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπολύσεως, καὶ ἐπανειλημμένως γίνεται παραπομπή εἰς τὸ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικον. καθ' ὃ τὸ συμβούλιον ἀπορρασίζει ἐπὶ πάσης διαφωνίας (ἄρθρ. 192, 201, 202, 215 αὐτ.). Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων προκύπτει, ὅτι ὁ νόμος ἐκκλίνει τὰς μεταξὺ γενικοῦ προξένου καὶ ἐμμίσθου παρῆδρου δικαστοῦ σχέσεις κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀνακρίσεως, ὡς κανονίζονται αἱ μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ ἀνακριτοῦ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ διὰ τοῦτο, ἂν, κωλυομένου τοῦ ἐμμίσθου παρῆδρου, ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντά του ὁ γενικὸς προξένος ἢ ὁ ἀναπληρωτὴς του, δὲν δύ-

ναται οὗτος νὰ ἐκπληρώσῃ συνάμα καὶ χρέη εἰσαγγελέως (ἄρθρ. 212), ἀλλὰ ταῦτα θὰ ἐκπληρώσῃ ἕτερος ἐκ τῶν ἐχόντων κατὰ νόμον δικαίωμα. Ἐπαφῆκεν ὁμως ὅλως ἐλευθέρους πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ εἰδικοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου προξένους καὶ ὑποπροξένους, πλὴν τῆς παραγγελίας πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεως.

Τέλος ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸν γενικὸν πρόξενον τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοπροσώπου ἐνεργείας προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, διότι δὲν προκύπτει ἐκ τοῦ νόμου ΧΝΣ' τροποποιήσις τις τῶν περὶ τοῦτου διατάξεων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, τὸ ἐναντίον μάλιστα ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 193 ἐδ. 3, ὅπερ προσετέθη διὰ τοῦ νόμου ΑΦΟΕ' τοῦ 1891, καὶ καθ' ὃ «εἰς τὸν ἀναπληροῦντα χρέη εἰσαγγελέως ἐπιτρέπεται, ἵνα εἰσαγάγῃ ἀπ' εὐθείας τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον κατὰ τὸ ἄρθρ. 160 Ποιν. Δικονομίας», διότι πρὸς τοιαύτην εἰσαγωγὴν ἀναγκαῖα καθίσταται συνήθως προεισαγωγικὴ τις ἀνάκρισις τῆς ὑποθέσεως. Ἀλλὰ δύναται ὁ γενικὸς πρόξενος νὰ ἐνεργήσῃ τοιαύτην καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑτέρου προξενείου ἢ ὑποπροξενείου; Φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀποφατικὴ γνώμη ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 213, καθ' ὃ οἱ ἐν ταῖς περιφερείαις ταύταις πρόξενοι ἐνεργοῦσι τὰς ἀνακρίσεις αὐτεπαγγέλτως ἢ κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἐκπληροῦντος χρέη εἰσαγγελέως, ἥθελε δὲ ἀποτελέσει καὶ σύγχυσιν ἢ μετὰδοσις τοῦ γενικοῦ προξένου εἰς ξένην περιφέρειαν πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεως, ἣν εὐχερέστερον δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ παραγγελίαν ὁ ἐπιτόπιος πρόξενος ἢ ὑποπρόξενος.

733^b. Τὰ ἐκτεθέντα περὶ τῶν σχέσεων τοῦ γενικοῦ προξένου πρὸς τοὺς ἐνεργοῦντας τὴν ἀνάκρισιν τροποποιοῦνται ἐν μέρει μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς. Περὶ τούτου προβλέπουσι τὰ ἄρθρ. 192 καὶ 213 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τὴν ἀνάκρισιν ἐνῆργησεν ὁ ἑμμισθος πάρεδρος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ρητῆς μνείας τοῦ ἀνακριτοῦ, τὸ δὲ δεύτερον περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τὴν ἀνάκρισιν ἐνῆργησαν οἱ πρόξενοι ἢ ὑποπρόξενοι τῆς περιφέρειας. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 192, μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως ὁ ἀνακριτὴς παραπέμπει τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν ἐκπληροῦντα χρέη εἰσαγγελέως. Ἄν οὗτος ἐκ τῆς μελέτης τῆς δικογραφίας πεισθῇ, ὅτι αὕτη ἀφορᾷ εἰς κακούργημα, ὀφείλει, καὶ τοι σιωπῶντος τοῦ νόμου, νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀρ-

μόδιον εισαγγελέα, ὡς πράττουσι πάντες οἱ προξενικοὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, πλὴν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ἄν ἡ πρᾶξις ᾖται πλημμέλημα, καὶ πεισθῇ, ὅτι πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, τότε, ἡ φέρει ἐντὸς δέκα ἡμερῶν τὴν ὑπόθεσιν διὰ κλήσεως εἰς τὸ ἀκρατήριον, ἡ εἰσάγει ταύτην εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου, προτείνων τὴν παραπομπὴν τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκρατήριο. Ἄν πλημμέλημα μὲν ᾖται ἡ πρᾶξις, θεωρήσῃ δὲ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν, ὑποβάλλει ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος πρότασιν περὶ τοῦτου εἰς τὸ συμβούλιον. Ἄν τέλος ἐκ τῆς μελέτης τῆς δικογραφίας πεισθῇ, ὅτι ἡ πρᾶξις φέρῃ χαρκατήρα πταισματος, παρτέλπει τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν ἀρμόδιον πρόξενον, ὑποπρόξενον, ἡ πρόεδρον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου διὰ τὴν περαιτέρω ἐνέργειαν. Διαφωνοῦντος δὲ τοῦτου ὡς πρὸς τὸν χαρκατηρισμὸν τῆς πράξεως, ὑποβάλλεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὴν κρίσιν τοῦ συμβουλίου. Τοιαῦτα διατάσσει τὸ ἄρθρ. 192, ἀλλὰ ταῦτα πάντα προϋποθέτουσιν, ὅτι ἡ ἀνάκρισις εἶναι πλήρης, ὅθεν, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, δύναται ὁ ἐκπληρῶν χρεὴ εἰσαγγελέως νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν δικογραφίαν πρὸς συμπλήρωσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, καὶ ἐν διαφωνίᾳ τοῦτου νὰ εἰσαγγῇ αὐτὴν εἰς τὸ συμβούλιον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικονομίας.

Οἱ δὲ ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου πρόξενοι καὶ ὑποπρόξενοι ὀφείλουσι μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως νὰ ἀποστέλλωσι τὴν δικογραφίαν ὅσον ὅσον τε ταχέως εἰς τὸν ἐκπληροῦντα χρεὴ εἰσαγγελέως, ἂν ἡ πρᾶξις ᾖται πλημμέλημα, διότι ἂν ᾖται κακούργημα θὰ ἀποστέλλωσι τὴν δικογραφίαν εἰς τὸν ἀρμόδιον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἰσαγγελέα, ἂν δὲ πταῖσμα, θὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκδίκασιν αὐτῆς (ἄρθρ. 213, 186 τοῦ ΧΝ^Σ νόμου).

Περὶ τῶν περαιτέρω ἐργασιῶν τοῦ ἐκπληροῦντος ἔργα εἰσαγγελέως σιωπᾷ ὁ νόμος, ἐπομένως πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ὅσα καὶ ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν τὴν ἀνάκρισιν ἐνέργησεν ὁ ἐμισθὸς πάρεδρος, ἐπομένως δύναται ὁ ἐκπληρῶν χρεὴ εἰσαγγελέως νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν δικογραφίαν πρὸς συμπλήρωσιν εἰς τὸν πρόξενον ἡ ὑποπρόξενον, καὶ, ἂν οὗτος διαφωνῇ, νὰ ζητήσῃ τὴν λύσιν τῆς διαφωνίας παρὰ τοῦ συμβουλίου. Οὕτως ὁμως παράγεται ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ προξένου δικαίωμα τι ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων τοῦ προξένου ἡ ὑποπροξένου.

7337. Γνωρίζομεν οὕτω τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ὑπόθεσις ὑπο-

βάλλεται εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου κατὰ τε τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως καὶ μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς. Περὶ τῆς συγκροτήσεως αὐτοῦ οὐδὲν ὡς πραγματεύεται ὁ νόμος, ἐπομένως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι συμβούλιον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου εἶναι αὐτὸ τὸ προξενικὸν δικαστήριον συνερχόμενον ἐν συμβουλίῳ. Συγκροτοῦνται δὲ τὰ προξενικὰ δικαστήρια κατὰ τὸ ἄρθρ. 138 τοῦ ΧΝΣ' νόμου «ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ προέδρου, τοῦ ἐμμίσθου παρέδρου δικαστοῦ, καὶ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ Ἑλλήνων, » ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ προέδρου, ἐν δὲ Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Σμύρνῃ » ἐκ τῶν δύο ἐμμίσθων παρέδρων δικαστῶν, προεδρεύοντος τοῦ ἀρχαιότερου, καὶ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ Ἑλλήνων ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος. Ἀπαιτεῖται δὲ πάντοτε πρὸς νόμιμον συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου καὶ ἡ παρουσία τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 27 καὶ 28 δικαστικοῦ γραμματέως». Ἄλλ' ὅταν δὲν ὑπάρχῃ, ἡ κωλύεται ὁ πρόεδρος, ἡ ἐμμίσθός τις παρέδρος δικαστῆς, παραλαμβάνεται πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δικαστηρίου ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡ τοῦ προεδρεύοντος καὶ ἕτερος ἀναπληρωτῆς ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐγκριτωτέρων Ἑλλήνων (ἄρθρ. 139 αὐτ.), διότι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 140 αὐτοῦ, πρὸς νόμιμον καταρτισμὸν τῶν περὶ ὧν πρόκειται προξενικῶν δικαστηρίων ἀρκεῖ ἡ παρουσία τοῦ παρέδρου, ἡ ἑνὸς ἐμμίσθου δικαστοῦ προεδρεύοντος, τῇ προλήψει βεβαίως δύο ἐτέρων ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐγκριτωτέρων Ἑλλήνων.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἔργα τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως, τὸ ἄρθρ. 192 τοῦ ΧΝΣ' παραπέμπει εἰς τὸ ἄρθρ. 251 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τὸ συμβούλιον δύναται ν' ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, νὰ πᾶν τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, νὰ διατάσῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν, καὶ νὰ παραπέμπῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον. Περὶ τῶν διαφόρων τούτων ἔργων θέλομεν πραγματευθῇ, πραγματευόμενοι περὶ τῶν αὐτῶν ἔργων τοῦ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ἐνῷ τὰ βουλευόμενα τῶν πλημμελειοδικῶν ὑπάρχοντα εἰς τὰ ἐνδικοῦ μέσα τῆς ἀνακοπῆς καὶ τῆς ἀναιρέσεως, τὰ ὑπὸ τοῦ προξενικοῦ συμβουλίου ἐκδιδόμενα δὲν προσβάλλονται διὰ τοιούτων μέσων, οὐ μόνον διότι ὁ προξενικὸς νόμος σιωπᾷ περὶ τούτων, ἀλλὰ καὶ διότι τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 192, καθ' ἣν ἐν περιπτώσει παραπομπῆς ὁ ἐκκληρῶν χρεὶ ἐισαγγελέως ὀφείλει νὰ εἰσα-

γάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰ δικαστήρια ἐντὸς πέντε ἡμερῶν. Ἡ τοιαύτη ἔμμεσος κατάργησις τῶν ἐνδίκων μέσων δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἐν περιπτώσει παραπομπῆς, διότι ἡ ὑπόθεσις εἰσαχθήσεται εἰς τὸ προξενικὸν δικαστήριον, οὗ αἱ ἀποφάσεις ὑπόκεινται καὶ εἰς ἔρεσιν, ἂν ἐπιβάλλῃσι κράτησιν μερίζονα τῶν τριῶν μηνῶν, ἀλλ' ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως ἀποτελεῖ μείωσιν τῶν ἐγγυήσεων τῆς ὀρθῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, ἣν θεραπεύει ὁ περὶ συστάσεως κακουργιοδικείου ἐν Αἰγύπτῳ ΒΡΑΕ' νόμος.

734. Τοιαῦτα εἶναι, καθ' ἡμᾶς, τὰ περὶ τῆς ἐνεργείας τῆς ἀνακρίσεως ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν προξενικῶν δικαστηρίων Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης καὶ Ἀλεξανδρείας πορίσματα, ἅτινα ἐξάγονται ἐκ τῆς ὀρθῆς ἐρμηνείας τῶν μνησθεισῶν ὅλως ἀτελῶν διατάξεων τῆς προξενικῆς νομοθεσίας. Ἀλλ' αἱ ἀτέλειαι αὐτῆς ἐθεραπεύθησαν ἐν τισιν ὡς πρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Αἰγύπτου διὰ τοῦ μνησθέντος νόμου ΒΡΑΕ' περὶ συστάσεως κακουργιοδικείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ νόμου εἰς τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κακουργιοδικεῖον δικάζονται «αἱ ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ τῆς Αἰγύπτου πραττόμεναι ἀθέμιτοι πράξεις, αἱ ὑπαγόμεναι εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἐν Ἑλλάδι κακουργιοδικῶν». Ἡ δικάζεις αὕτη εἶναι ἀτελής, διότι εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἐν Ἑλλάδι κακουργιοδικῶν ὑπάγονται καὶ οἱ ἄλλοδαποὶ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ καθ' ἡμεδαποῦ ἐγκληματήσαντες, ἀλλ' ὁ νόμος ἄρρηξ βεβηχίως εἰς μόνον τὰ πρὸ Ἑλλήνων ἐν Αἰγύπτῳ διαπραττόμενα ἀδικήματα, καὶ μάλιστα ὑπὸ Ἑλλήνων διαμενόντων ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρ. 2 καθ' ὃ «ἡ ὡς πρὸς τὸν πρωταίτιον ἀρμοδιότης ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς συνενόχους καὶ συναιτίους, ἂν καὶ οὗτοι διέμενον ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελέσεως τῆς ἀθεμίτου πράξεως». Ἀλλὰ καὶ ἡ δικάζεις αὕτη εἶναι ἀτελής, διότι ἐνδέχεται νὰ μὴ διέμενον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὁ πρωταίτιος. Εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον Ἀλεξανδρείας ὑπῆλθον καὶ τὰ συναρτῇ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα, ἐν καὶ ταῦτα ἐτελέσθησαν ἐν Αἰγύπτῳ.

734². Περὶ τῆς ἀνακρίσεως τῶν ἀθεμίτων τούτων πράξεων, τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κακουργιοδικείου ὑπαγθεισῶν, ἐμερίμνησεν ἰδιαιτέρως ὁ νόμος ΒΡΑΕ'. Τὸ ἄρθρ. 28 αὐτοῦ λέγει ῥητῶς, ὅτι «ἡ πρασανάκρισις τῶν ἀθεμίτων πράξεων, τῶν ὑπαγόμενων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῶν Αἰγύπτῳ κακουργιο-

δικῶν ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 213 τοῦ ΧΝΣ' νόμου ὑπαλλήλων, κατὰ τοὺς ὁρίσμους τῶν ἄρθρων 200—205 τοῦ αὐτοῦ κτλ. » Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι καὶ περὶ τῆς ἀνακρίσεως τῶν πράξεων τούτων οὐδένα διαγράφει νεωτερισμὸν, διότι ἀναθέτει αὐτὴν εἰς τὰ ἐν ἄρθρ. 213 τοῦ ΧΝΣ' πρόσωπα, ἅτινα καὶ πρότερον διεξήγον αὐτὴν, καὶ παραπέμπει εἰς τὰ ἄρθρα 200—205, ἅτινα καὶ πρότερον ἐφηρμόζοντο. Περιέχει ὁμως μίαν ἀτέλειαν τὸ ἄρθρ. 28, ὅτι οὐδὲν προβλέπει περὶ τῆς προανακρίσεως ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, διότι τὸ ἄρθρ. 213 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, εἰς ὃ παραπέμπει, πραγματεύεται μόνον περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ προξένων καὶ ὑποπροξένων, καθόσον περὶ τοῦ ἐμμίσθου παρέδρου δικαστοῦ ὡς ἀνακριτοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πραγματεύεται ἰδιαιτέρως τὸ ἄρθρ. 212, ἐπομένως ἄδηλον μένει ἐν τῷ νόμῳ, ὑπὸ τίνος διεξαχθῆσεται ἡ προανάκρισις ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ ἐν γένει ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἐν αὐτῇ γενικοῦ προξενίου, πρέπει ὁμως νὰ ἐφαρμοσθῶσι τὰ καὶ πρότερον ἰσχύοντα, διότι τὸ ἄρθρ. 40 τοῦ ΒΡΑΕ' νόμου παραπέμπει καὶ εἰς τὴν περὶ προξενικοῦ ὀργανισμοῦ νομοθεσίαν ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα, περὶ ὧν δὲν ἐπρονόησεν ἰδιαιτέρως.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἀποστέλλουσι τὴν δικογραφίαν οὐχὶ εἰς τὸν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, ὡς ἐπραττον πρότερον, ἀλλ' εἰς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκπληροῦντα χρέη εἰσαγγελέως. Οὗτος λαμβάνων τὴν δικογραφίαν, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὸν παρὰ τῷ προξενικῷ δικαστηρίῳ ἀνακριτὴν, ἂν δὲν ἐνήργησεν αὐτὸς οὗτος τὴν ἀνάκρισιν, ἵνα ἐπληρωθῇ τακτικῆς ἀνακρίσεως· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τὸ παρὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἥτοι τῶν προξένων καὶ ὑποπροξένων ἐκδοθὲν τυχὸν ἔνταλμα φυλακίσεως θεωρεῖται ὡς ἔνταλμα συλλήψεως (ἄρθρ. 29 αὐτ.). Τίς ὁ ἐκπληρῶν χρέη εἰσαγγελέως ἢ ἀνακριτοῦ δὲν ὀρίζει ὁ νόμος, ἐπομένως ἀναφέρεται εἰς τὰ ἄρθρα 191 καὶ 212 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, καθ' ἃ καθήκοντα μὲν εἰσαγγελέως ἐκπληροῖ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ γενικὸς πρόξενος, ἢ οἱ νόμιμοι αὐτοῦ ἀναπληρωταί, καθήκοντα δὲ ἀνακριτοῦ ὁ νεώτερος τῶν παρέδρων δικαστῶν, καὶ τούτου κωλυμένου, ὁ γενικὸς πρόξενος ἢ οἱ νόμιμοι αὐτοῦ ἀναπληρωταί, μὴ δυνάμενοι τότε νὰ ἐκπληρώσωσι συνάμα καὶ καθήκοντα εἰσαγγελέως.

Ὁ νόμος ΒΡΑΕ' διατάσσει ῥητῶς, ὅτι ὁ μὲν ἐκπληρῶν χρέη εἰσαγγελέως ἔχει τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ παρὰ πλημ-

μεισιοδικαίς εισαγγελείας, ὁ δὲ ἀνακριτὴς τὰ ἀνακριτικὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀνακριτοῦ, ἐφόσον δὲν ἀντίκειται τοῦτο εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἐκείνου, εἰς τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα καὶ εἰς τὰς διπλωματικὰς συμβάσεις (ἄρθρ. 30 καὶ 32 αὐτ.). Οὕτω δὲ αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις αὐτῶν ἐξομοιοῦνται καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὰς τοῦ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εισαγγελείας καὶ ἀνακριτοῦ.

Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνακριτὴς διεξάγει τὴν ἀνάκρισιν κατὰ τὰς αὐτὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Σμύρνῃ συναδελφοὶ αὐτοῦ διεξάγουσιν αὐτήν. Ἐν μόνον δικαίωμα ἐχορηγήθη εἰς αὐτόν, νὰ ἐπιβάλλῃ χρηματικὴν ποινὴν εἰς τοὺς ἐξ ἀπειθείας μὴ ἐμρانيζομένους ἡμεδαποὺς μάρτυρας (ἄρθρ. 30 ἐδ. 2 αὐτ.). Ἀλλὰ καὶ μίαν νέαν ὑποχρέωσιν ἐπιβάλλει εἰς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνακριτὴν τὸ ἄρθρ. 31 αὐτ. καθ' ὃ «ὁ ἀνακριτὴς ὑποβάλλει ἀνυπερθέτως μετὰ » τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως τὰ ἔγγραφα πρὸς τὸν ἐκπληροῦντα χρέη » εἰσαγγελείας δι' ἐγγράφου, ἐν ᾧ ἐκτίθενται τὰ ἐκ τῆς ἐνεργηθείσης » ἀνακρίσεως προκύψαντα περιστατικὰ, μετὰ τῆς γνώμης αὐτοῦ ἡτις » λογημένης, ὅτι δεόν νὰ μὴ γείνῃ κατηγορία, ἢ νὰ παύσῃ πρὸς και- » ρὸν ἢ καταδίωξις, ἢ νὰ παραπεμθῇ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὸ » ἀκροατήριον».

734³. Περὶ τῶν περαιτέρω ἐνεργειῶν τοῦ ἐκπληροῦντος ἔργα εἰσαγγελείας μετὰ τὴν εἰς αὐτόν ἀποσταλὴν τῆς δικογραφίας ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, τὸ ἄρθρ. 33 περιέχει τὰς ἐξῆς διατάξεις: «ἐν περιπτώσει ὁμορῶνους γνώμης τοῦ ἐκπληροῦντος χρέη εἰσαγγελείας καὶ τοῦ ἀνακριτοῦ περὶ παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐπὶ κακουργήματι, ἢ δαρωνίας αὐτῶν περὶ τούτου, ἢ περὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς πράξεως ὡς κακουργήματος, ἀποστέλλεται ἡ δικογραφία εἰς τὸν παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις Ἐρέταις Εἰσαγγελεῖ. Ἐν περιπτώσει ὁμορῶνους, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ἢ ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν ἢ περαιτέρω καταδίωξις, ἢ ὅτι ἡ πρᾶξις φέρει τὸν χαρακτήρα πταίσματος ἢ πλημμελήματος, ὁ ἐκπληρῶν χρέη εἰσαγγελείας ὀφείλει, ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν τὸ βραδύτερον, νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀποσταλεῖσαν αὐτῷ δικογραφίαν ἐνώπιον τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 192 τοῦ ΧΝΣ νόμου, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ νόμου ΛΑΦΕ' δικαστικῶς συμβουλίου». Αἱ διατάξεις αὗται διαφέρουσι τῶν ἐν ἄρθρῳ 192 τοῦ ΧΝΣ περιεχομένων, καὶ ἀφ' ὧν εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ ἐκπληροῦντος χρέη εἰσαγγελείας, λαμβάνοντος δικογραφίας διεξηχθείσας ὑπὸ

τῶν ἐμμίσθων παρίδρων ὡς ἀνακριτῶν. Ἐκεῖ ἐπρόκειτο περὶ πλημμελημάτων μόνον, καὶ ἡ ἐκτίμησις τῆς ὑποθέσεως ἀνέτίθετο εἰς μόνην τὴν κρίσιν τοῦ εἰσαγγελέως, δυναμένου καὶ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον νὰ εἰσαγάγῃ διὰ κλήσεως ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, καὶ εἰς τὸν ἀρμόδιον πρόξενον, ὑποπρόξενον, ἢ πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου νὰ τὴν ἀποστείλῃ, ἂν ἔκρινεν, ὅτι ἡ πράξις εἶχε χαρακτῆρα πταίσματος, καὶ εἰς τὸ συμβούλιον νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ἐντὸς τῆς αὐτῆς δεκαήμερου προθεσμίας. Ἐνταῦθα ἡ ἐκτίμησις τῆς ὑποθέσεως ἀνατίθεται εἰς τε τὸν ἀνακριτὴν, καὶ εἰς τὸν ἐκπληροῦντα ἔργα εἰσαγγελέως, καὶ ἐπιβάλλεται πάντοτε ἡ ἐντὸς ὁκτῶ ἡμερῶν τὸ βραδύτερον ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ ὅταν πρόκηται περὶ πλημμελήματος ἢ πταίσματος, πλὴν τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὑπάρχει ὁμοφωνία περὶ τῆς παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ κακουργήματι, ἢ διαφωνίας, ἂν ἡ παραπεμπτέα πράξις ᾖ κακούργημα, ὅτε ἀποστέλλεται εἰς τὸν παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέα. Κατὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 33 ἡ ὑπόθεσις ἀποστέλλεται εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τῶν Ἐρετῶν ἐν περιπτώσει διαφωνίας περὶ χαρακτηρισμοῦ τῆς πράξεως ὡς κακουργήματος, ἄνευ διακρίσεως, ἂν πρόκηται περὶ παραπομπῆς ἢ μὴ, ἀλλ' ἡ διάκρισις αὕτη προκύπτει σαφῶς ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, διότι καὶ ὅταν πρόκηται περὶ κακουργήματος, ὑπάρχει δὲ ὁμοφωνία, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς τοῦτο εἰς τὸ συμβούλιον, ἐπομένως δὲν εἶναι λογικὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη τοῦτο, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ ἀνακριτὴς φρονῇ προσέτι, ὅτι οὐδὲ ὡς κακούργημα χαρακτηρίζεται ἡ πράξις, ἀλλ' ὡς ἀπλοῦν πλημμέλημα ἢ πταῖσμα.

734⁴. Τὸ δικαστικὸν συμβούλιον συγκροτεῖται, ὡς ἐν ἀριθ. 733⁷ εἰδομεν, ἀπορρίνεται δὲ περὶ πάσης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως μεταξὺ τῶν διαδίκων διαφωνίας, διότι ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 34 ἐν τέλει παραπέμπει εἰς τὸ περὶ τοῦτου ἄρθρου 250 Ποιν. Δικ. Ἐπιλαμβανόμενον δὲ τὸ συμβούλιον τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν, συνεπιεῖ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐκπληροῦντος χρεὶ εἰσαγγελέως ὑποβολῆς αὐτῆς, τρία τινὰ δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 34 τοῦ ΒΡΑΕ' νόμου, νὰ διατάξῃ 1) νὰ ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία· 2) νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, καὶ 3) νὰ διατάξῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου δύναται τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον, ἐὰν κρίνῃ, ὅτι ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν ἐπὶ πλημμελήματι ἢ

πταίσματι, νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 192 τοῦ ΧΝΣ' διατασσόμενα, ἥτοι νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν, ἂν μὲν ἡ πρᾶξις πλημμέλημα, εἰς τὸν ἀναπληροῦντα χρέη εἰσαγγελέως, ὅπως δι' αὐτοῦ εἰσαχθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, ἂν δὲ πταῖσμα, εἰς τὸν ἁρμοδίου προέξονον, ὑποπροέξονον, ἢ τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου. Ἐὰν δὲ κρίνῃ, ὅτι ἡ παραπεμπτέα πρᾶξις φέρει χαρακτηριστικὰ κακουργήματος, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις ἐρέταις εἰσαγγελέα.

Κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τὸ ἄρθρ. 34 ἐδ. 4 ῥητῶς ἐπιτρέπει ἀνακοπὴν μόνον εἰς τὰς ἐκτεθείσας ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 περιπτώσεις, ἐντεῦθεν δὲ ἐξάγεται, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται τοιαύτη, ὅταν τὸ συμβούλιον κρίνῃ, ὅτι ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν ἐπὶ πλημμέλῃσιν ἢ πταίσματι. Ἀλλὰ καὶ ἀναίρεσις ἐπιτρέπεται κατὰ τὰς δύο ἐκείνας περιπτώσεις, διότι ἐν τέλει τοῦ ἄρθρ. 34 γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸ περὶ ἀναίρεσεως κατὰ βουλευμάτων προβλεπὸν ἄρθρ. 363 Ποιν. Δικονομίας. Περὶ τῶν προθεσμιῶν, διατυπώσεων, διαδίκων καὶ ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνδίκων τούτων μέσων γίνεται παραπομπὴ εἰς τὰ ἄρθρα 260—263 Ποιν. Δικ. ἅτινα θέλομεν ἐρμηνεύσει βραδύτερον.

734⁵. Ὁ παρ' Ἐρέταις εἰσαγγελεὺς λαμβάνων τὴν ὑπὸ τοῦ ἐκπληροῦντος χρέη εἰσαγγελέως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἢ συνεπείᾳ βουλευμάτων τοῦ ἐκείσε δικαστικοῦ συμβουλίου ἀποστελλομένην αὐτῷ δικογραφίαν, ἐξετάζει ἂν ὑπάρχῃ τυχὸν ἀνάγκη συμπληρώσεως τῆς ἀνακρίσεως, «ὅτε παραγγέλλει τὰ εἰκότα πρὸς τοῦτο,» ἥτοι δίδει τὰς ἀναγκαίας παραγγελίας πρὸς τοὺς ἁρμοδίους ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἢ ἡμεδαπῇ ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀναγκαίας ἀνακριτικῆς πράξεως. Πλήρους δὲ οὔσης, ἢ γενομένης τῆς ἀνακρίσεως, ὑποβάλλει αὐτὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐρετῶν μετὰ τῆς δεούσης προτάσεως συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. (ἄρθρ. 35 τοῦ ΒΡΑΕ' νόμου).

Τὸ συμβούλιον τῶν Ἐρετῶν ἀποφαίνεται ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ παρ' Ἐρέταις εἰσαγγελέως συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 251—255 καὶ 259 Ποιν. Δικ. ἅτινα ἐν καιρῷ θέλομεν ἐρμηνεύσει. Κατὰ τοῦ βουλευμάτος τοῦ δὲν ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ, ἐπιτρέπεται ὅμως τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 36 αὐτ.).

734⁶. Ὁ νόμος ΒΡΑΕ' πραγματεύεται περὶ συστάσεως κακουργιοδικείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐπομένως οὐδεμίαν ἔχει ἐφαρμογὴν εἰς τὰς περιφέρειας τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Σμύρνῃ προξενικῶν δι-

καστηρίων. Ἄλλ' ὁ μνησθεὶς νόμος δὲν πραγματεύεται περὶ πασῶν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ διαπραττομένων ἀξιοποιῶν πράξεων, ἀλλὰ μόνον περὶ ἐκείνων, ὅσαι ὑπῆχθησαν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ κκουρ-
 γιοδικείου, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 28, καθ' ὃ ἡ προανάκρισις τῶν ἀθεμίτων πράξεων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κκουργιοδικῶν ἐνεργεῖται... κτλ. » Ἐν-
 τεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι, ὅταν πρόκηται περὶ πλημμελη-
 μάτων μὴ ὑπαγομένων εἰς τὸ κκουργιοδικεῖον, δὲν ἐφαρμόζεται καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ὁ ΒΡΑΕ' νόμος, ἀλλ' οἱ προηγούμενοι, οἱ ἰσχύοντες καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Σμύρνῃ. Τοῦτο θεωροῦ-
 μεν ἀναμφίβολον, ὅταν τὴν προανάκρισιν ἐνεργῶσιν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ πρό-
 ξενοι ἢ ὑποπρόξενοι, ὅτε μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ-
 πληρῶν χρέη εἰσαγγελέως δὲν ὀρεῖται νὰ ἀποστείλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνακριτὴν, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὰς δια-
 τάξεις τοῦ ἄρθρ. 192 τοῦ ΧΝΣ' νόμου. Ἀμφιβολία ὁμως ἐγείρονται,
 ὅταν τὴν ἀνάκρισιν ἐνήργησεν ὁ ἔμμισθος πάρεδρος δικαστῆς, διότι τὸ
 ἄρθρ. 33 τοῦ ΒΡΑΕ' νόμου προβλέπει, ὡς εἶδομεν, τὴν περίπτωσιν, καθ'
 ἣν ἡ πράξις ὁμοφώνως θεωρεῖται ὡς πλημμέλημα ἢ πταίσμα, καὶ ὁμως
 διατάσσει τὴν ὑποβολὴν αὐτῆς εἰς τὸ συμβούλιον, τὸ αὐτὸ ἐπομένως
 πρέπει νὰ γείνη, καὶ ὅταν ἀνέκαθεν ὡς πλημμέλημα ἀνεκρίθη ἡ πράξις.

734⁷. Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 732² ὅτι τὸ ἄρθ. 215 τοῦ ΧΝΣ' ἐπέτρεψε
 καὶ τὴν ἰδιωτικὴν κατηγορίαν ἐν τοῖς ποινικοῖς προξενικοῖς δικαστη-
 ρίοις, καὶ τότε μὲν ὑπῆρχον τοιαῦτα δικάζοντα πταίσματα καὶ πλημ-
 μελήματα, ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 215 ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὸ κατόπιν συ-
 στηθὲν κκουργιοδικεῖον Ἀλεξανδρείας, διότι τὸ ἄρθρ. 40 τοῦ ΒΡΑΕ'
 νόμου ἀναφέρεται εἰς τὴν προξενικὴν νομοθεσίαν περὶ ὅσων δὲν ἐπρο-
 νόησε ῥητῶς. Ἡ περὶ αὐτῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 284 Ποιν. Δικ. δὴλωσις
 γίνεται ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Σμύρνῃ παρὰ τῷ
 προέδρῳ τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου ἢ τῷ νομίμῳ αὐτοῦ ἀναπληρωτῇ.
 Τὸ μέγεθος τῆς πρὸς ἐγγύησιν ποσότητος, καὶ τὸ ἀξίόχρεον τῆς προσ-
 φερομένης συζητεῖται μετὰ τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ καὶ τοῦ ἐκπλη-
 ρούντος χρέη εἰσαγγελέως, καὶ ἐν διαφωνίᾳ ἀποφασίζει ἐπὶ μὲν πται-
 σμάτων ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων τὸ συμ-
 βούλιον τοῦ προξενικοῦ δικαστηρίου.

734⁸. Περὶ ἐξαίρεσεως τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων ἰδὲ ἀριθ. 751²
 περὶ δὲ ἀγωγῆς κκουργιοδικεῖοι κατ' αὐτῶν ἰδὲ ἀριθ. 755 ἐδ. 2.

734⁹. 'Ο νόμος ΑΦΟΕ' τῆς 8 Μαΐου 1891 προσέθεσεν εἰς τὸ ἄρθρ. 215 τοῦ ΧΝΣ' διάταξιν, καθ' ἣν «οἱ προϋστάμενοι τῆς προξενικῆς ἀρχῆς καὶ οἱ ἀν εκπληρωταὶ αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ πρόεδροι καὶ ἑμισθοὶ πρόεδροι δικαστὰὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Σμύρνῃ προξενικῶν δικαστηρίων ἀπολαύουσιν ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 36 ἐδ. 3 καὶ 5 Ποιν. Δικονομίας». Πραγματεύονται δὲ τὰ ἐδάφια ταῦτα περὶ τῆς ἐκτάκτου δικαιοδοσίας τῶν νομάρχων καὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ὧν τὰ μὲν πταίσματα ἀνακρίνονται καὶ δικάζονται ὑπὸ τοῦ πλημμελειοδικείου, τὰ δὲ πλημμελήματα ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου (ἰδὲ ἀριθ. 330 ἐπομ.).

Ἄλλ' ἐνώπιον τίνος πλημμελειοδικείου ὑπάγονται τὰ πταίσματα, ἐνώπιον δὲ τίνος Ἐφετείου τὰ πλημμελήματα τῶν μνησθέντων προσώπων; Ἐν ἐλλείψει ἰδιαιτέρας περὶ τούτου διατάξεως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἀρμοδιότης προσδιορίζεται κατὰ τοὺς γενικοὺς περὶ αὐτῆς κανόνας (ἰδὲ ἀριθμ. 333 ἐπομ.): ἄλλ' ὁ μνησθεὶς νόμος ΑΦΟΕ' προσέθετο καὶ τελευταῖον ἐδάφιον εἰς τὸ ἄρθρ. 215 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, καθ' ὃ ὁ πρόεδρος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν δύνανται νὰ ἀποταθῶσιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, ὅπως τῇ ὑποδείξει τῶν ἀνατεθῆναι εἰς τινὰ τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων ἢ ἀνάκρισις τῶν ἀποδιδомένων εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὑπαλλήλους ἀξιοποίνων πράξεων, ὅστις ἐνεργεῖ ταύτην κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου». Ἐκ τοῦ ἐδαφίου τούτου προκύπτει, ὅτι τὰ ἐν Ἀθήναις δικαστήρια ἐσκόπει ὁ νομοθέτης νὰ καταστήσῃ ἀρμόδια. Πρὸς τοῦτο ὁμως χρήζει ὁ νόμος συμπληρώσεως ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ ἀνατεθῇ ῥητῶς ἡ ἀνάκρισις καὶ ἐκδίκασις τῶν μὲν πταισμάτων, εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικεῖον, τῶν δὲ πλημμελημάτων, εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐφετεῖον.

§ 7

**Ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι τῶν σιδηροδρόμων.
Ἀσφάλεια καλωδίων.—Ἐμποροπλοίαρχοι.**

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

735. Ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι σιδηροδρόμων.

735². Ἀνακριτικὴ αὐτῶν ἐξουσία. Περιφέρειαι.

735³. Ἱπποσιδηρόδρομοι.

735⁴. Βεβαίωσις ἀδικημάτων κατὰ τῆς ἀσφαλείας τῶν καλωδίων.

735⁵. Ἐμποροπλοίαρχοι.

735. Ἡ ἀστυνομία τῶν σιδηροδρόμων ἀνετέθη εἰς ὠρισμένους ὑπαλλήλους τοῦ σιδηροδρόμου, οὗς, τῇ προτάσει τῆς διοικήσεως αὐτῶν, διορίζει τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν (ἄρθρ. 11 τοῦ νόμου ΑΡΟΒ' περὶ ἀσφαλείας καὶ ἀστυνομίας τῶν σιδηροδρόμων). Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι δεόν νὰ ᾧσι πολῖται Ἕλληνες, ἐνήλικοι, νὰ μὴ κατεδικάσθησαν ἔνεκα κακουργήματος, ἢ πλημμελήματος ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 22 τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ νὰ γνωρίζωσιν ἀνάγκωσιν καὶ γραφῇν. Δίδουσι δὲ τὸν νενομισμένον ὄρκον ἐνώπιον τοῦ ὀρίζομένου ἐν τῷ ἐγγράφῳ τοῦ διορισμοῦ τῶν εἰρηνοδίκου, ἡ δὲ ἐκπλήρωσις τῆς διατυπώσεως ταύτης προσδίδωσιν αὐτοῖς, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ὑπηρεσίας τῶν, τὴν ιδιότητα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου. Ὑποχρεοῦνται δὲ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας νὰ φέρωσιν ὠρισμένον διακριτικὸν σημεῖον. Ταῦτα πάντα διατάσσει τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ μνησθέντος νόμου.

735². Οἱ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ σιδηροδρόμου ἔχουσι δικαίωμα νὰ βεβαιώσι δι' ἐκθέσεων πᾶσαν παράβασιν τῶν περὶ ἀσφαλείας τῶν σιδηροδρόμων νόμων ΑΡΚΒ' τῆς 12 Ἀπριλίου 1883 καὶ ΑΡΟΒ' τῆς 5 Ἀπριλίου 1884, ὡς καὶ πᾶσαν παράβασιν τῶν Β. Διαταγμάτων, ὡς καὶ τῶν διοικητικῶν κανονισμῶν, τῶν κεκυρωμένων διὰ πράξεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν, ἀφωρώντων δὲ εἰς τὴν ἀστυνομίαν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἐν γένει διοίκησιν καὶ χρῆσιν τοῦ σιδηροδρόμου. Αἱ ἐκθέσεις αὗται ἔχουσι τὴν κατὰ τὸ ἄρθρ. 134 Ποιν. Δικ. ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν ὅλων τῶν ἐκθέσεων, ἥτοι ἀποτελοῦσι πλήρη

ἀποδείξιν περὶ τῆς διαπραχθείσης κολασίμου πράξεως μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως (ἄρθρ. 13 τοῦ ΑΡΟΒ' νόμου).

Οἱ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ σιδηροδρόμου ἔχουσι προσέτι τὸ δικαίωμα νὰ συλλαμβάνωσι καὶ πάντα αὐτουργὸν τῶν κολασίμων πράξεων, ὡς βεβαιοῦσιν, ἂν ἐπιτρέπωσι τὴν σύλληψιν τούτων οἱ νόμοι τοῦ κράτους (ἄρθρ. 16 τοῦ νόμου ΑΡΟΒ'), ἥτοι ἂν ἡ κολάσιμος πράξις ἐπ' αὐτοφώρῳ (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 562). Ὅφειλουσιν δὲ νὰ παραδώσωσι τὸν συλληφθέντα εἰς τὴν πλησιεστέραν ἀνακριτικὴν ἀρχήν, συντασσομένης περὶ τούτου ἐκθέσεως (ἄρθρ. 16 αὐτόθι).

Ἄλλ' ἐντὸς τίνος τοπικῆς περιφερείας δικαιοῦνται οἱ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ σιδηροδρόμου νὰ ἐξασκήσωσι τὰ καθήκοντά των; Τὰ περὶ τούτου ἐκανόνισε τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ ΑΡΟΒ' νόμου, καθ' ὃ «ἡ διακαιοδοσία τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων τοῦ σιδηροδρόμου ἐκτείνεται ἐπὶ πάσης τῆς γραμμῆς καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς, ὡς καὶ εἰς πᾶν μέρος, ὅπου ἡ παρουσία των εἶναι ἀναγκαία, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ τήρησις καὶ ἐκτέλεσις τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων, αἵτινες ἀφορῶσιν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους».

735³. Οἱ περὶ ἀσφαλείας τῶν σιδηροδρόμων νόμοι ΑΡΚΒ' καὶ ΑΡΟΒ' προβλέπουσι περὶ τῶν δι' αἵματος κινουμένων σιδηροδρόμων, οὐχὶ περὶ τῶν δι' ἵππων (ἀπ. 58: 86). Ἄλλ' ἡ περὶ κατασκευῆς ἱπποσιδηροδρόμου ἐν Ἀθήναις κτλ. ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1880 σύμβασις, ἡ κυρωθεῖσα διὰ τοῦ ΟΠΣ' τῆς 30 Ἰουλίου 1880 νόμου, ἐν μὲν τῷ ἄρθρῳ 18 ὑποχρεοῖ τὴν ἐταιρίαν νὰ διορίσῃ ἀρκούντα ἀριθμὸν πρακτόρων καὶ ὁδοστατῶν, εἰς οὓς νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἀστυνομίαν καὶ συντήρησιν τῶν γραμμῶν τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, τὸ δὲ ἄρθρ. 24 ἐπιτρέπει αἰς τοὺς ἐξελεγκτὰς ἢ φύλακας, τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν συντήρησιν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἱπποσιδηροδρόμων νὰ ὀρκίζωνται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅπως ἀποκτῶσι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ συντάττωσι πρωτοκόλλα, καθ' ἣν περίπτωσιν ἤθελον συμβῇ παραβιάσεις τῶν διατάξεων τῆς ἀστυνομίας, καὶ τῆς ἐταιρίας τῶν σιδηροδρόμων». Ἐνεκα τῆς διατάξεως ταύτης φρονοῦμεν, ὅτι, ὅταν αἱ ἄμαξαι τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου κινῶνται δι' ἵππων, οἱ ὑπάλληλοι αὐτοῦ δύνανται νὰ βεβαιώσωσι διὰ πρωτοκόλλων, ἂν ὀρκισθῶσιν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου, μόνον τὰς παραβιάσεις τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων, διότι ἡ παραβίασις τῶν διατάξεων τῆς ἐταιρίας δὲν δύναται νὰ ᾔῃαι ἀξιόποινος, μὴ διατάσσοντος τοῦτο νόμου τινός. Ὅταν ὁμως αἱ ἄμαξαι

Ἐκ τῶν διαδικασιῶν τούτων ἡ τελευταία κατηργήθη συνεπεία τοῦ ἄρθρ. 19 τοῦ Συντάγ. καθ' ὃ δὲν ἀπαιτεῖται πλέον ἄδεια πρὸς κατάδωξιν τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἐπομένως κατηργήθησαν καὶ τὰ ἄρθρα 322—329 Ποιν. Δικ. ἐκτὸς τοῦ ἐδ. 3 τοῦ τελευταίου ἄρθρου, καθ' ὃ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ἅμα ἀρξαμένης ἐναντίον διοικητικοῦ τινος ὑπαλλήλου καταδιώξεως, ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσι περὶ τούτου τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ ἀρχήν.

Ἀκολουθοῦντες τὴν διαίρεσιν τῆς Ποιν. ἡμῶν Δικονομίας, θέλομεν πραγματευθῆ ἐν τῷ προκειμένῳ κεφαλαίῳ περὶ τῶν ἐτέρων τριῶν διαδικασιῶν, ἃν καὶ ἡ ὑπὸ στοιχείον γ ἀνάγεται κυρίως εἰς τὴν ἐπ' ἀκρατηρίου διαδικασίαν. Συνεπῶς θέλομεν διαίρεσαι τὸ προκείμενον κεφάλαιον εἰς τρεῖς παραγράφους.

§ 1.

Περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

736. Ἐπετρέπη πρὸς ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.
737. Ποῖα πρόσωπα δύνανται νὰ ἐξαيرهθῶσι.
738. Τί γίνονται αἱ ἐκθέσεις τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἂν ὡς πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχῃ τις τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως; Εἶναι ἄκυροι;
739. Ἐλαττοῦται κἂν ἡ ἀποδεικτικὴ τῶν ἰσχύς;
740. Λόγοι ἐξαιρέσεως.
741. Ὑπάρχει καὶ ἕτερός τις λόγος;
742. Αἵτησις περὶ ἐξαιρέσεως.
743. Ἐνέργεια εἰσαγγελέως, ἂν εὖρη τὴν αἵτησιν ἄτακτον.
744. Ἐνέργεια αὐτοῦ, ἂν τὴν εὖρη τακτικὴν.
745. Απόφασις περὶ ἐξαιρέσεως.
746. Πρότασις τῆς ἐξαιρέσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξαιρουμένου.
747. Πότε λαμβάνει χώραν ἡ περὶ παραπομπῆς διαδικασία;
748. Αἵτησις περὶ παραπομπῆς ἐντὸς ποίου χρόνου δύναται νὰ γείνη;
749. Περαιτέρω ἐνέργεια εἰσαγγελέως Ἀρείου Πάγου.
750. Ὁ ἐπιτυχὼν καταδικάζεται εἰς τὰ ἔξοδα;
751. Τί γίνεται ἐπὶ ἐξαιρέσεως ὅλων τῶν ἐφετείων.
- 751². Ἐξαιρέσεις προξένων.

736. Πρὸς ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ μὴ ἔχωσιν οἱ δικασταὶ σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν, δυναμένην νὰ διεγείρῃ ὑπονοίας περὶ τῆς ἀμερολήπτου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Διὰ τοῦτο εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπε-
τράπη ἡ ἐξαίρεσις αὐτῶν, ἥτις ἐκανονίσθη ὑπὸ τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας ὡς ἀκολούθως.

737. Ἐπετράπη ἡ ἐξαίρεσις μόνον τῶν προέδρων, εἰσαγγελέων, δικαστῶν, παρέδρων καὶ γραμματέων, τῶν κεκλημένων νὰ συνεργήσωσι πρὸς ἀνάκρισιν ἢ ἀπόφασιν (ἄρθρ. 51 ἐν ἀρχῇ Ποιν. Δικ.), οὐχὶ δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπάλληλων. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κεφαλαίου «Ἐξαίρεσις δικαστῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλων» ἡδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι πάντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐξαίρεθῶσιν, ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἄρθρ. 51, ῥητῶς ὀρίζον τὰ πρόσωπα, τινὰς μόνον ἐξ αὐτῶν, ἡγουν τοὺς δικαστὰς (ἀνακριτὰς εἰρηνοδίκας) ἀναφέρει, ἔπεται, ὅτι οἱ λοιποὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἐξαίρεσιν τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον προκειμένου περὶ εὐθύνης εἰς ἀποζημίωσιν, τὸ ἄρθρ. 65 ἀναφέρει ὀνομαστί ἅπαντας. Ἡ ἀνάγκη τῆς ταχείας βεβαιώσεως τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἡ δευτερεύουσα ἀξία τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάκρισιν, καθόσον συνήθως περιορίζονται νὰ διαβιβάζωσιν εἰς τὴν δικαιοσύνην τὰς ἀτομικὰς αὐτῶν ἀντιλήψεις, τὴν ὀρθότητα τῶν ὁποίων, δύναται καὶ ὁ ἀνακριτὴς νὰ ἐξελέγξῃ, ἔπεισαν τὸν νομοθέτην νὰ μὴ ὑποβάλλῃ αὐτοὺς εἰς ἐξαίρεσιν.

738. Ἀλλ' ἂν δὲν ἐπιτρέπηται ἡ ἐξαίρεσις τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπάλληλων, ποία ἡ τύχη τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, τὰς ὁποίας ἐνήργησαν, ὅταν κατ' αὐτῶν ὑπάρχῃ τις τῶν λόγων τῆς ἐξαίρεσεως; Εἶναι αὗται ἄκυροι; Ἐχουσιν ἀποδεικτικὴν δύναμιν; Ἄκυροί βεβαιῶς δὲν εἶναι, διότι οὐδεὶς νόμος καθιεροῖ τοιαύτην ἀκυρότητα. Τὸ ἄρθρ. 74 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ μὲν νὰ μὴ ἔχωσι συμφέρον εἰς τὴν ἐκθασιν τῆς δίκης οἱ ἐν ἐλλείψει γραμματέως ἢ ἀνακριτικοῦ ὑπάλληλου εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων παραλαμβανόμενοι μάρτυρες, ἀλλ' ἡ παρὰ θάλασσαν τῆς διατάξεως ταύτης, μὲ τὴν ὁποίαν ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, δὲν ἀποτελεῖ, φρονοῦμεν, ἀκυρότητα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον ἂν ὑποτεθῇ, δὲν ἔπεται, ὅτι ἄκυρος εἶναι ἡ ἐκθεσις, καὶ ὅταν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἔχῃ συμφέρον εἰς τὴν ἐκθασιν τῆς δίκης, διότι οἱ μάρτυρες εὐχερέστατα δύνανται νὰ ἀντικατασταθῶσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπῆρτησεν ὁ νόμος ῥητῶς νὰ μὴ

ἔχωσι συμφέρον, ἡ ἀντικατάστασις ὁμως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων δὲν εἶναι πάντοτε πρόχειρος καὶ ἀβλαβής, καὶ διὰ τοῦτο σιωπᾷ ὁ νόμος περὶ αὐτῶν.

739. Ἐπίσης οὐδεὶς νόμος ἐλαττώνει τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῆς ἐκθέσεως, ὅταν αὕτη συνετάχθῃ ὑπὸ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἔχοντος πρὸς τὴν ὑπόθεσιν σχέσιν τινά, ἀποτελοῦσαν λόγον ἐξαρέσεως. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων εἶναι κυρίως μαρτυρίαι διαβιβασόμεναι εἰς τὴν δικαιοσύνην παρὰ προσώπων, εἰς ἃ ὁ νόμος ἐπιβάλλει ὡς καθήκον τὴν φροντίδα ταύτην, ἐσκέφθησαν, ὅτι δύνανται νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐξ ἀναλογίας εἰς τὰς μαρτυρίας ταύτας τὰς περὶ ἐξαρέσεως ἐν γένει τῶν μαρτύρων διατάξεις, καθ' ἃς οἱ μέχρι βαθμοῦ τινος συγγενεῖς δὲν ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες (ἄρθρ. 114 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 473 ἐπομ.) ὡς συνέπειαν δὲ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης παραδέχονται οὐχί, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναγνωσθῶσιν αἱ ἐκθέσεις, διότι αὗται ὡς δημόσια ἔγγραφα οὐδέποτε δύνανται ν' ἀπορρίφθωσιν ἐντελῶς, ἀλλ' ὅτι τὸ περιεχόμενον αὐτῶν δὲν ἀποτελεῖ πλέον ἀπόδειξιν μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον, ἐπομένως καὶ ἄνευ τοιαύτης ἀποδείξεως δύνανται ὁ δικαστὴς νὰ μὴ παραδεχθῇ ὡς ἀληθὲς τὸ περιεχόμενον τῶν ἐκθέσεων (Helie 1581 — 1583). Φρονοῦντες, ὅτι πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων ἔπρεπε ν' ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις τοῦ περιεχομένου τῶν ἐκθέσεων, προθύμως παραδεχόμεθα τὴν λύσιν ταύτην, ἣν καὶ ἡ Γαλλικὴ νομολογία καθιέρωσε (Helie 1583—1584) (Dallosz procès verbal n° 53 ἐπ.).

740. Σχέσεις τῶν δικαστῶν πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν δικαιολογοῦσαι τὴν ἐξαίρεσιν αὐτῶν, ἥτοι λόγοι ἐξαρέσεως, ὠρίσθησαν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 51 οἱ ἐξῆς: α') ἄμεισον ἡ ἔμμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἂν καὶ πόρρωθεν εἰς τὴν ἐκβασιν τῆς ὑποθέσεως, ὡς τοιοῦτον δὲ συμφέρον πρέπει, κατὰ τὸν Κωστὴν (σελ. 215 σημ. 3), νὰ θεωρηθῇ οὐ μόνον τὸ ὑλικόν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου εἶδους συμφέροντα, ἀντικείμενα πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης, καὶ πρὸς τὸ γενικὸν τῆς πολιτείας συμφέρον. Ὁ Οἰκονομίδης ἐρμηνεύων ὁμοίαν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 36 ἐδ. 1 Πολ. Δικ. φρονεῖ, ὅτι τὸ συμφέρον πρέπει νὰ ᾔηται ὑλικόν, καὶ ἀναφέρει ὡς παραδείγματα, ἂν ὁ δικαστὴς ᾔηται δανειστὴς τινος τῶν δικαζομένων, ἡ μέλλῃ νὰ κληρονομήσῃ αὐτόν (σελ. 425 σημ. 7). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, καὶ ὅταν ὁ δικαστὴς εἴχῃ πρότερον δώσει συμβουλὴν ὡς δικηγόρος, ὅπερ ἡ Πολ. Δικ.

(ἄρθρ. 36 ἐδ. 4) ἔχει ὡς ῥητόν λόγον ἐξαίρεσεως. Ἐν τούτοις ὁ Ἄρ. Πάγος δὲν ἐθεώρησεν ὡς λόγον ἐξαίρεσεως, ὅτι ὁ γραμματεὺς ἦτο πληρεξούσιος τῆς πολιτικῶς ἐναγούσης (ἄπ. 32 : 63). Ἐννοεῖται, ὅτι δύναται προφανῶς νὰ ἐξαίρεθῇ ὁ παθὼν ἐκ τοῦ ἀδικήματος δικαστῆς (ἄπ. ρ π η : 38 καὶ γ κ : 36).

β') Συγγένεια μὲ τὸν ἀδικηθέντα ἢ κατηγορούμενον εἰς ἀνιόντα ἢ κατιόντα βαθμὸν, ἢ μέχρι τοῦ τετάρτου ἐκ πλαγίου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου, ἢ κηδεστῆς μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ σύζυγος, ἂν καὶ χωρισμένος (ἄρθρ. 51 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου παύει ἡ ἀγχιστεία κατὰ τὸν ἐγγώριον νόμον (Οἰκονομίδου σελ. 426 σημ. 9).

γ') Ἰδιαιτέρα φιλία, οἰκειότης, ἢ ἔχθρα μετὰ τοῦ ἀδικηθέντος ἢ κατηγορουμένου (51 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Ἡ ἐκτίμησις τοῦ βαθμοῦ τῆς φιλίας ἢ ἔχθρας ἀφίνεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου. Δὲν ἐθεωρήθη τοιαύτη φιλία ἢ μετὰξὺ συνυπηρετούντων σχέσις (ἄπ. τπς : 39), οὔτε ὡς τοιαύτη ἔχθρα, ὅτι ἔγραψέ τις κατὰ δικαστῶν (ἄπ. ρζη : 37 καὶ 93 : 42), ἢ ἐκίνησεν ἀγωγὴν κακοδικείου, ἀποῦ ἐπελήρθη τῆς ὑποθέσεως ὁ δικαστῆς (ἄπ. ρπα : 38). (Ἄλλως, ἂν τὴν εἶχεν ἐγείρει πρότερον ἄπ. σμ : 38). Τὴν λόγῳ φιλίας ἐξαίρεσιν δὲν δύναται νὰ προτείνῃ ὁ μεθ' οὗ ἡ φιλία διάδικος (ἄπ. 56 : 90).

δ') Ἀθέμιτος μέλλησις ἢ ἄλλη ἀθέμιτος πράξις γενομένη ὑπὸ τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 51 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.). Καὶ ἀθέμιτος μὲν μέλλησις εἶναι ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐκ προθέσεως βραδύτης πρὸς βλάβην ἢ ὠφέλειαν τοῦ κατηγορουμένου. Ἀθέμιτος δὲ πράξις εἶναι οὐ μόνον ἡ τιμωρουμένη ὑπὸ τῶν ποινικῶν νόμων, π.χ. ἡ ἀποδοχὴ δώρων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ νενομισμένα καθήκοντα τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων (ἄπ. 181 : 46) ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ἂν, διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως, συμποσιᾶσιν παρὰ τῷ κατηγορουμένῳ (Οἰκονομ. σελ. 428 σημ. 20).

ε') Σύμπραξις ἢ συμμετοχὴ τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου ὡς μέλους ἄλλου δικαστηρίου εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἢ ἀπόφασιν τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως (ἄρθρ. 51 ἐδ. 5 Ποιν. Δικ.).

Εὐτυχῶς οὐδέποτε σχεδὸν ἐζητήθη ἐξαίρεσις διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἄλλοτε δὲ σιωπηρῶς ἀποσύρονται οἱ φρονούντες, ὅτι ὑπάρχοντα εἰς αὐτὸν δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ἄλλως πολλὰ ζητήματα ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῶσι περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς δύναται τις νὰ θεω-

ρηθῇ ὡς ὑπαγόμενος εἰς τὸν λόγον τοῦτον τῆς ἐξαίρεσεως. Φρονοῦμεν, ὅτι ὑπάγονται εἰς αὐτὸν οἱ πταισματοδίκαι, προκειμένου νὰ δικάσῃ κατ' ἔρεσιν ὡς πλημμελειοδίκαι, ἐπίσης καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεῦτεροι, προκειμένου νὰ δικάσῃ κατ' ἀναίρεσιν ὡς Ἀρειοπαγίται, τέλος οἱ κατ' οὐσίαν δικάσαντες πταισματοδίκαι, πλημμελειοδίκαι καὶ σύνεδροι, ὁσάκις ἡ ὑπόθεσις παρεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου συνεπεῖξ ἀναίρεσεως εἰς ἄλλο δικαστήριον, οὗ ἤδη ἀποτελοῦσι μέρος. Ἀλλ' ἐφαρμόζονται ταῦτα πάντα εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς; Ἐφαρμόζονται, ὅταν τὸ συμβούλιον παραπέμπῃ τὸ ἀδίκημα εἰς τὸ ἀρμόδιον πταισματοδικεῖον, πλημμελειοδικεῖον καὶ ἰδίως κακούργιοδικεῖον; Τινὰ τῶν ζητημάτων τούτων θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν κακούργιοδικεῖων διαδικασίας.

741. Ἐκτὸς τῶν λόγων τούτων ὑπάρχει καὶ ἕτερός τις; Ἡ Πολ. Δικον. (36 ἐδ. 4) ἀναφέρει καὶ τὸν λόγον, ἐάν τις παρασταθῇ ὡς μάρτυς ἢ πραγματογνώμων. Ἄν καὶ ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ περὶ τοῦ λόγου τούτου, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὸν ἐν ἰσχύϊ καὶ εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, διότι τὰ ἔργα τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ μάρτυρος εἶναι ἀσυμβίβαστα, διότι ῥητὴν περὶ τούτου διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 48 Ὁργ. Δικ. ἀντικατασταθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 16 τοῦ νόμου ΒΚΗ' τῆς 20 Ἰουλίου 1892 περὶ ἐνόρκων, καὶ τέλος διότι ὁ λόγος οὗτος δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὸν ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 1 λόγον τοῦ συμφέροντος, διότι καὶ ὁ μάρτυς καὶ ὁ πραγματογνώμων ἐνδιαφέρονται νὰ θεωρηθῇ ἰσχυρὰ ἡ γνωμοδότησις ἢ ἡ μαρτυρία τῶν. Ἡ νομολογία παρεδέχθη τὴν γνώμην ταύτην, ἐφαρμόζουσα εἰς τὰς κλητεύσεις τῶν δικαστῶν ὡς μαρτύρων τὴν διαδικασίαν τῆς ἐξαίρεσεως, καὶ ἐξετάζουσα μόνον, ἂν σπουδαίως προσκλήται ὁ δικαστὴς ὡς μάρτυς, ἢ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτε ἡ αἴτησις ἐξαίρεσεως θέλει ἀπορρίβῃ. Δικαστὴς κλητευόμενος ὡς μάρτυς, χωρὶς νὰ τηρηθῇ ἡ περὶ ἐξαίρεσεως διαδικασία, δὲν ἐμποδίζεται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ δικαστικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ἐκτὸς ἂν ζητήσῃ μόνος τὴν ἐξαίρεσίν του (ἀπ. 59 καὶ 65 : 41, 4 καὶ 13 : 42, 82 : 95).

Τὴν ἐξ ἀνχλογίας ὁμως ἐφαρμογὴν τῶν περὶ ἐξαίρεσεως διατάξεων τοῦ νόμου ἀπέκρουσεν ἡ νομολογία. Δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐκτιμήσωσι τὰ πραγματικὰ περιστατικά, καὶ νὰ θεωρήσωσιν αὐτὰ ὡς ἀποτελοῦντα ἓνα τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων λόγων ἐξαίρεσεως, π. γ. συμφέρον, φιλίαν, ἔχθραν, ἀθέμιτον μέλλησιν, δὲν δύ-

νανται ὁμως νὰ παραδεχθῶσι νέον λόγον μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, διότι, ὡς λέγει ἡ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1839 ἀπόφασις, αἱ περὶ ἐξαίρεσεως διατάξεις εἶναι τοῦ στενοῦ δικαίου.

742. Τὴν περὶ ἐξαίρεσεως αἵτησιν δύνανται νὰ προτείνωσιν οὐ μόνον ἅπαντες οἱ διάδικοι, ἤγουν ὁ κατηγορούμενος, ὁ ιδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικὸς ἐνάγων, (1) ἀλλὰ καὶ ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος αὐτός. Διάφορος δὲ εἶναι ἡ εἰς ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων τούτων τηρήτέα διαδικασία.

Ὅταν τὴν ἐξαίρεσιν προτείνωσιν οἱ διάδικοι, ὀφείλουσι νὰ πράξωσι τοῦτο, πρὶν ἐκουσίως ἀναλάβωσι τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα, καὶ μάλιστα πρὸ πάσης ἄλλης ἐνστάσεως, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἔνεκεν ἀναρμοδιότητος. Βραδύτερον δύνανται νὰ προτείνωσι τὴν ἐξαίρεσιν, μόνον ὅταν δύνανται ν' ἀποδείχθῃ, ὅτι ὁ λόγος τῆς ἐξαίρεσεως μετέπειτα ἀνεφύη, ἢ ἔφθασεν εἰς γνῶσιν τοῦ ἐξαίρουντος (ἄρθρ. 52 Ποιν. Δικ.).

Ἡ περὶ ἐξαίρεσεως αἵτησις πρέπει νὰ περιέχῃ τοὺς λόγους τῆς ἐξαίρεσεως καὶ βεβαιώσιν τοῦλάχιστον αὐτῶν. Παραδίδεται δὲ εἰς τὸν εἰσαγγελεὰ τοῦ δικαστηρίου, παρ' ᾧ διατελεῖ ὁ ἐξαίρουμένος· ὅταν δὲ πρόκηται περὶ μέλους τινὸς τοῦ πταισματοδικείου, εἰς τὸν παρὰ πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελεὰ (ἄρθρ. 54 καὶ 55 Ποιν. Δικ.).

743. Λαθὼν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν αἵτησιν, ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῇ οἱ λόγοι τῆς ἐξαίρεσεως, καὶ ἂν ᾖναι βεβαιωμένοι. Τί ἐστὶ βεβαιώσις δὲν προσδιορίζει ὁ νόμος, ἀλλ' ἐξάγεται, ὅτι πρόκειται περὶ ἐγγράφων καθιστῶντων πιθανοὺς τοὺς λόγους τῆς ἐξαίρεσεως. Ὅθεν ὅταν δὲν ᾖναι δυνατόν νὰ ἔχῃ τις περὶ αὐτῶν ἐγγράφους ἀποδείξεις, ἀρκοῦσα βεβαιώσις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ μνεία τῶν γεγονότων καὶ τῶν ὑπαρχόντων τυχόν μαρτύρων.

Ὅταν ὑπάρχῃ ἑλλειψίς τις ὡς πρὸς τ' ἀνωτέρω, ὁ εἰσαγγελεὺς εἰσάγει τὴν αἵτησιν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ζητεῖ τὴν ἀποβολὴν τῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 54 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο μόνον τὴν ἑλλειψιν τῶν λόγων, ἢ τῆς βεβαιώσεως αὐτῶν ἀναφέρει, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ περὶ τοῦ ἐκπροθέσμου τῆς αἰτήσεως, διότι καὶ τοῦτο καθιστᾷ ματαίαν τὴν κατ' οὐσίαν ἐξέτασιν τῆς αἰτήσεως, καὶ ῥητῶς μάλιστα μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρ. 42 Πολ. Δικ. Ἀποβαλλομένης ὡς ἀπαράδεκτου τῆς περὶ ἐξαίρεσεως

(1) Ἐννοεῖται, ὅτι δὲν εἶναι διάδικος ὁ ἀπλοῦς μνηυτής (ἀπ. 4 : 47).

αίτησεως, δὲν δύναται νὰ καταδικασθῇ ὁ ἐξαίρων εἰς χρηματικὴν ποινὴν, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται κατὰ τὸ ἄρθρ. 57 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. νὰ ἀποδειχθῶσι μὴ ἐχόμενοι ἀληθείας οἱ λόγοι τῆς ἐξαίρεσεως, ὅπερ δὲν συμβαίνει, ὅταν αὕτη ἀπορρίπτεται ὡς ἀπαράδεκτος (ἀπ. 110 : 65).

744. Ἐὰν ὁ εἰσαγγελεὺς εὕρῃ τακτικὴν τὴν αἴτησιν ἐξαίρεσεως, ὀφείλει καὶ τότε νὰ τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν' ἀποφανθῇ καὶ τοῦτο, ὅτι ἔχει καλῶς ; Ὁ Οἰκονομ. ἀπορρίνεται καταφατικῶς, τὸ ἄρθρον ἐν τούτοις 43 Πολ. Δικ. δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτην ὑποβολήν, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 42, ὅταν ἡ αἴτησις ᾖ ἄτακτος. Ἐπίσης καὶ κατὰ τὸ ἄρθρ. 56 Ποιν. Δικ. α' Ἡ περὶ ἐξαίρεσεως αἴτησις, συνταχθεῖσα κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον, καὶ παραδοθεῖσα, ὅπου ἀνήκει, κατὰ πρῶτον μὲν κοινοποιεῖται εἰς τὸν ἐξαιρούμενον ὑπάλληλον διὰ νὰ ἐκφρασθῇ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιμελεῖται τοῦ εἰσαγγελέως φέρεται εἰς τὴν δημοσίαν συνεδρίασιν. . . » Ἐπομένως ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων τούτων μὲ τὸ ἄρθρ. 54 ἐδ. 2 ἐξάγομεν, ὅτι μόνον ἂν εὕρῃ ἑλλειπῇ τὴν αἴτησιν ὁ εἰσαγγελεὺς, ζητεῖ παρὰ τοῦ δικαστηρίου νὰ τὴν ἀπορρίψῃ ὡς ἀπαράδεκτον, ἄλλως προβαίνει εἰς τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς πρὸς τὸν ἐξαιρούμενον, καὶ εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν κατ' οὐσίαν εἰς τὸ δικαστήριον.

Ὁ ἐξαίρεθεὶς, ἂν ᾖ ἡ στιγμὴ λάβῃ τὴν κοινοποίησιν, ἀπέχει τῆς ἐκτελέσεως τῶν δημοσίων ἔργων του, ἄλλως καταδικάζεται εἰς ποινὴν πειθαρχικὴν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων. Ὁφείλει συγχρόνως νὰ ὁμολογήσῃ τὸν λόγον τῆς ἐξαίρεσεως, ὃν σύνοι-δεν ἑαυτῷ, ἄλλως καταδικάζεται διὰ τῆς πειθαρχικῆς ὁδοῦ εἰς πρόσ-τιμον 20—100 δραχ. εἰς ἀποζημίωσιν καὶ πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, παρ' ἐκτὸς τῶν ἐν ἄρθρ. 463 Ποιν. Νόμου ὠρισμένων (56 ἐδ. 2. 59 Ποιν. Δικ.).

745. Τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάζει θ' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐξαίρεσεως, συντίθεται ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ ἐξαιρουμένου· ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων δὲν εἶναι ἀναγκαία, δύναται ὁμως νὰ προσέλθωσιν, ὅτε, ἀγορευσάντων αὐτῶν καὶ τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ δι-καστήριον ἀποφασίζῃ ἀνεκκλήτως, καθ' ἃ ῥητῶς διατάσσει τὸ ἄρθρ. 58 Ποιν. Δικ. Καὶ ἂν μὲν εὕρῃ βασίμους τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέ-σεως, παραδέχεται τὴν περὶ τούτου αἴτησιν, καὶ διατάττει τὸν ἐξαι-ρεθέντα ν' ἀπέχῃ τῶν δημοσίων ἔργων του, ἐὰν δὲ οὗτος ᾖ πται-

σματοδίκης, καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον ὁ ἀναπληρώσων αὐτὸν, παραπέμ-
πει συγχρόνως τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο δικαστήριον πταισματο-
δικῶν· ἄλλως κατὰ τὰς περιστάσεις ἢ ἀποβάλλεται ἡ αἵτησις, ἢ
διατάσσεται ὁ ἐξαίρων νὰ φέρῃ κρείττονας ἀποδείξεις. Κατὰ πᾶσαν
περίπτωσιν ὁ ἐξαίρων καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων,
καὶ ἂν οἱ λόγοι τῆς ἐξαίρεσεως ἤθελον ἀποδειχθῇ μὴ ἐχόμενοι ἀλη-
θείας, εἰς χρηματικὴν ποινὴν 20—100 δραχμῶν, δυστρόπου δὲ οὐ-
σης τῆς ἐξαίρεσεως, καταδικάζεται προσέτι εἰς κράτησιν μιᾶς μέγχι
τριῶν ἡμερῶν καὶ εἰς ἀπόδοσιν τῆς ζημίας. Αἱ ποιναὶ καὶ καταδίκαι
αὗται καθιερώθησαν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταχρήσεων. Παρεδέχθη
δὲ ἡ νομολογία, ὅτι, παραιτούμενός τις τῆς ἐξαίρεσεως, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ
ὀριστικὴ ἀπόφασις, ἀπαλλάσσεται τοῦ προστίμου (ἄπ. 57 : 65)· δὲν
δύναται δὲ ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐπαναλάβῃ ὁ παραιτηθεὶς τὴν
περὶ ἐξαίρεσεως αἵτησίν του (ἄπ. 142 : 56 καὶ 100 : 65).

746. Ἐκτὸς τῶν διαδίκων καὶ ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος αὐτός, εἵ-
πομεν, δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσίν του. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 53
Ποιν. Δικ. ἀέκαστος τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 51 ἀναφερομένων ὑπαλλήλων,
συνειδῶς ἐαυτῷ αἰτίαν τινὰ ἐξαίρεσεως, ὀφείλει νὰ τὴν φανερώσῃ εἰς
τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, τὰ δὲ συμβούλιον ἀκοῦσαν τὴν γνώμην τοῦ
εἰσαγγελέως, ἀποφασίζει, ἂν πρέπη νὰ κάμῃ ἀποχρῆν, ἢ μὴ, τῶν δη-
μοσίων ἔργων του. Ἄν ὁ ἐξαιρούμενος ἦναι εἰρηνοδίκης, χρεωστεῖ
ν' ἀναβάλῃ τὴν δίκην, νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τοῦτου τὸν παρὰ πρω-
τοδικαίᾳ εἰσαγγελέα, καὶ νὰ περιμένῃ τὴν ἀπόφασιν τῶν πλημμελειο-
δικῶν» (ἄπ. υ' ε : 39).

Ἐπὶ τοῦ ἁρθρου τούτου ἐπιφέρομεν τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις.

α') Ὅτι ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος δύναται νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαί-
ρεσίν του καὶ μετὰ τὴν ἐναρξίν τῆς δίκης· ἡ προθεσμία τοῦ ἁρθρ.
52 Ποιν. Δικ. ἀφορᾷ μόνον τὴν ὑπὸ τῶν διαδίκων ἐξαίρεσιν. Ἀλλὰ
θεωρεῖται ὡς πρότασις ἐξαίρεσεως ἡ ἀπλὴ δήλωσις δικηγόρου, προσ-
κληθέντος νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ὅτι ἐχρημάτισε
μεταφραστῆς ἰατρικῆς γνωμοδότησεως; Ναι, εἶπεν ἡ 80 : 45 ἀπό-
φασις, καὶ ἀνῆρσε, διότι δὲν ἀπερχάσεν ἐπὶ τῆς ἐξαίρεσεως τὸ συμ-
βούλιον· ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, καθ' ἡμᾶς, διότι ἀπαίτεται ὠρισμένη πρό-
τασις ἐξαίρεσεως, ἵνα ἀποφασίσῃ τὸ συμβούλιον, καὶ οὐχὶ ἀπλὴ ἐκ-
φρασις δισταγμῶν, εἰς οὓς δὲ ἐπέμεινεν ὁ προτείνων.

β') Διὰ τῆς ἐκφράσεως δικαστικὸν συμβούλιον ἐννοεῖ ὁ νόμος οὐκ

τὸ ποινικὸν συμβούλιον, ὡς εἶχεν ἀποφανθῇ ποτε καὶ ὁ "Αρ. Πάγος (ἀπ. υμ. : 40), ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ἐν συμβουλίῳ συνεδριάζον· οὕτως ἀπεφάνθη ἡ 142 τοῦ 64 ἀπόφασις, καὶ τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀντιστοίχων ἄρθρ. 37 καὶ 46 Πολ. Δικ. 'Αλλ' ἐκ πόσων μελῶν πρέπει νὰ σύγκηται τὸ τοιοῦτον δικαστήριον; 'Εκ πόσων μελῶν, ὅσα ἀπαίτουνται, ἵνα συνεδριάζῃ δημοσίως.

γ') 'Η ἐκτίμησις τῶν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ προτεινομένων λόγων ἐξαίρεσεως πρέπει νὰ γίνηται· ἐλευθεριώτερον, ἰδίως ὅταν ὑπάρχῃ εὐκολος ἢ ἀναπλήρωσις αὐτοῦ.

δ') 'Η μὴ παραδεχόμενη τὴν ἐξαίρεσιν ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου οὔτε εἰς χρηματικὴν ποινὴν οὔτε εἰς τὰ ἐξόδα δύνανται νὰ καταδικάσῃ τὸν προτείναντα τὴν ἐξαίρεσίν του· τὸ περὶ τούτου ἄρθρ. 57 ἐδ. 3 μόνον εἰς τοὺς ἐξαίρουντας διαδίκους ἐφαρμόζεται (ἀπ. 142 : 65).

ε') 'Η ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου δὲν δύνανται νὰ προσβληθῇ δι' ἐνδίκου τινὸς μέσου ὑπὸ τῶν διαδίκων, διότι οὗτοι, οὐδόλως κλητευόμενοι οὔτε ἀκουόμενοι (ἀπ. 67 : 57), θεωροῦνται ὡς τρίτα πρόσωπα καὶ διὰ τοῦτο δὲν κοινοποιοῦνται μὲν αὐτοῖς αἱ τοιαῦται ἀποφάσεις, δύνανται δὲ νὰ προτείνωσιν αὐτοὶ τὴν ἐξαίρεσιν, ἣν τυχὸν δὲν παρεδέχθη τὸ συμβούλιον (ἀπ. σζθ : 38, τκε : 39, υμ καὶ υζγ : 40). Ταῦτα ἐφαρμόζονται, καὶ ἂν τυχὸν ὁ πταισματοδίκης ἀπεφάσισε παρὰ νόμῳ ἐπὶ τοιαύτης ἐξαίρεσεως, ἐνῶ ὤρειλε νὰ ὑποβάλῃ τὸ ζήτημα εἰς τὸν παρὰ πρωτοδίκης εἰσαγγελέα (τκε : 39 καὶ 25 : 40).

*Αν ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος παραλείψῃ νὰ προτείνῃ τὸν λόγον ἐξαίρεσεως, ὃν σύνοιδεν ἑαυτῷ, ὑποπίπτει βεβηλῶς εἰς πειθαρχικὸν παράπτωμα, ἀλλὰ δὲν προβλέπεται τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 59 Ποιν. Δικ. περὶ οὗ ἀνωτέρω, διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐξαίρουμένός τις, ἢ, κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ ἄρθρ. 48 Πολ. Δικ. προβληθείσης τῆς ἐξαίρεσεως, ἀρνεῖται τὸν ὃν σύνοιδεν ἑαυτῷ λόγον ἐξαίρεσεως.

747. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ ἐν τῷ νόμῳ διαγεγραμμέναι περὶ ἐξαίρεσεως ἰδίως διατάξεις. Αἱ διατάξεις αὗται εἶναι πάντοτε ἀποχρώσαι, προκειμένου περὶ ἐξαίρεσεως μέλους τινὸς πταισματοδικείου, οὐχὶ ὅμως καὶ προκειμένου περὶ ἐξαίρεσεως μελῶν τῶν ἀνωτέρων πολυμελῶν δικαστηρίων, διότι, ἂν πρόκηται νὰ ἐξαίρεθῶσιν ὅλα τὰ μέλη τινὸς τῶν δικαστηρίων τούτων, ἢ τοσαῦτα ὥστε τὰ ὑπόλοιπα νὰ μὴ ἀρκῶσι πρὸς νόμιμον συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ ὑπάρχει, ὅταν πρὸς

τοῦτο ἦναι ἀνάγκη νὰ ληφθῇ τὸ μείζον τῶν δικαστῶν ἐκ τῶν παρέδρων ἢ ἄλλων ἀναπληρωτῶν (ἄρθρ. 61 Ποιν. Δικ.), τίς θέλει ἀποφασίσαι περὶ τοῦ βασίμου τῆς ἐξαίρεσεως ; Ἐν περιπτώσει δὲ παραδοχῆς αὐτῆς, ποῖον δικαστήριον θὰ δικάσῃ περὶ τῆς κυρίας ὑποθέσεως ;

Ἐνεκα τούτου ὁ νόμος (ἄρθρ. 60 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ.) καθιέρωσεν ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης ἰδιαίτεραν περὶ παραπομπῆς διαδικασίαν, διεξαγομένην ὡς ἐξῆς.

748. Τὴν αἴτησιν περὶ ἐξαίρεσεως καὶ παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς ἄλλο δικαστήριον ἀπευθύνει ὁ ἐξαιρῶν πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέα, μετὰ τῆς βεβαιώσεως τῶν λόγων τῆς ἐξαίρεσεως (ἄρθρ. 64 συνδ. μὲ 49 Ποιν. Δικ.). Περὶ τοῦ χρόνου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου δύναται τις ν' ἀπευθύνῃ τὴν αἴτησιν, σιωπᾷ καὶ τὸ περὶ παραπομπῆς καὶ τὸ περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος κεφάλαιον τῆς Ποιν. Δικονομίας, ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐνταῦθα ἢ ἐν γένει ἐπὶ ἐξαίρεσεων ἰσχύουσα ἀρχὴ τοῦ ἀρθρ. 52 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν ἡ ἐξαίρεσις πρέπει νὰ προτείνεται, πρὶν ἀναλάβῃ τις τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι ὁ λόγος τῆς ἐξαίρεσεως ἀνεφύη, ἢ ἐγνώσθη βραδύτερον.

749. Εἶδομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἂν δὲν ἐγένετο ἡ αἴτησις ἐγκαίρως, ἂν δὲν περιεῖχεν αὕτη τοὺς λόγους τῆς ἐξαίρεσεως, ἢ ἂν δὲν ᾔσαν οὗτοι βεβαιωμένοι, ἡδύνατο ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ζητήσῃ ἀμέσως τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς παρὰ τοῦ δικαστηρίου. Δύναται νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου ; Ἡ περὶ κανονισμοῦ διαδικασία δὲν διαγράφει τοιοῦτον τρόπον ἐνεργείας, ἐπομένως θὰ ᾔναι τολμηρὸν νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὸν ἐξ ἀναλογίας.

Ὅθεν λαβὼν ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν αἴτησιν πρέπει νὰ τὴν κοινοποιήσῃ πάντοτε εἰς τοὺς ἐξαίρουμένους διὰ τοῦ προέδρου, νὰ ἀνακρίνῃ συνοπτικῶς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸν Ἀρ. Πάγον δημοσίᾳ συνεδριάζοντα. Περὶ πάντων τούτων, ὡς καὶ περὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐφαρμόζονται πληρέστατα, ὅσα ἀνωτέρω εἰπομεν, προκειμένου περὶ παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς ἄλλο δικαστήριον λόγῳ νόσου, ἢ ἄλλου κωλύματος (ιδὲ ἀριθ. 405). Ἐννοεῖται, ὅτι, ἐπελθούσης συμπληρώσεως τοῦ δικαστηρίου, ἐκλείπει ὁ λόγος καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐνεκα ἐξαίρεσεως παραπομπῆς (ἀπ. 70 : 72).

750. Εἶδομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ ἐξαιρῶν καταδικάζεται πάντοτε εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ εἰς χρηματικὴν ποινὴν

δραχμῶν 10 — 100, καὶ ἂν οἱ λόγοι παράλογοι, καὶ εἰς κράτησιν 1 — 3 ἡμερῶν κτλ. (ἄρθρ. 57 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Κατὰ τὴν περὶ κα-
νονισμοῦ διαδικασίαν ὁ μὲν ἐπιτυχὼν δὲν καταδικάζεται εἰς τὰ ἔξοδα,
ὁ δὲ ἀποτυχὼν καταδικάζεται εἰς μείζονα χρηματικὴν ποινὴν, ἥτοι
δραχμῶν 50 — 200 (ἄρθρ. 50 Ποιν. Δικ.). Ποία τῶν δύο διατάξεων
πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐνταῦθα; ἢ μᾶλλον πρέπει καὶ ὁ ἐπιτυχὼν εἰς
τὴν ἐξαίρεσιν καὶ παραπομπὴν νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα; Φρονοῦμεν,
ὅτι αἱ περὶ ἐξαίρεσεως διατάξεις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καθ' ὁλοκλη-
ρίαν, καθόσον τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου διαδικασία.

751. Καὶ περὶ δύο εἰσέτι περιπτώσεων ἔπρεπε νὰ προνοήσῃ ἰδίως
ὁ νομοθέτης, περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐξαίρουνται ὅλα τὰ ἐφε-
τεῖα, (ὅταν μάλιστα ὑπῆρχον δύο μόνον ἐφετεῖα, ἡ ἀνάγκη ἦτο μᾶλ-
λον κατεπεύγουσα), καὶ περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐξαίρεται ὁ
Ἀρειος Πάγος, ἡ τόσα μέλη αὐτοῦ, ὥστε τὰ ὑπόλοιπα δὲν ἀκροῦσι
πρὸς νόμιμον συγκρότησίν του.

Περὶ ἀμφοτέρων τῶν περιπτώσεων τούτων προέβλεψεν ὁ νόμος τῆς
8 Ἰουλίου 1838, καθ' ὃν ἀπηγορεύθη μὲν ἡ ἐξαίρεσις ὁλοκληρίου τοῦ
Ἀρείου Πάγου, ἡ τοσούτων μελῶν αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ κατορθοῦται
ἡ νόμιμος συγκρότησις ἐκ τῶν ὑπολειπομένων (ἄρθρ. 2 τοῦ νόμου
τούτου), ἀνετέθη δὲ εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως,
ὅσάκις ἔνεκεν ἐξαίρεσεως, ἡ ἄλλου λόγου, δὲν δύνανται νὰ δικάσωσι
τὰ ἐφετεῖα. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις κατὰ
τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου δικάζοντος ὡς ἐφετείου (ἄρθρ. 1
τοῦ νόμου τούτου)

751². Ὁ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν προξενείων ΧΝΣ' τῆς 22 Ἰοβρίου
1877 νόμος ἐπιτρέπει ἐν ἄρθρῳ 127 καὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν γενικῶν
προξένων, προξένων καὶ ὑποπροξένων, προέδρων καὶ ἐμμέσθων παρέδρων
τῶν προξενικῶν δικαστηρίων, ὡς καὶ τῶν κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ
ἐκπληρούντων ἔργα ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ τῶν νομίμων πάν-
των τούτων ἀναπληρωτῶν. Περιορίζει ὅμως τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐπι-
τρέπεται ἡ ἐξαίρεσις αὐτῶν. Εἶναι δὲ οἱ τοιοῦτοι λόγοι: α') ἄμεσον
ιδιωτικὸν συμφέρον, ἐνῶ ἡ ἐξαίρεσις τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ δικαστῶν
ἐπιτρέπεται, ὡς εἶδομεν, καὶ ἐπὶ ἐμμέσου συμφέροντος· β') συγγένεια,
οἷα καὶ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ σὺν τῇ προσθήκῃ τῆς μνηστείας. Τέλος τὸ
ἄρθρον αὐξάνει τὸ ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως τῆς περὶ ἐξαίρεσεως αἰ-
τήσεως ἐπιβαλλόμενον πρόστιμον εἰς δραχμάς 100 — 300.

Περὶ τῆς διαδικασίας, καθ' ἣν ἐκδικασθῇσονται αἱ τοιαῦται αἰτήσεις ἐξαίρεσεως, οὐδόλως προβλέπει ὁ νόμος, ἐπομένως θὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 216 τοῦ ΧΝΣ' νόμου, καθ' ὃ «περὶ ὅσων δὲν προνοεῖ ὁ παρὼν νόμος, ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα, περὶ ὧν εἰδικῶς οὗτος διέλαθεν, ἰσχύουσιν καὶ διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, ἐφ' ὅσον εἰς τοῦτο δὲν ἀντίκεινται οἱ ἐγγώριοι νόμοι, τὰ ἔθιμα καὶ αἱ συνθῆκαι.» Ἀλλ' αἱ περὶ ἐξαίρεσεως διατάξεις τῆς Ποινικῆς δικονομίας εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῶσι μόνον παρὰ τοῖς εἰδικοῖς προξενικοῖς δικαστηρίοις καὶ τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κακουργιοδικεῖῳ, ἐπιδιδομένης τῆς αἰτήσεως εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελέα, καὶ δικαζομένης τῆς ὑποθέσεως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἄνευ προσλήψεως τοῦ ἐξαίρουμένου, ἂν ᾖ δυνατόν νὰ συγκροτηθῇ νομίμως, ἄλλως ἐπιδιδομένης τῆς αἰτήσεως εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρ. Πάγου κατὰ τὰ ἐκτεθέντα. Πῶς ὁμως διεξαχθήσεται ἡ διαδικασία, προκειμένου περὶ ἐξαίρεσεως ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, περὶ ὧν οὐδόλως προβλέπει ἡ Ποινικὴ Δικονομία; Καὶ ἐνώπιον τίνος πλημμελειοδικείου ὑποβληθήσεται ἡ αἴτησις ἐξαίρεσεως τῶν καθ' ἅπαν τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος δικαζόντων τὰ πταίσματα προξένων; Φρονούμεν, ὅτι μόνον νομοθετικῶς εἶναι δυνατόν νὰ κανονισθῶσι τὰ ἀντικείμενα ταῦτα.

§ 2.

Περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

752. Περιπτώσεις ἀγωγῆς κακοδικείου.
 753. Κατὰ τίνος δύναται ν' ἀπευθυνθῇ.
 754. Προαπαιτούμενα ἵνα κινηθῇ ἡ ἀγωγή αὕτη.
 755. Ἀρμόδια πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῆς δικαστήρια.

752. Οἱ κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐνεργοῦντες ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ ἐκπληρῶσι τὰ ἀνατιθέμενα αὐτοῖς καθήκοντα μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας. Πᾶσα παράβασις τῶν καθηκόντων τούτων δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν καὶ εἰς ποινικὴν καταδίωξιν, ἂν ἀποτελῇ

ἀδίκημά τι, καὶ εἰς πειθαρχικὴν τιμωρίαν εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις. Ἀλλ' ἐκ πάσης τοιαύτης παραβάσεως δυνατόν νά ἐπέλθῃ καὶ βλάβη τις εἰς τοὺς διαδίκους, πῶς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέλουσιν οὗτοι ἀποζημιωθῇ;

Περὶ τοῦτον διττῶς προέβλεψεν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης· καὶ α') ἐχορήγησεν εἰς τινὰς περιπτώσεις εἰς τὰ δικάζοντα τὴν ὑπόθεσιν, καθ' ἣν συνέβη ἡ παράβασις, δικαστήρια τὸ δικαίωμα νά καταδικάζωσιν εἰς ἀποζημιώσεις τοῦ ιδιώτου, τὸν ὑποπεσόντα εἰς τὴν παράβασιν ὑπάλ-
ληλον (ἄρθρ. 49, 56, 59, 74, 87, 235, 499 Ποιν. Δικ.).

β') Εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, ὡς καὶ ὁσάκις τ' ἀνωτέρω δικαστήρια ἤθελον παραλείψει νά καταδικάσωσι τὸν ὑπάλληλον εἰς ἀποζημιώσεις, ἐχορήγησεν εἰς τὸν ζημιωθέντα ιδιώτην ἰδίαν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴν, τὴν ἀγωγὴν τοῦ κακοδικείου, διαγράψας καὶ ἰδιαι-
τέρην πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῆς διαδικασίαν (ἄρθρ. 65—68 Ποιν. Δικ.).

753. Ἡ ἀγωγὴ τοῦ κακοδικείου εἶναι ἀγωγὴ καθαρῶς πολιτικὴ, εἰσάγεται δὲ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Πολιτ. Δικονομίας διαγραφομένην διαδικασίαν (ἄρθρ. 67 Ποιν. Δικ.), ἐπο-
μένως δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς πραγματείας ἡμῶν ἢ ἐξέτασις τῆς διαδικασίας ταύτης (ἰδὲ Οἰκονομίδ. σελ. 861 ἐπομ.).

Ἡ Ποινικὴ Δικονομία περιορίζεται νά προσδιορίσῃ τὰ πρόσωπα, καθ' ὧν ἡ ἀγωγὴ δύναται νά ἀπευθυνθῇ, τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται, καὶ τὸ ἀρμόδιον νά δικάσῃ αὐτὴν δικαστήριον, ἐπομένως μόνον τ' ἀντικείμενα ταῦτα θέλομεν ἐξετάσει καὶ ἡμεῖς ἐν συντόμῳ.

Ἡ ἀγωγὴ τοῦ κακοδικείου κατὰ τὰς ρητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 65 Ποιν. Δικ. δύναται ν' ἀπευθυνθῇ κατὰ κλητῆρος, δικαστικοῦ γραμματέως, ἀστυνόμου, δημάρχου, δημαρχικοῦ παρέρου, ἀξιωμα-
τικοῦ τῆς χωροφυλακῆς (καὶ ὑπὸ τὴν ἑκφρασιν ταύτην πρέπει, φρο-
νοῦμεν, νά περιληφθῶσι καὶ οἱ ὑπαξιωματικοί), εἰρηνοδίκου, ἀνακρι-
τοῦ, εἰσαγγελέως ἢ ἀντεισαγγελέως, ἢ δικαστοῦ ποινικοῦ τινος δικα-
στηρίου, ἢ ὁλοκλήρου ποινικοῦ δικαστηρίου. Ἐκτός τούτου ἡ ἀγωγὴ
τοῦ κακοδικείου δύναται ν' ἀπευθυνθῇ καὶ κατὰ προξενικῶν ὑπαλλή-
λων (ἄρθρ. 215 τοῦ ΧΝΣ' τῆς 22 Δεκεμβρίου 1877 νόμου ὡς ἐτρο-
ποποιήθη ὑπὸ τοῦ ΑἰρΟΕ' νόμου τοῦ 1891).

754. Τέσσαρες ὁρους ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 65, ἵνα κινηθῇ ἀγωγὴ κα-
κοδικείου κατὰ τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων· α') νά ὑπέστη τις ζημίαν
ἐνεκα παραβάσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν· ὁ μὴ ὑποστὰς ζημίαν

τινὰ δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀπαιτήσῃ ἀποζημιώσιν· ἐπίσης καὶ ὁ ζημιωθείς μὲν, ἀλλ' ἔνεκα τῆς νομίμου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων.

β') Νὰ ἔλαβε χώραν ἡ παράβασις κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἔργων ποινικῶν ἢ δικαστικῆς ἀστυνομίας· ὑπὸ τὴν τελευταίαν ταύτην ἔκφρασιν ἔννοεῖ ὁ νόμος τ' ἀνακριτικὰ καθήκοντα τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων, κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὁποίων δύνανται νὰ ζητήσωσι καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν κλητῆρων (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 301).

γ') Νὰ προῆλθεν ἡ παράβασις ἔνεκα δόλου, ἀπάτης, μεγάλης ἀμελείας, ἢ ἀσυγγνώστου παραδρομῆς· δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκπληρώσωσιν οἱ περὶ ὧν πρόκειται ὑπάλληλοι τὰ καθήκοντά των ἀπροσκόπτως καὶ ἀνεξαρτήτως, ἂν ὑπεχρεοῦντο εἰς ἀποζημιώσεις καὶ ἔνεκα μικροτέρας ἀμελείας. Παρατηρητέον, ὅτι ὁ δόλος καὶ ἡ ἀμέλεια πρέπει ν' ἀποδίδωνται ἀτομικῶς εἰς τὸν ὑπάλληλον, καὶ ὅταν ἀκόμη καὶ ὁλοκλήρου πολυμελοῦς δικαστηρίου ἀπευθύνεται ἡ ἀγωγή κακοδικείου, ἐπομένως ὁ μειοψηρῶν τυχὸν δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀποζημιώσιν.

δ') Νὰ προῆλθεν ἡ βλάβη ἐκ μόνης τῆς παραβάσεως, διότι, ἂν καὶ ἄνευ ταύτης ἤθελεν ὑποστῇ τὴν βλάβην ὁ ζημιωθείς, δὲν δύναται προσηκῶς νὰ στηρίξῃ δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἐπὶ τῆς τοιαύτης παραβάσεως.

755. Ἀρμόδια δὲ δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ κακοδικείου εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρ. 66 Ποιν. Δικ. 1) τὸ τῶν πρωτοδικῶν, εἰς ἀγωγὰς κατὰ κλητῶν, γραμματέων τῶν πταισματοδικῶν, ἀστυνομῶν, δημάρχων, δημαρχικῶν παρέδρων, ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, εἰρηνοδικῶν, καὶ τῶν παρέδρων αὐτῶν· 2) τὸ τῶν ἐφετῶν, εἰς ἀγωγὰς κατ' εἰσαγγελέων ἢ ἀντεισαγγελέων, γραμματέων τῶν πλημμελειοδικῶν, ἀνακριτῶν, καὶ ἄλλων πλημμελειοδικῶν, ἢ κατ' ὁλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν· 3) ὁ Ἀρειος Πάγος εἰς ἀγωγὰς κατὰ τινος δικαστηρίου τῶν συνέδρων, ἢ τῶν ἐφετῶν, ἢ τινων μελῶν τῶν δικαστηρίων τούτων· 4) εἰς ἀγωγὰς κατὰ τοῦ Ἀρ. Πάγου, πρᾶττονται τὰ ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ὥρισμένα.

Ὁ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν προξενίων ΧΝ5' τῆς 22 Δεκεμβρίου 1877 νόμος ἐπέτρεψε καὶ ἀγωγὴν κακοδικείου κατὰ τῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων, καὶ προκειμένου μὲν περὶ πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων τὸ ἄρθρ. 177 διατάσσει, ὅτι αἱ τοιαῦται ἀγωγαὶ ὑπάγονται

εις τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐφετεῖον, προκειμένου δὲ περὶ ποινικῶν ὑποθέσεων τὸ ἄρθ. 215 ἐδ. 5 ὡς διευτυπώθη ὑπὸ τοῦ νόμου ΑΦΟΕ τοῦ 1891 διατάσσει, ὅτι ἀρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν τοιούτων ἀγωγῶν δικαστήρια εἶναι τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 66 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. σημειούμενα, ἥτοι τὸ πρωτοδικεῖον, ἂν ἐν ἄλλου τινὸς προσδιορισμοῦ, ἐπομένως τὸ ἀρμόδιον πρωτοδικεῖον θὰ προσδιορισθῇ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἀρμοδιότητος διατάξεις τῆς Πολιτ. Δικονομίας. Φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε λόγος πρὸς διάκρισιν τῆς ἀρμοδιότητος μεταξὺ πολιτικῶν καὶ ποινικῶν ὑποθέσεων.

§ 3.

Περὶ ἀποδείξεως τῶν προσαπτομένων ὄντων πράξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

756. Κείμενα νόμων περὶ ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας.
757. Ἀνάγκη διακρίσεως μεταξὺ συκοφαντίας καὶ ἐξυθρίσεως τιμῆς.
758. Α') Περίπτωσις ἐξυθρίσεως. Ὅποια ἡ πρόσαψις ἵνα τηρηθῇ ἡ διαδικασία τῶν ἄρθρ. 308 ἐπομ. Ποιν. Δικ.
759. Ὅποια ἡ διαδικασία αὕτη. Ὑποχρεώσεις τοῦ ἐπὶ ἐξυθρίσει κατηγορουμένου.
760. Συνέχεια. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐπὶ ἐξυθρίσει ἐγκαλοῦντος. Ἀπαιτεῖται νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων;
761. Συνέχεια. Διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου.
762. Συνέχεια. Μάρτυρες περὶ ἡθικῆς διαγωγῆς.
763. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποδείξεως.
764. Τί γίνεται ἂν τὸ ἀποδεικτέον γεγονὸς ἀξιοποινον.
765. Β') Περίπτωσις συκοφαντίας. Πότε ἀναβάλλεται ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορία.
766. Ἀπαιτούμενα πρὸς ἀναβολήν. α') Πρόσαψις ἀδικήματος.
767. β') Αἰτήσεις τοῦ κατηγορουμένου περὶ ἀναβολῆς.
768. Ὑπαρχόντων τούτων ἡ ἀναβολὴ ἀναγκασία.
769. Τὰ περὶ συκοφαντίας ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ψευδῇ καταμήνυσιν.
770. Συνέπειαι ἀναβολῆς.
771. Ἀπόφασις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι. Συνέπειαι αὐτῆς ἂν ᾖναι καταδικαστική.

772. Συνέπειαι αὐτῆς ἂν ᾔηται ἀθωωτική. Ὁ κατηγορούμενος δικαιούται ν' ἀποδείξῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει.
 773. Διὰ ποίων μέσων δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο.
 774. Ὁφείλει νὰ τηρήσῃ τὴν ἀνωτέρω ἐπὶ ἐξυθρίσεως διαδικασίαν;

756. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 340 τοῦ Ποιν. Νόμου «ἀπαλλάσσεται τῆς ποινῆς ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐξυθρίσει τιμῆς, ἐὰν κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 334—338, ἡμπορῇ νὰ ἀποδείξῃ ἐντελῶς τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως. Ἐὰν ὅμως ἡ γενομένη πρὸς αὐτὸν πρόσαψις ἀφορᾷ σχέσιν τινὰ τοῦ ιδιωτικοῦ βίου, δὲν συγχωρεῖται ἡ ἀποδείξις αὐτῇ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 336—338». Τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν ἀπαλλάσσει τῆς ποινῆς μόνον τὸν κατηγορηθέντα ἐπὶ συκοφαντίᾳ, ἣν ἐν ἀρχῇ μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ τὸν κατηγορηθέντα ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει, διότι εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 334—338 ἐπιτρέπει τὴν ἀποδείξιν τῆς ἀληθείας τῆς γενομένης προσάψεως, τὸ δὲ ἄρθρ. 334 προβλέπει περὶ τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως. Περὶ τούτων εἶναι ἔτι σαφέστερον τὸ γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρου, διότι ἀρχίζει διὰ τῆς μνείας τῶν περιπτώσεων ἐκείνων «Kann in den Faellen des Art. 334 bis 338» ἤτοι «Δύναται εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 334 ἕως 338 ὁ κτλ.».

Τοιαῦτα διατάσσοντος τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἐπόμενον ἦτο νὰ μεριμνήσῃ ἡ Ποινικὴ Δικονομία, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον, περὶ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας. Περὶ τούτου προβλέπουσι τὰ ἄρθρ. 307—315 Ποιν. Δικ. Ἀλλὰ βραδύτερον ἐξεδόθη ὁ περὶ ἐξυθρίσεως νόμος, ὅστις τὸ μὲν ἄρθρ. 340 Ποιν. Νόμου κατέστησε σαφέστερον, ἀπαλλάξας ῥητῶς τῆς ποινῆς καὶ τὸν ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενον, ἂν ἀποδείξῃ ἐντελῶς τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως (ιδὲ ἄρθρ. 32 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεως νόμου), ἀπηγόρευσε δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ ἐξυθρίσεων τῆς τιμῆς, ἐκτὸς μόνον ὅταν ἀπευθύνωνται κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπνρέτου, καὶ ἀφορῶσι σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ τότε δὲν ἐπιτρέπει τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν (ιδὲ ἄρθ. 33 αὐτ.).

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διατάξεων τούτων πρὸς ἀλλήλας θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ ἀνεύρωμεν τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἔννοιαν καὶ τὴν πρακτικὴν αὐτῶν ἐφαρμογὴν.

757. Τὰ ἄρθρ. 307—315 Ποιν. Δικ. εἰς δύο τάξεις ἀναγκαίως

πρέπει να διαιρεθῶσιν. Εἰς τὴν μίαν ἀνάγεται μόνον τὸ ἄρθρ. 307, ὅπερ προβλέπει περίπτωσιν τινὰ ἀναβολῆς τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ ποινικῆς ἀγωγῆς. Εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγονται τ' ἄρθρ. 308 καὶ ἐπόμε. ἅτινα διαγράφουσι διαδικασίαν ἀποδείξεως τῆς προσάψεως, ὅταν αὕτη ἀποτελῇ οὐχὶ συκοφαντίαν, ἀλλ' ἐξυβρίσιν τιμῆς. Τὴν διακρίσιν ταύτην θέλων νὰ καταδείξῃ καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης κατέταξε τὸ μὲν ἄρθρ. 307 ὑπὸ στοιχείον Α, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «περὶ συκοφαντίας», τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ στοιχείον Β, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἐπὶ ἄλλων ἐξυβρίσεων τῆς τιμῆς». Θέλομεν τηρήσει τὴν διαίρεσιν ταύτην, ἀντιστρέφοντες ὁμῶς τὴν τάξιν, καὶ ἐρμηνεύοντες πρότερον τὰ περὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐξυβρίσεως ἄρθρ. 308 καὶ ἐπόμενα.

758. Τὸ ἄρθρον 308 Ποιν. Δικ. συμπληροῦν τὸ ἄρθρ. 340 ποιν. νόμου, ὅπερ ἐπιτρέπει, ὡς εἶδομεν, τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῆς προσάψεως ἐπὶ ἐξυβρίσεως τῆς τιμῆς, ὀρίζει ἀκριβέστερον ὅποια τις πρέπει νὰ ᾔηται ἢ πρόσαψις αὕτη, ἵνα κατασταθῇ δυνατὴ καὶ ἐπιτραπῇ ἢ ἀπόδειξις αὐτῆς· ἀπαιτεῖ δὲ πρόσαψιν ῥητῆς πράξεως, ἥτις, ἂν ᾔητο ἀληθῆς, ἤθελεν ἐκθέσει τὸν καθ' οὗ αὕτη εἰς τὸν ἐμπαιγμὸν, τὸ μῖσος καὶ τὴν περιφρόνησιν τοῦ κοινοῦ. Ἄλλ' εἶδομεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 33 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεως νόμου ἐπιτρέπει τὴν ἀπόδειξιν τῆς προσάψεως μόνον, ὅταν ἡ προσβολὴ ἀπευθινηται εἰς δημοσίον ὑπάλληλον ἢ ὑπηρέτην, καὶ ἀφορᾷ σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, καὶ τότε δὲ ἀπαγορεύει τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν. Συνδυάζοντες ἐπομένως τὸ ἄρθρ. 308 Ποιν. Δικ. καὶ τὸ ἄρθρ. 33 τοῦ νόμου περὶ ἐξυβρίσεων συμπεραίνομεν, ὅτι, ἵνα ἐφαρμοσθῇ ἡ ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 309 καὶ ἐπομ. διαγραφομένη περὶ ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας διαδικασία, ἀνάγκη νὰ ἀπευθινηται κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ προσβολή, ἀφορῶσα σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, καὶ συνισταμένη εἰς τὴν πρόσαψιν ῥητῆς πράξεως, ἥτις ἂν ἀλήθευεν ἤθελεν ἐκθέσει τὸν ὑπάλληλον ἢ ὑπηρέτην εἰς τὸν ἐμπαιγμὸν, τὸ μῖσος, ἢ τὴν περιφρόνησιν τοῦ κοινοῦ. Ὅταν ἐπομένως ἡ πρόσαψις δὲν ἀπευθινηται κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ, ὅταν δὲν ἀφορᾷ σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ὅταν δὲν περιέχῃ ῥητὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ γενικὰς καὶ ἀορίστους προσβολὰς, ἢ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας δὲν ἐπιτρέπεται, καὶ ἡ διαδικασία, ἣν ἀμέσως θέλομεν ἐκθέσει, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἄν ἡ πρόσαψις ἐν μέρει ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καὶ ἐν μέρει τὸν ἰδιωτικὸν βίον, μόνον ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος θὰ ἐπιτραπῇ ἢ

ἀποδείξεις τῆς ἀληθείας, ἂν καὶ ἔνεκα τοῦ ἀδαιρέτου θὰ δικασθῇ συγχρόνως ὁλόκληρος ἡ πρόσαψις.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄρθρ. 33 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεως νόμου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας, εἰμὴ ρητῶς εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 29 καὶ 30, ἤγουν εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἐξυθρίσεως τῆς τιμῆς, ἐξαγομὲν, ὅτι, προκειμένου περὶ ἄλλου ἀδικήματος καὶ ἰδίως περὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 20 καὶ ἐπομ. προβλεπομένων ἐξυθρίσεων τοῦ ἀξιώματος, τὸ ἄρθρ. 33 δὲν ἐφαρμόζεται καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας δὲν συγχωρεῖται. Οὕτως ἀπεφάνθη ἡ ἀπόφασις 58 : 88 προκειμένου περὶ ἐξυθρίσεως τοῦ ἄρθρ. 21.

759. Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω περιπτώσεως τηρητέαν διαδικασίαν. Ὁ κατηγορούμενος, θέλων ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης πρὸς αὐτὸν παραδόσεως, ὀφείλει κατὰ τὸ ἄρθρ. 309 Ποιν. Δικ. ἐντὸς ὅκτῳ ἡμερῶν μετὰ τὴν πρὸς αὐτὸν παράδοσιν τῆς κλήσεως, ἢ, ἂν ἐδικάσθῃ ἐρήμην, τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακοπῆς, νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν εἰσαγγελέα λεπτομερῆ σημείωσιν τῶν γεγονότων, ὧν ἀναλαμβάνει τὴν ἀπόδειξιν, ἀντίγραφα τῶν περὶ αὐτῶν καθυποβλητέων ἐγγράφων, καὶ ἀκριβῆ ὀνομασίαν τῶν ἐξετασθησομένων μαρτύρων· ὀφείλει συγχρόνως νὰ διορίσῃ ἀντικλήτον εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, ἐὰν ὁ ἴδιος δὲν ᾔναι παρὼν αὐτόθι.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ περὶ ὀνομασίας τῶν μαρτύρων διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἰσχύει μετὰ τὸ ἄρθρον 33 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεως νόμου, ὅπερ ἀπηγόρευσε τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν. Τούναντίον αἱ διατάξεις περὶ τῆς προθεσμίας, περὶ τῆς ἐγχειρίσεως σημειώσεως τῶν ἀποδεικτέων γεγονότων, καὶ περὶ ἐγχειρίσεως ἀντιγράφων τῶν καθυποβλητέων ἐγγράφων, ἔχουσι πλήρη ἰσχύον, ἡ δὲ μὴ τήρησις αὐτῶν καθιστᾷ διόλου ἀπαράδεκτον τὴν ἀπόδειξιν. Ῥητόν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 310 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ παρελθούσης τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὀρισθείσης προθεσμίας, ἢ μὴ ἐκπληρωθέντων τῶν διαγεγραμμένων καθηκόντων, εἶναι διόλου ἀπαράδεκτος ἡ ἀπόδειξις. Ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 309 διαγεγραμμένων καθηκόντων εἶναι, ὡς εἶδομεν, καὶ ὁ διορισμὸς ἀντικλήτου· καθιστᾷ καὶ τοῦ καθήκοντος τούτου ἡ μὴ ἐκπλήρωσις ἀπαράδεκτον τὴν ἀπόδειξιν ; Μ' ὅλην τὴν γενικότητα τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἄρθρ. 310, φρονοῦμεν οὐχί, διότι ὁ μὴ διορισμὸς ἀντικλήτου μόνον τὴν παράλειψιν τῶν κοινοποιήσεων δικαιολογεῖ, ὡς θὰ ἴδωμεν, δὲν ἐπιφέρει ὅμως καὶ ἀπώλειαν δικαιωμάτων.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 310 ἐδ. 2 ἡ ἀνωτέρω πρὸς ἐγγερίσιν τῆς σημειώσεως τῶν ἀποδεικτέων γεγονότων, καὶ τῶν ἀντιγράφων τῶν πρὸς ἀπόδειξιν καθυποβλητέων ἐγγράφων προθεσμία δὲν δύναται νὰ παραταθῇ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφασει. Ἀλλ' ἂν οὐδὲν ἑτηρήθη ἡ προθεσμία αὕτη, εἰσαχθέντος τυχὸν τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸ τῆς παρελεύσεώς της ; Ἐννοεῖται, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν μέχρι πλήρους παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ταύτης, ἵνα μὴ στερηθῇ ὁ κατηγορούμενος τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας.

760. Λαμβάνων ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν σημείωσιν τῶν γεγονότων καὶ τὰ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων, διατάσσει ἀμέσως τὴν ἐγγερίσιν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντα (ἄρθρ. 311 Ποιν. Δικ.). Οὗτος ὀφείλει ἀνυπερθέτως ἐντὸς ὁκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω ἐγγερίσεως, ἐπίσης ἐπὶ ποινῇ ἀποκλεισμοῦ, νὰ υποβάλῃ εἰς τὸν παρὰ πρωτοδικαίας εἰσαγγελεῖα ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων, δι' ὧν μέλλει ν' ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον. Τὸ ἄρθρ. 312 τὸν ὑποχρεοῖ νὰ υποβάλῃ προσέτι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων, ἀλλ' ἀπαγορευθεῖσης τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας, θεωρεῖται συναπαγορευθεῖσα καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀνταπόδειξις (Ledru Rollin diffam n° 618. Dalloz presse etc. n° 1541). Τὰ ἀντίγραφα ταῦτα τοῦ ἐγκαλοῦντος ὀφείλει ἐπίσης ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ κοινοποιήσῃ ἀνυπερθέτως εἰς τὸν κατηγορούμενον (ἄρθρ. 312 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.).

Ἀλλ' ἵνα ἔχῃ ὁ ἐγκαλὼν τὸ δικαίωμα τῆς ἀνταποδείξεως, ἀρκεῖ, ὅτι κατήγγειλε τὴν ἐξυθρίσιν, ἣ ἀπαιτεῖται νὰ παρέσθῃ καὶ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων ; Τὸ αὐτὸ ζήτημα ἀνεφύη ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐλύθη ὑπὲρ τῆς γνώμης, ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ παρασταθῇ ὁ ἐγκαλὼν καὶ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, διότι μόνον οἱ κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ὡς διάδικοι παριστάμενοι δύνανται νὰ κλητεύωσι μάρτυρας, ν' ἀπευθύνωσιν ἐρωτήσεις κτλ. (Chassan. τομ. 2 σελ. 474). Ἄν δὲν παρέσθῃ ὁ ἐγκαλὼν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὰ δικαιώματά του ὁ εἰσαγγελεὺς ὑπὲρ τῆς κατηγορίας.

761. Τοιαύτη εἶναι ἡ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ ἐξυθρίσεων δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν τηρητέα διαδικασία. Μετ' αὐτὴν κατὰ τὸ ἄρθρ. 314 Ποιν. Δικ. ἡ κατηγορία εἰσάγεται εἰς τὸ ἀκροατήριον. Τὸ ἄρθρον τοῦτο διαγράφει καὶ τὸν τρόπον τῆς κλητεύσεως τῶν ἀναγκαιῶν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας καὶ ἀνταπόδειξιν μαρτύ-

ρων· ἄλλ' ἀπαγορευθείσης εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, ἀργοῦσι καὶ αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 314. Μόνον περὶ τοῦ ἂν ἐγένετο ἢ οὐ ἢ πρόσαψις δύνανται νὰ προσκληθῶσιν ὑπὸ τῶν διαδίκων μάρτυρες.

Ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ θὰ διεξαχθῇ ἡ περὶ τῆς ἀληθείας τῆς προσάψεως ἀποδείξις. Ὡς πρὸς ταύτην παρατηροῦμεν, ὅτι μόνων τῶν γεγονότων, τῶν περιεχομένων εἰς τὴν πρὸς τὸν εἰσαγγελέα ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐγχειρισθείσαν σημείωσιν, θὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀποδείξις οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλων, καὶ ὅτι μόνον τῶν διαμειφθέντων ἐγγράφων δύνανται νὰ γείνη χρήσις πρὸς ἀπόδειξιν, διότι καὶ τὰ νέα γεγονότα καὶ τὰ νέα ἀποδεικτικὰ ἐγγραφα εἶναι ἀπαράδεκτα, μὴ προταθέντα συμφώνως μὲ τὴν ἄνω διαγραφείσαν διαδικασίαν. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ σημειώσῃ περιεχομένων γεγονότων ἐπιτρέπεται πάντοτε ἡ ἀπόδειξις, ἀλλὰ μόνον ὅσας εἶναι αὐτὰ τὰ ἐν τῇ προσάψει ἀναφερόμενα, ἡ ἔχουσιν ἄμεσον σχέσιν πρὸς ταῦτα, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ᾖναι ἀπλῶς ἀνάλογα τούτων, πολὺ δὲ ᾗσπον ὅταν ᾖναι ὅλως μεμακρυσμένα ἢ ὅλως ἀόριστα.

762. Περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας ταύτης τὸ ἄρθρ. 315 Ποιν. Δικ. διαγράφει καὶ τὸν κανόνα, ὅτι ὁ ἐγκαλῶν ἔνεκεν ἐξυθρίσεως τῆς τιμῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ μάρτυρας περὶ τῆς ἠθικῆς διαγωγῆς του, τούναντίον δὲ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ φέρῃ μάρτυρας πρὸς ἀπόδειξιν τῆς κακῆς διαγωγῆς τοῦ ἐγκαλοῦντος. Ὁ νομοθέτης διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἠθέλησε νὰ θέσῃ φραγμὸν εἰς νέας ἐξυθρίσεις, αἰτινες ἠδύναντο ν' ἀποδοθῶσι τῷ ἐγκαλοῦντι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου. Σημειωτέον δὲ, ὅτι οἱ περὶ τῆς ἠθικῆς διαγωγῆς τοῦ ἐγκαλοῦντος μάρτυρες δὲν θεωροῦνται ὡς ἀνταπόδειξις τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας τῆς προσάψεως, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἀποκλεισμός τις ὡς πρὸς αὐτοὺς δύνανται νὰ λάβῃ χώραν, οὔτε ἀπαιτεῖται τὸ παρὰπαν πρὸς ἡμῖν ἡ κοινοποίησις αὐτῶν πρὸς τὸν κατηγορούμενον.

763. Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὡς ἄνω διαταχθείσης ἀποδείξεως; Ἐὰν τὸ δικαστήριον πεισθῇ, ὅτι δὲν ἀπεδείχθη ἡ ἀλήθεια τῶν γεγονότων τῆς προσάψεως, θὰ ἐξετάσῃ ἂν ὑπάρχωσι καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τῆς ἐξυθρίσεως. Ἄν τούναντίον πεισθῇ, ὅτι ἡ ἀλήθεια ἀπεδείχθη, τότε κατὰ τὸ ἄρθρον 34 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεων νόμου ὁ κατηγορούμενος μένει ἀτιμώρητος, ἐκτός ἂν τὸ εἶδος τῆς προσβολῆς ᾗτο χωρὶς ἀνάγκην ἰδίως δυσμενῆς, ἢ ἂν ὁ τόπος, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος,

καθ' ὃν ἐγείνεν ἡ προσβολή, τὴν κατέστησαν ἰδίως δυσμενὴ ἢ ἀπρεπῇ, ὅτε ὁ προσβαλὼν τιμωρεῖται μὲ τὸν ἐλάχιστον ὅρον τῆς ποινῆς.

764. Τὸ ἄρθρ. 313 Ποιν. Δικ. προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τ' ἀποδεικτέα γεγονότα εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ συνεπάγῃσι κατὰ τὸν νόμον ποινήν, καὶ ἐφαρμόζει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰς περὶ συκοφαντίας διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. ἡγουν διατάσσει νὰ γείνη ἰδιαιτέρα ἀνάκρισις, καὶ ν' ἀνασταλῇ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἡ ἐξακολουθήσῃς τῆς ἐπὶ ἐξυθρίσει κατηγορίας. Ὅσον οὖπω θέλομεν ἐρμηνεύσει τὰς διατάξεις ταύτας. Παρατηροῦμεν δὲ μόνον ὡς πρὸς τὸ ἄρθρ. 313 τὰς ἐξῆς δύο παρατηρήσεις.

Πρῶτον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φανῇ ἄπορον πῶς, προκειμένου περὶ ἐξυθρίσεων, δύναται νὰ γείνη λόγος περὶ προσάψεως γεγονότων ἀξιοποίνων· τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ, ἢ διότι ἐσφαλμένως ἐχαρκτηρίσθη ἡ πρᾶξις ὡς ἐξυθρίσις ἐν ᾧ εἶναι συκοφαντία, ἢ διότι τὰ προσαφθέντα γεγονότα, προσδιορισθέντα ἀκριθέστερον ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ἔλαβον ἀξιοποίνον χαρακτήρα, ὃν δὲν εἶχον πρότερον.

Δεύτερον, ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς ὑποθέσεως μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως θὰ διαταχθῇ βεβαίως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 313 ἀναφέρῃ ταύτην πρὶν ὁμιλήσῃ περὶ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, διότι μόνον τὸ δικαστήριον ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἀπόφασίν του, ἂν ὑπάρχῃ νόμιμος περίπτωσις, οὐδέποτε δὲ ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα ὁ εἰσαγγελεὺς.

765. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, τὴν τῆς συκοφαντίας. Ἐνοχος συκοφαντίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 28 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεων νόμου εἶναι, ὅστις προσάπτει εἰς ἄλλον ἐν γνώσει δι' ἐξωδίκου διαφημίσεως ἢ διαδόσεως, ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, δημοσίως ἢ κρυφίως, πρᾶξιν τινα, ἣτις ἐὰν ἀλήθειαν ἤθελεν ἐκθέσει τὸν ἐνοχοποιούμενον εἰς ἀνάκρισιν. Ἡ ἀνάκρισις αὕτη δύναται νὰ ᾖ ἡ ποινικὴ ἢ πειθαρχικὴ τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐδ. 3 τοῦ ἄρθρ. 28, καθ' ὃ ὁ συκοφάντης τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν ἡμερῶν μέχρις ἐνὸς μηνός, ἐὰν ἡ προσαπτομένη πρᾶξις ᾖ πειθαρχικὴ παράβασις ἢ πταίσμα. Ὅθεν ἐνοχος συκοφαντίας εἶναι προφανῶς οὐ μόνον ὁ ἀποδίδων τινὶ ἀδικημάτι, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποδίδων δημοσίῳ τινὶ ὑπαλλήλῳ ἢ ὑπηρέτῃ πειθαρχικὴν τινα παράβασιν.

Τοιοῦτου ὄντος τοῦ ὅρισμοῦ τῆς συκοφαντίας, τὸ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. διατάσσει, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ συκοφαντίᾳ τελεσθεῖσῃ διὰ

προσάψεως κακουργήματος, πλημμελήματος, ἢ πταίσματος, δύναται ν' ἀπαιτήσῃ νὰ μὴ προβῇ ἢ κατ' αὐτοῦ δίκη, πρὶν ἀποδειχθῇ διὰ τῆς παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ γενησομένης ἀνακρίσεως, ὅτι ἡ γενομένη πρόσαψις εἶναι ψευδής.

766. Ἐξεταστέον ἀκριβέστερον ποῖα τ' ἀπαιτούμενα, ἵνα ἐπέλθῃ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀναβολή. Πρὸ πάντων τὸ ἄρθρ. 307 ῥητῶς ἀπαιτεῖ νὰ πρόκηται περὶ συκοφαντίας τελεσθείσης διὰ προσάψεως κακουργήματος, πλημμελήματος, ἢ πταίσματος, ἡγούρ ἐν γένει ἀδικήματος τινος. Ὅθεν προκειμένου περὶ συκοφαντίας διὰ προσάψεως πειθαρχικῆς παραβάσεως, τοιαύτη ἀναβολή δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ, ἀλλὰ θὰ προβῇ ἀναγκαιῶς ἡ ἐκδίκασις τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας.

Καὶ ὅταν πρόκηται περὶ προσάψεως ἀδικήματος, δύναται πάντοτε ὁ κατηγορούμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν ἐκδικάσεως; Τὸ ἄρθρον 307 οὐδεμίαν ποιεῖται διαστολὴν, ἀλλὰ λαμβάνων τις ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἀναβολή διατάσσεται, ἵνα ἐνεργηθῇ ποινικὴ κατὰ τοῦ ἐγκαλοῦντος καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι αὐτῷ ἀδικήματι. θέλει συμπεράνει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαταχθῇ ἡ ἀναβολή, ὅσας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐνεργηθῇ τοιαύτη καταδίωξις. Τοιαύτη ἀδυναμία ὑπάρχει, ὅταν δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ παρ' ἡμῖν τὸ προσαπτόμενον ἀδικήμα, διότι, φέρ' εἰπεῖν, διεπράχθη ὑπὸ ἄλλοδαποῦ ἐν ἄλλοδαπῇ· ἐπίσης ὅταν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀπεσβέσθῃ, εἴτε διότι ἀπέθανεν ὁ ἐγκαλῶν ἐπὶ συκοφαντίᾳ (Dalloz presse n° 1340. Suppl. n° 1558), ὅτε εἶναι ἀδιάφορον ἂν τυχὸν ὑπάρχωσιν ἕτεροι συναίτιοι, εἴτε διότι ἐγένετο ἤδη καταδίωξις καὶ ἐξεδόθη περὶ αὐτῆς τελεσίδικος ἀπόφασις. Ἐπίσης τέλος, ὅταν ὑπάρχῃ ἀνυπέρβλητον κώλυμα πρὸς καταδίωξιν τοῦ προσαφθέντος ἀδικήματος, οἷον ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως τοῦ ἐξ αὐτοῦ παθόντος, ὅταν δὲν ᾔναι τοιοῦτος αὐτὸς ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος ἀλλ' ἕτερος, ὡς π. χ. ὅταν ἀποδίδῃ τίς τιμὴν μοιχείαν μετὰ γυναικὸς τρίτου (Ledru Rollin diffam. n° 571) (Σαρίπολος § 1039 σημ. α').

Ἀλλὰ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀπεσβέσθῃ διὰ παραγραφῆς ἢ ἀμνηστίας; Ἡ ἀμνηστία προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ δικάζον περὶ τῆς συκοφαντίας δικαστήριον δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀπορνήθῃ περὶ τοῦ βασίμου ποινικῆς ἀγωγῆς, παραγομένης ἐξ ἐτέρου ἀδικήματος, μὴ ὑποβληθέντος αὐτῷ, καὶ μὴ δυναμένου ἴσως νὰ ὑποβληθῇ· ἀλλ' ἡ ἀμνηστία αὕτη αἶρεται διὰ τῆς σκέψεως,

ὅτι δὲν πρόκειται τὸ δικαστήριον νὰ κηρύξῃ βάσιμον ἢ μὴ τὴν ἀγωγὴν ταύτην, ἀλλ' ἀπλῶς ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ χρησίου τῆς ἀναβολῆς, ἐξετάζον τὰς ἐνδεχομένας αὐτῆς συνεπείας. Ἐντεῦθεν ὁμως ἔπεται ὅρ' ἑτέρου, ὅτι ἂν τὸ περὶ παραγραφῆς ἢ ἀμνηστίας ζήτημα παρίσταται ἀμφίβολον, ἢ ἂν ἤρξατο ἢ ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι καταδίωξις, ὀφείλει ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ περὶ συκοφαντίας δικάζον δικαστήριον ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ νὰ περιμείνῃ τὴν περὶ τοῦ προσαφθέντος ἀδικήματος ἀπόφασιν τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου (Dalloz presse etc. n° 1341 — 1342. Suppl. n° 1557).

767. Δεύτερον ἀπαιτούμενον πρὸς ἀναβολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας εἶναι ἡ περὶ τούτου αἵτησις τοῦ κατηγορουμένου. Τὸ ἄρθρ. 307 λέγει ῥητῶς, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ συκοφαντίᾳ δύναται ν' ἀπαιτήσῃ νὰ μὴ προβῇ ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου καθιερώθη τὸ δικαίωμα τῆς ἀναβολῆς, ὅτι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀνετίθη ἡ χρῆσις ἢ μὴ τοῦ δικαίωματος τούτου, καὶ ὅτι οὔτε ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν, οὔτε τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως νὰ τὴν διατάξῃ. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνῆρπεν ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀπόφασιν πλημμελειοδικείου διατάξαντος αὐτεπαγγέλτως τοιαύτην ἀναβολὴν (ἀπ. 69 : 75). Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται τὸναντίον, ὅτι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ τὴν ζητήσῃ, καὶ τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως νὰ τὴν διατάξῃ, διότι τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ ἀπὸ 26 Μαΐου 1819 νόμου διατάσσει ἐπιτακτικῶς τὴν ἀναβολὴν, ὅταν ἤρξατο ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, ἢ κατήγγειλε τοῦτο ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος, χωρὶς ν' ἀπαιτῇ αἵτησιν τινα περὶ τούτου τῶν διαδίκων (Dalloz αὐτόθι n° 1357).

Ἀλλὰ μέχρι ποίας ἐποχῆς δύναται ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν; Τὸ ἄρθρ. 307 δὲν ὀρίζει προθεσμίαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκφράσεων αὐτοῦ νὰ μὴ εἰσαχθῇ εἰς δίκην, ἢ νὰ μὴ προχωρήσῃ ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη, καὶ ἐκ τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 167 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν αἱ περὶ ἀναβολῆς προτάσεις εἶναι ἀπαράδεκτοι ἐὰν ἤρχισεν ἡδὴ ἡ συζήτησις, ἐξάγομεν, ὅτι πρὶν ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις πρέπει νὰ ζητῇται καὶ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀναβολή.

768. Ὑπαρχόντων τῶν προαπαιτούμενων τούτων, τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἀναβολὴν, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξετάσῃ τὸ

κατ' ούσίαν βάσιμον ἢ πιθανόν τῆς ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι κατηγορίας, ἵνα ὁδηγηθῇ ἐντεῦθεν εἰς τὴν περὶ τῆς ἀναβολῆς ἀπόφασιν του (Dallosz αὐτόθι n° 1343). Ἐν τούτοις, ἂν προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, δὲν παράγεται ἐντεῦθεν λόγος ἀναιρέσεως, κατὰ τὴν 76 : 91 ἀπόφασιν, διότι παραβιάζεται οὐχὶ τὸ ἄρθρον 32 τοῦ νόμου περὶ ἐξυθρίσεως, ἀλλὰ μόνον τὸ κανονίζον τὴν διαδικασίαν ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικονομίας. Ἀλλ' ἂν μετὰ τῆς ἐπὶ συκοφαντικῇ κατηγορίας ἡνώθη καὶ ἑτέρα ἐπὶ ἐξυθρίσει ὡς συναφῆς, πρέπει ν' ἀναβληθῇ καὶ αὕτη; Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐξαρθᾷται, κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, ἐκ τοῦ στενοῦ ἢ μὴ μεταξὺ τῶν προσαπτομένων γεγονότων συνδέσμου, καὶ τοῦ δυνατοῦ ἢ μὴ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκδικάσεως ἑκατέρας τῶν ἀγωγῶν ἰδιαιτέρως (Dallosz αὐτόθι n° 1344).

769. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα ἀνάγονται εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς συκοφαντίας, περὶ τοῦ ὁποίου ρητῶς τὸ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. πραγματεύεται. Ἀλλὰ πρέπει ἀναγκαιῶς νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως, διότι καὶ αὕτη πρόσαψιν ὠρισμένων γεγονότων περιέχει καὶ συκοφαντία κυρίως εἶναι, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐκτελεῖται διὰ καταμηνύσεως πρὸς τὴν ἀρχήν. Κατὰ συνέπειαν καὶ ὁ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος, ἂν προσῇφέτινι ἀδίκημα τι καὶ οὐχὶ ἀπλῶς πειθαρχικὴν παράβασιν, δύναται νὰ ζητήσῃ νὰ μὴ προβῇ ἢ κατ' αὐτοῦ δίκη μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ διὰ τῆς παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ δικαστηρίῳ γενησομένης ἀνακρίσεως, ὅτι ἡ γενομένη πρόσαψις εἶναι ψευδής· ἐπὶ μάλιστα εὐλογώτερον δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος, διότι ἡ ἀνακρίσις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι ἀρχίζει συνήθως συνεπείᾳ τῆς παρ' αὐτοῦ δοθείσης καταμηνύσεως.

770. Διαταχθείσης τῆς ἀναβολῆς, ὁ ἁρμοδῖος εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ τὴν δέουσαν ποινικὴν καταδίωξιν κατὰ τοῦ ἐπὶ συκοφαντικῇ ἢ ψευδεὶ καταμηνύσει ἐγκαλοῦντος, ὅθεν δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὰ περὶ ἐλευθερίας τοῦ εἰσαγγελέως ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐν ἀριθ. 57 ἐκτεθέντα. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τοῦ εἰσαγγελέως εἶναι ἀναγκασία συνέπεια τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου καθιερώσεως τῆς ἀναβολῆς, διότι ἄλλως ἡδύνατο νὰ μετακιωθῇ ἢ ἐπὶ συκοφαντικῇ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ μνηύσει καταδίωξις, ἀναβάλλοντος μὲν τοῦ δικαστηρίου ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτῆς μέχρις οὗ ἐνεργηθῇ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, ἀρνούμενης δὲ τῆς

είσαγγελίας νὰ ἐνεργήσῃ τὴν καταδίωξιν ταύτην (Dallosz αὐτόθι n° 1351 ἐπομ. Suppl. n° 1561).

Διαρκούσης τῆς καταδιώξεως ταύτης, καὶ μέχρις οὗ ἐκδοθῇ τελεσιδίκος ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασις, ἢ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ μηνύσει καταδίωξις δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ, διότι ἡ ἀναβολὴ γίνεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 307 μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ διὰ τῆς παρὰ τῷ ἄρμодиῳ δικαστηρίῳ γενομένης ἀνακρίσεως, ὅτι ἡ γενομένη πρόσαςις εἶναι ψευδής, ἀλλ' ἵνα ἐπέλθῃ τοιαύτη ἀπόδειξις, ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ τελεσίδικος περὶ τοῦτου ἀπόφασις.

Ἄλλ' ἂν δὲν ἐπιτρέπηται νὰ προβῇ ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορία, νομίμως ὁμως εἰσῆχθῃ ἡ περὶ αὐτῶν ποινικὴ ἀγωγὴ, καὶ ἐπομένως διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ τὰ συνεπεῖα αὐτῆς ληφθέντα τυχὸν μέχρι τῆς ἀναβολῆς μέτρα, καὶ ἰδίως ἡ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου. Ἀποτελεῖ λοιπὸν ἡ ἐπὶ τῷ προσαρθέντι ἀδικήματι καταδίωξις ζήτημα προδικαστικὸν τῆς ἀποφάσεως, καὶ οὐχὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐζητάσαμεν αὐτὸ πραγματευόμενοι περὶ τῶν προδικαστικῶν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ζητημάτων. Ἐχει ὁμως τὸ προδικαστικὸν τοῦτο τῆς ἀποφάσεως ζήτημα τὸν ἰδιόζοντα χαρακτῆρα, ὅτι ἐπιφέρει ἀναβολὴν τῆς ὑποθέσεως μέχρι τῆς ἐκδικάσεώς του, ἐνῶ κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν (ἰδὲ ἀριθ. 172 ἐπομ.) τὰ δικαστήρια προβαίνουνσι πάντοτε ἀπρασκόπτως εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀποφασιν τῶν τοιούτων ζητημάτων.

771. Ἐκδοθείσης τελεσιδίκου ἀποφάσεως συνεπεῖα τῆς ἐπὶ τῷ προσαρθέντι ἀδικήματι καταδιώξεως, δύναται πλέον ἀκωλύτως νὰ χωρήσῃ ἡ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορία. Ποῖα ὁμως τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἐκδικάσεως τῆς κατηγορίας ταύτης;

Ἄν ἡ ἀπόφασις ᾖ κατὰδικαστικὴ, ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς γενομένης προσάψεως, καὶ ἐπομένως, προκειμένου μὲν περὶ συκοφαντίας, θὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 34 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεων νόμου, καθ' ὅς ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενος μένει ἀτιμώρητος, ἐκτὸς ἂν τὸ εἶδος τῆς προσβολῆς ᾖ το χωρὶς ἀνάγκην ἰδίως δυσμενές, ἢ ἂν ὁ τόπος, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἔγεινεν ἡ προσβολή, τὴν κατέστησαν ἰδίως δυσμενῆ ἢ ἀπρεπῆ· προκειμένου δὲ περὶ ψευδοῦς καταμηνύσεως, θὰ κηρυχθῇ ἁθῶς ὁ κατηγορούμενος, διότι μόνος ὁ καταμηνύων ἁθῶν δύναται νὰ κηρυχθῇ

ἐνοχος ψευδοῦς καταμηνύσεως, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ καταμηνυθεὶς ἦτον ἐνοχος. Καὶ ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ὁμῶς καὶ ὁ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος δὲν ἀπαλλάσσονται τῆς ποι- νῆς διὰ πᾶσαν ἄλλην ὕβριν, ἥτις δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαιῶς συνηρ- τημένη μετὰ τὴν προσαπτομένην πρᾶξιν (ἄρθρ. 32 τοῦ περὶ ἐξυθρ. νόμου).

772. Ἄλλ' ἂν ἡ ἀπόφασις ἦναι ἀθωωτική, δύναται ὁ ἐπὶ συκο- φαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος ν' ἀποδείξῃ ἐνώ- πιον τοῦ δικάζοντος αὐτὸν δικαστηρίου, ὅτι ἡ πρόσαψις ἦτον ἀληθής; Πρὸς ὁρθὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ προη- γουμένως ἕτερον ζήτημα, τὸ ἐξῆς. Ἄν δὲν διετάχθῃ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει ἢ ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας, εἴτε διότι ἡ πρόσαψις ἀφορᾷ πειθαρχικὴν παράβασιν καὶ οὐχὶ ἀδικημά τι, εἴτε διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐνεργηθῇ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, δύναται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος ν' ἀποδείξῃ ἐνώπιον τοῦ δικά- ζοντος αὐτὸν δικαστηρίου τὴν ἀλήθειαν τῆς προσάψεως;

Ἡδυνάτοτις νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι τὸ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. δια- γράφει τὸν μόνον τρόπον, καθ' ὃν εἶναι δυνατόν νὰ διεξαχθῇ ἐπὶ ψευ- δοῦς καταμηνύσεως καὶ συκοφαντίας ἡ ἀπόδειξις τῆς προσάψεως, ἣν ἐπιτρέπει τὸ ἄρθρον 32 τοῦ ἐπὶ ἐξυθρίσεως νόμου, καὶ ὅστις συνίστα- ται εἰς τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως μέχρις οὗ διεξαχθῇ τακτικὴ καταδίωξις κατὰ τοῦ καταγγελλέντος ἢ συκοφαντηθέντος, ὅσῃκις αὕτη εἶναι δυνατὴ, καὶ ὅτι συνεπῶς εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περίπτωσιν ἐπιτρέ- πεται ἡ ἀπόδειξις τοῦ προσαφθέντος ἀδικήματος. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀντίθετος γνώμη εἶναι ἡ μόνη ὁρθή, οὐ μόνον διότι τὸ ἄρθρ. 32 τίθησι γενικὸν καὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως κανόνα, ὅτι ἀπαλλάσσεται τῆς ποινῆς ὁ κατηγορηθεὶς ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει ἢ ἐπὶ συκοφαντίᾳ, ἐὰν ἀποδείξῃ ἐντελῶς τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ ψεῦδες τῆς προσάψεως εἶναι στοιχεῖον τῶν μνησθέντων ἀδι- κημάτων, ὅπερ ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ ἡ κατηγορία, ὅθεν ἔγκειται ἐν τῷ δικαίωματι τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου νὰ τὸ ἀπο- κρούσῃ, ἀποδεικνύων τὴν ἀλήθειαν τῆς προσάψεως καὶ τὴν ἔλλειψιν πάσης δολίας προαιρέσεως. Ἀληθῶς τὸ ἄρθρ. 307 Ποιν. Δικ. χο- ρηγεῖ αὐτῷ ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐναντίον του κατηγορίας, μέχρις οὐ ἐνεργηθῇ ποινικὴ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, ἀλλ' ἐκ τοῦ δικαίωματος

τούτου, ὅπερ ἐχορηγήθη τῷ κατηγορηθέντι πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς ἀποδείξεως, δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ, ὅτι, ἂν δὲν ἐπιτρέπηται ποινικὴ καταδίωξις, ἢ ἂν ἦναι ἀδύνατος αὕτη, ἢ ἂν δὲν ζητήσῃ τοιαύτην, προτιμῶν ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἀπόδειξιν, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποδείξῃ τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ οὕτω τῆς ποινῆς ;

Οὕτω λυθέντος τοῦ ζητήματος τούτου, ἐξεταστέον ἤδη, ἀπόλλυσιν ὁ κατηγορηθεὶς τὸ δικαίωμα τῆς ἀποδείξεως τῆς προσάψεως, διότι ἠτήσατο νὰ προηγηθῇ ποινικὴ καταδίωξις, αὕτη δὲ κατέληξεν εἰς ἀθώωσιν τοῦ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει ἐγκαλουῦντος ; Φρονοῦμεν, ὅτι οὐδὲ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἀπόλλυσιν ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος τὸ δικαίωμα τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας τῆς προσάψεως, διὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας λόγους.

α') Διότι τὸ ἄρθρ. 32 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεων νόμου καθιεροῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο γενικῶς καὶ ἀπολύτως, καὶ χωρὶς νὰ διακρίνῃ, ἂν προηγήθῃ ποινικὴ καταδίωξις ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι, καὶ ποῖα τ' ἀποτελέσματα ταυτῆς.

β') Διότι ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος οὐδόλως πολλάκις διακρίνεται ν' ἀναμειχθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι καταδίωξιν, ὅθεν εἶναι ἄδικον νὰ στερεῖται τοῦ δικαίωματος τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ ἕνεκεν ἴσως ἐλλείψεως ἄλλων.

γ') Διότι ἡ ἀθώωσις τοῦ ἐπὶ τῷ προσαφθέντι ἀδικήματι κατηγορηθέντος δὲν ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ προσαφθεῖσα πράξις δὲν ἐξετελέσθη, διότι πιθανόν νὰ ἐπῆλθεν ἡ ἀθώωσις ἕνεκεν ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἐλλείψεως καταλογισμού, ἢ ἐξαλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου.

δ') Διότι καὶ ἂν ἡ ἀθώωσις ἐπῆλθεν ἕνεκα μὴ ἐκτελέσεως τῆς προσαφθείσης πράξεως, ἔχει συμφέρον ὁ προσάψας αὐτὴν νὰ προσάγῃ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος αὐτὸν δικαστηρίου τὰς περὶ ἐκτελέσεως τῆς πράξεως ἀποδείξεις, ἵνα χρησιμεύσῃ τοῦλάχιστον ὡς ἀπόδειξις τῆς καλῆς αὐτοῦ πίστεως.

Ἀντιθέτως εἶχεν ἀποφανθῇ ποτὲ ὁ Ἄρ. Πάγος (ἀπ. υ π β : 40 καὶ 50 : 42), ἀλλὰ διὰ τῆς 114 : 88 ἀποφάσεώς του ἀπεδέχθη πληρέστατα τὴν ἡμετέραν γνώμην σκεφθεὶς, ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις δὲν ἰσχύει, ἵνα στερήσῃ τὸν ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορούμενον τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου χορηγουμένου αὐτῷ δικαίωματος νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν, ἵνα ἀποκρούσῃ τὴν κατηγορίαν. Ὁ Dalloz ὑποστηρίζει τὴν ἀντίθε-

τον γνώμην ἐπὶ ψευδοῦς καταμηνύσεως (denonc. calom. n° 111) ὡς καὶ ἐπὶ ἐξυθρίσεων, ὅταν ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις ἐστηρίχθῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως (Dalloz presse n° 1500).

773. Διὰ ποίων δὲ μέσων ἐν πάσῃ περιπτώσει θέλει ἀποδείξει ὁ κατηγορούμενος τὴν ἀλήθειαν τῆς γενομένης προσάψεως; Εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν δύναται, ὡς εἶδομεν (ιδεὶ ἀριθ. 533), νὰ γείνῃ χρῆσις ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων ἀδικρίτως, τὸ δὲ ἄρθ. 33 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεων νόμου, τὸ ἀπαγορεύον τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν, ἐφαρμόζεται, ὡς εἶδομεν, μόνον εἰς τὴν κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ προσβολήν, τὴν ἀφορῶσαν σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου αὐτοῦ ὑπηρεσίας. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν, ὅτι διὰ παντός ἀποδεικτικοῦ μέσου καὶ διὰ μαρτύρων δύναται ὁ κατηγορούμενος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς προσάψεως. Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν, ὅτι συκοφαντίαν ἢ ψευδῆ καταμηνύσιν ἀποτελεῖ ἡ πρόσφασις πειθαρχικῶν παραβάσεων, καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ αὐταὶ δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι κατὰ τ' ἀνωτέρω διὰ μαρτύρων, συμπεραίνομεν, ὅτι τότε μόνον ἐφαρμόζεται ἡ ἀπαγορεύουσα τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν ἐξαιρετικὴ διάταξις τοῦ ἄρθ. 33 τοῦ περὶ ἐξυθρίσεων νόμου, ὅταν ἡ κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ προσβολή, ἡ ἀφορῶσα σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίου αὐτῶν ὑπηρεσίας, δὲν ἀποτελῇ συγχρόνως καὶ πειθαρχικὴν τινὰ παράβασιν τοῦ ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ.

774. Τὸ ἐξῆς τελευταῖον ζήτημα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐνταῦθα. Ὁ ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἢ ἐπὶ ψευδεὶ καταμηνύσει κατηγορούμενος, θέλων νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς προσφορθεύσης πράξεως, ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τὴν ἐπὶ ἐξυθρίσεως ἀπαιτουμένην καὶ ἄνω (ιδεὶ ἀριθ. 759 ἐπομ.) ἐκτεθεῖσαν διαδικασίαν τῶν ἄρθρ. 308 καὶ ἐπομ. Ποιν. Δικ.; Φιρονοῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι οὐ μόνον δὲν ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις ἐπιβάλλουσα τὴν τήρησιν τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης διαδικασίας, ἀλλὰ τοῦναντίον τὸ διαγράφον αὐτὴν ἄρθρ. 308 Ποιν. Δικ. ῥητῶς ἐξαιρεῖ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρ. 307, ἥτοι τὴν τῆς συκοφαντίας, καὶ διότι ἡ διαδικασία αὕτη εἶναι ἀναγκαία ἐπὶ ἐξυθρίσεων, ἵνα ὁρισθῶσι τὰ ἀποδεικτέα γεγονότα, καὶ ἀποκλεισθῶσι πᾶσαι αἱ ἐκτὸς αὐτῶν προσβλητικαὶ τυχόν ἐξετάσεις, οὐδόλως ὅμως εἶναι ἀναγκαία, προκειμένου περὶ ἀποδείξεως ἀδικημάτων, τὰ στοιχεῖα τῶν ὁποίων εἶναι ἐκ προοιμίων γνωστά. Ἐπομένως δύναται ὁ προσάψας αὐτὰ νὰ προβῇ πρὸς ὑπεράσπισίν του εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἄνευ προηγουμένης τινός περὶ τούτου προειδοποιήσεως.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

775. Σκοπὸς τῆς συστάσεως τῶν συμβουλίων.

776. Πότε ἀναγκαία ἡ ὑποβολὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὰ συμβούλια.

777. Διαίρεσις τοῦ τμήματος.

775. Ὁ ἐν ἀριθ. 297 ἐκτεθεὶς σκοπὸς τῆς προδικασίας δὲν ἐκπληροῦται καθ' ὁλοκληρίαν διὰ μόνης τῆς ἐνεργείας τῆς ἀνακρίσεως, διότι ἐνδέχεται ν' ἀποτύχη αὕτη περὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος, ἢ περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν αὐτουργῶν, καὶ ἐπομένως, ἂν ᾗτο πάντοτε ἀναγκαῖον νὰ εἰσαχθῇ μετὰ τὴν ἀνάκρισιν ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον, δὲν ἤθελε παύσει ὁ κίνδυνος τῆς ἐνεργείας καταδιώξεων ἐπὶ ἀνυπάρκτοις ἀδικήμασι καὶ τῆς ὑποβολῆς ὑπὸ κατηγορίαν ἐντίμων πολιτῶν, καθ' ὧν οὐδεμία σπουδαία ἐξάγεται ἐνδείξις.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτοπημάτων τούτων, ἐξ ὧν καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς δικαιοσύνης δύναται νὰ κλονισθῇ, καὶ ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ ὑπόληψις τῶν πολιτῶν νὰ διακινδυνεύσῃ, ἀναγκαῖον καθίσταται νὰ ἐκτιμᾶται προηγουμένως ἡ ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως συλλεγεῖσα ὕλη, καὶ τότε μόνον νὰ ἐπιτρέπηται ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον προσαγωγὴ αὐτῆς, ὅταν ἐξάγωνται ἐξ αὐτῆς ἰσχυρὰ τεκμήρια, ὅτι συνέβη ἀδίκημα, καὶ ὅτι δράστης αὐτοῦ εἶναι ὁ κατηγορούμενος.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνετέθη εἰς τὰ δικαστικὰ συμβούλια, ἥγουν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἅτινα ἰστάμενα ὡς φραγμὸς μεταξὺ τῆς ἀνακρίσεως καὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας, ἀπορρίπτουσι μὲν πάσας τὰς ἀνυποστάτους κατηγορίας, ἐπιτρέπουσι δὲ τὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰσαγωγὴν μόνον ἐκείνων, αἵτινες παρουσιάζουσιν ἰσχυρὰ τεκμήρια βασιμότητος, προσδιορίζοντα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ τὸ ἀρμόδιον νὰ δικάσῃ αὐτὰς δικαστήριον.

Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν κατηργήθη ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ νόμου τῆς 17 Ἰουλίου 1856, τὰ δὲ καθήκοντα αὐτοῦ ἀνετέθησαν εἰς μόνον τὸν ἀνακριτὴν, ἀλλὰ τὰ περὶ αὐτοῦ ἰσχύσαντα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἐρμηνείαν τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς ἡμετέρας δικονομίας.

776. Δὲν ἐθεωρήθη ὁμως πάντοτε ἀναγκαία ἡ ὑπὸ τῶν συμβουλίων ἐκτίμησις τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακρίσεως· εἶδομεν, ὅτι μόνον ἐπὶ κυρίας ἀνακρίσεως ὀφείλει ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἂν ἐκ τῆς ἐξετάσεως αὐτῆς πεισθῇ, ὅτι δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἐπιτυχῶς ἡ κατηγορία (ἰδὲ ἀριθ. 644, 665, 691).

777. Ἐκ τῶν συστηθέντων πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ἐξαγομένου τῶν ἀνακρίσεων δύο συμβουλίων, τὸ μὲν συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀποφασίζει εἰς πρῶτον βαθμὸν, τὸ δὲ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἐπιλαμβανόμενον τῆς ὑποθέσεως συνεπεῖα ἐφέσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων, ἢ, ὡς ὀνομάζει ταύτας ὁ νόμος, βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων εἰς δεύτερον βαθμὸν. Κατὰ τῶν βουλευμάτων ἀμφοτέρων τῶν συμβουλίων ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις.

Ἐντεῦθεν ἡδυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τὴν πραγματείαν ἡμῶν περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν συμβουλίων διαδικασίας εἰς τέσσαρα κεφάλαια, πραγματευόμενοι διαδοχικῶς· α') περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν διαδικασίας· β') περὶ τῆς ἐφέσεως κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἣν ὁ νόμος ὀνομάζει ἀνακοπὴν· γ') περὶ τῆς διαδικασίας τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν· καὶ δ') περὶ τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσεως κατὰ τῶν βουλευμάτων. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ περὶ ἀναίρεσεως κατὰ τῶν βουλευμάτων συνδέονται στενῶς μετὰ τῶν διατάξεων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας περὶ ἀναίρεσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων, θέλομεν ἐξετάσει ἀπὸ κοινοῦ ἐν τῷ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας βιβλίῳ τ' ἀφορῶντα τὰς ἀναίρεσεις ταύτας. Ἀντὶ δὲ τούτων θέλομεν ἐκθέσει ἐν τῷ τετάρτῳ κεφαλαίῳ τοῦ προκειμένου τμήματος ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου
τῶν πλημμελειοδικῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

778. Σύνθεσις τοῦ συμβουλίου.
 779. Τίς εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον.
 780. Περί ἀντικλήτων κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν.
 781. Αἱ συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου μυστικάι.
 782. Περιεχόμενα τῆς προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως.
 783. Δικαίωμα κατηγορουμένου καὶ πολιτ. ἐνάγοντος νὰ ὑποβάλλωσιν ὑπομνήματα.
 784. Τὸ συμβούλιον ἐξετάζει· α') ἂν ἡ ἀνάκρισις ᾖ πλήρης, ἄλλως διατάσσει συμπλήρωσιν.
 785. Δύναται νὰ διατάξῃ ἀπαγγελίαν κατηγορίας κατὰ νέων προσώπων;
 786. Δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς οὐσίας ἄνευ προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως;
 787. β') * Ἄν ᾖ ἀρμόδιον. Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει;
 788. γ') * Ἄν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ᾖ παραδεκτὴ. Διάφοροι περιπτώσεις.
 789. δ') * Ἄν ἡ πρᾶξις ᾖ ἀξιόποινος.
 790. ε') * Ἄν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις καὶ ὁποῖαι. Σχετικὰ ἔργα συμβουλίου.
 791. Περιττέρω ἔργα αὐτοῦ ἐπὶ ἀθώωσης.
 792. Περιττέρω ἔργα αὐτοῦ ἐπὶ παραπομπῆς. Προσδιορισμὸς τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου.
 793. Συνέχεια. Ἰδίως ἐπὶ κακουργημάτων.
 794. Συνέχεια. Ὅταν τὸ συμβούλιον ἐπελήφθῃ συνεπεῖα ἀναιρέσεως.
 795. Ἀποφυλάκισις ἐπὶ παραπομπῆς.
 796. Δύναται τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου.
 797. Ἔργα συμβουλίου ἐπὶ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων.
 798. Τὸ συμβούλιον δὲν ἔχει δικαιοδοσίαν ἐπὶ πειθαρχικῶν παραπτώματων ἢ πολιτικῶν ἀπαιτήσεων.
 799. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου ἐκδίδονται κατὰ πλειοψηφίαν.
 800. Περιεχόμενα βουλευμάτων. Σύνθεσις· Ἱστορικόν. Πρότασις.
 801. Αἰτιολογία.
 802. Διατακτικόν. Ὑπογραφαί.
 803. Ἐκδοσις βουλευμάτων.
 804. Πρακτικά.
 805². Προξενικὰ συμβούλια.

778. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 247 Ποιν. Δικ. διὰ νὰ ἔχῃσι κύρος αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τριῶν δικαστῶν περιλαμβανομένου τοῦ προέδρου καὶ τοῦ ἀνακριτοῦ, καὶ τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως. Καὶ δὲν ὀρίζει μὲν τὸ ἄρθρον, τίνες εἰσὶν οἱ δικασταὶ οὗτοι οἱ μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀποτελοῦντες τὸ συμβούλιον, λαμβάνοντες ὁμῶς ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς διορίζεται ἐκ τῶν πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 118 'Οργ. Δικαστ.), καὶ ὅτι ἕκαστον δικαστήριον πρωτοδικῶν εἶναι συγχρόνως καὶ δικαστήριον πλημμελειοδικῶν (ἄρθρ. 32 ἐδ. 2 'Οργ. Δικ.), θέλομεν φθάσει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικείου μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ ἑτέρου τινὸς πλημμελειοδίκου ἀποτελοῦσι τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, πρὸς νόμιμον συγκρότησιν τοῦ ὁποῖου ἀπαιτεῖται ἡ παράστασις τοῦ τε παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως τῶν πρωτοδικῶν.

Τὰ πρωτοδικεῖα, ὡς ὅλα ἐν γένει τὰ πολυμελῆ δικαστήρια, δύναται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τμήματα δι' ἐσωτερικῶν κανονισμῶν ἐπικυρουμένων ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης (ἄρθρ. 262 'Οργαν. Δικ. ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου τῆς 9 'Οκτωβρίου 1841)· ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει τὰ καθήκοντα τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ἐκπληροῦν τὰ πρὸς τοῦτο ρητῶς ὀρισθὲν τμήμα.

Ἡ παρουσία τοῦ ἀνακριτοῦ ἐθεωρήθη ἀναγκαία, διότι οὗτος ἐξετάσας αὐτοπροσώπως τοὺς μάρτυρας, καὶ διεξαγαγὼν ὁλόκληρον τὴν ἀνάκρισιν, γνωρίζει ἀκριθῶς ἀπᾶσας τὰς λεπτομερείας αὐτῆς, καὶ δύναται νὰ φωτίσῃ τὸ συμβούλιον περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς ἐξαγομένου. Ἐν τούτοις ἡ νομολογία ἐρμηνεύουσα τὸ ἄρθρ. 247 Ποιν. Δικ. ὅτε μὲν ἐθεώρησε τὴν ἄνευ κωλύματος μὴ πρόσληψιν τοῦ ἀνακριτοῦ ὡς ἀποτελοῦσαν κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου (ἀπ. 17:61), ὅτε δὲ ἐσκέρθη, ὅτι μόνον ἡ παρουσία τριῶν δικαστῶν ἀπαιτεῖται διὰ τὸ κύρος τῶν βουλευμάτων, οὐχὶ καὶ ἡ τοῦ ἀνακριτοῦ (ἀπ. 14:42 30:73). Ἐννοεῖται, ὅτι ὑπάρχοντος κωλύματος, καὶ ἀναφερομένου μάλιστα, κακὴ σύνθεσις δὲν ὑπάρχει (ἀπ. 45:66)· ἐξάγεται δὲ τὸ κώλυμα καὶ ἐκ τῆς προσλήψεως ἑτέρου ἀνακριτοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ τῆς ὑποθέσεως (ἀπ. 115:90). Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν διάφοροι ἀνακριταὶ ἐνῆργησαν διὰδοχικῶς τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως, ἀνάγκη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ συμβούλιον ὁ τελευταῖος διεξαγαγὼν καὶ περατώσας αὐτὴν ἀνακριτὴς (Helie n° 2797). Ἐννοεῖται ἐπίσης, ὅτι

ἐν περιπτώσει ὑποβολῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως δὲν δύναται νὰ γείνη λόγος περὶ παρουσίας ἀνακριτοῦ εἰς τὸ συμβούλιον.

Ἐν περιπτώσει κωλύματος τὸν μὲν πρόεδρον ἀναπληροῖ ὁ ἀρχαιότερος δικαστής, τοὺς δὲ δικαστάς, μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων τοιούτων, ἀναπληροῦσι α') οἱ ἔμμισθοι πάρεδροι, οὔτινες κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 ἐδ. 4 τοῦ νόμου Β' 47 τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1892 προηγούνται τῶν ἀμίσθων εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν δικαστηρίων β') οἱ ἄμισθοι πάρεδροι κατὰ τὴν εἰς τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ των ὀρισθεῖσαν τάξιν (ἄρθρ. 27 καὶ 33 Ὁργ. Δικαστ.), καὶ τούτων κωλυομένων ἢ ἀπόντων, γ') οἱ εἰρηνοδίκαι ἢ οἱ δικηγόροι (ἄρθρ. 278 Ὁργ. Δικαστ.). Τὰ δύο ὁμως μέλη τοῦ συμβουλίου πρέπει ἀναγκαίως νὰ ᾔναι τακτικοὶ δικασταί, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 60 ἐδ. 1 καὶ 2 καὶ 61 Ποιν. Δικ. δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ληρῇ τὸ μείζον μέρος τῶν δικαζόντων ἐκ τῶν παρέδρων ἄλλων ἀναπληρωτῶν. Τοῦτο πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ὁσάκις πάρεδρος ἐξεπλήρωσε τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ καθήκοντα (ιδὲ ἀριθ. 669).

Περὶ δὲ τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ εἰσαγγελέως ἐφαρμόζονται πληρέστατα, ὅσα ἐν ἀριθ. 34 ἐξεθέσαμεν.

779. Εἰς δύο κατηγορίας δύνανται νὰ διαιρεθῶσι τὰ τοῦ συμβουλίου καθήκοντα, εἰς τὰ πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως, καὶ εἰς τὰ μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς. Πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως τὸ συμβούλιον διευθύνει κυρίως τὴν πορείαν αὐτῆς, διαλύον τὰς ἀναφυομένας δυσκολίας, καὶ ἀποφασίζον ἐπὶ τῶν ἀντιρρήσεων καὶ διαφορῶν τῶν διαδίκων. Περὶ τῶν καθηκόντων τούτων διεπραγματεύθημεν ἤδη (ιδὲ ἀριθ. 687 ἐπομ.).

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως τὸ συμβούλιον ἐξετάζει τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἵνα ἐκτιμήσῃ τὸ ἐξαγόμενόν της. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρόκειται νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα.

Τὴν ὑπόθεσιν εἰσάγει εἰς τὸ συμβούλιον ὁ εἰσαγγελεὺς, ὑποβάλλων εἰς αὐτὸ πρότασιν περὶ προσωρινῆς παύσεως τῆς κατηγορίας, περὶ παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἢ περὶ ἀθώωσews αὐτοῦ. Ῥητὰ εἶναι περὶ τούτων ἐπὶ μὲν κυρίας ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. τάσσον πρὸς τοῦτο καὶ τριήμερον προθεσμίαν, ἢ παραμέλησις τῆς ὁποίας οὐδεμίαν βεβαίως δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὸ κύρος τῶν βραδύτερον ἐνεργηθησομένων, ἐπὶ δὲ προεισαγωγικῆς τὸ ἄρθρ. 160 Ποιν. Δικ. (ιδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 665 καὶ 691). Ἄλλ' ἐπὶ ἰδιωτικῆς κατηγορίας τίς εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον; Ἀναν-

τιρρήτως ὁ ιδιώτης κατήγορος, διότι ἐπὶ μὲν προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 294 Ποιν. Δικ. τῷ χορηγεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐν ἄρθρ. 160 δικαιώματα, ἐπὶ δὲ κυρίας ἀνακρίσεως τὸ ἄρθρ. 296 χορηγεῖ ἐπίσης εἰς τὸν ιδιώτην κατήγορον μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐν ἄρθρ. 206 δικαιώματα τοῦ εἰσαγγελέως. Αἱ διατάξεις αὗται φαίνονται ἀντιφάσκουσαι πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 248 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν, ἵνα παρασταθῇ ὁ ιδιώτης κατήγορος εἰς τὸ συμβούλιον, πρέπει 24 ὥρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως τοῦ συμβουλίου νὰ εἰδοποιηθῇ ἐγγράφως ἢ προφορικῶς δι' εἰδοποιήσεως κοινοποιουμένης, ἂν μὲν ᾗται παρὼν εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, πρὸς αὐτὸν τοῦτον, ἄλλως πρὸς τὸν παρ' αὐτοῦ ἕνεκα τοιούτων κοινοποιήσεων εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων διωρισμένον πληρεξούσιον, ἂν δὲ δὲν διώρισε τοιοῦτον πληρεξούσιον ὁ ιδιώτης κατήγορος δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πρόσκλησίς του. Πῶς ἐνῶ ὁ ιδιώτης κατήγορος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, εἰδοποιεῖται ἀπλῶς πρὸ 24 ὥρων περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς, καὶ οὐδὲ τοῦτο μάλιστα γίνεται, ἂν δὲν ᾗται παρὼν εἰς τὴν ἐδραν τοῦ δικαστηρίου καὶ δὲν διώρισεν αὐτόθι πληρεξούσιον ;

Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀντίφάσις αὕτη πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἐξῆς. Ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῶν κατηγοριῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀκουσθῇ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν ὑπὲρ τοῦ νόμου (ἄρθρ. 331 ἐδ. 3, 401 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, τοῦτο ὅμως θὰ πράξῃ ἐγγράφως, διότι ἐγγράφως ὑποβάλλονται αἱ πρὸς τὸ συμβούλιον προτάσεις. Ἐπειδὴ δὲ ἄφ' ἑτέρου, ὠρίμου οὔσης τῆς ὑποθέσεως πρὸς ὑποβολὴν εἰς τὸ συμβούλιον, ἄτοπον ἦθελεν εἶσθαι νὰ ἐξαρτᾶται ἡ εἰσαγωγή αὐτῆς ἐκ τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ ιδιώτου κατηγόρου, ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐθεώρησε προτιμότερον νὰ προσδιορίζῃ τὴν ἡμέραν τῆς εἰσαγωγῆς ὁ εἰσαγγελεὺς, καὶ νὰ εἰδοποιῇ περὶ τούτου τὸν ιδιώτην κατήγορον, ἵνα ἐμφανισθῇ, ἄλλως νὰ υποβάλληται ἡ ὑπόθεσις μὲ μόνην τὴν ὑπὲρ τοῦ νόμου πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ 61 : 70 ἀπόφασις δὲν ἐθεώρησεν ἀπαραίτητον τὴν παρουσίαν τοῦ ιδιώτου κατηγόρου πρὸς νόμιμον σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου.

780. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 248 Ποιν. Δικ. ὁμιλεῖ καὶ περὶ πληρεξουσίων διωρισμένων ἕνεκα κοινοποιήσεων εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων. Ἐντεῦθεν λαμβάνοντες ἀφορμὴν, ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ὀλίγα περὶ τῶν τοιούτων πληρεξουσίων, οὓς ὁ νόμος ὀνομάζει συνήθως ἀντικλή-

τους, διότι καὶ ἄλ οτε ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῶν, καὶ τοῦ λοιποῦ γενήσεται.

Πολλάκις κατὰ τὴν πορείαν τῆς ποινικῆς διαδικασίας παρουσιάζεται ἀνάγκη νὰ γεινώσι κοινοποιήσεις πρὸς τοὺς ιδιώτας κατηγοροῦς, τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας καὶ τοὺς κατηγορουμένους· ἐπειδὴ δὲ οὗτοι δὲν κατοικοῦσι πολλάκις εἰς τὴν ἑδραν τοῦ δικαστηρίου, ἐκ δὲ τῆς εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν ἐνεργείας τῶν κοινοποιήσεων ἤθελον προκύψει βραδύτητες, ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ιδιώτας κατηγοροῦς καὶ τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας τὸ δικαίωμα, καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ διορίζωσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὴν ἑδραν τῶν ἀνακριτῶν καὶ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἀντίκλητον, πρὸς ὃν γίνονται ὅλα· αἱ ἐπὶ τῆς διαδικασίας συμπίπτουσαι δηλοποιήσεις καὶ ἄλλαι ἀνακοινώσεις (ἄρθρ. 27 Ποιν. Δικ.). Ἡ παράλειψις τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ἔχει ὡς συνέπειαν, ὅτι οὔτε ὑπὲρ τῶν ιδιωτῶν κατηγορῶν, οὔτε ὑπὲρ τῶν πολιτικῶς ἐναγόντων παράγεται νόμιμόν τι ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς μὴ ἐνεργείας τῶν περὶ ὧν πρόκειται κοινοποιήσεων (ἄρθρ. 291 ἐδ. 2, 304 Ποιν. Δικ.). διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν προηγούμενον ἀριθμὸν εἶδομεν, ὅτι, ἐν περιπτώσει μὴ διορισμοῦ ἀντικλήτου ὑπὸ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ εἰσάγεται καὶ ἄνευ τῆς προσκλήσεως τοῦτου ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον (ἄρθρ. 248 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ.). Ὅμοιαι κοινοποιήσεις γίνονται καὶ εἰς τοὺς κατηγορουμένους, ὅθεν συμφέρειν εἶναι νὰ διορίζωσι καὶ οὗτοι ἀντικλήτους, ὡσάκεις δὲν κατοικοῦσιν εἰς τὴν ἑδραν τοῦ δικαστηρίου. Ἀλλ' ὁ νόμος δικαίωμα μόνον ἐχορήγησεν εἰς τοὺς κατηγορουμένους νὰ διορίζωσιν ἀντικλήτους, δὲν ἐθεώρησεν ὅμως αὐτοὺς ὑποχρέους πρὸς τοῦτο (ἄρθρ. 27 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.), προτιμήσας τὴν ὡς ἐκ τῆς εἰς τὰς κατοικίας των κοινοποιήσεως ἀναβολὴν, ἢ τὴν ἐνδεχόμενὴν βλάβην τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπερασπίσεως.

781. Αἱ συνεδριάσεις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου δὲν εἶναι δημόσιοι· μόνον ὁ ιδιώτης κατήγορος, ὡσάκεις ὑπάρχει τοιοῦτος, εἰσέρχεται εἰς αὐτάς.

Αἱ πρὸς τὸ συμβούλιον προτάσεις ὑποβάλλονται ἐγγράφως. Περὶ τούτου ῥητὸν εἶναι τὸ ἄρθρ. 224 Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἀλλὰ τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ πέμπονται τὰ ἐγγράφα εἰς τὸν εἰσαγγελέα «διὰ νὰ ὑποβάλλῃ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸ συμβούλιον πρότασιν . . .», καὶ ἐκ τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 72,

καθ' ἣν ἡ προδικασία γίνεται ἐγγράφως. Δύναται ὁμως ὁ,τε εἰσαγγε-
λεὺς καὶ ὁ ιδιώτης ὁ κατηγορὸς ν' ἀναπτύξωσι καὶ προφορικῶς τὰς προ-
τάσεις των ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, μεθ' ὃ ἀποχωροῦσιν, ἵνα τὸ συμ-
βούλιον διασκεφθῇ μυστικῶς, καὶ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως. Αἱ
ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου, λέγει ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 249 Ποιν. Δικ. ἐκ-
δίδονται «μετὰ τὴν ἀκρόασιν τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ παρόντος ιδιώ-
του κατηγοροῦ, ἀποχωρησάντων ὁμως αὐτῶν».

782. Ἡ πρὸς τὸ συμβούλιον πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως δὲν πρέπει
νὰ περιέχῃ μόνον τὴν περὶ ἀθώσεως ἢ παραπομπῆς τοῦ κατηγο-
ρουμένου αἵτησιν, ἀλλὰ ν' ἀναφέρῃ συγχρόνως ἐν λεπτομερείᾳ τὸ
συμβὰν ἀδίκημα, τὰς περιπτώσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐξετελέσθη, τὰς ἐκ
τῆς ἀνακρίσεως προκυπτούσας ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐν-
δείξεις καὶ ἀποδείξεις, τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ἐξ ὧν αἱ ἐνδείξεις
παράγονται, καὶ τὸν χαρακτηρισμὸν, ὅστις πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸ
ἀδίκημα (Helie n° 2824).

783. Ὁ νόμος οὐδόλως προέβλεψε περὶ τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ
κατηγορουμένου ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, ἀλλ' οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ, ὅτι
δύναται νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον ἐγγράφως πᾶν ὁ,τι νομίσῃ
συντελεστικὸν πρὸς ὑπεράσπισίν του, διότι τὸ ἱερὸν δικαίωμα τῆς
ὑπερασπίσεως δύναται ἐλευθέρως νὰ ἐξασκηθῇ, ἐν ὅσῳ δὲν ὑπάρχει
ἐναντία τοῦ νόμου διάταξις, ὡς τοιαύτη δὲ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ
ἢ περὶ μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως (ἴδε ἄνω ἀριθ. 418), διότι αὕτη
μόνην τὴν κοινοποίησιν τῆς δικογραφίας εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐμ-
ποδίζει, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβολὴν ἐγγράφων ὑπομνη-
μάτων. Ἀρνούμενοι τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν κατηγορούμενον, οὐ
μόνον καταπνίγομεν τὴν ὑπεράσπισίν του, ἀλλὰ στεροῦμεν καὶ τὴν
δικαιοσύνην στοιχείων λίαν συντελεστικῶν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀλη-
θείας (Helie n° 2827). Ὁμοίον τοιοῦτον δικαίωμα ὑποβολῆς ἐγ-
γράφων παρὰστάσεων εἰς τὸ συμβούλιον πρέπει ν' ἀναγνωρίσωμεν καὶ
εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα.

Ἄλλ' ἵνα δυνηθῇ ὁ κατηγορούμενος νὰ ὑποβάλῃ θεόντως τοὺς λό-
γους τῆς ὑπερασπίσεώς του εἰς τὸ συμβούλιον, πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὰς
κατ' αὐτοῦ προκυπτούσας ἐνδείξεις. Πρὸς τοῦτο συνειθίζεται ἐν Γαλ-
λίᾳ νὰ ὑποβάλληται ὁ κατηγορούμενος, ἐκτὸς τῆς πρώτης του ἐξε-
τάσεως, ἥτις χρησιμεύει ὡς μέσον ἀνακριτικόν, ἵνα γνωσθῶσιν αἱ ἐξη-
γήσεις αὐτοῦ, καὶ εἰς τελευταίαν τινὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀνακρίσεως

εξετάσιν, καθ' ἣν ἀνακοινοῦνται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐν συνόλῳ αἱ κατ' αὐτοῦ προκύψασαι ἐνδείξεις, καὶ προσκαλεῖται νὰ τὰς ἀποκρούσῃ, καὶ ἐν γένει νὰ ὑπερασπισθῇ (Helie n° 2830). Τοιαύτη συνήθεια καλὸν ἦτο νὰ εἰσαχθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, ἂν καὶ ἐλαττώνη κατὰ πολὺ τὴν ἀνάγκην αὐτῆς ἢ περιστάσεις, ὅτι παρ' ἡμῖν χορηγεῖται πάντοτε εἰς τὸν κατηγορούμενον δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ τῶν ὀριστικῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ἐπομένως κοινοποιεῖται αὐτῷ πᾶν τοιοῦτον βούλευμα, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἐν συνόλῳ πᾶσαι αἱ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐνδείξεις, ἐνῶ ἐν Γαλλίᾳ ἀρνοῦνται οἱ πλείστοι τὸ τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν κατηγορούμενον, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ κοινοποίησις τοῦ βουλεύματος εἰς τοῦτον (Helie n° 2908).

784. Προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξετάσιν τῶν καθηκόντων τοῦ συμβουλίου κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνακρίσεως.

Τὸ συμβούλιον ὀφείλει πρὸ πάντων νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἐν τάξει ἐνηργήθῃ ἡ ἀνάκρισις, καὶ ἂν ᾖ πληρὴς. Ἄν ἀνεύρῃ ἀταξίαν τινὰ ἢ ἑλλειψιν, δύναται νὰ διατάξῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν πρὸς διόρθωσιν καὶ συμπλήρωσιν, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παραδίδονται τὰ ἐγγράφα διὰ τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἵνα ἐνεργήσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου διατεταγμένα (ἄρθρ. 251 ἐδ. 3 καὶ 254 Ποιν. Δικ.)· ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ἀνακριτικὰς πράξεις δύναται νὰ προβῇ ὁ ἀνακριτὴς, ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη.

Ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 254 Ποιν. Δικ. διατασσομένης παραδόσεως τῶν ἐγγράφων εἰς τὸν ἀνακριτὴν πρὸς ἐνέργειαν τῆς περαιτέρω ἀνακρίσεως, ἄνευ διακρίσεως ἂν εἶχε προηγηθῇ κυρία ἢ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις, ἐξάγεται, ὅτι μετὰ τὴν εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολὴν τῆς ὑποθέσεως δὲν εἶναι δυνατόν πλέον νὰ ἐνεργηθῇ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ πάντοτε κυρία, ὥστε ὅπως, ἐπιλαμβανομένου τοῦ ἀνακριτοῦ, ἐπιλαμβάνεται ἐξ ἀνάγκης τῆς ὑποθέσεως καὶ τὸ συμβούλιον, οὕτως, ἐπιλαμβανομένου τοῦ συμβουλίου, θεωρεῖται ἐπιληφθεὶς αὐτῆς ὁ ἀνακριτὴς, καὶ ὑπὸ τούτου διεξαχθήσεται ἀναγκαιῶς πᾶσα περαιτέρω ἀνάκρισις.

785. Ἀλλὰ δύναται τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνακρίσεως ν' ἀπαγγελθῇ κατηγορία κατὰ προσώπου, ὃ δὲν ἐθεωρήθη κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ὡς κατηγορούμενος;

Ἐν Γαλλίᾳ ῥητῶς τὰ ἄρθρα 228 καὶ 235 Ποιν. Δικ. χορηγοῦσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκτείνῃ τὴν καταδίωξιν

εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀδικήματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς ὑπόθεσιν, ἥς νομίμως ἐπελήφθη (Trebut. τόμ. 2 n° 111 καὶ 514) (Helie n° 3001, 3033 καὶ ἐπομ.). Ἐντεῦθεν δέ, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐκκαλοῦνται αἱ πράξεις τῶν ἀνακριτῶν (ἄρθρ. 539 Γαλ. Ποιν. Δικ.), καὶ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐνεργοῦνται πάντοτε αἱ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπαὶ (ἄρθρ. 133 Γαλ. Ποιν. Δικ.), φθάνουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὰ καθήκοντα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν εἰσὶ λίαν περιορισμένα, ὅτι δύναται μόνον νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακρίσεως καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς προκυπτούσας ἐνδείξεις, καὶ νὰ διατάξῃ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς, ἂν τὴν εὖρη ἀτελῇ (Helie n° 2849), δὲν δύναται ὁμως οὔτε νὰ ἐπικρίνῃ, μεταρρυθμίσῃ, ἢ ἀκυρώσῃ τὰς πράξεις τῆς ἀνακρίσεως, οὔτε νὰ διατάξῃ τὴν ἐνέργειαν τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐξ αὐτῶν, καὶ ἰδίως τὴν ἐκδοσιν τῶν ἐνταλμάτων, διότι ταῦτα πάντα εἶναι δικαίωμα τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις ἐνεργεῖ ὅπως ἀνεξαρτήτως τῶν συμβουλίων (Helie n° 2836—2838, 2844—2848). Ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ προκείμενον ζήτημα συμπεραίνουσιν, ὅτι δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν ἐπέκτασιν τῆς καταδιώξεως εἰς ἀδικήματα ἢ πρόσωπα μὴ περιληφθέντα εἰς τὴν καταδίωξιν (Helie n° 2839. Dalloz n° 802).

Παρ' ἡμῖν οὐδεμία τοῦ νόμου διάταξις χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τὸ δικαίωμα νὰ διατάσῃ τὴν ἐνέργειαν καταδιώξεων, διότι τὸ ἄρθρ. 14 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ, ὡς εἶδομεν (ἄρθ. 40), τὸ δικαίωμα τοῦτο οὐχὶ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐφετεῖον ὁλόκληρον συνερχόμενον ἐν συμβουλίῳ. Ἐπίσης παρ' ἡμῖν αἱ πράξεις τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκκαλοῦνται οὐχὶ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ἀλλ' εἰς τὸ τῶν πλημμελειοδικῶν. Τέλος τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀπορραϊζει παρ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπῶν, τὸ δὲ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῶν ἢ κατ' ἀνακοπὴν, ἢ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν ὑποβολῆς εἰς αὐτὸ τῆς ὑποθέσεως πρὸς ἐπιθεώρησιν τῆς παραπομπῆς. Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ν' ἀπονεμηθῶσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν μείζονα δικαιώματα τῶν τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, τούναντίον μάλιστα τὰ ἄρθρα 262 ἐδ. 3 καὶ 268 Ποιν. Δικ. διαγράφοντα τὴν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν διαδικασίαν, παραπέμπουσι καθ' ὁλοκληρίαν

εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν τηρουμένην.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, πῶς πρέπει νὰ λυθῇ παρ' ἡμῖν τὸ ζήτημα, ἂν δύνανται τὰ συμβούλια νὰ διατάξωσι ν' ἀπαγγελθῇ κατηγορία κατὰ προσώπων μὴ θεωρηθέντων ὡς κατηγορουμένων; Φρονοῦμεν, ὅτι ἐφαρμόζονται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν συμβουλίων τὰ περὶ ἀνακρίτων ἐν ἀριθ. 679 ἐκτεθέντα, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον ἡ ἀπαγγελία κατηγορίας κατὰ νέων προσώπων, καὶ ἡ ἐπερχομένη ὑπεράσπισις αὐτῶν, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ὑποθέσεως ὡς πρὸς τοὺς κατηγορηθέντας ἤδη, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ θεωρηθῇ περιλαμβανομένη εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἣν πάντοτε ἔχουσι τὰ συμβούλια δικαίωμα νὰ διατάσσωσι.

786. Ἄν τακτικῶς ἐνηργήθῃ καὶ πλήρης ἦναι ἡ ἀνάκρισις, τὸ συμβούλιον προχωρεῖ εἰς τὴν κατ' οὐσίαν ἐκτίμησιν αὐτῆς.

Ἀλλὰ δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς περιορίσθῃ νὰ ζητήσῃ μόνον περαιτέρω ἀνάκρισιν; Τὸ ἀκυρωτικὸν ἀπεφάνθη ὅτι τὴν οὐσίαν ἀφορᾷ καὶ αἱ τοιαῦται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνακρίσεως προτάσεις τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ὅτι ἐπομένως δύναται τὸ συμβούλιον, ἂν δὲν εὕρῃ αὐτάς βασίμους, νὰ προβῇ εἰς τὴν περαιτέρω ἐκτίμησιν τῆς ὑποθέσεως (Helie n° 2851, 3003, 3006). Τὴν γνώμην ταύτην ὁ Helie εὕρισκει αὐστηρῶς σύμφωνον μὲ τὸ γράμμα τοῦ νόμου, θεωρεῖ ὅμως προτιμότερον νὰ περιορίζωνται τὰ συμβούλια εἰς μόνην τὴν ἀπόρριψιν τῆς περὶ περαιτέρω ἀνακρίσεως προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως, ἵνα γνωμοδοτῇ οὗτος καὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν (Helie n° 2851). Καὶ αὐτὸ ὅμως τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀπεφάνθη, ὅτι, ἂν ἡ πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως περιορίζεται εἰς τὴν ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπόλυσιν, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς οὐσίας (Helie n° 3075).

Τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην θεωροῦμεν ὀρθοτέραν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν. Τὸ ἄρθρ. 206 Ποιν. Δικ. ἀπαιτεῖ πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸ συμβούλιον περὶ ἀθώωσης ἢ παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὅθεν ἐν ὅσῳ τοιαύτη πρότασις δὲν ὑποβληθῇ, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ προβῇ εἰς οὐσιαστικὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνακρίσεως, ἀλλ' ἂν τὸ πράξῃ, δὲν παράγεται λόγος ἀναιρέσεως (ἀπ. ρ ξ θ : 38). Μόνον ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὑποβάλλων ὁ εἰσαγγελεὺς κατ' οὐσίαν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον, παραλείψῃ νὰ γνωμοδοτήσῃ ὡς πρὸς τινὰ τῶν κατηγορουμένων, δύναται, φρονοῦμεν, τὸ συμβούλιον ν' ἀπο-

φανθῇ καὶ περὶ αὐτοῦ, διότι διὰ τῆς τοιαύτης ὑποβολῆς ἀποκτῇ τὸ συμβούλιον δικαίωμα ἐκτιμήσεως ἐφ' ὅλης ἐν γένει τῆς ὑποθέσεως.

787. Πλήρους οὔτης τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ὑποβληθείσης κατ' οὐσίαν προτάσεως ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ συμβούλιον ἐξετάζει πρὸ πάντων, ἂν ἐτηρήθησαν οἱ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος ἐκτεθέντες κανόνες, ἤγουν ἂν τὸ ἀδίκημα, περὶ οὗ πρόκειται, ὑπάγῃται εἰς τὴν κοινὴν δικαιοδοσίαν, καὶ ἂν ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ἢ τῆς κατοικίας ἢ τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, εὐρίσκωνται ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ συμβουλίου. Ἄν ταῦτα οὕτως ἔχωσι, προβαίνει περαιτέρω. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἤγουν ἂν τὸ ἀδίκημα ὑπάγῃται εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ἢ εἰς τὴν λόγῳ προσώπων ἑκτακτον κοινὴν δικαιοδοσίαν, ἢ ἂν εἰς τὴν κοινὴν μὲν ὑπάγῃται δικαιοδοσίαν τὸ ἀδίκημα, ὁ τόπος ὅμως ἐνθα ἐξετελέσθῃ, ὥς καὶ ὁ τῆς κατοικίας καὶ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, κεῖνται ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ συμβουλίου, ὀφείλει τότε νὰ κηρύξῃ ἑαυτὸ καὶ τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς τῆς περιφερείας τοῦ ἀναρμοδίας, ν' ἀκυρώσῃ τὰ τυχόν ἐκδοθέντα ἐντάλματα, καὶ νὰ διατάξῃ καὶ αὐτῶν τῶν κατασχεθέντων τὴν ἀπόδοσιν, δὲν δύναται ὅμως νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀνακριτικὰς ἀρχὰς, ὥς περὶ πάντων ἐν ἀριθ. 414-415 ἐξεθέσαμεν. Ἄλλ' ὥς πρὸς τὸ τελευταῖον, ἤγουν τὴν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον παραπομπήν, ἐναντίαν ἀρχήν, φαίνεται καθιεροῦν ἐπὶ συμβουλίων τὸ ἄρθρ. 258 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἀπαραιομένης δίκης τινός εἰς ἄλλο ἀρμόδιον δικαστήριον πλημμελειοδικῶν, ἢ εἰς δικαστήριον πταισματοδικῶν, πέμπονται ἀνυπερθέτως τὰ τὴν ἀνάκρισιν ἀφορῶντα ἔγγραφα παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, ἀστυνόμενον, δήμαρχον ἢ δημαρχικὸν πάρεδρον».

Ποία ἡ ἀληθὴς ἐννοία τῆς διατάξεως ταύτης; Πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ἐξ αὐτῆς, ὅτι, καὶ τοι γενομένης τῆς ἀνακρίσεως παρ' ἀνακριτοῦ ἀναρμοδίου, τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν δὲν ἀποφαίνεται ἑαυτὸ ἀναρμοδίον, οὐδὲ ἀκυροῖ ἕνεκα τούτου τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκδοθὲν ἐντάλμα φυλακίσεως, ὥς καὶ τὴν λοιπὴν διαδικασίαν, ἀλλὰ παραπέμπει τὴν δίκην εἰς ἄλλο δικαστήριον; Τοιαύτην τινὰ γνώμην ἐξέφρασεν ἀγορευῶν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ παρ' αὐτῷ εἰσαγγελεὺς (Ἑρμ. Δικαστ. σελ. 7), καὶ ὑποστηρίζει ὁ Κωστῆς (σελ. 468 σημ. 1) Ἄλλὰ πῶς νὰ συνδυάσωμεν τὴν γνώμην ταύτην μὲ τὴν ῥητὴν καὶ γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν τὸ

ἀναρμόδιον τῶν δικαστηρίων ἀποφασίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν κατάστασιν τῆς δίκης ; Πῶς νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τῆς οὐσιώδους καὶ ὑφ' ὧν τῶν συγγραφέων παρὰδεδεγμένης ταύτης ἀρχῆς καθιερώθη ἐξαιρέσις οὕτως ἐμμέσως καὶ παρεμπιπτόντως ; Ἐπειτα τὸ ἄρθρ. 258 Ποιν. Δικ. προβλέπει περὶ παρὰπομπῆς τῆς δίκης εἰς ἄλλο δικαστήριον πλημμελειοδικῶν ἢ πταισματοδικῶν, ἥτοι περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν πρόκειται περὶ πλημμελήματος ἢ πταίσματος, ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ κακουργήματος, τί πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸν κανόνα ἢ τὴν ἐξαιρέσιν ; πῶς νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι δύναται τὸ συμβούλιον νὰ παραπέμπῃ εἰς δικαστήρια ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ εὐρισκόμενα ;

Ποία λοιπὸν, ἡδύνατό τις νὰ ἐρωτήσῃ, ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 258 ; Ἡ μὲν διάταξις αὐτοῦ περὶ παρὰπομπῆς εἰς τὸ πταισματοδικεῖον δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐρμηνείας· ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζεται ὡς ἀπλοῦν πταίσμα, ὅτε τὸ συμβούλιον θὰ παραπέμψῃ βεβαίως εἰς ἐκεῖνο τὸ πταισματοδικεῖον τῆς περιφερείας τοῦ, ὅπερ εἶναι ἀρμόδιον κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἀρμοδιότητος διατάξεις. Ἡ δὲ διάταξις αὐτοῦ περὶ παρὰπομπῆς εἰς ἄλλο ἀρμόδιον δικαστήριον πλημμελειοδικῶν πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς ἀφορῶσα τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀναρμόδιον κηρυσσόμενον τὸ συμβούλιον ὑποδεικνύει διὰ τῶν σκέψεων τοῦ ποῖον εἶναι τοιοῦτον, διότι καὶ ἐντεῦθεν ἐξάγεται ἐμμέσως τις παρὰπομπή, καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρέπει ν' ἀποσταλῶσι τὰ ἔγγραφα εἰς τὸν ὑποδειχθέντα ὡς ἀρμόδιον εἰσαγγελέα. Ἀνάλογον ἐρμηνείαν δίδει ὁ Helie (n° 2225) εἰς τὸ ἄρθρ. 69 Γαλ. Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὁ ἀνακριτὴς ἀναγνωρίζων τὴν ἀναρμοδιότητά του, «θὰ παραπέμψῃ τὴν μήνυσιν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις δύναται νὰ ἐπιληρθῇ αὐτῆς» (renverra la plainte devant le juge d' instruction qui pourrait en connaitre).

Τὴν γνώμην ἡμῶν ὑποστηρίζει καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου. Συμβούλιον κηρυχθέν ἀναρμόδιον παρὰπέμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχὰς ἐτέρας περιφερείας· ὁ Ἀρ. Πάγος ἀνῆρσε τὸ βούλευμα, διότι «κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἢ καὶ τὰ δικαστικὰ συμβούλια δύνανται μόνον ν' ἀποφαίνωνται περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀρμοδιότητος, δὲν ἔχουν δὲ δικαίωμα, ὑπαρχούσης ἀμφιβολίας ἢ ἀμφισβητουμένης τῆς ἀρμοδιότητός των, νὰ παραπέμπωσι τὴν δίκην, ἀφ' οὗ κηρυχθῶσιν ἀναρμόδια, εἰς ἄλλο

δικαστήριον ὠρισμένως ὡς εἰς ἀρμόδιον, καθ' ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνέθηκεν ὁ νόμος (ἄρθρ. 46 ἐπομ. Ποιν. Δικ.) μόνον εἰς τὸν "Αρ. Πάγον» (ἀπ. 13 : 63). "Ετερον συμβούλιον, κηρυχθέν ἀναρμόδιον ὡς πρὸς στρατιωτικόν, παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον· ὁ "Αρ. Πάγος ἀνῆρσεν ἐπίσης τὸ βούλευμα, διότι τὸ συμβούλιον ὑπερέβη προφανῶς τὰ ὅρια τῆς νομίμου αὐτοῦ ἐξουσίας διατάξαν ὅ,τι μόνον ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ἔχει δικαίωμα νὰ διατάξῃ (ἀπ. 56 : 58) (1).

788. Τὸ συμβούλιον, ἀναγνωρίζον τὴν ἀρμοδιότητά του, θὰ ἐξετάσῃ κατόπιν, ἂν ᾖ παραδεκτὴ ἡ ποινικὴ ἀγωγή· ἡγοῦν 1) ἂν δύναται νομίμως νὰ ἐξασκηθῇ παρ' ἡμῖν· 2) ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις τις ἀναστολῆς αὐτῆς· καὶ 3) ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις τις ἀποσθέσεως αὐτῆς. Καὶ πότε μὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ παρ' ἡμῖν, ἐξεθέσαμεν ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ κεφ. Δ' τοῦ Α' βιβλίου τῆς πραγματείας ἡμῶν· ὅθεν, ἂν δὲν πρόκηται περὶ τινος τῶν ἐκεῖ ἐκτεθεισῶν περιπτώσεων, τὸ συμβούλιον ὀφείλει ν' ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία.

Ποῖαι δὲ εἰσὶν αἱ περιπτώσεις τῆς ἀναστολῆς τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ κεφ. Ε' τοῦ Α' βιβλίου· ὅθεν ἂν τὸ συμβούλιον ἀνέυρῃ, ὅτι διὰ τὴν καταδίωξιν ἀπαιτεῖται ἐγκλησις, καὶ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, ὀφείλει νὰ κηρύξῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν ἐφυλακίσθῃ. Καὶ δὲν ἀναφέρει μὲν τὸ ἄρθρ. 251 Ποιν. Δικ. τοιαύτην τινὰ ἀπόφασιν, ἀλλὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ συμβούλιον ἀποφασίζει ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, εἶναι δὲ προφανῶς δυνατὰ καὶ ἄλλαι ἀποφάνσεις, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀναρμοδιότητος, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. ἐν αἷς πρέπει νὰ καταταχθῇ καὶ τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Τὸ αὐτὸ θὰ διατάξῃ τὸ συμβούλιον, ἂν ἀνέυρῃ, ὅτι ἀπαιτεῖται ἄδεια διὰ τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν βουλευτοῦ τινος. Δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ κατ' οὐσίαν, καὶ ἂν

(1) Ὁ Σαρίπολος (§ 1091) ἀποκρούει μὲν τὴν γνώμην, ὅτι δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 258 δύναται τὸ συμβούλιον νὰ παραπέμψῃ εἰς ἄλλα πλημμελειοδικεῖον, φρονεῖ δὲ, ὅτι ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ ἄρθρ. 258 ἐσκόπει νὰ δώσῃ κύρος εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἀναρμοδίων ἀνακριτικῶν ἀρχῶν ἐνεργηθείσας τυχόν ἀνακριτικὰς πράξεις. Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος ἐκ μόνης τῆς εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα ἀποστολῆς τῶν ἐγγράφων;

οὐδεμία κατὰ τοῦ κατηγορουμένου προκύπτει ἔνδειξις (Helie n° 2860, 2861)· ἀλλ' ἂν τὸ πράξη, καὶ ἁλωῶτη τὸν κατηγορούμενον, τὸ περὶ τούτου βούλευμα, καταστάν τελεσίδικον, ἀποτελεῖ δεδικασμένον (Helie n° 1213). Τέλος τὸ αὐτὸ θὰ πράξη τὸ συμβούλιον, ἡγουν ἀπαράδεκτον θὰ κηρύξῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, καὶ θὰ διατάξῃ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ προφυλακισθέντος τυχὸν κατηγορουμένου καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἀναφύεται ζήτημα προδικαστικὸν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 165) (Helie n° 2859). Ἀλλ' ἂν τῆς ἀποράσεως μόνον ἦναι προδικαστικὸν τὸ ζήτημα, δύναται νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ τὸ συμβούλιον; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ὡς εἴρηται (ἰδὲ ἀνωτέρω ἀριθ. 167), πολλὰ τοιαῦτα ζητήματα παραπέμπονται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, παραδέχονται, ὅτι τὰ συμβούλια δὲν πρέπει νὰ σταματῶσιν ἐνώπιον τοιούτων ζητημάτων, καὶ ὅτι εἰς τὸ δικάσον δικαστήριον ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῶν. Ἀνηρέθησαν μάλιστα βουλευματα ἀναβαλόντα τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἀπόφασιν των, μέχρις οὗ π. χ. ἀποφασισθῇ τὸ ζήτημα τῆς πτωχεύσεως (Helie n° 2859, 3008). Εἶδμεν (ἀριθ. 172), ὅτι, καθ' ἡμᾶς, πάντοτε δύνανται παρ' ἡμῖν τὰ ποινικὰ δικαστήρια νὰ ἐπιληφθῶσι τῶν τῆς ἀποράσεως προδικαστικῶν ζητημάτων, ἐπομένως τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὡς πρὸς τὰ δικαστικὰ συμβούλια, διότι τὰ τοιαῦτα ζητήματα αποτελοῦσιν ἐν τῶν στοιχείων τοῦ ἀδίκηματος, περὶ ἀπάντων δὲ τῶν στοιχείων τοῦ ἀδίκηματος ὀρεῖλουσι ν' ἀποφανθῶσι τὰ συμβούλια.

Ποῖοι τέλος εἰσὶν οἱ λόγοι τῆς ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐξεθέσαμεν ἐν κεφαλ. 5' τοῦ Α' βιβλίου. Ὅθεν ἂν τὸ συμβούλιον ἀνεύρῃ, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἀπέθανεν, ἢ ὅτι ἀπενεμήθη ἀμνηστία, ἢ ὅτι τὸ ἀδίκημα παρεγράφη, ὀρεῖλει νὰ ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία. Ῥητὸν εἶναι περὶ τούτου τὸ ἄρθρ. 252 Ποιν. Δικ. παραπέμπον εἰς τὸ ἄρθρ. 5 Ποιν. Δικ. ἐν ᾧ οἱ τρεῖς οὗτοι λόγοι τῆς ἀποσβέσεως αναφέρονται (1). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἐπὶ τοῦ δεδικασμένου, τῆς ἰδιωτικῆς συγγνώμης, καὶ τῆς ἐμπράκτου μετανόας, καθ' ὅσον μάλιστα οἱ δύο τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ἀνάγονται εἰς τοὺς ἀναιροῦντας τὴν ποινὴν, περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν τῷ ἐπομένῳ ἀριθμῷ.

(1) Εἰς τὴν πρακτικὴν συνειθίζεται ἐν περιπτώσει θανάτου ν' ἀποφαίνεται τὸ συμβούλιον, ὅτι παύει πᾶσα ποινικὴ διαδικασία κατὰ τοῦ ἀποβιώσαντος, συμφώνως πρὸς τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἄρθρ. 5 Ποιν. Δικ.

789. Παραδεκτῆς οὔσης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὸ δικαστήριον ἐξετάζει, ἂν ἐξετελέσθῃ ἀληθῶς πρᾶξις τις χαρακτηριζομένη ὡς ἀδίκημα, ἥγουν τιμωρουμένη ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου. Πρὸς τοῦτο, ἔχον τὸ συμβούλιον ὑπ' ὅψιν τὰ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξαγόμενα γεγονότα, καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, θὰ ἐξετάσῃ, ἂν προκύπτωσιν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ὑπαρξίν τοῦ ἀδικήματος στοιχεῖα, ἂν τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον, καὶ ἐν γένει ἂν δὲν ὑπάρχῃ λόγος τις ἀναιρῶν τὴν ποινὴν.

* Ἄν ἐλλείπῃ τι τῶν ἀναγκαίων πρὸς ὑπαρξίν τοῦ ἀδικήματος στοιχείων, ἂν τοῦτο δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον, καὶ ἐν γένει ἂν ὑπάρχῃ λόγος τις ἀναιρῶν τὴν ποινὴν, οἷοι π. χ. οἱ ἐν ἄρθρ. 64, 65, 82, 83, 84, 92, 96, 97, 99, 104, 106, 183 ἐδ. 2 418 Ποιν. Νόμου, τὸ συμβούλιον θ' ἀποφανθῇ ἐπίσης, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία κατὰ τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 251 ἐδ. 1. 252 Ποιν. Δικ.).

Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸ συμβούλιον δὲν ὀφείλει νὰ περιορισθῇ νὰ ἐξετάσῃ μόνον, ἂν ὑπάρχωσι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ὅπως ἐχαρακτηρίσθῃ ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀνακριτὴν παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως. Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 674, ὅτι ἔργον τοῦ ἀνακριτοῦ εἶναι νὰ βεβαιώσῃ πῶς ἀληθῶς ἐγένετο ἡ πρᾶξις, ἣν ἡ εἰσαγγελία ἐθεώρησεν ὡς ἀξιόποινον· ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι καὶ τοῦ συμβουλίου ἔργον εἶναι νὰ ἐξετάσῃ ποῖα τὰ βεβαιωθέντα ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως γεγονότα, καὶ ἂν ταῦτα ἀποτελῶσιν ἀξιόποινον τινα πρᾶξιν, ἔστω καὶ ὅλως διάφορον τοῦ ἐν τῇ παραγγελίᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἀναφερομένου ἀδικήματος (ἰδὲ καὶ ἄνω ἀριθ. 262). Δὲν εἶνε δὲ ἀναγκαῖον ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει νὰ ἀπαγγελθῇ νέα κατηγορία εἰς τὸν κατηγορούμενον, διότι· εἰς τοῦτον ἀνακινουῦται ἡ πρᾶξις, ἥτις τῷ ἀποδίδεται, εἰς τὰ συμβούλια δὲ καὶ τὰ δικαστήρια ἀπόκειται νὰ χαρακτηρίσωσιν, ὅποιον ἀδίκημα ἡ πρᾶξις αὕτη ἀποτελεῖ.

790. Παραδεκτῆς οὔσης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ τιμωρητῆς τῆς πρᾶξεως, τὸ συμβούλιον θὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκύπτωσιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Ἐὰν δὲν προκύπτωσι παντάπασι ἐνδείξεις, τὸ συμβούλιον θ' ἀποφανθῇ κατὰ τὸ ἄρθρ. 252 Ποιν. Δικ. ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀποχρῶσαι, ὥστε νὰ ὑποστηριχθῇ δι' αὐτῶν κατηγορία, τὸ συμβούλιον κατὰ τὸ ἄρθρ. 253 Ποιν. Δικ. διατάσσει:

νά παύση πρὸς καιρὸν ἢ περαιτέρω καταδίωξις. "Οθεν, ἂν αἱ ἀποδείξεις ᾖναι ἀποχρῶσαι, ὥστε νὰ ὑποστηριχθῇ δι' αὐτῶν κατηγορία, τὸ συμβούλιον ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἀκροατήριον (ἄρθρ. 251 ἐδ. 4 Ποιν. Δικ.).

Παρατηρητέον, ὅτι ὁ νόμος ἀδιακρίτως μετεχειρίσθη τὰς ἐκφράσεις *ἐνδείξεις* καὶ *ἀποδείξεις*. ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν ἔχουσιν αὗται τὴν διακεκριμένην ἔννοιαν, ἣν εἰς ἑκατέραν αὐτῶν ἐν ἀριθ. 451 ἀπεδώκαμεν, ἀλλ' ἑκατέρα αὐτῶν περιέχει ἐνταῦθα ἀμφοτέρας τὰς ἐννοίας ἐκείνας, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν τὰ συμβούλια παραπέμπουσιν, ὡς αἰς ὑπάρχουσιν ἀποχρῶσαι *ἐνδείξεις* πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας, ἐν ᾧ τὸ ἄρθρ. 253 ἀναφέρει *ἀποδείξεις*. Τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 221 Γαλ. Ποιν. Δικ. περιέχει ἀμφοτέρας τὰς ἐκφράσεις (*des preuves ou des indices*).

Καὶ σαφές μὲν εἶναι πότε δὲν ὑπάρχουσι παντάπασιν ἐνδείξεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, πότε ὅμως αἱ ὑπάρχουσαι εἶναι, ἢ δὲν εἶναι ἀποχρῶσαι πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας; Περὶ τούτου οὐδεμίαν ὁ νόμος διαγράφει ὁδηγίαν, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν κρίσιν τῶν συμβουλίων ἀνατίθεται ἡ ἐκτίμησις αὐτῇ. Λαμβάνων τις ὅμως ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐνδείξεις γεννῶσαι σπουδαίας καὶ σοβαρὰς ὑπονοίας ἀπαιτοῦνται, ἵνα προφυλακισθῇ μόνον ὁ κατηγορούμενος (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 590), πρέπει νὰ συμπεράνῃ, ὅτι τοιαῦτα καὶ σπουδαιότεραι ἀκόμη ἐνδείξεις ἀπαιτοῦνται, ἵνα παραπεμφθῇ ὁ κατηγορούμενος, διότι αὐστηρότερον εἶναι καὶ τὸ μέτρον τῆς παραπομπῆς. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ συμβουλίου εἶναι νὰ ἐξετάσῃ, οὐχὶ ἂν ἔνοχος ᾖναι ὁ κατηγορούμενος, ἀλλ' ἂν ᾖναι πιθανόν, ὅτι εἶναι ἔνοχος· οὐχὶ ἂν πρέπει νὰ τιμωρηθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἀλλ' ἂν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ εἰς δίκην· ὅθεν ἂν πολλαὶ πιθανότητες ἐξάγωνται περὶ τῆς ἐνοχῆς, ὀφείλει νὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, ἂν ὀλίγαι, νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν τὴν περαιτέρω καταδίωξιν (Helie 2781, 2870, 2874). θὰ λάβῃ δὲ ὑπ' ὄψιν τὸ δικαστήριον ἀπάσας τὰς ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκυπτούσας ἐνδείξεις, καὶ ἂν τινες ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ ἐκλείψωσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς αἱ καταθέσεις μαρτύρων ἐξαιρουμένων (Helie n° 2873, Dalloz n° 815).

791. Ἀποφαινόμενον τὸ συμβούλιον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη καταδίωξις, ἢ πᾶσον προσωρινῶς ταύτην, ὀφείλει νὰ διατάξῃ καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ προφυλακισθέντος τυχόν κατηγορουμένου. Τοῦτο

ῥητῶς διατάσσει εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ ἄρθρ. 252 ἐδ. 2, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸ ἄρθρ. 253 Ποιν. Δικ. Ἐν ἑνὶ καὶ ἐν ἑκκα φυγοδικίας δὲν προεφυλακίσθη ὁ κατηγορούμενος, ἐξεδόθη δὲ κατ' αὐτοῦ κατασχετήριον, τὸ συμβούλιον θὰ διατάξῃ τὴν κατάργησιν τῆς ἰσχύος τοῦ κατασχετηρίου. Ἐπίσης ὀφείλει τὸ συμβούλιον νὰ διατάξῃ τὴν εἰς τοὺς ἰδιοκτῆμονας ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων τυχόν πραγμάτων· τὸ περὶ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας ἄρθρ. 83. Ποιν. Δικ. ἐφαρμόζεται προφανῶς καὶ εἰς τὰ ἀθωωτικὰ βουλευμάτα, καθ' ὅσον καὶ τὸ ἰδίως περὶ συμβουλίων ἄρθρ. 255 προβλέπει περὶ διατηρήσεως τῆς κατασχέσεως ἐν περιπτώσει ἀναβολῆς τῆς δίκης ἕνεκεν ἀπουσίας τοῦ κατηγορουμένου.

792. Παραπέμπον δὲ τὸ συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ὡς πταῖσμα, ὡς πλημμέλημα, ἢ ὡς κακούργημα χαρακτηρίζεται τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀδίκημα, ἵνα, κατὰ τὰς περιστάσεις, παραπέμψῃ τὴν δίκην εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἢ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Καὶ σάκεις μὲν πρόκειται περὶ πταισματος, τὸ συμβούλιον παραπέμπει εἰς ἐκεῖνο τῶν τῆς περιφερείας του πταισματοδικείων, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου τὸ πταῖσμα ἐξετελέσθη. Ὅσακις δὲ πρόκειται περὶ πλημμελήματος, τὸ συμβούλιον παραπέμπει εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ὁποίου καταρτίζεται τὸ συμβούλιον, διότι, ἂν ἕτερον πλημμελειοδικεῖον ᾖ ἰσχυρὸν, τὸ συμβούλιον ὀφείλει, ὡς ἄνω (ἀριθ. 787) εἶδομεν, νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον.

793. Τέλος ὅσακις πρόκειται περὶ κακουργήματος, τὸ συμβούλιον παραπέμπει τὴν δίκην εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ κακουργιοδικείου, τοῦ συστηθησομένου εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου, εἰς ὃ τὸ συμβούλιον ὑπάγεται. Ἄλλ' ἂν συστηθῶσι πλείονα κακουργιοδικεῖα (ἄρθρ. 409 Ποιν. Δικ.), εἰς ποῖον ἐκ τούτων θὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις;

Ὁ Ἄρειος Πάγος ἐσκέφθη ποτὲ, ὅτι σκοπὸς τῆς συστάσεως πλειόνων κακουργιοδικείων εἶναι, ἵνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἐκδικάζῃ κατὰ προτίμησιν τὰ εἰς τὴν ἑδραν αὐτοῦ πλησιέστερα κακουργήματα, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς σκέψεως ταύτης ἐθεώρησεν ὡς περίπτωσιν κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς ἀπώτερα κακουργιοδικεῖα, καὶ κανονίσας τὴν ἀρμοδιότητα παρέπεμψεν εἰς τὸ, ὡς ἄνω, πλησιέστερον (ἀπ. 107 : 61). Ἄλλ' οὔτε ἡ προτίμησις τοῦ πλησιέστερου κακουργιοδικείου ἐξάγεται

ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, οὔτε εἶναι πολλάκις εὐκολον νὰ προσδιορισθῇ ποῖον εἶνε τὸ πλησιέστερον, διότι ἐνδέχεται νὰ ᾔηται διάφορος ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως καὶ ὁ τῆς κατοικίας, ἐνδέχεται δὲ ἐκάτερος αὐτῶν νὰ πλησιάζῃ μᾶλλον εἰς κακουργιοδικεῖον ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ πλημμελειοδικείου, εἰς ὃ ὑπάγεται, συστηθὲν, ἢ εἰς τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ ἐδρεῖον. Ἐνεκα τούτου ὀρθότερον ἦτο νὰ στηριχθῇ ὁ Ἄρ. Πάγος εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἀρμόδιον κακουργιοδικεῖον εἶναι τὸ συστηθὲν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ πλημμελειοδικείου, ἐνθα ἐνηργήθη ἡ ἀνάκρισις, ἐφ' οὗ λόγου καὶ ἐν Γαλλίᾳ στηρίζονται, τὴν αὐτὴν παραδεχόμενοι λύσιν (Helie n° 3053). Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει οὐδεμία, φρονοῦμεν, ὑπάρχει περίπτωσις κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος, διότι εἰς ἐν μόνον κακουργιοδικεῖον εἶχεν εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις, τὸ δὲ ἕτερον οὐδεμίαν ἐπ' αὐτῆς ἐξέφρασεν, οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ ἐκφράσῃ, ἀξίωσιν. Ἄλλ' ὁ Ἄρ. Πάγος παρήτησε βραδύτερον τὴν νομολογίαν ταύτην παραδεχθεὶς, ὅτι, συστηθέντων πολλῶν κακουργιοδικείων, ὁ παρ' ἐφετάις εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς αἶον δῆποτε αὐτῶν ἐγκρίνει (ἀπ. 187 : 65, 86 καὶ 156 : 66, 182 : 71)· ἐστηρίχθη δὲ ὁ Ἄρ. Πάγος εἰς τὸν λόγον, ὅτι πάντα τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἐφετείου συστηθέντα κακουργιοδικεῖα εἶναι ἀρμόδια, διότι ἐξ ὅλης τῆς περιφερείας τοῦ ἐφετείου λαμβάνονται οἱ ἔνορκοι, καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ πλημμελειοδικείων δύνανται νὰ ληθῶσιν οἱ σύνεδροι. Ἀποδεχόμεθα πληρέστατα τὴν νομολογίαν ταύτην, φρονοῦντες, ὅτι τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκάστου ἐφετείου συγκροτούμενον κακουργιοδικεῖον εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δικαστήριον, εἴτε διαδοχικῶς, εἴτε συγχρόνως διὰ δύο ἢ τριῶν δικαστηρίων ἐκτελεῖ τὰς ἐργασίας του, ὅτι ἐπομένως εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ἐν γένει γίνεσθαι ἡ παραπομπή, καὶ ὅτι ὅπως δύναται ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἀνακρίναντος αὐτὴν πλημμελειοδικείου συστηθὲν κακουργιοδικεῖον, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἕτερον, χωρὶς νὰ παραβιάζῃ τοὺς περὶ ἀρμοδιότητος κανόνας, οὕτω δύναται νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ, καὶ ὅταν συνστήθῃ κακουργιοδικεῖον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἀνακρίναντος τὴν ὑπόθεσιν πλημμελειοδικείου. Ἡ νομολογία αὕτη εἶναι καὶ εὐχάριστην πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων παραγωγός, διότι ἀπεδείχθη, ὅτι πολλὰ ὑπόθεσις δὲν δύνανται νὰ ἐκδικασθῶσιν ἀσφαλῶς ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἀνακρίναντος αὐτὰς πλημμελειοδικείου.

Τὰ ἐκτεθέντα ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ νόμου ΒΚΗ' τῆς 20 Ἰου-

λίου 1892, ού τὸ ἄρθρ. 3 περιώρισεν ἐν μέρει τὸ δικαίωμα τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως, ἀπαγορεύσαν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων ἐνώπιον κακουργιοδικείου συνεδριάζοντος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, ἐν τῇ περιφέρειᾳ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη ἢ ἀσκεῖ τὰ πολιτικά του δικαιώματα ὁ κατηγορούμενος, καὶ ἂν οὗτος ἀνήλικος ἢ γυνή, ὁ πατὴρ ἢ ὁ συζυγὸς αὐτῶν, ἐκτὸς ἂν, αἰτήσῃ τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως ἐπιτρέψῃ τοῦτο τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν· ἐκ τῆς ἀθετήσεως ὁμῶς τῆς διατάξεως ταύτης δὲν παράγεται λόγος ἀναρμοδιότητος ἢ ἀναίρεσεως.

Ἄλλ' ἂν πράκνῃται μὲν περὶ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, ὑπάρχῃσι δὲ νόμιμοι λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται ἐπανορθωτικὴ ποινὴ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἢ ἀστυνομικὴ εἰς τὴν δευτέραν, εἰς ποῖον δικαστήριον ὀφείλῃ νὰ παραπέμψῃ τὸ συμβούλιον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον καὶ πλημμελειοδικεῖον, ἢ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον καὶ πταισματοδικεῖον; Ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα οἱ τοιοῦτοι λόγοι, οἱ μὴ ἀναιροῦντες μὲν τὴν ποινὴν, μειοῦντες δὲ αὐτήν, ὀνομάζονται excuses, παραδέχονται, ὅτι δὲν δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐξετάσῃ αὐτοὺς, ἀλλ' ὀφείλῃ νὰ παραπέμψῃ τὴν περὶ αὐτῶν ἐξέτασιν εἰς τὸ δικαστὸν δικαστήριον. Καὶ ἡ μὲν νομολογία στηρίζεται εἰς τοὺς λόγους, ὅτι, κακουργήματος ὄντος τοῦ ἀδικήματος, ὁρθῶς γίνεται ἡ παραπομπὴ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, καὶ περ ἐπιβαλλομένης ἕνεκεν ἄλλων λόγων ἐπανορθωτικῆς ποινῆς, ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐκτιμῇσῃ τὸ συμβούλιον τὴν ὑπαρξίν τῶν λόγων τούτων, καὶ τέλος, ὅτι τὰ ἄρθρα 339, 340 Γαλ. Ποιν. Δικ. (ἄρθρ. 430 Ποιν. Δικ.) εἰς τοὺς ἐνόρκους χρηγοῦσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπορραξίζωσιν ἐπὶ τοιούτων λόγων. Ὁ δὲ Helie (n° 2867) δὲν εὕρισκε μὲν ὀρθοὺς τοὺς λόγους τούτους, διότι οὐχὶ ἡ φύσις τῆς πράξεως, ἀλλ' ἡ εἰς αὐτὴν ἐπιβαλλομένη ποινὴ προσδιορίζει, ἂν ἀποτελῇ κακούργημα ἢ πλημμέλημα, διότι τὰ συμβούλια, ἀπορρακνόμενα περὶ τῶν ἀναιρούντων τὴν ποινὴν λόγων, δύνανται κατὰ μείζονα λόγον ν' ἀπορρακθῶσι περὶ τῶν μειούντων μόνον αὐτὴν, καὶ διότι τὸ ἄρθρ. 430 Ποιν. Δικ. προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως προσέκυψαν οἱ περὶ ὧν πρόκειται λόγοι, ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τούτου, ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὰ συμβούλια νὰ ἐκτιμῇσιν αὐτοὺς, ὅταν ἐξάγωνται ἐκ τῆς ἀνακρίσεως· ὑποστηρίζει ὁμῶς οὐχ ἥττον ὁ Helie τὴν νομολογίαν διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὰ συμβούλια δικαίωμα ἔχουσι νὰ ἐξετάζωσι μόνον, ἂν ὑπάρχῃσι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ὅθεν, ὅταν ὑπάρχῃσι ταῦτα, ὀφείλουσι νὰ

παραπέμψωσι, καὶ ἂν τυχόν ὑπάρχωσιν ἕτεροι λόγοι, δι' οὓς τὸ ἀδίκημα τιμωρεῖται ἑλαφρότερον, διότι ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ ἐξελεγχθῶσιν ἀνυπόστατοι ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως οἱ μειοῦντες τὴν ποινὴν λόγοι, οἱ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξαγόμενοι, καὶ νὰ ἐπέλθωσιν οὕτω νέα παραπομπὰ εἰς τὰ ἀρμόδια δικαστήρια, καὶ διότι τέλος ἡ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δυστύχημα.

Φρονοῦμεν, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Helie δὲν εἶναι ἰσχυρότεροι τῶν τῆς νομολογίας, οὓς ὁ ἴδιος ἀντέκρουσε. Τὸ συμβούλιον, ἀνευρίσκον ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος, ὀφείλει νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτὸ ὡς κακούργημα, πλημμέλημα, ἢ πταῖσμα, ἵνα τὸ παραπέμψῃ εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, ἀλλ' ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος ἐξαρθᾷ ἐκ μόνης τῆς ἐπιβαλλομένης ποινῆς· ἀναγκαίως λοιπὸν ὀφείλει τὸ συμβούλιον νὰ ἐξετάσῃ, ποία ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τὸ ἀδίκημα τοιοῦτον, οἷον ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξάγεται, καὶ ἐπομένως ἀναγκαίως θὰ ἐξετάσῃ καὶ τοὺς μειοῦντας τὴν ποινὴν λόγους. Πῶς δύναται νὰ παραπέμψῃ ἐνδεκαετὴ κατηγορούμενον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον ἐπὶ κλοπῇ διὰ ῥήξεως εἰς κατοικημένον κτίριον, ἐνῶ κατὰ τὸ ἄρθρ. 84 ἐδ. 3 ἡ πράξις αὕτη τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν; Ἡ ἀντίρρησης, ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἐξελεγχθῶσιν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀνυπόστατοι οἱ μειοῦντες τὴν ποινὴν λόγοι, δὲν ἀρκεῖ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τοῦ Helie, διότι καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων ἀδικημάτων ἐνδεχόμενον νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς συζητήσεως ἐπιβαρυντικὰ περιστατικὰ μεταβάλλοντα τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι πρὸς ἀποφυγὴν περιπλοκῶν πρέπει νὰ παραπέμπωμεν αὐτὰ εἰς ἀνώτερα δικαστήρια. Τέλος ἡ παρατήρησις, ὅτι ἐντεῦθεν δὲν ἐπέρχονται ἄτοποι συνέπειαι, δὲν εἶναι ὀρθή, διότι ὁ κατηγορούμενος διατελεῖ προφυλακισμένος μέχρις ἐκδικάσεως ἀπλουστάτων πλημμελημάτων, καὶ ἐπιβαρύνεται αὐτός τε καὶ τὸ δημόσιον μὲ μεγάλαν δαπάναν ἕνεκα τῆς ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου συζητήσεως.

Εὐτυχῶς ἡ ἡμετέρα νομολογία οὐδέποτε ἡρνήθη εἰς τὰ συμβούλια τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάζωσι καὶ τοὺς μειοῦντας τὴν ποινὴν λόγους, καὶ καθ' ἐκάστην τὰ συμβούλια παραδέχονται αὐτοὺς, ὡς π. χ. τὴν ὑπέρβασιν τῆς ἀμύνης, τοὺς ἐρεθισμοὺς εἰς ἀνθρωποκτονίας καὶ τραύματα, τὴν σύγχυσιν τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοός, καθ' ἣν δὲν εἶναι ἀποκλεισμένη τοῦ νοός ἡ ἐνέργεια, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἡλαττωμένη, τὴν ἡλικίαν κτλ. (ἀπ. 36 : 56).

794. Εἶδομεν ἀνωτέρω (ἀριθ. 792, 793), ὅτι τὰ συμβούλια παραπέμπουσι πάντοτε εἰς τὰ δικαστήρια τῆς περιφερείας, ἐν ᾗ κεῖνται· τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ὅταν ἀκόμη τὰ συμβούλια ἐπιλαμβάνωνται συνεπείᾳ παραπομπῆς ὑπὸ τοῦ Ἄρ. Πάγου, ἀναιρέσαντος βούλευμα ἐτέρου συμβουλίου. Περὶ τούτου ὑπάρχει ρητὴ διάταξις ἐν Γαλλίᾳ (ἄρθρ. 452 instr. crim.), ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, διότι θεωρεῖται ὡς γενικὸς κανὼν, ὅτι ἡ δικαιοδοσία τῶν συμβουλίων ἐκτείνεται μόνον ἐντὸς τῆς περιφερείας των, καὶ ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ παραπέμψωσιν εἰς δικαστήρια ἐκτὸς αὐτῆς (Helie n° 3051, 3054)· καὶ δύνανται μὲν νὰ ἐπέλθῃ οὕτω παραβίασις τῶν περὶ ἀρμοδιότητος κανόνων, διότι εἰσάγονται ὑποθέσεις εἰς δικαστήρια μὴ ὄντα ἀρμόδια οὔτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, οὔτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τῶν κατηγορουμένων, ἀλλ' ἡ παράβασις αὕτη εἶναι συνέπεια τῆς παραπομπῆς ὑπὸ τοῦ Ἄρ. Πάγου, ὅστις προσδίδει οὕτω δικαιοδοσίαν εἰς τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ παραπέμπει, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὰ δικαστήρια τῆς περιφερείας του.

795. Τὰ συμβούλια παραπέμποντα ὀφείλουσι ν' ἀποφαίνωνται καὶ περὶ τῆς τύχης τοῦ προφυλακισθέντος τυχὸν κατηγορουμένου. Καὶ ὅταν μὲν παραπέμπωσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, δὲν δύνανται νὰ διατάξωσι τὴν διάρκειαν τῆς προφυλακίσεως αὐτοῦ, εἰμὴ εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 141 Ποιν. Δικ. ὅπερ περὶ τοῦ εἰρηνοδίκου κυρίως πραγματευόμενον, ἐφαρμόζεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 259 ἐδ. 2 καὶ εἰς τὰ συμβούλια, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἱκανὰ ἐρρήθησαν ἐν ἀριθ. 594· εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου.

Ὅταν δὲ παραπέμπωσιν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον δύνανται ἐπίσης νὰ διατάξωσι τὴν διάρκειαν τῆς προφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 208 Ποιν. Δικ. εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς ὀφείλουσι νὰ διατάξωσι τὴν ἀποφυλάκισίν του (ἄρθρ. 259 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ καὶ ἄνω ἀριθ. 587 καὶ 588)(¹). Τέλος ὁσάκις τὰ

(¹) Ὁ Σαρίπολος (§ 1100 σημ. α') φρονεῖ παραδόξως, ὅτι δὲν δύναται νὰ διαταγῇ ἡ ἀποφυλάκισις τοῦ προφυλακισμένου κατηγορουμένου, καὶ ἂν παρεπέμφθῃ ἐπὶ πλημμελήματι μὴ δικαιολογῶντι προφυλάκισιν, διότι, λέγει, τὸ ἄρθρ. 259 ἀναφέρει τὴν ἀπόλυσιν μόνον προκειμένου περὶ παραπομπῆς ἐπὶ πταίσματι· ἀρνεῖται δὲ εἰς τὸν προφυλακισμένον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν διὰ τὸν λόγον, ὅτι μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βουλεύ-

συμβούλια παραπέμπουσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, ὀφείλουσι νὰ διατάττωσι πάντοτε τὴν διάρκειαν τῆς προφυλακίσεώς του (ἄρθρ. 259 καὶ 207 Ποιν. Δικ.) (ἰδὲ ἐν τούτοις ἀριθ 592).

Ὅσάκις τὰ συμβούλια, εἴτε ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, εἴτε παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, εἴτε καὶ παραπέμποντα, διατάσσουσι τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, διαμένει οὗτος εἰς τὴν φυλακὴν, διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν τοῦ βουλεύματος προθεσμίας (ἄρθρ. 261 Ποιν. Δικ.).

796. Ἀλλὰ δύναται τὸ συμβούλιον, παραπέμπον τὸν κατηγορούμενον, νὰ διατάξῃ καὶ τὴν προφυλάκισιν αὐτοῦ, ὅσάκις ὑπάρχει πρὸς τοῦτο νόμιμος περίπτωσις, ἀλλ' ὁ ἀνακριτὴς δὲν εἶχεν ἐκδόσει ἐνταλμα προφυλακίσεως;

Ἐν Γαλλίᾳ ἀμφισβητοῦσι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὅσάκις πρόκειται περὶ τῶν συνήθων ἐνταλμάτων τῆς συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν καὶ πολλοὶ τῶν συγγραφέων λύουσιν αὐτὸ ἀποφατικῶς, διότι τὰ συμβούλια δὲν ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνακριτικὰς πράξεις, οἷα καὶ ἡ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐκτιμῇσιν τὰς ὑπὸ τῶν ἀνακριτῶν ἐνεργουμένας, καὶ διότι οὐδαμοῦ ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς τὰ συμβούλια τὸ δικαίωμα νὰ διατάξωσι κατὰ πρῶτον τὴν προφυλάκισιν (Helie n° 2847, 3120). Ἄλλοι συγγραφεῖς λύουσιν τὸ ζήτημα καταφατικῶς διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁλόκληρον τὸ συμβούλιον δύναται κατὰ μείζονα λόγον νὰ ἐνεργήσῃ, ὅ,τι ἐνεργεῖ εἰς μόνος δικαστὴς, ὁ ἀνακριτὴς (Legraverend τόμ. 2 σελ. 42. Carnot ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 130. Dalloz instr. crim. n° 821, 1089. Trebut. ἐκδόσις α' τόμ. 2 σελ. 300 σημ. 16).

Παρατηροῦμεν ὅμως, ὅτι ἐκτὸς τῶν παρ' ἡμῖν ἐνταλμάτων ἀναγνωρίζει ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία καὶ ἕτερον, τὴν διαταγὴν τῆς φυλακίσεως

ματος τὸ συμβούλιον ἐξαντλεῖ πᾶσαν ἀρμοδιότητα. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀναφερόμεθα εἰς τὰ ἐν ἀριθ. 602 ἐκτεθέντα, καθ' ἃ καὶ μετὰ τὴν ἐκδόσιν τοῦ βουλεύματος δύναται τὸ συμβούλιον ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐπὶ ἐγγυήσεϊ ἀπολύσεως. Ὡς πρὸς δὲ τὸ πρῶτον παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ ἄρθρ. 259 βῆται διατάσσει, ὅτι, ἂν ὁ κατηγορούμενος ᾖ νῦν προφυλακισμένος, τὸ συμβούλιον ἀποφαίνεται καὶ περὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ ἢ τῆς περαιτέρω διαρκείας τῆς φυλακίσεώς του κατὰ τὰ ἐν ἄρθρ. 207 ἐπόμενα. Ὁρισμέναι ὁθεν, ὅταν τὰ ἄρθρα ταῦτα δὲν ἐπιτρέπωσι προφυλάκισιν, ἀναγκαίως θὰ διατάξῃ τὸ συμβούλιον τὴν ἀποφυλάκισιν (ἰδὲ καὶ ἀπ. 161:65).

(ordonnance de prise de corps), ὅπερ ἐκδίδεται ὑπὸ μόνων τῶν συμβουλίων εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις· α') ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὡςάκις τὰ μέλη αὐτοῦ ἢ καὶ ἐν μόνον ἐξ αὐτῶν εὐρίσκουσι βάσιμον μὲν τὴν κατηγορίαν, κακούργημα δὲ τὴν περὶ ἧς πρόκειται πρᾶξιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ συμβούλιον διευθύνει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ὅπερ μόνον ἐν Γαλλίᾳ δύναται νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸ κακούργιοδικεῖον, καὶ ἐκδίδει τὴν διαταγὴν τῆς φυλακίσεως κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, εἴτε εἶχε φυλακισθῇ οὗτος δυνάμει τῶν συνήθων ἐνταλμάτων, εἴτε καὶ οὐχί· ὑπάρχει μάλιστα ἀμφισβήτησις, ἂν εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τῆς φυλακίσεως μέχρις οὗ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν (ἄρθρ. 133, 134 Γαλ. Ποιν. Δικ.) (Helie n° 2909, 2910, 2915)· β') ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ὡςάκις ἐξεκάλεσεν ἐνώπιόν του, ὡς ἔχει ἐν Γαλλίᾳ δικαίωμα, ἀνακριτὴν τινα, καὶ συνεπείᾳ τῶν γενομένων ἀνακρίσεων πρόκειται νὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἴτε εἰς τὸ κακούργιοδικεῖον, εἴτε εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον (ἄρθρ. 239 Γαλ. Ποιν. Δικ.) (Helie n° 3126, 3127).

Παρ' ἡμῖν ἀποφατικῶς ἔλυσαν τὸ προκείμενον ζήτημα καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 473 σημ. 11) καὶ ὁ Σαρίπολος (§ 1101 καὶ Ἐφρημ. Δικαστ. σελ. 23—24), στηριζόμενοι εἰς τὸν λόγον, ὅτι τὸ ἄρθρον 228 Ποιν. Δικ. εἰς μόνον τὸν ἀνακριτὴν χορηγεῖ τὸ δικαίωμα νὰ προφυλακίσῃ τὸν κατηγορούμενον, καὶ ὅτι τὸ ἄρθρ. 259 Ποιν. Δικ. πραγματευόμενον περὶ διαρκείας τῆς προφυλακίσεως, οὐδόλως προβλέπει περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ συμβουλίου διατάξεως αὐτῆς. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ ἡμετέρα νομολογία καθιέρωσεν ἀνέκαθεν ἀπαρεγκλίτως τὴν καταφατικὴν γνώμην (ἀπ. 9 : 71), ἣν θεωροῦμεν ὡς μόνην ὀρθήν. Τὸ ἄρθρ. 228 Ποιν. Δικ. ὃ ἐπικαλοῦνται οἱ ἀντιδοξοῦντες, προβλέπει περὶ τῆς διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως προφυλακίσεως, καὶ σκοπεύει νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν ἀνακριτὴν κατ' ἀποκλεισμόν τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τὸ τῆς προφυλακίσεως δικαίωμα, καὶ οὐχί νὰ καθιέρωσῃ ὡς κανόνα, ὅτι οὐδεμία ἄλλη ἀρχὴ δύναται νὰ διατάξῃ τὴν προφυλάκισιν, διότι ἐκτὸς τοῦ ἀνακριτοῦ ἔχει ῥητῶς τοιοῦτον δικαίωμα καὶ ὁ πρόεδρος τῶν ἐφετῶν ἐπὶ τῆς ἐκτάκτου λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας, ὡς ἐκπληρῶν τὰ ἔργα τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 43 Ποιν. Δικ.), ὅθεν οὐδεμίαν τὸ ἄρθρ. 228 ἔχει ἐφαρμογὴν κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν συμ-

βουλιών διαδικασίαν. Τὸ ἄρθρ. 259 Ποιν. Δικ. ὁ ἐπίσης ἐπικαλοῦνται οἱ ἀντιδοξοῦντες, προβλέπον τὴν συνήθη περίπτωσιν. καθ' ἣν ὁ ἀνακριτὴς δὲν παρέλειψε νὰ διατάξῃ τὴν νόμιμον προφυλάκισιν, χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν *διάρκειαν* αὐτῆς· ἀλλ' ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι ἀπηγόρευσεν ὁ νόμος τῷ συμβουλίῳ νὰ διατάττῃ τὴν προφυλάκισιν; Φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ἀντίθετον συμπέρασμα εἶναι ὀρθόν, ὅτι δηλ. ὁ ἔχων δικαίωμα νὰ διατάξῃ νὰ ἐξακολουθῇ μένων ἐν τῇ φυλακῇ ὁ κατηγορούμενος μέχρι ἐκδικάσεως, ἔχει ἐπίσης καὶ τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ καὶ νὰ τεθῇ ἐν τῇ φυλακῇ ὁ κατηγορούμενος πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπόν. Τὸ ἐπιχείρημα, ὃ οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ἤθελον ἀντιτάξαι, ὅτι τὸ φυλακίζειν τινὰ εἶναι ἀνακριτικὸν δικαίωμα, καὶ τοιοῦτον δὲν ἔχει τὸ συμβούλιον, δὲν φαίνεται ἡμῖν ἀκατάβλητον, διότι ἀληθῶς μὲν ὁ νόμος εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἀνέθεσε τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ διέυθυνσιν τοῦ συμβουλίου, ἀλλ' ἔπραξε τοῦτο, διότι ἦτον ἀναγκαῖον πρὸς εὐκολωτέραν καὶ ταχυτέραν ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως, ἐπομένως ὅσκις πρόκειται περὶ πράξεως συνισταμένης εἰς τὴν ἐκδοσιν ἀπλῆς διαταγῆς, οὐδὲν ὑπάρχει κώλυμα νὰ ἐνεργηθῇ τοιαύτη ὑπὸ τοῦ συμβουλίου. Ἐπειτα τί ὀρεῖται κατὰ τοὺς ἀντιδοξοῦντας νὰ πράξῃ τὸ συμβούλιον, ἂν θεωρῇ ἀναγκαῖαν τὴν προφυλάκισιν; Νὰ διατάξῃ, λέγουσι, περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ὑπόθεσιν ὁ ἀνακριτὴς καὶ ἐκδώσῃ τὸ ἔνταλμα τῆς προφυλακίσεως. Ἀλλὰ πῶς δύναται τις ν' ἀρνηθῇ εἰς τὸ συμβούλιον νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐν μόνον τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ μελῶν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ; (Dalloz n° 821 1089).

Ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐπιχείρημα ἀποδεικνύει ἐσφαλμένην παρ' ἡμῖν τὴν ἀντίθετον γνώμην. Κατὰ φυγοδίκων μόνον κατασχετῆριον ἐκδίδει ὁ ἀνακριτὴς, δὲν δύναται δὲ νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἔνταλμα προφυλακίσεως, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ ἐξετάσῃ προηγουμένως τὸν κατηγορούμενον. Ἄν, εἰσαχθείσης τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον, τοῦτο θεωρῇ παραπεμπτόν τὸν φυγοδικὸν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, δὲν ἔχει δὲ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν προφυλάκισίν του, τί γενήσεται οὗτος μετὰ τὴν διὰ τοῦ κατασχετηρίου σύλληψίν του; Πρέπει βεβαίως ν' ἀπολυθῇ ἀμέσως, διότι οὐδὲνως θεωροῦμεν βάσιμον τὴν γνώμην τοῦ Σαριπόλου (§ 1101), ὅτι προφυλακίζεται δυνάμει τοῦ νόμου, τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος ἐπιτακτικῶς ἀπαιτοῦντος δικαστικὸν ἔνταλμα. Ὅθεν ἀναντιρρήτως, καθ' ἡμᾶς, τὰ συμβούλια δύνανται νὰ

διατάξωσι τὴν προφυλάκισιν τῶν παραπεμπομένων κατηγορουμένων. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουσιν, ὡς ἀκριβὴς ὑπεβλήθη αὐτοῖς κυρία ἀνάκρισις, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν τοῖς ὑπεβλήθῃ προεισαγωγικῇ, διότι προκειμένου περὶ προφυλακίσεως ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ἀναγκαιῶς νὰ διέλθῃ ἡ ὑπόθεσις διὰ τοῦ ἀνακριτοῦ (ἄρθρ. 186 ἐδ. 2 καὶ 3), ὅθεν καὶ τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ ἐσφαλμένως ὑπεβλήθη τοιαύτη ὑπόθεσις, ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν ἐνέργειαν κυρίας ἀνακρίσεως.

797. Κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ κατ' οὐσίαν ὑποβάλλεται ἀνάκρισις τις, δύναται ἢ νὰ διατάξῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἢ νὰ κηρύξῃ ἀπαράδεκτον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν, ἢ ν' ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, ἢ νὰ παύσῃ προσωρινῶς τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, ἢ νὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου (ἄρθρ. 251 Ποιν. Δικ.). Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 255 Ποιν. Δικ. ἐπὶ φυγοδίκων ἢ ἀπόντων κατηγορουμένων, ἀφίνει τὸ συμβούλιον ἐλεύθερον κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς ἀνακρίσεως, ἢ νὰ παραπέμψῃ τὴν δίκην εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ ν' ἀναβάλλῃ αὐτὴν προσωρινῶς, μέχρις οὗ κατασταθῇ δυνατὴ ἡ περαιτέρω καταδίωξις τῆς κατηγορίας. Καὶ δὲν ὀρίζει μὲν σαφῶς τὸ ἄρθρον, πότε τὸ συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ὁδόν, ἐκ τῶν φράσεων ὁμῶς αὐτοῦ, κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς ἀνακρίσεως, καὶ μέχρις ὅτου κατασταθῇ δυνατὴ ἡ περαιτέρω καταδίωξις, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὸ συμβούλιον δύναται, καὶ ὅταν πρόκηται περὶ φυγοδίκων καὶ ἀπόντων, νὰ ἀπορρίνηται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ κατηγορία, νὰ παύῃ προσωρινῶς τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, καὶ νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον· ἀλλ' ἂν ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει τὸ συμβούλιον πεισθῇ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας ἀπαιτεῖ τὴν κατὰ τὴν συζήτησιν παρουσίαν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἄνευ ταύτης δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ἀσφαλῶς ἡ κατηγορία, ἢ ἂν ἡ παρουσία τοῦ κατηγορουμένου ἀπαιτῆται ἀναγκαιῶς, ἵνα ἐπέλθῃ ἡ τιμώρησις αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῆς καταδίωξεως ἄλλοδαπῶν δι' ἀδικήματα ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ τελεσθέντα (ἄρθρ. 2 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 127), τότε τὸ συμβούλιον ἀναβάλλει προσωρινῶς τὴν δίκην μέχρις ὅτου κατασταθῇ δυνατὴ ἡ περαιτέρω καταδίωξις τῆς κατηγορίας, ἢ γοῦν μέχρι τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου. Ἀναβάλλον δὲ τὸ συμβούλιον, ὀφείλει ν' ἀποφασίσῃ, ἂν

ἥναι ἀνάγκη νὰ διατηρηθῇ ἡ γενομένη τυχὸν κατάσχεσις, ἄλλως θέλει διατάξει τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατασχεθέντων.

798. Τοιαῦτα εἶναι τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ συμβουλίου, περιστρεφόμενα ἅπαντα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ὑποβληθείσης αὐτῷ ἀνακρίσεως· ἐκτὸς αὐτῶν οὐδὲν ἕτερον δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ διατάξῃ. Ἰδίως δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκδικάσεως τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, ἃ ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἀνακρίσεως δύναται ν' ἀνακαλύψῃ, διότι μόνον τὰ κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίαν ἀνακαλυπτόμενα δικάζονται ἀμέσως (ἄρθρ. 299 Ὁργ. Δικαστ.), τὰ δὲ λοιπὰ καταδίδωκονται κατὰ τὴν πρὸς τοῦτο ὠρισμένην διαδικασίαν ἐνώπιον τῶν συμβουλίων τῶν πρωτοδικῶν, ἢ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων. (Οἰκονομ. § 22) (Helie n° 2878). (ἀπ. 25 : 61, 187:72). Ἐπίσης οὐδεμίαν ἔχει τὸ συμβούλιον ἐξουσίαν ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἢ περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου· τὸ περὶ τούτων ἄρθρ. 86 Ποιν. Δικ. ἀφορᾷ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίαν, ὡς ἐξάγεται· 1) ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἐδαφίου, ὑφ' ὃ ἐτέθη τὸ ἄρθρον, φερούσης «δικαστὴρία ἐπ' ἀκροατηρίου»· καὶ 2) ἐκ τῶν ἄρθρ. 392, 346, 448, 500 Ποιν. Δικ. ἅτινα ἰδιαιτέρως πραγματεύονται περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τούτων ἐνώπιον ἐκάστου τῶν δικαστηρίων, ἐν ᾧ τὰ περὶ συμβουλίων ἄρθρα σιωπῶσιν ἐντελῶς.

799. Αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, ἃς ὁ νόμος ὀνομάζει βουλευματα, ἐκδίδονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων (ἄρθρ. 249 καὶ 268 Ποιν. Δικ.). Τὸν κανόνα τῆς διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων ἐκδόσεως καθιεροῖ ὁ νόμος καὶ ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις ὅλων τῶν πολυμελῶν ποινικῶν δικαστηρίων (ἄρθρ. 395, 420, 462, 664, 533, 535 Ποιν. Δικ.). Τί ὅμως θέλει συμβῆν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν πλείονες τῶν δύο γνωμῶν ἐκφρασθῶσι, καὶ ἔνεκα τούτου ὑπὲρ οὐδεμιᾶς αὐτῶν σχηματίζεται πλειοψηφία; Τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν προβλέπουν τ' ἄρθρα 178 καὶ 179 Πολιτ. Δικ. καθ' ἃ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἀσθενεστέρην μειοψηφίαν ὀφείλουσι νὰ συμφωνήσωσι μὲ μίαν τῶν ἐπικρατεστέρων γνωμῶν, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας συμπαραλαμβάνεται νέος δικαστής, καὶ συζητεῖται ἐκ νέου ἡ ὑπόθεσις.

Ἡ Ποινικὴ Δικονομία σιωπᾷ ἐντελῶς περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης, καὶ ἐπομένως ἀμφιβολίαι ἐγείρονται περὶ τοῦ πρακτέου. Πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐξ ἀναλογίας αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τῆς Πολιτ. Δικονομίας; Ὁ Helie (n° 4028) ἀποκρούει τὴν ἐξ ἀναλογίας ταύτην

ἐφαρμογὴν διὰ τὸν λόγον, ὅτι αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις στηρίζονται ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, καὶ ἐπὶ τῆς βεβαιότητος τῆς ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμένων, ὅθεν, ὅταν δὲν ᾔηται βεβία ἡ πεποιθῆσις τῶν δικαστῶν, δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ καταδίκη. Τ' αὐτὰ φρονεῖ καὶ ὁ Κωστής διδάσκων (σελ. 366), ὅτι ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἐπικρατεῖ ἡ ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου εὐνοϊκωτέρα γνώμη· ὡς ἰσοψηφίαν δὲ θεωρεῖ πᾶσαν διαίρεσιν τῶν ψήφων, ἐξ ἧς ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ σχηματισμὸς πλειοψηφίας. Ἀμφιβολίας περὶ τῆς ὁρθότητος τῆς γνώμης ταύτης εἰχομεν ἐκδηλώσει ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει (ἀριθ. 799, 1239), ἔνεκα τῶν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς παραγομένων ἐνίοτε ἀτόπων συνεπειῶν, π. χ. τῆς ἀθώσεως τοῦ κατηγορουμένου εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τῶν τριῶν δικαστῶν τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν εἰς μόνον προτείνει αὐτήν, ἐνῶ ὁ δεύτερος ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς πρὸς καιρὸν παύσεως τῆς κατηγορίας, ὁ δὲ τρίτος ὑπὲρ τῆς παραπομπῆς· ἢ εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν τὴν ἀθώωσιν προτείνει εἰς μόνον τῶν δικαστῶν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ἐνῶ δύο ἕτεροι προτείνουν τὴν παῦσιν πρὸς καιρὸν, οἱ δὲ λοιποὶ δύο τὴν παραπομπήν τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλὰ τὰ ἄτοπα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δικαιολογήσωσιν ἀπόφασιν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, μὴ ὑποστηριζομένην ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ δικαστηρίου· ἀπόκειται δὲ, πρὸς πρόληψιν αὐτῶν, εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν δυσμενεστέραν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου γνώμην δικαστὰς νὰ προστεθῶσιν εἰς τὴν ἀμέσως ἑττοῦ δυσμενῆ. Εἰς τοῦτο ὑποχρεοῖ τοὺς δικαστὰς ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 198 ἐδ. 3 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Γερμανικῶν δικαστηρίων.

800. Περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἐπομένως καὶ τῶν βουλευμάτων, τρία τινὰ διατάσσουσι τὰ ἄρθρ. 79 καὶ 81 Ποιν. Δικ. ὅτι πρέπει νὰ ἐκτίθενται ἐγγράφως, ὅτι πρέπει νὰ ᾔηται αἰτιολογημένα, καὶ ὅτι πρέπει νὰ περιέχωσι τὸ ἐφαρμοζόμενον ἄρθρον τοῦ νόμου. Τὸ ἄρθρ. 182 Πολ. Δικ. περιέχει ἀκριβεστέρας περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων διατάξεις, ὥς ἡ πρακτικὴ ἐφαρμόζει καὶ εἰς τὰς ποινικὰς ἀποφάσεις, διότι προκύπτουσιν ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἀποφάσεων ἐν γένει. Κατὰ συνέπειαν τὰ βουλευματα, περὶ ὧν ἰδίως ἐνταῦθα πρόκειται, πρέπει νὰ ἀναφέρωσι. 1) Τὴν σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου, ἡγουν τὰ ὀνόματα τῶν ἀποτελούντων τὸ συμβούλιον δικαστῶν, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως· αἱ ἐν τέλει τοῦ βουλευματος ὑπογραφαὶ τῶν ἀνωτέρω

δὲν ἀναπληροῦσι τὴν μνείαν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν (Helie n° 3134).

2) Τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως, ἡγουν τὸ καταγγελλέν ἀδίκημα, τὰ κατηγορηθέντα πρόσωπα, καὶ τὰ ἐκδοθέντα τυχὸν ἐντάλματα φυλακίσεως ἢ κατασχέτηρια· καλὸν εἶναι νὰ γίνηται μνεία καὶ περὶ τῆς γενομένης τυχὸν παραστάσεως τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος· ταῦτα πάντα ἐκτίθενται πολλάκις εἰς τὴν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως, ἥτις χρησιμεύει τότε καὶ ὡς ἱστορικὸν τοῦ βουλεύματος.

3) Τὴν πρότασιν τοῦ εἰσαγγελέως, ὡς καὶ τὴν τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ὅσας ὑπάρχει τοιαῦτος. Καὶ θεωρεῖται μὲν ὡς ἀρκούσα καὶ ἡ ἀπλὴ ἐν τῷ βουλεύματι μνεία, ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως (Helie n° 3133), παρ' ἡμῖν ὅμως ἐν τῇ πρακτικῇ συνειθίζεται ν' ἀντιγράφηται ἐν τῷ βουλεύματι ὁλόκληρος ἡ πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως, θεωροῦμεν δὲ ὡφελιμωτάτην τὴν συνήθειαν ταύτην τὸ μὲν, διότι πολλάκις τὰ βουλεύματα ἀναφέρονται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τοὺς λόγους τῆς προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ δὲ, διότι, καὶ ὅταν τὰ συμβούλια ἐκθέτωσιν ἰδίους λόγους, καλὸν εἶναι νὰ ἐκτίθενται ἐν τῷ βουλεύματι οἱ διάφοροι τρόποι, ὑφ' οὓς ἐξετιμῆθη ἡ ἀνάκρισις, ἵνα εὐκολύνηται καὶ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν μέσων τῆς ὑπερασπίσεώς του πρὸς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν.

801. Τὰ βουλεύματα πρέπει νὰ περιέχωσι· 4) τοὺς λόγους, ἐρ' ὧν τὸ συμβούλιον ἐστηρίχθη· διάφοροι δύνανται νὰ ᾔναι κατὰ τὰς περιπτώσεις οἱ λόγοι οὗτοι, πάντοτε ὅμως πρέπει νὰ ᾔναι σαφεῖς, ὠρισμένοι καὶ ἔχοντες ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὸ συμπέρασμα τοῦ συμβουλίου. Καὶ ὅταν μὲν τὸ συμβούλιον ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, πρέπει ν' ἀναφέρῃ, ἢ ὅτι οὐδεμία προέκυψεν ἐνδείξις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ὅτι ἡ πρᾶξις δὲν εἶναι ἀξιόποινος κτλ. Ὅταν δὲ παύῃ πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, πρέπει ν' ἀναφέρῃ ἀκριβῶς τὰς προκυπτούσας ἐκ τῆς ἀνακρίσεως κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνδείξεις, διότι οὕτω μόνον δικαιολογεῖται ἡ ἐκ τῆς προσωρινῆς παύσεως τῆς καταδίωξεως προσγινομένη εἰς τὸν κατηγορούμενον μομφή, καὶ διότι, ἵνα ἀποφανθῇ, ἂν προέκυψαν βραδύτερον νέαι ἐνδείξεις, πρέπει νὰ ᾔναι γνωστὸν ποίας τοιαύτας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ συμβούλιον. Τέλος ὅταν παραπέμπῃ τὸ συμβούλιον, πρέπει οὐ μόνον ν' ἀναφέρῃ λεπτομερῶς πάσας τὰς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου προκυπτούσας ἐνδείξεις, ἀλλὰ ν' ἀποφαίνεται συγχρόνως, ὅτι θεωρεῖ ταύτας ὡς ἀπογώσας πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας ἐπὶ ὠρισμένῳ ἀδι-

κήματι, καὶ ν' ἀντιγράφη ἐν τῷ βουλευματι τὰ ἄρθρα τοῦ Ποινικοῦ Νόμου τὰ προβλέποντα καὶ τιμωροῦντα τὸ ἀδίκημα τοῦτο.

802. Τὰ βουλευματα πρέπει νὰ περιέχωσι· 5) τὸ διατακτικόν, ἐν ᾧ ἐκτὸς τῆς ἀποφάνσεως, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, ὅτι παύει αὕτη πρὸς καιρὸν, ὅτι παραπέμπεται ὁ κατηγορούμενος, πρέπει ν' ἀναφέρηται ὅσον ἔνεστιν ὠρισμένως καὶ τίς ἐστὶν ὁ κατηγορούμενος, καὶ ποῖον τὸ ἀποδιδόμενον αὐτῷ ἀδίκημα. Καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ πρόσωπον τοῦ κατηγορουμένου παρατηροῦμεν, ὅτι καλὸν εἶναι ν' ἀναφέρηται ἐν τῷ βουλευματι τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτοῦ, ὁ τόπος τῆς γεννήσεως καὶ κατοικίας του, ἡ ἡλικία του καὶ τὸ ἐπάγγελμα του· ἀλλ' ἂν ἡ ἀνάκρισις δὲν κατάρθωσιν νὰ ἀνακαλύψῃ ἅπαντα ταῦτα, ὡς ἀρκούσα δῆλωσις τοῦ κατηγορουμένου πρέπει νὰ θεωρηθῇ πᾶσα περιγραφὴ αὐτοῦ προλαμβάνουσα τὰς περὶ τῆς ταυτότητός του ἀμφιβολίας· διὰ τοῦτο, ἂν ὁ κατηγορούμενος συνελήθῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ εὕρεσκηται εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἡ ἐντελής ἄγνοια τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς κατοικίας του δὲν βλάπτει, διότι οὐδεμίᾳ δύναται νὰ ἐγερθῇ περὶ τῆς ταυτότητός του ἀμφιβολία (Helie n° 2914).

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἀποδιδόμενον ἀδίκημα, παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἐπὶ ἀθωωτικῶν βουλευμάτων εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀκριβὴς αὐτοῦ περιγραφὴ, καὶ ὁ δυνατὸς προσδιορισμὸς τοῦ τόπου καὶ χρόνου τῆς διαπράξεώς του, ἵνα γνωρίζωμεν διὰ ποῖαν πρᾶξιν ἡθωώθῃ ὁ κατηγορούμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παραπεμπτικῶν εἶναι ἀναγκαιότερα ταῦτα πάντα, διότι πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐκ τοῦ βουλευματος, ὅτι ἡ πρᾶξις, δι' ἣν παραπέμπεται ὁ κατηγορούμενος νὰ δικασθῇ, περιέχει ὅλα τὰ πρὸς ὑπαρξιν ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀπαιτούμενα στοιχεία, διό καὶ εἰς τὸ διατακτικὸν τῶν ταιούτων βουλευμάτων ἐκτίθενται ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα διὰ τῶν αὐτῶν ἐκφράσεων, ἃς περιέχουσι τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Τὰ βουλευματα πρέπει τέλος νὰ περιέχωσι· 6) τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἀποτελούντων τὸ συμβούλιον δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως. Ῥητὴ εἶναι περὶ τοῦτου ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 88 Ποιν. Δικ. ὅπερ θέλομεν ἐρμηνεύσει πραγματευόμενοι περὶ ἀποφάσεων. Ἐπὶ κωλυμάτων πρὸς ὑπογραφὴν ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ βουλευμάτων τὰ ἄρθρ. 261 καὶ 270 Ὁργ. Δικαστ. (ἀπ. 231 : 70).

803. Ἔνεκα τῆς μυστικότητος τῶν συνεδριάσεων τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, οὐδὲ τὰ βουλευματα αὐτοῦ ἀπαγγέλλονται δημοσίως,

ἄλλ' ἀπλῶς ἐκδίδονται. Καὶ τὸ περὶ δημοσιεύσεως τῶν ἀποφάσεων ἄρθρ. 77 Ποιν. Δικ. (ἀπ. 45:42), καὶ τὸ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικείμενον ἄρθρ. 93 τοῦ Συντάγ. οὐδέποτε ἐθεωρήθησαν ἐφαρμοζόμενα εἰς τὰ βουλευματα. Θεωροῦνται δὲ ταῦτα ὡς ἐκδεδομένα, ἅμα ἀντιγραφῶσιν εἰς τὸ καθαρὸν, καὶ ὑπογραφῶσιν ὑπὸ τῶν ἐκδόντων αὐτά. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς ἐθεώρησεν ὁ Ἄρ. Πάγος ὑφιστάμενον τὸ βούλευμα εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν μετὰ τὴν ὀριστικὴν διάσκεψιν, ἀλλὰ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς ἀπεβίωσεν εἰς τῶν ἐφετῶν (ἀπ. 62 : 88). Ὁ γραμματεὺς βεβαίῳ ἐν τῷ βουλευματι τὸν χρόνον, καθ' ὃν συνεπληρώθησαν τ' ἀνωτέρω, ἥτοι τὸν χρόνον τῆς ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τούτου εἶναι λίαν οὐσιώδης, διότι ἐκ τούτου ἔρχεται ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς.

804. Ἐξ ἀναλογίας τοῦ περὶ τῶν δικαστηρίων ἄρθρ. 88 Ποιν. Δικ. συντάσσονται πρακτικὰ περὶ τε τῆς εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολῆς τῶν ὑποθέσεων, καὶ περὶ τῆς ἐφ' ἐκάστης αὐτῶν διασκέψεως τοῦ συμβουλίου. Περὶ τῶν πρακτικῶν θέλομεν ἐκθέσει τὰ δέοντα ἐν τῷ ἐπομένῳ βιβλίῳ τῆςπραγματείας ἡμῶν.

804². Τὰ μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκτεθέντα τροποποιοῦνται ἐν μέρει ὡς πρὸς τὰ ἐν τῷ Ὁθωμανικῷ κράτει λειτουργοῦντα συμβούλια τῶν προξενικῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ περὶ τῶν συμβουλίῶν τούτων ἐπραγματεύθημεν ἤδη, καὶ δὴ ὡς πρὸς μὲν τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Σμύρνῃ ἐν ἀριθ. 733⁷, ὡς πρὸς δὲ τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν ἀριθ. 734⁴.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων ἀνακοπῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

805. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν δικάζει εἰς πρῶτον βαθμὸν.
806. Κατὰ τίνων βουλευμάτων ἐπιτρέπεται ἀνακοπή.
807. Τίνες ἔχουσι δικαίωμα ἀνακοπῆς; Εἰσαγγελεῖς. Οἱ παρ' ἐφέταις ;
808. Συνέχεια. Κατηγορούμενοι. Ἰδιῶται κατήγοροι.
809. Συνέχεια. Πολιτικῶς ἐνάγοντες.
810. Ἀνακοπὴ διὰ πληρεξουσίου.

811. Προθεσμία ἀνακοπῆς. Ἐναρξίς αὐτῆς.
 812. Ὑπολογισμὸς αὐτῆς. Ἐπέκτασις αὐτῆς.
 813. Αἱ πρὸς ἑναρξίν αὐτῆς κοινόποιήσεις γίνονται ἄνευ ἀναβολῆς.
 814. Πρέπει καὶ νὰ συνταχθῇ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ἡ ἀνακοπή. Ἀπόδει-
 ξις τούτου.
 815. Ἡ ἀνακοπή γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ.
 816. Ἔτεραι διατυπώσεις ἀνακοπῆς.
 817. Δύνανται οἱ ἀνακόπτοντες λαβεῖν γνῶσιν δικογραφίας;
 818. Εἰδοποιοῦνται περὶ τῆς ἀνακοπῆς οἱ λοιποὶ διάδικοι;
 819. Ἀποτελέσματα ἀνακοπῆς.
 820. Ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα. Ἀναστέλλει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως
 εἰς τὸ ἀκροατήριον.
 821. Ἀναστέλλει τὴν ἀποφυλάκισιν καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ κατασχετηρίου.
 822. Δὲν ἀναστέλλει τὴν σύλληψιν καὶ προφυλάκισιν.
 823. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποφυλάκισιν δὲν ἀναστέλλει πάντοτε.
 824. Ἀποτέλεσμα μεταβιβαστικόν.
 825. Συνέπειαι αὐτοῦ ἐπὶ ἀνακοπῆς εἰσαγγελέως.
 826. Αἱ αὐταὶ συνέπειαι ἐπὶ ἀνακοπῆς ἰδιώτου κατηγοροῦ καὶ πολιτικῶς
 ἐνάγοντος.
 827. Συνέπειαι αὐτοῦ ἐπὶ ἀνακοπῆς κατηγορουμένου. Ἐν Γαλλίᾳ οὐδέποτε
 χειροτερεῦει ἡ θέσις αὐτοῦ ἐκκαλοῦντος.
 828. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμοστέα ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀνακοπῆς.
 829. Ἀντίκρουσις ἐναντίας γνώμης.
 830. Ἀκυρὸς ἢ ἐκπρόθεσμος ἀνακοπὴ ἔχει ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα;
 831. Ἐχει μεταβιβαστικόν;
 832. Συνέπειαι τῆς ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς παραιτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως. Ἐπί-
 σης τοῦ κατηγορουμένου.
 833. Συνέχεια. Τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ.

805. Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν δικάζει περὶ τῆς ὑπο-
 θέσεως εἰς πρῶτον βαθμόν. Κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ ἐπιτρέπεται
 ἔρρεσις ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐρετῶν, ὅπερ δικάζει ἐπὶ τῆς ὑπο-
 θέσεως εἰς δεῦτερον καὶ τελευταῖον βαθμόν. Ὡς ἡ Γαλ. Ποιν. Δικο-
 νομία, οὕτω καὶ ἡ ἡμετέρα ὀνομάζουσιν οὐχὶ ὀρθῶς τὴν ἔρρεσιν ταύ-
 την ἀνακοπὴν (opposition).

Πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἀνακοπῆς ταύτης ἐν τῷ προκειμένῳ
 κεφαλαίῳ, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν διαδοχικῶς· α') κατὰ τίνων βου-
 λευμάτων ἐπιτρέπεται αὕτη· β') ὑπὸ τίνων διαδίκων γίνεται· γ') ἐντὸς
 ποίας προθεσμίας· δ') κατὰ ποίας διατυπώσεις· καὶ ε') ποῖα ἀποτε-
 λέσματα παράγει.

806. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. ἀνακοπὴ κατὰ τῶν βουλευμάτων ἐπιτρέπεται εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 251 ἀριθ. 1, 2, καὶ 4, ἡγουν ὅσῃς τὸ συμβούλιον ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, ὅσῃς παύει προσωρινῶς τὴν καταδίωξιν, καὶ ὅσῃς παραπέμπει τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον· ὅθεν οὐχὶ καὶ ὅσῃς τὸ συμβούλιον διατάσσει περαιτέρω ἀνάκρισιν (ἄρθρ. 251 ἐδ. 3). Ῥητῶς ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάσισεν, ὅτι δὲν συγχωρεῖται οὔτε ἀνακοπὴ οὔτε ἀναίρεσις κατὰ βουλευματος διατάττοντος τὴν ἐκδοσιν ἐντάλματος προφυλακίσεως (ἀπ. 147 : 57, 115 : 59, 17 : 61), ἢ ἐπιτρέποντος ἐπανάληψιν καταδιώξεως (ἀπ. 29 : 87), ἢ ἀπορρίπτοντος ἐνστάσιν παραγραφῆς (ἀπ. 134 : 92). Τὸυναντίον ἀπεφάσισεν, ὅτι ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλευματος, τοῦ ἐκδοθέντος ἐπὶ διαφωνίας μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ ἀνακριτοῦ, καὶ παραδεχθέντος τὴν γνώμην τούτου, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀξιοπoιον, διότι τὸ τοιοῦτον βούλευμα εἶναι ὅλως ἀθωωτικόν (ἀπ. 40 : 60).

Ἄλλὰ κατὰ τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν κηρύσσεται ἀπαράδεκτος ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ (ιδεὶ ἄνω ἀριθ. 788), ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ ; Φρονούμεν, ὅτι ἐπιτρέπεται, διότι μόνον ὅσῃς τὸ συμβούλιον διατάσσει περαιτέρω ἀνάκρισιν, ἡγουν δὲν ἀπεκδύεται τῆς ὑποθέσεως, ἀπαγορεύεται ἡ ἀνακοπὴ, ἐνῶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὸ συμβούλιον, κηρύσσον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον, ἀπεκδύεται τῆς ὑποθέσεως, καὶ πᾶσα περὶ αὐτῆς καταδίωξις παύει· ὥστε τὸ τοιοῦτον βούλευμα πρέπει νὰ ἐξομωθῇ μὲ τὰ ἀθωωτικά.

Ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν τὸν κανόνα, ὅτι ἀνακοπὴ ἐπιτρέπεται καθ' ὅλων τῶν ὀριστικῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, δι' ὧν τὸ συμβούλιον τοῦτο ἐξαντλεῖ τὴν δικαιοδοσίαν του ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἀπεκδύεται αὐτῆς.

807. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. δικαίωμα πρὸς ἀνακοπὴν ἔχουσιν οἱ εἰσαγγελεῖς, οἱ ἰδιωτικοὶ κατήγοροι, οἱ κατηγορούμενοι καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες.

Διὰ τῆς ἐκφράσεως εἰσαγγελεῖς ἐννοεῖ προφανῶς τὸ ἄρθρον μόνους τοὺς παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖς, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς παρ' ἐφέταις, διότι, ὡς ἐν ἀριθ. 24 καὶ 26 εἶδομεν, οἱ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖς ἐξασκοῦσι τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν κατὰ τὸ στάδιον τῆς προδικασίας, τούτους ῤητῶς ὀνομάζουσι τὰ περὶ ἀνακρίσεως ἄρθρ. 17, 149, 152, 153, 156, 157, 161, 162 Ποιν. Δικ. οὗτοι λαμβάνουσι μέρος

εις τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν (ιδεῖ ἀνω ἀριθ. 799), καὶ οὗτοι, ἐν περιπτώσει παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, ἀποστέλλουσι τὰ ἐγγράφα εἰς τὸν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέα (ἄρθρ. 264 Ποιν. Δικ.). Ἀλλὰ τοῦτο ἀριδῆλως προκύπτει ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου, ὅπερ ῥητῶς εἰς τοὺς παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεῖς (Stattsprocuratoren) χορηγεῖ δικαίωμα ἀνακοπῆς, ἐνῶ τὸν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέα καλεῖ Generalprocurator (ἄρθ. 13, 15, 266 Ποιν. Δικ.). Μετεχειρίσθη δὲ ὁ νόμος πληθυντικὸν ἀριθμὸν, διότι τοιοῦτον μετεχειρίσθη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν διαδίκων, ἀλλ' οὐδὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐντεῦθεν, ὅτι ἐσκόπει νὰ χορηγήσῃ δικαίωμα ἀνακοπῆς καὶ εἰς ἄλλους ἐκτὸς τῶν παρασταθέντων κατὰ τὴν δίκην διαδίκων, οἷος καὶ ὁ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεὺς.

Ἄλλ' ἂν καὶ τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. εἰς μόνον τὸν παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελέα χορηγῇ δικαίωμα ἀνακοπῆς, δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἔχει καὶ ὁ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεὺς τοιοῦτον δικαίωμα δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 13 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ εἰς αὐτὸν ἐναπόκειται ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν, καὶ τοῦ ἄρθρ. 15 Ποιν. Δικ., καθ' ὃ εἰς τὸν ἴδιον ἀνήκει ἡ ἐπιτήρησις πάντων τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως; Ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα τὸ ἄρθρ. 135 instr. crim. ῥητῶς εἰς μόνον τὸν παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελέα χορηγεῖ τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα, παρεδέχθησαν οὐχ ἡττόν τινες, ὅτι ἔχει τοιοῦτον καὶ ὁ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεὺς, τὴν δὲ γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ παρ' ἡμῖν ὁ Κωστῆς (σελ. 475 σημ. 3). Θεωροῦμεν ὅμως ὀρθότεραν τὴν ἀντίθετον γνώμην, ἣν καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὁ Helie διὰ μακρῶν ὑποστηρίζει (n° 2924). Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 22, ὅτι ὁ νόμος ἀνέθηκε μὲν ἐν γένει τὴν ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, διήρσεν ὅμως τὰς ἐν τῇ ἐξάσκησει περιεχομένας ἐργασίας, καὶ διένειμεν αὐτὰς μεταξὺ τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων εἰς τρόπον, ὥστε ἕκαστος αὐτῶν ἔχει διαγεγραμμένα ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ· ἂν λοιπόν, ὡς ἀπεδείχμεν ἀνωτέρω, τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. εἰς τὸν παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελέα χορηγῇ τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα, δὲν δυνάμεθα, ἄνευ ῥητῆς διατάξεως τοῦ νόμου, ν' ἀποδώσωμεν δικαίωμα τοιοῦτον καὶ εἰς τὸν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέα. Ὡς τοιαύτη διάταξις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ χορηγοῦσα εἰς τὸν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέα τὸ δικαίωμα τῆς διευθύνσεως τῶν ἀνακρίσεων καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων,

διότι ἐν τῷ δικαίωματι τούτῳ περιέχεται τὸ τοῦ δίδειν παραγγελίας καὶ ὁδηγίας πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ ἐπομένως καὶ πρὸς ἐνέργειαν ἀνακοπῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ τοῦ ἐνεργεῖν αὐτοπροσώπως πράξεις ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἀνακριτικῆς. Ἐκτὸς τούτου, ἂν ἐχορήγει ὁ νόμος καὶ εἰς τὸν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέα δικαίωμα ἀνακοπῆς, ἤθελε τᾶξαι καὶ προθεσμίαν μακροτέραν, διότι ἐντὸς 24 ὥρῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο ὁ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεὺς, προκειμένου περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς ἔδρας τοῦ Ἐφετείου πρωτοδικείων.

808. Τὸ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ δικαίωμα ἀνακοπῆς καὶ εἰς τὸν κατηγορούμενον, τὸν ιδιώτην κατήγορον καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα. Περὶ τοῦ πρώτου οὐδὲν ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν. Περὶ τοῦ ιδιώτου κατηγόρου παρατηροῦμεν, ὅτι ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς, εἴτε ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου, εἴτε μὴ ῥητῇ εἶναι ἢ περὶ τούτου διάταξις τοῦ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. «εἴτε παρευρέθησαν εἰς τὴν συζήτησιν εἴτε μὴ» ἡ διάταξις μάλιστα αὕτη μόνον εἰς τὸν ιδιώτην κατήγορον δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, διότι ἐκ τῆς θελήσεώς του ἐξήρτηται νὰ παρασταθῇ ἢ οὐ ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου, ἐνῶ ἐκ τῶν λοιπῶν διαδίκων ὁ μὲν εἰσαγγελεὺς ἀναγκάως θὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ συμβουλίου, ὁ δὲ κατηγορούμενος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων οὐδέποτε δύνανται νὰ παρευρεθῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ.

809. Περὶ δὲ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος παρατηροῦμεν, ὅτι ἀπενεμήθη αὐτῷ τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα, ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ ὑπάρχῃ, ἐκτὸς τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ δεύτερος φρουρὸς ἐπιτηρῶν τὰ βουλευματα τοῦ συμβουλίου, καὶ προλαμβάνων τὴν διὰ τελεσιδικίας ἀπόσπασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐνεκὲν ἀδρανείας τῆς εἰσαγγελίας ἐπομένως καὶ διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἢ ποινικῇ ἀγωγῇ μεταβιβάζεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, καθ' ὅσον μάλιστα οὐδέποτε, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 798), τὰ συμβούλια ἀποφαίνονται περὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων. Παρατηροῦμεν προσέτι, ὅτι μόνος ὁ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευματος παρασταθεὶς ὡς πολιτικὸς ἐνάγων ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς, διότι τὸ ἄρθρ. 260, ἀναφέρον μετὰ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ βουλευματος καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, προϋποθέτει, ὅτι εἶχε παρασταθῇ ὡς τοιοῦτος πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευματος (Helie n° 2929). Παρατηροῦμεν τέλος, ὅτι ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ἀνήλικος ἂν ᾖ (ἰδὲ ἀριθ. 99).

810. Οἱ κατηγορούμενοι, ἰδιῶται κατήγοροι καὶ πολιτικῶς ἐνάγοντες δύνανται ν' ἀνακόψωσιν ἢ αὐτοπροσώπως, ἢ καὶ διὰ πληρεξουσίου ἔχοντος εἰδικὴν πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότητα. Ὁ ἀπλοῦς διορισμός τινος ὡς ἀντικλήτου δὲν ἀρκεῖ βεβαίως, ἵνα τῷ χρηγῆσῃ τὸ πρὸς ἀνακοπὴν δικαίωμα. Εἰς τοὺς ἐν φυγοδικίᾳ διατελοῦντας κατηγορουμένους ἡρνήθη πατέ τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἑφετών τὸ δικαίωμα τῆς διὰ πληρεξουσίου ἐνεργείας τῆς ἀνακοπῆς (Εὐρετ. τόμ. 5 σ. 353), ἀλλ' ἡ ἀντίθετος νομολογία ἐπεκράτησε.

Τίς ὁμως δύναται νὰ διορισθῇ τοιοῦτος πληρεξούσιος πρὸς ἐνέργειαν ἀνακοπῆς. Ἀπαιτεῖται νὰ ᾔῃαι ὁ τοιοῦτος ἐκ τῶν ἐν ἄρθρ. 91 Πολ. Δικ. ἀναφερομένων προσώπων, ἢ δύναται νὰ διορισθῇ καὶ πᾶς ἄλλος; Τὸ ζήτημα λύει ῥητῶς τὸ ἄρθρ. 131 ἐδ. 2 Ὁργαν. Δικαστ. καθ' ὃ πᾶς διὰδικος, «ὅταν θέλῃ, ἢ, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικονομίας, ὀφείλει νὰ παρασταθῇ δι' ἀντιπροσώπου, ἢ νὰ προσλάβῃ συνήγορον, ὁ ἀντιπρόσωπος ἢ ὁ συνήγορος οὗτος πρέπει, ἐὰν δὲν ᾔῃαι εἰς τῶν εἰς τὴν πολ. δικονομίαν ὀνομαστὶ ἀναφερομένων, νὰ λαμβάνηται ἐκ τῶν δικηγόρων.»

811. Τὴν προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ γείνῃ ἡ ἀνακοπὴ, ὀρίζει τὸ ἄρθρ. 260 εἰς εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος. Τὴν διάταξιν ταύτην ἐφαρμόζει κατὰ γράμμα ἡ νομολογία, προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως, διότι οὗτος εἶναι εἰς θέσιν νὰ μανθάνῃ ἀκριβῶς τὰ περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων, καὶ ἐπομένως νὰ προβαίνει ἐγκαίρως εἰς ἐνέργειαν ἀνακοπῆς καὶ ἐντὸς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως 24 ὥρων (ἀ. σ. μ. ε. : 38 καὶ 45 : 42). Προκειμένου ὁμως περὶ τῶν λοιπῶν διαδίκων, ἡ νομολογία καθιέρωσεν, ὅτι ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, ὁρῶς σκερθεῖσα, ὅτι ἡ κατὰ γράμμα ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ἤθελε καταστήσει ὅλως ἰδανικὸν τὸ εἰς αὐτοὺς χορηγούμενον δικαίωμα, μὴ δυναμένους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ μανθάνωσι τὴν ἐκδοσιν τοῦ βουλεύματος ἐντὸς τῆς βραχυτάτης πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας (ἀπ. νη : 36, ρκα : 37, υνε : 40). Καὶ τὴν ἀρχὴν ὁμως ταύτην δὲν ἐφήρμοσεν ἡ νομολογία ἀδιακρίτως ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω διαδίκους, ἀλλὰ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸν κατηγορούμενον, ἀναγκάως ἀπήτησε πάντοτε τὴν κοινοποίησιν τοῦ βουλεύματος εἰς τὸν ἀντίκλητόν του, ἢ ἐν ἐλλείψει εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, καὶ ἂν κατοικῇ ἐκτὸς τῆς ἑδρας τοῦ δικαστηρίου (ἀπ. ρκ : 37), καθ' ὅσον ὁμως ἀφορᾷ

τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα (ἀπ. 59 : 49) καὶ τὸν ιδιώτην κατήγορον⁽¹⁾. ἡ νομολογία θεώρησεν ἀναγκαίαν τὴν κοινοποίησιν τοῦ βουλευμάτος, ἵνα ἀρχίσῃ ἡ τῆς ἀνακοπῆς προθεσμία, μόνον ὡσάκεις κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, ἢ διώρισαν αὐτόθι ἀντίκλητον, οὐχὶ δὲ καὶ ὡσάκεις δὲν κατοικοῦσι· μὲν ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, παρέλειψαν δὲ τὸν διορισμὸν ἀντικλήτου αὐτόθι· εἰς τοιαύτην περίπτωσιν οὐδεμία μὲν ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν νομολογίαν πρὸς αὐτοὺς κοινοποιήσεις, τρέχει δὲ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευμάτος (ἀπ. 40 : 48,74 : 50,113 : 53).

Ἡ διάκρισις αὕτη στηριζομένη εἰς τὰ περὶ ἀντικλήτων ἄρθρ. 27, 291 ἐδ. 2,304 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ὀφείλουσι μὲν οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες καὶ ιδιώται κατήγοροι νὰ διορίζωσιν ἀντίκλητον, ἵνα γίνωνται αὐτῷ αἱ ἀναγκαῖαι κοινοποιήσεις, ἐκ τῆς παραλείψεως τῶν ὁποίων οὐδεμία ἐπέρχεται συνέπεια ἐν περιπτώσει μὴ διορισμοῦ ἀντικλήτου, δὲν ὀφείλουσιν ὅμως καὶ οἱ κατηγορούμενοι, ἀλλὰ δικαίωμα μόνον ἔχουσι πρὸς τοῦτο (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 780), εἶναι ὀρθοτάτη, καὶ συντελεῖ εἰς ταχεῖαν περάτωσιν τῶν ὑποθέσεων, δυναμένων τῶν εἰσαγγελέων νὰ ἐνεργῶσι τάχιστα ὅλας τὰς ἀναγκαῖας κοινοποιήσεις, καὶ νὰ προκαλῶσιν οὕτω τὴν ἐναρξίν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

812. Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν εἰκοσιτετράωρος προθεσμία ἄρχεται, κατὰ τὰς ρητὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευμάτος, ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι μετὰ παρέλευσιν τῆς ἡμέρας ταύτης ἄρχεται ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, καὶ ἐπομένως διαρκεῖ καθ' ὅλην τὴν ἐπαύριον, οἷαδήποτε καὶ ἂν ᾦται ἡ ὥρα, καθ' ἣν τὸ βούλευμα ἐξεδόθη ἢ ἐκοινοποιήθη· τοῦτο ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὕτως ὑπολογίζει ὁ νόμος τὴν εἰκοσιτετράωρον προθεσμίαν εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 145, 163, 190 Ποιν. Δικ. (ἀπ. 109 : 42) (Κωστῆς σελ. 476 σημ. 4. Helie n° 2934). Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἄλλων διατάξεων ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐφαρμόζονται αἱ τῆς πολιτικῆς (ἄρθρ. 138, 139, 193 § 1), ἥτοι ὅτι αἱ προθεσμίαι ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς κοινοποιήσεως ἢ δημοσιεύσεως (ἀπ. 160 : 73). Ἄν ἡ ἐπαύριον ᾦται ἑορτάσιμος, περιλαμβάνεται εἰς τὴν προθεσμίαν; Ἐν ταῖς πολι-

(1) Τοῦτον ἡ 20 τοῦ 1817 ἀπόφασις ἐξομοιοῖ ἐντελῶς μὲ τὸν εἰσαγγελέα ὡς πρὸς τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς, σκεπτιομένη, ὅτι ἄρχεται αὕτη πάντοτε ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως.

τικάς δίκαις, ὅσας ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς προθεσμίας εἶναι ἑορτασμος, δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὴν προθεσμίαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 193 Πολ. Δικ. τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, καὶ περ σιωπῶσης τῆς Ποιν. Δικονομίας, διότι ἡ ἀνακοπὴ γίνεται ἐνώπιον τοῦ γραμματέως, τὰ δικαστικά ὁμῶς γραφεῖα κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐπὶ 3 μόνον ὥρας πρέπει νὰ μένωσιν ἀνοικτὰ (ἄρθρ. 125 'Ὁργαν. Δικαστ.), ἐπομένως δὲν ἤθελον ἔχει οἱ διάδικοι πλήρη τὴν προθεσμίαν τῶν 24 ὥρῶν, ἂν ἀναγκαίως ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἀνακοπὴν τῶν τὴν ἐπαύριον τῆς ἐκδόσεως ἢ κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, προκειμένου δὲ περὶ προθεσμίας τοσοῦτον βραχείας, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ πᾶσα διασταλτικὴ ἐρμηνεία.

Εἶδομεν, ὅτι ἡ περὶ τῆς πρόκειται προθεσμία ἄρχεται πάντοτε ἀπὸ τῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, καὶ ὅταν ἀκόμη κατοικῇ μακρὰν τῆς ἑδρας τοῦ δικαστηρίου, δὲν διώρισε δὲ αὐτόθι ἀντίκλητον. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἐπεκτείνηται ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ τῆς ἑδρας τοῦ δικαστηρίου, διότι ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον πολλάκις νὰ ἐνεργήσῃ ὁ κατηγορούμενος τὴν ἀνακοπὴν του ἐντὸς τῶν 24 ὥρῶν. Τὸ μέτρον τῆς ἐπεκτάσεως προσδιορίζει τὸ ἄρθρ. 163 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ προστίθεται μία ἡμέρα διὰ πᾶσαν ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων.

813. Αἱ πρὸς τοὺς διαδίκους ἀναγκαῖαι κοινοποιήσεις τοῦ βουλεύματος ἐνεργοῦνται ἐπιμελεῖσθαι τοῦ εἰσαγγελέως, διότι εἰς αὐτὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν βουλευμάτων καὶ ἐν γένει τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων (Helie n° 2939). Πρέπει δὲ νὰ γίνωνται ὅσον ἐνεστι ταχύτερον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κατηγορουμένου, διατελοῦντος τυχὸν προφυλακισμένου, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ταχύτητος τῆς ἀπονομῆς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Παρατηρήθη ἰδίως, ὅτι οἱ εἰσαγγελεῖς παραλείπουν πολλάκις τὴν κοινοποίησιν τοῦ βουλεύματος πρὸς τοὺς πολιτικῶς ἐνάγοντας ἐνεκεν ἀγνοίας τῆς παραστάσεώς των, ἐντεῦθεν δὲ ἐπέρχεται τὸ ἄτοπον νὰ ἐνεργῶνται πολλάκις ἐμπροθέσμῳ ἀνακοπαὶ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος, καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δι' αὐτοῦ διατασσομένης ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτοπημάτων τούτων καλὸν εἶναι νὰ σημειοῦται εἰς τὸ ἐξώφυλλον τῆς δικογραφίας ὡς διάδικος καὶ

ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, καὶ νὰ γίνηται μνεῖα τῆς παραστάσεώς του ἐν τῷ ἱστορικῷ τοῦ βουλευματος (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 800).

814. Ἐντὸς τῆς ἄνω προθεσμίας πρέπει νὰ συνταχθῇ ἡ ἀνακοπὴ· δὲν ἀρκεῖ, ὅτι ἐδήλωσέ τις ἐμπροθέσμως, ὅτι θ' ἀνακόψῃ τὸ βούλευμα (Helie n° 2938). Ἐν Γαλλίᾳ παραδέχονται, ὅτι ἐκ τῆς ἀνακοπῆς πρέπει νὰ προκύπτῃ, ὅτι ἐμπροθέσμως ἐγένετο αὕτη, καὶ ἐπομένως θεωροῦσιν ὡς ἄκυρον τὴν ἀχρονολόγητον ἀνακοπὴν, διότι δὲν ἐξάγεται ἐξ αὐτῆς, ὅτι ἐγένετο ἐμπροθέσμως (Helie n° 2951). Ἀλλὰ φρονούμεν συμφώνως πρὸς τὰ ἐν ἀριθ. 427 ἐκτεθέντα, ὅτι παρ' ἡμῖν δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ δι' ἄλλων μέσων τὸ ἐμπροθέσμον τῆς ἀνακοπῆς, οἷον διὰ τῆς χρονολογίας τοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ ὁ γραμματεὺς τὴν ἀποστέλλει εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

815. Κατὰ τὰς ρητάς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 260 Ποιν. Δικ. ἡ ἀνακοπὴ γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν· καὶ δὲν ὀρίζει μὲν ρητῶς τὸ ἄρθρον τίνος πλημμελειοδικείου, ἀλλ' ἐκ τοῦ συνόλου προκύπτει, ὅτι ἐννοεῖ τὸν γραμματέα τοῦ πλημμελειοδικείου, οὗ τὸ συμβούλιον ἐξέδοτο τὸ βούλευμα. Ἐν τούτοις ἡ νομολογία τῶν Ἐφετερίων παραδέχεται καὶ ἀνακοπὰς συνταχθεῖσας ἐνώπιον γραμματέως ἄλλου πλημμελειοδικείου, ἐπεικῶς καὶ φιλανθρωπῶς ἐρμηνεύουσα τὸν νόμον, ἵνα ἀπαλλάξῃ τοὺς διαδίκους ἐπιπόνων ὁδοιποριῶν καὶ συντάξεως πληρεξουσίων, ὧν ἡ ἐνέργεια καθίσταται πολλάκις ἀδύνατος ἐντὸς τῆς βραχυτάτης πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι οὐχὶ ὀρθῶς ἐγένετο ἡ ἀνακοπὴ παρ' ἄλλῳ γραμματεῖ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναίρεσεως (ἀπ. 51 : 72).

816. Περὶ τῶν διατυπώσεων, καθ' ἃς ἐνεργεῖται ἡ ἀνακοπὴ, τὸ ἄρθρ. 260 περιέχει διατάξεις εὐρισκομένας εἰς ἀντίφασιν τινα. Κατὰ τὸ ἐδ. β' τοῦ ἄρθρου τούτου τὸ τῆς ἀνακοπῆς ἐγγράφον παραδίδεται εἰς τὸν γραμματέα τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν. Κατὰ τὸ ἐδ. γ' τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου «ἡ περὶ τούτου συνταχθησομένη ἐκθεσις πρέπει νὰ περιέχῃ τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς, καὶ νὰ ᾖ ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἀνακόπτοντα καὶ τὸν γραμματέα τοῦ δικαστηρίου». Ἐκ τοῦ ἐδ. β' ἡδυνάτο τις νὰ ἐξαγάγῃ, ὅτι δικόγραφον ἀνακοπῆς πλῆρες, ἥγουν περιέχον τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς καὶ ὑπογεγραμμένον, πρέπει νὰ παραδῶσθαι ὁ ἀνακόπτων εἰς τὸν γραμματέα, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίς ἡ ἀνάγκη νὰ συνταχθῇ περὶ τούτου ἐκθεσις περιέχουσα

τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς; ἤρκει προφανῶς ἔκθεσις βεβαιουῖσα τὴν παράδοσιν. Ἐκ τῆς ἀνάγκης λοιπὸν τῆς μνείας τῶν λόγων τῆς ἀνακοπῆς ἐν τῇ ἐκθέσει, τῇ συντασσομένη ὑπὸ τοῦ γραμματέως, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχει τὸ ἀνωτέρω ἐγγράφον τῆς ἀνακοπῆς, ὅτι ἐν αὐτῷ δύνανται μόνον νὰ ἐκτεθῶσιν οἱ λόγοι τῆς ἀνακοπῆς, ἵνα ἀντιγρῶν αὐτοὺς ὁ γραμματεὺς εἰς τὴν ἔκθεσιν, καὶ ὅτι καὶ ἄνευ τοῦ ἐγγράφου τούτου δύναται ὁ ἀνακόπτων νὰ ἐκθέσῃ προφορικῶς τοὺς λόγους τῆς ἀνακοπῆς πρὸς τὸν γραμματέα, ἵνα τοὺς περιλάβῃ οὗτος εἰς τὴν ἔκθεσιν.

817. Πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν λόγων τῆς ἀνακοπῆς δύνανται νὰ λάβωσιν οἱ ἀνακόπτοντες γνῶσιν τῆς δικογραφίας; Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ ζήτημα λύεται καταφατικῶς ὡς πρὸς τὸν εἰσαγγελέα, καὶ τὸν ἅπαντα τὰ δικαίωματα τοῦ εἰσαγγελέως ἔχοντα ιδιώτην κατῆγορον. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα πρέπει, φρονοῦμεν, νὰ λυθῇ ἀποφατικῶς, διότι κατὰ κανόνα ἡ ἀνάκρισις εἶναι μυστική, καὶ ἐπομένως ἀπαιτεῖται ῥητὴ διάταξις τοῦ νόμου, ἵνα ἐπιτραπῇ διαδίκῳ τινὶ νὰ λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς, τοιαύτη δὲ δὲν ὑπάρχει ὡς πρὸς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, διότι τὸ ἄρθρ. 303 ἐπιτρέπει μὲν αὐτῷ νὰ παρευρίσκῃται εἰς τὰς ἀνακριτικὰς πράξεις, ἀλλ' ἐξαιρεῖ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων, οὐδεμίαν δὲ ἄλλην διάταξιν τῷ ἐπιτρέπει νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν τῆς δικογραφίας ἐγγράφων. Ἡ αὐτὴ λύσις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν κατηγορούμενον, διότι ῥητῶς τὸ μὲν ἄρθρ. 165 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τοῦτον τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἐγγράφων μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσεως, προκειμένου περὶ εἰσαγωγῆς τῆς υποθέσεως ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, τὸ δὲ ἄρθρ. 273 Ποιν. Δικ. τῷ ἐπιτρέπει ἐπίσης νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἐγγράφων ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ κατηγορητηρίου, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Μόνον προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον δύναται νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία τις, διότι τὸ προβλεπὸν τὴν περίπτωσιν ταύτην ἄρθρ. 257 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ τοῖς κατηγορουμένοις καὶ συνηγόροις αὐτῶν τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 165 Ποιν. Δικ. δικαίωματα «ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναπομπῆς». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀμφιβολία αὕτη ἐκλείπει, ἂν ληθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο, πρὶν ἢ χορηγήσῃ τοῖς κατηγορουμένοις τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα, ὁμιλεῖ περὶ κλήσεως αὐτῶν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἥτις προϋποτίθῃσι τελεσί-

δικον ἤδη εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον παραπομπήν, ἐπομένως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοιαύτης τινός, ἤτοι τελεσιδίκου παραπομπῆς, δύναται καὶ ὁ κατηγορούμενος νὰ λάβῃ γνώσιν τῶν ἐγγράφων. Ἐπειτα πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ὁ νόμος, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἐπέτρεψεν ἐξαίρετικῶς νὰ λαμβάνῃ ὁ κατηγορούμενος γνώσιν τῶν ἐγγράφων καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, ἐνῶ, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, μόνον ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ κατηγορητηρίου τὸ ἐπέτρεψε; Ποῖος ὁ λόγος τοιαύτης διακρίσεως; Ἄν ἐπρόκειτο νὰ καθιερωθῇ ἐξαίρεσις τις χάριν τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπερασπίσεως, δὲν ἦτο φυσικώτερον νὰ καθιερωθῇ τοιαύτη, προκειμένου περὶ τῆς εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπῆς;

Οὔτε λοιπὸν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, οὔτε ὁ κατηγορούμενος ἔχουσι δικαίωμα νὰ λάβωσι γνώσιν τῶν ἐγγράφων πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς. Ἀλλὰ δὲν δύναται ἄρά γε ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς τοῦτο, ὅταν πεισθῇ, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐντεῦθεν κίνδυνός τις περὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας; Ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα οὐδεμία ῥητὴ τοῦ νόμου διάταξις καθιέρωσε τὸν κανόνα τῆς μυστικότητος τῆς ἀνακρίσεως, ὑπάρχει ὁμως τὸ ἄρθρ. 302 instr. crim. ὀρίζον τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ λάβῃ γνώσιν τῆς δικογραφίας, καὶ τὸ ἄρθρ. 217 instr. crim. ἐπιτρέπον εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα καὶ τὸν κατηγορούμενον νὰ ὑποβάλλωσιν ὑπομνήματα πρὸς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, λύουσι καταφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο παραδεχόμενοι, ὅτι οὐ μόνον ὁ παρὰ πρωτοδικαίς καὶ ὁ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελεὺς δύναται ν' ἀνακοινώσῃ τὴν δικογραφίαν εἰς τοὺς ἀνωτέρω διαδίκους, ἀλλὰ καὶ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν δύναται νὰ διατάξῃ τοιαύτην ἀνακοίνωσιν (Helie n° 3078—3081). Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ὑπαρξὶς παρ' ἡμῖν διατάξεως καθιερύσεως τὴν μυστικότητα τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 72 Ποιν. Δικ.), καὶ ἡ μὴ ὑπαρξὶς διατάξεως χορηγούσης ῥητῶς εἰς τοὺς διαδίκους τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλωσιν ὑπομνήματα, καθιστῶσιν ὀρθοτέραν παρ' ἡμῖν τὴν ἀντίθετον γνώμην, ἣν καὶ ἐν Γαλλίᾳ τινὲς ὑποστηρίζουσι. στήριζόμενοι εἰς τὸν λόγον, ὅτι προβλέψαντος τοῦ νόμου περὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν δύναται οἱ διᾶδικοι νὰ λάβωσι γνώσιν τῆς δικογραφίας, δὲν δυνάμεθα ν' ἀναθέσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν αὐθαίρετον κρίσιν τῶν εἰσαγγελέων ἢ καὶ τῶν συμβουλίων.

818. Περὶ τῆς ὑπὸ τινος τῶν διαδίκων γενομένης ἀνακοπῆς πρέπει νὰ εἰδοποιῶνται οἱ λοιποί; Ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ τοιαύτην εἰδοποίησιν (ἀπ. σλῃ : 38), οὐχ ἥττον λίαν ὠφέλιμον θεωροῦμεν νὰ προβαίνωσιν οἱ εἰσαγγελεῖς εἰς τοιαύτην πρὸς τοὺς κατηγορουμένους καὶ τοὺς πολιτικῶς ἐνέχοντας, ἵνα ὑποβάλλωσιν οὗτοι ἐγγράφως πρὸς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν τὰς ἀναγκαίας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαιωμάτων των παρατηρήσεις, καὶ ἐπέρχεται οὕτως ἡ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόμεναις ἀκριβοῦς ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως (Κωστῆς σελ. 477 σημ. 7).

819. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. ἡ ἀνακοπὴ ἔχει ἀναστέλλουσαν δύναμιν καὶ διευθύνεται πρὸς τὸ συμβούλιον τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν.

Διὰ τοῦ ἁρθρου τούτου, καὶ διὰ τοῦ ἁρθρου 357, καθ' ὃ ἡ ἐκκλησις διευθύνεται εἰς τὸ δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ἔχει ἀναστέλλουσαν δύναμιν, ὁ νομοθέτης ἀπέδωκεν εἰς τὰς κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐνεργουμένας ἐρέσεις, ὅσα ἀποτελέσματα ἔχουσιν αἱ κατὰ τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν ἐνεργούμεναι, ἡγουν τὸ ἀνασταλτικὸν καὶ μεταβιβάστικόν. Ἄλλ' ἐνῷ ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ὁ νομοθέτης ἐκάνόνισεν ὅπωςδὴποτε ἀκριβέστερον τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα (ἄρθρ. 760—763 Πολ. Δικ.), ἐνταῦθα περιωρίσθη εἰς ἀπλὴν ἀναγραφὴν αὐτῶν, ἐντεῦθεν δὲ πολλαὶ ἀναφύονται δυσκολίαι.

820. Τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς γραμματικῆς σημασίας τῆς λέξεως καὶ ἐκ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐμποδίζει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐκκαλουμένου βουλευματος. Ἄλλ' ἡ ἐκτέλεσις αὕτη συνίσταται, προκειμένου μὲν περὶ παραπεμπτικῶν βουλευμάτων, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ παρεπέμφθη, προκειμένου δὲ περὶ τε παραπεμπτικῶν καὶ ἀθωωτικῶν βουλευμάτων, εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν δι' αὐτῶν διατασσόμενων μέτρων ὡς πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τῶν κατηγορουμένων. Ἐρωτᾶται λοιπὸν, ἐμποδίζει ἡ ἀναστέλλουσα δύναμις τῆς ἀνακοπῆς ἀμφοτέρω ταῦτα, ἡγουν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀφορώντων τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν μέτρων;

Οὐδεμία οὐδέποτε ὑπεβλήθη ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἀνακοπὴ ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, οὐδὲ ἦτο δυνατόν νὰ ὑποβληθῇ τοιαύτη, διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐνῷ διὰ τῆς ἀνακοπῆς ὑποβάλλεται εἰς

τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ἡ ὀρθότης τῆς παραπομπῆς; Θεωροῦμεν μάλιστα προφανές, ὅτι, ἂν καὶ ὁ νόμος δὲν προέβλεψε ρητῶς περὶ τοῦτου, καὶ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς ἐμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον, διότι, ἵνα ἐνεργηθῇ αὕτη, ἀπαιτεῖται ν' ἀποφασισθῇ τελεσιδίκως ἡ παραπομπή. Ἐπομένως αἱ πρὸ τῆς παρέλευσως τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς ἐνέργειαι τοῦ εἰσαγγελέως πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον εἶναι ἄκυροι καὶ δὲν διακόπτουσι τὴν παραγραφὴν. Ἀλλ' ἡ ἀνακοπὴ ἐνὸς κατηγορουμένου δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ὡς πρὸς ἄλλους (ἀπ. 97 : 47).

821. Ἄλλως ὁμως ἔχουσι τὰ πράγματα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τοῦ βουλεύματος διατασσομένων περὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ κατηγορουμένου μέτρων. Ἐννοεῖται πρὸ πάντων, ὅτι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν διὰ τῶν ἀθωωτικῶν ἢ παραπεμπτικῶν βουλευμάτων διατασσομένων τοιούτων μέτρων, διότι τὰ μὴ τοιαῦτα βουλεύματα οὐδόλως ὑπάρχοντα εἰς ἀνακοπὴν, καὶ ἐκτελοῦνται ἀμέσως. Τοιαῦτα μέτρα δύνανται νὰ διαταχῶσι διὰ τῶν ἀθωωτικῶν καὶ παραπεμπτικῶν βουλευμάτων τὰ ἐξῆς· α') ἡ ἀποφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου· β') ἡ κατάργησις τῆς ἰσχύος τοῦ κατ' αὐτοῦ, φυγοδίκου καταστάντος, ἐκδοθέντος κατασχετηρίου· καὶ γ') ἡ σύλληψις καὶ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου. Ἐρωτᾶται ἤδη ἀκριβέστερον, ἀναστέλλεται ὅλων τούτων τῶν μέτρων ἡ ἐκτέλεσις διὰ τῆς ἀνακοπῆς;

Οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἀνακοπὴ ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, τὴν τῆς ἀποφυλάκισως, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 261 Ποιν. Δικ. ἐὰν διὰ τοῦ βουλεύματος διετάχθῃ ἡ ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου, διαμένει οὗτος εἰς τὴν φυλακὴν διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ὅθεν κατὰ μείζονα λόγον μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς. Τοῦτο ἐξάγεται προδήλως καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 542 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ ἡ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας.

Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τοῦ βουλεύματος κατηργήθῃ τὸ κατὰ τοῦ φυγοδικήσαντος ἐκδοθὲν κατασχετήριον. Καὶ διαρκούσης τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τοιούτου βουλεύματος, καὶ μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς δύναται νὰ συλληφθῇ καὶ τεθῇ εἰς τὰς φυλακὰς ὁ φυγόδικος δυνάμει τοῦ καταργηθέντος κατασχετηρίου, καὶ διότι κατὰ τὸ ἄρθρ.

542 Ποιν. Δικ. αἱ ἀθώωτικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἐκτελοῦνται διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, καὶ ἐπομένως κατὰ μείζονα λόγον μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνακοπῆς, καὶ διότι εἶναι ἄτοπον νὰ ἔχη ὁ ἀπειθήσας καὶ φυγοδικήσας κατηγορούμενος μείζονα δικαιώματα τοῦ προσελθόντος καὶ προφυλακισθέντος, καὶ νὰ μένη μὲν οὗτος ἐν τῇ φυλακῇ καὶ μετὰ τὴν ἀθώωσίν του, ν' ἀφίνηται δὲ ἐλεύθερος ὁ φυγόδικος. Ἀναστέλλει ἐπομένως ἡ ἀνακοπὴ καὶ τὴν περὶ καταργήσεως τοῦ κατασχετηρίου διάταξιν.

822. Μεγάλῃ ὅμως ἀμφισβήτησις ἠγέρθη, ἂν ἡ ἀνακοπὴ ἐμποδίζῃ τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν διετάχθη διὰ τοῦ βουλευμάτος κατὰ πρῶτον ἡ σύλληψις καὶ προφυλάξεις τοῦ κατηγορουμένου. Ὑπὲρ τῆς καταφατικῆς γνώμης ἐπικαλοῦνται τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. δι' οὗ ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀνακοπὴν ἀνασταλτικὴ δύναμις ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως. Ἀλλὰ τὴν ἀποφατικὴν γνώμην καθιέρωσεν ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπ. 9 ; 71) σκευθεῖς, ὅτι ἡ περὶ φυλακίσεως διάταξις τοῦ βουλευμάτος ἐξομοιοῦται ἐντελῶς μὲ τὰ περὶ προφυλακίσεως ἐντάλμα τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅτι δὲν ὑπόκειται ὡς πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην τὸ βούλευμα εἰς ἀνακοπὴν, ὅπως δὲν ὑποκινεῖται καὶ τὰ πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἀνακρίσεως εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικ. ἐκδιδόμενα βουλευμάτα, τὰ διατάσσοντα τὴν ἐκδῶσιν ἐντάλματος φυλακίσεως, καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ ἀνασταλτικὴ δύναμις τῆς ἀνακοπῆς ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως καὶ οὐχὶ τὴν περὶ προφυλακίσεως διάταξιν, ἥτις ἐκτελεῖται ἀμέσως.

Παραδεχόμεθα πληρέστα τὴν γνώμην ταύτην, ἀλλὰ διστάζομεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ἐπιχειρημάτων, εἰς ἃ ὁ Ἄρ. Πάγος ἐστηρίχθη. Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀνακοπῆς τῶν βουλευμάτων εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 250 Ποιν. Δικον. ἐξομοιοῦται μὲ τὴν κατὰ τὴν Πολ. Δικον. ἀπαγόρευσιν τῆς ἐφέσεως τῶν προδικαστικῶν ἀποφάσεων, διετάχθη, ἵνα μὴ διασπᾶται ἡ συνέχεια τῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὀριστικοῦ βουλευμάτος, καὶ ὅτι ἐπομένως διὰ τῆς κατὰ τοῦ τοιοῦτου βουλευμάτος ἀνακοπῆς δύνανται νὰ προσβληθῶσι καὶ τὰ εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἐκδοθέντα βουλευμάτα. Ἐπίσης φρονοῦμεν, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ περιορίσωμεν τὴν περὶ ἀνασταλτικῆς δυνάμεως τῆς ἀνακοπῆς γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 262 Ποιν. Δικ. εἰς μόνην τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ἥτοι τὴν μὴ εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Καθ' ἡμᾶς, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 262 καθιερουμένου ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος, πρέπει νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς γενομένης ἀνακοπῆς. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς προβλέπει τὸ ἄρθρ. 261, ὃ ἀποδίδει εἰς τὴν προθεσμίαν ταύτην ἀναστέλλουσαν δύναμιν εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τοῦ βουλεύματος διετάχθη ἡ ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου, διατάσσον, ὅτι διαμένει εὐτος εἰς τὴν φυλακὴν διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας. Ἐντεῦθεν ἐπεταί, φρονοῦμεν, ὅτι εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς δὲν ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν, καὶ ὅτι διαρκούσης αὐτῆς δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ περὶ συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως διάταξις τοῦ βουλεύματος. Τοιούτων ὄντων τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν εὐρύτερα ἀποτελέσματα εἰς τὴν γενομένην ἤδη ἀνακοπὴν ; Καὶ εἰδικώτερον πρέπει ν' ἀποφυλακισθῇ μετ' αὐτὴν ὁ διαρκούσης τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς δυνάμει τοῦ βουλεύματος συλληθῆς ; Πρέπει ν' ἀπαγορευθῇ τοῦ λοιποῦ ἡ σύλληψις τοῦ τοιούτου, ἐὰν δὲν εἶχε κατορθωθῇ διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας ; Ὅσον καὶ ἂν εὐρύνωμεν τὸ ἀνασταλτικὸν τῆς ἀνακοπῆς ἀποτέλεσμα, δὲν δυνάμεθα, φρονοῦμεν, νὰ ρηθῶμεν μέχρις ἀποφυλακίσεως τοῦ δυνάμει τοῦ βουλεύματος προφυλακισθέντος, διότι τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς ἀνακοπῆς, δὲν ὑπάρχει δὲ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 761 Πολ. Δικ. καθ' ἣν ἀνατρέχει μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως. Τὴν μετὰ τὴν ἀνακοπὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος ἡδυνάτο τις νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀπαγορευομένην ἕνεκα τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 262, καθ' ἣν ἡ ἀνακοπὴ ἔχει ἀναστέλλουσαν δύναμιν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐρμηνείας ταύτης ἤθελεν ἐπέλθαι ἡ παράλογος συνέπεια νὰ διαμένῃ μὲν ἐν τῇ φυλακῇ ὁ κατηγορούμενος, ὃν ὁλόκληρον τὸ συμβούλιον ἐκήρυξεν ἄθωον, διότι εἶχεν ἐκδώσει κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρώτων ἐνδείξεων ἑντάλμα ὁ ἀνακριτὴς, ὅστις συμφωνεῖ ἤδη εἰς τὴν ἀποφυλάκισιν, νὰ διαμένῃ δὲ ἐλευθέρως ὁ κατηγορούμενος, ὃν ὁλόκληρον τὸ συμβούλιον, ἐν ᾧ καὶ ὁ ἀνακριτὴς, θεωροῦσι παραπεμπτέον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς παραλόγου ταύτης συνεπειᾶς πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι, καθιερώων ὁ νομοθέτης ἐν τῷ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακοπῆς, εἶχεν ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν συνήθη περίπτωσιν. καθ'

ἦν ὁ ἀνחקρὶτῆς δὲν εἶχε παραλείψει νὰ ἐκδώσῃ τὰ ἀναγκαῖα ἐντάλματα, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ῥητῶς εἶχε μεριμνήσει ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ 261, διαρκούσης τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, καὶ ὅτι ἐπομένως ἐσκόπει μόνον νὰ ἐφαρμόσῃ ἀπλῶς καὶ μετὰ τὴν ἀνακοπὴν τὰ ἐκτεθέντα ἀνασταλτικὰ ἀποτελέσματα τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς, οὐχὶ δὲ νὰ παρεκτείνῃ ταῦτα καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τοῦ βουλευματος διατάσσεται ἡ προφυλάκισις.

823. Ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν περὶ ἀπολύσεως διατάξεων τοῦ βουλευματος δὲν ἐπιφέρει, φρονοῦμεν, πάντοτε τὴν ἀναστολὴν ἢ ἀνακοπὴν, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν δι' αὐτῆς ἀντιτάσσεται ὁ ἀνακόπτων εἰς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ ζητῇ τὴν τροποποίησιν τῆς περὶ τούτου διατάξεως τοῦ βουλευματος, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἐπιζητῇ τὴν τροποποίησιν ἄλλων ἐπιβλαβῶν τῷ κατηγορουμένῳ διατάξεων αὐτοῦ. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, διαταχθείσης τῆς πρὸς καιρὸν παύσεως τῆς καταδιώξεως καὶ τῆς ἀποφυλάκισεως τοῦ κατηγορουμένου, δὲν ἀναστέλλει, φρονοῦμεν, τὴν ἀποφυλάκισιν ἢ ἀνακοπὴν τοῦ κατηγορουμένου ζητοῦντος τὴν πλήρη ἀθώωσιν του, διότι δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ἔχωσι τοιαῦτα ἐπιβλαβεῖ ἀποτελέσματα ἔνδικα μέσα χρησιμοποιεμένα τῷ κατηγορουμένῳ πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης του, καὶ ταύτην μόνην δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ὡς συνέπειαν, ὡς ὅσον οὕτω θέλωμεν ἐκθέσει πραγματευόμενοι περὶ τοῦ μεταβιβαστικοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακοπῆς. Τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν, καὶ ἂν ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ὁμοίαν περίπτωσιν ἐπιζητήσῃ δι' ἀνακοπῆς του τὴν πλήρη ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου, ἂν καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡδύνατο νὰ γεννήσῃ δισταγμὸν τὸ δυνατόν, ὡς θὰ ἴδωμεν, τῆς χειροτερεύσεως τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου.

824. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος. Συνέπεια δὲ τοῦ μεταβιβαστικοῦ εἶναι, ὅτι ἡ ὑπόθεσις μεταβιβάζεται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, ὅπερ ἐπομένως καθίσταται ἀρμόδιον νὰ ἀποφασίσῃ καὶ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἀνακοπῆς, καὶ περὶ τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν. Ἀλλὰ μεταβιβάζεται ὁλόκληρος ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, οἷσδῃποτε καὶ ἂν ᾖ ὁ ἀνακόπτων διάδικος; Δύναται τὸ συμβούλιον τοῦτο νὰ ἐπιληφθῇ ὅλης τῆς ὑποθέσεως, καὶ ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι νομίσῃ περὶ αὐτῆς δίκαιον, καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ ἀνακόπτοντες κατὰ τινων μόνον τῶν κεφαλαίων τοῦ βουλευματος παραπονῶνται;

Εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην ὑπάρχει καθιερωμένη ἡ ἀρχή, ὅτι

διὰ τῆς ἐφέσεως μεταβιβάζεται εἰς τὸ ἐφετεῖον μόνον ὅσον μέρος τῆς ἀποφάσεως ἐκκαλεῖται, ἤγουν εἰς δευτέραν φέρεται ἐξέτασιν, κατὰ τὸ λόγιον *tantum devolutum quantum appellatum*· ὅθεν ὑπαρχόντων πολλῶν κεφαλαίων ἐν τῇ ἀποφάσει, καὶ τινῶν ἐξ αὐτῶν ἐκκληθέντων, μόνον τῶν τελευταίων τούτων ἡ εξέτασις μεταβιβάζεται εἰς τὸ ἐφετεῖον (Οἰκονομίδης σελ. 804).

Ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἀπορρέουσα ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως ἐν γένει, πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, καὶ περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, διότι ἄλλως, ἂν πᾶσα ἀνακοπὴ μετεβιβάζεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ὁλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν, ἐφ' ἧς ἀπεφάσισε τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἤθελεν ἐπέλθει τὸ ἄτοπον ἀποτέλεσμα νὰ μένῃ μετέωρος ἡ τύχη ἀθωωθέντων κατηγορουμένων, καὶ νὰ ἐξακολουθῇ ἡ προφυλάκισις τούτων διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἀνέκοψεν ἕτερος παραπεμφθεὶς κατηγορούμενος ζητῶν τὴν ἀθώωσίν του· τοιοῦτον δὲ ἀποτέλεσμα οὐδεὶς, φρονοῦμεν, δύναται νὰ παραδεχθῇ. Ἀνάγκη μόνον νὰ συνδυάσωμεν τὴν ἀρχὴν ταύτην μετὰ τὰς περὶ ἐξακρήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς οὐσιώδεις διατάξεις τῆς Ποιν. Δικονομίας. Ὡς ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως τὴν ἀνακοπὴν ἐκάστου τῶν διαδίκων.

825. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 27 ἐπομ.), τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κοινωνίας, καὶ ἀποβλέπει εἰς μόνον τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι γενικῇ τις καὶ ἀνευ περιορισμοῦ ἀνακοπὴ τοῦ εἰσαγγελέως κατὰ τοῦ βουλευματος μεταβιβάζεται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν ὁλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν τὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ὑποβληθεῖσαν.

Ἄλλ' ἂν, ὑπαρχόντων πολλῶν κατηγορουμένων, περιορίσῃ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ὡς πρὸς τινὰς τούτων, ἂν, φερ' εἰπεῖν, ἀθωωθέντων τῶν κατηγορουμένων Α καὶ Β, ὁ εἰσαγγελεὺς διὰ τὴν ἀθώωσιν μόνον τοῦ Α παραπονῆται, καὶ τούτου μόνον ζητῇ διὰ τῆς ἀνακοπῆς τὴν παραπομπήν, παραδεχόμενος καθ' ὁλοκληρίαν τὸ βούλευμα ὡς πρὸς τὸν Β, μεταβιβάζεται ἡ ὑπόθεσις καὶ ὡς πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, καὶ δύναται τοῦτο νὰ τὸν παραπέμψῃ· Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἀρχή, καθ' ἣν τόσον μέρος τῆς ὑποθέσεως μεταβιβάζεται ὅσον ἐκκαλεῖται, ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα πληρέστατα· τὸ βούλευμα δὲν ἀνεκόπη, κυρίως εἰπεῖν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Β, ἐπομένως οὗτος θεωρεῖται ὡς τελεσιδίκως ἀθωωθείς, οὐδὲ δύναται νὰ ἐξε-

τάση τὰ περὶ αὐτοῦ τὸ συμβούλιον τῶν ἑφετῶν συνεπέα ἀνακοπῆς κατ' ἄλλου κατηγορουμένου ἀπειθυνομένης.

Ταῦτα ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ ὅταν εἰς καὶ μόνος κληγορούμενος ἠθώωθῃ διὰ δύο πράξεις, ὁ δὲ εἰσαγγελεὺς, παραδεχόμενος τὴν ἀθώωσιν ὡς πρὸς τὴν μίαν πρᾶξιν, ἀνακόπη τὸ βούλευμα ὡς πρὸς τὴν ἄλλην, διότι ἡ ἔνωσις καὶ συνεκδικασίς τῶν δύο κατηγοριῶν δὲν καταργεῖ τὸ αὐθύπαρκτον ἐκάστης, καὶ ἐπομένως τὸ περὶ ἐκάστης αὐτῶν μέρος τοῦ βουλεύματος, μὴ προσβληθὲν δι' ἀνακοπῆς, καθίσταται τελεσίδικον, ὡς καὶ ὅταν ἤθελον εἰσαχθῇ χωριστὰ αἱ καταδιώξεις.

Τί γίνεται ὅμως, ὅταν, μιᾶς καὶ μόνης ἀποδιδομένης εἰς τὸν κατηγορούμενον κατηγορίας, ὁ εἰσαγγελεὺς ἀνακοπή ζητῶν τροποποιήσιν τινα τοῦ βουλεύματος ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀνωτέρω ἀρχὴ οὐδόλως ἐφαρμόζεται, διότι ὁ εἰσαγγελεὺς ἐξασκεῖ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κοινωνίας καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, αἱ δὲ ἰδιαιτέραι αὐτοῦ περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ αὐτῆς πεποιθήσεις οὐδὲ τὴν εἰσαγγελίαν οὐδὲ τὰ δικαστήρια δεσμεύουσι, καὶ διότι διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἐξακολουθεῖ ὕφισταμένη ἐκκρεμῆς, καὶ μεταβιβάζεται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἑφετῶν, ὅπερ ἐπομένως δύναται νὰ τὴν ἐξετάσῃ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας, χωρὶς νὰ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν περὶ αὐτῆς γνώμην καὶ τὰς προτάσεις τοῦ ἀνακόπτοντος εἰσαγγελέως.

826. Τὰ περὶ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως ἐκτεθέντα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ, ὅστις, ὡς εἶδομεν, ἀναπληρῶν καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελέα, ἔχει ὅλα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, διότι καὶ οὗτος μόνον τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν μεταβιβάζει εἰς τὸ ἑφετεῖον διὰ τῆς ἀνακοπῆς του, καὶ ἐπομένως ἐξομοιοῦται ὡς πρὸς αὐτὴν τῷ εἰσαγγελεῖ.

827. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ κατηγορούμενος ἐνεργεῖ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἐπομένως οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἀνακοπὴ τοῦ κατηγορουμένου μεταβιβάζει εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἑφετῶν τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὡς πρὸς ἄλλους κατηγορουμένους, περὶ τῶν ὁποίων ἀνακοπὴ δὲν ἐγένετο. Ἐπίσης ἀναμφίβολον εἶναι, ὅτι συνεπέα ἀνακοπῆς κατηγορουμένου, παραπονομένου διὰ τὴν παραπομπὴν του ἐπὶ ἀδικήματί τινι, δὲν δύναται τὸ συμβούλιον τῶν Ἑφετῶν νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως ὡς πρὸς ἕτερον ἀδικήμα.

δι' ὃ ὁ κατηγορούμενος ἠθωώθη. Ἄν ἡ ἀνακοπὴ τοῦ ὑπὲρ τῆς κοινω-
νίας ἐνεργοῦντος εἰσαγγελέως δὲν ἔχῃ, ὡς εἶδομεν, τοιαῦτα ἀποτελέ-
σματα, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ βεβαίως τοιαῦτα ἡ ἀνακοπὴ τοῦ ὑπὲρ
ἐαυτοῦ ἐνεργοῦντος κατηγορουμένου.

Τὸ ζήτημα καθίσταται μᾶλλον ἀμφίβουλόν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν
ἐξουσίαν τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ὡς πρὸς τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ
παραπονεῖται ὁ ἀνακόπτων κατηγορούμενος. Δύναται τὸ συμβούλιον
τῶν Ἐφετῶν νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἀδίκημα τοῦτο ὑφ' ὅλας του τὰς ἐπόψεις,
ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ἐπομένως
νὰ τροποποιήσῃ τὸ βούλευμα πρὸς βλάβην τοῦ κατηγορουμένου, ἢ
ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν μόνων τῶν παραπόνων τοῦ
ἀνακόπτοντος, καὶ εἰς τὴν παραδοχὴν ἢ ἀπόρριψιν αὐτῶν;

Ἐν Γαλλίᾳ σταθερὰ νομολογία ἀρνεῖται εἰς τὸν κατηγορούμενον
δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν
πλημμελειοδικῶν (Helie n° 2930), καὶ τούτου ἕνεκα δὲν παρουσιάζε-
ται τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἀναρύεται ὅμως ἀνάλογον ζήτημα, προ-
κειμένου περὶ τῶν ἐφέσεων κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πταισματοδι-
κειῶν, καὶ περὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐπιτρεπομένων ἐφέσεων κατὰ τῶν ἀπο-
φάσεων τῶν πλημμελειοδικείων, καὶ λύεται ὑπὸ τε τῆς νομολογίας καὶ
τῶν συγγραφέων ὑπὲρ τῆς τελευταίας γνώμης. Ὁ ἐφέτης, λέγουσιν,
ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως διὰ τῆς ἐφέσεως, ἐπομένως δὲν δύναται
νὰ ἐπιληφθῇ εἰμὴ ἐκείνων μόνον τῶν γεγονότων ἢ τῶν κεφαλαίων τῆς
ἀποφάσεως, τὰ ὅποια ἡ ἔφεσις τῇ ὑποβάλλει· ἡ ἐξουσία του προσδι-
ρίζεται ὑπὸ τῶν ὅρων τῆς ἐφέσεως, καὶ περιορίζεται ἐντὸς τοῦ κύκλου,
ὃν αὕτη διέγραψεν· ἀλλ' ἡ ἔφεσις τοῦ κατηγορουμένου ὑποβάλλει τὴν
ὑπόθεσιν εἰς τὸ Ἐφετεῖον μόνον πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ, καὶ ἐπο-
μένως μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως τὸ
Ἐφετεῖον. Ἐξάγουσι δ' ἐντεῦθεν, ὅτι ὁσάκις οἱ λοιποὶ διάδικοι συνή-
νεσαν εἰς τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν καὶ ἀπεδέχθησαν αὐτήν, μόνος δὲ
ὁ κατηγορούμενος παραπονεῖται, καὶ φέρει τὰ παράπονά του ἐνώπιον
τοῦ Ἐφετείου, ἡ ἀπόφασις καθίσταται τελεσίδικος ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ
ἀντικείμενα, τὸ Ἐφετεῖον ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως μόνον πρὸς
τὸ συμφέρον τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐπομένως μόνον πρὸς τὸ συμφέ-
ρον αὐτοῦ δύναται νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν,
ἄλλως ὀφείλει νὰ ἐπικυρώσῃ αὐτὴν ἀπλῶς καὶ καθαρῶς. Τὴν γνώμην
ταύτην καθιέρωσε καὶ ἡ ἀπὸ 12 Νοεμβρίου 1806 γνωμοδότησις τοῦ

συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας (Helie τόμ. 8 σελ. 75—77) (Revue pratique τόμ. 24 σελ. 185—187) (Dalloz appel. crimin. n° 355 ἐπομ.).

828. Αἱ ἀρχαὶ αὗται, ἅς ὁ Ἄρ. Πάγος καθιέρωσε, προκειμένου περὶ ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεως πταισματοδικείου (ἀπ. 132 : 69), πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι, φρονοῦμεν, καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου μόνου ἀνακοπὴν τοῦ βουλευματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ διότι ἀπορρέουσι λογικῶς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως, καὶ διότι οὐδεμία διάταξις τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικονομίας ὑποδεικνύει, ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν ἐσκόπει ν' ἀπομακρυνθῇ τῶν ἀρχῶν τούτων, τῶν γενικῶς ἐν Γαλλίᾳ ὑπό τε τῆς νομολογίας καὶ τῶν συγγραφῶν παραδεδεγμένων.

829. Ἐν τούτοις τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν διὰ τῶν 120 : 40 καὶ 87 : 41 βουλευμάτων του (ἰδὲ εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 331) ἐπὶ τῇ βάσει πολλῶν καὶ ποικίλων σκέψεων παρεδέχθη τὴν ἐναντίαν γνώμην, ἣν καὶ ὁ Κωστῆς (σελ. 481 σημ. 9) συµμερίζεται.

Διήλωμεν τὰς σκέψεις, ἐφ' ὧν τ' ἀνωτέρω βουλευµατα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν στηρίζονται, καὶ φρονοῦμεν, ὅτι οὐδόλως εἰσὶ πειστικά. Θέλομεν ἐξετάσει τὰς κυριωτέρας αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχει, σκέπτεται τὸ συμβούλιον, εἰς τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 779 Πολ. Δικ. καθ' ἣν δὲν δύναται τὸ Ἐφετεῖον νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἐπιβλαβεστέραν διὰ τὸν ἐκκαλοῦντα, ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι δύναται νὰ ἐκδώσῃ καὶ τοιαύτην. Ἀπαντῶμεν, ὅτι τὸ ἀντίθετον συμπέρασμα ἔπρεπε νὰ ἐξαγάγῃ τὸ συμβούλιον ἐκ τῆς ἐν τῇ Ποιν. Δικονομίᾳ μὴ περιλήψεως τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 779 Πολ. Δικ. διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο ὀρίζει πότε δύναται νὰ ἐκδοθῇ ἀπόφασις ἐπιβλαβεσττέρα διὰ τὸν ἐκκαλοῦντα, καὶ ὡς τοιαύτην περιπτώσιν ἀναφέρει ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ ἐρεσίβλητος ἔκαμεν ἀντέφασιν ἐκ τῆς σιωπῆς ἐπομένως τῆς Ποιν. Δικονομίας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οὐδέποτε δύναται νὰ γείνη ἀντέφασις, καὶ ἐπομένως οὐδέποτε δύναται νὰ ἐκδοθῇ ἐπιβλαβεσττέρα διὰ τὸν ἐκκαλοῦντα ἀπόφασις. Καὶ ὁμως οὐδὲ τὸ συμπέρασμα τοῦτο θεωροῦμεν ὀρθόν, φρονοῦντες, ὅτι, ἀποδόντος μὲν τοῦ νομοθέτου ἀνασταλτικὸν καὶ μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὴν κατὰ τῶν βουλευμάτων ἀνακοπὴν, μὴ διαγράψαντος δὲ τοὺς κανόνας τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ νομολογία πρέπει νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς περὶ ἐφέσεως γε-

νικάς διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας, καθ' ὅσον συνδυάζονται με τὰς περὶ ἐξασκήσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς οὐσιώδεις διατάξεις τῆς Ποιν. Δικονομίας, διὰ δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου θέλομεν φθάσει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, ἐπιληφθὲν μὲν δι' ἀνακοπῆς τοῦ εἰσαγγελέως, δύναται ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι περὶ τῆς ὑποθέσεως θεωρήσῃ δίκαιον, ἐπιληφθὲν ὅμως δι' ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν του, οὐδέποτε δὲ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν χειρόνα.

Ἐπικαλεῖται προσέτι τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν τὸ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, δικάζον κατ' ἀνακοπὴν, ἔχει ὅσα δικαιώματα καὶ τὸ τῶν πλημμελειοδικῶν. Ἀπαντῶμεν, ὅτι ἔχει μὲν τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἀλλὰ καθ' ὅσον μόνον μετεβιβάσθη εἰς αὐτὸ διὰ τῆς ἀνακοπῆς ἡ ὑπόθεσις, ἄλλως ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι καὶ ἡ ἀνακοπὴ ἐνὸς μόνου κατηγορουμένου χορηγεῖ τῷ συμβουλίῳ τῶν Ἐφετῶν τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνηται περὶ ὅλων τῶν κατηγορουμένων, περὶ ὧν ἀπεφάσισε τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν. Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι, ἂν διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου μεταβιβάζεται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ὁλόκληρος ἡ ὑπόθεσις, ἢ μόνον πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ, καὶ περὶ τούτου οὐδὲν λέγει τὸ ἄρθρ. 262 Ποιν. Δικ.

Ἐπικαλεῖται ἐπίσης τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν τὰ ἄρθρ. 267 καὶ 272 Ποιν. Δικ. καθ' ἃ δύναται τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, εἰσαγομένης εἰς αὐτὸ τῆς ὑποθέσεως διὰ τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως, νὰ χαρακτηρίσῃ ὀρθότερον τὸ κακούργημα, ἔστω καὶ πρὸς βλάβην τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι καὶ τὰ ἄρθρα ταῦτα οὐδόλως ὑποστηρίζουσι τὴν γνώμην τοῦ Ἐφετείου Ναυπλίας, διότι ἡ ἐξαιρετικὴ διαδικασία τῶν ἄρθρων τούτων, καθιερωθεῖσα πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐσφαλμένων εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα παραπομπῶν, καὶ ἀποτέλεσμα συνήθως ἔχουσα τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν κατηγορουμένων, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰμὴ εἰς τὰς περιπτώσεις, δι' ἃς ῥητῶς διεγράφη, ὡς καὶ ἡ νομολογία ἀπεφάσισεν (ἀπ. 198 : 66), ἐπομένως δὲν δύναται τις ἐκ τῆς ἐξαιρετικῆς περιπτώσεως, περὶ ἧς πρόκειται, νὰ ἐξαγάγῃ γενικὸν κανόνα ἐφαρμοστέον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν συνεπείᾳ μόνης τῆς ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου ἐπιλαμβάνεται τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν.

Ἐπικαλεῖται προσέτι τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν

ὑπὲρ τῆς γνώμης του καὶ τὸν λόγον, ὅτι οἱ διὰ τῶν βουλευμάτων χαρακτηρισμοὶ δὲν ἀποτελοῦσι τελεσιδικίαν, διότι δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Ἀληθῶς δύναται νὰ τροποποιηθῇ ὁ χαρακτηρισμὸς, ὅταν ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως ἀποδειχθῇ ἐσφαλμένος· ἀλλ' ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ ἡ τροποποίησις αὕτη εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν δικάζον κατ' ἀνακοπὴν τοῦ κατηγορουμένου; Δὲν ἡδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ τοῦναντίον, ὅτι μάταιον εἶναι νὰ προβῇ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν εἰς τροποποίησιν τοιαύτην, ὡς δυναμένην νὰ γείνῃ ἀσφαλέστερον ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ἢ ἐκ τῆς δημοσίας συζητήσεως ἀποδειχθῇ ἀναγκαία; Ἐπειτα ἐκ τοῦ ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν βουλευμάτων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸς ὡς πρὸς τὸ δικάσον δικαστήριον, ἔπεται, ὅτι δύναται νὰ μεταρρυθμισθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ἄνευ νομίμου τινὸς κατ' αὐτῶν προσβολῆς; Δὲν εἶναι φανερόν, ὅτι ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον ὁ ἐν τῷ τελεσιδικίᾳ βουλευματι χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀδικήματος εἶναι τελεσιδικός; Ἄν τέλος δικαιολογῇται διὰ τοῦ ἀνωτέρω λόγου ὁ βαρύτερος χαρακτηρισμὸς τῆς κατηγορίας, πῶς ὅμως θὰ δικαιολογηθῇ ἡ παραπομπὴ τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις ἀνέκοψε τὸ παῦσαν πρὸς καιρὸν τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν βούλευμα;

Τέλος τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν ἐπικαλεῖται ὑπὲρ τῆς γνώμης του τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων. Ἀλλὰ τὴν προστασίαν τοῦ συμφέροντος τούτου ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὴν εἰσαγγελίαν, ὅταν ἐπομένως αὕτη παραδέχεται τὸ βούλευμα, δὲν εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ συμφέροντος ἐκείνου νὰ στραφῶσι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἔνδικα μέσα, ἅτινα ὁ νόμος ἐχορήγησεν αὐτῷ πρὸς ὑπεράσπισίν του.

Φρονοῦμεν ἐπομένως, ὅτι, προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἐφαρμόζεται πληρέστατα ἡ ἀνωτέρω ἀρχή, καθ' ἣν τὸσον μέρος τῆς ὑποθέσεως μεταβιβάζεται εἰς τὸ Ἐφετεῖον, ὅσον ἐκκαλεῖται. Τῆς συνεπείας τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης ἐπὶ διαφόρων συγκεκριμένων περιπτώσεων θέλομεν ἐξετάσει πραγματευόμενοι περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν.

Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀντιφατικῶς ἀπεφάνθη ἐπὶ τοῦ ζητήματος, καὶ διὰ μὲν τῶν ἀποφάσεων υ π θ : 40 καὶ 7 : 41 ἀπέδεχθη τὴν ἡμετέραν γνώμην, διὰ δὲ τῶν σι : 38 καὶ 6 : 77 τὴν ἀντίθετον, πρὸς ἣν ἀποκλίνουν καὶ αἱ σκέψεις τῶν 36 : 59 καὶ 108 : 66.

830. Τί δέ, ἂν προφανῶς ἐκπρόθεσμος ἢ ἄκυρος ᾖ ἡ ἀνακοπή ; Ἐχει καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀνασταλτικὸν καὶ μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα ;

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ εἰσαγγελία μετὰ παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς ἀνακοπῆς θέλει προβῇ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ βουλευµατος ἀποφυλακίζουσα τὸν προφυλακισµένον κατηγορούµενον, ἢ εἰδοποιούσα τοὺς ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν κατασχετηρίων ὑπαλλήλους, ὅτι κατηργήθη ἡ ἰσχὺς τούτων, ἐποµένως καὶ μετὰ τὴν βραδύτερον ἐπερχοµένην ἀνακοπὴν θὰ ἀφήσῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, μέχρις οὗ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἀποφασίσῃ, ἐκτὸς ἐὰν ἐκ πλάνης θεωρήσασα ἡ εἰσαγγελία παρελθοῦσαν τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς προβῇ εἰς ἀποφυλάκισιν τοῦ κατηγορουµένου, ὅτε δύναται νὰ συλλάβῃ αὐτὸν ἐκ νέου, ἐπερχοµένης ἐμπροθέσμου ἀνακοπῆς. Ἀλλὰ καὶ ἂν πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ βουλευµατος ἐπέλθῃ ἡ ἐκπρόθεσμος ἢ ἄκυρος ἀνακοπή, δύναται, φρονοῦµεν, ἡ εἰσαγγελία νὰ προβῇ εἰς ἐκτέλεσίν του, ὅταν προφανές καὶ ἀναμφισβήτητον ᾖ τὸ ἄκυρον ἢ ἐκπρόθεσμον, ὡς ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν δηλώσῃ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὅτι ἀνακόπτει τὸ βούλευµα, ἢ ὅταν οὐδεὶς λόγος προτείνεται πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐκπροθέσμου, οὐχὶ ὁµως καὶ ὅταν ἔλλογός τις ἀμφισβολία δύναται νὰ γεννηθῇ περὶ τοῦ ἀκύρου ἢ ἐκπροθέσμου, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προτιµότερον εἶναι νὰ περιµένῃ ὁ εἰσαγγελεὺς τὴν περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἀνακοπῆς ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν. Καὶ μὴ ἀντεῖπῃ τις, ὅτι καθιστῶµεν οὕτω τὸν εἰσαγγελεῖα κριτὴν τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἢ μὴ ἀποτέλεσµατος τῆς ἀνακοπῆς, διότι ἡ εἰσαγγελία, εἰς τὴν ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ ἐκτιμᾷ, ὑπὸ τὸ μέτρον ὃ ἐξεθέσασµεν, τὰ ὑπὸ τῶν διαδίκων παρεµβαλλόµενα ἐμπόδια τῆς ἐκτελέσεως, ἄλλως θὰ ἠδύναντο οἱ διάδικοι νὰ ματαιώσωσι πᾶσαν ἐκτέλεσιν ἀπευθύνοντες ἄλληπαλλήλως ἄκυρα καὶ ἐκπρόθεσμα ἔνδिका μέσα.

831. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα παρατηροῦµεν, ὅτι, προκειµένου µέν περὶ ἀθωωτικῶν βουλευµάτων, πρέπει πάντοτε νὰ ὑποβάλληται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, ἢ ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀνακοπῆς, διότι, οὐδεµία ἐντεῦθεν ἐπέρχεται βλάβη. Τὸ αὐτὸ κατὰ κανόνα πρέπει νὰ

ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῶν παραπεμπτικῶν βουλευμάτων· ὅσakis ὁμως, εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἡ ἀνακοπὴ ἐνεργεῖται μετὰ τὴν εἰς τὸ ἀκροατήριον κλήσιν τοῦ κατηγορουμένου, πρὸς τὸν δόλιον σκοπὸν τῆς ἀναβολῆς τῆς ὑποθέσεως καὶ παρελκύσεως τῆς δίκης, ὡς π. χ. τὴν παραμονὴν τῆς ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου συζητήσεως, δύναται, φρονούμεν, τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, κηρύττον ἐκπρόθεσμον τὴν ἀνακοπὴν, νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως εἰς τρόπον, ὥστε ἡ τοιαύτη ἀνακοπὴ οὐ μόνον μεταβιβαστικὸν ἀποτέλεσμα δὲν ἔχει, ἀλλ' οὐδὲ ἀνασταλτικόν. Ἀνάλογον ζήτημα ἀνεφύη ἐν Γαλλίᾳ, προκειμένου περὶ ἀναίρεσεως κατὰ βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν, καὶ ἀντιφατικῶς ἐλύθη ὑπὸ τῆς νομολογίας, δι' ἧς καὶ ἐξεδόθη νόμος χορηγῶν εἰς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ἐκπροθέσμου τοιούτων αἰτήσεων ἀναίρεσεως (Helie n° 3286—3290).

832. Ὅφειλομεν ἐν τέλει νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς παραιτήσεως ἀπὸ τῆς γενομένης ἀνακοπῆς. Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 28, ὅτι ἡ εἰσαγγελία δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ τῶν ἐνδίκων μέσων, καὶ ἐσημειώσαμεν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου θεωρήσασαν ὡς ἀνίσχυρον ὠρισμένως τὴν ἀπὸ ἀνακοπῆς κατὰ βουλευμάτων παραιτήσιν. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ἡ παραιτήσις τοῦ εἰσαγγελέως ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη, καὶ οὐδὲν παράγει ἀποτέλεσμα. Τοῦναντίον ἅπαντες παραδέχονται, ὅτι ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ παραιτηθῇ τῶν ἐνδίκων μέσων, διότι ταῦτα πρὸς ὑπεράσπισίν του χορηγοῦνται αὐτῷ, καὶ ἐπομένως, ὅπως ἡδύνατο νὰ παραλείψῃ τὴν χρῆσιν των, οὕτω δύναται καὶ νὰ παραιτηθῇ αὐτῶν ἐνεργηθέντων, ἂν πεισθῇ, ὅτι τοιοῦτον εἶναι τὸ συμφέρον του (Dallos appel crim. n° 303) (ἀπ. 121 : 55, 132 : 66)· ἀλλὰ μέχρι ποίας ἐποχῆς δύναται νὰ γείνη ἡ παραιτήσις; Ἐν ἑλλείψει περιοριστικῆς τινος περὶ τούτου διατάξεως, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ παραιτήσις δύναται νὰ γείνη, ἐν ὅσῳ δὲν ἐξεδόθη τὸ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν· πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης ἐπικαλούμεθα καὶ τὴν 73 : 61 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου, καὶ τοὶ προέβη πέραν τοῦ δέοντος (ἰδὲ ἀριθ. 1277), διότι ἐθεώρησε νόμιμον καὶ τὴν ἐνώπιον τῶν συνέδρων γενομένην παραιτήσιν ἀπὸ ἀνακοπῆς κατὰ ἐρήμην ἀποφάσεως πλημμελειοδικείου, μεθ' ἣν τὸ δικαστήριον τοῦτο ἐκηρύχθη ἀναρμόδιον, καὶ παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον.

Ἔχει δὲ ὡς ἀποτέλεσμα ἡ παραίτησις τοῦ κατηγορουμένου, ὅτι καθίσταται τελεσίδικον τὸ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ βούλευμα, ἂν δὲν εἶχε τυχὸν ἀνακοπὴ καὶ ὑπὸ ἐτέρου τινὸς τῶν διαδίκων.

833. Ἀναμφισβήτητον ἐπίσης εἶναι, ὅτι καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ὁ ιδιώτης κατήγορος δύνανται νὰ παραιτηθῶσι τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτρεπομένων αὐτοῖς ἐνδίκων μέσων, καὶ ἐπομένως καὶ τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἀνακοπῆς (Dallos αὐτόθι: n° 304) (Helie n° 808) (ἀπόφ. τῆς 11 Μαρτίου 38). Ἀμφιβολία ὅμως ὑπάρχει περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παραίτησεως ταύτης, διότι τινὲς μὲν φρονοῦσιν, ὅτι καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, στηριζόμενοι εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὑπὲρ τῆς κατηγορίας ἐχορηγήθη τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακοπῆς, καὶ ἐπομένως, ἐνεργουμένης ταύτης, ἡ κατηγορία ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ τῆς δημοσίας τάξεως, καὶ δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος τούτου ἐνεκα τῆς παραίτησεως τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος (Ἀκυρωτ. ἀπόφ. 10 Μαρτίου 1827) (Dallos αὐτόθι: n° 53) (Mangin regl. de la comp. n° 46). ἄλλοι ὅμως φρονοῦσιν, ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἀποτελέσματα ἔχει ἡ ἀνακοπὴ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἐν ὧσιν ὑφίσταται, ὅθεν ὅταν διὰ τῆς παραίτησεως ἐξαφανισθῇ, αἰρονται καὶ τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα (Helie n° 2927). Τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην ἀπεδέχθη ὁ Ἀρ. Πάγος (ἀπ. 129 : 89), ἀναιρέσας παραπομπὴν γενομένην μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀπὸ ἀνακοπῆς κατὰ ἀθωωτικοῦ βουλεύματος, καὶ ἀπολύσας τὸν κατηγορούμενον· ἀλλὰ θεωροῦμεν προτιμητέαν τὴν πρώτην γνώμην, φρονοῦντες, ὅτι εἶναι ἄτοπον νὰ ἐξαρθῶμεν τὸ διὰ τῆς ἀνακοπῆς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀποκτηθὲν δικαίωμα τῆς κοινωνίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς καταδίωξεως ἐκ τῶν συμβιβασμῶν, ἢ ιδιοτροπιῶν τῶν διαδίκων, καὶ ὅτι τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ τὸ ἄρθρ. 23 Ποιν. Δικ. ὅπερ ἐνεκα τοῦ ἰδίου λόγου δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν παθόντα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καταδίωξιν μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἐγκλήσεώς του (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 152).

Ἄλλ' ἡ ὁρθότης τῆς λύσεως ταύτης ὑποστηρίζεται διὰ πλείονων ἔτι ἐπιχειρημάτων, προκειμένου περὶ ἀνακοπῆς τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ. Οὗτος, ὡς εἶδομεν, ἀναπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν εἰσαγγελεὰ καὶ ἐξασκεῖ ὅλα τὰ δικαιώματά του, ἐπομένως ὁ εἰσαγγελεὺς, βλέπων τὸν

ιδιώτην κατήγορον ἀνακόπτοντα τὸ βούλευμα, θεωρεῖ δεόντως ἐξησφαλισμένα τὰ δικαιώματα τῆς κοινωνίας, καὶ ἐφησυχάζει, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ σιωπὴ του ὡς ἐμφαίνουσα ἀναγνώρισιν τοῦ προσβαλλομένου βουλευματος· ἐκτός δὲ τούτου ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται πάντοτε, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 66), νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν καταδίωξιν ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ ιδιώτου κατηγόρου, ὡς τοιαύτη δὲ παραιτήσεις δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς παραιτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετών.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

834. Σύνθεσις τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετών.
835. Ἐπιλαμβάνεται τῶν ὑποθέσεων κατὰ τρεῖς τρόπους.
836. *Πρώτη περίπτωσις.* Ἐπιλαμβάνεται εἰς πρῶτον βαθμὸν. Ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ κατὰ τῶν βουλευμάτων του;
837. *Δευτέρα περίπτωσις.* Ἐπιλαμβάνεται δι' ἀνακοπῆς. [Εἰσαγωγὴ τῆς ὑποθέσεως κλπ.
838. Πρὸ πάντων ἐξετάζει τὸ συμβούλιον, ἂν προσηκόντως ἐγένετο ἡ ἀνακοπὴ.
839. Εἴτα, ἂν ἡ ἀνάκρισις πλήρης. Περαιτέρω ἀνάκρισις.
840. Τίς ἐνεργεῖ ταύτην;
841. Εἴτα, ἂν ἐτηρήθησαν οἱ περὶ ἀρμοδιότητος κανόνες.
842. Εἴτα, ἂν ᾖ παραδεκτὴ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ.
843. Τέλος, ἂν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις.
844. Ζητήματα ἐν περιπτώσει ἀνακοπῆς μόνου τοῦ κατηγορουμένου. Δύναται νὰ παραπεμφθῇ, ὅταν εἴχῃ παύσει πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις;
845. Δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἄλλως τὸ ἀδίκημα, δι' ὃ παραπέμφθη;
846. Βελτιουμένης τῆς θέσεώς του. βελτιοῦται καὶ ἡ τῶν μὴ ἀνακοψάντων συναιτίων;
847. Βούλευμα συμβουλίου ἀθωωτικόν. Ἀποφυλάξεις.
848. Βούλευμα συμβουλίου παραπεμπτικόν.
849. *Τρίτη περίπτωσις.* Ἐπιλαμβάνεται εἰς δεύτερον βαθμὸν ἄνευ ἀνακοπῆς.
850. Πότε ἀκριβέστερον δύναται νὰ γείνη τοῦτο;
851. Καθήκοντα τοῦ συμβουλίου ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ.

852. Περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν.
853. Ἀπεκδύεται ὅλως τῆς υποθέσεως τὸ συμβούλιον διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος ;

834. Πρὸς νόμιμον σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν πρέπει νὰ παρευρίσκωνται πέντε ἐφέται, συμπεριλαμβανομένου τοῦ προέδρου, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ γραμματεὺς (ἄρθρ. 262 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ.). Περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ εἰσαγγελέως ἰσχύουσι τὰ περὶ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκτεθέντα. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἀποφανθῇ, 1) ὅτι δὲν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος νὰ προσλαμβάνωνται εἰς τὸ συμβούλιον οἱ ἀρχαιότεροι ἐφέται (ἀπ. 157 : 89)· 2) ὅτι δύνανται νὰ λάθωσι μέρος εἰς τὸ συμβούλιον καὶ ἐφέται ἄλλου τμήματος (ἀπ. 150 : 90), ὡς καὶ οἱ ἔχοντες διακοπὰς, καὶ ἄνευ κωλύματος τῶν ἄλλων, διότι αἱ διακοπαὶ δικαίωμα μόνον ἀποχῆς δίδουσι (ἀπ. 214 : 75)· 3) ὅτι ἡ πρόσληψις ἐφέτου λαβόντος μέρος εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀποτελεῖ λόγον ἐξαίρεσεως, ἀλλ' οὐχὶ κακῆς συνθέσεως (ἀπ. 218 : 73)· 4) ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται μνεία κωλύματος, ἵνα εἰσαγγελεύσῃ ἐφέτης, ἢ ἵνα προσληθῇ νεώτερος πάρεδρος, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀποδεικνύεται ἑλλειψὶς κωλύματος (ἀπ. 87 : 68, 128 : 69).

Πρὸς νόμιμον σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ἀνάγκη τρία τοὐλάχιστον τῶν μελῶν νὰ ὦσιν ἐφέται.

Περὶ παρουσίας ἀνακριτοῦ ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν Ἐφετῶν σιωπᾷ ὁ νόμος, ὅθεν δὲν ἀπαιτεῖται, καὶ ὅταν ὁ πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν ἐνήργησεν τὴν ἀνάκρισιν (ἀπ. 61 : 87).

835. Τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἐπιλαμβάνεται τῶν ποινικῶν ἀνακρίσεων κατὰ τρεῖς τρόπους· α') εἰς πρῶτον βαθμὸν, ὡσάκις πρόκειται περὶ ἀδικημάτων τῆς ἐκτάκτου λόγῳ προσώπων δικαιοδοσίας, ἢ ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κακουργιοδικείου (ἄρθρ. 34 τοῦ νόμου ΒΡΑΕ' τῆς 23 Ἰανουαρίου 1893) (ἰδὲ ἀριθ. 734⁵)· β') εἰς δεύτερον βαθμὸν, συνεπείᾳ ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν· γ') εἰς δεύτερον βαθμὸν, ἀλλ' ἄνευ τοιαύτης ἀνακοπῆς, συνεπείᾳ ὑποβολῆς τῆς υποθέσεως ὑπὸ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως. Θέλομεν ἐξετάσει ἰδιαιτέρως ἐκάστην τῶν περιπτώσεων τούτων.

836. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν

ἔχει τὰ αὐτὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, ὅσα καὶ τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἐπομένως ἐφαρμόζονται πληρέστατα τὰ ἐν τῷ προηγούμενῳ κεφαλαίῳ περὶ τοῦ συμβουλίου τούτου ἐκτεθέντα.

Ἄλλὰ τὸ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ἐκδιδόμενον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει βούλευμα εἶναι δεκτικὸν ἀνακοπῆς; Οὐχὶ βεβαίως, διότι α') κατὰ τὸ ἄρθρ. 41 Ποιν. Δικ. τὰ πλημμελήματα τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 36 ἀριθ. 3—6 εἰρημένων ὑπαλλήλων ἀνακρίνονται καὶ ἐκδικάζονται *ἀνεκκλήτως* παρὰ τῶν Ἐφετῶν, ἡ δὲ διάταξις αὕτη συμφωνεῖ καὶ μὲ τὴν ἐν τῷ ἄρθρ. 13 Ποιν. Δικ. γενικὴν ἀρχήν, καθ' ἣν ἡ ὑπερτάτη διεύθυνσις τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐναπόκειται, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ἐφετῶν, εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς εἰσαγγελέα, ὅπερ δὲν ἤθελεν ὑπάρχει, ἂν ἡδύνατο ὁ Ἀρείος Πάγος νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ περὶ ἀνακρίσεως συνεπιεῖ ἀνακοπῶν κατὰ τῶν βουλευμάτων τῶν Ἐφετῶν β') διότι τὰ ἄρθρ. 263 καὶ 479, προβλέποντα περὶ ἀναίρεσεως κατὰ τῶν βουλευμάτων τῶν Ἐφετῶν, θεωροῦσι ταῦτα ὡς μὴ ὑποκείμενα εἰς ἀνακοπὴν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς, ἐνῷ λαμβάνουσι ταύτην ὑπ' ὄψιν, προκειμένου περὶ βουλευματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν γ') διότι ἂν ἐπετρέπετο ἀνακοπὴ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, τίς ἤθελε δικάσει τὰς αἰτήσεις τῆς ἀναίρεσεως; (ἀπ. 66 : 41, 45 : 49, 34 : 84).

837. Ἐρχόμεθα εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἐπιλαμβάνεται τῆς ὑποθέσεως συνεπιεῖ ἀνακοπῆς.

Γενομένης ἀνακοπῆς, ἡ περὶ τούτου συνταχθεῖσα ἐκθεσις μεθ' ὅλης τῆς δικογραφίας ἀποστέλλεται ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῶν πλημμελειοδικῶν εἰς τὸν εἰσαγγελέα, καὶ ὑπὸ τούτου εἰς τὸν εἰσαγγελέα τῶν Ἐφετῶν, ἵνα εἰσαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν. Ἡ εἰσαγωγὴ αὕτη πρέπει νὰ γίνηται ὅσον ἐνεστί ταχύτερον· πρὸς τοῦτο ὁ νόμος ἔταξεν, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 779), τριήμερον προθεσμίαν, προκειμένου περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὁμοίαν δὲ ἔταξεν ὁσάκις ἄνευ ἀνακοπῆς εἰσάγεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν (ἄρθρ. 266 Ποιν. Δικ.), ἡ αὕτη ἐπομένως πρέπει νὰ ἰσχύσῃ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς συνεπιεῖ ἀνακοπῆς εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ἐπέρχεται συνέπιεῖ τις ἐκ τῆς μὴ τηρήσεως τῆς προθεσμίας ταύτης, ὡς καὶ ὁ Ἀρ. Πάγος ἀπεφάσισε, προκειμένου περὶ τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρ. 266 Ποιν. Δικ. (ἀπ. 46 : 52).

Ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως, ἐν περιπτώσει παραστάσεως ἰδιώτου κατηγοροῦ, ἐφαρμόζονται καθ' ὁλοκληρίαν τὰ ἀνωτέρω (ἀριθ. 779), προκειμένου περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἐκτεθέντα.

Περὶ τῶν συνεδριάσεων τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ἐφαρμόζονται ἐπίσης τ' ἀνωτέρω (ἀριθ. 781) περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκτεθέντα.

Ὅπως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν (ἀριθ. 783), οὕτω καὶ εἰς τὸ τῶν Ἐφετῶν δύνανται νὰ ὑποβάλωσιν ἑγγραφα ὑπομνήματα καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων. Περὶ τούτου μάλιστα εἶναι ῥητὸν τὸ ἄρθρ. 217 Γαλλ. Ποιν. Δικ. (Κωστῆς σελ. 477 σημ. 7).

838. Τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἐξετάζει πρὸ πάντων, ἂν ἡ ἀνακοπὴ ἐγένετο προσηκόντως, ἢ γουν ἂν ἐνηργήθη ὑπὸ διαδίκου ἔχοντος δικαίωμα ἀνακοπῆς, καὶ ἂν ἐτηρήθησαν αἱ περὶ τῆς προθεσμίας (ἀπ. 40 : 48) καὶ τῶν λοιπῶν διατυπώσεων τῆς ἀνακοπῆς διατάξεις τοῦ νόμου. Ἄν ἡ ἀνακοπὴ ἐγένετο ὑπὸ προσώπου μὴ δυναμένου νὰ παρασταθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, ἢ ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ἢ μὴ παρασταθέντος νομίμως ὡς τοιούτου, ἢ ἂν δὲν ἐτηρήθη ἡ προθεσμία καὶ αἱ λοιπαὶ περὶ ἀνακοπῆς διατυπώσεις, τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν θέλει ἀπορρίψει τὴν ἀνακοπὴν ὡς ἀπαράδεκτον (Helie n° 3027). Ὅφειλε δὲ τὸ συμβούλιον νὰ καταβαλῇ ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς τὴν περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἀνακοπῆς ἐξέτασιν, διότι, ὡς θέλομεν ἴδει ἐν καιρῷ, δὲν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις κατὰ τοῦ βουλευμάτος του ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου.

839. Δεκτῆς οὐσῆς τῆς ἀνακοπῆς, τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν προβαίνει εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν. Ὡς πρὸς τοῦτο τ' ἄρθρ. 261 ἐδ. 3 καὶ 268 Ποιν. Δικ. παραπέμπουσιν εἰς τοὺς περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν καθιερωθέντας κανόνας· ἀλλ' οἱ κανόνες οὗτοι τροποποιοῦνται ἐν μέρει, ἔνεκα τῶν περὶ τοῦ μεταβιβαστικοῦ ἀποτελέσματος ἐκτεθέντων. Θέλομεν διεξέλθει τὰς διαφόρους περιπτώσεις, ἵνα γνωρίσωμεν ἀκριβέστερον τὴν ἑκτασιν τῆς τροποποιήσεως.

Τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν δύναται νὰ διατάξῃ περαιτέρω ἀνάκρισιν ὡς πρὸς τὸ ἀδίκημα καὶ τοὺς κατηγορουμένους, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους μετεβιβάσθη αὐτῷ ἡ ὑπόθεσις διὰ τῆς ἀνακοπῆς. Ὡς πρὸς

τὴν περαιτέρω ἀνάκρισιν ταύτην ἐφαρμόζονται ὅλα τὰ ἐν ἀριθ. 784 — 786 ἐκτεθέντα. Ἀδιάφορον δὲ εἶναι, ἂν μόνον ὁ κατηγορούμενος ἀνέκοψε, καὶ δὲν ζητῇ τοιαύτην, διότι ἕκαστος δικαστὴς ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν προσαγωγὴν ὅλων τῶν μέσων, ὅσα θεωρεῖ ἀναγκαῖα πρὸς φωτισμὸν τῆς συνειδήσεώς του, καὶ διότι ἡ διαταγὴ τῆς προσαγωγῆς τούτων δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιβάρυνσις τῆς θέσεως τοῦ ἀνακόπτοντος.

840. Ὑπὸ τίνας δὲ ἐνεργηθήσεται ἡ περαιτέρω ἀνάκρισις; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 271 Ποιν. Δικ. διαταχθείσης περαιτέρω ἀνακρίσεως, πέμπονται ἀνυπερθέτως τὰ ἐγγράφα ὑπὸ τοῦ παρ' Ἐφεταῖς εἰσαγγελέως εἰς τὸν ἀρμοδίον ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλον, ἢ εἰς τὸν ἐν τῷ βουλεύματι διαλαμβανόμενον. Ἐκτὸς λοιπὸν τοῦ ἀρμοδίου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, δύναται νὰ διαλάβῃ καὶ ἕτερον τὸ βούλευμα.

Τίνα ὁμῶς δύναται νὰ διορίσῃ ὡς τοιοῦτον τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν; Κατὰ τὸ ἄρθρ. 236 Γαλλ. Ποιν. Δικον. τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν δύναται νὰ διορίσῃ ἐν τῶν μελῶν του πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀνακριτικῶν καθηκόντων· φρονούμεν, ὅτι τοῦτο ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ νόμος διὰ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως.

841. Τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἀκολουθῶς, ἂν ἀρμοδίως ἐπελήφθησαν τῆς ὑποθέσεως αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει νὰ ἐνεργήσῃ τὰ ἐν ἀριθ. 787 ἐκτεθέντα. Φρονούμεν δὲ, ὅτι δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ ὅταν ἀκόμη μόνος ὁ κατηγορούμενος ἀνακόπῃ, καὶ δὲν προτείνῃ ἀναρμοδιότητα, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. τὸ ἀναρμοδίον ἀποφασίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, καὶ διότι οὐδὲ ἡ κήρυξις τῆς ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ θεωρηθῇ χειροτέρευσις τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου.

842. Ἀκολουθῶς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν θὰ ἐξετάσῃ, ἂν ᾖναι παραδεκτὴ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις τις ἀναστολῆς αὐτῆς, ἂν προκύπτῃ λόγος τις ἀποσθέσεώς της, συμφώνως μὲ τὰ ἐν ἀριθ. 788 ἐκτεθέντα. Ταῦτα πάντα, τείνοντα εἰς βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου, δύναται νὰ πράξῃ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, καὶ ἂν μόνος οὗτος ἀνέκοψῃ.

843. Τέλος τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἐξετάζει, ἂν ὑπάρχωσιν ἀρκούσαι πρὸς παραπομπὴν ἐνδείξεις, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει χαρακτηρίζει τὸ ἀδίκημα, καὶ παραπεμπεῖ τὸν κατηγορούμενον. Καὶ

περί τούτου ἐφαρμόζονται ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἐν ἀριθ. 790 ἐπομ.

844. 'Αλλ' ἐν περιπτώσει ἀνακοπῆς μόνου τοῦ κατηγορουμένου ἀναφύονται καὶ τὰ ἐξῆς δύο ζητήματα.

α') 'Αν τὸ συμβούλιον τῶν 'Εφετῶν ἀνεύρῃ εἴτε ἀμέσως, εἴτε συνε-
πείᾳ περαιτέρω ἀνακρίσεως, ἐνδείξει ἀποχρώσας πρὸς παραπομπὴν
τοῦ κατηγορουμένου, δύναται νὰ τὸν παραπέμψῃ, ἐνῷ τὸ συμβού-
λιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἔπαυσε πρὸς καιρὸν τὴν κατ' αὐτοῦ κατα-
δίωξιν; Δὲν δύναται, διότι προφανῶς ἡ θέσις τοῦ κατηγορουμένου καθί-
σταται χεῖρων.

845. β') 'Αν τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν παρέπεμψε μὲν
τὸν κατηγορούμενον, ἐχαρακτήρισεν ὁμῶς ἐσφαλμένως τὸ ἀδίκημα,
δύναται τὸ συμβούλιον τῶν 'Εφετῶν νὰ διορθώσῃ τὸν χαρακτηρισμόν;
Ναί, ἀλλ' ἂν ὡς ἐκ τούτου δὲν καθίσταται χεῖρων ἡ θέσις τοῦ κατη-
γορουμένου. 'Οθεν, ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶχε παραπεμφθῇ εἰς τὸ πλημ-
μελειοδικεῖον, δὲν δύναται νὰ τὸν παραπέμψῃ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον
ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζεται ὡς κακούργημα, ἐκτὸς
ἂν ὁ κατηγορούμενος αὐτὸς ζητήσῃ τοῦτο, ἢ ἂν πάλιν εἰς βαθμὸν
πλημμελήματος γείνῃ ἡ παραπομπή π.χ. ὅταν πρόκηται περὶ πλημ-
μελήματος τοῦ τύπου (Dallos appel crim. n° 356—359. Suppl.
n° 106—107) (Helie n° 4486).

846. 'Αν τὸ συμβούλιον τῶν 'Εφετῶν ἀνεύρῃ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ
κατηγορουμένου βάσιμον, καὶ πρόκηται νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ,
δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ ὡς πρὸς ἄλλους κατηγορουμένους εἰς
τὴν αὐτὴν ὑπαγομένους κατηγορίαν, ἀλλὰ μὴ ἀνακόψαντας; Τινὰ
συμβούλια φρονοῦντα, ὅτι δύναται νὰ καταστήσῃσι χεῖρονα τὴν θέσιν
τοῦ κατηγορουμένου, καὶ περ μόνου ἀνακόψαντος, συνεχειροτέρευσαν
διὰ τὸ ἀδιαίρετον τῆς καταδίωξεως καὶ τὴν θέσιν ἐτέρων κατηγορου-
μένων μὴ ἀνακόψαντων, ὃ δὲ 'Αρ. Πάγος δὲν ἀπεδοκίμασε τὴν πο-
ρείαν ταύτην (ἀπ. 105 : 64)· τούναντίον δὲ ἐτιμώρησεν ἄλλοτε πει-
θαρχικῶς τὸν παρ' 'Εφέταις εἰσαγγελέα, διότι δὲν ὑπέβαλεν ὁμοίαν
πρότασιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν 'Εφετῶν. Μὴ ἀναγνωρίσαντες εἰς τὸ
συμβούλιον τῶν 'Εφετῶν τὸ δικαίωμα νὰ χειροτερεύῃ τὴν θέσιν τοῦ
ἀνακόψαντος κατηγορουμένου, πολὺ ὀλιγώτεροι ἐγκρίνομεν τὴν χειρο-
τέρευσιν τῆς θέσεως τῶν μὴ ἀνακόψαντων κατηγορουμένων, ὡς πρὸς
τοὺς ὁποίους τὸ βούλευμα κατέστη τελεσίδικον· φρονοῦμεν μάλιστα,
ὅτι ἡ ὡς πρὸς τοὺς τελευταίους τοιαύτη ἐνέργεια τῶν συμβουλίων

ἀποτελεῖ ὑπέρβασιν καθηκόντων, ὡς ἐν καιρῷ θέλομεν ἐκθέσει. Θεωροῦμεν ὁμῶς ἐφαρμοστέαν τοιαύτην τινὰ πορείαν εἰς τὴν ἀντίθετον περίπτωσιν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ βελτιωθῇ ἡ θέσις τῶν μὴ ἀνακοψάντων κατηγορουμένων, διότι οὐδὲν ἔχουσιν οὗτοι συμφέρον νὰ παραπονεθῶσι κατὰ τῆς τοιαύτης τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ἐνεργείας, καὶ διότι αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 782 Πολ. Δικ. καθ' ὃ ἡ μεταρρυθμιστικὴ ἀπόφασις τοῦ Ἐφετείου ὠφελεῖ καὶ τοὺς μὴ ἐκκαλέσαντας διαδίκους, καταδικασθέντας ὁμῶς διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους. Προκειμένου μάλιστα νὰ παραπεμφθῇ ὁ ἀνακόπτων κατηγορούμενος, συνεπείχῃ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης του, εἰς κατώτερον δικαστήριον, καθίσταται ἀναπόφευκτος καὶ ἡ βελτίωσις τῆς θέσεως τῶν λοιπῶν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπαγομένων κατηγορουμένων, καὶ ἡ συμπαράπομπή αὐτῶν εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον, ἵνα μὴ διασπασθῇ ἡ ἐν συνόλῳ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως.

847. Ἐὰν τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν εὕρῃ ὀρθὴν τὴν ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν. θ' ἀπορρίψῃ τὴν ἀνακοπὴν ὡς ἀνυπόστατον, καὶ θὰ ἐπικυρώσῃ τὸ βούλευμα. Ἐὰν τούναντίον εὕρῃ τὸ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ βούλευμα ἐσφαλμένον, θὰ μεταρρυθμίσῃ τοῦτο, καὶ θὰ διατάξῃ ὅ,τι ὀρθὸν καὶ δίκαιον.

Καὶ ἂν μὲν τὸ συμπέρασμα τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ᾗναι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, ἢ ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὸ ἄρθρ. 269 Ποιν. Δικ. ἀπολύεται ἀνυπερθέτως. Ἐξάγεται ἐντεῦθεν, ὅτι οὔτε ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία, οὔτε ἡ αἵτησις ἀνακρίσεως ἐμποδίζουν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ὡς πρὸς τὴν ἀποφυλάκισιν. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἐξαίρεσις τις τοῦ κανόνος τούτου; Φρονοῦμεν, ὅτι περιέχεται τοιαύτη ἐν τῷ ἄρθρ. 542 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «ἀπολύουσα ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ, εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, καὶ, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 480, μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀντίδικος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἐνδώσουν εἰς τὴν παραχρῆμα ἀπόλυσιν».

Καὶ ἀληθῶς, ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀνακοπὴν μόνον τὰ βουλεύματα ὑπάρχουσι κατὰ τὴν Ποινικὴν ἡμῶν Δικονομίαν, διότι αἱ ἀθωωτικαὶ ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικείων, πλημμελειοδικείων καὶ συνέδρων οὔτε ἀνακοπῆς, οὔτε ἐφέσεως εἰσὶ δεκτικαὶ (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 247) (ἄρθρ. 353 Ποιν. Δικ.). Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ τοῦ ἄρθρ.

480 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. πρέπει νά ὑπαχθῶσι καὶ τὰ βουλευματα, ὅσῳκις ἀθωοῦσι κατὰ λάθος, ὡς μὴ ὑπάρχοντος δῆθεν ὄρου τινός τοῦ Ποιν. Νόμου, ἐνῷ ὑπάρχει τοιοῦτος. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι δὲν ἐκτελεῖται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀθωωτικὸν βούλευμα, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀντίδικος καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἐνδῶσωσιν εἰς τὴν παραχρῆμα ἀπόλυσιν, καὶ ὅτι μόνον εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τῆς ἀθώσεως ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρ. 269 Ποιν. Δικ.

848. Ἄν δὲ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν πεισθῇ, ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὅτι ὑπάρχει περίπτωσις νά παραπέμψῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον, θὰ χαρακτηρίσῃ προσηκόντως τὸ ἀδίκημα, καὶ θὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀρμόδιον κακουργιοδικεῖον, πλημμελειοδικεῖον, ἢ πταισματοδικεῖον. Ἐν τούτοις τὸ ἄρθρ. 270 Ποιν. Δικ. χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν τὸ δικαίωμα νά παραπέμψῃ καὶ εἰς ἕτερον μὴ ἀρμόδιον πλημμελειοδικεῖον ἢ πταισματοδικεῖον. ἔαν ἡ συζήτησις δὲν δύναται νά γείνη ἀβλαβῶς ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου. Ἡ διάταξις αὕτη, ἀποτελοῦσα μίαν τῶν περιπτώσεων τῆς κατὰ παραπομπὴν ἀρμοδιότητος (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 402) ἐξηγεῖται μὲν, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον, ἐκ τῆς ὑπονόας μήπως δικάσωσιν ἐκ προκαταλήψεως οἱ ἐκδόντες τὸ μεταρρυθμισθὲν βούλευμα πλημμελειοδίκαι, ἂν εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον παραπεμφθῇ ἡ ὑπόθεσις, μένει ὅμως ὅλως ἀνεξήγητος, προκειμένου περὶ παραπομπῆς εἰς τὸ πταισματοδικεῖον. Ὅπωςδὴποτε φρονοῦμεν, ὅτι, καὶ περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν μόνον εἰς δικαστήριον κείμενον ἐντὸς τῆς περιφερείας του δύναται νά παραπέμψῃ, διότι ἐκτὸς αὐτῆς οὐδεμίαν ἔχει τὸ συμβούλιον δικαιοδοσίαν.

Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν τὸ συμβούλιον θὰ διατάξῃ τὰ δέοντα περὶ προφυλακίσεως ἢ ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου.

849. Μεταβαίνομεν εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἐπιλαμβάνεται διὰ τῆς εἰς αὐτὸ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως.

Εἶδομεν, ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀνέθεσεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ τὸ καθήκον τοῦ παραπέμπειν εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, ἐνῷ ἐν Γαλλίᾳ τὸ καθήκον τοῦτο ἀνετίθη εἰς μόνᾳ τὰ συμβούλια τῶν Ἐφετῶν. Ἐντεῦθεν ὑπόνοιαι ἠγέρθησαν, μήπως λάθῃσι χώραν ἄτοποι παραπαιδαὶ μὴ προσβληθεῖσαι ἐγκαίρως δι' ἀνακοπῶν, καὶ ἐπέλθωσιν οὕτως ἀνωφελεῖς δαπάναι καὶ τάλαιπωρία τῶν κατηγορου-

μένων εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τούτου ὁ νόμος ἐπέβαλεν εἰς τὸν εἰσαγγελέα τῶν ἐφετῶν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιθεωρῇ τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ἐγγράφων, καὶ ἐὰν εὕρῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει κακούργημα, ἢ ὅτι τὸ κακούργημα δὲν ἐχαρκτηρίσθη προσηκόντως, ὡς ὅταν ἡ πειρατεία ἐχαρκτηρίσθη ὡς ληστεία (ἀπ. 38 : 46), ἢ ὅτι ἡ κατηγορία δὲν εἶναι ἄλλως βάσιμος, ἢ δὲν ἀπεδείχθη εἰσέτι, νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς τριήμερου προθεσμίας εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν (ἄρθρ. 266. 267 Ποιν. Δικ.)· σημειωτέον, ὅτι ἡ προθεσμία αὕτη ἐτέθη, ἵνα ὑποχρεωθῇ ὁ εἰσαγγελεὺς εἰς ταχύτεραν εἰσαγωγὴν, ὅθεν καὶ μετὰ παρέλευσιν τῆς προθεσμίας δύναται ἐγκύρως νὰ γείνη ἡ εἰσαγωγή αὕτη (ἀπ. 42 : 52).

850. Ἡ ἀνωτέρω διαδικασία εἶναι ἐξαιρετικὴ, ὅθεν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις, δι' ἃς ἐξαιρετικῶς ὑπὸ τοῦ νόμου καθιερώθη. Ἥγουν προκειμένου περὶ παραπομπῶν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, διότι αἱ εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα ἐσφαλμέναι παραπομπαὶ δὲν συνεπιφέρουσι μεγάλα ἀτοπήματα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ νόμου (ἀπ. 198 : 66).

Ἄλλ' αἱ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπομπαὶ δύνανται νὰ γίνωσι καὶ δι' ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν, ὡσάκις ταῦτα κηρύττονται ἀναρμόδια, διότι ἡ πρᾶξις φέρεται σημεῖα κακουργήματος. Δύνανται καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ εἰσαγγελεὺς, ἂν θεωρήσῃ τὴν παραπομπὴν ἐσφαλμένην, νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν πρὸς διόρθωσιν ; Τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖον, διότι πολλάκις δυστυχῶς παρατηρήθησαν τοιαῦτα ἐλλειπεῖς καὶ ἐσφαλμέναι παραπομπαί, καὶ ἀμφισβολοὶ ἐγεννήθησαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς διορθώσεως. Φιρονοῦμεν, ὅτι ὁ προτιμότερος τρόπος εἶναι ὁ διὰ τῆς καταρατικῆς λύσεως τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὑπὲρ τῆς ὁποίας συνηγοροῦσιν αἱ σκέψεις, ὅτι ὡς βούλευμα παραπομπῆς πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπέμπουσα ἀπόφασις τοῦ πλημμελειοδικείου, καὶ ὅτι ἐφαρμοζόνται καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ὅλοι οἱ λόγοι τῆς ἀποφυγῆς ἀνυποστάτων ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικεῶν κατηγοριῶν, ἕνεκα τῶν ὁποίων καθιερώθη ἡ ἐξαιρετικὴ διαδικασία τῆς ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν ὑποβολῆς τῶν ὑποθέσεων εἰς τὸ συμβούλιον. Τὸν τρόπον τοῦτον ἐσύστησεν ὡς νόμιμον ὁ Ἄρ. Πάγος (ἀπ. 110 : 58)· σημειωτέον ὅμως, ὅτι διὰ τῶν σκέψεων τῆς 157 : 69 ἀποφάσεως

δὲν ἐθεώρησε παράνομον καὶ τὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ὑποβολὴν τῆς ὑποθέσεως πρὸς διόρθωσιν, καὶ ὅτι τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν ἀρνηθέντος νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν περὶ ἧς πρόκειται διαδικασίαν, ὁ Ἄρ. Πάγος δὲν ἀνήρρεσε τὸ βούλευμά του, διότι ἡ τοιαύτη παραβίασις δὲν ἀνάγεται εἰς τοὺς ἐν τῷ ἄρθρ. 263 Ποιν. Δικον. λόγους, δι' οὓς ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις κατὰ βουλευμάτων (ἀπ. 19 καὶ 48 : 67), οὕτω δὲ ἄφησεν ὅλως ἀμφίβολον τὸν τρόπον τῆς περαιτέρω ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως.

Ἀμφιβολία ἡγέρθη περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς προκειμένης διαδικασίας, ὅταν τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἀπεξεδύθη ἤδη τῆς ὑποθέσεως, ἀπορρίψαν προηγουμένην ἀνακοπὴν τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάνθη, ὅτι ὀρθῶς ἀπερρίφθη ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ περὶ παραγραφῆς πρότασις τοῦ εἰσαγγελέως (ἀπ. 90 : 95), ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, καθ' ἡμᾶς, διότι καὶ βραδύτερον δύναται νὰ ἀνακαλυφθῇ, ἢ νὰ συμπληρωθῇ λόγος ἀποσθέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

851. Τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἐπιλαμβανόμενον τῆς ὑποθέσεως δύναται, ἢ νὰ ἀθώωσῃ πρὸς καιρὸν ἢ ὀριστικῶς τὸν κατηγορούμενον, ὅτε θὰ διατάξῃ τὴν ἀπόλυσίν του, ἢ νὰ τὸν παραπέμψῃ εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον ἢ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον, ἂν ὡς κακούργημα ἐχαρακτηρίσθῃ ἀπλοῦν πλημμέλημα ἢ πταῖσμα, ὅτε θὰ διατάξῃ πάλιν τὰ δέοντα περὶ προφυλακίσεως ἢ ἀποφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἢ νὰ χαρακτηρίσῃ ὀρθότερον τὸ κακούργημα, ἂν εἶχε χαρακτηρισθῇ ἐσφαλμένως, ἢ τέλος νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ βούλευμα, ἂν εὕρῃ τοῦτο ὀρθὸν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Περὶ ἐκάστης τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων ἐφαρμόζονται, ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, καὶ ἰδίως τὰ ἐν ἀριθ. 846, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν παρεπέμφθησαν καὶ κατηγορούμενοι εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μείνῃ ἰσχυρὰ ἡ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος παραπομπή συνεργοῦ, ἐνῶ ἡ πρᾶξις τοῦ αὐτοῦργοῦ κηρύσσεται μὴ ἀξιόποινος ;

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται, ὅτι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κατηγορουμένου ἀποβαίνει συνήθως ἡ ἐπιθεώρησις τῆς κατηγορίας, καὶ ὅταν δὲ διδῇται εἰς τὸ κακούργημα βαρύτερος χαρακτηρισμὸς, δὲν εἶναι σπουδαία ἡ ἐντεῦθεν βλάβη τοῦ κατηγορουμένου, διότι καὶ πρότερον εἰς τὸ κακούργιοδικεῖον ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις, ἐνθα ἡδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ὁ βαρύτερος χαρακτηρισμὸς, ὡς δύναται καὶ νὰ ἐκλείψῃ οὗτος, ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀποδειχθῇ ἀνυπόστατος.

852. Περὶ τῆς κατὰ πλειονοψηφίαν ἐκδόσεως τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφρετῶν, καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ἐφαρμόζονται πληρέστατα τὰ εἰς ἀριθ. 799 ἐκτεθέντα.

853. Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ βουλευματος δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιληφθῇ καὶ πάλιν τῆς ὑποθέσεως πρὸς διορθώσιν ἐλλείψεων κλπ ; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀναφύεται ὡς πρὸς ἀμφοτέρω τὰ συμβούλια.

Ἐν Γαλλίᾳ φρονοῦσιν, ὅτι διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὀριστικοῦ βουλευματος τὰ συμβούλια, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο δικαστήριον, ἐξαντλοῦσι τὴν δικαιοδοσίαν των, καὶ ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ ἐπιληφθῶσι καὶ αὖθις τῆς ὑποθέσεως, ἔστω καὶ στιγμιαίως· ἀπόκειται δὲ εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις, ἢ εἰς τὸ Ἀκυρωτικόν, κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐλλείψεων ἢ ἀταξιῶν, νὰ τὰς διορθώσῃ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀρμοδιότητός των, ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεων τῆς εἰσαγγελίας ἢ τῶν διαδίκων (Helie n° 3063).

Ἀναντίρρητος εἶναι ἡ ἀρχή, ὅτι διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευματος τὸ συμβούλιον ἐξαντλεῖ τὴν δικαιοδοσίαν του, καὶ ἀπεκδύεται πλέον τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ αὕτη πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ, μόνον ὁσάκις ἐξήσκησε πράγματι τὴν δικαιοδοσίαν του ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ἢ γοῦν ὁσάκις ἀπεράσισε ἐπὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς, ἢ δὲ ἀπόφασίς του περιέχει τὰ ἀναγκαῖα πρὸς περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως προσόντα. Διὰ τοῦτο καὶ ἐν ἀριθ. 263 εἶπομεν, ὅτι δὲν θεωροῦμεν ὡς ἀπεκδυθὲν τῆς ὑποθέσεως συμβούλιον, ὃ περ παρέλειψεν ἐκ παραδρομῆς ν' ἀποφασίσῃ περὶ τίνος ἀδικήματος, ἢ περὶ τίνος κατηγορουμένου. Διὰ τοῦτο καὶ ἤδη ὑποστηρίζομεν, ὅτι δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιληφθῇ αὖθις τῆς ὑποθέσεως, ἵνα διορθώσῃ ἐλλείψεις τοῦ βουλευματος καθιστώντας ἀδύνατον τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, ἢ ἀποτελοῦσας γραφικόν τι σφάλμα. Εὐτυχῶς τὴν γνώμην ταύτην ἀπαντῶμεν ἐφαρμοζομένην ἐν τῇ πρακτικῇ. Ὁ Ἄρ. Πάγος πολλάκις ἐπελήφθη ἐκ νέου ὑποθέσεων, ὡς πρὸς τὰς ὁποίας εἶχεν ἐκδώσει ὀριστικὴν ἀπόφασιν (ἀπ. 16 : 56, 50 : 59). Ἐπίσης τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφρετῶν ἐπελήφθη ἐκ νέου, ἵνα διορθώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ κατηγορουμένου, ἡ δὲ κατὰ τοῦ βουλευματος τοῦ ἀναίρεσις δὲν ἐθεωρήθη παραδεκτὴ (ἀπ. 63 : 68). Ἐπίσης δὲν ἐθεωρήθη παραδεκτὴ ἀναίρεσις κατὰ βουλευματος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Πατραις Ἐφρετῶν, ὃ περ ἐπιληφθὲν ἐκ νέου συνεπλήρωσε τὴν κατηγορίαν, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ παραβίασις τοῦ δεδικασμένου δὲν ἀποτελεῖ παρα-

θείασιν τοῦ ποιν. νόμου (ἀπ. 253 : 94). Τέλος ὁ Ἄρ. Πάγος ἐπελήφθη ἐκ νέου, ἵνα μεταβάλλῃ τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ ἐκ παραδρομῆς εἶχε παραπέμψει· ἀντιγράφωμεν τὴν αἰτιολογίαν τῆς περὶ τούτου 70 : 68 ἀποφάσεως.

« Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται μὲν νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἀπαγγεληθεῖσαν ὀριστικὴν ἀπόφασίν του, δύναται ὅμως διὰ μεταγενεστέρως νὰ διορθώσῃ τὰς καθαρῶς ὕλικὰς ἢ γραφικὰς πλάνας, τὰς εἰς ἐκείνην παρεισφυσάσας, καὶ ἀναγομένας εἴτε εἰς τὰς ιδιότητες τῶν δικαζομένων, εἴτε εἰς τὴν χρονολογίαν τῶν δικογράφων, εἴτε εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἢ τῆς κατοικίας καὶ διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου ὡς πρὸς τὸ δικάσαν δικαστήριον· διότι αἱ διορθώσεις αὗται· οὔτε προσθέτουσιν οὔτε ἀφαιροῦσιν ἐκ τῶν δικαιομάτων, ἅτινα οἱ δικασθέντες ἀπέκτησαν διὰ τῆς ἀπαγγεληθείσης ἀποφάσεως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν προσβάλλουσι τὴν οὐσίαν αὐτῆς ».

Ἄλλοτε πάλιν αὐτὸς ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς τὸ συμβούλιον τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνεται ἐπὶ παρεμπιπτόντων τινῶν ζητημάτων καὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ὀριστικοῦ βουλευμάτος του, οἷον τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπολύσεως (ἰδὲ ἀριθ. 602, 603).

Τέλος καὶ ἐν περιπτώσει ἐρίδων περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν βουλευμάτων δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιληρθῇ τῆς ὑποθέσεως πρὸς λύσιν αὐτῶν, ὅπως, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, ἐπιλαμβάνεται τὸ δικαστήριον πρὸς λύσιν τῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων ἐρίδων. Ἄλλ' ἂν πρόκειται περὶ ἐκτελέσεως βουλευμάτος συμβουλίου πλημμελειοδικῶν, καθ' οὗ ἐγένετο ἀνακοπὴ, ἢ προσφυγὴ πρέπει νὰ γίνηται εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφρετῶν ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μετεβιβάσθῃ ἡ ὑπόθεσις. Ὁ Ἄρ. Πάγος ἀνήρκεσεν ἕνεκεν ὑπερβάσεως καθηκόντων βουλευμα συμβουλίου πλημμελειοδικῶν ὃ διέταξε τὸν ἀποφυλάκισιν κατηγορουμένου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

854. Διάφορα εἶδη βουλευμάτων.
 855. Ἰσχύς τῶν διατασσόντων περαιτέρω ἀνάκρισιν βουλευμάτων.
 856. Ἰσχύς τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ κηρύσσεται ἀπαράδεκτος.
 857. Ἰσχύς τῶν βουλευμάτων, δι' ὧν διατάσσεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία.
 858. Ἰσχύς τῶν παύοντων πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βουλευμάτων.
 859. Ποῖαι εἰσὶ νέαι ἐνδείξεις.
 860. Ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ συμβουλίου πρὸς συλλογὴν αὐτῶν;
 861. Τίς ἐνεργεῖ τὴν συλλογὴν καὶ εἰς τί αὕτη συνίσταται.
 862. Ἐνώπιον τίνος συμβουλίου ὑποβάλλονται αἱ νέαι ἐνδείξεις.
 863. Χορήγησις τῆς ἀδείας πρὸς καταδίωξιν. Περαιτέρω ἐνέργεια.
 864. Δύνανται νὰ ζητήσῃ τὴν συλλογὴν νέων ἀποδείξεων ὁ κατηγορούμενος πρὸς πλήρη ἀθώωσίν του;
 865. Ἰσχύς παραπεμπτικῶν βουλευμάτων. Ἀποφάσεις περιεχόμεναι ἐν αὐτοῖς.
 866. Διάφορα συστήματα. Ὁρθότερον τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν συμβουλίων.
 867. Ἐφαρμογή. Ἰσχύς τῶν παραπεμπτικῶν βουλευμάτων ὡς πρὸς τὸ κύρος τῆς ἀνακρίσεως.
 868. Ἰσχύς αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν βεβαιώσιν τῶν γεγονότων.
 869. Ἰσχύς αὐτῶν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρισμὸν τῶν γεγονότων.
 870. Ἰσχύς αὐτῶν ὡς πρὸς τὰς ἐνστάσεις κατὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.
 871. Ἰσχύς αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἀρμυδιότητά. Α' Πταισματοδικεῖα.
 872. Β' Πλημελειοδικεῖα.
 873. Δύνανται νὰ κηρυθῶσιν ἀναρμόδια ἕνεκεν ἐπιβαρυντικοῦ γεγονότος, ὃ ἀπεξέρχθη διὰ τοῦ βουλεύματος;
 874. Γ. Κακουργιοδικεῖα.

854. Κατὰ τῶν βουλευμάτων ἐπιτρέπεται καὶ τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἀνακρίσεως (ἄρθρ. 263 Ποιν. Δικ.), ἀλλὰ τοῦτο διέπεται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν αὐτῶν κανόνων, ὅρ' ὧν καὶ ἡ ἀνάκρισις κατὰ τῶν ἀποφάσεων, ἕνεκα δὲ τούτου θέλομεν διαπραγματευθῇ περὶ ἀμφοτέρων ἐν τῷ ἐπομένῳ βιβλίῳ τῆς πραγματικῆς ἡμῶν.

Ἐνταῦθα ὑποθέτοντες, ὅτι τὰ βουλευμάτα δι' οὐδενός ἐνδίκου μέσου δύνανται νὰ προσβληθῶσιν, εἴτε διότι παρῆλθεν ἡ πρὸς τοῦτο προθεσμία, εἴτε διότι ἐνεργηθέντα ἀπερρίφθησαν, θέλομεν ἐξετάσει ποία ἡ ἰσχὺς τῶν διὰ τῶν βουλευμάτων ἀποφασίζομένων ἀντικειμένων, ἥτοι κατὰ πόσον εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ τοιαύτη ἀπόφασις ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

Τὰ βουλευμάτα εἰς πέντε κατηγορίας δύνανται, ἀκριβῶς εἰπεῖν, νὰ καταταχθῶσιν· α') εἰς τὰ διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν· β') εἰς τὰ κηρύσσοντα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον· γ') εἰς τ' ἀποφαινόμενα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία· δ') εἰς τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν· καὶ ε') εἰς τὰ παραπέμποντα. Ἐξεταστέον ἰδιαίτερος, ποία ἡ ἰσχὺς τῶν βουλευμάτων ἐκάστης κατηγορίας.

855. Τὰ διατάσσοντα περαιτέρω ἀνάκρισιν βουλευμάτα εἶναι προδικαστικά, ἐπομένως τὸ συμβούλιον, ὅπερ πρόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ ὀριστικῶς τὸ ἐξαγόμενον τῆς ἀνακρίσεως, οὐδόλως ὑποχρεοῦται ὑπὸ τῶν διὰ τῶν προδικαστικῶν βουλευμάτων ἀποφασισθέντων, ἀλλὰ δύνανται καὶ νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσίν των, ὡς καὶ ν' ἀπομακρυνθῇ ὅλως τῆς δι' αὐτῶν δοθείσης λύσεως ἐπὶ παρεμπιπτόντων ζητημάτων.

856. Τὰ κηρύσσοντα τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον βουλευμάτα εἶναι ὀριστικά, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται κατ' αὐτῶν, ὡς εἴδομεν (ἀριθ. 806), ἀνακοπὴ, ἡ δὲ ἰσχὺς αὐτῶν συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι δὲν δύναται νὰ προσχωρήσῃ ἡ ἐκδίκασις τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς εἰμὴ

μεταχειρίζονται τὴν ἔκφρασιν, ὅτι τὸ βούλευμα ἀποτελεῖ δεδικασμένον, ἂν καὶ ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐφαρμόζεται κυρίως, ὡς ἂν καὶ ἡ ἀπόφασις ἀποφαινεται κατ' οὐσίαν ἐπὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς (ιδεῖ ἀνωτέρω ἀριθ. 246), συνεπῶς δὲ ὀνομαζοῦσι καὶ τὴν ἔνστασιν πρὸς ἀπόκρουσιν τοιούτων ἐνεργειῶν ἔνστασιν δεδικασμένου.

857. Τὴν ἰσχὺν τῶν βουλευμάτων τῶν ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, ἐξητάσαμεν ἐν ἀριθ. 251 καὶ 254, ἐνθα εἵπομεν, ὅτι διὰ τῶν τοιούτων βουλευμάτων ἀποσβέννυται καθ' ὅλοκληρίαν ἡ ποινικὴ ἀγωγή, καὶ ἐπομένως δυνάμει αὐτῶν δύναται ν' ἀντιταχθῇ ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις κατὰ πάσης νέας καταδιώξεως τοῦ ἀθωωθέντος ἐπὶ τῇ πράξει, δι' ἣν ἀπεφάνθη τὸ βούλευμα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία.

858. Τὴν ἰσχὺν τῶν βουλευμάτων τῶν ἀποφαινομένων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατηγορία, ἔχουσιν, ὡς εἶδμεν ἐν ἀριθ. 250 καὶ 254, καὶ τὰ βουλευματα τὰ παύοντα πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν, καὶ ἐπομένως καὶ δυνάμει τῶν τοιούτων βουλευμάτων δύναται ὁ κατηγορηθεὶς ν' ἀντιτάξῃ τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου κατὰ πάσης οἷας δῆποτε νέας καταδίωξεως αὐτοῦ διὰ τὴν αὐτὴν πράξιν. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 253 ἐδ. 2 προβλέπει περίπτωσιν τινα, καθ' ἣν δύναται καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοιούτων βουλευμάτων νὰ καταδιωχθῇ ἐκ νέου ὁ κατηγορηθεὶς, ἥγουν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ κατ' αὐτοῦ ὑπάρξασα, ἀλλὰ μὴ ἱκανὴ κριθεῖσα ὑπόψια, ἐνισχυθῇ διὰ νέων ἀποδείξεων μὴ προϋποβληθέντων εἰς τὴν δοκιμασίαν τοῦ δικαστηρίου. Ἀσχολούμενοι εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἰσχύος τῶν βουλευμάτων, ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα, πότε ἐπέρχεται ἡ τοιαύτη περίπτωσις, καὶ ποῖα ἀποτελέσματα παράγει.

859. Τὸ συμβούλιον παύει, ὡς εἶδομεν (ἀριθ. 790), πρὸς καιρὸν τὴν κατηγορίαν, ὅταν ἐξάγωνται μὲν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνδείξεις, δὲν ᾔναι ὁμῶς ἀρκυῦσαι πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας κατ' αὐτοῦ. Ἦδη, πρὸς νέαν καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου τὸ ἄρθρ. 253 ἐδ. 2 ἀπαιτεῖ νὰ παρουσιασθῶσι νέαι ἀποδείξεις, μὴ προϋποβληθεῖσαι εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου, καὶ ἐνισχύουσιν τὰς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου προκυψάσας ἐνδείξεις. Καὶ νέαι μὲν θεωροῦνται αἱ ἀποδείξεις, αἵτινες δὲν εἶχον ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου, διότι τὰς ὑποβληθείσας ὑποτίθεται, ὅτι ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν του τὸ συμβούλιον, ὡς ὠφείλει, εἴτε ἀναφέρονται αὐταὶ εἰς τὰς σκέψεις τοῦ

συμβουλίου, εἴτε οὐ. Πότε δὲ αἱ τοιαῦται ἀποδείξεις ἐνισχύουσι τὰς προγενεστεράς ἐνδείξεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, ἀνατίθεται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμβουλίου.

860. Ἄλλ' αἱ νέαι αὗται ἀποδείξεις ἀναγκαίως θὰ προκύψωσιν ἐκ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ὧν δύναται νὰ γείνη χρῆσις κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, καὶ θὰ συλλεχθῶσι διὰ τινος τῶν ἀνακριτικῶν πράξεων. Τίς ὁμως ὁ ἐνεργήσων τὰς πράξεις ταύτας, καὶ πότε δύναται νὰ προβῇ νομίμως εἰς ἐνέργειαν τῶν;

Ἡδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι παυσάσης πρὸς καιρὸν τῆς καταδίωξεως διὰ τοῦ βουλευματος, καὶ ἀναγκαίως οὕσης τῆς ἀδείας τοῦ συμβουλίου, ἵνα ἐξακολουθήσῃ αὕτη, ἔπεται, ὅτι πρὸ τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας ταύτης οὐδεμία ἀνακριτικὴ πράξις δύναται νομίμως νὰ ἐνεργηθῇ, οὐδ' ἐνεργηθεῖσα τυχόν δύναται νὰ διακόψῃ τὴν παραγραφὴν, καὶ τοιαύτην γνώμην ἐκφράζει ὁ Παπαχρήστου (Θέμιδ. τόμ. 9 σελ. 310). Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην ὁ εἰσαγγελεὺς, πληροφορούμενος περὶ τῆς ὑπάρξεως νέων ἀποδείξεων, ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον τὰς πληροφορίες του, καὶ νὰ ζητήσῃ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τὴν νέαν ἐπανάληψιν τῆς καταδίωξεως, μεθ' ἣν νὰ προβῇ διὰ τοῦ ἀνακριτοῦ εἰς συλλογὴν τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀποδείξεων.

Φρονοῦμεν ὁμως, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 253 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. ὁ εἰσαγγελεὺς ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ προτοῦ τὰς νέας ἀποδείξεις εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ νὰ περιμένῃ μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ αὐτὸ, ἂν ἐπιτρέπηται περαιτέρω καταδίωξις. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι οὐχὶ ἀπλῶς τὰς πληροφορίας του περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν νέων ἀποδείξεων θὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον ὁ εἰσαγγελεὺς, ἀλλ' αὐτὰς ταύτας τὰς νέας ἀποδείξεις, καὶ ἐπομένως, ὅτι δύνανται νομίμως νὰ συλλεχθῶσιν αὗται, πρὶν ἢ ἐπιτραπῇ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου ἡ περαιτέρω καταδίωξις. Τὸ ἐξαχθόμενον τοῦτο ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι τότε μόνον δύναται τὸ συμβούλιον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν περαιτέρω καταδίωξιν, ὅταν ἐνισχύωνται αἱ προγενέστεραι κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείξεις διὰ τῶν νέων ἀποδείξεων· πῶς ὁμως δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τὸ συμβούλιον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἂν δὲν ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτὰς ταύτας τὰς ἀποδείξεις; πῶς δύναται νὰ στηριχθῇ εἰς ἀπλᾶς πληροφορίες περὶ τῆς ὑπάρξεως μαρτύρων, φέρ' εἰπεῖν, αὐτοπτῶν τοῦ ἀδικήματος, αἵτινες δύνανται νὰ ὦσιν ὅλως

ἐσφαλμέναι; Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθη καὶ ἡ 12 : 57 ἀπόφασις, καὶ ἐπομένως ἐθεώρησεν ὡς διακοπτούσας τὴν παραγραφὴν καὶ τὰς πρὸς συλλογὴν τῶν νέων ἀποδείξεων ἀνακριτικὰς πράξεις, τὰς γενομένας πρὶν ἢ ἐπιτραπῇ ἢ περαιτέρω καταδίωξις. Τὴν γνώμην ταύτην παραδέχονται καὶ ἐν Γαλλίᾳ οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων καὶ ἡ νομολογία (Helie n° 1312 2884) (Dallosz n° 1169).

861. Τίς δὲ ὁ ἐνεργήσων τὰς πρὸς συλλογὴν τῶν νέων ἐνδείξεων ἀνακριτικὰς πράξεις, ὁ εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ ἀνακριτὴς; Φρονοῦμεν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀνάκρισις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς συνέχεια τῆς προηγουμένης, καὶ ἐπομένως ἐπιληφθέντων ταύτης τῶν συμβουλίων, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ἐνδείξεων θὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως, ἡγουν, ὅτι κυρία περὶ αὐτῆς ἀνάκρισις θὰ ἐνεργηθῇ καὶ οὐχὶ προεισαγωγικὴ (ιδεὶ ἄνω ἀριθ. 784).

Ἄλλ' ὁ συλλέγων τὰς νέας ἐνδείξεις ἀνακριτὴς εἰς οὐδὲν δύναται νὰ προβῇ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου μέτρον. Τὴν ἐναντίαν περὶ τοῦτου διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 248 instr. crim. καθ' ἣν καὶ νὰ φυλακίσῃ δύναται ὁ ἀνακριτὴς τὸν κατηγορούμενον, δὲν περιέχει ὁ ἡμέτερος νόμος· τοῦναντίον τὸ ἄρθρ. 253 ἐδ. 3 Ποιν. Δικ. διατάσσει, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς, ὑποβάλλων τὰς συλλεχθείσας νέας ἀποδείξεις εἰς τὸ συμβούλιον, ὀφείλει νὰ περιμένῃ μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ αὐτό, ἂν ἐπιτρέπηται ἡ περαιτέρω καταδίωξις, ὑποδεικνύει, ὅτι· διέκρινεν ὁ νόμος μεταξὺ ἀνακρίσεως καὶ καταδίωξεως, καὶ ὅτι μόνον τὴν κυρίως ἀνάκρισιν, ἥτοι τὴν συλλογὴν τῶν νέων ἀποδείξεων ἐπέτρεψε καὶ ἄνευ ἀδείας τοῦ συμβουλίου, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν καταδίωξιν, ἡγουν τὴν λῆψιν μέτρων κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ κατηγορουμένου (ιδεὶ ἀριθ. 225).

862. Ἐνώπιον δὲ τίνος συμβουλίου θὰ ὑποβληθῶσιν αἱ νέαι αὗται ἐνδείξεις; Ὅταν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως μόνον τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀπερράσεν, εἶναι φανερόν, ὅτι αἱ νέαι ἐνδείξεις θὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸ ἐκδόν τὸ βούλευμα, δι' οὗ ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, συμβούλιον. Εἶναι δὲ ἀδιόφορον, ἂν ἐξέλειψεν ὁ λόγος τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ συμβουλίου τούτου, διότι ἀρμοδίως πρότερον ἐπιληφθέν, ἐξακολουθεῖ ὡς ἀρμοδὸν καὶ πρὸς ἐκτίμησιν τῶν νέων ἀποδείξεων, αἵτινες ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῆς προηγουμένης ἀνακρίσεως (Dallosz n° 1174, 1175) (Helie n° 2885).

Ἄλλ' ὅταν τῆς ὑποθέσεως ἐπιλήρῃ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐρετῶν, καὶ ἡ ἐξέδοτο τὸ τοιοῦτον βούλευμα, ἡ ἐπεκύρωσε τὸ ὑπὸ τοῦ συμβου-

λίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκδοθῆν, εἰς ποῖον συμβούλιον θὰ ὑποβληθῶσιν αἱ νέαι ἐνδείξεις; Ἀναντιρρόητως εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, διότι ἀπεξεδύθη πλέον τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ἐπιληφθέντος τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν, καὶ εἰς τὸ συμβούλιον τοῦτο διακρίνεται ἐκκρεμῆς ἡ ὑπόθεσις, καὶ διότι ἡ ἐκτίμησις τῶν νέων ἐνδείξεων εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν τῶν προηγουμένων, ὥς ἐθεώρησε τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν μὴ ἀποχρώσας, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀνατεθῇ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, διότι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπικρίνῃ κατώτερον δικαστήριον τὰς πράξεις τοῦ ἡνωτέρου δικαστηρίου (Helie n° 2881) (Dalloz n° 1172, 1173). Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων καὶ τὸν συλλέγοντα τὰς νέας ἀποδείξεις ἀνακριτὴν προσδιορίζει ἐν Γαλλίᾳ ὁ πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν κατ' αἴτησιν τοῦ παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέως. Παρ' ἡμῖν ὅμως, σιωπῶντος τοῦ νόμου, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελεὺς θὰ παραγγείλῃ τῷ ἀρχικῷ ἀνακριτῇ τῆς ὑποθέσεως νὰ συλλέξῃ τὰς νέας ἀποδείξεις, μετὰ δὲ τὴν συλλογὴν ταύτην, εἰ μὲν μόνον τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἀπεφάνθη ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, εἰς τοῦτο θὰ ὑποβάλῃ τὰς νέας ἐνδείξεις, εἰ δὲ ἐπελήρθη αὐτῆς καὶ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, θὰ διαβιβάσῃ τὰς νέας ἀποδείξεις εἰς τὸν παρ' Ἐφέταις εἰσαγγελέα, ἵνα τὰς ὑποβάλῃ εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν. Ἴνα θεωρηθῇ δὲ ὡς ἐπιληφθέν τῆς ὑποθέσεως τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, πρέπει ν' ἀπεφασισεν ὡς πρὸς τὸν κατηγορούμενον, καθ' οὗ ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἢ καταδίωξις, δὲν ἀρκεῖ, ὅτι ἀπεφάσισεν ὡς πρὸς ἕτερον κατηγορούμενον (Dalloz n° 1174).

863. Τὸ συμβούλιον, εἰς ὃ ὑποβληθήσεται ἡ ὑπόθεσις, ἂν ἀνεύρῃ, ὅτι πράγματι προέκυψαν νέαι ἐνδείξεις μὴ προϋποβληθεῖσαι εἰς τὴν ἐκτίμησιν αὐτοῦ, καὶ ὅτι αὗται ἐνυσχύουσι τὰς ἐνδείξεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἢ καταδίωξις, θὰ ἐπιτρέψῃ περαιτέρω τοιαύτην ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ τὴν ἀρνηθῇ. Ὅφειλε δὲ νὰ ἐξετάσῃ κατ' οὐσίαν, ἂν προέκυψαν νέαι ἐνδείξεις, καὶ ἂν ἐναντία ἢ πρὸς τὰς τοῦ εἰσαγγελέως (ἀπ. 139 : 73).

Ἐπιτραπείσης τῆς περαιτέρω καταδίωξεως, τὸ παῦον αὐτὴν πρὸς καιρὸν βούλευμα ἀπόλλυσι πᾶσαν ἰσχύν, καὶ ἡ δικογραφία ἐπιστρέφεται εἰς τὸν ἀνακριτὴν τῆς ὑποθέσεως, ὅστις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνακτᾷ πλήρῃ τὰ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως δικαιώματά του. Ἄν τὴν ἄδειαν

τῆς περαιτέρω καταδιώξεως χορηγήσῃ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, δύναται νὰ διορίσῃ καὶ ἕτερον πρὸς περαιτέρω διεξαγωγὴν τῆς ἀνακρίσεως (ιδεῖ ἄνω ἀριθ. 840).

Περαιωθείσης τῆς ἀνακρίσεως, ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ συμβούλιον, ὅπερ ἐχορήγησε τὴν ἄδειαν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως. Ὅλοι οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἐθεωρήσαμεν τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν ἀρμόδιον νὰ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως, ὡς αἰεὶ τὸ συμβούλιον τοῦτο ἐξέδοτο τὸ παῦον πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βούλευμα, ἢ ἐπεκύρωσε τὸ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκδοθὲν, ἐφαρμόζονται πληρῆστα, προκειμένου περὶ τῆς ὀριστικῆς ἐκτιμήσεως τοῦ συνόλου τῆς ὑποθέσεως (Daloz n° 1172, 1173).

864. Τὸ ἐξῆς τελευταῖον ζήτημα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐνταῦθα. Δύναται ὁ κατηγορούμενος, καθ' οὗ ἔπαυσε πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις, ν' ἀνέυρῃ νέας ἀποδείξεις ἀποδεικνυσάσας τὴν ἀθωότητά του, καὶ νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως τὴν συλλογὴν καὶ εἰς τὸ συμβούλιον ὑποβολὴν αὐτῶν, ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ ν' ἀποφανθῇ τοῦτο, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνῃ καταδίωξις ἐναντίον του; Τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν ἔλυσε καταφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ φρονοῦμεν ὀρθῶς, διότι τὸ παῦον πρὸς καιρὸν τὴν καταδίωξιν βούλευμα ἀποτελεῖ μέσσην τινὰ κατάστασιν μεταξύ ἀθώωσης καὶ παραπομπῆς, ὅθεν ἐπιτρέψαντος τοῦ νόμου εἰς τὴν κατηγοροῦσαν ἀρχὴν νὰ προσβάλῃ τὴν κατάστασιν ταύτην, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν παραπομπήν, εἶναι λογικὸν καὶ δίκαιον, καὶ περ σιωπῶντος τοῦ νόμου, νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὸν κατηγορούμενον ὅμοιον δικαίωμα νὰ προσβάλῃ τὴν κατάστασιν ἐκείνην, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν πλήρη ἀθώωσιν. Τὸ σύνολον τῶν διατάξεων τῆς Πρωτ. Διοικητικῆς ἀρχῆς ἀείχασεν εὐρείαν εἰς τοὺς κατηγορού-

κατηγορουμένου, καθ' οὗ ἔπαυσεν πρὸς καιρὸν ἡ καταδίωξις (ἀπ. 90 : 76). Προκληθεὶς δὲ νὰ ἀποφανθῇ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ζητήματος δι' αἰτήσεως ἀνακρίσεως τοῦ παρὰ τῷ Ἀρ. Πάγῳ εἰσαγγελέως ὑπὲρ τοῦ νόμου, ὅτε μὲν παρεδέχθη, ὅτι μόνος ὁ εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπανάληψιν τῆς καταδίωξεως δυνάμει νέων ἐνδείξεων, καὶ ἀνῆρ-
ρεσεν ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀντίθετον βούλευμα (ἀπ. 147 : 72), ὅτε δὲ ἐν ὁλομείλῃ δικάσας παρεδέχθη, ὅτι ὁρθῶς ἐπετράπη νέα καταδίωξις συνεπεῖχαι αἰτήσεως τοῦ κατηγορουμένου ὑποβαλόντος νέας ἐνδείξεις, καὶ ἀπέρριψε τὴν ὑπὲρ τοῦ νόμου ἀναίρεσιν (ἀπ. 103 : 93).

865. Ἐρχόμεθα τέλος εἰς τὰ παραπεμπτικὰ βουλεύματα. Εἵπομεν ἐν ἀριθ. 254, ὅτι ἡ ἐννοια τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλεύματος εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ προσαχθῇ ἡ κατὰ ὠρισμένου προσώπου κατηγορία εἰς ὠρισμένον δικαστήριον, καὶ ὅτι οὔτε ν' ἀνακληθῇ ἡ παραπομπή εἶναι δυνατόν, οὔτε νὰ εἰσαχθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς ἄλλο δικαστήριον διὰ νέας παραπομπῆς, ἢ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως, διότι ἤθελε παρβιασθῇ οὕτω τὸ διὰ τοῦ βουλεύματος δεδικασμένον. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν νέαι ἀποδείξεις κατέστησαν βαρύτερον τὸ ἐν τῇ παραπομπῇ ἀδίκημα, ὡς φέρ' εἰπεῖν, τὸ πλημμέλημα κακούργημα· δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον τὸ πλημμελεῖσι· δίκειον, πρέπει ὅμως παντοτε νὰ εἰσαχθῇ εἰς αὐτό ἡ ὑπόθεσις (Dalloz chose jugée n° 414 ἐπομ. Suppl. n° 265 ἐπ.).

Ἄλλ' ἕκαστον παραπεμπτικὸν βούλευμα δύναται ν' ἀναλυθῇ εἰς εἰς τὰς ἐξῆς πέντε εἴτε ρητὰς εἴτε σιωπηρὰς ἀποφάσεις.

α') Ὅτι ὁρθῶς ἐγένετο ἡ παραπομπή καὶ συνεπεῖχαι ἐγκύρου ἀνακρίσεως.

β') Ὅτι πρέκυψεν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως τὰ ἐν τῇ παραπομπῇ γεγονότα.

γ') Ὅτι τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ ἐν τῇ παραπομπῇ ἀδίκημα.

δ') Ὅτι δὲν ὑπάρχει περίπτωσις τις ἀναστολῆς ἢ λόγος τις ἀποσβέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς· καὶ

ε') Ὅτι ἀρμόδιον δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν τοῦ ἀδικήματος εἶναι ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ παραπομπή.

Εἶναι ὡς πρὸς τὰ διάφορα ταῦτα ἀντικείμενα ὑποχρεωτικὸν τὸ βούλευμα ὡς πρὸς τὸ δικάσον δικαστήριον, ἢ δύναται τοῦτο νὰ ἐξετάσῃ ἐλευθέρως ἐκ νέου ταῦτα, καὶ ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι ἐγκρίνη;

866. Ἐν Γαλλίᾳ οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων καὶ ἡ νομολογία,

προκειμένου περί τῶν ὑπὸ στοιχ. α, δ καὶ ε ἀντικειμένων, θεωροῦσι πολλάκις ὑποχρεωτικὰ εἰς τὴν περαιτέρω ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως τὰ ὑπὸ τῶν βουλευμάτων ἀποφασισθέντα, καὶ προβαίνουν σιν ὡς πρὸς τοῦτο εἰς διακρίσεις, περὶ ὧν πολλὰ ὑπάρχουσιν ἀμυδρότητες (Dalloz αὐτ. 417 ἐπομ.). Ἀλλ' ὁ Griolet ὑπεστήριξε τὸ ἐξῆς ἀκριβέστατον καὶ ἀπλούστατον σύστημα.

Ἡ δικαιοδοσία τῶν συμβουλίων συνεστήθη, κατὰ τὸν Griolet, οὐχὶ πρὸς περιορισμὸν τῆς δικαιοδοσίας τῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς μὴ εἰσαγωγῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐπιπολαίων καὶ ἀνυποστάτων κατηγοριῶν. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου τὰ συμβούλια ἐξετάζουσιν, ἂν παραδεκτὴ ᾖ ἡ κατηγορία, καὶ ἂν προκύπτωσιν ἐνδείξεις, ὑπαρχόντων δὲ τούτων, παραπέμπουσι τὸν κατηγορούμενον εἰς τὰ δικαστήρια. Ἡ ἐξουσία τῶν δὲν ἐκτείνεται περαιτέρω πᾶσι ἅμα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς παραπομπῆς εἰσαχθῆ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ δικαστήριον. Τότε ἀρχίζει νέα δίκη, ἢ μᾶλλον ἡ ἀληθὴς δίκη, ὃ δὲ ἐπιληρθεὶς ταύτης δικαστὴς δύναται νὰ δικάσῃ αὐτὴν ὁλόκληρον μὲ πλῆρη ἐλευθερίαν.

Ἐνεκα τῆς δευτερευούσης ταύτης ἀποστολῆς τῶν συμβουλίων, ἐθεωρήθησαν ἀνωρελεῖς ὡς πρὸς αὐτὰ αἱ ἐγγυήσεις τῆς δημοσιότητος τῆς συζητήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ὑπερασπίσεως, αἵτινες ἐθεωρήθησαν ἀναπόφευκτοι, προκειμένου περί τῶν δικαστηρίων. Ἄν τὰ συμβούλια ἠδύναντο νὰ λύσωσιν ὀριστικῶς κατὰ τοῦ κατηγορουμένου σπουδαιότατα ζητήματα τῆς ὑποθέσεως, οἷα τὰ περὶ ἀποθέσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, τὰ περὶ ἀρμοδιότητος κτλ. ἡ ἔλλειψις τῶν ἀνωτέρω ἐγγυήσεων ἦθελεν εἶσθαι ὅλως ἀδικαιολόγητος.

Συμπεραίνει δὲ ἐντεῦθεν ὁ Griolet, ὅτι ἡ δικαιοδοσία τῶν συμβουλίων καὶ ἡ δικαιοδοσία τῶν δικαστηρίων εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων, καὶ ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἀποφασίζει κυριαρχικῶς ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ μόνον σχετικῶς πρὸς τὴν παραπομπήν, ἣν διατάσσει, ἡ δὲ δευτέρα ἀποφασίζει ἐπίσης ἐλευθέρως περὶ τῶν αὐτῶν ζητημάτων σχετικῶς πρὸς τὴν ἀπόφασιν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ πλήρη, κατὰ τὸν Griolet, ἀνεξαρτησία τῶν δύο δικαιοδοσιῶν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀμειβάων αὐτῶν καθηκόντων (Dalloz Suppl. n° 267).

Τὸ σύστημα τοῦτο θεωροῦμεν ὀρθότατον καὶ πληρέστατον ἐφαρμοστέον παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς ἐλλείπουσι καὶ οἱ πλείστοι τῶν λόγων, ἔνεκα

τῶν ὁποίων παραδέχονται ἐν Γαλλίᾳ πολλάκις τὸ ὑποχρεωτικὸν τῶν διὰ τῶν βουλευμάτων ἀποφασισθέντων. Ἄς ἐφαρμόσωμεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω πέντε ἀντικειμένων, περὶ ὧν ἀποφασίζουσι τὰ βουλευματα τῶν συμβουλίων.

867. Καὶ πρῶτον, δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσι τὸ ἔγκυρον τῆς ἐνεργηθείσης ἀνακρίσεως, καὶ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐκδοθέντος βουλεύματος τῆς παραπομπῆς; Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Griolet οὐχὶ βεβαίως, διότι τῶν συμβουλίων ἔργον εἶναι νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν ἐγκύρως ἐγένετο ἡ ἀνὰκρισις, καὶ ἂν ὑπάρχῃ νόμιμος περίπτωσις παραπομπῆς, πᾶσα δὲ τυχὸν περὶ τούτου ἑλλείψις τῶν βουλευμάτων ἔπρεπε νὰ προταθῇ διὰ τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων· μὴ γενομένου τούτου, καὶ καταστάντος ὅπως δῆποτε τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος τελεσιδικίου, ἡ ὑπόθεσις νομίμως εἰσάγεται εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τοῦτο δύναται μὲν νὰ δικάσῃ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ὑποθέσεως ἐλευθέρως, καὶ ἐναντίον τῶν διὰ τοῦ βουλεύματος ἀποφασισθέντων, δὲν δύναται ὁμως ν' ἀκυρώσῃ τὴν παραπομπὴν ὡς ἐσφαλμένως γενομένην, καὶ ν' ἀπεκδυθῇ τῆς ὑποθέσεως. Μόνον ὡσάκις ἀνακριτικὴ τις πράξις πρόκειται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, ὡς ὅταν ἀκυρὸς τις ἐνορκος ἐξετάσις μάρτυρος πρόκηται· νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον ἀποδείξεως, τὸ δικαστήριον, ὡς ὑπόχρεον νὰ ἐξετάσῃ τὸ παραδεκτὸν ὅλων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, δύναται ν' ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως περὶ τοῦ ἐγκύρου ἢ μὴ αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ἀποφάσεως, ὡς τὸ συμβουλιον ἀπεφάσισε τυχὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς παραπομπῆς.

Οἱ λοιποὶ συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία ἐν Γαλλίᾳ ἀρνοῦνται μὲν εἰς τὰ δικαστήρια τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως τῆς παραπομπῆς, ὡσάκις αὕτη διετάχθῃ διὰ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφρετῶν, ἀναγνωρίζουσι δὲ δικαίωμα τοιοῦτον, ὡσάκις διετάχθῃ διὰ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν. Στηρίζονται δὲ εἰς τὸν λόγον, ὅτι αἱ ἐλλείψεις τῶν πρώτων βουλευμάτων δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἀναίρεσεως, ἐν ᾧ κατὰ τῶν δευτέρων οὐδ' ἀνακοπὴν δύναται ν' ἀπευθύνῃ ὁ κατηγορούμενος, ὅθεν ἐπιφυλάττουσιν αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλῃ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος δικαστηρίου. Ἄλλ' ὁ Griolet ἀποκρούει ἐπιτυχῶς τὸν λόγον τοῦτον διὰ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι οὔτε ἐκ τοῦ συγχωρητοῦ τῆς ἀναίρεσεως δύναται τις νὰ ἐξαναγγῇ ἀποκλεισμὸν τῆς προτάσεως τῶν ἐλλείψεων εἰς τὸ ἀκοα-

τῆριον, διότι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπετράπη ἡ ἀναίρεσις πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἀποφυγῆς τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως, οὔτε ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἐνδίκων μέσων νὰ συμπεράνῃ, ὅτι δύνανται νὰ προταθῶσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἐλλείψεις τῆς παραπομπῆς, διότι ἐνδεχόμενον νὰ ἐσκόπει ὁ νόμος ν' ἀπαγορεύσῃ πᾶσαν ἐξέτασιν αὐτῶν, ὡς δυναμένου τοῦ εἰσαγγελέως νὰ εἰσαγάγῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον καὶ δι' ἀπ' αὐθείας κλήσεως (1).

Παρ' ἡμῖν ὁ λόγος τῆς διακρίσεως μεταξύ βουλευμάτων Ἐφετῶν καὶ βουλευμάτων πλημμελειοδικῶν δὲν ὑπάρχει, διότι κατὰ τῶν δευτέρων ἐπιτρέπεται οὐ μόνον ἀνακοπὴ, ἀλλὰ καὶ ἀναίρεσις (ἄρθρ. 260, 263 Ποιν. Δικ.). ἐπομένως ὀφείλομεν εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς περιπτώσεις νὰ παραδεχθῶμεν, ἢ ὅτι τὰ δικαστήρια δύνανται, ἢ ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐξετάσωσι τὸ νόμιμον τῆς παραπομπῆς. Εἴπομεν καὶ ἄνωτέρω, ὅτι τὸ σύστημα τοῦ Griolet θεωροῦμεν ὀρθόν, ὡς ἀπορρέον λογικῶς ἐκ τῆς ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς φύσεως ἐκατέρας τῶν διαδικασιῶν, καὶ ἐπομένως παραδεχόμεθα, ὅτι οὐδέποτε δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν ἐγκύρως διεξήχθη ἡ ἀνάκρισις, καὶ ἂν ὀρθῶς ἐγένετο ἡ παραπομπή. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι, ἂν εἰς ἀταξίαν τινὰ τῆς προδικασίας ἐν γένει στηρίζῃ ὁ κατηγορούμενος ἐνστάσιν τινα ἀπαράδεκτου τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἀποσθέσεως αὐτῆς, δύνανται τὸ δικαστήριον, ὡς δυνάμενον ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοιούτων ἐνστάσεων, νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἀληθῶς ἔλαβε χώραν ἡ ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἐνστάσις ἀταξία ἢ ἀκυρότης. Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν, ὡς εἶδομεν, ὁ Griolet, προκειμένου περὶ ἀκύρου ἀποδείξεως. Ἡ αὐτὴ γνώμη ἐφαρμόζεται προφανῶς, ὡς ἴσως ἡ ἐνστάσις τῆς ἐλλείψεως ἐγκλήσεως, ἢ τῆς παραγραφῆς στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἀκύρου ἀνακριτικῆς τινος πράξεως. Ἡ αὐτὴ γνώμη πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ, προκειμένου περὶ τοῦ δεδिकाσμένου· π. χ. προτείναντος τοῦ κατηγορουμένου ἐνστάσιν δεδिकाσμένου, στηριζομένην εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡθωώθη διὰ βουλευματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ ὅτι ἄνευ δικαιώματος ἐγένετο κατὰ τοῦ βουλευματος τούτου ἀνακοπὴ ὑπὸ τινος ὡς δῆθεν πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἢν ἀνεξετάστως παραδέχθῃ τὸ συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν, καὶ παρέπεμψε, δύνανται τὸ δικαστήριον νὰ ἐξε-

(1) Εἶδομεν ἐν ἀριθ. 796, ὅτι τὰ συμβούλια τῶν πλημμελειοδικῶν δὲν δύνανται ἐν Γαλλίᾳ νὰ παραπέμψωσιν εἰς τὰ κακούργιοδικεῖα.

τάση τὸ βᾶσιμον τοῦ τελευταίου ἰσχυρισμοῦ, χωρὶς νὰ ἐμποδίζηται ὑπὸ τοῦ βουλευμάτος τῶν Ἐφετῶν. Τοσοῦτο δὲ μᾶλλον θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην ταύτην, καθ' ὅσον ἡ νομολογία δὲν θεωρεῖ τὸ περὶ οὐ πρόκειται παράχρονον τοῦ κατηγορουμένου ὡς ἀποτελοῦν λόγον ἀναιρέσεως κατὰ τοῦ βουλευμάτος (ἀπ. 100 : 64, 2 : 67, 56 : 77, 137 : 84, 39 : 87), ἔνεκα δὲ τούτου ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχει ἄλλον τινὰ νόμιμον τρόπον προτάσεως τῆς περὶ δεδικασμένου ἐνστάσεώς του. Ἐν τούτοις τὸ ἐναντίον ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρ. Πάγος, προκειμένου περὶ ἐλλείψεως ἐγκλήσεως, σκεφθεὶς, ὅτι ἀποτελεῖ δεδικασμένον τὸ παραδεχόμενον τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν (ἀπ. 82 : 51).

868. Δύνανται, δεύτερον, τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσιν, ἂν προκύπτωσιν ἐκ τῆς συζητήσεως τὰ γεγονότα, τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ βουλευμάτι ὡς ἐξαγόμενα ἐκ τῆς ἀνακρίσεως; Οὐδεμία οὐδέποτε περὶ τούτου ὑπεβλήθη ἀμφιβολία· τὰ συμβούλια περιορίζονται νὰ ἐξετάσωσιν ἀπλῶς ἂν προκύπτωσιν ἐνδείξεις, ἂν ὑπάρχωσι πιθανότητες περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν γεγονότων, εἰς τὰ δικαστήρια δ' ἀπόκειται νὰ ἐξετάσωσιν ὁριστικῶς, ἂν τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποδεικνύωνται. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν τὸ ὑπὸ τοῦ βουλευμάτος ἀναφερόμενον γεγονός ᾖ ἢναι ἀναγκαία προϋπόθεσις τῆς καταδιώξεως, ὡς π.χ. ἡ ιδιότης τοῦ ἐμπόρου προκειμένου περὶ χρεωκοπίας· καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀρνηθῇ τὴν ιδιότητα τοῦ ἐμπόρου.

Δύνανται μάλιστα τὰ δικαστήρια, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶδομεν (ἀριθ. 264 ἐπομ.), νὰ παραδεχθῶσιν ὡς ἐξαγόμενα ἐκ τῆς συζητήσεως καὶ νέα γεγονότα, μὴ ἀναφερόμενα ἐν τῷ βουλευμάτι, ὅταν ταῦτα ἀποτελῶσι παρεπομένους περιπτώσεις τοῦ κυρίου ἀδικήματος. Ἀλλὰ δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ παραδεχθῶσιν ὡς προκύπτοντα ἐκ τῆς συζητήσεως τοιαῦτα γεγονότα, ὅταν τὸ βούλευμα ἔλαβε ταῦτα ὑπ' ὄψιν, καὶ τ' ἀπερρίψεν ὡς ἀνυπόστατα; Ὁ Helie (n° 3299) φρονεῖ, ὅτι, ἂν τὸ βούλευμα ἀπερρίψῃ τὰ ἐπιβαρυντικὰ γεγονότα, θεωρήσαν αὐτὰ ὡς μὴ ἐξαγόμενα ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, δύνανται πάντοτε τὰ δικαστήρια νὰ τὰ παραδεχθῶσιν, ἂν προκύψωσιν ἐκ τῆς συζητήσεως, διότι αἱ περὶ τῶν γεγονότων σκέψεις καὶ ἀπορίσεις τῶν συμβουλίων δὲν δεσμεύουσι τὰ δικαστήρια. Ἄν ὁμως τὸ βούλευμα ἀπερρίψῃ τὰ ἐπιβαρυντικὰ ἐκεῖνα γεγονότα διὰ νομικοὺς λόγους, ἤγουν ὡς μὴ ὄντα κατὰ τὸν νόμον ἐπιβαρυντικὰ, τότε, κατὰ τὸν Helie, δὲν δύνανται τὰ δι-

καστήρια νὰ τὰ παραδεχθῶσιν ὡς τοιαῦτα, ὡς π. χ. ὅταν τὸ βούλευμα ἀπεφάνθη, ὅτι τὸ ἐγγράφον δὲν εἶναι δημόσιον, δὲν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ τὸ παραδεχθῇ ὡς τοιοῦτον· ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ βουλευματος ἀποτελεῖ δεδικασμένον. Στηρίζεται δὲ ὁ Helie εἰς τὴν ἀπὸ 11 'Ιουνίου 1840 ἀπόφασιν τοῦ 'Ακυρωτικοῦ (Daloz αὐτ. Snppl n° 270 ἰδὲ καὶ Helie 3210 πρὸς τὸ τέλος).

Θέλομεν ἴδαι μετ' ὀλίγον, ὅτι ὁ Helie δὲν ἠκολούθησεν ἀκριβῶς τὴν γνώμην ταύτην, προκειμένου περὶ ἀρμοδιότητος πλημμελειοδικείου. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν, ὅτι ἡ διάκρισις, ἣν ὑποστηρίζει, εἰς οὐδένᾳ στηρίζεται νόμιμον λόγον, καὶ ὅτι τὸ σύστημα τῆς πλήρους τῶν δικαστηρίων ἀνεξαρτησίας εἶναι ἐν γένει ἐφαρμοστέον καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, ὥς τὸ βούλευμα ἀπερρίψε.

869. Τρίτον· ὅσα περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν γεγονότων ἐξεθέσαμεν ἐφαρμόζονται πληρέστατα καὶ εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτῶν. Τὰ δικαστήρια ἔχουσι πλήρη ἐλευθερίαν νὰ χαρακτηρίσωσιν ἄλλως τὰ ἐν τῷ βουλευματι γεγονότα, καὶ ἂν οὐδόλως ἐτροποποιήθησαν ἐκ τῆς συζητήσεως, πολὺ μᾶλλον ὅταν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀπεδείχθησαν ἀνυπόστατά τινα ἐξ αὐτῶν, ἢ προέκυψαν ἕτερα ἐπιβαρυντικά ἢ ἐλαφρυντικά. Καὶ περὶ τούτων οὐδέποτε ἠγέρθη ἀμφισβήτησις, καὶ ἐπομένως ἐφαρμόζεται πληρέστατα τὸ σύστημα τῆς πλήρους τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν συμβουλίων ἀνεξαρτησίας (ἀπ. 51 : 59) (Daloz αὐτ. 426 Suppl. n° 271. Haus n° 1290).

870. Τέταρτον· δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ ἐξετάσωσι τὰς περὶ τοῦ ἀπαρδέκτου ἢ τῆς ἀποσθίσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐνστάσεις; Ἐν Γαλλίᾳ ἡ νομολογία καὶ οἱ συγγραφεῖς διακρίνουσι πρὸ πάντων, ἂν τὸ βούλευμα ἀπερρίψε τὰς περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεις, ἢ οὐδόλως ἀπερράσεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν παραδέχονται, ὅτι τὸ δικαστήριον δύναται ἐλευθέρως νὰ ἐξετάσῃ τὸ βᾶσιμον αὐτῶν. Ὁ Griolet ἀντικρούει τὴν διάκρισιν ταύτην διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι ἡ παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως ὑποδεικνύει σιωπηρὰν ἀπόρριψιν τῶν τοιοῦτων ἐνστάσεων, ἄλλως ἢ ὑπόθεσις δὲν ἤθελε παραπεμφθῇ, ὅθεν ἔπρεπε καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν νὰ ἐφαρμοσθῇ, ὅτι καὶ ἐπὶ ῥητῆς ἀπορρίψεως.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ῥητῆς ἀπορρίψεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεων ἡ νομολογία ἐν Γαλλίᾳ καὶ οἱ συγγραφεῖς διακρίνουσι μεταξὺ βουλευματικῶν πλημμελειοδικῶν, καὶ βουλευματικῶν ἐφετῶν, καὶ ἀπο-

δίδουσιν εἰς μόνα τὰ δεύτερα ἰσχὺν δεδικασμένου ἀπέναντι τῶν δικαστηρίων, διότι ταῦτα ὑπάγονται εἰς ἀναίρεσιν, ἐνῶ κατὰ τῶν πρώτων δὲν ἔχει δικαίωμα ἀνακοπῆς ὁ κατηγορούμενος. Τὸ ἐπιχείρημα ὁμως τοῦτο ἀντικρούει ὁ Griolet δι' οὓς ἐν ἀριθ. 867 ἐξεθέσαμεν λόγους, καὶ διότι ἀμφίβολον εἶναι καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἂν ἐπιτρέπηται ἀναίρεσις ἔνεκεν ἀπορρίψεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεων. Ὁ Helie (n° 3304) πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τῆς νομολογίας προσθέτει καὶ τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι, ὅπως τὰ παραδεχόμενα τὰς περὶ ὧν πρόκειται ἐνστάσεις βουλευμάτα ἀποτελοῦσι δεδικασμένον, οὕτω πρέπει νὰ ἀποτελῶσι τοιοῦτον καὶ τ' ἀπορρίπτοντα. Ἀλλ' ὁ Griolet ἀπαντᾷ, ὅτι καὶ τὰ βουλευμάτα τῶν πλημμελειοδικῶν εἶναι ὑποχρεωτικὰ παραδεχόμενα τοιαύτας ἐνστάσεις, διατὶ λοιπὸν δὲν θεωροῦσι καὶ ταῦτα ὑποχρεωτικὰ, ὅταν τὰς ἀπορρίπτωσι; Δὲν εἶναι λοιπὸν ὀρθὸς ὁ συλλογισμὸς, τὸ δὲ ὑποχρεωτικὸν τῶν πρώτων βουλευμάτων ἐξηγεῖται κατὰ τὸν Griolet ὡς ἐκ τῆς μὴ εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον (Dalloz Suppl. n° 277).

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω συντόμου ἐξετάσεως ἐξάγεται, φρονοῦμεν, ὅτι καὶ ἐν Γαλλίᾳ τὸ σύστημα τοῦ Griolet εἶναι τὸ μόνον ὀρθόν. Παρ' ἡμῖν ὁμως, παρ' οἷς πᾶς λόγος διακρίσεως μεταξὺ βουλευμάτων πλημμελειοδικῶν καὶ Ἐφετῶν ἐκλείπει, ὡς ἐκ τοῦ δυνατοῦ τῆς προσβολῆς ἀπάντων δι' ἀναίρεσεως (ἰδὲ ἀριθ. 867), ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τοῦ Griolet καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν συνηγορεῖ ἀκαταμαχῆτως ἡ περίπτωσις, ὅτι κατὰ τὴν σταθερὰν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Πάγου, ἐξαίρουμένης τῆς ἐνστάσεως τῆς παραγραφῆς (ἰδὲ ἄνω ἀριθ. 209), ἡ ἀπόρριψις τῶν λοιπῶν, περὶ ὧν πρόκειται, ἐνστάσεων δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναίρεσεως κατὰ βουλευμάτων, ὡς ἐν καιρῷ θέλομεν ἐκθέσει. Τὴν γνώμην ταύτην ἐφήρμοσεν ἐπὶ ἀμνηστείας ἡ ἀπόφασις 73 : 45.

871. Ἐξεταστέον πέμπτον, ἂν τὰ δικαστήρια ὑποχρεοῦνται νὰ παραδεχθῶσι τὰς περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν αποφάσεως τῶν βουλευμάτων. Διόφοροι δύνανται νὰ ᾔναι οἱ λόγοι, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἕκαστον δικαστήριον δύναται νὰ εἶναι ἀρμοδίον διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ

τικήν δικαιοδοσίαν· 2) ὅταν τὸ ἀδίκημα χαρακτηρίζεται ὡς πλημμέλημα⁽¹⁾ ἢ κακούργημα· 3) ὅταν ὡς πταῖσμα μὲν χαρακτηρίζεται τὸ ἀδίκημα, ἀλλ' ὑπάγεται εἰς τὴν ἑκτακτον δικαιοδοσίαν· 4) τέλος ὅταν τὸ ὡς πταῖσμα χαρακτηριζόμενον ἀδίκημα ἐξετελέσθῃ ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ πταίσματοδικείου. Δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας τὸ πταισματοδικεῖον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις διὰ βουλεύματος;

Ἐν Γαλλίᾳ καταφατικῶς λύουσι τὸ ζήτημα, εἴτε διὰ βουλεύματος τῶν πλημμελειοδικῶν (Helie n° 1905), εἴτε διὰ βουλεύματος τῶν Ἐφετῶν ἐγένετο ἡ παραπομπή (Helie n° 3295). Οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζονται, εἶναι, ὅτι κατ' ἀρχὴν ἕκαστος δικαστῆς ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ ἂν ᾖ ἀρμόδιος, διότι, πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἔχῃ δικαίωμα νὰ τὸ πράξῃ, καὶ ὅτι οὐ μόνον οὐδεὶς ὑπάρχει νόμος ἀποκρούων τὴν ἀρχὴν ταύτην εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑποστηρίζει αὐτὴν τὸ ἄρθρ. 160 instr. crim. καθ' ὃ, ἂν ἡ πράξις τιμωρῆται μὲ ποινὴν ἐπανορθωτικὴν ἢ καὶ βαρυτέραν, τὸ πταισματοδικεῖον παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Φρονοῦμεν ὅτι ἡ γενικὴ βάσις τοῦ συστήματος τοῦ Griotet δικαιολογεῖ ἐπιτυχέστερον τὴν ἀνωτέρω γνώμην, ἣν ὑποστηρίζει παρ' ἡμῖν, ἐκτὸς τοῦ ἄρθρ. 347 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ «ἐὰν παρεστάθῃ δεινότερα πράξις ὡς ἀπλοῦν πταῖσμα, τὸ δικαστήριον τῶν πταισματοδικῶν ἀποφαίνεται ἑαυτὸ ἀναρμόδιον, καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀρμόδιον παρὰ πρωτοδικαίᾳ εἰσαγγελέα», καὶ τὸ ὅποιον ἄρθρον εἰς μόνην τὴν ὑπ' ἀριθ. 2 περίπτωσιν τῆς ἀναρμοδιότητος ἐφαρμόζεται, ὑποστηρίζει, λέγομεν, καὶ τὸ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ τὸ ἀναρμόδιον τῶν δικαστηρίων ἀποφασίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ κατὰ πάσαν καταστάσιν τῆς δίκης, τὸ δὲ ἀναρμόδιον τοῦτο ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ πταισματοδικείου.

μὴ ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἑκτακτον δικαιοδοσίαν· καὶ 5) ὅταν τέλος δὲν εὑρίσκωνται ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ πλημμελειοδικείου, οὔτε ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, οὔτε ὁ τῆς κατοικίας, οὔτε ὁ τῆς διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, δὲν ὑπάρχει δὲ περίπτωσις τις συναιτιότητος ἢ συναφείας. Δύναται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον τὸ πλημμελειοδικεῖον, εἰς ὃ διὰ βουλεύματος παρεπέμθη ἢ ὑπόθεσις;

Τὰ περὶ τοῦ πταισματοδικείου ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἐφαρμόζουσιν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα, παραδεχόμενοι ἐν γενεῇ ὡς ἀξίωμα, ὅτι τὰ εἰς τὰ πταισματοδικεῖα καὶ πλημμελειοδικεῖα παραπέμποντα βουλεύματα εἶναι ἐνδεικτικά (indicatifs), καὶ οὐχὶ ἀπονεμητικά (attributifs) ἀρμοδιότητος (Helie n° 2905, 3295). Σημειωτέον δὲ, ὅτι, ἡ Γαλλ. Ποιν. Δικ. ἐν μὲν τῷ ἄρθρ. 193 διατάσσει, ὅτι, ἂν ἡ πρᾶξις ᾖ κακούργημα, τὸ πλημμελειοδικεῖον θὰ παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸν ἀρμόδιον ἀνακριτὴν, ἐν δὲ τοῖς ἄρθρ. 192 καὶ 213 διατάσσει, ὅτι, ἂν ἡ πρᾶξις ᾖ πταῖσμα, καὶ δὲν ζητηθῇ ἡ εἰς τὸ πταισματοδικεῖον παραπομπή, τὸ πλημμελειοδικεῖον θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως. Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει δὲν δύναται καὶ ἐν Γαλλίᾳ νὰ κηρυχθῇ τὸ πλημμελειοδικεῖον ἀναρμόδιον.

Ὅσα ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ περὶ πταισματοδικείου ἐξεθέσαμεν, ἐφαρμόζονται πληρέστερα παρ' ἡμῖν καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ἀναρμοδιότητος τῶν πλημμελειοδικείων, διότι γενικὴ εἶναι ἡ διὰ τῆς τοῦ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. ὑπάρχει δὲ παρ' ἡμῖν τὸ ἄρθρ. 373 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. καθ' ὃ, ἐὰν ἡ πρᾶξις φέρῃ σημεῖα κακούργηματος, τὸ πλημμελειοδικεῖον παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον τῶν κακούργιοδικῶν, ἐπομένως εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας τὸ πλημμελειοδικεῖον οὐδόλως δεσμευόμενον ὑπὸ τοῦ βουλεύματος, δύναται καὶ ὀρεῖται νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον. Ἀμφιβολίαι τινὲς ἠδύναντο νὰ ἐγερθῶσιν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 4 περίπτωσιν, καθ' ἣν εἰς τὸ πλημμελειοδικεῖον παρεπέμθη ἀπλοῦν πταῖσμα, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 373 Ποιν. Δικ. εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ πλημμελειοδικείου ὑπάγονται ὅλα τὰ κατ' ἡμέσον κλήσιν ἢ ἐκ παραπομπῆς εἰσαχθέντα εἰς δίκην πλημμελήματα καὶ πταίσματα, ἀλλὰ καὶ ταύτας δὲν θεωροῦμεν βασίμους, ὥς θὰ ἐκθέσωμεν πραγματευόμενοι ἰδίως περὶ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πλημμελειοδικείου.

873. Εἴπομεν ἀνωτέρω (ιδὲ ἀριθ. 868), ὅτι τὰ δικαστήρια δύναν-

ται νὰ παραδεχθῶσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀπορρίφθέντα διὰ τοῦ βουλευµατος ἐπιβαρυντικά γεγονότα, εἵποµεν δὲ εἰς τὸν προηγούμενον ἀριθµόν, ὅτι τὰ πληµμελειοδικεῖα ὀφείλουσι νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρµόδια, προκειµένου περὶ κακουργήματος. Ἐκ τούτων ἐπεται, ὅτι τὸ πληµμελειοδικεῖον πρέπει νὰ κηρυχθῇ ἀναρµόδιον, καὶ ὅταν ἡ πρᾶξις λαμβάνῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ κακουργήματος ἔνεκεν ἐπιβαρυντικοῦ γεγονότος, ὅπερ ἀπέρριψε μὲν τὸ βούλευµα, παρεδέχθη ὅµως τὸ δικαστήριον ὡς προκύπτον ἐκ τῆς συζητήσεως. Ἐν τούτοις παρεδέχθησαν ἐν Γαλλίᾳ, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ βούλευµα ἀποτελεῖ δεδικασµένον, καὶ τὸ πληµμελειοδικεῖον δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ ἀναρµόδιον (Dallos n° 859, 860, καὶ chose jugée n° 416, 417) (Helie n° 1309), τὴν δὲ γνώµην ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Κωστῆς (ἐκδ. α' σελ. 440 σημ. 7)· ἀλλ' ἅπαντες οἱ πρὸς ὑποστήριξιν τοιαύτης τινὸς γνώµης προτεινόμενοι λόγοι οὐδόλως φαίνονται πειστικοί, ἀποκρούονται δὲ καὶ ἐκ τῶν περὶ τοῦ συστήµατος τοῦ Griolet ἐκτεθέντων· φαίνεται µάλιστα, ὅτι ὁ Helie παρήτησε σιωπηρῶς τὴν γνώµην ταύτην, ἣν ἐν συντόμῳ ἐν τῷ σημειωθέντι· ἀριθμῷ ἐξέφρασε, διότι ἐν τῷ περὶ τῆς ἰσχύος τῶν βουλευµάτων κεφαλαίῳ, καὶ ἰδιαιτέρως ἐν τῷ περὶ τῶν ἐπιβαρυντικῶν γεγονότων ἀριθμῷ 3299, ρητῶς διδάσκει, ὅτι δύνανται τὰ δικαστήρια νὰ παραδεχθῶσι τὰ δι' ἑλλειψιν ἐνδείξεων ἀπορρίφθέντα ὑπὸ τοῦ βουλευµατος ἐπιβαρυντικά γεγονότα, καὶ ὅτι μόνον τὰ διὰ νομικοὺς λόγους ἀπορρίφθέντα δὲν δύναται νὰ παραδεχθῶσι (ἰδε ἄνω ἀριθ. 868).

874. Τὰ κακουργιοδικεῖα τέλος εἶναι ἀναρµόδια· 1) ὅταν τὸ ἄδικηµα ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν· 2) ὅταν δὲν εὐρίσκωνται ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ κακουργιοδικεῖου οὔτε ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἄδικήµατος, οὔτε ὁ τῆς κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ κατηγορουµένου· 3) ὅταν τὸ ἄδικηµα ᾖ πταίσµα ἢ πληµµέληµα μὴ ὑπαχθὲν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Δύνανται εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας νὰ κηρυχθῶσιν ἀναρµόδια τὰ κακουργιοδικεῖα; Ἐν Γαλλίᾳ ἡ νομολογία καὶ οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων λένουσι τὸ ζήτηµα ἀπορακτικῶς παραδεχόμενοι, ὅτι ἐν περιπτώσει παραπομπῆς εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα τὰ βουλεύµατα εἶναι ἀπονευµατικά (attributifs), καὶ οὐχὶ ἀπλῶς ἐνδεικτικὰ (indicatifs) ἀρµοδιότητος.

Τρία εἶναι κυρίως τὰ ἐπιχειρήµατα, ἐρ' ὧν ἡ νομολογία καὶ οἱ μετ' αὐτῆς συμφωνοῦντες συγγραφεῖς στηρίζονται· α') ὅτι διαγράφων ὁ

νόμος τὴν ἐνώπιον τῶν κακούργιοδικείων διαδικασίαν οὐδόλως πραγματεύεται περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς· τούναντίον τὸ ἄρθρ. 365 instr. crim. προβλέπον τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τῆς συζητήσεως ἢ πράξεις ἀποδεικνύεται μὴ οὕσα πλέον τῆς ἀρμοδιότητος τῶν κακούργιοδικείων, δίδει καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τοὺς συνέδρους τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλωσι τὴν νόμιμον ποινὴν· β') ὅτι τὰ εἰς τὸ κακούργιοδικεῖον παραπέμποντα βουλευματα δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἀναίρεσews ἔνεκεν ἀναρμοδιότητος, ἐπομένως ταῦτα ἀποτελοῦσι δεδικασμένον, καὶ ὅταν ἐγένετο ἀναίρεσις καὶ ἀπερρίφθη, καὶ ὅταν οὐδόλως ἐγένετο τοιαύτη· γ') ὅτι τὸ κακούργιοδικεῖον ἔχει κοινὴν καὶ γενικὴν δικαιοδοσίαν, καὶ ἐπομένως οὐδέποτε κηρύσσεται ἀναρμοδίον.

Ὁ Helie (n° 3296) παραδεχόμενος τὸ δεδικασμένον, ὅταν ἐγένετο κατὰ τοῦ βουλευματος τῆς παραπομπῆς ἀναίρεσις καὶ ἀπερρίφθη, καὶ ἀποκρούων αὐτό, ὅσκις οὐδόλως ἐγένετο ἀναίρεσις, ἀντικρούει τ' ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα, διότι τὸ ἄρθρ. 365 instr. crim. προβλέπει κυρίως τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ κακούργημα λαμβάνει ἐκ τῆς συζητήσεως τὸν χαρακτῆρα τοῦ πλημμελήματος ἢ πταίσματος, καὶ τότε μόνον χορηγεῖ εἰς τὸ δικαστήριον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλῃ τὴν νόμιμον ποινὴν, ὅθεν δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τῆς ἀναρμοδιότητος, καὶ διότι ἡ δικαιοδοσία τῶν κακούργιοδικείων, καὶ τοι γενικὴ καὶ εὐρεῖα, προσδιορίζεται ὁμως ἁκριβῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ἡ τήρησις τῶν περὶ τούτου διατάξεων τοῦ νόμου ἐξήρηται ἐκ μόνης τῆς ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου τῶν ἑρετών.

Ὁ Griolet, καθ' ὃν οὐδέποτε τὸ βούλευμα ἀποτελεῖ δεδικασμένον,

ἀπεβάλλει πάλιν ἐπὶ τῇ ἐκτίμησιν τῆς ἀναρμοδιότητος καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων.

Πάγου καθιεροῖ τὴν ἀντίθετον γνώμην, διότι κατ' αὐτὴν ὁ εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον παραπεμφθεὶς στρατιωτικὸς δὲν δύναται νὰ προτείνῃ ἔνστασιν ἀναρμοδιότητος. Δύο εἰσὶν οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐστηρίχθη· α') ὅτι τὸ κακουργιοδικεῖον καθίσταται ἀρμόδιον εἰς ἐκδί-
κασιν τῆς διὰ τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλευµατος ἐισαχθείσης εἰς αὐτὸ ποινικῆς ὑποθέσεως, διότι παρέχει ἐγγυήσεις µειζονας τῶν λοιπῶν κατωτέρων ἢ ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων, ὥστε ὁ δικάζοµενος οὐδὲν ἔχει ἀληθῶς συμφέρον νὰ προσβάλῃ τὴν ἀρµοδιότητά του.

β') Ὅτι ἡ ἐρµηνεία αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 458, ὅπερ δὲν περιέχει ὡς λόγον ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν συνέδρων τὴν ἀναρμοδιότητα, ὡς περιέχουσι ταύτην τὰ περὶ ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν πληµµελειοδικεῶν καὶ πταισµατοδ. κείων ἄρθρ. 360 ἐδ. 1 καὶ 407 ἐδ. 1 Ποιν. Δικ. (1).

Ἄλλ' ἡ μὲν πρώτη σκέψις δὲν δύναται νὰ κατισχύσῃ τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. καθ' ἣν ἕκαστον δικαστήριον καὶ αὐτεπαγγέλτως δύναται ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἀναρμοδιότητά του· οὐδὲ βᾶσιμος δὲ καθ' ἑαυτὴν εἶναι ἡ σκέψις ἐκείνη, διότι πολλάκις τὰ ἐξαιρετικὰ δικαστήρια δύναται νὰ ἐκτιμῇσωσιν ἀσφαλέστερον καὶ ὀρθο-
τερον τὸ γενόμενον ἀδίκηµα, καὶ διότι, καὶ τοῦ ἐναντίου ὑποπιθε-
µένου πάντοτε ἀληθοῦς, δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι συστή-
σας ὁ νόμος καὶ τὰ ἐξαιρετικὰ δικαστήρια, καὶ διαγράφας ἀκριβῶς τὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἀρµοδιότητα αὐτῶν, ἐπέφησε τὴν τήρησιν τῶν περὶ τούτων διατάξεων τοῦ εἰς μόνην τὴν ἐκτίμησιν τῶν παραπεμπόν-
των συμβουλίων, καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πλειόνων ἢ ἐλασσόνων ἐγγυήσεων, ἃς παρέχει τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ ἐσφαλµένως ἐγένετο ἡ παραπομπή. Ἐκτὸς ὅμως τούτων, ἡ σκέψις ἐκείνη ἐφαρµόζεται εἰς μόνην τὴν πρώτην περίπτωσιν τῆς ἀναρμοδιότητος, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν δευτέραν, καθ' ἣν ὁ κατηγορούµενος ὑπὸ κακουργιοδικεῖου πάλιν ἐπιζητεῖ νὰ δικασθῇ, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, ἢ τῆς κατοικίας, ἢ τῆς διαμονῆς του. Διὰ τὴν αὐτὴν περιπτώσει νὰ μὴ δύναται ὁ κατηγορούµενος νὰ προτείνῃ τὸ ἀναρμόδιον τοῦ κα-
κουργιοδικεῖου.

Ἀπὸ τῆς Κεντρικῆς Βιβλιοθήκης Βεροῖνης

(1) Ἡ νεωτέρα νομολογία τοῦ Ἀρ. Πάγου στηρίζεται καὶ εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ ἀναρμοδιότης τῶν συνέδρων προκειμένου περὶ στρατιωτικῶν, ἀποτελεῖ

Ἐκ δὲ τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 458 παραλείψεως τοῦ ἐν τοῖς ἄρθρ. 360 καὶ 407 ἀναφερομένου λόγου τῆς ἀναρμοδιότητος οὐδόλως ἐξάγεται, καθ' ἡμᾶς, ὅτι δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσιν ἔνεκεν ἀναρμοδιότητος αἱ ἀποφάσεις τῶν συνόδων. Ἡ σιωπὴ αὕτη πρέπει, καθ' ἡμᾶς, νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἐξῆς. Ὁ νομοθέτης κανονίσας ἐν γένει τὰ περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ἐν ἄρθρ. 29 καὶ ἐπομ. Ποιν. Δικ. ἐν μόνον παρέλειψε νὰ προσδιορίσῃ, τὴν ἑκτασιν τῆς δικαιοδοσίας ἐκάστου δικαστηρίου, ἥτοι τὸ εἶδος τῶν ἀδικημάτων, ἅτινα ἐν γένει δύνανται νὰ δικάσῃ, ἢ, ὡς ἐκφράζονται ἐν Γαλλίᾳ, τὴν λόγῳ ὕλης (*ratione materiae*) ἀρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων. Τοῦτο ἔπραξε πραγματευόμενος περὶ ἐνός ἐκάστου τῶν δικαστηρίων τούτων. Καὶ εἰς μὲν τὸ πταισματοδικεῖον ἀνέθηκε τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ εἰρηνοδικείου πραχθέντων πταισμάτων (ἄρθρ. 333 Ποιν. Δικ.), εἰς δὲ τὸ πλημμελειοδικεῖον ἀνέθηκε τὴν ἐκδίκασιν ὅλων τῶν κατ' ἄμεσον κλήσιν ἢ ἐκ παραπομπῆς εἰσαχθέντων πλημμελημάτων καὶ πταισμάτων (ἄρθρ. 373 Ποιν. Δικ.), εἰς δὲ τὸ κακουργιοδικεῖον ἀνέθηκε τὴν ἐκδίκασιν τῶν εἰς αὐτὸ παραπεμφθέντων κακουργημάτων, ἅτινα ἐκδικάζει οὐχ ἥττον, καὶ ἂν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἀναφρανῶσιν ὡς ἀπλᾶ πλημμελήματα ἢ πταίσματα (ἄρθρ. 421 Ποιν. Δικ.). Ἐνεκα τῆς διαιρέσεως ταύτης τῶν περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος διατάξεων τοῦ νόμου, ἰδιαίτερος ἐμερίμνησεν ὁ νομοθέτης καὶ περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς μὴ τηρήσεως αὐτῶν, ἥτοι περὶ τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀναρμοδιότητος καὶ περὶ μὲν τῶν λοιπῶν περιπτώσεων ἔθετο ἐν ἄρθρ. 35 Ποιν. Δικ. τὸν γενικὸν κανόνα, ὅτι τὸ ἀναρμόδιον ἀποφασίζεται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων αὐτεπαγγέλτως καὶ κατὰ πάσαν κατὰστασιν τῆς δίκης, δυνάμει τοῦ ὁποίου κατέστη περιττὸν πλέον νὰ περιληφθῇ ὡς λόγος ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων ἢ περὶ τῆς πρόκειται ἀναρμοδιότητος, διότι καὶ αὐτεπαγγέλτως δύνανται ὁ Ἄρ. Πάγος νὰ τὴν ἐξετάσῃ, ὅθεν κατὰ μείζονα λόγον συνεπεῖα προτάσεως. Περὶ δὲ τῆς περιπτώσεως τῆς ἀνωτέρῳ λόγῳ ὕλης ἀναρμοδιότητος προέβλεψεν ἰδιαίτερος ἐν μὲν τῷ ἄρθρῳ 360 ἐδ. 1 καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πταισματοδικεῖα, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν προβῶσιν εἰς ἐκδίκασιν πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων, ἐν δὲ τῷ ἄρθρ. 407 ἐδ. 1 καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πλημμελειοδικεῖα, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν προβῶσιν εἰς ἐκδίκασιν κακουργημάτων. Ἀποδείξας δὲ, ὅτι μόνον περὶ τῆς ῥηθείσης λόγῳ ὕλης ἀναρμοδιότητος πραγματεύονται τ' ἄρθρα ταῦτα, εἶναι,

ὅτι τὸ μὲν πρῶτον παραπέμπει ῥητῶς εἰς μόνον τὸ ἄρθρ. 333 Ποιν. Δικ. τὸ δὲ δεύτερον εἰς μόνον τὸ ἄρθρον 373 Ποιν. Δικ. οὐδέτερον δὲ παραπέμπει εἰς τὰ ἄρθρ. 29 καὶ ἐπόμ. Ποιν. Δικ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, δὲν ἡδύνατο ὁ νομοθέτης νὰ περιλάβῃ ὡς λόγον ἀναιρέσεως ἐν τῷ ἄρθρῳ 458 Ποιν. Δικ. τὴν τοιαύτην ἀναρμοδιότητα, διότι, δυναμένου τοῦ κακουργιοδικείου νὰ δικάσῃ τὸ ἀδίκημα, καὶ ἂν εἰς τὸ ἀκροατήριον ἀναφανῇ ὡς ἀπλοῦν πλημμέλημα ἢ πταῖσμα, τοιαύτη ἀναρμοδιότης οὐδέποτε δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν συνεδρῶν.

Ἐντεῦθεν ἐξάγεται, ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῶν συνεδρῶν δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἀναιρέσεως εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 (ἰδὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀριθμοῦ) ἀναρμοδιότητος, ὥστε δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ δεύτερος λόγος, εἰς ὃν ὁ Ἄρ. Πάγος ἐστηρίχθη. Ἀλλὰ καὶ βάσιμος ἂν ᾔηται, ἔπεται ἐντεῦθεν, ὅτι οὐδὲ κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν συζήτησιν δύναται νὰ προταθῇ ἡ ἀναρμοδιότης εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ;

Συμπεραίνομεν, ὅτι τὸ βούλευμα δὲν ἐμποδίζει τὸ κακουργιοδικεῖον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, ἂν εὕρῃ, ὅτι δὲν ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δικαστηρίου, οὐδὲ κατοικεῖ ἢ διαμένει ἐν αὐτῇ ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὅτι μόνον ὅταν τὸ ἀδίκημα ἀναφαίνεται ὡς πλημμέλημα ἢ πταῖσμα δὲν δύναται τὸ κακουργιοδικεῖον νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον, οὐχὶ ἔνεκα τῆς ἰσχύος τοῦ παραπεμπτικοῦ βουλευματος, ἀλλ' ἔνεκα τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 421 ἐδ. 2 Ποιν. Δικ. Παρὰ τὸν ὅτι ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὅτι, μὴ διακρίνοντας τοῦ ἄρθρ. 421 ἐδ. 2, ἂν ἐκ τῆς συζητήσεως ἀνεράνη ἢ πρᾶξις ὡς πλημμέλημα, ἢ ἀνέκαθεν εἶχε τοιοῦτον χαρακτήρα, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις καθίσταται τὸ κακουργιοδικεῖον ἀρμόδιον νὰ δικάσῃ τὸ παραπεμπθὲν εἰς αὐτὸ ἀδίκημα. ἀρκεῖ νὰ μὴ ὑπάρχῃ τις τῶν ἐτέρων δύο περιπτώσεων ἀναρμοδιότητος.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α' ΤΟΜΟΥ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ.	στίχ.		
12	4	ἀντὶ Οἴκον. σελ 16	Ἀνάγνωθι Οἴκον. §. 16.
13	5	» ἄρθρ. 18	» ἄρθρ. 17.
19	19	» ἄρθρ. 91	» ἄρθρ. 92.
20	23	» νομ. ΒηΟ	» νομ. ΒηΗ.
24	33	» Helie n° 788	» n° 780.
»	34	» Haus n° 111	» n° 1111.
52	18	» ἄρθρ. 147	» ἄρθρ. 157.
53	5	» ἀπ. 62 : 88	» ἀπ. 61 : 88.
56	4	» n° 34	» n° 54.
62	19	» ἀριθ. 633	» ἀριθ. 633.
68	24	» n° 236	» n° 237.
69	19	» ἄρθρ. 14	» ἄρθρ. 74.
70	24	» ἀπ. 194 : 86	» ἀπ. 194 : 66.
71	35	» ἀπ. 2 : 296, 57 : 73	» ἀπ. 2 : 57, 269 : 73.
73	22	» ἀπ. 19 : 74	» ἀπ. 19 : 64.
75	5	» ἄρθρ. 457	» ἄρθρ. 456.
88	29	» ἡμεδαπῇ	» ἀλλοδαπῇ.
92	28	» ἄρθρ. 13	» ἄρθρ. 2.
93	21	» τὸ 1856	» τὸ 1866.
94	15	» αὐτ. ΑΞΙΣ	» ΑΧΙΣ.
95	12	» n° 869	» n° 899.
86	10	» n° 116	» n° 119.
115	16	» ἐνηλίκου	» ἀνηλίκου.
155	12	» 132 : 82	» 138 : 82.
279	8	» σελ. 287	» σελ. 187.
555	33	» ἀνακρίσεως	» ἀναιρέσεως.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκ του Τυπογραφείου της Εστίας

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

1896 — 956

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

